BEATI VINCENTII NATIONE HISPANI,

professione sacri Prædicatorum ordinis, Theologiæque doctoris, & Euangelicæ doctrinæ prædicatoris celebratissimi,

*

SERMONES AESTIVALES.

LVGDVNI,
Apud hæredes Iacobi Giuntæ,
M. D. L.

INCIPIT TABVLA ALphabetica sermonum magistri Vincentij ordinis predicatorũ partis estiualis, omnium in hoc uolumine contentorum prompte indicatiua.

A

Arbitri

B

C.

Collucta

Questio-

Q

R

S

Situs

T.

Viuere

FINIS.

Diuini uerbi preconis, interpretis, & professoris subtilissimi, sancti Vincētij Ferrarij de regno Arragonie, cōuētus Valentie diui predicatorū ordinis, sermones uberrimi estiuales de tēpore, incipiunt feliciter.

In die sancto Pasche. Sermo primus.

SVrrexit nō est hic. Marci xvj. Vt in pn̄ti sermōe resurrectiōis dn̄i nr̄i Iesu xp̄i, deus uelit ī cordibus nr̄is aliquod spirituale sētimētū dulcedinis & bn̄dictionis hui⁹ festi p̄ aīarū cōsolatiōe, & uite reformatiōe īfūdere, recurram⁹ ad uirginē Mariā, iā letissimā de filij sui resurrectiōe, dicēdo sibi, Aue Mar. &c. Nota, uerbū p̄positū bona noua insinuat de gl̄iosa resurrectiōe Iesu xp̄i, q̄ annunciauit angelus bon⁹ istis trib⁹ Marijs, q̄ cū maxima deuotiōe freq̄nter currēdo sepulchrū xp̄i adierūt, dicēs eis, Surrexit. q.d. Iā suū corp⁹ exiuit de monumēto, iā nō est aīa in limbo, qa iā exiuit. Itē sua humāitas nō est hic, nec corp⁹, quia iā surrexit. q.d. nō q̄ratis ip̄sū hic. Pro hui⁹ v̄bi declaratione sciēdū, q̄ xp̄i resurrectio sup oēs alias resurrectiones mortuorū q̄ unq̄ an̄ fuerūt, uel erūt, habuit duas excellētias magnas. Prīa qa fuit uirtuosa. Secūda qa fuit gl̄iosa. Multi em̄ surrexerūt de morte ad uitā, tā ī ueteri testamēto q̄ ī nouo: sed non surrexerūt p̄ p̄priā potētiā, sed alienā. Christ⁹ v̄o surrexit de morte ad uitā p̄prio posse, & nō alieno, sicut uer⁹ deus, qa ei⁹ corp⁹ in monumēto habebat īfinitū posse ex diuinitatis cōiunctiōe ad suscitādū seip̄m, & etiā aīa in limbo, ut dicit sc̄tūs Tho. iij. pte. q. liij. ar. iiij. Nūq̄ sic fuit de alio mortuo: qa corp⁹ mortuum alteri⁹ nō habet posse, nec etiā aīa ad suscitādū se. immo dicit Dauid, Spūs uadēs, supple ad mortē, & nō rediēs, p̄prio supple posse ad uitam. De Helia & Heliseo legit̄, q̄ suscitauerūt mortuos ī ueteri testamēto. Simil̄r legitur, q̄ Ap̄li & alij sancti diu̾sos suscitauerūt mortuos: sed quomodo? orādo & supplicādo, nō uirtute p̄pria nec mortuorū, sed v̄tute dei, & solū ministerial̄r. Dicit em̄ .s. Tho. j. p. q. cx. ar. iiij. ubi cōcludit q̄ sol⁹ de⁹ miracula facere pōt, in solutione ad primū argumētū, q̄ āgeli aliq̄ dicūt̄ miracula facere, uel qa ad eorū desideriū de⁹ miracula facit, sicut & sancti hoīes dicunt̄ miracl̄a facere: uel qa aliqd̄ ministeriū exhibēt in miraculis q̄ fiūt, sicut colligēdo pulueres ī resurrectiōe cōi: ul̄ aliqd hmōi agendo. Hec ille ubi supra. Dicit ēt idē .s. Tho. ij. ij. q. vij. c. lxxviij. ar. j. ad primū argumētū. & iij. pte. q. lxxxviij. iij. ar. ad quartum. Et in de potētia. q. vj. iiij. ca. q̄ sancti faciūt miracula dupliciter. s. postulatiōe & ptāte. i. non p̄cedēte orōne manifesta. tū in utrisq; de⁹ opatur principaliter: sancti aūt īstrumētaliter. Ex quib⁹ v̄bis patet, q̄ sancti non faciunt miracl̄a p̄pria uirtute uel potestate, sed dei: qa solū faciūt miracl̄a uel impetrādo & ministrādo siue instrumētaliter. Sed xp̄i resurrectio hodierna nō fuit nisi p̄ p̄priū posse: iō dicebat xp̄s, Ego pono. i. dimitto aīam meā, & iterū sumo eā. Nemo tollit eā a me. s. uiolenter, sed ego ponā eā a meipso. Ptātē habeo ponēdi eā. s. per mortē, & potestatē habeo iterū sumendi eam. s. p̄ resurrectionē. Io. x. Secūda excellētia fuit, qa ista resurrectio fuit gl̄iosa. surrexit em̄ xp̄s ad uitā gl̄iosā, īmortalē & īpassibilē. Alij aūt q̄ suscitabātur in ueteri & nouo testamēto, & q̄ postea resuscitati sūt, de cōmuni lege & cursu suscitabāt̄ ad uitā mortalē, & ad miseriam passibilē huius mūdi, & post iterū morituri. Sed xp̄s ex singulari priuilegio de morte ad uitam gl̄iosā. Autoritas, Xp̄s resurgēs ex mortuis iā nō morit̄, mors illi ultra nō dn̄abit̄. ad Ro. vj. Hui⁹ aūt resurrectiōis gl̄iose ponit btūs Thomas triplicē cām. iij. pte. q. liiij. artic. ij. Tū qa sua resurrectio fuit exēplar & causa nostre resurrectionis, ut patet. j. Cor. xv. Tū secūdo, ratione humilitatis passionis, ex qua meruit gloriā resurrectionis. Tum tertio, qa p̄acto mysterio redemptionis ex gloria aīe in corpus gloria redūdabat, quis antea

tea dispẽsatiue illa redundãtia impediebat, ut mysteriũ nr̃e redẽptiõis sua pasione impleret. Iste due excellẽtie xp̃i resurrectiõis subtilit̃ tãgũtur in themate. Pr̃ia scilicet ꝙ fuit uirtuosa, tãgit̃ in illo uerbo quasi actiuo, surrexit, nõ dicit suscitat⁹ est ab alio: ut fuit Lazar⁹: sed surrexit, scilicet ꝑ ꝓpriũ posse. Surrexit xp̃s a mortuis ꝑ gl̃iã p̃ris. ad Rom. vj. q̃ est ei⁹ gl̃ia cũ filio & spiritu sancto. Secũda excellentia, scilicet ꝙ fuit gl̃iosa, oñdit̃ ibi: nõ est hic. s. corp⁹ ĩ sepulchro: nec aĩma ĩ lĩbo: nec humanitas in hac uita mortali, sed sacramẽtaliter in altaris sacramento. Iõ dixit angelus mulierib⁹ xp̃m in sepulchro q̃rentib⁹. Scio em̃ ꝙ Iesum q crucifix⁹ est q̃ritis. Non est hic: surrexit em̃ sicut dixit. Venite & uidete locũ ubi posit⁹ erat dñs. Et cito eũtes dicite discipulis ei⁹ qa resurrexit: & ecce p̃cedet uos in Galileã. Ibi eũ uidebitis: ecce predixi uobis. Mat. ul. Patet thema. De hmõi gl̃iosa resurrectiõe notaui tria pũcta, in quib⁹ consistit tota practica hui⁹ benedicte resurrectionis xp̃i.

Resurrectio Christi fuit celebrata affectuose.
Demonstrata gratiose.
Publicata uirtuose.

In his tribus punctis seu conclusionibus stat tota practica sermonis. Primo dico ꝙ resurrectio xp̃i fuit celebrata affectuose. Tot em̃ sãcti patres quasi innumerabiles, q erant in limbo, ardẽter desiderabãt uidere illud gloriosũ corp⁹, quod sustinuit ictus & totũ on⁹ passiõis. Videntes aũt sancti patres, ꝙ iã trãsiuit dies Veneris sãcta & sabbathũ, in ista nocte desiderabãt xp̃i resurrectionẽ uidere & ei⁹ uulnera: quẽadmodũ cupit hõ uidere equũ, cũ quo rex triũphauit. Sancti p̃res cõcordit̃ xp̃o supplicauerunt, ut resurgeret: qa licet de⁹ ab eterno p̃destinauerit filij sui resurrectionẽ, p̃destinauit etiã ꝙ ꝑ orationes & supplicationes sanctorũ patrum fieret. Ideo anima fidelis hic dulciter contẽplari poterit intẽsum desiderium sãctorũ patrum in lĩbo, quõ concorditer xp̃o ꝑ ordinẽ & modũ hic notatũ pariter supplicare potu[erunt] ut resurgeret. Primo Adã primus p[atri]archa cũ Noe, Mathusalẽ, Melchised[ech], Abraã, Isaac, Iacob, & alij q habue[runt] primũ locũ ꝓponẽdi, & genib⁹ flex[is] rã xp̃i aĩa ꝓposuerũt suas supplicati[ones] quas registrauit Dauid in libro cu[m] in psalterio: & dixerũt xp̃o, Surge [domine] in requiem tuã, tu & arca sanctifica[tionis] tue. p̃s. cxxxj. Nota, tu aĩa sãctissima [sur]ge ĩ requiẽ tuã. s. carnẽ, q̃ nunq̃ rep[ugna]uit spiritui: & tu aĩa & arca sancti[fica]tionis tue. s. caro plena oĩb⁹ escis [spi]ri[tualibus]. Secũda supplicatio fuit sanctoꝝ ꝓp[heta]rũ. s. Moysi, Sãuel. Helie, Helisei, E[saie], Hieremie & alioꝝ dicẽtiũ p̃s. lxvij. [Exur]gat de⁹ & dissipẽt inimici ei⁹, scilice[t] mões & milites q custodierũt sepul[chrum] eius, & fugiãt q oderũt eũ a facie ei[us] Iudei, q etiã fugiũt hodie a facie[...] Tertia fuit sãctorũ sacerdotũ, Aarõ[n], [Ele]azar, Ithamar, Phinees, & alioꝝ dic[entium] illud p̃s. vij. Exurge dñe de⁹ me⁹ ĩp[recep]to ꝙ mãdasti, & synagoga pp̃loꝝ ci[rcum]dabit te. Nota ĩ p̃cepto ꝙ mãdasti [qui] se humiliat exaltabitur. Luc. xviij. [...] dñe, qa tñ te humiliasti exurge & [...] synagoga. i. congregatio discipulo[rum] tuoꝝ, q ꝑdiderũt fidẽ circũdabit te [cre]dẽdo tuã resurrectionẽ. Quarta sup[pli]catio fuit sanctorũ regũ, ut Dauid, [Eze]chie, Iosue, Iosaphat: & sanctoꝝ iu[dicum] & ducũ, ut Gedeonis, Iepte, Sampso[nis], Iude Machabei, & alioꝝ dicẽtiũ, Ex[urge] dñe, adiuua nos, & redime nos ꝑ[ropter] nomẽ tuũ. p̃s. xliij. Nota adiuua nos [...] licet haberẽt gl̃iam essentialem ta[m] quantã hodie: tñ nõ habebãt locũ [...] Iõ dicebãt: & redime nos quantũ ad [lo]cũ: qa adhuc quantũ ad locũ, nõ erãt [re]dẽpti, qa adhuc erãt in carcere lĩbi, & de nõ poterãt exire sine adiutorio D[ei]. Quĩta fuit sanctaꝝ mulierũ: scilicet [ma]tris nr̃e Eue, q̃ post peccatum fecit [mag]nã penitẽtiã, & Sare, Rebecce, & Ra[che]lis, Lye, Iudith, Hester, Anne, Elizab[eth] & aliaꝝ dicẽtiũ, q̃ Eua ꝓposuit dic[ens], Exurge & intẽde iudicio meo De⁹ [meus] & dñs meus in causam meã. p̃s. xxx[iiij].

D.

Dũ Eua uiuebat in hac uita, dicere potuerũt sibi q̃ tũc uiuebãt, qñ patiebãtur aliquod malum: ꝓpter te habemus ista mala. Etiã in lĩbo dicebãt sibi non cum iniuria seu indignatione: ꝓpter te sum⁹ hic oẽs. Propť hoc Eua dicebat & supplicabat ut resurgeret, ut eos ĩde educeret, ut de cetero sibi talia nõ dicerẽt. Sexta fuit sanctorũ noui testamenti: ut Ioannis Baptiste: & sanctorũ Innocentiũ, Ioseph & latronis boni dicentiũ, Exurge De⁹, iudica cãm tuã, memor esto ĩ ꝓperioꝝ tuorũ, eorũ q̃ ab insipiẽte sũt tota die. ps lxxiij. Nota, Eua dixit iudica cãm meã, & Io. & alij dicũt cãm tuã: qlibet dicit uerũ diu̾sis respectib⁹. qa ut dixi, Ioãnes & sãcti noui testamẽti dixerũt, Exurge de⁹, & iudica &c. Nã Iudei qñ audierũt dici q̃ xp̃s resurgeret tertia die: deridebãt & deridẽdo dicebant, De cruce non potuit descẽdere, & mõ exibit de monumento. & posuerũt custodes, ne discipuli furarẽt corp⁹ ei⁹. Et dicebant xp̃o multa ĩ ꝓpia: ꝓpť hoc dicebãt, Exurge De⁹, iudica cãm tuã, & tũc tacebũt Iudei, q̃ credũt te nõ habere ptãtẽ resurgẽdi. Et quare Eua dixit cãm meã? iã dictũ est ĩ q̃nta petitiõe. Septima supplicatio fuit sãctoꝝ angelorũ, q̃ associabãt aĩam xp̃i, q̃ uidẽtes q̃ sãcti p̃res supplicauerũt xp̃o ut resurgeret, etiã & ipsi ostẽdẽdo eorũ bonum desideriũ humiliter supplicauerunt dicendo, Exurge quare obdormis, domine exurge, & ne repellas in finẽ. ps. xliij. Loquũtur sc̃ti angeli vt amic⁹ loq̃tur amico excitãdo eũ a somno. Sciebant eñ angeli generalẽ resurrectionẽ esse futurã ĩ fine mundi: iõ dicebãt, Exurge quare obdormis. i. ualde dormis, qa hodie est ťtia dies, & ne repellas in finẽ. i. tardes tuã resurrectiõem usq; in finẽ, s. in generalẽ resurrectiõnẽ qñ oẽs resurgem⁹ ĩ etate. xxx. annorũ uel circiter. Dicit tñ. s. Tho. in. iiij. di. xliiij. q. j. ar. iij. q̃ oẽs resurgẽt ĩ etate iuuenili, nõ tñ quo ad numeꝝ annorũ, sed quo ad staturã. Qñ aũt iste septẽ supplicationes sic cũ magno desiderio fuerũt xp̃o ꝓposite ĩ aurora, xp̃s oĩb⁹ circũexistẽtib⁹ rñdit dicẽs, Propter miseriam inopũ & gemitũ paupũ nũc exurgam, dicit dñs. ps. xj. Saluũ me fac. Nota ꝓpter miseriã. s. localẽ sanctorũ, & gemitum paupũ. i. discipulorũ suorũ flentiũ tũc, exurgã. Ecce quõ uoluit q̃ sua gloriosa resurrectio pficereť p sanctorũ supplicationes, licet ab eťno esset p̃destinata, & aĩa xp̃i cũ oĩb⁹ sanctis patrib⁹ exiuit de limbo, & ille loc⁹ remãsit sol⁹: qa tunc null⁹ mãsit ibi. Et aĩa xp̃i assumpsit illud corp⁹ gloriosũ, & surrexit. In cui⁹ resurrectione terra tremuit, & custodes facti sũt uelut mortui, & xp̃s exiuit de monumẽto sine ei⁹ aptura, q̃madmodũ nat⁹ fuit de uirgine sine u̾ginitatis fractura: & stãs supra sepulchrũ ostẽdit suum corp⁹ gl̃iosũ, uulnera & plagas oĩb⁹ sãctis p̃rib⁹, q̃ genib⁹ flexis adorãdo dixerũt, Gl̃ia tibi dñe, q̃ surrexisti a mortuis, cũ p̃re & sc̃tõ spũ &c. Ecce primus pũct⁹ huius bñdicte resurrectiõis Iesu xp̃i hodie facte. Dico secũdo, q̃ est demõstrata gratiose singl̃r uirgini Marie. Cõclusio ẽ pluriũ theologorũ dicẽtiũ, q̃ xp̃s ĩ sua resurrectiõe p̃rio apparuit u̾gini Marie sue mr̃i. Hoc expresse dicit Amb. ĩ lib. de u̾ginib⁹ di. Maria resurrectionẽ xp̃i uidit & p̃ria uidit: sed Euãgeliste nõ curãt hoc ponere, solũ curauerunt ponere testes ĩdubitatos, qa testimõiũ mr̃is ꝓ filij fauore posset calũniari. Et q̃ p̃rio apparuit mr̃i u̾gini, ad hoc credẽdũ cogit nos triplex rõ. P̃ria ꝓp ť diuinũ p̃ceptũ, qa ĩ passiõe filij sup oẽs alios fuit tribulata, xp̃s ex spãli priuilegio pepcit matri ut sine dolore pareret & cõtra cõem cursũ nature. Itẽ ne sẽtiret dolores ĩ sua morte, q̃ excedũt oẽs hui⁹ uite dolores, ut dicit dñs Albe. sup missus est. Finis oĩm ťribiliũ est mors, qa aĩa tota simul eradicať ut arbor, sed oẽs dolores pt⁹ & mortis uenerũt sup eã in passiõe filij sui. Cũ ergo dicat scriptura, Honora p̃rem tuũ, & gemit⁹ matris tue ne obliuiscaris. Ec. vij. Cũ ergo xp̃s pfectiss. seruauit legẽ de honoratiõe parẽtũ, seqť q̃ p̃rio appuit mr̃i, q̃ p̃ alijs oĩb⁹ fuit tribulata. Secũda, ꝓpter

fidei meritũ. Nã ꝓ certo habeẗ, & ostẽdıẗ satis clare ex tex. ꝙ tẽpore pasſiõis Christi ꝑdiderũt fidẽ christianã oẽs Apostoli & diſcipuli totaliter; aliq dubitando an esset uer⁹ deus & Meſsias, licet omnes reputarent eum ſanctiſsimum prophetã: ſola ỽgo Maria illo ſabbatho ſancto inuariabiliter credidit. propter hoc obtinuit, ut quolibet ſabbatho fiat oficium de ea ĩ eccleſia Dei. Cũ ergo dicat ſcriptura, Apparet aũt dñs eis, qui fidem habent in illum. Sapien.j. Videtur ergo hoc pro premio meriti ſue fidei, ꝙ primo ei appareat. igituꝛ &c. Tertia ꝓpter amoris intentionẽ. Nam certum eſt, ꝙ nunq̃ fuit mater, que tantũ diligeret filium ſuũ ſicut uirgo Maria Chriſtũ. Cũ ergo ipſe dixit, Qui diligit me, diligeẗ a pr̃e meo, & ego diligã eũ, & mãifeſtabo ei meipſũ. Io.xiiij. igiẗ &c. Ex his tribus rõnib⁹ patet, ꝙ primo apparuit ỽgini mr̃i, licet ſc̃ĩ doctores hoc exp̃ſſe taceãt. Dicaẗ practica q̃ mõ ſeq̃nti fieri potuit, & aĩa deuota pie cõtẽplari poterit, ut det ĩ cordib⁹ De⁹ ſẽtire dulcedinẽ hui⁹ apparitiõis. Virgo aũt Maria certiſsima erat ꝙ fili⁹ ſu⁹ reſurgeret die t̃tia, ut ipſe ꝑdixerat, ſed forte neſciebat horã ſue reſurrectiõis, qa nõ legiẗ ꝙ xp̃s dixerit horã ſue reſurrectiõis, ſi hora pr̃ia, uel tertia &c. Iõ ỽgo Maria ĩ nocte pñti, q̃ fuit ſibi lõga nox, expectabat reſurrectionẽ filij ſui, & cepit cogitare, qua hora reſurgeret, & neſciuit. Et ſciẽs ꝙ ĩter alios ꝓphetas Dauid pl⁹ locut⁹ fuit de xp̃i paſſiõe & reſurrectiõe, poſuit ſe ad legẽdũ pſalteriũ, ut ĩueniret ſi Dauid dixiſſet aliqd de hora: & legit primũ pſalmũ, & ſecũdũ, & t̃tiũ &c. & nihil ĩueñit de hora: tãdẽ legẽdo fuit ĩ p̃s.lvj. ubi legiẗ, & loqẗ Dauid in pſona patris ad filiũ dic. Exurge gloria mea. Exurge pſalteriũ & cithara. R̃ñſio filij ad patrẽ, Exurgã diluculo. Nota ꝙ pr̃ uocat filiũ ſuũ tripliciter. ſ. gloriã ſuam, pſalteriũ & citharã, propẗ tria q̃ xp̃s habuit ĩ hac uita. Primo Deus pater uocat xp̃m gloriã ſuã, & hoc quia xp̃s ĩ hac uita in oĩbus q̃ fecit & dixit, diligebat & ꝓcurabat honorẽ pr̃is. Ideo dicebat, Ego gloriã meã nõ q̃ro, ſed honorifico patrẽ meũ. Io.viij. Iõ pater ait, Exurge gl̃ia mea. Secũdo uocat pſalteriũ. Pſalteriũ eñ habet decẽ chordas, & eſt ĩſtrumentũ camere ſecrete, nõ ſonat multũ, & ſignat legẽ Moſaicam, q̃ quaſi inſtrũm camere fuit ſolũ datũ ꝑplo Iudaico, q̃ ĩ decẽ ꝑceptis quaſi decẽ chordis cõſiſtit. Huic fuit xp̃s ualde obediẽs. Iõ dicebat, Nõ ueni ſoluere legẽ ſed ĩplere. Mat.v. Ex hm̃õi obediẽtia uocaẗ a pr̃e pſalteriũ. Tertio uocat citharã. Cithara eñ ſignat legẽ euãgelicã. rõ, qa habet uocẽ clariorẽ, & magis audibilẽ. talis fuit lex euãgelica, q̃ ꝑ totũ mũdũ fuit audita. In oẽm t̃rã exiuit ſon⁹ eoꝝ &c. R̃ñdit fili⁹ pr̃i, Exurgã diluculo. Cogitate qñ uirgo Maria ſignauit horã reſurrectiõis, quõ ſurrexit de oratione, ad uidendũ ſi erat aurora, & uidebat nõ. Et iteꝝ redijt ad legẽdũ, ſi inueniret alibi aliũ teſtẽ de hora reſurrectiõis. ... cõtinuãdo lectionẽ fuit ĩ p̃s.cvij. ſ. Paratũ cor meũ De⁹ &c. ubi ĩuenit ꝑdictũ ſum iteꝝ, Exurge gl̃ia mea. & iteꝝ reſpexit ꝑ feneſtrã ſi erat aurora. Et uidit nõ, & ꝑfecit pſalteriũ. Deĩde uoluit uidere ſi aliqs aliorũ ꝓphetaꝝ dixiſſet aliqd de hora reſurrectiõis, & ĩueniti Oſee.vj. q loq̃ĩ ĩ pſona Ap̃lorũ, Viuificabit nos poſt duos dies, & tertia die ſuſcitabit nos, & uiuem⁹ ĩ cõſpectu ei⁹, ſciemus ſeq̃murq;, ut cognoſcam⁹ dñm, quaſi diluculũ ꝑparat⁹ eſt egreſſus ei⁹. Nos uiuificabit nos, qa mortificati erãt Ap̃li per incredulitatẽ. Tũc ỽgo Maria ſurrexit dicẽs, Sufficit mihi habere tres teſtes de hora reſurrectiõis. & parauit cameram & cathedrã ꝓ filio dicẽs, Hic ſedebit filius me⁹, & hic loquar ei. & reſpexit ꝑ feneſtrã, & uidit ĩcipe aurorã, & gauiſa eſt dicẽs, Mõ reſurget fili⁹ me⁹. Et genib⁹ flexis orabat dicẽs, Exurge dñe ĩ occurſum meũ, & uide, & tu dñe De⁹ ỽtutũ, Deus Iſrael. p̃s.lviij. Et xp̃s miſit ſtatim uirginẽ Gabrielẽ nunciũ dicẽs, Sicut nunciaſti matri mee incarnationẽ, nũcia ſibi etiã meã reſurrectionẽ. & incõtinenti cũ magno gaudio uenit ad ỽginẽ dicẽs, R[illegible]

na celi letare alleluia. quia quem meruisti portare alleluia. resurrexit sicut dixit alleluia. ut fuit reuelatū beato Greg. qui addidit, Ora ꝓ nobis deum alleluia. Et statim post uenit ad eā filius benedictus cum omnibus sanctis patribus &c. Si dicat, quomodo poterant recipi in illa parua camera? Dico, ꝙ tāta est eorū magnificentia, ꝙ si uellent, mille millia possēt recipi in eā, imo & in minori loco, per uirtutē diuinam ad nutū eius assistentē, ut tangit. s. Tho. in. iiij. di. xliiij. & xp̄s salutauit matrē dicēs, Pax uobis. Virgo autem flexis genibus, & plena lachrymis ꝑ gaudio, adorauit eū osculando man⁹ & pedes dicēs, O uulnera benedicta, & tātū dolorē mihi dedistis die Veneris &c. & xp̄s osculādo matrē dixit, Mater mea gaudete, quia iam de cetero nō habebitis nisi gaudiū & letitiam, tergēdo ei lachrymas. & sedit in cathedra & loq̄bant simul ualde dulciter. O qui fuisset in illo parlamēto. Dixit uirgo filio, Fili ego consueui facere festū in die sabbathi, ad significandū requiē creatiōis mūdi, sed de cetero faciā festū in die dn̄ica, in memoriā uestre resurrectiōis & q̄etis & glorie, & placuit xp̄o. Xp̄s autē dixit matri ea que egit in inferno, quō ligauerat diabolū, & ostendit sibi sanctos patres, quos inde extraxerat, q̄ fecerūt ỽgini Marie magnā reuerentiā. Cogitate quomodo Adam & Eua dixerunt ỽgini Marie, Benedicta uos estis illa filia nr̄a & domina, de qua dominus dixit diabolo serpenti, Inimicitias ponam inter te & mulierem. Gen. iij. Dixit Eua, Ego ex culpa clausi ianuam paradisi, sed uos ex gratia aperuistis. Itē ꝓpheta quilibet dicebat ỽgini Marie, Ego prophetaui de uobis in tali loco dicēs, & humiliter eā salutādo dixerunt oēs simul ỽgini Marie, Tu gloria Hierusalem, tu letitia Israel, tu honorificentia populi nostri. Iudith. xv. & uirgo Maria eos salutans dixit, Vos estis genus electum, regale sacerdotium, gens sancta, populus acquisitionis, ut uirtutes eius annūcietis, qui de tenebris uos uocauit in admirabile lumē suum. j. Pet. ij. Deīde sancti angeli dixerunt sibi ut prius, Regina celi &c. quia istud fuit unū de septem gaudijs principaliorib⁹ uirginis Marie. Virgo autem humiliter resalutans eos dixit, Vos oēs estis administratorij spiritus in ministerium missi, propter eos qui hereditatem capiunt salutis. Heb. j. Patet quomodo resurrectio xp̄i fuit demonstrata gratiose. Dico tertio, ꝙ publicata fuit ỽtuose. Postq̄ enim xp̄s consolatus est uirginē Mariam, uirgo mater consolationis rogauit filiū, ut etiam dignaretur cōsolari dilectricē suā Mariam Magdalenā, q̄ tm̄ doluit de passione sua dicens, Quamuis Apostoli habuerūt magnū dolorē de uestra passione, Maria tn̄ Magdalena habuit maximū, ideo placeat uobis eā cōsolari, & sorores meas, q̄ hodie sūmo mane iuerūt ad monumentū, ut ūgerēt corp⁹ uestrum, & ualde mane una sabbathorū uenerunt ad monumentū orto iā sole. Et introeuntes in monumētū, uiderūt iuuenē sedentē in dextris, coopertū stola cādida, & obstupuerūt, qui dicit illis, Nolite expauescere, Iesum queritis &c. Mar. xvj. Nota ualde mane. i. in aurora orto iā sole, quia claritas aurore est aduētus solis. Ideo fili cōsolamini eas. Illa enim Magdalena philocapta uestra, moritur amore uestri. Itē Apostoli etiā plorant, singulariter Petrus, qui existens in quodā monumento, non facit nisi flere. Statim xp̄s misit angelū ad monumētū, ut annunciaret trib⁹ Marijs suā resurrectionē. quas inuenit cū capsis unguētorū, dicētes sollicite, quis reuoluet nobis lapidē &c. Itē quia custodes nō ꝑmittēt nos intrare. Et quādo fuerunt ad monumentū, secunda uice uiderunt reuolutū lapidē. Erat quippe magnus ualde. Et introeuntes in monumentū, uiderūt iuuenē &c. ut habet ubi s. Et dū recesserūt a monumento, xp̄s apparuit eis, q̄ adorantes tenuerunt pedes eius, forsan dicēdo sibi, Dn̄e, ibim⁹ ad matrem uestrā, q̄ tot dolores sustinuit in passione uestra. Respondit eis, Non oportet uos ire, quia iam uidi eā, & consolatus sum eam. Sed

misit eas ad discipulos, ut eis nũciarẽt suã resurrectionẽ, & post ipse appuit discipulis, q gauisi sunt uiso dño, & nõ crediderũt mulierib⁹. Ecce qũo fuit publicata ꝟtuose. Moraliter, ut patet, xp̃i resurrectio fuit publicata & manifestata trib⁹ cõditionib⁹ ꝑsonarũ. Prĩo ꝟgini Marie. Secũdo trib⁹ Marijs. Tertio discipulis. Vbi ostẽdit mystice, ꝙ ip̃e appebit ꝑ gl̃iã ĩ ꝑadiso innocẽtib⁹, qa ꝑ ꝟginẽ designat̃, q̃ semp fuit innocẽs ab oĩ pc̃tõ, iõ dicebat xp̃s, Sinite puulos uenire ad me, & nolite eos ꝓhibere, taliũ est ẽm regnũ celoꝝ. Mat. xix. Secũdo apparebit penitẽtib⁹, q ꝑ mulieres significãt. Penitẽtes ẽm portãt capsas unguẽtorũ. i. corpa, ĩ qb⁹ sunt unguẽta medicinalia penitẽtie curatiue plagaꝝ ex ĩfirmitate pc̃tõꝝ. iõ dicebat xp̃s, Penitẽtiã agite, appropinquat ẽm regnum celoꝝ. Mat. iiij. Tertio, apparebit ĩ gl̃ia obediẽtib⁹, q significãt ꝑ discipulos. Nota, duplex est grad⁹ obediẽtie. Prim⁹ est obedire p̃ceptis seu mãdatis dei, ad ꝙ tenẽt oẽs gñalr̃, & obedire oĩb⁹ p̃ceptis ecclesie singulr̃, p̃cepto de cõione hodie fiẽda ex eccl̃ie p̃cepto, nisi de cõsilio boni cõfessoris anticipet uel ꝓlõget. extra de peni. & re. oĩs. qa xp̃s hodie triumphauit & leuauit cãpũ, ideo hodie uult ĩtrare castrũ quod tãto labore acqsiuit. iõ dicebat, Si uis ad uitã ingredi, serua mãdata. Mat. xix. Iõ apparuit Ap̃lis ĩ mensa, ad significãdum ꝙ hodie apparet cũ gr̃a digne cõicãtib⁹. Secũd⁹ grad⁹ obediẽtie est obedire cõsilijs, sed ad istũ gradũ tenẽt illi, q se obligarũt ꝑ uotũ ad obseruãdã pauptatem, castitatem, obediẽtiã &c. ut religiosi. De isto gradu dicebat xp̃s, Si uis pfect⁹ esse, uade & uẽde oĩa q̃ habes &c. Mat. xix.

In die sancto Pasche. Sermo. ij.

ALleluia. Tobie. xiij. Et Apoc. xix. Ista dies est multum desiderabilis, ad quẽ multi anhelauerũt, & utinã ꝓpt̃ sanctitatẽ diei, & nõ poti⁹ ꝓpter tediũ p̃nie ĩ ieiunijs, uel qd̃ pei⁹ est, ꝓpter desideriũ redeũdi ad pc̃tã pristina, sicut canis redit ad uomitũ. de qb⁹ dicit Ap̃lus ad Hebreos. Rursũ crucifigẽtes sibimetipsis filiũ dei & ostẽtui habẽtes. Nõ ergo sic desiderabilis est, sed ꝓpter sc̃tificationẽ hui⁹ ... ei, & ei⁹ magnitudinẽ. Vnde sciẽdũ ... oĩa festa anni agunt̃ ĩ memoriã bñficio... rũ dei, q̃ cõtulit eccl̃ie sc̃tẽ sue, ut de... laudet deũ, & regratiet̃. Vnde Esa. lxiij. Miserationũ dñi recordabor, laudẽ & ... sup oĩb⁹ q̃ reddidit nobis dñs, & ... multitudinẽ bonoꝝ dom⁹ Israel q̃ la... t⁹ est eis, secũdũ multitudinẽ miseri... diaꝝ suaꝝ. Quãto bñficia sũt collata ... iora, tãto mai⁹ festũ est. De hoc uide ... Tho. sup Ioan. x. Magna fuit dies dñi ... annũciatiõis, qa tũc suscepim⁹ benefi... ĩchoatiõis nr̃e salutis, deo assumẽte na... turam humanã in utero uirginis. Ma... dies natiuitatis sue, qa tunc salus no... palam manifestata est, diuinitate ui... carne uel humanitate. ad Titũ. ij. Ap... ruit gratia dei saluatoris nr̃i &c. ad T... iij. Apparuit benignitas & huma... saluatoris nostri dei. Et p̃s. Viderũt ... fines terre salutare dei nr̃i. Adhuc ... ior est dies dñice passionis, qa tũc p... tẽ xp̃i preciũ solutũ est, ꝑ qd̃ redẽpt... mus ab eterna morte. j. Cor. vj. Em... estis precio magno &c. & j. Pet. j Nõ c... ruptibilius auro & argẽto &c. Nihil ... nobis nasci ꝓfuisset, nisi redẽptio fu... cuta fuisset. Sed sup oẽs magna est di... pasche, dies dñice resurrectiõis, qa n... bis hodie securitas data est et̃ne & ĩm... talis uite obtinẽde ĩ aĩa & corpe, quã ... bis tribuit xp̃s ꝑ resurrectionẽ suã, q̃ ... est & securitas resurrectionis nr̃e. Iõ ... die maxĩe letari debem⁹, & ip̃m laud... dicẽdo alleluia, nam all̃a dr̃ ab allelu... est laus, & ia, ꝙ est nomẽ dei, secũdũ ... est ĩuisibilis. Vñ all̃a. i. laus dei secũdũ Hugnitionẽ. Papias dicit, Alleluia La... dicit̃, laudate dominũ. Debemus igi... hodie laudare dominum. p̃s. Laud... dominũ oẽs gentes &c. hodie enim o... nes creature laudant dominum, & ga... dẽt. s. supiores, mediocres, & in fine, ... patet ex sermone p̃cedẽti. s. Surrexit ... est hic. Est autem multiplex ratio, qu... hoc

hodie spiritualiter debem⁹ gaudere, & deum laudare. Primo, quia de⁹ nos suo corpore cibauit, & sanguine in sacramẽto altaris, nam famelicus multũ gaudet de comestione. Vnde corp⁹ quod hodie nobis sacramẽtaliter cõtulit, est idẽ corpus qd' de ꝟgine sumpsit, in quo xxxiij. annis uixit, in quo pati uoluit & sepeliri & resurgere. Dedit aũt cũ hoc corpe animã & diuinitatẽ ex naturali cõcomitantia. Secũdũ enim .s. Thomam .iij. parte. q. lxxvj. artic. j. in hoc sacramento est aliquid dupliciter. Ex ui sacramẽti. i. significatũ p formã. & ex naturali cõcomitãtia. i. realiter coniunctũ xp̃o. Vñ ĩ hoc sacro ẽtia xp̃i & diuinitas ei⁹. Secundo modo tantũ sub utraq; specie sunt similiter & quantitas & anima xp̃i. Caro autẽ & os & huiusmodi sunt sub specie uini secundo mõ tm̃, & sub specie panis primo mõ. Sanguis ꝟo ecõuerso est sub specie uini ex ui sacramẽti, & sub specie panis ex naturali cõcomitãtia, ut etiã dicit sanctus Tho. in .iij. scrip. di. x. Vnde p hoc donũ significat status beatitudinis, in qua dabit seipm̃ inseparabiliter, & ĩamissibilr̃ ĩmediate uisibiliter, nõ sub specie panis. Et hec est differentia huius dationis ad eternã, qa hic dat se corpaliter, ibi totaliter: hic tẽpaliter, ibi eternaliter: hic sub specie panis latẽter, ibi sine oĩ medio apparenter. O quale donum, ubi deus dat semetipsum, nunq̃ tale donũ recipiens pauper põt fieri, qa ĩ ipso est quicqd desiderabile est, nunq̃ turbari aut tristari põt, qa ipm̃ est gaudium sine fine: nunq̃ põt infirmari nec ãtiquari, qa de⁹ uita est. O uere paup est ille, q hodie nõ est hoc cibo cibat⁹. Sed anteq̃ possit digne recipi, oportet ꝙ recipiens sit bñ dispositus, nã sicut medicina q̃to est ꝟtuosior, tãto recipiẽs debet magis timere ut sit bñ pat⁹, qa sicut medicina sanat bñ patũ, ita interficit ĩdispositũ. Corp⁹ xp̃i est medicina tãte ꝟtutis, ꝙ recipiẽtẽ bñ dispositũ curat ab oĩ pc̃tõ, qa cum tanta deuotione potest hõ cõicare, ꝙ erit sine oĩ pc̃tõ, sicut puer mox baptizat⁹. Magn⁹ em̃, ut inquit sanctus Thomas .iij. par. q. lxxix. p totam questionem. & in .iiij. di. xij. est Eucharistie fructus. Nã scelerũ remissionẽ causat tripliciter .s. ignoratorũ futurorũ, inquãtũ robur nobis cõfert ad scelera futura, uitãdo & causãdo cõtritionẽ, & hoc dupliciter cõtingit. Vno mõ, nõ pceptũ actu sed uoto, sicut cũ qs pri⁹ iustificat a pc̃tõ. Alio mõ etiã pceptũ ab eo qui est in pc̃tõ mortali, cui⁹ consciẽtiam & affectũ non habet. Forte em̃ prio nõ fuit sufficiẽter cõtrit⁹, sed deuote & reuerẽter accedẽs cõseqt̃ p hoc sacramẽtũ gratiã charitatis, q̃ cõtritionem pficit & ĩqsitionẽ peccati tã mortalis q̃ uenialis. Penã etiã debitã p peccatis delet nõ totã, sed secũdũ mẽsurã peccatorũ & deuotiõis. A purgatorio ĩsup Eucharistia liberat secũdũ eũdẽ .s. Tho. iij. p. q. lij. art. viij. ad secũdũ, ĩqtũ est sacrificiũ satisfactoriũ pro peccatis. Insup & alios habet effectus. Nam qm̃ est effectiuũ uite spiritualis, ad similitudinẽ cibi corpalis facit, qa sustẽtat, auget, restaurat & delectat, imo & ĩ beatis augẽt gloriã accidẽtalẽ, sed non essẽtialẽ. Propri⁹ tñ̃ effect⁹ Eucharistie secũdũ .s. Tho. in .iiij. di. xij. est trãsformatio hoĩs in deum, ad quã seqt̃ augmẽtũ uirtutũ & restauratio perditorũ. Consequens uero effect⁹ & min⁹ principalis est diminutio fomitis. Notat etiã idẽ .s. Th. Esa. x. Eucharistia dat quinq;, scilicet ueniã culpe, uitã gratie, cõfirmationẽ ĩ pugna, cõfortationẽ ĩ uia, & pgustationem glorie. Confortat enim a peccato, & pseruat dupliciter, ut dicit btũs Tho. in tertia parte, & iiij. scrip. ubi s̃ .s. interius roborãdo per gratiã, & exteri⁹ repellẽdo oẽm impugnationẽ demonũ per passionẽ xp̃i, cuius est signũ. Potest etiã quis cũ tãta indeuotione accedere, ꝙ damnationem acquirat. Vñ .j. Cor. xj. Qui indigne manducat & bibit, iudiciũ sibi manducat & bibit. Sumẽs em̃ Eucharistiã cũ consciẽtia peccati mortalis, peccat mortaliter, ut dicit .s. Tho. iiij. di. ix. & .iij. p. q. lxxix. ar. ij. ad tertiũ & viij. & iiij. Ideo cum magno timore & reuerentia debemus nos preparare. unde ibidẽ, Probet autem seipsum homo. s. premeditando

tando, & ſic de pane &c. Modꝰ māducā di tradiī ſub figura. Exo. xij. de agno paſchali &c. Non &c. Secũdo debemꝰ gaudere & ipm laudare, qa nos de īferni captiuitate liberauit. Nā captiuꝰ multũ gaudet de liberatiõe, & nos gaudere debemꝰ de liberatiõe īfernali. Nā carcer ille īferni eſt igneꝰ & ignis eternꝰ, & pena eſt ibi ſine numero illata diabolo & membris eiꝰ ibidē exiſtētibꝰ. Iſtũ carcerē Deꝰ deſtruxit, quando ad inferos deſcendit. ps.cvj. Quia cõtriuit portas ereas, & uectes ferreos confregit &c. Porte eree inferni ſunt cupiditates & uitioſe cõſuetudines hoīm, q̄ non ſinunt clauſos exire. Vectes autē xp̄s ſua fortitudine fregit. Huius figuram habemꝰ Iudicum.xvj. de Sampſone qui abijt in Gazā, & uidit ibi mulierē meretricē, & ingreſſꝰ eſt ad eā. Quod cũ uidiſſēt Philiſtei, poſuerũt in porta ciuitatis cuſtodes ibi tota nocte ꝑſtolātes cũ ſilētio, ut facto mane exeuntē occiderēt. Dormiuit aũt Sampſon uſq; ad mediũ noctis, & inde ſurrexit & apꝓhēdit ambas fores porte cũ poſtibꝰ ſuis & ſera, impoſitiſq; humeris, portauit ad uerticē mõtis. Vbi glo. Greg. Quid ī hoc facto ſignificatur? Sampſon redēptorē ſignificat. qd Gaza niſi infernũ? quid Philiſtei niſi perfidiā Iudeorũ? q cũ xp̄m mortuũ uiderũt, & corpꝰ eiꝰ ī ſepulchro poſitũ, cuſtodes ilico deputauerũt, & autorē uite letati ſunt ſe deꝓhēdiſſe. Sed xp̄s deſtruxit inferni clauſtra recte, ſicut Sampſon fores in Gaza. Sampſon uero media nocte nõ ſolũ exijt, ſed etiā portas tulit, qa redēptor noſter ante lucē reſurgēs, nõ ſolum de inferno liber exijt, ſed etiā clauſtra inferni deſtruxit, portas tulit, & montis uerticem ſubijt, quia reſurgēdo clauſtra inferni diſrupit, & aſcēdēdo regna celorũ penetrauit, nõ ſolũ etiam Chriſtꝰ deſtruxit infernũ, ſed etiā diaboli potentiam minuit. Nā ante paſſionem xp̄i diabolꝰ libere circuibat terrā ab initio mundi, ut ſeduceret omnes gētes, & ideo hunc Chriſtus ligauit. Apoc. xx. Apprehendit angelus draconem ſerpentem antiquũ, qui eſt diabolus & Sathanas, & ligauit eũ per annos mille, miſit eũ in abyſſum, & clauſit & ſigna ſuper illum, ut non ſeducat amplius g tes, donec cõſummētur mille anni. G interli. Ange. xp̄s apprehendit draco ꝑ uiolētia nocēdi. ſerpētē ꝑ fallacia tiquũ, qa ab initio mũdi nocuit. q eſt bolus deorſum fluēs. & Sathanas.i.a uerſarius. & ligauit eũ.i. priori poteſt priuauit, & miſit in abyſſum. & clauſi ſignauit ſup illũ.i. ſigillũ poſuit ſignũ cte crucis; ut nõ ſeducat ampliꝰ gen donec cõſūmēt mille anni.i. donec A tichriſtus ueniat. Nota ſecundũ ſanct Tho. in. iij. parte. q. xlix. ar. ij. q ꝑ paſſi nem xp̄i tripliciter liberati ſumus a p teſtate diaboli. Tria enim ſunt conſi randa circa poteſtatem quam diabo exercebat in homines ante xp̄i paſſi nē. Primum eſt ex parte hoīs, q ſuo p cato meruit ut in poteſtatē traderet d boli, ꝑ cuiꝰ tētationē fuerat ſeparatꝰ. cũdũ eſt ex parte Dei, quē hõ peccan offenderat, q ꝑ ſuā iuſtitiā hoīem re poteſtati diaboli. Tertiũ eſt ex pte i diaboli, q ſua nequiſsima uolũtate a ſecutione ſalutis impediebat. Quātũ go ad primũ, hõ eſt a poteſtate diabo beratus per paſsionē xp̄i, in quātũ pa xp̄i eſt cā remiſsionis pctõrũ. Quātũ ad ſecũdũ, etiā ſumus liberati, in qua paſſio eius nos Deo recõciliauit. Qu etiā ad tertiũ, ſumꝰ liberati ꝑ paſsion xp̄i a diaboli poteſtate, in qtũ in paſ ne xp̄i exceſsit modũ ptātis ſibi tradi Deo, machinando ī mortē xp̄i q nõ ha bat meritũ mortis, cũ eſſet abſq; pctõ. cit Augu. xiiij. de trinitate. Iuſtitia C ſti uictꝰ eſt diabolꝰ, qa cũ ī eo nihil m tis dignũ inueniret, occidit eũ, & in utiq; iuſtũ eſt, ut debitores quos te bat, libere dimitterent in eum credēt quem ſine ullo debito occidit. Ter gaudere debemus & ipm laudare, q reſurrectionem ſuam dedit nobis cer tudinē cognitionis. Nam multum ga det, qui diu deſideratum uidet. Prio non poterat apparere nec clare uide Ratio eſt, qa in libro ſubtilis litere n

benc

bene legit subtilis oculus, etiā superposito sibi crasso corpe & obscuro, sed qñ supponit corpus clarum & lucidum, melius legitur, quia bene apparet grossior, sicut quādo superponitur crystallus uel uitrum. Filius Dei est liber continens in se quod est necessarium humane saluti. Etiā est liber uite, & testamentum altissimi, & agnitio ueritatis. Sed ille liber subtilis, est sua diuinitas, ita quod nullus intellectus creatus potest ibi legere ī uita presenti. Exod. xxxiij. Nō uidebit me homo & uiuet. Post incarnationem iste liber fuit coopertus pelle grossa & rudi. s. corpore mortali. Ideo non poterat legi nec uideri diuinitas latēs sub tali corpore. Ideo Iudei uolebant ipsum lapidare dicentes, Io. x. De bono opere non lapidam' te, sed de blasphemia &c. Sed hodie in beatā resurrectione qñ corp' gloriosum, clarum, lucidum, fuit positū supra diuinitatem, tunc liber fuit cognit', & apparuit. Io. xij. Hoc non cognouerūt discipuli eius primum, sed quando glorificatus est Iesus, tunc recordati sunt, qa hec scripta erant de eo. Ergo per resurrectionem dat nobis cognitionē. In signum cuius pluries legitur in die resurrectionis sue apparuisse. Prima apparitio facta est beate Marie ꝟgini, licet de hoc euangelium non faciat mentionem. Et hoc potest ostendi autoritate Sedulij dicentis, Semper uirgo manens, huius se uisib' astans. Lucē propriā pri' dominus obtulit. Secūdo ex consuetudine ecclesie. Sūmus enim pontifex in die Pasche ad sanctam Mariam maiorem primā celebrat stationem, per hoc innuens primam apparitionem factam beate ꝟgini. Tertio per precepti obseruationē. De' enim precepit, Honora patrem & matrē &c. Sic enim esset aliquis in partibus ultramarinis, de quo mater intellexisset ꝙ mortuus fuisset, & tandem sanus rediēs extraneas personas uisitaret, & ad matrem tribulatam ultimo ueniret, iste nō esset bonus filius, nec matrem honorasse uideretur. Sed si Christus prius alias de sua resurrectione letificasset, & tandē matri desolate apparuisset, sic non uideretur obseruasse preceptum de parētib' honorandis. De hoc uide in sermone p̄cedenti alias rationes. Secūda apparitio facta fuit Marie Magdal. de qua loqtur Euangel. hodiernū dicens, Maria Magdalena, & Maria Iacobi, & Salome emerunt aromata &c. Sed querit, quare iste mulieres precipue quesierunt Christū? Ratio, quia Christo erant plus obligate, eo ꝙ plura officia ab eo receperāt. Maria enim Magdal. multum Christo tenebatur, quia ab ea septem demonia eiecerat, Mar. ult. Martham sororem suam a fluxu sanguinis liberauit, & fratrem suū Lazarum quatriduanum suscitauit, & eā semper excusauit. s. apud Phariseum, qui dicebat ipsam immundā. & apud sororē, que dicebat eam esse ociosam. & apud Iudam, qui dicebat eā esse prodigā. Secundo Maria Iacobi, mater Iacobi minoris ei multum tenebatur. Tū quia nepos suus erat, tum quia tres filios suos. s. Iacobum, Simonem, & Iudam Alphei filios cardinales. i. Apostolos fecit. Tertio, Maria Salome ei multū tenebatur, quia nepos suus erat, tum quia duos filios eius. s. Iacobum & Ioannem Apostolos fecerat. Secundo queritur, quare in simul tres uenerunt? Ratio prima, propter maiorem testimonij ueritatē, quia in ore duorum uel trium testium stat oē uerbum. Secundo propter decentiā & honestatem, decet enim matronas ire bene associatas. Tertio propter mysticā significationem, ut ex hoc daretur intelligi, ꝙ illi ad Christum ueniunt, qui fidē, charitatem, & opera habent. Quarto, ad commendandum societatem. Meli' eīn est seruire Deo in societate, q̄ in singularitate. Eccl's. iiij. Melius est esse duos simul, q̄ unū. habent enim emolumentū societatis sue. Tales enim aliquando merito sue societatis liberantur a malo culpe perpetrande. ideo subditur, Si quisq̄ preualuerit aduersus unum, duo resistūt ei. aliquando mutuo se accendunt in amore Dei. ideo subditur, Si dormierint duo simul, foue buntur mutuo, unus ab alio ca

ab alio calefiet, aliquando protegunt a tentationib⁹ diaboli. unde dicitur, Funiculus triplex difficile rumpitur. Diabol⁹ non potest rumpere seruos Dei insimiliter congregatos. ps. cxxxij. Ecce q̃ bo. & q̃ io. &c. Nec potest inuadere unitos. j. Regum. xvij. Eligite uobis uirum, & descendat ad singulare certamen. De istis tribus mulieribus ostẽditur magna deuotio in tribus. Primo in hoc uoluerunt xpm inũgere. unde dicitur, quod emerũt aromata. i. unguenta aromatica, ut uenientes ungerent Iesũ. ex magna deuotione corpus Christi uolebãt inungere. Cõsuetudo enim erat Iudeorum, ungere corpora mortuorum, ut conseruarẽtur ab ĩcineratione, & a fetore, & a uermiũ corrosione. Sed iste mulieres decepte erant, quia corpus Christi in diuinitate erat balsamatum, & ideo si per mille millia annorum in terra iacuisset, non potuisset putrefieri, aut incinerari, nec potuissent uermes generari. ps. Non dabis sanctum tuum in corruptionẽ. In hoc tñ bene ostenderunt dilectionẽ xpo mortuo, quam habuerunt ad Christum uiuũ. Pauci enim sunt amici, qui uere diligũt ĩ uita, quia fere omnes diligunt ꝓpter sua, non propter se. Eccle. vj. Est amicus socius mense, & non ꝑmanebit in tẽpe necessitatis. Pauciores sunt in morte q̃ diligunt, imo sepe parentes filijs, & filij parentibus aduersantur in morte, quando ꝓ salute uolunt aliqua ordinare. Paucissimi sunt qui diligunt post mortem, quia post modicũ & filius patris, & pr̃ filij, & amicus amici obliuiscitur. ps. Obliuioni datus sum, tanq̃ &c. Et alibi. Perijt memoria eorum cum sonitu. Iste autem sancte mulieres dilexerunt xpm in uita que sequebantur ipsum predicantẽ. Lu. viij. Sequebatur Maria Magdal. & alie mulieres, que ministrabãt ei de suis facultatibus, dilexerunt eum in morte, qa associabant eum in cruce. Ioan. xix. Stabat iuxta crucẽ Iesu, mater eius, & soror matris eius, Maria Cleophe, & Maria Magd. Dilexerunt eum etiam post mortem quia uoluerunt eum ungere in monumento existentem. Secundo, deuo[tio] istarum mulierum ostenditur in hoc, [quia] ualde tempestiue uoluerunt uenire. [unde] dicitur, Et ualde mane &c. Sed si ual[de] mane erat, quõ tunc ortus erat sol? [et si] sol iam ortus, quõ erat ualde mane? [solu]tio, quia iste mulieres in ciuitate hab[ita]bãt, sepulchrum autem Christi extra ci[ui]tatẽ erat. Ipse autẽ ualde mane surr[exer]ãt, sed quia uia longa erat, & hone[stas] matronas non decet currere, sed ma[tu]re incedere, iõ iã ortus erat sol, quan[do] uenerũt ad sepulchrũ. Est ergo sen[su]s, [ual]de mane ueniunt. i. uenire incipiunt, [or]to iam sole. s. qñ ꝑuenerunt. Vel ueni[unt] orto sole, quantũ ad fulgorẽ suum, [qui] dicitur aurora, non quantum ad sph[e]rã suam. Vnde dicit Aug. Orto iam so[le], i. cũ celum ad partẽ oriẽtis iã albesce[ret]. Vel nomine solis intelligitur Christ⁹ [qui] fuit ortus de matris utero per natiui[ta]tẽ carnalẽ, & de tumulo p natiuitate[m] quodammodo gloriosam. Est ergo se[n]sus, ualde mane ueniunt. s. cum uer⁹ so[l] s. Christ⁹, qui fuerat ortus in hoc mũ[do] de matris utero natiuitate carnali, iã o[r]tus erat resurgendo de tumulo nati[uita]te celesti. Quod autẽ dicitur, una sab[ba]thorum, intelligitur prima die sabba[ti] que nunc dominica dicitur. Dies en[im] aliter nominãt Iudei, aliter Romani, [ali]ter Ecclesia. Iudei enim nominãt eos sabbatho di. prima sabbathi, secunda s[ab.] &c. & hoc propter reuerentiã sabbati quo Deus requieuit ab opere, quod sanctificauit. Romani nominant dies planetis, & maxime ab illo, qui hora prima illius dominatur, quia sol domin[atur] prima hora dominice, illum uocant [diem] Solis. & sic de alijs. Ecclesia nominat [di]es a ferijs, di. Feria. j. ij. iij. & sic de ali[js]. Et idem est feria quod cessatio. Vnde a[n]tiqui diem solennẽ feriam appellaba[nt] quia ab opere seruili cessabant. Vel di[citur] feria ab offerendis uictimis, quia in di[e]bus festiuis sacrificia offerebãt. Sed n[ostra] Ecclesia econuerso omnẽ diẽ appell[at] feriam, quia ĩ omni tempore a uictim[is] est cessandum: quis enim ꝓcepta cerimo-

nial

nialia ueteris legis fuerint uiua usq; ad passionem Christi, tamē deinceps fuerit mortua, & post diuulgationē Euangelij mortifera: ut dicit.b.Tho.j.ij.q.ciij.arti. iiij.&.ij.ij.q.lxxxvij.art.j.&.q.xciij.ar.j. & in.iiij.di.j.&.ij. Tertio deuotio istarum mulierum ostēditur in hoc quod monumentū desiderabant uidere apertum.unñ dicebāt, Quis reuoluet nobis lapidē&c. Nā monumētū tripliciter clausum erat, i. aduolutione grandi lapidis ad os eius. sigilli impositione.& militū armatorum deputatione. Ideo mulieres non sperabāt se posse intrare, quia tam grandē lapidē mouere non possent, cum fragiles essent, & milites eas fugarent, & sigillū p̄sidis frangere non auderent. Xp̄s autē, qui exiuit de utero uirginis clauso, & q ianuis clausis ad discipulos intrauit, ipse exiuit de monumēto lapide clauso, saluis sigillis, custodibus expauefactis. Post quā autē resurrexit, angelus lapidem reuoluit, ut sic daret mulieribus aditū ad introeundum. Sed quia adhuc milites facti sunt sicut mortui, & quasi amētes, & ex hac subita apertione monumenti, & terre magna concussione. Terremotus enim factus est magnus, ut milites exterreret, & ut de resurrectione Christi terra letitiā demonstraret. Sicut autē in passione Christi mota est terra in signū tristitie. Sic in resurrectione mota est ī signū letitie. Vel terremotus ideo fact⁹ est, ut p hoc signaretur quod corda terrenorū p fidē passionis & resurrectionis ad fidē essent promouenda. Mulieres igitur accedentes & respiciētes, uiderūt reuolutum lapidem. Sed quare iste mulieres uolebāt appropinquare monumēto, cū nullam haberēt de reuolutione lapidis certitudinē? Ratio, quia credebāt adhuc corpus Christi esse in monumēto. unde dicebant, Etsi non possumus eū ungere, saltē poterimus monumētū eius tāgere, & ibi eum flere, & associare. Ecce mirabilis dilectio & deuotio mulierū erga mortuum suum, sed hodie apud multos perijt memoria eorum cū sonitu. Hodie multi sunt porci, qui ad clamorē unius porci propter mortē rugiētis currunt, & cū ipsi uiderunt poni porcū in alueolo, statim recedunt, & illius obliti sunt: sic multi mortuum deflentes, dū sepulture est traditus, eius obliuiscuntur. Mulieres ergo introeuntes in monumentum, uiderunt iuuenē.i. angelū, qui uidebat quasi iuuenis, ad innuēdū, quod in etate iuuenili omnes resurgemus, nō quo ad numerum annorū, sed quo ad staturam, ut dicit.s.Tho.iiij.scrip.di.xliiij.ar.ij. Et iij.p.q.xlvj.ar.ix.ad secundum. Hic sedebat in dextris. Greg. Quid p sinistrā nisi uita p̄ns? qd uero p dextrā nisi uita eterna designat? quia ergo redēptor noster p̄sentis uite corruptionē trāsierat, recte angelus qui nunciare eius pennē uitam uenerat, ī dextra sedebat, & hic cooptus erat stola candida. Reuera stola ista non est ex mortali uellere, sed ex uitali splendens celesti lumine, non terreno colore, dicēte propheta, Amictus lumine sicut uestimēto. Et de iustis dicit Mathei xiij. Fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorū. Greg. Stola candida cooptus apparuit, quia festiuitatis gaudia annunciauit. Candor enim uestis splēdorē denunciat nostre festiuitatis. Matth. etiam dicit, quod aspectus eius erat sicut fulgur, & uestimēta sicut nix. Fulgur est de celo, nix de terra, p quod datur intelligi quod in xp̄i resurrectione, terrena celestibus sunt cōiuncta. Secundum autē Greg. in fulgore terror timoris, in niue blandimētum cādoris signatur. p qd' datur intelligi, quod Christus in iudicio terribilis peccatoribus, & blandus iustis apparebit. Iste angel⁹ allocutus est mulieres primo eas confortando, di. Nolite expauescere. in hoc enim dinoscitur bonus angelus a malo: quia bonus in principio terret ex fulgore. in medio cōfortat ex sua allocutione. in fine letificat ex immensa consolatione, & sua iocunda uisione. Malus autē econuerso. quia in principio terret ex sua horribili uisione. in medio ex sua allocutione magis terret. in fine cōtristat ex subsecuta deceptione. ut dicit.s. Tho.iij.p.q. xxx.ar. iij. ad.iij.&

ad.iij.& super Iob.iiij.&.ij.Cor.xj. & ibi
di.quod omnis angelus apparẽs hortat
ad bonũ, sed bon⁹ angel⁹ pseuerat, ma-
lus aũt se nunciat ad malũ. Secũdo ipsas
cõfortando & certificãdo de resurrecti-
one di. Iesũ Nazarenũ queritis crucifi-
xũ. Non est hic &c. Greg. Non est hic p
pñtiã carnis, sed tamẽ ubiq; est p pñtiã
maiestatis. Quod aũt hoc sit uerũ, ecce
locus ubi posuerũt eum. Nã ppter hoc
reuoluerat lapidẽ, ut locũ ostẽderet. q.
d. Si meis uerbis non creditis, uacuo
credatis sepulchro. Tertio, angelus mi-
sit eas ad Apostolos, di. Ite dicite &c. No
tandũ est, quod prima mulier fuit me-
dia inter serpẽtẽ & hominẽ, trahẽs ad p-
ditionẽ. Secunda scilicet uirgo Maria fu
it media inter deum & hominẽ, faciens
nostram recõciliationẽ. Iste aũt mulie-
res fuerunt medie inter angelũ & Apo
stolos, nunciãtes eis nostrã salutẽ & sal-
uationẽ. Iam homo nõ potest conqri de
muliere, quia si prima damnauit, secũda
saluauit, tertia nnnciauit. Si prima fuit
causa mortis nostre, secunda fuit causa
uite nostre, tertia annunciatrix salutis
nr̃e, iõ angelus fecit istas mulieres nun
cias nr̃e resurrectiõis. Sed quare dixit
& Petro? Rñsio, ppter tria. Primo, quia
Petrus per negationẽ desinebat esse dis-
cipulus, & adhuc non erat certus, utrum
restitutus fuerit ad gratiam. unde si non
fuisset nominatus, remansisset cõfusus,
& forte desperasset. Et iõ ut sciret quod
p fletũ fuerat pctm̃ dimissum, & q̃ erat
restitutus ad officiũ discipulatus, fuit p-
prio nomine nominatus. Secũdo, ut an
gelus sibi tanq̃ summo põtifici deferret.
Si quis enim Pape & collegio cardinali-
um literas mitteret, Papã nominatim ex
primeret, cardinales uero in generali p
ferret. Angelus igitur nominatim expri-
sit Petrum tanq̃ summum pontificẽ, dis-
cipulos autẽ generaliter tanq̃ collegiũ.
Tertio, quia Petrus interpretatur agno
scẽs uel dissoluẽs, p quod datur intelligi
quod illi ad xp̃m ueniunt, qui ab amore
carnali se dissoluunt, & qui peccata sua
cum contritione agnoscunt, & humili-
ter se nihil esse existimant. Quarto, an
gelus istis mulieribus apparitionẽ
Galilea denunciauit di. Precedet uo
Galileã, ibi eũ &c. Apparitio facta ĩ G
lea fuit. Tũ ppter mysteriũ ĩ ipsa sp
aliter nominatum. Galilea enim inte
tatur transmigratio. Xp̃s dũ esset in
mortali uita, triplicẽ defectum patie
s. quantum ad corpus mortalitatẽ, qu
tum ad animã passibilitatem, quantũ
utrunq; penalitatẽ & multiplicẽ mise
am. Sed in resurrectione facta est tra
migratio, quia corpus migrauit de m
talitate ad immortalitatẽ, anima de p
sibilitate ad impassibilitatẽ, corp⁹ &
de miseria & penalitate ad gloriã & f
citatẽ. Vñ Leo papa, post passion
ptis uinculis mortis, infirmitates ĩ ui
tẽ, mortalitates ĩ eternitatẽ, cõtum
transiuit in gloriam. Ille autẽ mulie
exeuntes denunciãt Apostolis quod
rexit, sed ipsi Apostoli reputauerunt
q̃ delirame͂ta, & non credebãt illis. T
Petrus & Iohannes cucurrerunt ad m
numentũ, & uiderunt linteamina & s
dariũ &c. Et abierũt ad alios discipul
Maria autẽ stabat ad monumentũ fo
plorans &c. ibi xp̃s in specie hortulani
apparuit. Et hec fuit prima apparitio,
qua loquitur Euangelium, licet prim
matri apparuerat, ut dictum est. Sed q
re Christus primo Marie Magdalene
paruit? Ratio, propter quatuor. Prim
quia ardentius diligebat, unde stabat
plorans. Secundo, ut ostẽderet se mor
um pro peccatoribus. Mat.ix. & Luc.
Nõ ueni uocare iustos, sed peccator
Tertio, ut sicut mulier fuerat nũcia m
tis, ita esset nuncia uite, secũdũ gl. Qu
to, ut ubi supabundauit delictũ, supab
daret & gratia. Ro.v. Secunda apparit
facta fuit mulierib⁹ redeuntibus de m
numẽto, quando dixit eis, Auete. Ter
Petro, sed ubi aut quãdo, Euãgeliste
dicunt. Quarta discipulis euntib⁹ in E
maus. Quinta discipulis in unũ cõgre
tis. Debemus igitur letari de eius resu
rectione, sicut Apostoli & mulieres le
ti sunt, quia uiderunt quẽ mortuũ pu
bant.

bāt. Vnde ſi uolumus xp̄m uidere, oportet ꝙ ſeruiamus dılıgēter ī feruore charitatis ſuccēſi, ſicut Maria Magdalena. Nam uidemus ꝙ humor abundans maxime impedit claritatē ſolis uidere, ſed ſicci oculi bene uidēt. Sic homo habēs oculos cordis plenos humore uoluptatis carnalis, non pōt Chriſtū uidere. Vñ Maria Magdalena q̃diu uixit uoluptuoſe, Chriſtū non uidit interius, quia oculus interior plenus erat humore impediēte eā. Sed poſtq̄ feruor diuīe dilectiōis eā excitauit, tunc Chriſt⁹ ei apparuit. Iō uolētes quod xp̄s eis appareat, debent oēm humorē prauū remouere, & feruorē diuine dilectionis ī ſeipſos excitare. Rom. xij. Spiritu feruētes, domino ſeruiētes. Quarto debem⁹ gaudere & letari, quia p̄ reſurrectionē ſuā nobis ianuā celi apuit. Nam multū gaudēt, qui ad ſocietatē principum aſſumuntur, ſic &c. Vñ ſicut xp̄s in reſurrectione quatuor dotes habuit, licet non ſecūdū ꝓpriā rationē dotis, ſicut nec angeli, ut dicit doctor. ſ. iiij. diſt. xlix. q. iiij. ar. iij. &. iiij. ſic beati in futura reſurrectione dotabuntur quatuor dotibus in corpore, ut etiā doctor. ſ. tangit in. iiij. diſt. xliiij. &. iij. pt. q. xlv. ar. j. ad. iij. Fuit enim corpus xp̄i ſubtile, agile, clarum & impaſsibile. Iſtis quatuor erit corpus noſtrum dotatum. Que ideo uocāt dotes, quia dabit eas dominus in dotē ſanctis, qui ſibi copulabuntur hic p̄ ueram fidē & dilectionē, & in futuro p̄ eternā fruitionē, ſicut ſponſa dotatur a ſponſo. Prima dos uel nobilitas eſt ſubtilitas quam recipiet corpus ab anima, q̃ faciet corpus totaliter ſubditū anime, & eleuabit ſpiritū in quādā ſimilitudinem anime, ſicut & ipſa eleuata erit in ſimilitudinē Dei, ita ut corpus uideatur quaſi unus ſpirit⁹ cū anima. Et hoc dicit Apoſtolus. j. Cor. xv. Seminatur corp⁹ aīale. i. habēs beſtiales motus inordinate concupiſcētie, ſicut in alijs animalibus: ſed reſurget corpus ſpirituale. i. totaliter ſpiritui ſubiectū & conforme, ita quod in nullo preſtabit impedimētum aīe, quo minus Deum contēpletur, amet, & inhereat ei, quod non habet anima ī ſtatu huius uite. Nunc enim corpus quod corrūpitur aggrauat animā. Sap. ix. Et caro cōcupiſcit aduerſus ſpiritum. Gal. v. & impedit animā, ne poſsit Deum continue meditari, nec ad pfectā eius notitiam attingere uel amorē, & hoc facit groſsities & pond⁹ corporis animam deprimētis. Et ſignum huius accipi poteſt in ſomno, dum anima non occupatur uſu ſenſuum exteriorum ſicut uigilando, tunc cōſueuerunt fieri reuelationes. Mens enī habet duos reſpectus. ſ. ad ſuperiora a q̄bus illuſtratur, & ad corpus reſpectu cuius ligatur in ſomnis, non aūt reſpectu primi, ſed fit liberior q̄ in uigilia. ut di. b. Tho. in de ṽitate. q. xij. ar. iij. ad ſecūdū. &. q. xxviij. ar. ij. ad ſextum. Videmus inſuper ꝙ groſsities corporis impedit, ꝙ nō pōt tranſire ad libitū, quia aliqua corpora ſibi reſiſtunt, ſicut mur⁹ uel paries. Sed corpus glorioſum ita ſubtile erit, ꝙ oē corpus penetrabit ſine reſiſtētia. Cuius ſimile uidemus in natura. Nam oleū penetrat uas continens ipſum ſine uaſis diuiſione. Per oleum enim intelligitur gratia. Sicut enim nauta deſcēdēs in mare, portans oleum in ore, mediante quo illuminatur uidēs maris pericula, ſic grā Dei illuminat & dirigit nauigātes inter mundi pericula ne p̄eant. ij. Cor. xij. Sufficit tibi gratia mea. Ideo corpus glorioſum eſt plenum non ſolū gratia, ſed potius gloria, q̃ eſt grā conſummata. Omne corpus etiā celum penetrat ſine diuiſione. Prouerb. xxix. Humilē ſpiritu ſuſcipiet gloria. Secūda dos erit agilitas, q̃ etiā prouenit de gloria anime in corp⁹, ut ſtatim ubi uelit ſpiritus, ibi erit corp⁹ abſq; ullo impedimento. Nam propter ponderoſitatem corporis in hac uita nō poteſt anima eſſe ubi uult. Vnde quando anima putat pondus corporis ſecum leuare & ducere ad bona opa, ſeipām frequenter precipitat, ſicut ſimia cū credit globū ſibi alligatū ſup tectū leuare, pōd⁹ globi ſimiam in lutum precipitat, ſic corpus precipitat animam ī lutum peccati. Sed in reſurrectione corp⁹ omnino obe

diet an

diet anime. Aug. Vbicunq; uoluerit ſpi-
ritus, protinus erit & corpus. Ideo dicit
Apoſtolus ibidē .j. Cor. xv. Seminatur in
infirmitate, reſurgēt in uirtute. Cuius ſi
mile uidemus in natura. Nam aliquis la-
pis iacens in terra non poteſt moueri a
decem, qui mouebatur tamē a puero ex
tra terrā ſiue locum proprium exiſtens.
Sic corpus quod non poteſt moueri ab
anima quandiu iacet in terra, in reſur-
rectione eleuabitur ad celum, & moue-
bitur ab anima ad nutum. Hanc uirtutē
dedit Deus ipſi corpori glorioſo. Eccle.
xvij. Deus de terra creauit hominem, &
ſecundum imaginem ſuam fecit illum,
& iterum conuertet illum in ipſam, & ſe
cundum ſe ueſtiuit illū uirtute. Nam ſi-
cut radius ſubito ptranſit ab oriente in
occidēte, & oculus ſubito de terra uidet
ſtellā, ſic ſubito ad nutū corpus erit ubi
anima uoluerit. Tertia dos erit claritas,
q̄ etiam fluet de gloria anime. Et ſecun-
dum quod quilibet ſanctus erit maioris
meriti, ſed hoc erit maioris claritatis in
corpore. j. Cor. xv. Stella differt a ſtella ī
claritate, ſic & reſurrectio mortuorū, qa
erit & apparebit unus ſplendidior alte-
ro, nihilominus quilibet habebit clarita
tē corporis excedentē ſepties claritatē
ſolis, quia erit tunc lux ſolis ſicut lux ſep
tē dierum, & tunc fulgebunt iuſti ſicut
ſol in regno patris eorum. Mat. xiij. Et li
cet nunc lux ſolis non ſit proportionata
oculis, tamē ſic non erit ibi, quia erit cla
ritas demulcens, & oculi erunt fortio-
res & nobiliores. Hec etiā claritas ſecū
dum Greg. erit puia, ita ut ſine impedi-
mēto corporis unus ſanctorum uidebit
quid eſt in corpore alterius, & quāto ab
undabit in lumine glorie, tanto clari⁹ ui
debit ſicut in claro fonte. Ideo Apoſto-
lus ubi ſupra. Seminatur ī ignobilitate,
ſurget in gloria. non tamē in illa gloria,
de qua. j. Mach. ij. Gloria eius ſtercus &
uermis eſt. Sicut ſerpens totam uirtutē
ſuam ponit in pelle pulchra & colorata,
& ſub pelle non habet niſi putredinē &
uenenum. Sic quidam tantum curant de
pulchritudine corporali, quod interius

non remanet niſi putredo peccati. T
pulchritudo non erit ibi. Sed quia
chritudo corporis glorioſi ueniet ab
ps. xliiij. Omnis gloria eius filie reg
intus. Ideo ſemper durat. Non ſic de
chritudine moderna, de qua Iac. j. E
tus eſt ſol cum ardore, & arefecit f
& flos eius decidit, & decor uultus
deperijt. Tunc autem omnes defe
corporales ceſſabūt, & quicquid pul
tudinis eſt, habebit corp⁹. Quarta
erit impaſſibilitas & immortalitas, i
neq; fames aut ſitis, frigus aut eſtus,
aliquod leſiuum a quo corpus mod
titur, ibi locum habebit. Et hoc etiā
in gloria anime, quia ſicut tunc ipſa
erit eleuata in diuina ſimilitudine, i
corpus per animam conſequetur im
ſibilitatem & immortalitatem. Aug.
potēti uirtute fecit Deus animam, u
dundet in corpus incorruptionis ui
re. Ratio eſt, mutatio alterat naturam
cut patet, arbor ſita in terra mala nō
ctificat, ſed ſublata ad terram bonā
tim fructificat, quia arbor trahit alim
tum a terra, ideo fructus ſequitur co
tionem terre in qua ſita eſt. Propte
dicit Aug. ꝙ primi parentes ſi ſtetiſ
in innocentia, corpora eorū fuiſſent
mortalia & incorruptibilia, propter
ligni uite quod īcorruptibile erat. H
pro tanto dico: Nunc comedimus c
corruptibilē & putribilē, ut patet de
ne & uino, & ideo corpus modo tal
bo nutritum, habet corrumpi, imo q
comedit & delicatius, citius putreſci
moritur. Sed poſt reſurrectionē in p
diſo edemus cibum uite, ī quo nulla c
ruptio ſeu putredo eſt. Apo. ij. Vinc
dabo edere de ligno uite, quod eſt in
radiſo Dei mei. Itē bibemus in fōte u
Apo. vij. deducet eos ad fontes aqu
uite. Bibere delicias huius mundi, eſt
bere de fōte mortis. Ideo ſicut opor
nunc corp⁹ noſtrum corrumpi prop
corruptionē cibi quem ſumit, ita in p
diſo erimus immortales propter cib
quo utemur. Io. vj. Qui mādiucat ex h
pane, uiuet in eternum. Igitur prop
condi

cōditionē cibi ĩ padiſo oportet corru-
ptibile hoc induere incorruptionem, &
mortale hoc induere immortalitatem .j.
Cor.xv. Hoc eſt quod Apoſtolus dicit
ibidē.ſ̄.Seminatur in corruptione, ſur-
get in incorruptione. He ſunt quatuor
dotes uel nobilitates quas recipiēt cor-
pa noſtra a Deo, mediante gloria aïe. Et
ut nos aſſecuraret, in pſēti uoluit eas in
corpe ſuo monſtrare ad tēpus, cum ad-
huc in mundo eſſet. Nam ſubtilitatē ha-
buit, quando de clauſo ỽginis utero ex-
iuit. Agilitatē, quando ſup undas maris
ambulauit. Mat.xiiij.& Io. vj. Claritatē,
quando in monte Thabor transfigurat⁹
gloriam claritatis ſue diſcipulis oſtēdit.
Matt.xvij. Impaſsibilitatē, quādo de ma
nibus Iudeorum ipſum precipitare ſeu
lapidare uolentium euaſit. Luc.iiij.& Io.
viij. Si ergo in reſurrectione renouari
deſideramus ſecundum has nobilitates
corpis, quas ante reſurrectionē domin⁹
in ſuo corpore oſtendit, & poſt reſurre-
ctionem perpetuo conſeruauit, oportet
quod ſic in nouitate uite ambulemus, &
nos hac ĩ uita eas ſpiritualit ĩ aïa repreſē
temus, ita ut habeamus ſubtilitatē & agi
litatem &c. Subtilitatem habemus, quā
do cor noſtrum purgatum eſt ab inordi
nato amore terrenorū, in quibus impu-
ritatem & groſsitiem contrahit. Amor
enim inordinatus impūritatē facit ĩ aïa
per hoc, quod eā extra ſe effluere facit ĩ
id quod amat, & cum eo uniri. pſ.xxj. Fa
ctum eſt cor meum tanq̄ cera liqueſcēs
&c. Sicut enim argentum p liquefactio-
nē mixtum cū cupro impurū efficit, ita
anima per inordinatū amorē mixta ter-
renis, impura efficitur. Igitur quāto pl⁹
anima eleuatur ſup terrena ea contem-
nendo, tanto ſubtilior eſt. Sicut enim
aer dicitur ſubtilis quādo nō eſt ingroſ
ſatus nebula groſſa, & uinū ſubtile, quan
do eſt eleuatum ſupra feces & depura-
tum: ſimiliter homo dicitur ſubtilis in-
genio, cuius mens non eſt depreſſa ſup
ſenſibilia & groſſa, qui ſpiritualia poſſit
& latentia comprehendere. Sicut etiam
uidemus in omnibus bene ordinatis, ꝙ
id quod ſubtilius eſt ſupeminet, ut flos ĩ
arbore, ignis inter elemēta. Sic & ani-
ma quādo ſuperfertur iſtis terrenis, ſub
tiliatur, ex hoc quod tūc unitur Deo, q
eſt in termino omnis ſubtilitatis. Que-
libet enim res quanto magis appropin
quat ſuo perfectiuo, & illi a quo recipit
ſuam pfectionē, tanto plus nobilitatur,
ſicut aer illuminatus nobilior eſt quam
obſcurus, & ſimiliter corpus coniunctū
anime q̄ ſeparatum. Cū igitur anima ſo
li Deo inherens, que ſurſum ſunt que-
rit, non que ſuper terram, ut dicat cum
Apoſtolo, Noſtra conuerſatio in celis
eſt. tunc ſubtilis eſt, & etiam habilis, &
etiam meretur ſubtilitatē in corpore. E
conuerſo autē quando conuertitur ad
terrena, qui deſideria corporis pfecit
ingroſſata efficitur, ut patet in auaro, q
animā habet terrenā, quia totā uolupta
tem ponit in acquirendo terrena. Simi
liter luxurioſus animam habet luteam,
quia in luto per luxuriam iacet. Supbus
habet animam de uento. & ſic de alijs.
Ideo ſi anima uelit ſubtilitatē habere,
oporteret huiuſmodi remouere, & ab
inordinato amore terrenorum ſe ex-
trahere, & ad celeſtia contemplāda ele
uare p hāc ſubtilitatē. Sequitur alia no-
bilitas.ſ.agilitas. Dum enim mente ab-
ſtracti ſumus ab amore & groſsitie de-
ſideriorum terrenorum & mente tota-
liter elati in amorem Dei, & deſideriū
celeſtium, tunc efficimur agiles & prōp
ti ad currendum p incrementa bonorū
opum illuc quo amor noſter & deſide-
rium tendit. Aug. Amor meus, pondus
meū, eo feror quocunq; feror. Ad hāc
agilitatē proficiendi hortatur nos Apo-
ſtolus di. Sic currite, ut comphendatis. j.
Cor.ix. & dat ĩde exemplū Phil. iiij. dic.
Sequor autē ſi quo modo comphendā.
Et per hūc curſum & ſequelam nihil ali-
ud intendit, q̄ pfectum in bono & uir-
tutibus p exercitium bone operationis,
& ad hoc obligamur quandiu ſumus in
hac uita. Quia ſecundum Hieron. Greg.
Aug. & Bern. nemini conceſſum eſt ſta
re, nec in corpore nec anima, quia ĩ uia

Dei

Dei non progredi, regredi est. Tertio, oportet nos habere claritatē p̄ uiā, si uere uelimus resurgere cum xp̄o. Et uoco p̄ uiā claritatē, qn̄ hō clar⁹ est intus & extra. Intus p̄ testimoniū bone consciētie, extra p̄ redolētiā bone fame. De primo dicit Apost. ij. Cor. j. Gloria nr̄a. i. gaudium, hec est testimoniū cōsciētie nr̄e, & merito, quia naturaliter clara & lucida letificant, ut patet in auibus, nam cōsurgēte aurora letificantur & cātāt. Etiā hoīes in locis tenebrosis existētes timēt, & uiso lumine cōfortāt̄. Si talia extrinseca letificāt, q̄to magis claritas intrinseca q̄ lucet ī consciētia? Prouerb. xv. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Et sicut cōsciētia pura letificat, sic ecōuerso cōsciētia obumbrata p̄ctis cōturbat & cōtristat. Sap. xvij. Sēp p̄sumit seua p̄turbata conscientia. Quarto oportet nos habere impassibilitatē. i. nō extolli p̄ p̄spa, & deprimi per adu̇sa, sed omnes tribulationes. i. adu̇sitates patiēter sufferre p̄pter xp̄m, non tn̄ debemus patiētiā habere asininā. Nā dicunt naturales, quod asin⁹ quādo uidet lupū ueniētē, abscōdit caput sub uepribus, & permittit se a lupo morderi, quousq; ap̄pinquat ad cor, & tunc uult resistere. Ita plures, nā lup⁹. i. diabol⁹, asinus. i. homo, in p̄ctis q̄rēs delectationē. Talē patiētiā nō debem⁹ hr̄e, sed fortiter resistere diabolo in suggestionibus malis & in prīcipio tētationū, sed cōtumelias & op̄pbria gratāter & hilariter p̄pter xp̄m, & exēplo sui sustinere, orare p̄ malefactoribus nostris, ut tandem impassibilitate anime qua aīa xp̄i cū corpore ī resurrectiōe sua uestita est, in generali resurrectione indui mereamur.

Feria ij. Pasche. Sermo. j.

TV solus peregrinus es in Hierusalem. Luc. ult. Quamuis xp̄s in p̄pria uenerit, & dn̄s oīm fuerit, tamē ī mundo uoluit conu̇sari sicut p̄egrinus. Vnde nullā domū habuit in hoc mundo. Si aliq̄s nasceretur ī p̄egrinatiōe, opteret q̄ in aliena domo nutriretur, & postq̄ creuisset, opteret q̄ in aliena domo cōu̇saret̄, & si mo[ri] opteret q̄ in alieno monumēto se[peli]ret̄. Isto modo xp̄s fuit p̄egrinus. N[am in] aliena domo fuit natus, in aliena d[omo] cōu̇satus, & ī alieno sepulchro sep[ultus]. Ideo uere fuit p̄egrinus. Nā ipse d[icit] Luc. ix. Vulpes foueas habent, & u[olu]cres celi nidos, filius aūt hoīs non h[abet] ubi caput suū reclinet. Ac si diceret non habui in uita nidū. i. domū sicu[t uo]lucres ubi possem habitare, ego in [ca]uitate mea non habui ceruical, ubi [caput] meā potuissem reclinare, in morte foueā nō habui, sed in alieno sepul[chro] sepultus fui. Vt tamē melius uidea[tur] quomodo xp̄s fuit p̄egrinus, dicē[dum] peregrinus fuit

Quantum ad habitū quem assum[psit]

Quantum ad uias quas fecit.

Quantum ad hospitia que intra[uit]

Quantum ad pericula que sustin[uit]

Quantum ad signa que reporta[uit]

Primo igit̄ dr̄ p̄egrin⁹, quātū ad ha[bitum] quē assumpsit. Xp̄s enī habuit sclau[iam] scartellā, baculū & pileū. Per sclau[iam si]gnificat̄ eius caro, quā u̇go beata ī[...] sibi ministrauit. Dicit enī sc̄tūs Tho[mas] in. iij. p̄te. q. xxxiij. artic. iiij. ad quin[tum] iij. scrip. di. iij. q. ij. ar. j. q̄ beata u̇go [ha]buit actiue ī p̄paratione materie, se[d] in cōceptione xp̄i, qa ut idē dicit i[n] ubi. s. & iij. dist. iiij. q̄ cōceptio xp̄i [...] buit̄ spiritui sancto efficiēter, lice[t a] tota trinitate & a singulis p̄sōis. Ist[a] uia prīo fuit albissima. i. purissimis [...] tis sanguinis beate u̇ginis facta si[ne] peccato. Vn̄ xp̄s dicit de se & de ali[is] hn̄t sclauias. i. corpa sua pura. Apoc. Ambulabunt mecū in albis, quia d[igni] sunt &c. Deinde ista sclauia facta e[st] ta rubea in cruce, qa tota ipsa fuit [...] sanguine. Vn̄ admirātes angeli dix[erunt] Esa. lxiij. Quare rubrū est indumē[tum tu]um, & uestimēta tua sicut calcātiū i[n tor]culari? R̄n̄dit, Torcular calcaui sol[us]. Vltimo facta est ista sclauia tota [...] qn̄ remansit in cruce mortua & liuo[ribus] plena. Apoc. vj. Sol. i. xp̄s factus est [...] tanq̄ saccus cilicinus. Per scartellā i[...]

igitur eius aīa. Peregrini enim in ſcarſella ſolēt portare argētū, anima autem xp̄i plena fuit argēto triplici, argēto .ſ. ſie, grē, & ſapiētie. Io.j. Vidimus gloriam eius. ecce primum argētū. plenū gratie, ecce ſecūdū. & ueritatis, ecce tertium. Xp̄s eñ ī primo īſtāti ſue cōceptiōis habuit plenitudinē gratie, ut dicit .ſ. Tho. iij.p.q.vij.ar.iij. &.iiij.&.iij. ſcp̄. di.xiij. & xiiij. Nam hoīes erāt a celeſti regno excluſi, ideo apportauit xp̄s argentum iuſtitie & grē, per quod eos patri recōciliaret. Erāt ceci & tenebris inuoluti, neſciētes uiā īuenire q̄ ducit ad uitā. iō apportauit argentū ſapiētie, p qđ uiā celeſtis patrie demonſtraret. Tertio, aſſumpſit pileū ſiue capellū, i. coronā ſpineā. Solēt eñ pegrini portare capellū cōtra eſtū, uētū, & pluuiā. Sic cōſideratio corone ſpinee debet nobis eſſe ī umbraculū diei, ab eſtu carnalis uoluptatis, ut refrigeremur, qa ſicut dicit Augu. Nō decet ſub ſpineo capite mēbrū fieri delicatū. Debet eſſe ī defēſionē a pluuia tribulationū, ut alleuiemur. qa ſicut Gre. dicit, ſi paſsio xp̄i ad memoriā reducit, nil eſt īo qđ nō equo aīo toleret. Debet eſſe in abſcōſionē a uento tentationū, ut ꝑpulſent. Hec ſignificant Num. xxj. ubi dicit, ꝙ ad uiſionē ſerpētis enei ī patibulo ſuſpēſi, ſanabāt illi q a ſerpētibꝰ ꝑcutiebant. De his tribꝰ dicit Eſa.iiij. Tabernaculū erit ī umbraculū diei ab eſtu, & in ſecuritatē & abſcōſionē a turbine & pluuia. Per baculū ītelligit crux. Peregrini eñ utunt baculo ad ſuſtētationē, & ad trāſeundū flumē, & ad malarum beſtiarū pcuſsionē. Sic xp̄s ſue crucis baculo hoīes tribulatos ſuſtētauit, ne fatigarent. Heb.xij. Recogitate eū q talē ſuſtinuit a pctōribꝰ aduerſus ſemetip̄m contradictionē, ut ne fatigemini animis ueſtris deficientes. Ip̄e etiā xp̄s p baculum ſue crucis flumē iſtiꝰ mundi tranſiuit, & ad patriam uenit. Geñ. xxxij. In baculo meo tranſiui Iordanē iſtū. Luc.ul. Oportebat xp̄m pati, & ita ītrare ī gl'iam ſuā, Tertio, p baculū crucis diabolū pcuſsit. Eſa.xxx. A uoce dñi pauebit Aſſur uirga pcuſſus.i.diabolꝰ.timēt enim demones nimis baculū crucis. Vñ ubicunq; demones baculū crucis uident, territi fugiūt, timentes baculū quo plagā acceperunt. Secūdo dicit pegrinꝰ ꝓpt uias quas fecit. Solēt pegrini diligere uias planas & mundas, & odiſſe aſcenſꝰ & deſceſꝰ. Iſte aūt pegrinꝰ nihil habuit.ſ. de plano, ſed tota uia fuit aſcenſus & deſcenſus. Primo eñ fecit magnū deſcenſum & ſaltū, qñ ſcilicet uenit de celo ī hūc mūdū. Io. xvj. Exiui a pr̄e, & ueni in mūdū. Deinde de fecit magnū aſcenſum, qñ de mūdo aſcendit ad patibulū crucis. Io.iij. Sicut Moyſes exaltauit ſerpentē ī deſerto, ita exaltari oportet filiū hominis. Etiam fecit magnū deſcenſum, qñ a cruce deſcēdit in tumulum & in limbum. Et inde fecit magnū aſcenſum, qñ ſcilicet de lībo rediens & de ſepulchro, & reſurgēs aſcēdit in celum. Ephe.iiij. Qui deſcēdit ip̄e eſt, & qui aſcendit ſuper omnes celos. Notate, uita preſens eſt quedam uia, in qua nullus ferre uult aliquam difficultatem in aſcendendo ad aliqua ſublimia, nec in deſcendendo & in ſuſtinendo aliqua aduerſa, ſed tantum ire uult per planū, id eſt habere omnia proſpera & delectabilia. Sed qcunq; uadit poſt xp̄m, non errat, cum ipſe ſit uia, ueritas, & uita. Io. xiiij. Quatuor ſunt, q̄ non pmittunt aliquem errare in uia, ſcilicet ferramētorū impreſsio. Vnde cōmuniter dicitur, Tene uiā ferratā, ſi uis habere bonam uiā. Secundum eſt crucum erectio, quando cruces in uia recta eriguntur. Tertium eſt ramorū & plantarū reflectio. Quartum eſt lapidū congregatio. Et iſta quatuor ſigna uoluit habere xp̄s. Habuit ferramenta, id eſt, uulnera in corpore ſuo ferramentis impreſſa. Habuit crucem quam ſuper humeros ſuos portauit, ſuper quā aſcendit. Habuit reflectionē plātarum, id eſt, coronam ſpineam. Habuit cōgregationē lapidū, qa ip̄m Iudei pluries lapidare uoluerūt. Io.viij.&.x. Qui ergo nō uult errare, ſequat iſta quatuor ſigna, q̄ xp̄s in uia poſuit ne erremus. Et hoc fuit neceſſariū, qa uie eius non fue

runt plane sed aspere. Qui ergo nõ uult sustinere aliqua aspa, sed oĩa uult habere ꝓspera, constat ꝙ multũ errat a uia. Tertio, dicit xp̃s pegrin⁹ ꝓpt hospitia q̃ intrauit. Solẽt pegrini ter in die intrare hospitiũ. s. in tertia ad prãdiũ, uel ad prãdẽdũ. In meridie ad bibendũ & qescendũ. In sero ad cenandũ & dormiẽdũ. Sic iste pegrin⁹ habuit tria hospitia. Primũ fuit uter⁹ ỹginis, & istud intrauit in tertia. i. in Martio, q est terti⁹ mensis a Ianuario. uł ĩ tertia. i. tertio tẽpore. s. grẽ. Precesserat eñ duplex tp̃s. s. nature & legis scripte. In tertio tẽpore. i. grẽ. In isto hospitio xp̃s prãdiũ fecit, hñs carnẽ ỹgineã ꝓ cibo & sanguinẽ ꝓ potu, & istum potũ & cibũ etiã dat nobis. Io. vj. Caro mea uere est cib⁹ &c. Secũdũ hospitiũ fuit patibulũ crucis. Et istud hospitiũ ingress⁹ est ĩ meridie, ibi bibit qñ dixit, sitio. Sed tñ qa Iudei obtulerũt ei acetũ, cũ gustasset, noluit bibere. ut patet Matt. xxvij. Ibi etiã reqeuit, & ĩclinato capite tradidit spiritum. Luc. xxiij. Ideo dicit sponsa Canticoꝝ. j. Indica mihi ubi pascas, ubi cubes in meridie. Tertium hospitium fuit sepulchrum ubi dormiuit. ps. iij. Ego dormiui, & soporatus sum. Secundo, anima Christi in triduo mortis in limbo fuit, ubi xp̃s etiã cenã fecit oĩbus sc̃tis. Hester. j. Assuer⁹ tertio anno impij sui. i. tẽpore grẽ, fecit grãde cõuiuiũ cũctis hoĩb⁹. i. patriarchis & ꝓphetis, & Ap̃ls & pueris suis. i. ỹginitatẽ seruãtib⁹ & puritatẽ. fortissimis Persaꝝ. i. martyrib⁹, & Medoꝝ ĩclytis. i. cõfessorib⁹, & p̃fectis ꝓuĩciaꝝ. i. angelis. Quarto xp̃s dicit pegrin⁹ quãtũ ad picula. Sunt eñ pegrini ĩ mł̃tis piculis, qñq; a socijs, q eos ꝓdũt, qñq; ab hospitib⁹ q eos occidũt, qñq; a latronib⁹, q eos spoliãt. Sic xp̃s a suo socio. s. Iuda, fuit tradit⁹. Mat. xxvj. Amẽ dico uobis ꝙ un⁹ ur̃m me traditur⁹ est. A Iudeis, inter quos fuit hospitat⁹, fuit uulnerat⁹ & occisus. Zach. xiij. Quid sunt plage iste in medio manuum tuarũ? Et dicet, His plagat⁹ sum ĩ domo eoꝝ q diligebãt me. A militib⁹, a quibus fuit uestib⁹ spoliat⁹. Io. xix. Milites cum

crucifixissent eũ, accepũt uestimẽ[ta] & fecerũt quatuor ptes, unicuiq; ptẽ. ps. Diuiserunt sibi uestimẽta. Quĩto dicit pegrin⁹ ꝓpt signa q̃ [por]tauit. Solẽt pegrini ĩ sclauia sua re[porta]re quedã signa, ad ostendendũ q[ui]... peregrinationẽ perfecerunt, & ut ... citius moueantur ad bñfaciendũ ... securi⁹ per uiam incedãt. Sic xp̃s ... triam rediẽs, quas habuit ĩ cruce ci[catri]ces retinuit, triplici ratione. Prim[o ad] ostẽsionẽ paterne obedientie. P[ater] ... bi commisit, ut gen⁹ humanũ sua p[assio]ne redimeret. Vt igit õnderet pa[tri] opus sibi iniunctũ cõsummauit, c[icatri]ces retinuit. Io. xvij. Op⁹ consummau[i] qd' dedisti mihi ut facerẽ. Secundo ... prouocationem paterne mĩe, ut ... sis patri, eũ ad mĩam ꝓuocaret, ut ... benefaciat, & nobis mĩam suã ĩpar[tia]t. Ioan. ij. Aduocatum habemus ap[ud pa]trẽ Iesum xp̃m iustũ, & ip̃e est ꝓp[itiatio] ꝓ peccatis nostris. Tertio ĩ signũ ... tatis nobis acqsite, ne scilicet ho[stis de] cetero in uia teneam⁹, sicut hostes ... & fugiũt, qñ uident crucis signac[ulum]. Esa. xiij. Sup montẽ caliginosum ... bolũ, leuate signũ &c. Alias rõnes ... in. iij. pte sc̃ti Thome. q. liiij. ar. ul[t.]

Feria. ij. post Pascha. Sermo ij.

M Ane nobiscũ Do[mine] quoniã aduesper[ascit] Lu. xxiiij. Sermo no[ster e]rit de sancto euãgeli[o ho]dierno, ĩ quo agit de ... dã notabili apparitione xp̃i manif[estantis] suam gl̃iosam resurrectionẽ, quõ ... ruit duob⁹ discipulis suis euntib[us in] uiam in Emaus. Ista apparitio con[tinet] magna secreta, & speculationes, ad ... minationem intellectus nr̃i. Sed sa[luta]tur prius uirgo Maria &c. Verbum ... situm est quedã breuis oratio, sed d... ta, quam frequẽter sancta mater Ec[cle]sia isto tẽpore resurrectiõis dicit, M[ane] nobiscũ dñe. Pro pleniori declarati[one] & matie ĩtroductiõe sciẽdũ, ꝙ tã ... q̃ ĩ nouo testamẽto xp̃s dicit sol. ... sicut sol naturalis per suã p̃ntiã ill[uminat]

nādo & calefaciēdo causat diē in mundo,& p̄ suā absentiā obtenebrādo & infrigidando reliquit noctē. Sic xp̄s q̄diu est p̄ns creature p̄ grām, causat in ea diē grē, illuminādo cōtra errores, dubitationes, falsas apparitiones, & calefaciēdo ī die amoris, cōfortat ad uitādū uitia & delectatiōes carnales &c.& facit fructificare ī opibus misericordie, penitētie & iustitie,& sic de alijs bonis operibus. Et sicut sol naturalis absentatur & occidit per ĩterpositionē terre ĩter ip̄m & nos: Sic xp̄s sol iustitie, q̄n homo inter xp̄m & se interponit terrā.s.terrenas affectiones honorꝝ, diuitiarum, officiorꝝ, dignitatum,& hmōi, xp̄s absentat̄,& relinquit noctē tenebrosam culpe, & hō ambulat cespitādo de p̄cō in p̄cm̄. Ecce rō quare dicit̄ sol. Autoritas, Oriet̄ uobis timētibus nomen meū sol iustitie,& sanitas ī pennis ei⁹. Malach.iiij. Nota, uobis timētib⁹ nomē meū, q̄a nō timētib⁹ deū licet eis oriat̄ sol nature, nō tn̄ eis oritur sol grē. Itē & sanitas in pēnis ei⁹, gratia & gloria sunt due ale eius. Gratia enim cōfert sanitatē cōtra īfirmitates culparꝝ mortaliū, & uulnera peccatorū. Gloria est ala, q̄ confert sanitatē miserijs temporalibus. Item in nouo testamento dicitur sol. Nam ecclesia dicit uirgini Marie, Ex te ortus est sol iustitie xp̄s de⁹ n̄r &c. Itē sol in quadragesima erat super nos, quia eramus in penitentia,& ieiunijs & orōnib⁹ & uigilijs &c. Sed modo uideo q̄ uadit ad occidentē, q̄a iā multi redeunt ad uanitates ornamentorum &c. dimittendo bonā uitam. Multi credunt q̄ nō debēt tenere bonā uitā, nec facere pn̄iam nisi ī quadragesima. Quia ergo ī cordib⁹ m̄rorꝝ ip̄e dies grē p̄ excessus uite iā ĩcipit ī uesperꝝ culpe declinare. Iō eccl'ia petit in themate, Mane nobiscū dn̄e&c. Mō uidēdi sunt modi, q̄bus retinet̄ xp̄s. Et noui ī Euangelio hodierno tres modos q̄b⁹ xp̄s manebit nobiscum, ne cadamus in noctē culpe .s.

Loquendo uerba spiritualia.
Audiendo documenta celestia.
Faciendo misericordie opera.

Dicit thema, Mane nobiscū dn̄e &c. Dico prīo q̄ xp̄s manet nobiscū loquēdo uerba sp̄ualia. Ratio naturalis, quia oē simile naturaliter attrahit̄ & retinet̄ a suo simili, ut patet de magnete, q̄ trahit & retinet ferrū, nō ex aliq̄b⁹ qualitatib. caliditatis uel siccitatis, sed ex similitudine & cōueniētia quā habet a tota sp̄ē, ut dicūt philosophi. Idē de Agetesteyn attrahēti paleā ex similitudine naturali quā habet a tota sp̄ē. Idē de aīalib⁹ si sint hic diuersa mixtim cōgregata, statim ad unā partē separabunt se boues, ad aliam equi, ad aliā asini,& ad aliam oues, & sic de qualibet specie. Idē de hoībus, q̄ sibi sim̄ib⁹ cōiūgunt̄, uan⁹ cū uanis, pauper cū paupib⁹, diues cū diuitib⁹, bonus cū bonis. In hoc cōcordat scriptura. Omne animal diligit sibi sim̄e, sic & oīs homo p̄ximū sibi. Oīs caro ad similem sibi coniunget̄, & oīs hō sim̄i sibi sociabit̄. Eccl'i. xiij. Patet ergo q̄ sim̄itudo est rō attractionis seu cōiunctionis. Modo uideamus quā similitudinē habet xp̄s cū ꝟbis sp̄ualib⁹. Dico q̄ magnā, q̄a ip̄e est ꝟbum nō corporale nec trāsitoriū, sed spirituale & eternū. De quo Dauid, Verbo dn̄i celi firmati sunt. & Apo. xix. Vocabat̄ ꝟbū dei.s.ante incarnationē. Si ergo sim̄e attrahitur a suo sim̄i, cū xp̄s sit ꝟbū sp̄uale, rōnabiliter trahit̄ & retinet̄ a loquētib⁹ ꝟba sp̄ualia. Autoritas, Vbi sunt duo uel tres cōgregati ī noīe meo, ibi sum ego in medio eorꝝ. Mat. xviij. Istud ondit̄ ī principio euāgelij usq;, Oculi aūt eorꝝ tenebant̄ ne eū cognoscerēt. Vn⁹ istorꝝ discipulorꝝ uocabat̄ Cleophas. Alius, ut dicitur a q̄busdā, erat Lucas. Sed Hieronymus dicit q̄ Lucas nunq̄ fuit discipulus Iesu, sed ap̄lorꝝ, p̄sertim beati Pauli. Et exeūtib⁹ de Hier'm, īcepūt loqui uerba sp̄ualia de xp̄o & ei⁹ passione, & statim xp̄s fuit cū eis. Si dicat̄, & unde uenerat xp̄s? nō legit̄ clare ubi stabat illo tēpore, nō in celo, inq̄tū hō; Sed dicūt doctores aliq̄ q̄ stabat in paradiso terrestri cū sc̄tis p̄ribus. Rō q̄ fundatur ī ph'ia est, q̄a locus & locatū debēt p̄portionari, ut dicit̄ i.iiij. Physicorū. Cū ergo post resur

rectionē xp̄s habuiſſet corpus gl̃ioſum, īmortale, & īpaſsibile, & īcorruptibile, decebat eū habere locū cōuenientē. De hoc Dauid in p̄s. Dñe ꝓbaſti me, in perſona xp̄i dicit, ſi ꝓ qa, Si ſumpſero pennas meas diluculo, & habitauero ī extremis maris. Etenī illuc manꝰ tua deducet me, & tenebit me dext̃a tua. p̄s. cxxxviij. Penne ſunt corpꝰ glorioſum, & aīa ſanctiſsima. Sc̃ūs Tho. dicit in. iij. p̄te. q. lv. ar. iij. in ſolutiōe ſecūdi argumēti. ꝙ incognitū eſt ī qbꝰ locis tēpore int̃medio, ſcilicet int̃ reſurrectionē & aſcēſionem corporalit̃ eſſet xp̄s, cū hoc ſcriptura nō tradat, & ī oī loco ſit dñatio eiꝰ. Cū ergo illi duo diſcipuli irent de Hieruſalē ad caſtellū Emaus, qd̃ erat in ſpacio ſtadiorum. lx. ab Hier̃lm. Sicut nos cōputamꝰ viā ꝑ leucas, Italici cōputant ꝑ miliaria, Greci aūt cōputant ꝑ ſtadia. Stadiū dicit̃ quantum currebat Hercules gygas uno anhelitu, &. xv. ſtadia faciunt leucā. Ita ꝙ lx. ſtadia ſunt quatuor parue leuce, & ſic incedebāt triſtes, loquētes de paſsione xp̄i magiſtri eoꝝ, & ſtatim qñ fuerūt extra murale Hier̃lm, ſoli ambulantes loquebant̃ adinuicē de his oībus q̄ acciderant. Ecce materia de qua loquebantur. Ego ſi uobis dico aliqd de his q̄ loquebantur, non poſſum errare, qa ſi de oībꝰ loquebantur, ergo & de aliquibꝰ, arguēdo ab uniuerſali ad particulare. Et factū eſt dū fabularent̃. Fabulari eſt loqui cū dubitatione, cū hō nō firmat cor ſuū in aliquo. Et ſecū quererēt, ergo ibant. Dicatur practica. Qñ ipi fuerunt extra murale ciuitatis Hier̃lm, dixit unus alt̃i, Socie quid tibi uidet̃ de iſto noſtro mag̃ro Ieſu. Rñdit alius, Neſcio qd dicam. Credebā ipſum eſſe filiū dei ꝓpter miracula q̄ faciebat, ſed modo nō credo, qa ita crudel̃r mortuꝰ eſt, nunqd ſi filiꝰ dei eſſet, pat̃ iuuiſſet filiū poſitū in tali p̄ſſura? Rñdit alter, Nec ego credo ip̄m eſſe dei filiū. Et ip̄e Ieſus adpropīquās, ibat cum illis. Dixit alius, Si non eſſet filius Dei, quō potuiſſet Lazarꝝ ſuſcitaſſe? nunqd ibi fuiſti, & uidiſti qñ ſuſcitauit Lazarū quatriduanū? ita etiā & ego fui & uidi.

Itē de illo ceco a natiuitate, cui d
ſum. Et ſic loquēdo & fabulādo ib
flēdo. Poſt modicū dicebat alter,
cie, nūqd Helias & Heliſeꝰ ſuſcita
mortuos? tñ nō ex hoc credunt̃ fi
fuiſſe, nec ipi dicebāt ſe eſſe filio
Xp̄s aūt retro ſeqbat̃ eos, audiē
eoꝝ, ſed ipi calefacti de ỽbis nō cu
de eo, qa nec ip̄m cognoſcebāt. Di
alt̃, Verꝝ eſt ꝙ m̃lti ꝓphetaꝝ fece
racl̃a m̃lta, ſed quō? nō ꝑ ſe nec ỽtu
pria, ſed aliena. Sed Ieſus uirtute
faciebat imperando, alij autem fa
orando. Dixit alter, Verum dic
certo iſta ratio eſt bona. Et poſt m
dixit alius ſocius. Neſcis tu ſocie,
nocte paſsiōis ſue orauit ne more
fuiſſet filius dei, nunqd pr̃ adiuuiſſ
Rñdit alt̃, Verꝝ dicis, tñ ſi noluiſſe
ri, bñ potuiſſet fugere uel latere, ſic
Iudei uoluerūt ip̄m lapidare, ſed ip
uenit ad paſsionē uolūtarie & nō
ter, imo dixit nobis, Ecce aſcen
Hieroſolymā &c. Mat. xx. Dixit al
do ponamꝰ ꝙ nō ſit filiꝰ dei, tñ nō
mꝰ negare, qn ſit Meſsias. Nā oēs
res ponūt & dicūt ꝙ tp̄s Meſsie
pletū, & iſte habuit oīa ſigna data
ta a ꝓphetis de Meſsia, qa cecis de
ſum, claudis greſſum &c. Rñdit al
cie, rex Meſsias debuit nos liber
captiuitate, & iſte non liberauit no
mortuꝰ eſt, & nos remanemꝰ hic in
tiuitate ſub imperio Romano &c.
alter ſocio, Ecce qd ego cogito,
iſte predicauit de dominio iſtius
di, nec de bonis temporalibus. Ideo
ꝓphete dicūt, ꝙ Meſsias debuit n
berare & redimere a captiuitate, no
telligit̃ de iſta captiuitate Impator
manoꝝ, ſed diaboli, ut credo. Dixit
O q̄ bona rō eſt iſta, uerꝝ dicis. Et al
xit, Ponamꝰ ꝙ nō ſit filiꝰ Dei nec M
as, tñ ipſe fuit ſanctiſsimꝰ ꝓpheta &
nꝰ. Tu ſcis ꝙ nunquā uidimꝰ in eo
quē defectū, nec Pilatꝰ q examinau
inuenit in eo aliquā cauſam, ꝓ qua
eſſet dignꝰ mori, imo erat plenꝰ uirt
bꝰ, humilitate, ſc̃titate, caſtitate, pati

ab

cõtinentia, ieiunijs, uigilijs &c. Rñde-
bat alt, Si ipe fuit ita sanct⁹ & amic⁹ dei,
nõ in cruce dixit, Hely Hely. i. de⁹ me⁹
de⁹ me⁹, ut qd &c. Nũqd de⁹ omps iu-
uat & cõseruat suos? nũqd dicit Dauid
de amicis dei, Cũ ipo sum ĩ tribulatiõe,
eripiã eũ &c. Si forte sctũs fuisset, nõ re
liquisset eũ. Ecce quõ ibãt, & loqbãt de oĩ-
bus, & int⁹ ipm amabãt, & dubitabãt. Di-
cit alter, Videtur mihi ꝙ quando dixit,
Hely Hely &c. ꝙ hoc dicebat de amicis,
aplis & discip̃lis q eũ derelinqbant, & de
hoc dicebat p̃ri, qui ordinauit ita fieri.
Rñdit alter, Vere bñ dicis, & non recor-
daris de sole obscurato, & de terra q̃ tre
muit, itẽ de mortuis q surrexerunt. Item
de multis q cõuersi fuerũt, ut Lõgin⁹, &
alij de simplicib⁹, q ꝑcutientes pectora
sua reuertebant. Et xps seqbat eos. Ideo
Greg. De se ergo loquentib⁹ p̃sentiam
exhibuit, sed de se dubitãtib⁹ cognitiõis
sue spẽm abscondit. Ex his faciã rõnem,
Si isti discipuli non habebant fidem, & si
hominibus nõ credentib⁹ per solam lo-
quelã uerboꝝ spiritualiũ se iunxit Iesus,
quto magis nobis qui sumus credentes, si
loquamur uerba spiritualia? Considerã
dum est aũt hic, quare xps istis duobus
discipulis euntib⁹ in uillã noĩe Emaus,
apparuit ĩ aliena effigie, sicut dicit Mar.
ulti. Ad illã questionẽ rñdet sctũs Tho.
iij. parte. q. lv. artic. iiij. ꝙ resurrectio xp̃i
manifestanda fuit hoĩbus ꝑ modũ quo
eis diuĩa reuelant. Innotescunt aũt diui
na hoĩb⁹, secũdũ ꝙ diuersimode sunt af
fecti. Nã illi qui habẽt mẽtem bñ dispo-
sitã secũdũ ỽitatẽ, diuina ꝑcipiũt. Illi au
tem qui habẽt mentẽ nõ bene dispositã,
diuina percipiũt cũ quadã cõfusione du
bietatis uel erroris. Animalis em̃ hõ nõ
percipit ea que sunt spũs Dei, ut dicitur. j.
Cor. ij. Et iõ xps quibusdam ad credẽdũ
dispositis per resurrectionẽ apparuit in
sua effigie. Illis aũt in alia effigie appa-
ruit, q iã uidebant circa fidẽ tepescere.
Vnde dicebant, Nos sperabam⁹ qa ipse
esset redẽpturus Israel. Vnde Greg. di-
cit in homil. ꝙ talẽ se exhibuit eis ĩ cor-
pore, qualis apud illos erat ĩ mẽte. Quia
em̃ adhuc in cordibus eoꝝ peregrinus
erat a fide, irẽ se longius finxit, ac si esset
peregrinus. Nec illa fictio fuit mẽdaciũ,
qa secũdũ Aug. ĩ lib. q. euangelij. Nõ oẽ
qd' fingim⁹ mẽdaciũ est, sed qñ illud fin
gimus qd' nihil significat. Cũ autẽ fictio
nostra refert in aliquã significationẽ, nõ
est mẽdacium, sed aliqua figura ỽitatis.
Alioquin oĩa que a sapiẽtibus, & etiã ab
ipso dño figurate dicta sunt, mẽdacia re
putabunt, qa secũdũ usitatũ ĩtellectũ nõ
cõsistit ỽitas in talibus dictis. Sicut aũt
dicta illa etiã finguntur facta sine men-
dacio ad aliquã rem significandã, & ita
factum est hic. Clarum est ergo qd' dixi
ex uobis spũalibus attrahit & retinetur
xps. Iuxta qd' dicit thema, Mane nobis-
cum dñe &c. ne scilicet cadam⁹ ĩ noctẽ
peccati. Habemus hic exemplũ morale,
ut loquamur uerba spiritualia, non car-
nalia, nec mundana, nec mendacia. Tur-
pius est mendaciũ in ore q̃ stercus, quia
aufert officiũ lingue. Ideo cauete a fal-
sis iuramentis, a diffamationib⁹, a blas-
phemijs. Propter hoc Apl's dicebat, De-
ponẽtes mẽdaciũ, loqmini ueritatẽ un⁹
quisq; cũ ꝓximo suo. Et oĩs sermo mal⁹
ex ore uestro nõ procedat &c. ad Ephes.
iiij. Dico secũdo, ꝙ est ali⁹ modus attra
hendi & retinendi xp̃m per gratiam. s. au
diẽdo uerba celestia, sicut modo me pre
dicãte, uobis audientib⁹, nunc Iesus est
in medio nostrũ. Ideo dicunt naturales
philosophi, ꝙ sicut sĩlitudo est causa soci
etatis & dilectiõis, ita & uacuũ. Secũdũ
em̃ philosophos ut impleret uacuũ si es-
set, citius descẽderet celũ, q̃ ut ꝑmane-
ret uacuũ ĩ aere. Si em̃ uas plenũ a parte
ĩferiori euacuet, subito ꝑ foramẽ supius
attrahit uentũ, alias non euacuaret. Sic
qñ cor hominis audiẽtis doctrinas cele-
stes euacuat, & cogitationib⁹ mundanis
trahit ad se p̃ñtiam dei. Act. x. Adhuc lo-
quẽte Petro ỽba hec, cecidit spũs sanct⁹
super oẽs qui audiebant uerbum. Nota
cõsequẽter secũdã partem euangelij. Et
ait dñs ad illos, Qui sunt hi sermones
quos &c. usq; ĩ oĩbus scripturis que de
ipso erãt. Nota, nos aũt sperabam⁹. Glo-

sa. iã nõ sperã⁹. Ad quos dicit xp̃s, Et nos fuistis discipuli sui? Dixerunt, Imo. Et audistis eius sermones? Ita. Et dixit, O stulti & tardi corde ad credẽdũ. Stultitia sumit̃ hic ꝓ cecitate secũdũ literã. In oĩbus que locuti sunt prophete. O dixerunt illi, Et tu scis quid dicunt ꝓphete? Ita, audite. Text⁹. Qui incipiẽs a Moyse & oĩbus prophetis interpretabatur illis in oĩbus scripturis que de ipso erant. Ergo si dico uobis de aliq̃bus nõ potero errare. Alia practica. Dixit eis xp̃s, Non scitis ꝙ a principio qñ creauit de⁹ mundum, in medio Paradisi cõstituit arborẽ uite, que habebat talẽ uirtutẽ, ꝙ qui comederet de illo fructu, nullã haberet senectutẽ, & euaderet mortẽ. Vnde hoc? Nũquid sine arbore potuit deus preseruare gẽtes in uita corporali? Rñderunt illi, Nescim⁹, credimus ꝙ sic. Et xp̃s, Immo potuit, sed illa arbor fuit figura Iesu Christi, qui in medio mundi operat⁹ est humani generis salutem. De quo Dauid, Deus autem rex noster ante secula operatus est salutem in medio terre. p̃s. lxxiij. Medium terre est ibi, ubi crux magistri nr̃i fuit posita. Ibi eñ est cẽtrũ terre siue mũdi. Ecce ibi arbor uite, q̃ comedit de illo fructu cũ duab⁹ mãdibulis. s. credẽdo & obediẽdo, nõ moriet̃ eternalit̃. Dixerũt illi, Nũq̃ audiuim⁹ tale secretũ. & dixerũt, Dicatis nobis plus. Et dixit, Postq̃ de⁹ formauit Adam, & uoluit formare mulierẽ, quõ fecit? Rñderunt, Misit soporẽ ĩ Adã, cũq; obdormisset, tulit unã de costis eius &c. Geñ. ij. Et xp̃s, Nunq̃d de⁹ alit̃ poƭat formare mulierẽ? imo, sed figura fuit, ꝙ sic de latere xp̃i dormiẽtis ꝑ mortẽ debuit formari ecclesia spõsa sua ꝑ sanguinẽ redẽptiõis, & aquã regeneratiõis. Itẽ qñ de⁹ tempore Noe uoluit destruere mũdum per aque diluuium ex abundantia peccatorum, nonne mandauit fieri arcam, in qua saluaret̃ semen. s. Noe, & alij. Nunquid poterat aliter eos saluare? imo, sed hoc fuit figura. Figurabat eñ diluuiũ pctõꝝ, qd' submergit aĩantia. s. hoĩes aĩales & mundanos, & uolucres. s. mr̃tos cõtẽplatiuos

& nõ hñt remediũ saluationis nisi p
crucis, cui⁹ porta apta est in later
De quo illi admirantes dicebãt, V
dicit ꝑ certo. Ille scit pl⁹ q̃ magist
& sim̃ia uerba. Itẽ cũ Abraã nõ haber
si unũ filiũ de Sara. s. Isaac, & deus
pit sibi ut sacrificaret filiũ sibi. Ge
quare de⁹ p̃cepit hoc maxime, q̃
it factũ sacrificiũ de eo, sed de arie
si q̃a fuit figura passiõis xp̃i, ĩ qua
tas figurata ꝑ Isaac nõ fuit passa, se
manitas figurata ꝑ arietẽ. Itẽ de pa
cha Iacob qñ debuit mori, & Ioseph
locauit corã pr̃e suo Iacob duos fil
bñdiceret eos, & Iacob cãcellatis
b⁹ ĩ modũ crucis bñdixit eis. s. Ma
& Effraim. Et illa bñdictio figura
passionem. Duo filij Ioseph figu
duos pp̃los, Manasses maior fili⁹,
est ꝙ obliuio, significabat pp̃lm I
q̃ ꝓpter scelera & pctã sua nõ mer
dici cũ dextera, imo bñdictio trãsl
in xp̃ianos. Effraim uero fili⁹ iu
idẽ est ꝙ augmẽtũ, significabat p
xp̃ianũ. Xp̃ianitas eñ creuit, & a
crescet ĩ fine mũdi. Itẽ filij Israel q
diũ habuerũt in deserto cõtra ser
Num. xxj. erectũ fuit lignũ cũ ser
eneo ĩ modũ crucis, & figura fuit
q̃ est remediũ cõtra serpẽtes ĩfern
q̃ declarauit eis figuras, dixit eis q
passio fuit a ꝓphetis ꝓphetizata. D
fecit de ea totum illum psalmum,
deus me⁹ respice in me. In quo co
dit fere totã ei⁹ passionẽ. Itẽ Esa.
re lãguores nr̃os ipse tulit. &c. Item
nielis. ix. Post hebdomadas lxxij.
tur xp̃s. Et sic ĩterpretabat̃ illis s
ras. O dicere potuerũt illi, Magis
nõ p̃dicabat nobis ista, imo, sed era
pa eoꝝ, q̃a nõ intelligebant. Pate
qũo audiẽdo doctrinas attrahit̃ &
tur xp̃s. Moralit̃. Ergo audiẽdi su
mones, misse, & ṽba dei. Propter
cit Hier. Tu ĩ nobis es dñe, & nom
ctũ tuũ inuocatũ est sup nos &c.
xiiij. Aures eñ sunt porte, ꝑ quas
xp̃s, qñ hõ audit doctrinas celestes
magnũ malũ faciũt sibi illi, q̃ nol

lire sermones. Iō Apl̄s dicit, Fides est ex auditu, audit⁹ aūt p ỽbū xp̄i. ad Rom. x. Nota p uerbum xp̄i, nō dicit Ouidij, nec Philosophoꝝ, nec poetaꝝ. Et iō maius malū qđ fecit Machomet⁹ fuit, p̄cipiē-do suis q̄ nō audirēt p̄dicatiōes xp̄ianorū, p hoc claudēs eis portā saluationis, q̄ est audit⁹ ỽbi dei, qa si audissent, īdubie ōēs pene essent xp̄iani. Vnde nullus est, qui iugiter audiat uerbū dei, quin cōuertatur, si bñ predicet̄. Dico tertio, q̄ est ali⁹ modus attrahendi & retinēdi xp̄m ne recedat a nobis. s. faciendo opa mīe. Nam secūdū Philosophos tria attrahūt. Primū est sititudo. Scđ'm est uacuū, ut dixi. Tertiū est calidū, qđ etiā habet ỽtutē attractiuā, sicut patet ī lāpade, ubi oleū trahit̄ ab igne, sic calor charitatis & mīe trahit gr̄tiā dei. Autoritas. Qui manet ī charitate, ī deo manet, & de⁹ ī eo. j. Ioā. iiij. Et hāc ētiā rationē ostēdit euāgeliū ī fine. Et appropinquauerunt castello, usq; ad finē. Et nota q̄ ipsi ibāt ad castellū, & ipse dñs finxit se lōgi⁹ ire, qa non uenit solū ad saluādū illos, sed etiā alios mł̄tos. Et coegerūt illū dicētes, Mane nobiscum dñe, qm̄ aduespascit. Potuit cogitare, Ita cogitis me, bñ placet mihi. & ītrauit cū illis. Pōt aūt imaginari q̄ ipsi uoluerunt soluere cenā, & facere sibi mīam & eleemosynā, etsi ī alieno erāt hospitio, & sic retinuerūt eū. Patet ergo q̄ eleemosynis de⁹ retinet̄ a creatura. Q̄n aūt fuerūt in hospitio, p̄babile est, q̄ rogauerunt hospitē ut pararet bonā cenā, bene poterat admirari hospes, q̄ hoīes paupes uellēt tm̄ expēdere. Qui dixerūt q̄ ille pegrin⁹ licet sic īcederet, erat litatissim⁹, qa plus ostēdit nobis in ista uia in uno sermone, q̄ magister noster ī tot sermonibus. Ideo uolum⁹ eū inuitare ad cenā. Ideo paretis nobis bonam cenam. Et illa quasi iam parata, dederunt aquam ad manus, honorando ualde peregrinum. Et xp̄s incepit benedictionē mēse iuxta suā cōsuetudinē di. Oculi omniū ī te sperāt dñe &c. Et illi admirantes quō sciebat ipse benedictionē coꝝ & magistri, respiciebāt eū, nec cognoscebāt. Et cū fuissēt in mensa, xp̄s fregit panem ac si cultello esset diuisus, & in hac fractione panis cognouerūt eū, & subito disparuit. Albertus tñ dicit sup Lucā, q̄ Cleophas in propria domo parauit sibi cenā, & eadē hora reuersi sunt in Hierl̄m. Moral̄r. Ergo faciatis eleemosynā paupib⁹, frangatis eis panē, recipiatis p̄ uobis necessitatē, & nō supfluitatē, de alijs aūt subueniatis pauperib⁹, uerecundis, uiduis, pupillis, hospitalibus, & sic retinebitis xp̄m per gratiā. Ideo dicebat xp̄s. Mat. v. Beati misericordes, quoniam ipsi misericordiam consequentur &c.

Feria tertia Pasche. Sermo. j.

APeruit eis sensum, ut intelligerent scripturas. Luc. xxiiij. Sciēdū q̄ inter oēs difficultates & ỽitates fidei xp̄iane articulus resurrectiōis fuit maioris difficultatis ad credēdū nō solū īfidelib⁹, paganis, & Philosophis, sed etiam Apostolis, & discipl̄is xp̄i. De Philosophis legit̄ Act. xvij. q̄ cū Apl̄s Paulus predicaret Athenis articulos fidei, Philosophi ip̄m libent̄ audierūt, quousq; fuit p̄uentū ad articulū resurrectiōis, qa tūc ip̄m deridēdo dixerūt, qd uult seminator ỽboꝝ hic dicere? Alij dixerūt, Nouoꝝ demonioꝝ uidet̄ annūciator esse, qa Iesum & resurrectionē annūciabat eis. Ratio, qa Philosophi habebāt p̄ regula & p̄ pricipio, q̄ a pura priuatiōe nō est p̄cess⁹ ad habitū, sicut a cecitate ad uisum, uel a surditate ad auditum. Cum ergo mors sit priuatio oīm sensuum &c. Ideo articulus resurrectionis fuit maxime difficultatis ad credendū. De hoc p̄phetia, Aspicite ī gētib⁹, & uidete, & admiramini, & obstupescite, qa op⁹ factū est in diebus ur̄is, qđ nemo credet cū narrabit̄. Abacuch. j. Et loquit̄ tur de opere passionis & resurrectionis. Item Esa. liij. Quis credidit auditui nostro, & brachiū domini &c. s. regē Messiam, qa sicut miles brachio defendit se, ita de⁹ p regē xp̄m defendit nos a diabolo. Patet ergo difficultas credulitatis huius articuli. Propter hoc xp̄s multipli-

citer ostendere uoluit, & manifestare
Apostolis suã gloriosam resurrectionẽ.

Primo per auditum.
Secundo per tactum.
Tertio per uisum.
Quarto per gustum.
Quinto per odoratum.
Sexto per intellectum.

De sexto dicit thema, Aperuit eis sensum, ut intelligerẽt scripturas. Dico primo, ꝙ xp̃s ostendit suã resurrectionẽ ꝑ sensum auditus, ibi, Stetit Iesus in medio discipulorum suorum, & dixit eis, Pax uobis, ego sum, nolite timere. Discipli omnes erant cõgregati, q̱ loquebantur inter se, nec credebant xp̃i resurrectionẽ, quam audiuerant a tribus Marijs. Et xp̃s intrauit ianuis clausis dicens, Pax uobis, Ego sum, nolite timere. Dico ꝙ hic per auditum xp̃s ostendit discipulis suis ueram suã resurrectionem, quia dubitabant ne forte esset spiritus malignus, q̱a sic intrauerat ianuis clausis. Ideo xp̃s ipsos certificãdo locutus est discipulis di. Pax uobis. Ego sum &c. q. d. sp̃us malignus non affert pacẽ, sed guerram, diuisiões, inimicitias, & fugit pacẽ. Ideo qñ xp̃s misit Ap̃los ad predicãdũ, dixit eis, In quancunq; domũ intraueritis, primũ dicite, Pax huic domui. Lu. x. dixit eis, Pax uobis &c. Que q̱dẽ ỽba ueniebant ad aures Ap̃lorum cum infinita dulcedine mellis, ostendẽdo auditui Ap̃lorum ꝙ nõ erat sp̃us malus, sed bonus. De hoc ꝓphetia. Cant. v. Anima mea liq̃facta est, ut dilectus locutus est. Et loquit̃ in ꝑsona cuiuslibet Ap̃li xp̃i. Questio. Si aliq̃s diceret, Frater, & si ỽba xp̃i ueniebãt cũ tanta dulcedine, quare Iudei non credebant in eũ? R̃nsio ꝙ qñ infirm⁹ habet palatũ inordinatũ, & infectũ aliquo malo humore, dulce uidet̃ sibi amarum, secus de sanis & bñ ordinatis & dispositis. Ideo sani & bene ordinati crediderũt ĩ xp̃m, & nõ Iudei malitiosi. Augustin⁹, Impius nõ sentit dulcedinẽ dei &c. De hoc prophetia, Nõne uerba mea bona sunt cum eo q̱ recte graditur? Mich. ij. Et loquit̃ ĩ persona xp̃i, & ideo q̱ sine obstinatiõe

ueniunt ad audiendũ sermones, illu
nant̃ uerbo dei, alias nõ. Secũdo ost
xp̃s suam resurrectionem ꝑ tactũ. Po
discipuli crediderũt ꝙ nõ erat malus
ritus, opinati sunt aliud .s. ꝙ anima
xp̃i sola sine corpore. Tunc dixit eis
sus, Palpate & uidete, q̱a sp̃us carne
ossa non habet, sicut me uidetis hab
Ecce quõ per tactũ ostendit suã resu
ctionẽ. Ipse q̱ uidebat corda eorum & f
sam opinionẽ, per tactũ uoluit eis os
dere ueritatem di. Palpate & uidete
Die practice quõ uocauit Petrũ di. V
Petre palpa, & uide nunq̱d sunt hic
nes & ossa. Idem de alijs Ap̃lis. Ex
tactu trahitur una talis cõsideratio
distinctio ĩter uetus & nouũ testam
Quia deus antiquitus noluit ꝙ arca
stamẽti tangeret̃, imo si tangebat̃ ab
quo, statim moriebat̃, ut patet de Oz
Reg. vj. Sed arca uite noui testame
s. corpus uoluit tangi & palpari. E
qualis differẽtia, sicut ĩter amorẽ &
morẽ, q̱a tũc uolebat timeri, nũc a
mari. Iõ de⁹ tũc assumpsit formã ter
lẽ ignis, sed nũc assumpsit formã am
bilẽ hoĩs. Et sicut tũc adorabat̃ in fo
arce, sic mõ adorat̃ in hostia. Et sicu
arca erant tria. s. ỽga Aarõ, tabule le
Moysi, & urna manne. Virga signi
passionẽ & regnũ regale Dauid. Tab
ỽo aĩam xp̃i, qua ostẽdit̃ sciẽtia dei. M
na aũt diuinitatẽ sapidã. Et mõ põt
hostia. Et sicut tũc ex tactu arce mo
bantur, ita modo de tactu xp̃i uiuunt,
saluãtur. Marci. vj. Quotquot tangeb
eũ salui fiebant. Tertio per uisum. Q
turbati estis, & cogitationes ascẽdu
corda uestra? Videte manus meas & p
des meos & latus, q̱a ego ipse sum. D
pressa illa opinione falsa, ꝙ erat sola
Christi, receperunt aliam falsam opi
nẽ. Cogitabãt eñ ꝙ xp̃s assumpsit ali
corpus, q̱a corpus suum erat ita clausu
& custoditum in sepulchro, ꝙ credeb
ipsum non posse exire de sepulchro. C
tra hoc xp̃s dixit eis, Quid turbati est
nunq̱d uidistis uulnera? q̱a illud idẽ co
pus q̃d uidistis, est. Tũc ex uisu discip

cre-

crediderũt. Ecce differẽtiã inter legẽ ueterẽ & nouã, qa in ueteri lege nõ uidebát eũ, ut patet Exod. xxxiij. de Moyse, q stetit in mõte quadraginta diebus, & loquebatur cũ deo, tñ nõ uidit eũ, imo petijt ꝓ gratia dicẽs, Si inueni gratiam in cõſpectu tuo, oſtẽde mihi faciem tuam. Vnde dixit deus Moyſi, Nõ uidebit me homo & uiuet. Idem de arca, quę ſi uidebatur ab aliquo, ſtatim moriebatur. Ideo precepit de⁹ Moyſi, ne intrarẽt Leuite ad uidẽdũ arcã, ne morerẽt. Ideo legitur. j. Regũ. vj. de illis qui ex uiſu arce mortui ſunt. Ratio, qa illa tota lex fuit uelata & cooperta, & figura. Iõ De⁹ nolebat uideri, ſed modo uult uideri, qa iã ſunt figure manifeſte & clare. Ideo petebat Dauid dicẽs, Reuela oculos meos, & conſiderabo mirabilia de lege tua. Reuela. ſ. figuras, ſed modo uidetur & tangitur in hoſtia. De hoc prophetia, Parauit Dominus brachium ſanctum ſuũ in oculis omnium gẽtium, & uidebunt omnes fines terre ſalutare dei nr̃i &c. Eſaie lij. Quarto, per guſtũ, ibi, Adhuc aũt illis non credentibus & mirantibus dixit, Habetis hic aliquid quod manducetur? At illi obtulerũt ei partem piſcis aſsi, & fauum mellis. Et cũ manducaſſet coram eis, ſumens reliquias dedit eis. Depoſitis primis opinionib⁹ falſis, opinati ſunt quarto, quod xp̃s non ſurrexit a mortuis ueraciter, ſed phantaſtice & ſimilitudinarie. Propter hoc xp̃s uolens ꝓbare & oſtẽdere ſuam uerã reſurrectionẽ dixit, Habetis hic aliquid quod manducetur? Si dicatur hic, Quõ corpus glorioſum poteſt comedere? Dico ꝙ corpus glorioſum perdidit neceſsitatẽ comedẽdi; ſed nõ ꝑdidit poteſtatẽ, qa nõ indiget cibo, tñ ſi uult, poteſt comedere. Ideo Chriſt⁹ comedit uere & realiter, & cib⁹ deſcẽdit in ſtomachũ, ſed nõ fecit ibi digeſtionẽ. Quid ergo factum eſt de illo cibo? Dic qd ſit de gutta aque, q̃ cadit circa ignem uel ſolem, q̃ euaporat. Idẽ de illo cibo. Et fuit cõpleta ꝓphetia Sãpſonis, Iudicũ. xiiij. Dic hiſtoriã de leone quẽ occidit &c. & quõ ꝓpoſuit ꝓblema ſocijs dicẽs, De comedẽte exiuit cib⁹, & de forti egreſſa eſt dulcedo. Totũ hoc fuit figura xp̃i, qa leo mortu⁹ nõ erat comedẽs, nec fortis, ſed uult dicere de comedẽte. i. Chriſto, qui quãdo comedit cũ Apoſtolis in cena, exiuit cib⁹. ſ. uite. De quo dicit ipſe, Caro mea uere eſt cibus, & ſanguis meus &c. Io. vj. Ecce ſacramentum altaris. Et de forti. i. xp̃o mortuo, qa corpus xp̃i mortuum ex coniunctione diuinitatis tantã habuit fortitudinẽ, quantã habet nũc egreſſa dulcedo. ſ. glorioſe reſurrectionis. Quinto per olfactũ. Et de hoc nihil dicit Luc. ſed Ioan. xx. dicitur, inſufflauit. Quare? Reſponſio, Vt ex illo odore ſuam ueram reſurrectionẽ probaret ꝓpter quintã opinionẽ falſam, quã multi habẽt. Opinantur nõnulli, ꝙ poſt reſurrectionẽ non habebim⁹ inteſtina. Dico ꝙ imo habebim⁹ uentrẽ & inteſtina, ſed nõ ſicut modo, ſed erũt plena optimo liquore odorifero aromatico. Iõ xp̃s ad ꝓbandũ hoc, inſufflauit ĩ diſcipulos ſuos anhelitũ odoriferũ, neq; mirũ. Legitur in Iob. xl. de Leuiathan ſeu cete, de quo beatus Tho. ibi ad literã dicit, ꝙ habet anhelitũ odoriferũ & clarũ, & clarificat mare, & quãdo uult comedere, emittit multum de anhelitu, ad cuius odoris fragrãtiã ueniũt piſces, & abſorbet eos. Modo fiat ratio per locum a minori. Si illa fera beſtia habet anhelitum odoriferũ & clarũ, & clarificat mare, & quãdo uult comedere, emittit multũ de anhelitu, quanto magis corpus xp̃i glorioſum, qui eſt de⁹ & homo? Et ſic extraxit diſcipulos ex illa falſa opinioẽ, & fuit cõpleta ꝓphetia de Iſaac. Ecce odor filij mei, ſicut odor agri pleni, cui benedixit deus. Gene. xxvij. Non dicit odor de monſtris, uel de cineta, uel algalia, ſed ſicut odor agri pleni. Nota differentiã inter agrũ & hortũ, quia hortus eſt clauſ⁹, & ager nõ. Ecce differentiam inter legẽ Moyſi, & legẽ xp̃i, qa lex Moyſi fuit tãq̃ hortus clauſus & ſtrict⁹, qa ſolũ data fuit illi pp̃lo Iſrael. Iõ Cañ. v. Deſcẽdat dilectus me⁹ in hortũ ſuũ, nõ dicit agrũ ſuũ, ut comedat fructũ. Deſcẽdit in incarnatioẽ,

tiõe,ut colligeret fruct⁹ obediẽtiũ. Sed lex Christi euãgelica est tãq̃ ager aptus, qa nõ solũ uni populo & ĩ una patria,sed in oẽm terrã exiuit sonus eoꝝ, & ĩ oẽs gẽtes. Et sicut Iacob iunior abstulit bñdictionẽ Esau antiquioris, ita populus xp̃ianus qui uenit post populũ Iudaicũ, abstulit populo Iudaico benedictionẽ. Lex euangelica dicit̃ ager plenus. Quia ĩ lege euãgelica completur lex Moysi & cessat,sicut port⁹ cõplet & ꝑficit nauigationẽ nauis & cessat.Item sicut cõpletio dom⁹ dat cõplemẽtũ edificatiõis, & sicut uirilitas dat cõplementum hõi, sic & lex Euangelica dat complementum legi Moysi.Ideo dicebat xp̃s Iudeis, Nõ ueni soluere legem,sed adimplere. Mat.v. Sexto, ostẽdit xp̃s suã resurrectionẽ per intellectum.Nã dubitauerunt Apostoli, an xp̃s surrexit uer⁹ deus & homo.Ideo ad illud probandum Christus aperuit illis sensum.i.intellectum, ut intelligerẽt scripturas,qa nullus alius põt cito scientiam dare ignorãti & rudi, nisi sol⁹ de⁹. Apostoli aũt omnes erant ignorantes & idiote & sine literis,& xp̃s subito ostendit eis scripturas, ꝓphetias, & figuras, quas intellexerunt melius q̃ prophete. Quis potuit illuminare Salomonẽ ĩ tanta scientia nisi de⁹? Sed maiorẽ illuminationem cognouerunt Ap̃li.Et sic Apostoli cognouerunt uere ꝙ Christ⁹ surrexit a mortuis,uerus de⁹, & uerus homo. Et fuit completa ꝓphetia Dauid in persona cuiuslibet Apostoli di. Bñdicã dominũ, qui tribuit mihi intellectum, insuper & usq; ad noctẽ increpauerunt me renes mei.p̃s.xv. Iudei dicuntur renes. Dicunt Philosophi, ꝙ uirtus generatiua hominũ maxime est in renibus. Et quia Iudei genuerũt Apostolos, ideo dicunt̃ Iudei renes.Vult ergo dicere renes. i.Iudei usq; ad noctem, id est ad finẽ mũdi. Verbo & scripto increpant,id est rephẽdunt Christum,& Christianos,sanctos& sanctas dei,sed ĩ fine debent destrui. Zacha.v.Et conuersus sum, & leuaui oculos meos & uidi,& ecce uolumen uolãs. Et dixit ad me, Quid tu uides? Et dixi, Ecce ego uideo &c.

Feria quarta Pasche. Sermo unicu

MAnifestauit se iterũ I sus.Io.xxj. Sermo erit sctõ euãg. hodierno, q cõtinet unã gratiã & mi bilem apparitionem, q fecit xp̃s discip̃lis suis post suã resur ctionẽ.In qua cõtinent̃ multa secreta culatiua ad illuminãdũ ĩtellect⁹ nr̃os moralia ꝓ bona ĩstructiõe uite nr̃e. S primo salutet̃ ỹgo Maria. Manifesta se iterꝝ &c.In sacro euangelio sunt qu tuor moralia circa apparitionem quã cit Christus discipulis suis.s.

Occasio necessitosa.
Operatio miraculosa.
Cognitio uirtuosa.
Refectio gratiosa.

De oĩbus istis dicit thema, Manifest uit se iterꝝ Iesus &c. s. istis quatuor m dis.Dico pr̃io, ꝙ de ista apparitione ostẽditur ĩ euangelio occasio necessit sa.s.ex qua necessitate hec apparitio f it facta. Pro quo sciẽdũ est, ꝙ xp̃s an passionem qñ ibat predicãdo de uilla uillã, non solũ ipse,sed etiã ipsum seq tes inueniebãt ꝓuisionẽ ꝓpter deuot nem, quam populus habebat ad doct nam Christi & ei⁹ conuersationẽ,intã ꝙ qñ misit Apostolos predicare, p̃cep eis ne portarent sacculũ,neq; perã,& ne ꝓuidebantur. Iõ dixit xp̃s eis in n cte passiõis, Qñ misi uos sine sacculo pera & calciamẽtis,nunquid aliquid d fuit uobis?Et dixerũt,Nihil.Lu.xxij.S post Christi passionẽ maiores Iudeoꝝ ad se iustificãdum, dabãt ĩtelligere po lo,ꝙ iõ crucifixerũt xp̃m,qa erat mag incãtator, iõ populus amisit deuotio de xp̃o.Propter qd̾ ei⁹ discipuli nõ iu niebãt ad comedendũ, ꝓpt̃ hoc qlib ipsoꝝ redibat ad suũ officiũ mecha cũ,ut haberẽt uitã,sicut xp̃s p̃dixerat ĩ nocte passiõis dicẽs, Percutiã pastor & dispergentur oues gregis. Mat. xx Itẽ Io. xvj. Ecce uenit hora ut disper mini unusquisq; in ꝓpria,& me solũ r quatis.Ideo propter necessitatẽ uiter

dib:

dibant ad officia sua. Petrus & alij iuerunt ad piscandũ. Ecce occasio necessitosa quare uenit miraculum. De hoc dicit prima pars euãgelij. Manifestauit se iterũ Iesus, usq; ascẽderunt ĩ nauim. Illi alij duo discipuli qui non nominant̃, credunt̃ fuisse Andreas & Philippus. In hoc eñ q̃ ibi nominat̃ Petr⁹, innuit̃ q̃a alius erat frat̃ ei⁹ Andreas: ĩ hoc q̃ nominat̃ Nathanael, innuit̃ q̃ alius erat frater ei⁹ Philipp⁹. No. practice quõ dixit, Vado piscari, nunq̃d debem⁹ mori fame? Rñderunt alij, Venimus & nos tecum. Et iuerunt ad mare Galilee, quod est Tyberiadis, sic dictũ ab illa ciuitate. Et per totam noctem piscando, laborãdo nihil prẽdiderunt. Ideo hodie mane erant tristes & famelici, tunc apparuit eis. Sed notanda sunt hic duo secreta. Primũ, cum dixit Petrus, Vado piscari. Querit beatus Gregorius in homelia hodierna, Vtrũ fuit licitum & sine peccato redire ad officiũ dimissum ex sequela Christi? Hec q̃stio habet difficultatẽ ex uerbo Christi. Luc. ix. dicentis, Nemo mittẽs manũ ad aratrũ. & respiciẽs retro, apt⁹ est regno dei. Aratrũ est penitẽtia, uel significat pñiam, q̃a sicut aratrũ frangit terrã ad fructificandũ, sic pnĩa colit terrã corporis, ut faciat fruct⁹ spũales. Ergo non respicere retro põt intelligi dupliciter. s. redire ad officium, qđ includit uel ĩducit peccatũ, uel ad officiũ quod fieri potest sine peccato. Primo modo nullus debet retro respicere. s. redeundo ad officium, qđ includit uel inducit peccatũ, sed post uitam spiritualẽ licitum est redire ad officium qđ non includit peccatum. Verbi gratia, De religioso qui intrauit religionẽ, talis misit manum ad aratrũ ex obligatione, sed respicit retro dimittendo habitum, non est aptus regno dei. Idem de presbytero quando recipit sacros ordines, tunc mittit manum ad aratrum, ad uiuẽdum caste & honeste, & dicendo officium distincte, sed respicit retro, retinẽdo cõcupiscentiam, uel dimittendo horas, uel iurat, ludit, mentit̃, nõ est aptus regno dei. Idem de uobis, qui in sacra quadragesima misistis manum ad aratrum, faciendo penitentiam, cõterẽdo, cõfitendo, bonum ꝓpositum assumendo. Si autẽ modo respicitis retro dicentes, Vere nimis esset, reuertamur ad ludendũ, iurandũ, & ad malas uoluptates &c. nõ apti estis regno dei. Idẽ de illis qui dimiserũt officia que includunt peccata, ut latrones, uel facientes taxillos, tales nõ debẽt redire. Iõ btũs Mat. q̃ ante conuersionem fuit cãbiator, qđ includit pctm̃, uel ꝓuocat ad pctm̃ iuxta illud, Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Eccli. xiij. Ideo Gregorius in homelia hodierna. Sunt eñ plura officia & negotia q̃ uix &c. Sed ad officia que non includunt, nec prouocãt peccatũ, licitum est & bonũ redire, sicut est officium piscationis. Idẽ legitur de apostolo Paulo, qui erat scenofactorie artis. Actuũ. xviij. dicit glosa a scenos Grece, id est corda uel tẽda Latĩe. Et qñ ibat ad aliquem locum, ubi non prouidebatur sibi, ipse operabatur cum aliquo magistro de officio suo certis horis diei, ut ĩde uiueret, & ĩ alijs horis p̄dicabat uel disputabat. Ideo dicit ipsemet Acto. xx. Argentum & aurum aut uestem nullius concupiui, sicut ipsi scitis, quoniam ad ea que mihi opus erant & his qui mecum sunt, ministrauerunt manus iste. Iõ ꝑsone deuote sicut domicelle, q̃ nolũt nubere propter deũ, debent certis horis diei operari manibus, & certis horis orare & audire missam. Isto modo tenẽt uitam beate uirginis Marie. Et talis uita est benedicta tam pro hominibus, q̃ pro mulieribus. Etiã pro religiosis scribere, uel libros ligare, uel habeatis prouisionem. Idem de presbyteris, tũc nõ oportet facere simonias, nec uẽdere cõfessiones, nec &c. Ideo Aps̃, Rogam⁹ uos fratres ut abundetis magis, & operã detis, ut quieti sitis, & ut uestrũ negotiũ agatis & operemini manibus uestris sicut p̄cepimus uobis. j. Thessal̃. iiij. Dicunt dñi Iuriste, q̃ ubi apponitur precipim⁹, obligat ad mortale. Ecce quare Petrus & alij redierunt ad officiũ piscationis, sed ex hoc nõ dimiserunt officiũ spirituale ĩceptum.

ptum. Secũdũ ſecretũ eſt ibi, Illa nocte nihil prẽdiderunt, ideo debebãt eſſe triſtes. Nota ꝙ nocte hui⁹ uite multi laborant tã per mare, q̃ per totã terrã, tam de die q̃ de nocte negotiãdo cũ magnis periculis, cõgregãdo bona temporalia, domos magnas edificando, caſtra & uillas emẽdo. Sed trãſacta nocte. ſ. poſt mortẽ multi ꝑ totã noctẽ laborãtes nihil prẽdiderũt niſi ſtercora. ſ. bona tẽporalia, qb⁹ dicet xp̃s, Vbi ſunt illa que cõgregaſtis? Reſpondebunt illud uerbũ Luc. v. Preceptor. ſ. qui precipis operari. ſ. meritorie, per totam noctẽ laborantes nihil cepimus. Iõ ſapiẽs ille eſt qui in nocte huius uite ut apphẽdat piſces opatur opera meritoria, ieiunia, orationes, eleemoſynas, opa mĩe & penitẽtie. Ideo xp̃s cõtulit dicẽs, Opamini nõ cibũ qui perit. ſ. in hoc mundo per mortẽ, ſed qui pmanet in uitã eternã. Io. vj. Secundo, oſtenditur in euangelio pſenti apparitio miraculoſa, ibi, Mane aũt facto uenit Ieſus & ſtetit ĩ littore, uſq; pre multitudine piſcium. Dic practice quõ Apoſtoli erãt triſtes & famelici, & nõ cognouerũt dñm, q apparuit eis ĩ littore maris, & forte in ſpẽ mercatoris uolẽtis emere piſces, dicens, O pueri habetis piſces? Qui reſpõderunt, Non habemus piſces. Dixit eis Ieſus, Mittite in dexteram nauigij rete &c. Potuit dicere Petr⁹, Et unde uos ſcitis tãtũ de arte piſcãdi? Et iuxta cõſilium ſuum ita fecerunt, & prendiderunt cliij. magnos piſces &c. Nota hic quomodo Chriſtus poſt ſuã reſurrectionẽ apparuit diſcipulis & amicis ſuis in tribus formis ſeu figuris. Primo in forma peregrini. Lu. xxiiij. Secũdo ĩ forma hortulani. Io. xx. Tertio ĩ forma mercatoris, ut hodie. Nec inuenitur ꝙ in alia forma apparuit, quod fecit dñs ad oſtendendũ uitã quã tenuit in hoc mũdo. Quoniam ipſe fuit peregrinus in ſua conuerſatiõe, fuit hortulanus in ſua predicatione, fuit mercator in ſua paſsione. Quantũ ad primum, inſtar peregrini noluit habere ĩ hoc mũdo domũ, nec camerã, nec cellã ꝓpriã, ſed uoluit ire ut peregrinus de domo in

domum. iõ dicebat Mat. viij. Vulpes f
ueas habent, & uolucres celi nidos
Ecce uita peregrini. Secũdo fuit hort
nus in ſua predicatione. Officiũ aũt h
tulani eſt, malas herbas eradicare, & b
nas plantare, ſicut fecit Chriſtus, qui
gone lingue ſue predicauit, & cũ lig
bone uite ſue de cordibus gentiũ era
cauit malas herbas errorum, peccato
falſarũ opinionũ, & plantabat uirtut
Ideo dicebat de⁹ pater, Ecce dedi uer
mea in ore tuo, quantum ad ꝑdicatio
Ecce cõſtitui te ſuper gẽtes & regna,
euellas, & deſtruas, & diſꝑdas, & diſſip
& edifices, & plantes. Hier. j. Tertio h
mercator ĩ ſua paſsiõe, qa ĩ hoc mũdo
mit totũ gen⁹ humanũ ꝑtio ſãguinis
dicẽs pr̃i, Pater, recipiatis hoc ꝑtiũ p
dẽptiõe. Iõ. j. Pe. j. Redẽpti eſtis de u
ur̃a cõuerſatiõe pr̃ne traditionis ꝑt
ſanguine agni immaculati Ieſu xp̃i. E
quõ ĩ his formis oñdit tota uita xp̃i. I
bus tropologice oñdit nobis, ꝙ ĩ ha
ta debem⁹ eſſe ꝑegrini cõuerſãdo, h
tulani opãdo, & mercatores pſeuerã
Iuxta illud Gregorij, Oĩs xp̃i actio,
eſt inſtructio. Mundus iſte eſt ad in
domus, que habet duas portas, unã a
trandum. ſ. natiuitatẽ, aliam ad exe
dum. ſ. mortem. Nullus decipiatur,
in hoc mundo ſum⁹ oẽs peregrini &
tores, ideo nõ debemus facere ſuper
tatem, qm̃ peregrini non faciũt exce
in ueſtib⁹, nec ſuperfluitates, nec ua
tes, ſed ſolũ curãt de neceſsitate. Vñ
regrini eñ ſum⁹ corã te, & aduene ſ
omnes patres noſtri. j. Paral. ul. Et ta
ſe reputabat ille magnus rex Dauid, p
tens & glorioſus di. Qm̃ aduena ego
apud te & pegrin⁹, ſicut oẽs patres n
ps. xxxviij. Nota ſicut oẽs patres, qa
legit de patribus antiquis, ꝙ edific
domos, ut patet de Noe, q uixit nõg
quinquaginta annis. Geñ. ix. Et non
ficauit domum &c. modo qlibet edi
domũ &c. Et in alio mũdo nõ faciũt
paruã cellã. Tales ſe nõ reputãt per
nos, ſed habitatores hui⁹ mundi. Q
dixit Ap̃ls, Obſecro uos fratres tãq
ui

uenas & pegrinos, abstinere uos a carnalib⁹ desiderijs q̃ militāt aduersus animā, cōuersatione uestrā inter gētes habētes bonā.j.Pe.ij.Item Ap̄ls, Quandiu sumus in hoc mūdo corpore peregrinamur.ij.Cor.v.Secūdo debemus esse hortulani, quilibet nostrū habet unū hortū. s.corpus proprium,seu uitā p̄sentē.Ideo diligēter attendendum est & notādū, si sint ibi male herbe. s. illa mala herba. s. sup̄bia &c. eradicare debem⁹ ligone discretionis,& plātare ibi illā bonā herbā, plantā humilitatis.& sic de alijs. Tertio debem⁹ esse boni mercatores perseuerādo in bona uita,ut in fine qn̄ aīa debet separari a corpore, intremus possessionē glorie.Angelus est creditor, xp̄s uenditor,& homo mercator, & ī fine uenit angel⁹ & ut creditor dicit, Quid dabis xp̄o pro gloria habenda? Respondet bonus religiosus, Vitā bonā quā tenui iuxta regulā &c.De quo pretio de⁹ est cōtentus & sufficit.Idem de bono clerico,qui dat xp̄o tot annos bone uite.Idē de laicis, q dant xp̄o tot annos de penitētia,ideo dicit ipse Ioh.x.Sequuntur me,tenendo.s. bonā uitā quod est p̄ciū iustū,& ego uitā eternā do eis.Secūdū secretū est morale,ibi, Mittite ī dexterā nauigij rete,& inuenietis &c. Dextra aūt & sinistra significāt uitā eternā & tēporalē,siue statum gratie & culpe. Autoritas.Leua eius sub capite meo,hoc est status uite presētis,& status culpe, & dextra illius amplexabitur me,hoc est status gratie,siue status glorie. Canti.ij.Illi mittunt rete,& piscant̄ ad sinistrā,qcq̄d faciunt, faciunt ad habendū tēporalia, ut diuitias, honores & dignitates,uel illi qui in statu culpe mortalis faciūt bona opera de genere,nō cōprehēdūt pisces meritoꝝ pro gl̄ia & honore dei. Verbi grā,de illo qui mittit filiū suū in religionem, ut seruiat deo,ut oret ꝓ se & ꝓ eo, & sic tales piscant̄ ad dexterā. Secus, q mittit filiū suū ī religionē,ut sit Abbas uel Ep̄s.Idem de religioso,q suā intentionē ordinat in oībus suis operibus & predicationibus, ut fiāt ꝓ honore dei & salute animarum,talis piscatur ad dexterā.Secus de illo,qui ordinat totā intentionē suā ad bona tēporalia habēda, uel ut reputetur subtilis &c. Idē de cl̄icis, q quasi oēs piscant̄ ad sinistrā, uendētes sacra eccl̄ia. Idem de laicis, qn̄ dimittunt iniurias amore dei, tūc app̄hēdūt pisces meritoꝝ. Iō.j. Pet.j. In oībus honorificet̄ de⁹. Sec⁹ qn̄ remittūt amore dn̄orum tēporalium, uel pro pecunia. Ideo dicit deus Mat. vj. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera tua. Propter hoc scriptura sacra, Vias que a dextris sunt nouit dn̄s, approbatiue.s. puerse uero sunt,que sunt a sinistris.Prouerb.iiij. Tertio ostēdit̄ in sancto euangelio cognitio uirtuosa, quomodo xp̄s fuit cognitus a suis discip̄lis. De hoc dicit euangelium.Dixit ergo discipulus ille quē diligebat Iesus,Petro,Dn̄s est &c. usq;,trahentes rete pisciū.Beatus Ioannes admirans q̄s esset homo ille,q tantū sciebat de arte piscādi,& curiosius inspexit illū:& cognouit illum esse dn̄m Iesū xp̄m,& dixit Ioānes Petro, Dn̄s est. Dic quō Petrus uenit ad Iesum. Notanda sunt hic duo secreta.Primū,quare Ioannes pre alijs xp̄m cognouit? R̄n̄sio, quia Ioānes inter alios habebat illā excellentiā,q̄ erat uirgo purissimus. Ideo p̄ alijs habebat oculos aīe clariores. Iō primo cognouit xp̄m,iuxta illud Mat. v. Beati mundo corde,quoniā ipsi deū uidebūt. Oppositū est de luxuriosis,q habēt oculos aīe lippos. De quibus Sapien.j. In maleuolam aīam non intrabit sapientia. Ideo religiosi uel presbyteri q uolūt intelligere arcana sacre scripture, debent se conseruare in pura castitate. Secundū secretū, cum Ioannes prius cognouit dn̄m,quare ergo Petr⁹ uenit ad xp̄m? Responsio, Simon Petr⁹ significat obedientem & penitentē,Simon obediens, Petrus est dolor meroris.Ecce penitentes,ī quo īnuitur, q̄ obediētes & penitētes citius ueniūt ad xp̄m q̃ uirgines, qm̄ uirgines multe damnant̄ ex inobedientia,obedientes uero saluantur.Iō xp̄s, Si uis ad uitam īgredi,serua mandata.Mat. xix.Idem de penitentibus. Mat.iiii. Peniten

nitentiam agite, appropinquabit eñ re-
gnum celorum. Quarto, oſtenditur in
euangelio refectio glorioſa, ibi, ut ergo
deſcenderunt in terram, uſq; in finẽ. Dic
practice, quomodo qñ omnes diſcipuli
fuerũt in terra, uiderunt ꝙ xp̃s eis para-
uerat prandiũ, fecerat ignẽ, & poſuit pi
ſcẽ ſup prunas, & parauerat menſam, &
panẽ & uinũ, ſciẽs famem & laborem di
ſcipulorum. Vnde dicit de ipſo Dauid, Tu
ſolus laborem & dolorẽ conſideras. Nã
dicit ipſemet Mat. xj. Venite ad me om-
nes qui laboratis & onerati eſtis. Nota
duo ſecreta. Primũ traxerũt cẽtum quin
quaginta tres piſces magnos. Quidam
dicunt, ꝙ hoc figurabat, ꝙ poſt Petrum
erant uẽturi centum quinquaginta ſum
mi pontifices. Hec opinio diu durauit,
ſed non eſt uera, ſed iſta eſt ueritas. Nam
tres ſunt perfectiones neceſſarie, ut per
ueniamus ad littus celeſtis glorie. ſ. obe
dientia ad decem precepta, quod ſignifi
catur p numerum centenariũ, qa decies
decẽ faciũt centũ, q eſt numer⁹ pfẽctus.
Secũdo, neceſſaria eſt obſeruantia quin
que ſenſuũ corporaliũ, q̃ figuratur per
numerũ quinquagenariũ. Tertio, eſt ne
ceſſaria triũ ỽtutũ theologaliũ. Obſer-
uantie tales ueniũt ad littus glorie, iux-
ta illud Mat. xiij. Simile eſt regnum ce-
lorũ ſagene miſſe ĩ mare &c. Secũdũ ſe-
cretum. Xp̃s parauit prandiũ diſcipulis,
qđ ſignificat, ꝙ poſtq̃ nos laborauimus
in nauibus mũdi in opib⁹ mĩe & merito
rijs. ſ. in ſeruitio dei & in penitentia, xp̃s
parauit nobis prandiũ dicẽs, Ecce pran-
diũ meũ paraui, tauri mei & altilia mea
occiſa ſunt, uenite ad nuptias. Mat. xxij.
Itẽ Luc. xxij. Ego diſpono uobis ſicut
diſpoſuit mihi pater me⁹ regnũ, ut eda-
tis &c. Deo gratias.

Feria. v. Paſche. Sermo unicus.

VIdi dominũ, & hec di-
cit mihi. Io. xx. Quia ſan-
ctũ euãgeliũ facit mẽtio-
nẽ ꝙ xp̃s Marie Magdale-
ne apparuit ĩ forma hortu-
lani. Ideo in preſenti ſermone uolo te-
nere modũ hortulani, qui primo parat
terrã, deĩde ſeminat, & plãtat hortũ
faciã de horto euãgelice hiſtorie, &
plãtabo moralitates. Dicaẽ hiſtria
uangelica, ſicut recitatur a Ioanne,
die reſurrectionis ſummo mane M
Magdalena uenit ad monumentũ
unguento, ut ungeret corpus Ieſu,
bat ad monumentum foris plorans
Queſtio literalis, quare conuerti
retrorſum? Reſpõſio, ꝙ angeli quib⁹
ria loquebatur, exhibuerũt reuerent
xp̃o ueniẽti in forma hortulani, tũc
ria Magdalena cõuertebat ſe, ad uid
dum cui angeli fecerũt reuerentiã,
dens Ieſum in forma hortulani, non
gnouit eum, ſed credidit hortulanũ
& ſanctum hominem, qa angeli fac
ſibi reuerentiam. Dixit Marie, M
quare ploras? quem queris? Illa
mans ꝙ hortulanus eſſet, dixit ei,
mine ſi ſuſtuliſti eũ, dicito mihi ubi
ſuiſti eum, & ego eum tollam. Nota
modo hic ſunt tria relatiua ſine ant
dẽte aliquo. Cõditio eſt amãtis, qa
dit ꝙ oẽs teneãt ĩ corde id qđ ipſe a
ſicut mulier q̃ pdidit filiũ, quẽ perq
dixit, Vidiſtis eũ &c. O qualis amor
inde cõuertit ſe ad angelos, tũc xp̃s
cauit eã ſuo noĩe Maria. Tũc ipa co
uit eũ, uoluit eũ tenere, & oſcula
des ei⁹, & xp̃s noluit dicẽs, Noli me
re, nõdũ aſcẽdi. ſ. in corde tuo ad p
ſ. per ĩmortalitatẽ, uult dicere, tu no
dis adhuc meam reſurrectionẽ, ua
fratres meos, & dic eis, Aſcẽdã ad p
meũ. ſ. p eternã gñationẽ, & patrẽ
ſ. p tẽporalẽ adoptionẽ, deũ meũ p
tatẽ eſſentie, & deũ ur̃m. ſ. p creati
Tunc Maria feſtinãter uenit ad A
los di. Vidi dñm, & hec dicit mihi.
hiſtoria. Nota ꝙ in iſto ſc̃tõ euang
ſunt quatuor tabule, in qbus poter
ſeminare uel plãtare bonas moralit
Diuiſio ſermonis hec eſt. Prima eſt
gentia ſpiritualis. Secunda eſt conſ
tia cordialis. Tertia credentia gener
Quarta audientia diuinalis. De qu
dicit thema. Vidi dñm, & hec dicit
De prima dicit principiũ euãgelij,
ria.

ria stabat ad monumentū foris plorans. Ecce hic diligētia, qa Petr⁹ & Ioannes & alie Marie fuerunt ad monumētū in die resurrectiōis ī aurora. Et nō īuēto corpore, redierūt ad domos, sed Magdalena sola remāsit dicēs, ꝙ ibi maneret, quousq; sciret ubi esset, & fleret quousq; inueniret xp̄m. Iō qlibet q cōicauit in Pascha, est monumētū & sctm̄ sepulchrum Christi. Ratio, quia sicut quando corpus Christi fuit positum in sepulchro, primo fuit unctum unguentis preciosis, deinde inuolutum fuit in sindone. Sic & in communiōe primo dolet de p̄ctis, & ꝓponit de p̄ctis abstinere hō, & confitet̄, sic ungit̄ corpus xp̄i inter nos aromatib⁹. Secundo ungit̄ aloe q̄ multū cōfortat, qn̄ homo restituit & remittit iniurias, orat &c. audit missas, sermones &c. Tertio īuoluit̄ īfra illā cortinā albā hostie, & ponit̄ in sepulchro digni⁹ & sanctius, q̄ sepulchrum ī quo semel corp⁹ xp̄i fuit positū, sed ī corpore hoīs nō solum semel, sed pluries ponit̄. Itē qa ī illo sepulchro fuit corp⁹ xp̄i sine aīa, & sine sanguine, qa fuit corp⁹ mortuum, sed in sepulchro corporis hoīs ponit̄ cū aīa & sanguine, & corpus est uiuum & gloriosum. Nota, In die illa .s. resurrectiōis, qa tūc ex precepto & ordinatiōe eccl̄ie debetis cōicare. Qui illa die non recipit deū, aīa eius nō recipiet̄ a deo ī paradiso, nec ei⁹ corpus debet recipi ad sepulturam eccl̄iasticam, & habetur extra de penitē. & re.c. omnis. De illa dicit Dauid, Hec dies &c. Exultemus & letemur in ea. Et dicit scriptura tropologice Esaie. xj. In die illa radix Iesse que stat in signum populorū, ipsum gentes deprecabuntur. Et erit sepulchrum eius gloriosum. Radix Iesse uocat̄ xp̄s, ꝓpter ei⁹ diuinitatem, & flos quātū ad ei⁹ humanitatē, q̄ stat in signū populoꝝ .s. in missa, qn̄ eleuat̄ hostia, sicut ī paßiōe fuit eleuat⁹ in cruce. Et erit sepulchrū ei⁹ gloriosum, non intelligit̄ de illo sepulchro materiali, qa nō est capax glorie. Nota, q̄diu Maria Magdalena uidit monumētū clausū, nō credidit corpus xp̄i furatū, secus qn̄ uidit ipsum aptum. Sic post cōiōnē si uultis ne xp̄s tollat̄ a uobis, faciatis ꝙ sepulchrum sit clausum .s. ī oculis, aurib⁹, & ore. Qm̄ qn̄ sentimenta & sensuū organa sunt sic bn̄ gubernata, nō oportet timere ꝙ xp̄s furet̄ a nobis. Sed qn̄ monumētū est aptū ī oculis, ī aurib⁹, & ī ore, uacuū remāet, Dauid p̄s. v. Qm̄ nō est ī ore eoꝝ ỽitas, cor eoꝝ uanū est. Remediū ergo est diligentia spiritualis, quā oñdit Maria Magdalena perqrendo Christū, plorādo & plāgēdo .i. penitentiā faciēdo. Dic quō pueri. xij. annoꝝ cōicari debēt, ut dicūt doctores, concordat text⁹ euangelij. Luce. viij. Surrexit puella, & dn̄s iusit ei dare ad maducandū. Iō xp̄s Io. vj. Amen amē dico uobis, nisi māducaueritis carnē filij hoīs &c. Secūda tabula est cōfidētia cordialis. Istā etiā ostendit Magdalena, qn̄ dixit xp̄o, credens ipsum hortulanū fuisse, Dn̄e si sustulisti eū, dicito mihi &c. Nota, Ego eum tollam. Cum esset mulier nobilis & delicata, & xp̄s magn⁹ homo, quō una mulier posset portare unū corp⁹ hoīs mortui? ostendit̄ hic cōfidentia cordialis. Pauidus & timid⁹ nunq̄ faciet aliqd boni, de corde em̄ ꝓcedit fortitudo uel metus. Ideo legitur Deute. xx. ꝙ antiqt⁹ qn̄ debebāt ire ad bella, p̄conizabat̄, Quis est hō formidolosus & corde pauidus, uadat & reuertatur in domum suā &c. Idem in prelio spirituali, qn̄ confessor dicit, Potestis facere hoc uel illud? Dicunt, Non possum. Ratio, quia corde pauent. Ideo nullum bonū faciēt, sed qn̄ dicūt, P̄r, bn̄ poßum facere. Iō dixit xp̄s cuidā, Si potes credere, oīa poßibilia sunt credēti. Marci. ix. Cōfide ergo ī deo de oīb⁹ & in oīb⁹, nec est recurrendū ad diuinos ꝓ aliqua mūdi neceßitate, sed ad deū, tā ꝓ filijs habēdis, q̄ ꝓ salute &c. Tertia est credētia generalis, q̄ ostēdit̄ ī hoc ꝙ Maria Magdalena uoluit tenere pedes dn̄i, & ipsos osculari, sicut fuerat assueta in uita, & xp̄s sibi dixit, Noli me tāgere. Secūdū hunc textum Maria Magdalena dubitabat in sexto articulo fidei .s. tertia die resurrexit a mortuis. Dicatur, Credo in deū. Iō

xp̄s nō

xp̄s nō pmisit ut eū tangeret, tāq̄ minus credentem in illo articulo. Habem⁹ hic doctrinā ꝙ caueam⁹, ne in aliquo articulo fidei dubitem⁹, qa xp̄s nō pmitteret ꝙ sibi uniremur in gr̄ia. Iō addiscatis Credo in deum, & in tēpore Antixp̄i eritis armati, qa ei⁹ nūcij uenient dicendo, Quā credētiam habetis nobis dicatis. Si nescitis Credo, decipiēt, uos & facient credere errores. Item de aīa qn̄ exijt de corpore, statim ueniet corā xp̄o ad iudicium, & dicet xp̄s, Quis es tu? Respōdebit, Dn̄e, Christianus sum. Et ipse, Que est fides Christianorum? Nescio. Et xp̄s, Nescio te. Vn̄ scriptura dicit, Qui ignorat, ignorabitur. j. Cor. xiiij. Sed quando dicet, Ista est, & dicit Credo ī deum &c. tunc dicet Christ⁹, Euge serue bone & fidelis &c. Roman. x. Si confitearis in ore tuo dn̄m Iesum, & ī corde tuo credideris ꝙ de⁹ illū suscitauit a mortuis, saluus eris &c. Quarta est audientia diuinalis, quādo Maria dixit, Vidi dn̄m, & hec dixit mihi &c. Moraliter, hoc potest dicere quilibet nostrum in dn̄ica postq̄ audiuerit missam, Vidi dn̄m. s. in manib⁹ presbyteri, & hec dicit mihi. s. uerba misse. Nota de dominica seruanda & de completa missa audienda, non sicut faciunt multi, q in die festo non possunt stare in ecclesia p horam in saluationem anime, sed stant extra, locutionibus uacantes, & qn̄ pulsat̄ p corpore xp̄i, tūc ueniunt ut porci. Tales possunt dicere, Vidi dominū, sed nihil dixit mihi, qa non audiui missam. Quomodo creditis ꝙ de⁹ det uobis puisionem, si nō facitis sibi seruitiū quod tenemini? Nullus dominus puideret seruitoribus nec uasallis non seruientibus sibi.

Feria sexta Pasche. Sermo unicus.

DAta est mihi oīs pōtas. Mat. ul. Hoc est uerbū xp̄i pprie, appropriate uero pōt esse uerbū cuiuslibet xp̄iani. Dixit xp̄s pprie, tāq̄ dn̄s & saluator, Data est mihi oīs potestas. Hoc dicit discipulis suis, qn̄ eis apparuit postq̄ surrexit a mortuis. Data est mihi omnis potestas. s. super om creaturas merito passionis. Rō, nam dei est, qui uult in hac uita p honor humiliare seipsum, in alia uita exa tur. Dixit ergo Apostolis cōtendē de maioritate regni celorum, Quic humiliauerit se sicut paruul⁹ iste, h ior est in regno celoꝝ. Mat. xviij. H lex dei. Modo uideam⁹ quō xp̄s m sue humilitatis meruit exaltari super nes creaturas. Nota quatuor gradus militatis xp̄i. Primus quia uoluit h liari sub creaturis corporalibus. s. su lementis corporalibus, que dabant dium, calorem, frigus, pluuiam, uer & siccitatem. Iō secūdū legē dei m inquantū homo dn̄ium & exaltatio sup omnes creaturas corporales, iō nes subijciunt̄ impio suo, ita ꝙ si p ret mōti ut se mutaret, statim esset fi Idē si preciperet soli, lune, uel stell starent. Et sic hoc meruit, quia sub influentijs uoluit humiliari. Secu gradus est, qa uoluit humiliari sub c turis angelicis, assumēs nō angelos carnē passibilē & mortalem. Item q luit ab angelis gubernari, quia qn paruus, per angelum q apparuit Io uoluit ī Egyptū fugere, & redire de pto. Itē ab angelo uoluit cōfortari, nō īdigeret, qa maior est angelis, se luit humiliari. Iō meruit habere di super angelos, intantum ꝙ statim fa quicquid preceperit eis. Tertius gr est, quia uoluit humiliari sub crea humanis, singulariter in sua passi in qua fuit humilis & obediens iu nibus & ministris, eorum imperio liando & ponēdo se in cruce &c. en do brachia. Iō meruit habere dn̄ium oēs hoīes mūdi q sunt, & fuerūt, & Quartus gradus est, qa uoluit hum sub creaturis infernalib⁹, qn̄ a dem uoluit tētari ī tēplo, ī deserto & ī m Iō meruit habere dn̄ium sup oēs de nes, q fugiūt qn̄ audiūt nomē ei⁹. ergo ex lege dei, quō in alia uita ex q in hac uita p deo uult humiliari quo autoritas ad Philip. ij. Humi

sen

semetipsum fact⁹ obediens. Nota humiliauit semetipsum, sub his predictis quatuor gradib⁹ creaturarum. Ideo ꝓprie dominus Iesus potest dicere thema, Data est mihi oīs ptās. Secūdo ꝙ appropriate qlibet xpian⁹ pōt dicere aliquo mō, Data est mihi oīs potestas. Et hoc propter quatuor potestates, quas Deus dedit cuilibet homini.

Prima est de generatione diuinali.
Secunda de reconciliatiōe spirituali.
Tertia de sanatione corporali.
Quarta de saluatione celestiali.

Ex his dicet xpian⁹, Data est mihi omnis potestas &c. Prima potestas data cuilibet homini est de generatione diuinali, qa qlibet homo efficit̄ fili⁹ dei, scilicet in baptismo, baptism⁹ em̄ est spiritualis generatio. Semē est v̄bum dei, qđ mittitur a deo per os sacerdotis baptizantis, isto modo efficit̄ homo fili⁹ dei. Magna potestas est ista ꝙ de filio rustici uel pastoris subito efficiat̄ filius dei, & habeat ius in regno dei, qđ nō habuit ante baptismū. Rō, qa nō dū est fili⁹ dei, sed post baptismū puer intrat paradisum ita secure, sicut fili⁹ ī domo patris. Ecce magna potestas. De ista potestate dicit Ioānes, Dedit eis potestatē filios Dei fieri, his q credunt in noīe eius. Io. j. Et ad Roman. viij. Spūs, supple, sanct⁹, reddit testimonium spūi nostro, ꝙ sum⁹ filij dei. Moraliter. Ex quo oēs boni sunt filij dei & regis Iesu xpi, patet quantū debent cauere de tribus maxime pc̄tis. Primo ne bibant in tabernis, qa nō decet hoc filios regis, licet uiatores pn̄t, nō tn̄ debēt hoc facere illi q habēt ibi domos, uxores & filios. Ideo Apls. j. Cor. xj. Nunqd domos non habetis ad manducandum & bibendum? Secundo, ne ludant cum taxillis. Non em̄ cōuenit filijs regis, ꝙ sint lusores, imo oēs mirarent̄, si uiderēt filiū regis cū lusoribus. Idem de xpianis, qbus nō licet. Rō, qa ludus taxillorū est fons iurandi p deū, & furādi: qa ex ludo nihil pōt lucrari, qa oportet restituere, sed ꝙ pdit̄ hoc est pditū. Vn̄ talis lud⁹ est inuētus a diabolo ad damnandū aīas, qm̄ ex ludo cōdēnant̄ septē cōditiones gētiū, & hoc ōnditur taxillis, qa inter duas partes semp ostēdit unā, & aliā deprimit, & illa pars depressa significat damnandos. Primo dānant̄ illi, q inuitant alios dicēdo, ludam⁹. Secūdo cōsentiētes. Tertio iuuātes. Quarto, taxillos prestantes, uel pecunias. Quīto, q intrant domū uel tabernā. Sexto, dn̄s domus. Septimo, rectores coītatis, qa sciūt, & nō corrigunt. Qđ est tam magnū peccatū? Hinc dixit Sara Tho. iij. Mūdā seruaui aīam meam ab oī concupiscentia. Nunq̄ cum ludētibus miscui me, neq; cū his q in leuitate ambulabāt, participē me ꝑbui. Est em̄ ludus alee ꝓhibitus. dist. xxxv. c. Eps. quare uitand⁹. Sed bon⁹ ludus est lud⁹ baliste & cū pila. Tertiū peccatum, cauēdū est deū iurare uel renegare, qđ est tā magnū peccatū, ꝙ t̄ra nō potest sustinere. Dicā uobis unum magnū miraculum de biblia. Legit̄. iiij. Regū. xix. de quodam rege Assyriorum uocato Sennacherib, qui habebat centum octuaginta qnq; milia hoīm armatorum, q dixit unā blasphemiā cōtra deū dicēs, Et nō pōt de⁹ tu⁹ tm̄ ꝙ liberaret te de manib⁹ meis. Hoc dixit regi Isrl̄. Ex ista blasphemia oēs sui homines armorum fuerūt incinerati illa nocte. Modo attēde quoties lusores dicāt, nō posset deus ꝙ an̄ ueniat quater q̄ cink. Ideo cauete uos ab istis blasphemijs. Iō est bonum affirmare p aduerbia, & honorare nomē dn̄i. Vn̄ dicit scriptura, Maledicti erūt q cōtempserint te, & cōdemnati erunt oēs, q blasphemauerint te. Thob. xiij. Caueatis ergo ab illis &c. Secunda potestas nobis a deo data, est de reconciliatione spirituali. Dic postq̄ sum⁹ filij dei p baptismū, tanq̄ filij mali & ingrati per malā uitam & peccata, efficimur inimici xpi, & perdimus primā ptātem. Ideo oportet nos refugiū q̄rere ad secundam potestatem, q̄ est de recōciliatione spirituali. s. per pn̄iam, p quā possum⁹ pr̄i nostro Iesu xpo reconciliari. Nullus est in mundo ita magn⁹ peccator & mal⁹, qn si dolet de peccatis, xps statim parcet ei, qa pr̄ est, & non obliui-

ſcitur filios ſuos.Ideo qñ filij humilr pe
tũt ueniam, & ꝓponũt emẽdare ſe, ſta-
tim pius pater parcit eis. Nota miracu-
lũ Mat.xix.de illo paralytico q nihil po-
terat facere,amici ꝟo eius portauerunt
ipſum xp̃o:dicẽdo ſuã infirmitatem. Ad
quẽ dixit xp̃s,Confide fili,remittũtur ti
bi pc̃ta tua.Et ecce quidã de ſcribis di-
xerunt intra ſe,Hic blaſphemat.Et cum
uidiſſet Ieſus cogitationes eorum,dixit,
Vt quid cogitatis mala in cordibus ue-
ſtris? Quid eſt facilı⁹ dicere,remittunt ti
bi peccata tua,an dicere, ſurge & ambu
la?Vt aũt ſciatis qa fili⁹hominis &c.uſ-
q;,Vidẽtes aũt turbe,glorificauerũt de-
um,q dedit talem ptãtẽ hoĩbus.Hic para
lyticus eſt peccator,q nullum op⁹ meri-
toriũ põt facere,licet poſſet ieiunare,o-
rare,& eleemoſynas dare, nõ tñ eſt me-
ritoriũ ad gr̃iam. Si dicat,ergo dimittã.
Rñdeo,ꝙ iõ hmõi opera non ſunt dimit
tenda.de pe.diſ.v.falſas pe.quia licet nõ
ualeãt ad gr̃iam, tñ ualent ad multa alia
bona,& finaliter ad habendum cõtritio
nem.Iõ quantũcũq; ſit peccator,& ſit in
peccato,bona non ſunt dimittenda,imo
tunc ſunt magis neceſſaria,ſed non ſunt
meritoria.Autoritas, Ioan.xv. Sine me,
dicit Chriſtus,nihil poteſtis facere. Sed
hic paralyticus curatur, ſi in lecto pñe
per quatuor ante ipſum portatur. Duo
portatores a parte ante ſunt contritio,&
propoſitum abſtinendi a pc̃tis. Duo a
parte poſt ſunt oris confeſsio,ut exeant
immũditie, ſicut ſanies de apoſtemate.
Secũd⁹ eſt penitẽtie a confeſſore iniun
cte obſeruatio.Talis peccator ſi ſic por-
tatur ante xp̃m,recõciliabitur cum xp̃o,
& xp̃s uocat eum filium, dicens, Confi-
de fili,remittuntur tibi &c. Tertia po
teſtas nobis a deo collata, eſt de ſana-
tiõe corporali.ſ.ſi habem⁹ infirmitates,
plagas,dolores, & ſic in corporibus no-
ſtris poſſum⁹ curari,etiamſi nõ eſſet ali-
qua medicina in mundo.Rõ,Chriſt⁹ nõ
ſolum eſt dominus & medicus animarũ
noſtrarum,ſed etiam corporũ, que ipſe
format, quia pater & mater modicũ ibi
faciunt.ſ.uile. Mater neſcit quid por-

tat,ſed de⁹ eſt ille q ſuis manib⁹ fo
corp⁹, deĩde creat aĩam. Ideo xp̃s
de aĩabus,quib⁹ prouidet p bapti
& per alia ſacramẽta eccl̃ie,& ded
remediũ & medicinam ꝓ corpori
in die aſcenſionis, qñ debuit aſce
in celũ.Pr̃o ordinauit medicinã
poribus nr̃is, dicens, Signa aũt eo
crediderĩt hec ſequent &c.Mar.ul
ta eos qui crediderint, non eos.ſ
uiuũt. Nota in noĩe meo, cuius no
eſt Ieſus xp̃s, & alia oĩa ſunt cogn
Linguis loquentur nouis. i. mutis
ꝟbũ,ſi ſit utile aĩe, ſed multis eſſet
ꝙ eſſẽt muti,ut mulieres loquaces
firmitatıb⁹, nota ꝙ multis utilis e
mitas,qa humiliant & ſequunt eccl
Dic practice de noĩe Ieſu cũ ſigno
&c.Si haberem⁹fidẽ,non oporte
ire ad medicos,nec diuinos, nec
gos.Dic de illo hoĩe curato in Sab
a uulnere cũ noĩe Ieſu. Ideo xp̃s
Ecce dedi uobis ptãtẽ calcãdi ſup
pentes & ſcorpiones, & ſup oẽm
inimici, & nihil uobis nocebit. Q
ptãs a xp̃o nobis data, eſt de ſalu
celeſtiali. Hec eſt alijs melior. ſ.h
ptãtẽ regnãdi ĩ paradiſo.De hac p
cit ſcriptura,Tob.j.Dedit illi ptãte
cũq; uellet.Nota quocũq; uellet.I
mũdo ſũt due ciuitates.ſ.paradiſus
fernus. In paradiſo eſt gr̃a, in in
eſt pena &c. Dedit aũt de⁹ ptãtẽ h
ex libero arbitrio aſcẽdere quocu
lẽt,ſi uis ad ciuitatẽ paradiſi ire, p
bes eũdi,ſi uis ad ciuitatẽ ĩferni ire,
tẽ habes eũdi ad eãdẽ.Eccl̃i.xv. ap
tibi ignẽ & aquã, ad qđ uolueris p
ge manũ tuã.Añ hoĩem uita & mo
nũ & malũ,ꝙ placuerit ei dabit illi
ceret aliqs,ergo oẽs ibim⁹ ad para
qa oẽs uolunt illuc ire. Nota quõ
dicãt ore,uolum⁹ ire ad paradiſũ,
pere & facto oppoſitũ faciũt,& iõ
unt ĩ alia ciuitate.ſ.ĩ ĩferno. Iõ mẽ
dicũt, ſicut ſi qs dicit ſe uelle ire ĩ
niã,& cepit uiã ad Valẽtiã,ſic oẽs d
ꝙ uultis ire ad paradiſum,& recip
inferni,ſcilicet uiã ſupbie &c. que
ad

ad infernum, dimissa uia plana humilitatis, que ducit ad paradisum. Idem de alijs uitijs & uirtutibus. Ecce quare dicit, Dedit illi ptãtem &c. Si dicat, p̃dicta repugnãt predestinatiõi. Rñdeo, ꝙ hoc est erroneũ, qm̃ p̃destinatio non aufert liberũ arbitriũ. Etiãsi sis p̃destinat⁹ & finis uitam tuã in peccato mortali, dãnatus es, qa p̃destinatio ĩcludit, ut impleatur per bonã uitam. Iob.xxxvj. Annunciat de ea .i. de uita eterna, amico suo ꝙ possessio ei⁹ sit, & ad eã possit ascẽdere. De his potest dicere quilibet, Data est mihi omnis potestas &c.

Sabbato post Pascha. Sermo unicus.

Monumẽtũ uidit, & credidit. Ioan.xx. Verbũ ꝓpositũ declarat nobis modũ, quõ Ioannes euãgelista credidit xp̄i resurrectionem.s. qñ uidit monumentum apertũ, & sudaria. Hoc dicit thema. Monumentũ uidit, scilicet apertum, & credidit xp̄i resurrectionem. Sciendũ ꝙ xp̄i resurrectionẽ credere fuit ualde difficile gẽtib⁹ mũdi, & etiã discipulis xp̄i. Rõ, Nam in sacra scriptura ĩuenit̃ resurrectio multorꝝ, ut.iij.Reg. xvij. de Helia, q̃ suscitauit unũ mortuũ, nõ ꝟtute ꝓpria, sed dei. Itẽ.iiij.Regũ. iiij. de Heliseo, q̃ suscitauit unũ mortuũ, & post mortẽ etiã suscitauit aliũ.iiij.Reg.xiij. Itẽ de nouo testamento legit̃, ꝙ multi surrexerunt a mortuis, nõ tñ ꝓpria ꝟtute, sed dei. Sed xp̄s ꝓpria ꝟtute & ptãte surrexit a mortuis ꝓpt̃ cõiunctionẽ diuinitatis cũ corpore & etiã cũ aĩa. De quo uide sctm̃ Tho.iij. parte.q.liij.ar.iiij. & ex hoc habebat posse ĩfinitũ, iõ fuit quoddã singulare & ualde difficile ad credendũ de xp̄i passione & resurrectione. De hoc ꝓphetia Iacob Geñ.xlix. Ad predã ascẽdisti fili mi, requiescẽs accubuisti ut leo, & quasi leena quis suscitabit eum ad predam. Ascendit xp̄s in cruce brachijs extensis. Brachijs eñ sapientie & iustitie amplexatus est totũ mũdum, qñ quieuit in passione. Leo dormiens tantã fortitudinẽ habet & uirtutẽ quãtã uigilans. Idẽ de aĩa. Quia ergo xp̄i resurrectio fuit ita difficilis & mirabilis, & ad uitã ĩmortalẽ, qa aliq qñ resurgebãt, iterꝝ morituri resurgebãt, xp̄s uero surrexit ad uitã gloriosam & ĩmortalẽ. Iõ fuit ita difficilis eius resurrectio ad credẽdum. Propter hoc xp̄s multipliciter uoluit ostẽdere & manifestare suã resurrectionẽ, ut dicit Lucas Actuum.j. Prebuit seipsum uiuum post passionem suã in multis argumẽtis p̱ dies quadragĩta apparens eis, & loquẽs de regno dei. Nota nouẽ argumẽta, q̃ inueni in euangelijs, ex quibus argui potest etiam nr̃a resurrectio a morte pc̃ti mortalis ad uitã gr̃e. Primũ argumentũ fuit thema ꝓpositũ. Monumẽtũ uidit, & credidit &c. Nõ credatis ꝙ in xp̄i resurrectione monumẽtũ aperiret̃ ut posset ĩde exire, qa in suo exitu de monumẽto ip̄m nõ fuit apertum. Qm̃ sicut exiuit uterũ uirginis ut radius solis transiens per fenestram uitreã, ita exiuit de monumẽto clauso & signato sine aliqua aptura. Sed post exitũ de monumento angel⁹ dñi descẽdit de celo, & accedens reuoluit lapidem, & sedit sup eum. Mat.ul. Quia alias nõ potuissent uidere, si corp⁹ erat intra uel extra monumẽtũ. Et sic Ioannes monumẽtum uidit, & credidit xp̄i resurrectionẽ. Ecce primũ argumẽtũ quo Ioãnes credidit. Moraliter. Sic peccator primo põt cognoscere ex aptura monumẽti, si surrexit de morte peccati ad uitam gratie. Dic qũo corpus peccatoris est ut monumentum depictũ foris, intus ꝟo plenum corruptionib⁹. Sic pc̃tõres extra sunt picti & ornati &c. int⁹ ꝟo fetẽt ex malis cogitatiõib⁹, desiderijs, odijs &c. qb⁹ dicit xp̄s, Ve uobis hypocrite, qa sim̃es estis sepulchris dealbatis, q̃ a foris apparẽt speciosa, int⁹ ꝟo plena sunt ossib⁹ mortuorꝝ & oĩ spurcitia, sicut & uos. Mat.xxiij. Patet ergo rõne & autoritate, ꝙ peccatores sunt monumenta, & anima iacet intus mortua, sed potest resurgere p̱ aperturam sepulchri. ¶ confitendo peccata, aperiendo os, & proijciẽdo peccata extra. Isto modo pc̃tõr resuscitat̃ de morte culpe ad uitam gratie, per aperturam

monumēti. Iō Esa. xxxviij. Viuens uiuēs ip̄e cōfitebit̄ tibi, sicut & ego hodie &c. Nota uiuēs. s. uita nature, uiuens. s. uita gr̄e, cōfitebit̄ tibi &c. Et uiuētes ī īferno nō cōfitentur deo, sed diabolo ui tormē torum. Sicut ille qui torquet̄, confitetur suum peccatū, sic in inferno qn̄ sup̄bus calcatur a demonibus, & auar⁹ mittitur in metallo liquefacto: & sic de alijs, cōfitētur sua peccata dicēdo, O miser, male dicta dies in qua fui superb⁹, uel auarus, uel luxuriosus &c. sed illa cōfessio nihil ualet eis, sed cōfessio q̄ fit ab hoīe uiuente uita nature & gr̄e, illa est optima. Ideo Prou. xxviij. Qui abscondit scelera sua, nō diriget̄, q autē cōfessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur. Secundum argumentum fuit p̄ testimonium angelorū, qui mentiri nō possunt, nec fallere, iō eorum testimonio uoluit xp̄s ostendere & probare suam resurrectionem. Dicit beatus Mattheus, ꝙ qn̄ ille Marie uenerunt ad sepulchrū, ut ungerent Iesum, angel⁹ dixit eis, Scio em̄ ꝙ Iesum queritis crucifixū. Non est hic, surrexit em̄ sicut dixit, uenite & uidete locum &c. Mat. ultimo. Ecce secūdū argumentum. Moraliter, sic quilibet ur̄m ex testimonio angeli boni potest cognoscere si surrexit &c. Angelus bonus est confessor. Ratio, qa sicut angelus bonus est pur⁹ & honest⁹, talis debet esse sacerdos. Item angel⁹ non curat de pecunijs, sic nec confessor &c. Ideo bonus sacerdos dicit̄ angelus in sacra scriptura, Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirent ex ore eius, qa angelus domini exercituū est. Malach. ij. Sacerdos bonus cōputatur pro angelo bono, malus uero pro diabolo. Tunc em̄ hō habet testimonium. s. in confessione boni sacerdotis, qn̄ cōfessor dicit, Audiui cōfessionē ur̄am, & uideo ꝙ doletis de peccatis, & p̄ponitis abstinere. Iō autoritate mihi cōmissa absoluo te. Isto testimonio patet, ꝙ aīa ur̄a surrexit de morte culpe ad uitā gr̄e. Et potest tūc dicere peccator, Vitam & mīam tribuisti mihi, & uisitatio tua custodiuit sp̄m meū. Iob x. Nota, uitam & misericordiam tri-
sti mihi, tanq̄ uicarius dei. Sicut ei
carius regis remittit & absoluit re
null⁹ alius posset remittere crimin
tra legem regis facta. Item solus sa
dos est uicarius dei, qui potest rem
re peccata, qa solis presbyteris xp̄s
cit, Quoꝝ remiseritis peccata, rem
tur eis. Io. xx. Tertiū argumentum
melius fuit p̄ uulneꝝ ostēsionē. Dic
xp̄s post suā resurrectionē uoluit re
re signa qnq; plagaꝝ principaliū, ne
habeat man⁹ p̄foratas, nec pedes, no
tus, sed sunt ad instar stellarū. Sed s
Tho. dicit in. iij. pte. q. liiij. ar. ul.
cundum, ꝙ illa aptura uulnerū po
surrectionē quis sit cū quadā solu
cōtinuitatis, totū tñ hoc recōpēsat
iorē decorē gr̄e, ut corp⁹ nō sit m
tegrū, sed magis p̄fectū. Et subdit,
non solum uidit, sed & uulnera t
Quia ut dicit Leo papa, Sufficit sib
dē p̄priā uidisse qd' uiderat, sed
opat⁹ est ad salutē, ut tāgeret quē
bat. Et ad primū arg. dicit ꝙ cicatri
le q̄ ī corpore xp̄i permanserunt, n
tinent ad corruptionem uel defe
sed ad maiorem cumulum glorie,
sunt quedā uirtutis insignia, & in
locis uulnerum q̄dā specialis deco
parebit. Ostēdit discipulis man⁹ & p
& latus, q nolebāt credere resurre
nē. Tunc gauisi sunt discipuli uiso
Io. xxj. Moralr̄, sic nos habem⁹ uul
aīarum. s. p̄ctā mortalia, q̄ sunt sept
sup̄bia, & sic de alijs. Si ista uulnera
tant̄ in signa clara. s. uirtutes oppo
signū est, ꝙ surrexistis de morte c
ad uitā gr̄e. ꝟbi gr̄a, Qñ uuln⁹ sup
uanitatis mutat̄ ī humilitatē, signū
surrexistis. Idē de plaga auaritie,
do fur uel usurari⁹ restituit &c. Sic
le q recepit sup̄fluas & īordinatas p
nes, si uult sanari, oportet ip̄m uo
re, ita q recepit īiuste aliqua bona, q
tāq̄ īordinate & sup̄flue potiōes, ea
tet restituere, al's oportet mori e
Qñ ergo fit restitutio, est signū res
ctionis. Idem de uulnere luxurie.

uxor seruãdo debitũ modũ, nõ faciũt luxuriã, sed aliter totũ est luxuria. Quãdo ergo mutatur in signũ clarum castitatis, signũ est, quod aĩa surrexit a mortuis, & sic de alijs. Iõ. j. Pet. ij. Conuersationem uestram ĩter gẽtes hñtes bonã, ut in eo quod detractãt de uobis tanq̃ de malefactoribus, ex bonis opib⁹ nos cõsiderãtes, glorificent deũ. Quartũ argumẽtũ fuit per tactũ. Dicit Luc. quod discipuli estimabant se spiritum uidere, qñ xp̃s apparuit eis. Quibus dixit xp̃s, Palpate & uidete, quia spũs carnẽ & ossa nõ habet, sicut me uidetis habere. Luc. ul. Moraliter, isto mõ tactu probatur, si hõ surrexit a morte pctĩ &c. Nõ bñ est probabile uisu. Nã multi uidentur boni, & sancti, & benigni &c. Visus enim bonũ argumẽtũ est, sed nõ probat sufficienter, quia multa lucẽt ut aurum q̃ nõ sunt aurũ. Iõ florenus non probatur solo uisu uel sono, sed etiam tactu. Ita de multis hoĩb⁹, qui nõ bñ probãtur uisu, quia uidentur sancti, & sunt pleni superbia & hypocrisi, nec bñ probantur sono, quia hñt bona & pulchra verba. Multi pdicant humilitatem qui sunt superbi, & sic de alijs. Sed qñ tãguntur aliquo verbo iniurioso, verbum iniuriosum est tanq̃ lapis dur⁹, & si non tenent virtutẽ patiẽtie, nihil ualẽt. Persona hypocrita nõ põt se tenere ad tactũ. Exemplũ de Iob, qui faciebat multa bona, de quo dixit de⁹ Sathane, Nunquid cõsiderasti seruũ meum Iob, quod nõ sit similis ei in terra: homo simplex & rect⁹ & timẽs deum &c. Iob. j. Rñdit Sathanas, Extende paululũ manũ tuã, & tãge cũcta que possidet, nisi in faciẽ bñdixerit tibi. De⁹ vero ad probandũ dedit licentiã diabolo ut tangeret eũ. Sed Iob habuit patientiã in oĩbus dicens, postq̃ oĩa pdiderat, Dñs dedit, dñs abstulit, sicut dño placuit ita factum est, sit nomẽ dñi benedictum. Iob. j. Iste erat de probatis. Sic multi creduntur esse iusti, boni, & perfecti, sed qñ tanguntur, ipi deturpãt seipos. Iõ põt dicere quilibet talis, O miser, parũ de bono est ĩ me. Quintũ argumẽtũ fuit per mãducationẽ. Quãdo angeli apparẽt, nõnũq̃ uidentur comedere, ut patet Gen. xviij. de Abraã, qui ĩuitauit tres angelos, & uidebantur comedere, sed nõ erat uera comestio. Thob. xij. dixit Raphael angel⁹, Cũ eẽm uobiscũ, per uolũtatẽ dei erã, uidebar quidẽ uobiscum mãducare & bibere, sed ego cibo ĩuisibili, & potu qui ab hoĩb⁹ uideri nõ põt, utor. Sed xp̃s post resurrectionẽ vere comedit ad probandũ suã resurrectionẽ, quia habebat os, guttur, & stomachũ, quia ĩ his trib⁹ cõsistit cõestio, sed nõ faciebãt digestionẽ, quia hoc est facere nutrimẽtũ, quo ipse nõ ĩdigebat, quia habebat corp⁹ gloriosum. Et istud tãgit doctor. S. Tho. j. p. q. lj. art. iij. ad quartũ argumẽtũ. & iij. p. q. liiij. ar. ij ad. iij. arg. ubi ponit quod Aug. dicit in. xiij. de ciuitate dei. Saluator noster post resurrectionẽ iã quidẽ spũali carne, sed tamẽ uera cibum & potũ cũ discipulis sumpsit nõ alimẽtorũ ĩdigẽtia, sed ea qua hoc poterat ptãte, ut enim Beda dicit super Lucam, Aliter absorbet aquã terra sitiens, aliter solis radius calens. Illa indigentia, iste potentia. Manducauit ergo xp̃s post resurrectionẽ nõ quasi ĩdigẽs cibo, sed ut eo mõ naturã corporis resurgẽtis astrueret. Et propter hoc nõ sequitur quod fuit ei⁹ corpus aĩale, quod est ĩdigẽs cibo, sed spũale, ut patet. j. Cor. xv. Sic nec nos post resurrectionẽ comedem⁹ cibũ corporalẽ. De isto argumẽto Luc. ult. Habetis hic aliquid quod mãducetur? At illi obtulerũt ei &c. Moraliter, sic uos etiam per comestionem potestis probare uestram resurrectionem. Si comedistis agnũ paschalẽ cõmunicãdo digne, signũ est quod surrexistis &c. Quia de⁹ ordinauit, quod sicut totũ nostrum malũ uenit ex comestiõe cibi &c. sic uult etiã quod ex comestione fruct⁹ uẽtris virginis Marie ueniat totũ nostrum bonũ. Dicatur quõ in hostia cõsecrata est xp̃s uer⁹ de⁹ & hõ, & uirtute illius cibi, uiuemus uita nature, gratie, & glorie, & cõfortat intellectũ, memoriã, & uoluntatem. Ideo xp̃s inquit, Panis quẽ ego dabo, caro mea est &c. Io. vj. Sextũ argumẽtũ fuit per ambulationẽ, qñ ambulauit cũ duob⁹ discipulis eũtib⁹ in castellũ Emaus. Luc. xxiiij. Quia ambulare est signum resurrectionis. Iõ xp̃s postq̃ suscitauit Lazarũ dixit, Soluite eũ & sinite abire, in signum resurrectionis.

Moralit, isto argumēto patet si uere sur rexim⁹ ambulādo secūdū ꝙ dicit Dauid in ps.lxxxiij. Ibunt de uirtute in ꝟtutem &c.in Sion.i.ī gloria celesti. Practice, & incipiamus a religiosis. Dicatis uos dn̄e religiose,modo est annus qn̄ eratis deuotus,& modo quomodo uerecūdor dicere,qa non continue ꝓfeci in ꝟtutib⁹, & sic alio anno ambulaui,sed magis steti & retrocessi. Quia scd'm Ber.ī uia dei stare & nō ꝓgredi,retrogradi est.Idē de clericis,quomodo dixistis missam, eratis deuoti?Pr̄ ita. & mō quō pater uerecūdor dicere,qa mō nō dico officiū,teneo cōcubinā &c.Idē de secularib⁹, anno preterito non fui confessus,nec mō. Dicatur quomodo miraremini;si eūdo & redeundo per uiā, inueniretis aliquē in eodē loco&c. Videtis periculū nō ambulare,cū dicat scriptura, Ambuletis digne,deo per oīa placētes,ī omni ope bono fructificātes.ad Col.j. Septimum argumētū fuit p locutionē, qn̄ illis duob⁹ discipulis interpretabat scripturas. Luc. xxiiij. Loq ēm rōnabiliter est opus hoīs uiui. Iō dixerunt discipuli postq̄ ipsum cognouerūt,Nōne cor nr̄m ardens erat in nobis, dum loqueret in uia, & apiret nobis scripturas?Moralr isto argumento ꝓbat nostra resurrectio. Si loquimur rōnabiliter,orādo,ul legēdo, ul ꝓximū corrigēdo,signū est resurrectionis.Loq uerba dei,signū est uite aīe. Qn̄ enim arbor facit flores,folia, & fruct⁹, signū est ꝙ radix uiuit. Sic qn̄ hō loqt de deo cū reuerētia,& orat,nō mētit,nec diffamat ꝓximū,signū est ꝙ aīa uiuit. Sec⁹ qn̄ hō nō curat,& loqt malū de ꝓximo , signū est mortis aīe.Ideo xp̄s ait, Bonus hō de bono thesauro cordis ꝓfert bona, malus hō de malo thesauro cordis sui profert mala.Mat.xij.Dicit Philos. ī Ethicis, Qualis unusquisq; est,talia loqt & operatur. Itē primo Perihermenias, Voces sunt note.i.signa eaꝝ q̄ sunt in aīa passionum. Octauū argumentū fuit p fractionē panis, qn̄ illi duo discipuli inuitauerūt ipm ad cenā,credētes ipm fuisse peregrinū,parauerūt bonā cenā, & ipe iuxta modū suū dixit uersum ꝓ bn̄dict... mēse, Oculi oīm ī te sperāt dn̄e,&... escā illoꝝ &c. In fractiōe panis co... uerūt eū.Luc.xxiiij. Cognouerūt q... re surrexerat a mortuis. Moralr, ... possumus cognoscere,si uere surre... a morte culpe.Panis eñ in sacra scri... ra significat ꝓuisionē corporalē. ... xit deus Ade, Gen̄. iij. In sudore ... tui uesceris pane tuo. Sumitur hic ... pro tota ꝓuisione.Si ergo frangit... nē de bonis uestris, dādo paupibu... recundis &c.signū est ꝙ uiuitis. ... ptura Tob.xij.Eleemosyna a morte ... rat,& ipa est q̄ pctā purgat; & facit ... nire uitā eternā. Nonū argumētū ... testimoniū scripture . s. scripturarū ... pletionē;qn̄ aperuit illis sensum ut ... ligerēt scripturas.Luc.ult. Quia sic ... tebat pati xp̄m,& ita ītrare ī gl'iam ... Quia ita fuerat figuratū, qa qn̄ de... mauit Adā,obdormiuit,& tūc acc... stā de qua formauit Euā . Ita xp̄s d... dormire ī cruce,& apire lat⁹,de qu... uit sāguis & aqua,un̄ formata est ec... Itē tempore Noe saluati sunt aliq h... aues,& iumēta ī arca a diluuio. Arc... crux;ut saluent gētes a diluuio pcto... uitioꝝ, ī qua & p quā saluant hoīes ... rati,& aues.s.cōtēplatiui, & iumēta ... mines terreni.Idē de serpēte eneo ... me.xxj.Signū fuit xp̄i,ut gētes eua... a morsib⁹ serpētis inferni &c.Mora... p scripturaꝝ īpletionē patet nr̄a r... rectio spūalis. Tota pfectio scriptu... sistit in obseruātia decē preceptor... gis.Si ergo seruamus decē precept... gnū est uite.Ideo xp̄s Mat. xix. Si ui... uitam ingredi,serua mandata &c.

Dn̄ica in Albis.s.in octauis Pasche

Sermo primus.

POst dies octo iter... uenit Iesus.Ioan.xx. ... bū ꝓpositū scd'm itell... historicū ul lr̄alē lo... aduētu xp̄i & de appar... ne quā fecit,ut cōuertet Thomā ap... credulū.Iō ne dānaret, xp̄s iterū po... es octo apparuit ei,hoc dicit the...

octo item &c. Scd'm ꝟo ītellectū mysticū & spūalē thema loqͥ de aduētu xpi aīam ad iustificādū eādē de pctō, & ad dādū grām sibi & bndictionē. Et istos duos ītellect⁹ uolo nūc declarare ī pnti sermone. Iuxta primū. ītellectū lrālē dicaꝛ istoria euāgelij lrāliter. Nota īsufflauit, dicēs, Accipite spm̄sanctū. Anhelit⁹ habet duas cōditiōes, qa est calid⁹ & humid⁹. Hec duo dat spūs sctūs. Prīo dat caliditatē amoris & deuotiōis. Secūdo dat humiditatē cōtritiōis & lachrymarū. Hi duo sunt effect⁹ spūs scti. Xps ꝟo insufflauit, innuēs ꝙ spūs sctūs nō solū ꝓcedit a pre, sed etiā ab ipo, dās apl'is & psbyteris ptātem remittēdi pctā, dicēs, Quorū remiseritis pctā &c. Ex ista xpi cōmissione sacerdotes pnt remittere pctā instrumentaliter, qa xps remittit principalr. In ista xpi apparitione Thomas nō erat cū alijs discipulis, qui dixerunt Thome, Vidim⁹ dominum. Qui respondit dicens, Nisi uidero ī manib⁹ &c. Ac si uellet dicere, resurgat ipe nūc? Certe nō credo, qa cū pepēdit adhuc uiuus ī cruce, & Iudei dicebāt sibi, Si rex Isrl' es &c. offerebant sibi cōuersionē suā, nō potuit descēdere de cruce. Quō ergo mortu⁹ potuit exire de clauso monumēto & custodito? Dico uobis ꝙ nisi uidero &c. Ecce quō Thomas erat dubi⁹ & min⁹ credēs, intm̄ ꝙ si ī īcredētia tali fuisset mortu⁹, fuisset etnalr dānat⁹. Cogitate, ego & uobis hoc dico, fortassis ꝙ ꝑ totā hebdomadā apl'i laborauerūt ad ipm cōuertēdū. Etiā ꝟgo Maria & Magdalena, & Thomas uerecūdabaꝛ forte corā ꝟgine Maria negare, sed retro forte dicebat, Nūqd mr̄ diceret unū mēdaciū ꝓ filio suo? Videns xps ꝙ nec apl'i nec maꝛ sua poꝛat ipm cōuerte, ipemet xps mīa mot⁹, post octo dies. s. a prīa apparitiōe uenit, & ianuis clausis ītrauit dicēs, Pax uobis. Secretū huius nota, ꝙ Iesus trib⁹ uicib⁹ salutauit apl'os in euāgelio hodierno, ad docēdū ꝙ omne bonū coītatis si debet cōseruari ī bono, tres paces debet hr̄e. Prīa īter maiores & minores. s. supportādo minores, & honorādo maiores. Scd'o inter maiores & maiores debet esse concordia & charitas, ut ī charitate bona ītēdāt bonū cōe. Tertia pax inꝛ minores & minores, ut inꝛ se cōcordēt, ideo dixit trib⁹ uicib⁹. Pax uobis, pax uobis, pax uobis. No. quō potuit xps dicere Thome, Nōne tu es ille q noluisti credere meā resurrectionē? Rn̄dit Tho. Imo dn̄e ego credo, tu es deus me⁹, & dn̄s meus. O qualē ꝟecūdiam habuit de sua īcredulitate Tho. qn̄ uidit xpm, & xps uocauit eū dicēs, Infer digitū tuū &c. & Tho. credidit. Dicit gl. Au. ꝙ Tho. nolebat tāgere, qa iā firmiꝛ credebat statī qn̄ uidit xpm. Sed dicit beat⁹ Greg. ꝙ xps uoluit oīo ꝙ tangeret loca clauorū, ne de cetero aliqs dubitaret. Et dicebat Tho. Credo dn̄e. Cui dixit xps, Quia uidisti me Thoma, credidisti &c. nō dicit qa tetigisti. Dico tibi ꝙ btī q nō uiderūt & crediderūt. Patet thema iuxta ītellectū historicū & lrālem. Mō oportet declarare iuxta ītellectū mysticū & spūalē. Pro quo sciēdū ꝙ duo opa sūt ī sūma ꝑ q̄ xps uenit ī creaturā ꝑ grām. Prīo uenit ꝑ baptismū. Scd'o ꝑ pnīam. Si eīn perdit xps postq̄ uenit ꝑ baptismū ī creaturā, iterū uenit ꝑ pnīam post dies octo. Dico prīo ꝙ xps ꝑ grām uenit ī creaturā ꝑ baptismū, qa an̄ baptismū xps nō est ī creatura ꝑ grām, imo dico uobis, ꝙ an̄ baptismū creatura est hītatio demonū. Dic quō Adā & Eua ex pctō fcti sūt captiui diaboli. Sic qn̄ duo milites ī cāpo clauso faciūt duellū, & un⁹ di. Heu me, reddo me tibi, efficiꝛ captiu⁹ alti⁹, ita īter illos duos milites. s. Adā & diabolū ī cāpo clauso padisi terrestris fuit duellū, ubi Adam fuit uict⁹, & reddidit se diabolo ꝑ cōsēsū. Iō fuit ipe captiu⁹ cū uxore sua. Et est lex talis, ꝙ si captiui generāt filios, ēt filij sūt captiui. ita de Adā. Aut. Es. v. Propterea captiu⁹ duct⁹ ē ppl's me⁹. i. gen⁹ humanū, qa nō habuit sciam, & loqͥ ꝓpheta ī ꝑso na dei. No. qa nō habuit sciam, qm̄ pctm̄ Ade uenit ex desiderio scie, qa serpens dixit, Eritis sicut dij sciētes bonū & malū. Gen. ij. Patet ergo ꝙ omnes erāt captiui diaboli. Quomodo diabolus expellitur? Respondeo, quod per baptismum.

Iō qñ creatura debet baptizari, nō pmittit sacerdos ꝙ ītret eccłiam, quousq; est cōiurata uł exorcizata di. Exorcizo &c. Exi maledicte diabole. Ex hoc īferť concłsio, ꝙ oēs Iudei & īfideles sūt demoniaci, qa nō sūt exorcizati. Ergo ī baptismo expelliť, quo expulso & mūdata camera, uenit xp̄s p gr̄am. Ecce prim⁹ aduēt⁹ xp̄i ī creaturā. Aut. Hic est q uenit p aquā & sāguinē Iesus xp̄s, nō ī aqua solū, sed ī aqua & sāguine. j. Ioā. v. No. p aquā & sanguinē. Si dicať, Ego fui ī baptismo multoties, & nō uidi sāguinē ibi. R̄ñdeo, ꝙ ỽtute sāguīs xp̄i baptism⁹ habet ỽtutē & efficaciā. Aug. Que est tāta uis aq̄, ut corp⁹ tāgat, & aīam abluat? q. d. sanguis xp̄i. Sed ecce post baptismū qñ peccam⁹, expellim⁹ a nobis xp̄m ex īmūdicijs pc̄tōꝝ, qa nō est porc⁹, ut uelit stare ī luto luxurie. Et tūc diaboli porci īferni redeūt illuc, & xp̄s recedit, ut ip̄e dicit, Cū īmūd⁹ sp̄ūs exierit ab hoīe &c. Mat. xij. & Luc. xj. Nota, & fiūt nouissima hoīs illi⁹ peiora priorib⁹, qa peiora sunt pc̄tā actualia intēsiue q̄ originale pc̄tm̄, ut dicit sc̄tūs Tho. iij. pte. q. j. ar. iiij. qa pl⁹ habet de rōne uolūtarij, licet originale sit mai⁹ malū extēsiue. Mod⁹ iterū expellēdi diabolū est p cōuersionē pn̄ialē. Ecce diuina ꝓuidētia quō ꝓuidit ut p pn̄iam humilē & deuotā cōsciam depureť & mūdeť, & diabol⁹ expellať. Iō Iac. iiij. Resistite diabolo, & fugiet a uobis, Iō dicit thema, Post dies octo iteꝝ &c. Hic octo dies sūt opa pn̄ialia, qb⁹ cōpletis iteꝝ uenit xp̄s.

Prim⁹ dies est peccatorum cognitio.
Secundus cordis contritio.
Tertius oris confessio.
Quartus uite correctio.
Quintus iniuriarum remissio.
Sextus debitorum restitutio.
Septimus fame reparatio.
Octauus eucharistie communio.

De his dicit thema, Post dies octo iterū uenit Iesus. Dico primo ꝙ primus dies est pc̄toꝝ cognitio, qñ ex claritate diuīe gr̄e hō cognoscit pc̄tā sua dicēdo, O miser ego sum religios⁹, & nō tenui obediētiā, pauptatē, nec castitatē, nec cerimonias nr̄i ordinis ī uictu & uestitu tiōib⁹ & silētio &c. Ecce prim⁹ di de clericis & laicis. Et pn̄t dicere p cognitionē cū Ap̄ło ad Rom. xiij. cessit, dies aūt adꝓpinquauit. Sec est cordis cōtritio. Quid ualeret scere grauissima pc̄tā, nisi displic Hoc est cōtra illos q gł̄ianť cū mal rīt &c. Oportet ergo post cogniti pc̄tōꝝ dolere & flere ex cōtritione plo pueri cadētis ī lutū, q plorat, turpauit tunicā &c. Sic & tu q pc̄ turpasti tunicā tuā nouā īnocētie, tu⁹ xp̄s fecerat tibi ī baptismo, qa sti in luto luxurie, uel auaritie, uel Iō debes flere & accusare teipm. Il lud Prouerb. vj. Zel⁹ & furor uiri cet ī die uindicte, nec acq̄escet cu cib⁹, nec suscipiet ꝓ redēptiōe do rima. Not. zel⁹, sicut q habet pulc xorē uł filiā, est zelotypus, & hoc mio amore, multo magis debet ze lotyp⁹ de aīa sua, ne tāgať a demo pc̄tīs. Furor est illa rephēsio quā bet de se ex cōtritione, dicēs, O q̄tū offendi deum &c. Terti⁹ dies o ris cōfessio, ex qua psona cognosc & dolet, iō ꝓijciantur extra, sicut a portat uł ꝓijcit sterc⁹ de camera p fenestrā. Ista scopa cū qua scopa ra cōscie, est memoria pc̄tōꝝ. Dau ditat⁹ sum nocte cū corde meo, & citabar, & scopabā sp̄m̄ meū, ps. lxx ꝓijciēda sunt p fenestrā oris ī sterq cōfessionis. De isto cātať mō, Hec cōfessionis, quā fecit dn̄s, exultem temur ī ea. Cōfessio dr̄ dies ꝓpter tatē gr̄e dei. Et dr̄ dies dn̄i, qa xp̄s nauit cōfessionē, sed Iacob⁹ cū dic fitemini alterutrum pc̄tā ur̄a. Iac. v. hoc est error, qa nec Iacobus ne Petrus poterāt ordinare aliqd̄ sc xp̄s ordinauit septē scr̄a. Sed Iacob citat istud. Quia dicit sc̄tūs Tho. in q. lxiiij. ar. ad tertium, ꝙ Apostoli rum successores sunt uicarij dei, qu ad regimen Ecclesie, constitut fidem & fidei sacramenta. Vnde cut non licet eis constituere aliam

ſiam, ita non licet eis tradere aliã fidem neq; ĩſtituere alia ſcr̃a, ſed p ſcr̃a q̃ de latere xp̃i pẽdẽtis in cruce fluxerũt, dicit̃ eſſe fabricata eccl̃ia xp̃i. Et in corpe articuli dicit, ꝙ ſolꝰ deꝰ eſt ſacramẽtoꝝ inſtitutor, & admonet ad hoc ꝙ xp̃s ordinauit. Ecce quare dicit, Hec eſt dies quã fecit dñs, quia ordĩauit cõfeſſionẽ, exultemꝰ & letemur in ea, & poſt cõfeſſionẽ hõ remanet letus ualde, quia remanet deoneratus ab onere pc̃tõꝝ. Quartꝰ dies ẽ uite correctio. Facta cõfeſſiõe oportet corrigere & emẽdare uitã ſuã p deuotas oratiões. Et utile eſt cuilibet mane & ſero cogitare, ꝙ uidetis xp̃m in cathedra ſue maieſtatis iratum ad uos. Idẽ de uirgine Maria. Itẽ caſtigare carnẽ, occaſiõe cuius fiunt oĩa pc̃tã, per ieiunia, uel ciliciũ, uel diſciplinã. Itẽ facere eleemoſynas aliquas maxĩe in dñica qñ uenietis ad miſſã cogitãdo, modo ego uado ad petẽdũ eleemoſynã a deo. Iõ ut optimã habeã eleemoſynã, dabo ẽt eleemoſynã corrigẽdo uitã, quia ſi ante eratis ſupbus, uanꝰ de cetero humiliamini, & ſic de alijs pc̃tis. De iſto die dicit apl̃s, In die ſ. correctiõis uite, honeſte ãbulemus, nõ in comeſſatiõibꝰ & ebrietatibꝰ. ad Ro. xiij. Quintꝰ dies eſt iniuriaꝝ remiſſio. ſ. ꝙ uelitis remittere iniurias inimicis, & nolle recipere uĩdictã, ſed amore Ieſu parcere, dicẽdo deo. Dñe talis ĩiuriã mihi intulit, ſed dñe maiores ĩiurias ego feci uobis. Iõ ne uos recipiatis uindictã de me, nolo recipere uĩdictã, ſed amore ur̃i totũ remitto. De iſto die dicit xp̃s, ſi qs ãbulauerit ĩ die nõ offẽdit, qa lucẽ huiꝰ mundi uidet. Si aũt ãbulauerit in nocte, offendit, qa lux nõ eſt in eo. Io. xj. Offẽdit. ſ. cadẽdo in infernũ, qa lux dei. ſ. pax & amicitia nõ eſt in eo. Quia qñ ille qui nõ uult remittere morit̃, aĩa q̃ uellet celũ ex naturali deſiderio aſcẽdere, tunc offẽdit & cadit in infernũ. Sextꝰ dies eſt debitorum reſtitutio, ſ. ꝙ qlibet q habet pulchrã domũ uel taſſeã debet reſpicere ſi eſt aliqd ibi de furto, rapina, deceptione, retẽtione iniuſta, aut inuẽtiõe, & reſtituere. Bñdicta eſt dies talis reſtitutionis. De qua dicit ſcriptura, In die eñ bona uenimꝰ ad te. j. Reg. xxv. Septimꝰ dies eſt fame reparatio. Multi ſunt q nõ furarent̃ bona, nec pecunias, & tamẽ furãtur plus. ſ. bonã famã, q̃ ualet plus. Prouer. xxij. Melius eſt nomẽ bonũ q̃ diuitie multe. Fama eñ bona nobis neceſſaria eſt, & propter nos & ꝓpter alios. Propter nos, qa eſt p̃cipuũ bonũ ĩter exteriora bona. Quia facit idoneũ ad officia humana, & p̃ſeruat a pc̃tis. Et ꝓpter alios ne ſcãdalizentur, & malũ exẽplũ ſumant ad peccãdũ, ut dicit. ſ. Tho. de ỽita. q. iij. ar ij. & ſecũda ſecũde. q. lxxiij. ar. ij. Sicut eñ fur tenet̃ ad reſtitutionẽ, ſic q furat̃ famã ꝓximi ex malicia, etiã ſi ſit uerum quod dixit, & erat ſecretũ, tenet̃ ad reſtitutionẽ fame, al̃s nõ poterit intrare paradiſum. Sed queritis qũo reſtituet? Rñdeo, ꝙ corã oĩbꝰ corã quibus fuiſtis male locuti, tenemini reuocare, dicẽdo ꝙ nõ credãt, qa malicioſe locuti fuiſtis, & ſi ille qui eſt diffamatꝰ ſcit hoc, oportet etiã ab eo petere ueniã, al̃s non oportet. De iſto uide ad longũ. ſ. Tho. ſecũda ſecũde. q. lxxiij. ſ. p totũ. Multi dãnant̃ ex his diffamationibꝰ, qa uerbũ trãſit, deinde non curant nec confitentur, nec inde faciunt ſibi conſciẽtiam. De iſto die dicit Dauid tropologice. Ordinatiõe tua pſeuerat dies. p̃s. cxviij. No. pſeuerat in tm̃ ꝙ ſi ĩ hoc mũdo nõ reſtituat famam, uel qa non habet oportunitatẽ, & morit̃ cũ cõtritiõe & ꝓpoſito petẽdi ueniã, aĩa ut interdũ cõtingit, redit de alio mũdo ad petẽdũ ueniã. Vnde nota ꝙ erãt duo q quẽdã diffamauerũt, & diffamatꝰ & unꝰ diffamãs adhuc uiuũt, & unus diffamator obijt, & ſtetit per aliquod tp̃s in purgatorio. Et cũ exiuit, credidit ſtatĩ ire ad paradiſum. Et dixit deꝰ, Nõ intrabis, qa primo habes facere reſtitutionẽ fame iſtiꝰ. Et ego ſcio iſtud eſſe uerum ꝙ aĩa redijt, qa ego ipſe fui per ip̃m diffamatus, & a me ueniam petiuit. Qm̃ omnia ſeruiunt tibi quia nõ ſolum boni xp̃iani ſeruiunt xp̃o, ſed etiã bona fama. Qm̃ ſi predicator uł ſacerdos ſit male fame, nihil appreciatur. Iõ bona fama multum ſer-

tũ ſeruit Chriſto. Octauꝰ dies eſt euchariſtie cõio, poſtq̃ eñ pſona cognoſcit pctã ſua & cõteritur, confitetur, corrigit uitã ſuã, remittit iniurias, reſtituit debita, reparauit famam, & finaliter cõicat deuote, tunc ꝟificatur thema poſt dies octo. i. per octo opa penitentialia predicta, iterũ uenit Ieſus. De iſto die dicit Dauid, Melior eſt dies una in atrijs tuis. i. eccleſijs, ubi eſt cõicãdum ſuper milia. Ergo poſt dies octo iterum uenit Ieſus &c.

De eadem dñica. Sermo ſecundus.

PAx uobis, pax uobis, pax uobis. Ioan. xx. Thema propoſitum colligitur ex ſancto euangelio huius dñice. In quo dicit Chriſtꝰ apoſtolis ter, Pax nobis. primo cõſolando eos, quia quando apparuit eis timuerunt ualde, ut habetur Luce. xxiiij. Tunc conſolando eos dixit, Pax uobis. Ego ſũ, nolite timere. Secundo dixit eis, Pax uobis, exaltando eos, faciendo eos ſuos legatos, dicens pax uobis. Sicut miſit me pr̃, & ego mitto uos. Tertio dixit eis, Pax uobis ad firmandum eos. Qñ quidã eorum non erant bene firmi in credentia, ideo dixit eis, Pax uobis. Beati qui non uiderunt & crediderunt. Ecce uñ colligitur thema. Et quia Chriſtus ter dixit, Pax uobis, innuitur ꝙ triplex pax eſt nobis neceſſaria in hoc mundo: ſi uolumus uenire ad patrem glorie.

Prima eſt pax interior. ſ. cum ſeipſo.
Secũda eſt pax exterior. ſ. cũ ꝓximo.
Tertia eſt pax ſuperior. ſ. cum deo.

Et pro qualibet dicit thema, Pax uobis &c. Dico primo ꝙ prima pax nobis in hoc mundo neceſſaria, eſt pax interior, ſcilicet cum ſeipſo. Si dicatur & habet guerram cum ſeipſo, Rñdeo, ꝙ omnes. Vñ guerra naturalis eſt in quolibet homine, ſcilicet inter corpus & ſpm̃, ſiue inter carnem & animam. Quia quicquid placet uni, diſplicet alteri. Anima enim de ſua natura ſemper uellet contemplari deum, quia eſt de ſubſtãtia ſpũali ut angelus. Sed caro qa de terra ẽ, ut dicitur Geñ. ij. Formauit deus hominem de limo terre, & inſpirauit in faciem ... ſpiraculum uite. Iõ trahit animam ... clinat ad terrã, ad uilitates, & corru... nes. Aĩa trahit ſurſum, & caro deorſ... Ecce guerra in hoĩe. Vultis iſtam g... ram bñ intelligere, cogitate, ille q... turatur in quali guerra eſt & tribula... ne, qñ ſurſum trahitur chorda, deor... lapide, nõne uidetur uobis ꝙ ẽ ibi g... ra? Talis guerra eſt in quolibet hom... trahitur ſurſum chorda cõditionis ... ralis aĩe, deorſum uero pondere car... ad terrena inclinantis. Ecce guerr... ſcriptura. Corpus quod corrumpitur ... grauat animam, & terrena ĩhabitatio ... primit ſenſum mlta cogitãtem. Sap. Verbi grã. Si incipitis orare, aĩa aſcen... cõtemplando, ſed ſtatim corpꝰ trahit inferius ad cogitãdũ de coquina uel taberna. Ideo dicit, deprimit ſenſum ſpm̃ mlta cogitantẽ. De iſta guerra di... Apl̃s, Caro cõcupiſcit aduerſus ſpiri... ſpũs aũt aduerſus carnẽ, hec eñ ſibi in... cem aduerſantur, ut nõ q̃cũq; uultis ... la faciatis, ad Gal. v. Mõ uideamꝰ & ... piciamus nos in iſta tã forti guerra q... fiat pax. Dico ꝙ uno duorũ modorũ, quod aĩa ſubijciatur corpori, iſte mo... eſt malꝰ reprobatus & indecẽs, ac ſi ... domus nobilis & prudens ſubijceret ... ptiue fatue, cũ qua haberet guerrã, ... domꝰ nõ eſſet bene ordinata. Sic in ... mo corpis nobilis dña & prudens ... creatoris ẽ aĩa. Ancilla & fatua & de ſe ... tida & immunda eſt caro. O q̃ fetida ... caro, quilibet q aduertit, bñ ſcit licet ... ries mõ lateat, publicabitur tamẽ fina... Nota de domicella Pariſiẽſi, q̃ noluit ... ponere cornua de capite ꝓpter adm... tionẽ mariti, q tãdẽ depoſuit ſibi ... ter, & tũc apparuit caput ſcabioſũ, ita ... Iõ nõ eẽt bona pax ſi aĩa ſubijceret ... ni. Ber. Nõ decet dñam ãcillari, nec ã... cillã dñari. Aliꝰ modꝰ faciẽdi iſtã pac... eſt ꝙ ãcilla. ſ. caro humilieẽ & ſubij... dñe. ſ. aĩe. Et fit hoc ꝑ pniam. Ecce qu... eſt neceſſaria pnĩa. Quia ſicut equꝰ p... guis & laſciuiẽs hũiliat, qñ ſibi amo... ãnona, ita & corpꝰ, amouẽdo ſibi ... nã.

nã &c. Isto mõ ãcilla subijcit dñe. Et hoc modo sctĩ pres nři Dñic⁹ s. Tho, & s. Petr⁹, Frãciscus, Bñdict⁹, Bernard⁹, Augustin⁹ &c. subijciebãt carnẽ aĩe, & habebãt pacẽ secũ. Et hũc modũ ponit Augu. di. Carnẽ uestrã domate ieiunijs & abstinentia esce & pot⁹, q̃tũ ualetudo permittit. No: domate, nõ dicit occidite. Iõ discrete fiat abstinẽtia. Iõ dicit notãter. Aug Quãtũ ualetudo pmittit, qlibet scit q̃tũ põt portare animal suũ, nec ultra sibi imponeret, quia pderet animal. Idẽ de corpore. Quilibet debet cogitare & attẽdere fortitudinẽ suã & longitudinẽ uite. s. q̃tũ põt uiuere &c. De ista pace dicit scriptura, Pacẽ habeat tabernaculũ tuum & uisitans speciẽ tuã, nõ peccabis. Iob. v. Et cõsequẽter dicit idẽ Iob, & scies qm̃ multiplex erit semẽ tuũ & pgenies tua quasi herba terre: Ingredieris in abũdãtia se pulchrũ sicut infert aceruus tritici in tẽpore suo. Ecce hoc ut inuestigauim⁹ ita est, quod auditũ mente ptracta. Nota tabernaculũ tuũ. i. personã tuã. Et uisitans speciẽ tuã, scilicet aĩam, non peccabis: s. defendẽdo partẽ aĩe. Sed oppositum faciunt multi, qui in ista guerra fouent & iuuãt carnẽ cõtra aĩam. Nota ad hoc similitudinẽ de illo rege q habebat filiam ualde dilectã sibi. Qui uolens ire ultra mare ad uisitandum loca sctã, cõmisit filiã suã uni militi, promittens sibi facere magnũ honorẽ si filie sue seruiret bñ, & ipam custodiret: qui dedit etiam sibi ancillã seruitricem. Post recessum regis miles adamauit ancillã, intãtũ q non curabat de filia, imo ibat nuda, discalciata & improuisa &c. Et flens dicebat militi, Nunquid ego filia regis sum? quõ hoc facerem? &c. Ad quam dicebat ancilla. Si uis diligi a milite, cõsentias sibi corpus tuum. Que omnino cõtradicebat. Sed finaliter uicta tedio consensit sibi. Sed quando uenit rex pater eius, ipsum militẽ, ancillam & filiam meretricem proiecit in ignem ad comburendum. Rex iste est dñs Iesus xps. Apo. xix. Rex regum & dñs dñantium. Filia huius regis est aĩa, qa in nihil agũt parẽtes, sed sol⁹ de⁹ creat ipsam ad imaginam suam, eum tanta pl'chritudine q mirũ ẽ &c. Ancilla est caro. Rex aũt Iesus transfretauit ĩ die ascẽsionis ad illã Ierl'm q̃ sursũ est, ad Gal. iiij. Miles cui de⁹ cõmisit filiam suã. s. aĩam est qlibet nostrum cui dicit de⁹, Custodi temetipm & aĩam tuã sollicite. Deu. iiij. Sed si adamatis ancillã. i. carnẽ, quia pro ipsa paratis magnas escas, gallinas &c. qa illud non est cib⁹ aĩe. Itẽ expẽditis in uestib⁹ totum pro ancilla dimittẽdo filiam nudã, quia uestes aĩe sunt uirtutes. Itẽ paratis bonũ lectũ p ancilla, non cũrando filiã, quia lecti aĩe sunt Christi uulnera, ubi contemplando qescit. Idẽ de equis, scutiferis & alijs. Et filia regis esurit, quia cibi ei⁹ sunt uerba dei, misse, sermones. Mat. iij. Non in solo pane uiuit hõ, sed in oĩ uerbo quod pcedit de ore dei. Et moritur fame. Finalr ancilla dicit aĩe ut cõsentiat, & uicta tedio cõsẽtit & simul faciunt multa mala & pctã. Sed qñ uenit xps. s. in iudicio particulari, uel uli, quid faciet rex? Dico q totum simul proijciet in infernũ, quia talis pax multũ displicet deo, iuxta illud Dauid in persona dei, Celaui sup iniquos pacẽ peccatorũ. s. hoĩs cum ancilla & filia, quã corrũpit uidẽs, ps. lxxij. Non est respectus. s. mĩe, nec firmamentum in plaga eorum, quia ineternũ ardebũt. Iõ necessaria ẽ interior pax, ut caro subijciat aĩe. De qua dicit thema. Scd'a pax necessaria ad saluationẽ est pax exterior. s. cum pximo. Primo debẽt habere pacẽ dñi cũ uasallis ipos defẽdendo & nihil aliud pter suos redditus ab eis recipiẽdo, & in pace & iustitia eos cõseruãdo. Et uasalli cũ dñis eis obediẽdo & fidelitatẽ seruando. Itẽ diuites debẽt habere pacẽ cũ pauperib⁹, ipis dãdo uel mutuãdo sine usura, & ecõuerso pauperes diuitib⁹ seruiẽdo, dietã cõpletã faciẽdo, als nõ debẽt recipere salariũ. Itẽ debet esse pax ĩter sanos & ĩfirmos. Sani ĩfirmis seruiẽdo, & ecõuerso ĩfirmi patiẽt sustinẽdo. Itẽ int uirũ & uxorẽ sibijnuicẽ fidelitatem serando, qa als nõ est pax. Itẽ int filios & parẽtes honorãdo corde, ore, & ope & iuuãdo, & ecõ

uerso

uerso parētes filijs ꝓuidēdo, nutriēdo, & instruēdo, maxīe qñ sunt parui ne iurēt, ne mētianī, ne furēt aliqd, ut ore cō fiteantur & cōicent. Itē cū inimicis nolēdo uindictā, sed committendo totum deo. Rō, qa nullus q̄tūcūq; esset audax in palatio regis pñte rege reciperet uindictam, licet dicat ī corde. O si istū īuenirē extra. Si tot⁹ mundus est dom⁹ dei. Baruch. iij. O Isrł, q̄ magna est domus dei, & ingēs loc⁹ possessiōis eius. Et omnes sumus intra suū palatiū & in ꝑsentia sua, Iō in hoc mūdo debemus habere pacem cum inimicis. Sed quādo inuenis inimicū tuū extra, scilicet in inferno, tunc audacter recipias uindictā, quia tunc incipiet tempus rixe, sed nunc dimitte totū, & nō aufer ei uerbū, sed ei loqui debes & salutare &c. Itē habere pacē cū oībus, nihil ab eis recipiēdo, nec etiā fructus. Rō, qa nō placet pr̄i, ex quo dedit partē filiis, ꝙ unus recipiat partē alterius. Sic deus diuisit oīa bona huius mūdi, & uni dedit multū, alteri parū, ut sibi placet. Ideo sitis cōtenti, quia ipe diuisit & precipit nō tangere partē alterius. Iō furtum est peccatū mortale, quia est contra ordinationē dei. Iō apostolus ad Ephe. iiij. Qui furabaī iam non fureī, magis autē laboret operādo manibus suis, quod bonū est, ut habeat uñ tribuat necessitatem patienti. Itē nō diffamare aliū. de ista dicit scriptura sctā. Solliciti seruare unitatē spūs in uinculo pacis. Vnū corp⁹ & unus spūs sicuti uocati estis in una spe uocationis uestre. Ad Ephe. iiij. Nota solliciti, nō dicit dispositi. Quidam sūt dispositi ad faciēdū pacē cū ꝓximo, sed nō sūt solliciti dicēdo si petat ueniā, & faciat emendā, uł si aliqs dñs interponat se, uel prelatus amore sui, parcā, ał's non. Tales dispositi sunt, sed non sūt solliciti, qa nō curant de pace. O quātū bonū perdit talis. Sic qñ aīa talis uenit coram xp̄o ad iudicium, & xp̄s ostēdit sibi uulnera di. Ecce qd feci pro te, uideam⁹ quid tu fecisti pro me. Si uellet dicere aīa, Dñe, remisi mortem pr̄is &c. Et xp̄s, Amore cuius &c. Iō quando aliquis dñs dicit alicui homini, Amore mei faciatis pacem: q do uobis &c. Debet talis rñdere, Pl lo ego remittere sibi amore xp̄i, stri, quia consequi regnum suum uolo, quod non possetis mihi dare, xp̄s. Ideo non amore uestri, sed dñi nostri Iesu Christi ego remitto cio pacem. Et tali anime dicet xp̄s i dicio. Euge serue bone & fidelis, qr pauca fuisti fidelis, supra multa te stituā, intra in gaudiū domini tui. xxv. Iō Dauid concordans cum aplo xxxiij. dicit, Quis est hō q uult uitā ternam &c. Rñdet ipsemet di. Inq cē & persequere eam. Ecce sollicit Nō expectes ꝙ inimicus ueniat ad ꝙ aliquis dñs te roget, & persequ um. Continue quere pacem quousq beatur. Nota nūc corpus, scilicet chr nitatis, in quo multa sunt mēbra. C est xp̄s, ad Ephe. iiij. Oculi sunt con platiui, aures sunt iudices tpales & fessores. Nares sunt deuoti senti odorē xp̄i uirtutum & sctōꝝ. Os q officiū loquēdi sunt predicatores. tum ad officiū comedendi sunt sac tes q recipiūt escas corporis & sāg dñi nostri Iesu xp̄i. Brachia sunt mil Vterus burgenses & diuites. Tibie Christi laboratores, qui portāt on to. ad Ro. xij. Sicut in uno corpore ta membra habemus, oīa aūt mēbra eūdē actū habēt, ita multi unū corp mus in Christo, singuli aūt alter a membra &c. Et q̄ diu membra corp sunt coniuncta & unita, ibi manet secus qñ sunt diuisa. Ista est rō quar esse debemus uniti, quia sic manet bis spūs qui uiuificat. Ideo si uolum pacem glorie peruenire, habeam⁹ cem. Qñ deus in paradiso non uult quē brigosū, immo si aliquis uellet re, diceret. Nolo, qa tu poneres hic ram. Ideo Apł's ad Heb. xij. Pacem mini cum omnibus & sanctimon qua nemo uidebit Deum. Tertia nobis necessaria est pax superioꝝ deo, q̄ pax est faciēda & habenda ad star uatallorum qui habēt pacē cū

sũt sibi obedĩẽtes. Idẽ de nobis erga deũ seruãdo sua precepta. Et sicut prima pax habet̃ p pn̄iam, secunda per amicitiam, sic hec tertia habet̃ p obedĩẽtiã. Autori. Acquiesce ei, & habeto pacem cũ eo, & p hec habebis fruct⁹ optimos. Iob. xxij. Acquiescit hõ corde p fidelitatẽ deo, nõ frangendo iuramentũ quod facimus in baptismo. Dic modũ. Frangitur aũt fides hui⁹ homagij, qñ hõ recurrit ad diuinos &c. ut p̄ditor, quia in suis necessitatibus nõ debet recurrere ad diuinos. Pax aũt seruatur, qñ homo tenet fidelitatẽ p̄missam sibi. Secundo ore loquẽdo de eo cũ honore & reuerentia. Contra hanc faciunt iuratores & blasphemi, qñ emendo uel uendẽdo iurãt falsè. Iõ ipe defendit se mittendo lapides & tẽpestates, & qñ creditis colligere bladum & uinum, nihil est &c, qa ipe uastat totum. Ideo non debetis iurare, sed per aduerbia affirmare. Tertio habet̃ pax cũ deo in opere soluendo sibi redditus, alĩs uasalli non haberent pacem cũ dñis suis. Deus aũt sibi retinuit redditus de fructibus, decimas & primitias, iõ soluere debetis. Itẽ de tpe quod currit per septem dies retinuit sibi unam diẽ. s. dñicam. Iõ soluere debetis, nõ tãgere partem suã, faciendo aliquod opus tpale &c. sed spũale, audire missam cũ silẽtio, sermones &c. Et dicit q̄ per hoc habebitis fruct⁹ optimos. Boni fructus sunt abũdantia bonoꝝ tẽporaliũ q̃ dant̃ a deo. Meliores fructus sunt bona spũalia, scilicet remissio peccatoꝝ, gratia dei, sanctitas & hmõi. Sed optimi fructus sunt fruct⁹ glorie q dant̃ illis q habẽt deũ. Iõ Dauid, Fiat pax in uirtute tua, & abundantia in turribus tuis. s. ut simus sibi obedĩẽtes, quia ista est uirtus sua. Deo gratias.

De eadem Dominica. Sermo .iij.

VEnit ianuis clausis & stetit in medio. Io. xx. Sermo noster erit de gl̃ia corporis dñi nostri Iesu xp̃i p⁹ resurrectionẽ. Materia erit alta in theologia. Sed prĩo salutetur uirgo Maria. Pro huius uerbi declaratione & materie p̄dicãde introductiõe sciẽdũ est, q̄ cõis doctrina est theologie, q̄ dñs noster Iesus xp̃s diuersimode habuit, & recepit gloriã anime & corporis, quia in uno tpe recepit gloriã aĩe, & alio, gloriam corporis. In cõceptione eñ qñ ṽgo Maria dixit angelo, Ecce ancilla dñi, fiat mihi &c. in ultimo uerbo. s. tuum, aĩa xp̃i tunc habuit & recepit tãtã gloriam a deo quantam habet nũc in celo. Ratio, quia aĩa xp̃i ex unione diuinitatis habuit & recepit inestimabilẽ claritatem gratie & glorie. Sicut si crystallus uniretur soli, maximam in se recipet claritatem. Ita de aĩa xp̃i cum diuinitate unita. Ideo Ioãnes dicit, Vidim⁹ gloriam eius gloriam quasi unigeniti a patre. Io. j. Videbãt gloriam anime Christi intellectualiter, quia per opera Christi miraculosa, uidebant in xp̃o diuinitatem. Sed corp⁹ Christi nõ fuit gloriosum, qñ fuit formatum, licet esset sãctũ & purum, immo fuit passibile & mortale usq; ad resurrectionem pro nostra redemptione, qa aliter nõ fuisset passibile, ideo uoluit q̄ eius corpus nõ haberet gloriã usq; post resurrectionem. Patet ergo q̄ diuersimode xp̃s habuit gloriam in aĩa & corpore. De gloria corporis, Lu. xxiiij. Nõne hec oportuit pati Christum, & ita &c. Gloria aũt corporis ostenditur subtiliter in themate cũ dicitur, Venit Iesus ianuis clausis &c. Dicit autem apostolus. j. Coꝝ. xv. & glosa, & doctores etiam ponunt hoc q̄ gloria corporis gloriosi cõsistit ĩ quatuor excellentijs. Et omnes ostendũtur in themate.

Prima est agilitas uigorosa, ibi, Venit Iesus.

Secunda subtilitas uirtuosa, ibi ianuis clausis.

Tertia ĩpassibilitas rigorosa, ibi, stetit

Quarta claritas gl̃iosa, ibi in medio.

Prima ergo excellẽtia corpis gl̃iosi est agilitas uigorosa, qa subito. i. impceptibili tpe, nõ aũt ĩ instãti de uno loco uenit ad aliũ sicut uult. Magna est agilitas equoꝝ currentiũ, maior autẽ uolucꝝ & auiũ uolãtium, & maior sagittaꝝ. Et adhuc ma-

huc maior eſt agilitas ,& leuitas ſolis , q̃ ſubito.i.impceptibili ſiue puo tpe trãſit magnum ſpaciũ,ſed pre oĩbus maior eſt agilitas corpis gl'ioſi.Ratio,qa ſol in ſuo curſu ĩdiget multis horis,ſed corp⁹ glorioſũ ſubito trãſit,& uadit de oriẽte ĩ occidentẽ,nec ĩdiget una hora . Dicať quõ imaginatio ſubito uadit quo uult , & in pũcto,ſic & corp⁹ gl'ioſũ ex excellẽtia agilitatis corpis gl'ioſi.Et poniť ab apľo.j. Cor.xv.Sic erit reſurrectio mortuorũ. Seminať corp⁹ in ĩfirmitate,ſurget ĩ uirtute.No.ſeminať.ſ.ĩ ſepultura. Sepelire uocat apľs ſeminare, qa ſicut granũ ſeminať ut faciat fructũ,ita ſeminať corp⁹ ut reſurgat gl'ioſum.Iſta excellentia corpis gl'ioſi tãgitur in themate,cũ diciť, Venit Ieſus. Et uñ uenit?de paradiſo terreſtri. Qm̃ doctrina eſt cõis,ꝙ xp̃s poſt reſurrectionẽ ſtetit cũ ſctis pr̃ibus in paradiſo terreſtri uſq; ad diẽ aſcẽſiõis.De hoc dicať rõ & autoritas . Rõ eſt iſta, qa ſcd'm Philoſ.loc⁹ & locatũ debẽt ꝓportiõari, & qa xp̃s p⁹ reſurrectionẽ habuit corpus gl'ioſũ & ĩpaſſibile,cõueniẽs ergo fuit ꝙ ſtetit in excelſiori loco huius mũdi . Igitur uenit Ieſus.ſ. de paradiſo terreſtri ad diſcipľos ĩ Hierľm ſubito. Autoritas .Dauid in perſona xp̄i, Quo ibo a ſpũ tuo,& quo a facie tua fugiã?Si aſcẽdero in celũ tu illic es,ſi deſcẽdero ad ĩfernũ ades. Si ſũpſero pẽnas meas diluculo,& habitauero in extremis maris. Etẽi illuc manus tua deducet me , & tenebit me dextera tua &c. p̃s. cxxviij. Verbũ eſt xp̄i apud deũ patrẽ de glorioſa ſua reſurrectione.No.ſi ſumpſero pẽnas meas. Xp̃s ĩ ſua reſurrectiõe recepit duas alas. Dexterã.ſ.aĩam ſãctiſſimã, & ſiniſtrã.ſ.corp⁹ glorioſũ & impaſſibile. Pateť ergo rõne & autoritate ꝙ xp̃s poſt ſuã reſurrectionẽ ſtetit ĩ paradiſo terreſtri. Iõ cũ diciť, Venit Ieſus,oñdiť ei⁹ agilitas uigoroſa, qa in pũcto,hoc eſt in paruo & impceptibili tpe ueniebat de tãta diſtãtia. Moraliter aũt hãc uirtutẽ poſſum⁹ habere nos merito diligẽtie ſpũalis in bonis opib⁹, Verbi gratia, Religioſus q̃ cũ diligentia ſeruat ea atq; tenet,hic talis merito hui⁹

uirtutis conſequeť agilitatẽ corpi diẽ iudicij. Idẽ de presbytero q̃ cũ gẽtia dicit officiũ ſuũ, ſurgit ad ma nas,& cũ diligẽtia cõfitetur & dic ſã ſuã,& diligenter procurat ſalute marũ &c.Idẽ de laicis qui diligẽter cent officium ſuũ,qui habẽt offici candi ut iudices,aſſeſſores,ꝓcura notarij,nõ dilatãdo queſtiones, ne trahendo ſentẽtiã, tales merito hu ligentie cõſequentur excellentiam litatis.Idẽ de alijs,ſi diligentes ſin rãdo mane & ſero,& cum diligen niunt ad miſſam in dñica . Item co tur pro tpe & cõicant cum diligen dant eleemoſynas pauperi, uel dan geriũ ſibi,& non faciunt ipſum ex re,merito huius conſequetur exce am agilitatis ĩ die iudicij.Ideo dici ptura,Confortamini & agite dilig & erit dñs uobiſcum in bonis.ij. xix.ibidem paulo ante. Sit timor d biſcum:& cũ diligẽtia cuncta facite oppoſitum, quando hõ eſt neglige operibus ſpiritualibus,ut religioſi uel presbyter & iuriſte &c.& laici die iudicij ſuſcitẽtur,tamen corpo rũ erunt grauia & põderoſa,ꝙ ad mediã leucam indigerent tota die ut ligati &c .& hoc propter eorũ gentiã quam habuerũt.Iõ dicit ſcri Hieř.xlviij.Maledictus q̃ facit opu fraudulenter.Secũda excellentia c ris glorioſi eſt ſubtilitas uirtuoſa,q hil eo ſubtilius.Subtilis eſt aer uel t⁹ trãſiẽs p parua foramina , ſubtil lux que trãſit p feneſtrã uitreã,p q põt uẽtus trãſire,ſed adhuc ſubtili uox hoĩs,uel ſon⁹ cãpane,quã uos tis in camera & ianuis clauſis intr Pre omnibus his ſubtilius eſt corp rioſum.Quia licet ſit ueꝝ corp⁹, tñ eius ſubtilitas ꝙ etiã de capſa exiret ſi in ea clauderetur,ſine eius ra,cum tñ inde non poſſet exire nec lux,nec aqua nec uox.Hec exc tia ſubtilitatis poniť.j.ad Cor.xv. rit reſurrectio mortuoꝝ. Seminať p⁹ aĩale,ſurget corp⁹ ſpũale,qa hab

ditiones spūs. Hoc ondītur de corpe xp̄i glorioso cū dicitur, ianuis clausis. s. intrauit ad discipulos. Dic quō discipuli timore Iudeorū erant in cenaculo ianuis clausis. Io. xx. cū fores essent clause &c. Sicut em̄ exiuit uterꝝ ṽginis sine fractura & exiuit de monumēto sine ei⁹ aptura, ita intrauit ad discipulos ianuis clausis. Moralit̄ istā excellētiā subtilitatis possumus nos habere merito abstinētie corpalis. s. abstinendo a nimio cibo & potu, & a delectationibus, qa psona abstinēs attenuatur, & subtiliatur in corpe. O q̄ bonū est in hoc mundo attenuari, ut in die iudicij resurgamus cū illa excellētia subtilitatis. Iō dixit xp̄s, Attēdite uobis ne forte grauentur corda uestra in crapula & ebrietate. Luc. xxj. Per oppositū psone q̄ nolūt abstinere a supfluitate cibi & pot⁹, delitiarū, nec ieiunāt ieiunia eccl̄ie, ī resurrectiōe erūt corpa eorum ita grossa ꝙ uix poterunt se mouere & cū magna uiolentia aer pmittet eos trāsire. De illis dicit Apostolus, Quorꝝ de⁹ uenter ē, ad Philip. iij. qa sicut deberent seruire deo, sic seruiunt uentri. Tertia excellentia corporis gloriosi est impassibilitas rigorosa, qa non poterunt pati decetero aliquod malū seu dolorem, & erūt semper in etate triginta annorū, in qua oēs resurgemus, tam senes q̄ iuuenes, ac etiam pueri in utero matris mortui resurgent in etate triginta annorū, nec senescēt, & erimus impassibiles. Sicut radius solis nō pōt scīdi gladio, nec submergi aqua, nec cōburi igne, nec etiā coinqnari turpitudine. Sic nec corpus gl̄iosū ense pōt scīdi, nec aqua submergi, etiā si descēderet in pfundū maris, nec igne pōt comburi, nec etiam ignis inferni pōt sibi nocere, si uult illuc intrare ad uidendū dānatos, nec ignis, nec demones possunt sibi nocere uel aliquod facere tediū, nec aliqua immunditia pōt coinqnari. De hoc dicit sacra scriptura, Sic erit resurrectio mortuorū. Seminatur corpus in corruptione. Surget in incorruptione. j. Corin. xv. Hec excellentia ostenditur de Christo, cū dicitur Stetit. Nos in hoc mūdo nō stam⁹, sed cōtinue fluim⁹, sicut aqua cōtinue fluit per flumē usq; ad mare, sic nos oēs cōtinue uadimus in mare amare mortis. ij. Reg. xiiij. Oēs morimur & quasi aque dilabimur in terrā q̄ non reuertuntur. Corpus uero gloriosū fluit cōtinue impassibil̄r. Iō de corpore xp̄i glorioso dicit, Stetit. Autoritas allegorice. Deus stetit in synagoga deorꝝ. i. angelorum. ps. lxxxj. Moral̄r istam excellentiam impassibilitatis possum⁹ nos habere. s. merito patientie, quod aufert sentimētum doloris & passibilitatis. Nā q̄uere est patiens, nō sētit iniurias, sicut impatiens q statim ascēdit ad quintā. Si occiditur amicus patiētis dicit, Fecit deus hoc. Sicut dixit Iob speculum patientie post tot iniurias sibi illatas ab inimicis, Dn̄s dedit, dn̄s abstulit, sicut dn̄o placuit ita factū est. Sit nomē dn̄i bn̄dictū. Iob. j. Patiens sēper dicit, Deus fecit hoc & non talis, quia solum fuit minister. Ideo dicit scriptura sacra, Patientia uobis necessaria est ut uoluntatem dei facientes reportetis promissionem, ad Hebre. x. Nota promisionem. s. huius excellentie impassibilitatis. Oīa mala pene sunt a deo, iō nō impatienter debem⁹ sētire. Mala aūt culpe sunt a nobis. Per oppositum impatientes, q de nihilo statim, ascēdunt ad quintam, resurgēt in iudicio, non tamen impassibiles, sed passibiles, quia totum corpus erit plenum doloribus a capite usq; ad pedes. Et nihil corporis erit impassibile, & quilibet eorum dicet, Infelix ego homo, qs me liberabit de corpore mortis huius? ad Rom. vij. Quarta excellentia corporis gloriosi est claritas gloriosa. Non solum erit corp⁹ agile, subtile & impassibile, immo etiam erit ita clarū, ꝙ in mūdo nihil est ita clarū, nec stelle, nec luna, nec sol. Clarū ē uitrū, clarius crystallū, adhuc clarior est ignis, sed sol est clarior. Oēs doctores dicunt, ꝙ septies erit clarius sole corpus gloriosum. Ex hoc sequitur, ꝙ si de⁹ loco solis poneret corp⁹ gl̄iosū, magis mundū illuminaret q̄ sol. Vn̄ si nos possemus uidere unū corpus gl̄iosum, nolemus

lem⁹ comedere nec bibere &c. De ista excellẽtia dicit scriptura sctã, Sic erit resurrectio mortuoꝝ. Semiaẽ corpus in ignobilitate, surget in gl̃ia. j. ad Coꝝ. xv. Hec excellentia ostendiẽ de xp̃i corpore glorioso cũ dicitur, In medio. Dicunt astrologi ꝙ sol est in medio planetarum.

Primus est Luna.
Secundus Mercurius.
Tertius Venus.
Quartus est Sol.
Quintus est Mars.
Sextus Iupiter.
Septimus Saturnus.

Sol igitur est in medio planetarũ q illuminat omnes alios planetas. Ita & xp̃s in medio discipulorum. Iõ cum dicitur in themate, in medio, notatur claritas corporis Christi gloriosi. Est tñ ĩ uolũtate corpis Christi gl̃iosi ostẽdere suã claritatẽ qñ uult, al's nõ uideẽ. Iõ qñ xp̃s apparebat apl̃is nõ uidebant suã claritatẽ. De ista dicit scriptura, Tunc fulgebunt iusti sicut sol in regno patris eorũ. Mat. xiij. Moraliter, ista excellentia claritatis habetur merito castitatis. Clara & pulchra est persona casta, siue sit religios⁹, siue clericus &c. Auto. O q̃ pulchra est casta gñatio cũ claritate, al's charitate. Sap. iiij. No. cũ charitate, quia quidã sunt casti cũ timore. s. diffamationis, ut multi religiosi clerici & mulieres timore piculi, sed habent desideriũ, talis castitas nihil ualet. Sed qñ sunt casti amore Christi dicendo, Sicut uos dñe q nũq̃ gustastis de illo &c. amore mei, sic nec ego uolo gustare amore uestri. Talis castitas dicitur cum charitate eẽ & deuotiõe. Per oppositum persona luxuriosa est ita uilis, & resurget in iudicio, sed ita ĩmũda & fetida, ꝙ si mõ nos uiderem⁹ unũ corpus tale, statim moreremur. No. hic miraculũ de malo quodã hoĩe q habebat bonã uxorẽ & deuotã, q̃ inducebat uirũ suum ad cõfessionẽ, nec uolebat se continere a suis ribaldarijs. Ipa tñ cõtinue orabat pro eo di. Dñe ex quo ego nõ possũ corrigere, uos dñe faciatis ne damnetur. Accidit semel ꝙ ipse ueniebat de lupanari & a deo mutata est facies eius in t simã figurã & horribilẽ, intm̃ ꝙ u nuis clausis ascendit ad fenestrã bi apire. et oẽs de uico fugiebant pectũ ac si demonẽ uideret. Qui admirans transiuit ꝑ domũ barbit & in speculo uidit suã horribilẽ fa & etiã terruit seipm, q statim iuit a ratũ ut cõfiteret, & curat⁹ fugieba ꝑcipiens ad uocẽ clamoris eũ eẽ subditum, cõfessionẽ eius audiuit fessus recupauit pristinã formã. I ondebaẽ qualẽ faciem debẽt habe nati, intm̃ ꝙ null⁹ poterit sustinere aspectũ. Iõ cauete a corruptiõib⁹ cubinis &c. De quibus Dauid, Co sũt, & abomiabiles facti sunt &c. ps. De istis dotib⁹ quatuor uide sctm̃ ad longum ĩ. iiij. dist. xliij.

De eadẽ dñica, Sermo iij.

OStendit eis manus tus. Ioã. xx. Hoc u dat mihi motiuũ & nem predicãdi de materia ualde utili uota. s. de qnq; plagis xp̃i. Si place erit materia magne cõsolatiõis a straꝝ. Sed primo salutetur uirgo. Doctrina est generalis & certa i theologia, ꝙ qñ xp̃s surrexit in die rectionis de morte ad uitam glor corpore & aĩa, uoluit resurgere c q; plagis, quas etiam retineret & bit eternaliter. Nõ tñ intelligatis uos xp̃s habet man⁹ & pedes perforat latus perforatum sicut habuit in immo perfecte fuit curatus glor rectionis & impassibilitatis. De h uid in persona Christi dicit, Dñe maui ad te, & sanasti me. Dñe e ab inferno animã meã, saluasti m scendentibus in lacum. ps. xxix. S manserunt signa illarum plagar curato uulnere a ꝑito medico, re tñ signũ. Sic in Christo post resur nem remanserũt signa plagarum, aliqua deformitate, seu turpitudi resplendentia ad instar stellarum nus lateris ad instar medie lune,

ternum retinebit ista signa. Ego amore uestri quesiui quare, & inueni sex rõnes cõfirmatas autoritatibus sacre scripture ueteris & noui testamẽti, quare Christ⁹ uult signa plagarũ in suo corpore glorioso retinere, scilicet,

Prima ꝑpꝉ cõfirmationẽ de credentia.
Secunda ꝑpter demonstrationem de beneuolentia.
Tertia ꝑpꝉ cõmemorationẽ de uictoria.
Quarta ꝑpꝉ impetrationem de uenia.
Quĩta ꝑpꝉ manifestationẽ de iustitia.
Sexta ꝑpꝉ informationẽ de penitẽtia.

Vel sic & breui⁹, Propter fidei cõfirmationẽ, Beniuolẽtie demõstrationem, Victorie cõmemorationẽ. Venie ĩpetrationẽ, Iustitie manifestationẽ, Penitẽtie informationẽ. His sex rationibus uoluit xp̃s resurgere cũ signis qnq; plagarũ. Et de prima loquitur thema dicẽs, Ostendit eis manus & latus & etiã pedes. Luc. ult. s. ꝑpter cõfirmationẽ credentie discipulorũ incredulorum. Patet thema. Dico primo, ꝙ prima rõ quare xp̃s uoluit resurgere cum signis plagarũ, fuit ꝑpter cõfirmationẽ de credẽtia, ut fides & credentia esset cõfirmata in ap̃ł̃is & consequẽter in nobis. Hoc declarat̃ sic, Inter oẽs articł̃s fidei maioris difficultatis fuit ad credendũ articulus resurrectiõis q̃ alij articuli. Nota nõ solũ infideles pagani, & philosophi nõ potuerunt credere hũc articulũ, ĩmo etiã nec ap̃ł̃i. Rõ, qm̃ regula est philosophie, qa a pura priuatiõe nõ est regress⁹ ad habitũ. s. naturalẽ, qm̃ cec⁹ nullo posse naturali põt reduci ad habitũ ut uideat, nec surd⁹ ad auditũ, nec mut⁹ ad loquẽdũ. Modo maior priuatio q̃ põt esse est mors, qa ꝑ ipm̃ priuat̃ homo non solũ uisu uel auditu, sed etiã oĩb⁹ sẽsibus. Si ergo a priuatiõe cecitatis non est regressus ad habitum, multo min⁹ a pura priuatiõe oĩm sensuũ &c. Iõ legit̃ de ap̃ł̃o Paulo in actib⁹ apostolorũ ꝙ ꝑdicãdo iuit in Greciã ad ꝑ̃dicãdũ in ciuitatẽ Atheniẽsiũ, ubi erat tunc maximũ studiũ philosophoꝝ, q patiẽter & cũ magno silentio audierũt Apostolũ, quousq; uentũ fuit ad articulũ resurrectiõis, tunc qdam dixerũt, Quid uult seminator uerborũ hic dicere? Alij uero dicebãt, Nouorũ demoniorũ uidet̃ annũciator esse, qa Iesũ & resurrectionẽ ãnũciauit eis. Act. xvij. Vñ nõ solũ philosophi nõ poterãt credere xp̃i resurrectionẽ, imo etiã nec apostoli xp̃i. Luc. xxiiij. legit̃ qđ tres Marie regresse a monumento, nunciauerũt apostolis quõ xp̃s surrexit a mortuis. Et uisa sunt añ illos quasi delirametũ uerba ista, & nõ crediderũt illis, ĩtm̃ ꝙ Thomas ap̃ł̃s, q nõ fuit cũ alijs ap̃ł̃is qñ eis apparuit Ies⁹, qñ dixerunt sibi ap̃ł̃i, Vidimus dñm. Ioã xx. Rñdit Thomas, uultis me deludere. Nisi uidero in manib⁹ ei⁹ fixurã clauorũ, & mittã digitum meum in locum clauorum, & mittã manum meã in latus eius, nõ credã. Qñ erat in cruce & Iudei sibi ꝑmittebant ꝙ conuerterentur, si descẽderet de cruce, & nõ potuit descẽdere, & ꝙ mõ surrexit nõ credo. Iõ Marci ul. nouissime recũbẽtib⁹ undeci apparuit eis Iesus, & exꝓbrauit ĩcredulitatẽ illorũ & duritiã cordis, qa his q uiderãt eũ resurrexisse a mortuis nõ crediderat. Nota nouissime qa in die ascẽsionis, q̃ fuit appitio ultĩa, exprobrauit incredulitatẽ eorũ, qa primo non crediderunt. Dicit Ambr. in lib. de uirginib⁹, ꝙ uirgo Maria postq̃ Christ⁹ surrexit & sibi apparuit, uocauit ap̃ł̃os, & nunciauit eis, ꝙ ei⁹ filius surrexerat, & noluerunt sibi credere: ĩmo dicebãt, bonum est dña corã ea, sed retro dicebãt, q uult credere credat. Iõ mõ rñdeo ad q̃stionem quam multi faciunt in articulo resurrectiõis, & resurrexit tertia die &c. quare additur scđm scripturas, & nõ in alijs articulis fidei. Dic quõ sctĩ patres ordinauerunt Credo in consilio Nyceno, & de alijs articulis fidei gentes credebãt simpł̃r eis, sed in articulo resurrectionis addiderũt secundum scripturas, ad maiorem confirmationem, & hũc modum habuerunt de biblia ab ap̃ł̃o Paulo dicente, Tradidi uobis in primis quod & accepi, qm̃ xp̃s mort⁹ est ꝓ pctĩs nostris secũdũ scripturas, & qa sepult⁹ est, & qa resurrexit tertia die scđm scripturas. q. d.

 nõ so-

non solum dico scd'm intellectum meũ & credẽtiam meam, sed scd'm scipturas. Et qa uisus est Cephe,& post hoc undecim.j.Corĩ.xv.Sciens ergo xp̃s difficultatem credẽdi huius articuli propter duritiam & minus credentiam discipulorũ suorũ,uoluit resurgere & retinere signa plagarum ꝓ confirmatione credentie. Ideo dicit Ioãnes, ꝙ apparuit eis dicens, Pax uobis,& ostendit eis manus & latus, quia dixit,Credite ego sum . Deinde uocauit Thomã dicens, Infer digitum tuũ &c.& Thomas credendo dixit,Dominꝰ meus & deus meus. Non solum hoc fuit confirmatio credentie Thome & aliorũ apl'orum, sed etiam ꝓ cõfirmatione nostra & oĩm xp̃ianorum, & quando audiunt uel legũt totã probationem. Gregorius.Plus nobis contulit Thome incredulitas,q̃ Marie credulitas . dũ eñ ip̃e uulnera tangit carnis , in nobis uulnera sanat infidelitatis. Ecce prima ratio . De ista autoritas, Surge propera amica mea & spõsa mea. Veni columba mea in foraminibus petre,in cauerna macerie. Cãt. ij.Nota hic ecclesia uł christianitas uocatur xp̃o amicã, spõsã & columba.Primo uocat ip̃am amicã,& bene, cum sibi ostẽdit maximã amicitiã, nũq̃ aliquis tm̃ fecit pro uxore sua . Iõ dicit, Surge amica mea.s.de infidelitate & minus credentia in quam cecidisti,quia omnes perdiderãt fidem in xp̃i passione. Deinde uocat eã spõsã, qa ex ea generat xp̃s filios. Tertio uocat eã colũbã ꝑpter simplicitatẽ gẽtiũ. In primitiua eccl'ia non faciebãt rapinã &c.dicit ergo xp̃s eccl'ie, Surge &c. in foraminibus petre illius.s. de quo dicit Apl's,Petra aũt erat xp̃s.j.Corꝫ. x. In cauerna macerie. Hũanitas est paries siue maceries . Nam sicut maceries cooperit & abscondit, sic humanitas diuinitatem cooperiebat.Latus eiꝰ dicitur cauerna . Quia dicit Io.xix. Vnus militũ lancea latus eius apuit,non dicit uulnerauit,sed apuit.Ecce hic prima rõ.Moraliter cogitate hic xp̃i benignitatem, qui amore pauperum uoluit resurgere cũ signis plagarum,ut citius crederẽt.In quo

nobis dedit exemplũ habẽdi pieta... compassionẽ de miserabilibus per... pupillis , uiduis &c.ut eis subueni... Vidue & pupillo nõ nocebitis . Si l... tis eos, uociferabuntur ad me,& e... diam clamorem eorꝫ,& indignab... ror meus &c.Exodi. xxij . Secund... est propter demõstrationẽ beneu... quã.s.habet erga nos. Hoc põt de... quadam experientia mundana de... te diligente aliquã domicellã,am... ius portat clenodiũ ex auro , ad o... suũ amorẽ,& gl'iaĩ de ea intm̃ ꝙ ... tangit clenodiũ illud,sequitur du... &c . Sic miles xp̃s philocaptus est... domicella.s.eccl'ia seu xp̃ianitate... natura humana. Nũq̃ aliquis hõ ... to ardore amauit aliquam mulierẽ... xp̃s naturã hũanã ,ꝓ cuiꝰ amore r... clenodiũ in ueste humanitatis.s.... uulnera,quasi quinq; stellas q̃ uol... tinere post resurrectionẽ. Vñ si al... terrogaret, dñe amore cuius port... stud clenodium? Rñderet,Amore... capte mee.De hoc autoritas, Esa.i... sona xp̃i dicit,Dixit Syon dereliq... dñs , & dñs oblitus est mei . Rñde... Nũquid obliuisci põt mulier inf... suum,ut nõ misereaĩ filio uteri sui... illa oblita fuerit , ego tñ nũq̃ obl... tui.Ecce in manibꝰ meis descripsi... ri tui coram ocl'is meis semper.E... Nota.Dixit Syon.i.xp̃iana eccl'ia ... latiua in die ascensionis dixit,dere... me dñs,& dñs oblitus est mei.Cu... xp̃s dicens, Quare dicis hoc?Nũq... bliuisci potest mulier infantem s... quasi dicat,plus diligo te,scilicet ... meã,q̃ mater filiũ,quia ecce in ma... meis descripsi te,scilicet calamis ... rũ . Nullus sustineret amore suę d... ꝙ nomen suum dilecte scriberet... ro ignito ĩ carne sua . Et muri tui... nera,quia sicut muris defendunt... ab inimicis,sic nos cruce Christi d... dimur ab inimicis.s.demonibus.... l'r sicut Christus amore nostri por... uisam , sic nos amore sui debemu... tare aliquam diuisam.Dic quod q...

bet op⁹ penitentiale est diuisa Christi, q ergo amore xpi ieiunat, & est discoloratus, diuisam Christi portat. Idem de illo, qui portat cilicium, uel se disciplinat. Idem de hominibus uel mulieribus qui amore Christi dimittunt uanitates ornamētorū, & uadūt humiliter. Greg. euidētissimum signū reproborū est supbia, & electorꝝ humilitas. Nā quod illorū quisq; supra se portat, sub quo rege militat declarat. Tertia ratio est propter cōmemorationē uictorie de bello qđ habuit in die ueneris sctā. Vult em̄ qđ tm̄ negocium nō tradatur obliuioni. Ideo retinuit signa plagarū. Hoc pōt declarari p parabolam de nobili ciuitate ab infidelibus inimicis obsessa crudeliter, ita ꝙ nullum recipiebant nisi ad mortem. Sed uenit nobilis fortis miles & ualēs, q ꝓ liberatione bellauit cum inimicis, & finaľr habuit uictoriā, sed fuit in prelio grauiter uulneratus. Rex aūt ciuitatis habuit pitissimum medicum, q poterat ipsum totaľr curare, ne in eo apparerent signa plagarum, sed miles noluit, imo uoluit ꝙ taliter curaretur, ꝙ remanerent signa plagarum ad commemorationem uictorie. Hec magna & nobilis ciuitas est natura humana, q̄ fuit ab illo magno principe Lucifero obsessa ultra qnq; milia annorū. s. ab Adā usq; ad xp̄m, in tm̄ ꝙ neminē recipiebat captiuū, sed oēs ducebant ad mortē in infernū. Quis est homo qui uiuit & nō uidebit mortē, eruet aīam suam de manu inferi? Nec poterant habere remedium. Sed uenit ille nobilis miles filius uirginis Marie armat⁹ humanitate ut posset recipere ictus, quia in sua diuinitate non poterat pati, & in die ueneris sancta intrauit prelium cōtra luciferum, & siľr liberauit ciuitatem, sed fuit grauiter uulneratus p totū corpus. Rex aūt. i. deus pr̄ poterat ipm̄ taľr curare, ꝙ nullū signum remaneret in suo corpe, sed xp̄s uoluit retinere signa quinq; plagarum principalium in signū & cōmemorationē uictorie. De hoc autoritas & prophetia Esa. lxij. in persona angelorū di. Quis est iste qui uenit de Edō, tinctis uestibus de bosra. Iste formosus in stola sua, gradiens in multitudine fortitudinis sue. Ego q loquor iustitiam, & propugnator sum ad saluandum. Quare ergo &c. In die ascēsionis quando Christus ascendit, angeli qui erant in celo uidentes signa plagarū in xp̄o q̄rebant, Quis est iste q uenit de Edō. Nō querebāt hoc angeli ex dubitatiōe, sed ex admiratione. Tinctis uestibus. s. membris hūanitatis de bosra. i. de tribulatiōe. Rn̄dit xp̄s, Ego qui loquor iustitiam, quia cum possum liberare ciuitatē humane nature p potētiā & uiolētiā, nolui nisi per iustitiā liberare eā. Ecce tertia rō. Moraľr dicit Aug. q̄a sicut xp̄s retinuit signa plagarꝝ in cōmemorationē uictorie, sic & in die iudicij oēs martyres resurgent cū signis plagarū & dolorum, in signū cōmemorationis & gl'ie ipsorū. Dicit em̄. S. Aug. xxij. de ciui. dei. ut doctor sanctus dicit. iij. p. q. liiij. ar. ult. ꝙ fortassis in illo regno in corporibus martyrꝝ uidebim⁹ uulnerū cicatrices, q̄ ꝓ xp̄i noīe ptulerūt. Nō em̄ deformitas ī eis, sed dignitas erit, & q̄dā qualitas ī corpe, nō corpis, sed ỽtutū, fulgebit pulchritudo, ỽbi gr̄a de bea. Tho. canť. q in capite fuit uulneratus, in die iudicij resurget cum illo signo speciali rutilanti & perlucido in capite, ita quod omnes cognoscent signū martyrij in cōmemorationē suā. Idē de btō Petro martyre. Idē de. b. Paulo & Dionysio, q fuerunt decapitati ꝓpter xp̄m. Idē de illis q fecerīt pn̄iam, apparebūt uestigia cilicij disciplinarum &c. Autoritas, Semper mortificationem Iesu xp̄i in corpore nr̄o circūferentes. ut & uita Iesu manifestetur in corporib⁹ nr̄is. ij. ad Coř. iiij. & ad Gaľ. vj. De cetero nemo mihi molestus sit. Ego em̄ stigmata domini Iesū in corpore meo porto. Secretum qn̄ aliquis uult facere penitentiam, non stati repit socios, sed q facit pn̄iam portabit splendorē gl'ie. Quarta ratio est propter impetrationē uenie, seu mīe ꝓ nobis apud pr̄em, supplicando, inquātū hō, quia inquātum deus non cōuenit sibi supplicare, quia supplicatio fit maiori, & xps inquantū de⁹ est equalis pr̄i

lis pr̄i & spūi sctō, sed inquātū hō suppli
cat pr̄i & orat ꝓ nobis & bn̄ expedit no-
bis, qa al's iā fuissemꝰ cōsumpti ex pctīs.
Autoritas, Xp̄s Iesus q mortuus est, īmo
qui & resurrexit, q ē ad dexteram dei, q
etiā interpellat ꝓ nobis. Ad Ro.viij. Ad
declarandum modū huius interpellatio
nis, notaui historiā quā recitat Iosephus
de Antipatre pr̄e Herodis Ascalonite, q
occidit innocētes, quia pro imperatore
fuit uulneratꝰ in multis prelijs. Qui fuit
ab inuidis accusatus apud imperatorem
de proditione. Et citatus ab imperatore
cōparuit, & rn̄dit, nō uerbo, sed facto, qa
nudatꝰ ōndit uulnera imperatori dicēs,
Non sunt ista signa proditionis, sed fide
litatis. Tunc amplexatus est eū impera-
tor & osculatus. Sic miles Christus ꝓ ho
nore dei patris bellauit. Et in domo xp̄i.
s. ecclesia, & in genere suo. s. hūano fiunt
multa mala & proditiones contra deum
patrem recurrendo ad diuinos inimicos
dei &c. Et clamores, q̄rimōie & accusa-
tiones ueniunt quotidie corā deo pr̄e,
qui dicit filio, Fili in domo uestra susti-
netis uos proditiones cōtra me &c. Xp̄s
rn̄det pr̄i ōndendo uulnera dī. Et quare
recepi ego ista uulnera? Nūquid ut exci-
tetis eos ad pn̄iam? Et deꝰ pater licet sci
at, ipsū īterrogat, Que sunt iste plage in
medio manuū tuarū? rn̄det xp̄s, His pla-
gatꝰ sum. s. pro honore uro ī domo eorꝫ
q diligebant me. Zacharie.xiij. Nota in
domo eorū. s. patriarcharū & propheta-
rū qui dilexerāt xp̄m, sed eorū filij fue-
rūt mali, & ip̄m odio habuer̄t, & ip̄m uul
nerauerunt. Ecce quarta rō. Moral'r pa-
tet quō secure possimꝰ cōfidere, si uolu
mꝰ corrigi de pctīs, ꝙ deꝰ parcet nobis,
qa talem aduocatū ibi habemꝰ. Vn̄ si mi-
les in terra regis haberet aduocatū elo-
quentem, sapientem, & a rege ualde di-
lectum, posset securus esse de gratia re-
gis. Talis aduocatus est xp̄s in curia dei.
Miser est em̄ qui defendit se in pctīs, uel
desperat, & non corrigit se. Iō.j. Io.ij. Fi-
lioli mei hec scribo uobis, ut nō pecce-
tis, sed & si quis peccauerit, aduocatum
habemus apud patrem Iesum Christum,

& ipse est propitiatio pro peccat[is]
stris. Quinta ratio est ꝓpter mani[festa-]
tionē iustitie. Qn̄ xp̄s in die iudic[ii de-]
scendet & stabit in aere, & oēs gen[tes in]
circuitu eiꝰ. Dicit Chryso, sup' M[at.]
iiij. ꝙ tūc xp̄s ōndet signa plagarū[m ...]
Ecce qd ego feci ꝓ uobis ut uos re[...]
rem, & ianuā padisi aperirē. Ecce m[ani-]
festatio iustitie. Quid fecistis uos [...]
Benedictus erit ille, qui poterit o[...]
aliquod opus notabile fctū ꝓ xp̄[...]
gr̄a, Dicent illa die deuoti religio[si ...]
nō feci tm̄ pro uobis q̄tū uos fec[...]
me, sed amore uestri renūciaui lib[ero ar-]
bitrio, cui natural'r inclinabar p[...]
obedientie. Itē dimisi diuitias [...]
uotum paupertatis. Idē de bonis [...]
cis & laicis dicētibus, Domine uo[s ...]
re mei fuistis plagatus in capite, [...]
amore ur̄i dimisi ornamēta & ua[...]
capitis. Item sicut uos habuistis fa[ciem]
turpatā &c. amore ur̄i amisi pulch[ritudi-]
nē faciei. s. ieiunando &c. Itē uos a[...]
mei extēdistis manus in cruce, & e[go a-]
more uestri extēdi manū dexterā [...]
elemosynā, & sinistrā faciēdo resti[tutio-]
nē. Item habuistis latus aptū, & eg[o a-]
misi de corde inimicis. Item habu[istis pe-]
des clauatos, & ego abstinui a mali[s ...]
sibus. Tunc dicet xp̄s, Ex quo fuist[is mi-]
hi sites in doloribus, eritis mihi s[...]
in gloria. Venite benedicti &c. [...]
xxv. Deinde dicet xp̄s his qui erunt [...]
nistris, Ecce quid feci pro uobis o[...]
do signa plagarū, qd fecistis ꝓ me[...]
li tacebūt. Et tūc xp̄s dicet. Ecce [...]
ꝓ uobis dolores in capite, & uos [...]
stis caput plenum uanitatibus, pōp[a, su-]
perbia &c, Ego habui manus pfora[tas, &]
uos fecistis rapinā. Idē de alijs &c. [...]
maledi. &c. Discedite a me ma. M[at.]
De hoc ꝓphetia, Aspiciēt ad me q[uem confi-]
xerunt & plangent eū planctu qu[asi super]
unigenitū, & dolebunt super eū sic[ut do-]
leri solet in morte primogeniti. [In illa]
die magnus erit plāctus in Hierus[alem ...]
ibi erit iudiciū, sicut plāctus Adre[mon in]
campo Magedō. Zach.xij. Sexta ra[tio est]
propter īformationē siue cōtinu[...]

pn̄ie. Dn̄s Iesus in tp̄e pn̄ie. s. ī die ueneris sc̄tā recepit quinq; plagas principales & post resurrectionē in tp̄e paschali, ipas noluit retinere, sed nō ita magnas sicut qn̄ ipas recepit, sic nos in tp̄e pn̄ie. s. ī. xl. recipimus quinque plagas, in quib⁹ cōsistit tota pn̄ia; & mō tp̄e quadragesimalī & paschali debem⁹ eas retinere, licet nō ita magnas & fortes. Pr̄ia plaga fuit cōtritio dolorosa de pc̄tis cōmissis. si bonus xp̄ianus es in. xl. doluisti de pc̄tis. De ista plaga debet nūc remanere signū. s. ꝓpositum non redeundi ad pc̄tā. sunt ml̄ti qui credunt ꝙ solū in. xl. dn̄t facere penitentiā &c. imō oī tp̄e necessariū est cauere a pc̄tis. Iō xp̄s dixit, Vade & iā amplius noli peccare. Io. viij. Secūda plaga fuit cōfessio pudorosa, & illa plaga dicitur, quia dolorosū est seipsū diffamare. De isto est tenēdū signū ꝙ die dn̄ica sitis in cōfessione misse, qm̄ illa cōfessio signū est illi⁹ plage. s. cōfessionis in quadragesima. iō pro uobis dicitur an̄ missā cōfiteor. Nā sacerdos debet esse cōfess⁹ sacramental̄r, si mortal̄r cōmissit &c. Iō Dauid ps̄. xcix. Ppl̄s ei⁹ & oues pascue eius introite portas ei⁹ ī cōf. Tertia plaga est afflictio dolorosa. s. ieiunare, nō comedere carnes, plaga est dolorosa nō consuetis &c. Signū retentionis huius plage est tēperātia in cibo & potu. Itē ut ieiuni ueniatis ad missā die dn̄ica. q̄ habet loq̄ cū rege uel papa nō bibit an̄ &c. & talis pōt dicere, Dirigat dn̄e oro mea sicut incē. ī. cōspe. tuo. ps̄. cxl. Quarta plaga est restitutio copiosa. Signū retinēdi huius est decetero nō facere usurā nec simoniā, nec rapinā, nec furtū, nec retinere mercedē eis debitā, nec rē īuētā, nec decimas, nec primitias, nec bona eccl̄ie, nec hospitaliū, nec defūctorū, iuxta illd̄ Ap̄li, Qui furabat iā non furetur, magis aūt laboret opando manibus suis quod bonū est &c. ad Ephe. iiij. Quinta plaga est remissio iniuriosa. s. remittere iniurias. Ista est plaga lateris q̄ respicit cor, & dolorosa plaga est. Signum retinēdi huius est, ne decetero portemus odium, rācorē &c. sed pacē & amorē & unitatē & cōcordiā. In hoc eīn cognoscēt oēs ꝙ discipuli mei estis, si dilectionē hētis adinuicē. Io. xiij. Vl̄ hec mando uobis, ut diligatis inuicē sicut dilexi uos. Ioā. xv. De his signis dicit Ber. Data sunt q̄dā signa & indicia manifesta, saltē ut indubitabile sit eū esse de nūero electorū, ī quo hec signa pmanserint. Nota hāc materiā de cicatricibus, & rōnes ꝓpter quas cicatrices seruauit xp̄s in eternū in eo pmansuras, quas ut Beda super Lu. dicit, Non ex impotentia cūrādi seruauit, sed ut in ꝑpetuū uictorie sue circunferat triūphū. Tāgit. b. Tho. iij. p. q. liiij. ar. ul. ꝑ totum.

De eadem dn̄ica. Sermo. v.

NOli esse incredulus, sed fidelis. Io. xx. Sermo noster erit de fundamēto bone uite. s. de fide catholica. Sed primo salutetur uirgo Maria. Pro cui⁹ declaratione & materie introductione sciendū, ꝙ doctrina communis est & certa & uera in sacra theologia, ꝙ a principio mundi semper fuit necessarium ad saluationem, fidem hr̄e de deo, sine qua nullus poterit hic habere grām dei, nec in alio mūdo gloriam, sed diuersimode, qm̄ tēpore legis nature suffecit fides explicita, q̄ poterat haberi in ītellectu naturali sine libris, scilicet credere p̄rio unum deum, quia intellectu naturali pt̄ cognosci sicut cognoscitur potētia dn̄i ī edificio magne dom⁹. Secundo ipse est deus iustus retributor &c. Hi duo articuli fuerunt semper necessarij ad credendum. Autoritas, Sine fide impossibile est placere deo. Credere eīn oportet accedentem ad deum, quia est, & inquirentibus se remunerator sit, ad Heb. xj. qm̄ iustus dominus bonis seruitoribus retribuit bona, & malis dat punitionem. Tempore autem legis Moysi debuerunt habere maiorem fidē explicitam trium articulorū. s. predictorū duorū, ꝙ deus est, & ꝙ remunerator. Tertio credere ꝙ deus deberet mittere filium saluatorem mundi, quia hoc fuit clare reuelatū in lege scripture. De hoc Dauid, Qui annūciat uerbum suum Ia-

cob, iusti. & iudi. sua Isrl. ps. cxlvij. Nota ṽbum suũ. s. illđ de quo Ioã. j. In principio erat uer. &c. Et ṽbũ caro fctm̃ est. Alia secreta fidei non tenebãtur scire nisi magni lrati, sed mõ tpe legis grẽ tenemur credere pl⁹. s. xij. articlos fidei, iam publicatos & declaratos in ecclia dei. Iõ Athanasius, Quicunq; uult salu⁹ esse, añ oĩa opus est ut te. ca. fidem. Quam nisi quisq; integrã inuiolatamq; seruauerit, absq; dubio in eternũ pibit. Ex quo fides est ita necessaria ad saluationẽ, iõ dicit thema cuilibet Christiano, Noli esse incredulus, sed fidelis, patet thema. Fides catholica est a nobis credẽda triplr. s. Simplr sine disputatione. Plenarie sine diminutione. Firmiter sine dubitatione. Et pro quolibet dicit thema, noli esse incredu. &c. de primo quod debemus credere fidem catholicã simplr sine disputatione uel cõtradictiõe. Credere simplr, est qñ hõ credit alicui simplici uerbo sine iuramento, sine testibus de re mirabili, ĩ quo sibi fit magnus honor. Hunc honorem debem⁹ nos facere dño nostro Iesu xpo credẽdo simpliciter suo simplici uerbo, sine probatione, iuramento, demonstratione & testibus ꝙ falli non põt, nec fallere, nec mẽdacium dicere, talis simplex credentia est multum meritoria, & necessaria. Rõ, quia ueritas fidei, seu ueritates fidei sunt altissime & trãscẽdẽtes, in tãtũ ꝙ ĩtellectu naturali nõ pñt cõprehendi, iõ oportet credere simpliciter sine disputatione. Stultus esset cec⁹, si uellet disputare de coloribus quos nunquã uidit, sed oportet eũ credere qđ dicitur sibi. Sic nos ceci sumus in hoc ꝙ nunq̃ uidim⁹ ueritates fidei, iõ nõ oportet disputare, sed credere dño Iesu xpo. Dicit namq;. ij. Meta. philosophus. Sicut se habet oculus noctue ad lumẽ solis, ita se habet intellectus nr ad manifestissima nature. Qđ autẽ oculus noctue non posset clare intueri solẽ, non est defectus solis sed noctue. Sic ueritates fidei clarissime sunt in se, sed ex defectu intellectus nostri comprehendi non possunt. Iõ dicit scriptura, Qui confidunt in domino intelligent ueritatem, & fideles in d[...] ne acquiescent illi. Sap. iij. Nota q[...] dunt in dño. s. qđ non põt men[...] fallere in dilectione, acquiescent[...] dicit in disputatione, qñ cum ali[...] secum disputare in fide, diabolus [...] bi argumẽtum, & tunc nõ scit rñd[...] cadit in errorem, sicut cadunt mu[...] cẽtes, Quõ xps põt esse in tã paru[...] stia? & quõ stat, nunquid frangitur[...] ctione hostie? Cogitate ꝙ oẽs uer[...] fidei iã sunt disputate, ergo oporte[...] dere, cũ dicit Apls ad Cor. qui di[...] bant de fide, Timeo ne sicut serp[...] seducit astutia sua, ita corrumpant[...] sus urĩ, & excidãt a simplicitate fid[...] est in Christo Iesu. ij. ad Cor. xj. D[...] ctice quõ Eua disputante cũ diabo[...] diabolus, Cur pcepit uobis deus [...] comederetis ex oĩ ligno paradisi? [...] iij. Ecce pria qõ mundi. Et p hanc [...] ĩ dubitationem di. Ne forte mori[...] cum tñ de⁹ sine dubio dixisset, m[...] mini. Rñdit diabolus, nequaq̃ mo[...] ni. Scit em̃ de⁹, ꝙ in quacũq; die [...] deritis ex eo, aperienť ocli uestri [...] debuit rñdere diabolo, O prodit[...] cis mihi q̃stionem de uoluntate de[...] cedas &c. & nõ fuisset uicta. Sic de[...] rñdere q̃stionib⁹ quas uobis faci[...] l⁹ de fide, loquẽdo imaginationi[...] & non disputare, sed dicere, Credo [...] quare dicit Apls, Timeo &c. Mon[...] disputatione fidei sunt in mundo [...] increduli. Verbi grã, Prĩo usurarij [...] tes, quare de pecunia mea quam [...] net cum qua lucrať, & facit sibi cõ[...] non potero recipe lucrũ? Ecce erro[...] tra fidẽ, qa recipe aliquid ex mutu[...] ra est. Vñ si p mutuo mille floren[...] cipitis obolũ, usura est. Et qñ dici[...] de mea pecunia &c. Error est. [...] non est uestra sed dei, qui est dñs [...] nõ tenetur dare computũ nec rõ[...] uos habetis dare rõnem de omni[...] am obolis, qualr acquisiuistis, custo[...] stis & expendistis, quia domini est [...] & plenit[...]o eius. Diuites em̃ so[...] dispensatores. Sic nos existimet[...]

ministros Christi & dispensatores.j. ad Corinth.iiij.Iō tenentur dispensare iuxta uoluntatē dñi. Et alibi ipse iam dedit regulam iuxta suam uolūtatē di. Nō fenerabis fratri tuo ad usurā, nec pecuniam, nec fruges, nec quālibet aliā rē &c. Deut.xxiij.Sed usurarius magis confidit de instrumento alicui⁹ notarij falsi quā dei.Ecce in hoc est defect⁹ fidei,quia est articulus fidei.Credere sctām eccłiam catholicam,q̄.s.determinat ꝙ usura est peccatū mortale.Est enī cōtra preceptū, Nō furaberis.xiij.q.v. penale. Alij diffamāt ecclesiam di.ꝙ papa licentiat uiduis,pupillis, hospitalibus &c.Error est. Qm̄ nō sunt facienda mala, ut eueniant bona. Ro.iij.Secundo luxuriosi disputant qꝺ fornicatio simplex non est pcc̄.m, & cadūt in heresim dicendo,cui facimus iniuriam &c.Si cum filia regis faceres,nunquid faceres iniuriam regi &c. Sic oēs sunt filie regis xp̄i,iō &c. Iō dicit scriptura, Abominatio facta est ī Isrl̄ & in Hierusalem, quia cōtaminauit Iudas sanctificationē dñi,quā dilexit, & habuit filiam dei alieni.Malach.ij.quanto ergo maius periculum est disputare de altissimis. Sunt & alij disputantes & reprobantes imagines dicentes, ꝙ est peccatum idolatrie,uel ꝙ est idolatrare. Ecce ignorātia ex qua cadūt ī heresim. Imagines eñ sūt ī eccłia dei nō ad adorādū eas, ut res q̄dā sūt,sed ad repn̄tādū, & sunt libri laicoꝝ &c. Nota ꝙ scd̄'m.s. Th.ī.iij.scrip. di.ix.q.j.ar.ij.q.ij.ad tiū.&.ij.ij.q.xciiij. ar.ij. ad primū. Triplici de cā imagines xp̄i & sctōꝝ fiunt in eccłia.Vñ sic etiam error & pctm̄ amouere imagīes laicis.In ueteri eī lege precepit de⁹ ne fierēt imagīes.s.ad adorādū. Nō facies tibi sculptile &c. Exo.xx. Primus hō q in nouo testō inuenit imaginem, fuit xp̄s. Dic historiam quō misit imaginem suam regi Abagaro, ut dicit.S.Tho.iij.scrip.di.ix. q.j.ar.ij.q.ij. ad tertiū.Dico secundo, ꝙ debemus credere fidem catholicam plenarie sine diminutiōe. Vñ conclusio est btī Tho.doc.ī.ij.ij.q.v.arti.iij. ꝙ si aliqs credit oēs articłos fidei pt vnū, dicit ꝙ de nullo articulo habet fidē, sed solū opinionē. Rō, qm̄ omnes articuli fidei hn̄t unū fundamētū.s. ꝟitatē diuinā infallibilē.Qui ergo nō credit unū articulū fidei,nō credit fūdamētū,iō de nullo habet fidē.Nota siītudinē de domo.xij. cameraꝝ fūdata sup colūnā unā.qa deficiente colūna fūdamēti nō solū una cadit, sed oēs cadūt. Sic de fundamento fidei. De quo Apostolus, Fūdamētum aliud nemo pt ponere &c.j.ad Cor̄.iij. Iō credere sine diminutiōe debemus. Et charitas oīa credit.j.ad Cor̄.xiij.Credēdi sūt magni articłi sicut parui & ecōꝟso. Vñ xp̄s, Qui fidelis est in minimo,& in maiorī fidelis est.Et q in modico iniqu⁹ est,& in maiori iniqu⁹ est. Luc. xvj. iō ad melius seruādū hāc fidelitatē fidei est cōsiliū eccłie.s. dicere quolibet die mane & sero, Credo.ad instar militis q fecit homagiū regi.ad Ro.x.Si credideris in corde tuo dñm nostrum Iesū xp̄m,qa de⁹ illū suscitauit a mortuis, salu⁹ eris &c.Rō, quare oportet ut ore dicat, qa afs sicut lucerna in laterna extinguit nisi spiret &c.Sic fides ī corde est ut lucerna accēsa in laterna. Autoritas.p̄s.xvij.Qm̄ tu illumīas lucernā meā.s.credētiā fidei, dñe de⁹ me illumīa tenebras meas.s.ne cadā in errores cōtra fidē.iō nisi spiret p foramē oris extīguitur paulatī. Iō Ap̄s, Vosmetipsos tētate si estis in fide, ipsi uos probate.ij. ad Cor.xiij. Probatur fides in ore cōfitēdo,sic ut firmat in corde credēdo, sicut trabs q̄to fortius pcutit,tātomagis in terra firmatur. Isto mō Dauid qui spū prophetie sciuit oēs artic'os fidei,ore hilariter cōfitebat. Autoritas,p̄s. cxv.Credidi. s. ꝓpt ꝙ lo.sum.s.ore.Et quō rn̄dit,Ego aūt hu.ium nimis. Qui hoc cōsiliū seruauerit diligent,saluabitur uirtute fidei, q̄ non permittet ipsum mori sine ꝟa pnīa & cōtritione.Ergo noli esse incredulus. Dico tertio, ꝙ debemus credere fidem catholicam firmiter sine dubitatione. Vñ cum maiori certitudine credendi sunt articuli fidei q̄ illa q̄ uidentur oculis proprijs.Rō qa sensus pn̄t leuiter decipi ex aliquo defectu,uel indispositione obie-

cti uel subiecti, siue medij, ut patet de sẽsu uis⁹ ĩ ebrijs, & de gustu ĩ ĩfirmis. Ideo Apl̃s, Postulet in fide nihil hesitans. Qui em̃ hesitat, silis est fluctui maris, q a uento moueť & circũferť. Iaco. j. Sicut enim unda maris agitatur uentis hinc inde, sic psona q̃ dubitat in fide, agitatur hincinde argumẽtis & rõnibus, & nihil põt obtinere a deo. Sec⁹ in fideli in nullo dubitante. Ideo Apo. ij. Esto fidelis usq; ad mortẽ, & dabo tibi coronã uite. Nota ꝙ tã fortiť & fideliť est tenẽda fides catholica, ꝙ citius deberet hõ amittere bona tẽporalia, diuitias &c. & famã etiã, & uitã, q̃ fidẽ usq; ad mortẽ. s. inclusiue. Et qd hõ cõseqť ex hoc, dicit xp̃s Apo. ij. Dabo tibi coronã uite. De qua corona habeť Apoc. xij. Signũ magnũ apparuit in celo. Mulier amicta sole, & luna sub pedib⁹ ei⁹, & ĩ capite ei⁹ corona stellarũ duodecim. Hec autoritas intelligiť ad literã de eccl̃ia, allegorice de uirgine Maria, tropologice de aĩa beata. Et secũdũ hũc intellectũ modo loquor. Hec mulier est quelibet aĩa deo fidelis & deuota, amicta sole. s. xp̃o. Vnde eccl̃ia, Sol iustitie xp̃s de⁹ nr̃. Induiť em̃ p ueram fidẽ & credentiã. Et luna. i. sciẽtia Philosophie sub pedib⁹ ei⁹, qa q secũdũ principia & regulas Philosophie se uellet gubernare ĩ his q̃ fidei sũt, caderet. Dicit em̃ prĩcipiũ Philosophie, ꝙ multiplicatis suppositis multiplicanť & essẽtie. Sub pedibus ponať, qa nõ teneť ĩ creatore. Itẽ ꝙ finiti ad ĩfinitũ nulla est ꝓportio, fallit ĩ xp̃o deo & homine. Itẽ ꝙ loc⁹ & locatũ debẽt ꝓportionari. Itẽ ꝙ ĩpossibile est deũ mori &c. & sic de alijs. Iõ Apl̃s, Videte ne qs uos decipiat p Philosophiã & ĩanẽ fallaciã. s. Logicã &c. ad Col̃. ij. Ex tali fidelitate datur corona stellarũ duodecim ĩ alio mũdo. Sicut sũt duodecim articuli fidei, sic corona glorie est duodecĩ beatitudinũ eis correspondentiũ. Tres stelle a parte ante sunt. Prima, credere deum patrem, secunda, credere deũ filiũ equalẽ patri, tertia, credere spiritũ sanctũ a patre & filio procedentẽ in equalitate. Tres a sinistris. Prima, credere xp̃i incarnationẽ, secunda, xp̃i passionem, tertia, [...] patrũ liberationẽ. Tres a dextris [...] credere xp̃i resurrectionẽ: secun[...] ascensionẽ: tertia, ecclesie guber[...] uirtute sacramentorũ. Tres retro [...] Prima, ꝙ xp̃s uenturus est iudex: [...]da, ꝙ oẽs resurgemus: tertia, ꝙ d[...]bus retributionẽ secũdũ opa sua. [...] duodecim credentijs corona est [...] Duodecim stelle sunt duodecim [...]li fidei, quibus aĩa coronatur iam [...] mundo p gratiã, & in alio per glo[...]bus correspondẽt duodecim bea[...]nes. Iõ Apl̃s. ij. ad Ti. iiij. Bonũ c[...] certaui, cursũ cõsummaui, fidẽ [...] in reliquo reposita est mihi coro[...]stitie &c.

De eadem dñica Sermo. vj. [...] de quatuor signis, q̃ de⁹ dat ĩ [...]

Multa quidem & [...]gna fecit Iesus. Io[...] Pro declaratione [...]bi iuxta intellectum [...] uolo practicare, scie[...] deus in hominum saluatione ten[...]dum, quem tenuit ĩ eorum form[...] quia primo format corpus in uter[...]tris, deinde creat animam, & crea[...]fundit. Isto modo fecit de Adam, [...] primo creauit corpus eius de luto [...]de creauit animam eius, & in cor[...]fudit. Genesis. ij. Formauit igitur [...]nus deus hominem de limo terr[...] spirauit in faciem eius spiraculum [...] & factus est homo in animam ui[...] Dico similem modum tenet deus [...]uatione. Quoniã ĩ ueťi lege prim[...]dit legem ad solum corpus perti[...] Ideo Apostolus, Non prius quod [...]tuale est, sed quod animale est, d[...] quod spirituale est. j. ad Cor. xv. [...] gratia. In ueteri lege primo deus [...]lo suo dedit ad distinctionem & [...]tiam aliorum Apostolorum signa [...]lia, sicut sunt signa circumcisionis [...] xvij. Dixit de⁹ Abrae, Circumcide[...]nem preputij uestri, ut sit in signum [...]ris inter me & uos. Nota, quod Ab[...] fuit primus homo qui unquam re[...] cir[...]

circumcisionem. Sed quia hoc signum erat secretũ, ideo uoluit deus dare pplo suo signũ notoriũ extra.s.in pilis & ĩ capite & in barba, ꝙ nullus de populo suo raderet pilos capitis nec barbe, sicut faciebãt alij populi. Leuit.xix. Nõ in rotundum attõdebitis comã, nec radetis barbã. Ecce signũ corpale. Itẽ dedit signum pplo suo ad differẽtiã in uestib⁹, de quatuor uittis hyacinthinis, que dicunt fimbrie. Num.xx. Dixit quoq; dñs ad Moysen. Loqre filijs Israel, & dices ad eos, ut faciãt sibi fimbrias p angulos quatuor palliorũ ponẽtes in eis uittas hyacinthinas. Itẽ dedit eis etiã signũ in cibis. Leuit.xj. ne comederẽt &c. Sed oĩa ista signa fuerũt corporalia, qa ꝓuidit solum corpi, & ꝑ tũc nõ curauit aĩam. Iõ sapiẽs orabat di. Dñe ĩnoua signa, & ĩmuta mirabilia. Glrifica manũ & brachiũ dextrũ. Eccli.xxxvj. Nota, innoua signa.q.d.qa ista carnalia sunt. Manum.i.potentiã, & brachiũ dextrũ.i.nouũ testm̃. Brachium sinistrũ est uet⁹ testm̃, modicã habẽs uirtutem. Deinde de⁹ dedit illa signa spũalia, de quib⁹ dicit thema, Multa qdem & alia signa.s.a corpalibus uel carnalibus signis fecit Iesus q̃ dedit pplo suo xpiano. Patet thema. Amore uři qsiui quot sunt signa, & q̃ sunt, q̃ xp̃s dat in nouo testamẽto aĩabus nostris. Et inueni ꝙ sicut dedit quatuor signa ĩ ueteri testõ, sic dat quatuor signa spũalia ĩ nouo testamẽto.

Primum de innocentia baptismali.
Secundum de militia spirituali.
Tertium de presidentia spirituali.
Quartum de penitentia sacramẽtali.

Ideo dicit thema, Multa quidem & alia signa &c. Primo xp̃s suis fidelib⁹ ĩ nouo testõ dat signũ spũale de innocentia baptismali, qd᷑ a doctorib⁹ uocat character Grece, qd᷑ est signũ Latĩe. Aĩa eñ añ baptismũ ꝑpter pctm̃ originale est ĩmũda & abominabilis, intantũ ꝙ si psona morit ante baptismũ, nõ põt intrare paradisum, sed in baptismo aĩa mundat & recipit ibi illud pulcherrimũ signũ characteris. Ad hoc melius intelligendum, dic similitudinẽ de imagine facta, ut ponat in tẽplo &c. & dũ portat ad templũ, cadit ĩ lutũ, nec ponit in altari nisi prius lauet. Sic aĩa rationalis est imago dei à magno argentario trino deo facta ad imaginẽ suam. Gen.ix. Ad imaginem quippe dei factus est homo, que ĩquantũ est ad imaginẽ dei pulcherrima est, sed in generatiõe carnali cadit ĩ lutũ, qa in utero creatur, & creãdo ĩfũdit, ut dicit Augu. Vñ si aliter crearet aĩa sine illa gñatione carnali, nõ haberet pctm̃ originale, sicut aĩe Ade & Eue nõ habuerũt pctm̃ originale, ut ostendit pulchre.s. Tho.j.ij. qõ. xxxj. ar.iiij. ubi querit, Vtrũ si aliqs formaret ex carne humana miraculose, deriuaret ad eũ pctm̃ originale. Et rñdet & cõcludit ꝙ nõ, qa talis nõ fuisset ĩ Adã secũdũ seminalẽ rõnem, qd᷑ solum causat traductionem peccati originalis, ut Aug. dicit supra Gen. ad literã. Sed illi soli peccatũ originale cõtrahunt, q ab Adã descendũt secũdũ seminalẽ rõnem. Et ideo nisi talis sic descendens ab Adã, & ĩ pctõ originali existẽs, pri⁹ lauet aqua baptismi, non recipit in tẽplo paradisi. Et si uellet dicere, qa nunq̃ peccaui, nec feci aliqd᷑ pctm̃, permittatis me intrare, diceret sibi xp̃s, Respicias quõ es immunda, qd faceres tu inter istas mundissimas? De ista materia dicit scriptura, Quid est homo ut ĩmaculat⁹ sit, & ut iust⁹ appareat natus de muliere, usq;, q̃to magis abominabilis & inutilis hõ &c. Iob. xv. Nota abominabilis & inutilis homo. s. ad gloriã. Quia sicut meretrix nuda si ueniret, abominaret a uobis, sic & aĩa non baptizata abominat a sctis. Sed in baptismo mundat, cũ dicitur, Ego te baptizo &c. & dat sibi a xp̃o illud signũ in fronte ad instar stelle fulgide. Vnde si tũc aĩa posset a nobis uideri, tãta est pulchritudo ꝙ &c. Et si anteq̃ peccet recedat a corpore, recta uia uadit ad paradisũ, ut dicit sctũs Tho. iij.par. q.lxviij.ar.ij.ad scd᷑m. &.iiij. scriptur.di.iiij.q.ij.ar.j.q.iij.ad quartum. Et oẽs angeli uolunt ipam osculari. De isto signo dicit Apls, Credentes signati estis spũ promissionis sancto, qui est pignus hereditatis nostre. ad Ephe.j. Nota cre-

dentes, quia requiritur credentia propria, si sit adultus, uel credentia ecclesie in paruulis. Hoc signum est glorie. Hui⁹ signi existentis in anima datur capida siue mitra, que datur pueris immediate post baptismum extra tota picta, que signat uestem innocentie, qua anima induitur, quousq; peccat mortaliter, quia tunc perditur uestis innocentie, & signũ characteris deturpatur, sed non perditur, imo remanet semper in damnatis, quia indelebilis est. iiij. dist. iiij. q. j. ar. iij. q. iiij. & iij. parte. q. l. ar. iiij. ad tertium. & q. lxiij. & lxvj. & lxxij. Ideo Ioannes Apocal. xvj. Beatus qui uigilat & custodit uestimenta sua ne nudus ambulet, & uideant turpitudinem eius. Quia anima nuda magis est abominabilis q̃ corpus nudum. Moraliter. Dic quomodo parentes debent prouidere ne filij eorum perdãt hanc uestem innocentie, nutriẽdo eos, & dando bonas doctrinas. Primo, ut sciant se signare. Secundo, uirginem Mariam salutare tanq̃ reginam &c. Item ne iurent, ne mentiantur &c. Quoniam magna est culpa parentum, si filij sunt mali. Quia quando sunt parui, & iuuenes ad instar uirgule, dirigi possunt &c. Ideo dicit Christus beato Ioanni, Habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinauerunt uestimenta sua, & ambulabunt mecum in albis, quia digni sunt. Apoc. iij. Nota. Sardis interpretatur principatus uel pulchritudo. Ecce innocentia baptismi, in qua pauci sunt. Ideo dicit, Habes pauca nomina in Sardis. Vnde dicit Apostolus, Nolite contristare spiritum sanctum. s. qui habitat in uobis, in quo signati estis in die redemptionis, scilicet baptismi, ad Ephe. iiij. Secundo dat deus signum de militia spirituali, & hoc in sacramento confirmationis, que nõ potest dari nisi ab Episcopo, imo est questio, Vtrũ Papa posset committere simplici sacerdoti ut confirmet? & aliqui doctores tenent quod non: beatus Thomas tamen in. iiij. scrip. dist. vij. q. iij. ar. j. q. iij. & dist. xxv. q. j. ad tertium. & iij. parte. q. lxxij. ar. xj. ad primum, dicit quod cõfirmatio conferri potest a simplici sacerdote ex commissione solius Pape, non autem a diacono. Hoc signum datur a Christo, quando Episcopus dicit, Consigno te signo crucis &c. & dat sibi alapam ut rec[...] tur. Sic etiam percutitur miles alapa [...] ense, quando fit miles. Ideo dicitur signum militie, quia in ea datur robur [ad] pugnam spiritualẽ, ut dicit sanctus T[homas] iij. parte. q. lxxij. ar. iiij. ad tertium. & [...] v. vij. ix. & x. hoc signũ est ad instar [...] lis aurei in fronte, intantum quod [quan]do anima intrat Paradisum, statim [co]gnoscit quomodo unus fuit confir[matus] & non alius, ex illo signo militie sp[iritu]alis. Ideo faciatis confirmari filios [ue]stros, quia confirmati habent maiorem gloriam in celo q̃ non confirmati, [ut di]cit sanctus Thomas. iij. parte. q. lxxij. [ar.] viij. ad quartum. Et in confirmatio[ne con]fertur plenitudo gratie spiritus sancti, in dicto art. j. & confirmatio robora[t ani]mam contra alias impugnationes ad fidem, ut in. iiij. dist. vij. in litera [ex]positione. & iij. c. q. artic. ix. De illo [...] dicit scriptura, Nolite nocere ter[re, neq;] mari, neq; arboribus, quoadusq; sig[nemus] seruos dei nostri in frontibus eorum, [Et] audiui numerum signatorum cxliiij. [mil]lia signati. Apoc. vij. Nota. Nolite no[ce]re, preceptum est Christi ad Antichristum & suos di. Nolite nocere terre. i. laborantibus pro terrenis: neq; mari [pe]nitentibus, qui dicuntur mare ob c[...] tionis amaritudinem: neq; arboribus [i.] personis perfectis in bonis operibus [fru]ctificantib⁹. Ideo ex isto sacramento Christiani confirmatur intantum, q[uod] tempore Antichristi fortior erit co[nfir]matus q̃ alter non confirmatus. Ideo precepit Apostolis Luc. ult. Sed[ete in] Hierusalem, donec induamini u[irtute] ex alto, id est, donec sitis cõfirmati. [Et] licet Apostoli fuerunt a Christo b[apti]ti baptismo Christi, ut dicit sanctus [Tho]mas. iiij. scrip. di. xxix. & art. iiij. ad [...] non tamen fuerunt confirmati usq[ue ad] diem Penthecostes. Iõ dixit eis, Se[dete] id est, nõ intretis bellũ p̃dicationi[s]

non estis fortes, donec induamini &c. Fuerũt enim Apostoli cõfirmati a Christo. Sed sine materia, ut dicit sanct⁹ Thomas dist. vij. q. j. ar. ij. q. j. ad tertium. iij. parte. q. lxxij. ar. ij. ad primum. Sic in quatuor prelijs Antichristi multi erunt non fortes, quia non sunt confirmati, qui timore negabunt fidem.

Primum preliũ erit ꝑ dona placẽtia.
Secundum per miracula apparentia.
Tertium per insolubilia argumenta.
Quartum per durissima tormenta.

Sed illi qui erunt confirmati erunt fortes in omnibus istis prelijs, dicentes illud Act. xiij. Per multas tribulationes &c. Ecce quare dicit, Nolite nocere terre &c. Et sequitur, Et audiui numerum signatorum. cxliiij. millia signati. Vbi ponit tria composita, quia tres conditiones personarum debent recipere sacramentum confirmationis. s. centum millia, id est, senes: quadraginta millia, id est, iuuenes: quatuor millia, id est, pueri. Millia autem significat perfectionem confirmationis, que potest dari senibus, iuuenib⁹, & pueris quatuor annorum & supra. Dicit enim sanctus Thomas. iij. parte. q. lxxij. dist. v. art. viij. &. iiij. scrip. dist. vij. q. iij. art. ij. De hoc quod confirmatio debet dari cuilibet baptizato cuiuscunq; etatis, sexus, & conditionis, & etiam morienti. O qualis honor est habere hoc signum, quia sicut in curia regis, licet omnes sint domestici, tamen magna differentia inter milites & scutiferos &c. Sic omnes Christiani sunt domestici regis ipsius Christi, tamen nobiliores sunt cõfirmati, quia sunt milites qui dicere possunt, arma militie nostre non sunt carnalia. Quilibet nostrum magis uellet ꝙ filius suus esset miles in curia regis quã scutifer tantũ. Idem de curia regis Christi. Ergo labora sicut bonus miles Christi. ij. ad Tim. ij. Tertium signum est de presidentia spirituali. Hoc signum datur presbyteris in sacramento ordinum, qñ ordinatur ad sacerdotium, quod signum dicitur esse character indelebilis, unde magna presidẽtia est, remittere peccata. Quis põt remittere pctã nisi solus deus? Hoc posse cõmisit de⁹ sacerdotib⁹. Item posse apire celũ in consecratione. Quis eñ fideliũ habere dubiũ possit ĩ ipa ĩmolationis hora ad sacerdotis uocẽ celos apiri, & ĩ illo Iesu xpi mysterio angeloꝝ choros adesse, sũma ac ima sociari, ut dicit Greg. ĩ. iiij. dialogoꝝ de cõse. dist. ij. Quid sit sãguis, uersi. qs. Angeli aũt dicere possũt cantãdo, Panis angelicus fit panis hoĩm, dat panis celic⁹ figuris terminũ. O res mirabilis, mãducat dñm seru⁹ paup & humilis. De isto signo dicit scriptura, Vidi alteꝝ angelũ ascẽdẽtẽ ab ortu solis, habentẽ signũ dei uiui. Apo. vij. Nota, ꝙ alter angel⁹ dicit sacerdos, qa licet nõ sit angel⁹ ĩ natura uel ꝑsona, debet tñ esse angel⁹ siĩitudine, ut bon⁹ frater ꝓdicator dicit alter Dñic⁹ siĩitudine. Dic quõ debet tenere uitã angelicã &c. Iõ Exod. xix. Sacerdotes qui accedũt ad dominum, sanctificentur, ne percutiat eos. Dic quando sunt boni sacerdotes, quomodo ab angelis comẽdantur, quãdo uero sunt mali detestantur. Ecce quare dicit, Vidi alterum angelum. De sacerdote Malach. ij. Labia sacerdotis custodiunt sciam, & legẽ requirẽt ex ore ei⁹, qa ãgel⁹ dñi exercituũ est. Nota, ascẽdẽtẽ ab ortu solis, qa missa nõ est celebrãda ante ortũ solis. i. lucis, nisi de speciali licẽtia Pape. Vñ dicit sctũs Tho. iiij. parte. q. lxxxiij. art. ij. ad quartũ. &. iiij. scrip. di. xiij. q. j. arti. ij. q. iiij. ꝙ missa põt dici qñ ĩcipit apparere aurora, nõ aũt de nocte nisi in natiuitate xpi, & in uigilia Pasche, tũc eñ ex digna celebratione misse sacerdos ascendit in scala gr̃e plusq̃ ex aliquo alio opere. Per oppositum, mali sacerdotes ex illo descendunt usq; ad profundum inferni. Dauid. ps. cvj. Ascẽdunt usq; ad celos, scilicet boni, & descendunt usq; ad abyssos mali presbyteri, anima eorum in malis tabescebat. Nota, habẽtẽ signũ dei uiui. s. presidentie spũalis, seu presidentie sacerdotalis. Hoc signũ habuit etiã dñs Iesus, nõ sub ratione characteris, qa dicit sctũs Tho. iiij. di. iij. q. j. ar. iij. &. iij. parte. q. lxiij. arti. v. ꝙ

ti.v. ꝙ xp̄s nullum habuit characterem.
Dauid, Iurauit dn̄s & nō penitebit eum,
tu es sacerdos ineternū scd'm ordinem
Melchisedech. Quartū signū est de pn̄ia
sacramētali. Vn̄ qn̄ aliqs cum cordis cō-
tritione cōfitet̄ pctā sua, qn̄ sacerdos ab-
soluit ipm, in illo puncto datur in aīa si-
gnum quod dicitur ornat⁹, & nō dicitur
character, sed ornatus, intm̄ ꝙ qn̄do aīa
sic penitens recedit a corpore, demones
q ueniunt ad mortē cuiuslibet, uidentes
hoc signum, fugiunt. Secus de aīa impe-
nitenti q̄ nō uult exire de corpore, sicut
nec capt⁹ de carcere ad audiendā sn̄iam
dānationis. De hoc signo dicit scriptura.
Preceptum est illis ne lederēt fenū ter-
re, neq; oē uiride, neq; oēm arborē, nisi
tm̄ hoīes qui non hn̄t signum dei in frō-
tibus suis. Apoc. ix. Preceptum est illis. s.
demonibus. Ideo Dauid orando hoc si-
gnū petebat, dicēs. ps. lxxxv. Fac mecū
signum in bonū, ut uideant qui oderunt
me, scilicet demones, & cōfundāt̄, qm̄ tu
dn̄e adiuuisti me, & cōsolatus es me. s. p
gloriam. Ecce quare dicit thema, Multa
quidem & alia signa fecit &c. Deo gra-
tias.

De eadem dn̄ica, qualiter xp̄s stat in me
dio presbyterum. Sermo. vij.

STetit Iesus ī medio dis-
cipulorum suorum. Io.
xx. Scd'm ꝙ clare īueniri
potest rōne & autoritate,
sacerdotes noui testamēti
& etiā oēs eccl̄ici dicunt̄ ꝓprie discipuli
xp̄i. Rō. Illi em̄ qui continue student &
cogitant, loquuntur & ratiocinant̄ de do
ctrina alicuius doctoris, recte dicuntur
eius discipuli, ut grāmatici dicuntur dis-
cipuli Prisciani. Philosophi etiam de do-
ctrina philosophi. Idē qui corde cogitāt
& ore loquuntur doctrinā & legē docto
ris Iesu Christi, & seruāt eius precepta,
recte dicuntur eius discipuli. Auto. Liga
testimoniū, signa legē in discip̄lis meis.
Esa. viij. No. liga testimonium. Lex euā-
gelica dicitur testimonium. s. de secretis
celestibus testificando. Io. iij. Quod sci-
m⁹ loquimur, & quod uidim⁹ testamur.
Signa legē, scilicet ueterē q̄ nō debe
uari, quia figura fuit noue legis. Itē
autoritas, Si manseritis in sermōen
uere discip̄li mei eritis. Io. viij. No. s
seritis. s. studēdo, cogitādo, loquēc.
uersando, tales sunt cl̄ici q continue
gitāt, studēt, loquuntur, & rōcinant
ctrinā xp̄i ī officio. Ideo dicit thema
tit Iesus in medio discipulorum suor
Modo uidendum est ex qbus oper
xp̄s stat in medio discipulorum. Et i
nio ex tribus scilicet.

Primo per collaudationē angelic
Scd'o p consecrationē sacramen
Tertio p conuersationē spiritua
Ergo stetit in medio discipulorū iu
Dico primo ꝙ xp̄s stat in medio p̄so
rorum p collaudationē angelicalē. (
cia enim ecclesiastica dicuntur col
tio, a con quod est sim̄l, & laudatio,
angeli nobiscum laudant dn̄m. Nu
officium in aliqua ecclesia quin a
sint presentes nobiscum. Autorita
lxvij. Preuenerunt principes coni
psallentibus in medio iuuencular
panistriarum. Principes dicuntur s
geli, ut exponit Bern̄. Rō, quia sicut
libet rex huius mundi dicitur prin
ita angel⁹, immo magis, eo, ꝙ mini
gelus celi est maior quolibet rege h
mundi in honore & dignitate. Preu
runt em̄ principes scilicet angeli, qu
teq̄ dicatis psalmos, iam sunt coni
uobiscum ad psalmodiā dicendam
exponit Ber. No. in medio iuuenc
tympanistriarum, non dicit uetula
Synagoge dicuntur uetule, sed ec
Christiāe dicūtur iuuēcule tymp
Non solum angeli, sed & etiam ip
angelorum est in medio, quod pat
suo testimonio. Matt. xviij. Vbi
duo uel tres cōgregati in nomine
ibi sum in medio eorum. In hac a
tate Christus ostendit nobis tria q
bemus habere faciendo officium
num. Primo, ꝙ simus duo uel tres
p̄les neq; pauciores, duo sūt chorus
ter & sinister, uel tres pro illis qui
in pulpitro, uel duo sunt, cogitan
os le

os loquendo, quia officium nõ debet dici solum contẽplando, sed simul contemplando & loquendo, unde si os dicit officium, & cor cogitat aliud, iam sũt duo. Ideo dicit Aug. Psalmis & hymnis cum oratis deũ, hoc uersetur in corde quod profertur in ore &c. Alias Christus dicet Mat.xv. Populus hic labijs me honorat, cor autem eorum lõge est a me &c. Duo representant duas Christi substantias, scilicet diuinitatem & humanitatem, tres aũt, tres personas trinitatis. De his trib⁹ dicit scriptura, In tribus beneplacitum est spiritu meo que probata sunt coram deo & hominibus. Eccli.xxv. Corã deo & hominibus comprobatur, quãdo chorus dexter & sinister cantant ordinate. Sed hodie taliter cantant contendendo &c. ꝙ reprobati sunt coram deo & hominib⁹. Iõ auisetis uos &c. Nota cum dicitur in nomine meo. Lu.ij. Vocatum est nomen eius Iesus.i. saluator. Tunc clerici sunt congregati in nomine Iesu, quando procurant honorem dei, & saluationem animarum uiuentium & defunctorum. Multi tamen cõgregãtur in eccl'ia non in noĩe Iesu, sed denarij, quia al's nõ uenirent, nisi sint ibi p̃ntie. Dicũt aliqui, Nõ introducam malam consuetudinem surgendi ad matutinas &c. Vñ raro uisitat eccl'ia a plurib⁹ nisi amore denarij, nec audiunt cõfessiones, & sic de alijs sacr'is. tales receperũt mercedẽ suã. Mat.vj. Et ex ista rõne dicebat Ap'lus, Omne qđ cunq; facitis, in uerbo aut in opere, in noĩe dñi nostri Iesu xp̃i facite. ad Col.iij. Nota ibi ego sum in medio, qñ opus sit pro suo honore certitudinaliter, ip̃e est in medio, ex hoc signo sequitur ꝙ ĩ quo libet sermone facto in noĩe Iesu Christi, ip̃e est ibi. Ideo sitis auisati, & considerate, quia ibi est Papa Iesus & Cardinales, scilicet angeli, ꝙ debetis composite stare in choro, quomõ staretis si rex uel papa esset in uesperis &c. Dic quomodo sunt dicende deuote septem hore canonice. De quo loquitur ca. dolẽtes, extra, de cele. missarũ, ubi p̃cipit ecclesia ꝙ officium diuinũ diurnũ pariter & nocturnum, q̃tum deus dederit, deuote p̃solua tur. Dico sc'd'o ꝙ xp̃s stat in medio ꝑ cõsecrationẽ sacramentalem. Iam uidetis ꝙ in missa sacerdos tenet hostiam consecratam in medio manuum suarum, & ipsam recipit in medio corporis. Dauid in p̃s. De⁹ stetit in synagoga.i. cõgregatione deorum.i. angelorum qui dicuntur dij non essentialiter, sed participatiue. In medio autem deos.i. sacerdotes dijudicat.i. diuersimode iudicat & condemnat, propter defectus quos faciunt in missa. Primo iudicat sacerdotes, & ipsos reprehendit de materia sacrificij, si non est ita preparata ut decet, scilicet ꝙ hostia sit mũda, alba, & sine macula, & rotũda, quia significat eternitatem dei. Item de materia sanguinis, ꝙ sit uinũ purum & bonum & nõ acetosum. De quo s. Tho. uide. iiij. scrip. di.xj.q.ij.ar.iij.q.ij. &.iij.p̃te.lxxiiij.ar.v.ad sc'd'm. ubi di. ꝙ de aceto nõ potest confici sanguis, sed de uino acetoso bene, licet sit pc̃tm̃. Secundo iudicat ip̃os de forma, si dicitur ut debet dici. Dic contra illos qui anhelant, & cum capite faciũt signum crucis. Item de forma consecrationis sãguinis, & quomodo aliqui dicunt festinãter nimis, aliqui nimis spaciose. Tertio iudicat de instrumentis immundis.s. corporalibus, pannis seu mappis, & calice & cãdelis. Itẽ qđ illud quod seruit altari, ut candelabra &c. non seruiat uobis in domo uestra uel in mensa, qa ut dicit regula iuris li.vj. Quod semel dicatũ est deo, amplius ad usus humanos non est transferendum. Quarto iudicat intẽsionẽ, si celebrant ꝑ pecuñia, ut Iudas uendendo xp̃m, quia accipere pro missa aliqd quasi p̃ciũ ei⁹ est simonia. nõ aũt si sumatur quasi stipendiũ. dicit. s. Tho.ij.ij.q.c.art. ij.ad sc'd'm. &.iiij.di.xxv.q.iij.ar.ij.q.j.ad quartũ. Et tales cõiter dãt missas ꝑ pnĩa in confessiõe. Quia dicit. s. Tho.iij.p.q. lxxxij.ar.ix.& quolibeto.x.q.viij. &.iiij. scri.di.xiij.q.j.ar.ij. & di.xxiiij.q.j.ar.iij. quod celebrans missam in peccato mortali, uel inducens talem scienter, peccat mortaliter. Quinto, iudicat utrum celebra-

lebrãt male parati, & sine deuotione. Ecce quare dijudicat. i. diuersimode & ex diuersis causis iudicat. Ideo Apostol⁹. j. ad Cor. xj. Probet autem seipsum homo, & sic &c. Probet. s. motiuum celebrandi quod habet, & sic de pane illo edat &c. Dictis uerbis nihil remanet ibi de pane, nisi solum accidẽtia, ut dicit Doctor. iiij. script. dist. xij. & est de necessitate fidei. Si dicatur, De quo ergo fiunt uermes in hostia? &c. Respondeo, quod illud sacramẽtũ est miraculis plenũ, ita ꝙ illa accidentia habent uigorem substantie, quia per se subsistunt. Ideo de illis accidentibus generantur uermes, quia habent uirtutem substantie. De hoc uide sanctum Thomam. iiij. scrip. dist. xij. q. j. art. ij. &. iij. parte. q. lxxvij. art. ij. Et dicitur panis non materialis, sed celestalis. Iuxta illud, Ego sum panis uiuus, qui de celo descendi, si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in eternum. Io. vj. Nota, iudicium sibi manducat. i. damnationem. Dicit glosa Ambro. Ita punietur, ac si Christum proprijs manibus ĩterfecisset. Nota de hoc sanctum Tho. in. iij. q. art. ij. &. iiij. script. dist. ix. dicentem, quod peccatum indigne sumentium eucharistiam est minus graue peccatis commissis in deum, & grauius peccatis contra proximum, uel contra seipsum, & est etiã minus graue peccato occisionis Christi, & proditionis eius, & etiam minus graue proiectione eius in lutum. Ideo antiqui sancti dubitabant & ualde timebant si essent digni sacerdotio &c. Tertio, Christus est in medio per conuersationem spiritualem. omnes debemus spiritualiter conuersari, & dicet nobis Christus, Ego in medio uestrum sum, sicut qui ministrat. Luc. xxij. Sed conuersatio spiritualis debet esse per quatuor uirtutes, quas debemus habere in uita nostra, que sunt,

- Continentia personalis.
- Abstinentia corporalis.
- Temperantia humanalis.
- Sufficientia temporalis.

Primo enim in nostra conuersatione debemus habere continentiam personalem, scilicet uiuere caste. Dic contra illos qui dicunt, Luxuria minimum peccatum est mortale, uerum est in laicis per respectum ad spiritualia peccata. Et dicit tamen sanctus Thomas. ij. ij. q. cliij. art. iij. & in. q. de malo. q. j. art. j. ad. xiij. Fornicatio est maius peccatum his q̃ sunt circa exteriora, & minus his q̃ sunt contra deum, uel contra personam proximi. Et secundum eundem. iiij. scrip. xxxiij. q. j. art. iij. &. ij. ij. ubi s̃. art. ij. concubinatus, & quilibet coitus extra matrimonium est contra legem nature, & peccatum mortale. In sacerdotibus tamen & religiosis est de maioribus peccatis carnis, quia sacrilegium est, ergo ratione istius magnum peccatum & furtum maius est homicidium, & adhuc maius periurium. Et dicit sanctus Thomas ij. ij. q. lxxxviij. quod maius est adulterium fractio uoti simplicis, & maius fractio uoti solennis uel expressi, ut ĩ religione uel annexi, ut in presbyteris ex ordinatione ecclesie. Ideo oportet habere continentiam personalem. Ideo dicit Christus sacerdotibus, Sint lumbi uestri præcincti, & lucerne ar. &c. Luc. xij. Ergo nullus & presertim sacerdos habere debet concubinas, nec suspectas familiaritates. Secundo, necessaria est abstinentia corporalis, quia aliter non potest homo uiuere caste. Luc. xxj. Attendite ne grauentur corda uestra &c. Ideo hodie tot sunt luxuriosi, quia non habent abstinẽtiã, qa secundũ Hieron. Venter mero estuãs de facili ĩ luxuriã spumat. Tertia uirt⁹ necessaria est tẽperãtia humanalis. s. ne nimis uelitis conuersari cum laicis. Ratio, Nam habemus cõditionem imaginũ, que de lõge apparẽt pulchre secus de prope, quia tũc uidenẽ defectus imaginum. Idẽ de ecclesiasticis, antiquitus enim qñ p̃sbyteri uel religiosi ibant per uillã tarde, & ex magna necessitate honorabãtur ab omnibus &c. Iõ Apostolus Exite de medio eoꝝ, & separamini dicit dñs. ij. ad Cor. vj. Quarta est sufficientia temporalis. Habentes enim alimenta ...

ta & quibus tegamur, his cōtenti simus. j.ad Timo.vj.Non facere debetis simonias,usuras,nec tenere pecunias in posse Iudeorum,nec facere mercātias.Presbyter qui bene facit officium suum, nunq̄ egebit,quia dicit Christus,Primum querite regnum dei &c. Luc.xij. & Mat.vj.

Dominica prima post octauam Pasche. Sermo primus.

EGo sum pastor bonus. Ioannis decimo. Sermo noster erit de sancto euangelio huius dominice. Et habebimus multas bonas doctrinas pro intellectus illuminatione & uite reformatione. Sed primo salutetur uirgo Maria. Verbum propositum pro themate & fundamento nostri sermonis est uerbum domini Iesu Christi de se loquentis, dicens, Ego sum pastor bonus. Bonitas huius benedicti pastoris erga oues, scilicet fidelium Christianorum, ostenditur in sancto euangelio hodierno quadruplici ratione.

Prima ratio, quia comparauit oues pretiose.
Secūda,quia custodiuit eas studiose.
Tertia,quia pascit eas copiose.
Quarta, quia collocat eas secure.

Dico primo quod Christus ut bonus pastor emit suas oues pretiose, scilicet pretio sanguinis sui,non habet eas de furto uel rapina,siue ex deceptione, sed emit eas pretio iusto & superabundanti. De hoc dicit ipse in principio euangelij, Ego sum pastor bonus. Ratio, Quia bon⁹ pastor animam suam,id est,uitam corporalem dat pro ouibus suis.Ratio, Quare dat tam pretiosum pretium, est ualor incomparabilis anime, quia nulla creatura corporalis comparabilis est anime in ualore. Vnde si in statera diuine iustitie que est iusta & equa, in parte una ponerentur omnes creature corporales, scilicet aurum,& argentum, margarita, elementa, sol, luna, & omnes stelle: & in alia parte una anima rationalis, plus pōderaret in ualore anima rationalis, quā omnes creature. Autoritas, Quid enim ꝓdest hoī si mūdū uniuersū lucret̄, aīe uero sue detrimētū patiatur? Aut quam dabit hō cōmutationē ꝓ aīa sua? Matt. xvj.quasi dicat,nullā sufficientē. Parū lucratur qui perdit animā. Si ergo pro redēptione unius anime non sufficit tot⁹ mundus,quāto magis pro oībus animabus? Ideo nullū erat precium sufficiens, nisi sanguis xp̄i infiniti ualoris,ex cōiunctione diuinitatis. Vnde si in statera diuine iustitie in una parte essent oēs anime,& ī alia minima gutta sanguinis xp̄i, plus ponderaret in ualore sanguis xp̄i, q̄ omnes anime,ex cōiunctione diuinitatis, nec aliud pretiū sufficiens poterat dari. De hoc dicit scriptura, Scientes ꝙ nō corruptibilibus auro & argēto redēpti estis de uana uestra cōuersatione paterne traditionis, sed pretioso sanguine quasi agni incōtaminati & īmaculati Iesu xp̄i.j.Pet.j. Nota, patne traditionis.i. uēditionis.Dic quomodo pat nr̄ Adā uēdidit se,& totū genus humanum pretio unius pomi,licet non legatur cuius erat speciei,& fuit captiu⁹ diaboli ipse,uxor, & consequenter omnes filij. Autoritas, A quo enī qs superat⁹ est.s.duello, huius & seruus est.ij.Pe.ij. Sic Adā & Eua consētiētes peccato,reddiderūt se diabolo. Si ergo captiui generāt filios, filij etiam sunt captiui. Sed uenit xp̄s optim⁹ mercator de celo ī terrā,sciēs ualorē animarū,dedit nō pomū,nec aurū &c.sed solū sanguinē pretiosissimū inestimabilis ualoris,q redemit nos. Iō dicit,redēpti estis.Nota redēpti.i.iterum empti.Vn̄ cōclusio est theologie, ꝙ minima gutta sāguinis xp̄i erat pretiū sufficiens & superabūdans ꝓ mille mūdis redimendis uirtute diuinitatis & infinite charitatis. Mō cogitate quot guttas sanguinis xp̄s ꝓ nobis dedit.Primo adhuc puer in circumcisione & in prima gutta redemit nos.Idē in scd'a &c. Scd'o in nocte passiōis quot guttas sanguinis emisit.Lu.xxij.Fact⁹ est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrētis in terrā &c.qlibet gutta fuisset precium sufficiēs. Tertio qn̄ fuit adductus in domo Pilati &c.Quarto qn̄ fuit corona

tus ſpinis, totum caput fluxit ſanguine.
Quinto qñ fuit crucifixus in manibus
& pedibus, quot gutte ſanguinis cade-
bãt ſuper caput uirginis Marie. Itẽ quot
lachrymas, quot guttas ſudoris, quot la-
bores dũ iret p̃dicando. Iõ non dicit em
pti eſtis, ſed redẽpti.i. pluries empti. I-
deo Ap̃ſus, Habem⁹ redemptionem, nõ
dicit emptionẽ, per ſanguinẽ ei⁹ remiſ-
ſionẽ peccatorum ſcd'm diuitias gratie
eius que ſuperabũdauit in nobis, ad E-
ph.j. Ecce p̃ria rõ quare xp̃s eſt paſtor bo
nus, quia oues ſuas emit p̃cioſe. Moral̃r.
Hic pẽſari poteſt ſi tãti ualoris eſt aĩa, &
xp̃s tm̃ p̃ciũ dedit, quõ quilibet debet a-
nimã ſuã cuſtodire. Q̃uo eſt dignus ma-
gna rep̃hẽſione ille q̃ ꝓ aliqua utilitate
mũdana, uel pro aliquo bono terreno
cõſequendo, dat aĩam ſuam diabolo pec
cãdo mortal̃r, quia tunc aĩa uendit̃ dia-
bolo modico p̃cio ſup̃bie uel auaricie,
& ſic de alijs p̃ct̃is, tunc aĩam care a xp̃o
emptã das pro tam uili p̃cio. Dicat̃ para-
bola de mercatore ditiſſimo, q̃ in nũdi-
nis expoſuit totã ſuã pecuniã, & emit u-
nã p̃cioſam margaritã, & dedit illã uxo
ri, que poſuit ad burſam ſuam, & tranſi-
uit quedã mulier portãs lactucas, & de-
dit illam pro lactucis. Nunquid iudica-
tis uos ipſam fore ſtultã uel fuiſſe? Simi-
liter uos eſtis in hac ul̃ tali fatuitate. Iſte
mercator eſt Chriſt⁹ q̃ uenit de celo ad
forũ & feriã huius mũdi, & emit precio-
ſiſſimã margaritã, ſcilicet animam, pro
qua dedit totũ ſuũ ſanguinem, & cõmi-
ſit eam mihi meã, tibi tuam. Vetula cum
lactucis tranſiens eſt tentatio, dicens, O
qualis delectatio &c. Et quando ſibi con
ſentis, tunc tradis ſibi margaritam.i. ani-
mã. Verbi gratia. Quando tẽtatio tentat
te de uana gloria, ſuperbia, & ſic de alijs
peccatis, tunc uendis animã; uel quãdo
ꝓ modico lucro iuras falſe. Alij dãt pro
modica delectatione, ſicut luxurioſi. Alij
pro uno prãdio uel tacea uini, ut guloſi
frangẽdo ieiunia. Alij pro una dormitio
ne, ut pigri quando dimittunt miſſã &c.
Ideo ſcriptura dicit Deuter̃.iiij. Cuſto-
di temetipſum, & animam tuam ſollici-

te, ſcilicet ne redeat in ſeruitutem
boli. Quãdo reuertetur mercator, i.
in morte hodie uel cras, quid dicet
bis? Videte ergo quomodo eſt caue
a peccatis. Dicit ille doctor Leo p
ſermone paſſionis domini. Agnoſc
Chriſtianę dignitatem &c. Dico ſ
do, Bonus paſtor Chriſtus cuſtodit
ſuas ſtudioſe. Iã uidetis quomodo
libet dominus qui habet oues in te
bi ſunt lupi, bene cuſtodit. Sic facit
ſtus Chriſtianis ne a lupis inferni
rentur. De hoc dicit ip̃emet in ſec
parte euangelij, Mercenarius aũt &
non eſt paſtor &c. uſque, me mee, u
nit differentiam inter uerum paſt
& mercenarium. Nota quomodo
mini qui habent oues in deſertis d
as cuſtodias ouibus, ſcilicet paſtore
canem contra lupum latrantem. S
ad cuſtodiam ouium ſuarũ dat du
ſtodias. ſ. paſtorum & miniſtrorum
ſtores ſunt ſancti angeli. Vñ doctri
ſacre theologie, ꝗ quilibet ab or
tiuitatis ſue habet angelum ad cu
am deputatum. De hoc uide Tho
te. q. cxiij. Dic practice. Quando m
debet parere, Chriſt⁹ in celo uoca
angelum nomine ſuo, quia omni
nomina uocat, di. Committo tibi
uel filiam, cuſtodias &c. Proles n
do per prius recipitur per ange
manibus angeli.i. in cuſtodia & di
tia, q̃ obſtetricis, q̃tũcũq; ſit preſ
quo ſequit̃ ꝗ nunq̃ aliqua mulie
ſine obſtetrice. Dicit Hiero. ſupe
bo, Angeli eorum.i. hominum, ſe
uidẽt faciem patris mei qui in ce
Mat. xviij. Dicit hic glo. Hiero. N
eſt dignitas animarum, ut unaque
beat ab ortu natiuitatis ſue bon
gelum ad cuſtodiam deputatũ. N
queq;, nullus dominus dat unũ p
cuilibet oui, ſed cõmittit. c. uel. c
ſtori. Xp̃s uero tm̃ diligit aĩas ꝗ cu
dat ſuũ paſtorẽ ſiue cuſtodẽ. Ecce
cuſtodit oues, Cogitate hic &c. Si
beret oues ſicut ãtiqt⁹ habebant
& alij reges, & diceret militib⁹ ſuis

ronib⁹, cõmitto uobis illas oues deserti, ut ipsas custodiatis, quõ ĩdignarent ipi, nec haberent patientiam, & sancti angeli quorum minor est maior q̃ sit hic Papa, rex, uel imperator, reputant sibi ad honorem, quod deus uelit eis committere creaturas, quas fecit ad imaginem & similitudinem suam, & redemit sanguine suo, & regratiantur deo. Nec unquam angel⁹ deserit creaturã sibi cõmissã usq; ad mortẽ, quã tũc ducit ad paradisũ si sit ꝑfecta, uel ad purgatoriũ, uel ipsam dimittit in manib⁹ demonũ, si sit ĩpenitẽs & mala. De hoc Dauid, Angelis suis mãdauit de te, ut custodiãt te ĩ oib⁹ uijs tuis. Nota, uniuersaliter in omnibus, & ꝑ mare & per terram &c. Moraliter habetis hic doctrinam, quando habetis aliquam tentationem uel occasionem peccandi, ꝙ cogitetis p̄ñtiam angeli. Nullus em̃ fur faceret furtũ alio uidẽte, nec luxuriosus luxuriã. Cogita ꝙ angel⁹ sẽp te uidet &c. Item Ber. In quolibet angulo & quolibet diuersorio da reuerentiã angelo, & noli p̄sente eo facere qđ me presente facere non auderes. Secundo, Christus ad custodiam ouium suarũ dat canes qui latrant contra lupos inferni. Sed canes sunt omnes qui habẽt officiũ p̄dicandi, magis em̃ timẽt & terrent demones clamore & latratu predicatiõis, q̃ lupi latratu canum. Maior dignitas est esse talẽ ministrũ & canẽ, qa est officiũ apostolicũ ouiũ xp̄i, q̃ esse patriarcham uel ꝓphetam. Autoritas, Iob in persona xp̄i crucifixi di. Nũc deridẽt me iuniores, tẽpore quoꝝ nõ dignabar p̄res ponere cũ canib⁹ gregis mei. Iob. xxx. Nota, Nũc. s. ĩ articulo passionis deridẽt me iuniores tẽpore. s. Iudei q tũc erãt, quoꝝ patres, q sunt patriarche & ꝓphete, non dignabar ponere cũ canibus gregis mei. s. cũ ap̄lis, qa maioris dignitatis fuerunt ap̄li & uiri ap̄lici, q̃ patriarche & ꝓphete. Nota ergo quõ est magnũ officiũ predicatoris, & cũ quãta uigilãtia exercẽdũ uiril̄r latrando. Iõ Dauid ps. lxvij. Dicit dñs ex Basan, cõuertã, cõuertã ĩ ꝓfũdũ maris, ut ĩtingat pes tu⁹ in sanguine, lingua canũ tuoꝝ ex inimicis ab ipso. No. Dixit dñs, ex Basan. i. cõfusiõe, cõuertã. s. peccatorẽ, conuertã in ꝓfundũ maris. i. amare contritionis. Et quõ fiet istud? Rñdet Dauid, Vt intingatur pes tuus. s. corpus, in sanguine. s. passionis, & lingua canũ tuorum, scilicet predicatorum, de Christi passione predicantium: ex inimicis supple, liberentur oues, ab ipso scilicet Christo, & non uirtute predicationis. Moraliter. Modo canes dati a Christo ad custodiam ouium fecerunt pacẽ cum lupis inferni. Ideo oues male custodiuntur. Nota hic parabolam de Esopo de canibus & lupis uolentibus bellare. Quidam lupus antiquus qui multa uiderat & audiuerat dixit, Rogo ꝙ ante p̄liũ ꝑmittatis me loqui cum canib⁹. Qui dixit canibus, Magnũ malum erit uobis bellare nobiscũ, qm̃ uel eritis uicti, & sic male ꝓ uobis, uel uictores, & si morimur, uos perditis uitam, quia nobis mortuis non indigent uobis. Hoc audito canes dissimulauerunt & fecerunt pacem. Significatum huius parabole est bonũ. Lupi sunt demones, canes autem predicatores, qui debent bellare, sed pacem fecerunt, quia iam predicatores non latrant contra demones pro custodia ouium, sed ut uideantur clerici, aut habeãt familiaritates, pecunias &c. predicant doctrinas Poetarum & non Christi. Ideo iam uerificatur illud Esa. lvj. Omnes bestie agri uenite ad deuorandum, uniuerse bestie saltus. Speculatores eius ceci omnes nescierunt, uniuersi canes muti non ualentes latrare, uidentes uana, dormientes, & amantes somnia, & canes impudentissimi nescierũt saturitatem. Ipsi pastores ignorauerunt scientiam, alias intelligentiam, omnes in uiam suam declinauerunt unusquisq; ad auaritiam suam a summo usq; ad nouissimum. Ideo deuorant lupi, scilicet demones, tot oues. Si dicatur, Mirum est ꝙ aliqua ouis ꝑeat, qa habet angelũ custodẽ &c. Rñdeo, ꝙ de⁹ ꝑ angelos custodit oues, sed nõ cogit liberꝝ arbitriũ. Xp̄s p̄cipit, angelus ꝓ̄o consilium dat, & inducit, sed non

cogit.uerbi gr̃a, Xp̃s ut dñs & pastor prĩcipalis precipit humilitatem, & angelus te inducit ad eandem, sed es ita malus & induratus in malitijs tuis &c.ꝙ nõ uis credere Christo precipienti, nec angelo cõsulenti, sed uis facere sup̃biam, pompã &c.Itẽ de alijs uirtutibus & uitijs oppositis.Ecce quare perduntur oues xp̃i, quia nolunt stare sub cura seu regimine pastoris. Iõ Dauid, Erraui sicut ouis que perijt &c.Dico tertio, ꝙ bõitas pastoris Christi ostenditur in hoc, ꝙ oues suas pascit copiose, scilicet in sacramento altaris. Multum est eñ qñ dñs permittit comedere oues ĩ horto suo, multomagis quando in sua mensa & de suo pane.Pl⁹ facit xp̃s in ouibus suis, quas permittit comedere in domo.s.ecclesia, & in mensa sua.s.altari, quibus dat non panem, sed corpus suum in cibum, & sãguinẽ suum in potum, non unũ frustrũ, sed totũ corpus.De hoc dicit euangelium, Sicut nouit me pr̃, & ego nosco patrẽ, & animam meam pono pro ouibus meis. Dicit hic Greg.ꝙ hoc dicit de sacramento altaris. Fecit xp̃s quod monuit, oñdit quod iussit.Bon⁹ pastor aĩam suã ꝓ ouib⁹ suis posuit, ut in sacramento nr̃o corpus suum & sanguinẽ uerteret, & oues quas redemerat, carnis sue alimento satiaret.De ista pastura prophetia. Ezech.xxxiiij.Hec dicit dominus. Ego pascam oues meas in montibus Israel, In pascuis uberrimis pascam eas & in montib⁹ excelsis.s.in tribus substantijs altissimis q̃ sunt in hostia consecrata. Vñ altior mõs seu creatura mundi corporalis, & melior est corpus Iesu Christi, quod ibi est in hostia. Mat. xxvj. Accipite & manducate, hoc est corpus meum. Dixit Christus in cena ap̃lis. Scd's mõs altissim⁹ super oẽs creaturas sp̃uales melior & excellentior est anima xp̃i, q̃ ibi est etiam in hostia consecrata ꝑ naturalẽ cõcomitãtiam. Tertius mõs altissimus, q̃a de omnib⁹ substantijs liquorosis melior & excellentior est sanguis xp̃i, q̃ ibi est per naturalem cõcomitantiam. Iõ non datur uobis in calice. Itẽ super oẽs creaturas corporales & sp̃uales & liquores est diuinitas, q̃ est tota [in ho]stia consecrata. Ecce qualis bolu[s] quare dicit ego pascã oues meas & ra[t]r. Si ergo uultis esse cum ang[elis in] pascuis paradisi, communicate q[uolibet] anno in pascha bene parati, al's nũ[quam reci]piemini in paradiso.Et est magna[ratio] ꝙ qui nolunt recipere Christum i[n do]mo sua, non recipiantur a xp̃o in p[aradi]so. Amen amen dico uobis, nisi m[an]caueritis carnem filij hoĩs, & biber[itis] ius sanguinem, non habebitis ui[tam in] uobis.Ioã.vj. Qui aũt cõmunicant [reci]piũtur a xp̃o di. Dignum est, q̃a m[e rece]pisti, ut te recipiã in domo mea.M[at.] Euge serue bone & fidelis. Nota q[ꝙ sicut] quolibet anno xp̃s debet recipi sac[ramen]taliter, sic in qualibet dñica debet [recipi] spiritualiter in missa, ĩ qua sacerdo[s] recipit sacramental'r, & tot⁹ ppl's [re]cipere debet spiritualiter. Iõ dicit [sacer]dos in cõicãdo, Refecti cibo pot[uque ce]lesti &c. Non dicit refectus, quia omnia membra corporis reficiuntur [ci]bo ab ore sumpto, sic de corpore [xp̃i] oĩa membra coniuncta reficiunt[ur]. Dic quomodo seruatis quatuor c[ondi]tionibus debent xp̃m recipere in [mis]sa spiritualiter. In dñica prima ne sint [...]ti.j.ad Cor.xj.Cum conuenitis ad [man]ducandum inuicem expectate.s.nol[ite] batis qñ &c.Secunda ut sint in con[fessi]one, q̃a quãdo homo inuitauit, [de]bet esse in manuũ ablutione. Dauid [po]pulus eius & oues pascue eius intr[ate] portas ei⁹, scilicet eccl'ie, in cõfessio[ne]. Non dicit in epistola, uel in euang[elio]. Tertia ne loquantur in ecclesia.Hec [di]cit dñs deus sctũs Israel. Si reuerta[mini] & quiescatis, salui eritis.In silentio [et] spe erit fortitudo ur̃a.Esa.xxx.Nota [re]uertamini, scilicet a laboribus & ne[go]tijs temporalibus. Quartã, ne recea[nt] quousq; datur cõgerium benedictio[nis] iuxta illud Deuter.xxxij.Date magn[ificen]tiam deo nostro, dei perfecta sunt o[pera] &c. Dico quarto, ꝙ xp̃s tanq̃ bonus [pa]stor oues suas collocat secure.Sicut [pa]stor in securo collocat oues suas &c.

facit Christus. De hoc quarta pars euangelij. Alias oues habeo, q̃ nõ sunt ex hoc ouili &c. usq; in finem. Vnde bona gens uideo ꝙ uos qui habetis oues in monte in pascuis, cum uenit nox, ponitis eas in aliquo ouili, ne lupi deuorent eas. Sic facit Iesus de nobis quãdo uenit uesper, scilicet dies mortis, Iesus collocat animas in paradiso, si bene uixerunt, ne lupus .i. diabolus eas deuoret. Et loquitur Christus angelis dicens, Alias oues habeo, scilicet homines & mulieres, & illas oportet me adducere, scilicet per innocentiam, uel per obediẽtiam, uel per penitentiam. Ouile seu locus ouium harũ ubi ĩ nocte mortis securissime requiescẽt est celum empyreũ, scilicet societas angelorũ & fit unũ ouile & unus pastor &c.

De eadem dominica. Sermo secundus.

Fiet unum ouile & unus pastor. Io.x. In pñti sermone iuxta motiuũ thematis uolo uobis predicare & declarare quõ aĩe sctẽ collocantur, & ordinantur in paradiso, & si uultis tenere bonam uitam, scietis cum quibus angelis eritis collocandi in paradiso. Credo ꝙ erit materia deo gratiosa & acceptabilis, & nobis proficuosa & meritoria. Sed primo salutetur uirgo Maria. Pro huius uerbi declaratione & ueniendo ad materiam predicãdam, Sciendum ꝙ inter antiquos doctores & magistros fuerunt due magne questiones, de ordinatione animarum & angelorũ in paradiso. Questio prima erat de preeminentia. Secundã de residentia. Prima de preeminentia, Vtrũ angeli in celo sint sũpiores & altiores aĩab⁹, uel econuerso, uel sint equales. Scd'a de residentia, Vtrũ angeli oẽs in gloria sint ad dexterã xp̃i, & aĩe ad sinistrã, uel ꝑ oppositũ, uel si stent simul. He questiones erant difficiles ad sciendum, sed xp̃s eas declarauit respondendo ad unam questionẽ quam sibi fecerunt Iudei, de qua loquũtur tres euangeliste, scilicet Mat. xxij. Mar. xij. & Luc. xx. Dic historiam de questione facta Christo de muliere q̃ habuit septem uiros, in resurrectione cuius esset uxor. Quibus xp̃s rñdens dixit, Filij huius seculi nubunt, & traduntur ad nuptias, illi uero qui digni habebuntur seculo illo in resurrectiõe ex mortuis, nõ nubent, neq; ducent uxores, neq; ultra mori poterunt. Equales eñ angelis sũt. Luc. xx. Patet rñsio ad primam questionem de preeminentia, ꝙ angeli non sũt superiores animabus, nec ecõuerso, sed anime & angeli sunt equales, scilicet in puritate, dignitate, & gl'ia. Secunda questio est de residentia, q̃ patet ex alia xp̃i rñsione, quam fecit Iudeis dicẽs, Erratis, nesciẽtes scripturas, neq; uirtutem dei. In resurrectione eñ neq; nubũt neq; nubentur, sed erunt sicut angeli dei in celo. Mat. xxij. Nota ly sicut est aduerbium, & dicit similitudinem, ergo angeli non erunt ad dexteram, & anime ad sinistram uel econuerso, sed erunt simul. Et hoc dicit thema propositum, Fiet unũ ouile, scilicet de hominib⁹ bone uite, & de angelis, sub uno pastore, scilicet xp̃o regnante super omnes. Modo ex doctrina Christi, & Apostoli Pauli, & Ioãnis euangeliste qui hoc uidebunt ex xp̃i ostẽsione eis facta, nos scimus ordinationẽ paradisi quomodo ibi sunt nouem ordines angelorũ, ut expresse hic ponit Dionysius q̃ habuit a Paulo, quos ordines beatus Ioannes uocat plateas. Et platee ciuitatis aurum mundum, tanq̃ uitrum ꝑlucidum. Apoc. xxj. Nota corporalẽ pulchritudinem platearum. Intñ ꝙ si possent uideri &c. In prima platea sunt angeli sic dicti. Et de isto ordine quilibet nostrum habet unum angelum ad custodiam sibi deputatum, ubi sunt plures q̃ sunt in mundo folia arborum. Dicit sanctus Tho. ꝙ sicut quantitas cõtinua istorum inferiorum non est nisi punctus respectu quãtitatis celi: Sic q̃titas discreta rerũ mũdanarũ nihil est respectu quantitatis discrete illorum qui sunt in celo. Et in hac prima platea est capitaneus Raphael. Secunda platea altior est archangelorum, capitaneus est Gabriel. Tertia pla-

gia platea est principatuũ, Capitaneus est Michael. Autoritas. Dan .x. Ecce Michael un⁹ de principib⁹ primis. Quarta omnib⁹ predictis excellẽtior est potestatũ. Nescitur qs est ibi capitaneus, qa de⁹ nõ reuelauit nisi de tribus predictis. Quinta pulchrior est uirtutum. Sexta dñationum. Septima thronorũ. Octaua cherubin. Nona omnib⁹ alijs maior, nobilior, & pulchrior seraphin. Aĩe aũt collocantur quedã in primo ordine, quedam in scđo &c. Nulla autẽ est sup oẽs ordines angelorum, nisi solus Christus cum uirgine Maria a dextris eius. Hieronymus, Non est fas credere aliquẽ sanctorũ oẽs ordines angelorum transcendere, nisi solũ uirginem Mariã, de qua dicit ecclesia, Exaltata est scã dei genitrix sup choros angelorum ad celestia regna. Et sic fit in celo empyreo unum ouile & unus pastor. Modo declarabo uobis q̃ aĩe uadũt in primo ordine, & q̃ in secũdo &c. Et dũ ego dicam qlibet uestrum cogitet de se & uideat si teneat talem modũ uiuendi. Vnde sicut sunt in celo nouẽ plateę seu ordines angelorũ, sic sunt in hoc mundo nouẽ modi bone uite correspõdentes nouem ordinibus angelorũ. & q sunt in primo gradu bone uite, collocantur iu primo ordine. Primus modus seu gradus bone uite est afflictio penitẽtialis. s. de peccatis, de quibus nullus potest se excusare, facere penitentiam, pro tempore conuerti ad deum, conteri cum ꝓposito non redeundi ad pctã, confiteri, uitare occasiones peccandi, affligere carnem aliquo modo uel ieiunio, uel cilicio, uel disciplinis &c. quia occasiõe carnis peccamus. Tales quando decedunt, facta condigna penitentia, qa aľs complebitur in purgatorio, quando talis est in articulo mortis, subito angelus custos ascendit in celum. Et Christus interrogat, Que noua? licet sciat oĩa, tũ ipẽ iterrogat iustũ & impium. ps. x. Respondet angelus dicens, Dñe mõ sunt tot anni ꝙ uos commisistis mihi talem, & mõ est in articulo mortis, & dñe uixit sic &c. Et uirgo gaudet, & dicit filio, Fili honorã-

dus est ex quo amore uestri fecit
non ex uana gľia. Tũc xp̃s uocat
lem dicẽs ꝙ uocet angelos & m
sociandum & liberandum a dem
De hoc autoritas, Si fuerit ꝓ eo a
loquens unus de milibus ut ann
hois equitatẽ, miserebitur eius &
Libera eũ ut nõ descendat in cor
nẽ. Inueni in quo ei ꝓpicier. Iob.
Hoc uidentes & scientes filij uest
ui, petunt ꝓ gr̃a a xp̃o ut honorẽ
uel matrẽ &c. Et descendunt cum
lis, ut hoc patet ex multis miracul
statim sentit pñtiam angelorum, &
rata a corpore statim uidet angelo
nimas, & cognoscit oẽs, & salutat
cens, O angeli benedicti & uñ he
Deinde uocat filios noĩb⁹ di. & ub
ter tuus maior? Rñdet in inferno
ta quõ de magnis pauci saluantur,
sunt pleni superbia. Quãuis aĩa d
coniuncta carni, non potest uide
carnalia uel corporalia &c. Deinde
dunt in celum, & aĩa ascẽdit in me
gelorũ ad instar nobilis spõse, q̃
ptiarũ associatur a baronib⁹ &c. D
autoritas. Factum est ut moreretur
dicus, & portaretur ab angelis in
Abrae. i. in gľiam paradisi. Luc. xvj.
sunt in porta paradisi, portarij ape
intrant, & statim in prima platea fi
gnum festum ab angelis. Autoritas
co uobis ꝙ gaudium est coram a
dei super uno pctõre penitentiam
te. Luc. xv. Bis ponitur hec autori
dicto cap̃. quia gaudent tã angeli
sctĩ. Quanto ergo magis gaudent &
geli & sctĩ super uno pctõre penite
cõplente, & celũ introeũte? Deinde
nit aĩa usq; ad xp̃m & ibi coronatu
ipso xp̃o. O qualis amor. Autoritas.
autẽ in perpetuum uiuent & apud d
num est merces eorum & cogitatio
rum apud altissimũ. Iõ accipient re
decoris & diadema spẽi de manu do
ni. Sap. v. Quãtũ gaudet rex in die c
nationis sue qñ coronatur, q̃ coro
nihil est respectu illius corone que
ti non põt. Tunc de aĩa coronata d

xp̃s, Collocetur in ordine angelorꝝ in ca
thedra. Ergo bonũ est facere penitentiã
de pc̃tis. Iõ xp̃s, Penitẽtiã agite, appropi
quabit enĩ regnũ celorũ. Mat. iiij. Secũdꝰ
gradus seu modus bone uite est melior.
s. deuotio spũalis p̱ additionẽ, quia ultra
afflictionẽ penitentialem hñt deuotionẽ
spiritualem q̃ est melior. Rõ, quia meli-
or est aĩa q̃ corpus. afflictio penitentialis
tangit corpus, sed deuotio tangit aĩam q̃
est melior corpore. Spũs est qui uiuifi-
cat, caro nõ prodest qcq̃. Io. vj. Corpus
enĩ oĩa bona habet ab aĩa. s. uidere, audi-
re &c. Deuotio spũalis est; qñ homo libẽ
ter & cum gaudio facit spũalia, ut orare.
Qñ religiosi & clerici dicũt suum offĩm
deuote & distincte, surgunt ad matuti-
nas de nocte, quas dicunt in memoriam
passiõis seu captiõis xp̃i. Idem de alijs ho
ris canonicis. Secus de illis qui dicũt ma
tutinas albas, uel rubeas, nec celebrant
nisi pro pecunijs. Idem de deuotione
spirituali secularium, facere orõnẽ quo
libet die deuote nõ induẽdo &c. audire
missam & sermones in dñica cũ silẽtio,
confiteri & cõicare &c. Qñ tales dece-
dunt collocantur in secũdo ordine. s. ar-
chãgelorꝝ, scd'm practicam prius dictam,
& fit eis maior honor, quia ultra afflictio
nem penitentialem hũerunt deuotionẽ
spũalẽ. Et in qualibet platea fit magnum
festũ dicẽdo, Felix dies, felix hora, felix
tp̃s, felix mora in qua penitẽtiã comple-
uisti cantando. Rõ est, quia decet qui in
hoc mũdo magis approximatur deo, qd'
etiam in alio sit ꝓpinquior. Iõ dicebat
Dauid, Ecce qui elongant se ad te. s. p in
deuotionem spũalẽ, pibũt in corpore &
aĩa. Mihi autem adherere deo. s. p deuo
tionem spiritualem, bonum est. ps. lxxij.
Tertius modus est melior. s. miseratio
fraternitatis semper ĩtelligitur per addi
tionem, qñ ultra afflictiõem & deuotio
nem spiritualem habent miserationem
fraternalẽ. Dicũt doctores theologie, ꝙ
bonũ est ieiuniũ, qd' est afflictio. Melior
est oratio que est deuotio. Sed adhuc me
lior est eleemosyna q̃ est miseratio frat-
nalis. Qñ hõ cõpatiẽ pauperi, tũc dat sibi
de corde. Quando iuuat eum dando si-
bi cibum uel potum tunicã &c. tunc dat
sibi eleemosynam de bursa. Dic modum
dandi elemosynam portando pecunias
in manu &c. Sic enĩ uitatur uana gl'ia in
te, & uerecundia in paupere. Seneca, Ni
hil carius emitur, q̃ quod precibus obti-
netur. Cogitate ꝙ qñ uaditis ad eccl'iam,
uadatis ad petẽdũ eleemosynã a xp̃o &c.
uel sanitatem uel pacẽ. Iõ date & dabitur
uobis, uel mutuando sine usura. Vñ in a-
liquo casu maior eleemosyna est mutua
re q̃ dare &c. Item secrete mittere pau-
peribus ꝟecũdis bladum uel uinũ uel ue
stes. Item puellis ad maritandum. Item
soluendo pro captiuis, qñdo tales mori
untur, aĩa collocatur cũ maximo honore
in tertio ordine. s. principatus, non sine
ratione. ergo dixit xp̃s, Beati misericor-
des, qm ipsi mĩam cõsequentur. Mat. v.
Quartus modus oĩbus alijs predictis me
lior est patientia uirtualis. Rõ, quia sunt
multi qui libenter faciũt pñiam, & orãt
deuote, & faciunt eleẽmosynas, sed ĩ ad
uersitate nesciunt habere patientiã, quã-
do deus dat eis aliquam tribulationem,
quia omnia mala pene sunt a deo, ut in-
firmitates quas habemꝰ, & paupertatem
patienter sustinere, non indignari ĩ cor-
de, murmurare contra deum. De hoc di-
co uobis mirabile de illo sancto homi-
ne Iob ditissimo, qui habebat septem fi-
lios nobiles, & tres filias, septem milia
ouiũ, mille boues, tria milia camelorꝝ,
quingentas asinas, & multas possessio-
nes & redditus, & una die perdidit om-
nia. Dic practice quomodo ueniebant
serui nunciantes sibi quomodo Caldei
ceperunt boues &c. Qui in fine patient
respondit, & dixit, Nudus egressus sum
&c. Dominus dedit, dominus abstulit, si
cut domino placuit ita factum est. Sit no
men dñi benedictum. Iob. j. & .ij. ca. Et
qñ uos perditis unum animal uel aliud
qd, maledicitis &c. iõ patienter sustine
te. hec est dei uirtus q̃ uocaẽ magna, Act.
viij. Quando tales decedunt, collocãtur
in quarto ordine altiores Michaele. s. in
ordine potestatũ cũ tãto honore ꝙ non

ſufficiunt uerba ad exprimendum, ſed
cogitate. Iõ Apl̃s, Patientia uobis neceſ
ſaria eſt.ſ.pro iſta gloria habenda, ut uo-
luntatem dei facientes, reportetis pro-
miſsionem, ſcilicet illius glorie. ad Heb.
x. Quintus modus melior eſt concordã-
tia proximalis q̃ eſt maior. Ratio, quia ha
bere patientiam in hoc quod deus facit,
eſt de neceſsitate facere uirtutem, quia
non potes te uindicare de deo, ſed de in
iurijs q̃ fiunt a ꝓxĩo, de quo hõ poteſt ſe
uindicare, & non uelle uindictam ꝓpter
deũ, hec eſt magna uirtus, qñ nec indi-
gnatur in corde, nec aufert uerbũ, immo
orat pro eis. qñ tales decedũt, collocãtur
in quinto ordine.ſ.uirtutum. Cogitate q̃
feſta fiunt in quolibet ordine qñ tranſit
&c. Ideo Apoſtolus, Si fieri poteſt, quan-
tum ex uobis eſt cum omnibus hoĩbus
pacem habentes. Nõ uoſmetipſos defen
dentes.i. uindicantes chariſsimi, ſed da-
te locum ire. Scriptum eſt em̃, Mihi uin
dictam & ego retribuam dicit dominus.
ad Ro.xij. & Deut.xxxij. Nota, ſi fieri po
teſt.ſ.quãtũ eſt ex parte ueſtra requiren-
do pacem, etiam ſi eſtis iniuriatus, qaibi
eſt meritum. Sextus modus alijs melior
eſt preſidentia humanalis.ſ. prelatorum
eccl̃ie & dñoꝝ temporaliũ. Hec eſt ma-
ior. Rõ, quia non ſolum reſpicit utilita-
tem proprie perſone, ut alij quinq; mo-
di predicti, ſed utilitatem etiam totius
ppl̃i ſibi ſubiecti, quia nõ ſolũ gubernat
ſe bene in perſona ſua & ꝟtuoſe, ſed etiã
totũ ppl̃m ſibi cõmiſſum. Verbi gr̃a, de
bono papa &c. uſq; ad rectorẽ, & de bo-
no imperatore uſq; ad rectorẽ ciuitatis,
quando habuit iuſtum titulũ &c. Et quã-
do ſunt in dñio, nõ ſolũ gubernãt ꝑſonã
in afflictione penitentiali, et deuotione
ſpirituali, & miſeratione fraternali, & in
patientia uirtuali, & concordantia pro-
ximali, immo ultra hoc regunt ppl̃m in
iuſtitia, quia nec amore, nec odio, nec pe
cunia faciunt contra iuſtitiam, conten-
tantur de ſuis redditibus, non faciunt
oppreſſiones &c. Idẽ de prelatis eccleſia
ſticis, q corrigunt pc̃ã notoria, quia ex
predictis ſecretis q̃ nõ cadũt in iudicio
hoĩm, ſed dei, nõ punit̃ ſiue ciui[...]
cõitas. Qñ tales decedũt, colloca[...]
magno feſto & honore in ſexto o[...]
ſ.dñationũ. Dic quõ ibi fit magn[...]
in quolibet ordine tranſeũdo. Di[...]
go Maria filio, magnum feſtum de[...]
ri, quia tot anni ſunt ꝙ nullus aſc[...]
talibus, quia oẽs ſe male guberna[...]
de illo qui poſt mortẽ apparuit a[...]
ſuo dicẽs, Si fuiſſem de numero p[...]
rum, nõ fuiſſem de numero ſaluan[...]
Ideo dicit ſcriptura, Si delectami[...]
dibus, & ſceptris o reges ppl̃i, dili[...]
pientiam, ut in perpetuum regne[...]
ligite lumẽ ſapiẽtie oẽs q preeſt[...]
&c. Sap̃.vj. Septimus ſemper aſce[...]
eſt maior.ſ.paupertatis apl̃icalis, q[...]
re Chriſti homo deſpicit & ami[...]
mnia bona tẽpalia, & eſt ita philo[...]
de paupertate, ꝙ nihil uult haber[...]
neceſsitatem, & ꝓcurat honorem
ſaluationem animarum. Qñ tales [...]
dũt, cum magnis honoribus colloc[...]
in ſeptimo ordine.ſ. cũ thronis. A[...]
tas. Beatus Petrus ꝓ ſe & ꝓ alijs de
apl̃ica q̃ſiuit a xp̃o dicẽs, Ecce noſt[...]
mus &c. Matth.xix. Rñdit xp̃s, Ame[...]
co uobis ꝙ uos q ſecuti eſtis me, i[...]
gñatione cum ſederit filius homi[...]
ſede maie. ſue, ſedebitis & uos ſupe[...]
des. Lucas dicit, Sedebitis ſuper th[...]
in duodecim tribus Iſr̃l. Luc.xxij. O[...]
uus gradus melior eſt ſapientia di[...]
lis, quando ultra paupertatem apl̃ic[...]
bent ſapientiam diuinam, & ſunt il[...]
nati, & in ſe hñt intellectum clarum
illuminant alios in ueritate fidei ca[...]
lice predicando contra tenebras p[...]
Qñ tales decedunt, collocantur in [...]
uo ordine, ſcilicet Cherubin, q inte[...]
tatur plenitudo ſcientie. Autoritas. [...]
docti fuerint, fulgebunt quaſi ſplen[...]
firmamẽti, & q ad iuſtitiam erudiũt[...]
tos, quaſi ſtelle in perpetuas eternita[...]
Dañ.xij. Nonꝰ gradꝰ, oĩbꝰ alijs ſupra[...]
ctis melior eſt charitas ſupernalis. [...]
maior horꝝ eſt charitas. j. ad Cor̃.xiij.
aliq ſed pauci ita ardentes & inflam[...]
ti in amore dei, ꝙ oĩno ſunt igniti, q[...]

nihil aliud uolũt, nec desiderãt nisi deũ, amore cui⁹ oẽs labores sunt dulces, semper desiderant esse cũ xp̃o. Vñ si de⁹ diceret eis, Adhuc oportet p̃ annũ expectare, & uiuere in mundo. Rñderent, O domine, & quare non statĩ &c. Nota contra illos q̃ fugiũt mortalitates exẽplo duorum captorum. Iustus gaudet qñ dicitur sibi ꝙ exeat de carcere, secus de illo qui est cõscius sibi &c. Sed pauci sunt sic inflãmati diuino amore, sed heu maior p̃s de uanitatibus mundi, ut miles de pulchro equo, sacerdos de pingui bñficio, religiosus de aliquo libro, sed nõ de libro uite.s. xp̃o, mulieres de pulchra ueste, uel ornatu, laboratores de pulchra possesione, uel uinea. Inflammãtur istis miserijs statĩ dimittendis, & non curant de istis bonis perpetuis, de xp̃o, de uirgine Maria, & de sc̃tis. Qui uero in perpetuis & futuris, & dei amore inflãmati fuerĩt cũ Paulo, qui ait, Cupio dissolui &c. qñ tales decedũt, cũ honore & festis indicibilibus collocãtur in nono ordine. s. Seraphinorum. Dicatur quomodo illa aĩa leuat a sc̃tis angelis, ut depingit de Magdalena, cũ cãticis & ĩstrumentis, & angeli respiciũt per fenestras suas, & ip̃am salutãt dicendo, O benedicta dies in qua incepisti seruire deo. Iõ ap̃s, Super omnia charitatem habete, qđ est uinculum perfectionis, ad Coll. iij. Auisetis uos, q̃a nisi teneatis aliquem modum uiuendi de nouem predictis, non intrabitis paradisum, quia non sunt alij modi bene uiuendi. Ecce quomodo fit unum ouile & unus pastor.

De eadem dominica. Sermo. iij.

PEccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum. j. Pe. ij. Sermo noster erit de fructu passionis Christi. s. uitãdi, destruendi, & expellẽdi peccata. Sed primo salutetur ỹgo Maria. Verbum propositum habet subtilitatem & difficultatem in theologia. Itẽ uolo ip̃m declarare dupl̃r intellectum sc̃d'm duas rõnes, ꝓpter quas xp̃s pc̃tã nr̃a ptulit in corpore suo sup lignũ. Prima p̃ satisfactionẽ gñalẽ, & hoc ut pc̃tã p̃terita sint indulta. Sc̃d'a p̃ instructionẽ uirtualẽ, & hoc ut pc̃tã futura sint defensata & ꝓpulsata, uel eiecta. Iõ dicit thema, Pc̃tã nr̃a ipse pertulit, id est, pfecte tulit. Dico primo ꝙ xp̃s ptulit pc̃tã nr̃a in corpe suo sup lignũ crucis ꝓ satisfactione gñali, iõ ut p̃terita dimitterentur, q̃a on⁹ & penã quã nos debebamus portare pro pc̃tis nr̃is, ipse portauit. Pro declaratione dic casum de cõitate seu uniuersitate, q̃ cõmisit crimẽ magnũ cõtra suũ prĩcipẽ & dñm, ꝓpter qđ fuit data sententia contra eos cõdẽnationis, uel ꝙ intra certum tp̃s mille milia florenorum soluerent, & non poterãt nec cẽtũ, uel ꝙ hoĩes & mulieres & pueri suspẽderent. Sed uenit hõ q̃dã diues, & soluit prĩcipi pro uniuersitate, & sic illa cõitas fuit libera a pena & solutione. Sic est de facto dñi nr̃i Iesu xp̃i. Nã iã uniuersitas seu cõitas generis humani ex peccato primi hoĩs & aliorũ post obligata erat, & data sententia fuerat contra eam in iudicio diuino, uel ꝙ satisfacerent deo, uel ꝙ suspenderentur in furca inferni. Et totum genus humanum non posset deo satisfacere pro uno peccato mortali. Rõ, quia peccatum contra deum factum est infinite offense, propter dignitatem dei qui offenditur. Vnde offendere laboratorem est peccatum, sed maius pc̃tm̃ est militẽ, maius peccatum est comitẽ, & sic ascendendo in infinitum, quo offenditur deus. Sed uenit ille diues hõ. s. xp̃s, portans infinitum thesaurum in gazophilacio corporis sui, dicens deo pr̃i, Pr̃ cõpatior huic uniuersitati, quod omnes suspendantur. Ad quẽ pater, Fili sicut sum misericors eternaliter essentialiter, ita sum & iustus. Iõ &c. Et filius, Iõ pater ego soluam, ego solus suspendar in furca crucis, ne aliquis mihi credens & obediens suspendatur in furca inferni. & placuit deo pr̃i. Iõ Christus soluit precium sanguinis de capite per coronam, de manibus & pedibus ex clauis &c. Ecce quõ peccata nostra. s. preterita ip̃e xp̃s ptulit per satisfactionẽ & redẽptionẽ gñalem,

ut dimittanť. De hoc autoritas, Christus semel pro peccatis nr̃is mortuꝰ est iustꝰ ꝓ iniustis, ut nos offerret deo, mortificatos quidẽ carne, uiuificatos aũt spũ. j. Pe. iij. Nota uiuificatos spũ. Sunt hic due q̃stiones. Prima, diceret aliquis qualem redemptionem fecit xp̃s, cũ tñ adhuc multi damnẽtur, ut infideles, iudei & agareni, & multi alij. Secunda questio de nobis xp̃ianis. Si xp̃s sufficienter & abũdanter redemit nos, & pro nobis soluit precium, quid ergo oportet me soluere & facere penitentiã de pc̃tis meis ex quo xp̃s abũdãter soluit, quare ergo confessores dãt pniã. Hic dico istam ueritatẽ, ꝙ xp̃s sufficiẽtur & abundãter, imo & superabundanter soluit ꝓ oĩbꝰ pc̃tis p̃teritis p̃sentibus & futuris q̃ pñt fieri, non solũ ꝓ peccatis xp̃ianoꝝ, imo etiã oĩm infideliũ, non solũ ꝓ isto mũdo, imo etiam ꝓ mille milibus mũdis si essent. Autoritas. Ip̃e est ꝓpiciatio ꝓ pc̃tis nr̃is, nõ pro pc̃tis nr̃is tm̃, sed etiã pro totius mũdi, sup. pc̃tis. j. Io. ij. Rñdeo ad questiões, ꝙ licet p̃ciũ redemptionis sit solutũ abũdãter ꝓ oĩbꝰ & supabũdãter, tñ oportet ꝙ illa redẽptio uel solutio sit aliquo mõ applicata. Quod fit dupl̃r, uel ꝑ lotionẽ baptismalẽ, uel per afflictionẽ penitẽtialẽ. De primo qñ aliquis baptizatur paruꝰ uel adultus. q.d. xp̃s soluit. iõ uenio ad baptismũ gaudẽs de sua solutione & in signũ huius recipio baptismum, talẽ nihil oportet soluere ꝓ pc̃tis suis, etiam si fecisset oĩa pc̃ã mũdi, nullã eũ oportet facere pniam, ex quo diues hõ soluit ꝓ cõitate. Si uos q estis de cõitate ꝓtestatis dicendo, Nolo gaudere illa solutiõe, remanetis in illa obligatione. Ita faciunt infideles ut iudei & agareni. Sed si uos protestatis & dicitis ꝙ uultis gaudere illa solutione, non remanetis obligati. Patet ratio, quia iudei & agareni damnantur. Diceret aliquis quare solutio & redemptio xp̃i executatur & applicatur nobis per lauamentum aq̃ baptismalis. Dicatur quõ xp̃s fuit lotꝰ & baptizatus in sanguine, sed qa homo nõ põt lauari in illo sanguine xp̃i, iõ lauať hõ in signum lotionis illius sanguĩs xp̃i, ꝟtute[...] uamentum aq̃ baptismalis habet[...] & efficaciã lauãdi aĩam. Ecce qu[...] cit autoritas. Xp̃s mortuus est &c[...] offerret deo per baptismũ. Patet s[...] ad primam questionem. Ad secũdã[...] stionẽ de nobis xp̃ianis quid dic[...] ꝙ si xp̃s abundanter & superabun[...] satisfecit pro nobis, quare ergo di[...] fessor, soluatis satisfaciendo pnia[...] Rñdeo hic & dico ꝙ in prima appli[...] ne solutionis xp̃i ꝑ baptismum que[...] cepistis, non oportet ꝙ uos soluat[...] quid. s. faciendo pnĩam de pc̃tis. S[...] post baptismũ iteꝝ uos obligastis[...] plicium inferni ex pc̃tis q̃ post ba[...] fecistis, iõ oportet ꝙ iteꝝ uobis [...] tur illa solutio & redemptio xp̃i, [...] baptismũ, qa non habet ꝟtutẽ nisi[...] Sic & xp̃s non est mortuus pro no[...] si semel, ideo oportet ꝙ applicet[...] per afflictionẽ pnĩalẽ. Qm̃ sicut xp̃s[...] dolores ĩ passiõe sua, ita & nos ĩ pn[...] bemꝰ sentire dolores in corpore[...] iunando, ciliciũ portando, orando, [...] lãdo, disciplinando se &c. Sic applic[...] in nobis sc̃d'o modo. Et sicut xp̃s ĩ p[...] one habuit multos dolores, sic iste[...] penitẽtie põt iterari multoties, qa[...] quoties. Ideo quando aliquis dicit, [...] lo confiteri nec facere pnĩam, talis e[...] iudeus, q dicit, Nolo gaudere de Ch[...] solutione & redemptione, propter[...] mõ non uult recipere baptismum. I[...] de impenitente, & licet hoc non [...] ore, dicit tñ fc̃tõ & ope. Patet prim[...] Dico sc̃d'o ꝙ xp̃s ꝑtulit pc̃tã mũdi [...] pore suo sup lignũ crucis ꝑ informa[...] nem uel instructionem uirtualẽ, &[...] ut peccata futura uitentur. Dic quõ[...] pc̃tã mortalia mundi includuntur &[...] ducunť ad septem pc̃tã mortalia qu[...] cuntur capitalia, propter hoc dñs no[...] Iesus xp̃s in cruce fecit septem opa, [...] quolibet ope dedit nobis exemplum[...] instructionem uitandi unum pc̃tm̃ mo[...] tale. Primũ opꝰ notabile ꝙ xp̃s fecit[...] quia qñ debuit poni ĩ cruce, ipse met[...] luit se denudare, quia nullꝰ poterat e[...]

coge

cogere, si uoluisset. Est hic questio, quare sic nudus uoluit crucifigi, qa sicut uidetis nullus malefactor suspēditur totus nudus. Cū ergo xp̄s esset nobilis homo de genere Dauid, & hoc Iudeis erat notum, quare ergo uoluit nudari? rñdeo ꝙ hoc fecit xp̄s ut daret nobis exemplum & instructionem uitandi & expellendi a nobis unum pct̄m mortale quod dicitur pct̄m auaricie. Voluit nudari anteq̄ se poneret in lecto crucis, dando exemplum ꝙ si tenetis aliquid per auariciam uel ꝑ rapinā coactā, ut dñi tpales uel maiores contra minores, uel ꝑ furtū secretū, ut faciūt uasalli cōtra dños & cōtra eccl̄iā retinendo decimas uel ꝓmitias &c. uel per usurā, ut faciunt usurarij mutuando uel emēdo &c. uel per fraudē, ut faciunt aliqui mercatores, uel per calumniam, ut faciunt iuriste, iudices, assessores, aduocati, ꝓcuratores, uel per retentionē, ut faciunt dñi q retinent soldatas seruorum, uel heredes bona defunctorū, uel alij retinēdo rē inuētā uel quocūq; mō. Si uis saluari fac ut xp̄s. Vñ anq̄ ponas te in lecto per infirmitatem denuda te ut xp̄s satisfaciendo & restituendo. O qualis instructio pro usurarijs q dicunt confessori, Pr̄ dimittā in testamento ut heres satisfaciat &c. Non credas te ex hoc euadere dānationem eternam, ex quo tu non uis satisfacere in uita tua, licet dimittas in testamēto, qa tua uoluntas nō est satisfacere si uiuis, & cōdēnas filium uł heredē q etiā nihil faciet de satisfactione, ut patet ad ocl̄m de omnibꝰ. immo dicet, Ipe fecit usuram & furta, & dicit ꝙ ego satisfaciam, bñfaciam &c. Iō multi sunt in hoc decepti. De diuitijs taliū dicit scriptura sc̄tā. De mercedibus meretricis cōgregata sunt, & usq; ad mercedē meretricis reuertentur. Super hoc plangam & ululabo, uadam spoliatus & nudus. Michee .j. Nota de mercedibus meretricis. Hec meretrix est auaritia q̄ omnibus se cōicat, & dñis temporalibus & prelatis ecclesiasticis, religiosis & clericis, Iudeis & Agarenis. Pecunie ergo de malo iusto, de mercedibus meretricis congregate sunt, & usq; ad mercedē meretricis reuertētur, qa qñ moriuntur de depredantur ex auaricia, primo a scutiferis, amicis & parentibus &c. Idē de prelatis, clericis & religiosis. Quia de mercede meretricis .s. symonie cōgregate sūt, & usq; ad mercedem meretricis reuertētur, qa collectores totū recipiunt &c. Remedium est ergo illud quod dicit ꝓpheta, Super hoc .s. malū quod feci cōgregādo pecunias, plāgā ꝑ cōtritionem & ululabo ꝑ cōfessionē, uadā spoliatꝰ & nudꝰ ꝑ satisfactionē. Si ergo aliqs urm̄ est indutus ista mala ueste auaricie, denudet se, ut xp̄s, ne dānetur. Secundum opꝰ notabile quod Christus fecit, est conclauatio. Postq̄ fuit denudatus dixerunt sibi Iudei, Ponas te hic & clauabimus manus & pedes, & posuit se super lectum crucis asperum & durum. Cogitate cum quanto dolore fuit illa conclauatio, qa manꝰ sunt neruose & etiam pedes. Est hic questio quare hoc, qa oēs doctores theologie dicunt ꝙ minimꝰ dolor suꝰ suffecisset ex cōiunctione diuinitatis, quare ergo uoluit tot dolores sustinere? Rñdeo ꝙ hoc fecit ut daret nobis exemplum uitādi pct̄m luxurie, quod fit ad delectādū corpus, ut cogitet luxuriosꝰ dolores corporis Iesu xp̄i quos uoluit pro eo sustinere, ut dicat, ego nolo delectari. Nota ꝙ xp̄s in cruce in quinq; partibus sui corporis maxime sustinuit dolores .s.

Prima in toto corpore quando iacuit super crucem duram & grauem.
Sc̄d'a in clauatione manus dextre.
Tertia sinistre.
Quarta pedis dextri.
Quinta sinistri.

Quare hoc? Rñdeo ꝙ ad exemplū uitandi qnq; species luxurie. Prima dicit̄ simplex fornicatio, ista est minor. Dic quid est & quō dicūt multi ꝙ nō sit pct̄m &c. Et det̄ rō de filiabꝰ regis. Sc̄d'a spēs est adulteriū, qñ alt̄ iporꝝ uł ābo sūt de mr̄imonio, maiꝰ qa iā est pct̄m, qa nō solū fit iiuria deo, sed etiā ꝓxio. Tertia spēs dicitur incestus, qñ ibi est affinitas carnalis uel spūalis, iam est maius pct̄m. Quarta

ſpẽs eſt ſacrilegium, qñ perſona eſt ſacra
ta, quia religioſus uel cleric⁹ uel monia
lis maius pc̃tm̃ facit, qa contra uotũ facit
&c. Quinta ſpẽs contra naturam tam
magnũ peccatũ eſt ꝙ non debet noĩari.
Contra naturam eſt, qñ fit tali modo ꝙ
nõ põt ſequi generatio qũocunq; fiat.
Ecce quare xp̃s in quinq; locis ſui corpo
ris uoluit ſuſtinere dolores, ut he quin-
q; ſpẽs peccati luxurie uidentur. Ideo A
pl̃s, Qui xp̃i ſunt ut xp̃iani, carnem ſuam
crucifixerunt cum uitijs & concupiſcen-
tijs. Ad Gal̃.v. Tertium opus notabile
xp̃i fuit in cruce ꝓpitiatio. Poſtq̃ fuit cru
cifixus, erexerunt crucem. Cogitate do-
lorem totius corporis, ꝙ ſolũ ĩ clauis pẽ
debat. Tunc xp̃s uidit deum patrẽ ad re-
cipiendũ uindictã de crucifixorib⁹ filij,
ſi filius uoluiſſet, ꝓ quib⁹ orauit dicens,
Pater dimitte illis, quia neſciunt quid fa
ciunt. Luc.xxiij. Nota hic exẽplum & in-
ſtructionẽ quã dat nobis, quia non ſolũ
non uoluit recipe ipſe uindictã, ſed nec
ſuſtinuit quod alius. ſ. pater reciperet ꝓ
eo uindictam. Quare hoc? Rñdeo, ꝙ ad
dandũ exemplũ uitandi pc̃tm̃ ire ſeu uin
dicte, quod pc̃tm̃ multũ & nimis regnat
in mundo. Dicũt eñ nõnulli, ꝑ caput uel
per corpus dei ego me uindicabo &c.
Quid dices in iudicio quando xp̃s dicet
tibi, quare non remiſiſti mortem pr̃is uł
filij &c. Si dicis, dñe, quia certe malo mõ
& iniuſte fuit interfectus &c. & cum fal-
ſo proceſſu ſñiatus. Dicet xp̃s, Et nunqd
ego q ſum dñs, rex, & papa, maior mũdo,
iniuſte & cum falſo proceſſu fui ſñiatus?
tñ peperci. Dic contra aliquas mulieres
duriores hominibus, quid dicetis cũ uir
go Maria remiſerit mortem filij ſui, qui
tñ & plus ualebat q̃ filius ueſter, & quan
do audiuit ꝙ fili⁹ pepercit, etiam & ipſa
pepercit, & quãdo uidebat illos qui cru
cifixerant filium ſuum, ſalutabat eos di-
cens, Dñs ſit uobiſcũ, quia diabol⁹ erat
cum eis, ideo orabat ꝓ eis. Oportet re-
mittere. Vnde dicit xps. Mat.xviij. Pater
meus celeſtis tradet uos tortoribus, ſi
non remiſeritis unuſqſq; fratri ſuo de
cordib⁹ ur̃is. & ad Ephe.iiij. Eſtote inui-
cẽ benigni, miſericordes, donante[s]
cem, ſicut & deus in xp̃o donauit [n]
No. benigni in loquendo, miſeric[ordes]
in remittendo, ſicut deus in xp̃o. ſ[...]
te in cruce donauit uobis exem[plum].
Quartum opus fuit coronatio. Di[...]
modo Iudei portauerunt corona[m]
neam, quã ſibi impoſuerant in do[...]
lati, & dixerunt, Rex ueni huc & [...]
mus tibi coronã quam mereris. Q[...]
uoluit ſic coronari? Rñdeo ut dare[...]
bis exemplum & inſtructionem [...]
pc̃tm̃ ſupbie. Superb⁹ eñ cõiter ua[dit ca]
pite erecto, ſed humilis uadit cap[ite de]
miſſo, & ſtat ſimpł̃r. Supbus aũt po[...]
ſe &c. Contra quos dicit ſcriptura, [...]
rone ſuperbie, ebrijs Effraim, & fl[ori de]
cidenti glorie exaltationis eius. [...]
xxviij. Nota, ue corone ſuperbie. Q[uem]
admodum corona habet quatuor [...]
lilij, ſic corona ſuperbie uenit in [...]
ex quatuor. Flos añ ſuperbia ex ge[...]
flos retro ex bonis ſpiritualibus, f[los a]
dextris ſupbia de officio uel digni[tate]
flos a ſiniſtris ſuperbia q̃ uenit ex [...]
tẽporalib⁹ ſiue ex diuitijs. Ebrijs E[...]
qd̃ interpretatur creſcens uel abu[ndans]
qm̃ ſuperbia uenit uel ex abundanti[a bo]
norum, iõ faciunt uanitates, uel eb[...]
te ambitionũ & honorꝝ. Et ſic licet
pauperes, oĩa expendunt in uanitat[e]
ornamẽtorꝝ. Iõ Maria ỽgo cõmen[datur]
de hũili capite. Cant.iiij. Quã pulch[ra es]
amica mea, q̃ pulchra es, oculi tui co[lum]
barũ, non falconum, q hincinde re[...]
unt, ſequitur, Abſq; eo ꝙ intrinſecu[s la]
tet. ſ. humilitas cordis. Itẽ Tob.iiij. A [ſu]
perbia initium ſumpſit oĩs perditio. [an]
gelorum & hominũ, ut patet ĩ Luci[fero]
& in primis parentibus, qui prius p[...]
uerunt per ſuperbiã q̃ gulam. Nota [le]
gẽda ſãcti Ludouici regis, quomõ [ma]
ter ſua docuit eum ſextis ferijs non p[or]
tare crinilia. Et dic contra illos, qui [...]
nãt ſe plis. Quintum opus xp̃i fuit p[o]
tio. Quia xp̃s in cruce propter perdi[tio]
nẽ ſanguinis & ꝓpter malã noctẽ q[uam]
habuerat, & ꝓpter calorẽ habuit ſit[im]
clamauit dicens, Sitio, & tñ ſciebat [...]

po-

potũ sibi dãdũ,& licet peteret potũ, etiam dederũt sibi cibum. Mensa fuit arundo. Mappa folia. Cibus spongia. Potus acetum. Quare hoc ? Respondeo ut daret nobis exemplum uitandi peccatum gule. Cogitandum est quale prandium fuit datũ domino nostro Iesu Christo, ideo de cibis noli recipere nisi necessitatem. Idem de uino bñ limphato,& non comedere in dominica ante missam maiorẽ. Ratio,quia qui habet loqui cum rege uł Papa &c. Item seruare ecclesie ieiunia. Itẽ nõ bibere in taberna,sed in loco ur̃o. Persona gulosa semper uel frequẽter est luxuriosa. Iõ sunt tot mali ecclesiastici in mundo, quia dicit beatus Berñ. ꝙ gulosis personis & ebriosis uiuere caste est maius miraculum q̃ suscitare mortuos. Ideo xp̃s, Attendite ne grauentur corda uestra crapula & ebrietate. Luc. xxj. Sextum opus xp̃i notabile fuit spũalis occupatio. Qm̃ existens uiuens in cruce continue orauit. Dicit Hiero. cui fuit reuelatum quod dixit xp̃s,& incepit, Deus deus meus respice &c. usq; ad psalmũ, In te domine speraui, ubi dicitur, In manus tuas cõmendo spm̃ meũ. Dixit decem psalmos, ubi sunt centum quinquaginta uersus in commendationem psalterij, in quo sunt centum quinquaginta psalmi. Nota quare xp̃s sic uoluit occupari. Rñdeo ut daret nobis exemplũ & ĩstructionẽ uitãdi pct̃m acidie, ne ociose dimittamus tp̃s trãsire nobis concessum ad operandum, nõ solũ tp̃aliter, sed etiã spũaliter orando. Dic modum orãdi deuote. Ociosi sunt multi q cređũtur esse diligentes. Dic quõ iudicatur ille ociosus, q in sero non portat lucrũ, licet laborauerit per totam diẽ, sed qui portat lucrum in sero dicitur diligens, etiam si fuerit sedens per totam diem. Sic in sero mortis oportet nos ire ad portam paradisi. Et dicet xp̃s cuilibet, Videamus qd portas de quo uiues hic, qd lucratus es. Si nõ portas lucrum meritorium bonoꝝ operꝝ, dicet xp̃s, In quo tu expendisti tot annos quos tibi cõcessi? Rñdebis, Dñe in laboribus mundanis &c. Tales iudicabũtur ociosi apud xp̃m, qui hic iudicantur diligentes apud mũdũ. Diligentes iudicabuntur tũc ad xp̃m illi, q orant, audiunt missas, sermones &c. qui in sero portabant manus plenas thesauro meritorũ, qui cum gaudio recipiẽtur a xp̃o, otiosi uero mittentur ad hospitale miserorum. s. in infernum. Ideo dicit scriptura, Quodcunq; põt manus tua instanter operare, quia nec opus, nec rõ, nec sapiẽtia, nec scientia erunt apud inferos quo tu ꝑperas. Eccł. ix. Septimum opus xp̃i in cruce fuit lanceatio. Dic quomõ post mortẽ unus militum aperuit lancea latꝰ eius. Io. xix. Quare uoluit hoc fieri? Rñdeo ꝙ ad dandũ nobis exemplum & instructionẽ uitãdi pct̃m inuidie. Alia uulnera uoluit xp̃s recipere đũ uiueret, sed uulnus lateris post mortem. Rõ, qm̃ alia pct̃ã mortalia oĩa habẽt quid boni uel apparens bonum. Dic uerbi grã de oĩbus. Primo de superbia, quia delectabile uidetur superbo qñ honoratur &c. & sic de alijs. Sed pct̃m inuidie nullã habet rõnem boni, totum est mors, quia ĩuidia nõ est nisi dolor de bono alterius qui in corde cõsistit, licet etiam ostẽdatur lĩgua. Qm̃ cor inuidi habet linguam diffamatricẽ. Vnde si homo loquiť inuido de aliqua bona persona, statim dicit, non cognoscitis eam sicut ego &c. Item de alijs plagis xp̃i exiuit solum sanguis, de ista sanguis & aqua. Ratio, quia inuidus calefit gaudẽdo de malo ꝓximi, iõ exiuit aqua ad refrigerãdum. Scđo frigescit in amore & bono ꝓximi, ideo sãguis exiuit ad calefaciẽdũ. Iõ dicit scrip. Deponentes oẽm maliciã & oẽm dolũ,& simłatiões, & ĩuidias & oẽs detractiões, sicut mõ geniti ĩfãtes rõnales & sine dolo, lac cõcupiscite, ut ĩ eo crescatis ĩ salutẽ. j. Pet. ij. lac. s. charitatis, dilectiõis cõcupiscite &c.

Dñica. ij. post octa. pasche. Sermo. j.

QVid est hoc quod dixit nobis, Modicum & nõ uidebitis me, & iterum modicum & uidebitis me. Io xvj. Sermo noster erit de sancto euangelio, & habebimus multas

multas bonas doctrinas, sed primo salutē ÿgo Maria &c. Sctm̄ euāgelium hodiernū cōtinet quoddā piū parlamentū & gratiosum, quod fuit inter Christum & discipulos suos in nocte passionis, in quo fit mētio non solum de Christi passione, sed etiam de eius resurrectione & ascensione. Ideo hoc euangelium legitur modo inter resurrectionem & ascensionem. In quo, secundum quod uidebitis, dicitur septies modicum non sine mysterio. Ideo recepi ꝓ themate, Quid est hoc quod dixit nobis &c; Quoniam in nocte passionis Christ⁹ dixit, modicū & non uidebitis me &c. usq; ad patrem. Primum notat tempus passionis, quia tunc modicum, id est, tribus diebus non uiderunt eum. Modicum tempus fuit, quia solum per quadraginta horas durauit. Secundum modicum fuit a resurrectione usq; ad ascensionem, & de isto dixit, Et iterum modicū, & uidebitis me. Tertiū modicū fuit, qa discipuli ipsū nō intelligentes dicebant ad inuicē, Quid est hoc quod dicit nobis modicum? nescimus quid loquitur. Quartum, quādo eis declarauit dicens, De quo queritis inter uos? quia dixi uobis, modicum & nō uidebitis me, & iterum modicum &c. Dicatur similitudo mulieris parturientis, quia tempus partus uidetur sibi longum propter dolores, licet sit modicū. Sic postq̄ terra peperit filium dei per resurrectionem gloriosam gaudebitis &c. Patet euangelium ad literam, in quo patet quod septies dicitur modicum. Mirū est quomodo tam paruo parlamento toties dicitur modicum. Ideo habemus rationē querēdi & faciēdi questionē thematis. Quid est hoc qđ dicit nobis &c. ī quo dn̄s noster Iesus xp̄s oñdit secrete ꝙ nos habemus modicū de septē bonis spiritualibus que debemus habere.

Primo habemus modicū de discretione uel cognitione intellectuali.
Scd'o modicū de deuotione sp̄uali.
Tertio modicū de dilectione fīnali.
Quarto modicū de afflictiōe pn̄iali.
Quīto modicū de subiectiōe diuīali.
Sexto modicū de miseratiōe pr...
Septimo modicū de duratiōe ...

Ecce ratio moralis, quare toties modicū. Quibus declaratis habem... sionē ad thema, qđ dicit, Quid est h... dicit nobis modicū? Quātū ad prim... bemus modicū de discretione ite... li, qa ut bestie gubernam⁹ nos, qa sic & cognoscim⁹ corporalia & carn... tāgūt carnē, sed nō sp̄ualia q̄ tāgūt... Verbi grā, qa statim sētim⁹ lapidē... qñ comedim⁹ legumina &c. sed nō s... m⁹ saxū diaboli ī aīa, qñ recurrim⁹ a... uinos &c. statim sētim⁹ calorē febr... poralis, sed non febrē luxurie. Itē s... sentimus modicū pulueris in ocul... non terram auaricie &c. Item rustic... sciunt quot solidi sunt in uno flor... sed non quot sunt precepta dei. Itē... lieres bene sciunt incantationes & ... legia & coniurationes, sed non s... Credo in deum &c. Ideo Christus ... xij. Adhuc modicum lumen est in u... Ambulate dū lucem habetis, ut non... tenebre comprehendant &c. Not... cum lumen, scilicet discretionis siue... gnitionis intellectualis. Quantum secundum habemus modicum de de... tione spirituali, quia cum modica de... tione facimus spiritualia, ut ieiunia, ... tiones, sed totam diligentiam & fer... spiritus ponimus in rebus tēpora... Dic quomodo deus diuisit totum ... pus in septem dies. De quibus dedit ... bis sex ad laborandum & lucrandum... retinuit sibi septimum diem ut pro... ma laboremus. Et adhuc nō uult tot... Nam in die sunt. xxiiij. hore. da solum... nam deo audiēdo missam, alias hor... teris dare ad placita corporis licita & ... nesta. Sed de isto tempore modicum ... mus deo, frāgendo festa &c. Vñ in heb... domada sunt. clxviij. hore, & de istis ... lum datur una deo, in missa modic... & expectando usq; ad benedictione... quid facitis? non nisi loqui de merc... ferijs, quid dicit de papa, de rege &c. ... detur uobis si habemus modicum de... uotiōe sp̄uali, qa quasi nihil. imo de... da...

damus deũ de suis regalibus, quia nesci m⁹ seruare festa. Ad intelligendum hoc pctm̃ nota parabolam de rege diuidẽte gallinã cũ suis, qui solũ sibi retinuit caput. Qui ceperunt de manibus regis caput galline, & ipsum dederunt canibus, sic gallina dicitur hebdomada, cuius caput est dies dñica, & datur per nos canibus.i.demonibus &c. Iõ qa nos deũ defraudam⁹, fraudamur ab eo, qm̃ modicũ pficiunt agri nr̃i. Dic quõ pficiũt oĩa nostra magis ex parte dei hymnũ dãdo deo q̃ ex nr̃is laboribus, qa ex fraude festiuitatũ ueniunt siccitates, tempestates, lapides &c. De isto modico autoritas. Occupatio magna est omnibus hominibus, & iugũ graue super filios Adam a die exit⁹ de uẽtre matris eorũ usq; in diẽ sepulture in matrem oĩm. Sequitur. Modicũ autẽ tãq̃ nihil, in requie. Ecclesiastici quadragesimo. Nota iugum graue est labor sex dierum hebdomade. q̃ incipit a die natiuitatis & durat usq; ad diem mortis. In quo die mortuus homo redit in uterũ matris.s. terre, que est modo grauida modicũ in requie.s. spirituali, quasi ad nihilũ uenit. Patet primum modicũ cũ dicitur, Quid est hoc q̧ dicit nobis modicum? Cõsiliũ bonũ do.s.q̧ istud modicũ diuidat in quatuor partes.s. q̧ istud modicum de quolibet die.s. orare mane & sero &c. Scd'm modicũ de qualibet hebdomada.s. in dñica cessare a labore temporali, & occupare se in labore spũali, & dare illã horã deo, audiẽdo missam &c. Tertiũ modicũ de quolibet mẽse cõfiteri quasi abluẽdo camisiã aĩe ut camisiam corpis &c. Quartũ modicũ de quolibet anno cõicare ĩ pascha &c. Hoc cõsiliũ est beati Petri apl̃i. Deus oĩs gr̃e q uocauit nos in eternã suã gloriã in xp̃o Iesu modicum passos, ip̃e pficiet, cõfirmabit solidabitq;. j. Pe.v. Quãtũ ad tertium habemus modicũ de dilectione fraternali, qa nõ diligimus proximos nisi amore bestie, q̃diu facitis eis bonum, diligunt uos ut canis, q licet sit rabid⁹ diligit uos q̃diu facitis sibi bonum, sed latrat si facitis sibi malum. Sic de nobis qui nescimus diligere nisi parentes & benefactores, sed si nocent nobis aliquid, statim ut canes latramus scilicet uindictam minando. Nullus cum hac dilectione potest intrare paradisum, oportet ut diligamus plusq̃ bestie, scilicet diligere etiam inimicos. Vnde in iudicio qñ xp̃s dicet, Quid fecisti pro me, si dicis, Domine dilexi amicos, parentes & benefactores. Dicet xp̃s nec grates nec gratias, hoc modicũ est. Sed si dicis, Domine amore uestri, qa uos p̃cepistis dilexi inimicos, licet non merereñtur hoc apud me. tunc dicet xp̃s, Non est hoc modicum, hoc est meritum, & recipiet te in paradisum. De isto modico dicit xp̃s ore btĩ Iohannis. Scio opera tua, & ecce dedi coram te ostiũ aptum quod nemo p̃t claudere, qa modicã hẽs ṽtutẽ. Apo.iij.no. Scio opera tua, q̃ bona fecistis amicis, & mala inimicis, modicam hẽs uirtutẽ.i. charitatẽ, q̃ p excellentiam dicitur ṽtus simpl'r, qa maior horum est charitas. Hostiũ aptũ dicitur uulnus lateris xp̃i. Iõ.xix. Vnus militũ lãcea latus ei⁹ aperuit quod nemo põt claudere. ita manifestum est, qm̃ xp̃s orauit nõ solum p amicis, sed etiã pro inimicis. Rõ quare inimici suntdiligendi, declaretur p similitudinem. Quidã hõ tenebatur soluere mille florenos sub pena suspẽsiõis, Cũq; in crastinũ esset suspẽdẽd⁹, qa non habebat unñ solueret, de nocte qdã diues proiecit sibi unã bursã p trapã captiõis cum mille florenis, & quasi fregit sibi caput. Qui sentiẽs dolorẽ maledicebat piiciẽti bursam. Inuẽta aũt bursa letatus est & soluit & liberatus est di. Benedictus sit q dedit mihi bursam &c. Idem est de quolibet pctõre, cum certum sit nobis quod sñia sit data q̧ non habemus soluẽ debitum deo p pñiam sub pena mortis, aliter restat furca inferni. Lu.xiij. Dico uobis q̧ nisi pñiam egeritis, oẽs sil'r peribitis, & non possumus soluere, tot sunt pctã. Iõ qñ uenit tribulatio.s. qñ occidunt tibi fratrẽ, filium uel patrẽ. Ecce aurũ quod frãgit tibi caput, sed respice & attẽde qd est int⁹ intra tribulationẽ. Nã licet tribulatiões ueniãt ultra cor, tñ si patiẽter recipiuntur

piuntur de illis, hõ põt soluere deo plus
q̃ cũ ieiunijs & orõnib⁹ &c. remittẽdo
inimicis ut de⁹ remittat, tibi. De hoc au
toritas. Bñdictum est nomẽ tuũ deus pa-
trũ nostrorũ, q cũ iratus fueris, mĩam fa
cies, & in tpe tribulationis pctã dimittis
his qui inuocant te. Tho. iij. Iõ Io. vj. V-
nusquisq; modicũ quid accipiat. s. de pa-
tiẽtia &c. Quãtũ ad quartũ, habemus mo
dicũ de afflictiõe pnĩali, & pctã sunt mul
ta & magna & grauia, pnĩa uero modi-
ca. Determinatio est sctõrũ doctorꝝ ꝙ ꝓ
quolibet peccato mortali hõ obligatur
in septem annis de penitentia. Tps est e-
quale siue pro magno peccato mortali
siue pro modico. Sed qualitas peni-
tentie est arbitraria scd'm arbitriũ cõfes
soris, ut iuxta quãtitatẽ pcti sit qualitas
penitẽtie. Sed quãtitas tpis ꝓ quolibet
pctõ mortali est septẽ ãnorũ. Rõ, in quo
libet pctõ mortali fit iniuria cõtra septẽ
dona spũsctĩ. Modo uideas quoties pec
casti mortalr, quotiescũq; recurristi ad
diuinos, iurasti &c. cõputa pro quolibet
septem annos, & si nõ cõpleẽ hic, cõple-
bũtur in purgatorio in alio mundo. Re-
mediũ est ergo lucrari indulgentias, ie-
iunare, orare, eleemosynas dare, & alia
bona opera facere, & sic resecaẽ tps. Iõ di
co, ꝙ respectu pctõrũ modicũ habemus
de afflictione pnĩali, imo qlibet excusat
se dicendo cõfessori ꝙ non possit ieiu-
nare, nec ciliciũ portare &c. sed modicã
pnĩam detis. Ecce de isto modico qd di-
cit Apľs Petrus, Modicũ nũc si ꝓ quia, o
portet cõtristari in uarijs tẽtationib⁹, ut
ꝓbatio fidei uestre multo p̃ciosior sit au
ro qd' p ignẽ probaẽ. j. Pet. j. No. ꝙ tẽta-
tiões uocat pnĩas. Rõ, quia hodie ille qui
uult facere pnĩam, ponit se in tẽtationẽ,
qa qlibet deridet ipm, sed modicũ cura-
re debet de talibus, Quãtũ ad quintũ ha-
bemus modicũ de subiectione diuinali,
qa moderno tpe pauci & modici subijci
untur deo. Probatur, qm null⁹ dñs mũdi
est qui habet minorẽ subiectionẽ in sub
ditis & uasallis q̃ de⁹. Verbi gr̃a, si dñs fa
cit proclamationẽ penitentialem sub pe
na quinq; solidorum, ꝙ nullus dicat ma

lum de tali Iudeo, optime seruabit
proclamatio & ordinatio dei est ꝙ
dicat malũ de creatore iurando &c
pena mortis aĩe & corporis &c. nihi
uatur &c. Deus precepit ꝙ nullus
ad diuinos sub pena perdendi oĩa b
corp⁹ & aĩam &c. Itẽ ꝙ nullus ope
aliqd tpale in die festo sub pena &c
hil seruatur. Itẽ ꝙ nullus ponat offe
culum corã ceco &c. sub pena &c. &
ponitis meretrices in hospitio in la
aĩaꝝ &c. Itẽ ꝙ nullus ludat ad taxill
nihil seruatur. Creditis ꝙ de⁹ non
at istos despectu eius. Ecce modicum
subiectione diuinali. Itẽ xp̃s rex c
te armorũ. s. siccitatũ, tẽpestatũ, lapi
mortalitatũ, locustarũ &c. terremo
hmõi. De hoc ꝓphetia, Manda, re
manda, remanda. expecta, reexpecta
pecta, reexpecta, modicũ ibi & mo
ibi &c. Esa xxviij. Nota manda. s. in
lege, remãda in noua, in qua cõfir
p̃cepta moralia. Mãda. s. p teipm, re
da. s. p p̃dicatores, Apľos, & alios. E
cta. s. iuuẽtutẽ, reexpecta. s. senectu
Expecta. s. tpe carnali, reexpecta. s. q
dragesima, sed modicum ibi, & mo
ibi. s. ubiq;. Quãtũ ad sextũ, habem⁹
dicũ de miseratione ꝓximali, quia
si nihil est opus mĩe qd' facimus. Ista
ꝓximalis fit tripliciter, scilicet dãdo
tuãdo, & pdonando. Sed de quolibe
bem⁹ modicũ. Prĩo nõ dãdo, qa tal
dũ tenem⁹ dãdo eleemosynã, fac
aurẽ surdã pauperi, qd' quasi nihil
qa das malo corde propter impor
tem petentis, modicũ ualet. Nota m
dandi eleemosynã. Sicut ille q po
cuniã suã in mẽsa cãbij ut lucretu. A
Da pauperibus, & habebis thesaurũ
lo. Mat. xix. Itẽ mutuare est magna
quandoq; in casu maior est q̃ dare.
bi gratia. Si dãtur duo solidi mĩa est
si mutuantur. xij. floreni pauperi ut
ut possit se iuuare &c. maiorem mĩa
citis sibi. Ideo Dauid ps cxj. Iocũ
mo qui miseretur, & commodat,
nit sermones suos in iudicio, quia
ternum non commouebitur. Sed m
co

cordia ista iã ad modicũ uenit ꝓpter usuram. Nota practicã usurariorum diuitum, quãdo pauperes rustici ueniunt ad eos mutuando.x.ꝓ.xij. uel uendẽdo plꝰ ꝓpter spem, uel emendo minus ꝓpter pecuniam promptã. Itẽ perdonãdo inimicis, sed multi sunt qui nolũt parcere propter xp̄m, sed &c. Si papa uel rex diceret, amore mei parcatis, quia ego possũ uobis facere hec & illa &c. Tũc dicunt, Domine, amore uestri faciã. Talis mĩa parcẽdi modicũ ualet, qa qñ eritis corã xp̄o in iudicio, dicet, Quid fecistis amore mei?&c. Remisistis mortem patris uel fratris, sed non amore mei, sed talis dñi. Iõ uadas ad eum, ut det tibi paradisum. Iõ amore dei & pro eius honore remittere debetis ut habeatis paradisum. De isto modico autoritas. Semẽtem multã iacies in terra, & modicum congregabis, quia locuste deuorabunt omnia. Deut. xxviij. Magnum semen est dare eleemosynas, & mutuare, & parcere, & remittere ĩiurias, sed locuste.i.mali modi deuorant totum. Quantum ad septimum modicum habemus de duratione uirtuali. Qñ si aliquis incipit uitam uirtuosam & bonam, modicum durat in ea, statim dimittit, sed si incipit uitam malam & in p©tis, ita firmatur in illa, ꝙ nec monitionibus nec hmõi talibus uult malam uitã dimittere. Verbi grã. Credo ꝙ multi sũt tacti in corde, & receperunt bonum propositum remittendi iniurias, & faciẽdi pacem, sed ad uerbum alicuius mali hominis nihil boni faciẽt. Ecce modicũ uirtutis. Itẽ de rectoribus cõitatũ q̃ proponunt corrigere peccata notoria, sed in consilio aliquis aduocatus diaboli cõtradicit, & nihil fit. Patet qũo bona uita statim dimittit. Idẽ de multis q̃ ꝓponũt recedere a mala societate, sed nõ pñt &c. magis nolunt. Idem de multis qui proponũt restituere, sed qñ uidẽt pecunias, ꝓpositũ mutãt & nõ restituunt. Patet ergo qũo habemꝰ modicũ de duratiõe uirtuali. Aucto. Que est uita nr̃a.s. bona & ỽtuosa, uapor ad modicũ parẽs, & deinceps exterminabitur, Iac. iiij.

De eadem dominica. Ser.ij.

DIco uobis quia plorabitis & flebitis uos. Io.xvj. Ser. noster erit de utilitate lachrymarum huiꝰ mũdi, ex tribulationibus & miserijs, sed primo salutetur uirgo Maria. Dico uobis quia plorabitis &c. Magna utilitas que sequitur ex lachrymis, potest uideri & declarari ex similitudine, & utilitate que sequitur ex pluuia quãdo descẽdit in terra. Quia postq̃ hõ seminauit, si deꝰ dat pluuiã & rorẽ, hõ colligit abundãter, alr̃s nõ. Ita est de lachrymis. Qñ hõ facit bona opa.s. opa mĩe & pnĩe &c. hoc dr̃ seminare in hoc mũdo ut colligamus tp̄e messis. Messis est cõsummatio seculi. Messores aũt angeli sunt. Si ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur, sic erit in &c. Mat. xiij. Si ergo deus dat pluuiã.i. lachrymas, abundanter colligemus. Sed quando hõ facit multa bona opera, si sine aqua lachrymarũ, nõ ita abũdanter homo colligit. De hoc autoritas. Esa.xxx. Dabitur pluuia semini tuo ubicũq; seminaueris in terra, & panis frugum terre erit uberrimus & pinguis. Nota in terra, quia nec in celo, nec in inferno possumus seminare. Item alia autoritas, Dauid, Euntes ibant & flebant, mittẽtes semina sua. Venientes autem ueniẽt cum exultatione, portantes manipulos suos. p̄s.cxxv. Euntes quia uita nostra nõ est nisi uia eundi ad mortem, & sic ibant ad uitam eternam. Et quomodo ibant dicit, Mittentes semina sua, scilicet bona opera faciendo, uenientes scilicet ad diem iudicij, uenient ad gloriam, portantes manipulos suos.s. bonoꝝ operũ, misericordie, iustitie, penitentie, castitatis &c. Patet ergo utilitas lachrymarum. Ideo dicebat Christus bonis personis, Dico uobis quia plorabitis & flebitis uos &c. Patet thema. Amore ur̃i ego quesiui quot sũt modi plorandi. Et iueni ꝙ in hoc mundo iquinq; sunt modi flendi seu lachrymandi.

Primus est de temporali afflictione.

Scd's est de fraternali compassione.

Tertius

Tertius est de īternali cōpunctione.
Quartus est de spirituali deuotione.
Quintus de celestiali affectione.
Et quilibet est meritori⁹ si bene ordineť,
secundum quod ego declarabo uobis
de his. Dicit Christus in themate, Dico
uobis quod plorabitis & flebitis uos. Pri
mus fletus est de temporali afflictione.
Vnde quando homo perdit amicum cha
rum, sicut patrem uel matrem, filiū uel
fratrem: uel hō perdit bona tēporalia, &
uenit ad paupertatem, tunc ultimum re-
mediū est flere. Ratio est naturalis, Qm̄
letitia & tristitia contraria sunt, & habēt
effectus contrarios. Letitia autem dila-
tat & hilarat cor, ideo homo tunc ridet.
Sed tristitia astringit cor, & faciem, &
oculos, & cerebrum. Et ideo homo tunc
plorat, sicut qn̄ spōgia humida stringitur
deguttat, sic quando stringitur cerebrū
a tristitia deguttat p oculos. Ideo legitur
Trenoꝝ.j. de quadam muliere, que una
die perdidit omnes filios & filias suas, &
amicos. Et cum non haberet remedium,
fleuit. De qua dicit Hiere. Plorans plo-
rauit in nocte, & lachryme eius in maxil
lis eius. Non est qui consoleť eā ex om-
nibus charis ei⁹. Oēs amici eius spreue-
runt eā, & facti sunt ei inimici. Migrauit
Iudas ꝓpter afflictionē & multitudinē
seruitutis habitauit inter gentes, nec in-
uenit requiē. Oēs ꝑsecutores ei⁹ appre-
hēderunt eā inter angustias. Trenorū.j.
Patet fletus ex temporali afflictione, & li
cet hic fletus sit naturalis, tamē si homo
gubernat se in hoc fletu, est meritorius.
Verbi gratia. In morte amicorum homo
naturaliter plorat, sed tunc homo debet
cogitare, intra se dicendo, Ista pena scili
cet mors unde uenit? nōne a deo? Quia
omne malum pene est a deo, licet actio
peccati sit a diabolo. Exemplum in mul-
tis, in quibus culpa est a diabolo, & hanc
non facit deus, sed malum pene: quod
ego uerberer passiue, hoc est a deo: ꝙ Iu
das uendidit Christum est opus diaboli,
sed ꝙ Christus fuit uenditus, hoc erat
opus dei & ordinatio dei omnipotentis
patris. Item ꝙ fuit captus, ligatus, spinis
corouat⁹, crucifixus, & passus actiu[e]
erat a diabolo, passiue autē totu[m]
a deo, quantum ad penam. Actio [di]a[boli displi]
cuit, passio grata fuit. Autoritas. [Actuum]
iiij. Conuenerunt ergo uere in ci[uitate]
ista aduersus puerum sanctum tuu[m Ie]
sum quem unxisti, Herodes & Po[ntius]
Pilatus cum gentibus & populis [Israel]
facere. Ecce actionem diaboli, que [ma]
nus tua & consilium tuū decreuer[unt fie]
ri. Ecce passionem a deo. Ideo de [bonis]
nobis datis uel illatis in bonis toll[endo]
uel in personis percutiendo, actiu[e est a]
diabolo, sed ꝙ tu sis dānificatus, p[...]
sus uel cesus, hoc est a deo quantū [ad pe]
nam. Quando ergo homo plorat [ex affli]
ctione temporali, cogita ꝙ ista pe[na]
passio est a deo, q uult ꝙ habeas [...]
borē, & tūc debes te cōformare [...]
na uolūtate dicēs, Domine, ex que [uo]
bis placet, placet mihi, tūc totū e[st meri]
toriū. De hoc autoritas de alia mu[liere]
q̄ ꝑdiderat oēs filios, & plorabat, [...]
xit propheta, Hec dicit dominus, Q[uie]
scat uox tua a ploratu, & oculi tu[i a la]
chrymis, quia est merces operi tuo [dicit]
Dominus. Hierem. xxxj. Et isto fl[etu plo]
rauerunt Apostoli, & alij sancti na[tura]
liter, sed cogitabant, Hoc uult de⁹ [...]
Secūd⁹ mod⁹ lachrymarū est mel[ior ex]
fraternali cōpassione, quādo hom[o non]
habet in se afflictionem. Sed quād[o ho]
mo uidet ꝓximū in dolore & mise[ria, &]
homo cōpatiť ei in corde, & incipi[t plo]
rare cū illo, Iste mod⁹ est melior pri[mo.]
Rō, quia iste flet⁹ non uenit ratione [na]
turali ut prior, sed ratione mora[li ...]
lectione fraternali, que secundum [Dio]
nysium est uis unitiua, qm̄ dilectio [facit]
unum quid ex amante & amato. D[e hoc]
autoritas Actuū.iiij. Multitudinis c[reden]
tium erat cor unum, & anima una. [Quan]
do ergo diligo aliquam persona[m ...]
re, facim⁹ unū cor & unā uolūtatē. [...]
ille patiť, ego recipio malū suū ut [...]
nō sic de iimico. Iō hō plorat ex cō[passi]
one. Hoc dicit Apľs ad Ro. xij. Gau[dete]
cū gaudētib⁹, flete cū flen. &c. Quia [gau]
diū amici est gaudiū meū. Idem de [...]
lo.

o. Iste lachryme sunt magis meritorie q̃ prime. Ratio, qa hec est maior eleemosyna que potest fieri proximo, scilicet cōpassio cordis, quia pl⁹ dat pauperi tribulato ille qui compatitur ei in corde quā ille qui dat sibi eleemosynā sine compassione. Ratio quia maior est in conspectu dei eleemosyna de bursa cordis q̃ de bursa corij sine compassione cordis. Sed si totum cōcurrit simul, scilicet compassio cordis & eleemosyna de bursa, talis eleemosyna est ualde meritoria. Iō qñ portāt aliquē ad sepulturā, & ploratis cum illo qui plorat, iuuatis ipm ad portandū on⁹ doloris & dulcius transit. Ideo uos diuites cōpatiamini pauperib⁹, sani infirmis, prudētes stultis, & ignorantibus, uos de matrimonio uiduis. Iō dicebat Iob, Flebā quondā super eo qui afflict⁹ erat, & cōpatiebat aīa mea pauperi. Iob. xxx. Sic xp̄s cōpatiēdo Marie Magdalene & Marthe sup mortē Lazari fleuit. Ioā. xj. Idē super ciuitatem Hierl̄m dicit text⁹. Vidēs Iesus ciuitatē fleuit super illā. s. ex cōpassione. Lu. xix. Tertius modus lachrymarum est melior. s. de īternali compūctione. s. ex contritione. Et hic fletus uenit quādo homo cogitat peccata que fecit, & malā uitam quam tenuit di. O miser si modo morerer, quid dicerē in iudicio diuino. Et ex illa parte cogitat penā īferni, tūc ueniūt lachryme, qa ponit cor inter duas molas ad instar oliuarum, & distillat oleum lachrymarum cōpunctionum. Et iste lachryme sunt meliores, qa ueniūt p aīam. Qñ cogitat quod est religiosus &c. uel clericus uel laicus uel dn̄s uel iudex, & nō fecit quod debuit. Ideo distillat oleum lachrymarum, quia constringitur inter duas molas ut oliua. De hoc Dauid. Exitus aquarū deduxerūt oculi mei qa non custodierunt legem tuā. Iustus es dn̄e, & rectum iudiciū tuum. Ecce hic due mole. prima ibi, Iustus es dn̄e. Secūda ibi, & rectū iudiciū tuum. Ideo est optimum flere pro peccatis, quia tāta est uirtus talium lachrymarū q̄ minima gutta lachrymarum uere contritionis lauat oīa peccata q̄tū ad culpas, immo dico q̄ si aīa uni⁹ dānati posset habere unā guttā lachrymarū uere contritionis, de⁹ illā saluaret, sed non potest, qa tales lachryme solū in hoc mundo possunt haberi. Iō preciosissime sunt lachryme contritionis, oleū est mīe sanās aīas. Dauid. Qui sanat contritos corde, & alligat oēs contritiones eorū. Quartus modus est melior. s. plorare de spūali deuotione, iste lachryme ueniunt quando homo contēplatur opera uite dn̄i n̄ostri Iesu xp̄i. s. humilitatē incarnationis, & statim persona plorat ex ardore & feruore deuotionis. Sicut cera liquescit ad ignem, sic fit quando persona deuota se applicat ad xp̄m cogitando humilitatem incarnationis & puritatem natiuitatis & puritatem uirginis matris, quō trāsiuit xp̄s ut radius solis per fenestram uitream non rūpendo, & persona plorat. Item contemplādo xp̄i conuersationē, predicationē, passionē, & sic aīa liquefit, & p̄sona plorat. Tales lachryme sunt deuotionis spiritualis. De isto fletu dixit xp̄s in euāg. Beati qui lugent. s. ex deuotione spūali, qm̄ ipsi consolabūtur. Mat. v. Nota quō in omnibus operibus Christi magnā debemus habere deuotionem, sed singulariter in sacramento altaris, quia illa opera Christi iā transiuerunt, & solum semel facta fuerunt, sed istud opus quotidie. Nota quomodo factum fuit quādo uirgo Maria dixit. Ecce ancilla dn̄i, fiat mihi scd̄m uerbum tuum. Lu. j. In ultimo uerbo effecta est grauida & mater dei. Ita dictis istis uerbis, Hoc est eñ corpus meū, xp̄s deus & hō est in hostia consecrata. No. hic q̃te honestatis debēt esse sacerdotes &c. Itē nota contra cōcubinarios. Quō eñ tripliciter pōt corrigi illud pct̄m. Primo intimando pape &c. Scd̄o modo non audiendo missam concubinarioꝝ &c. Tertio modo q̄ nulla faceret ordinationem q̄ nulla mulier notoria meretrix sit ausa stare nisi in lupanari. Quintus modus lachrymaꝝ est melior, s. de celestiali affectione. Qñ persona cogitat q̄ est exul in hoc mūdo, & desiderat paradisū, & ex illo desiderio plorat, ta-

rat,tales lachryme sunt optime.Vñ deus
in initio fecit tres habitationes. Vnã ꝓ-
angelis & aĩab⁹ sc̃tis,celũ.s. empyreum.
Aliam ꝓ hominibus.s. paradisum terre-
strẽ.Aliã pro iumentis siue bestijs,scili-
cet istũ mũdũ, ubi sumus nos mõ,qa in
paradisum terrestrem nulla bestia nec a-
uis põtĩtrare.Sed ex pc̃tõ Ade homines
fuerẽt expulsi de paradiso terrestri,& fue
runt positi inter bestias tanq̃ ꝓscripti si-
ue exules. Quãdo ergo hõ cogitat intra
se di.O miser,ubi sum ego mõ? Qñ ibo
ad patriã meã &c.& plorat,tales lachry-
me sunt de celestiali affectione.Isto mo
do flebat Dauid, qui tñ erat ditissim⁹, q
dimisit filio suo Salomoni centũ milia
quintalia auri,& mille milia de argento.
Qui habebat ex diuina dispẽsatione.xij.
uxores sine peccato, & tñ cognoscendo
suum exilium plorabat dicẽs,Quẽadmo
dũ desiderat ceru⁹ &c.Nota.Fuerũt mi-
hi lachryme mee panes die ac nocte.Dic
quomodo cum esset in mẽsa,incipiebat
flere & lachryme miscebãtur cum escis.
Dicebant milites, Domine, quid plora-
tis?Respondebat,O miser,iste esce sunt
corruptibiles,sed celestes sunt incorru-
ptibiles. Idem de nocte in lecto in quo
dicebat se iacere ut bestia. Sed nõ plora-
ramus pro desiderio paradisi,immo nul
lus uellet de hoc mundo exire.Sed istud
prouenit ex mala uita quam tenemus,si-
cut captus uellet stare semper in carcere
fetido timore iudicis. Ita anima pecca-
trix in carcere fetidocorporis,unde ti-
met exire, secus de personis perfectis &
beatis que cupiunt exire,intantum ꝙ si
deus diceret eis, adhuc uiuetis per an-
num.Responderent, O dñe tantum sta-
bimus?De isto exilio dicitur uirgini Ma
rie,Ad te clamamus exules filij Eue. Ad
te suspiramus gementes & flentes. Co-
gitetis uos esse de paradiso,& nõ de hoc
mundo,quia oportet ipsum dimittere.
Ideo Christus Mat.vj. Primum querite
regnum dei & iustitiã ei⁹, & hec omnia
&c.No.Hec omnia,scilicet pax, pluuia,
sanitas &c.quam petitis, adijcientur uo-
bis.Nota & iusticiam eius,que habet qu

q; puncta. Primus punctus diuine
tie est pro conseruatione cõitatum
sustinere diuinos nec sortilegos. Se
dus punctus non sustinere blasphe
nec iuratores,nec renegatores &c
tius non sustinere fractiones festi
notorie. Quartus non sustinere tru
res de taxillis,hic ludus est fons re
tionum. Quintus non sustinere m
trices in uicis seu hospitijs,que sun
quei animarum ad instar putei in
su domus.

De eadem dominica. Sermo

TRistitia uestra uer
in gaudium. Io.xvj.
hui⁹ uerbi declarati
endum est ꝙ in hoc
do oĩa gaudia sunt
cum tristitijs & tribulationibus,
mundo non sunt uera gaudia. Rõ
sumitur per regulam philosophi d
tis, ꝙ omne medium naturaľr par
pat naturam extremorum, ut patet
lemẽtis,de aere calido ab igne &
do ab aqua.Item de aqua humida a
re, & frigida a terra. Sic ad propo
uita huius mundi est media inter d
trema.s. paradisum & infernum.In
diso eñ est gaudium purum.Esa.
Non erit ibi leo, & mala bestia non
det per eam nec inuenietur ibi.Et a
labunt qui liberati fuerint,& redem
dño, conuertentur & uenient in S
cum laude & letitia sempiterna supe
put eorum. Gaudiũ & letitiam obt
bũt, & fugiet dolor & gemitus.In
no aũt est totũ oppositum, qa ibi d
nõ habẽt nisi purã tristitiã,dolorẽ &
solationẽ,de nullo gaudent, sed tr

Primo de eorum damnatione.
Secundo de bonorum saluatione
Tertio de aliorum damnatione.
Quarto de malis & pc̃tis que fe
Quĩto de bonis q̃ fecerũt & p

Ideo plangendo dicunt,Defecit g
um cordis nostri, uersus est in lu
chorus noster. Trenorum.v. Si erg
medium participat naturam extrem
cum ergo uita nostra sit media int
co

contraria, iō participat de utrisq; . Iō Boeti⁹, Oīs dulcedo felicitatis humane multis amaritudinibus est respersa. Sed personis bonis & deuotis tristitie huius mundi uertentur in gaudium ex diuina prouidentia. Hoc dicit xp̄s in themate, Tristitia uestra uertetur in gaudiū. Sed malis gaudiū huius uertetur in luctū. Et amore uestri uolui uidere in sacra scriptura quot sunt tribulationes huius mūdi, & inueni ꝙ sūt in quadruplici gradu, & hoc experientia docet, scilicet,

Prima de occupatione temporali.
Secunda de contritione cordiali.
Tertia de tribulatione mundanali.
Quarta de morte corporali.

Et omnia diuina prouidentia ordinante uertūtur in gaudiū, nisi sit culpa nostra. Et de qualibet dicit thema, Tristitia uestra uertetur in gaudium. Prima tristitia huius mundi est de occupatione temporali, quia q̄diu hō uiuit, oportet occupari in diuersis laborib⁹ corporalibus, qui dāt tristitiam in corde. Sic em̄ occupat⁹ dicit, O miser quotidie habeo laborare, ut prouidere possim domui mee &c. Hec tristitia fuit data Ade & ī ꝑsona sua omnibus alijs hoīb⁹ post ip̄m futuris in hoc mūdo. Geñ. iij. In sudore uultus tui uesceris pane tuo, donec reuertaris ī terrā de qua sumptus es, qa puluis es & in puluerē reuerteris. Nota qūo sicut confessor facta cōfessione dat pn̄iam pc̄tōri, sic fecit de⁹ Ade dicēs, In sudore uult⁹, tui uesceris pane tuo &c. Si dicatur ab aliquo, imo sunt multi q̄ sine tali occupatione uiuunt ut magni dn̄i & diuites q̄ sine sudore uult⁹ hn̄t suā ꝓuisionē, ergo uidetur ꝙ ista tristitia & pn̄ia nō tāgit oms generaliter? Rn̄deo ꝙ imo omnes tāgit si uolum⁹ loq̄ solū de facie corporali, uerū est ꝙ solū tāgit laboratores, sed si uolum⁹ loq̄ de facie aīe sp̄uali, plus laborāt & sudāt magni dn̄i q̄ rustici, qa quotidie sunt in magnis negocijs & cū magnis tristitijs & angustijs. Rustic⁹ uero ī sero letatur, & gaudet & comedit cū uxore & filijs. Dic qūo ī quadā ciuitate erat qdā laborator, q̄ suis manib⁹ ꝓcurabat sibi uitā, q̄ morabatur corā palatio regis, q̄ in sero post cenā letabatur cū filijs. Quod attēdēs rex uocauit eū di. Qūo ita letabatur cū rex ipse nō haberet tātā letitiā. Qui rn̄dit, ex quo in die laborauerat, in sero gaudebat de quiete. Cui compatiēs rex dedit sibi magnos redditus. Qui extunc non letabatur ut cōsueuit, sed cogitabat qd de illis pecunijs faceret. Si mutuaret ad usuram, uel faceret se mercatorē &c. Propter qd' rex uocauit eū iterū di. Quare non letaris ut pri⁹? Qui rn̄dit, O dn̄e in magna imaginatione seu angustia me posuistis. s. qūo augmētabo istos reddit⁹. iō reddo uobis redditus &c. Ex quo sequitur ꝙ maior est labor mentis. s. scd'm faciē aīe dn̄oꝝ & diuitū, q̄ labor rusticorū, q̄ comedunt & bibunt & dormiūt firmiter etiā in malo lecto. Patet ergo regl'a gn̄al's, ꝙ oēs ī sudore uultus corporis uel aīe uiuūt. Aliud argumētum in oppositum est de p̄latis q̄ hn̄t suos reddit⁹ q̄ nō hn̄t laborare &c. Rn̄deo ꝙ imo. Qm̄ sibi bon⁹ p̄lat⁹ est cuiuscūq; potestatis siue status sit, magnos habet labores & tristitias & āgustias plusq̄ aliquis rusticoꝝ, cogitando qualem cōputum reddet deo non solū de aīa sua & de domo, sed etiam de oīb⁹ aīabus sibi cōmissis. Vn̄ Aug. cōsueuit dicere, Quid dicturus sum cū redditurus sum rationē de aīab⁹ q̄ pendent ad collū meū, immo mirū est quō cū gaudio possunt uiuere cogitādo tm̄ on⁹ qd' supra se portant. Si ṽo est mal⁹ p̄lat⁹ tūc qn̄q; dicit de⁹, Qm̄ tu etiam seruabis penitētiā quā ego dedi, & dat sibi infirmitates. bonos ṽo p̄latos custodit ab īfirmitatib⁹ qn̄q;, ex quo curā habent de aīab⁹. Nota de illo sancto heremita, de quo in uitispatrum dicitur, ꝙ laborabat in heremo & nunq̄ ibi fuerat infirmus, qui ex sua sanctitate fuit electus in ep̄m, qui coactus recepit, qui statim fuit infirmus de podagra & dolore lateris, qui timens ne deus ipsum dimisisset, flēdo dicebat, O domine quid est hoc, cum ante in heremo semper essem sanus? Cui angelus dixit, Ista infirmitas uenit tibi hac de causa, quia cum

esses in heremo deus te conseruabat, qa nō habebas seruitorē, sed modo habes seruitores, ut ipsi & tu q habetis unde uiuere potestis sitis occupati, de⁹ mittit tibi hanc &c. Patet regula gñalis. In sudore &c. Eccl.xl. occupatio magna creata est oībus hoībus, & iugū graue super oēs filios Ade. A die exitus de uentre matris eorum, usq; in diem sepulture. Sed deus preuidit, quia ista tristitia occupationis temporalis uertitur in gaudium, scilicet in die festo quando homo qescit. Qñ postq̄ laborastis sex dies in dñica, illa occupatio laboris ỽtit in gaudiū qetis cessando ab oī labore tpali. Manus cessent ab omni labore, non lauent amplius neq; nēt neq; &c. pedes etiam debent qescere nō ambulare, nisi ꝑ magna necessitate. lingua ne loquatur de negocijs tpalibus, quia nō solū manus & pedes, sed etiā lingua debet qescere a tpalibus. Dic contra illos q credunt solum manus debere abstinere & nō linguam. Itē cor debet qescere nō cogitando nec pensando in negocijs. Rō quia xps q totam suā uitā habuit plenam laboribus redēptionis in dñica resurrectionis qeuit, nō solum in corpore, sed etiā in aīa. Iō uult quod xpian⁹ reqescat in dñica. Isto modo tristitia occupationis uertitur in gaudium qetis in illis q bñ colunt dñicā. Iō dicit scriptura. Quia sc̄tūs dies dñi est nolite cōtristari. Gaudiū etem dñi est & fortitudo nr̄a. Neemie.viij. No. duas clausulas, prima ibi, sc̄tūs dies dñi est. Quare dicit dies dñi cū oēs sint dies dñi, & nullus sit malus? No. contra illos q dicunt tali die nō est faciēdū hoc, dies egyptiac⁹ est &c. Solū in negocijs tpalibus, naturalibus obseruandi sunt dies propter lunam sicut in munitione &c. In alijs autem operibus non sunt obseruandi, imo est error & pc̄tm̄ magnum, quia oēs dies sunt boni & a deo facti. Sed singulariter dies dñica dicitur dies dñi. qa ipsum fecit solēnē propter suā gl̄iosā resurrectionem. de cōse. di. iij. pronūciandū. Oēm diem dñicā ob reuerentiā resurrectionis Iesu xpi a uespera in uesperā ꝑcipimus obseruari. De ista dicit Dauid. Hec dies fecit dñs &c. Nō solū ꝑ creationem os dies, sed etiā ꝑ resurrectioni[illegible] dendū est de illo die cessando a[illegible] seruili. Scd'a ibi, Gaudiū dñi est [illegible] tudo nr̄a, qa q bñ custodiūt dñic[illegible] diuntur a dño ab infirmitate co[illegible] custodit eis agrū, uineā, gregē &[illegible] na. Sed illis q nō seruāt dñicā e[illegible] debilitate. Nota contra illos q[illegible] batū & nō dñicā, credentes uirg[illegible] rie. Sed aliq miseri gaudiū festi[illegible] tūt in tristitiā ludendo qcqd lu[illegible] in hebdomada. Iō nō sustineat[illegible] Maledict⁹ est locus & dñs q su[illegible] dū. Alij miseri ī taberna inebriā[illegible] reuertunt ad domū, & uxor & [illegible] berūt forte ptisanas, & cōplet [illegible] maledictio scripture, Dies festi [illegible] uertuntur in lamentationē & [illegible] Thob.ij. Alij miseri currunt ad [illegible] Iō dicit dies festi &c. Scd'a tristi[illegible] mundi est melior. s. tristitia de [illegible] cordiali, qñ hō cogitat de pc̄tis [illegible] q̄ fecit, & de tpe quod amisit, &[illegible] ad instar militis qui ex culpa sua [illegible] odiū & irā regis q cogitat, O m[illegible] occidet me, & perdā oīa bona, [illegible] Ita quilibet pc̄tōr est in ira regis [illegible] pbus em̄ ex supbia sua est ī ira re[illegible] rus ex sua auaritia. & sic de alijs [illegible] mirū est quō aliqs pōt letari uel [illegible] cū sciat se esse in ira tāti regis. De [illegible] sticia dicit scriptura. ij. ad Cor. [illegible] em̄ scd'm deū tristitia est, pniam [illegible] in salutem opat, scl'i aūt tristitia [illegible] opat. No. q̄ scd'm deū tristitia e[illegible] dā tristāt de pc̄tis, sed nōn scd'm [illegible] scd'm mūdū uel scd'm piculū [illegible] penā, q̄ tristitia nihil ualet, imo [illegible] tristitia mortē opat. Sed tristitia [illegible] cūdū deū qñ hō tristatur & dicit, [illegible] ser tm̄ offendi deū meū &c. talis [illegible] tia in salutē opatur. Hec tristiti[illegible] titur in gaudiū in cōfessiōe sacr[illegible] li, qñ ꝓicit extra pc̄tā de qbus [illegible] sicut ancilla ꝓijcit de domo i[illegible] dom⁹, sic cū scopa cōtritiōis pecc[illegible] gregant in angulo memorie & [illegible]

xtra portã cõfessionis. Dicaẽ quõ fctã cõfessione hõ sentit gaudiũ & letitiã in corde. Sic ille q obligaẽ ad soluẽdũ sub pena mortis, qñ sibi remittitur debitum a dño, quõ gaudet & letaẽ, ita in cõfessione dimittuntur debita pctõrum. Io.xx. Quoꝝ remiseritis pctã &c. Et facta absolutione totũ debitũ est remissum. Iõ sequitur gaudiũ in corde. Iõ dicit scriptura Proue.xiiij. Cor qd' nouit amaritudinem aĩe sue, in gaudio ei⁹ non miscebitur extraneus. Nota non miscebitur extraneus.s.diabol⁹, sed dñs proprius per ofõnẽ, & post cõfessionẽ debet hõ cõi[ar]are. Tertia tristitia est de tribulatione mũdanali, qa in hoc mundo multũ abundat ut infirmitatũ, pauptatũ & miseriaꝝ &c. q̃ dant tristitiã. Rõ naturalis & regula est, ꝙ oẽ mediũ pticipat naturã extremoꝝ. Modo uita pñs est inter duo extrema.s.paradisum & infernũ. Ideo scd'm illã participamus de cõditione extremorũ. In paradiso est gaudium sine tristitia & sine infirmitate. Apoc.xxj. Absterget deus oẽm lachrymã ab oculis sanctorum & mors nõ erit ultra neq; luct⁹ &c. In inferno aũt est dolor & tristitia. Nos uero sumus hic ĩ medio pticipãtes cũ utrisq;. Cũ eñ gaudemus & letamur, participamus cum illis de paradiso, quia nihil aliud est nisi de melle celesti. Quando tristamur participamus cum illis de inferno. Iõ dicit scriptura, Exiguum & cũ tedio est tps uite nostre & nõ est refrigerium in fine hoĩs. Sap.ij. Sed conuertitur in gaudiũ in deuota oratione. Qñ quãdo hõ habet tediũ sũmũ remediũ est recurrere ad orationem eleuatis oculis & manibus uersus celũ, & sic descendit dulcedo mellis spũsscti. Autoritas, Tristatur aliquis uestrum? oret equo aĩo & psallat. Iaco.v. No. equo aĩo, hoc dicit contra aliquos qui orant, sed non equo aĩo, quia os loquitur unum & cor cogitat aliud. Sed in orõne quando homo dicit, Pater noster in ore, cor debet cogitare cũ quo loquitur homo, qa cũ rege celesti &c. Idẽ qñ dicitur, Aue Maria. aĩs modicum ualet oratio. Nota ꝙ q̃ orat mane & sero quotidie uiuit ĩ gaudio & prosperitate. Dic miraculũ de milite Normãno eũte ad peregrinationẽ &c. Iõ xps. Oportet sẽper orare & nõ deficere. Luc.xviij. Quarta tristitia est de morte corporali. Magna tristitia est hoĩ in morte parentum & amicorum charorũ, sed in morte propria ibi est tristitia maxima, qa totum simul amittitur. Dic similitudinem de arbore si eradicaretur per aliquam potentiã. Ita est de aĩa q̃ habet radices in qualibet parte corporis, in neruis, ossibus, uenis &c. & mors ipam eradicat, iõ ibi est maxima tristitia, nec est aliqua siĩs. Iã uidetis qñ aliqd' mẽbrũ scinditur q̃tũcum q; paruũ, quõ homo tristatur, q̃to magis ĩ morte qñ aĩa separatur a toto corpore. Iõ xps ante mortẽ cepit cõtristari & mestus esse, ut habetur Mat.xxvj. q̃to magis nos pctõres. Sed hec tristitia cõuertitur in gaudium bonis psonis qñ aĩa egressa a corpore, statĩ uidet sctõs angelos ipam comitantes honorifice ad instar sponse nobilis in die nuptiaꝝ qñ ducitur ad missam, uel sicut depingitur beata Maria Magdalena quando ab angelis eleuabatur. Isto mõ tristitia uestra.s.mortis corporalis, ꝯtetur in gaudium. iõ xps. Nunc qdem tristitiam habetis. Iterum aũt uidebo uos, & gaudebit cor uestrum, & gaudium uestrum nemo tollet a uobis. Ioã. xvj.

De eadem dñica. Sermo. iiij.

Militant aduersus aĩam. j. Pet.ij. Hoc thema dat motiuũ predicandi de prelijs q̃ nobis dãt demões ut dãnemur cum illis. Iõ auisãdo uos uolo nũc eorũ ꝑlia declarare. sed primo salutetur ꝟgo Maria. Militãt aduersus animam &c. Sancta scriptura uolens nobis oñdere cõditionem uite nostre in hoc mundo, breuiter declarat dicens, Militia est uita hoĩs super terrã, & sicut mercenarij dies eius. Iob.vij. Rõ. quare dicit ꝙ uita nostrã est militia, quia sicut demones sunt dãnati, sic bellãt contra nos ut peccemus & danemur cum ipsis. Et sicut mercenarij dies eius.s.hominis,

minis, qa sicut mercenarius q diligenter & fidelr laborat, meret salarium, ats &c. Sic de nobis. Sed si fortiter bellam⁹ nõ cõsẽtiẽdo demonib⁹, meremur magnũ salarium glie, sed si sum⁹ uicti meremur suppliciũ eternũ. Istud pliũ declarat Dauid in ps .xix. di. Hi in curribus & hi in equis, nos aũt in noĩe dei nr̃i inuocabim⁹. No. hic quare non uult ipos noĩare, iuxta illud, Nec memor ero noĩm eorũ p labia mea. Nr̃a defẽsio est cũ dicit. Nos aũt in nomine dei nr̃i inuocabim⁹, Nota hic in curribus. s. rotundis. Currus signat tentationes q̃ ad instar rotarũ uoluũtur de una in aliam. Qñ diabolus nõ põt p unã, tẽtat p aliã. Et hi in equis. Equi demonum sunt pc̃tã mortalia. iõ de demonib⁹ dicit the. Militant aduersus &c. s. eq̃stres aduersus aĩam. Hanc militiam declarat. b. Io. in Apoc. scd'm intellectũ moralem, iuxta reuelationẽ sibi factã di. Vidi & ecce equus albus, & qui sedebat super illum habebat arcũ, & data est ei corona & exiuit uincens ut uinceret. De scd'o dicit, Et exiuit alius equ⁹ ruff⁹, & q sedebat super illum datum est ei ut sumeret pacẽ de terra, & ut inuicem se interficerent, & datus est ei gladius magnus. De tertio milite dicit, Et ecce equus niger, & qui sedebat sup illũ hẽbat staterã in manu sua. Et de quarto milite dicit. Ecce equus pallid⁹, & q sedebat super eum nomẽ illi mors, & infern⁹ seq̃bat eũ. Et data est illi potestas super quatuor partes terre, & interficere gladio, fame, & morte, & bestijs terre, & cum aperuisset &c. Apoc. vj. Hi quatuor equi sunt quatuor pc̃tã mortalia super que demones equitant & militant contra nos.

Primum est superbia & uanitas.
Secundum luxuria & carnalitas.
Tertium auaritia & cupiditas.
Quartum inuidia & malignitas.

Cũ his demões militant aduersus aĩam. Primus equus dicit erat albus. Hoc designat superbiam & uanitatem. Ratio, color albus pre ceteris magis apparet, sic superbus super alios uult apparere & uideri. Si uis cognoscere si es superbus. Si habes aliquod bonum tempor[ale uel] spũale & uis ut uideatur & appare[at omni]bus es, ꝟbi gr̃a. Si es gñosus & uis [ut uide]atur, signũ est supbie, hũilis absco[ndit &] non curat. Idem si es diues, statim [uis fa]cere uanitates in uestib⁹. Et cogit[ant qui] sũt isti, ego possem emere oẽs. Idẽ [de bo]na spũalia q̃ habet uult ut uideant[ur, o]rat uel ieiunat, uel si portat cilici[um,] statim uult uideri, signũ est qd' pc̃[tum su]bie est in corde, sed hũilis oĩa absc[ondit] q̃tũ põt. Ecce rõ quare equ⁹ alb⁹ [signat] pc̃tm̃ superbie. Iõ dicit xp̃s superbis [quod] opera sua faciunt ut uideantur ab [hoĩbus] Mat. xxiij. Sed quare dicit q mil[es qui] sedebat super eũ habebat arcũ in [manu] sua? Rñdeo q iste miles est demõ[qui tem]tat de superbia q̃ sagittãdo facit bel[lum.] O quot sunt isto arcu sagittati & p[ercussi] ꝟbi gr̃a. Oẽs hoĩes q proponũt in [animo] suo ascẽdere, tales sunt pcusi iam [uul]nerati isto arcu. ꝟbi gr̃a. dicat de r[eligio]so seruante regulas, cerimonias &c. [Re]cta uia uadit talis ad paradisum. Sed [dia]bolus dicit nõ, qa ego sagittabo eu[m, et] facit eum cogitare ut ascẽdat & ua[cet] studium, quia poterit esse magr̃ & c[onfes]sor regis &c. Factũ est, talis iã uulne[ratus] est sagitta diaboli. Idẽ de presbyter[is sim]pliciter uiuentibus. Sed diabolus s[agit]tat, quando facit eum cogitare d[icen]do, Si tu sic uiuis, non poteris iuu[are a]micos. Ideo oportet te ascendere u[el] simonijs uel usuris uel seruitijs &c. [Idẽ] de laicis simplr uiuentibus recta u[ia ua]dũt ad paradisum, nec pro filijs faci[unt si]bi uanitates &c. sed nutriunt eos [in] bonis moribus. Sed dicit diabolus [ego] sagittabo eũ, & facit eum cogitare [: si] re tu non esses iuratus siue consul c[iuita]lis, quia de pecunijs uille te poteris [ditare], tenere famulos &c. Cum tñ ad [hoc ta]men deberet hõ uenire sicut ad tu[rrim] Sunt multi qui ne sciunt regere do[mum] suam, & uolunt regere cõitatem. Iõ [de]struũtur uille & cõitates & ciuitates ambitione ascẽdẽdi. Idẽ de mulier[ibus] q̃ deferunt uiris suis honorẽ, amorẽ [&o]bedientiã, p̃terq̃ in pc̃tis, tales rect[a] ua-

uadunt ad paradisum, Sed quando cogitāt p̄dictis opposita, & cōsētiūt, factū est, iā sūt sagittate a diabolo. iō dicit Dauid de diabolo, Arcū suū tetendit & parauit illū. Et in eo parauit uasa mortis, sagittas suas ardentibus effecit. p̄s. vij. No. ardentibus. s. in mūdis officijs, honorib⁹, preeminentijs & dignitatibus. Tertio dicit & data est ei corona & exiuit uincēs ut uinceret, qa demon q tētat de supbia, coronā regis portat. iō Iob. xlj. Ipe est rex sup uniuersos filios supbie. Nec aliquis rex habet tot uasallos ut ipe. Et exiuit. s. de celo. Dic casū ipsorū ex superbia dicēte deo. Nō habitabit ī medio dom⁹ mee q facit supbiā. p̄s. c. Vincēs. s. angelos malos, ibi, cōsentientes, ut uīceret. s. hoīes in mundo isto. Ecce primum prelium. iō qlibet auiset se ut caueat a sagittis superbie qa magnum periculum est ire per altissimos mōtes, qa periculosus est casus ab alto. Quādiu em̄ homo uadit plane p uiam humilitatis, uadit hō secure sine periculo, iō xp̄s, Discite a me qa mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiem aīabus uestris. Mat. xj. Discite. s. lectionē quā docuit ṽbo & exemplo. Secunda militia est cū dicit, Vidi & ecce equ⁹ ruff⁹, & qui sedebat super illū datū est ei ut sumeret pacem de terra, & ut inuicem se interficerent, & datus est illi gladius magnus. Hoc p̄lium dant demones p pc̄tm̄ luxurie, quod īnuit in hoc ꝙ equus erat ruff⁹. In signum huius qn̄ p̄sona cogitat de illo peccato, efficitur rubea. Et sicut domus & omnia bona ibi congregata comburuntur quādo incēditur igne, ita ex illo peccato perduntur merita cōgregata & bona. iō de isto peccato dicit scriptura, ignis est usq; ad perditionem. i. cōsumptionem deuorans, & omnia erradicans genimina Iob. xxxj. O miseri, p modica delectatione bestiarum q̄ statim trāsit, non dubitatis amittere tantam gloriam & incurrere tātam penam. Item dicit ꝙ miles equitans super equum ruffū habebat potestatem sumendi pacem de terra. Nota septem paces.

Prima est inter deum & homines.

Secunda est inter homines & āgelos.

Tertia est inter animam & corpus.

Quarta inter uirum & uxorem.

Qninta inter clericos & populum.

Sexta inter dominos & uasallos.

Septima inter uasallos adinuicem.

Prima pax est inter deū & personā qn̄ uiuit caste & honeste, qa cū ipa de⁹ habitat, qa de⁹ nō est porc⁹, ut uelit in luto habitare. Sed quando persona cogitat de illo pc̄tō, & consentit ad faciendum, dn̄s indignatur, & pditur pax & fit guerra & diuisio. Secundo ex isto peccato tollitur pax q̄ est inter angelos & hoīes. Dic quō qlibet habet angelū custodē, qa al's demones nos destruerent, & angelus bon⁹ diligit sibi commissos sinceriter, & plusq̄ mater filium sibi charum. De ista custodia autoritas, Angelis suis deus mandauit de te. p̄. xc. Scd'a qn̄ persona uult facere illud pc̄m̄ cogitatiōe uel tactu, uel locutione, uel operatiōe, angelus indignatur dicendo, O iste ribald⁹ qd facit. Dic quō non fieret illud pc̄m̄ corā puero ex uerecundia, multomagis deberet homo uerecundari de angelo p̄nte & dicente, O de isto ribaldo &c. & claudit nasum. Tertia pax est inter carnem & sp̄m quā h̄nt persone q̄ uiuunt in pn̄ia, quia per pn̄iam caro subijcitur anime ut captiua dn̄e, & sic habent pacem. Sed pax tollitur quādo captiua rebellat & resistit contra dominam. Sic quādo caro contra animam facit illud peccatū, pax dicta tollit̄. Quarta pax est inter uirum & uxorē, qn̄ seruant sibi mutuo fidelitatem, q̄ pax tollitur & soluitur p peccatū luxurie. Videm⁹ ꝙ qn̄ uir sentit uxorē adulterari, non bn̄ portat nec econuerso. Quinta pax est inter clericos & populum alicuius uille uel cōitatis, quia laici debent honorare clericos ut patres & soluere decimas &c. Sed hec pax tollitur per luxuriam &c. Clerici autem debent uiuere honeste &c. Sexta pax est inter dominum & uasallos. Sed hec tollit̄ quādo dn̄s uult habere uxorem uel filiam uasalli, qa nō seruarent sibi fidelitatē, imo occiderēt eū. Septima pax est inter uos laicos ad

 inuicē

inuicē q̄ ut fratres debetis uos diligere & habere pacē. Sed hec pax tollitur per luxuriā qn̄ un⁹ curat de uxore uel filia alterius. Ex quo sequūtur multa inter uos mala. De hoc peccato dicit propheta, Impij quasi mare feruens, quod qescere nō potest, & redundant fluctus eius in conculcationem & lutum. Non est pax ĩpijs dicit dn̄s de⁹. Esa.lvij. Impij dicuntur luxuriosi. Rō, quia ut dent delectationem captiue idest carni, dānāt animā. Sed dicitur ꝙ datus est militi gladius magn⁹. Non em̄ bellat cum arcu, sed gladio magno, quia tot⁹ mundus quasi comprehēdit peccatum. Hoc etiā in religiosis &c. Nota exemplum de demone in corpore obsesse, dicente se non inde exire nisi dicerentur tres misse a tribus clericis uirginibus &c. Totus mundus est isto peccato corruptus, & completa est iam prophetia Dauid. Corrupti sunt & abominabiles facti sunt in stu.su. non est qui faciat bonum. s. castitatis, non est usq; ad unum. s. de adultis cōparatiue loquendo. Ecce quō hic gladius est bn̄ magnus, qa tot occidit. Ideo custodiam⁹ nos ab isto gladio custodiendo corda a luxuria, qa ita uult deus. Hec est uoluntas dei sctīficatio uestra ut abstineatis uos a fornicatione. j. ad Thessal. iiij. De tertio ꝑlio dicit. Et ecce equus niger, & qui sedebat super illum habebat stateram in manu sua. Ecce pctm̄ auaricie & cupiditatis. Dicit ꝙ equus erat niger, & significat peccatum auaricie. Vn̄ sicut color albus pre alijs ōndit, ita color niger pre alijs abscōditur, quia auarus semper abscondit pecunias, & facit se pauperem quando petunt ab eo eleemosynam pro aliqua pia cā. & uadit semper male indutus ut uideatur pauper. Item abscondit ad decipiendū, qa fingit se amicū uerbo ut decipiat facto in ore suo pacē cum amico suo loquitur, & occulte ponit ei insidias. Hier. ix. No. insidias, ut. s. hēat pecunias & bona uestra. Itē dicit ꝙ miles hēbat staterā in manu sua. ĩ quo ōnditur modus pcti auaricie, qm̄ ad instar false statere peccatū auaricie facit, qa illud quod est magis

ponderans & infiniti ualoris. s. pa
sus &c. par pōderatur in cōspectu
rā oculis auari. Et illud quod par
modicum ualet, ut pecunia, bona te
ralia, ponderat & reputat esse infini
loris. Ecce statera falsa & dolosa, q
um qui est infiniti ualoris & ho
diabolus facit ꝙ corā auaro non p
rat unā fabā, qd' fit qn̄ lucro uni⁹
iuras false dicēdo, p deū tāti cōstat.
hic contra falsitates q̄ fiūt inter em
res & uenditores. Item hec falsa sta
cit ꝙ palea uanitatū multū ponder
cōspectu diuitum, & grā & gaudia
sauri paradisi q̄ sunt inestimabilis p
deris nihil ponderant. Iō dicit scrip
Nunquid iustificabo stateram impia
saccelli. i. oculti sacci in quo occul
falsum pondus, pondera dolosa. In q
bus diuites eius repleti sunt iniquit
Michee. vj. Nota stateram impiam &
dera dolosa saccelli. Staterā impiam
cat peccatum simonie in qua uend
spūssctūs. Iō doctores uocant simon
heresim. Simoniaci pōderando uen
grām dei. Nota hic de fraudibus si
nie. Primo in missis sancti Amator
quibus committuntur multe impie
tes. Prima quia dicunt ꝙ debent dic
tinue sine interuallo, cum tamen p
sunt talis uite ꝙ continue &c. Secu
quia frangitur ordinatio ecclesie q̄ q
libet die habet suam missam determi
tam & certam. Tertia impietas est p
um certum quod faciunt clerici, qui
bent celebrare sine interuallo peten
plus. Item tot candele tot denarij. Q
ta est error, quia licet btūs Amator
ta missis extraxit animā mr̄is de pur
torio, creditis ꝙ etiam uos. Nam i
infirmitates non sunt eedem, nec e
pene &c. Dic de medico qui applicat
dicinas iuxta infirmi conditiones.
quare dicit, Nunquid iustificabo sta
impiam. Scd'o dicit, Et saccelli pond
dolosa. Hoc dicit cōtra laicos usur
q mutuant decē pro duodecim, non
pondus equale. Dicit usurarius rōne
poris non ualet, quia tp̄s est dei, iō t
ta

tanto & non amplius. Itē uendunt pluris rōne dilatiōis solutionis uel emēdo minoris rōne pecunie parate. Ecce sacelli pondera dolosa. In quibus diuites &c. De quarto prelio dicit, Ecce equus pallidus & q sedebat super eū nomen illi mors & infernus sequebatur illum. Ecce quartum preliū diaboli ex pctō inuidie. Nā color pallidus siue glauc⁹ signat pctm̄ inuidie. Rō, qa est amaricatus siue mortificatus, qa inuidia aīam mortificat & occidit. j. Io. iij. Nos scimus qm̄ translati sum⁹ de morte ad uitā, qm̄ diligim⁹ fratres, q nō diligit manet in morte. Oīs q odit fratrē suū homicida est. s. suijpsi⁹. Sed, quare dicit ꝙ īfern⁹ sequebatur eū, declaratur per questionem quā faciunt doctores dicētes, Quare demones nos tētāt, cū tñ ex qualibet tētatione augmētetur eis pena? Rn̄deo ꝙ inuidia cogit eos quā hn̄t contra nos, quia habebimus locū quē ipi pdiderūt, nec ualuit eis xp̄i incarnatio seu passio, iō inuident nobis. Iō dicit ꝙ infern⁹ sequebatur eū, qa oēs demones habent istam inuidiam. Nota hic exemplum de inuido & auaro, quō rex dixit inuido, ut primo peteret donū &c. Qui intra se cogitauit, O miser si peto unū equū, alius habebit duos &c. qa ista est conditio inuidi. Idem de demonib⁹, qa licet hn̄t penā tentando, tñ inuidia cogit eos. Sap. ij. Inuidia diaboli mors introiuit in orbē terraꝝ, imitātur aūt illū q sunt ex parte illi⁹. Itē alia autoritas Iob. v. Paruulum. s. in dilectione occidit inuidia. Deo gratias.

De eadem dominica. Sermo. v.

SVbditi estote in omni timore. j. Pet. ij. Quia sacra scriptura tam ueteris q̄ noui testamenti multum laudat & commendat timorē dei, & quia thema loquitur de timore dei, ideo uolo uobis modo declarare bonos modos timendi deum. Sed primo salutetur ṽgo Maria. Subditi estote &c. Pro declaratione &c. Sciendum ꝙ inter alia per q̄ homo in hoc mundo potest habere abundantiam & affluentiam bonorum tēporalium, & in alio bonorum celestium, est timor dei. Iō timor dei comparatur fonti emananti. Qui habet in domo sua fontem aque uiue, non habet defectū aque. Ita qui in corde suo habet timorē dei, habet in se fontē dantē abundantiam omnium bonorum temporalium & spiritualium. Hoc dicit Dauid. ps̄. xxxiij. Timete dominum oēs sancti ei⁹, qm̄ non est inopia timentib⁹ eū. Diuites eguerunt &c. usq; , omni bono. multum ergo ualet timor dei. iō dicit thema, Subditi estote, &c. s. in oñi timore. Nota in oī, īnuit ergo ꝙ sunt multi timores. Ego amore ur̄i q̄siui quot timores sint, & inueni ꝙ sunt tres, in qbus deo debem⁹ subijci, & habebimus multa bona.

Primus est timor naturalis, & iste est rigorosus.

Scd's est timor filiaľ, & iste est gratios⁹.

Terti⁹ est timor reuerentialis, & iste est gloriosus.

De istis dicit thema, Subditi estote in oñi timore &c. Dico ꝙ prim⁹ timor in quo debemus subijci deo est timor naturalis, & iste est rigorosus, qa non possumus uitare hic timorem de malo pene, quia naturaliter quilibet timet malū pene, ut infirmitates, perditionem bonoꝝ, honorum, officioꝝ &c. casus & mortem, quia talis est natura nostra & conditio. Sancti angeli non hn̄t hunc timorem, qa confirmati sunt. De isto timore dicit scriptura, Timor penam habet. s. ꝓ obiecto. j. Ioā. iiij. Etiam xp̄s habuit hunc timorem ex naturali conditione carnis. Sed in isto timore debemus esse subditi deo. Quia pro fugiendo seu uitando quodcumq; malum pene, non debemus facere aliquod peccatum contra deum, nec in illud cōsentire. Verbi gratia. Quilibet timet naturaľr perdere bona, pecunias &c. Modo ponatur casus ꝙ perdidistis aliquid tale &c. & nescitis qs habet, & uos timetis ne illud amittatis totaliter & nunq̄ ipsum inueniatis, & dicitur uobis, uadatis ad talē diuinū si uultis inuenire & recuperare. Mō apparebit si in isto timore eritis subditus. Qm̄ ex una

 parte

parte uos timetis illud amittere, & ex alia pcepit de⁹ ne p aliqua re mũdi hõ recurrat ad diuinos. Si ergo uos uadatis ad diuinũ non estis subditi deo, sed peccatis mortalit. Sed si nõ uultis ire, tũc estis subditi deo, ad quẽ debetis recurrere in oratione dicendo, Domine uos scitis qs habet, iõ ponatis in corde suo ut mihi reddat, uel uolo perdere magis illud q̃ animam meam &c. Idẽ de mulieribus de matrimonio q̃ timent sterilitatem. bon⁹ est timor. quia iõ inuẽtũ est mrimoniũ. Modo quando aliqua mulier nõ potest concipere, & dicitur sibi q recurrat ad talẽ sortilegũ &c. si recurrat, timor eius nõ est deo subiect⁹, qa deus precepit oppositum. s. q p nulla re hõ recurrat ad sortilegos &c. Dic quõ null⁹ potest dare filios nisi solus deus, qa necessaria est ibi datio anime &c. Itẽ quilibet timet mori de infirmitate quam habet ipse uel filius &c. & dicitur uobis q recurratis ad talẽ incantatorẽ &c. & xps pcipit oppositum, qa ad deũ debet hõ recurrere in omi necessitate, & ad ei⁹ mrem vginẽ Mariam &c. Si nõ recurritis ad incãtatorẽ sed ad deũ, timor ille mortis deo est subiectus. si vo recurritis ad incãtatorẽ nõ est deo subiectus. Itẽ aliquis amicus uester est captus, & uos timetis ne puniatur uel occidatur, & estis reqsitus in testẽ, cũ iuramẽto ut dicatis si fecit istud malũ, & uos timetis &c. Dicat quõ quilibet debet subijci deo, iurãdo uere & dicere ueritatem, qa dicit de⁹, Nõ assumes in uanũ nomẽ dñi dei tui. Exo. xx. Ecce dicit thema, Subditi estote &c. De hoc timore dicit xps. Nolite timere eos qui occidunt corpus, animã aũt non pñt occidere, sed potius timete eũ qui põt & aĩam & corpus perdere in gehennã. Mat. x. Hoc pdicabat xps aplis & discipulis dicens. Nolite timere. s. taliter, ut ex isto timore faciatis contra deum, quia alias talis timor naturalis esset malus. dicatur hic miraculum de sacra scriptura, quod legitur. j. Regũ. xxviij. &. xxxj. de illo magno rege Saul, q semel congregauit multas gentes armorum ut bellaret contra inimicos & infideles Philisteos. Qui uidens exerci[tum] inimicorũ magnũ ne moreretur i[n pre]lio cum filijs timuit, & fuit sibi da[tum consi]liũ ut recurreret ad phytonissã, u[t sciret] finem belli. Dicatur quõ iuit. exi[tus] qa in isto timore non fuit subditu[s ...] in dicto prelio fuit uulneratus, & p[er im]patientiam occidit se, & perdidit r[egnum] intm q nullus de suo gñe regnau[it post] eum, & creditur q sit damnatus. Iõ [dicit] xps, Dico uobis amicis meis ne tem[eamini] ab his q occidunt corpus, & po[st] non hñt amplius quid faciant. O[stendam] uobis quẽ timeatis. Timete eũ q[ui postquam] occiderit, habet potestatem mitte[re in ge]hennã. Ita dico uobis hunc time[te. Luc.] xij. Scd's timor est melior. s. timor f[ilialis] & iste est gratiosus. Hic timor e[st quo] timet deũ, nõ rõne pene, sed rõne [amoris] qñ timet hõ peccare ne perdat am[orem] grãm dei & deuotionem, talis time[r di]citur filialis. Rõ, qa cõditio boni fi[lii est] timere ne pri suo displiceat in aliqu[o] quãdo dicit sibi, Facias hoc, Rñdet [...] faciam, qa pri meo nõ placeret ue[l ...] Non timet prem rõne pene q uap[...] a pre, sed timet sibi displicere ne ip[se ...] uet & conturbet. Dico q in isto ti[more] magis debemus deo subijci, q̃ pri c[arna]li. Rõ, qa pl⁹ facit nobis deus. Dica[tur quid] facit pr carnalis in filio, modicũ &[c.] Mr etiã, qa nescit qd portat, mod[icum] ibi facit, sed deus facit totũ. Ipse for[mat] corp⁹ &c. & creat aĩam. Iõ Iob. x. M[anus] tue do. fe. me. Nõ dicit pr me⁹ fecit [me] sed manus tue &c. ac si de luto uel d[e ter]ra. Itẽ de⁹ cõseruat in uita in utero c[lau]so ne suffocetur: Itẽ deus causa na[tiui]tis est, & dat lac mri. Ille ergo est p[rin]cipalis pr. Mat. xxiij. Ergo patrem nolite u[ocare] uobis super terrã. Vnus est em pat[er ue]ster qui in celis est &c. q̃tũ ad form[atio]nem corporis dicit hoc & creation[em a]nime. Iõ uult ut timeatur timore [filiali]. Sicut ergo bonus filius timet offe[ndere] patrem, ita nos deum. Licet sis incli[natus] ad aliquod pctm uel uitiũ, dicas. ho[c dis]pliceret meo patri celesti, ideo n[on faci]am. Verbi grã, Aliquis inclinatur a[d ...]

b

biã,pompã,gulã,inuidiã,luxuriã,uanitates,ornatũ &c. Cogitate si hoc displicet pr̃i uestro Iesu xp̃o q̃ uult & precipit humilitatem. Item cogitate si displicet matri ur̃e ꝟgini Marie. Ideo amore eorum dimittere debetis. Idem de illis qui inclinantur ad auariciã,usuras,& furta,ad retinendum decimas &c. Cogitate si hoc displicet pr̃i xp̃o q̃ ꝑcipit oppositũ. Nota de sua pauptate aliqd. Idẽ de uitio luxurie. Cogitate si displicet dño Iesu xp̃o, q̃ omnia uidet q̃tũcũq; fiant secrete, q̃ uoluit nasci de Virgine matre & uiuere caste ut daret nobis exemplũ. Idẽ de illis q̃ inclinantur ad gulã ad bibẽdũ de mane, respice si displicet pr̃i xp̃o. Idem de illis qui inclinantur ad uindictam. Cogitate si displicet xp̃o patri, qui sibi soli retinuit uindictam. ex isto timore dicit propheta Dauid in p̃s. Bñdicam dominũ &c. Venite filij audite me, timorem dñi. s. filialẽ docebo uos. p̃s. xxxiij. Dicatur hic miraclm qd' legit. ij. Mach. vj. de Eleazaro sc̄tõ homĩe quãdo Antioch⁹ rex iniqu⁹ persequebatur Iudeos, & precepit omnibus ut comederẽt carnes porcinas, quomodo Eleazarus qui noluit comedere ĩ tormentis dixit, Domine qui habes sanctã sciam manifeste tu scis qa cũ a morte possem liberari, duros corporis sustineo dolores, scd'm animam uero propter timorem tuum libenter hec patior. Iõ dicit scriptura Eccl'ia. j. Timor dñi expellit pc̄tm̃. Nam q̃ sine timore est, nõ poterit iustificari. Tertius timor est reuerentialis, & iste est gloriosus. Hic timor est qñ hõ timet se equare maiori, ut si rex ueniret & uellet sedere ĩ scãno tuo, tu statim surgeres, & quare non timore pene nec culpe, sed timore reuerentie, & talis timor est glorios⁹, quia etiam angeli isto timore timent. Autoritas. Cum sublatus fuerit timebũt angeli, & territi purgabũtur. Iob. xlj. qui tñ nõ timẽt primo, nec secũdo timore. Sed isto tertio timore debemus subditi esse deo in tribus.

In orationibus specialibus.
In officijs diuinalibus.
In missis sacramentalibus.

Primo quomodo quilibet debet tenere certã orõnem in die, & uacare orõnibus specialib⁹. Et dicuntur orationes speciales, qa ultra horas, & in istis debetis timere deũ reuerentialr, ne uelitis loqui cũ deo sicut loquimur inter nos, sed cũ magna reuerentia flexis genibus, quẽadmodũ loquitur hõ regi uel pape supplicando &c. hoc dicit scriptura, Timete dñm & date illi honorẽ. s. reuerẽtialẽ, qa uenit hora iudicij eius, & adorate eũ q̃ fecit celũ & terrã &c. Apo. xiiij. De secũdo in officijs diuinalib⁹. Hoc tãgit clericos & religiosos. Dicatur cũ q̃ta reuerentia debent stare in choro. Rõ, quia xp̃s papa & rex pñs est in medio. Autoritas. Vbi sunt duo uel tres cõgregati in nomine meo, in medio eorũ sum. Mat. xviij. De tertio in missis sacramentalibus. Rõ, qm̃ in qualibet missa est xp̃s ꝟe sicut est ĩ celo. No. ergo cũ quãta reuerentia stare debet celebrans & ne uẽdatur missa. Dic ꝙ nõ faciãt preciũ quando uolunt dicere missas &c. Dic modũ & preciũ dãdi ꝓ missa. s. ꝓ prouisione unius diei. De isto timore reuerentiali dicit Dauid in p̃s. xviij. Timor dñi san. perma. in sc'lm sc'li. Deo gr̃as.

Dñica. iij. post octa. pasche. Sermo. j.

CVm uenerit ille, arguet mundum. Ioã. xvj. Hoc uerbum indiget declaratione maxime amore Iudeorum. Sciendũ ꝙ in sacra scriptura tã in ueteri testamento q̃ in nouo inueniuntur duo aduentus generales messie, scd'm ꝙ genus humanũ requirebat duas reparationes. Primus aduentus fuit pro reparatione animarũ solum. Secundus aduentus fuit pro reparatione animarum & corporum simul. De primo aduentu sciendum quod ex peccato Ade & Eue inciderunt homines in peccata & mala. Primum malum fuit ignorãtia de reb⁹ spiritualibus & celestibus, de quibus non sciebant gentes añ aduẽtũ xp̃i, nec ꝑ philosophiã, qa solũ curãt de rebus, motib⁹, & de ĩfluẽtijs corporũ supcelestiũ, nec ꝑ legẽ Moysi q̃ solũ loqt̃ de hoc mundo. Iõ ignorabamus

spũalia

spūalia & celestia. Dauid loquēs de ātiq̄s dicit, Nescierunt, supple philosophi, nec intellexerunt. s. Iudei, in tenebris ābulant. Sed uenit messias. i. xp̄s uer⁹ messias qui reparauit istā ignorātiā, declarās quō ille de⁹ un⁹ quē philosophi uocant primū prīcipiū siue primā causā seu primū motorē est trin⁹ ī personis, paī, fili⁹ & spūssanct⁹. Scd'o declarauit quō in celo sunt nouem ordines angelorū. Tertio de aīab⁹ que scd'm gradū bone uite quē tenuerūt collocantur in illis ordinibus angelorꝝ. Quarto declarauit purgatoriū nobis, quo uadūt aīe q̄ nō fecerūt hic cōdignā pnīam. Itē de aīab⁹ puerorꝝ q̄ discedūt cū originali pc̄tō quō uadūt ad limbū. Scd's defect⁹ siue malū aīarū est īclinatio ad pc̄tā ex pc̄tō Ade, qdā ad superbā, quidam ad auaritiā, & sic de alijs. Iō dicit scriptura. Sensus eīn & cogitatio hūani cordis ad mala ꝓna sunt ab adolescentia sua. Gen̄. viij. Sed uenit xp̄s & reparauit per exempla ꝟtutū sue sc̄tē uite. Tertium malū erat abundantia peccatorum. Iō scriptura, non est homo iust⁹ in terra qui faciat bonū & nō peccet. Eccl's. vij. Sed uenit xp̄s qui contra plagas ordinauit medicinas sacramentorū. Quartū malū erat debilitas bonorꝝ, quia nō possum⁹ perseuerare in bonis. Iō prouidit xp̄s ut pnīa reparemur & emendem⁹ nos. Quint⁹ defect⁹ erat dānatio inferni, quia nullus poterat euadere q̄tūcūq; sc̄tūs & bon⁹. De hoc etiā Dauid in p̄s. Quis est homo q uiuet & nō uidebit mortem, eruet aīam suā de manu inferi. quasi dicat nullus. Sed uenit xp̄s & reparauit. Quia mō p̄sona bona & sc̄tā ī morte euolat &c. Sed remanēt passiones corporis. Iō in scd'o aduentu qn̄ ueniet xp̄s ad iudiciū, tunc reparabuntur mala corporꝝ, qa tunc resurgēt corpora bonorū īpassibilia, īcorruptibilia, clara &c. Ecce quare sunt duo aduēt⁹ xp̄i. Rn̄ō iam satis patet, qa mala & pc̄tā in mūdo primo uenerunt in anima qn̄ Adā & Eua desiderabant equari deo in scientia, & tn̄ adhuc non patiebantur in corpore. Sed post uenerunt mala corporis, quando Adam in sudore uult⁹ &c. & Eua peperit cu[m] [do]lore. iō Christus primo uoluit repara[re ma]la aīarum, q̄ primo fuerūt. Deinde u[enit] ad reparandū mala corporꝝ q̄ poste[a ue]nerunt. Patet hic rn̄sio ad q̄onem [illo]rum dicētium, Quare uenit messias [quid] bonum fecit? quia ita patimini m[odo]. De his duobus aduentibus autorita[s A]bacuc. ij. dicatur historia de uision[e ...] rn̄dit dominus. Apparebit in finē & [non] mētietur. si moram fecerit expecta [eum quia] ueniēs ueniet & non tardabit. Ab[acuc] ij. quia ueniens. s. in primo aduentu [pro] reparatione animarum, ueniet in [secun]do pro reparatiōe corporū. Et de is[to se]cūdo aduētu dicit thema, Cum uen[erit] ille arguet mundum. de isto iudicio [habebi]am duos sermones. Hodie erit pre[dica]tio de ordinatione gn̄ali, & cras erit [de] executiōe effectuali. De illa ordinat[ione] dicit euangelista, Cū uenerit filius h[omi]nis in maiestate suā & oēs angeli ei[us cum] eo, tunc sedebit super sedem maie[statis] sue & cōgregabuntur ad eū oēs gētes [et] separabit eas abinuicem sicut pastor [se]gregat oues ab hedis, & statuet oues [qui]dem a dextris, hedos aūt a sinistris. [Mat.] xxv. Hec ordinatio cōsistit in quatuor [con]clusionibus. Prima quia iudex uīis m[ani]festabitur illa die omnibus gn̄aīr, ibi, [Cum] uenerit filius hoīs in maiestate sua. Se[cun]da quod illa die iudex erit associat⁹ [mul]tū solēniter, ibi, Et oēs angeli cū eo. T[er]tia ꝙ illa die iudex uīis erit colloca[tus] multum alte. ibi, sedebit super sedē m[a]iestatis sue. Quarta ꝙ illa die totum [ge]nus hūanū p̄ntabitur corā xp̄o iudice [per]sonaīr. ibi, Et cōgregabūtur ad eū oēs [gen]tes &c. Prima conclusio dicit qd' iu[dex] uīis manifestabiī illa die omnib⁹ gn̄[aliter]. Nā doctrina est gn̄alis ꝙ xp̄s in iu[dicio] uidebitur ab omnibus tā bonis q̄[ȝ malis] q̄tū ad humanitatem, & cognoscet[ur quod] est deus & hō, sed solum boni uide[bunt] diuinitatem. De ista manifestatio[ne di]cit euangelista, Cum uenerit filius [hominis] in maiestate sua. Nota in maiestat[e id est] magno statu. non ueniet in simplic[itate] & paupertate, ut in primo aduētu ue[nit].

Id

Ideo fuit refutat⁹ a iudeis q expectabāt & expectāt hr̄e a mesſia uanitates mūdi &c.Iō qn̄ btūs Ioannes ōndit ipsum dicens,Ecce agnus &c.dixerunt Iudei, Ille pauper est,nolumus hunc regnare super nos.Luca teste.xix.c. Sed ad iudiciū ueniet cum tanta maiestate, ꝙ celum & terra & oīs creatura tremet.Nota ad hoc similitudinem de arbore ubi sunt auicule cantantes & ludentes,sed quando nisus uel accipiter uolat oēs tacēt & timēt.Sic arbor est iste mundus,cuius fructus sunt honores,deuitie,delitie,& quilibet uult colligere &c. Aues ludentes sunt creature q̄ non faciunt nisi ludere. Primo sol uidetur ludere currendo ab oriente in occidentē & ecōuerso.Item luna,stelle aer etiam qui qn̄q; est clarus, quandoq; est tenebrosus. Idem de mari,quia semper uidetur ludere.Idem de terra que in uere floret &c.& in autūno omnia deponit,uolucres etiam ludunt in uere, quelibet ducit uxorem & in hyeme nō curat de ea. Hoīes etiā uidētur ludere hincinde discurrendo, sed quando ueniet ille falco siue aquila nobilis,scilicet xp̄s ī iudicio oēs creature stabūt,sol in oriente, luna in occidente,nec de cetero mouebuntur immo soluētur.Ideo ecc̄lia in p-sona cuiuslibet xp̄iani orādo dicit,Libera me dn̄e de morte eterna in die illa tremēda quādo celi mouendi sunt & terra, dū ueneris iudicare seculum p ignē.Moraſr.Cogitate hic si creature corporales q̄ nūq̄ peccauerunt,nec contra mandata dei fecerunt tm̄ timebunt in xp̄i aduētu, quid faciēt pc̄tōres q tot offensas fecerunt contra deum, quid faciēt tūc infideles Iudei & Agareni,qd faciēt falsi xp̄iani,qui licet habeant fidē non habent bonam uitam,sed aut sunt superbi aut auari &c. Cogitate ergo illum diē. Ideo de Iudeis & malis xp̄ianis dicit scriptura in persona Christi &c. Aſpiciēt ad me quē confixerunt. Et plangent eum planctu quasi super unigenitum, & dolebunt super eum sicut doleri solet in morte primogeniti. Zach.xij. De planctu malorū xp̄ianorꝝ. Apo.j. Ecce uenit cū nubibus & uidebit eū omnis oculus, & qui eum pupugerunt. Et plangēt se sup eū omnes trib⁹ terre etiam amen.i.eternaliter.patet prima cōclusio. Super hoc do uobis cōsilium optimum,& benedictus erit q illud seruabit,qa tunc licet celum & terra & omnis creatura timeat, uos autem nō timebitis. Quia sicut habetis duos pedes in corpore ad stādū firmiter, ita ī aīa habetis duos pedes. Pes dexter est uera credētia,sinister bona uita. Et in ista die stabitis firmiter & sine timore.Ideo btūs Greg. orando ī collecta uigilie natiuitatis petebat dicens.Presta quesum⁹ ut ugenitum tuum quē redēptorem leti suscipimus,uenientem quoq; iudicem securi uideamus.Secunda conclusio dicit ꝙ illa die iudex uniuersalis erit associatus multum solēniter, quia omnes angeli eius cum eo.Mirum est cum in primo aduentu uenit solus, sed ad iudicium ueniet cum omnibus angelis qui sunt plures q̄ folia arborū in toto mūdo. Si stelle celi sunt innumerabiles q̄tomagis angeli.Questio. quid dicem⁹ de sc̄tīs,quia euangelista non loquitur nisi de angelis. Quid de patriarchis,ap̄ſis &c?Rn̄deo ꝙ non solum angeli, sed etiam omnes sancti uenient cū eo, sed de sc̄tīs nihil dicitur hic,quia iā dictum fuerat apropheta in ueteri testō, Stat ad iudicandū dn̄s & stat ad iudicandum pp̄ſos. Dn̄s ad iudicium ueniet cum seniorib⁹ pp̄ſi sui & principibus eius.Esa.iij. Nota seniores dicuntur sc̄tī.Rō,quia ad instar senū gubernauerunt se prudenter in hoc mundo. Principes aūt dicūtur angeli.Item alia autoritas Zach.xiiij.Veniet dn̄s deus meus,oēsq; sancti eius cum eo.Dic practice quomodo xp̄s in die iudicij qn̄ uolet descendere ad iudicium, dicet mr̄i, sue,Mater mea hodie est dies iudicij. Ideo descēdamus,& uos angeli & archangeli precedatis, & uos patriarche & prophete &c.sequimini. Et ipse cum matre in medio. Moraliter cogitate hic in qua platea & corā qb⁹ ostēdētur oīa mala & pc̄ā & oīa bona q̄ fecim⁹,qa ibi oīa manifestabunt ỽtute diuīa,ubi boni de bonis la-

nis laudabuntur, mali ṽo detestabuntur. Ná cõis est doctrina theologorũ, quia omnia mala etiam cogitationes ibi manifestabũtur diuina ṽtute, sicut ille qui ponitur ĩ scala & ostẽduntur oĩa mala sua. Ita illa die in libro conscientie ṽtute diuina quilibet ostendet oĩa mala q̃ fecit. Autoritas. Iudicium sedit & libri aperti sunt. Dañ.vij. Secundo modo cogitate quot mala ibi manifestabuntur, quanta mala occulta ibi aperientur, quot mali clerici religiosi & laici qui nunc reputãtur boni, sed secrete faciunt multa mala, sed tũc oĩa uidebũt. Nota practice quõ dicetur, Et quis est ille & nunquid est q &c. Cogitate si ego dicerem modo oĩa pc̃tã alicui⁹ uestrũ, q̃ta esset sibi cõfusio, ita tunc. Dic de quolibet statu. Iõ dicit Apl̃s, Nolite ante tp̃s iudicare quoadusq; ueniat dñs qui & illuminabit absconditа tenebrarꝝ & manifestabit cõsilia cordiũ, & tũc laus erit unicuiq; supple bono a deo. j. Corꝝ. iiij. Nota ante tp̃s. s. iudicij iudicare, quia modo multi uidẽtur boni uel mali, & est oppositum. Consilium super hoc do uobis, ꝙ si uultis ipsum tenere in illa die, nullum malum seu peccatum uestrum apparebit in cõfusionem uestrã. Recipiatis quadratũ. s. pnĩam, que habet quatuor angulos, scilicet quatuor ptes pnĩe. Primũ est cordis cõtritio, secũdũ est emẽdãdi ꝑpositũ, tertium oris cõfessio, quartũ operis satisfactio. & in illo iudicio nullũ pc̃m̃ apparebit in cõfusionẽ uestrã. De hoc propheta Dauid. Beati quorꝝ remisse sunt iniq̃tates & quorꝝ tecta sunt pc̃tã. Glo. uelo pnĩe. Tertia cõclusio dicit, ꝙ illa die iudex ul̃s xp̃s erit collocatus alte, q̃a sedebit sup̃ sedẽ maiestatis sue. Iã scitis ꝙ iudex dãdo sñiam sedet. Dicatur quõ illa die in aere alti⁹ xp̃s sedebit, ut possit ab omnib⁹ uideri. Questio si Christus sedebit, quomodo sancti stabunt, uirgo Maria & alij. Quidam credunt & ita pingunt pictores ꝙ illa die uirgo Maria ab una parte & Ioannes ab alia genibus flexis orabunt pro peccatoribus. Falsum est, nec illa die orabunt ꝑ aliquo, sed sedebunt cum Christo. Autoritas, dixit Petrus xp̃o pro se & pro a[...] Ecce nos reliquimus oĩa &c. Mat[...] respõdit xp̃s, Amen dico uobis. In re[...]neratione cũ sederit filius hominis i[...] de maiestatis sue, sedebitis & uos su[...]des iudicãtes. nõ dicit iudicãdi, & nõ [...]lũ apl̃i sedebunt, sed etiã oẽs de uita [apo]stolica. Moraliter. Dic pro religiosis quanta diligentiã debent seruare ui[tam] apl̃icam pro tanto honore habendo! quãtũ laboraret miles, si sciret ꝙ ex [...] labore posset fieri rex, & sacerdos si p[os]set ex suo labore esse papa, Idem de [mu]liere si posset fieri regina, uel magna [do]mina alicuius patrie. Si iste honor & [di]gnitas a nobis cogitaretur, omnes s[...]res religionis nr̃e & pnĩe essent dil[...]simi. Dic quomodo respicit inferiu[...] toritas & ꝓphetia Dauid. Quis sicut [do]minus deus noster qui in altis habita[t] humilia respicit in celo & in terra &[c.] cxij. Quarta conclusio dicit, ꝙ illa die [to]tum genus humanum presentabitur c[o]ram Christo iudice uniuersali perso[nali]ter, quia in omni iudicio criminali [...]me oportet comparere ꝑsonaliter, u[t] dicit, & cõgregabuntur ad eum om[nes] gentes. Questio ubi tunc congrega[bun]tur? R̃ñdeo ꝙ in illis partib⁹ ubi xp̃s [...] pro nobis iudicatus & sententiatus, [...] uult facere iudicium & dare sñiam. [...] quare q̃a omnis q se humiliat. s. ꝑ de[um] exaltabitur. Luc. xviij. Ideo oportet [...] ire illuc. De hoc ꝓphetia Iohel. iij. In [die]b⁹ illis, & in tẽpore illo cũ cõuertero [ca]ptiuitatẽ Iuda & Hierl̃m, cõgregabo [om]gentes & deducã eas in uallẽ Iosaphat [&] disceptabo ibi cum eis. Dic quomodo [o]ues scilicet boni erunt a dextris, & m[ali] a sinistris. Si ergo illa die uultis e[sse a] dextris, sitis modo oues Christi. Dic [con]ditionis ouis, sic q non nocent c[...]bus potentie, iustitie, & scientie, nec [...]tibus ut lupi mordendo famam uel [re]uelando occultum. Item dat bene[fici]um lane. i. substantie temporalis & [...] correctionum. Item sunt obedien[tes]. De quib⁹ dicit Christus Io. x. Oues [mee] uocem meam audiunt.

De[...]

De eadem dñica. Sermo.ij.

ARguet mundũ de pctõ. Io.xvj. originaliter & recitatiue in euangelio hodiernò scribitur pñs uerbũ. Pro declaratione huius ỽbi & introductione materie predicande sciendũ ꝙ inter oẽs bonas conditiones & necessarias persone q̃ uult corrigere pctã & reprehendere, oportet ꝙ sit sine pctis & ỽtuosus & bonus. Istud fundatur per unã regulã q̃ dicit, Contraria cõtrarijs curantur, qñ infirmitas uenit ex calore, dantur medecine frigide, & econuerso. Ideo qui infirmitates peccatorũ uult corrigere & rephendere, oportet ꝙ ipse habeat qualitates cõtrarias, scilicet ꝙ sit bon⁹ & ỽtuosus. Verbi grã. Qui uult corrigere infirmitatẽ superbie, põpe, & uanitatis, necessariũ est ꝙ sit hũilis & sic de alijs. Si forte uident illum qui uult alios corrigere uel arguere ijsdẽ peccatis, nõ sequitur correctio sed indignatio, & erit despectus in cordibus audientiũ qui statim dicunt, O ille deberet seipsum tenere per nasum primo & post &c. Ipse dicit ꝙ simus humiles, & ipse est superbus: ꝙ simus liberales, & ipse est auarus &c. Ideo dicit poeta, Turpe est doctori. i. correctori, cũ culpa redarguit ipm. Necessariũ est ergo arguẽti pctã ut sit sine peccatis. Modo uideamus qs est ille qui est sine peccato & defectu. Dico ꝙ si per quiritis a pricipio mũdi usq; ad finẽ, nõ inuenietes nisi xpm Iesum q nũq̃ peccauit nec pctm habuit, & hoc scdm cõem legem. Dicit Augu. de natura & grã, qd si oẽs patriarche & ꝓphete, aptĩ, martyres, doctores &c. essent simul interrogati an essẽt sine peccato, oẽs respõderẽt, Si dixerimus ꝙ peccatũ nõ habem⁹, ipsi nos seducim⁹ & ueritas in nobis nõ est. j. Io. j. nisi xps. Qui pctm non fecit nec ĩuẽtus est dolus in ore eius. j. Pet. ij. Ideo dicebat xps Iudeis qñ predicabat, Quis ex uobis arguet me de pctõ? q. d. nullus. Io. viij. Ergo ꝓprie sibi soli cõuenit arguere mundũ de pctõ. Ideo de eo dicit thema, Ille. s. xps qui est sine pctõ arguet mundũ de pctõ. Patet thema. Inuenio in sacra scriptura ꝙ decem peccata sunt de quibus xps singulariter arguit & increpat mundum & personas mundanas. & omnia inueni in quadam autoritate. Dauid & in sex uersibus psalterij. Peccatori autem dixit deus usq; arguam te. ps. xlix. De omnibus istis arguit Christus mũdũ per os suum quod est scriptura, ideo dicit thema. Ille arguet mundum de peccato. s. de quolibet istorum. Primo tangitur unum peccatum quod est in iustitia dominorum, ibi, Quare tu enarras iustitias meas. Hoc uerbum dicit deus cuilibet domino seu principi uel rectori cõitatis, & cuilibet qui habet aliqd officiũ regendi pplm. quare tu enarras &c. Oĩs iustitia ordinata tã in lege q̃ in canone uel in constitutionibus regum & ciuitatum a deo est, ipse eñ ordinauit omnes iustitias. Hoc dicit ipsemet, Per me reges regnãt & legum conditores iusta decernũt. Per me principes imperant & potentes decernunt iustitiam. Prouer. viij. Omnes ergo leges & canones & omnes bone ordinationes sunt iustitie dei. Rephẽdẽdo ergo dominos qui non seruãt iustitiam, dicit deus cuilibet, quare tu enarras iustitias meas. s. extra in ore, & opere nihil facis. Quia hoc seruatur ĩ mũdo qñ intrãt ad regendũ iurãt, ꝙ respicient honorem dei & utilitatẽ cõitatis, quod se gubernabunt secũdum iustitiã, & quãdo sunt intus nihil faciunt. Vbi inuenies rectorem cõitatis qui se gubernat secundũ iustitiã quã iurauit, sed secũdũ amorẽ uel fauorẽ uel donũ uel affectionem declinat iustitiam, iõ dicit, quare tu enarras &c. Si autem iustitia dei seruaretur, totus mundus haberet bonum. Sed hodie uidue, pupilli & orphani & pauperes non pñt inuenire nec obtinere iustitiam. Si ad minus diceretur eis, uadatis quia non habebitis iustitiam, bonum esset, sed faciunt eos placitare & ꝑdere tempus & labores, et uexant pauperes q̃diu sentiunt in eis pecunias, et in fine dicitur eis, nõ habebatis bonũ ius. O qd pctm est ꝓ una hora quia tu ꝓtrahis iustitiã,

iuſtitiã, & facis ſtare unã uiduã aut pupillum uel aliquẽ pauperem ante portam tuam, tu ſtabis ad portam paradiſi mille annis pulſans dicendo, dñe dñe aperi nobis. Mat. xxv. nec unq̃ ĩtrabis. Dicet tibi xp̃s, & nõ recordaris de tali uidua, & faciet te ibi ſtare, nec intrabis. Ecce quare dicit, quare tu enarras &c. Iõ Dauid. in p̃s. Si ṽe iuſtitiam loquimini, recte iudicate filij hoĩm. Tunc eſt uera iuſticia, quando ſicut dicitur & loquitur ore p dñm iudicẽ uel aſſeſſorem, & ſic concordat in ope, qa nec amore nec fauore &c. fit contra iuſtitiã. Ecce primum pc̃m de quo dicit thema, Ille. ſ. Chriſt⁹ arguet mundũ de pc̃õ. Secũdũ dicitur ſymonia eccl'iaſticorũ, ibi, Et aſſumis teſtm̃ meũ p os tuũ. Quando aliquis dñs facit teſtamentũ unũ in uita ſua, & ĩ morte facit aliud, ſcd'm cõfirmaſ per mortẽ, & primũ ãnullatur & caſſaſ. Ita fecit de⁹, q fecit primum teſtamẽtum ordinando de bonis huius modi, que dimiſit Iudeis q̃diu fuiſſent obedientes & non idolatrarẽt. Sed de bonis paradiſi nullum legatum fecit extunc, ſed ex quo deus fuit factus homo, ex tũc fecit aliud teſtamentum, & ordinauit de bonis celeſtibus & nihil de terrenis, quia nihil terrenum legauit, immo dicit ꝙ deſpicerentur, ſed legauit gloriã paradiſi dicens, Beati pauperes ſpũ, qm̃ ipoꝝ eſt regnũ celoꝝ. Mat. v. Item qui fecerit uolũtatẽ pr̃is mei qui in celis eſt &c. Mat. iij. Itẽ Btĩ q perſecutionem patiuntur propter iuſtitiã. Mat. v. Ecce legata q̃ fecit in ſecũdo teſtõ qd' per mortem fuit confirmatum, primo caſſato & ãnullato. Sed eccl'aſtici omnes uolunt gaudere de primo teſtamẽto, licet ore aſſumant ſcd'm teſtm̃ legendo ep̃las & euangelia. Sed in corde & ope non curant de teſtõ nouo, niſi tpalia ꝓmitteret &c. Tu p̃late uel curate &c. nõ uis niſi tpalia, pecunias & bona. Quando uacat ep̃atus, rectoria uel bñficium, ſtatim dicitur, & quantum ualet? tm̃ importatis. O mõ potero tenere tot ſcutiferos. Idem de iſtis qui predicant, uel de clericis qui miniſtrant ſacr̃a. Oẽs uadũt ad primum teſtm̃, diuitias &c. Quis e[...] modo q ſolũ pro honore dei & ſaluati[...]ne animarum intendat laborare? nullus. Ecce quare dicitur, Peccatori autem d[...]xit deus, quare tu enarras iuſticias meas & aſſumis teſtamentum meum per [...] tuũ, imo dico uobis unũ magnum defectũ cl'icoꝝ de miſsis ſc̃tĩ Amatoris. q̃licet de ſe ſint bone, multi defectus tñ circa eas cõmittũtur. Primus ꝙ dicanſ ſine interuallo. Iõ oportet dimittere miſſa[...] p eccl'iam ordinatas. quolibet die ſun[...] iã certe miſſe, ut ĩ magnis feſtiuitatib[...] & deſpiciũt tã magnum cõſiliũ, ſicut e[...] ſc̃tẽ mr̃is eccl'ie ordĩatũ a ſc̃tõ ſpũ. Sed[...] defect⁹ q eſt ibi ꝙ dicãſ quotidie. Et n[...] inuenies mõ unũ ſacerdotem, q xxx. d[...]b⁹ cõtinuis ſit parat⁹ ad celebrãdũ? A[...] & ſc̃tĩ q nõ tenebãſ, faciebãt magnas penitentias & orabãt & poterãt celebr[...] quolibet die. Sed ſcd'm uitã quã nũc [...]nẽt cl'ici, cõedẽdo, bidẽdo, truffãdo, & [...] q̃ndo de ml'ierib⁹ forte quolibet die faciunt nõnulli. xxx. pc̃ã mortalia & celebrabũt ĩ dãnationẽ aĩe ſue, & illi⁹ q fac[...] ipos celebrare. Terti⁹ error ſiue defe[...] eſt qñ ex quo habet continue celebr[...] petit pl⁹ ꝓ illis miſsis. Ecce ſymonia p[...]ra quã facit qa uẽdit xp̃m cũ Iuda dicẽ[...] qd uultis mihi dare & ego cũ uobis tr[...]dã. Iõ cũ Iuda ibitis. Quart⁹ error ſeu de[...]fect⁹ eſt, qa ut ſcitis dicũſ certe miſſe [...]nitatis ṽginis Marie, & apl'oꝝ. Et dicun[...] qñ ego dixero miſsã de trinitate debe[...] offerre tres cãdelas cũ trib⁹ denarijs [...] qualibet, & ĩ illa de btã uirgine. vij. denarios ꝓpt reuerentiã ſeptẽ gaudioꝝ &c. Quint⁹ defect⁹, qa uel ſacerdos erit curat⁹ uel bñficiat⁹ & tũc miſſe ſue ſunt omnes aſsignate, & habet cãtare ꝓ illis q[...]b⁹ teneſ, quõ ergo poterit cantare ꝓ te[...] Sext⁹ defect⁹ qa ſeqſ error. Credũt cõiter gẽtes ꝙ ex illis miſsis extrahaſ una anima de purgatorio. Veꝝ eſt ꝙ S. Amator cum. xxx. miſsis extraxit animã m[...] ſue de purgatorio, ſed nõ ſeqſ ꝙ ſi ipe [...]cit, tu facias, qa tu nõ ita ſc̃tũs & iuſt⁹ [...] ſicut ipe. Licet miſſe habeant magnã [...]tutẽ, tñ etiã reqritur deuotio celebr[...]

Itẽ [...]

Itē qa pc̄tā mr̄is bt̄i Amatoris & mr̄is tue uel pr̄is nō sunt eadem, nūqd eadē medicina erit utilis in qualibet infirmitate? Talibus accidit ut cuidā rustico qui curauit se de quadā infirmitate seu inflatura quā habebat in tibia, qui uidēs hoc fecit se medicū, & oīb⁹ infirmitatib⁹ ministrabat unū cepā assam, & excecauit aliquos q patiebāť ī oculis. Ita creditis uos ꝙ ille misse q̄ fuerť utiles mr̄i sc̄ti Amatoris, q̄ forte nō habebat nisi unū pc̄tm̄ ueniale, sint etiā utiles pr̄i ur̄o q fuit magnus usurarius. Sed hoc fit pro pecunijs gaudētes de primo testamēto in opere, & de sc̄d'o ī ore. Iō dicit, Quare assumis testamentū? Iō Dauid. Nō custodierunt testamētū dei, & in lege eius noluerunt ambulare. ps. lxxvij. Iō ille .s. xp̄s q est sine pc̄tō, arguet mūdū &c. Tertiū est impenitētia pc̄tōꝝ, qď tāgitur cū dicitur ibi, Pc̄tōri aūt dixit de⁹. Tu uero audisti disciplinam &c. s. pn̄ie q̄ dicit̄ disciplina. Rō, qa disciplina facta est ad similitudinē stelle habentis radios. Ita recte est de pn̄ia. habet em̄ vj. radios. Prim⁹ est cordis cōtritio, sc̄d's est emēdādi ꝓpositū, terti⁹ oris cōfessio &c. Isti radij sunt mľtū pūgētes ad modū discipline. Ista disciplina pn̄ie nō debet esse odiosa alicui, qa de magno pc̄tōre inimico dei facit iustū & amicū & filiū dei. Iō Ap̄ls, In disciplina pseuerate, tāq̄ filijs uobis se offert de⁹. ad Heb. xij. Ille .s. xp̄s arguet illos q nolūt facere pn̄iam Quartū est negligētia diuinorū, ibi, Pc̄tōri aūt dixit de⁹, Proiecisti sermones meos retrorsum. Vos mō qn̄ auditis sermonē hētis ỽba dei coram uobis audiēdo & cogitādo, sed utinā facto sermone non ꝓijciatis retrorsum nō ponēdo in opere qď audiuistis, iō dixit, Proiecisti sermones meos retrorsū. s. p negligētiā. Nō est paruū pc̄tm̄, maxime qn̄ sermo est correctiuus cōitatis cōtra pc̄tā notoria. Iō dicit de⁹ pc̄tōri, Proiecisti sermones meos retrorsū, Corrūpūt per diuitias uel fauores &c. Iō dicit sapiens, Fili mi ausculta sermones meos &c. De neglgētib⁹ dicit prius thema, Ille arguet mūdū de pc̄tō. Quintū est de auaricia cupidorū, ibi, Pc̄tōri aūt di. de⁹, Si uidebas furē currebas cū eo. s. in societate. Latro & fur cū quo oēs uolūt currere est usurarius, quilibet em̄ usurarius est latro, qa sicut latro tenetur ad restitutionē si uult saluari, & oēs uolunt currere cū eo dicēdo, Quid est hoc ꝙ talis q erat pauper, & pater suus erat sutor unus, & mō est ita diues? O qa mutuat. x. pro. xij. & ita ponitur ī charta. Itē mutuat frumētū ad lucrū. Itē emebat pro parata pecunia pro minori precio, & uendebat pluris, qn̄ dabat ad terminū, & sic ascēdit & multiplicauit pecunias, totum est usura & dānatio. Si uultis cēsualia hēatis duo, primo ꝙ sit uera emptio. Secūdo ꝙ preciū sit iustum, sed mō oēs uolunt currere cum latrone. s. usurario dicendo, sicut ille fecit, ita ego faciā, & multiplicabo pecunias. Ecce quare dicit. Si uidebas furē &c. sed aliqui uolūt ita se excusare dicēdo, Nolo esse usurarius, sed ponā centū florenos in manu Iudei, & ille faciet usurā, quia Iudei pn̄t facere usuras, & dabit mihi &c. Talibus accidit ut Pilato, q nolens condēnare Christum, qa sc̄tm̄ & iustū ip̄m inuenit, sed tradidit ip̄m uolūtati Iudeorū, & lauit manus suas. Ita facis tu ponēdo pecunias &c. cū tn̄ nec Iudei pn̄t facere usurā, imo decipiuntur in illa autoritate. Nō feneraberis fr̄i tuo ad usurā pecuniā nec fruges, nec q̄libet aliā rē, sed alieno. Deu. xxiij. Hoc uocabulū alieno decipit eos, qa nō intelligūt quare dixit Moyses alieno. Pro r̄n̄sione nota historiam de Loth. qui recepit in hospitio duos angelos. Et homines illius ciuitatis Sodome credentes angelos fuisse homines carnales, uoluerunt peccare cum eis, & obsederunt domum Loth. Quibus obtulit duas filias uirgines ut abuterentur eis, & non abuterentur sanctis angelis. Si illi Sodomite cognouissent filias Loth, fuisset utiq; peccatum, & quis diceret cōtrarium? O diceres tu, Ille sanctus homo Loth dicebat. Hoc uerū est ad uitādū mai⁹ pc̄tm̄ siue malū. Ita de Moyse q dixit Iudeis, Nō feneraberis fr̄i tuo, sed alieno, nō ꝙ non esset pc̄tm̄,

sed ad uitādū mai⁹ pctm̄. Vn̄ di.b. Tho. ij.ij.q.lxviij.ar.j.ī solutiōe ad scd'm, ꝙ iudeis ꝓhibitū fuit ne acciperēt usurā.s. a Iudeis, ꝑ qd' dat intelligi ꝙ accipere usurā a quocūq; hoīe est simplr malū. Debem⁹ eīn oēm hoīem habere quasi ꝓximū & frēm, precipue in statu euāgelij ad qd' oēs uocātur. Vn̄ in ps̄o absolute dicitur, Qui pecuniā suam nō dedit ad usuram. & Esa.xviij. Qui usurā nō acceperit. ꝙ autem ab extraneis usuram acciperent, nō fuit eis concessum quasi licitum, sed permissum ad maius malum uitandū, ne.s. a Iudeis deū colētibus usuras acciperēt ꝓpter auariciā cui dediti erant, ut hr̄ Esa. lvj. Oēs ī uiā suā declinauerunt, unusqsq; ad auaritiam suā &c. Ecce quare dicit, Si uidebas furē &c. De qb⁹ dicit Esa. Pedes eorū ad malum currunt. Esa. lix. Sextum est immundicia luxuriosoꝝ, ibi, Peccatori aūt dixit deus, Et cū adulteris portionē tuā ponebas. Adulteriū est qn̄ uir ut ꝓditor curat de alia muliere, uel uxor de alio homine. Iō ut proditores dānabuntur in inferno, quia frangunt sibi fidem. Et sunt multi qui licet nō faciant adulterium, tn̄ ponūt cū adulteris portionē. Nota.x. portiones, & un⁹ ponit unā, & ali⁹ aliā. Verbi gr̄a, Aliqui ponūt portionē suā cū adulteris.s. corde, ut aliqui religiosi uel clerici q̄ ex timore infamationis seu periculi uel scādali nō audent facere pctm̄ opere, qa ubi fit ignis, fum⁹ habet exire. iō nō faciunt opus. Sed ponūt cor cogitando, O qualis delectatio esset cum tali &c. Iō dicit, cum adulteris. Aliqui ponunt os turpiter loquendo de illa materia scilicet de mulieribus, uel cātando cātilenas q̄ continent tot uanitates, uel disputando de pulchritudine mulierꝝ &c. Iō dicit, cū adulteris &c. Aliqui ponūt oculos si possent uidere partes discooptas q̄ ꝓuocāt ad pctm̄, uel libēter respiciūt qn̄ gall⁹ agit cū gallia, colūb⁹ cū colūba, asinus cū asina, uel respiciēdo se. Iō dicebat. b. bn̄dict⁹ ad sororē suā ꝙ nūq̄ respiceret corpus suum. Sed qn̄ uellet mutare ciliciū suū, ꝙ mutaret in tenebris &c. qa mlte sunt q̄ quando

uidēt ubeta, dicūt, O quomodo eg
beo pulchra ubera. Aliq ponunt au
loquūt de deo statim attēdiātur a
sed si loquūtur de illa materia dicun
est hoc? resumite, siue dicatis iterꝝ, &
delectātur audiēdo turpia. Iō dicit, &
adulteris. Alij ponūt nares in odori
&c. Alij ponūt gulā bene comedēdo
cetes, ista inclināt, qa ꝑsona gulosa s
per est luxuriosa. Aliqui ponunt ma
tāgendo se uel aliū &c. Alij pedes po
associando alios dicēdo. Ego non fa
pctm̄, sed sociabo uos. Iō cū adulteris
nitis partē uestrā. Alij ponunt uestes
est bonus hō uel mulier que habet
scissuras uel uestes, & ornatus ondu
sunt putane uel meretrices. Alij pon
corpus faciendo pctm̄ ope. Ecce q
dicit, Cum adulteris portionē tuam p
nebas. In meliori loco ponebat Da
portionē suā dicens, Tu es dn̄e spes m
portio mea dn̄e in terra uiuētiū. ps.c
Septimū blasphemia iracūdoꝝ, ibi, (
tuū abūdauit malicia. ista malicia est
phemia in deū q̄ est inter xp̄ianos q
do sunt irati iurādo ꝑ caput, ꝑ cor. &c
cūdo renegādo maledicar &c. Terti
cēdo ṽba enormia cōtra xp̄m & uirg
Mariā ꝙ celū & terra deberēt subin
re. dico ꝙ si nō essēt alia pctā in mun
istd' est sufficiēs ad destruēdū uillas,
tates, & totū mūdū, nisi corrigat. No.
historiam de Sēnacherib rege Assiri
q̄ uenit cōtra ciuitatē Hierusalē, reg
te illo scto rege Ezechia, cui Sennach
rib dicebat, Quis deus liberabit uos
manu Cēnacherib? Ex ista blasphemia
cisi sunt.clxxxv. milia hoīm armorꝝ Se
cherib. Auct. Egressus est aūt angel⁹ d
& ꝑcussit in castris Assyriorū clxxxv.
lia. Esa. xxxvij. & ista blasphemia dici
quotidie si sunt duo ludentes ad ta
los. Dicit unus, Nō pōt deus facere q
dā ludū istū, etiā si nō ꝓijcerē nisi de
as. Si dicat, qd hoc ad nos q nō lud
Rn̄deo uobis ꝙ sustinetis, qa sicut si
p⁹ intraret uillā, oēs clamarēt sup eū,
contra illos debetis clamare tradito
ribaldi &c. sed mō totū ponitur ad tra

sa. Q

ſā.Qn̄ eſt aliqs magnꝰ iurator, dicitur ab alijs, Faciamꝰ ſibi aliqd & irritemus eū, & ipſe blaſphemabit. & qa iſtud pc̄m nō corrigitur, reuertitur ī caput illorꝝ q hn̄t corrigere. Dicit ſcrip. Dn̄atores ppl̄i mei iniq agūt dicit dn̄s, & iugiter tota die nomē meū blaſphemaī, ꝓpt̄ hoc ſciet ppl̄s meꝰ nomē meū in die illa qa ego ipē q loq̄bar.ſ. ꝑcipiendo, ecce adsū.ſ.puniēdo. Eſa.lij. Octauū eſt fraudulētia negociatorꝝ, ibi, Pc̄tōri āt dixit deꝰ. Līgua tua cōcīnabat dolos. Cōcīnare dolos.i.ſiī cātare fallacias, hoc fit inter ēptorē & uēditorē, qa qlibet conaī deciperī aliū. Primo incipit ēptor di. Pro q̄to dabis mihi iſtd̄? Vēditor āt ſi illd̄ ualet tres ſolidos, petit x. Et ēptor rn̄det di. Vultis.xviij.ſolidos denariorū. Et truffaī ipē de altero. Dicit. uēditor, Per corpus dei conſtat mihi tm̄ &c. Antiquitus xp̄iani habebant magnā conſcientiam mentiēdi, & qn̄ emptor dicebat. Pro quāto dabitis mihi iſtud? Rn̄debat uenditor. Secure cōſtat tm̄, iō detis mihi tm̄ ut lucrer aliqd uobiſcū. Sed mō nō fit, imo unꝰ decipit aliū &c. Iō de iſto tēpore ꝓphetando dixit Hiere. Docuerūt linguā ſuā loqui mendaciū, ut inique agerent laborauerunt. Hie.ix. Intm̄ mētiuntur ꝙ non pōt hō credere eis in aliquo. Iō ille arguet mundum de pc̄tō. Nonū eſt obloquētia ocioſorꝝ, ibi, Peccatori aūt dixit deus. Sedēs aduerſus fratrē tuū loquebaris. Infra hebdomadam nullus ſedet ad portā, quia quilibet laborat in negocijs ſuis, alius in cāpo, alius in uinea, alius in foro. Sed in die feſto tunc ſedent ocioſi ad portā iudicando tranſeuntes, quādo tranſit aliquis diues dicūt, Iſte eſt magnus uſurarius. Dicit alter, Etiam pater ſuus erat uſurarius. Item de alijs qui tranſeunt, quilibet habet ſuū motiuū de ipis, uel ꝙ eſt latro uel homicida. Si tranſeunt religioſi uel clerici, dicunt, O quomodo eſt iſte pinguis &c. Itē ſi tranſeūt mulieres dicunt, Ecce quō ſociat ſe iſta cū illa q̄ eſt meretrix. Dicit alter, Iā mr̄ ſua amica alterius eſt q̄ etiā nō fuit bona. Ecce quare dicit, Sedens aduerſus fratrē tuū loqbaris, deberēt ſedere in eccl̄ia, & occupare ſe ī bonis ſpiritualibus, audire ſermones, ueſperas, cōpletoriū, & ipſi iudicāt. iō pōt dicere ille q eſt per eos iudicatus, Aduerſum me loquebantur q ſedebant in porta, & in me. i.contra me pſallebāt q bibebāt uinum. ps.lxviij. Nota q bibebāt, quia talis oblocutio cōiter fit poſt prandium. Dico ꝙ plures dānetur ex furto linguę q̄ manuum, cū lingua furatur fama, & cū manu bona; primū eſt maius furtum, dicit em̄. b. Tho.ij.ij.q.lxxvij.arti.iij. ꝙ detractio ſcd̄m ſuū genus eſt maius pc̄m q̄ furtū, qa īter bona exteriora fama p̄eminet diuitijs. Vn̄ Salomon dicit, Melius eſt nomen bonū.i.bona fama, q̄ diuitie multe. ꝓuerb.xxij. Et ſicut latro nō pōt ſaluari niſi reſtituat bona, ſic nec diffamator niſi reſtituat famā corā oībꝰ illis corā quibus diffamauit dicendo, Ego dixi hoc de tali, nō credatis, quia ego male dixi, etiā ſi ſit uerum qd̄ dixi, ſed erat ſecretū. De iſta reſtitutione fame quomodo eſt neceſſaria uide.b.Tho.ij.ij.q.lxxij.art.ij.&. q.lxij.ar.ij. De mō aūt reſtituendi famam uide.b.Tho.ij.ij.q. lxij.arti.ij in ſolu. ad. ſcd̄m.ubi ponit ꝙ aliquis pōt auferre famā tripl̄r &c.uide doctorē ubi.ſ. Decimū eſt reſiſtentia bonorꝝ, ibi, Aduerſum filium matris tue ponebas ſcādalū. Hoc pōt declarari tripl̄r ſi expediat, primo de Iudeis q mō ſunt filij alterius matris.ſ.ſynagoge, ſed qn̄ cōuertūtur & baptizātur fiūt filij matris nr̄e.ſ.eccl̄ie. Sed ſunt aliq miſeri & mali xp̄iani q aduerſus tales ponunt ſcandalum uituperando eos deſpiciendo, O quod peccatum eſt, & ſcandalizāī & ꝑdūt fidē. iō dicebat xp̄s, Qui ſcādalizauerit unū de puſillis iſtis.ſ. ī fide q in me credūt, expedit ei ꝙ ſuſpendaī mola aſinaria in collo eius & demergatur in profundum maris. Mat.xviij. Secunda declaratio eſt, qd̄ uidemus hodie in mundo quod quando aliquis religioſus uel clericus eſt bene diſſolutus & non ſeruat ea ad que tenetur, nullus dicit ſibi aliqd, imo commēdatur & laudatur, ſed ſi uult ſeruare regulā ſuā quā uouit & ordinē, talis ſtatim deridetur ab alijs. uerbi

 grā.Si

gr̃a. Si in aliqua religione aliquis uult incipere bonã uitã & seruare suũ ordinẽ, talis uadit ad paradisum. Sed statim alij q̃ uadunt ad infernum ponũt corã eo scandalũ dicendo, O traditor &c. hypocrita &c. intũ ꝙ faciunt ipm cadere. Idem de clericis & laicis, multi uellent incipere bonã uitã q̃ isto timore non recipiũt dicẽtes, O ipsi truffantur de me. iõ dicebat xp̃s, Ve mundo ab scãdalis. Necesse em̃ est ut ueniãt scãdala. s. ꝓpter malã uitam quã tenent. Veruntñ ue homini illi per quẽ scãdalũ uenit. Mat. xviij. Tertia declaratio est qñ alique persone uel cõitates hñt guerrã & diuisionẽ, & aliqui tractant pacẽ &c. Sunt aliqui miseri maledicti qui impediũt ponẽtes scandalũ dicentes, Dicetur ꝙ estis Iudei, & nihil ualetis, uel ꝙ timore facitis, & sic ponũt disturbiũ. Vel dicẽdo, Satisfaciãt & soluãt dãna, & expẽsas, cũ se adinuicẽ dãnificauerunt. illi ponũt scãdalũ. Ecce quare dicit, aduersus filiũ mr̃is tue. s. ecclesie uel cõitatis ponebas scandalum. Hec supple peccata fecisti & tacui. Existimasti inique ꝙ ero tui similis, arguam te. Ecce quare dicit thema, Ille. s. dñs Iesus Christus arguet mundum de peccato.

De eadem dominica. Sermo. iij.

CVm uenerit ille arguet mundum de peccato. Io. xvj. Si subtiliter uolumꝰ uitam xp̃i contẽplari, manifeste inueniemus ꝙ ab incarnatione sua usq; ad ascensionem suam omnia opera q̃ fecit fuerunt ad expellẽdũ uitia, & pc̃tã remitttẽdũ. Ad practicã. Primũ opus quod fecit pro nr̃a redemptione, fuit eius incarnatio, quia de palatio pr̃is uoluit descendere & humiliari & includi in utero unius puelle. Hoc opus fecit ad expellẽdũ pc̃tm̃ supbie de mundo, qa si ipe qui est rex & dñs oĩm tm̃ uoluit humiliari, quis homo debet extolli & superbiendo exaltari supalios? Scd'm opus fuit natiuitatis, quãdo de utero puro, incorrupto uoluit nasci, & in puritate & uirginitate semper uoluit uiuere, & hoc ad expellendum & corrigẽ dũ peccatũ luxurie. Tertiũ opus fuit conuersationis in hoc mundo in ma[...] ma paupertate, qa statim natꝰ non in [...]cto delicato, sed in ꝑcepio fuit posit[...], tũc nũq̃ habuit domũ ꝓpriã. Item [...] portauit unã ueste quã sibi fecit [...]ria, cum esset puer triũ annorũ, que crescente augmentabatur, nec port[...] pecuniam. Hoc fuit ad expellendum [...]catum auaricie. Si rex uoluit esse pau[...]per, qd curãdũ est congregare p usur[...] furta & hmõi? Quartum opꝰ fuit ma[...] amoris erga nos laborãdo pro nobi[...] dicãdo ut procuraret nostrã saluatio[...] Hoc fuit contra peccatum inuidie, [...]gites, si tantũ Christus dilexit nos, [...]tiam nos debemus nos diligere ad i[...]cẽ. Quintũ opus fuit, qa ieiunauit. xl[...]bus & noctibꝰ nihil comedẽs nec bib[...] tota uita sua fuit ut quadragesima. hoc [...]cit ad expellẽdum pc̃tm̃ gule. Sextũ [...] fuit eiꝰ dura passio, uoluit em̃ capi, [...]ri &c. cũ magna potentia remittendo [...] orando pro crucifixoribꝰ. Hoc fuit co[...]tra peccatũ ire & uindicte, qa si rex [...]luit uindictã de tanta iniuria, & nec [...] debes recipere uindictã de tuo inimi[...] Septimum opꝰ fuit, qñ tertia die uo[...] resurgere a mortuis. Hoc fecit cõtra p[...]catum acidie, qa multi sunt mortui p[...]catis, qui resurgere nolunt per penite[...]tiam. Tres dies habet penitẽtia. s. cõ[...]tionẽ, cõfessionẽ, & satisfactionẽ. It[...] ordinauit sacramenta eccl̃ie in remi[...]nẽ pc̃tõrũ. Patet ergo ꝙ totus labor [...] fuit ad expellẽdũ & remittẽdũ pc̃tã. [...]circo sup hoc dimittetur iniqtas do[...] Iacob, & iste oĩs fructꝰ, ut auferatur p[...]catũ eiꝰ. Esa. xxvij. Nota idcirco sup ho[...] s. aduẽtũ xp̃i. Duo aduentus xp̃i inue[...]untur in sacra scriptura. Primꝰ fuit ad [...]dimẽdũ humanum genus. Scd's erit [...] iudicãdũ. Et sic primus aduentus fuit a[...] expellendum & redimendum peccat[...] siue remittendum. Secundus erit ad [...]guendũ & puniendũ peccatores. Ho[...]cit thema, Cũ uenerit ille, arguet mu[...] de pc̃tõ. Cũ uenerit, sup. in scd'o aduen[...]tu ad iudicãdũ, arguet mundum. i. hom[...]nes m[...]

nes mundanos de peccato. In aduentu Christi ad iudiciū de tribus peccatis maxime sunt arguendi homines mundani.

Primū de ociositate contra seipsum.

Scd'm de crudelitate cōtra proximū.

Tertiū de infidelitate contra deum.

Et de tertia simpliciter loquitur thema. Quantū ad primum &c. Ocisiotas est qñ hō siue religiosus siue clericus siue laic⁹ permittit transire tp̄s mane. Nā deus dat tp̄s ad acquirēdū merita & uirtutes, & ociosus non curat, sed congregat bona tēporalia. Modo si homo nō cōgregat spiritualia, merita & ꝟtutes, licet congregaret, oīa bona tēporalia hui⁹ mūdi, ociosus iudicabitur & tāq̄ ociosus ī iudicio cōdēnabitur. Dēr ratio p̄ similitudinem de patre familias habente multos captiuos quos mittit ad plateā ad lucrādū denarios in messe &c. dicens eis, laboretis taliter q̄ in sero portetis lucrum, quādo illi captiui ueniunt in sero ad domū cū lucro, cū gaudio a dn̄o recipiūtur. Si uero non portant lucrū, q̄uis laborauerūt & sudauerunt currendo &c. ociosi iudicantur & dure reprehenduntur, nec dat eis cenā, sed ponūr in captione. Idem in ꝓposito. Xp̄s est dn̄s & paṙfamilias. nos uero sum⁹ seruitores & captiui eius precioso sanguine suo empti. Autoritas, Empti estis precio magno. j. Coꝝ. vj. Et misit nos ad plateas huius mundi ad lucrandū merita & uirtutes. Ego posui uos. s. in mūdo, ut eatis per bona opera, & fructū. s. lucri afferatis, & fructus uester. s. spiritualis maneat, q̄a temporalis trāsit. Ioh. xv. In sero aūt. s. in morte. tunc eñ cōplētur dies uite nr̄e, & uadimus ad domum dn̄i. s. ad iudiciū. & xp̄s licet omnia sciat, ip̄e tñ interrogat iustū & impium, Quis es tu? oportet sibi rn̄dere. dn̄e ego sum talis. Et qd uis, Dn̄e ut intrē paradisum. Et xp̄s. Videamus quid portas. Portas lucrum. Tunc apparebunt qui fuerunt diligentes uel ociosi. Illi aūt q̄ solū curant de laboribus huius mūdi & negocijs, q̄ omnia hic remanent, nullum lucrū portabunt. Iō mittet eos ad hospitale miserorū, ad carcerē inferni. Sed illi qui non solū curabāt de bonis huius mūdi ut uiuerēt, sed magis curabāt de factis aīe, orabant, ieiunabant, cōfitebanṫ, cōicabant &c. tales portāt lucrū & fructus meritorū & bonorū opeꝝ. Ideo gaudiose a xp̄o recipiuntur ad gl̄iam. Multi credunṫ mō esse diligētes, quia laborant & negociāṫur, q̄ tūc cōdēnabūṫ tāq̄ negligentes & ociosi. Et multi iudicāṫ mō ociosi & cōtēplatiui & q̄ faciūt pn̄iam, q̄ tūc reputabūṫ diligētes fuisse. Ecce quare dicit, Ego posui uos. s. in platea hui⁹ mūdi, ut eatis de uirtute in uirtutē, continue meliorādo uitā & fructū afferatis. Mō ne sitis ociosi, ostēdā uobis quales fructus debetis afferre q̄ placēt xp̄o, & inueni q̄ sunt qnq;. Primus quē debetis portare est de oīone spūali. s. de quolibet die in mane & sero facere oīonē genib⁹ flexis, cogitādo q̄ uidetis illū q̄ minaṫ uobis ex peccatis que fecistis, tunc incipiatis orationē humiliter dicēdo, Pr̄ nr̄. Aue Maria. Credo in deū &c. Scūdus fructus est de sctificatione tp̄ali. s. seruare dn̄icā. R ō q̄a xp̄s qeuit in resurrectione. Terti⁹ fruct⁹ est de cōfessione sacramētali ex p̄cepto dei ī qualibet quadragesima, sed de bono cōsilio quolibet mense debet mūdari camisia aīe. s. consciētia, sicut camisia corporis. Quartus fructus est de cōione eucharistie. In illa hostia nō est panis, sed ibi est fruct⁹ ille de quo diciṫ ꝟgini Marie, Bn̄dict⁹ fruct⁹ uētris tui. Quīt⁹ fruct⁹ est de afflictione pn̄iali. Quēadmodū eñ coliṫ terra ut faciat fructū, q̄a aliṫ nō esset apta ad fructificādū. Ita corpus nr̄m de terra formatum ad hoc q̄ habeat cōditiōes terre, oportet q̄ areṫ uel cum ieiunio uel cū cilicio &c. ut faciat fructū p̄ciosum pn̄ie. De p̄sona q̄ facit istos fruct⁹ pōt dici, Et erit tāq̄ lignū qd' plātatū est sec⁹ decurs⁹ aquaꝝ. s. p̄dicationū. qd' fructū suū dabit in tp̄e suo. ps. j. Inutiles aūt & ociosi seu infructuosi dure arguētur a xp̄o. Nota hic parabolam de seruo pigro & inutili & ocioso. Post multū uero tp̄is uenit dn̄s seruorū illorum, & posuit rationē cū illis. Mat. xxv. Et loq̄batur xp̄s de se qñ debuit celum ascēdere, q̄a

tūc peregre ꝓfectus est. Quātū ad scd'm pc̄tm̄ de crudelitate cōtra ꝓximū. Tātus est amor xpi ad nos, ꝙ iniuriā q̄ fit cōtra ꝓximū, xps recipit in suā. Amen dico uobis, ꝙ uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis. Mat. xxv. Ista rō deberet nos cogere ne simus crudeles ꝓximo, sed benigni & misericordes. Nota quinq; crudelitates in hoībus mūdi. Prima est dando. s. eleemosȳnā, quādo pauper petit eleemosȳnā stat, & ille a quo petit nō rn̄det, paup iterꝝ q̄rit quia est indigens, & ille dure & creduliter dicit, uadatis laboretis &c. Dicat quō eleemosyna est dāda, iō aplʾs, unusquisq; ꝓut destinauit in corde suo. s. dare nō ex tristitia aut ex necessitate. Hilarē eñ datorē diligit deus. ij. Corꝝ. ix. Scd'a crudelitas est uendēdo. s. pluris ꝓpter sperā, hoc est ꝓpter solutionis dilationem, usura est & dānatio. Tertia crudelitas est in mutuādo. Mutuare eñ est mīa & in casu maior q̄ dare eleemosynam. Sed modo totum uertitur in crudelitatem. Qn̄ enim pauper habet necessitatem, quia habet prouidere filijs, mulieri & filiab⁹ & seruitoribus dom⁹, uenit ad diuitem ad mutuandū, statī sequtur crudelitas de usura &c. Quarta crudelitas est in soluēdo. Sunt multi crudeles qui nolunt soluere soldātū seruis & ancillis laborantibus. Cuilibet tali dicit dn̄s, Quicūq; tibi aliquid operatus fuerit, statī mercedē ei⁹ ei restitue, & merces mercenarij tui apud te oīno non remaneat. Thob. iiij. Et Leui. xix. dicit, Nō morabit op⁹ mercenarij tui apud te usq; mane. Quinta crudelitas est. s. in retinendo bona defunctorum, non complendo testamēta & ordinationes eoꝝ. Quā crudelis esses si uideres patrē tuum uel matrē ī igne, & nolles eos iuuare cū posses. Maior crudelitas est de animabus q̄ cōburuntur in igne purgatorij calidiore isto incomparabiliter & clamant ad dominum, O dn̄e iustitia de filio meo proditore siue de herede &c. Autoritas. Audite dixit xps quid iudex iniquitatis dixit. Deus non faciet uindictam electoꝝ suorum clamantium ad se die ac nocte

& patientiam habebit in illis. Dico uobis ꝙ citofaciet uindictā illorū. [...] xviij. & . xiij. q. ij. Qui oblationes d[...] ctorū aut negāt ecclesijs aut diffi[...] reddūt tāq̄ egentium necatores e[...] cent. xij. q. ij. Qui abstulerit aliqui[...] tri uel matri, dicetq; hoc pc̄tm̄ non [...] homicide particeps est &c. De istis [...] delitatibus arguet mūdū xps in iu[...] Autoritas. Cum uenerit filius hoīs [...] iestate sua, & oēs angeli eius cū e[...] Mat. xxv. Quantum ad tertium pc̄[...] infidelitate contra deum est. Illud [...] est maius alijs, qa cōtra deū imme[...] de hoc loquitur singlʾr thema. Cū [...] rit ille arguet mūdū de peccato. S[...] de peccato qdē, quia nō crediderū[...] me. Nihil tā reprehēsibile est in fi[...] seu uasallo q̄ infidelitas q̄ multiple[...] uenitur. Prima est infidelitas cordis [...] quorū xpianorū, q solo nomine d[...] ani, sed in corde suo nō hn̄t firmā [...] nec claram credentiā dicētes, Qui[...] hō qd est in alio mūdo. Alius dicit, [...] est possibile ꝙ in tā parua hostia si[...] xps &c. Nō est impossibile apud d[...] uerbū &c. Ex pc̄tis enim & mala ui[...] continuata perditur fides in corde, [...] cet ī ore nō audeāt dicere ex timo[...] in corde titubāt. Autori. Bonam co[...] entiā quidā repellētes circa fidē na[...] gauerūt. j. Thimo. j. Iō quolibet ma[...] lero debetis dicere, Credo in deum[...] nibus flexis cū ꝓtestatione, & sic co[...] tur fides in corde. Scd'a est oris iura[...] crudelʾr, renegādo, blasphemādo &c. [...] renegat dn̄m suum infidelis est. O q[...] ties renegatur deus maxime in ludis. [...] prouideatur ne maledictio & damn[...] incurratur. Vnde dicit scriptura fa[...] Dn̄e maledicti erunt qui contemp[...] te, & cōdēnati erūt omnes q bla[...] uerint te. Thobi. xiij. Tertia est in [...] recipiendo uindictam de inimicis. [...] facere uindictam ad regē pertinet, [...] go aufert regalia regi infidelis est. [...] dictā eñ facere regale est dei. Mihi [...] dictam, supple reseruaui, & ego retr[...] dicit dn̄s. Roñ. xij. Quarta est pec[...]

cūndo ad demones .s. diuinos, sortile-gos, cōiuratores, inimicos xpi. Qualis ī fidelitas est seruorū qui in suis necessita tibus recurrunt ad inimicos, cum eis ha-bentes sua colloquia & cōsilia. Talis est xpianorū recurrentium ad demones ꝓ sanitate habēda uel inuentione eius qđ perdidistis, nec ualet excusatio dicentiū, Non habemus hic medicos nec apothe-carios, permittam ergo mori filium meū patientē &c. Falsum est, qa xps medicus magn⁹ ubiq; est, ad ipm ergo currendū est qui uirtute nōis sui curat oēm infir-mitatem. Quinta infidelitas est toti⁹ cor poris, qñ illi de matrimonio & alij faci unt luxuriam. Quod sit infidelitas, clarū est, qa qñ uir curat de uxore alterius uel de alia muliere, fidem promissam uxori frangit & econuerso. De illis q non sunt de matrimonio ꝙ luxuria sit infidelitas, probatur sic. Nā ille q imaginem xpi cru cifixi uel uirginis Marie ꝓiecerit in la-trinam, esset infidelis & proditor. Modo nulla imago est magis propria imagini dei q̄ homo. Autoritas. Ad imaginem dei factus est homo. Geñ. ix. Nō sol nec luna nec aliqua stellarū habet imaginem dei, quādo ergo tu facis luxuriā, tu ꝓijcis imaginem dei in latrinā & lutū luxu-rie. Dicatur cōtra illos q dicunt simplicē fornicationē non esse peccatum. De lu-xuriosis aūt dicitur, Gñatio enim puersa est & infideles filij. Deute. xxxij. Ergo cū uenerit ille arguet mūdū de pctō .s. infi-delitatis. Taliter ergo uiuamus ut cōtra ista tria peccata deus det nobis tres uir-tutes eis oppositas, contra ociositatem diligentiā spiritualē, contra crudelitatē dilectionem ꝓximalem, & contra infi-delitatē credētiā cordialē hic per gratiā.

De eadem dominica tertia post octa. pasche de epistola. Sermo. iiij.

Verbū pōst saluare aīas uestras. Iac. j. Istud uerbū dat mihi motiuū pdicādi de effectu uerbi dei in sal uatiōe animarū. Materia erit bona & utilis. Sed primo salutetur uirgo Maria &c. Istud uerbum indiget breui declaratione pro introductione materie. Pro quo sciendū ꝙ in sacra scri ptura uerbū dei accipit̄ dupliciter. Quia inuenit̄ ỽbū dei primo ꝓpriū & eterna-le. Scd'o inuenitur uerbum dei cōe & tē porale. Quātū ad primū, illud ỽbum est fili⁹ dei, nō est ỽbū trāsitoriū ut meū ỽbū uel tuū qđ nō durat nisi q̄diu fit, sed uer bū dei est eternū & durabile sine princi pio & sine fine. Vñ btūs Tho. multiplicē ponit differētiā inter uerbum diuinū & nr̄m ỽbū. Verbū eñ diuinū ut dicit ī de potentia. q. ix. arti. v. est tātū unū pfectū & idē ꝙ essentia diuina, iō est fili⁹. Non aūt nr̄m, qa est multiplex, impfectū & ac cidēs. Idē in de potētia. q. viij. ar. j. in cor pore articuli dicit ꝙ ỽbū nr̄m nō perma net in intellectu nr̄o, nisi durāte actu in-telligendi, sed clarū est ꝙ uerbū diuinū nō est trāsitoriū nec tēporale, sed eter-nū. Dicatur de illo magno alphaquino .s. sacerdote sarracenorū, q petijt a magi stro Vincentio, quō pōt fieri qđ de⁹ ha beat filium? Cui rñdit magister Vincen-tius, Tu credis ꝙ de⁹ sit etern⁹? Rñdit ꝙ sic. Et credis ꝙ sit mut⁹ uel loquatur? Rñdit ꝙ nō credebat ipm mutū esse, sed ꝙ loquebatur. Et magister, Et illud ỽbū dicitur filius dei. De quo uerbo Io. j. In principio .s. mūdi erat uerbū, & uerbum erat apud deum .s. patrē, quia pater non est suum uerbū, sed distinguitur perso-nalr. Et de⁹ erat uerbū. Si thema intelli-gātur de isto uerbo, certū est ꝙ pōt salua re aīas nostras .s. causaliter & principali-ter, qa ipe cā totalis & principalis est no stre saluationis. Ideo dixit angelus Io-seph spōso uirginis Marie, Postq̄ uirgo concepit filium dei, Vocabis nomē eius Iesum .i. saluatorē. Ipe eñ saluum faciet populū suū .s. credentes & obedientes a peccatis eoꝝ. Mat. j. Si de isto uerbo uo-lumus loqui clarum est thema. Dico se-cundo, quod inuenitur in sacra scriptu-ra uerbum dei cōe & temporale, quia ha buit principium, & istud est uerbum sa-cre scripture tam in ueteri q̄ in nouo te-stamento, & uerbum predicationis. Sed quare sacra scriptura dicitur uerbum

 dei, &

dei,& nõ ꝓphetaꝝ uel euangelistaꝝ aut apostoloꝝ uel p̃dicatorũ.Et dico hic ꝙ ꝓpriꝰ dicit ỽbũ dei q̃ p̃dicatorũ dei.Rõ, qa si organum,cythara,phyala uel fistula facit bonũ sonũ & gratũ audiẽtibꝰ, ille sonꝰ cuius erit,organi an fistule? nunqd organiste uel fistulatoris? certũ est ꝙ sic. qa ipse mouet organũ &c.Iõ deꝰ est bonꝰ fistulator,ꝓphete & apostoli & euãgeliste & p̃dicatores sunt organa uel fistule,& simpliciter sunt instr̃a, sed deus est ita bonus magister ꝙ cũ malo instr̃o facit sonum bonũ.Nõ eñ uos estis qui loquimini, sed spũs patris uestri q loqtur in uobis.Ma.x.Ista est rõ quare uerba sacre scripture dicũtur uerba dei. Vnde dicit scriptura, Cũ accepissetis a nobis uerbum auditus dei, accepistis illud non ut uerbum hoĩm, sed sicut est uere uerbum dei.j. ad Tes.ij. Istud uerbũ est cõe multis & tẽporaliter. De isto uerbo ego uolo pertractare thema propositũ, quia de isto uerbo est difficultas quomodo potest saluare animas. Istud uerbum quando est digne predicatum & deuote auditum, facit tria.

Primo illuminat in cognitione de rebus spiritualibus.

Secundo inflammat in dilectione de bonis celestialibus.

Tertio purificat de infectione de culpis mortalibus.

Ista tria sufficiũt ad saluationẽ aĩarũ,ergo uerbum põt saluare animas nostras. Dico primo ꝙ uerbũ istud qñ est p̃dicatũ digne & auditũ deuote,illuminat auditores in cognitione spũalium,qa illa q̃ sunt fidei, p aures hñt intrare in corde, nõ per oculos, nec aliter.Ita sunt alta & transcendentia illa que fidei sunt,ꝙ non possunt intrare in corde nisi per aures. uerbi gratia.Vos creditis ꝙ quando homo moritur & anima separatur a corpore, ꝙ uiuit & uadit uel ad paradisum si fuit bone uite, uel ad purgatorium uel ad infernum si fuit impenitens. Ista ueritas non intrat in corde uestro per oculos,qa uos non potestis uidere aĩam qñ recedit a corpore q̃tuncumq; respiciatis.Sed ista ueritas intrauit per aure ita dicit Ap̃s,Fides est ex auditu,au ãt p ỽbũ xp̃i.ad Ro.x.Si eñ uideret. oculũ,nõ haberemus meritũ.Si cre: uos ꝙ hostia sit alba uel rotũda,nec tes,nec gr̃as meremini. Sed creder xp̃s deꝰ & hõ sit intꝰ, ut dicit ỽbũ dei meritũ, ista ỽitas p aures intrat, au aũt p ỽbũ dei intrat. Itẽ qñ creatura ptizat,ab ea expellit diabolꝰ. Iõ ex zat,qa ante baptismũ inhabitat a dia lo. ĩ baptismo aũt exit & uenit spũs & uos nõ uidetis q̃tũcũq; attẽte resp atis, quõ ergo scitis istã ỽitatem? per bũ dei.Itẽ quãdo sacerdos dicit illa a xp̃o ordinata,xp̃s uenit in hostia, nõ uidetis ipsum uenire,tñ creditis ibi esse ex ỽbo xp̃i, quia multoties a uistis predicare.Sed diceres,Vnde e nos non possumꝰ ista spũalia percip Dico ꝙ ex carne impediente. Sicut go tenerem ocularia de uitro rubeo colore alio,oĩa q̃ uiderẽ essẽt eiusdẽ loris in mea apparẽtia,licet esset fals diciũ. Quia audiui & ita est ꝙ ille est dutus de albo & ille de nigro &c. Ita de ocl̃is aĩe,q̃diu uidet per ocularia c poris nõ uidet nisi corporalia,iõ per ditũ habet iudicare de spiritualibus. quando est separata a corpore, quom do uadit ad paradisum uel ad purgat um uel ad infernum,uidet xp̃m in ho cõsecrata, uidet diabolum recedent creatura qñ baptizatur,& spm̃ s̃ctm̃ u entẽ.Ecce rõ quare p uisum nõ poss cognoscere spũalia, ergo p auditũ ue dei. iõ dicebat Dauid. Lucerna pedi meis uerbũ tuũ & lumẽ semitis meis. cxviij.No.passus eundi ad paradisum ueritates fidei & bona opera. Si ora hodie,iã fecistis unum passum, aliu dedistis eleemosynã, alium si audi missam &c.Iõ Dauid.Ibunt de uirtute uirtutem,uidebitur deus deorũ in S Sed multi sunt qui errant circa istos p sus,quẽadmodũ ille qui uadit de no per uiam periculosam, lutosam & lap bꝰ plenã,indiget lumine.ar̃s &c.Ita nos sumus in uia huius mundi peric sa & l

sa & lutosa, in qua sunt moles lubrice immunde de luxuria & alijs multis pctis. Iõ indigem⁹ lumine lucerne ṽbi dei. Si eñ istud lumẽ precederet, nõ impĩgerem⁹ intm̃. Verbi gratia. qñ iuuenes interrogantur a cõfessore, dicũt ꝙ fecerũt luxuriam cũ publicis mulierib⁹ & excusant se dicẽdo &c. qđ pctm̃ est. Ecce quõ ledũt, iõ est nobis necessariũ uerbũ dei ut illuminet. Nã si cũ filia regis peccaretis, qđ peccatum esset, nõne esset ꝓditio, & nõne omnes mulieres sunt filie dñi tui regis Iesu xp̃i? sibi ergo facis iniuriã & proditionem. si uero ip̃e rex dat tibi filiam suam in uxorẽ, tunc habeas solatiũ cum ipsa. O quot cadũt in luto isto periculoso, ꝓpter hoc necessariũ est lumen uerbi dei. Diceret aliquis, Ego non peccaui cũ mulierib⁹, sed mecũ tãgẽdo &c. nõ potestis dicere ꝙ fecerim iniuriã alicui, imo qa qui ꝓijcit calicẽ cõsecratũ in luto scieter, magnũ peccatũ facit. Noueritis ꝙ magis cõsecratũ est corp⁹ xp̃iani q̃ calix ad recipiendũ corp⁹ xp̃i. Qñ ergo tagendo facit illud pctm̃, ꝓijcis calicẽ corporis in latrinã, & grauius peccas. O quot cadũt ibi, qa nõ precedit eos uerbũ dei. Alij impingunt in lapides duros ut usurarij. Qui quando a cõfessore interrogãtur si faciũt usuram, dicũt nõ. Et nũquid mutuatis? imo. & qualiter? Ego mutuo decẽ florenos & in instrõ ponũt duodecim, & dicunt nũqd hoc est usura. Et quare? Nonne de meis pecunijs possum recipere lucrũ? Dicat quõ recipiũtur, quia pecunie non sunt sue, ipsi solum sũt thesaurarij. Si ergo thesaurarius regis cõtra uolũtatem & ordinationem suam dispẽsaret pecunias regis, qd faceret de ipso rex &c. Ita solus xp̃s est dñs pecuniarum, bladi, uini, & oĩm fructuum & aliarum oĩm rerum. Autoritas. Dauid. Domini est terra & plenitudo eius. Diuites autẽ sunt eius administratores & thesaurarij & non domini, quia ille q est dominus alicuius rei. nõ tenet alteri reddere cõputum. Sed uos tenemini reddere computum, imo de oĩbus q̃ habuistis & expendistis quõcũq; & qualrcunq; &c. Autoritas. Sic nos existimet homo ut ministros xp̃i, & dispensatores ministeriorũ dei &c. j. Coriñ. iiij. Multi errant ergo ꝓpter defectũ luminis. Ecce quare dicit Dauid. Lucerna pedibus meis uerbum tuum, quo homo regitur in hoc mũdo. Secũdo dicit, Et lumẽ semitis meis. No. differentiam inter uiã & semitã. Via generalis est credentia que habetur de deo naturalr ꝙ est unus deus creator & gubernator oĩm, una prima causa, primus motor, & primum principium &c. Semite uero sunt secreta fidei, q̃ naturalr non pñt sciri nec uideri, sed solum sciuntur ꝑ diuinam reuelationẽ. Iõ dicit, & lumẽ semitis meis. Patet prima uirt⁹ uerbi dei. Secunda uirtus uerbi dei est ꝙ inflãmat in dilectiõe celestium. Iã scitis ꝙ omnia bona huius mundi finem habebunt & dimittenda sunt, sicut sunt honores, diuitie, dignitates, etiam si essetis rex uel papa, oportet dimittere & perdere omnia, sepeliri & corrumpi, & tũc perdũtur delectationes corporis & solatia, quia nec uxor nec filia uellent ire uobiscũ, iõ necessarium est inflammare se, & desiderare bona sp̃ualia & esse cum deo & cum sctĩs, & stare cum ip̃is. O qualis honor & qualis dignitas hr̃e societatem cum p̃riarchis & ꝓphetis, ap̃lis &c. Itẽ de diuitijs. Nũqd aliquis in hoc mũdo quantũcunq; diues habuit qcqd uoluit? ꝑfecto non. Et in paradiso qlibet habet qcquid uult & desiderat, & sunt immortales, impaßibiles, &c. De his bonis ergo hõ debet se inflammare, & nõ de bonis huius mũdi. Hoc fit per uerbũ dei qđ inflãmat cor. Autoritas. Nunqd nõ ṽba mea sunt quasi ignis ardens dicit dñs, & quasi malleus conterẽs petrã? Hiere. xxiij. Verba dei sunt quasi ignis ardẽs. hoc ad oculũ potestis uidere, qa multi ueniunt ad sermonem frigidi, qui audiendo sermonẽ calefiunt. Frigidus est superbus, sed calefit quãdo humiliatur. Idẽ de alijs pctĩs. In uerbo eñ predicationis calefiunt, & ille qui predicat sufflat & incendit ignẽ, & gentes calefiunt. Vnus recedit ita calefactus & inflãmatus ut uiuat caste, ali⁹

remittẽdo iniurias inimicis, alius satisfa
ciendo. Iõ xps Luc.xij. Ignem ueni mit-
tere in terrã.s.amoris & charitatis, quia
gentes erãt frigide ualde & cõgelate, &
non curabant de bonis paradisi, sed de
bonis huius mundi. Dicit secundo, &
quasi malleus conterens petram. Sicut
enim uerbum dei dicitur ignis, quia in-
flãmat cor in dei amore, ita dicitur mal-
leus cõterens petrã durã cordis in amo-
re proximi. multi hñt cor lapideũ dicen
do nõ parcerẽ inimicis, sed malleo ỽbi
dei frãgit cor, & faciũt pacẽ ꝓ amore dei
& nõ hoĩm in saluatiõe aĩarũ. De illo aũt
q nõ uult remittere dicit Iob.xlj. Cor ei⁹
idurabit tãq̃ lapis, & strĩget quasi mallea
toris inc⁹. Tertia ỽt⁹ ỽbi dei est ꝙ purifi
cat de ĩfectione de culpis criminalib⁹, qa
uerbũ dei qñ deuote auditur, totã aĩam
purificat, intellectum, memoriam, & uo
luntatem. Nota hoc exemplum in uitis
patrum de quodam homine qui ex de-
uotione iuit ad uisitandum unum sctm̃
heremitam, querens ab eo regulã & mo
dũ bñ uiuendi, ut possit saluare aĩam suã
cum esset rudis & ignorãs quid deberet
facere. Rñdit heremita, Audias sermo-
nes euangelicales nõ q̃stionales. Et ille,
Libenter audio & multum delector in
audiendo, sed post non recordor de ali-
quo ỽbo sermonis. iõ qd mihi ꝓderunt.
Tũc sctũs hõ uolens sibi oñdere ad ocu
lum effectũ ỽbi dei in purificando a cul
pis & maculis pctõꝝ, misit eũ ad fontem
cũ una cistella foraminibus plena & im-
mũda ut portaret sibi aquam in cistella.
Ille aũt nolẽs sancto homini contradice
re iuit & impleuit cistellam, sed quando
extrahebat ipsam de fõte, statim cistella
euacuabatur, sed fuit purificata. Qui ue-
niens de fõte dixit se aquam non posse
portare &c. Et heremita, quando tu iuisti
ad fontẽ cistella erat immunda. Rñdit
ꝙ sic, & modo est pulchra. Ita pari mõ qñ
tu uadis ad sermonem uadis ad fontem.
De quo Eccl'ia.j. Fons sapientie uerbũ
dei in excelsis. Cistella immunda est cõ-
scientia & uagabunda & crapulosa, & qñ
audis sermonem impletur totã, & lic
memoria nihil retineat, tamen puri-
tur. Ecce pulchrã similitudo & confir
tur autoritate Christi dicẽtis, Iã uos m
di estis propter sermonem quem lo
tus sum uobis &c. Ioan. xv.

Dñica.iiij. post octa. pasche. Sermo

PAter amat uos, qa uo
me amastis. Hab
uerbum istud textuali
Io.xvj. & officiatur in e
gelio hodierno. & si p
cet deo habebim⁹ bonas doctrinas. S
prius salutetur uirgo Maria &c. Tot
sanctum euangelium hodiernum est ỽ
bum Christi cõsolatoriũ quod Christ
dixit Apostolis consolando eos, qa er
ualde tristes, qa xps dixerat eis ꝙ in d
Iouis sequenti erat ab eis recessurus,
quo erant ualde tristes. Nec mirũ, qu
amore sui dimiserant pr̃iam, bona, am
cos & parentes, & ꝙ recederet ab eis
non uisuri eum unq̃ in hoc mundo, e
hoc erant multum desolati. Quando e
amicus chare dilectus recedit ab alio
mico cum quo habuit magnam famil
ritatem, stando, comedendo, bibendo
dormiendo &c. alter remanet ualde tr
stis & desolatus, imo etiã bestie irrõn
biles si una fuerit diu cum alia ĩ eod
stabulo & alia recedit, altera non pote
rit comedere nec quiescere, hoc natu
le est. Idem de Apostolis. Autoritas. V
do ad eum qui misit me, & nemo ex uo
bis interrogat me quo uadis. Sed qa h
locutus sum uobis, tristitia impleuit co
uestrum. Io. xvj. Ideo Christus dedit tre
magnas consolationes.

Prima de exauditione generali.
Secunda de declaratione spirituali.
Tertia de acceptione diuinali.

De tertia aũt ꝙ de⁹ pater habeat eos ac
ceptos, loquitur thema dicens, Pater a
mat uos, quia uos me amastis. Quant
ad primum Christus consolando Apo
stolos promisit eis eruditionem gnã
de omnibus que peterent in orationẽ
Maxima consolatio debuit esse Apost
lis ubi

lis ista promissio, ac si rex diceret militibus suis pietatis gras, priuilegia, dona, qa ego promitto uobis dare. Bene esset magna cõsolatio militũ. Vel si papa diceret clericis, Sciatis petere bñficia, dignitates, episcopatus, quia ego uobis ꝓmitto ꝙ uobis dabo, qualis cõsolatio esset clericis? Quãto magis Apostoli debuerunt esse cõsolati, qa rex & papa indubitatus Iesus q nõ potest mentiri, fallere, nec falli, ꝓmittebat eis ꝙ exaudiret oẽs petitiones eorum. Ista promissio consolatoria tangit in principio euangelij Io. xvj. Amẽ amẽ dico uobis si quid petieritis prẽm in noĩe meo dabit uobis; usq; huc, gaudium urm sit plenũ. Et Mar. xj. Quecũq; orãtes petitis, credite, qa accipietis & euenient uobis. Nota modum loquendi xpi in euangelio cũ dicitur, Amen amẽ. nũq̃ iurauit aliter. primũ amẽ, id est secure: secundũ amẽ, id est certe dico uobis. dando nobis exemplum ne iuremus unq̃ nisi ex necessitate quando iudex cogit iurare, & tunc dicere ueritatẽ quicquid sequitur, & ueritas pura debet dici, uel habem⁹ iurare cũ magna utilitate. Aliqui iurant solum per aduerbia, & ita debetis oñdere filijs urĩs. Questio est hic, An ista promissio facta sanctis aplĩs per Christum extendatur ad nos. Dicunt sancti doctores ꝙ sic, si in nostris petitionibus seruemus tres conditiones, que tres subtiliter tanguntur in Christi promissione predicta, qb⁹ concurrentib⁹ infallibiliter petitio exaudietur. De quib⁹ trib⁹ cõditionib⁹ uide sctm̃ Thomã secunda scd'e. q. lxxxiij. ar. vij. Et in quart. distinc. xv. q. iiij. ar. vij. q. iij.

Prima ut petamus perseueranter.

Secunda ut petamus confidenter.

Tertia ut petamus utiliter.

Quantum ad primam, Perseueranter petitur illud quod petitur quolibet die & multoties petitur. Ista perseuerãtia tangitur in hoc ṽbo coniunctiuo petieritis quod significat coniunctionem seu continuationem petitionis de una die in aliam, de una septimana in aliam. iõ non dicit, Si quid petitis, sed si quid petieritis, scilicet multoties & perseueranter. Apostoli statim obtinebant, sed nos nõ, & hoc propter nostrum defectum & instabilitatem ꝑseuerantie, sed perseueranter petendo & orando recipimus amicitiã & familiaritatẽ a deo, sicut homo cũ homine uel mulier loquendo efficiũtur familiares. Alij aũt incipiunt petere, & qa non statim exaudiuntur, dimittũt orationẽ & petitionem. Male faciunt tales, quia oportet perseuerare. Hoc declarat xps per quãdã similitudinem de duobus amicis. Luc xj. Nota historiam quomodo ex defectu panis iuit ad alium dicens, Amice accommoda mihi tres panes postulando & pulsando ad portam ei⁹. Qui rñdit, Ego sum in lecto cũ pueris meis, iõ noli mihi esse molestus. Non possum surgere & dare tibi. Et ille pulsabat iterum & iterũ, intm̃ ꝙ ille dixit deintus, Iste non dimittit me dormire, melius est ut surgam & dem ei. Et ita fecit. De q̊ dicit xps. Dico uobis. Et si non dabit illi, eo ꝙ amic⁹ ei⁹ sit, propter importunitatem eius surget & dabit illi quotquot habet necessarios. Lu. xj. ita de nobis. Amicus noster est xps q nos chare diligit, quando nobis deficit panis, qui significat necessitates quas habemus, debemus ire ad eius portã & ibi pulsare. Porta est misericordia sua, ipse enim qui iã est in lecto glorie cũ filijs suis, scilicet patriarchis, ꝓphetis, apostolis &c. si pulsatur ad eius portam orãdo & suspirando, si non dat tibi eo ꝙ amicus sit, ꝓpter importunitatem tamen. s. ex perseuerantia dabit tibi. Ideo dicit ipsemet, Petite scilicet ore, & dabitur uobis, querite, scilicet corde, & ĩuenietis, pulsate scilicet ꝑseueranter. Oĩs eñ q petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur. Lu. xj. Secunda conditio est petere confidẽter, que tangitur ibi cum dicitur, patrẽ. non dicit dñm nec deum nec creatorem, imperatorẽ uel regẽ uel oĩa simul, sed dicit prẽm. Rõ, quia de quo põt magis fili⁹ cõfidere q̃ de prẽ? Ipse eñ est pr nr q genuit nos in utero spõse tue. s. eccl'ie. iõ secure possum⁹ petere, qa q prẽ habet iudicẽ secu

ce secure uadit ad iudiciũ. Iõ oĩo quam xp̃s ordinauit, q̃ est melior oĩb⁹ alijs, incipit, Pater noster &c. ut cõfidamus de eo quãtũ filij de pr̃e carnali, qui totã curã imponunt pr̃i. Si q̃rat a puero uñ habebit aliam tunicã qñ illa fuerit lacerata? Rñdet. Pr̃ meus dabit mihi. Idẽ de sotularib⁹. Idem de quo prandebit. Ita uult deus ut confidamus de eo. Sed diceret aliquis, Tunc non laborabo & expectabo necessaria a deo. Nõ sic, sed sicut fili⁹ obedit patri & facit qđ sibi p̃cepit, ita tu obedias deo, & fac officium quod pr̃ tu⁹ deus docuit te. Si es laborator uel mercator, notarius uel sartor &c. labora in officio tuo, & obedias pr̃i, quia ipse tibi prouidebit, quia nullus põt dare bladũ in cãpis, nec uinũ in uineis, nec fruct⁹ in arboribus, nec pecuniã in marsupio, nisi deus. Idẽ de clericis & religiosis, faciant officium suum diligenter, quia non deficiẽt eis indumẽta, nec esce, q̃a pater ꝓuidebit. Sed modo plus confidimus de uno infideli Iudeo q̃ de deo pr̃e nostro. Si eñ Iudeus cum instrumẽto publico promisit uobis cẽtũ florenos dare quolibet ãno, dicitis uos, O bñ est mihi, pluat uel non securus sum ego, & non cõfiditis de deo q̃ uobis ꝓmisit & uolũtarie se obligauit ad dandum uobis, non solũ centum florenos, sed oĩa necessaria. Instrumẽtũ receperũt quatuor notarij maiores. s. quatuor euangelistę. Ecce clausula, Petite & dabitur, q̃rite & inuenietis. Omnis eñ qui petit accipit, & qui querit inuenit. Luc. xj. Et non cõfiditis cum tanto instrumento. Dicatis uos usurarij. quare congregatis tot pecunias &c. Nũquid promisit uobis deus prouidere? Rñdebit ponẽdo cistam plenam de bonis florenis, de hoc confido eo. Idem si dicatur clerico, O quare facitis tot incõuenientia uendendo sacramenta, negociando, mutuando &c. faciatis bene officium uestrum, quia deus prouidebit. Beatus qui tenebit uitam suam taliter ꝙ nõ faciat tales excusationes in peccatis. Idẽ de religiosis. Si dicitur, O quare congregatis pecunias &c. Rñdet, O quia ordo non prouidebit bñ, nec dat necessa &c. faciatis officium uestrum diligẽ & seruetis regulam, quia citius permittet de⁹ celum cadere q̃ ꝙ uobis defici. Confidamus ergo de deo patre nostr. De hac confidentia dicit Ioannes, Charissimi si cor nostrum non reprehẽder nos, fiduciam habemus ad deum ut quod quid petierimus accipiemus ab eo, q mandata eius custodimus. ecce ratio. I ma canonica, Ioã. iij. Nota. Si cor nostr nõ reprehẽderit nos, scilicet de aliq peccato. Qñ uultis petere aliquã gra primo uideatis si cor uestrum reprehe dit uos, quia si in peccato estis, non este tis filij, sed inimici dei. Inimicus aũt nõ debet cõfidere de inimico ꝙ det sibi ne cessaria, sed aduersa. iõ qñ tempore sicc tatis, mortalitatum uel alterius incõmo ditatis, fiunt processiones, petunt hom nes, sed multoties non recipiunt, q̃a di mittunt illud qđ est principale. s. confes sionẽ & correctiones pc̃torũ publicorũ. iõ dicit scriptura, Petitis & non accipitis, eo ꝙ male petatis. Iaco. iiij. Quandiu eñ ferrũ est in uulnere seu in corpore nihil ualebit medicina. Ita q̃diu ferrum pc̃ti est in homine, nihil ualet medicina processionũ &c. Ecce quare dicit si cor nostrum &c. Tertia conditio est petere utiliter & salubriter, qđ tangitur ibi, in nomine meo. Nomẽ xp̃i est Ies⁹, qđ idẽ est qđ sal⁹ uel saluatio. Petim⁹ eñ in nomine Iesu, qñ petimus salutem uel q̃ re pertinent ad salutem uel ad saluationẽ. Quia multoties petimus p̃seueranter & confidenter & non utiliter, & iõ nõ obtinemus. Talia põt petere filius a patre que non obtineret. Si eñ filius egrotar de magna febre petit a patre uinum uel fructus, uel alia sibi contraria & nociua pr̃ nullo mõ dabit sibi q̃tũcumq; petat & ploret, quia pr̃ scit ꝙ esset sibi mors, licet hoc fili⁹ ignoret, ita de nobis multi m petũt, & de⁹ scit ꝙ nõ esset sibi utile, iõ nõ dat. Verbi gratia. Multi infirmi in m do sunt qui petunt a deo sanitatem quã ipse non uult dare. Ratio est, quia cum ipsi sunt infirmi sunt humiles, orant, nõ curãt

curant de peccatis. Qui si essent sani, essent superbi, non curarent de deo, darẽt se peccatis. Idem de multis ignorantib⁹ qui petunt sciam & non obtinent, quia deus scit ꝙ si haberent essent superbi, q̃a scia inflat. j. Cor. viij. Statim despicerent alios & uellent magistrari uel episcopari & dãnarẽtur. Alij petunt diuitias, aliqui officia & bñficia & dignitates dicentes, O quot bona facerem si hoc haberẽ, & non obtinẽt, q̃a deus scit ꝙ statim acciperent bonam mulierẽ & unã concubinam. Sed dat meliora, sicut pr̃ non dat filio egroto uinũ qđ petit, q̃a sibi noceret, sed dat sibi melius, scilicet restauratiuũ &c. Dicat exemplũ de beato Paulo q̃ habebat grauẽ infirmitatẽ in latere. s. pũctiones, q̃ aliquoties nõ poterat p mltos dies celebrare, nec predicare, & curabat omnes infirmitates, suscitabat mortuos, & seipsum nõ poterat curare, immo qñ dicebat Iesus Iesus Iesus, infirmitas augmentabat. Bñ debebat admirari, & poterat dicere, quomodo portabunt mihi infirmos ad curandũ, si non possum curare meipm? De hoc dicit ipsemet, Ne magnitudo reuelationum extollat me, dat⁹ est mihi stimulus carnis mee, angelus sathane qui me colaphiset. Propter quod ter dominũ rogaui ut discederet a me, & dixit mihi, Sufficit tibi gratia mea. Nã uirtus in infirmitate perficitur. ij. Corñ. xij. Illa enim infirmitas erat quasi frenũ quo humiliabatur. de qua infirmitate dicit Beda. Si apostolus hac caruisset salu⁹ esse non posset. Necessarium est ergo ꝙ petamus in nomine Iesu. s. utiliter, & tunc sine dubio obtinebimus. Autoritas. Quodcunq; nota utiliter petieritis patrem in nomine meo, hoc faciam. Io xiiij. Quantum ad secundam consolationẽ, Christus promisit apl̃is declarationẽ scripture tã ueteris q̃ noui testamenti & claram notitiam. O qualis consolatio esset rustico ignoranti si promitteretur sibi, Cras uos scietis tm̃ q̃tũ unus magr̃ in theologia uel q̃tum Aug. sciuit. Maior fuit ista Christi promissio quando dixit apl̃is in secunda parte euangelij, hec scilicet secreta fidei in prouerbijs. i. signis & figuris locutus sum uobis. s. in ueteri testamento. Venit hora. s. noui testamenti, cum iã non in prouerbijs loquar uobis. Sed palã de pr̃e meo annũciabo uobis. Dicatur si expediat quomodo oĩa secreta & uirtutes fidei xp̃iane fuerunt figurate & significate in ueteri testamento secreto modo. Rõ, quia ille ppl̃s erat rudis & dure ceruicis & nõ poterat spiritualia intelligere. Primo fuit ibi signum trinitatis in principio biblie quãdo dixit Moyses Geñ. j. In prĩcipio creauit deus celũ & terrã. Iudei hñt eloim. i. dij. in pl̃ali, non dicit clare, sed in ꝓuerbijs. Itẽ Gen. j. Faciamus hoĩem ad imaginẽ & similitudinem nr̃am, & p̃sit piscibus maris & uolatilibus celi & bestijs uniuerseq; terre omniq; reptili quod mouetur in terra. Et creauit deus hoĩem ad imaginẽ & similitudinem suã. Ad imaginẽ dei creauit illum, masculũ & feminã creauit eos. Bñdixitq; illis deus, & ait, Crescite & multiplicamini & replete terrã, & subijcite eã & dñamini &c. Itẽ Deut. vj. Audi Isrl̃ dñs de⁹ tu⁹ un⁹ est. Vbi ponũtur tria noĩa trinitatẽ personarũ significantia. Hec in ꝓuerbijs locutus sum uobis. Scđo secretũ incarnationis. s. ꝙ debebat assumere naturã humanã & esse deus & hõ, ut hr̃ Geñ. xvij. Quãdo deus dixit Abrahe, Ego dñs op̃s. Ambula coram me & esto perfect⁹. Ponãq; fed⁹ meũ inter me & te. s. pactũ circũcisionis. Esa. xlviij. Audi me Iacob & Israel, quẽ ego uoco. Ego ip̃e, ego prim⁹ & ego nouissimus. Qđ deus sit prim⁹ clarꝫ est, sed ꝙ sit nouissimus hoc est difficultas. In principio mundi in prima die fecit deus lumen. In secunda firmamẽtum. In tertia planetas. In quarta solem. In quinta pisces & animalia. Vltima die fecit hominẽ qui ultimo fuit formatus. Hec in prouerbijs locutus sum uobis. Et sic de alijs secretis fidei. Sed uenit hora &c. Istam promissionem cõpleuit xp̃s tripliciter. Primo post resurrectionem quando apparuit eis dicens, Necesse est impleri omnia q̃ scripta sunt in lege Moysi & ꝓphetis & psalmis de

mis de me. Tūc aperuit illis sēsum, ut intelligerent scripturas. Luc. xxiiij. Secūdo post ascēsionē qñ misit eis spm̄sctm̄ q illos illuminauit secūdū q eis pmiserat dicens, Adhuc multa habeo uobis dicere, sed non potestis portare mō. Cū aūt uenerit ille spūs ỽitatis docebit uos oēm ueritatem. Io. xvj. Tertio post mortē Aplor quando intrauerunt paradisum, uiderūt oīa clare facie ad faciē. Querit an ista promissio extēdatur ad nos? Dico q sic, si tenem⁹ bonā uitā. Iā ēm in hoc mūdo existētes scimus secreta fidei p fidem clarā, & in paradiso uidebimus manifeste. quando aīa intrat paradisum deus ostendit sibi unū librū in quo solum sunt due charte, & subito aīa est ita illuminata q scit plusq̄ sciuerunt in hoc mundo philosophi uel doctores ut Aug. Hiero. Bernar. Iste est liber uite. s. Iesus hñs duas chartas. s. diuinitatis & humanitatis. Laborem⁹ ergo ut in scholā paradisi possimus intrare ubi sola uisione illius libri erimus optimi magistri. Sed oportet iā in hoc mūdo continuare scholā dei que est ecclesia adminus in dñicis diebus, & ibi audire cū silentio lectionem misse & sermonem, alr̄s uapulabimus a magistro per aduersitates siccitātū, mortalitatum & hmōi. Quantum ad tertiā promissionem de acceptione diuinali ostēdit eis quō erant accepti & dilecti per deum patrē, qñ dixit eis, Pater amat uos, qa uos me amastis. O qualis consolatio, ac si miles q uenit de rege diceret alicui uestrū, certe rex amat uos, qualis cōsolatio esset uobis? Maior cōsolatio fuit aplorum qñ xp̄s dixit eis, Pater amat uos. Moraliter si uolumus amari a deo patre, diligamus Christum, quia patres multū amant dilectores filiorum. Si dicatur qualr̄ est amandus xp̄s. Dico q sup oīa. Vos potestis diligere uxorē, filios & filias, sed plus Christum. In lāpade cordis humani amor xp̄i debet natare super omnes alios amores tam corporales q̄ spirituales. Aucto. xp̄i. Qui amat patrem aut matrem plus q̄ me non est me dignus, & qui amat filiū aut filiam sup me nō est me dign⁹. Mat. x. Si ego quererem modo a uobis an diligitis xp̄m super oīa. Ita dñe rñderet quilibet, sed multa mendacia dicuntur, dicit Grego. pbatio dilectionis exhibitio est opis. Ponatur casus q filius uester sit infirmus & dicitur uobis a uicinis, uadatis ad talē diuinatorem uel coniuratorem & xp̄s dixit oppositum q non uadatis, qd facietis? si uaditis ad diuinum, patet q plus amatis filium. Si ỽo amore Christi non uultis ire dicendo, Ego diligo filium meū, sed magis diligo xp̄m q dicit q non uadamus. Item si perdidistis aliqd & recurritis ad diuinū, ostenditis q plus diligitis illā rē q̄ xp̄m. Item si amicus uester sit captus pro aliquo crimine & iudex uocat uos medio iuramento & uos scitis factum. Si uos ut iuuetis amicum iuratis falsum, signum est q plus diligitis eum q̄ Christum qui docet non iurare falsum pro toto mundo. Item si pater aut mater aut frater dicat uobis q recipiatis uindictam de aliqua iniuria eis facta, & xp̄s dixit quod nullus recipiat uindictā, quid facietis uos? Ecce quō probatur si hō diligit xp̄m sup omnia uel non. Si ergo uolumus amari a deo patre seruem⁹ mādata xp̄i & amemus eū. Si quis diligit me, sermonem meū seruabit, & pater meus diliget eum. Ioā. xiiij.

Dñica. iiij. post octa. pasche. Ser. ij.

SI quid petieritis patrem in nomine meo dabit uobis. Io. xvj. Sancta mater ecclesia ī his tribus diebus ante ascēsionē plus q in alio tempore puocat xp̄ianos ad faciendū orationē, & isti tres dies uocantur letanie & rogationes. Rō est, qa qñ xp̄s ascendit in celum dixit discipulis & nobis in persona discipulorum, ut petamus & oremus. Ideo in presenti uolo declarare orationē dominicam que est excellentissima oratio. Pro quo sciendum quod inter omnibus orationib⁹ & petitionib⁹ que possunt fieri, potētior & principalior est oratio dominica. Ratio, quia si aliquis uellet impetrare officium a papa aut gratiam uel a rege &c. haberet supplicationes o-

nes ordinatas per notarios, aut doctores uel secretarios, quas presẽtabit pape uel regi. Si papa uel rex ordinauit supplicationẽ ꝓ officio uel bñficio obtinẽdo, nõne dimittende sunt alie supplicationes notariorum &c. & presentanda illa quam papa uel rex ordinauit & dicta nit? Nam magna stultitia esset dimittere illam ꝓ alijs &c. sic est in proposito, plures orationes facimus & supplicationes ad deum pro beneficijs obtinendis. Item alique orationes sunt & bone sunt que fuerunt ordinate per sanctas personas & deuotas, sicut per Gregorium, Augustinum &c. Item alia oratio est ordinata ꝑ ecclesiam uniuersalem. Orationes que sunt in missa sunt ualẽtiores quam alie. Alie sunt ordinate per creaturã immortalem, sicut Aue Maria per Gabrielem archangelum, & ille sunt adhuc meliores. Sed oratio ordinata per uerum papam & regem dominum dñantium scilicet Iesum Christũ, uidelicet oratio uel supplicatio que est Pater noster, est deo magis acceptabilis & nobis magis meritoria & utilis quam omnes alie orationes. Ideo est magna stultitia aliquorũ q dimittunt dñicam orationem & accipiunt alias orationes ordinatas per creaturas, quia illi qui sciunt orationem istam & deuote orauerint eam, consequuntur ea que petunt. Autoritas. Que ꝓcedunt de labijs meis non faciam irrita. ps. lxxxviij. Itẽ alibi. Omne quod locut⁹ fuero fiet. Et hec est oõ. Pater nr̃. Iõ dicit thema, Si quid petieritis patrem meum in nomine meo dabit uobis. Not. quõ xp̃s ordinauit istã orationẽ, qa ut dicitur Lu. xj. Dñs stãs in oratione flexis genibus & leuatis oculis ad celum inq̃tũ hõ orabat. Dixerunt discipuli, Dñe doce nos orare sicut Ioannes baptista docuit orare discipulos suos. Rñdit Iesus, Cum oratis dicite Pater noster &c. Quam etiam orationem Mat. vj. c. recitat. Iõ preceptum habemus ut dicamus Pater noster &c. In ista oratione sũt septem petitiones. quatuor prime petunt bona, alie tres petũt elõgationẽ mali. Prima petitio est, Pater nr̃ q es in celis sc̃tificetur nomẽ tuũ. Hic est quõ quare dicit pater noster & nõ rex nr̃ uel dñs nr̃. Rõ est, qa pr̃ noster est nomẽ mĩe, & rex & princeps noĩa dominoꝝ sunt. Dicit prouerbiũ ꝙ secure uenit ad iudiciũ q habet patrẽ iudicẽ, iõ oĩo dñicalis sic incipit, Pater noster, ut habeam⁹ cõfidentiã. Cõfidẽtiã eñ habem⁹ ꝙ ea q̃ petim⁹ habebim⁹. Autoritas. Si uos cũ sitis mali nostis bona data dare filijs uestris, q̃to magis pater uester de celo dabit spm̃ bonũ petẽtib⁹ se. Luc. xj. Sequitur post, Sãctificetur nomẽ tuũ. ibi est gl̃ificatio diuinalis. s. ut nomẽ dei qd̾ est benedictũ ab oĩb⁹ personis sc̃tificetur & gl̃ificet & benedicatur, ĩdeo petim⁹ honorẽ dei. Ista petitio est contra peccatũ blasphemie, qa per multos nomẽ dei nõ est sanctificatum nec glorificatũ, sed blasphemãt Iudei, sarraceni & ĩfideles. Si blasphemãt nõ est mirũ, quia multi falsi xp̃iani blasphemant, negãt & cõspuũt, ideo petim⁹ gratiã ut deus auferat illã malã cõsuetudinem ab ore hominum. Doctrina est sacre scripture ut legitur quod Dauid habebat plures filios, & de mane quando exibat de camera, filij sui & filie faciebant sibi magnã reuerentiam. Vñ Dauid dicebat illis, Laudate pueri dñm, laudate nomen dñi, in psalmis. Et sic docebat filios suos laudare dominum. Et ipsi dicebant, Sit nomen dñi benedictum ex hoc nunc & usq; ĩ seculũ. Hoc ostẽdẽdũ est in ꝓsperitatib⁹ & aduersitatibus &c. ut Iob dicebat, Dñs dedit. s. in prosperitatibus, dñs abstulit. s. in aduersitatibus, sicut domino placuit ita factum est, sit nomẽ domini benedictũ. Iob. j. Et sic sir̃ uos debetis facere. s. docere filios uestros ne deũ blasphement, sed ut benedicãt & laudent, quia nõ est nomẽ dñi blasphemãdũ, imo etiã nec in uanũ est nomẽ dñi assumẽdũ. Autoritas. Non assumes nomẽ dñi dei tui in uanũ. Exo. xx. nõ dicit in falsum, sed in uanũ. Nã assumere nomẽ dñi false est maximũ peccatũ, sed assumere nomen domini in uanum est peccatũ. Verbi gratia, si ego dicerem qd̾ cappa mea nigra, esset alba, dicẽ

ba,dicendo per deũ est alba,hoc est ma-
gnũ peccatũ,quia est falsum.Sed si iure-
tur per deũ sic est,& est uerũ qd' dicitur,
pctm̃ est,qa non est ibi utilitas nec neces
sitas. Quidã tamẽ qñ reprehẽduntur de
iuratione,dicũt ꝙ iurant in ueritate,sed
hoc est sine cã, ideo peccãt. Qñ autẽ qs
producitur in testẽ,tũc habet iurare per
deũ uel sanctos & diceret ueritatẽ, & se-
cũdũ hoc est necessitas & tũc nõ peccat,
iõ cogitate q̃tũ sit pctm̃ iurare ꝑ deum ĩ
uanũ & sine cã eũ in testẽ ꝓducere. Sed
fortius & diligentius pensandum est, ꝙ
maius pctm̃ est intrare fraudulenter aut
blasphemare aut iurare enormiter. Re-
negare est iurare infideliter, iõ xp̃s sciẽs
oĩa & quod xp̃iani sunt in istis blasphe
mijs,ostẽdit nobis primã petitionem di
cẽs, Pater noster qui es in celis sctĩficet
nomẽ tuũ. Propter hoc erunt dñi tẽpo-
rales & rectores uillaꝝ cõdẽnati,qa nõ
corrigũt blasphemãtes.Prophetia. Dña-
tores ppl̃i mei inique agũt,& iugiter to
to die nomẽ meũ blasphematur. Esa.lij.
Rex Frãcie sctũs Ludouicus bene corri
gebat istos blasphemos. Nã fecit ordina
tionẽ in suo regno, ꝙ si quis blasphema
ret aut renegaret deum,signaretur in lĩ-
gua uel in facie cum ferro calido, & ha-
beret signũ. Accidit in ciuitate Parisiensi
ꝙ quidam magnus burgensis blaphema-
uit deum, statim rex sciuit & burgensis
captus fuit,& rex mandauit ꝙ cum ferro
calido ei fieret crux in facie. Qui burgẽ
sis habebat plures amicos supplicantes
pro se & presentantes regi magnam pe-
cuniam. Et rex nolens uendere iustitiã,
fieri iussit punitionem de illo burgensi.
Et dixit rex,Vellẽ portare signũ illud ut
ista mala cõsuetudo auferretur a regno
meo.Not.de pena eorum extra de ma-
ledicis.c.statuimus.&.xxij.q.j.siquis per
capillum. Secunda petitio est, Adueniat
regnum tuum.In ista petitione petimus
pro nobis saluationem celestialem, & a-
liud non petimus nisi ut regnum tuum
ueniat in nobis. Secretum hic est quan-
do petimus, Adueniat regnũ tuum. Nõ-
ne melius peteremus dicendo ꝙ uenire
mus ad regnũ tuũ,q̃ ueniat regnum
nos?scitis ꝙ qñ uenit in fine.s.in mor
hoĩs, & hõ est impenitens,tunc ueni
diaboli cũ cathena inferni in inferno
cta, & qñ aĩa exit a corpore immedi
capitur aĩa q̃ habet membra spũalia fo
ora q corporalia, qa mẽbra spũalia
dant uigorem mẽbris corporis. Qui
aĩa retraheret se ab uno mẽbro, nõ po
set se mouere.Oculi non possent uide
nisi essent oculi aĩe, si tũc persona e
pctõ mortali,capitur a diabolo & hor
bil̃r clamat. Autoritas, Vir qui errauer
in uia doctrine, in cetu gigãtũ cõmor
bitur.Prouer.xxj.Nota hic quare diab
li uocantur gigantes, quia diabolus
maior uel põt fieri q̃ ciuitas.Per contr
rium si homo fuerit penitens,tunc ue
ent angeli boni,& aliquando Christ'
angelus portat corã eo aĩam penitent
& ibi est regnũ. Autoritas. Ecce aduer
dominator dominus, & regnum i ma
eius & potestas & imperiũ. Ideo reg
celeste habet uenire ad nos priusq̃ n
ueniamus ad ipsum.Iõ petimus,aduen
at regnũ tuum, ut postea ad ipsum u
niamus. Ista petitio est contra peccatu
auaritie,qa auar⁹ nõ curat petere reg
sed semper ad terram respicit. Si quis h
bet pulchram uxorem,dñium,reddit
& possessiones, habet cor ad terram
non ad celũ. Et de istis dicunt aliqui
tui, Si deus non habet curam de me,
ego de ipso.Ideo quia auarus non c
de regno celesti,sed de rebus tempo
bus,iõ deus ostẽdit istã petitionẽ, Ad
niat regnum tuum.s.in articulo mor
Autoritas. Querite primũ regnũ dei
iustitiam eius, & hec omnia adijcien
uobis.Lu.xij.Item,Nolite timere pu
grex, quia complacuit pr̃i uestro uo
dare regnum.Ibidem.Nota. Primum
aduerbium.i.primitus,quia continue
principio diei debemus petere regn
celeste.dicendo,Pater noster placeat
bis ꝙ tali modo ego uiuam,ut possim
cere uolũtatẽ uestrã & in fine uenire
regnũ celeste.s. in die dñica, quia
dimissis reb⁹ tẽporalibus debemus

rere regnũ dei continue dicẽdo, Dñe ſãcte pater, qa totã hebdomadã expẽdi in rebus tẽporalib⁹, ideo hodie uenio ad q̃rendũ regnũ dei. Sed magnũ inconueniens eſt hodie in aliquib⁹ qui dimittũt iſtum diẽ & accipiũt cõtra hoc ſabbatũ, & hoc eſt op⁹ iudaicũ, qa primũ opus qđ faciet antixp̃s eſt qđ faciet colere ſabbatũ, & faciet laborare in dñica die. Vñ dicunt doctores ꝙ qui colunt ſabbatũ, debent puniri ſicut infideles. Etiam uotum factum de feſtinatione ſabbati non debet teneri, ſicut qui facit uotum qđ fieret infidelis. Si quis iret ad regẽ ꝓ petendo regnũ ſuũ, mirũ eſſet ſi rex eũ non decollaret, patitur tñ benignus rex Ieſus, & uult & precipit ut queramus primum regnũ eius, ideo dicit, Nolite timere pu ſillus grex &c. ſ. petere regnũ. Tertia petitio eſt, Fiat uoluntas tua ſicut in celo & in terra, ibi eſt conuerſatio ſpiritualis, qa petimus ut uolũtas dei fiat in nobis ſicut facta eſt ĩ celo & in terra, ubi nõ eſt creatura que non facit uoluntatem dei niſi nos miſeri homines. Quia ſi deus alicui columbe mandaret ſibi dare plumas, incontinenti columba ſibi obediret &c. proh dolor, qa deus precepit nobis ſimplicitatem, & non accipimus nec acceptamus, ſed cõtrarium facimus. ſ. ſuperbiã. Item aquila que ieiunauit ꝑ quatuor uel quinq; dies, ſi deus preciperet ſibi qđ dimitteret gallum, immediate dimitteret. Sed deus p̃cepit uſurarijs & depredatoribus ut reſtituant & nolunt facere. ideo Fiat uoluntas tua ſicut in celo & in terra. Item ſi eſſet equus infrenatus & de⁹ preciperet ei ut non faceret illud opus incontinenti non iret, ſed ceſſaret. Sed luxurioſi uadunt ad lupanar & nolunt abſtinere. Idem ſi leo per unam ſeptimanã ieiunaret & caperet unam capram aut aliud animal, & preciperetur ei a deo ne comederet, uere non comederet. Et nos nolumus ieiunare ieiunia quatuor temporum, ſed nos facimus contrarium in omnib⁹ que facere debemus. Itẽ ſi urſo uel lupo eſſet facta iniuria q̃tacũq; magna, & deus preciperet ei ne faceret uindictam, non ſumeret uindictam, & nos facimus contrarium, ideo nos petemus in tertia petitione, Dñe oẽs creature faciunt uoluntatem tuã, & nos ſiſr facim⁹. & ſi deus preciperet monti ꝙ iret ultra mare, incontinenti mons iret, & non eſt creatura aliqua inobediens niſi hõ. Autoritas. Dñe rex omnipotẽs in ditione tua cuncta ſunt poſita, & nõ eſt q poſſit reſiſtere uoluntati tue. Heſter. xiij. Item, Tu terribilis es & quis reſiſtet tibi inqt p̃s. niſi ſupple homo, iõ xp̃s, Non omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in regnũ celorum, ſed q facit uoluntatem p̃ris mei q in celis eſt, ipſe intrabit in regnũ celorũ. Mat. vij. Oẽs xp̃iani dicunt dñe dñe corde credẽdo & ore loquẽdo, ſed non faciunt opere obediendo, ideo oportet dicere ter dñe, & ſic per obedientiam habebimus regnũ celorũ, iõ caueat ſibi unuſqſq; ne uadat ad ſortilegos. Item ne iuret nomẽ dei in uanũ. Itẽ conetur ut colat feſta, & ſic de alijs. Pone practicã de decẽ preceptis. Iõ dicit xp̃s, Si uis ad uitam ingredi ſerua mãdata. Mat. xix. & iſtud eſt quo ad laicos, p̃sbyteri habent acriorem uitam que ſtat in tribus. Primo qđ ſurgãt nocte ad laudãdũ deũ deuote & diſtincte dicendo horas ſuas, recte ꝓnũciando, & habẽdo cor ad deũ. Secundo digne celebrãdo miſſam. Tertio ſctẽ conuerſãdo, ut edificẽt ſubditos. Aug. In omnibus motibus ur̃is nihil fiat qđ cuiuſq̃ offendat aſpectũ &c. Non ſint concubinarij nec inhoneſti ueſtibus, ſed officiare debent digne & reuerenter. Religioſi aũt adhuc ſtrictiores ſunt, quia ultra precepta & tria alia ſupradicta habẽt quatuor principr̃ obſeruare. Primo paupertatem apoſtolicam. Secũdo caſtitatẽ. Tertio obediẽtiam. Nã ſctũs Benedict⁹ dicit, quod licet precipiatur impoſſibile religioſo, nõ debet ſe excuſare, ſed obedire debet & tẽtare facere. In oĩb⁹ tñ licitis & honeſtis, ſicut ſi abbas diceret monacho, transfer monaſterium iſtud, forte per obedientiam fieret qđ non poſſet fieri per naturam. Quarto debent religioſi ſeruare regulam & cerimonias. Autoritas.

toritas. Hec est uia, ambulate in ea, & nō declinetis, neq; ad dexteram neq; ad sinistram. Esa. xxx. No. quando aīa religiosi uenit ad alium mundum dicens domine domine, tunc deus dicit, Quid petis. Autori. Dñs īterrogat iustum & impiū. ps. x. inquit deus, seruasti regulā? Rñdet, Nō dñe. quare? qa alij nō seruabāt, & quomodo fecisti pfessionē tuā scdm qȝ alij faciebāt. Nō dñe, sed eā pmisi uere seruare, quare &c. Quarta petitio est. Panē nrm quotidianum &c. Ibi petitur puisio tpalis. Cōmuniter dicit de homine puido, bene lucrat panē suū.i. puisionē. Autoritas. In sudore uult⁹ tui. Gen. iij. iō panē nostrū quotidianū &c. In his quatuor supradictis petitionibus petimus bona. Et ista quarta petitio est contra gulositatem, qa gulosi nō contentantur de prouisione necessaria, sed petunt abundantiam. Ideo xp̄s, Attendite ne grauentur corda ura crapula & ebrietate. Luce. xxj. Quīta petitio. Dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus &c. Et hec est ut mala euitemus. Doctrina theologie est qȝ hō p quolibet pctō mortali debet de eo septē annos pniam facere, sed tm̄ hō nō reqrit. Iō purgatorium est in quo cōplebūt satisfactiones. Iō dicitur, Dimitte nobis debita nostra. Et reddit rationē, sicut & nos dimittimus debitoribus &c. Si quis tibi fecerit uel dixerit iniuriā, est debitor tu⁹, & tu dimittis ei, p certo tūc deus dimittet tibi pctā tua. Iō dimitte nobis debita &c. Quod si nō uultis dimittere debitorib⁹ uestris, uere de⁹ nō dimittet uobis, sed dicet, Serue nequā, omne debitum dimisi tibi qm̄ rogasti me. Nonne ergo oportuit & te misereri conserui tui, sicut & ego tui misertus sū? Mat. xviij. Et ista quinta petitio est contra peccatum ire. Autoritas. Si enim dimiseritis hominib⁹ pctā eorum, dimittet & uobis pater uester celestis delicta uestra. Si aūt non dimiseritis hominibus, neq; pater uester dimittet uobis pctā uestra. Mar. vj. Imo omnes sctī non impetrarent indulgentiam peccati uenialis, si hō stat in malitia. Aug. in li. de uerbis dñi, Vnusqsq; talē indulgentiam accepturus est [...] mino deo, qualem ipse dederit p[...] Sexta petitio est. Et ne nos inducas in [ten]tationem. Et hic petimus ne labam[ur in] pctā. Nota qd deus nullum tentat ad [pec]candum. Autoritas. Nemo cū tent[atur] dicat qm̄ a deo tentatur. Deus eñi inte[n]tator malorum est. Ipse autem nemi[nem] tentat. Vnusquisq; uero tētatur a su[a con]cupiscentia abstract⁹ & illectus. Iac. j. [...] inclinatio carnis, occasio mundi & d[ia]bolus tentant. Iō petimus, & ne nos. [...] petitio est contra pctm̄ pigritie, quia [o]ciosi semper tentantur. iō dicit Hi[er.] Semper aliquid boni facito, ut te dia[bo]lus occupatum inueniat. Iō beatus Be[r]nardus ordinauit quod monachi ir[ent] ad laborē. Auct. Vigilate & orate, ut [non] intretis in tētationē. Matt. xxvj. Sep[tima] petitio. Sed libera nos a malo amē, q[uia] in hoc mundo sunt multa mala. s. in[fir]mitates, pestilētie, guerre, fames, di[...] nes &c. Iō pr libera nos a malo. & [...] ultima petitio est multum nobis nec[essa]ria, quia nos sumus pe infernū, & [...] ge a paradiso, qa sunt pl⁹ q̄ mille diet[as] q; ad paradisum q est celū empyreū, [...] longe sum⁹ a celo, sed sumus prope [in]fernū, qa nos sumus in terra, & infer[nus] est in medio terre, & de illo ueniunt [...] la. Auct. Repleta est malis aīa mea, & [uita] mea īferno appropinquabit. ps. lxxx[vij.] Iō petimus, Sed libera nos a malo, & [...] do oēs debemus rogare dñm, ut de⁹ [...] semp & teneat unionem ecclesie, qa [...] cōsiliū erat ī Constātia, erāt mille m[...] demonū repugnātiū unioni ecclesie [...] deo orandum est, sed libera nos a mal[o] & ut deus det pacem in patria, quia [...] multa mala q̄ occurrunt & eueniunt [...] bis laborantibus, diuitibus mercator[ibus] & militibus, & de istis malis petimu[s li]berationem. Ideo faciamus pniam. A[u]tor. Qui diligitis dñm, odite malum, c[u]stodit dñs aīas sanctorum suorū, de m[a]nu peccatorum liberabit eos. ps. xcvj. [...] deo dicit thema, Si quid petieritis p[a]trem ī nomine meo, dabit uobis. Q[uod] nobis concedat.

Feria.ij.in Rogationibus. Sermo.j.

Kyrie eleysõ xpe eleysõ. Kyrie eleyson. Nõ possumus asignare librum nec capitulum ubi hec uerba scripta sint, tñ frequenter cãtantur in ecclesia, & spãliter istis diebus rogationum. Et sunt tante autoritatis, qd btũs Grego. ordinauit cantari in missa, quia est uerbum multum approbatũ propter illud qd figurat. Et iõ ad intellectum uerborũ est sciendũ ꝙ melius cõsiliũ qd hõ posit habere qñ offendit dñm suum, est ꝙ se humiliet & petat ueniã ab eo. Rõ est qa nõ posset cõtra fortisimũ resistere nec per suas cautelas euadere. Iõ nõ est aliud remedium, nisi ꝙ se eius mĩe committat. Hoc nobis ostenditur in brutis. Legitur de ꝓprietate leonis ꝙ q̃uis sit multum fortis & astutus & maliciosus, qñ capitur, statim humiliat se quasi mĩam petendo. Si hec probatio nõ sit sufficiẽs, habetur figura.ij.Reg.xxiiij. de Dauid qui multum offenderat deum, qui iratus uoluit eum grauiter punire, & misit ad eum Gad prophetã dicẽtẽ, Dauid tibi datur optio, elige tibi unũ quod uolueris ex his tribus. Aut septem annis ueniet fames ĩ terra tua, aut tribus mẽsibus fugies aduersarios tuos & ipi te persequentur, aut tribus diebus erit pestilẽtia in terra tua. Rñdit Dauid, Coartor nimis undiq;, sed melius est mihi incidere in manus dñi, multe eñ sunt mĩe eius, q̃ incidere in manus hominũ. Iste uidit ꝙ nõ poterat resistere potentie dei, nec abscondere se ei⁹ sapientie. Vñ dicit, Quo ibo a spũ tuo, & q̃ &c. Iõ se submisit sue mĩe. Sic si persona cadit in pc̃õ mortali, aut cadit in magnã offensam dei per fragilitatem, & sic offendit patrem cui attribuitur potentia, uel per ignorantiam, & sic offendit filium cui attribuitur sapientia, uel per malam uoluntatem, & sic offẽdit spiritum sc̃m cui attribuitur bonitas. Ista tria scilicet posse & scire & uelle, sũt in qualibet persona, in diuinis tamen patri attribuitur posse, filio scire, spiritui sancto uelle, secundum aliquas proprietates, de quibus loqui esset ualde longũ & extra propositum. Sed hoc est dictum ꝙ quicunq; peccat contra istas tres proprietates, est dignus illas pestilentias habere que fuerunt promisse Dauid. Verbi grã, Si hõ peccat per non posse, sibi debetur fames & sitis. Rõ, quia aĩa est talis cõditionis, semper uellet orare & deo se humiliare, sed corpus semper optat in delitijs esse. Ita anima uellet ieiunare, & corpus in delitijs esse, aĩa uellet in bonis operibus se exercere, & corpus uult semper quiescere, unde dicit corpus ꝙ hoc non posset facere. Pone in practica, & sic peccat per non posse. Ideo talis meretur habere famẽ in alio seculo. Sed illi peccãt per non scire, q qñ nolunt aliquid boni facere, dicunt ꝙ nescirent recipere modũ addiscendi Credo in deũ. cõtra quos mittit deus persecutionem, sed alij sunt qui peccant per certam maliciam, sicut sũt cõcubinarij, falsi mercatores. Ex quo fit pc̃m deũ offendimus, & non fugere possumus, nec scimus resistere quin puniat nos sic ꝑ suã potẽtiã & suã sapiẽtiã. Vñ bonũ consilium est ꝙ faciamus sicut Dauid. s. ꝙ reddamus nos oĩno sue mĩe, & petamus ut misereatur nr̃i. Quia si uellemus cõtradicere, essemus fatui, ubi nullum est remedium, quia potentisimus est, si astutia uellemus euadere, sicut aliquando aduocati qui subtiles sunt per suã astutiã euadunt & euitant iudicium humanum, nõ possem⁹, quia sapientisim⁹ est. Et iõ ecclesia ordinauit ꝙ isto tẽpore quo facilr̃ in pc̃m labimur, ne illa tria ad nos ueniant, dicamus letaniã & rogationes in quib⁹ mĩa dei inuocatur. quasi dicerem⁹ illud.ij.Paral.xx. In nobis qdem nõ est tãta fortitudo ut posimus huic multitudini resistere. sequitur, Sed cum ignoramus qd agere debeam⁹, hoc solũ habem⁹ residui, ut oc̃los nr̃os dirigam⁹ ad te. Et primo ĩuocaĩ pr̃, scd'o filius, t̃tio spũs sãct⁹, q̃rto ꝟgo Maria. Et cõsueuit ibi cantari prĩcipalr̃ in prĩcipio ꝟbũ asũptũ, uidelicet Kyrie eleysõ. Vbi imploram⁹ dei mĩam cõtra tres modos peccãdi. Prĩo cõtra nr̃am ĩpotẽtiã ĩuocam⁹

patrē ut misereatᷓ nr̄i ꝑ suū posse. Secū do contra nostrā ignorātiā inuocamus filiū ut nostri misereatᷓ ꝑ suū scire. Tertio cōtra nr̄am maliciā īuocamꝰ spūm-sc̄tm̄, ut misereatᷓ nr̄i ꝑ suū uelle. Propter primum dicimꝰ Kyrieeleyson. Propter scd'm dicimus Christe eleyson. Propter tertium dicimus Kyrie eleyson. Circa primū dico ꝙ inuocamus mīam dei. s. patris cōtra nostrū imposse, quod maxime manifestabitur in hoc qd' dicit infra, Pater de celis deꝰ miserere nobis. Vbi allegamus tres rōes quare debet misereri, prima qa pater, scd'a qa de celis, tertia qa deꝰ. Primū cātamꝰ Kyrie eleyson. scd'm Xp̄e eleyson. tertiū Kyrie eleyson īplorādo auxiliū dei qcqd sit in alijs diebus tn̄ spāliter mō, & hoc rōnabiliter. Vos em̄ uidetis ꝙ q uult eleemosynā petere a diuite, obseruat locū & tp̄s in q̄ tenet bursā apertā, & habet manus plenas pecunia. tunc instanter petit & nō expectat ꝙ reponat pecunias in bursa, qa tunc nō reciperet. Sic in uita presenti est tp̄s petendi dei mīam, qa mō bursa est aperta. Ideo q mō petit, accipit. Vnde, Tu exurgēs misereberis Syon, qa tp̄s &c. Dauid in p̄o. cj. Sed post in alia uita non erit tp̄s mīe, sed iustitie. tunc em̄ fiet iustitia sine mīa. Qd' tn̄ etiā debite intelligendū est, qa tunc manifestius apparebit iustitia q̄ mīa. Exemplū habemus in diuite epulone, qa postq̄ bursa fuit clausa, petijt eleemosynam di. Pater Abraā miserere mei. Lu. xvj. Dic historiā si uis, & tn̄ nūq̄ potuit obtinere nec obtinebit. Ista bursa maxime fuit aperta in die ueneris sancta cū latus xp̄i lācea fuit apertum, & exinde fluxit sāguis & aqua, & oīa sacra que sūt mīe cōtentiua trahuntur de ista bursa, & iō ad talē bursam recurramus tēpore p̄sentis uite dū est aperta, & non expectemus ꝙ sit clausa, qa tunc nihil obtineremus. Vn̄ tūc persona priuilegiata, ut clericus qui habet rn̄dere in curia ecclesiastica, q̄ cōiter est misericors aut debet esse, reputaretur bene fatuus si renūciaret priuilegio suo & uellet sententiare iudicem secularem q condemnaret eum ad mortē. Christꝰ rex regū q est pōtifex apud pr̄em scd'm apl'm duplicē habet riā. s. presētē q̄ est mīe, & iudicij finalis qua fiet mera iustitia, & igitur quis indiget mīa, fatuus est si renūciet & uellet eā recipere in hac uita, mō em̄ ꝓ modica & tpali pn̄ia. al's habebit iustiam strictā & mortē eternā. Vn̄, Qui abscondit scelera sua non dirigetur, qui cōfitetur & reliquerit ea, mīam cōsequetur. ꝓuer. xxviij. Circa scd'm dico, ꝙ inuocamus dei mīam. s. filij dei Iesu Christi contra nostrā ignorātiā, ut ipse misereatur nostri per suam sapientiam. Hoc maxime infra exponitur qn̄ dicitur, Fili redēptor mūdi deus miserere nobis. Et allegamus tres rōnes ꝓpt quas debet nos exaudire & nobis misereri. Prima qa pater noster. scd'a quia redēptor. tertia quia deus. Iō oportet nos exaudire & nobis misereri. Ideo in missa ter dicimus Xp̄e eleyson. Et licet filiꝰ sit eiusdem substantie cum patre & spiritu sancto, tn̄ in incarnato sunt due nature. s. diuina & humana. Iō quodāmodo & aliqualiter diuersim inuocatur. Primo em̄ dicitur Christe audi nos, & post hoc dicitur Pater de celis deus miserere nobis. Quo dicto iungitur, Fili redemptor mūdi. Non de patre & spūsācto, fili redemptor mundi &c. qa nō diuersificatur in eis natura. Si igitur quis peccauit contra filium ignorātia, petat mīam sicut Dauid, Miserere mei deus. Et licet mīa patris & spūs sancti magna sit, imo & eadem est pr̄is & filij & spūsāncti, mīa tn̄ filij apparuit maxima. Rō, Vna chorda potest esse magna quando longe attingit, maxime si sit ita fortis ꝙ rē magnā & ponderosam posit trahere de ꝓfūdo. Vn̄ mīa nihil aliud est nisi miserorum chorda. Mīa ... xp̄i fuit talis, ꝙ transmissa captiuis in profundissimo carcere existētibus eos eduxit. Fecit em̄ xp̄s sicut facere solēt d... porales, qui festum facientes cōpat... captiuis & eos educūt de carcere ... tēdo chordā ad ꝓfundū carceris cui ... seri adherēt, & sic trahēdo chordā ... captiuos educunt & liberantur. Sic ...

tur de Hiere. quē rex de carcere uoluit trahere, & ne duritia eum grauaret cōsuluit ut pānos ueteres & putridos poneret sub se inter manus & chordā &c. Dicit text⁹ Hiere.xxxviij. Extraxerunt Hieremiam funibus & eduxerunt eū de lacu. Sic filius dei incarnatus est funicul⁹ triplex, q ut dicitur Eccl'š.iiij. difficile rūpit. Quia ī xp̄o tres sunt substantie. s. diuinitas, aīa & caro. Hūc deus pr̄ submisit in hūc mundum ad educēdum nos de carcere pc̄ti, in quo ꝓpter pc̄tm̄ primoꝝ parētū fueram⁹ p qnq; milia annoꝝ uel circa. Vbi cōsidero humiliatā diuinitatē q̄ debet trahere supbos. Vñ Aug. Humiliatur deus, tumescit ꝟmiculus. Mūdissimā aīam xp̄i q̄ debet trahere luxuriosos. Et corp⁹ pauprimū qđ debet trahere cupidos & auaros. Et qui uolūt carcerē peccati exire, debent huic chorde mīe adherere cū deuotiōe, corde, ore, & ope, ip̄m inuocādo dicēdo, Fili redēptor mundi de⁹ miserere nobis. Hec est chorda mīe de qua Ozee.xj. In funiculis Adam.i. Iesu xp̄i trahā eos in funiculis charitatis. Sed bene aduertēdū est quō quidam indeuoti huic chorde non adherent nec curant eam inuocare, quia uidetur eis nimis dura & ledit eos, quia dura est superbis humilitas, luxuriosis castitas, auaris liberalitas &c. Iō talibus consulitur ꝙ cū uestibus putridis & ueteribus.i. cū uita sua ātiqua & peccatis putrida, peccatis rememoratis cum contritione & displicētia peccata sua ponant de quibus dolēt, tunc tales cum deuotione hanc inuocabūt mīam & faciliter obtinebūt. Greg.ij. li. moral. Ille deo ueram orationem exhibet qui semetipsum quasi puluis sic se humiliat, ꝙ nihil sibi uirtutis tribuit. Cassiodorus super p̄s. Ad dominum cum tribularer, dicit, Dn̄s nescit differre qđ cōpuncto corde senserit supplicare. Et talis sic in sua supplicatione exauditus poterit dicere, Quia mīa tua magna est super me, eruisti aīam meam &c. p̄s.lxxxv. Circa tertium dico ꝙ inuocamus dei misericordiam.s. spūsctī contra nostram malitiam ut nobis misereat per suum uelle. Hoc magis exponit ecc'ia di. Spūssancte deus miserere nobis. Vbi ponit tres rationes propter q̄s debet nobis misereri. Primo qa dat se sine uiolentia, quia spūs. Scđo, qa dat se sine p̄cio, quia sctūs. Tertio quia dat se sil' & oīa, qa deus. Hui⁹ rei gratia ter cantam⁹ Kyrie eleyson, quia cū magna fiducia propter illa tria petimus mīam. Rō, quia quilibet facil'r trahitur ad illud ad qđ natural'r inclinatur. Ideo spūssctūs miseris pc̄tōribus propiciatur, cui bonitas attribuitur. Est em̄ amor patris ad filiū, cui ꝓpriū est misereri. Autoritas. ad Ephe.ij. Deus qui diues est in mīa ꝓpt nimiā charitatem suam qua dilexit nos, cū essem⁹ mortui peccatis uiuificauit nos. Videmus ꝙ dn̄i temporales suis subditis qui al's rebellauerunt ad seruitium suū reuertentibus sunt misericordes & pij, ut eos magis alliciant &c. Sic legitur fecisse Dauid, qui cuidā prostrato & cognoscenti peccatū suū & mīam postulanti, benigne locutus est. Sil'r ceteris reuertētibus q eū fuerāt persecuti. ij. Reg.xiij. de Absalone. Sic de⁹ pc̄tōrib⁹ q multipl'r eū offēderunt reuertētib⁹ ac mīam postulantibus ut benign⁹ interponit benignitatem spūssancti cui cōuenit pc̄tā remittere. Mat.ix. Murmurabāt Pharisei dicētes, Quare cum publicanis & pc̄tōribus manducat magister uester. Respondit dn̄s, Nō est opus ualentibus medicus, sed male habentibus. Euntes discite quid est, Misericordiam uolo & nō sacrificium. Osee.vj.

Feria.ij. rogationum. Sermo.ij.

Petite & dabitur uobis, querite & inuenietis, pulsate & aperietur uobis. Lu.xj. Isti tres dies hodie, cras & post cras dicuntur letanie grece, quod idem est quod rogationes uel preces latine, quia hodie gentes in omni loco uadunt processionaliter cantando letanias & orando. Sed quare fit hoc erit sermo presens. Sed primo salutetur uirgo Maria &c. Dicit Christus nobis, Petite & dabitur &c. Subtiliter punctando uerba in themate, ostenduntur

dũtur tres rationes quare iſtis tribus die
bus fiunt iſte proceſsiones,& cantamus
letanias.

Prima ratio eſt ad obtinendum ꝓſpe-
ritatem temporalem.

Secunda ad poſsidendum ſanitatem
corporalem.

Tertia ad retinendam unitatem ami-
cabilem.

Prima rõ tangitur in prima clauſula the-
matis,cũ dicitur,petite.Scd'a cũ dicitur,
querite. Tertia cũ dicitur, pulſate & ape
rietur uobis.Ecce hic ſummarie totã ma
teriã p̃dicãdã &c. Dico primo &c.ad ob
tinẽdũ ꝓſperitatem tẽporalẽ ut.ſ.habea-
mꝰ abũdãtiã bonorũ tẽporalium.ſ. bla-
dũ in cãpis,uinũ in uineis, & fructus ĩ ar
boribꝰ,& uelit nobis etiã cõſeruare gre
ges.Iõ facimꝰ mõ iſtas ꝓceſsiones,& ma
gis in iſto tpe paſchali q̃ ĩ alio,duplici rõ
ne.Prima eſt naturalis. Scd'a theologica
lis.Quãtũ ad primã , qa ĩ iſto tpe ſol aſcẽ
dit per zodiacũ, & ſic aſcẽdẽdo trahit ad
ſe uapores terre, qa terra nunc calefit &
feruet & mittit ſurſum uapores , & uapo
res in media regione aeris q̃ eſt frigida,
qa non eſt ibi reuerberatio radiorꝫ ſola-
riũ ut in terra,ingroſſantur, cõdẽſantur,
& cõgelãtur in lapides,generãt tonitrua
&fulgura, & tũc lapides cadũt & deſtru-
unt & deueſtant bona terrenalia,blada,
uineas,fructꝰ &c. Iõ eſt ordinatũ a ſctĩs
patribus ꝙ in iſto tẽpore maxime xp̃iani
faciãt iſtas ꝓceſsiones,& orãdo currant
ad dñm q ſup totã naturã habet dñium,
ut uelit naturã refrenare & bona terrena
nobis cõcedere. Ecce rõ naturalis quare
facimꝰ hec.Sed ut rõnẽ melius intelliga
tis,declarabo eã uobis p quãdã ſimilitu-
dinem. Erat qdã dñs diues & potẽs q ha
bebat multos filios paruos & magnos,&
hẽbat unã captiuã ſeu ancillã cui cõmiſe
rat claues panis,uini & fructuum & oĩm,
intm̃ ꝙ filij non poterant habere panem
nec uinum nec aliquid niſi per manum
eius.ſ.captiue. Que aliquãdo erat ita cru
delis ꝙ nolebat dare filijs dñi panẽ nec
uinum. Filij autem neſciẽtes quid aliud
facerent,recurrebant ad patrem ut cor-
rigeret captiuã.Ita eſt de nobis.Dñi
mus huius mundi eſt deus qui eã fab
cauit, camere altius ſunt,nos aũt ſum
ſtabulo.De iſta dicit Baruch, O Iſrae
magna eſt domus dei,& ingens locꝰ p
ſeſsionis eius . Magnus eſt & non ha
finem,ſupple in duratione.Baruch.iij
lij eius legitimi ſunt xp̃iani. Iudei &
fideles ſunt ſpurij,iõ non hñt hered
tem paradiſi. Videte qualem qualita
dedit nobis deꝰ pater ut filij dei nom
mur,& ſimus.j. Iõ.iij. Captiua ſiue a
la cui deus commiſit claues panis &
ni & aliorum,eſt natura.Per manus e
oportet nos hr̃e panẽ & oĩa bona te
na,quia ita ordinauit pater noſter d
que aliquoties eſt crudelis nimis
dñi . Quia qñ putamus colligere bl
multũ & bonũ,& uinũ &c. ipa non
imo aufert & mittit lapides,locuſtas
citates &c. Propter hoc nos recurri
ad dominum patrem noſtrum ſup
cãtes ei & orãtes ut corrigat & refre
captiuã,& mandet ſibi ꝙ det panẽ, u
& alia neceſſaria nobis.Ecce rõnẽ qu
fiũt iſte letanie & proceſsiones. Au
Dñe deꝰ omnipotẽs in ditione tua c
ſunt poſita , & non eſt q poſsit reſiſ
uoluntati tue.Heſter. xiij. Secũda rõ
theologicalis & ſcd'm ſctã thelogiã
initio poſtq̃ deus in celo empyreo c
uit ſctõs angelos, Lucifer qui erat m
peccauit cõtra dñm cũ magna mul
dine angelorum.Credo ꝙ plures ſi
ſint folia arborꝫ in mũdo , qui ex pc
cti ſunt demones,quos deus eiecit d
radiſo.Et aliqui cediderũt in infern
ad cruciandum aĩas dãnatas, aliqui
remanſerunt circa nos ad tentan
Sed tot manſerunt in media region
ris & in tanta ſpiſsitudine ſicut ſunt
mi in radio ſolis.Et quid faciunt ibi
nent conſilium contra nos,quando
da ſunt colligenda,& uinum, impedi
naturam,q poſſunt ex poſſe natural
permittente deſtruere totum orbem
mittunt lapides,& deſtruunt omnia
na,ut xp̃iani peccent contra dñm per
patientiam & blaſphemias.Propter
mo

modo oramus ut dñs compescat demonum malicias. Et ista est ratio theologicalis. Sed ut melius eam intelligatis, declarabo eã per talẽ similitudinem. Quedam magna ciuitas semel erat in magna egestate de charistia & fame, ad quã ueniebant naues onerate per mare, & currus per terram. Latrones aũt uoluerunt capere oĩa illa q̃ ciuitati ducebantur per mare & per terram. Sed quid fecerunt illi de ciuitate? hoc sciẽtes habuerunt recursum ad regem eorum potentem ut iuuaret eos. Ita de nobis qui sumus in ciuitate huius mundi qui habet multas indigentias & necessitates ad quã ueniunt naues onerate. s. possessiones, uinee, bladũ &c. Sed latrones. s. demones uolunt illa capere & destruere, propter hoc nos recurrimus ad dominum regẽ nostrum petẽtes ei⁹ auxilium. Iõ qñ apparẽt male nubes & tonitrua, pulsant cãpane & cruces extrahũtur, & gentes orant dñm genibus flexis. campane sunt tube q̃ sonitu suo terrent inimicos. Crux xp̃i eius uexillum est & imago, & tunc quilibet debet orare genib⁹ flexis. Sed q̃ orõnes sunt dicẽde? qa multe p̃sone tunc faciũt multas stultitias maxime mulieres, qñ uenit illud malũ tp̃s faciũt solũ ĩ caldario uel in pelui ad terrẽdũ demones, sed ip̃i nihil curãt, sicut nec equus tubicinarij terret ad sonũ tube, qa assuefact⁹ est. Alij cõburunt herbas fetentes, sed ip̃i sunt iam assueti de inferni fetoribus. Alij ponunt aẽs truffas &c. stultitie sunt. Sed orationes deuote quas facere debetis, sunt quatuor seu in quadruplici gradu. Prima letania in qua inuocantur paẽ, fili⁹, & sp̃ũs sc̃tũs, ỽgo Maria & oẽs sancti. Hoc maxime pertinet ad clericos, quia nõ oẽs laici sciunt letaniã. Secũda oratio optimũ est canticum de Quicũq; uult salus esse, faciendo crucẽ cõtra tẽpestatẽ in quolibet ỽsu. Probatum est q̃ si deuote dicatur genib⁹ flexis p̃ mala nube uel spargitur uel uadit ad desertum locũ ne noceat, & reuertiẽ bonũ tp̃s. Tertius modus est dicere Credo in deũ, qa oẽs tenemini scire ĩ quo sunt duodecĩ articuli fidei faciẽdo magnã crucẽ cõtra tẽpestatẽ in quolibet articulo. Quart⁹ gradus est de quo null⁹ põt se excusare, qñ iã incipit tẽpestas genib⁹ flexis cum signo crucis cõtra tẽpestatẽ sic dicẽdo, Iesus Iesus Ies⁹, & sic expelluntur demones & malũ tp̃s. Autoritas. Dauid in p̃o. xliij. De⁹ auribus nostris audiuimus. In te inimicos nr̃os uẽtilabimus cornu. s. crucis q̃ habet quatuor cornua. Et ĩ nomine tuo, scilicet Iesu sp̃nem⁹. i. expellemus insurgentes in nobis, supple demones. Iste sunt orõnes quas debemus facere deo petẽtes auxilium eius. Iõ dicit Petite. s. ubertatẽ & dabitur uobis. Amẽ dico uobis, si qd petieritis patrem ĩ nomine meo dabit uobis. Ioh. xvj. Dico scd̃o &c. ad possidẽdũ sanitatẽ corporalẽ. Cõiter in isto tp̃e ueniũt infirmitates & mortalitates, & incipiũt duplici rõne. Prima est naturalis. Secũda est theologicalis. Quãtum ad primã, quia ex ascensu solis modo humores multiplicantur, & arbores emittunt flores, & fructus, uolucres uolunt generare, & ideo q̃runt uxores p̃prias, sed aliq hoĩes sunt deteriores bestijs. s. q uadunt ad alienas &c. Iõ modo sunt maiores tẽpestates q̃ alio tẽpore anni, qa gẽtes nesciũt facere pñiam nec abstinẽtiã. Iõ ueniunt infirmitates, glãdule, & alie corruptiones sanguinis. Propter hoc nos modo his trib⁹ diebus recurrimus ad illum magnũ medicũ dñm nr̃m Iesum xp̃m, ut custodiat nos & p̃seruet ab his infirmitatib⁹, ip̃e eñ qñ debuit celũ ascẽdere post q̃. xxxiij. annis p̃curauit salutẽ aĩaꝝ, tunc ordinauit unũ aphorismum siue receptã p̃ sanitate corporis dicens, Signa autem eos q crediderint hec sequẽtur. In nomine meo demonia eijciẽt &c. Mar. ult. Nota, q crediderĩt, non dicit ap̃li uel sc̃ti fuerint, sed loquitur gñali⁹, qui crediderĩt &c. Si sanitas sit utilis anime, deus dabit. Ecce naturalis ratio quare facimus istas processiones. Secunda ratio est theologicalis. Nos ĩ quadragesima recipim⁹ a deo multas gr̃as, quia nobis penitentibus dimisit peccata, & seipsum nobis cõicauit in pascha. Nos uero in isto tẽpore

sum⁹ ingrati redeundo ad pctā & ad malā uitā & enormiter expellimus ipm. Ista est rō theologicalis q̄re mō ueniūt mortalitates. Sed ut melius intelligatis, declarabo per talē similitudinem. Quidam magnus rex iuit ad uenādū ad q̄ddā nemus, qui in nocte inueniens se solum declinauit ad q̄ddā castrū suū pulsans ad ianuā ut reciperetur ibi ad manēdū. Qui dixerunt sibi, Licet sitis rex & ita credim⁹, tñ nō intrabitis huc, qa nō est decenter paratū p uobis. Et rex, Nō curetis, ego ero cōtētus, aperiatis uel mādo uobis, & minabatur eis, sed ipo pñte pmittebāt intrare aīalia bruta. Breuiter noluerunt aperire. rex aūt inde recedens iuit ad aliud castrum pulsans & petens ianuas castri sibi aperiri. Qui pmiserunt ipm intrare faciendo sibi magnum festum dādo sibi bonā cenā, & parando bonum lectū, sed in media nocte inimic⁹ regis uenit ad castrū. Illi aūt de castro enormiter eiecerunt regē de lecto, dicēdo, quia talis qui uenerat hēbat ibi dormire, & etiā eiecerunt ipm de castro & dure. Rex ṽo inde recedens iuit ad aliā uillam suam pulsans & petēs ingressum q aperuerunt sibi ianuā, & introduxerunt ipm cū porcis. Mō qd merētur isti q talia opati sunt in dñm suū? Rex aūt iratus misit gētes armoꝝ q illa castra cōbusserūt. Vtinā uos nō sitis in isto casu. Iste rex est Christ⁹. de quo Apo.xix. Rex regū & dñs dñantium, qui uenit in nemore huius mundi ad uenādum aīas, q dicit mūdo, Da mihi aīas, cetera tolle tibi. Gen.xiiij. Et singl'r ista uenatio fit in quadragesima, qa tunc gentes faciunt penitentiam, dolent de pctīs suis, cōfitētur, & canes.s.predicatores, tunc maxime latrant predicando. In nocte autem.i.in fine quadragesime xps uenit ad castrum. Cogitetis φ quelibet aīa sit unum castrum seu uilla i quā uult Christ⁹ intrare in die pasche. & multi dicunt, Licet sitis rex non intrabitis, qa nō sum paratus, qa non feci pacem, nec restitutionem &c. culpa est uestra, paretis uos. Sed bñ permittunt intrare animalia bruta, pullos, capones &c. Aliqui ex fal-

sa humilitate dicūt, Dñe nō sum dig ut intres sub tectū meū &c. Nunqd[...] tur uobis si est magnū peccatū hoc[...] pmittitis intrare xpm? Alij aūt bñ[...] sunt & recipiunt eum, ut illi de sc[...] stro, dando sibi bonā cenā & bonū l[...] Sed mō expellūt ipm turpiter, redeūt ad pctā suscipientes diabolū eius ini[...] cū. Alij aūt recipiunt eū ut illi de te[...] uilla quādo mali & male confessi cō[...] solum ex uerecundia ut reputentur [...] ni xpiani, & collocant xpm cum por[...] scilicet cū pctīs in eoꝝ cōsciētia, q[...] est sine immunditia pctōꝝ. O dicit[...] Ego scio qd faciā contra istos p di[...] mittit gentes armoꝝ.s.angelos, co[...] lationes de sanguine & ignem. Sang[...] sunt glandule, ignis sunt febres. Ho[...] gulariter fuit ostensum tēpore bti G[...] gorij in Roma. Xpiani cōicabāt in t[...] pore paschali & redibant ad peccat[...] ad malam uitam. Finaliter deus mili[...] tes armorū, q in aere uidebantur ang[...] cum armis, sagittis &c. gentes subito [...] riebantur oscitando. Iō est inuentū [...] do qs oscitat homo, tunc signat se si[...] crucis. Item quando sternutabant, s[...] expirabāt, iō inuentum est dicere u[...] uel bñdicite, pp̄ter hoc papa Gregor[...] ordinauit letanias, & cum hoc istas p[...] cessiones & cessauit illa plaga. Ecce [...] da rō quare fiūt pcessiōes mō. Iō dc[...] scd'a clausula thematis, Querite.s.sa[...] tatem corporalē, eundo in pcessione[...] inuenietis. Querite dñm dū inueniri p[...] inuocate eū dū ppe est. Derelinquat [...] pius uiā suā, & uir iniqu⁹ cogitatio[...] suas, & reuertatur ad dñm & miserebi[...] eius & ad deū nostrum, qm̄ multus e[...] ignoscendum. Esā.lv. Mod⁹ q̄rēdi c[...] ōnditur ibi, Derelinquat impius.s.au[...] uel quolibet alio peccato peccator u[...] bi placuerit. Et uir iniquus.s.uindicati[...] cogitationes suas &c. Dico tertio &[...] ad retinēdū unitatē amicabilē.s. pace[...] & cōcordiā, qa mō est illud temp⁹, de[...] dicitur.ij.Reg.xj. Eo tēpore q̄ solent [...] ges ad bella pcedere. Ratio naturalis [...] ista, quia ex solis accensu sanguis in[...] ma[...]

matur & bullit, & cholera accenditur, & homines efficiuntur magis elati q̃ in alio tẽpore. Iõ modo excitatur guerra & bella. Iõ modo magis q̃ in alio tẽpore orãdũ est ꝓ pace & unitate. Iõ dicit tertia ps thematis, Pulsate. s. ad portã pacis, & aperietur nobis. Oĩs eñ q petit accipit, & qui querit inuenit, & pulsanti aperietur. Mat. vij. Nota, Pulsate. Iã uidetis qñ pauperes uadunt ostiatim pulsant petendo eleemosynã, & sic obtinent eleemosynas. Ita dicit ꝙ faciamus nos, ꝙ uadamus ostiatim per illã ciuitatem paradisi. de q̃ dicit Dauid. Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei, ubi sunt infinita palatia. Et primo uadamus ad palatiũ trinitatis pulsando & petendo eleemosynã dicendo, Pater de celis deus, miserere nobis. Fili redẽptor mundi deus miserere nobis. Spiritussancte de⁹ miser. no. Deinde uadamus ad palatiũ uirginis dicendo, Sancta Maria. Sancta dei genitrix. Sancta uirgo uirginum, ora pro nobis. Deinde uadamus ad palatium angelorũ dicẽdo, Sancte Michael. Sancte Gabriel. Sancte Raphael. orate ꝓ no. Deinde in alio uico ad palatium patriarcharum, quorum maior est Ioannes, Diende ad palatiũ innocentum. Deinde ad palatium apostolorũ, martyꝝ, confessorum & uirginum &c. Non sunt isti ita crudeles quin faciãt nobis eleemosynã aliquã. Ecce tertia rõ quare facimus procesŝionẽ rogãdo pro pace. Ideo Dauid, Rogate q̃ ad pacẽ sũt Hierusalẽ. s. xp̃ianitatis in p̃o. cxxj.

De eadem feria. Sermo. iij.

OMnis qui petit accipit. Luc. xj. Textualiter & in euangelio hodierno officialiter. In sermone hesterno declaraui rationes quare facimus letanias. Modo uolo uobis declarare bonos modos quos debemus tenere in rogationibus ad obtinendum illa que a deo petimus. Si placet deo materia erit utilis & consolatoria. Sed primo salutetur uirgo Maria &c. Verbum propositum ostendit inestimabilem liberalitatem & pietatem & magnificentiã diuinalem dicens, Omnis qui petit accipit, ut pauperes a diuitibus, Videmus tñ ĩ hoc mũdo ꝙ multi ex necesŝitatib⁹ suis petunt, ut pauperes a diuitibus & nihil obtinent. Quot sunt qui uadunt ad regẽ petentes officia & non obtinent? Quot clerici uadunt ad papã ad petendum beneficia & nihil obtinent imo uani ueniunt & uani redeunt ad propria. Et Christus dicit, Omnis qui petit accipit, & qui querit inuenit &c. Hic ergo oñditur sua liberalitas inestimabilis & eius magnificentia super omnes alios dños. Sed est argumentum in oppositũ ex quadam autoritate btĩ Iacobi dicentis aliquibus qui petebant grãs a xp̃o, Petitis & non accipietis, eo ꝙ male petatis. Iac. iiij. Videtur ꝙ iste due autoritates cõtradicãt, Oĩs q petit, uñs est. & alia, Petitis & non accipietis, est indefinita negatiua. Et nunqd in uerbis sacre scripture potest esse contradictio? Dico quod non est ibi contradictio, quia secunda autoritas dicit, Petitis & non accipietis, & asŝignat rationẽ, eo quod male petatis. Et nr̃m thema intelligitur de illis qui petunt bene & bono modo. Omnis qui petit accipit, scilicet bona negocia. Patet thema. Amore uestri ego quesiui quot sunt modi bene petendi, & inueni quod sunt octo modi & non plures.

Primus desiderare ardenter.
Secundus plorare lachrymabiliter.
Tertius explicare patenter.
Quartus supplicare humiliter.
Quintus allegare prudenter.
Sextus appellare confidenter.
Septimus mendicare fiducialiter.
Octauus molestare perseueranter.

Qui ĩ suis petitiõib⁹ seruat istos octo modos sine dubitatione obtinebit, qa oĩs q petit accipit. Dico ꝙ un⁹ est mod⁹ petendi grãs a dño Iesu xp̃o. s. desiderãdo ardẽt qñ cor desiderat illã grãm ardẽt & ĩ flãmat, licet os nihil dicat ꝑ ꝟrecũdia, qa nõ reputat se dignũ illud petere ore, sed corde desiderat, illud desideriũ est clamorosa petitio ĩ aurib⁹ dei. Nõ sic de aliis dñis qb⁹ oportet ore uel signo uel scri

ptura suũ cordis desideriũ oñdere. Sed deus iudex clarius intuetur corda hoĩm q̃ tu uides faciẽ meã. Hõ eñ uidet ea q̃ patẽt, dñs aũt intuet̃ cor. j. Reg. xvj. Istd desideriũ mouet & inclinat deũ ad dãdũ grãm. No. similitudinẽ, affectuos⁹ affect⁹ filij ad p̃rem sedẽtẽ ĩ mẽsa est clamorosa petitio in aurib⁹ p̃ris, prouocans patrẽ ad dãdũ filio carnes uel pisces &c. Ita de⁹ p̃r cũ regina uirgine Maria sedet in mensa gr̃ie. Nos uero ĩ orõne stam⁹ corã eo quasi dicendo, Dñe nõ audeo petere, sed uos scitis desideriũ meũ, quasi dicẽdo cũ Dauid, Dñe añ te omne desideriũ meum. No. ad hoc historiã de filijs Israel eũtib⁹ de deserto q̃s Egyptij inseq̃bãt & nõ poterãt fugere, qa ab una parte erat mõs altissimus, & ad aliam partem mare rubrũ, & ĩceperũt murmurare cõtra Moysen dicendo, Nũq̃d erãt sepulchra ĩ Egypto, iõ tulisti nos ut moreremur in solitudine &c. Moyses ṽo uidẽs necessitatẽ stetit corã dño. Nõ legit̃ ꝙ dixerit aliq̃d, sed desiderabat in corde auxiliũ diuinũ. Cui dixit de⁹, Quid clamas ad me? Exodi. xiiij. Dicunt glose ꝙ desideriũ Moysi erat clamor in auribus dei, & obtinuit ꝙ mare diuideret̃. Ecce quõ est iste bon⁹ mod⁹. Dico scd'o ꝙ scd's mod⁹ est plorare lachrymabil̃r, qñ eñ persona est in aliqua tribulatione, angustia uel tẽtatiõe, cor restingit̃ & cerebrum uelut spongia distillat lachrymas, q̃ deũ pungũt. Vnde Ber. Orõ deũ ungit, sed lachryma deum pungit. Res aspera, dura & rigida si ungatur, mollis efficitur & suauis. Sic ꝑpter p̃ctã nr̃a de⁹ est nobis rigid⁹, asp̃ & dur⁹. Sed oratio deuota ip̃m ungit & efficit̃ suauis, mollis & benignus. Nota exẽplũ de euangelio, ubi xp̃s loquens de se in ꝑsona cuiusdã regis, dixit ꝙ q̃dã rex petijt computum a suo thesaurario, & f̃ctã adequatione inuenit ꝙ thesaurari⁹ tenebatur reddere decem milia talenta. Qui dixit, Domine non habeo nunc unum denarium. Et rex, Tu expendisti pecuniam meam cũ uxore, & filijs tuis &c. Iõ p̃cepit ut ipse caperetur cum uxore & filiis & ꝙ uenderentur. Ecce hic duritia regis & asperitas. Sed dicit textus q' thesaurarius procidens ad pedes regis rauit humiliter di. Dñe patientiam habe in me & omnia reddam tibi. Et misertus est ei. Mat. xviij. Et dimisit sibi totum debitum. Ecce orõ quõ deũ ungit, est plus. Sicut eñ oratio deum ungit ad remittendum p̃ctã, sic lachryma pũgit ad dandum gr̃as. Iõ est bonus modus personis deuotis & tribulatis, & uid pupillis & orphanis q nõ hñt aliud redium nisi recurrere ad dñm, & flere corã eo, & iste lachryme pũgũt deũ ad dadũ eis cõsolatiões, gr̃as, ad faciẽdũ iutiã de ꝑsecutoribus. Autoritas. Non despiciet deus p̃ces pupilli, nec uiduã si effundat loq̃lã gemitus. Nõne lachryme uidue descendũt ad maxillã, & exclamatio eius super deducẽtẽ eas? A maxilla enim ascendunt usq; ad celũ & dñs exauditor non delectabitur in illis. Qui adorat deũ in oblectatione suscipietur, & dep̃catio illius usq; ad nubes appropincabit. Orõ hũiliãtis se nubes penetrabit & donec ꝓpinquet non cõsolabit̃, & nõ discedet donec altissim⁹ aspiciat. Et d non elõgabit, sed iudicabit iustos, & faciet iudiciũ. Eccl'i. xxxv. Oĩs ergo qui petit. s. plangendo lachrymabil̃r accipit. Dico tertio, ꝙ tertius mod⁹ est explicare patenter. s. ore dicẽdo deo suas necessitates, miserias, tribulationes & tẽtationes. Isto modo dicẽdo, Dñe ego sum in tri tẽtatione, angustia, miseria, seu tribulatione uel ĩfirmitate uelitis me iuuare. N intelligatis q' talia sint deo explicanda quasi ip̃e nesciat, qa melius scit q̃ uos nostras tribulationes, sed dicit̃ ad hũiliãdũ cor, qa qñ tales tribulatiões dñr ore, cor hũiliat̃ & deuotio augmẽtatur. Istũ modũ oñdit Dauid di. Reuela dño uiã tuã s. asperã & durã, & sp̃a ĩ eo, & ip̃e faciet. ps. xxxvj. Legit̃ ĩ uitis patrũ ꝙ q̃dã heremita mirabil̃r habebat grãm orãdi & aliq̃ q̃sierũt ab eo ut doceret eos orare. Qui respõdit eis, Illi qui docuerunt me, docebunt uos modum orandi si ues tis. qui dixerunt ei, Et quis docuit uos? Respondit, pauperes ondentes plagas suas

suas dicendo, uidete &c. mouent pias p̄sonas ad dādū. Ita ego ōndo plagas peccato⁊ meo⁊, uilitates, miserias meas & necessitates dicēdo, Dn̄e, tot⁹ sū corruptus de luxuria, cor meū, os meū &c. Iō dn̄e iuuetis me dando ꝟtutē castitatis, & sic de alijs pc̄tis, & isto mō, Oīs qui petit accipit. Dico quarto &c. s. supplicando hūilr̄. Qui enim uult obtinere gr̄am a rege seu papa, quē modū tenet? Nunquid supplicat hūilr̄ genibus flexis, capite discoopto? imo. Itē quando facitis orones, tunc supplicatis regi xp̄o uel pape Iesu, quādo dicitis, Aue Maria, supplicatis regine celi. Iō hūilr̄ genibus flexis debent fieri orones q̄ nō sūt nisi supplicationes. Sed in hoc multi deficiunt, qa qn̄ surgūt & induūt se, dicūt orones, idē de mulierib⁹ qn̄ pingunt se dicunt Aue Maria. Dicatur quō debēt orare cogitādo ꝙ uidēt xp̄m iratū ex pc̄tis, tūc īcipiatis oronē deuote, talis supplicatio est hūilis, & tunc papa Iesus signat supplicationem dicendo fiat. No. historiam de rege Achab iniquo & malo & idolatra & demonū inuocatore & innocētū occisore & sine iustitia, ad quē uenit Helias ꝓpheta, ex parte dei di. Tu fecisti hoc & hoc, iō hec dicit dn̄s de⁹, Si mortuus sis in ciuitate, canes comedēt carnes tuas, si ī cāpo aues celi, nec remanebit de Achab usq; ad mīgētē ad parietē. Achab ꝟo timens hūiliauit se scissis uestib⁹ regalib⁹, & indut⁹ est cilicio & in terra comedebat panē & aquā, & depositis ornamentis lecti regalibus fecit ornamenta de saccis, & ibat hūilr̄, statī deus dixit ꝓphete, Nōne uidisti Achab hūiliatū corā me? R̄ndit, imo dn̄e. Vade ergo ad eū & dic ei ꝙ qa hūiliatus est mei cā, nō inducā malū in dieb⁹ ei⁹. iij. Reg. xxj. & de pe. dist. iij. Achab rex īpijssimus. Ex ista hūilitate de⁹ pepcit sibi cū esset mal⁹ & ꝓteru⁹. Iō in ur̄is oroni b⁹ hūilietis uos. Cogitate cū quo loqmini. de tali orone dicit scriptura, Oro hūiliātis se nubes penetrabit, & nō discedet donec altissimus aspiciat. Eccli. xxxv. Dico quinto &c. Allegando prudenter. s. leges, canones, priuilegia, cōsuetudines, ut faciunt iuriste corā principe uel iudice, multi talr̄ allegāt in orone ꝙ cōdēnātur ex eo⁊ allegatione, ut legit̄ de quodā Luce. xviiij. q ascēdit ad tēplū ut oraret, petēs a deo gr̄am, & incepit allegare dicēs, Nō sum sicut ceteri hoīm &c. Iste allegationes fuerunt cause sue cōdēnationis. Rō, qa appropriauit sibi bona opera & male, qa creatura in bonis operib⁹ non est nisi instr̄m, & de⁹ est opari⁹, & sicut non est regratiādū calamo de bona litera, sed notario. Ita nec nobis de bonis operibus, sed deo. Ideo prudenter allegādū est dupl̄r, scilicet per credētiā & per obedientiam. Per credētiā obsecrando & allegādo qd̄ homo credit de deo, tali uel simili modo, Dn̄e uos q estis prouisor oīm, prouideatis mihi p ue strā infinitā bonitatē, & sic de alijs que credim⁹ de deo. Per sanctam uitam quam tenuistis, detis mihi gr̄am ut teneā bonam uitā. Scd̄o p obedientiā & gr̄arū actiōem allegando ex parte dei & nō tui, dicēdo, Dn̄e ex quo mihi tot gratias fecistis, qa sum redemptus & baptizatus, placeat uobis etiā hanc gratiam mihi facere, quia ego sum inclinatus ad superbiā, detis mihi cor humile, & sic de alijs, de istis duobus modis allegandi autoritas. In oī oratione & obsecratione cum gr̄arū actione petitiones uestre innotescant apud deū. Et pax dei q̄ exuperat oēm sensum custodiat corda uestra & ītelligētias uestras in xp̄o Iesu. Decetero fratres q̄cunq; sunt uera, q̄cūq; pudica, q̄cūq; iusta, q̄cunq; sancta, q̄cūq; amabilia, q̄cūq; bone fame &c. ad Philip. iiij. Isto modo oīs qui petit &c. Dico sexto &c. scilicet appellare confidenter. Et nunquid potest homo appellare a rege seu papa uel imperatore? Dico ꝙ sic nō de eodem ad alium, sed de una curia ad aliam ut fit sepe, quia de curia officialis appellatur ad curiam episcopi, & ab illa curia ad curiam archiepī. Idem de curia regis dei. Deus habet duas curias in quibus dātur sententie. Prima est iustitie. Secunda est misericordie. De quibus inquit Dauid ī p̄o. Misericordiā & iudiciū cātabo

tibi dñe. Et q̃diu ſum⁹ in hac uita, curia mĩe eſt maior. Autoritas. Superexaltat mĩa iudiciũ. Iaco.ij. Idẽ Dauid. Miſerationes eius ſuper oĩa opera eius. ps.cxliiij. Poſt mortẽ aũt curia iuſtitie eſt maior. Quandiu ergo uiuimus ſi datur ſnĩa contra nos in curia iuſtitie poſſumus confidenter appellare ad curiam mĩe debito modo, quia maior eſt nunc, & obtinebimus reuocationem ſententie. Nota ad hoc duo exempla de biblia de ueteri teſtamento. Primum de Dauid. q licet ſit ſanct⁹, tñ grauiter peccauit. Cum eñ ſemel reſpiceret de palatio ſuo & uideret uxorẽ Vrie pulchram ualde, debuit auertere ſtatim oculos ſuos, ſed nõ fecit, ſed ſtabat figendo oculos, ſtatim aliquis ſcutifer dixit ſibi, Domine talis mulier eſt, & uir eius non eſt in pr̃ia &c. & peccauit cum ea & grauidauit eam, & ad operiendũ pc̃tm̃ interfecit uirũ eius Vriam, quia unum pc̃tm̃ trahit ad ſe aliud. Greg. Peccatum qd' per pñiam non abluitur mox ſuo pondere ad aliud trahit. Statim ĩ curia dei fuit data ſnĩa cõtra Dauid, & Nathã ꝓpheta nũciauit ſibi ſnĩam dicẽs, Viuit dñs, qa filius mortis es tu.ij. Reg.xij. Nota ibi textum, qa ſatis pulcher. Dauid aũt fuit ille q intelligebat pc̃tm̃, & appellauit ſtatim ad curiã mĩe. Forma appellationis ſue fuit hec, quia ſtatim dixit, Peccaui. Miſerere mei deus ſcd'm magnam mĩam tuã. Statĩ propheta redijt ex parte dei dicẽs. Non morieris. Patet ergo qd' ſententia data in curia iuſtitie põt reuocari in curia mĩe, Scd'm exemplũ eſt de Ezechia rege cõtra quẽ fuit data ſnĩa in curia iuſtitie ut moreretur. & Eſaias propheta legit ſibi ſnĩam ex parte dei dicẽs, Hec dicit dñs deus, Diſpone domui tue, quia morieris tu & nõ uiues.iiij.Reg.xx. & Eſa.xxxviij. Qui conuertit faciẽ ſuã ad parietẽ & appellauit ad curiã mĩe orãdo dicens, Obſecro dñe memento queſo quõ ambulauerim corã te in corde perfecto, & qd' bonũ eſt in oculis tuis fecerim &c. Statim dixit deus Eſaie recedenti, Reuertere & dic Ezechie. Hec dixit dominus, audiui orationem tuã &c.

Et reuocauit ſnĩam & addidit ſibi quindecim annos uite. Patet ergo ꝙ ſnĩa reuocatur in curia mĩe que datur in curia iuſtitie, ſi ab ea appellatur confidenter. Autoritas, Si dixero impio morte morieris, & egerit penitẽtiã a peccato ſuo feceritq; iudiciũ & iuſtitiam, & pignus reſtituerit ille impius rapinãq; reddiderit, & in mandatis uite ãbulauerit, nec fecerit qcq̃ iniuſtũ, uita uiuet & nõ morietur. Oĩa peccata eius que peccauit non imputabũtur ei. Iudicium & iuſtitiam fecit uita uiuet. Et in eodẽ capi. Cũ eñ receſſerit iuſtus a iuſtitia ſua, feceritq; iniquitates, morietur in eis. Et cũ receſſerit impi⁹ ab iniquitate ſua, feceritq; iudicium & iuſtitiam uiuet ĩ eis. Autoritas autẽ Eze.xxxiij. No. ꝙ tria dicit in predicta autoritate. Primo ſi egerit pñiam, ecce contritio. Secundo feceritq; iudicium, ecce cõfeſsio in qua confeſſor eſt iudex [...] ſedere debet. Tertio iuſtitiã. ſ. ſatisfactionem uel punitionem de pc̃tis ieiunando, diſciplinando, uel alit̃. Iſto mõ oĩs q[...] accipit. Dico ſeptimo &c. ſ. mendicare fiducialr̃. ſ. petere hoſtiatim. Iſtũ modũ ſeruamus iſtis tribus diebus in eccl[...] In proceſsionibus eñ uadimus per [...] cos & plateas ciuitatis paradiſi mẽdicando hoſtiatĩ ſc̃tõs depcãdo. Primo uadimus ad palatium ſc̃tẽ trinitatis &c. Iſt[...] modũ tenere debent perſone lr̃ate, dicere letaniã quolibet ſero, qa or̃o eſt multum bona in qua inuocantur omnes ſancti &c. iõ amici Iob qñ fuit tribulatus dederunt ſibi de conſilio ut teneret iſtum modum dicentes, Voca igitur ſi eſt qui tibi reſpõdeat & ad aliquem ſc̃tórum conuertere. Iob.v. Oĩs q petit, ſup. iſto modo accipit. Dico octauo & ultimo. ſ. moleſtare perſeueranter, ſcilicet perſeuerãdo in orõne, qualiter hmõi importunitas uel moleſtia eſt facienda declaratur. Lu.xj. Quis ueſtrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte. uſq; quotquot habet neceſſarios. Qui eñ continuat orationem oĩ die, ad bonum finem ueniet. Nota hic miraculum de illo milite capitaneo latronũ, in cuius domo ſtetit abbas

bolus quatuordecim annis in forma humana, & erat coquinarius, ubi uenit ille sanctus religiosus & fugauit diabolum. unde si miles non dixisset quotidie salutationem angelicam, diabolus eum iugulasset &c. Deo gratias.

In uigilia ascensionis dñi. Sermo.

SVbleuatis Iesus oculis in celum dixit. Io. xvij. Istud thema & tps presens. s. rogationū dat mihi motiuum de modis oronum qualiter debemus orare dñm. Materia erit ualde subtilis. Sed primo salutetur virgo Maria &c. Verbū propositum pro themate & fundamento nostri sermonis declarat modū orandi quē xps tenuit qñ debuit recedere ab hoc mūdo, & orauit pro nobis. Dicit Ioannes quod subleuatis Iesus oculis in celū dixit, supple orationē suam. Pro hui⁹ uerbi declaratione & materie pdicande introductione, sciendū quod xps super oēs homines habebat istam excellentiam, quod inter aīam & carnē, siue inter spm & corpus, rōnē & sensualitatē nullā habuit cōtradictionē seu repugnantiam. Imo illud qd aīa uolebat, uolebat etiā & corp⁹. Idē de rōne & sensualitate. In nobis aūt est oppositū, quia cōtinuū bellū habemus inter aīam & carnē, spm & corp⁹, rōnē & sensualitatem. Multi reges & magni dñi postq̃ diu habuerūt guerrā faciūt pacē, sed inter aīam & carnē nō pōt fieri pax, imo si aīa uult unū, caro uult aliud. Idē de rōne & sensualitate. Autoritas. Caro concupiscit aduersus spm, spūs aūt aduersus carnē. Hec eñi sibijnuicē aduersantur, ut nō q̃cunq; uultis illa faciatis. ad Gal. v. In xpo autē non sic, imo erat tanta concordia & conformitas īter carnē & aīam quod quicquid uolebat aīa etiā & caro, rō & sensualitas. De hoc dixit Dauid in persona Christi, Cor meum, ecce spiritus, & caro mea ecce sensualitas exultauerunt in deum uiuum, scilicet concorditer. Etenī passer inuenit sibi domū, & turtur nidum ubi reponat pullos suos. Passer uolans dicitur esse spiritus. Turtur casta est caro. Turtur enim ex quo perdidit masculum, nulli alteri associatur, nec ponit se in arbore uiridi sed arida, nec bibit aquam claram, sed turbidam, & dat gemitum pro cantu, & significat carnem xpi. Dicit ergo, Passer. i. spūs xpi inuenit sibi domum celi & turtur nidum. s. in celo ubi reponat pullos suos. s. desideria, iō quādo xps eleuabat mentem in altum etiam corp⁹ eleuabat oculos in altum. Hoc dicit thema, Subleuatis Iesus oculis &c. Legim⁹ in sacris euangelijs qd Christus tenuit quatuor modos in suis orationibus, & non leguntur plures. Primus modus, oculos uersus celum eleuando. Secundus manus extendendo. Tertius genua flectendo. Quartus super terram prociden do. Et quilibet modus habet suam pprietatem quare fit, siue propriam rationem quare fit. Primus per confidentiam diuinalē. Secūdus per nostram indigentiam humanalem. Tertius per reuerentiā prīcipalem. Quartus per desinentiā corporalē. Primus mod⁹ quē xps tenuit est ille de quo loquitur the. Subleuatis Iesus oculis in celum &c. Iste modus habet rōnem. s. cōfidētiā diuinalem. Quia oīs creatura in suis necessitatibus & aduersitatibus etiā si sit destituta oī auxilio & derelicta ab oīb⁹ confidentia cordis in deum dat sibi motiuum eleuandi oculos in celū. Nota exēplū de Susanna in tribulatione posita q̃ flens suspexit in celum. Erat eñi cor eius fiduciam hñs in dño. Dañ. xiij. Etiam iumenta sine ratione in suis necessitatibus tenent istum modū. Legimus Iohel. i. de quadam magna siccitate que fuit in terra Iuda, intm quod bestie nō inueniebant herbam ad comedēdū nec aliquid. Et ibant cōgregatim quasi facerent processionem ululādo, & eleuabāt capita uersus celum, gentes etiā faciebāt processiones petētes mīam dei. De hoc autoritas, Ad te dñe clamabo, quia ignis comedit speciosa deserti, & flamma succendit oīa ligna regionis. Sed & bestie agri quasi area sitiens imbrem, suspexerunt ad te. Iohel. j. cum dicitur, Ad te domine clamabo, loquitur de gentibus q pete-

q̃ petebant auxiliũ, & cũ dicit,sed & be-
stie,loqtur de iumẽtis. Si ergo aĩalia te-
nẽt istũ modũ, multo magis nos, iõ mo
do cãtamus letanias,qa isto tẽpore con-
sueuerunt uenire siccitates & malũ tp̃s.
Moralr auisentur hic multi ut corrigat
unũ pct̃m qd' claudit ianuam mĩe dei ne
eã obtineamus.s. pct̃m de blasphemijs di
uinalibus.Declaretur hoc pct̃m p simili-
tudinẽ ac si cõtra suũ dñm naturalẽ hõ i-
ret cũ balistis tensis & cũ ensibus euagi-
natis,nũqd hoc esset magnũ pct̃m & p-
ditio? Tale pct̃m & pditionẽ faciũt xp̃ia
ni cõtra deũ qñ iurãt & blasphemãt.Lin
gua em̃ hoĩs ad instar ensis est facta, &
qñ iurant tũc scindũt xp̃m, & nõ credũt
se aliqd facere,imo quãdo cõfitẽtur & ĩ-
terrogãtur a confessore an iurãt,dicunt
pr̃ cõsuetudo est.Itẽ cũ balistis xp̃m pse
quũtur,qa os hoĩs ad instar baliste est du
orũ lignorũ,que sunt duo labia. Sagitta
est lingua. Ictus uel uulneratio est blas-
phemia.Istud pct̃m est tã magnũ q̃ clau-
dit ianuã mĩe dñi,qa licet clamem' mi-
sericordiã dñi, nõ obtinebimus eã,imo
oppositũ.Rõ,quãdo em̃ castrũ ĩpugnat
cũ balistis, illi de castro defendũt se lapi
dib',ita facit de'. iõ corrigat hoc pct̃m,
& erit bonũ illi domui ubi corrigetur.
Pro cui' correctione esset necessariũ ne
lud' taxilloꝝ sustineretur, qa ibi est fõs
blasphemiarũ, & post poterimus dicere
cũ Dauid. Ad te leuaui oculos meos qui
habi.in ce. Ecce sicut oculi seruorũ ĩ ma
nib' dñorũ suoꝝ &c.usq; donec misere
atur nostri.Scd's mod' xp̃i fuit man' ex
tendendo.Istũ modũ tenuit in die ascen
sionis cũ iã ascẽderet,& ṽgo Maria & a-
pl̃i & discipl̃i flẽtes ex una parte pre gau
dio de suo honore, & ex alia tristes de
suo recessu. Xp̃s eleuatis manibus bñdi-
xit eis.Luc.ulti.Rõ hui' modi orãdi est
pro nostra indigentia humana naturali.
Nam in hoc mundo habemus indigen-
tiam de bonis spiritualibus, de uirtuti-
b' & meritis, & de bonis terrenalib',to
tum habet uenire de celo. Autoritas. O-
mne datum optimum & omne donum
perfectum, de sursum est descendens a
pr̃e luminũ.Iaco.j.iõ orãdo extendi[...]
duas manus.s.dexterã p bonis spũa[...]
& sinistrã p bonis tpalib' habẽdis.I[...]
modũ docẽt nos pauperes mendica[...]
quãdo petunt eleemosynas a diuiti[...]
Diues est xp̃s qui preconizauit dice[...]
Petite & dabitur uobis, querite & in[...]
nietis,pulsate & aperietur uobis.Om[...]
qui petit accipit,& qui querit inue[...]
pulsanti aperietur. Quis aũt ex uob[...]
trẽ petit panẽ, nunquid lapidem dab[...]
li? Mat.vij.& Lu.xj. Nos uero sumus p[...]
peres mendicantes. Iõ mõ cũ letanij[...]
orationibus uadimus ad eum extend[...]
tes manus nostras petentes eleemos[...]
de bonis spũalib' & tẽporalibus. Iõ [...]
remias,leuemus corda nr̃a cũ manib'[...]
dñm in celos, ut hr̃ Treñ. iij. Moral[...]
est aduertẽdũ ut manus uestre sint m[...]
de, qa al's non obtinerem' eleemosy[...]
sed irã dei. Nã si pauper extenderet [...]
nus suas stercore plenas coram di[...]
non obtineret eleemosynã sed pla[...]
Ita de nobis apud dñm. Iõ si uultis q[...]
deus de gratijs suis, beneficijs & m[...]
dijs impleat man' uestras, lauetis ea[...]
sint maculate a luto auaricie, usure, r[...]
pine, furtorum &c. Lauantur em̃ ma[...]
restituendo. Item auisetis uos ut ma[...]
uestre sint munde & pure a stercore [...]
do luxurie. Vir & uxor non faciunt l[...]
riã seruantes modum & ea que seru[...]
sunt. Sed aliter quõcũq; uelis delect[...]
nẽ hr̃e per illas partes luxuria est & [...]
natio. Propter hoc dicit sacra scriptu[...]
Tim.ij. Volo uiros orare in omni lo[...]
leuantes puras manus sine ira & disce[...]
tione. Et Esa.j. Cum extenderitis ma[...]
uestras auertã oculos meos a uobis &[...]
Subdit, Manus enim uestre sangui[...]
plene sunt. Tertius modus quem xp̃s [...]
rando tenuit, fuit genua flectẽdo, & [...]
in nocte passionis, flexis genibus ora[...]
dicens, Pater si uis transfer calicem [...]
a me. Lu.xxij. Istum modum xp̃s no[...]
oñdit. Ratio huius modi orandi est re[...]
rẽtia principalis.s.diuine dñationis. [...]
super omnes dominos mundi deus h[...]
bet istam excellentiam, qd' est domi[...]
tã ...

tā corpis q̄ aīe. Alij dñi hñt dominium super corp⁹ solū & nō sup aīam. Propter hoc dicebat xp̄s, Nolite timere eos qui occidunt corpus, aīam aūt nō pñt occidere. Sed potius timete eū q pōt & aīam & corpus pdere in gehēnam. Mat.x. Iō dñis tpalibus solū unū genu.s.sinistrum est flectēdum, qa solum hñt dñium supra partē minus principalem.s.corp⁹ solum, prelatis aūt ecclesiasticis, ut pape uel episcopis cum genu dextro exhibēda est reuerētia, qa habent dñium supra aīam q̄ est pars principalis. Deo aūt q est dñs utriusq; utrumq; genu flectēdū est, quia tā corpori q̄ aīe dabit gaudium in paradiso, uel penā in inferno. Dicatur contra illos q in orone uel corporis xp̄i eleuatione solū flectunt unū genu. Autoritas. Viuo ego dicit dñs qm̄ mihi flectetur oē genu, & omnis lingua cōfitebitur deo. Rom.xiiij. Nota omnis lingua, quilibet nrm habet duas linguas.s.corporis & anime. Corporis est ista qua loquimur. anime aūt est memoria uel intellectus, & cū tali loquunt angeli in celis & aīe btē. Iō Apl̄s de se dicebat, Si linguis hoīm loquar & angelorū.j.Cor.xiij. Dicat cōtra multos clericos & religiosos & laicos, q in orone solū loquūtur lingua corporis dicēdo v̄ba, sed cū lingua aīe.s.memoria uel intellectu loquūtur cū coquina uel taberna uel meretrice &c. uel cū negotiis mundi. De tali orone non contētatur deus, imo dicebat xp̄s, Ppl̄s hic labijs me honorat.s.lingua corporali, cor autē eorū longe est a me. Sine cā colūt me.i.sine utilitate. Mat.xv. Ista est causa quare modo orones nostre non sunt efficaces apud deū, imo quando oramus claudit sibi aures. Iō attendatis q in oronib⁹ uestris tam lingua corporis q̄ mētis loquamini eleuando intellectum, cogitando cui loquimini quando dicitis, Pater noster uel Aue Maria. Et talis oratio est efficax, Ideo Apostolus, Si orem līgua, suple tm̄, mens mea sine fructu est. Quid ergo? Orabo spū, orabo & mente. Psallā spū, psallam & mente.j.Cor.xiiij. Quartus modus quem Christus tenuit, fuit super terram prosternendo se humilr. Et istū modū tenuit xp̄s in nocte passionis, qn̄ debuit capi a Iudeis, procidit sup terrā & orabat. Mar.xiiij. Iste mod⁹ orandi habet rōnē q̄ est desinentia corporalis. s.necessitas moriēdi qua iā mortuos nos reputamus, sicut de illo q ducitur ad suspendiū sn̄iatus irreuocabilr, dicitur factū est, iam est mortuus, ex quo iā fit executio. Ita est de nobis qn̄ facimus peccata, morimur morte spūali, clarum est, & pcessus factus est & sententia est iā data in curia iustitie dei. Sententia est, Aīa que peccauerit, ipa morietur. Ezech.xviij. Ita Apl̄s, Stipendia pc̄ti mors. ad Ro.vj. Et iam fit executio eūdo ad mortem. Equus q ducit nos est sol. Dicatur de ei⁹ cursu. Iō quilibet prudens debet se reputare iam mortuum. Iō quādo psternim⁹ nos in oratione hoc figuramus. Iō ad significandū hoc xp̄s in nocte passionis pcidit supra terrā & orabat. Iō dicit Apl̄s, Si ī uobis xp̄s est, corp⁹ qdē mortuū est ppt pc̄m, spiritus uiuit pter instificationē. ad.Ro.viij. Moralr ita debemus facere sicut sententiat⁹ ad suspēdiū, uel infirm⁹ derelict⁹ a medicis, q petit cōfessionē, facit testamētū, parcit inimicis, facit restitutionē, petit ueniā, ordinat uitā suā. Ita debet facere qlibet nrm. Nullus nostrū est cert⁹ q in sero sit uiu⁹. Iō cōfiteamini, remittatis iiurias, restituatis debita, respiciatis bursam, si est ibi aliquid de iniustis bonis, qa iam fit executio de uobis. Continue uadimus ad mortē, ppt hoc dicebat Apl̄s, Existimate uos mortuos quidē esse peccato, uiuentes autem deo in xp̄o Iesu. Non ergo regnet peccatum in uestro mortali corpore ut obediatis concupiscentijs eius. Roma.vj.

In die ascensionis domini. Sermo unicus.

VIdentibus illis eleuatus est. Verbum istud habetur textualiter in actibus Apostolorum, capite primo. & officiatur in Epistola hodierna, Scd'm quod scitis hodie est solennitas mirabilis ascensionis domi-

domini nr̄i Iesu xp̄i, qũ cõpleto opere
nr̄e redẽptionis, de hoc mundo ascendit
in celum patenter coram uirgine Maria
& apostolis & discipulis. Et de hac bene-
dicta ascensione erit sermo nr̄. Sed pri-
mo salutetur uirgo Maria. Pro declarati
one fundamentali huius uerbi & intro-
ductione materie sciendum ꝙ dn̄s no-
ster Iesus xp̄s ĩ uita quã tenuit ĩ hoc mũ-
do, seruauit talẽ ordinẽ & modũ uiuẽdi
in suis operibus, ꝙ aliqua opera uoluit
facere secrete & occulte, alia publice &
manifeste, & hoc duplici rõne. Prima ꝓ
nr̄a instructione, ut faciam⁹ opera bona
secrete, ut fugiamus uanã gloriã, ut sicut
hõ abscõdit thesaurum, ita & bona ope-
ra sunt abscõdẽda. Autoritas. Attendite
ne iustitiam ur̄am .i. bona opera faciatis
corã hoĩbus ut uideamini ab eis, alioqn
mercedẽ nõ habebitis apud pr̄em ur̄m q
in celis est. Mat. vj. Secunda rõ est de il-
lis que faciebat publice & manifeste, ut
de⁹ pr̄ laudaretur & sanctificaretur. In-
struimur nos ut bona q̃ facim⁹ publice,
ut predicare ut celebrare & alia que nõ
pn̄t fieri absconse, sint ad laudẽ & hono-
rẽ & gl̄iam dei. Iõ dixit ipsemet. Sic lu-
ceat lux uestra corã hoĩbus ut uideant o
pera ur̄a bona & glorificent patrẽ ur̄m
q in celis est. Mat. v. Ecce quare xp̄s in ui
ta sua fecit aliqua opera secrete & occul
te, & aliqua publice & manifeste. Verbi
gr̄a. Primũ op⁹ qđ xp̄s fecit in hoc mun
do ꝓ nr̄a redẽptione fuit eius benedicta
incarnatio in utero uirginali, ut forma-
tur granũ ĩtra auellanã que fuit secreta,
qa nulla persona humana nisi ꝟgo Ma-
ria sciuit, iuxta prophetiam Dauid. Descẽ
det sicut pluuia in uellus, & sicut stillici-
dia stillãtia super terrã. inquit plasmista.
p̄s. lxxj. s. Deus iudicium tuũ regi da. Se-
cũdũ op⁹ fuit eius natiuitas, & istud fuit
publicũ & manifestum, qa in uico publi-
co xp̄s uoluit nasci, ut oẽs uiderent eum.
angeli in aere cãtauerunt, & aĩalia ip̄m ĩ
presepio adorauerunt, stella reges per-
duxit statim & nox uidebatur dies. iuxta
prophetiam, Populus qui ambulabat ĩ te
nebris uidit lucẽ magnam, habitantibus
in regiõe umbre mortis lux orta est
Esa. ix. Tertium opus fuit opus sue co
uersationis & uite, aliqua opera sue
fuerunt occulta, & aliqua manifesta. Vi
xit eĩm circa triginta annos in domo
Ioseph & uirgine Maria matre sua q
faciebat miracula, nec cognoscebat ei
diuinitas, licet oẽs gẽtes reputarent
uirum castum, sanctum & bonum, nõ
oẽs reputabant ip̄m dominum, qa diui
tas erat absconsa, iuxta prophetiam Esa.
Vere tu es deus absconditus deus Isra
saluator. Esa. xlv. Sed in baptismo uol
publicari & manifestari intm̃ ꝙ celũ
sum est apertum, & spiritussanctus in sp
cie colũbe super eum descendit & u
pr̄is intonuit dicẽs, Hic est filius me⁹ d
lectus in quo mihi cõplacuit. Tũc Ioa
nes incepit dicere, Ecce agnus dei, ec
q̃ tollit pc̄tã mũdi. Ioã. j. Deinde statim
trauit desertum & fecit ibi quadragesi
nihil comedens nec bibens in illis qu
draginta diebus &c. Et istud op⁹ fuit o
secretũ dando nobis exemplum facie
di secrete penitentiam. s. ieiunia, oratio
nes, eleemosynas & sil̄ia. Deinde dese
tum exiuit & incepit publice predica
toti ppl̄o. Ideo dixit corã Anna, Ego p
lã locutus sum mundo. Ego semper d
cui in synagoga & in tẽplo quo oẽs
dei cõuenerũt & in occulto locut⁹ su
nihil. Ioã. xiij. Aliud opus fuit occult
eius transfiguratio in qua ostendit sua
diuinitatem. Hoc uoluit esse secretũ, q
nullus discipulorum fuit ibi nec apl̄o
nisi Petrus, Iacobus, & Ioannes, quib
precepit, Nemini dixeritis uisionem
donec fili⁹ hominis a mortuis resurga
Mat. xvij. Aliud op⁹ uoluit esse public
s. operationem miraculorum, curand
infirmos, suscitando mortuos. Ideo dice
bat ip̄e, Opera que ego facio testimo
um perhibent de me. Io. v. Aliud opu
occultum fuit sacramentum altaris. De
quo ipse dixit, Caro mea uere est c
& sangnis meus uere est pot⁹. Io. vj.
opus publicũ fuit eius dolorosa passio
iuxta prophetiam in persona Chr
centem, O uos oẽs qui transitis per ui

atte-

attendite & uidete, si est dolor sicut dolor meus. Treñ.j. Aliud opus occultum fuit eius gloriosa resurrectio, quia nec ỽgo Maria, nec alij uiderũt ipsum resurgentẽ. Sed statim sequitur opus publicũ & manifestũ. s. sue gl'ioſe aſcẽſionis, quia ỽgo Maria & .lxx. discipuli, apl'i, & mulieres sancte inter oẽs erãt. cxx. quasi, & oẽs uiderũt ipm ascẽdere. Ideo dixit ipse, Vado ad eũ qui me misit, & nemo interrogat me quo uadis. Ioã. xvj. Super quo dicit gl. Bede. Ac si apte dicat, Reuertar ascẽdẽdo ad eũ q me ĩcarnari cõstituit, & tanta tanq; manifesta erit eiusdẽ ascẽsionis claritas, ut nemini ueſtrũ opus sit interrogare, quo uadis, qa uidentibus cunctis ad celum pergã. Et hoc dicit thema, Videntibus illis. s. ỽgine Maria, apl'is, & discipulis, ad oculum publice, & manifeste eleuatus est. Ecce qualiter primũ op⁹ nostre redemptionis fuit secretum & occultũ, & finis publicus & manifestus. Opera ỽo media aliqua fuerunt occulta & aliqua manifesta. De ista gl'iosa ascẽsione uolo uobis in pñti predicare tria puncta, in quib⁹ stat tota materia hui⁹ festi.

Primum est ratio theologalis, quare ista ascensio fuit expediens.

Secundũ de practica historie, quõ ipsa fuit conueniens.

Tertium est utilitas finalis, de ista ascensione proueniens.

Prima ratio theologicalis quare Christi ascensio fuit expediens, fundatur in quadã regula philosophie dicẽtis, Quelibet res ardenter dilecta trahit ad se cor & cogitationes amantis. Sicut calore solis trahuntur sursum uapores terre. Et lux in lãpade trahit ad se totum oleum paulatim. Ita persona ardẽter amata trahit ad se amantẽ ad cogitãdum de ea in corde, os ad loquẽdũ, oculus ad uidẽdum, quia talis est natura amoris. Licet hoc sit uerũ, tñ dabo uobis autoritatem xpi dicentis, Vbi thesaurus uester est, ibi & cor ueſtrũ erit. Lu. xij. Quia igitur apl'i & alij discipuli ardentissime amabant corporalem presentiam Christi, nec mirum, quia nimium amorosus fuit ex uerbi dulcedine & conuersationis gratissime, & in alijs. Iõ plurimum a dilectione & receptione celestium bonorum quãdiu Christ⁹ fuit in terra impediebantur, & nõ curabãt eleuare cor nec desiderium in celũ. O dicit xps, Ego faciã uos eleuare cor & intellectum in altum, & cogitationes uestras, qa ego ascẽdã in celũ. Iõ post ascensionem totum cor, & desiderium, & cogitationes eleuabãt sursũ. Ecce rõ quare fuit expediẽs non solum ipsis apl'is & discipulis, sed etiam nobis, ut ascẽderet, qa nullus curasset de celo, sed de xpo ubi esset. Istã rõnẽ ponit ipsemet dicẽs apl'is flentibus de suo recessu, Ego ueritatem dico uobis. Expedit uobis ut ego uadam, si eñ non abiero paracletus nõ ueniet ad uos. Io. xvj. Sup quo dicit gl. Bede, Expedit uobis ut forma serui ur'is aspectibus subtrahatur, quatenus amor diuinitatis arcti⁹ uestris imprimatur cordibus. Patet ratio huius benedicte ascensionis. Moral'r habemus hic doctrinam arguẽdi p locũ a minori. Si apl'i impediebãtur a receptione gratiarũ spũalium ex dilectione xpi, qd erit de nobis miseris, q ita ardẽter nõ diligimus xpm ut apl'i, sed bona transitoria huius mundi. s. diuitias, honores, officia, dignitates, delectationes carnis, q̃ nõ permittũt eleuare intellectũ in altũ, sed inferius in negocijs terrenis. Ecce qual'r sumus impediti a receptione bonorũ spũaliũ & gratiarũ. Propter hoc bona huius mũdi diligenda sũt cũ sale temperantie. uerbi gratia. Diuitie huius mũdi taliter diligende sunt ne ex his perdam⁹ diuitias paradisi incorruptibiles, que nũq̃ deficient. Idẽ de honoribus, ne ex his perdamus honores paradisi. O qualis honor est esse in societate sãctorum angelorum, archangelorum, & supra, & esse cum patriarchis &c. Idem de officijs & dignitatibus. Idem de delitijs huius mundi, ne ex delitijs bestiarũ perdamus delitias, & honores, & delectationes angelorũ & sanctorum. Si uos habetis bonam uxorem, uel ipsa mulier bonum uirum, debetis ipsum diligere tẽperate, ne ex ipsius amore in corde ue-

ſtro minuatur amor dei. Idem de dilectione filiorum, & ſic de omnibus iſtis. Autoritas. Nolite diligere mundum, ſupple nimis, nec ea que in mundo ſunt, qm̄ oē qd' eſt in mundo, concupiſcentia carnis eſt. Ecce hic pctm̄ luxurie, & concupiſcētia oculorum. Ecce hic pctm̄ auaritie, & ſuperbia uite. Ecce hic pctm̄ ſuperbie, ex honoribus, officijs &c. j. Io. ij. Quātum ad ſcd'm pūctū. ſ. de practica hiſtoriali, q̊modo aſcēſio fuit conueniens. Ex quo enim. ſ. ſcimus rōnē quare aſcēdit, uideamus modum quō aſcēdit. Nō em̄ uoluit ſtatim poſt reſurrectionē in celū aſcendere, ſed quadraginta diebus uoluit in hoc mundo remanere, ut ſuam reſurrectionē per multa argumēta ꝓbaret, & apl̄os inſtrueret, & doceret, & quadrageſima die a ſua reſurrectione uoluit aſcēdere in celum. Propter qd' hodie bis apparuit apl̄is. De prima apparitione loquitur euangelium. De ſecūda epl̄a hodierna. Recūbentibus undecim diſcipulis apparuit illis Ieſus. Mar. ulti. Salutans eos iuxta morē ſuū dicens, Pax uobis. Et dixit eis ꝙ hodie uolebat aſcendere celum, ex quo compleuerat totum op⁹ noſtre redemptionis. Hoc audientes apl̄i, inceperūt flere. Et xp̄s, Si diligeretis me, gauderetis utiq;, quia uado ad patrem. Io. xiiij. Domine, gaudemus de honore ueſtro, ſed triſtamur, quia dimittitis nos orphanos, nec poterant comedere pre triſtitia. Ideo xp̄s amore eorum comedit, ut ipſi comederent. Et conueſcens p̄cepit eis, ab Hieroſolymis ne diſcederent, ſed expectarent promiſsionem patris. Act. j. & ſurrexerunt oēs, & ꝓceſsionaliter iuerunt ad montem Oleueti ſecūdū ꝙ dixerat eis Ieſus. Propter hoc in multis locis fit hec proceſsio. Cū āt fuiſſent in monte, xp̄s uiſibil'r apparuit eis, & ſalutauit matrē & omnes alios, dicēs, Pax uobis. Et dixit eis quō pfecerat op⁹ propter quod uenerat. Iō uolebat aſcendere in celū ad patrē. Virgo autē Maria que ſentiebat pn̄tiam ſanctorū, q cū xp̄o debebāt aſcēdere, dicebat filio cum lachrymis, ut placeret ſibi ꝙ ipſa aſcenderet cū eo. Xp̄s uero tergens ſibi lachrymas dixit, Mater bn̄dicta uos remanebitis loco mei, conſolabitis apl̄os meos. Et propter ſapientiam quā uobis de... deſtruetis hereſes q̄ inſurgēt. Propter hoc dicitur uirgini Marie, Gaude Maria uirgo, cunctas hereſes ſola interemiſti in uniuerſo mūdo. Itē apl̄i rogauerūt eū ut aſcenderent cum eo, ne relinqueret eos orphanos. Qui dixit, Eūtes docete omnes gentes baptizātes eos ī nomine pr̄is & filij & ſpūſſctī. Docentes eos ſeruare omnia cūq; mādaui uobis. Mat. ulti. Nō dimittam uos orphanos, ecce ego uobiſcū ſum in ſacr̄o altaris omnibus diebus uſq; ad cōſummationem ſeculi. Mat. ult. D... dixit ſibi Maria Magdalena, O dn̄e ... eram magna baroniſsa, & mō ſum pauper. Iō placeat uobis ꝙ aſcendam uobiſcū. Et xp̄s, uos eritis ſocia m̄ris me... &c. Cū aūt Ieſus ſic eleuaretur a terra, cepiſſet aſcendere, apl̄i interrogauerunt eū dicētes, Dn̄e ſi in tempore hoc reſtitues regnū Iſrael. Act. j. Dn̄e uenietis ... to ad dandum regnum Iſrael? Reſpondit xp̄s, Non eſt ueſtrum noſſe tp̄a uel momēta que pater poſuit in ſua p̄tate, ... accipietis ꝟtutē ſuperuenientis ſpūs ſancti in uos, & eritis mihi teſtes in Hieruſalem, &c. Nota, nō eſt ueſtrū ſcire ... minate diem iudicij, ſed indeterminate poſſum⁹ dicere ꝙ cito & bn̄ cito &c. ... aūt iā aſcēderet, & ipſi in altū eū reſpicerēt, dixerūt, Dn̄e detis nobis benedictionē. Et eleuatis manibus bn̄dixit eis. ... ult. Sicut ſacerdos poſt miſſam dat benedictionem populo. Tunc nubes ſuſcepit eum ab oculis eorum. Nō ꝙ ea indigeret ad aſcendendū, ſed ad innuēdū, quia omnis creatura eſt ſibi ſubiecta. Da... dicit de deo patre, Oīa ſubiecisti ſub pedibus eius. Cū āt xp̄s fuiſſet in celo, ... ſubito aſcēdit, ex quo apl̄i nō uider... um, miſit duos angelos ad apl̄os ... intuentes in celū, q dixerunt eis, Viri Galilei qd ſtatis aſpicientes in celum. ... Ieſus qui aſſumpt⁹ eſt a uobis in celum, ſic ueniet quēadmodum uidiſtis eum euntem in celum. Act. j. Ecce practica ...

rialis,qũo ista bñdicta ascẽsio fuit cõueniẽs, & quaľr ascẽdit, & sedet ad dextrã dei, & fuit cõpleta ꝓphetia Esaie, Vidi dñm sedẽtẽ sup soliũ excelsũ, & eleuatũ, & plena erat oĩs terra maiestate ei⁹, & ea q̃ sub ipso erãt,replebant tẽplũ &c. Esa.vj. Tũc apľi & discipuli adorãtes regressi sunt ĩ Hierłm cũ magno gaudio, & erãt semp in tẽplo laudãtes & bñdicẽtes deũ.Lu.ult.Moraľr hic cũ dicił adorãtes &c.habem⁹ exẽplũ & instructionẽ moralẽ eũdi ad ecclesiã, & colẽdi festa cũ gaudio, cessãdo a negotijs tẽporalib⁹,ut xp̃s qeuit in die resurrectionis. Et sunt colẽda perfecte,qđ innuił cũ dicił, Erant semp in tẽplo.i.pfecte, plus enim ꝓficiũt bona uestra ex bona obseruatione festi,q̃ ex uestris laboribus. Tertio sunt colẽda deuota mẽte,cũ dicił laudãtes &bñdicẽtes deũ.s.cũ silẽtio audiẽdo missam.extra de immuni.eccł.lib.vj. decet.Sit ad eccłias humilis & deuot⁹ ingressus,sit ĩ eis qeta cõuersatio,deo grata,inspiciẽtibus placida &c. Dicał cõtra loquẽtes in eccłia &c. Quantũ ad tertiũ punctũ.s. de utilitate finali ab ipsa ꝓueniẽte,ex ipsa.s.ascẽsione. Istã utilitatem siue fructũ declarauit ipsemet dicẽs, In domo p̃ris mei mãsiones multe sunt.Si quomin⁹ .i. aliqd min⁹ dixissem uobis, qa uado parare uobis locũ. Et si abiero & p̃parauero uobis locũ, iterũ uenio, & accipiã uos ad me.Ioã.xiiij. Ecce hic utilitas finalis ꝓueniẽs.No. mãsiones multe,sunt uouẽ ordines angelorũ,quos Ioãnes uocat plateas.Apo.xxj. Et platea ciuitatis aurũ mũdũ tanq̃ uitrũ perlucidũ.

Prim⁹ ordo seu prima platea statim ĩ ingressu est sanctorũ angelorum.
Secunda archangelorum.
Tertia principatuum.
Quarta potestatum.
Quinta uirtutum.
Sexta dominationum.
Septima thronorum.
Octaua Cherubinorum.
Nona Seraphinorum.

Istas mansiones Christus parauit. Ideo dixit, Vado parare uobis locum. Nota maximam Christi humilitatem. Reges communiter premittunt nuncios & scutiferos,ut preparent locum, sed Christ⁹ rex glorie ipsemet uoluit ire ad parandũ nobis locũ.Posset hic fieri argumentum in oppositũ.Cũ xp̃s dicat,uenite bñdicti p̃ris mei, possidete paratũ uobis regnũ a cõstitutione mũdi.Mat.xxv. Quõ dicit ergo,Vado parare uobis locũ? R̃nsio,q̃ hoc põt ĩtelligi dupľr. s.uel p differẽtia lẽ distinctionẽ, uel p realẽ possessionẽ. Quãtũ ad primũ,a cõstitutione mũdi iã paratũ erat, iuxta autoritatem Mat. xxv. Venite bñdicti. Scđo aũt mõ. s. p realẽ possessionẽ hodie parauit propť realem distributionẽ sanctorũ,q cũ xp̃o ascẽderũt in ordinibus angelorũ iuxta merita uniuscuiusq;, qa nũq̃ antea ĩtrauit aliqs usq; hodie.s.ante xp̃i ascẽsionem. Dicał practice, qũo qñ fuit in celo cũ sc̃tis patribus, tot milia collocauit ĩ prima platea.s.angelorũ. Collocauit eñ ibi illos q in hoc mũdo seruierũt sibi ĩ pñia, quẽlibet in sua cathedra. Iã erat ibi nomen cuiuslibet scriptũ,& cuilibet imponẽdo suã coronã in capite. In ordine archãgelorũ collocauit eos qui sibi seruierunt in operibus spiritualibus. In tertio ordine.s.principatuum, collocauit illos, qui sibi seruierũt in operibus misericordie. In quarto ordine, scilicet potestatũ, illos, qui sibi seruierunt in magna patientia in aduersitatibus.In quinto ordine.s. uirtutum, illos qui sibi seruierunt in patientia, uon habendo malam uoluntatẽ alicui &c. In sexto ordine.s. dominationum,collocauit dominos terrenales,rectores,& iudices, qui cum iustitia magna rexerunt communitates &c. In septimo ordine, scilicet thronorum, illos qui amore sui tenuerunt uitam pauperem. In octauo ordine, scilicet Cherubin,contemplatiuos, qui habuerunt sapientiam diuinam. In nono ordine, scilicet Seraphin, charitatiuos ardentes in dei amore. Ecce quomodo intelligitur, Vado parare uobis locum, quantum ad realem possessionem. Christus uero super omnes ordines angelorum

sedet in solio suo ad dextrã, qui clare ui deť ab oib⁹. Et sic patet terti⁹ pũctũ⁹, & p cõsequẽs totus sermo. Deo gratias. &c.

Feria sexta post ascẽsionẽ. Ser. unic⁹.

SIc ueniet queẽadmodũ uidistis eũ ascendentẽ in celum. Act. j. Heri predicaui uobis, quomodo xp̃s ascendit in celũ. Modo autem uolo uobis declarare, quomodo descendet cito ad iudicium. Materia erit utilis. Sed primo salutetur ỽgo Maria &c. Pro declaratione huius & introductione materie predicande, sciendum quod in sacra scriptura inueniuntur duo xp̃i aduẽt⁹, scd'm ꝙ erant due reparationes uecessarie. Ex peccato enim Ade humanum genus incurrit duo mala.

Primum in anima.

Secundum in corpore.

Primo enim quando anima perdidit gratiam dei, incurrit ignorãtias. Secundum in corpore, quia cum labore oportet uictum acquirere, habere miserias, tribulationes, & finaliter oportet nos mori. Propter hoc duo aduẽtus xp̃i leguntur. Primus est preteritus, qñ uenit ad reparandũ mala aĩaꝝ. Primo enim reparauit mala animarum, sicut prius uenerant mala aĩe q̃ corporis, qa oĩa peccata & culpas & defect⁹ reparauit per sacr̃m baptismi, & per alia sacramenta ecclesie. Ignorantias aĩe reparauit per legẽ euangelicam & spiritualem, quam dedit dando anime diuersas gratias & uirtutes. In isto autem aduentu non reparauit mala corporis, sed adhuc cum labore & sudore uiuim⁹, & etiam morimur. Sed in secundo aduẽtu, scilicet quando ueniet ad iudicium cito in breui, tunc ueniet ad reparandũ mala corporis, quia tunc resurgemus cũ corporib⁹ gloriosis iuuenes etatis. xxx. annorum, sine omni defectu & labore & dolore, immortales, impassibiles. De istis autoritas. Apparebit in fine & nõ mẽtietur. Si morã fecerit expecta eum, quia ueniens. s. in primo aduentu, ueniet, supple in secundo, & non tardabit. Aba. ij. Qualiter aũt ueniet huc, declarat thema dicens, sic ueniet quemadmodum &c. In Christi ascensione notaui sex circunstantias seu conditiones.

Prima associatio gloriosa.

Secunda cõclamatio uiscerosa.

Tertia congregatio copiosa.

Quarta allocutio gratiosa.

Quinta increpatio rigorosa,

Sexta retributio uirtuosa.

Omnes iste conditiones siľr erunt ĩ xp̃i descensione ad iudicium: igitur ueniet quemadmodum &c. Patet tota materia in summa. Prima ergo conditio uel circunstatia que fuit in Christi ascensione, fuit associatio gloriosa, quia non ascendit solus, sed cum magna societate gloriosa omnium sanctorum angelorũ, qui descenderunt ad sociandum regem eorum & omnium sanctarum animarũ, a primo iusto. s. Abel qui mortuus fuit, usq; ad ultimum mille milia quis posset numerare, & aliqui precedebant & alii qui sequebantur, & xp̃s ibat ĩ medio, quẽadmodum fit in processionibus. Hec uocatur associatio gloriosa, de q̃ dicit Ber. in sermo. ascensionis, Quam digna est ista processio fratres charissimi, qua xp̃s cũ animarũ sanctarum & celestium ỽtutũ triũphali põpa deductus est ad patrẽ. Sic ueniet in die iudicij, quia non descẽdet solus, sed oẽs angeli descẽdẽt cũ eo, & oẽs sancti & scẽ, quia in ista die euacuabitur celũ totũ. Dicatur practica, quõ in die iudicij de mane xp̃s dicet uirgini Marie matri sue, Mater mea, hec est dies iudicij, iõ descẽdam⁹ ad iudicandum mundũ, & uos angeli, prĩcipat⁹, & potestates precedatis, & uos patriarche, pphete, apostoli, martyres, cõfessores, ỽgines &c. sequimini. Et xp̃s cũ uirgine Maria ĩ medio descẽdet, sic ueniet &c. De hoc pphetia, Dñs ad iudiciũ ueniet cũ senioribus ppľi sui & principibus. Esa. iij. Nota cũ senioribus. i. scĩs, qa licet multi eoꝝ iuuenes fuerunt mortui, tñ dũ uiuerẽt gubernauerũt se ut senes. Itẽ cũ prĩcipib⁹. i. angelis scĩs q sunt principes ad gubernãdũ ppľm suũ, ergo sic ueniet &c. Morã ecce q̃tũ plane manifestabunt opera uestra,

uestra, nõ solũ bona, sed etiam mala, oẽs cogitationes, locutiones, operationes, & omissiones. O quanta mala tunc discooperientur, quia uoluntate diuina solo intuitu uidebuntur oĩa peccata, & dicetur, O ecce traditor ille, & qualia operatus est iste? iuste dãnatus est. Et qualis uerecũdia erit? Multi reputantur boni & iusti, qui tunc erunt dãnati. Propter hoc dicebat aplus, Nolite ante tps iudicare, quoadusq; ueniat dñs, qui & illuminabit abscondita tenebrarũ, & manifestabit consilia cordiũ. j. Corñ. iiij. Tunc eñ respicient & dicent, Et quis ille? non est ille talis religiosus? Immo. O ribalde, hypocrita, uidebatur deuotus, & ecce quõ erat ꝓprietarius, inobediens, & malus. Idem de clĩcis, de militibus, de doctoribus & de diuitibus usurarijs. Idẽ de mulieribus parientibus secrete, uel anq̃ ueniant ad matrimonium. Ecce quõ tũc iudicabuntur a bonis. iõ dicit, Nolite ante tps iudicare. Regratiamini mihi, si dẽ uobis modũ & remedium coopiendi pctã uestra, ne illa die appareant in confusionẽ uestrã. Cooperiatis uos uelo pnĩe, q̃ quatuor spẽs habet, siue quatuor frusta, uel angulos, scilicet contritionẽ, confessionẽ &c. De hoc autoř. Dauid. Beati q̃ꝝ remisse sunt iniquitates, & quorũ tecta sunt pctã. s. pallio pnĩe. Beati supple erũt in illa die. Ista remissio fit in cõfessione dicẽte xpo. Quoꝝ remiseritis peccata, remittuntur eis, & quoꝝ retinueritis, retenta sunt. Ioan. xx. Secũda cõditio siue circunstantia fuit conclamatio uirtuosa siue uiscerosa. Dicatur similitudo de rege qui misit primogenitum suum ad Barbariam. Qua capta cum magnis periculis & prelijs finaliter redijt ad patrem. In cuius occursu fit conclamatio tubarũ & gentium dicentium, uiuat, uiuat. Ita proprie fuit de domino Iesu Christo dei patris primogenito, & unigenito, quem misit ad Barbariam huius mundi, sicut radius solis mittitur a sole. Vt obtineret genus humanum, bellauit contra demones, & contra infideles, & peccatores, & fuit grauiter uulneratus, finaliter hodie uictoriosus redijt ad patrẽ. Ideo cogitate qualis clamatio facta fuit. s. angelorũ & sanctorum. De hoc Dauid in ps. xlvj. dicit, Ascendet deus in iubilo, & dñs in uoce tube. Grego. Iubilus est exultatio mentis que nõ põt exprimi nec taceri. Patet, Sic ueniet quẽadmodũ &c. Nã in die iudicij quando cum uirgine Maria & omnibꝰ sanctis angelis & alijs sanctis descendet in aere, omnes mortui subito resurgent diuina uirtute. Dicet eñ Christus Michaeli, Citentur partes ad iudicium, & statim tuba sonabit. Non intelligatis, ꝙ illa tuba sit alicuius metalli uel eris, uel argenti, sed dicitur similitudinarie: quia sicut tube habent voces terribiles, & mouẽt sanguinẽ hominũ & equorũ, & animãtur, ita erit tunc una uox terribilis q̃ ad quatuor partes terre clamabit dicens secũdum Hiero. Surgite mortui, uenite ad iudicium. In primo puncto omnes mortui a primo usq; ad ultimũ tam boni q̃ mali resurgent in etate. xxx. annorum, siue mortui fuerint senes uel iuuenes, siue pueri in utero matris mortui, quelibet anima tam bona quam mala assumet suum corpus uirtute diuina. De hoc auto. Ipse dñs in iussu & in uoce archangeli & in tuba dei descẽdet de celo. j. Thes. iiij. Moraliter. Rogo uos ꝙ cogitetis pro bono statu uite uestre, quõ erit terribile audire illam uocem, que in celo & in inferno audietur, & oẽs terrebit. Quid erit de peccatore ĩ illa die, qualiter timebit? Sanctus Hiero. dicebat de se qui cogitabat de his, Siue comedam, siue bibã, siue quid aliud faciam, semper uidetur sonare in auribus meis illa uox ťribilis tube, Surgite mortui &c. O uos boni homines, de quibus cogitatis in taberna, si ibi est bonũ uinũ, & alter in coquina qd comedet, & alter ĩ bordello si est ibi aliq̃ pulchra putana, & alť quõ poterit decipeř alteꝝ. Et sic uadimꝰ ad mortẽ inferni sine timore ut capra ad macellum. Qualiter daret bonum computum thesaurarius regis, qui. iiij. uel. v. annis dispensauit pecunias regis, cui diceret rex, Cras sub pena mortis reddas mihi bo-

bonũ computum, & iste non haberet ali quid ĩ scriptis. Sic de nobis qui ministra uim⁹ pluſq̃ thesaurarius regis. Primo eñ cogitationes cordis, ex quo habuisti usũ liberi arbitrij. De oĩbus oportet te reddere cõputũ. Itẽ de ore. Itẽ de oĩ ṽbo, bono, uel malo, siue ocioso, qa uerbũ ocio sum dicitur qđ non est bonum nec malũ, de omnibus oportet te reddere cõputũ deo. Auto. Dico uobis, qm̃ oẽ uerbũ ociosum qđ locuti sũt homines, reddẽt rõnẽ de eo in die iudicij. Mat. xij. Itẽ de omnib⁹ q̃ audiuistis, de omni passu quẽ fecistis, de omni motu manuũ, pedũ &c. de quolibet bolo panis, de qualibet tacea uini, & de omnibus bonis terrenis, diuitijs, hereditatibus &c. de omnib⁹ gratijs a deo datis. De oĩb⁹ habebimus reddere cõputum deo, & de omnibus istis habetis aliquid in scriptis? nihil. Quarr ergo debemus timere, qa illa die celũ & ẗra trement. Iõ orat ecc̃ia di. Libera me dñe de morte eterna in die illa tremenda, qñ celi mouendi sunt & terra. &c. Remediũ est, si uultis esse sine timore ĩ illa die, custodiatis festa, ex quo laboratis sex diebus, quiescatis in septimo die, quia sic qeuit de⁹. iõ Dauid. In memoria eterna erit iust⁹, ab auditione mala nõ timebit. ṗs. cxj. Tertia conditio siue circunstantia fuit congregatio copiosa. s. hoĩm & mulierꝝ in mõte Oliueti, pñs fuit uirgo Maria cũ alijs sc̃tis mulierib⁹, apl̃i & alij discipl̃i. Dicit apl̃s. j. Cor. xv. ꝙ uis⁹ est pluſq̃ quingentis fratrib⁹ simul q conuenerãt. Act. j. Nã in die iudicij oẽs tã boni q̃ mali cõgregabũtur in ualle Iosaphat. Auto. In diebus illis & in tpe illo cũ conuertero captiuitatẽ Iuda & Hierl̃m congregabo oẽs gẽtes, & deducã eas in uallẽ Iosaphat, & ibi disceptabo cũ eis. Iohelis. iij. Boni aũt erũt a dextris, mali aũt a sinistris. Cũ uenerit fili⁹ hoĩs in maiestate sua & oẽs angeli cũ eo, tũc sedebit sup sedẽ maiestatis suę, & cõgregabunẗ ante eũ oẽs gẽtes, & separabit eas ab inuicẽ sicut pastor segregat oues ab hedis, & statuet oues a dextris ei⁹, hedos aũt a sinistris. Mat. xxv. Moral̃r iuxta dr̃iam ouiũ & hedorum dilata sicut tibi placuerit. [illegible] uis, uide de ista materia in sermonib[illegible] de aduentu dñi. Quarta circunstãtia [illegible] allocutio gratiosa, qa dicit apl̃s, Accipi[illegible] tis uirtutẽ supueniẽtis spũſsc̃ti in uos, [illegible] eritis mihi testes in Hierl̃m &c. Act. j. [illegible] illud, Eũtes in mũdũ uni. &c. Mat. ul. [illegible] illud, Ecce ego uobiscũ sum usq; ad cõsummationẽ seculi. Mat. ul. Dico qđ [illegible] ueniet, quia tũc multum gratiose loquetur bonis qui erunt a dextris, leta fac[illegible] dicet eis, ut mater filio, ueni fili mi, ue[illegible] & dabo tibi fruct⁹. Sic xp̃s dicet, Venit[illegible] benedicti patris mei, possidete paratu[illegible] uobis regnum a constitutione mundi. Mat. xxv. Ecce allocutio xp̃i gratiosa. M[illegible] ral̃r nota applausum xp̃i ad bonos diuersimode, iuxta diuersos status hoĩm, dic[illegible] tis, O benedicte ueni tu q seruasti tuam religionẽ, & sic de alijs. Etiã boni eleuabuntur in altum &c. in aere cum sc̃tis. d[illegible] hoc apl̃s, Hoc eñ uobis dicimus in uerbo dñi, qa nos q uiuimus q residui sum⁹ in aduentu dñi. Et seqtur, Deinde nos q[illegible] uiuim⁹, q relinqmur, simul rapiemur cũ illis in nubib⁹ obuiã xp̃o in aera, & sic semper cum dño erim⁹. j. Thes. iiij. Qui[illegible] ta conditio fuit reprehendendo increpatio rigorosa, & increpãdo pc̃ã. De hoc dicit euangeliũ, Apparuit illis Iesus & e[illegible] probrauit incredulitatẽ illorꝝ & duriciã cordis, qa his qui uiderant eum surrexisse a mortuis, non crediderãt. Mar. ul. Et sic ueniet & arguet dure, & increpabit malos q erũt a sinistris eius, dicẽs, Discedite a me ma. &c. Mat. xxv. Sicut dicit hõ[illegible] illi quem uult expellere de domo sua, discedite &c. Moral̃r. Nota exprobrationẽ xp̃i ad malos diuersimode, iuxta diuersitatẽ pc̃tõꝝ, ibi tunc erunt tres planct⁹ flebiles. Prim⁹ erit Iudeoꝝ, scđs erit Agarenoꝝ, terti⁹ maloꝝ xp̃ianoꝝ. de primo Zach. in persona xp̃i, Aspicient ad me quẽ cõfixerũt, & plãgẽt eũ &c. Zach. xij. Scđo qa Agareni nõ obedierũt xp̃o, cũ tñ dicat Machomet⁹ ꝙ credẽt euãgelijs xp̃i. O qualis planct⁹ & dolor erit tũc inter eos. De tertio dicit xp̃s pc̃tõribus & malis xp̃ianis, Discedite a me maledicti q[illegible]

q̄ fuiſtis ſuperbi, uani &c.cũ ego fuerim humilis,& dederim uobis exemplum humilitatis.Idem de auaris,luxurioſis, iracundis & uindicatiuis &c. Pater exurget cõtra filiũ,& ecõꝟſo,uxor cõtra uirũ , & ecõꝟſo.Et q̃to amores fuerũt hic maiores, tãto pl⁹ ĩter eos erũt dolores , flet⁹, & adĩuicẽ pſecutiones.Iõ auiſem⁹,& bona hora corrigamus nos.ergo eſtote parati,qa qua hora nõ putatis,fili⁹ hoĩs ueniet.Lu.xij.Sexta cõditio fuit retributio uirtuoſa,qa qñ fuit ĩ celo, collocauit ſanctos patres in ſuis cathedris, in ordinib⁹ angeloꝝ.Apl's, Aſcẽdens xp̃s ĩ altũ,captiuã duxit captiuitatẽ, dedit dona hoĩbus. Eph.iiij.Sic ueniet.Prĩo em̃ retribuet malis,di.Inferne aperi os tuum , & degluti oẽs iſtos ĩpios.hoc facto terra redibit in primũ ſtatũ, in quo fuit in prĩcipio mundi.Tũc xp̃s cũ ꝟgine Maria aſcẽdet in celũ p̃cedẽtib⁹ angelis,& oẽs btĩ ſequẽtur. Et qñ ĩtrabũt celũ ſctĩ q̄ nõdũ oc'lis corporeis uiderũt celũ , dicẽt,O dñe tã pulchra res. Et xp̃s , Cogitate qa ego cũ p̃re & ſpũſctõ certaui,& p̄cio ſãguĩs mei chare emi uobis regnũ iſtd'. O dñe nõ poteram⁹ cogitare, & collocabũt inter oẽs ãgelos ſiue inter ordines ãgeloꝝ in ſuis cathedris.Auct. Fili⁹ hoĩs uẽturus eſt in glĩa p̃ris ſui cũ angelis ſuis,& tũc reddet unicuiq; ſcd'm opa ei⁹.Mat.xvj.Dũ ergo tp̃s habem⁹ operemur bonũ ad oẽs,maxime aũt ad domeſticos fidei . ad Gal.vj. ergo,Sic ueniet quemadmodum &c.

Sabbato poſt aſcenſionem. Sermo.

IN ciuitate ſanctificata ſimil'r requieui.Eccl'.xxiiij. Materia q̃ uolo mõ p̃dicare,erit q̃l'r aĩa deuota ad inſtar xp̃i aſcẽdit ĩ celũ,& habebim⁹ bonas doctrinas. Sed p̃rĩo ſalutet ꝟgo Maria &c.Verbũ thematis eſt ꝓprie ꝟbũ ꝟgĩs Marie,ſed apꝓpriate eſt ꝟbum cuiuſlibet aĩe deuote eũtis ad paradisũ, & dicẽtis,In ciuitate ſctĩficata.ſ.ĩ glĩa paradiſi, ſimil'r.ſ. xp̃o aſcẽdẽti reqeui. Pro declaratiõe hui⁹ ꝟbi, & ĩtroductiõe materie,ſciẽdũ eſt ꝙ gloria paradiſi dicit' ciuitas sãctificata.Rõ qa gloria paradiſi eſt ordinata ut ciuitas Hier'lẽ, que trib⁹ muris erat circũdata , ut mitra pape uel ĩperatoris,que habet tres coronas.In prima clauſura & latiori habitabãt laboratores. In ſcd'a & altiori habitabãt milites & ꝓphete.In t'tia erat tẽplũ dñi & palatiũ regis , & in ea habitabãt ſeruitores dei.ſ.leuite,& ſacerdotes.Sic ĩ celo ſunt tres hierarchie,quaſi tres muri.In prima habitãt q̄ in hoc mũdo uixerũt ſimplicit' in ſeruitio dei.In ſcd'a aũt magis pfecti & uirtuoſi.In tertia altiori habitãt illi qui in hoc mũdo tenuerũt uitã apoſtolicã,dimittẽtes diuitias & honores tp̃ales ꝓpt' deũ,& fuerũt ardẽtes ĩ charitate dei & amore. Ecce rõ quare glĩa paradiſi dicit' ciuitas, cui⁹ participatio ĩ idipſũ.ĩ p̃o.Letat⁹ ſũ. Dicet aliq̃s , ſi ita collocati ſunt in paradiſo ſcd'm ſuperi⁹ & ĩferi⁹,an uidẽt oẽs deũ?Dico ꝙ ſic.Iõ dicit,cui⁹ participatio in idipsũ.Dicit' etiã ſctĩficata.i.in ſctĩtate cõfirmata.In hoc mũdo null⁹ ſctõꝝ niſi xp̃s & ꝟgo Maria fuerũt ſine pctõ . Sed ĩ paradiſo ſũt ita cõfirmati, ꝙ nõ poſſunt peccare,ideo oẽs ſunt ſctĩ. Auto.Oĩs qui relict⁹ fuerit in Syõ & reſidu⁹ in Hieruſalẽ,ſanctus uocabitur oĩs qui ſcript⁹ eſt in uita in Hier'lm.Eſa.iiij. Nota , Omnis qui relictus fuerit in Syon . Syon ſignificat uitã p̃ſentẽ,in qua q̄ bene uixerit , de Syon ueniet in Hier'lm.ſ.in uiſionem pacis paradiſi . De iſta ciuitate dicit thema in perſona aĩe ſctẽ,In ciuitate ſanctificata &c.Nota qnq; in aſcẽſione Chriſti, ad quoꝝ ſimilitudinẽ aĩa ſancta aſcendit in requiẽ ciuitatis ſupne,q̃ qnq; ſunt neceſſarie uolẽti aſcendere,& ex mũdo exire. Primo qdem xp̃o affuerũt ãgeli celorũ, oẽs aĩe ſãctoꝝ,parẽtes,apoſtoli,& diſcipuli,& amici. De hoc legit' figura,Gene. xxxij.de Iacob quõ ſolus receſsit de domo p̃ris,& cũ baculo ĩ manu trãſiuit Iordanẽ,& poſt multũ tp̃is rediẽs cũ magna multitudĩe dixit,In baculo meo tranſiui Iordanẽ iſtũ,& nũc cũ duab⁹ t'mis regredior &c. Figura fuit xp̃i.Flumẽ Iordanis ſignat paſsionẽ & mortẽ xp̃i . Ior.i.riu⁹. danis.i.iudiciũ. Iordanis.i.riuus iudicij. Ecce mors xp̃i, ad quã ſtatĩ nat⁹ incepit

fluere. Et iō mō dicitur riu⁹.ij.Reg.xiiij. Oēs morimur, & quasi aque dilabimur sup terrā, totū nostrū uiuere non est nisi mori, qa comedendo, bibēdo, loquēdo, dormiēdo, uel stando, continue uadim⁹ ad mortē, quasi aque dilabimur. Dicitur aūt mors riuus iudicij. Rō, qa morimur dei iudicio, qa ita diffinitū est dei iudicio, & sñiatū a deo, ut nullus intret paradisum, nisi prius transeat hoc flumē mortis. Intm ꝙ nec xps nec uirgo Maria beata fuerūt exēpti. Ideo Eccſ.xlj. Noli metuere iudiciū mortis. s. cogitando ꝙ euades, qa nullus euasit. Memento q̄ ante te fuerunt, & que superuentura sunt tibi, hoc iudiciū a dño omni carni &c. Iō de morte dicit xps. In baculo meo. s. crucis transiui Iordanē istum. s. iudicium mortis, qa nulla sancta persona mortua est cū eo, sed ipse solus, & pauperrimus, qa nud⁹ &c. Nūc autem in die ascēsionis cum duabus turmis regredior. s. angelorum & patrum sanctorum. Similiter in recessu aīe sctē, qñ de hoc mūdo ascēdit in celum, habet duas societates de celo. Ecce quādo psona deuota que fecit magnam & cōdignā penitētiā, est in extremis, angelus bonus q est custos q uidet oīa interiora, & cognoscit horam mortis, subito ascēdit in celū, & totus letus uadit ad cathedrā xpi & uirginis Marie dicēs bona noua, licet xps sciat totū, tñ ipe interrogat iustū & impiū di. Quid est? Rñdet angelus, Dñe, una persona per uos mihi commissa tot anni sunt, mō laborat in extremis, uixit bñ & sancte, dicit ibi corā xpo oīa bona que fecit, qualis honor? Tūc xps precipit Michaeli, ut mittat quinquaginta uel centum milia angelorum, ut associent animam eius. Angeli uero propter amorē magnū quē hñt ad nos, offerunt se dicendo, Dñe ego sum hic, mittatis me &c. Filij uero uel parentes seu amici, qui sunt iā in celo, qui cognoscūt angelum, uadunt ad xpm dicendo, Dñe uos precepistis honorare parentes, iō pater me⁹ uel mater mea uel talis amicus noster mō est ad mortem infirmus, iō de uestra licentia ibimus ad associandum eum, & placet xpo, & ueniūt cū angelis, licet non uideantur a nobis carne impediente, tñ tota camera est plena eorum pñtia, & statim aīa sentit eorū presentiam, & qñ est extra corpus, statim uidet angelos & animas clarius q̄ uos uideretis me mō. Et dicit, Et uñ mihi tātus honor? Et ascēdit cū eis in celū. Aucſ. Ecce quomodo cōputati sunt inter filios dei, & inter sanctos sors illorū est. Sap.v. Talis aīa pōt bñ dicere, In ciuitate sctificata sil̄r &c. nō dico equal̄r xpo ascēdēti requiēui. Secus de anima impenitēte, q̄ non dolet de peccatis nec cōfitetur, nec restituit, nec remittit inimicis, ad talem non ueniūt angeli boni, sed demones. Dicat quō illemet diabolus, qui fecit eā peccare, qñ est in articulo mortis, uadit ad Luciferum dicens Talis religiosus, clericus uel laicus, q. ego inclinaui ad pctā, mō est in articulo mortis, iō habeamus societatem. Et Lucifer mittit copiam demonū, & aīa statim sentit eorum presentiā, & nollet exire & reuertitur intus. Sicut eñ criminalis uel criminosus nollet exire captionem qñ debet duci ad furcā, sed cogitur. Ita nūc de aīa īpenitēte. Aucto. Vir q errauerit a uia doctrine, in cetu gigātiū commorabiſ. Prouer.xxj. Nota a uia doctrine eundi ad paradisum, que est illa, Penitentiā agite, appropinquabit eñ regnum celoꝝ. Mat.iiij. Qui eñ ab ista uia declinauerit in fine, in cetu gigantiū. i. demonū cōmorabiſ. Iō ꝓ tpe faciam⁹ pñiam, si euadere uolumus tam grandia futura mala. Secunda conditio & similitudo inter Christi ascensione & aīe est cōclamatio. Christus nō cū silentio, sed cū laudibus tubarū ascēdit, sicut rex qñ redijt uictoriosus ad suum regnum, a uasallis suis fit subito cōclamatio. Ita potestis cogitare de xpo qñ uictoriosus de diabolo, de mundo, & de peccatoribus hodie ad suum regnum redibat. Cogitate qualiter aer totus erat plenus choris angelorum. ideo Dauid in po, Omnes gentes dicit, Ascendit deus in iubilatione, & dñs in uoce tube. Greg. Iubilus est exultatio, que nec exprimi potest, nec taceri ualet. Similiter est de

est de aīa sctā & deuota, nō dico equalit qn ascēdit in celum, scitis qualr ascendit, queādmodū depingit Maria Magdalena, qn eleuabat ab angelis in aere, ita de aīa sctā aliq angeli precedunt, aliqui comitāt, aliq sequūt. Idē de filijs paruis q ueniūt aīam associare, de qb⁹ deberetis facere magnū festū & gaudiū qn moriunt. Et uos ploratis, q̄ nō deberetis facere, & sctā aīa ascēdit letabūda. Et si placeat sibi talis honos, tn̄ dicit, Non nobis dn̄e nō nobis, sed nomini tuo da gloriā. Angeli autem cantant unam cātilenā habētē tres vsus scd'm tres vtutes necessarias ad salutē siue saluationē. Prima vtus est recedere a pctis & ab omni occasione peccādi. Ista uirtus est pnīa, ppt hanc cantant angeli primam cantilenā dicentes. Felix dies, felix hora, felix tps, felix mora in qua pctā dimisisti. Cogitate quātū gaudiū est ipsius anime. Scd'a uirtus necessaria est obedientia. Modicū esset recedere a pctis, nisi hō seruaret bonum propositum & seruaret dei precepta. Verbigrā, ut religiosus seruet suam regulam & cerimonias &c. propter hanc cantant scd'm cātilenā, Felix dies, felix hora &c. in qua xp̄o adhesisti. Tertia vtus pseuerantia. In ista completur totū nostrū gaudiū, propter hanc cantant tertiam cātilenā dicēdo, Felix dies, felix hora &c. in q̄ penitētiā cōpleuisti. Et sic aīa ascēdit. Factum est aūt ut moreretur mendicus & portaretur ab angelis. Nota angelis, in plurali, in sinu Abrahe. Luc. xvj. Secus est de aīa peccatrice & impenitēte, qua exeunte a corpore statim demones sunt ibi, & faciunt sicut uenatores ad uenationem porcorum faciunt, qa totum nem⁹ resonat de illo strepitu siue cōcrepatione cornuū, tubarum, & latronū, canū. Autoritas. Infernus sub te cōturbatus est, in occursum aduentus tui, suscitabit tibi gigantes. Esa. xiiij.. Et loquebatur cuidam homini male uite, illam turbationem potestis ītelligere ad instar uille, ad quā subito ueniunt Agareni siue inimici ad capiendum eam, qualis turbatio esset in uilla, iō auisetis uos. Tertia similitudo, ut di. Aug. xp̄o ascēdente fuit q̄ maximum terrorem incussit demonibus mediā regionē aeris inhabitantibus. No. hic declarationē tubarū &c. Sed xp̄o ascendente fugerunt timore concussi, ut fugiunt q morātur in nemore, qn sentiūt regē illac transir. De hoc dicit Dauid, Exurgat deus. s. ascēdēdo, & dissipentur inimici eius, & fugiāt q oderunt eū a facie eius. p̄s. lxvij. Aug. Ascēdente xp̄o pauet oē celum, mirātur astra, plaudunt agmina, tuba sonat &c. Silr de aīa sctā. Postq̄ eñ xp̄s ascendit, demones redierunt ad suū locū dicēdo xp̄o, non potuimus contradicere ne trāsiretis, sed decetero uidebimus quis transibit. Sic cū aīa sctā cū societate angelorum ascēdit, silr demones fugiunt. Cōtēplamini hic qn aīa uidet demones fugiētes, & cognoscit eos q eā tētauerunt, dicit cuilibet nominando eū, O tu traditor leuiatā tu tētauisti me de superbia, o pditor nisi dn̄s iuuisset me, fuissem dānat⁹. & sic de alijs. Exq̄ iam est secura de glīa, & bene associata deridet eos, ipi uero fugiunt. Autoritas. Turbabuntur gentes, sup. infernales, & timebūt q habitāt terminos a signis tuis exitus matutini & uespere delectabis. p̄s. lxiiij. Nota q habitant terminos. s. in media regione, qa oē medium, est termin⁹ extremorū, a signis tuis. s. gratie & glīe & uirtutū ipsius aīe. Exitus matutini & uespere de finib⁹ hui⁹ uite, qa finis dicit matutina, uespe diuersis respectibus. Dicit matutina, qa tūc oritur claritas glīe aīe sctē. Et dicit uespe, qa est finis huius uite. Totalr sec⁹ de aīa iniqua & impenitēte est, qn descēdit ad infernū, demōes derident eā dicētes, Modo ribaldi quia aqua baptismi perdita fuit in uobis & etiam chrisma, & sanguis redemptoris & sacramenta. De hoc autoritas, Si p̄stes aīe tue concupiscentias eius, faciet te in gaudium inimicis tuis. Eccli. xviij. Nota in gaudium, scilicet falsum & maliciosum, queādmodū gauderet ille q suspēditur, si primo uideret suspendere inimicos suos. Quarta conditio fuit xp̄o ascendentr, qn eñ fuit ad portas paradisi, q̄ erant

clause ex pctõ Ade, tunc oẽs turbati sũt, qñ angeli q pcedebãt clamauerũt dicentes, Attollite portas principes uestras, & eleuamini porte eternales .s. ex longa duratione, & introibit rex glie. ps xxiij. Et licet iã scirẽt qs erat, tñ ex admiratione rñderũt, Quis est iste rex glorie &c. Tũc xps intrauit cũ sctis aiab⁹. Iõ btũs Stephanus qui post xpi ascẽsionẽ fuit passus, clamauit di. Ecce uideo celos apertos, & Iesum stantem a dextris uirtutis dei. Postq̃ xps celum ĩtrauit, porte celi clause sunt, sed non ita fortiter ut prius. Autori. Cũ ĩtrauerit pater familias & clauserit ostium, incipietis foris stare & pulsare ostiũ dicẽtes, Dñe dñe aperi nobis. Lu. xiij. Sic qñ aĩa sctã ascẽdit, siĺr porte statim aperiuntur, & dicitur sibi a xpo, Euge serue bone & fidelis, qa in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium domini tui. Mat. xxv. No. In pauca fuisti fideĺ, quia bona que facim⁹ in hoc mũdo, sunt pauca respectu glie que datur bonis. Fideĺ dicitur, qa in bonis que facit, noluit honorem ppriũ, sed honorẽ dei, qa bona opera facta iusta & recta intentione faciũt hoĩem fidelem. Secus de aĩa pctĩs infecta, qñ uenit ad portas inferni, & uidet illa horribilia tormenta, tunc aperitur gula inferni, & aĩa clamat, O misera. tũc dicũt demones ad inuicẽ, habeatis uobis istũ pctõrẽ, qa uita uestra mereĺ ista. De hoc auto. Dilatauit infernus aĩam suã, & aperuit os suum absq; ullo termino. Esa. v. Quinta conditio, xpo ascendente fuit solẽniter festiuat⁹. Qualiter aũt fuit receptus a deo patre & spũsctõ, nõ põt linguis declarari, sed deuote persone p intellectũ pñt hoc cõtẽplari. qualiter fuit receptus a deo patre, hoc fuit reuelatũ Danieli, qui dixit, Ecce cũ nubib⁹ celi quasi fili⁹ hoĩs ueniebat, & usq; ad antiquũ dierꝝ puenit. Et in conspectu eius obtulerũt eũ. Et dedit ei potestatẽ & honorẽ & regnũ, & oẽs ppĺi, trib⁹ & lĩgue seruiẽt ei. Dañ. vij. Nota, Ecce cũ nubib⁹ celi quasi filius hoĩs ueniebat. s. scd'm hũanitatẽ, qa inqtũ deus semper erat in celo & in terra ut radi⁹ solis, qa licet ueniat in hũc mũdũ ad illuminandũ, calefaciendũ & fructificãdũ, tñ non recedit. Ita de xpo secũdũ diuinitatem. Sed dicitur ascẽdere scd'm humanitatẽ, & q[...] fuit corã deo adorãdo eũ, inqtũ deus equalis est deo pr̃i, dixit, Manifestaui nomẽ tuũ hoĩb⁹ quos dedisti mihi, op' [...] summaui. Io. xvij. Rñdit sibi pr̃, Tu es filius meus dilectus, in quo mihi bñ cõplacui. Luc. iij. Itẽ spũisctõ eũ adorãdo dixit ĩqtũ hõ, Spũs dñi sup me, quia inquãtum deus equalis est, pp qd' unxit me, euangelizare pauperbius misit me, sanare contritos corde, predicare captiuis remissionem &c. Luce. iiij. Rñdit spũsctũs, Speciosus forma pre filijs hoĩm, diffusa est gra i[n] la[...]bijs tuis. ps. xliiij. Tunc a pr̃e & spũsctõ fuit collocat⁹ ad dexterã ĩ cathedra glie super oĩs creaturas. Deĩde uenerũt sc[...] angeli ut uasalli facientes reuerentiã regi odorantes xpm, dicẽdo, bñdictio [...] claritas & sapientia & grãrũ actio, hon[or] & ut⁹ & fortitudo deo nr̃o in secula seculorꝝ amen. Apo. vij. Qui rñdens a[...] Vos estis administratorij spũs in ministeriũ missi pp eos q hr̃ditatẽ capiunt salutis. Ad Heb. j. Deinde oẽs aĩe sctõꝝ [...] cũ eo ascẽderũt, ut Ade & oĩm patriarcharꝝ & pphetarꝝ &c. Adorantes xpm [di]xerũt, Dign⁹ es dñe accipere librũ & aperire signacula eius, qm occisus es & redemisti nos sanguine tuo. Apo. v. Rñdit xps di. Vos estis genus electum, regale sacerdotiũ, gẽs scta, ppĺs acqsitionis, ut uirtutes eius annũcietis, q de tenebris uos uocauit in admirabile lumẽ suũ. j. Pe. ij. Ecce hic unũ modicũ de receptione fca xpo ascẽdẽti. Siĺr aĩe sctẽ, nõ dico equaliter, qñ eñ aĩa sctã intrat celum empireum, transit per ordines angelorꝝ, ang[eli] & scti q stant in illis palatijs corporalib[us] nõ de materia terrestri, sed celesti respicientes per fenestras suas, omnes salutantes aĩam intrãtẽ dicẽt, O bñdicta aia, benedicta dies ĩ qua pñiam fecisti, restitutũ [...] remisisti. Aĩa rñet, nõ nobis dñe nõ nobis, sed nomini tuo da gliam, & sic pducit usq; ad xpi cathedrã, ubi adorat xpm regratiando sibi, qa ipam pducit ad dex[...]

tũ hec[...]

tũ finẽ,& ibi coronatur a xpo,queadmodũ depingit ỽgo Maria, qñ coronatur a xpo.iuxta illud, Veni electa mea,ueni coronaberis.Autoritas.Iusti in ppetuũ uiuẽt,& apud dñm est merces eorũ,& cogitatio illorũ apud altissimũ. Ideo accipiẽt regnũ decoris & diadema speciei de manu dñi.Sap.v.O quale festũ fit tunc in celo, & tripudia ab angelis dei.Autoritas. Dico uobis, gaudium est ĩ celo sup uno pctõre penitentiã agẽte.Lu.xv. Quãtomagis super uno pctõre pniam cõplẽte. Secus de aĩa damnata impenitente,aliud festũ fit sibi in inferno, ut dñs custodiat nos ab isto festo. De quo Esa.xiiij. Oẽs principes terre surrexerũt de solijs suis, oẽs principes nationum. Vniuersi rñdebũt,& dicẽt ibi,Et tu uulneratus es sicut & nos,nostri silis effectus es.Detracta es usq; ad inferos superbia tua,concidit cadauer tuum.Subter te sternetur tinea, & operimentum tuum erunt uermes.

Dñica intra octa.ascẽsionis. Ser .j.

ILle testimoniũ perhibebit de me. Verbũ istd habetur textualiter Io.xv. & officialiter in euangelio hodierno. Sermo noster erit de sancto euangelio pñtis dñice, singulr de ỽbo ppõsito p themate. Et habebim⁹ multas bonas doctrinas ad pctõrũ correctionem & uite instructionẽ. Sed primo salutet ỽgo Maria. Pro declaratione huius uerbi & prosecutione totius materie nři sermonis, sciendũ q deus dans doctrinã & regulã & legem oĩbus iudicibus mũdi, quõ se debeat regere ad puniendũ & corrigendũ peccata dixit, Non stabit testis un⁹ contra aliquẽ,quicqd illud pcĩ uel facinoris fuerit,sed in ore duorũ aut triũ testiũ stabit omne ỽbum. Deut.xix. Ratio huius legis est,qa qñ una sola persona testatur cõtra aliam,& alia negat,equales sũt.Iudex nõ plus habet rationem cõdemnandi q̃ soluẽdi. Sed qñ sunt duo testes cõtra unũ, tũc unus est cõuict⁹,si sint tres testes, melius iã iudex põt eũ condẽnare. Iõ dicit, In ore duorũ uel triũ testiũ &c.Ecce legẽ quã dedit,& sicut dedit illis,sic alijs iudicib⁹,ita etiã uult eã seruare. Nã ãteq̃ aĩa intret paradisum,si sit bona,uel infernũ, si sit mala,uel purgatorium,primo uenit ad iudiciũ xpi, & ibi iudicatur. Autoritas.Statutum est hoĩb⁹ semel mori, post hoc aũt iudiciũ.ad Heb.ix. In primo eñ iudicio xps pcedit per legẽ datã alijs iudicib⁹.s.cũ duob⁹ aut tribus testibus contra reũ,& scdm q testes sunt pro aĩa uel cõtra aĩam, ipsa iudicatur. Primus testis est cõsciẽtia propria humanalis. Scd's bonus angelus celestialis. Tertius est Iesus iudex uniuersalis. De quolibet istorum dicit thema.Ille.s. primus uel scd's uł tertius testis testimoniũ phibebit de me, p me,uel cõtra me.Dico primo,q propria conscientia humana est testis,qa cõscientia hominis est liber, in quo scribuntur oĩa bona & mala q̃ homo facit. Qñ hõ facit aliqd bonũ opus, illud opus transit, sed remanet scriptum in libro conscientie.ỽbi grã, Credo qd quilibet nostrum hodie orauit postq̃ fuit indutus genib⁹ flexis, etiã illud op⁹ iã trãsiuit, tñ remanet scriptum in libro cõscientie ad testificandũ ĩ iudicio.Itẽ si hodie fecistis eleemosynã,& deuote & cũ silentio audiuistis missam. Idem si salutastis aliũ bono corde, & sic de alijs.Ista opa trãseũt,sed remanẽt scripta in libro cõsciẽtie. Auto. Cũ gẽtes q̃ legẽ nõ habent,naturalr ea q̃ legis sunt faciunt, hmõi legẽ nõ habẽtes ipsi sibi sunt lex,q̃ ostẽdũt op⁹ legis scriptum in cordibus suis.Rom.ij. Idem de malis operibus dicas, Dixisti hodie aliqd mendacium,illud iam transiuit, sed manet scriptũ in libro conscientie ad testificandum contra te in iudicio. Item si iurasti per deum,& uituperasti aliquem, uel locutus fuisti in missa,si es religios⁹ qui silere in mensa debes, uel respexisti mulierem discurrendo p uillã uel ciuitatẽ uel ecclia.Autoritas. Imperfectum meũ uiderũt ocli tui & in libro tuo oẽs, supl. defect⁹ scribẽtur.ps.cxxxviij.Nota, Impfectũ meũ &c. quasi diceret, dñe qñ ego peccabã,credebam facere peccata secrete abscondendo mea gentibus, sed

tu dn̄e uidisti &c.& in libro tuo &c.Cōscientia em̄ hoīs dicit liber dei. Rō quia ipe fecit illū librū,& creauit,& scribit,& legit,& nullᵘ alius. Cognoscere em̄ cogitationes cordium siue intellectū, ut sunt in intellectu,solius dei est. De quo uide sctm̄ Tho.j.pte.q.lvij.ar.v. Modo iste liber est clausus, qa nullus pt legere nisi deus,& ego in mea,tu in tua cōsciētia, & ille in sua &c. Sed in iudicio qn̄ aīa ueniet timens & tremēs dicet xp̄s, Videamᵘ librū,& tunc cōscientia aperiet,& dabit testimonium. Si aīa recessit a corpore in gr̄a, mala & pct̄ā nō apparebunt in cōfusionē, imo in bonum testimonium aīe in gr̄ia. Vn̄ apl̄s, Gl̄ia nostra hec est testimoniū cōsciētie nr̄e.ij. ad Corꝝ.j. Sed si uixit in mala uita,pct̄is, & final̄r morit impenitēs,tūc nullū bonū apparebit scriptū in libro cōscientie, qa q̄diu sumus in pct̄ō,opera nostra nō sunt meritoria. Iō nō apparebunt nisi mala opera scripta in charta illa.iō Apl̄s, Testimoniū reddēte illis cōscientia ipoꝝ & inter se inuicem cogitationum accusantium aut etiā defendentiū in die cū iudicabit deᵘ occulta hoīm.Ro.ij. Do uobis hoc remedium & bonū cōsilium, qd̄ si uultis tenere, & mihi credere,tunc testimonium consciētie uestre erit pro uobis,& nō cōtra uos, licet feceritis multa mala & pct̄ā Istud remediū capiatis p similitudinem hāc. In quodā loco erat hō qdā male uite, latro,homicida,& faciebat multa mala,sed secrete timore iustitie. Sed q̄tumcūq; ignis fiat secrete & in abscōdito, fumus exiet inde,rex sciēs illiᵘ hoīs mala, commisit iudici illiᵘ loci,ut faceret ꝓcessum cōtra illū hoīem talit, ꝙ ille hō nihil sciret. Quo facto processu clauso & signato sciens iudex ꝙ hō iste cōtra quē fecit ꝓcessum, esset iturᵘ ad regē,dixit sibi qd̄ portaret regi unum librum,q acceptauit librum,& erat processus contra eum factus. Quando autem latro fuit in uia,cogitauit & timuit an ista scriptura esset cōtra eum,quia conscius ipse sibi de se putat omnia dici. Dicēs intra se, Quid scio quid porto. Iste liber processus uidetur, qui aperuit dictum processum,& legi bi,& inuenit clare oīa mala que fecer q incepit flere dicens, O miser quid fi am,si ego porto hoc regi, suspēsus fu uolebat comburere processum,sed ti bat perdere omnia bona sua. Qui acc sit ad quēdam notarium amicum,exp nens ei suam necessitatem & casum. quem notarius dixit, si de cetero uul uos cauere & emendare uitam uestra ego iuuabo uos. Qui promisit eme dam. Tunc notarius fidelis rasit de p cessu subtil̄r,ubi erat affirmatiua, pos negatiuā,& ubi erant testes contra eu posuit pro ipso, & clausit processum Modo uadatis ad regē, nec oportet u timere,imo rex bn̄ accipiet uos. Quā aūt fuit cū rege, assistentes q erant cu rege dicebant,Dn̄e iste est ille malus talis loci,capiatur, & statim rex mand uit ut statim caperetur & suspenderet sed ipse homo p̄sentauit processum gi,qui lecto processu,rex osculatus est um,& mandauit sibi dari cētū florenos Rex iste est ille de quo dicitur,Rex reg & dn̄s dn̄antiū. Apo.xix. sed malefacto est quilibet nostrū. Sumus em̄ homicid & latrones &c. Si tu dicis,Ego nūq̄ occ di aliquem, probo ꝙ sic. Homicida oc dit corpus,sed qui peccat mortaliter oc cidit aīam, quoties em̄ peccasti morta toties occidisti aīam. Aīa que peccau rit,ipsa moriet. Ezechie.xviij. Itē si occ disti proximum,homicida es. Autoritas Omnis em̄ q odit fratrem suum, homi da est.j.Io.iij. Itē quotiescūq; inclinast uel induxisti alium ad peccandum me tal̄r, toties animā occidisti. de pe.dist. Noli dicit Aug. noli putare te homici non esse, quando fratri tuo malum pe suades. Cum em̄ fratri tuo malum pe suades,occidis. Item sumus fures,quotiescunq; furati sumᵘ deo honorem ue reuerētiā uel obedientiam ad sua precepta, toties fecimus furtum. Item proximo famam & ecclesie decimas,seruito bus solidatū & mercedem operum,m tuis legata,furtū cōmittimus omnes. toritas, Quotquot ueneṙt fures sunt latro-

latrones.Io.x.c. Et processus est iã factus clausus,& signatus.Et quilibet portat suum processum ad regẽ xp̄m.Ergo qd faciendũ?Dico ꝙ sicut fecit latro.Primo aperiatur iste processus legendo ea q̃ ibi continentur.Secundo debemus flere sicut iste fleuit. Tertio debemus oñdere ꝓcessum amico notario. Quarto fiat ꝙ notarius radat subtiliter &c. Primo liber cõscientie aperietur cogitando malã uitã quã tenuit.Si es religiosus, cogita si seruasti regulas & cerimonias. Si sacerdos,cogita qualiter officium celebrasti, si cũ pura deuotione uel ꝓ pecunia, si unq̃ iurasti uel mẽtit⁹ fuisti, si uixisti caste &c.idẽ de uobis,qlibet cogitet uitam quã tenuit,isto modo liber cõscientie aperitur.Scd'o plora.ecce cõtritio dicẽs, O miser qd erit de me &c. Tertio recurrere debes ad amicũ, & dicere sibi totũ, & oñdere sibi librũ.Amicus iste est confessor, amicus plusq̃ pater uel mater, & ostẽdere sibi librũ debes, clare dicendo peccata.Pater ego sum magn⁹ pc̃tõr. Primo feci hoc & hoc.Et post cõfessionem cõfessor debet querere ꝓpositũ in corde uestro decetero cauẽdi & emẽdandi uitã uestrã. Si dicetis ꝙ sic tũc cõfessor radit & delet pc̃tã de cõsciẽtia.s.cũ lingua.Null⁹ gladius tm̃ scindit,q̃tũ lingua cõfessoris,qñ eleuat manũ,& dicit Misereat tui oṕs de⁹, & dimittat tibi oĩa &c. Facta absolutione oĩa pc̃tã & mala sunt rasa de libro cõscientie.Ita radit subtiliter,ꝙ sicut cõsciẽtia erat cõtra te &c.testat ꝓ te.Deĩde dicet cõfessor mõ secure uadas ad regẽ.Vadit homo securus penitentiã implẽs datã a cõfessore, & qñ aĩa uenit corã xp̄o in iudicio & ꝓcessus cõscientie aperitur,oẽs testes sunt pro aĩa. Benedictus erit qui cõsiliũ hoc seruauerit.Hoc deusmet dicit pc̃tõri, Sume tibi librum grandẽ,& scribe in hoc stilo, uelocit spolia detrahe, cito predare.Esaie. viij.Nota, Sume tibi,non alteri,quia nullus alius põt ibi legere librum grãdem. Magnus liber est decretales, maior decretũ & maior biblia. Maior omnib⁹ his est conscientia. Liber sumitur cogitando pc̃tã,ut dixi. Scribitur stilo hoĩs,qa ex quo de⁹ fact⁹ est homo,dedit hoĩbus potestatem remittẽdi pc̃tã & non ante. Auditur uelociter &c.Nullus dicat,uolo cõfiteri in quadragesima &c. forte hodie uel cras morieris &c. Et sic patet prima pars sermonis.Dico secundo ꝙ alius testis est angelus bonus celestialis. Sciendũ ꝙ quilibet hõ uel mulier a natiuitate q̃diu uiuit in hoc mundo, habet unũ angelum bonum de celo summo ad sui custodiam a deo omnipotenti deputatum. uñ Hiero. Magna est dignitas animarũ, ut unaqueq; anima ab ortu sue natiuitatis habeat angelum ad custodiam deputatũ,qa aliter demones suffocarent nos & ĩpedirẽt oĩa opera nostra. Ideo deus dat angelum ad custodiam,sicut dñs qui habet oues dat eis custodiã pastoris. De hac custodia Dauid in p̃o. Angelis suis deus mandauit de te,ut custodiant te in omnibus uijs tuis.ps.xc.Iste autem testis uidet quicquid homo facit,& dicit. Ideo testificatur de uisu & auditu. Mõ cõtemplare hic q̃tũ placeat angelo bono, quando homo facit bona opera, oroñẽ deuotã,ieiunium &c. Tunc em̃ angelus eleuat oculos ad deum dicens, O dñe audiatis eũ, iam uidetis quõ deuote orat, ieiunat &c. Sic de quolibet bono opere.Et nõ solũ iste angelus gaudet,sed etiam oẽs alij angeli de celo. Gaudiũ est angelis dei &c.Lu.xv.Per oppositum,quando facimus peccata,uel aliquam inhonestatem, dicit angelus, O de isto ꝓditore qd dicã? Cogita si coram aliqua deuota persona tu faceres inhonestatem,qd diceret?Ita angelus.Multi credũt ꝙ qñ uolunt facere aliquod furtum uel luxuriã secrete, ꝙ nullus uideat, dicunt, O nullus uidet me.O miser aperi oculos mentis, & uide ibi angelum presentem, qui dicit,O de isto proditore,quid ego dicã iudici? O de ista meretrice siue putana quid dicam?Etiam de celo illi clamãt cõtra illum peccatorem,ac si modo coram nobis ueniret aliqua mulier meretrix nuda, oẽs uos diceretis, O illa uilis meretrix,foras &c.Mõ cogitate qualiter sancti ange

cti angeli, q abhorrẽt pctã, quaꝛ indignãtur. Autoritas. Ecce uidentes clamabunt foris. Angeli pacis amare flebunt. Esa. xxxiij. Nota, Ecce uidentes, qa sunt nobiscum hic angeli pacis, qui sunt de celo, qa illi de inferno sunt angeli guerre & diuisionis, amare flebunt, quãtum ad detestationem peccatoꝝ. Non intelligatis ꝙ sit talis fletus sicut est noster, qui uenit ex tristitia uel deuotione, sicut in deuotis personis. Cogita quale testimonium faciet angelus in iudicio. Qñ em̃ aĩa peccatrix impenitens uenit ad iudicium, & demones eam accusant, Christus iustus iudex uult audire partes, dicens, Videamus quid dicitis uos angeli. Qui rñdẽt. s. demones, Dñe ista aĩa fecit hoc & hoc. Iõ faciatis iustitiam, pro uno pctõ dãnastis nos in perpetuũ, & iste fecit tot pctã, iõ &c. Tunc xp̃s licet sciat totum, tñ secũdũ formã iudicis querit a testibus. Interrogat angelum dei, Quid est hoc, tu qd uidisti, quid dicis? Et angelus quasi complangẽdo ex amore quem habet ad nos, dicit, Dñe tot anni sunt ꝙ mihi commisistis istum. Verũ est qđ dicunt demones, dedit se superbie, uanitati, & sic de alijs pctis. Quãtũcũq; ego inducerem eã ad celũ, noluit mihi credere. Tunc Christ⁹, auditis duobus testibus. s. conscientia & angelo, dat sñiam di. Surge, tolle quod tuũ est, & uade. Tunc demones recipiunt aĩam, & sic ducitur ad infernũ. Si aũt homo fuit bñ cõfess⁹, & proposuit se abstinere a pctis, & fecit cõdignam pñiam, qñ uenit ad iudicium, & demones eum accusant, xp̃s dicit ad bonũ angelũ. Quid tu dicis angele? Rñdet angel⁹ di. Veꝝ est dñe ꝙ ipse fecit hoc, ut dicũt demones, tñ recurrit ad medicinas, & ad remedia nr̃a. Fuit em̃ bñ confessus & cõtrit⁹, & fecit pñiam & cõicauit. iõ uidet mihi, ꝙ debet absolui. Tũc xp̃s dat sñiam, & pcipit angelo, & mãdat sibi, ut collocetur in paradiso in tali sede uel cathedra. De hoc dicit scriptura, Si fuerit ꝓ eo angel⁹ loquẽs, un⁹ de milibus, ut annunciet hoĩs equitatẽ. i. pñiam & bonã uitã, miserebitur eius, & dicet, Libera eum, ut non descẽdat in corruptionẽ. Iob. xxxiij. Remediũ ergo & cõsiliũ bonũ beati Bernar[di] est dicẽtis, Noli presente angelo [sanc]to facere, qđ me presente facere non au[de]res. Quãtũcũq; esset tẽtat⁹ q̃s ꝓpter ... recũdiã coram una bona ꝑsona nollet [fa]cere pctm̃ uel inhonestatem aliquã, c[ur] re ergo in pñtia angeli non times fa[ce]re? O quale testimoniũ angelus facer[et], si amore suo hõ non peccaret oportu[ni]tate habita, ut placeret ei. Dico ergo ... alius testis est Iesus iudex uniuersalis. [Di]ceret aliquis, quõ est possibile, ꝙ xp̃s [si]mul sit iudex & testis? Si est iudex, qu[o]modo est testis? & econuerso, Dico ꝙ [pro]prium est xp̃o simul esse iudicẽ & test[em]. Nec rex nec papa potest esse simul iud[ex] & testis, sed xp̃s. Ideo dicit, Ego sum iu[dex] & testis dicit dñs. Hiere. xxix. Si a[lij] testes non essent, ille sufficeret. Iõ di[cit], accedam ad uos in iudicio, & ero t[estis] uelox maleficis, & adulteris, & periur[is], & qui calũniantur mercedem merce[na]rij, & humiliant pupillos & uiduas, & opprimunt peregrinos, nec timuerunt me, dicit dominus exercituum. Malach. iij. Nota septem pctã in dicta autoritate de quibus erit testimoniũ xp̃i contra homines in iudicio. Primum peccatum e[st] maleficiũ, oẽs q faciunt mala opa, ... malefici, sed simpliciter qui dãnifica[nt] ꝓximũ, tollẽdo eius bona, uel furãdo ... uinetis, hortis seu cãpis. Quidã dicũt ... recipere fructus, non est pctm̃, error e[st], qa ex furto fruct⁹ humanũ gen⁹ fuit e[iectum] a paradiso terrestri, & xp̃s ꝓ eo pass⁹ e[st]. Tales nõ hñt remedium nisi ꝙ satisfaci[ant], si uolunt intrare paradisum, uel pe[tere] ueniam debent. Secundo ero test[is] uelox adulteris. Dicaꝛ quid est adulte[rium] quãdo est publicũ, nisi corrigatur. ira ... est sup cõitatẽ. Tertio est periuris. D[ici]tur quõ ꝓ toto mundo saluãdo hõ nõ ... beret iurare falsum iuramentum. Quar[to] qui calũniãtur mercedẽ mercenarij. Iste mercenarius est Christus, qui. xxx[i]ij. annis laborauit in uinea Christiani[tatis]. salarium quod uult est de septẽ d[ie]bus hebdomade. s. quod uult unam, ...

cet ...

cet dñicam, q ꝓ non seruat dñicā, calū niaſ mercedē &c. Quīto erit testis uelox his q humiliāt uiduas & pupillos. Vidua est mulier, q̄ habet uirū suū in alio mundo. Ita aīe nr̄e sunt uidue, q̄ hn̄t sponsū suū in alio mūdo. Pupilli sunt corpa. Humiliantur isti pupilli, qn̄ inebriant̄ homines in tabernis &c. Dicatur contra istud uitium. Sexto & opprimūt peregrinos. Quilibet nr̄m est peregrinꝰ q̄diu uiuimus in hoc mūdo. Iō Dauid, Aduena & peregrinꝰ ego sum, opprimiſ peregrinꝰ in ludo taxilloꝝ &c. Septimo nec timuerūt me, ꝑcepta dn̄orum tpaliū timēt, sed nō dei. Remedium ergo est in oībꝰ que facimꝰ, hr̄e respectum & timorem ad deum, ut Iob q dicebat. Ecce in celo est testis meus & cōscius meus in excelsis. subdit, Ad deū stillat ocl̄s meus. Iob xvj. Sicut oculus mulieris ad uirum eam respicientem per fenestram. Iō non sustinet tactus philocapti &c. Deo gratias.

Dn̄ica intra octa. ascēsionis. Ser. ij.

ILle testimoniū perhibebit de me. Io. xv. Pro huius uerbi declaratione & materie ꝑdicāde introductione, sciendū ꝙ singularis excellētia & priuilegium est de xpo dn̄o super alios dn̄os oēs, qa ipe simul est iudex & testis qd̄ non est de aliquo iudice in aliquo bono iudicio. Rō quia testificari nihil aliud est quam iudicē de ueritate informare. Mō aliud est īformare se, & aliud informari. Iudex eīn pōt informari. s. ab alio, sed ipemet non pōt se informare. Iō nō potest esse iudex & testis simul: sed in xpo ista rō non habet locū, qa ipe nō indiget informatione alterius. Iō ipe informat omnes alios de ueritate. Plus scit ipse de negocijs meis & tuis quā nos. Autoritas. Omnia autem nuda & aperta sunt oculis eiꝰ. ad Heb. iiij. Iō necessario ipse iudex habet esse testis. Secunda ratio, quia iudicare est inter partes sententialiter diffinire. In omni eīn iudicio sunt reus, accusans, & testis, qui semper est al. cuius partis, & cum iudex nō possit esse simul iudex & ps. Igitur nullus iudex pōt esse simul iudex & testis. Sed in xpo ista rō nō habet locum, quia in omni bono opere ipe est pars. Ratio quia bona opera maxime fiunt propter deū. si uero opera sint mala, ibi nō est pars, qa fiunt contra eū. Iō ipe dicebat, q nō est mecū cōtra me est. Lu. xj. Ergo necessario est pars. Patet ergo priuilegium & excellentia xp̄i, qa simul est iudex & testis. De hoc autoritas clara, ego sū iudex & testis dicit dn̄s. Hier. xxix. & ista rōne ꝓposuit thema. & quilibet uestrū pōt ueraciter dicere. Ille. s. Iesus xp̄s dn̄s & iudex testimonium perhibebit de me. Patet thema. Et ego sū modo in materia quam uolo pertractare moraliter. Mō uideamus quō xp̄s est testis & iudex in iudicio, & cōtra que peccata. De hoc inueni autoritatē, q̄ dicit clare de quibꝰ pc̄tīs perhibebit in iudicio testimonium. Accedam ad uos in iudicio, & ero testis uelox maleficis, adulteris, & periuris, & qui calumniantur mercedē mercenarij, & humiliant uiduas & pupillos, & opprimūt peregrinum, nec timuerunt me dicit dn̄s exercituū. Malach. iij. Hic nominat septem conditiones peccatorum, que si uitentur, habebitis in iudicio iudicem & testem xp̄m pro uobis, al̄s erit contra uos, & poteritis dicere thema, Ille testimonium perhibebit de me. Primo dicit, Accedam ad uos in iudicio tanq̄ iudex, & ero testis uelox maleficis. Quilibet peccator faciens mala opera pōt dici maleficus gn̄alr̄. Sed proprio & stricto modo malefici sunt, q nō solum nocent sibijpsis, sed etiam toti cōitati, sicut sunt diuini, sortilegi, coniuratores, & potionatores, siue intoxicatores, qui si sustinentur in aliquo loco, tota illa patria destruetur, ex quo est notorium, qa processionaliter gentes recurrūt ad eos, & si sustinentur, ira dei est sup illā ciuitatē siue cōitatē. Secus de secretis quos deꝰ secrete dānabit, & terra erit sine piculo, qa ex quo peccatū est secretum, non cadit in iudicio hominum, sed in iudicio dei. Dauid. Iudica illos, da illis scd̄m opa eoꝝ & scd̄m nequitiā adinuētionū

tionum ipsorum. Dicũt id quod uolunt & nesciunt, qa tenebrosi sunt, sed diffamant aliquem, & ostendunt in speculo & ĩ ãphora &c. figuras &c. & sequitur diuisio inter uos, ꝓpter hoc non est petenda sanitas ab eis. Si tu haberes inimicum capitalem in hac uilla, recurreres ad eũ ĩ tuis necessitatibꝰ? clarũ est ꝙ non. Ita est de diuinis, q̷ cũ diabolo inimico capitali nostro hn̄t sua cõsilia. Ad dn̄m Iesum xp̄m recurratis in uestris necessitatibus, quia ipse potest dare sanitatem filijs &c. Precepit deus antiquitus dicens. Vir siue mulier in quibus phitonicus siue diuinationis fuerit spũs, morte moriantur. Domine & qua morte? an suspensionis, decapitationis, uel combustionis? Rn̄sio ꝙ non, sed lapidibus obruent eos, sanguis eorum sit super eos. Leuiti. xx. Quia qui moritur suspensus uel decapitatus &c. non nisi ab uno põt interfici. Sed quia diuinus nocet toti populo, uult deus ꝙ a toto ppl̃o occidatur. Ecce quare dicit, Accedã ad uos &c. usq; maleficis. Secundo dicit, accedã ad uos. Ista clausula debet addi cuilibet peccato, Accedam ad uos, &. ero testis uelox adulteris. Qui in mr̃imonio sunt, actũ matrimonialem facere pn̄t sine pc̄tõ, & etiã qn̄q; cum peccato & mortali & ueniali, & qn̄q; etiam cum merito. Sed quando uir cognoscit de aliq̃ alia muliere, uel ecõtra, hoc peccatum dicitur adulterium. Istud peccatũ est multum abhominabile, maxime quãdo est notoriũ, qa etiã nocet toti cõitati. Secus si sit secretum. Dicatur historia de Corinthijs quos Paulus conuerterat ad fidem, & post aliquot dies ira dei fuit super eos, quia habebant siccitates & mortalitates. Hec dicitur ira dei, q̷ nescierũt causam, quare & scripserunt apl̃o Paulo eorum necessitatem. Apostolus aũt per lr̃am rn̄dit eis, dicens, Nescitis qa modicum fermentum totam massam corrumpit. Et sequitur, Auferte malum ex uobis ipsis. *j.* Cor̃. v. Patet clare ꝙ sustinere adulterium notorium est destructi communitatis. Iõ uos rectores, q̷ portatis onus, debetis prouidere & facere ordinationem statim cum preconizatione[...] blica, & certis penis, ꝙ nulla putana [...] meretrix notoria posset esse nisi in bo[...]dello siue lupanari, & corrigãtur oĩa [...] pc̄tã. primo de meretricibꝰ in hospi[...] Lupanaria possunt sustineri, ut dicit [...] in lib. de ordine. ad uitãdũ maiora p[...] Sed lupanaria particularia que sunt i[...]queum, non sunt sustinenda, & morb[...] contagiosus est. Quãdo uxor uestra [...] filia uidet meretricem cũ homine g[...]lari, qd cogitabit? cito erit putana, uel [...] q; fieri posset putana. Iõ ad partem in [...] medium malorꝝ, & non in laqueum lu[...]naria erunt collocata, ne uxorati & cle[...]ci & religiosi uenientes ad hospitium [...]cidant in laqueum. Cogitate quale pc̄[...] est, qa xp̄s dedit uitã suam & sanguinẽ [...] saluaret aĩas, & uos ponitis ibi laque[...] utꝰ dãnẽtur. Secundo corrigatur pecc[...] clericorum de concubinis &c. Nisi [...] peccatum corrigatur dicit dn̄s, Acce[...] ad uos &c. usq; adulteris. Tertio dic[...] Accedã &c. usq; periuris. De isto pecca[...]to deꝰ reputat se ualde grauatũ qn̄ no[...]rie fit. Secus quando secrete, qa tunc [...] est periculum cõitati, sed quando no[...]rie iurant, renegant, & xp̄m despiciu[...] dicendo ṽba cõtra xp̄m, uirginẽ Ma[...] & sanctos, creditis ꝙ deꝰ surdꝰ sit & m[...]tus & cecus. Mirum est ꝙ nõ mittit p[...]gas ad destruendum nos, qa talia susti[...]mus. Si de dn̄o uel rege dicerentur ma[...]la, statim punirentur. Et de xp̄o sine co[...]rectione, Heu oẽs pn̄t dicere, imo inte[...] scutiferos aliqui prouocantur ut iure[...] & blasphement deum & beatam uirgin[...] Mariã & oẽs sc̄tõs, & tunc rident. Et e[...] pc̄tõ isto ueniunt siccitates, sterilitate[...] & mortalitates, & ira dei sup terrã & s[...]per habitatores terre. Sed diceret ali[...] q̃re sup me, qa ego nõ iuro &c. Rn̄sio. [...]cet nõ iuremꝰ oẽs, qa tñ sustinemꝰ, om[...] habemꝰ pc̄m̃ qn̄ aliquis iurat &c. oẽs [...]bemus resurgere contra eũ. O riba[...] interficiat &c. ac si lupus intraret ui[...] ad deuorãdũ pueros, nonne oẽs clam[...]rẽt ad lupũ, & nullꝰ curat de blasphem[...] cõtra deũ, imo ponũt in truffis qũ e[...] qui[...]

quis magnꝰ iurator, sciẽter ꝓuocant eũ ad irã ut iuret, ut ipi possint ridere de iuramẽtis illiꝰ. Iõ deꝰ de rectoribꝰ cõquerẽdo q hoc pctm̃ deberent corrigere, dicit, Dñatores ppl̃i mei inique agunt contra me dicit dñs, & iugiter tota die nomẽ meum blasphematur. Propᶦ hoc sciet ppl̃s meus nomẽ meũ in die illa, qa ego ipse qui loquebar, sup. ꝑcipiendo, Ecce assum. s. puniendo. Esa. lij. Quarto dicit, Accedam ad uos &c. usq; q calumniãtur mercedẽ mercenarij seruitoribus & ancillis & scutiferis, qñ cõpleto tẽpore seruitij petunt salarium, dñi calũniantur & faciunt placita &c. De isto pctõ multum grauatur deus ops, intm̃, ꝙ precepit per Thobiã dicẽs, Quicũq; tibi aliqd operatus fuerit, statim mercedẽ ei restitue, & merces mercenarij tui apud te oĩno nõ remaneat. Thob. iiij. Quinto dicit, Accedam ad uos &c. usq;, his qui humiliant uiduas & pupillos. Iã qñ mulier uel uxor aliqua perdit suum bonum uirum, remanet uidua, & filij quãdo perdunt patrem, remanent orphani, & tũc oẽs deberẽt iuuare. Sed mõ fit totũ oppositum. Dicunt mõ, non hñt defensorem, & cũ tali litera quã habeo, potero habere campũ, uineã, domũ &c. & pr̃ satisfecit sibi de debito, & non curauit de lr̃a, confidens de sua amicitia &c. Sed licet ꝑdiderint uirum & carnalẽ pr̃em, non tñ perdẽt uerꝶ pr̃em nec defensorem, qa deꝰ pr̃ orphanorꝶ, & sicut iudex uiduarum defendit eos. q dicit, Vidue & pupillo non nocebitis. Si leseritis eos, uociferabuntur ad me, & ego audiã clamorem eorꝶ & indignabitur furor meus, ꝑcutiãq; uos gladio, & erunt uxores uestre uidue, & filij uestri pupilli. Exodi. xxij. Iõ caueatis ab isto peccato. Iõ dicit, Accedã ad uos &c. Sexto dicitur, Accedam ad uos. usq; hic, qui opprimunt peregrinum. Peregrinꝰ dicitur uiator, qui portat modicũ prouisionis. Ita in hoc mundo peregrini dicuntur pauperes, quorꝶ quilibet põt dicere, aduena & peregrinꝰ sũ apdᵗ te. Cõtra illos q paupes istos opprimũt, deꝰ erit iudex & testis, maxime cõtra usurarios, q nihil sciũt facere, nisi cũ usuris. Si habẽt mutuare pauperibus, statĩ cũ usura mutuant. si uendũt plꝰ q̃ est, ꝑciũ cõdignũ recipiunt propter dilationẽ solutionis. si emunt, minus dant ꝓpter hoc, qa dant pecuniã prõptã. Dicat̃ cõtra illos q faciunt usurã de pãnis uẽdẽdo plꝰ, deinde ille q emit statim uẽdit pãnũ minꝰ. Dicatur ꝙ pctm̃ esset uẽdere qdᵗ nõ est suum. Ita tu uendis necessitatem alterius. Itẽ faciunt aliã crudelitatẽ cõtra paupes, qa emunt frumẽtũ cõtra pauperes, & abscõdũt sperantes ipm uendere ad pondus argenti. Vultis cognoscere quod pctm̃ est? Dicit scriptura, Qui abscõdit frumenta, maledicetur in ppl̃is, bñdictio autem sup caput uẽdentium. Prouer. xj. Septimo ait, accedam &c. usq; hic, nec timuerunt me dicit dominus. Modo audite defectum q mõ est in toto mundo, quia gentes habent uerecundiam & timorẽ corã gentibus, & non timẽt deũ, seruãt precepta & ordinationes dñorꝶ tpaliũ timore pene. s. qnq; solidorꝶ, & nõ timẽt frãgere precepta & non ordinationes dei, quas precepit seruare, non sub pena qnq; solidorũ, sed ꝑdẽdi oĩa mẽbra, & corpꝰ & animã, & dãnationẽ eternã, & tñ nullus timet. Iõ dicit xp̃s, Nolite timere eos q occidũt corpꝰ, aĩam aũt non possunt occidere, sed potius timete eũ q põt & aĩam & corpꝰ ꝑdere in gehennam. Matth. x.

Dñica intra octa. ascen. Sermo. iij.

Assumptꝰ est in celum, & sedet a dextris dei. Mar. ul. Verbũ propositũ ꝑ fundamento sermonis declarat excellentiam & altitudinẽ xp̃i, quãr̃ iquãtũ hõ fuit receptus & collocatus in celũ, dicẽs, Assumptus est in celũ, & sedet a dextris dei. Istud uerbum habet magnam difficultatem in theologia, qualiter xp̃s dicitur sedere ad dexterã dei inquantũ hõ. Pro cuius declaratione & materie ꝑdicande introductione, sciendũ ꝙ in substantijs spiritualibus nõ reputant̃ partes dextre uel sinistre ꝓprie loquẽdo. Dicit em̃. s. Th. & ꝓbat prima parte. q. l. ar. j. ꝙ ãgeli sunt

 incorpo-

incorporei, qa nõ sũt diuisibiles per partes, indiuisibiles em̃ sunt. Iõ in eis nõ inuenitur differentia partis dextre uel sinistre. Sed qcqd est ĩ eis, totũ põt dici dextra, qa pars sinistra dicitur minoris fortitudinis & ỽtutis, sed in angelis totũ est forte, & nihil debile. Sed differentia partis dextre & sinistre proprie solum inuenitur in creaturis corporalibus & sensitiuis, ut in hoĩb⁹ & aĩalib⁹, qa arbores & lapides non dicũtur habere partes dexteram & sinistram, qa equaliter hñt fortitudinẽ in qualibet parte, homines uero & iumẽta hñt maiorẽ fortitudinẽ & uirtutẽ in dextra q̃ in sinistra. Ideo dicit Salomõ, Leua eius sub capite meo, & dextera illius amplexabitur me tanq̃ res fortis & firma. Cañ. ij. Ergo dicit thema, Assũptus est in celũ, & sedet a dextris dei. Et etiã est articulus fidei, qui dicit, Ascendit ad celos, sedet ad dexteram dei p̃ris. si dicas cum pater in sua essentia & diuinitate sit substãtia spiritualis & indiuisibilis, quõ reperitur in ea pars dextra, cum in eo nõ sit sinistra, quia in eo nihil debile, sed est totus fortis & omnipotens? Rñdeo qd' in deo dextra sumitur similitudinarie & figuratiue. Verbi gratia. Sicut qñ ad aliquem magnum dominum ueniunt magne persone & notabiles. Iste dñs causa honoris ad dextrã suã facit stare honorabiliorẽ personã. Ita legitur de m̃re Salomonis. iij. Reg. ij. Positus est thron⁹ m̃ri regis que sedit ad dextram eius. Et post regem erat persona excellentior, ita qd' sedere ad dextrã signat h̃re excellẽtiam, honorem seu dignitatem sup oẽs alios. Et quia xp̃s est in excellẽtiori gl̃ia, honore, & dignitate in paradiso super omnes creaturas, ideo dicĩ sedere a dextris dei. Cum ergo dicit thema, Assumptus est in celũ, & sedet a dextris dei. Sensus est in maiori excellentia, honore & dignitate existit, & est maior omnibus creaturis. Sup hoc qd' dicitur in themate, sedet a dextris dei, fundabo materiam meã, quia articulus fidei dicit in singulari, sedet ad dexteram dei. Per oppositum thema dicit in plurali, sedet a dextris dei. Respondeo, quod ad dexteram dei sedere in singulari, notat summam excellentiam, qua loquitur articulus fidei, sed quia summa excellentia triplicatur in xp̃o.

Maiestas imperialis,
Dignitas pontificalis,
Autoritas iudicialis.

Ex his tribus excellẽtijs dicit thema Assumptus est in celum, & sedet a dextris dei. Prima ergo excellẽtia ex qua dicitur sedere a dextris dei, est maiestas imperialis. Imperator est em̃ maior dñs temporalis huius mundi, q est super omnes reges & principes dñs. Istam habuit in sua ascensione, quia oẽs creature spirituales q̃ corporales sunt sub eo. Et hoc apostolus dicit, Constituẽs ad dexteram suam in celestibus supra oẽm principatum & potestatẽ & uirtutẽ & dominationem, & omne nomen quod nominatur nõ solum in hoc seculo, sed etiam in futuro, sed omnia subiecit sub pedibus eius. ad Eph. j. de ista xp̃i imperiali maiestate dixit Dauid in ps. cij. Benedic anima mea dño. Dñs in celo parauit sedem suam, & regnum ipsius omnibus dñabitur. Non parauit. s. in terra humanitate sua. & qualiter parauit? Dico q per uirtutem humilitatis. Voluit em̃ humiliari infra omnes creaturas, ideo meruit exaltari sup oẽs creaturas secundum legem & regulam dicentẽ, Omnis qui se humiliat, exaltabitur. Luce. xviij. Creature sunt in triplici gradu, uel quia sunt ĩ celo ut angeli, uel in terra ut homines, uel in corde terre ut demones. Sub omnibus istis Christus uoluit se humiliare. In celo enim sunt nouem ordines angelorum.

Primus est ordo altior. s. seraphin, ubi sunt plures angeli q̃ homines in mũdo.
Secundus cherubin.
Tertius thronorum.
Quartus dominationum.
Quintus uirtutum.
Sextus potestatum.
Septimus principatuum.
Octauus archangelorum.
Nonus angelorum.

Xp̃s autem in die incarnationis sue humiliauit

miliauit se sub omnibus angelis descendens de cathedra eternitatis sue, & non assumpsit naturam angelorum, sed uenit in hūc mūdū ut radius solis, q non recedit a sole, & assumpsit naturam humanā ut radius solis, colorem uitri &c. Iō ait Dauid. Minuisti eū paulominus ab angelis, qa fuit passibilis scd'm humanitatem, & angeli sunt impassibiles. Secundo uoluit hūiliari sub hominibus. s. in sua uita & conuersatione, quia uixit ita pauper q nūq̄ aliquis homo fuit ita pauper. Primo in natiuitate, quia non in domo, sed in porticu, in uia publica nasci uoluit, non in lecto, sed in presepio reclinatus. Item nunq̄ uoluit habere domū, non camerā, nō cellā ppriā, sed inuitabatur ad dormiendū &c. Itē in fine uite sue uoluit humiliari, qa sagiōibus & ribaldis & latronib' fit processus anteq̄ sententientur, sed nō sic est factū de xpo, quia iudicatus fuit sine processu. Ideo Dauid in persona sua dixit, Ego aūt sum uermis, & non homo, opprobrium hoīm, & abiectio plebis. ps. xxj. Licet esset homo, tñ non tractabatur ut homo, sed ut uermis despectus calcabatur ita xp̄s in sua passione. Tertio uoluit humiliari sub demonibus, quia permisit se tentari a diabolo, qui tentauit cū de peccato gule. Secundo de peccato uane glorie. Tertio de peccato auaricie. Matt. iiij. Sed diabolus fuit uictus. Fiat ergo ratio. Sic secundum legem diuinā, Omnis q se humiliat exaltabitur, & quāto plus se humiliat, tanto magis exaltat, & quia xp̄s fuit tm̄ humiliatus, ut dictum est, ideo parauit in celo sedē suā. s. p humilitatē. Autoritas. Humiliauit semetipsum fact' obediens &c. usq; dei p̄ris. ad Phil. ij. moraliter hic nota per talem cōsequētiā, Si dn̄s Iesus xp̄s ut cōsequeretur tantā gloriam, uoluit in hoc mūdo tm̄ humiliari, q̄to magis nos, q respectu sue maiestatis non sumus nisi u'mes putridi? Si cupimus habere cathedrā in paradiso, debemus nos humiliare & obedire Christiani prelatis, filij parentibus, discipuli magistris, iuuenes senibus, uxores uiris suis, non contra deum, soci' socio, & sic de alijs. Not. exemplum de euangelio. Xp̄s semel uenit in quādam domum fessus ex itinere, & sedebat, apl'i aūt fecerunt sibi questionē dicētes, Quis putas maior est ī regno celorum? Mat. xviij. quia nos non scimus eam determinare. Et xp̄s, Bn̄ placet mihi qd' de istis disputatis, & uolens eis clare determinare questionem, uocauit unū puerū qui erat ibi. Dicitur q fuit sctūs Marcialis. & statuit eum in medio eorum, & dixit, Quicūq; humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno celorum. Mat. xvij. Maioritatem glie de' statuit in illo qd' quilibet pōt habere. Si autem cōstituisset in dn̄io, dicēdo, Quicūq; erit maior dn̄s in hoc mundo, erit maior ī paradiso, qd fecissent pauperes? Idē de maioritate in scientia, qd fecissent simplices & ignorātes? Idem de maioritate in fortitudine, qd dixissent debiles? Sed istis dimissis maioritatem glorie constituit in hoc quod quilibet pōt habere. s. in humilitate, que maxime in corde consistit. Humiliemus nos & dimittamus inflationes cordis & diuitias, remittendo iniurias inimicis. Apl's Petrus, Omnes inuicem humilitatē insinuate, quia de' sup bis resistit, humilibus autem dat gratiā. j. Pet. v. & Iac. iiij. Secunda xp̄i excellentia, qua dicitur sedere dignitas pontificalis. Iam scitis q inter omnes prelatos ec cl'ie papa est maior, istam dignitatem habet xp̄s. De hoc Dauid. ps. cix. Dixit dn̄s dn̄o meo, sede a dextris meis. subdit pro qua causa. Tu es sacerdos ineternum secundum ordinem Melchisedech. Null' papa habet dignitatem papalem, nisi ad uitā, xp̄s aūt ineternum. Not. scd'm ordinem Melchisedech, nō scd'm ordinē Aaron, sed scd'm ordinē Melchisedech, qui in lege nature erat simul rex & sacerdos ualde deuotus, qui obtulit panem & uinum in sacrificio, ut legit Gen̄. xiiij. Nota historiam de Abraham qui cū ccc. & xviij. scutiferis uicit quatuor reges, propter qd' Melchisedech obtulit panem & uinū. ex quo ītellexit Abrahā qd' xp̄s messias debuit instituere sacrificium in ma-

teria panis & uini, & flexit genua & Melchisedech bñdixit ei, & ait, Bñdictus Abraã deo altissimo q creauit celũ & terrã. Nota ꝙ sacrificiũ Melchisedech figurabat sacrificiũ qđ xp̄s ĩstituit, & ꝙ Melchisedech nõ obtulit sacrificiũ q̃usq; Abraã habuit uictoriã de istis quatuor regibus, innuitur hic moraliter, ꝙ licet oẽs tenemur cõicare in pascha, tñ oportet nos primo habere uictoriam de quatuor regibus.s.de quatuor passionib⁹, ex quibus ueniunt omnia pctã que facim⁹. Primus est amor ĩordinatus, q bellat, & multos uincit, & captiuat, sed uincitur a nobis, qñ pro nulla re mũdi hõ facit contra deum. Verbi gratia. Parentes diligunt filios, auisetis uos, ꝙ ex isto amore inordinato non faciatis aliquid contra deum, eundo ad demones ut sanentur, uel faciendo usuras ut ditentur &c. Itẽ filij diligunt parentes, uir uxorem, & econuerso, attendatis ne propter hoc faciatis cõtra deũ. Et si diligitis diuitias, honores, dignitates, attendatis ne propter hoc faciatis cõtra deũ. Scđs rex est timor inordinatus de amicis. Verbi grã, Si aliquis amicus uel consanguineus uester ꝓ aliquo crimine sit captus, & uos estis uocatus per iudicẽ sub iuramẽto ut testis, & uos scitis ueritatẽ, & uos timore punitionis eius iuratis false, uictus estis & captiu⁹ diaboli. Si dicitis ueritatẽ, estis uictor, qa nemo timore debet iurare false. Plus debetis timere deũ q̃ aliqd aliud. Idem de illis q timore gentiũ obloquẽtiũ nolunt parcere inimicis, cum dñs precipiat oppositũ. Tertius rex est placẽtia corporalis.s.comedẽdi, bibẽdi, & dormiẽdi, caueatis ne ex his faciatis cõtra deũ, sed sitis uictores. Quartus rex est tristitia. Aliqui tristantur de amissione amicoꝝ uel pueroꝝ innocentiũ, de qb⁹ est gaudendũ qñ moriũť, qa tales uia recta uadũt ad paradisum. Aliqui tristãtur de amissione bonorũ &c. talis tristitia multos & multas captiuat in carcerem inferni. Iste rex uincitur per bonã patientiam. Post uictoriã habitã de istis quatuor regibus potestis cõicare, & Melchisedech .i. sacerdos dei altissimi offeret uobis panem & ui-nũ.i.corp⁹ xp̄i, q est panis ãgelorũ.io... pl̄s dicit, Probet aũt seip̄m hõ, & sic de-ne illo edat, & de calice bibat.j. Co... Tertia xp̄i excellẽtia, qua sedet a dex... dei, est autoritas iudicialis. Iã scitis q... iudicio sedet iudex eminenter inter... tes, ita xp̄s in die iudicij sedebit in thr...no ad iudicandum. De hoc Ioan.apo... Vidi thronum magnũ cãdidũ, & sede... sup eũ, a cui⁹ cõspectu fugit tra & ce... & locus nõ est inuẽt⁹ ab eis. Et uidi m...tuos magnos & pusillos stãtes in cõspe...ctu throni. Et libri aperti sunt. & alius li...ber apertus est, q est liber uite. & iudica...ti sunt mortui ex his q̃ scripta erant i li...bris scđm opera ipsorũ. Not. quatuor dicit. Primo ibi, Vidi thronũ, usq; sup... Quia Iesus xp̄s in die iudicij sedẽs in ca...thedra iudicabit dãs unicuiq; scđm o... sua, pctõribus impenitentibus dabit da...mnationẽ, bonis aũt dabit saluationẽ e...ternã. Autori. Filius hoĩs uẽturus est... gl̄ia pr̄is sui cum angelis suis, & tunc re...det unicuiq; scđm opera eius. Mat. x... Scđo ibi, cũ dicit, A cuius conspectu fu...git terra, usq; ab eis. Ecce mundi con...gratio, qa cõis est sñia oĩm doctorum... añ diem iudicij erit conflagratio, & t... terra & celum fugient, quantum ad q...litates, quas mõ habent. Vñ ait dñs, C...lũ & terra trãsibunt. Luc.xxj. Tertio ib... mortuos, usq; throni. Ecce mortuoru... resurrectio. Post cõflagrationem ille q... ex nihilo cuncta creauit mortuos susc...tabit, & ueniẽt audire sñiam saluation... uel damnationis. Cogitate in ista die q...tus timor, & metus erit in omnibus. I... orando dicebat btũs Grego. Presta que...sumus omnipotens deus, ut unigeniti tuũ, quem redemptorẽ nostrũ leti susce...pimus, uenientẽ quoq; iudicem sec... uideamus. Quarto ibi, & libri apti sunt... Ecce meritorum retributio. Dicunt doctores, glose, & postille, ꝙ isti libri sun... conscientie, qui mõ sunt libri clausi, q... nullus potest ibi legere, nisi tuipse & d...us, ibi enim scribuntur omnia bona & mala que facimus, & in iudicio aperien...

tur,ita ꝙ uirtutē diuina quilibet poterit ibi legere. Boni laudabuntur. dicetur, O q̄ bonus ille fuit, licet superius iret optime indutus, tamen ad intra portabat cilicium,& sic de alijs. Mali aūt uituperabūtur, dicendo primo de religiosis, O de falsarijs, uidebatur deuotus, & ecce totū erat hypocrisis, & sic de alijs. O quāta mala abscondita reperientur. Iō apl's, Nolite ante tp̄s iudicare quoadusq; ueniat dn̄s, qui illuminabit absc̄odita tenebrarū, & manifestabit consilia cordiū, & tunc laus erit unicuiq;.s. bono,& uituperium unicuiq; malo.j. Cor.iiij. Ecce qualiter xp̄s habet autoritatē iudicialem. De hoc Dauid, Parauit in iudicio thronum suum,& ipse iudicabit orbem terre in equitate, iudicabit populos in iustitia. p̄s. ix. Nota parauit.s. quādo fuit iudicatus. Iob. xxxvj. Causa tua quasi impij iudicata est, causam iudiciumq; recipies. Patet ergo quare dicitur, Assumptus est in celum & sedet a dextris dei &c.

Dominica intra octauas assensionis.
Sermo quartus.

QVi crediderit & baptizatus fuerit, saluus erit. Marc. ult. Quia multi sumunt occasionē male uiuendi ex uerbo proposito ipsum male intelligendo, iō ad corrigendum uitam & pc̄tā mala, uolo ipsum nunc declarare. Sed primo salutetur uirgo Maria. Hoc uerbum est de ultimis q̄ xp̄s dixit in hoc mundo in die ascensionis. Qn̄ debuit in die ascensionis de hoc mūdo recedere dixit, Qui crediderit & baptizatus &c. Dicunt ergo illi q nō intelligunt hoc uerbū, Certū est, ꝙ xp̄s ponit saluationem in duobus.s. in credentia,& in baptismo. Cum dixerit, Qui crediderit &c. Quare ergo uos fratres & sacerdotes tm̄ restringitis, dicētes ꝙ oportet facere pn̄iam, cōteri, cōfiteri, restituere, remittere, audire missas, sermones, orare,& hmōi? Quare uos tot imponitis, cū xp̄s fecerit uiā paradisi leuē, cū det intelligere ꝙ sufficit ad salutem, ꝙ hō habeat fidē in corde,& sit baptizatus. Et sic dāt se pc̄tis & male uite, dicēdo, ex q̄ ego habeo fidē,& sum baptizatus, sufficit, saluꝰ ero, qa xp̄s bn̄ sciebat quid est necessariū ad saluationē. Ecce quō male intelligunt uerbū, Qui crediderit &c. Iō pro declaratiōe sciēdū, ꝙ ista duo uerba, crediderit,& baptizatꝰ fuerit, sunt futuri tēporis. coniūctiui modi, & hn̄t duo tp̄a.s. p̄teritū tp̄s, & futurū. Si āt cū dicit q crediderit & baptizatus fuerit, intelligatur de tēpore p̄terito, solū hoc est falsum,& etiā error, qa tūc oporteret cōcedere ꝙ Iudas esset saluꝰ, qa credidit,& per xp̄m baptizatus fuit cū alijs apl'is. Tunc posito ꝙ aliquis xp̄ianus habuerit fidē catholicā in corde, & baptizatꝰ fuerit, sed post inter Agarenos abnegat fidē,& moritur, nonne talis dānat?imo.& cui dubiū? Nō ergo intelligit de p̄terito, sed de futuro tp̄e q crediderit, hoc est in hora mortis fidē catholicā,& in corde habuerit,& baptizatus.i. ī hora mortis, mūdiciā baptismalem habuerit, saluus erit. Quid eñ est esse baptizatū, nisi a pc̄tis esse mundatū? Qui ergo in hora mortis inuenitur ī credentia diuinali & mundicia baptismali, saluus erit. Non eñ sufficit credidisse, & baptizatum fuisse. Oēs nos xp̄iani iā sumus per baptismū mūdati, sed non sumꝰ oēs mūdi. Nota ad hoc sīitudinē de rege, q in sua ciuitate preconizauit, dicēs, Quicūq; mihi fidelis fuerit, mecū prādebit. Et fuit quidā rusticus regi fidelis, qui audita p̄conizatione bono mane manus lauit. Deinde iuit ad agrum seu hortū, & usq; ad horam prandij reuoluit hinc & inde stercus. Hora autem prandij quando audiuit trōpetas, ipe cito uenit ad prādiū, sed quando rex uidit manus suas immundas, fecit eū puniri, siue fecit eū suspēdi. Ita in proposito rex nr̄ dn̄s noster Iesus Christus inuitauit nos oēs ad nuptias paradisi dicēs, Qui crediderit &c. & mane lauamus nos, scilicet cū sumus pueri in baptismo, sed post reuoluendo stercus peccatorum, sordidamur in manibus tāgendo &c. in oculis respiciēdo, in ore loquendo, & in gula, finaliter in toto corpore. Ideo oportet iterū ablue-

re nõ per baptiſmum, quia niſi ſemel habet efficaciã. Ideo oportet ut per pnĩam mundemur. Iõ xp̃s, Pnĩam agite, appropĩquabit &c. Mat. iiij. Ecce quõ ſunt decepti qui dicunt hic, Qui crediderit &c. Iõ dicit ſcript. qui baptizatur a mortuo. i. a pc̃tõ mortali, & iterũ tangit mortuũ, qd prodeſt lauatio eius? Eccle. xxxiiij. Not. Quid prodeſt lauatio eius? quaſi dicat nihil. Intellectus uer⁹ eſt iſte, qui crediderit. ſ. in fine, in hora mortis, & baptizatus fuerit, idẽ de futuro. ſ. in fine, ſalu⁹ erit. Patet thema. Et ſic ſum in materia predicanda. Modo ſuper iſto uerbo ad Hebreos. vj. Baptiſmatum doctrine, ſupple ſunt. tangunt gloſe quinq; baptiſmata ad ſaluationem hominum.

Primus eſt de aqua baptiſmali.
Secundus de gratia ſpirituali.
Tertius de ſanguine materiali.
Quartus de mĩa penitentiali.
Quintus de igne purgatoriali.

Et de quolibet iſtorum põt dici thema, Qui crediderit, & baptizatus fuerit. ſ. aliquo iſtorum modorũ, ſalu⁹ erit. Dico ꝙ primus baptiſmus eſt aqua ſacramentalis. Iſte aũt eſt primus & principalior, & communior alijs, & primum eccleſie ſacramentum. Iſti mundãtur, nõ ſolũ pueri, peccato originali, ſed & Iudei adulti, & alij infideles ab oĩbus peccatis & culpa & pena, etiã ſi haberent omnia peccata mundi. & de hoc uide ſanctum Thomã in. iiij. diſtĩctione. iiij. ubi dicit, quod paruuli mundantur ab originali, & dantur eis uirtutes infuſe. Adultis ṽo fit remiſsio culpe & pene, niſi ficte accedant. De iſto baptiſmo dicit articul⁹ fidei, Cõfiteor unũ baptiſma in remiſsionẽ pc̃tõrũ. Si autem dicatur, Vos frater dicitis ꝙ tantũ ſunt quinq; baptiſmata, articul⁹ fidei non ponit niſi unum, dicens, Confiteor unum baptiſma &c. Rñdeo ꝙ articulus fidei ſolum loquitur de baptiſmo aque, qui dicitur eſſe unus triplici ratione, ſcilicet propter unitatem materie, ꝓpter unitatem forme, & propter unitatẽ uſus. De primo unitas materie huius, eſt aqua naturalis, quia cum aqua artificiali uel roſacea non põt dari baptiſmus, oportet ꝙ deť cũ aqua naturali, ſit de fõte, flumine, puteo, uel mari. ostendit xp̃s in ſuo baptiſmo, qui non aqua artificiali, ſed naturali baptizari uoluit. Autoritas. Saluator noſter aqs Iordanis baptizari uoluit, ut tactu ſue diſsime carnis uim regeneratiuã conferret omnibus aquis, ſupple naturalibus non eſt niſi una ſpecie. Secundo dicitur unũ, propter unitatem forme, que eſt iſta, Ego te baptizo in nomine patris & filij & ſpũſſancti, ibi nõ mutãdo nec addendo uel minuendo. Auiſent hic clerici etiã uetule, q̃ aliqñ baptizant propter periculum, & alique neſcientes formam dicunt, Ego te baptizo in nomine ſctẽ trinitatis &c. Nota de uetula q̃ dixit ſe baptizaſſe illum magiſtrum in theolog. Hanc formam oſtendit xp̃s qñ debuit in celũ aſcẽdere, dicẽs, Eũtes docete oẽs gentes, baptizantes eos in nomine patris & filij & ſpũſſancti. Mat. xxviij. Tertio dicitur unum, propter uſum ſiue practicam quam ſeruamus, quia non datur niſi ſemel, eo ꝙ repſentat paſsionẽ xp̃i & mortẽ, qui ſolũ ſemel fuit mortu⁹. Hãc rõnẽ tãgit ap̃ls di. xp̃s reſurgens ex mortuis iam nõ moriť, mors illi ultra nõ dñabit. Quod eñ mortuus eſt, pc̃tõ mortu⁹ eſt ſemel, ꝙ aũt uiuit, uiuit deo. ad Ro. vj. Ecce quare dicit articul⁹ fidei, Cõfiteor unum baptiſma in remiſsionẽ pc̃tõrũ. Iõ Act. legiť, ꝙ cũ Petr⁹ p̃dicaſſet, Iudei cõpuncti dixerť ap̃lis, Quid faciem⁹ uiri fr̃es? Et ait Petrus di. Pnĩam agite, & baptizetur unuſqſq; ueſtrũ in noĩe Ieſu xp̃i in remiſsionẽ pc̃tõrũ. i. in fide Ieſu xp̃i. De iſto baptiſmo dicit the. Qui crediderit. ſ. in hora mortis, & baptizatus fuerit, ſaluus erit. Secundo baptiſmus eſt de gr̃a ſpũ. Qñ infidelis cupit baptizari, & nõ habet oportunitatem, nec ipſemet põt ſe baptizare, oportet eñ ab alio baptizari & recipere baptiſmũ. Quia ſicut nullus poſſet ſeipſum generare, nec etiã baptizare cũ ſit alia generatio, & moritur cum tali deſiderio, dico ꝙ baptizatus eſt non baptiſmo fluminis, ſed flaminis. i. ſpũſſancti.

bapti-

baptismo spirituali in fonte spũssancti. Deisto Autoritas. Ioannes baptizauit aqua, ecce primũ. uos aũt baptizabimini spũsancto, ecce scđ'm. Act.j. Nota ꝙ iste baptismus scđ's non est tante efficacie sicut primus, sed saluat hoĩem scđ'm quantitatẽ fidei & deuotionis. Primus eñ dat characterem indelebilem, qui est quidã ornat⁹, quasi stellam habens in fronte, ex hoc singularem gloriam habent in paradiso, ubi cognoscitur statim, dũ aĩa ĩtrat celum, si iste fuisti baptizatus, & non ex isto charactere. Item quia primus baptism⁹ remittit oĩa pctã nõ solũ a culpa, sed etiam a pena. Iste aũt scđ's dat remissionẽ pctõrũ a culpa, sed non a pena, nisi secundũ quãtitatẽ fidei & deuotionis. Nota miraculum qđ legitur in uita btĩ Martini de catechumeno mortuo p eũ resuscitato, qui dixit se fuisse ductũ per uias tenebrosas ad purgatorium. Sed orationib⁹ beati Martini fuit suscitatus, qui p eo flens orabat dubitando, ne esset damnatus. Iste scđ's baptismus grẽ spũalis dat nobis etiam xp̃ianis magnam consolationẽ. Vñ si aliquis nostrum dubitaret dicens, O miser, quid scio ego si sum bene baptizatus, quia forte fui baptizatus ab ignorante, siue a uetula &c. iõ quid erit de aĩa mea? Iõ ecce consolatio. Posito casu ꝙ baptizãs errauit in forma uel in intentione, sed tu nescis, qa si scires, decetero faceres te baptizari. hoc sufficit, & iã es baptizatus baptismo flaminis. Hec declaratio abstrahit ab illa autoritate apl̃i.ij.ad Cor.viij. Si eñ uoluntas prompta est, secũdum id qđ habet accepta est, nõ scđ'm id qđ nõ habet. Nota, Volũtas prõpta est.s. desiderando illđ qđ nõ habet: accepta est, sup. apud deũ scđ'm illud qđ habet.s. desideriũ uel promptitudinem. Iõ nullus debet iterũ baptizari, nisi esset certus ꝙ nõ esset baptizatus. Sed de pueris paruis, qui non habent liberũ arbitrium nec uoluntatem, est periculum. Vnde si puer qui portatur ad baptismũ, moreretur in uia, non saluatur. Rõ, quia non habet uoluntatem. Si dicatur, Nunquid saluatur in fide parentum? Dico ꝙ non, nisi recipiat baptismum, quia non habet prõptitudinẽ uoluntatis. Iõ multũ debẽt cauere mulieres ne pueri morientur sine baptismo. Sed si adultus Iudeus uel Agarenus uadens ad baptismum recta intentione & nõ ficta moritur ĩ uia, talis saluatur propter proptitudinẽ uolũtatis. Iõ xp̃s, Ego sitienti.i. ardenter desideranti dabo de fonte aque uiue gratis. Apoc.xxj. De isto dicit thema. Qui crediderit & baptizatus fuerit, non solũ baptismo fluminis, sed etiã flaminis, salu⁹ erit. Tertius est de sanguine martyriali. Qñ eñ non baptizatus baptismo aque interficitur propter xp̃m, saluatur, ut patet de rhetorib⁹ adductis ad disputandũ cũ beata Katherina. Dic historiã, & quõ sine dolore mortui sunt. De hoc baptismo dicit xp̃s martyribus, Calicem qdem quẽ ego bibo, bibetis, & baptismo quo ego baptizor, baptizabimini. Mat.x. Nota calicem.i. passionẽ, qa sicut calix continet certã mẽsurã, sic in passione martyrum nihil fiebat sine mensura, sed scđ'm mensurã certã a deo ordinatã. Iste baptismus est minor in aliq. Minor est in hoc, quia non dat characterem ut primus. Vñ illi, licet rhetores non habent characterẽ, sed est maior in hoc, quia nõ solũ purificat ut baptismus aque a culpis & penis, sed etiã sctĩficat creaturã, ita ut de ea fiat festum. Iõ Ioã. Beati qui lauãt stolas suas in sanguine agni, ut sit ptãs eorũ in ligno uite, & per portas intrent ciuitatẽ. Apoc.xxij. Nota, Beati qui lauant stolas suas.i. corpora sua. Ratio, quia sicut uestis cooperit corpus, ita corpus cooperit animam in sanguine agni. Quare non dicit in sanguine proprio? Rñsio, quia modicũ ualet effundere sanguinẽ propriũ, quia cũ sit infectus peccatis, nõ posset lauare aĩam, oportet ergo lauare in sanguine agni. Iõ de martyribus dicitur, Hi sũt qui uenerunt ex magna tribulatione, & lauerunt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni. Apo.vij. Sed quid si aliquis pro xp̃o moritur, & non occiditur, & non effundit sanguinẽ, quia suspenditur, uel submergitur, uel suffocatꝰ, uel fa-

me morit, nunquid est martyr? Dico q̄ sic, qa in sanguine.i. ꝑ fide xpi morit. Itē ut sit ptās eorū in ligno uite.sup. ad accipiendū fructus eius. Lignū uite est xp̄s, qa facit fruct⁹ totius scientie, gaudij, & letitie, charitatis, & sanctitatis, & eterne uite. Et per portas.i.uirtutes intrent in ciuitatē.s.celestē, nō dicitur ꝑ portā in singulari, sed per portas in plurali, ad ondēdū q̄ nō solū fiunt martyres illi qui occidūtur ꝑ fide xp̄i, sed etiam pro quacunq; uirtute uel iustitia manutenenda. Vñ Ioā.baptista martyr est, qa ecclesia dicit, Prepotēs martyr, heremiq; cultor, tñ nō ꝑ fide, qa multa questio sibi fiebat de fide, sed pro uirtute castitatis, qa reprehēdit Herodē de luxuria, mortu⁹ est & decapitatus. Mar.vj. O quot martyres essēt in hoc mūdo, si uellent. Verbi gratia. Qñ aliquis uideret aliquem deum blasphemantē, etiā dñm uel regē, & aliquis reprehenderet eū, si occideretur, martyr efficeretur cū Ioāne, quia maiorem rōnem habet martyrij q̄ Ioānes, quia pl⁹ peccat blasphemator, q̄ fornicator. Item si quis occiditur, quia defendit cōitatem, iuste martyr est. Itē si dñs occidit scutiferū, qa non uult uocare meretricem &c. martyr est, & per portā castitatis intrat ciuitatē paradisi. Idem de muliere maritata nolēte consentire uiro eam indebite &c. Idē de notario uel teste nolente facere falsū instr̄m, & occiditur, martyr efficitur, & per portam iusticie intrat ciuitatē celestē. Ecce quar̄ dicit per portas.i. ꝟtutes. De isto dicit the. Qui crediderit, & baptizat⁹ fuerit &c. Quart⁹ est de misericordia pn̄iali. Ista oporteret nos baptizari qa licet fuerim⁹ baptizati baptismo flumīs, tñ postea facim⁹ tot pc̄tā, q̄ maculamus nos turpiter, tā corpus, q̄ animā. Iō non habemus aliud remedium nisi mīe pn̄iar̄.s.in corde conteri de peccatis, recipere ꝓpositū decetero non peccandi, & debemus recipere ꝓpositū confitēdi. Et cū una gutta lachrymarum plus faciet & lauabit, q̄ cum tota aqua maris, & tūc restat pena ī purgatorio. Dicitur baptism⁹ mīe penitentialis, quia ista anima peccatrix lauatur in fonte mīe dei. De isto dicit scriptura in figura Iudith, Exibat Iudith noctibus in uallē Bethulie, & baptizabat se in fonte. Iudith. xij. Nota, Iudith.i. confessio scd'm interpretatiō Hebraicā, exibat noctib⁹. Noctes in scriptura significant peccata, sed dies g[ratiā] & bonā uitā. Qui ambulat in tene[bris] nescit quo uadit. Ergo ambulate, d[um] lucem habetis, ut non tenebre uos co[m]prehendant. Io.xij. Exibat ergo noct[ibus] s.ad cogitandum pc̄tā cum dolore & co[n]tritione. Et concordat Dauid dicens, [La]boraui in gemitu meo, lauabo per singulas noctes lectū. glosa, per singula p[ec]cata. Nota, quia si quis peniteret de [uno] peccato & nō de alio, nihil ualet. Iō co[n]fessor debet interrogare a confitent[e] peccatore, & penitemini de omnib⁹ [tuis] peccatis. si dicit, sic, nisi de tali, & tali, [ni]hil ualet, nec est absoluendus. Nota [uallē] Bethulie.i.penitentie, nō dicit in [mon]tem, quia pn̄ia requirit humilitatē, [ut] patet in operibus pn̄ie. Primo in con[tri]tione, in qua cor leonis per superbi[am] restringit, ꝑ humilitatem, & peccator [con]tritus dicit, O miser, quid erit de me? [Con]tritio si uera est, non est sine humilita[te]. Secūdo in confessione humiliando se quantūcūq; sit magnus dñs, flexis ge[nibus] debet confiteri. Item dicēdo ma[la] peccata sua, quasi se diffamando. Ecce ualle Bethulie. Idem de alijs operib⁹ [pn̄ie] que omnia humilitatem important. [Item] oratio genibus flexis. Ieiunium hum[iliat] corpus, eleemosyna bursam, remiss[io] [in]iuriam &c. Ecce qualiter humilitas pe[ni]tentie est fons diuine mīe, animam p[uri]ficans, ergo lauamini.s.per pn̄iam, m[un]di estote, auferte malum cogitation[um] uestrarum ab oculis meis. Esa.j. De [isto] dicit thema, Qui crediderit &c. Quin[tus] est de igne purgatorij. Dicūt aliqui ign[o]rantes q̄ ultra mare sunt gentes que ba[p]tizantur igne. Hoc nihil ualet, quia C[hristus] in hoc mundo non instituit baptism[um] ignis, sed aque. Sed ex sua nimia miseri[cordia] cordia in alio mundo instituit baptism[um] ignis purgatorij, ubi baptizantur pe[ni]ten[tes]

tentes,qui non peracta penitentia cōdigna decedunt.ubi grā. Qn̄ moritur penitens,qui de peccatis habuit contritionē,sed non tātā sicut pc̄tā sua meruerūt, ad dimisionē culpe & pene,q̄ fuit confessus &c.& moritur,statim anima ducitur ad iudiciū,& dicit xp̄s angelo,Baptizetur in fonte ignis purgatorij, ut mundetur a maculis. Nota modū qualr ab angelo tanq̄ a sacerdote immergitur &c. De isto autoritas.dicebat Io. Ego quidē baptizo uos in aqua,qui aūt post me uēturus est,fortior me est,ipse uos baptizabit in sp̄ūsc̄tō & igni.Mat.iij.Nota fortior,quia iste baptismus ignis ualde est penalis. Ipse.s.xp̄s uos baptizabit in spiritusancto, qa gratia est spiritussancti, ꝙ in alio mūdo habeamus locū penitentie ignis & per ignē. Scd'm grammaticā antiquā, dicebatur igne uel igni in ablatiuo. Iō pn̄t dicere aīe, qn̄ exeunt de isto baptismo ignis purgatoriał, Transiuim⁹ ꝑ ignē & aquā,& eduxisti nos in refrigeriū.ps.lxv.No.ꝑ ignē & aquā.quare primo ponit ignē,cū pri⁹ baptizet aqua? Rn̄ deo, qa ignis est fortior & principalior. Ideo de potioribus prior est speculatio. Nota ꝙ solū Christiani intrāt purgatorium. De isto dicit thema, Qui cre.&c.

Dn̄ica.intra octa.ascē.dn̄i.Sermo.v.

IN oībus honorificetur de⁹.Habetur uerbū istud originalit.j. Pe.iiij.& recitatiue in ep̄la currētis dn̄ice.Hoc uerbū īdiget una breui declaratione. Pro qua sciendū est ꝙ dicunt oēs sancti doctores loquentes de mundi creatione, Deus creauit mundum duplici ratione.Prima ex parte hominum fuit necessitas & utilitas.Secunda ex parte dei & principalis fuit pro honore & gloria sua.De prima sciebat de⁹, ꝙ homines indigebant loco firmo, ad habitandum, laborādum, seminandum, colligendum, nutriendum iumenta.ꝓpter hoc creauit deus terram. Item sciebat ꝙ homines indigebant aqua ad lauādum,bibendum, nauigandum, &c.Ideo creauit deus mare & fontes & flumina. Itē qa habebāt respirare, iō fecit aerem. Idem de igne ad calefaciendum & ad ꝑparandum alimenta &c. Item quia indigebamus lumine, fecit solem pro die, lunam & stellas pro nocte. Idem sciens ꝙ terra nō germinaret sine influentijs, ideo fecit planetas. Item sciens ꝙ morimur,fecit celū pro bonis,& carcerem inferni ꝓ malis. Istā primā rōnē tāgit scriptura di. Siue mūd⁹,siue uita, siue mors, siue pn̄tia,siue futura, oīa eīn nostra sūt. j.Coꝝ.iij. O q̄tū debem⁹ ipm diligere, quia tm̄ fecit ꝓ nobis. De scd'a ratione principali.s.pro honore & glia sua,ut in mundi creatione cognoscatur eius potentia diuina,quia qui talia ex nihilo fecit,potens est.Item ut cognoscatur eius sapientia in mundi gubernatione. Item ei⁹ clemētia in oī prouisione.Itē ei⁹ mīa in bonorū premiatione.Et ei⁹ iustitia in malorum damnatione. Ecce scd'a ratio principalis,quare creauit deus omnia,ut a nobis laudetur,honoretur,& glorificetur.No.ad hoc similitudinē de potentissimo rege habente palatium ꝓ se, sed gētes sue nō habebāt domos, uillas, uel ciuitates,sed uiuebāt in nemoribus,q̄ suis ꝓprijs sumptibus edificauit eis unā pulchrā ciuitatē duplici rōne. Prima ꝓpter necessitatē & utilitatē gētiū suaꝝ.Sed secūda ꝓ honore suo.Ita etiā de deo dicimus,qui habebat palatiū sue eternitatis, ubi habitabat,sed ꝓ nobis creauit celum & terram &c.ꝓ honore suo,ut ostēderet suā mīam abundantē, & iustitiam rigorosam,ideo dicit scriptura,regi seculorū īmortali,inuisibili,soli deo honor & gloria.j. Tim.j. Vtilitas est hominū, sed honor & gloria sunt dei.Ideo sicut deus nō tangit partem nostrā, sed totam utilitatem dimittit nobis, ita etiam nos nō tangam⁹ partem suam, querentes etiam honorem seu gloriam nostram,sed dei, qa soli deo debetur honor & gloria. iō dicit thema,In omnibus honorificeł deus. Patet the. Occasione huius uerbi, amore uestri quesiui in sacra scriptura, que sunt & quot,in quibus debemus deū honorare.Et īueni ꝙ sūt quatuor in sūma.

Primus debemus dare deo de corde amorem supernalem.

Secundo de ore laudem temporalē.

Tertio de corpore rigorem uirtualē.

Quarto de bonis exterioribus principalitatem.

Et de istis quatuor loquitur thema di. In omnib⁹,s.up.bonis, honorificeī deus. Dico eñ primo &c. Licet eñ debeamus diligere patrē & matrē,sorores,parētes, & amicos, uitā propriā & famam, super oīa tñ diligendus est deus,quia diuino amori non est preponēdus amor alicuius rei create,nec patris nec matris &c. Sed amor creatoris sit in corde,quasi oleum in lāpade,qa debet oīb⁹ dilectionib⁹ supernatare. Si uis bñ soluere debitū deo, facias ꝙ amor pr̄is & matris &c. sit ī corde tuo, ut aqua frigida nō supnatādo. Amor autem dei sit ut oleum in lampade calidū & natās,al's non soluis deo. Ecce qd dicit ipsemet, Qui amat patrē uel matrē plusq̄ me,nō est me dign⁹.sup. habere in hoc mundo p gr̄am & bñdictionē, nec in alio p gloriā & saluationem. Et q amat filium & filiam super me,nō est me dign⁹. Mat.x. Questio moralis.Diceret aliquis,pater ego diligo deū super oīa, detis mihi aliquod signum. Iō ego dabo signū uobis, qa multi credunt diligere deū sup oīa,& nō faciunt. Ad ꝓbationē, si uos habetis duos amicos, & illi discordāt inter se,& uos facitis partē cū altero illorū,signū est ꝙ pl⁹ diligitis illū q̄ alterū. Sic in ꝓposito. Nos diligimus patrē & matrem &c. & dñm. Ecce uenitis ad pūctū in q̊ oportet facere uel cōtra deū, uel cōtra creaturā dilectā.Si amore creature facitis cōtra deū,signū est ꝙ pl⁹ diligitis creaturā q̄ deū. si oppositum, signū est ꝙ plus diligitis deum.ꝟbi gratia. Si filius uester infirmatur,& dicit uobis ꝙ uadatis ad diuinos uel coniuratores, & deus precipit oppositum ꝙ nullus uadat, & necessitas & amor filij te inclināt ꝙ uadas,propterea certū est ꝙ plus diligis filium q̄ deum. Itē si pdidisti taceā argēteam uel pecuniā uel aliqd' iocale,& cupis illd' inuenire,& dicitur ꝙ uadas ad sortilegos,diuinos &c.& deus p̄cipit, nulla de causa recurramus ad eos, si uadas ad sortilegos, certū est ꝙ pl⁹ diligis taceā & creaturā q̄ deū. Itē de amico ꝯpto, etiā de se ut nō dicat ueritatē cogē medio iuramēto,& de⁹ p̄cipit,ꝙ ꝓ toto mundo saluando nō faciamus falsum iuramētū. Si ꝓ uite cōseruatiōe amici suijpsi⁹ falsum iurat,plus creaturā ꝙ deū diligit. O quot sunt qui dicunt se amare deū & mētiuntur? qa ꝓ uno denario uel ꝓ una parua re, ne soluant, iurant falsū. Nota ꝙ pc̄tm̄ est,& magnū, iuramētum falsum. Et fac gradus peccatorū in mano dicendo, Magnum peccatū est furtum, sed maius pc̄tm̄ est fornicatio simplex,& maius adulteriū est,mai⁹ homicidiū,ide super oīa ista maius est falsum iuramētū. Et licet in hoc mundo plus puniat homicidiū,tñ apud deū plus punietur falsum iuramētū. Rō quia homicidium est pc̄tm̄ cōtra ꝓximū, sed iuramētum falsum est directe cōtra deum,tangit eñ coronam dei. Mō peccatū aggrauatur ex dignitate persone,ad quā peccat. De hoc uide S. Th.j.ij.q.lxxiij.ar.ix. Iō summopere cauēdum est periurium & falsum iuramētum. Ecce signùm maioris dilectionis. Iō Grego. Probatio dilectionis exhibitio est operis. Qñ autē quelibet res dilecta postponitur ne dei preceptum transgrediatur, quis tunc deum super omnia diligere cōprobatur? Iō xps, Qui habet mandata mea, & custodit ea,ille est q me diligit. Ioā.xiiij. Qui habet mandata mea.s. in corde,& seruat ea.s.in opere,ille est qui me diligit. Qui aūt diligit me, diligetur a pr̄e meo,& ego diligā eū, & manifestabo ei meipm̄. Ecce qd est amor supernalis. Et poterimus dicere thema mutando unū ꝟbū dicētes, In oībus.s. precordijs amet deus.s.ipsum laudādo, benedicendo,& glorificādo. Dico secundo &c. Rō pulchra. Coīs experientia docet,ꝙ quilibet debet pro tēpore assuescere officio de quo semper habet uiuere. Iō pater si uult ꝙ fili⁹ suus sit notarius,iam quando est puer, ostēdit sibi literas & scripturā. Item si sartor uel sutor, & sic de alijs. Mō uidea-

uideamus quod officium habebimus in alio mundo de quo uiuamus. In celo eñ nõ sũt sartores uel sutores, qa ṽestis glorie nũq̃ rũpit, sicut nec uestis solis & stellarũ & lune, nec sunt sutores uel argẽtarij &c. Solũ est ibi officiũ laudandi deũ, sicut tu delectabir comedis uel bibis, qñ esuris, uel qñ habes sitim. Iõ dicebat Dauid, Beati qui habitant in domo tua dñe, in secula seculorũ laudabũt te. p̃s. lxxiij. Fiat ergo ratio. Quilibet tenetur addiscere officium de quo uiuat, & nos in alio mũdo habemus uiuere de officio laudandi deum. Iõ iam hic in presenti mundo debemus addiscere hoc officium, & linguã nostrã habilitare. Sed sunt multi miseri qui addiscunt officiũ inferni, qd̕ est maledicere, iurare, blasphemare &c. ut dicit beatus Ioannes, Estuauerũt homines estu magno, & blasphamauerunt nomen dei. Apo. xvj. Et loquitur de damnatis, quia ignis noster frigid⁹ est respectu illius inferni. Et quot sunt modo in hoc mũdo qui addiscunt istud officium, qui statim quando habent iram, blasphemãt? Illi autem qui debent esse & uiuere in paradiso cum angelis, iam hic incipiũt laudare deũ, & benedicere orãdo, &c. Quilibet talis poterit dicere cũ Dauid, Benedicã dñm in oĩ tpe, semp laus eius in ore meo. p̃s. xxxiij. No. ꝙ dicit ĩ oĩ tpe, refert ad ecclıasticos, q oĩbus horis canonicis hũt bñdicere deũ, q̃ sunt septẽ, & dicunt in memoriã pasionis. Tales tenẽt cõsiliũ Thob. dicẽtis, Omni tpe bñdic deũ, & pete ab eo ut uias tuas dirigat, & consilia tua ĩ ipo ꝑmaneãt. Tob. iiij. Nota, Pete ab eo ut uias tuas &c. Et si tu dicis deuote & diligenter matutinas, deus diriget uiam tuam per uiam humilitatis cõtra supbiã. Si primã, dirigit uiã tuã p uiã mĩe & liberalitatis contra auaritiam, & sic de alijs uirtutibus. Qd̕ dicit, Semper laus eius in ore meo, refert ad laicos, qui mane & uespere semper debent orare, quasi iuge sacrificium offerãt deo, ergo offeramus hostiam laudis semper deo. i. fructũ labiorũ confitentiũ nomini eius. Ad Heb. ulti. Dico tertio &c. scilicet per penitẽtiam ieiunij, uigiliarum &c. Si rex cõmitteret castrũ custodiẽdũ militi sciẽs castrũ regi uelle rebellare, q̃tũ placeret regi, si ille miles prudẽter & cũ rigore teneret castrum ne posset rebellare? Sic cuilibet nrm cõmissum est castrum corporis, & habitatores. s. quinq; sensus, inclinationes, & mẽbra uellẽt cõtra deum rebellare. Sensus eñ & cogitatio hũani cordis in malũ ꝓna sunt ab adolescẽtia sua. Geñ. viij. Item, Sapientia carnis inimica est deo. Legi eñ dei non est subiecta. Rom. viij. Quantũ ergo placebit regi xp̃o, si cũ rigore penitẽtie prudẽter custoditis castrũ, & notabiliter talis remunerabitur ab eo. Ideo apl's, Ego quidẽ sic pugno nõ quasi aerẽ uerberãs, sed castigo corp⁹ meũ, & in seruitutẽ redigo, ne forte cũ alijs p̃dicauerim, ipse reprobus efficiar. j. ad Cor. ix. Ecce qualiter penitẽtia est necessaria. Dicũt stulti, Et qd ꝓficit deo mea penitẽtia uel ieiuniũ? &c. Respõdẽdũ est his stultis, Ut qd ꝓficit regi qñ miles custodit sibi castrũ? Nõne de hoc rex habet honorem, seruitiũ, & gloriam? imo dicit apl's, Obsecro uos fratres p mĩam dei ut exhibeatis corpora uestra hostiã uiuẽtẽ, sctãm, deo placẽtẽ, rationabile obsequiũ uestrũ. ad Ro. xij. Iõ dicit thema, In omnibus, sup. corporibus, honorificetur deus. s. per penitẽtiã. Empti eñ estis p̃cio magno. j. ad Cor. vj. Dico quarto, ꝙ debem⁹ dare deo de bonis exterioribus. De⁹ non indiget pane, uino, & alijs pro se, sed pro suis seruitorib⁹. Sicut nec rex expetit ꝓ se oẽs reddit⁹, sed indiget ꝓ seruitoribus. In rebus est de⁹ honorandus principaľr. Et hoc fit soluendo iuste decimas & primitias, & dando pauperib⁹ eleemosynas amore sui. Multum honorat patrem, q filijs suis pauperibus dat eleemosynã. Nota parabolam de illo magno dño, qui dimissis filijs iuit peregrinationem. filijs depauperatis quidam dabat eis eleemosynam amore patris &c. Iste dñs est xp̃s Iesus. Autoritas. Honora dominum de tua substantia, & de primitijs oĩm frugum tuarum da pauperibus, & implebuntur horrea tua saturitate

ritate & uino &c. Prouer. iij. Nota, Honora dñm. ſ. dãdo decimas &c. Scd'a da pauperibus. Si dicatur, mihi deficiet &c. non eſt uerũ, imo magis abundabis. Ecce quid dicit, & implebũtur horrea &c. Sed hic multum deficiũt diuites qui nolũt dominum honorare, dando uel mutuãdo ſine uſura. Nota hic ſpecies & rõnes uſure. Deo gratias.

Dñica intra octa. aſcẽſionis. Ser. vj.

ANte oĩa charitatẽ habẽtes. Verbũ iſtud habet textuaľr in prima Canonica Petri. iiij. & recitatiue in epiſtola currẽtis dominice. Pro huius uerbi declaratione & materie predicande introductione ſciendũ ꝙ doctrina eſt cõis in ſacra theologia, certa & uera, ꝙ inter om̃s uirtutes morales & theologicales uirtus charitatis eſt maior, principalis, & excellentior. Patet hoc primo in uirtutibus moralibus. Nã uirtutes morales ſolũ habẽt pro obiecto creaturas, quia ſolũ habent ſuum actum, officium, ſeu operationem in rebus creatis. uerbi gratia. Quid eſt uirtus prudentie, niſi ꝙ in periculis huius mundi ſiue anime ſiue corporis uel bonorũ homo ſciat gubernare ſe? ergo obiectum ſuum in creaturis eſt. Item, Quid eſt uirtus iuſticie? nihil aliud eſt, niſi qd' in negocijs huius mundi, queſtionibus, litigijs &c. detur unicuiq; quod ſuum eſt, ergo ſuũ officium eſt circa creaturas. Item de uirtute temperantie. Quid eſt uirtus temperantie, niſi ꝙ in delitijs huius mundi homo ſciat tenere menſuram? Idem de fortitudine, que in hoc conſiſtit ꝙ ex laborib⁹, tribulationibus, anguſtijs, & perſecutionib⁹ hõ nõ dimittit bonã uitã, nec bona opera. Itẽ de humilitate q̃ ĩ hoc cõſiſtit, ꝙ ĩ honorib⁹, officijs, dignitatibus hõ nõ trãſeat limites, ſed cognoſcat ſuã fragilitatẽ. Idẽ de ỽtute miẽ q̃ ĩ hoc cõſiſtit, ꝙ de bonis ſpũalib⁹, & tpalib⁹ ſubueniat indigẽtib⁹. Idẽ de caſtitate, ad quã pertinet cuſtodire ſe ab actib⁹ uerecundis luxurie. Idẽ de patientia, q̃ in hoc cõſiſtit, ꝙ de ĩiurijs nõ accipiat hõ uĩdictã. & ſic de alijs. Patet ergo, ꝙ oẽs uirtute[s] morales ſuum actũ, effectũ, officiũ, & operationem hñt circa creaturas, & etia[m] obiectũ earũ aliquod creatũ. Charitas ſ[o]lũ deũ habet pro obiecto, qa charita[s] eſt diligere deũ propter ſe, & ꝓximũ ꝓ pter deũ. Totũ hoc eſt diligere deũ unica ratione. Quia dicit philoſophus, ubi nõ eſt ꝓpter alterꝝ utrobiq; tñ unũ ỽbi gr̃a. Vos diligitis ſanitatẽ, & diligitis medicinã amarã pp ſanitatẽ, ergo ta rõ amabilitatis eſt in ſanitate. Sic n[ulla] creatura eſt amabilis de ſe amore charitatis, ſed pp deũ inq̃tũ eſt imago dei. Patet ergo ꝙ charitas excellit uirtutes morales. Autoritas. Induite uos ſicut electi dei ſctĩ & dilecti uiſcera miẽ, benignitatem, humilitatẽ, modeſtiã, & patiẽtia[m] &c. ubi enumerat multas uirtutes morales. Sup oĩa aũt hæc, charitatem habete, qd' eſt uĩculũ pfectionis. ad Coľ. iij. Nota, induite, qa ỽtutes ſunt ueſtes aĩe, & ſic philoſophus in Ethicis uirtutes uocat habitus. Et ſicut religioſus ſine habitu dicitur apoſtata, ita aĩa ſine uirtutibus eſt abominabilis deo, & oĩbus ſctĩs. Super oĩa autem charitatem habete. Ecce quõ ponitur ſuper omnes ỽtutes morales. Rõ, quia eſt uinculum perfectionis. Cum dicamus hec charitas, nõne melius diceretur, q̃ eſt uinculũ, & tunc relatiuũ & antecedẽs cõuenirẽt? Pro rñſione no. ꝙ ỽtutes morales ſunt aeqſite exercitio bonorũ operũ. Nã habitus uirtutum ex bonis opib⁹ diu cõtinuatis gñatur. Sed charitas eſt purum donum dei p ĩfuſionem, nõ eñ reducitur ad eſſe de potẽtia materie ex uſu bonoꝝ operũ, ſicut ỽtutes morales, ſed infunditur a deo. iõ ly qd' non facit relationem ad id quod dicitur charitas, ſed ad donũ qd' ſubintelligitur, cũ dicit, ſup oĩa charitatẽ habete, qd'. ſ. donũ charitatis eſt uinculũ pfectionis. Itẽ charitas habet excellentiam & maioritatem ſuper alias uirtutes theologicales. Dicuntur eñ theologicales, a theos, qd' eſt deus, quia ordinãt ad deũ, & hñt deũ ſolũ pro obiecto. Et ſunt tres. ſ. fides, ſpes & charitas. De iſta materia uide ſanctum

Tho-

Tho.j.ij.q.lxij.ar.j. ibi oñdit, quare dicuntur theologice. Et ar.ij.oñdit differẽtiã earꝝ a ṽtutibus moralib⁹ & intellectualibus. Et ar.iij. eiuſdẽ queſtionis oñdit numerũ earũ,qa tres ſunt,& non plures, neq; pauciores. Et ar.iiij. oſtendit ordinem earũ,ꝗ ſit prior inter eas.ſ.inter fidẽ,ſpem,& charitatem. Quare actus ſũt, ut ſequitur.Fides eſt credere deo de his ꝗ nobis reuelauit. Quia fides xp̃iana non eſt credere Petro, nec Paulo, nec apl̃is, nec ꝓphetis,ſed credere deo qui locut⁹ eſt apl̃is & ꝓphetis. Spes aũt eſt ſperare in deo,non ſperare in principibus,ſeu p̃latis.iõ Dauid. Nolite confidere ĩ principibus,neq; in filijs hoĩm, in qb⁹ nõ eſt ſal⁹,ſed ĩ deo.Sed charitas eſt maior. De hoc uide ſctm̃ Tho. prima ij.q. lxvj.ar. vj.Rõ,qa charitas in ſua eſſentia non includit defectũ ſiue imperfectionẽ, ſicut fides & ſpes. Quia fides eſt credere qđ nõ uides.Ecce impfectio.Spes autem eſt ſperare qđ nõ habes. Ecce defectus. Et qd eſt charitas?diligere deũ ꝓpter ſe, & ꝓximũ ꝓpter deũ,qđ non includit aliquẽ defectũ.Iõ dicit autoritas ſcripture, Nũc manẽt fides,ſpes, charitas, tria hec. Maior horũ eſt charitas.j.ad Corñ.xiij. Nota,Maior horũ. Nunquid debet dici maior harũ?Rñdeo ꝙ ly horũ nõ refertur ad fidẽ & ſpẽ,ſed ad ly donorũ,quod ſubintelligitur.ſ.maior aũt donorũ horũ eſt charitas,quia iſte tres uirtutes dantur a deo ꝑ infuſionẽ.Patet ergo qđ dixi,qđ inter ṽtutes morales & theologicales excellentior eſt charitas,ꝓpter hoc dicit thema, Ante omnia charitatẽ hñtes. ſ.amorẽ dei feruidũ,& amorẽ ꝓximi ordinatũ.Nota,Ante oĩa,qa debemus laborare ut habeamus uirtutes morales. Sed ante omnia charitatem habentes.Iſta uirtus charitatis habet tres gradus. Primus eſt incipere bonam uitam fortiter. Secũdus eſt proficere in bona uita abundanter. Tertius eſt pſeuerare in bona uita finaliter. Dico primo qđ primus gradus &c.eſt, incipere bonam uitam fortiter. Poſtꝗ homo diu tenuit malam uitam uiuendo in peccatis, addendo continue peccata peccatis,& de⁹ facit ei gratiam, quod redit ad ſe conſiderans mala & peccata ꝗ fecit,dicit, O miſer, & quantũ tp̃s ꝑdidi, ꝙ nullũ bonũ feci aĩe mee. O miſer,quid erit de me?uolo redire ad deũ.dolet & conuertitur de peccatis,ꝓponit non redire ad ea, confitetur ea clare alicui confeſſori,acceptat libenter penitentiam confeſſoris,& ſeruat diligenter eam,coĩcat deuote,audit miſſas, ſermones,talis eſt in primo gradu charitatis. De hoc Petrus apl̃s poſtꝗ dicit,ante omnia charitatẽ habentes, aſsignauit rationẽ dicẽs,Quia charitas operit multitudinẽ pc̃õrũ.j. Pe.iiij. Nõ dicit expellit,uel abijcit,ſed operit.Videtur ergo ꝙ charitas & peccata ſtent ſimul.Rñdeo,dicẽdo,ꝙ charitas deſtruit peccata, quãtũ ad culpas,qa culpe nõ ſtãt ſimul cũ charitate,ſicut nec lumẽ cũ tenebris, & opit, quãtũ ad penas. Nã ſcđm ſnĩam theologorũ in iudicio particulari uel uniuerſali ſiue generali, omnia pc̃ã ꝗ hõ fecit ſiue corde cogitando, ſiue ore loquẽdo, ſiue opꝫ faciendo, oĩa diſcooperientur, nõ ſolũ xp̃o,cui oĩa nuda & aperta ſũt oculis eius.ad Hebre.iiij.ſed etiam angelis & ſc̃tis uirtute diuina.Sicut uidentur pc̃ã illius,ꝗ ponitur in ſcala,qa ponũtur ſcripta in fronte eius, clariori mõ uidebuntur oĩa pc̃ã in iudicio uniuerſali. O qualis cõfuſio erit.Multi ſunt,qui modo reputantur boni,religioſi,uel clerici, ꝗ tũc uidebũtur totum feciſſe ex hypocriſi &c.Idem de prelatis. Autoritas. Veniet dñs, ꝗ illuminabit abſcõdita tenebrarũ & manifeſtabit cõſilia cordiũ.j. Corꝫ.iiij. Sed qui habebunt charitatem, eorum pc̃ã non manifeſtabuntur in eorũ cõfuſionẽ,qa charitas eſt quaſi uelũ ſeu mantellũ ꝗ operit multitudinẽ pc̃õrũ,& ergo qa ſic eſt, incipiamus bonã uitã. Sed dico ꝙ oportet incipere uitã bonã forti aĩo & uigoroſo.Patet hoc triplici ſimilitudine. Prima de homine ad altũ montẽ aſcẽdente, cui neceſſarius eſt uigor, & fortitudo, quia cum labore & uiolentia aſcendit.Secus deſcendendo.Sic de nobis, ſi uolumus aſcendere ad montẽ bone uite

ne uite & uirtuose, necessarius est uigor, & forza siue fortitudo, quia uiolenter ascendimus, quia persona q̃ inclinatur ad superbiam, uanitatem, & pompam, cum difficultate humiliatur. Iõ est necessaria forza. Idem de auaro luxurioso, & sic de alijs, quia contra inclinationem cum difficultate fit. Ideo requiritur forza. Secus descendendo in infernum per malam uitam uadit homo cõstantius naturaliter, q̃a caro inclinat̃ ad uitia & p̃ctã. Sine magistro & doctore addiscimus peccare & male agere. Sensus em̃ & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua. Geñ. viij. Oportet igitur facere uigorose, facere uim sibijpsi. Hoc sciens ap̃s dicebat, Ego sic curro, nõ quasi in incertum, sic pugno, non quasi aerẽ uerberans. Sed castigo corpus meum, & in seruitutem redigo. j. Cor. ix. Secunda similitudo est de homine leuiter ligato cum filo stupe simplici, talis leuiter soluetur. secus si cum chordis uel cathenis ferreis sit ligatus, quia tunc requiritur & forceps ad soluendum se. Ita ille qui nouiter incipit peccare est ligatus cum filo stupe, quia leuiter poterit dimittere peccata. Quando uero est iam aliqualiter assuetus, est cum chordis ligatus, sed quando est iam antiquitus in peccatis, cathenis ferreis est ligatus. Ideo necessaria est sibi forceps Sampsonis ut soluatur. Multi homines & mulieres sũt ligati istis cathenis de malis consuetudinibus. q quando interrogãtur a confessore an iurant deum, dicunt, Pater consuetudo est. Hoc uultis dicere, quiã iam estis ligatus ista cathena que ducit uos ad infernũ. Multi uellent soluere istam cathenam ne iurarent, & non possunt, ita sunt male assueti, sed frangetis eas assuefaciendo uos ad infirmandum uel negandum per aduerbia. Item si matres, que curant de filijs, corrigerent eos ne iurarent, & docerent eos loqui ita, non sic est, per aduerbia, quando essent magni, non iurarent. Idem de peccato usure, si uniuersitas uel particularis homo uenit ad diuitem ut mutuo recipiat pecunias ab eo, r̃ndet diues, placet mihi, sed soluetis ultra so[r] tãtũ quolibet anno. Dico quod hoc e[st] usura quia pro mutuo non põt homo a[li]quid accipere. Et usurarius dicit con[fes]sori, Pater consuetudo est. O uos uul[tis] dicere quod estis ligati ista cathena. [...] sualia bona sunt, seruatis duabus con[di]tionib⁹. Prima est quod sit uera empt[io]. Secunda quod precium sit iustum. It[em] uendere plus propter dilationem so[lu]tionis. Dicit usurarius, Pater consue[tu]do est, sed usurarios hac cathena diab[olus] trahit ad infernum. Item confessor d[i]cit emere pro pecunia parata minori p[re]cio est usura. Pater consuetudo est, d[icit] respondet usurarius. Item obligatio [li]bertatis ad molẽdinum ratione mut[ui] usura est. Sed potestis dicere tm̃ pro[mu]to sine aliqua conditione, & ille bene[fa]ciet, sed non obligetis eum. Item mut[a]re possessiones & interim fructus re[ci]piendo, usura est. Item si seruatis uos p[i]gnora & utimini pignoribus, usura e[st]. Pater consuetudo est, dicit usurari⁹. S[ed] solutio nulla est. Contra leges huma[nas] põt allegari consuetudo, que per con[tra]riam consuetudinem abrogatur. Sed [non] contra legem dei, imo propter consue[tu]dinem grauius peccatum est, & ta[m] mala consuetudo ꝟtitur in naturam, i[n]tm̃ ꝗ quasi impossibile est dimittere i[l]las malas consuetudines. Autoritas. [Si] mutare potest ethiops pellem suam, [aut] pard⁹ uarietates suas, & uos poteritis b[ene] facere cum dideceritis malum. Hier. x[iij]. Tertia similitudo est de illo, qui uad[it] per uiam & habet transire passum ang[u]stum, in quo expectant eum inimici e[nsi]b⁹ euaginatis cõtra eũ ut occidatur, n[e]cessaria est sibi forza ad trãseũdũ, ut p[os]sit euadere. Ita est de nobis. Lingua ho[mi]minis est ad instar ensis facta, & quand[o] aliquis uult incipere bonam uitã di[mit]tendo uitia, uanitates & peccata, stat[im] illi qui prius fuerunt socij in peccatis, [ni]tuntur eũ retrahere. s. obloquentes. ue[r]bi gr̃a. Si in aliquo monasterio uel coll[e]gio est aliquis religiosus uel clericus [...] ne dissolutus &c. nullus dicit sibi ali[quid]

imo cōmēdabit de fortitudine &c. Et si ponit se in uia bone uite, ut uadat ad paradisum, factum est. alij qui uadunt ad infernum, statim persequūtur eū. Idem de clerico & laico, idem de mulieribus, idē de illo qui parcit inimicis &c. Quot religiosi miseri clerici, & alij sunt, qui uellēt incipere bonā uitam, sed dicūt, O miser qd faciam quia dicent ꝙ sum hypocrita. Iō necessaria est forza, nō curare qd dicūt male gentes, sed quid uult deꝰ & qd tenemini facere. hoc. s. quod dicit dn̄s ꝑ ꝓphetā Hieremiā. ix. Vnusquisq; a proximo suo se custodiat, & ī omni fratri suo nō habeat fiduciam, qa oīs frater supplātās supplātabit, & oīs amicꝰ fraudulēter īcedet, & uir fratrē suū deridebit. Tn̄ dilectio diuine uoluntatis uigorose liberat ab oībus istis supradictis. Autoritas. Aque multe non potuerunt extinguere charitatē, nec flumina obruēt illā. Can̄. viij. Et loquitur de eo q fortiter, & uigorose recepit bonam uitā. In tali eīm aqua multe. s. malorū inclinationū, & male cōsuetudinis, non potuerunt extinguere charitatem, nec flumina. s. obloquētium, obruent illam. Ecce primus gradus charitatis, principiū bone uite. iō incipiamꝰ ꝓ tpe, dū sumꝰ in hoc mundo, auisando &c. Scd̄s gradꝰ est, ꝑficere in bona uita abundanter. Ex quo hō incepit, & continuauit, iā gētes non obloquūtur contra eū, qa uidet bonā cōtinuationē, quia nō ficte, sed ueraciter bonā tenet cōtinuationē & bonā uitā. Licet a principio mirēt & obloquātur, tacēt post. Tūc tales siue talis, debēt uel debet cōgregare ỽtutes. & bona opa, & merita abundanter. Nota similitudinē de arbore trāsplantata in bona terra rigata & radicata facit flores, folia, & fructus. ita ex quo persona est trāsplātata de terra sterili male uite, in bonam debet facere flores orationum, folia eleemosynarū &c. & fructum meritorum. Autoritas. Hoc oro, ut charitas uestra magis ac magis abundet in omni scientia, & in omni sensu, ut probetis potiora, ut sitis sinceri, & sine offensa in diem Christi, repleti fructu iustitie. Ad Phil̄. j. Nota quatuor in qbus est hn̄da abundantia. Primo debetis abundare in scientia. Si dicat rusticus, Et quomodo ergo potero abūdare in sciētia? Rn̄deo, Nos qui habemus ꝑdicare, habemus abundare in sciētia theologie, quia al̄s faceremus errare populum. Sed uobis simplicibus sufficit scire, Credo ī deum. in quo sunt omnes articuli fidei. Dicat̄ hic. Secundo debetis abundare in omni sensu penitentiam faciēdo. Sicut eīm ex qnq; sensibus peccamus, ita ipsis debemus facere penitentiam, in oculis lachrymādo, in auribus missas & sermones audiēdo, in odoratu uiam dn̄i sentiendo, sicut canis qui sequitur leporem per odorē, sentit in biuio quādo transiuit, in gustu ieiunando, in sensu tactus totum corpus affligendo. Beatus uir qui in sapientia morabitur, q̄tum ad Credo in deum. & in sensu cogitabit circūspectionem dei, scilicet penitendo. Eccl̄i. xiiij. Tertio ꝓbetis potiora. Bonum est corpus hominis, sed melior est aīa. Ita bona sunt opera bona corporis, sed meliora sunt aīe. s. orationes deuote & contemplationes. Multi sunt qui ex operibus misericordie corporis perdunt bona anime, quia negligunt nimis. Non possunt audire sermones, que est optima contemplatio. & sic de alijs. Propter hoc scripsit apl̄s ad Timotheum, qui faciebat magnas afflictiones corporis, dicens, Exerce teipsum ad pietatē scilicet ad spiritualia. Nā corporalis exercitatio ad modicū utilis est. Pietas autem ad omnia utilis est, promissionem hn̄s uite, que nūc est, & future. j. ad Tim̄. iiij. Quarto per Iesum Christū dn̄m nostrum, quia nulla alia lex ducit ad paradisum, nisi lex Christi, non Moysi nec Machometi, licet dicant Iudei. Nota hic exemplum de illo diuite qui habebat tres filios, & unum lapidem preciosum magni precij. & quilibet filius petebat illum lapidem a p̄re. Pater autem uolens illos contentare, uocauit unum lapidariū qui fecit sibi duos alios lapides, oīno sil̄s lapidi precioso. Et quando p̄r debebat mori, dedit unum lapidē seniori fra-

ri fratri. Scd'o quē magis diligebat, de-
dit lapidē uerū. Tertio filio dedit alium
de illis de uitro. Mortuo pr̄e, qlibet dice
bat se habere lapidē p̄ciosum, sed argēta
ri⁹ in pōdere cognouit uerū lapidē. Isti
tres filij sunt tres ppl̄i. s. Iudeorū, xp̄iano
rū & Agarenorū. Pater est de⁹. Tres lapi
des sunt tres leges eorū &c. sed cognos-
cuntur in pondere. Pōd⁹ eñ legis Moy-
si scd'm ꝓmissionē eius est ꝙ solū ꝓmit
tit terrena. Et ista q̄tum ponderauerunt?
ecce qd dicit Salomō de terrenis, Vani-
tas uanitatum & oīa uanitas. Quid habet
amplius homo de uniuerso labore suo q̊
laborat, sub sole? Gn̄atio p̄terit, & gene-
ratio aduenit, terra aūt in eternū stat. O
ritur sol & occidit, & ad locū suū reuer-
titur, ibiq; renascēs girat per meridiē, &
flectitur ad aquilonem. Eccle. j. Item uidi
cuncta que fiunt sub sole, & ecce oīa ua-
nitas. Nihil aliud ponderat, non est ergo
ille lapis preciosus. Pondus aūt secte Aga
renorum qd' est? ꝓmittit enī lex illa ma
ledicta, riuos mellis & lactis in celo, & u-
xores quingentas uirgines &c. Ecce pa-
radisus porcorū & asinoꝝ bestialis. Ecce
qd' ꝓmittit, nil ponderat. Lex aūt xp̄i ꝓ-
mittit non uanitatē, ut lex Iudeorū, nec
bestialitatem, ut Agarenorū, sed regnū
paradisi qd' est infinitū & infiniti ponde
ris & ualoris. non enim pōt estimari ei⁹
ualor, qa minor est maior tota Hispania.
Ecce promissiones, Bt̄i pauperes sp̄ū, qm̄
ipsorū est regnū celorū. Mat. v. Bt̄i qui p-
secutionem patiūtur propter iustitiam,
qm̄ &c. Tertius gradus charitatis est per
seuerare in bona uita final'r cōtinuando
usq; ad finē. Quia qui non currit, non ob
tinet brauiū, nec bene currens obtinet
brauiū, nisi cursum consummauerit usq;
ad brauium. Iō apostolus orando dice-
bat. Det uobis deus scd'm diuitias glo-
rie sue uirtutē corroborari, p sp̄m ei⁹ in
interiori homine xp̄m habitare, p fidem
in cordibus uestris in charitate radicati
& fundati, ut possitis cōprehendere cū
omnibus sanctis que sit latitudo, lōgitu-
do, sublimitas & profundum. ad Ephe.
iij. Primo que sit latitudo. i. extensa dile-
ctio, que debet esse tanta in corde Chri-
stiani, qd' debet diligere, non solum
ipsū, sed & ꝓximos, nō solū illos de do
mo sua, sed etiā extraneos, nō solū ami
cos & bn̄factores, qa & canis diligit bene
factorem suū. Iō q solū diligunt amicos
hn̄t amorē canū. Ex tali amore non ha
bunt a deo saluationem siue meritū. S
meritū est diligere amicos & inimicos
pp deū, qa inimici nō hn̄t rōnē dilig
litatis, nisi propter deū, q precepit
diligere. Item diligere debemus Iude
Agarenos, & alios infideles, & orare p
eis ut conuertantur, sed non particip
cū eis. Secundo q̄ sit longitudo. s. pse
rātis durationis. Hic tangit rectores,
cerunt bonas ordinationes ad utili
cōitatis ut seruēt, al's modicū esset.
dicitur modo, Hodie facta, hodie fra
Ita ꝙ mirū est, quare deus dat nobis
nē uel aquā uel uinū. Iō nullo mō f
gātur ordinationes. Nota historiā
de ciuitare magna Niniue, in qua fie
multa peccata, & deus misit ad eos Io
prophetā qui predicauit, & gentes tim
runt & fecerunt ordinationes & pni
sed non habuerunt longitudinē, & fre
runt ordinationes & redierūt ad pc̄tā,
pter qd' tota ciuitas, ut inquit Lyra, ue
ta est in abyssum, nec aliquis euasit. In
erant pl'es gentes q̄ in regno Aragon
ita erat populosa. Iō Dauid, domū tua
s. uillā, uel coītatē, decet sc̄titudo dn̄e
longitudine dierum. in p̄o. xcij. Ter
que sit sublimitas & altitudo celestis p
mij, qd' deus ꝓmisit bonis dn̄is & rect
ribus cōitatū. i. regnum paradisi. O q
liter deberem⁹ esse aduocati Iesu xp̄i
zelotipi de suo honore, quemadmod.
aduocatus alicuius baronis pro mod
salario statim in omni loco defendit
& sua &c. Et ꝓ xp̄o, qui promittit reg
paradisi, nullus est aduocatus, & null⁹ c
rat de suo honore. Iō curetis de suo ho
nore, & attendatis quid ꝓmittit. Iō ap
In sublimitate eternum gl'ie pondus o
peratur in nobis, non cōtēplātib⁹ nob
q̄ uidētur, sed q̄ non uidētur. Que eñ u
dētur tēporalia sunt, q̄ aūt nō uidet
na

na sunt. ij. Cor. iiij. Quarto & profundũ scilicet infernalis dãnationis, que parata est dñis & rectorib⁹, q sustinẽt pctã notoria, & negligenter exercẽt offm̃ suum, q ꝑpter lucrũ sustinẽt ludũ taxillorum, meretrices in hospitijs uel concubinas &c. Quilibet curat diligenter de domo sua, magis & diligentius curandũ est de cõitate. Rõ est ista. De cõitate est, ut de naui in mari, si patronus uel nauta solũ curaret de sua camera, malum esset pro naui. Quia si camera patroni uel alia destruatur, nõ est pericl'm, sed si unus postis uel tabula amoueatur de latere nauis, ibi est periculũ periclitãdi omnibus. Ita charitas est ad instar magne nauis &c. Charitas em̃ de qua scriptũ est, nõ querit q̃ sua sunt, sic intelligitur ꝙ nõ ꝑpria coĩbus, sed cõia ꝑprijs ãnponit. Tanto em̃ uos magis proficere noueritis, q̃to rẽ cõem diligẽti⁹ curaueritis. ut dicit Aug. in rła, Ergo ãn omnia charitatem hñtes &c.

Dñica ĩ octa. ascensionis. Ser. vij.

HEc locutus sum uobis, ut nõ scandalizemini. Io. xvj. Verbũ istud Christi fuit dictum apostolis, quãdo uidit eos paratos, ut caderent in peccatum, quia erant fragiles. Iõ dicit eis, Hec locutus sum uobis &c. Scandalum Grece idem est quod offensio Latine, ut cũ hõ uadit ꝑ uiã quam nõ considerat, sed cogitat de alijs & ponit pedes ad lapides &c. illud uocatur scandalum. Iõ sapiens dicebat filio suo, Eccłi. xxxij. In uiam ruine. i. petrosam non eas, & non offendes in lapides, nec credas te uie laboriose, ne ponas aĩe tue scandalum. Modo ita est, omnes qui sumus modo in uita, sumus in uia, nullus credit hic remanere, quia omnes sumus peregrini & uiatores. unus uenit. s. nascendo. alter transit. s. moriẽdo. Ideo Dauid in sua oratione dicebat, Peregrini sumus coram te, & aduene, sicut omnes patres nostri. Dies nostri quasi umbra super terram, & nulla est mora. j. Parał. xxix. Ex quo ergo sumus uiatores, uolo uos auisare, ne modo uos offendatis pedes ad lapides, & in fine sermonis potero uobis dicere, Hec locutus sum uobis &c. Quãuis sumus omnes uiatores, tñ non omnes im⁹ ad paradisum per eandem uiam. imo in scriptura sacra inueni tres uias securas & bonas eundi ad paradisum.

Prima est pura innocentia.

Secunda est digna penitentia.

Tertia est firma obedientia.

Prima est pura innocentia. Sed q̃a multi scandalizantur in qualibet istarum, iõ uolo uos auisare, ut possim uobis dicere the. Hec locutus sum uobis. Dico primo, ꝙ prima uia eũdi ad paradisum, est innocentia pura, que est, nullum peccatum unq̃ fecisse, nec ueniale, nec mortale, nec corde cogitãdo, nec ore loquẽdo, nec opere operando. De ista uia prophetauit Esa. propheta. ca. xxxv. Erit tibi semita, & uia sancta uocabitur. Non transibit ꝑ eam pollut⁹. Et hec erit uobis directa uia, ita ut stulti non errent per eã. Nota, & erit. s. in tempore grẽ, uel noue legis, semita. i. uia innocentie. Et non solum dicit uia, sed & semita stricta, quia pauci hodie uadũt per eam, & uia sancta uocabitur, quia non transibit per eam pollutus. Primus ergo q per hãc uiã trãsiuit, fuit xp̃s, qui peccatum nõ fecit, nec inuẽt⁹ est dolus in ore eius. j. Pe. ij. Etiã uirgo Maria secuta est eum, quia nunq̃ peccauit aliquo modo: cui dicit spiritussanctus. Cañ. iiij. Tota pulchra es amica mea, & macula non est in te. Nec de adultis inueniuntur plures, nisi Christus & uirgo Maria, nec de patriarchis, nec de prophetis, nec apostolis nec martyribus, nec confessoribus. Nullus em̃ preter xp̃m & uirginem potest se excusare de peccato mortali, uel ueniali, imo beatus Ioannes euangelista de se & de alijs dicit. j. Ioh. j. Si dixerimus quia peccatũ non habemus, ipsi nos seducimus, & ueritas in nobis non est. Solum em̃ pueri nouiter nati & baptizati qui anteq̃ peccent moriuntur, sequũtur Christum, & uirginem Mariam per uiam innocẽtie. Cogitate quia quando uirgo Maria fuit in celo cum filio, uertit se respiciendo si

aliquis eam sequebatur, & uidit ꝙ solum innocentes, de quibus regratiando filio suo dicit, Innocentes & recti adheserũt mihi, q̃a sustinui te. p̃s. xxiiij. Nota quod sustinui te tripl'r. Primo in utero nouem mensibus. Secũdo in brachijs & amplexibus. Tertio in manibus cum gemitibꝰ & doloribus. Ideo innocẽtes adheserũt sibi. Charissimi, ꝑ uera declaratione intelligatis q̃d' ĩ hac uia homines tripliciť scãdalizãtur: q̃dã eñ scãdalizãť cadẽdo ĩ puteũ inferni. Alij nõ cadũt, sed deuiãt a uia paradisi. Tertij nõ cadũt nec deuiãt, sed retardãť. Primi sũt pueri, q̃ nõ baptizãť. Et ꝓpť hoc ut pueri nõ uenirẽt ĩ istd' scãdalũ, xp̃s p̃cepit Mat. ulti. dicẽs, Euntes docete omnes gẽtes baptizãtes eos in nomine patris & filij & spiritussancti. Secũdo aliqui scãdalizantur non in inferno cadendo, sed deuiãdo, sicut ille q̃ offendit peccãdo mortal'r, in quo scandalizati sumus oẽs, q̃a statim dũ fuimus annorũ quinq; uel sex, incepimus peccare. Not. de puero quinq; annorũ in dialogo Grego. In ista ergo etate multi deuiant peccãdo mortaliter, licet nõ in inferno statim cadant, imo per pñiam possunt se iuuare. Nota qualiter est magna tristitia uiatoribus, quando per unã leucã uel duas deuiãt, amplius, quando deuiãt p dietã. Modo cogitate quot dietas q̃libet uestrũ ambulauit post uiã innocẽtie deuiando. Quando peccamus mortaliter, deuiamus intm̃, q̃d' impossibile est redire ad innocentie statum, & ideo p aliã uiam oportet nos redire, ut possimus dicere, Errauimus a uia ueritatis. s. xp̃i, qui dicit, Ego sum uia, ueritas & uita. Ioã. xiiij. Et lassati sumus in uia iniquitatis & p̃ditionis. Sap. v. Iõ uos qui habetis filios, nutriatis eos bene, & custodiatis, ne deuient a uia dñi, sed heu multi magis curant qnod filij sui sint bene induti. Tertio aliqui scandalizantur non cadendo in infernũ, nec deuiando, sed retardando per peccata uenialia, qui nũq̃ peccauerunt mortaliter, ut creditur de Hieremia, & Ioanne baptista, & ceteris. ideo nõ perdiderũt uiã innocẽtie. Qui aũt solũ habent peccata uenialia, reta dantur in purgatorio. Ideo de hoc dic bat Dauid p̃s. cxlj. In uia hac qua amb bam, absconderunt laqueum mihi. Se da uia eũdi ad paradisum, est digna p tentia. Et per istã oportet nos ire, er perdidimus uiam innocentie. No. de pñia est adequatio culpe ad penam. u bi gratia. Si peccamus corde male c tando, odiendo, uel concupiscendo ciamus pñiam cõterẽdo. Si ore bla mãdo, iurãdo, faciamus pñiam cõn tẽdo deũ & laudãdo. Si oculis uane dendo, fiat pñia plorando. Si manib fiat pñia erectis manibus orando, & r stituendo. Si per gulam, fiat pñia ieiun do. Si in corpore, fiat pñia affligend sta est digna pñia, sic secũdũ pct̃m fiat nitẽtia. Sed ista uia ãgusta est. Vnde Mat. vij. Quam angusta porta & arcta uia que ducit ad uitã, & pauci sunt q ueniunt eam. No. ꝙ dictio Quam, e miratiua. Angusta porta huiꝰ uie est c fessio: angusta est, q̃a homo habet se famare & dicere de peccato suo, & no alterius. Vñ ꝓpheta p̃s. cxvij. Hec por dñi, iusti intrabunt in eam. In hac uia p nitentie tripliciter scandalizantur ho nes, quidam faciendo plus, quidam m nus, quidam ex toto dimittendo. Pri plus faciunt, qui utuntur in discretio Quoniam homines ĩdiscrete uigilãd ieiunando, uel corpus affligendo, eff untur magni fatui, & sic damnãtur. D bolus enim impugnat eos aliquo colo re, dicendo q̃d' parum facit ꝓ xp̃o, q tm̃ fecit pro se, & filia, & tunc sic illus facit magis de penitentia q̃ possit su nere. Talis eñ ex indiscretione facit c uia paradisi uiã inferni. Contra istos d cit scriptura ad Ro. xij. Obsecro uos fra tres per misericordiam dei, ut exhibea tis corpora uestra hostiã uiuentem, san ctã, deo placentem, rationabile obsequi um uestrũ. i. seruitiũ uestrũ. Nota ratio nabile. Quilibet cogitet q̃tũ põt porta asinus suus, idest corpus, &c. Secũdi facientes minus de pñia q̃ deberẽt, & in hoc plurimi deficiunt, habent eñ bonũ

corpus,

corpus, qđ fecit multa, & magna pctã, & faciunt parum de pnĩa. Contra istos qui minus de pnĩa faciunt, ad Coř.iij. dicit apostolus, Mortificate membra uestra q̃ sunt super terrã. Tertij sunt qui nullam pnĩam faciunt, bene incipiunt magnam pnĩam, sed postea dimittunt totũ. Sicut multi religiosi qui optime incipiunt, qa religio non est nisi penitentia, & postea dimittunt frangendo pnĩam, ieiunia, uota essentialia, & cerimonias, & illud est magnum scandalum. Aug. Nõ uidi meliores q̃ eos q in monasterio pfecerunt, nec deteriores q̃ qui ibi defecerunt, qa bonus religiosus plus lucratur de meritis, q̃ secularis ceteris paribus, quia bonum opus factum ex uoto magis est meritorium, q̃ si fiat sine uoto. Aliquãdo in malo religioso est tanta ingratitudo, & tm̃ pctm̃, qđ facit contra deum, q dimittit totaliter penitentiam, reuerẽtiã suã, uel habitum suum, uel non curat amplius de sua reuerentia. Ideo multi religiosi sunt peiores ad conuertendum q̃ infideles. Idem de p̃sbyteris q optime & deuote incipiũt pnĩam. Idem de laicis hominibus, & mulieribus. Iõ xp̃s dicit Mat.xj. Beat⁹ est q nõ fuerit scandalizat⁹ in me. Tertia uia eundi ad paradisum est firma obedientia.s.ad dei p̃cepta, & custodire se a pctĩs mortalibus, quam declarauit xp̃s p̃dicando de gľa paradisi. Nota quante dulcedinis & saporis erant uerba dei incarnati. Predicabat eñi sepe de gloria paradisi, ut corda gentium inflãmaret, & ut ex ista gľia desp cerẽt mũdana & trãsitoria. Et tunc post predicationem uenit ad eũ quidã totus inflammatus gloria, xp̃o dicẽs, Magister bone qd boni faciã, ut habeam uitã eternã? Mat. xix. Christus aũt sibi rñdit oñdens sibi uiam obediẽtie, dicens, Si uis ad uitam ingredi, serua mandata. Ideo sapiens dicit Prouerb.vij. Fili serua mandata mea, & uiues. De ista uia dicitur Esa.xxx. Hec est uia, ambulate in ea, & non declinetis neq; ad dextram, neq; ad sinistrã. Dextra eñ & finistra sunt due ripe uie obedientie. Pars siue ripa dextra est obedire preceptis dei, ore suo, dictis & mandatis. Vñ Petrus apostolus dicit Act.v. Obedire oportet deo magis q̃ hoĩbus. Pars siue ripa sinistra, est obedire preceptis dñorũ tẽporaliũ, de qua apľs dicit, Obedite p̃positis uestris. Ipsi eñ peruigilant q̃si rationem pro animab⁹ uestris reddituri. ad Heb. ul. Ad dextram ergo declinant cadentes, inobedientes deo. Ad sinistram inobedientes dñis siue prelatis. In hac uia obedientie scandalizantur homines tripľr. Primo p ignorantiam. Secũdo per malitiã. Tertio per cõcupiscẽtiam. Per ignorãtiã scandalizantur illi, q nesciunt mãdata dei nec excusantur, qa sciunt quot denarios ualet florenus &c. Ideo apostolus .j. ad Cori. xiiij. Si quis autem ignorat ignorabit. Quidam scandalizantur per malitiam, quia sciunt qd debent facere secundum deum, & nõ curant ponentes aratrum ante boues, & nõ retro.s. affectionem malam ante iustitiam & ueritatẽ & diuinã ordinationem. De quibus scriptura dicit Sap.ij. Excecauit enim illos malitia eorum. Tertij scãdalizantur per concupiscentiam.s. dignitatum seu diuitiarum & deliciarum & hmõi. Et ideo Dauid p̃s.xlviij. Hec uia illorum scandalum ipsis, & postea in ore suo complacebunt. Ecce quare dicit thema, Hec locutus sum uobis.

In uigilia pentecostes. Ser. unicus.

SPiritum ueritatis mundus non põt accipere. Io.xiiij. Iam scitis quomodo crastina die erit festũ pentecostes, in quo spũssanctus descendit uisibiliter super apľos ĩ Hierusalem. Et qa iã hodie est uigilia, facim⁹ offm̃ de hoc: pp̃ter qđ uolo uobis declarare quõ ad recipiẽdum gr̃am spũssancti debem⁹ nos pparare, & q eã habent, quaľr poterunt conseruare eã & augmentare. Sed primo salutetur uirgo Maria &c. Pro thematis declaratione determinande sunt due questiones. Prima pro introductione. Scđa p prosecutione. Prima est quare spiritussanctus dicit spũs ueritatis. Scđa quare mundus non

pōt accipere eum, & qs est iste mundus. Pro prima questione notaui duas rationes, quas inueni in themate, quare spūs sctūs dicitur spūs ueritatis. Prima ratio est respectu processus, quē eternalr habuit. Scd'a est respectu effectus, quem tēporaliter producit. De prima principiū a quo spūssctūs eternaliter procedit, est nō solū pater, sed filius & pater, qui non sunt duo, sed unū tm̄, qa cōis spiratio est una notio duarū personarū, patris & filij. Quia ergo filius dicitur ueritas, Ego sum uia, ueritas & uita. Io. xiiij. ideo dn̄s spm̄sctm̄, qui etiā ab eo procedit, dicit spm̄ ueritatis. Secūda ratio est respectu effectus, quem tēporaliter ꝓducit. Nam nulla ueritas pōt esse in corde, nec in ore, nec in opere alicuius persone, nisi a spiritusancto. Autori. Nemo pōt dicere dn̄s Iesus, nisi in spiritusancto. j. Corin. xij. gl. Ambrosij. Omne uerum a quocūq; dicatur, a spūsancto est, propter hoc dicitur spiritus ueritatis. De his duab⁹ rationibus autoritas, Cum uenerit ille spiritus ueritatis, q̄tū ad primā rationem, docebit uos oēm ueritatē, q̄tū ad secundā rōnē, Io. xvj. Patet prima quō introductiua, & per cōn̄s prima pars thematis, quare dicitur spūsctūs spūs ueritatis. Secūdo qō sermonis prosecutiua est, quare mundus non potest recipere spm̄ sanctum, & quis est iste mūdus. Pro quo sciendum ꝙ ista dictio mundus, in scriptura sancta capitur quatuor modis. Primo pro ecclesia uniuersali. Secūdo pro ista habitatione terrenali. Tertio pro mundi fabrica generali. Quarto ꝓ omni populo criminali, & oēs istas expositiones huius nominis inueni una autoritate. Illuminat omnem hominem uenientem in hunc mundum. Hic accipitur pro ecclesia ur̄i. In mundo erat hic pro habitatione terrenali. Et mundus per ipsum factus est, hic pro mūdi fabrica generali. Et mundus eum non cognouit, hic sumitur mūdus ꝓ gente carnali uel criminali. Io. j. Et isto quarto modo dicit thema, Spm̄ ueritatis mundus. s. gens mūdialis, carnalis, uel criminalis, non potest accipere. Dico primo &c. pro ecclesia u[...] xpianitate. Rō, quia sicut mundus cō[...]hendit & amplexatur omnia, ita eccl[...] non solum uni populo data est, ut sy[...]goga solis Iudeis, sed oī populo &[...] mundo. Autor. & loquitur deus pate[...] lio. s. xpo homini, Parum est, ut sis [...] seruus ad suscitādas trib⁹ Iacob & [...] Israel conuertendas. Dedi te in lucē [...]tibus, ut sis salus mea, usq; ad extrem[...] terre. Esa. xlix. Iō dicitur, illuminat o[...] hominē uenientē ī hūc mūdū. Et nisi [...]dus sumatur hic ꝓ ecclesia u[...]i, ista p[...]sitio non posset saluari. Et si acciperet[...] hic ꝓ mūdo uri, falsa esset, qa nō om[...] illuminantur, nec lumine naturali, q[...] multi fuerunt & sunt stulti, nec lum[...] sciētie, qa multi ignorantes sunt, nec l[...]mine fidei, quia multi sunt infideles, [...] lumine gr̄e, quia multi uiuūt & mori[...]tur in pctīs. Quomodo ergo uerifica[...] dicta autoritas? Illuminat oēm hom[...] uenientē in hūc mūdum, non aliter, [...] quia ibi mundus sumitur pro ecclia u[...]litāte, qa qn̄ aliquis uenit ad eam, stat[...] in porta illuminatur. Porta huius est b[...]ptismus, ibi quilibet illuminatur habi[...]tr, uel etiam actualiter, nisi ficte acced[...] ad baptismum, ibi eñ illuminātur lu[...]ne fidei, lumine gr̄e, lumine sciētie, & l[...]mine sapiētie &c. Sic ītelligit illumi[...] oēm hominē uenientē ī hūc mūdū. Na[...] similitudinem de magna platea, in cu[...] circuitu essent carceres tenebrosi, & p[...]tea esset illuminata a sole, omnes ueni[...]tes ad plateam essent illuminati, qui a[...] essent in carceribus, non essent illum[...]nati, non ex defectu solis, sed ipsorū n[...]lentium ad plateam uenire. Ita xpia[...] est magna platea a sole xpo illuminat[...] ad quam omnes uenientes illumināt[...] Qui uero stant in carceribus infidelita[...]tis, non illuminantur. Iudei stant in carcere Moysi pleno puluere, quia solum promittit terrena. Agareni stant in carcere fetido Machometi. Sed xps dicit, Ego sum lux mundi, qui sequitur me, nō ambulat in tenebris, sed habebit lumen uite, dicit dn̄s. Io. viij. Ecce quare eccl[...] dicitur

dicitur mundus, & concordat deriuatio grammaticalis. Mundus a munditia est dictus ex lauacro baptismi. Et iste est intellectus apli dicentis, Christus dilexit ecclesiam, & semetipsum tradidit pro ea, ut illam sanctificaret, mundans eam lauacro aque in uerbo uite, non habentē maculam, aut rugā. ad Ephe. v. Not. semetipsum tradidit, &c. Quia baptismus non habet uirtutem, nisi per sanguinem xpi. Autoritas. Hic est qui uenit per aquam & sanguinē Iesus xps. Non in aqua solū, sed in aqua & sanguine. j. Io. v. No. in uerbo uite. Istud ṽbū est forma baptismi. Itē nō habētē maculā aut rugā. Macule cōitatis sunt peccata publica & notoria. Istas maculas debent abluere & purgare rectores. Et si dicatur, quomodo corrigētur, si non accusantur, uel denuntiantur? Mod⁹ est facere statutū & p̄conizationē, q̄ null⁹ ludat ad taxillos, nec teneat cōcubinā, nec meretrices sint ī hospitijs, & trāsacto tēpore siue t̄mino eis assignato debēt facere executionē &c. De hac macula dicit scriptura, Macula huius sceleris. s. pctōrū publicorum in uobis pmanet, multiq; de pp̄lo corruerunt. Iosue. xxij. Ruge sunt pctā secreta, q̄ nō cadūt ī iudicio hominū, sed dei, ut secretorū usurariorū, qui. s. per se secrete uel mediante Iudeo faciunt usuras &c. Qui talia agūt, digni sunt morte. ad Ro. j. Sic accipiēdo mūdū pro ecclesia uṙi, mō possum⁹ uere dicere thema, Spm̄ ueritatis. imo ip̄m recipit realiter, & essentialiter isto modo, quia sicut essentiale est corpori humano uiuo habere sp̄m rōnalē, ita corpore xpi mystico uiuo, qd᷑ est ecc̄lia uṙis, ip̄m dedit caput sup omnem ecclesiam, qd᷑ est corp⁹ ipius. ad Ephe. j. Essentiale est habere sp̄m̄sanctū. Auto. Soliciti seruare unitatem sp̄us in uinculo pacis. Vnū corp⁹ & un⁹ sp̄us. ad Ephe. iiij. No. solliciti. Nullus pōt auferre diuisiones seu malas uoluntates aut scisma per se. Ratio. dicit S. Tho. in. j. q. de libero arbitrio, q̄ dispositiones sunt in libero arbitrio, sed effectus finales nō. Verbi gratia. De piscatore uolente capere seu dicente, uolo capere pisces. Talis effectus a deo est, & non a piscatore. Piscator em̄ pōt disponere hamos, fila etiā, retia, &c. Idem de laboratore dicente, Isto anno uolo habere multū bladū, uinū, & huiusmodi. Talis effectus a deo habet esse. Disponere potestis laborando, seminando, inserendo, parādo, sed qd᷑ nascatur & crescat in herbā, a deo est, & nō a natura, quia natura pōt ip̄m corrūpere, sed nō uiuificare. Iō nō attribuitur nature, sed deo. Idē de bona lr̄a nō attribuit calamo, sed notario. Idē de illis in mr̄imonio, q̄ habēt ples, a deo est. Et sic patet qd᷑ effectus finales sunt a deo, sed dispositiones a nobis. Idē de effectu sp̄uali, si dicat predicator, ego uolo conuertere Iudeos uel pctōres ad bonā uitā, stultitia esset, quia talis effectus a deo est. Sed predicator debet cogitare, ego faciam qd᷑ in me est, predicando, & sacrā scripturam declarando, & ueritates ostendēdo. Si em̄ ex istis dispositionibus sequatur effectus cōuersionis, hoc est a deo. Autorit. Loquente Petro uerba hec, cecidit spiritussanctus super omnes qui audiebāt uerbū. Act. x. No. cecidit sp̄ūssanctus, nō dicit misit, qa ipse nō poterat mittere, qa hoc est effectus dei, sed ip̄e disposuit predicādo secreta fidei. Ideo apostolus, Ego plantaui, Apollo rigauit, deus autem incrementum dedit. Ita neq; qui plantat est aliquid, neq; qui rigat, sed qui incrementum dat de⁹. j. ad Corint iij. Ita in proposito de scismate uel pace, nullus em̄ presumat dicere, ego faciam &c. dispositiones potestis facere. Ideo dicit, Sollicitis seruare unitatem. s. disponendo. Dico scd᷑o, q̄ mundus capitur pro ista habitatione terrenali, in qua habitam⁹, cū dicit, In mundo erat xps, an̄ suā incarnatione iā erat in mūdo isto scd᷑m suā diuinitatē. Sicut filius regis iā erat hō in domo regis, anteq̄ militaret, ita de filio dei iā erat ī mūdo isto, anteq̄ incarnaretur. Sed dicitur uenisse in hūc mūdū non per mutationē localē, qa ipse dicit, Ego dn̄s & nō mutor. Malac. iij. Sed per nouū modū essendi dicit descēdisse, scilicet per assumptam huma-

nitatẽ, quia tunc apparuit in forma uisibili factus nouus miles in aula uteri uirginalis armat⁹ ut bellaret. Autoritas. Ex tẽpore anteq̃ fierent.s. opera redẽptionis, ibi eram, & nũc dñs de⁹ misit me, & spũs ei⁹. Esa. xlviij. Et sic accipiendo mũdũ dicit mũd⁹ a motu, qa mutabilis, qa nihil est firmũ in hoc mũdo, nec dñium tẽporale & prelationes, nec officia, dignitates, seu honores, diuitie, nec gaudia, imo dicitur, Quid est de tali? mortuus est. Ecce quomodo est mutabilis. Iõ beatus Ioan. euang. dat optimum consiliũ di. Nolite diligere mundũ, neq; ea q̃ in mundo sunt. Si quis diligit mundum, nõ est charitas patris ĩ eo. Qm̃ omne qđ est ĩ mũdo, cõcupiscẽtia carnis est, & cõcupiscẽtia oculorũ & supbia uite. j. Ioã. ij. Rõ q̃re nõ est diligẽd⁹, qa nõ est firm⁹. Iste mũd⁹ est ut arbor, fruct⁹ eius sunt honores, dignitates, diuitie &c. Et quilibet uult colligere, sed iam minatur ruinã. Iõ despectis terrenis desideremus celestia, ideo apostolus dicit, Qui utuntur hoc mũdo, tãq̃ nõ utantur. Preterit em̃ figura huius mundi. j. Cor. vij. Dixi tertio q̃ qñq; mundus accipitur pro tota mundi fabrica de creatione gñali, cum dicitur, & mundus per ipm̃ factus est. s. totalis fabrica uniuersi. Sicut em̃ domificator per suam sapientiam operatur domũ, ita de⁹ pater per xpm̃ q est eius sapientia. Nos predicamus xpm̃ dei ꝟtutẽ, & dei sapientiã. j. Cor. j. Operatus est domum huius mundi. Sapiẽtia edificauit sibi domũ, excidit colũnas septẽ. Prouer. ix. De ista domo dicit Baruch, O Israel q̃ magna est dom⁹ dei & ĩgẽs & ĩestimabilis loc⁹ possessionis eius, supple in duratione, excelsus & ĩmensus. Baruch. iij. Istã domũ edificauit sibi non ad utilitatem seu necessitatem, sed ad honorem, gloriam, & laudem sui. Nos autem sumus hic interius adhuc cum bestijs in stabulo, camere pulchre sunt superius. Not. excidit columnas septem. s. septem gradus creaturarũ, in quibus cõsistit tota fabrica mundialis. He sunt quatuor elementa. s. terra, aqua, aer, ignis, natura celestis, quam philosophi uocant quintam essentiam, sexta e[st] natura humana, septima est natura ang[e]lica, tota fabrica dicitur mũd⁹. Ecce q[uod] dicit mũd⁹, q̃si minima dãs. Itẽ nota q[uod] ĩ creaturis habem⁹ exẽplũ obediẽtie. P[ro]-q̃ deus a principio creauit oĩa, dedit p[re]ceptum soli, lune, & stellis, licet non h[a]berẽt rationem, ut mouerentur sic & [sic] &c. etiam primo mobili. Et septem m[illia] annorum uel circa sunt q̃ dedit eis p[re]ceptum, & nunq̃ pretermiserunt prec[e]ptũ, tñ non promisit eis premium si f[a]cirent, nec punitionem si facerent co[ntra] suum preceptũ. De isto precepto dic[it] ps̃ Dauid, Statuit ea deus, supple in ete[r]num, & in seculum seculi preceptum [posuit], & non preteribit. O qualis uere[cun]dia est nobis qui habemus rationem [&] promissionem glorie, & comminati[onem] pene, & tñ non seruamus eius precep[ta]. Si tamẽ de⁹ monti preciperet ut mo[ue]ret se, statim esset factum. Et tu peccat[or] cui dicit deus, ut mutes tuam malam [ui]tam, & conuertaris, & recedas a pecc[a]tis, & mala societate, non uis facere. [Si] preciperet aquile esurienti ne tãgere[t] cibũ, factum esset, & tibi precipit ne [fran]gas ieiunia &c. tu nihil curas. Si precip[e]ret asino eunti ad asinam, ne eam tang[e]ret, statim esset factum. Et tibi dicit, N[on] mechaberis, & non uis obedire. Exo. xx. Item in elementis habemus exemplu[m] amicitie, que sunt quasi quatuor hom[i]nes tripudiantes tenentes se, quia q[ui]libet habet duas qualitates, quasi duo b[ra]chia &c. Item in elementis habemus ex[em]plum diligendi deũ. Ignis qui est ca[li]dus, dat nobis exemplum de feruor[e] spirituali. Aer qui subito illuminatur d[e] contemplatione celesti. Aqua que m[un]dat de munditia personali. Terra q[ue] fructificat de abundantia meritali uel p[e]nitentiali. Aug. Celum, terra, mare, & o[m]nia que in eis sunt, dicunt mihi ut te dñe diligam. Dico quarto, mundus acc[i]pitur pro tota gente criminaliter uel ca[r]naliter uiuente, & sic sumitur, cum dicitur, Et mundus eum non cognouit. Sic [&] nec carnales spiritum sanctum, qa macu-
la p[e]cc[at]i

la peccatorum impedit. Auto. Aĩalis homo non pcipit ea que sunt spũs dei. j. Cor. ij. quia q̃diu hõ uiuit in pc̃tis, nõ habet spiritumsanctum. Et sic accipiendo mũdum, dicitur quasi immundus per antiphrasim. quare dicit Berñ, O munde immunde qui te diligunt non te norunt. i. nouerant. De isto dicit thema, Spiritum ueritatis mundus. i. gens carnalis non potest accipere. Not. ad hoc figurã Geñ. viij. de colũba q̃ Noe emisit de arca uolens experiri si iam cessassent aque, dicit tex. Emisit quoq; columbam, ut uideret, si iam cessassent aque super faciem terre. Que cum nõ inuenisset ubi requiesceret pes eius, reuersa est ad eum in arcam. Aque enim erant super uniuersam terram. Columba alba signat spiritumsanctum. Lu. iij. Descendit spiritussanct⁹ corporali specie sicut columba in ipsum &c. Noe autem. i. deus, de arca. i. de celo mittit columbam. i. spiritumsanctum, & uenit ad palatium dominorum temporalium, & inuenit eos plenos de iustitia rapina, non inueniẽs ubi requiescat pes eius, uadit ad prelatos, & inuenit eos plenos de symonia, gulositate, de luxuria, de excessibus, & superfluitatibus, & negligentijs circa curam animarum, & nõ inueniens ubi &c. uenit ad mercatores, & uidens ibi tot usuras, fraudes, deceptiones, quia ipsi nesciunt, Pater noster, Credo in deum. Sciũt tñ coniurationes & sortilegia &c. reuertitur ad arcam, uenit ad monasteria religiosorũ, & uidens q nõ seruãtur ibi uota, nec regule, nec cerimonie &c. sed sunt ibi inuidie, diuisiones, & non inueniens ubi &c. reuertitur ad arcam. Ista est rõ quare mund⁹. i. homines carnales seu carnaliter uiuentes, nõ pñt recipere spm̃sc̃tm̃, nõ ppter aliqd' ipedimẽtũ spũsc̃ti, sed ppter peccata. Remediũ ergo habem⁹, si die crastina uolumus recipere spc̃tm̃sc̃tm̃, q mundem⁹ nos & purificem⁹ p cõtritionem, confessionem, & satisfactionem, & iniuriarũ remissionem, iuxta illud Dauid, Cor mũdũ crea ĩ me de⁹, & spm̃ rectũ in noua in uisceribus meis. ps. l. Deo gr̃as.

In die sancto pentecostes. Sermo primus.

Repleti sunt oẽs spũsancto. Act. ij. Tota solennitas hodierna est de aduẽctu spiritussancti, qui uisibiliter in forma ignis descendit de celo super apostolos & discipulos Iesu xp̃i. De hoc etiam erit sermo noster. Et si deo placet, habebimus multas doctrinas pro intellectus illuminatione & uite instructione. Salutetur ɏgo Maria &c. Doctrina cõmunis est & clara ex textu euangeliorũ, quia ap̃li & discipuli xp̃i ante xp̃i passionẽ & resurrectionem non habuerunt plenitudinem spiritussancti, licet eñ haberent ipsum ad plenitudinẽ gr̃e & perfectionis spũalis, & quia in multis erant defectuosi. Et licet xp̃s perfecte ad plenitudinem gratie potuisset eis dare spm̃sc̃tm̃, tñ noluit ante suã passionẽ & resurrectionẽ eis dare. Rõ est ut saluaretur cõformitas inter corpus Christi proprium & naturale, & corpus eius appropriatũ & figurale. Corpus xp̃i ppriũ & naturale est illd', qd' recepit in utero uirginis unitum diuinitati, de quo dicit scriptura, Peccata nostra ipse pertulit in corpore suo. s. proprio & naturali. j. Pet. ij. Corpus autẽ xp̃i appropriatum & figurale est eccl̃ia, que tota erat in apostolis & discipulis xp̃i, cui⁹ corporis ipse xp̃s est caput. Autoritas. Ipsum dedit caput supra oẽm eccl̃iam q̃ est corpus ipsius. ad Ephe. j. Modo certũ est, q ante resurrectionem xp̃i in corpore xp̃i proprio & naturali erant multi defectus, non morales, sed naturales. Ideo ad seruandum proportionem in corpore figurali & mystico xp̃i, ante suam resurrectionem fuerũt multi defect⁹ morales. Sed post resurrectionem xp̃i, quando corpus suum naturale fuit liberũ oĩbus defectibus naturalium passionum, conueniens fuit, ut eius corpus mysticũ & figurale haberet etiam plenitudinem spiritussancti. Et istam rationem tangit Ioannes, cũ dicit, Nõdũ erat spũs datus, quia nondum erat Iesus glorificatus. Io. vij.

vij. Sed hodie ad plenitudinem gratie &
perfectionis spiritualis acceperunt spim
sanctum. De hoc loquitur thema dicens,
Repleti sunt omnes spiritusancto. Non
dicit, acceperunt spiritumsctm, quia iam
ipsum acceperunt per gratiam gratificā-
tem. Sed repleti sunt, qd' idem est quod
iterum impleti. Sicut Io.iij. Renatus. i. i-
terum natus, & etiam repleti. i. iterum
impleti. Inuenio qd' post xp̄i resurrectio
nem apostoli & discipuli xp̄i receperunt
spiritumsctm tribus plenitudinibus.

Primo cum plenitudine scientie intel
lectualis.

Secundo cum plenitudine potentie
spiritualis.

Tertio cum plenitudine eloquentie
uniuersalis.

Sed receptio hodierna fuit maior. Iō di
cit thema, Repleti sunt omnes. Dico pri
mo &c. qd' primitus erant rudes, simpli
ces & ignorantes &c. Sed post resurrecti
onem impleuit intellectus eos de scien-
tia intellectuali, ita clare ut intelligerent
scripturas, dicens eis, Necesse est imple-
ri omnia que scripta sunt in lege Moysi
& prophetis & psalmis de me. Tunc ape-
ruit illis sensum, ut intelligerent scriptu
ras. Lu. ult. De ista plenitudine possum⁹
dicere, Impleti sunt omnes spiritusan-
cto. s. intellectualiter. Secundo recepe-
runt ipsum cū plenitudine potentie spi-
ritualis, quia presidentes uel legati pape
magna indigent potentia. Ita & ap̄li, qui
fuerunt legati a papa Iesu missi. Pro xp̄i
legatione fungimur tanq̄ deo exhortan
te per nos. ij. ad Corint. v. oportebat er-
go eos hr̄e potentiam spiritualem. Ecce
quomodo dedit eis hanc potestatē post
resurrectionem, dicēs eis, Sicut misit me
pater, & ego mitto uos. Hec cum dixis-
set, insufflauit, & dixit eis, Accipite spiri
tūsanctū, quorum remiseritis p̄cta, remit
tuntur eis, & quorum retinueritis, reten
ta sunt. Io. xx. Quare insufflauit? Dico
qd' ad ōndendum autoritatem spiritus-
sancti, qui ab eo procedit. Sicut enim an
helitus procedit ab anhelāte, ita spiritus
sanctus non solum a patre, sed etiam a fi
lio procedit. De ista plenitudine p[...]
mus dicere ad thema. s. Complet[...]
spūsctō, & potētia spūali, quia t[...]
completa promissio, quā xp̄s dixit [...]
passionē suam, dicens, Amen dic[...]
bis quecunq; alligaueritis super te[...]
erunt ligata & in celo. Et quecūq; [...]
ritis super terram, erūt soluta & in c[...]
Mat. xviij. Tertio receperūt spm̄sct[...]
plenitudine de eloquētia uniuersa[...]
istam gratiam receperunt hodie, de[...]
dicit thema, Repleti sunt omnes sp[...]
cto. Et ceperunt loqui uarijs lingu[...]
spiritussanctus dabat eloqui illis. A[...]
Patet thema. Et sum modo in mate[...]
dicando. Modo ad practicam ueni[...]
declarabo per quatuor dispositione[...]
cessarias ad recipiēdum spiritumsa[...]
cum plenitudine gratiarum.

Prima est abstinentia corporalis.

Secunda oratio affectualis.

Tertia concordia fraternalis.

Quarta audientia doctrinalis.

Omnes iste dispositiones, & quaml[...]
earum, habuerunt ap̄li & discipul[...]
Propt̄ qd' dicit thema, Repleti sunt [...]
Prima dispositio propria & necess[...]
ad recipiēdum gratiam spiritussancti [...]
abstinentia corporalis a nimio cibo, p[...]
tu, dormitione, locutione, risu, delit[...]
ab aspectu mulierum siue hominum [...]
gentiū cōuersatione. Talis abstinen[...]
est dispositio propria & necessaria ad [...]
cipiendū spm̄sctm̄. Hoc declaro per ta[...]
similitudinē. Si enim lignis uiridib⁹ a[...]
madefactis apponatur ignis, non acce[...]
duntur quoadusq; ligna sint sicca & ex[...]
sta. Siccatio enim lignorū necessario p[...]
cedit ignitionem. Ita de uobis. Persone
dissolute ī cibo & potu &c. sunt ut ligna
uiridia. iam de dissoluto. O & quomo-
do uiridis. Si ergo uultis quod ignis spi
ritussancti inflammetur & accendatur in
uobis, oportet siccari uos, & nō ita sep[...]
comedere, bibere, nec dormire, & sic d[...]
alijs. Abstinere se de negotijs mūdani[...]
de placentia corporali & huiusmodi, &
tunc ignis spiritussancti accendetur in
uobis. Autori. Prophete Ezechieli fuit
osten-

ostensus magnus campus plenus ossib⁹ mortuorum, quibus ossibus dixit ꝓpheta ex parte dei, Ossa arida audite uerbū dñi. Hec dicit dñs deus ossibus his. Ecce ego intromittam in uos spm̄, & uiuetis. Ezech. xxxvij. Ossa arida sunt ꝑsone abstinentes a delitijs, uitijs, & negocijs. In istis mittit deus spiritumsanctum. Patet ergo ꝙ abstinētia est dispositio propria & necessaria ad habendum gratiam sancti spiritus. Dico quod per istam habuerunt apostoli & discipuli xpi. Nam a die ascensionis usq; hodie ieiunauerunt, & abstinuerunt non solum a cibo & potu, sed etiam a delitijs & negotijs, scientes ꝙ abstinentia erat necessaria. Hoc habetur a tribus euangelistis, qui dicunt qđ Pharisei uenerunt ad Christum dicētes, Magister. Et xp̄s, Quid uultis? Dixerunt, Quare discipuli Ioānis & phariseorū ieiunant? tui autē discipuli non ieiunant? Mar. ij. Respondit xp̄s, Nunquid possunt filij nuptiarum quādiu sponsus cum illis est ieiunare? Veniēt autem dies cum auferetur ab eis sponsus, & tunc ieiunabūt in illis diebus. Mar. ij. Ex isto textu habetur, quod apostoli a xp̄i ascensione, quia tunc ablatus fuit eis sponsus, usq; hodie ieiunauerunt a cibo, potu, negotijs &c. Fiat ergo ratio. Si abstinētia est ita necessaria ad habendum sp̄ūm sc̄tūm, & istam habuerunt apostoli, quid dicemus? Repleti sunt omnes spiritusancto, quia hodie descēdit ille ignis sp̄ūsc̄tī qui eos inflammauit. Secunda ratio multum necessaria, est oratio affectualis. s. deuota, quia aliqui orant qui proprie non dñr orationes, sed quedam recitationes, qñ induuntur, & mulieres qñ ornantur, tales proprie nō dicuntur orationes. Sed oratio affectualis est quando homo flectit genua eleuando manus erga celum & oculos & cor, quemadmodum supplicatur coram papa & rege. Cogitetis qđ uideatis Christum in cathedra glorie, & minetur uobis, & tunc ueniet terror in corde uestro, & incipietis orationem. Ista est dispositio bona & necessaria ad recipiendum spiritumsanctum. Declaratur hoc per similitudinem de anhelante, qui emittit anhelitum ab ore calidum & huiusmodi, & post attrahitur aura recens. Ita oratio deuota est anhelitus calidus ꝑ deuotionem, & humidus quando deus dat lachrymas in oratione. Sic enim attrahitur aura recens sp̄ūsc̄tī, qui ex eius potentia refrigerat animam contra febres peccatoꝝ, auaritie, luxurie, &c. Aug. p̄s. cxviij. Os meum aperui, & attraxi spiritum. s. in oratione ardenti. Modo apostoli & discipuli Christi scientes istā dispositionem esse necessariam, a diebus ascensionis quolibet die ac nocte orabant effectualiter usq; hodie. Aū. Hi omnes erant perseuerātes unanimiter in oratione cum mulieribus, & Maria matre Iesu. Act. j. Modo est hic qō bona & subtilis de predestinatione. Diceret aliquis, Et nunquid Christus promisit, & ordinauit, & p̄destinauit infallibiliter mittere apostolis spiritumsanctum? quid ergo oportebat eos petere & orare ut mitteret? Istam questionem faciunt multi dicendo, Si deus prodestinauit me saluandū, quid oportet me laborare, & facere penitentiam, quia ex quo deus ordinauit, ita fiet. Respondeo ego, & dico, qđ deus predestinauit, ordinauit, & promisit mittere spiritūsc̄tm̄ apostolis & discipulis, tamen fuit necessarium ut orarēt, & peterent. Ergo promissio potest falli. Dico quod non. Sed licet deus promitteret &c. tamen requiritur dispositio. Verbi gratia. Si papa ꝓmittit amphoram de balsamo uel de chrismate, qui sunt liquores pretiosi, & tu uenires ad recipiendum balsamum cum amphora immūda, plena stercore, papa non daret tibi, quia in promissione iam intelligitur debita preparatio uasis. Idem quando papa Iesus promisit apostolis spiritumsanctū, quasi diceret, Promitto uobis ī plere āphoras uestras, scilicet conscientias, intellectū, memoriā, & uolunatē balsamo sp̄ūsc̄tī. Propter hoc apostoli debebant lauare cōscientias suas abstinendo, orādo, & huiusmodi. Idēest de predestinatione. Oēs p̄destinati, iā sunt scripti ī charta alba

ta alba literis aureis, & non solum scribitur ibi Petrus uel Ioannes uel Magdalena &c. saluabitur, sed etiam opus ꝑ quod saluabitur. s. quia erit baptizatus, & erit misericors, patiens, castus &c. Idem de prescitis & damnatis. Iam omnes scripti sunt in charta nigra, & non solum est ibi scriptum, talis damnabitur, sed etiam opus quo damnabitur, quia erit peccator, superbus, auarus, uel luxuriosus, uel uindicatiuus, & finaliter erit impenitens. Si ergo presciti & damnati dimittunt opera, non sequũtur illi effectus damnationis, quia ita est ordinatum, quod talis effectus damnationis uel saluationis sequatur ex talibus operibus. Ista est ratio, quare apostoli orabant, licet essent certi de xpi promissione. Vnde dixerunt, Paremus nos, quia aliter non daret nobis. Gre. Ipsa eterni regni predestinatio sic est ab omnipotenti deo disposita, ut ad hanc electi, ex labore perueniant, ut orando mereantur accipere quod eis omnipotẽs deus ante secula disposuit donare. Tertia conditio necessaria est concordia fraternalis, non habere rancorẽ, odia, malas uoluntates, sed desiderium uindicte contra proximum. Quia spũssanctus non habitat in loco, uilla, seu cõmunitate diuisa. Ad hoc ratio naturalis. Quia sicut spiritus humanus ad hoc qđ uitam det corpori, requirit coniunctionem membrorum. Quia si membra sunt diuisa, scilicet caput seorsum, & manus & pedes, & sic de alijs, spũs recedit, nec remanet cum aliquo membro diuiso. Ita etiam est de spiritusancto. Cogitate qđ tota cõitas est unũ corpus, & habet multa membra & diuersa, ut corpus humanum. Oculi sunt speculatiui, & homines scientie. Aures sunt iudices, & domini qui habent audire iustitias. Nares sunt deuoti, xpi odorem & sanctorum sentientes. Os sacerdotes qui comedũt sacramentum eucharistie, quo reficiuntur & refocillantur omnia membra sana &c. Brachia milites, qui defendunt totũ corpus. Laboratores, qui sustinent totum, sunt pedes. Caput Christus. Ephe. j. Aut. Sicut enim in uno corpore. s. hum[ano] multa membra habemus, omnia aute[m] membra non eundẽ actum habent. [I]ta multi unum corpus sum⁹ in xpo. ad R[o.] xij. Et q̃diu sumus uniti & coniunct[i in] bona pace & cõcordia, quia maiores [di]ligunt minores, & minores honor[ant] maiores, clerici cõueniunt cum laici[s &] econuerso, uir cum uxore, & ecõuer[so,] pater cum filijs, & econuerso, tandi[u spi]ritussanctus uiuificat corp⁹ cõitatis. [Sed] si membra sunt diuisa per inuidiam, r[an]cores &c. statim recedit spũssanct⁹. A[postolus:] Hi qui segregant semetipsos aĩales sp[iritum] non hñtes. Iuue. ca. unico. Patet ergo [quod] necessaria est concordia fraternalis. [Hanc] habuerũt apl̃i & discipuli xpi. Discor[dia] & diuisio fuerat ĩter eos. s. ĩter apl̃os, [Ioh]annẽ & Iacobũ ex una parte, & alios ex [a]lia parte, qa mr̃ eoꝝ ad instãtiam eo[rum] dixit xpo, Dic ut sedeant hi duo filij me[i,] un⁹ ad dexterã tuã, & ali⁹ ad sinistrã i[n re]gno tuo. Mat. xx. Et audiẽtes decẽ idig[na]ti sunt de duob⁹ fratrib⁹. Ibidẽ cogita[te] qualr̃ petierunt ueniã, & pie & rõnabi[liter] credendum est pro bona eorum concor[dantia], quia Iacobus & Ioannes ab al[ijs] petierunt ueniam de eorum presumpti[]one & maioritate quam petebant. Sec[un]do fuit discordia inter apostolos adin[ui]cem, quis eorum esset maior in regn[o] celorum, ut patet Lu. xxij. Cogitate q[d] in his diebus concordantes petierũt u[e]niam. Tertia inter Thomã apostolũ e[x] una parte, & alios ex altera parte. [...] Thomas erat ita durus ꝙ nolebat crede[]re alijs apl̃s sibi dicentibus xpm̃ surrex[is]se. Cogitate qualiter petijt ab eis ueni[am] de sua duritia cordis. Itẽ inter Magdale[]nam & alias Marias & apostolos, que [...] dixerunt apl̃is, xpm̃ surrexisse, uisa [sunt] ante illos quasi deliramentum uerba [i]sta, & non credebant illis. Lu. ul. Et petie[]runt ueniam ab ipsis. Cogitate ergo qua[]liter apostoli, & singulariter Thomas a[po]pl̃s, petierunt ueniam a uirgine Mari[a,] que quando dixit eis, qđ filius suus sur[]rexerat a mortuis, & sibi apparuerat, non crediderunt ei. Ideo in die ascensionis

inte-

increpauit eos xp̄s, ut patet Mar.ul. Recumbentibus undecim discipulis apparuit illis Iesus, & exprobrauit incredulitaté illorum, & duritiam cordis, q̃a his qui uiderant eum resurrexisse, nõ crediderũt. Ideo in his diebus pacificauerũt se. Dicit textus, Dum complerentur dies pentecostes, erant omnes pariter, id est cõcorditer, in eodem loco. Act.ij. Si ergo hodie uultis accipere spiritũsanctũ, pacificate uos exemplo apostolorũ, quia aliter non potestis ipsum accipere. Autori. Pacem sequimini cũ omnibus & sanctimoniam, sine qua nemo uidebit deum. Contemplantes ne quid desit gratie dei, ne qua radix amaritudinis sursum germinans impediat. ad Hebreos.xij. Nota, pax sanctimonie, est pax que est bona & uera scd'm deũ, quia alia pax est mala, ut peccatorũ, latronũ, homicidarum, & huiusmodi. Quarta dispositio multum necessaria ad recipiẽdum spiritũsanctũ, est audientia doctrinalis, audire libẽter uerba dei. Nõ autem dico Ouidij, Terentij, Vergilij, & sic de alijs, quia qui non habuerunt spiritũsanctũ, quomodo darent nobis? Sed doctrina dei illa dat spiritũsanctũ. Declaratur per similitudinem de ignili, in quo percussio lapidis ad ferrũ, excutit ignẽ. Recte ita est de predicatione. Lapis ignitus est xp̄s. Petra autem erat xp̄s. j. ad Corin.x. Ferrũ uel es est lingua predicatoris. Aut. Non uos estis qui loquimini, sed spiritus patris uestri qui loquitur &c. Matth.x. Materia nigra est pp̄ls qui est niger ex pc̃tis. Accẽditur autem ignis spiritussancti, quando in prima uel secunda uel tertia predicatione superbus, uanus, pomposus humiliatur, ponit decetero uiuere simpliciter. Modo persona est ignita igne spũsscti, & sic de alijs pc̃tis. Auto. Adhuc loquẽte Petro ṽba hec, cecidit spũssctũs sup omnes q̃ audiebãt uerbũ. Act.x. Istã audiẽtiam doctrinalẽ ṽbi dei habuerũt apl̄i, quia a die ascẽsionis quolibet die habuerũt sermonẽ. Si dicatur, Quis predicabat? Dico q̄ uirgo Maria, quam xp̄s dimisit loco sui doctricẽ & magrãm. Doctrix.i. doctorissa est discipline dei & electrix operũ illius. Sap.viij. Christus autem ante suã ascẽsionẽ pmisit apl̄is spm̃sctm̃ dicẽs, Expedit uobis ut ego uadam. Si enim non abiero, paracletus non ueniet ad uos. Si aũt abiero, mittã eum ad uos. Et cũ uenerit, ille arguet mũdũ de pctõ, & de iustitia, & de iudicio. Ioã.xvj. sed non dixit eis quando, scilicet qua die, nec qua hora. Alia promissio fuit in die ascẽsionis, quãdo fuit in mõte Olíueti & debuit ascẽdere, dixit, Ioannes quidem baptizauit aqua, uos autẽ baptizabimini spiritu sancto, non post multos hos dies. Act.j. Apostoli nescientes certam diem huius promissionis, in die ascensionis, feria. vj. in crastinũ, & sabbato expectauerunt, credẽtes q̄ in illis diebus mitteret spiritũsanctũ. Sed trãsactis his tribus diebus uidentes q̄ Christus non miserat eis spiritumsanctũ, ceperunt tristari, & dicere adinuicem, O quando mittet? Respondit unus eorum, Non dubitetis, q̃a cras que est dies dominica, mittet. Motiuũ quod me mouet est hoc, q̃a tali die deus formauit lumen, & diuisit lucẽ a tenebris. Ideo rationabiliter tali die mittet nobis lumen spiritussancti, & transiuit dominica, & non misit, & mirabãtur. Dixit alter, Die lune mittet, quia tali die fecit firmamentum, & diuisit aquas que sunt super firmamentum ab aquis q̃ sunt sub firmamento, tali ergo die ueniet, q̃a nos indigemus firmamento fortitudinis, ut diuidamus aquas uirtutũ ab aquis uitiorum: & non uenit. Dixit alius, Die martis ueniet seu mittet, quia tali die produxit planetas ad fructificandum, tali ergo die mittet, ut possimus plantare fidẽ catholicam, ut facere possit fructus, & expectantibus eis nõ uenit. Dixit alius, In die mercurij mittet. Ratio, quia tali die formauit solem, lunam & planetas, tali ergo die mittet, ut creet in nobis solem charitatis, lunam spei, stellas uirtutum: & non uenit. Cogitate qualiter mirabantur & tristabantur. Dixit alius, Die iouis mittet, quia tali die ascendit ab aspectibus nostris. Ideo tali die consolabitur

tur nos,& nō uenit.Dixit alius, Die ueneris mittet, quia tali die fuit paſſus, & nos habuimus dolores ſue paſsionis, ꝓpter qđ tali die meremur qđ det nobis ſpm̄ſctm̄ cōſolatorē,& non uenit. Dixit alius,In ſabbato ueniet,quia tali die fuimꝰ diſperſi, ita ꝙ unus non remanſit cū alio. Ideo hodie ut ſibi uniamur,mittet. Vidētes autē ꝙ ſabbatū trāſierat,& non uenerat,& iā perdiderant computū dierū,& timebant Iudeos, dicit textus,Erāt em̄ cōgregati propter metū Iudeorum. Cogitate quomodo rationabiliter erāt triſtes & deſolati. Ideo hodie ſiř congregati fuerunt ad portam camere uirginis Marie expectantes quando exiret ut cōſueuerat. Ipſa autem uirgo ſurgebat in media nocte,iuxta illđ, Media nocte ſurgebam ad confitēdum tibi,ꝑs.cxviij. Et dicebat offm̄ ſuum. Quando ergo uirgo Maria exiuit cameram,& uidit oēs apoſtolos & diſcipulos flētes,dixit eis, Quid eſt hoc filij mei de quo fletis? quia filius meus modo regnat in celis.Et dixerunt ſibi, Benedicta mater noſtra filius ueſter ꝓmiſit nobis mittere ſpm̄ſctm̄,dicēs qđ non dimitteret nos orphanos inter Iudeos,modo autem ſunt decē dies tranſacti qđ ipſe aſcēdit, & non miſit nobis ſpiritūſanctum.Reſpondit uirgo Maria, Non dubitetis filij mei, quia filius meus non habet conditiones hominum mundanorum,qui in paupertate cognoſcunt amicos, & quando ſunt in proſperitate & honore, non curant nec recordantur de eis.Sed dicam uobis rationem quare nondum miſit. Neſcitis uos qđ quādo deꝰ extraxit populū Iſrael de captiuitate Egypti, quinquageſimo die deſcēdit in forma ignis in mōtē Synai dando legē? Et apoſtoli, Virgo benedicta, bene ſcimus illud.Et uirgo,Hoc fuit figura, qđ filiꝰ meꝰ in die reſurrectionis ſue extraxit de captiuitate inferni oēs ſibi credētes & obedientes.Hodie autem eſt quinquageſima dies a reſurrectione filij mei. Ideo mittet modo ſpiritumſanctū. Ideo ponatis uos omnes in deuota oratione, quia que a deo ordinata ſunt, precibus & deuotis orationibus ſunt impetrād Tunc Petrus apoſtolus cum alijs apoſt lis poſuerunt ſe ad unam partē, & quilibet orando dicebat, Cor mūdū crea in me deus, & ſpiritum rectum innoua in uiſceribus meis. Dauid regiſtrauit eam p̄o.l.Lazarus autem cū alijs ſeptuaginta duobꝰ diſcipulis ad aliam partem flexis genibus orando dicebant,Senſum tuum dn̄e quis ſciet, niſi tu dederis ſapiétiam, & miſeris ſpiritumſanctum tuum de altiſsimis, & ſi correcte ſint ſemite eorū, qui ſunt in terris, & que tibi placēt didicerint homines.Nā per ſapientiam ſanati ſunt quicunq; placuerint tibi dn̄e a pricipio. Sap̄.ix. Maria Magdalena & alie ſancte mulieres flexis genibus orando dicebant, Redde mihi letitiam ſalutaris tui, & ſpū principali confirma me.p̄s.l. Deinde dixerūt apoſtoli uirgini Marie, Virgo benedicta uos etiam oretis, quia ſtatim audiet uos filiꝰ ueſter. Et erat tūc hora tertia. Tunc uirgo flexis genibꝰ orauit di.Emitte ſpiritū tuū,& creabūtur, & renouabis faciem terre.p̄s.ciij. Nota creabuntur.ſ.uirtutes,infuſe gratie,dona & perfectiones, & renouabis faciem terre.ſ.p predicationem apoſtolorum & diſcipulorum tuorum. Facta oratione a uirgine Maria,ſubito factus eſt de celo ſonus magnus ad inſtar tonitrui,nō terrentis,ſed delectantis, & fuit quaſi uox reſponſiua uirgini Marie. Quem ſolum audierunt Iudei qui erant in Hieruſalē. Et ſubito ad inſtar uenti deſcendit de celo,& ille ſonus repleuit totam domū ubi erant apoſtoli, & tota domus repleta eſt igne. Iudei autem ad dictum ſonū concurrerunt, & uidebant ignem clarū per feneſtras,ſed ille ignis non cōburebat,ſed illuminabat,& uidebant fumum albū ut fumū incenſi, & ignis ille diuiſit ſe ad inſtar linguarum, & ſedit ſ̄ ſingulos eorū,& repleti ſunt omnes ſpūſctō. Act.ij. Tūc fuit cōpleta ꝓphetia Iohel. In diebus illis effundā ſpm̄ meum ſuper ſeruos meos & ancillas meas,& dabo ꝓdigia in celo & in terra,ſanguinē, ignē, & uaporem fumi. Sol conuertetur in tenebras,

nebras, & luna in sanguinem anteq̃ ueniat dies dñi magnus & horribilis. Et omnis qui inuocauerit nomẽ dñi, saluus erit. Iohel. ij. No. dabo ꝓdigia ĩ celo, qa tunc celum uidebatur super Hierusalem sanguinolentum, innuẽs ꝙ merito passionis xpi mittebatur spũsſctũs apostolis & discipulis. Et ĩ terra apparuit ignis clarus, qui ab omnibus poterat uideri in domo ubi erant apostoli. Et uaporẽ fumi admodum fumi incensi &c.

In die sancto pentecostes. Ser. ij.

PAcẽ relinquo uobis, pacem meam do nobis. Ioã. xiiij. Si uolumus cogitare & diligenter pensare totam uitam Christi a principio. s. natiuitatis, usq; ad passionẽ, ĩter alias uirtutes singulariter predicauit & uoluit pacem esse inter xpianos. Et põt declarari sic, quia iam in sua natiuitate uoluit ut angeli cãtarent nouã cantilenam, ut moris est dominorum, scilicet gloria in altissimis deo, & in terra pax hominibus bone uoluntatis. Luc. ij. In q̃ ostenditur quod sibi placet pax. Itẽ si respicimus suam uitam, quando fuit adultus, & ibat predicando, & intrabat ciuitates, uillas, castra & domos, modus salutationis sue & discipulorum eius erat, dicere, pax uobis, ut ponitur ab euangelistis, non dicebat, salus, uel, bona dies, sed pax, in qua consistit omne bonum. Item apostolis & discipulis & alijs ipm sequẽtib⁹ dixit, Pacem habete inter uos. Mat. ix. Item quando uoluit mittere discipulos ad predicandũ, dixit eis, In quãcunq; domum intraueritis, salutate eam dicendo, pax huic domui. Mat. x. Itẽ in nocte passionis recedens a suis discipulis, pro hereditate dimittens eis pacẽ, dicit the. Pacẽ relinquo uobis, pacẽ meam do uobis &c. ac si aliqs apostolus dixisset sibi, Dñe, qnando aliquis dñs moritur, aliquid dimittit suis &c. etiam quando moritur pater, dimittit filijs hereditatem. Iõ uos qui modo uultis mori pro saluatione &c. dimittatis aliquid nobis. Rñdit, pacem relinquo uobis, pacem meam do uobis. patet thema. Modo intendo declarare que pax sit ista, & in quo cõsistit, & inueni ꝙ ex triplex. Prima est pax ethica. i. personalis. s. in se. Secunda est pax economica. i. domestica. Tertia est pax politica. i. uřis. Verba sunt philosophorũ, & de qualibet dicit the. Pacem relinquo uobis, pacem meam do uobis, &c. Dico primo. s. quando homo habet pacẽ secũ, quãdo aĩa & corpus, spiritus & caro cõcordant, qđ est bene difficile, scilicet cõcordare istos duos inimicos, inter quos naturaliter est guerra, quia qđ uult un⁹ displicet alteri. Vultis intelligere quomodo ista guerra est magna? uidistis unq̃ torqueri aliquem quem chorda trahit sursum, põdus deorsum? Nunquid talis est magna pena seu guerra? Talem guerram habet quilibet nostrum. Aĩa inq̃tum de natura sua est spũalis trahit sursum, uellet contẽplari &c. sed pondus carnis trahit deorsũ ad mũdanas delectationes, luxurias, & corruptiones. De ista guerra dicit scriptura. Caro concupiscit adũsus spm̃, spũs aũt &c. Gaľ. v. Modo uideamus quomodo poterimus facere pacem in ista guerra. Dico ꝙ habet fieri dupľr, uel qđ aĩa humilietur & conscientia carni ad omnes suas uoluntates, uel ecõuerso. Primus modus est malus & reprobatus contra deum & rationẽ & naturã. Sicut si nobilis domina & generosa haberet guerram cũ sua ancilla captiua, uili, & immunda, & uos tractando pacem, diceretis, ꝙ dña subijciatur captiue in omnibus, hoc esset iniquum. Vnde dicit Berñ. Non decet dñam ancillari, nec ancillã dñari. Idem esset de anima nobili & generosa de substãtia spũali, si haberet subijci carni captiue sue. Talis pax nõ esset bona, quia nõ decet dñam ancillari. Ergo oportet ꝙ ista pax fiat econuerso. s. ꝙ caro tanq̃ captiua humilietur & subijciatur dñe. s. aĩe, & hoc fit quando homo cũ ieiunijs, uigilijs & alijs asperitatibus humiliat carnẽ, quia caro ut captiua recalcitrat cõtra dñam, sed quãdo sic affligit, quasi lassa subijcitur aĩe. Propter hoc inuenta est pnĩa ad faciendum pacẽ perso-

personalem in se. Et iste modus faciendi pacem est bonus & rationalis, & istũ uult deus. Ideo dicebat ille sanctus homo Iob. Pacẽ habeat tabernaculũ tuũ.i. persona. Et uisitaui speciem tuam.i.animã, nõ peccabis. Iob.v. Sed multi faciũt oppositum, nesciunt sustinere istã guerrã anime & carnis, & uolẽtes pacificari, cõplacẽt carni. Vultis cognoscere quod peccatũ est? Noueritis ꝙ erat quidã rex unicã habens filiam sibi charã, cui uoluit dimittere totũ regnũ suũ, que assimilabatur patri, ut ouũ alteri ouo. Accidit ꝙ iste rex uoluit ire ad trã sanctã ad uisitãdũ sanctuaria. Et uni militi cõmisit filiã suã cũ captiua, que ei seruiret. Dicẽs militi ꝙ curaret diligenter de filia, ꝓmittẽs militi quod in regressu magnificaret eũ. Qui miles post regis recessum adamauit captiuã despecta filia regis, sibi in oĩbus cõplacẽs, & uoluit ꝙ captiue seruiretur a filia regis &c. Dicatur quid mereẽ iste miles &c. Ideo qñ ueniet rex &c. Iste rex est Iesus xp̃s filius uirginis Marie, rex regũ. Filia dilecta est aĩa, que precise assimilatur sibi plusq̃ imago depicta, qa ad imaginẽ dei creata. Dixit deꝰ quando uoluit creare hominẽ, Faciamꝰ hominem ad imaginẽ & similitudinem nostrã. Geñ.j. quod non dicitur nec intelligitur q̃tum ad corpꝰ, quia deus incorporeꝰ est, sed q̃tum ad animã, que est de natura spirituali, nobili & generosa & pulchra. Vnde si possetis uidere unã animã in sua pulchritudine, inquantum est ad imaginem dei, nolletis comedere nec bibere, intãtũ quod pulchritudo solis uel lune nihil est respectu &c. Et diligitur a Christo intantum quod sibi uult dare regnum celeste. Et uidetur quod dilexit eam plus q̃ se. Quare uoluit nasci, & in hoc mundo.xxxiij.annis conuersari, & tãdẽ pati & mori, totũ amore filie. Et poterat dicere, da mihi animas, cetera tolle tibi. Genes.xiiij. Iste rex uoluit ire ultra mare ad uisitandũ sanctuaria. Iste mũdus dicitur mare propter undas & pericula, & parui pisces comedũtur a magnis. Et in die ascensionis ab isto mũdo recessit, & filiam suam cõmisit uni mili-ti, quia animã tuã cõmisit tibi, & mea- mihi &c. cũ captiua, scilicet carne, ut se- uiat sibi. Et nos modo adulterino cũ ca- ptiua, scilicet carne consentimus spre- anima, & uolumus ut seruiat sibi anim- Quare induimini? Nunquid amore ca- nis? quare paratis uictum dilicatũ? N- quid amore captiue? Et de filia regis - curamꝰ, sed moritur fame, & incedit - da & immunda. Caro sepe lauatur, & - datur. Et de filia regis nõ fit mẽtio, - de ea curamus. Homines laborant p- terrã & per mare pro captiua. Et pro - filia regis non potestis quiescere in d- ca &c. In eadem cõdẽnatione militis - stis. Cogitate quid faciet uobis rex qua- do ueniet cito in iudicio generali, ue- ĩ particulari, quid dicetis. Ecce ergo - peccatũ est uelle plus complacere car- q̃ anime. Ecce do uobis cõsiliũ, ut quo- bet die curetis de filia regis sicut de cap- ua, cui ordinate bis in die datis refecti- nem.s. prãdiũ, & cenã. Idẽ faciatis aĩe - rãdo de mane & de sero, priꝰ bñdicẽd- mẽsam, scilicet signando se, & post dice- re Pater noster, Aue Maria, deuote cog- tãdo qđ uidet xp̃m in gloria, qui adora- tur ab angelis, & minatur uobis, deinde cogitãdo ꝙ uidetis uirginem Mariã a- dexterã filij sui, dicatis Aue Maria gra- tia plena, dñs te. Bñdicta &c. Idẽ in sero, nec tradatis obliuioni prãdiũ istud, ne- cenã. In dñica dabitis sibi maius pran- audiendo missam cõpletã, & quod - in cõfessione que quasi est manuũ ablu- tio, cũ silentio &c. Adorare xp̃m uerum deũ & hominẽ debetis in hostia. Item - mel in anno debetis eam induere de no- uo. Istud fit in confessione ubi depon- uestes antiq̃ &c. & induũt noue ĩ pasc- te faciẽdo magnũ festũ cõicãdo. Et i- mõ poteritis dare ĩ iudicio regi xp̃o bo- nũ computũ de filia sua, q̃ faciet uos ma- gnos ĩ paradiso. De illis autẽ q faciũt op- positũ plꝰ curãdo de carne q̃ de aĩa, dic- Dauid p̃o.lxxij. Zelaui sup iniq̃s pacem pctõꝝ uidẽs. Quia nõ est respectꝰ.s. mie, morti eorũ.s. dãnationi, & firmamentũ

in p.a-

in plaga eorũ. In labore hominum non sunt.s.per pniam,& cũ hoĩbus nõ flagellabuntur,sed cũ demonibus. Dico secundo &c.i. domestica, qñ.s. in domo uir, uxor,& familia stant in bona pace & cõcordia sine cõtentionibus,talis pax dicitur domesticalis, sicut prima dicitur personalis. Ad istã pacẽ faciẽdã & cõseruandã sunt necessarie sex doctrine,due sunt uiri ad uxorẽ, & due uxoris ad uirũ, & due uiri & uxoris ad familiam domus. Primo sciẽdũ,quod uir erga uxorem debet seruare dilectionem. Vir debet diligere uxorẽ suã,nõ despicere pro aliquo defectu, ex quo est proba femina. Sunt aliqui miseri qui solum diligunt uxores tm̃ q̃tũ durat panis nuptiarũ,quãdo sunt satiati de eis, despiciũt eas,propter ꝙ uenit guerra in domo. Bñdictus est homo q illũ amorẽ quem ostẽdit uxori prima die uel hebdomada semper seruat. Secũdo debet uir uxori ꝓuisionẽ adhibere. Nõ eñ debet deserere eam,sed ei prouidere,nõ in uanitatibus, quia si ipsa sit uana,debet sibi dicere uir, mulier damnabor uobiscũ &c.quia uxores uane nõ solũ dãnãt se,sed etiam uiros eis consentiẽtes. Non potest uir dimittere uxorem ut sit heremita uel religiosus consummato matrimonio per carnalẽ copulã,nisi de licentia uxoris ipsius, & tunc fieri debet de licentia prelati,& qđ uxor sit talis, ꝙ nõ sit suspitio peccãdi &c. Iõ dicit scriptura,Viri diligite uxores uestras, sicut & xp̃s dilexit eccľiam, & seipsum tradidit pro ea, ut illã sanctificaret, mundans eam lauacro aquę in uerbo uite,ut exhiberet ipse sibi gloriosam ecclesiam non habẽtẽ maculã aut rugã, aut aliquid huiusmodi,sed ut sit s̃ctã & ĩmaculata.Ita & uiri debẽt diligere uxores suas, ut corpora sua. ibidẽ, Qui suam uxorẽ diligit, seipsum diligit. uide ibi pulchra in textu ad Eph.v. Vxor ṽo erga uirum debet habere duo.s.reuerẽtiã & diligẽtiã. Primo reuerẽtiã, ut uelit ꝙ uir sit dñs, al's si in oppositum sit,guerra oritur in domo,qa natura, scriptura, lex diuina & humana dictant,ꝙ uir sit dñs domus,& cõtra naturã,legẽ diuinã & humanam est, ꝙ mulier sit dña uiri. Dicatur de uirgine Maria pulchra & nobili &c.cũ quãta reuerẽtia & honore loquebatur sponso suo Ioseph pauperi seni.iõ dicit scriptura, Mulieres uiris suis subdite sint sicut dño,q̃niam uir caput est mulieris,sicut Christ⁹ caput est ecclesie.ad Eph.v.Nota,ut domino,nõ contra dñm,qa posset querere de corpore uxoris, ꝙ mulier non debet cõsentire,imo deberet magis pati se occidi,quia esset martyr anteq̃ consentiret &c.Item debet esse diligẽs ut conseruet illud quod uir lucratur cũ magnis laboribus & periculis,ne sit domus ut saccus perforatus, ut teneat domum & se mundam,quia tunc uir diligit talem uxorẽ, & sic est pax in domo. de ista diligentia Eccľ.xvj.Gr̃a mulieris sedule delectauit uirum suum,& ossa illius impinguabit.i. totum faciet eum pinguẽ. Tertio uir & uxor erga familiam debent habere duo. Primo circa filios eruditionem. Multi sunt qui dicunt, sufficit qđ dent filijs cibum & potum, sed non curant eos erudire siue informare &c.Dicatur quomodo pueri debẽt nutriri. Quia sicut arbor tenera uertitur &c.sic pueri dũ sunt parui.Hoc maxime competit matri,qa quãdo pueri petunt panem de mane, bona mater debet dicere, Modo fili dicas Aue Ma.scias quod est uestra regina in celo &c.Modo flecte genua &c. Dicas aue Maria,& quod signo crucis signet se, & informare debent parentes pueros ne mentiantur,ne furentur,ne sint contentiosi,qđ confiteantur quando sunt quinq; uel sex annorum,& quod cõicent qñ sunt.xij.annorũ, debẽt parentes ducere eos ad ecclesiam, ut audiant missam &c. Ideo dicit scriptura,Patres nolite ad iracũdiam, sup.dei ꝓuocare filios uestros, sed educate illos in disciplina,& correctiõe dñi.ad Eph.vj.Culpa est hortulani, si arbores sunt tortuose, quia parue poterant dirigi. Ita uos parentes estis hortulani. Plantetis arbores bonas in uiridario xp̃i.i.ecclesia.Quo ad seruos & captiuos,quia debent eos inducere ut baptizen

ptizentur uel ut confiteantur, qđ audiāt missam, dare oportunitatē audiēdi missā & cōicādi, tunc talis domus est bñdicta. Facere oppositū predictis est maximum pctm̄. Ecce quid dicit scriptura. Si quis suorū & maxime domesticorum curā nō habet, fidē negauit, & est īfideli deterior. j. ad Tim̄. v. In hoc em̄ cōsistit pax domesticalis. s. qđ uir habeat erga uxorē &c. Epiloga breuiter. Talis dom⁹ habet pacem & dei benedictionem, ideo dicit scriptura, O Israel. i. uir uidens deum, si in uijs dei ambulasses, scilicet in his que dixi, habuisses utiq; in pace super terrā. Baruch. iij. Dico tertio &c. i. uniuersalis. Prima pax est personalis. Secūda domesticalis. Tertia est uniuersalis, quādo una cōitas, uilla seu ciuitas uiuit in pace, tunc est pax uſis. Et ista est pax primo in corde, secundo ī ore, tertio in opere. In corde qm̄ nō habet inuidiam, rancores, nec malas uoluntates adinuicem. &c. Plus em̄ est cōpatiendū illis qui habent officium seu regimē, q̄ inuidēdum, quia habēt reddere rationē de tātis sibi cōmissis. Sicut naui periclitāti cōpatiť, & non inuidetur. Ita qui habent regimē populi, sunt in mari fluctuanti in periculo submergendi in inferno, intantū qđ nullus prudens anhelare deberet ad regimē. Filius dei est qui pōt euadere. Iō compatiendū est potius q̄ inuidendum. Secundo ista pax est in ore, loqūēdo adinuicē salutando. Quia sicut per fumum fumeralis cognoscitur ignis domus, ita per salutationes ignis, pacis & dilectionis in corde existentis, quia cor non pōt uideri a nobis. Nullus dicat, Si loquatur mihi, loquar ei &c. Dicatur quō ꝟgo Maria primo loquebatur crucifixoribus filij sui. Tertio cōsistit ī opere, ne sint questiones & litigia. Aliqui sunt qui in paradiso inuenirent questiones &c. Ideo apl̄s, Iam quidem oīno delictū est in uobis, ꝙ iudicia habetis inter uos. Quare non magis iniuriam accipitis? Quare nō magis fraudē patimini? Sed uos iniuriā facitis & fraudatis, & hoc fratribus. j. Cor. vj. Propter quod apostolus precipit, Si fieri potest, quod ex uobis est, c omnibus hominibus pacem habere. a Roma. xij.

Feria. ij. post pentecostes. Sermo unicus.

GRatia spūssancti effu est. Verbum istud hab textualiter in actibus ap stolorum. c. x. & officiu in epistola hodierna. S mo noster est de gratijs quas dat spūs ctus personis in quibus habitat. Ista m teria est consequens ad materiā hester nam: Heri enim fuit de spiritusancto de aduentu eiusdē, & hodie est de ei effectu. Spero in dño Iesu xpo, ꝙ er materia magne edificationis & conso tionis, sed ut sit deo acceptabilis & gr tiosa, nobis autem meritoria & ꝓfic salutetur uirgo Maria, &c. Pro breui in troductione materie predicande & de claratione uerbi ꝓpositi, sciendū qđ li cet spūssanctus simul cum patre & fil sit unus deus, unus dñs, unus creato simplex, indiuisibilis, impermutabilis, effectus & gratie ab eo procedētes su diuersi, quia omnes potētias anime i plet diuersimode. Declaratur per simili tudinem arboris unicū truncū siue st pitē habētis, sed post multiplicatur pr mos ad fructificādum. Ita spūsctūs un persona trinitatis, non est nisi una radi in aīa, sed post effectus eius multipli cantur in aīa, quia unū ramum mittit a intellectū quē implet scīa, aliū ad memo riā quē implet timore dei, aliū ad uolun tatē quē implet amore charitatis ut abū det & fructificet, iuxta dictū xpi, Ego po sui uos ut eatis, & fructum afferatis, & fructus uester maneat. Io. xv. Not. ego posui uos, in uiridario ecclesie. Patet er go qđ unus & idē spūs multiplicatur in effectibus. de hoc autoritas apl̄i. Diuisio nes gratiarū sunt, idē aūt spūs diuiden singulis ꝓut uult. j. ad Cor. xij. Patet er go the. cū dicit, gr̄a, scilicet gratū facie effusa est. i. dispersa, diuisa, & distin Ista effusio, diuisio seu distinctio gratia rū spiritualium, que inseparabiliter sunt

cum

cũ gfa gratũ faciẽte, de quibus uolo nũc predicare, sunt in certo & determinato numero. s. septeno, iuxta prophetiã Esa. Reqescet sup eũ. s. uirę iustum spũs dñi, spũs sapientie & intellect⁹, spũs consilij & fortitudinis, spũs scientie & pietatis, & replebit eum spũs timoris dñi. Esa. xj. Patet ergo ꝙ sunt septẽ grẽ, quas spũssanct⁹ dat persone, in qua habitat, & que libet earum facit animam deo gratã.

Prima est sapientia diuinalis.
Secunda intelligentia spiritualis.
Tertia consilium rationale.
Quarta fortitudo internalis.
Quinta scientia moralis.
Sexta pietas cordialis.
Septima timor filialis.

De omnibus istis dicit the. Gfa spũsscti effusa est. Prima gratia quã dat spũssctũs ad faciẽdũ creaturã in hoc mũdo gratiosam, in alio gloriosam, est sapientia diuinalis. Magna questio fuit antiquitus inter doctores & maxime philosophos, q nũq̃ potuerunt scire ueraciter quid est sapiẽtia diuina. Doctores theologie dederũt diffinitionem de sapientia diuina, sed pre omnibus placet mihi illa de textu biblie, q̃ dicit sapientia doctrine secũdũ nomẽ ei⁹ est, & non in multis est manifesta. Eccł. vj. Sapiẽtia scd'm nomẽ ei⁹, & etymologiam. i. sapida scientia dicit. s. quãdo persona in scientia, quam habet de deo, inuenit saporem deuotionis, talis dicitur habere sapientiam. Quando uero tota scĩa stat speculatiue in intellectu, & in aĩa, non sentit saporem nec deuotionem, talis habet scĩam & nõ sapiẽtiã. uerbi gr̃a. Multi magistri uel baccalarij & doctores habent scientiã de potentia dei, ꝙ est infinita, qđ patet in creatione mundi, quẽ de nihilo creauit. Null⁹ igitur magr̃ operum uel artifex, nec carpentarius, nec alij pñt aliquid operari, nisi presupposita materia, sed deus de nihilo operatus est omnia in tãta pulchritudine & proportione, ut uides, & quando tu cogitas ista, si non sentis dulcorẽ deuotionis in aĩa, tũc habes scientiã, sed nõ sapientiã. Sed qñ hõ cogitat, hodie sunt septem milia annorum, uel quasi, quod nihil erat nisi deus, & ipse de nihilo cuncta ista creauit, & aĩa delectatur, dulcoraturq;, tunc habetis sapientiã. i. sapidã sciẽtiã, que secũdũ nomen eius est &c. Item multi sciunt prudẽtiã & gubernationem de regimine mũdi, qui prouidet oĩbus creaturis. Itẽ de motu stellarũ incessabili, si cũ deuotione ista cogitantur, habetis sapientiã, al's scientiam. Idẽ de scĩa, q̃ habemus de mĩa dei: quã nobis ostendit in redemptione, qđ cũ haberet ĩfinitos modos redimendi nos & saluandi humiliorem, uoluit accipere & humanitatem sĩr de muliere uirgine nascendo, in maxima paupertate uiuendo, ut nos dulciter inclinaret ad humilitatem, castitatẽ, & paupertatem, uoluit pati & suspendi, ne aliquis sibi credẽs & obediens pateretur & suspenderetur in furca inferni. Sic quando tu cogitas uel legis ista, si sentis saporem deuotionis, habes sapientiam, al's scientiam. Ecce quare dicitur sapientia doctrine secundum nomẽ eius, &c. Sed dolẽdũ est cũ sequitur dicens, & nõ in multis est manifesta. Multi sunt qui p̃dicant, disputant, legunt, sed sine labore deuotionis exterius solum sonat in ore. Quibus autem agnita est, permanet usq; ad conspectum dei. Aut. Siue lingue cessabũt, siue scĩa destruetur. j. Corę. xiij. Philosophi autem habuerunt scĩam, sed non habuerunt sapientiam, ut dictum est, qa cum loquerentur de prima cã & primo principio, & de primo motore, non habebant ad ipsum deuotionem, nec referebant grãs, de quibus dicit apostolus, Cum cognouissent deum, non sicut deũ glorificauerũt aut grãs egerunt, sed euanuerunt in cogitationibus suis, & obscuratum est insipiens cor eorũ. Dicentes eñi se esse sapientes, stulti facti sunt. Ad Ro. j. Secunda gratia spũssancti est intelligentia. s. perceptio bonorę spũalium in rebus sensibilibus, quasi in libris apertis. uerbi gratia. In honoribus temporalib⁹ huius mundi legere, p̧cipere honores spirituales & eternos, cogitando si honores huius mũdi tm̃ delectant, q̃to ma-

gis delectare debent honore paradisi, ubi minimus est maior, q̃ sit papa uel imperator in hoc mũdo. Qualis honor est esse ĩ societate angelorũ, & sanctorꝝ apostolorũ, & prophetarũ. Cogitate qualis honor sit regi nouiter intranti per ciuitatẽ &c. Lege hic qualis honor sit aĩe deuote, qñ intrat in ciuitatẽ paradisi. Ecce quid est intelligentia spũalis. Item diuitie huius mundi multũ delectãt, qñ quis habet multos redditus & magnos, uel multas pecunias in cista, letus est, cum tamen sit quoddam onus periculosum, tamẽ nullus domin⁹ habet quicquid uult. Lege hic diuitias paradisi, ubi quilibet habet quicquid uult. Dicunt doctores, qđ quilibet sanctus est omnipotẽs respectu sue uolũtatis, quia qcqd uolũt possunt. Deus est simpliciter omnipotens. Item in delectationibus hui⁹ mũdi, comedendi, bibendi, audiendi, & huiusmodi. Legatis hic delectationes spirituales paradisi. Verbi gratia, quando delectamini in gustu comedẽdo uel bibẽdo, legatis hic delectationes spirituales circa gustũ. Determinatio est sancti Thoñ. docto. in. iiij. sñiarꝝ, qđ post iudiciũ oẽs sensus corporales actuabũt. Laus eñ uocalis erit in celo. Auditus audiendo angelorꝝ cãtus. Si in hoc mũdo tãtũ delegat⁹ auditur, q̃to magis tunc? Dicatur miraculũ de religioso, qui audiendo cantũ angeli in forma uolucris in horto stetit. cc. annis &c. Itẽ qñ uisus delectatur hic uidendo pulchra, cogita de paradiso. Ibi eñ uidebũt regẽ regũ & dñm dominãtiũ xp̃m imperatorẽ, & reginã angelorꝝ & sanctos &c. O qualis pulchritudo. Autori. Tunc uidebis, & afflues, & mirabitur, & dilatabitur cor tuũ. Esa. lx. Item ordoratus, si crocus &c. tm̃ delectat. Cogita qualis delectatio erit sentiẽdo odorẽ corporis xp̃i, uirginis, & sanctorũ. Nã corpus gloriosum redolet &c. Itẽ beati resumptis corporibus habebunt gustũ, qa tunc os non erit uacuũ, nec plenũ aere, sed erit plenũ de liquore ptiosissimo incorruptibili & sapido De hoc qualiter sensus erunt sic in actu, uide latius inferius do. xx. primo sermone. Hic lege quando poteris. De omnibus his autoritas. Intellectum tibi dabo, & instruã te in uia hac, qua gradieris, firmabo super te oculos meos. Nolite fieri sicut equus & mulus, quibus non est intellectus, inquit psalmista. ps. xxxi. Nota, Intellectũ tibi dabo, ut scilicet his sensibilib⁹ scias legere spiritualia. Nõ sic de bestijs, quia delectantur in sensibus, tamẽ non habent intelligentiam, ideo dicit, sicut equus & mulus, quibus non est intellectus. Tales sunt persone bestiales, de quibus dicit apl's. Aĩalis non percipit ea q̃ sunt spũs dei. Stultitia eñ est illi, & non põt intelligere, qa spiritualiter examinaẗ, spiritualis autem iudicat oĩa. j. ad Cor. ij. Tertia est cõsilij rõnalis. Cõsiliũ sumitur pro cõclusione cõsilij, qñ in cõsilio un⁹ dicit hoc, & alius aliter, quando dñs cui consiliũ de oibus eligit, ꝙ melius est illud, dicitur cõsilium. qđ est donũ spiritussancti, ita cõsiliũ spiritussancti, est inter multa bona scire eligere meliora, & inter duo mala scire minus malum eligere, hoc est a dono spiritussancti, qđ uocatur cõsiliũ. Regula est philosophi, ꝙ de duobus bonis melius est eligendum, & de duobus malis malum uitandum est. Verbi gr̃a. Bonum est in hoc mundo habere bonum, honores, dignitates, officia &c. Itẽ bonũ est in alio mundo habere bonum, esse in paradiso &c. Modo cõparando qđ est melius bonũ, hoc uel illud, dico ꝙ bonum huius mũdi modicũ ualet respectu boni alteri⁹, quia honores, officia, dignitates &c. huius mũdi modicũ durãt, & nõ sunt nisi umbre. Bonũ autẽ alterius mũdi est infinite durationis. Ideo consilium spiritussancti est scire eligere maius bonũ, ne isto modo perdamus illud, & accidat nobis ut semel multis dñis accidit in quadam ciuitate, in qua dominabãtur solũ per annũ, & post mittebãt in exiliũ. Ipsi uero ut stulti qñ erãt in dñio, cogitabãt in dicendo, Ex quo tã modicũ durat dñiũ meũ, ꝓ certo uolo delectari, & trãsacto anno exulabatur & moriebatur fame. Fuit un⁹ prudẽs q in ãno dñij sui abstinebat a multis, &

tis,& quicqd poterat habere, mittebat se cretead insulam, in qua post debuit exulare, ut ibi de illis uiueret, ut cum alij morerētur fame, sibi fuit optime prouisum. Ita est de honorib⁹ & diuitijs & dominijs huius mūdi, q̄ nō durāt nisi p annū, imo talis credit uiuere per annū, qui cras sepelietur. Vita autē & honores altе rius mūdi eternaliter durāt & sine fine. Cogitate ergo stultitiam de illo qui dicit, Modo pro certo ego uolo delectari &c. Et post ibitis in exiliū cū diuite epulone. Ideo recipiamus cōsiliū spūssancti, abstineamus hic & restringamus, & nos mittamus in aliū mūdū quicquid poterimus per eleemosynas, penitentias, & alia bona opera. De cōsilio dicit scriptura, Fili sine consilio nihil facias, & post factum nō penitebis. Eccli. xxxij. O quot reges, prelati, & dn̄i penitēt modo in inferno. Sed nō est mō remediū. Iō dicit, fili sine cōsilio &c. Item de duobus malis cōsiliū est scire uitare maius. ℣bi gr̄a. Si aliquis criminosus esset condemnatus a rege ut induatur tunica ferrea ignita, uel tunica stupea, nūquid esset stultus, si dimissa tunica stupea uellet induere tunicā ferreā ignitā? Istā disiūctiuā proponit nobis deus, quia omnes sumus criminosi & pc̄tores ut recipiamus tunicā de stupa, q est pn̄ia leuis, q̄ fit in hoc mūdo, uel tunicā ferreā ignitā. s. penā & dānatione eternam. Auto. Dico ꝙ nisi pn̄iam egeritis, oēs simul peribitis. Luc. xiij. Ecce hic uirtualit̄ dicta disiunctiua. De illis aūt q neglecta tunica stupea, scilicet penitentia, dicit scriptura, Gens absq; consilio est, & sine prudentia, utinā saperent & intelligerent, ac nouissima prouiderent. Deut. xxxij. Quarta est fortitudo interna lis. s. de anima. Nam gratia spiritussancti, qui dicitur fortitudo, nō in corpore consistit, sed in aīa. Quia de fortitudine corporali non est gloriandū, quia bestie excedunt nos. uerbi gratia. de istis q sciunt saltare &c. ceruus uel catus uincet uos. Et uos luctatores, ursus uincet uos. De cursoribus, un⁹ lep⁹ uincet uos. De uelocitate, unicornis uincet uos. Tales fortitudines corporales non sunt donū spūssancti. Sed fortitudo que est donū spiritussancti, est spūalis in aīa, scire resistere & tenere se fortiter cōtra diaboli tētationes, contra mundi occasiones, & cōtra carnis inclinationes. uerbi gr̄a. Venit tētatio, di. Quare tu nō ibis ut talis &c. Resistite nec curate qd' dicūt gentes, qa uerba non sunt nisi uent⁹. Debilis est turris que a uento ruit. Idē de mulierib⁹ qn̄ tentant, dicendo. Ego portaui tm̄ de dote, & adhuc non fecisti mihi uestes. Talis que nō portauit tm̄, habuit uestes &c. Item contra occasiones mundi fortes esse debem⁹ eas uitādo. Itē cōtra carnis tentationes, fortitudo est resistēre. Cogita. O miser propter delectationes bestiales perdā delectationes paradisi. Absit. Greg. Breuis est uoluptas fornicationis, sed perpetua pena fornicationis. Grego. Momentaneū est qd' delectat, sed eternum ꝙ cruciat. Ista fortitudo est donū spūssc̄ti. De isto se appretiauit Dauid, & nō de corporali, licet esset fortissimus, quia adhuc puer custos ouium interfecit ursum, leonē, & Goliā, tm̄ non ap̄ptiauit se de ista fortitudine corporali, sed de spūali, dicēdo, Fortitudinē meam ad te custodiā, quia de⁹ susceptor me⁹ es, ut h̄r in ps̄o. lviij. Sed de nobis iā uerificatur illud, Et erit fortitudo ur̄a, ut fauilla stupe, & opus uestrū quasi scintilla, & succendetur utrumq; simul, & non erit qui extinguat. Esa. j. Not. hic moraliter de multis qui audiunt aliquē bonum sermonē, & recipiunt bonū propositum bene uiuendi, & post statim dimittunt, tales non sunt fortes. Verbi gratia de usurario, q ꝓponit satisfacere, & qn̄ uidet florenū, dimittit. Ecce fauilla sue stupe. Item de illis qui tenent aliquam malam mulierem cōcubinā, qn̄ in sermone audiūt laudare castitatem uel punitionem, que fit de luxuriosis, proponūt recedere ab ea, sed qn̄ ipsa incipit flere, nihil fit. Idē de illo qui ꝓponit parcere de inimicis propter bonū suum & defuncti. Sed quando dicitur sibi, Vere dicent, qa estis effeminatus uel Iudeus &c. Ecce quare

dicit Eſa. Et erit fortitudo ueſtra ut fauilla ſtupe, & opus ueſtrum quaſi ſcintilla, & ſuccendetur utrumq; ſimul, & non erit qui extinguat &c. Amore dei ſimus bene fortes, ne ſimus de ſtupa. Quinta eſt ſcientia moralis, que cõſiſtit in practica. Nõ credatis qđ iſta gr̃a conſiſtit in ſcientia ſpeculatiua, ſed in practica. ſ. in ſcire ſe gubernare irreprehenſibiliter ab ĩtra & ad extra, a dextris & a ſiniſtris, ante & retro, ſuperius & inferius. Ecce hic octo diuiſiones in quibus oportet ſcire ſe bene regere & gubernare. Primo ab intra. ſ. in aĩa, & ibi incipit gubernatio corporis, q̃a iuxta gradũ ueſtrum in aĩa habetis ſciẽtiã, uerbi gr̃a. Si eſtis prelatus, dicit S. Tho. qđ tenemini ſcire etiã illa que poſſunt facere difficultatẽ in ſacra ſcriptura. Curati autẽ ut ſciant miniſtrare ſacramenta. Clerici ſimplices ut intelligãt ad min⁹ grãmaticaliter quod legũt. Laici tenẽtur ſcire. xij. concluſiones ſiue articulos fidei, ſcilicet Credo ĩ deũ. Et ſcđm cõſiliũ beati Hier. dicere quolibet mane & ſero cũ proteſtatione quaſi miles qui facit homagiũ regi. Ergo cuſtodi temetipſum & aĩam tuã ſollicite. Deu. iiij. Secũdo ſcire oportet ſe gubernare ad extra. ſ. in corpore. Qui eñ habet gr̃am ſp̃ũſcĩ, taliter ſcit ſe gubernare, q͂ in nullo ſcandalizat proximũ, nec geſtu, nec inceſſu, nec uerbo, nec opere. ideo Aug. in regula clericoꝝ, In inceſſu, ſtatu, habitu, & in oĩbus motib⁹ ueſtris nihil fiat qđ cuiuſq̃ offẽdat aſpectũ, ſed qđ ueſtrã deceat ſctĩtatẽ. Tertio a dextris ſunt parẽtes, & amici, quibus taliter dãdũ eſt de bonis eccleſiaſticis, ut ſi indigẽt, nõ indigeãt, uel nõ tñ egeãt, ſed nullaten⁹ diuites fiãt. ut dicit Aug. Quarto a ſiniſtris. ſ. erga inimicos, de qb⁹ dicit xp̃s, Diligite inimicos ueſtros, benefacite his qui oderũt uos, &c. Mat. v. Quinto añ, q̃ placitãt añ iudicẽ. Ideo iudices debẽt expedire negocia dando ſententias, nõ ꝑcipitãdo, ſed ex q̃ factum eſt clarũ, expedire debẽt ſentẽtiã, al's diu ſtabitis añ portã paradiſi, & nõ intrabitis, imo dicet xp̃s, Diſcedite a me operarij iniquitatis. Luc. xiij. Sexto retro. ſ. ſcutiferi ... ſequũtur retro facientes caudã, opor... ſoluere ſolidatã, & ſtipendiũ ne fure... ne teneant meretrices in lupanari &... Quicũq; tibi aliquid operatus fuerit ... tim mercedem eius reſtitue, & merc... mercenarij tui apud te omnino nõ ... maneat. Tob. iiij. Septimo ſuperi⁹. ... ga ſuperiores. ſ. ad deũ, & ad p̃latos ecc... ſiaſticos obedientiã, erga dominos ... les fidelitatem, erga parentes obſequ... & ſic de alijs. Iõ dicit ſcriptura, Obe... prepoſitis ueſtris. Ipſi enim peruigi... quaſi rationem ꝓ animabus ueſtris r... dituri. Heb. ulti. Octauo inferi⁹ opo... ſcire bñ regere. Si eſtis dñs prelatus, ... rector cõmunitatis, auiſetis uos. Si e... prelatus, ut curetis plus de aĩabus, q... redditibus. Quia ꝓpter officiũ datur ... ficiũ. Scientia ſanctorum prudentia ... ple eſt. Prouerb. ix. Aliter aũt cõuerti... xp̃s dicens, Propterea captiu⁹ ductus ... populus meus, quia non habuit ſcient... Eſaie. v. Sexta gr̃a eſt pietas cordialis ... dicit, & pietatis: Pietas uulgariter rec... tur pro miſericordia. De hoc uide ſc... Tho. ij. ij. q. x. & iij. ſcrip. diſtĩ. xxiiij. ſe... multum differunt ſtricte loquendo.

Nota quinq; differentias inter pietatem, & miſericordiam.

Prima eſt reſpectu perſone, cui datur.

Secunda reſpectu doni.

Tertia reſpectu modi dandi.

Quarta reſpectu motiui dantis.

Quinta reſpectu finalis intentionis.

Prima differentia eſt erga perſonam c... dat. ſ. ſi datis eleemoſynã paupi, illud d... citur mĩa. Si aũt facitis bonũ parẽtib⁹ ue... ſtris, paupib⁹, uel amicis, dicit pietas. Secũda differẽtia eſt reſpectu doni. ſ. ſi datis panẽ, uel uinũ, & ueſtẽ: ſi recolligitis ꝑegrinũ, iſtud eſt mĩa. ſed ĩſtruere ignorãtẽ, corrigere dulciter errantẽ, iſtud dicitur pietas. Tertia differentia eſt reſpectu modi dandi, quando datur eleemoſyna, ut panis datur cani, miſericordia poteſt dici. Item qñ datur cũ humilitate, & cordis compaſsione, tunc dicitur pietas. Quarta differentia eſt reſpectu motiui ...

quare

quare das eleemosynā, qa est hō sicut tu, tūc dicitur misericordia, sed quando das eleemosynā respectu dei, uidelicet quia est hō ad imaginē & similitudinē dei, tūc est pietas. De hoc uide sanctū Tho. tertio script. di. xxxiiij. q. iij. ar. ij. questiuncula prima ad secundū. Quinta differentia est respectu finis. Si tu das eleemosynā illo respectu & fine, ne efficiaris pauper, uel ut deus cōseruet tibi sanitatē, ꝓsperitatē, & filij tui uiuāt, &c. & illud dicitur mīa. Sed qñ tu das eleemosynā isto respectu, ut qñ tu petes eleemosynā ad portā paradisi, deꝰ det tibi eleemosynā, illud dicitur pietas. Mīa autē licet sit magna uirtꝰ, tamē nō cōputaꝛ inter septem dona spiritussancti, sicut pietas. De hac ✝ tute scripsit apostolus ad Tim. dicens, Exerce teipsum ad pietatem. Nā corporalis exercitatio ad modicū utilis est. Pietas aūt ad oīa utilis est. j. Tim. iiij. Contra istos qui non habent pietatem, dicit Dauid, Secūdū multitudinem impietatū eorum expelle eos, qm̄ iritauerunt te dñe. ps. v. Septimum donum siue gratia spiritussancti est timor filialis, qñ hō abstinet a peccatis ne offendat deū, etiā si sciret ꝙ deꝰ nō puniret eū. Bonꝰ xpianꝰ in oībꝰ dictis & factis suis, timet ne deū offendat in aliquo. In principio diei orat deū, ut ipsum preseruet a peccatis. Item ī͂ nocte. Itē si debet ambulare ꝑ uiā, & sic de alijs. Autoritas. Timor dñi expellit peccatū. Nā q sine timore est, nō poterit iustificari. Eccli. j. No. ꝙ Esa. propheta loquens de donis spūssancti, de sex donis dicit, requiescet sup eū. s. uirū iustū, usq;, spiritus scientie & pietatis. de dono autem timoris dñi specialiter dicitur, replebit. Quia alia sex dona, uirtutes seu grē spiritussancti habent specialia subiecta, uel obiecta, uel speciales modos agēdi. Sed timor dñi replet omnes potentias aīe & sensus corporis. Iō dicit scriptura, Qui timet deum, nihil negligit. s. de his que tenetur facere. Eccl's. vij. Sed dicitur alibi, Quia non profertur cito cōtra malos sñia absq; timore ullo filij hominum perpetraut mala. Eccl's. viij.

Feria. iij. post pēteco. Sermo unicꝰ.

EGo ueni ut uitā habeāt & abūdantiꝰ habeant. Verbū istud habetur originaliter Io. x. recitatiue in euāgelio hodierno. Solēnis aduentus spūsscti sup apl'os & discipl'os xpi, cōmuniꝛ durat ꝑ tres dies. Rō, qa spūssctūs in suo aduentu dedit tria.

Primo presentiam personalem.

Secundo gratiam principalem.

Tertio affluentiam finalem.

Dico primo spiritussanctus in suo aduentu dedit apostolis & discipulis suam presentiam personalem. Nō solum autē dedit eis suas gratias, sed etiā seipsum personaliter, etiam in qualibet gratia gratū faciēte daꝛ spūssctūs ꝑsonaliter. Quidam aūt dixerūt, ꝙ solū daꝛ effectꝰ spūsscti, sed hoc im ꝓbatū est in p'io snīa. Nō solū eīn daꝛ effectꝰ, sed etiā ipe spūssctūs. Et ita ꝓmisit xp's apl'is dicēs. Ego rogabo patrē, & aliū paracletū dabit uobis, ut maneat uobiscū in eternū. Io. xiiij. No. aliū paracletū dabit uobis. i. aliū cōsolatorē. Sed est hic magna difficultas, qa pr̄, filiꝰ, & spūssctūs nō sunt nisi unꝰ cōsolator, sicut nec sunt nisi unꝰ deꝰ, quō ergo dicit aliū paracletū? Solutio sic intelligiꝛ, aliū paracletū. i. aliū spm̄sctm̄ dabit uobis cōsolatorē, ita ꝙ ista alienitas nō referatur ad paracletū, sed ad spm̄sctm̄, q est aliꝰ a pr̄e & filio ꝑsonaliꝛ. Seqꝛ, ut maneat uobiscū in eternū. Ex isto textu habeꝛ, ꝙ scti apl'i post festū pentecostes non peccauerunt mortaliter. Ecce donatio excellens de sua pñia ꝑsonali. Et de hoc fit festum & solēnitas ī die pēteco. s. añ heri. Quia sicut in natiuitate fuit nobis datus filius in redemptionē siue redēptorē, sic ī die penteco. fuit nobis datus spūssanctus in consolatorē. Quātū ad scd'm, spiritussanctus in suo aduentu dedit apl'is & discipulis grām principalē, quā theologi uocant gratiam gratū faciētē, & licet apl'i & discipuli xpi habuerūt iā istā grām, tñ in die pēteco. receperūt eā ī maiori abūdantia. Ideo apl's, Vnicuiq; nostrum data est grā scd'm mēsurā donatiōis xpi. ad

Eph.iiij.Nota scd'm mensurã.s.illam, de qua xps. Mẽsurã bonã & cõfertã & coagitatã & supfluẽtẽ dabũt.s. tres persone trinitatis,in sinum uestrũ.Lu.vj. De ista donatione grẽ solẽnitatis, die hesterno fuit paracta. De tertio dico q spũssanct⁹ in suo aduẽtu dat affluentiã finalẽ, q̃ est hre abũdãter & multipliciter uitã. Et de hoc dicit ipsemet in themate, Ego ueni ut uitã habeãt.s. homines,& abũdãti⁹ habeãt.Patet thema. De ista affluẽtia finali fit festũ hodiernũ. Et ĩueni in sacra scriptura q̃tuor uitas,quas habem⁹ a spũsctõ.

Prima est uita corporalis,quam debemus digne gubernare.

Secunda est uita spiritualis, quam debemus stricte & solicite conseruare.

Tertia est uita celestialis,quam debemus alte & deuote desiderare.

Quarta est uita eternalis,quã debem⁹ certe & secure expectare.Et quia spiritus sanctus dat istas quatuor uitas, ideo dicit ipse,Ego ueni ut uitam habeant, scilicet corporalem, & abundantius habeãt, s.spiritualẽ, celestem, & eternam. Dico primo,quod prima uita est corporalis, que est per unionem anime & corporis. Quãdiu eñ aĩa est unita corpori, durat uita corporis. Aĩa enim est forma corporis,que dat corpori uitã. Et corpus sine anima non posset uidere, audire, loqui, ambulare,& hmõi. Et sine anima corpus non est nisi truncus nihil ualens. Ab anima autem corpus habet omnia sentimẽta,uisum,auditum &c. & omnes operationes.In morte eñ hominis omnes sensus,& omnes uires organice destruũtur, quare nec operationes remanere põt, ut dicit S. Tho.iiij.scrip.di.xliiij. Ideo xps, Spũs est qui uiuificat,caro autẽ non prodest qcq̃.Io.vj. Dico q ista uita corporis que est ex presentia aĩe rationalis, est effectualiter a tota trinitate, appropriatur tamẽ spũisctõ,quia ipse spũs creator dat uirtutem spũi creato.s. aĩe standi in corpore decem uel uiginti annis uel plus uel minus, sicut sibi placet antiquitus,dabat longam uitam corporalem, ut patet in Adam qui uixit nongentis.xxx. annis.Geñ.v. Mathusalem qui uixit no gentis.lix.annis. Et in Noe qui uixit n gentis.l.annis. Geñ.ix.Sed paulatim minuta est uita corporis.Si dicatur,q spũssanct⁹ mensurat uitã corporalẽ, re ille antiquit⁹ dabat tã lõgã uitã, bis breuẽ?Rñdeo,q ad illos spectabat bere experiẽtias rerũ & artiũ,ppter dabat eis longam uitam. Mõ autem omnia sunt experimẽtata,& experi to cognita. Item quia tunc erant ru & simplices, iõ indigebant magno te pore ad sciendum.Modo autem sunt mines intricati.Item tunc comedeba lũ semel pro necessitate, & mõ come tionibus crapule & gule homines &c.sed lõga uita uel breuis a spũsctõ iõ dicit Iob spũisancto, Vitam.s.corp lem, & misericordiam tribuisti mihi, uisitatio tua custodiuit spm̃ meũ.Iob Nota mĩam, quia q spũssanctus dat corporalem mihi uel tibi, mĩa est,& debitum,quia nulli obligatur.Sed di q istam uitam corporalem debemus gne & fructuose gubernare,quia non bem⁹ ipsam totam expendere,uel oc pare in negocijs tẽporalibus, sed etiã spũalib⁹ ppter thesaurũ meritorũ cu landum. Vñ postq̃ occupastis uitam te poralẽ in negocijs tẽporalib⁹ feria se da & tertia &c. quiescatis in dñica ab negocio tẽporali, & detis uos negoc spũalib⁹ audiendo missam anteq̃ aliq comedatis uel bibatis. Quia q habet plicare pape uel regi, non debet habe auhelitũ fetidũ &c. Licet eñ multi ex santur a ieiunijs ecclesie, ab isto tñ. audientia misse nõ sic excusatur hom Itẽ debem⁹ uenire p tẽpore ad missa qa in cõfessione,q̃ fit pro uobis,debet interesse oẽs. iõ qñ cãpane pulsant, de bes tu dicere, O dñs citat me. & cito di mittere alia, debetis ire ad ecclesiam. Itẽ nõ loquamini in ecclesia, sed cũ signis, innuẽdo si uenerit aliquis qui &c. Itẽ ne recedere a missa quousq; detur benedictio a sacerdote. Itẽ debetis esse ĩ uespe ris & cõpletorio. Sicut eñ expẽdistis ce dies hebdomade cõgregãdo bona tẽpo

ralia trãsitoria, q̃ hic remanẽt, ita expẽda tis diẽ festi cõgregãdo thesauros spũales, q̃ durabũt eternaliter. Iõ sapiẽs dicebat, Fili mi in tẽpore uite tue ne indigeas. Melius est em̃ mori q̃ indigere. Eccli. xl. Nota ne indigeas. s. thesauris spiritualib⁹ meritorũ. Melius est em̃ mori corporaliter, q̃a liberat, q̃ indigere. Patet ergo q̃ uita corporis est digne gubernãda. Secũda uita est spũalis. Vita em̃ spũalis est, qñ p̃sona dimittit uitia & pc̃tã, & recedit a mala societate, & dat se bone uite, plus curãdo de spũ q̃ de corpore, occupando se in orationibus & bonis operibus temporalia obliuiscendo. Ista est uita spũalis, quã habemus a spũsctõ. Nota ad hoc pulchrã figurã Ezech. xxxvij. legitur q̃ de⁹ eduxit prophetam in quẽdã magnũ cãpũ plenũ ossibus mortuorum, & circũ duxit eũ in gyro, & dixit sibi deus, Fili hominis putas ne uiuãt ossa ista? Rñdit, Dñe deus tu nosti. Et dixit sibi deus, Vaticinare de ossibus istis, & dices eis. Hec dicit dñs de⁹, A quatuor uẽtis ueni spũs & insuffla super interfectos istos, & reuiuiscant. Et ingressus est in ea spũs, & reuixerunt, steteruntq; sup pedes suos exercitus grandis nimis ualde. Ecce figura. Item magn⁹ campus, plenus ossib⁹ mortuorũ corruptis est iste mundus, qui iam ex pc̃tis est totus fetidus & corruptus ex luxuria, & sic de alijs pc̃tis. tanta em̃ est corruptio, q̃ iã nihil respicitur, & sic de alijs peccatis, p̃ut expediens erit. Iõ Dauid, Corrupti sunt & abo. fa. sunt. Nõ est q̃ faciat bonũ, nõ est usq; ad unum. s. de a dultis. ps. lij. Ecce cãpus. Modo uideam⁹ quomodo uiuificabũtur ossa arida. i. peccatores, ut habeant uitam spiritualẽ, q̃a iam habent uitam corporalem. Ad hoc oportet q̃ spũssanct⁹ ueniat uel de oriente uel occidente, de aquilone uel de meridie. De oriente uenit spũssanctus pueris, qui quãdo incipit claritas discretionis, cauent a pc̃tis, timẽt deũ, orãt, cõfitentur, dulciter conuersantur, non iurant, non mentiuntur &c. De occidente uenit senibus peccatis antiquatis & attritis. Sed quia uident se iuxta occasum mortis, anteq̃ ueniat mors cõuertuntur ad deũ, p̃ponũt cauere a pc̃tis, cõfitẽtur &c. Aliquib⁹ aũt uenit spũssctũs de aquilone, qui signat aduersitatẽ, q̃a aduersitas aliquos reducit ad deũ. O quot sunt in mũdo, qui qñ sunt in p̃speritate, nõ curãt de deo, sed qñ uentus aquilonaris frigidus & tẽpestuosus uenit. s. aduersitas, tunc redeũt ad deum dicẽdo, Dñe mĩa, & cõuertuntur & cõfitentur &c. Nota, Mala q̃ nos hic premũt, ad deũ ire cõpellũt. uerba sunt Greg. sup Lu. xxiiij. Aliquibus autẽ uenit spiritussanctus de meridie, q̃ est pars abũdãs humido & calido, & significat prosperitatem. Quãdo autẽ persona intra se cogitat bona que habet di. Vñ habui ista, cum pater meus fuisset paup, ego sum diues, habeo hoc, & hoc. Et nũqd oĩa ista dedit mihi dñs? imo. iõ uolo sibi seruire. Si em̃ rex dedisset, mihi &c. iã seruirẽ ei, q̃tomagis ergo deo? huic uenit spiritussanctus de meridie, de prosperitate. Ecce qualiter ossa arida. i. peccatores uiuificantur in uita spirituali. Ecce quare dicit autoritas. A quatuor uẽtis uenit spũs. Et hanc uitam debemus secure conseruare. Ideo dicit scriptura, Omni custodia serua cor tuum. Quia uita spiritualis multos habet inimicos. Verbi gratia. Si religiosus uult seruare regulã & uota, statim alij qui nihil seruãt dicũt, O hypocrita. & sic de alijs. Nota de quolibet statu. ideo dicit, Omni custodia serua cor tuũ &c. Ratio qm̃ ab ipsa uita procedit. s. spiritualis. Ecce quare dicit a quatuor uentis. Et ego ueni, inquit Christ⁹, ut uitã habeant. s. corporalem, & abundãtius habeant uitam. s. spiritualem. Tertia est uita celestialis, quãdo aĩa persone, q̃ agit condignam pñiam per mortẽ corporalem, recedit a corpore, statim ascendit in celũ & ibi uiuit uita celestiali. Hec est differentia inter aĩas hoĩm & iumentorũ. Nã aĩa iumenti non est substantia spiritualis subsistens & incorruptibilis, sed est forma substantialis ĩmersa materie, q̃ nõ habet esse sine materia & corpore: imo totũ esse habet in corpore, q̃a est educta de potẽtia materie, & q̃a sicut mõ

dictũ est, totũ esse habet a corpore, ideo
destructo corpore corrũpit. Sed aĩa hoĩs
est substãtia spiritualis, ut angelus, & ni-
hil habet a corpore, imo ipsa dat esse cor
pori & uiuere &c. Ideo qñ corpꝰ deficit,
ipsa remanet. De hoc uide sanctũ Tho. j.
parte. q. lxxv. ar. ij. iij. & vj. Articulo eñ
secũdo ostendit ꝙ aĩa humana est subsi-
stẽs. Item articulo. iij. qđ aĩa brutoꝝ nõ
est subsistens, concludit & ostendit. Item
articulo sexto ostẽdit & concludit, ꝙ aĩa
humana est incorruptibilis, sed aĩe bru-
toꝝ, ut patet in eodẽ articulo in solutio
ne ad primũ argumẽtũ, sunt corruptibi-
les. Vñ si aĩa hominis bene se gubernat,
corpꝰ remuneratur. Sicut miles q bñ gu
bernauit castrũ sibi cõmissũ a rege. Qñ
deus creat aĩam, creãdo infundit eam in
castrũ corporis, ut gubernet ipsum iuxta
uolũtatẽ dei, ne ꝑ portas. s. sensuũ intrẽt
inimici sui, nec per oculos uana aspicien
do, & sic de alijs. Si ergo bene ipsum gu
bernat, remuneratur, si male, punit. Qñ
ergo aĩa que bene gubernauit castrũ cor
poris, per mortẽ recedit a corpore, statĩ
uenit corã xp̃o dicẽs, Dñe custodiui ca-
strũ &c. Et xp̃s dat sibi uitã celestẽ in ce-
lo. Autori. Si xp̃s in uobis est. s. ꝑ grãm &
bonã uitã, corpꝰ quidẽ mortuũ est pro-
pter pc̃m̃, spũs ũo uiuit ꝑ iustificationẽ.
Qđ si spũs eius q suscitauit Iesum a mor
tuis habitat in uobis, q suscitauit Iesum
Xp̃m a mortuis uiuificabit & mortalia
corpora uestra ꝓpt inhabitãtẽ spm̃ eius
ĩ uobis, &c. ad Ro. viij. Sed diceres, a quo
est ista uita celestis? Dico qđ hec uita ce
lestis appropriate est a spiritusancto. Ra-
tio, qa sicut uapoꝝ q de mane egreditur
a terra per intromissum calorẽ solis, sur-
sum trahitur, sic aĩa nõ posset celum ascẽ
dere, nisi calore spiritussancti informare
tur & habilitaretur, q ipsam sursum tra-
hit. Ideo dicit Dauid. Viuificabis me in
eqtate. ps. cxlij. Dico cõsequẽter, ꝙ hec
uita est uehementer desiderãda. Sicut
si dñs diues in suo testõ dimisisset tibi ca
strũ altũ, forte, inexpugnabile, de q̃ non
dũ haberes possessionẽ, O qualiter ipm̃
desiderares? Vehementius desiderandũ

est castrum celi empyrei. Ideo xp̃s, Eg
sitienti. i. ardenter desideranti & amã-
lãti dabo de fonte aque uiue gratis. Q.
uicerit, possidebit hec. Et ero illi deus, &
ille erit mihi filius. Timidis autem & in
credulis & execratis & homicidis & for
nicatoribus & ueneficis & idololatris &
omnibus mẽdacibus pars illoꝝ erit i st-
gno ardenti igne & sulphure, quod e
mors secũda. Et uenit unus de septẽ an-
gelis habentibus phialas plenas septẽ
plagis nouissimis, & locutus est mecũ
dicens. Veni & ostendã tibi sponsam, u-
xorem agni &c. Not. ibi quasi totũ cap-
tulum, pulchra ualde de regno &c. Ap
xxj. Quarta est uita eternalis. s. qñ in d
iudicij omnes resurgemus in corpore &
aĩa. Boni autem resurgent cum corpor-
bus gloriosis, cũ qbꝰ eternaliter uiuen
Si dicatur, Et nunquid uita sanctarũ aĩa
rũ quã habẽt mõ in celo, est eterna? Di-
co ꝙ nõ, qđ uerũ est, quo ad istũ mod
essendi, qa mõ sunt aĩe beate a suis cor-
poribus separate, sed in iudicio & resur-
rectione generali suis corporibꝰ glorio
sis reunientur. De hoc uide sanctũ Tho.
ĩ. iiij. di. xliij. & xliiij. Mali autẽ resurgẽt
cum corporibus fetidis &c. Rõ huiꝰ est,
quia deus remunerat quẽlibet secũdum
uitã quã hic tenuit, & bona opera que fe
cit. Modo in bonis q̃ hic facimus, est ta-
lis ordo. Quia primo fiunt ab aĩa sola. s.
cogitãdo, deliberãdo & ordinãdo, & sic
primo meretur, deĩde in executione o-
peris corpꝰ facit executionem. Ideo aĩa
prius remuneratur, deĩde remunerabit
corpus. s. in iudicio. Idem est de malis o-
peribus. Primo enim aĩa facit peccatum
cogitãdo, deliberando, ordinando, dein
de corpus facit executionem. Ideo ani-
ma priꝰ punitur in inferno. Deinde cor
pus in iudicio. Hoc dicit autoritas sacre
scripture. Omnes uos manifestari opor-
tet ante tribunal Christi, ut referat unus
qsq; ꝓpria corporis ꝓut gessit. ij. Cor.
v. Not. ꝓpria corporis. Nota ꝙ hec uita
eterna appropriate est a spũsancto, qa
noster spũs est naturaliter uadens, & no
rediens, Sed per uirtutẽ spũssancti aĩam
habi-

habitantis, quelibet anima resumet suū propriū corp⁹. de hoc uide sctm̄ Tho. in iiij. di. xliij. Nec hoc est spūisctō difficile, qa q de nihilo creauit oīa, facilr pōt animā & corpus incineratū unire. Ideo dicit scriptura. Si spūs ei⁹ q suscitauit Iesū xp̄m a mortuis habitat in uobis, q suscitauit Iesum xp̄m a mortuis, uiuificabit & mortalia corpora uestra ꝑpter inhabitātē spm̄ eius in uobis. ad Ro. viij. Hec uita est certissime expectanda. Nota contra illos qui sunt de errore Sadduceorū, dicētiū, quomodo est possibile resurgere &c. Ideo xp̄s, Nolite mirari hoc, qa uenit hora in qua omnes qui in monumentis sunt, audient uocē filij dei, & procedent qui bona fecerunt in resurrectionē uite, supple eterne. Qui uero mala egerūt ī resurrectionem iudicij. s. damnationis. Io. v. Not. Nolite mirari hoc, scilicet de resurrectione, qa deo nihil est difficile. Quia uenit hora. s. iudicij. ī qua oēs q in monumentis sunt, audient uocē filij dei. s. illā, Surgite mortui, uenite ad iudiciū. Et procedent &c. Patet ergo quō a spūsctō habemus has quatuor uitas. s. corporalem & spiritualem, celestem & eternam, ecce quare dicit, Ego ueni ut uitam habeant, scilicet spiritualem, celestem & eternam, quam det nobis gloriosus.

Feria quarta. Sermo unicus.

NEmo pōt uenire ad me, nisi pater qui misit me, traxerit eum. Io. vj. Thema dat mihi motiuū ꝑdicādi & declarandi modos, qs de⁹ tenet trahēdi ad se pctōres. s. q̄liter pctōr, q diu uixit in peccatis, trahitur per deū ab bonā uitā. Ista materia est utilis & ꝓficua. Sed ut sit deo acceptabilis & gratiosa, salutetur ꝟgo Maria. Thema est uerbū xp̄i di. Nemo. i. null⁹ pctōr pōt uenire ad me p bona & sctā opa, nisi pr̄, q misit me, traxerit eū. Pro cuius declaratiōe sciēdū ꝙ īter alia mala & magnos defect⁹, quos in hac uita habemus, sunt duo. s. difficultas ad bonū, & ꝓnitas ad malū. Cū magna difficultate facimus bona opa, nec scim⁹ facere sine magistro. Mala aūt sine magistro scim⁹ facere. Recte de nobis est sicut de lapide, qui uiolēter ascēdit, nō a se, sed ab alio, licet p se naturaliter descēdit & cadit. Ita de nobis si uolumus ascendere in altū p bonā uitā & spūalē, orādo, cōtēplādo, uiolentia est necessaria, qa cōtra inclinationes carnis & obloquutiones gētiū. Sed naturaliter descendimus peccando & malā uitā tenēdo, & sic cadimus in infernum. iō dicit scriptura, Sensus & cogitatio humani cordis in malū ꝓna sunt ab adolescentia sua. Geñ. viij. Rō huius assignat. Sap. ix. ubi dicitur, Corpus qd' corrumpitur, aggrauat aīam. Sicut si falconi, qui leuis est de se, apponeretur una libra in pedib⁹ eius, nō posset leuari in altū, nisi cū difficultate. Ita de anima que de se est leuis, sed corpus aggrauat & trahit eā deorsum. Verbi gratia. Vultis modicū contemplari in oratione, & eleuatis mētem, statim homo descendit cogitando de negocijs, de coquina uel taberna. Iō dicit, Corpus qd' corrumpitur &c. Post iudicium nō erit ita, imo corpus sequetur animā in beatis, qa in corporibus beatorū erūt quatuor dotes. s. subtilitas, impassibilitas, agilitas, & claritas. Et his dotibus iā caremus. Ideo si uolumus modo ascendere per bonā uitā, oportet qd' deus iuuet nos, nō uiolētādo liberū arbitrium, sed ipsum iuuādo & cōfortādo & mouēdo. Hoc dicit thema, Nemo pōt uenire ad me per bonam uitā, nisi pater q misit me traxerit eum. Patet thema. Et sum in materia predicanda. Modo uideamus, qualiter deus trahit peccatores. Ego amore uestri quesiui in sacra scriptura, & inueni quod quatuor chordis deus trahit ad se.

Prima est amor diuinalis.
Secunda est ardor celestialis.
Tertia est timor infernalis.
Quarta est dolor temporalis.

Aliqui trahuntur per primam, aliqui per scd'am, aliqui p tertiā, aliq p quartā. Oēs quotquot sunt in paradiso uel erunt, uel fuerūt, tracti sunt aliqua istarū chordarū. Ecce quare dicit thema, Nemo potest ueni-

uenire ad me. Prima ergo chorda qua aliqui trahuntur, est amor diuinalis. Ista ligatur in corde creature ut hõ ueniat ad deũ. Ligatur eñ cogitãdo bñficia & dona & gratias a deo receptas, quasi dicendo, si unus hõ etiam rapax fecisset mihi tot bona, q̃tũ ipsum diligerem. Ista chorda habet quatuor cogitationes quas debem⁹ hr̃e. s. cogitãdo. Primo op⁹ uel bñficiũ creationis. Secundo opus uel beneficiũ prouisionis. Tertio opus uel bñficiũ expectationis. Quarto op⁹ uel beneficiũ redẽptionis. De primo debet hõ cogitare bñficiũ creationis, qa nõ aĩal brutũ, bouẽ uel asinũ, serpẽtẽ, catũ, siue murẽ, nec lapidẽ uel arborẽ, sed hoĩem rõnalẽ ad imaginẽ & similitudinẽ suã me fecit de⁹. Dedit mihi corp⁹ cũ mẽbris, qa pr̃ uel mr̃ modicũ faciũt in corpore. Cogita q̃tũ diligeres illũ, qui tibi restituisset oculũ, uel manũ, uel pedẽ abscisum. Quãtũ ergo est de⁹ diligẽd⁹, q dedit corpus, & oĩa mẽbra, & aĩam cũ potẽtijs. Secũdo cogita bñficiũ ꝓuisionis. Cũ esses in utero mr̃is clausus, te cõseruauit, & quãdo tu fuisti nat⁹, dedit lac matri, ut te lactaret, & mõ qs dat tibi bladũ in cãpis, uinũ in uineis, fruct⁹ in arborib⁹, aquã in fõtib⁹, carnes & pisces &c. null⁹ nisi de⁹, qa natura instr̃m est, & sic deo grates agere debem⁹, & nõ nature, sicut nec grates nec gr̃as habetis dare calamo de bona litera, sed notario. Si ergo seruitores & famuli diligunt dñm, qui dat eis ꝓuisionẽ, quãto magis deũ diligere debẽt & tenẽtur? De tertio cogita bñficiũ expectationis. In primo pc̃tõ saltẽ mortali qd̃ homo facit, statim daĩ sñia mortis a deo contra eum. Aĩa que peccauerit, ipsa morietur. Ezec. xviij. Et deus suspendit executionem, expectando te misericorditer ad pñiam. Vis cognoscere istã gratiã? Not. hic pc̃tñ luciferi & aliorum angelorum quãtum credis ꝙ de⁹ eos expectauit ad pñiam per annum &c. Dico ꝙ nec per annũ, nec per mensem, diem uel horã, sed in eodem momẽto expulsi sunt de paradiso &c. Et quot anni sunt ꝙ tu incepisti peccare? xl. uel l. &c. tot annis te supportauit & expectauit ad penitẽtiã. De quarto cogita bñficiũ redẽptionis. Quia uoluit humiliari & de celo ad terrã descẽdere, ut tu ascenderes in celum: uoluit suspẽdi in cruce, ne tu suspẽdaris in furca inferni. Spinis uoluit coronari, ut tu in celo coroneris corona glorie. Quanta esset humilitas regis uolentis se humiliare, ut ad coronã regni exaltaret rusticũ. Cogitãdo ista chorda amoris diuini ligatur cor. Hoc cogitãdo Dauid in ps̃. dicebat, Diligã te dñe fortitudo mea, dñs firmamẽtũ meũ, & refugiũ meũ, & liberator meus. Hic sunt omnia quatuor fila. Primum ibi, diligã te dñe fortitudo mea. s. per creationẽ, & ecce primũ. Dñs firmamẽtũ. s. p ꝓuisionẽ, ecce scd̃m. Et refugiũ meũ. s. per op⁹ expectationis, ecce tertiũ. Et liberator me⁹. s. p op⁹ redẽptionis, ecce quartum. Sed modo hoĩes mũdi nõ diligũt deum, peiores sunt bestijs, qa bestie & fere siluestres cognoscũt bñficia, & diligũt suos benefactores. Not. hic miraculũ quod legitur in uita beati Hiero. de leone uulnerato in pede, q uenit ad monasterium beati Hiero. ꝙ erat in deserto, quẽ uidẽtes fratres fugerũt. Dixit beatus Hiero. Et sic recipitis hospites? cõfidẽs autẽ de obedientia leonis, dixit illi, Quid uis leo? Qui eleuato pede suo ostendit plagã in medio. Et beat⁹ Hiero. in nomine Iesu sanauit eũ. Dauid. Homines & iumẽta saluabis dñe &c. Leo autẽ cognoscens bñficiũ noluit recedere a monasterio, ac si fuisset domit⁹. Cui beat⁹ Hiero. imposuit ut custodiret asinum &c. De hoc exemplo uide in legenda beati Hiero. Mõ dicas tu quot bñficia recipisti a deo, qd habes qd̃ nõ accepisti? nihil. Iõ chorda amoris debet esse ligata ĩ corde tuo Autorit. Salomon in spũ ꝓphetie dicit, Oleũ effusum nomẽ tuũ. iõ adolescẽtule dilexerunt te. Trahe me post te. Curem⁹ ĩ odore unguẽtoꝝ tuoꝝ. Cãti. j. Not. oleũ effusum &c. Nomẽ sumit hic p doctrina, lege, & fama xp̃i. Prouer. xxij. Melius est nomẽ bonũ q̃ diuitie multe. Conditio est olei, ꝙ qñ est effusum clarescit. Iõ

lõmarinarij quãdo ĩ aquã uolunt uidere uel aliqd pquirere sub aqua, recipiũt oleũ in ore, & qñ sub aqua ipm spargũt, uidẽt ibi clare. Ita nos in mari huius mũdi eram⁹ sub aquis pctõꝝ ĩ tenebris. Sed ꝑpter predicationẽ apłorũ, nomẽ xpi & doctrina euãgelica publicata fuerunt & sparsa, & tunc uidemus clare ueritates fi dei. Dauid. In oẽm terram exiuit sonus eoꝝ &c. ps. xviij. Iõ adolescẽtule sunt aĩme. Rõ, qa nõ senescũt. Corpora autẽ senescũt, qa sunt corruptibilia & mortalia. Aĩe autẽ rõnales siue humane & angeli & stelle sunt incorruptibiles, ideo non antiquantur. Ita iuuenis est aĩa uni⁹ senis centum annorũ, sicut aĩa pueri unius diei. Ideo dicit, adolescentule dilexerunt te. Ex quo chorda est ligata, ut dixi, trahe me post te, ut curramus siue ascendamus post te, uasi qdiceret, Tu ascendisti in celũ, iõ trahe me ut ascendam post te. Et curramus in corde in odore unguentorum. Not. hic ꝓ declaratione huius, similitudinem de uenatore q recipit mutuo canes ab alio uenatore, q nolẽtes eũ sequi ligat ad collũ eoꝝ chordas, & sequũtur ipsum trahẽtẽ, quousq; sint x̃ domum dñi, sed ex quo sunt in uenatione, ipsi currũt p se. Ita de pctõre q̃diu est in pctĩs, est canis diaboli, & xp̃s est uenator aĩaꝝ, scd'm illud, Da mihi aĩas, cetera tolle tibi. Geñ. xiiij. Et oportet ut cũ chorda trahat pctõres de domo & seruitute diaboli, quousq; sint x̃, qa tũc per se currẽt de ꝟtute in ꝟtutẽ. Iõ dicit the. Nemo põt uenire &c. No. in odore unguẽtorũ. Vnguẽta xpi sunt opa ꝟtuosa & medicinalia que fecit in hoc mũdo cõtra plagas mortales peccatorum. Plaga mortalis est supbia. Vngũ xpi, qd' istam plagam curat, est humilitas ĩcarnationis & pauperis cõuersationis. Plaga mortalis est auaritia. Vngũ medicinale est paupertas xpi, qui nec domum nec pecuniam uoluit habere. Plaga mortalis est gula, nõ seruare ieiunia ecclesie, excessiue comedere, inebriari. Vnguentum est abstinentia Christi quam fecit in quadragesima, & etiam in tota uita sua semper erat ieiuniũ. Plaga mortalis est ira & desideriũ uindicte. Vnguẽtum & medicina est patiẽtia xpi. Plaga mortalis est inuidia. Vnguentum est charitas xpi, qa amore nostri mori uoluit. Plaga mortalis est acidia, unguentũ est diligẽtia xpi. Nunquid tu sentis odorẽ istorũ operũ siue unguentorũ? Patet prima chorda. Amore dei diligatis eam in corde uestro. Dicatur hic exẽplũ de illo clerico male uite & ĩhoneste, q qñ habuit bonũ bñficiũ dixit, O modo potero habere concubinã &c. Deinde de⁹ dedit sibi maiora beneficia, & ipse augmentabat peccata, sed deus fecit sibi gratiam ꝙ recognouit se, & ad se reuersus dixit intra se, O miser, continue deus dat mihi bona & me augmentat in honoribus & dignitatibus, & ego augmento peccata, ualde sum ingratus. Et habuit maximam cõtritionẽ de peccatis, & fecit penitentiam, de cetero tenuit bonam uitã & sanctam. Secunda chorda est arbor celestialis .s. desiderare gloriam paradisi, propter pulchritudinẽ & excellẽtiã celestis pulchritudinis. Sicut nobilis uiator ex pulchritudine hospitij trahitur ad illud. Ista chorda ardoris celestis habet quatuor fila .s. quatuor considerationes. Prima est cõsiderãdo celum, maxime de nocte, quando optime apparent stelle dicẽdo, O dñe, & qualis habitatio debet esse intus, qa x̃ & in transuerso ita apparet pulchrum, & desiderare debet feruẽter esse int⁹. Sic ligatur chorda ardoris celestis, quia tanta est pulchritudo celi, ꝙ si per potentiam diuinam homo posset ipsum uidere, nõ uellet comedere nec bibere, etiam si aliquid non uideret nisi celum. Iõ apłs cui deus ostendit, interrogatus quid uidit, rñdit, Ocul⁹ nõ uidit, nec auris audiuit, nec in cor hoĩs ascẽdit, q̃ preparauit deus his qui diligunt illũ. Nobis autẽ reuelauit deus p spm suũ. j. ad Coꝝ. ij. Nota, oculus nõ uidit. Philosophi eñ habuerunt notitiam de nouem celis, de celo lune &c. Sed ad decimũ celũ .s. empyreũ, nõ potuerũt ascendere, quia istud est immobile. Iõ dicit, Oculus .s. philosophorum non uidit, nec aliqua auris audiuit .s.

uit.s.Iudeorũ. Iudei eñ audierũt ab ore
Moysi legem. Et quid audierũt? Si in pre
ceptis meis ambulaueritis &c. Leui. xxvj.
Solũ promittit eis terrena, de gloria au-
tem celi nullam promissionem habue-
rũt, nec audierunt, nec in cor hominis. s.
pagani ascendit. Machometus autẽ pro-
mittit Agarenis paradisum porcorum &
asinorũ comedẽdo mel & lac & luxuri-
ando, nobis aũt xp̃ianis reuelauit. s. in sa
cra scriptura celũ & celestia bona & gau
dia. Secunda est cõsiderando celum em
pyreum, cui⁹ est habitatio. Dauid inquit
in p̃o. Ad te leuaui oculos meos, q̃ habi-
tas in celis. p̃s. cxxij. Magnũ palatiũ est pa
latium pape, uel imperatoris uel regis,
sed nihil respectu palatij dei, qđ ipse pro
prijs manibus operatus est, & ipsum or-
nauit & depinxit. Tertia est consideran-
do festũ qđ ibi fit. De quo festo dicit sal
uator noster Iesus xp̃s. Simile est regnũ
celorum homini regi qui fecit nuptias fi
lio suo. Et misit seruos suos uocare inui-
tatos ad nuptias, & nolebant uenire. Ite-
rũ misit alios seruos dicens, Dicite inui
tatis, Ecce prandium meum paraui. Tau
ri mei, & altilia mea occisa sunt, & oĩa
parata, uenite ad nuptias. Illi autem ne-
glexerũt & abierũt, alius in uillã suam,
alius uero in negociationem suam. Reli
qui uero tenuerunt seruos eius, & con-
tumelijs affectos occiderunt. Rex aũt cũ
audisset irat⁹ est, & missis exercitib⁹ suis
p̃didit homicidas illos, ac ciuitatẽ illorũ
succendit. Tunc ait seruis suis, Nuptie q̃
dem parate sunt, sed qui inuitati erant
nõ fuerunt digni &c. Mat. xxij. Cogita si
palatium regis ita paratur in nuptijs pri
mogeniti, q̃to magis &c. Quarta cõside-
rando p̃ciũ qđ cõstat. Si eñ unus lapis p̃
cios⁹ cõstaret mille milia florenorũ, exi
stimas & opinaris de illo lapide q̃ mul-
tũ ualet. Mõ cogita q̃tum constat regnũ
celi, pro quo xp̃s dedit totã uitam suam
& preciosissimũ sanguinem suũ, ut ip̃m
nobis emeret. Istis considerationibus li-
gatur chorda ita fortiter, q̃ si deus dice-
ret alicui bene philocapto de paradiso,
Ab hinc usq; ad annum ascẽdes mecum
in celum. Ille responderet, O dñe & tã
tardabo, tñ habeo stare adhuc in hoc mũ
do. O dñe adhuc trigĩta dies expectabo,
dñe statim faciatis me ascendere. Prop
hoc dicebat xp̃s, Nunc iudicium est mũ-
di. Nunc princeps mũdi huius eijcietur
foras. Et ego si exaltatus fuero a terra, o
mnia trahã ad meipsum. Io. xij. Nota nũc
iudicium est mundi. s. ut cõtẽnatur, quia
non pro hominibus, sed pro bestijs erat
factus. Sed sumus hic exules ex prodicio
ne p̃ris nostri Ade, qui tradidit castrum
diabolo. Nunc princeps mũdi. s. diabo-
l⁹ tyrannus eijcietur foras p̃pter mũdi
cõtẽptũ. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra.
Exaltatus fuit xp̃s in cruce & in resurre-
ctione, & maxime in ascensione. Omnia
trahã ad meipsum, scilicet per odorẽ ce-
lestialem. Tertia chorda est timor infer
nalis uel iudicialis. Ista chorda ligat co-
gitando iudicium. Ad quod oportet per
sonaliter uenire. Remedium ergo est si-
cut de latrone fugiente cum furto ĩ ma-
nibus, qui proijcit furtũ, licet sit charum
& preciosum. Ita debemus facere. xp̃s iu
dex insequitur nos, quia cito erit iudici
um. Iõ si furatus fuisti aliquid ab eccl̃ia
decimas, a uasallis autem per rapinam, a
pauperibus p̃ usurã, a seruitoribus per
calumniã recipiẽdo p̃ciũ laboris sibi de
tũ, uel alias p̃ furtũ secretũ, aut male emẽ
do uel uẽdẽdo, aut aliqd inueniẽdo, p̃ij
ce furtũ restituẽdo, al's iudex inueniet te
cũ furto in manibus & cõdẽnabit te. Iõ
time hoc iudiciũ, & poteris dicere cũ Da
uid, Cõfige timore tuo carnes meas, a iu
dicijs tuis timui. p̃s. cxviij. Nota exẽpli
de iuuene uano, & põposo, & luxurioso,
sed chorda timoris fuit tract⁹ ad deum.
Dicatur quomodo somniauit se esse in
iudicio. Et xp̃s interrogabat eũ dicẽdo,
Redde rationẽ de uita tua &c. Et subito
effectus fuit canus, & decetero emenda-
uit uitam suam, & fecit magnam penitẽ-
tiam. Hinc dicitur a xp̃o, In charitate per
petua dilixi te, ideo attraxi te miserans.
Hierem. xxxj. Quarta chorda est dolor
tẽporalis. Ista est fortior alijs, quãdo nec
amore diuino, nec ardore celesti, nec ti-
more

more iudicij trahuntur. O dicit deus, expecta modicū, quia ego saluabo te, ego faciam te uenire uiolēter. Recte facit deus sicut bonus pater, quando filius non uult ire ad scholas, facit ipsum uenire, & dat sibi alapas. Ita facit deus. Quot homines sunt in mundo tam religiosi q̄ clerici & laici q in ꝓsperitate, honore, & sanitate nō curāt de deo. q. d. domine nō curetis de me, nec curabo de uobis. O uerbū infidele. Et dicit deus, uos uenietis. dat sibi aduersitatē, dolores, infirmitates, ꝑditionem bonorū uel amicorum, ꝑsecutionē & irā dn̄orum, & tunc reuertūt ad deū, & dicūt horas & multas orationes, uadūt ad ecclesiā, cōfitētur, & cōicāt &c. Ecce qualiter trahūtur chorda doloris tēporalis. Grego. Mala q̄ nos hic premunt ad deū ire cōpellūt. Idem de mulierib⁹. Erit aliqua mulier uana & pōposa, q̄ totum tempus & studiū ponit ut ornet perlis, aptat mamillas, ostēdit eas militibus. Sed quid facit deus de illis perlis quas portat? ponit unā sibi in oculo uel in catne, q̄ reuertitur lippa, uel habebit caput scabiosum, uel habebit aliā infirmitatē, uel habebit infirmitatē cācri in mām̄illa, uel habebit malū ī tibijs, & tūc nō curāt de tripudijs uel nuptijs, sed qn̄ alie uadūt ad tripudia, ipe uadūt ad ecclīā. Idē de muliere q̄ uult dominari super uirū, sed maritus ipsam baculando humiliat eam, & tūc recurret ad uirginem Mariā di. adiuua me ✝go Maria. Ad religiosos, ut orēt deum, ut det sibi pacem cū uiro. Iō de⁹ pater dixit filio suo Iesu Christo, Cōpelle ītrare, ut impleatur dom⁹ mea. Luce. xiiij. Vel sint uerba xp̄i ad angelū uel ꝶ. nō cogit liberū arbitriū: sed tribulationes & aduersitates cogunt hominem uenire ad deū, deinde liberū arbitriū cōsentit. Propt̄ hoc ꝓpheta ī ꝑsona xp̄i dicit, Ego quasi nutritius Effraym portabā eos in brachijs meis, & nescierūt ꝙ curarem eos. In funiculis Adam trahā eos in uinculis charitatis. Osee. xj. Ego quasi nutritius. Nutrix em̄, ut uidetis, aliquando demulcet pueꝶ aliqn̄ ✝berat ut amare uel timere faciat. ita xp̄s Nota Effraym. Nota historiā de Iacob, q bn̄dixit duob⁹ filijs Ioseph. s. Manassen & Effraym. Gen̄. xlviij. Isti duo Manasses & Effraym significabāt duos ppl̄os. Manasses primogenitus significabat ppl̄m Iudeoꝶ, quia Manasses idē est qđ oblit⁹. Effraym idē est qđ auctus uel augmentū, & significabat ppl̄m xp̄ianorū q habuit benedictionem ꝓmissam per crucē. ideo dixit, Ego nutritius Effraym. i. populi xp̄iani, cui ꝑ crucē dedit benedictionē. Portabā eos ī brachijs meis. Quia peccata nostra ipē ꝑtulit. j. Pe. ij. Not. in funiculis Adā diminutiue, nō dixit funibus. Rō qa pene dolores & afflictiones hui⁹ mūdi nihil sunt ī cōparatiōe penarū īferni, sicut nec gaudia mūdi sunt aliquid respectu gaudiorū paradisi. Funiculi em̄ Ade sunt labores, miserie, & passiones hui⁹ mundi, quibus de⁹ trahit nos ad se, q nihil sunt respectu glorie. Iō ait apostolus, Non sunt condigne passiones huius tēporis ad futuram gloriā, que reuelabitur in nobis. Nā expectatio creature reuelationē filiorum dei expectat. Vanitati em̄ creatura subiecta est, nō uolēs, sed ꝓpter eū q subiecit eam in spe, qa ipsa creatura liberabitur a seruitute corruptionis in libertatē gl̄ie filiorū dei. Scimus em̄ ꝙ omnis creatura ingemiscit & parturit usq; adhuc. Nō solū aūt illa, sed & nosipsi primitias spūs habētes, & ipsi intra nos gemimus &c. ad Ro. viij. Rogemus ergo dn̄m, ut aliqua istaꝶ chordarū, uel amore uel &c. trahat nos ad se hic ꝑ grām, & ī futuro ꝑ gl̄iam.

Feria. v. post pētecostes. Ser. unic⁹.

FActū est gaudiū magnū in illa ciuitate. Act. viij. Nō dicit in qua ciuitate factum est gaudium. Iō ꝓ declaratione huius uerbi anagogice sumpti, sciēdum est ꝙ inuenitur in sacra scriptura clare, ꝙ in alio mundo sunt due magne ciuitates inter se ualde diuerse, & cōtrarie. s. ciuitas infernalis, ciuitas supernalis. Et ecce contrarietas, quia in ciuitate inferni nullū est ibi gaudium, nec letitia, nec solatium, siue consolatio. Sed tristitia & dolor infinit⁹. Nihil est

hil est ibi de q̃ nõ doleāt & tristēt ciues isti⁹ ciuitatis. Prīo tristēt de bonis huius mūdi q̃ fecerīt, siueq sunt ī hoc mūdo ꝑ eis facta.s.de oīb⁹ ieiunijs, eleemosynis &c. Rō, qa nihil ꝓficiūt, imo totū ꝑdiderūt. Sicut si un⁹ hō, q cū magnis periculis & laboribus laborādo acq̃siuit multa bona, & post illa bona cōburūt, uel si furāt, qualiter dolet, plus dolēt damnati. Secūdo dolēt & tristātur de malis & peccatis q̃ fecerunt, nō inq̃tū offenderūt, & iniuriauerūt diuinā maiestatē, imo isto respectu uoluissent aliquid fecisse amplius. Sed tristāt inq̃tū sunt cause & rōnes pene & mali eoꝝ. Tertio dolent de glīa sanctorū, quā modo uidēt clare & inuidēt dicendo, O miseri &c. potuissemus habere illā gloriā, si tenuissemus bonam uitā, & sic tristātur, sicut si tristaretur famelicus uidendo mensam paratam plenā cibarijs, & nō auderet tangere. Ita etiam ibi. Quarto tristātur de illis, q sunt in inferno. Rō, qa ꝓ quolibet dānato augmentatur pena eorū. Sicut si titioni ardēti addāt ali⁹ titio, magis ardebit, & qñ to plures adduntur, magis ardet. Ecce aliquas cōditiones ciuitatis inferni, a qua de⁹ nos preseruet. Ideo uos auiso de bona hora & de bona uita. Ideo in persona damnatoꝝ dicit Hiere. cui fuit reuelata pena inferni, Defecit gaudiū cordis nostri, uersus est in luctum chorus noster. Cecidit corona capitis nostri, ue nobis, qa peccauimus. Treñ.v. Si de ista ciuitate uellemus loq. opottet ī themate mutare unū uerbū, dicēdo, Factum est tediū magnū in illa ciuitate infernali magna. Alia ciuitas est celestis in qua non est tristitia, nec dolor; sed letitia, gaudiū, iocūditas, cōsolatio, de nulla tristātur. Et pregaudēt de bonis q̃ in hoc mūdo fecerūt, uel corde cogitādo, uel ore loquēdo, uel opere operando ꝓpt gloriā quā habent ex istis. Itē gaudēt & letantur de malis, & pc̄tis q̃ fecerūt, nō inq̃tū ex illis offenderūt deū, sed qa de illis fecerūt pniam, & inq̃tum deus liberauit eos ab illis dicendo, O bn̄dictus de⁹, ego cōsueui esse sup̄b⁹, sed de⁹ mutauit mihi cor, & uixi humiliter, & sic de alijs pc̄tis, de qbus gaudent, non quia ipsi fecerūt, sed qa ab eis liberati fuerunt, & quanto peccata fuerunt maiora, tanto gaudium est mai⁹. Sicut marinarij, qui quanto de maiori periculo & fortuna euaserūt, qñ sunt in terra, tanto magis gaudēt. Item gaudent de glīa sc̄tōꝝ, minor nō inuidet maiori de glīa, imo letāt, qa de glīa alteri⁹ augmētaī glīa sua, & q̃to plures sunt gloriosi, tanto magis augmētaī glīa. Verbi grā. Sicut si cādele accēse addāt cereus accēsus, lumē est mai⁹, & si addāt plures, erit mai⁹. Itē gaudēt de pena damnatorū, q̃uis sint etiam de patre & matre, uxore uel fratre &c. non ꝙ gaudent de malo & pena eorū, sed de iustitia dei dicendo matri, uel patri, O pr̄, uos estis ibi iuste, uos damnauit iuste deus, quia usurarius eratis, latro uel luxuriosus. Et dicūt uxori, O putana i. meretrix, ibi uos estis, & quāta fecistis contra honorē meū? ideo iusta est dānatio. Ecce quomodo illi de ciuitate paradisi hn̄t cōtrarias conditiones illi de inferno. Aucto. Letitia sempiterna sup capita eorū, gaudiū & letitiā obtinebūt, & fugiet dolor & gemitus, ego ipse consolabor uos. Quis tu ut timeas ab homine mortali & a filia hominis, qui quasi fenū ita arescet? Esa.xxxv. &.lj. Nota super capita eorū, qa tanta est letitia sc̄torum & glīa, ꝙ nō pōt cōprehēdi. iō dicit sup capita. Gaudium & letitia differūt, qa gaudium consistit in corde sine ostentione ad x̄. Letitia autē nō solū in corde consistit, sed x̄ ostēditur saltādo, cantando. iō dicitur letitia, quasi latitia. i. lata letitia. Et fugiet dolor & gemitus: que differūt, quia dolor consistit in corde, gemit⁹ uero non solum consistit in corde, sed ad extra ostenditur plangendo se. De ista ciuitate loquitur thema nihil mutando di. Factū est gaudium magnum in illa ciuitate. s. paradisi. Patet ergo thema. Amore uestri ego quesiui in sacra scriptura quot sunt cōditiones bonarū personarū in hoc mūdo bene uiuentiū. de quibus fit magnum festum in illa ciuitate paradisi, & inueni ꝙ qnq; sunt de personis. s.

Persone

Persone pure innocentes.
Plene obedientes.
Digne penitentes.
Firmiter patientes.
Iuste presidentes.

De qualibet cōditionū istarū dicit the. Factū est gaudiū magnū in illa ciuitate. Dico q̄ magnum gaudium fit in ciuitate paradisi de personis pure innocētibus.s. q̄ nunq̄ peccauerūt nec mortaliter, nec uenialiter,nec corde cogitādo, nec ore loquēdo,nec opere faciēdo.De istis aūt personis nulla est nec fuit unq̄, nisi xp̄s, & uirgo Maria.De alijs autē nūq̄ fuit aliquis sctūs,nec ꝓpheta, nec patriarcha, ap̄ls,siue martyr,quin habuerunt maculā peccati uenialis uel mortalis. Que sūt ergo persone innocentes pure? Dico q̄ pueri solū,q decedūt anteq̄ peccent,qui aqua baptismi fuerunt purificati de originali.Qn̄ eñ moriuntur,de eis fit festū magnum in toto regno.s.celo. Vultis intelligere hoc festū? Sicut qn̄ rex de regina uxore sua habet filium primogenitū, quādo nascitur,fit magnū festum in toto regno, & dicitur regi, ꝓsit uobis filius. Maius festū fit quādo regina,scilicet ecclesia sponsa regis xp̄i mittit sibi filium unum. De istis pueris innocentibus dicitur xp̄o,prosit uobis filius.gaudet totum regnum celeste. De ista materia autoritas anagogice, Mulier cum parit tristitiam habet,quia uenit hora eius. Cum aūt peperit filium, iam non meminit pressure,propter gaudium, quia natus est homo in mundum.Io.xvj.In ista autoritate xp̄s cōparat mortē puerorū partui.Ratio est ex aliquibus similitudinibus. Primo, quia quando creatura nascitur, exit de loco stricto,& intrat locū latum, scilicet mūdum. Ita quando creatura morit̄ exit de loco stricto istius mundi, & intrat locum latissimū,scilicet celum. Quia sicut punctus est quasi nihil respectu circumferentie,ita terra nō est nisi punctus respectu celi. Secundo quia quando creatura nascitur,exit de loco tenebroso, scilicet utero,& intrat locū clarū,scilicet mūdū. Ita quando moritur, exit de loco tenebroso istius mundi, nobis autē uidetur clarus, & etiā nox uidetur clara noctue: sed quando intrat claritatē paradisi, tūc cognoscit quid hic sit. Tertio quando nascitur exit de loco maculoso,quot corruptiones sunt in utero uxoris & uiri?& intrat locum pulchrum. Ita quando moritur, exit de hoc mundo immundo & maculoso, quot sunt macule peccatorū? & intrat locū pulchrū,clarū & mundū. Quarto exit de loco piculoso,quot pericula trāsit creatura de utero matris? & intrat mūdū, in quo licet sint multa pericula,nō tamē tot.Ita qn̄ moritur, exit de hoc mūdo periculoso.Ber.Periculū hui⁹ mūdi probat trāseūtiū paucitas,& pereuntiū pluralitas. In mari Massilie de quatuor nauibus uix una perit.Ex mari uero hui⁹ mūdi, uix de quatuor aīabus una euadit. Quinto nascit̄ cum doloribus, q̄a dolores partus sunt post dolores mortis maiores. Ita cū doloribus transit de hoc mūdo ad gloriā.Dauid,Ibi scilicet ī morte, dolores ut parturientis in ipū uehemēti &c.ps.xlvij.Ecce q̄re xp̄s mortē creature cōparat partui mulieris. Cū aūt peperit,qn̄ iam est ī paradiso, nō meminit p̄ssure ꝓpter gaudiū, q̄a natus est hō in mūdū. Proprie celū empyreū dicit̄ mundus.s.a munditia. Moraliter habetis hic doctrinā,ne multū ploretis,qn̄ pueri ūri parui moriunt̄. Sed quasi pro gratiarum actione ꝓijciatis sex uel octo lacrymas dicendo,Fili ora ꝓ me.Bn̄dictus dn̄s, q̄a habeo unum cameratium in celo. Et nūquid placeret uobis si rex Francie transiens per istā uillam, & uideret filiū uīm sibi gratissimū,reciperet eū ꝑ curia sua, & ipm indueret statim de auro & serico, & faceret eum militē & comitē,haberetis uos tristitiam de hoc? nō ꝑfecto, sed gaudiū & letitiā,dicēdo,O gr̄as deo &c. Itē de regina recipiente filiam uestram. Sed ploraretis ex letitia parum,quia naturale est,quod recessus a presentia ūra det dolorem. Sic qn̄ rex gl̄ie xp̄s recipit filium uestrū,tunc transit per istam uillā & ducit secū, statim induitur de auro.s. de ueste glorie,& statim fit maior dn̄s,q̄

q̃ unq̃ fuerit in hoc mundo papa uel im-
perator. Maior eñ est glĩa minoris qui
est in paradiso, q̃ pape uel imperatoris.
Ideo magnũ peccatũ est de illis q faciũt
magnũ planctũ & tristitiã de illis pueris,
cũ deberetis facere de his maius festũ q̃
de magnis in die nuptiarũ. Iõ apostolus,
Nolumus uos ignorare de dormiẽtib⁹,
idest innocẽter in xp̃o qeſcẽtib⁹, ut non
contristemini, sicut & ceteri q ſpẽ nõ ha
bent. j. ad Thes. iiij. Secũda cõditio per-
sonarũ, de qbus fit festũ in celo, est me-
lior. s. de p̃sonis plene obedientibus, si-
cut sunt illi q quando habent etatem di-
scretionis, recipiũt ꝓpositũ ante mortẽ
sustinere, q̃ facere cõtra uolũtatẽ, & mã
datũ dei, & sic cõseruãt se in puritate ba
ptismali gratiã augmẽtando. Nolũt se re
gere scd'm sensualitatẽ, & eorũ inclina-
tionẽ, sed scd'm uolũtatẽ dei dicẽdo, Do
mine ego ĩclinatus sum ad superbiã, sed
uideo ꝙ uos dñe p̃cepistis humilitatẽ, iõ
uolo uiuere humiliter, & sic de alijs, De
istis talibus fit magnũ festũ in celo, q qñ
uidẽt ꝙ hõ sic se cõseruat, ꝙ ꝓ nullo lu-
cro, officio, dignitate, seu honore facit
cõtra dei mãdatũ, imo qñ dicit eis, Vos
possetis lucrari tot florenos, si faceretis
falsum iuramẽtũ, dicunt hoc esset pc̃tm̃
mortale. Quid ꝓdest homini, si uniuer-
sum mundũ lucretur &c. Item si dicitur
eis, Vos possetis habere placitũ cum tali
muliere &c. dicunt nolo placitũ, qd' tãti
constaret mihi, qa essem dãnatus. Idẽ de
uindicta inimicoꝝ. Sãcti de tali faciunt
magnũ gaudiũ in celo &c. Declaro per
talem similitudinẽ. Si rex mitteret unũ
militem ex suis inter inimicos suos, qui
multis modis tẽtarent militẽ ut faceret
cõtra regẽ ꝓmittẽdo sibi honores, offi-
cia, diuitias &c. Ipe aũt miles tãq̃ bonus
& fidelis dicit, Mihi nõ placet, qa nullo
modo faciã, qa hoc esset cõtra honorem
regis: Qñ talis miles reuertitur ad curiã,
& oẽs sciũt suam fidelitatem, oẽs faciũt
sibi magnũ festũ & gaudiũ. Ita de⁹ misit
nos in hũc mũdum inter inimicos. Qui
eñ uult bene uiuere, ille habet multos ĩ-
imicos. Primo carnem, quia caro semp

inducit & inclinat ad ea q̃ sunt cõtra
honorem. Secundo sensus corporis
teriores & exteriores, ad extra autẽ su
demones & occasiones peccandi, & c.
tradictiones, uir cõtradicit uxori, & e
uerso, pat̃ filijs, & frater fratri &c. Si
lunt tenere bonã uitã & facere penite
tiã, tunc ut ait dñs, Inimici hominis d
mestici ei⁹. Mat. x. Qui ergo scit prude
ter se conseruare inter tot inimicos, n
facit contra dei honorem, nec eũdo
diuinos pro aliqua necessitate. & sic
alijs preceptis. Quando talis uenit a
curiam celi, fit sibi magnum festum, d
te sibi Christo, Euge serue bone & fid
lis, quia in pauca fuisti fidelis, supra m.
ta te con. &c. Matth. xxv. Nota. Euge e
interiectio gaudentis. Serue bone, q
tenuisti bonam uitam. & fidelis, quia n
hil fecisti cõtra honorẽ meũ. Morali
instruimur, ut seruemus dei mandata,
aliter nõ possem⁹ paradisum ĩtrare. R
qa seru⁹ qĩ nõ facit uolũtatẽ dñi, nõ c
qtur solidatã siue salariũ. Sic nos oẽs s
mus captiui xp̃i, q ꝓ solidata siue stipe
dio ꝓmittit nobis regnũ celeste, si be
seruimus sibi. Iõ xp̃s, *Si uis* ad uitam i
gredi, serua mandata. Mat. xix, De ob
dientib⁹ ergo dicit thema, Factũ est g
diũ magnũ &c. Tertia cõditio est de p
nis digne penitẽtib⁹, q̃ ꝑdiderũt pur
nocẽtiã, & multoties fecerũt contra d
mãdata. Remediũ qd' hñt ex digna pn
habet duo. Primũ est afflictio corpal
Scd'm est discretio ĩtellectualis. De pr
mo remediũ est castigare carnẽ dicẽd
Dñe ista caro fecit me peccare, ego
castigabo, & recipiã ciliciũ aut discip
nã. Iõ xp̃s dicit Facite fruct⁹ dignos pn
Lu. iij. glos. qa iuxta modũ & q̃titatẽ p
catorũ debet esse pnĩa. Qui eñ plus pe
cauit, maiorem tenetur facere pniam. Se
cũdo requiritur discretio intellectualis,
ne ex afflictione perdatur maius bonũ.
ex nimia uigilia perdat sermonem, uel
ex nimio ieiunio orõnẽ q̃ est melior. I
tẽ ne ex nimia pnĩa pars iniurietur, tali
debet esse ꝙ nõ sit p̃iudicatiua parti. I
discrete debet fieri, qlibet scit q̃tũ potest

portare

portare asin⁹ su⁹ in tanta uia. De ista ma
teria dixit Iesus talē silitudinē. Que mu-
lier hñs drachmas decē, & si perdiderit
drachmā unā, nōne accēdit lucernā, &
euertit domū & querit diligēter donec
īueniat eam? usq; sup uno pc̄tōre pn̄iam
agente. Luc. xv. Mulier ista signat psonā
obedientē ad decē p̄cepta, q̄ sunt quasi
decē drachme, q̄ auree sunt, qa eis emit
regnū celorū. Perdit drachmā unam, qn̄
peccat cōtra unū p̄ceptū, uel primū, secū
dū &c. Et euertit domū cordis, quam o-
portet facere p quatuor, ut fecit illa mu
lier, que primo accēdit lucernā. ecce co
gnitio pc̄tōrū. Scd'o euertit domū, ecce
cōtritio pc̄tōꝝ, qn̄ dicet, O miser ego sū
religiosus, uel clericus, uel uxorat⁹ &c.
& euertit domū cordis, de his dolendo
de quibus fuit delectatus. Tertio, & que
rit diligenter, ecce hic cōfessio ubi que-
runtur pc̄tā dicendo, Pater ego peccaui
corde cogitādo hec & illa &c. ore loquē
do de istis & de illis &c. Opere faciēdo,
qa omisi p meā malitiā talia precepta, &
tali mō cōmisi pc̄tā sic per ordinē & tem
pus & locum, & cetera que requiruntur.
Quarto, īuenit drachmā. s. grām, dei qn̄
absoluitur a confessore dicēdo, Ego te
absoluo. Et tunc gaudent sancti. Quia
gaudiū est angelis dei sup uno pc̄tōre pe
nitētiā agēte. Ergo fc̄tm̄ est gaudiū ma
gnum &c. Quarta est de personis firmi-
ter patiētib⁹, qa qn̄ hn̄t aduersitates, pa-
tiēter eas sustinēt dicendo, Dn̄e ex quo
uobis placet, qa al's ista mihi non eueni-
rent, placet mihi etiā. Vos dedistis mihi
istā infirmitatē, sed in celis dabitis mihi
plenā sanitatē, qa ego mō habeo patien-
tiam. Idē de paupertate. Spero dn̄e q̄ e-
ro diues ī paradiso, & de illa aduersitate
recipiunt amaritudinē cordis, nec mur-
murāt cōtra deū, de talib⁹ fit magnū gau
dium in paradiso. Autoritas, Beati eritis
cum uos oderint homines, & cū separa-
uerint uos, & exprobrauerint, & eiece-
rint nomē uestrū tāq̄ malū ꝓpter filium
hoīs. Gaudete & exultate. Ecce enī mer-
ces ur̄a multa est ī celo. Lu. vj. Ex ista rō-
ne dicebat Iacobus, Oē gaudium existi-
mate fratres mei cum in tentationes ua-
rias incideritis, scientes q̄ ꝓbatio fidei
uestre patientiā operatur. Patientia autē
opus perfectū habet ut sitis ꝑfecti & in-
tegri, in nullo deficientes. Iaco. j. Quin-
ta est de personis iuste presidentibus, si-
cut sunt omnes illi, qui iuste regūt ppl'm
suū siue sint dn̄i siue officiales. Iuste pre
sidere requirit, primo ut intrēt p portā,
q̄ nō sint intrusi per potentiam, ꝓpter
nobilitatē &c. Secūdo ut quādo sunt in-
tus, seruēt iuramētū, quod fecerunt ī in-
gressu de iustitia seruāda, & de utilitate
reipublice custodiēda, corrigēdo uitam
malā, & pc̄tā notoria. Idē dico de p̄latis
ecclesiasticis, qui quādo sunt intus, ma-
gis curant de aīabus, q̄ de redditibus. De
talibus aūt magnū festū fit in celo. Auto
ritas. Que est enī nr̄a spes aut gaudiū aut
corona glorie? Nonne uos ante dn̄m no
strū Iesum xp̄m in aduentu eius? Vos e-
nim estis glīa nostra & gaudiū. j. ad Thes
sa. ij. Ecce qualiter dicit thema, Factū est
gaudiū magnū ī illa ciuitate. Sec⁹ est de
malis rectorib⁹, meli⁹ fuisset eis, si fuis-
sēt pastores porcoꝝ, qa maiorē dānatio
nē habebūt q̄ homicide, qn̄ faciūt cōtra
istud iuramentū. Ideo auisetis uos &c.

Feria sexta post Pente. Ser. unicus.

NE derelinquas aīam me
am in inferno. Act. ij. &
ps. xv. Pro huius uerbi de-
claratione & materie in-
troductione, sciendū q̄ in
inferno loqui possumus dupl'r. s. uel per
comparationem ad malitiā dānatorum,
uel per cōparationē ad iustitiā diuinā. Si
capiatur cōparatiue ad damnationē, nul
l⁹ est ibi ordo, nec ordinatio aliqua, nec
charitatis, nec amicitie, nec prudentie,
nec corde diligēdo, nec ore loquēdo, qa
nō diligunt deū. Primo uellēt, q̄ de⁹ an-
nullaretur, nec diligūt ꝓximū, imo un⁹
cōtra aliū indignatur. Nec filij diligunt
parentes nec econuerso, imo unus uer-
berat aliū di. O miser, o traditor, dicit fi-
lius patri, per te sum dānat⁹. O maledi-
cte pr̄, quare me genuisti? O infelix mat,
q̄re me peperisti? Maledicta hora in qua

natus sum.uñ Iob.iij. Pereat dies in qua
natus sum. Et tunc econuerso parẽtes a-
iunt filijs, O nequissime,quia uoluimus
pro te cõgregare,sumus hic dãnati. Ma-
ledicta hora &c. Et nota quõ concubine
sacerdotũ loquuntur dñis suis,qa nesci-
unt loqui amicabiliter inter se,& sic sem
per blasphemãt deum & seipsos maledi-
cunt.Ita ꝙ in ore eorũ nulla est ordina-
tio, sed oĩs blasphemia. Auto. Apo.xvj.
Estuauerunt homines estu magno, &
blasphamauerunt nomen dei hñtis pote
statẽ super has plagas,neq; egerũt peni-
tentiã,ut darẽt illi gloriã.Nec est ibi or-
do reuerẽtie, nec amicitie, imo ut dixi
inuadunt se inuicẽ percutiendo,quanto
amores fuerunt maiores & ardentiores
adinuicẽ,tanto magis sunt ibi in seipsos
crudeles & magis se odiũt. Iõ quãtũ ad
malitiã dãnatorũ nullus est ibi ordo.un-
de Iob de inferno loquẽs dicit,Vbi um-
bra mortis,& nullus ordo,sed sempiter-
nus horror inhabitat.Iob.x. Secundo si
uolumus loqui de inferno,q̃tum ad iu-
stitiam diuinam, est ibi ordo dans penã
iuxta malitiam pc̃tõꝝ.Autori.Deut.xxv.
Pro mensura pc̃ti erit & plagarũ modus.
& Esa.xxvij.In mẽsura cõtra mẽsurã, cũ
abiecta fuerit, iudicabit eã.s.aĩam a cor-
pore separatam. Item autori.noui testa-
menti.Apo.xviij.Quantũ gl̃ificauit se &
in delitijs fuit,tm̃ date ei tormẽtũ,& lu-
ctũ. Ecce ordinatio scd'm iustitiam dei.
uñ ad Ro. xiij. Que a deo sunt ordinata
sunt. Cum ergo pene inferni sint a deo,
oportet dicere, ꝙ ibi sit ordinatio respe
ctu diuine iustitie.Et de ista ordinatione
uolo uobis predicare auisando uos, ut q
libet uestrum dicat orando,Dñe ne dere
linquas aĩam meam in inferno. quia sic
fuit thema.Vñ notandũ ꝙ ordinatio in-
ferni opposita est ordinationi paradisi
celi.Primus ordo in celo est ordo ange-
lorum ascẽdẽdo.Secũdus archangelorũ
&c. & illi q tenent in hoc mũdo bonam
uitam, ibidem secundum eorum merita
collocabuntur, & sic scd'm theologiam
in celo sunt nouem ordines angelorũ,
& inquolibet sunt aĩe sc̃tẽ scd'm ꝙ me-
ruerunt. Sic per oppositum in infern
sunt nouẽ carceres demonũ,ubi colloc
tur etiã aĩe dãnatorũ. De istis nouẽ ord
nibus angelorũ Lucifer fuit summus&
pulchrior, ut dicit Greg. Qui uidens se
in tãta excellẽtia sup alios uoluit deo c
parari, & hoc reuelauit di.Ecce qd uob
uidet? erit bonũ ꝙ ego ascẽdã &c.Et al
ti de q̃libet ordine cõsẽserũt, & cecid
rũt, ut faciũt hodie multi in mũdo adu
tores dñis terrenis, & cadunt sepe. Se
sc̃tũs Michael,Gabriel,Raphael,& mul
alij infiniti audiẽtes hoc,noluerũt cõse
tire, ꝙ creatura eq̃pararet creatori su
iõ fuit ibi primũ bellũ, dicẽte dño ill
ps.c.Nõ habitabit in medio dom' me
q facit supbiã.Extra proditor. Iõ dem
non aliud est q̃ angelus malus. De
p̃lio dicitur Apo.xij.Fc̃tm̃ est preliũ m
gnum in celo.Michael & angeli eius p
liabãtur cũ dracone, & draco pugnab
& angeli eius, & non ualuerunt, neq
locus inuentus est eorũ amplius in celo
O q̃ magnũ p̃liũ, sicut si ex una parte e
sent cẽtũ milia, & ex alia decies centu
milia.Plures fuerũt angeli q̃ modo fu
homines in mũdo, & ideo nunq̃ fuit
mundo tã magnum p̃liũ.No.draco dic
Lucifer, q deuorauit alios angelos m
los,q quãto in celo fuerũt altiores & d
gniores,tanto sunt in inferno profũd
res.Nota similitudinẽ de lãcea, si hõ t
neat lãceã in manu super montem, &
ferro seorsum ponant mille libre plũ
si lancea proijciatur de alto, tunc plũb
ponderosum faciet lãceã descendere
locius & ꝓfundius in basso, & sic cad
propter plũbũ in inferiorem & profu
diorem locũ.Sic Lucifer erat sublimior,
& iõ cõfusibilior & durius uersus est, p
pter plũbũ sue superbie, & plus pond
rabat in peccato.Ideo descendit in inf
riorem locum.Esa.xiiij. Quomodo ce
disti de celo Lucifer q mane oriebaris
in celo. Corruisti in terram.s.infernalẽ,
qui uulnerabas gentes.s.malos angelos
qui dicebas in corde tuo.s. propter tu
magnã superbiã. In celum ascẽdã.s.em
pyreum,super astra dei.i.super omnes a
lios

lios angelos, exaltabo soliũ meũ.s.nomẽ meum: sedebo in monte testamenti.s.in paradiso: ascẽdam super altitudinẽ nubium, & similis ero altissimo. Non sic impij, non sic. Veruntñ ad infernũ detraheris in ꝓfundum laci, qa.s. in ultimo carcere inferni est damnat⁹. Vt ergo simus sup custodiã nostrã fugiẽdo uitia, & uirtutes acqrẽdo, ut caueamus ab infernalibus carcerib⁹, dicamus cũ ꝓpheta. Ne derelinquas aĩam meã in inferno. Charissimi uolo uobis oñdere & dicere, ꝙ sunt nouẽ carceres in inferno, sicut sunt nouẽ modi male uite in hoc mundo, & illi qui tenent primũ modũ male uite.i.peccati, uadunt ad primũ carcerẽ. & q tenẽt scd'm, uadunt ad secũdũ. & sic de alijs.

Primus modus male uite est carnalis conuersatio.

Secundus spiritualis indeuotio.

Tertius crudelis incompassio.

Quartus mirabilis impatientia.

Quintus implacabilis discordia.

Sextus tyrannicalis presidentia.

Septimus spiritualis usurpatio.

Octauus fidei derelictio.

Nonus dei abominatio.

Primus modus male uite in hoc mundo ad eundum ad primũ carcerem inferni, est carnalis conuersatio quo ad corpus, quem tenẽt illi q nõ curant de aĩa, sed totam diligẽtiã ponunt in corpore.s.bene comedẽdo, bibendo, uisitando tabernas &c. q taliter in hoc mundo delectantur. Dic practice modũ, qñ tales sunt in articulo mortis, diabolus qui fecit eos peccare uidẽs hoc, cũ festinatione uadit ad infernum coram Lucifero dicẽs, O dñe maledicte. Talis est in articulo mortis, quem feci peccare tali pc̃tõ mortali. O dicit Lucifer. Iã cito uadatis. Tunc ueniunt omnes ad istum, & inueniũt ibi bonũ angelũ suũ & dicũt ei, Recede, qa nihil habes in isto homine, qa noster est: nunqd fecit tale pc̃tm̃? Et angelus rñdet eis, Adhuc põt penitere. O dicũt, nimis tarde est. Nota hic bñ causas, quare uix aut nunq̃ põt aliquis taliter agonizãs uere penitere, & uerã contritionẽ habere propter multa impedimẽta. dic ut scis. Et tũc qñ ista aĩa exit a corpore, demones rapiũt eã, sicut leo ouẽ, & sicut falco auẽ, dicẽtes, O misera maledicta, que sic peccasti, iã nobiscũ eris ineternũ, tibi dabim⁹ qd' meruisti, & sic eã cũ cathenis & magnis ululatibus deducunt in infernũ, & ponũt eã in primo carcere inferni. Si ergo uultis euadere istum carcerẽ, caueatis a carnali conuersatione, dãdo solum necessitatẽ uite humane, uitãdo superfluitatẽ, agendo penitentiã. quia corporalis afflictio erit ĩ primo ordine in gloria.s. cũ angelis. Iõ xp̃s cõtrariũ facientibus ait, Luc.xiij. Dico uobis nisi penitentiam egeritis.s. refrenãdo corpus freno abstinentie, & penitẽtie: oẽs sil' peribitis, sicut diues epulo. De q̃ dñs Luc.xvj. Mortu⁹ est diues, & sepultus in inferno. Sed hic uideam⁹ unũ magnũ secretũ. Quare damnatio istius diuitis uocatur sepultura, cum certũ sit, ꝙ ei⁹ corp⁹ nõ sit sepultũ in inferno, imo corruptũ est in terra. Dico ꝙ propter tres similitudines sepultura inferni cõparatur sepulture mortui in hoc mundo. Iõ dãnatio in inferno dicitur sepultura. Primo qa quando morit̃ una persona notabilis, aliquis amicorũ suoꝝ immediate uadit ad denũciãdum curato, & alijs sacerdotibus eccl'ie, & tũc presbyteri cõmouẽtur dicentes, eamus eamus &c. Sil'r est in inferno, qa quãdo talis moritur, denũciatur Lucifero prelato ĩferni per illũ qui fecit eum peccare, ut supra dixi, & tunc Lucifer & alij demones cõmouentur, & faciunt rumorẽ magnum. Esa.xiiij. Infernus subter te cõturbatus est, in occursum aduentus tui suscitauit tibi gigantes. Secunda similitudo, qa presbyteri uadunt ad domum defuncti, ut portent eum ad ecclesiam, cum cruce & ornamentis cantando plãctus & cantum doloris. Sil'r demones ueniunt ad domum pc̃tõrũ, & portãt animam ad infernum cum cruce inferni, q̃ est circulus. ps.xj. In circuitu impij ambulant, & cantãt cantus horribiles, sicut uenatores, quando uolunt capere predã. Vnde Prouer.xxj. Vir qui errauerit a uia

doctrine, in cętu gigantium commora-
bitur. Via doctrine dicitur uia peniten-
tie, qa illã Chriſtus docuit. Mat. iiij. Peni
tentiam agite &c. Gigantes ſunt diaboli,
quia ſunt magne ſtature, qa minor dia-
bolꝰ inferni eſt maior maxima turri uel
arbore exiſtente in mundo. Tertia ſimi-
litudo eſt, quia ſicut fiũt diuerſe ſepul-
ture mortuorũ ſecundũ diuerſos ſtatus
pſonarum, ſic in inferno ſunt diuerſe ſe
pulture. Vñ Ezec. xxxij. noĩantur ſeptẽ
ſepulture inferni. Ibi Aſſur, ibi Elam, ibi
Moſoch, ibi Tubal, ibi Idumea, ibi Aqui
lo, ibi Pharao ſepultura eſt. Nota ibi ſe-
ptem ſepulturas. prima Aſſur, qđ interp̃-
tatur nemus. & eſt ſuperbia. Elã interp̃ta
tur abiectio in congregatione, & eſt aua
ritia. Moſoch interpretatur captiuatio,
& eſt luxuria. Idumea interpretatur ſan-
guinolẽta, & eſt gula. Aquilo interpre-
tatur parturiens, & eſt ira. Tubal interp̃-
tatur fletus, & eſt inuidia. Pharao idẽ eſt
qđ denudabitur, & eſt acidia. Ponã pri-
mo Idumeã ſecũdũ ordinẽ penarũ dãna
torũ, q̃ interp̃tatur ſanguinolenta, qa ta-
les ſuñt carnales, guloſi. Per peccatũ illđ
totũ corpus & ſanguis corrumpitur, &
abbreuiatur uita, & gñantur ĩfirmitates.
Vñ Eccli. xxxvij. In multis eſcis erit infir-
mitas. Quod patet clare, qa antiquitꝰ ui-
uebant per multa tẽpora, ut patet de A-
dã, Mathuſalẽ, & Noe, & nõ comedebãt
niſi panẽ & aquã, herbas & fructus terre,
nec bibebãt uinum, nec comedebãt car-
nes, ſed nos miſeri &c. Tales ſepeliũtur
in inferno in primo ordine demonum
in puteo pleno calce uiua. In tali ſepul-
chro fuit ſepultus ille diues &c. Lu. xvj.
nec potuit obtinere guttã aque, nec un-
q̃ obtinebit. Calx uiua de ſua natura con
ſumit omnia illa cũ quibus poſita ſit. Sic
guloſi & carnales de cibis & potibus cõ-
ſumũt corpus & animã & bona tempora
lia, de quibus pauperes bene uiuerent.
Ideo Sap. xj. Per que quis peccat, per hec
& punietur &c. Secundus modus male
uite eſt ſpiritualis indeuotio, quo ad ani
mam, Multi ſunt qui nullam deuotionẽ
in ſua aĩa hñt ad deũ, nec ſciunt orare re

cte, ſed ſi loquerẽtur cũ principe aliqu
tẽporali bene ſcirent flectere genua, ſe
cũ xp̃o uel ỹgine Maria uix niſi ſe ind
do uel calciando, qđ nunq̃ auſi eſſent fa
cere coram rege tẽporali uel regina. Et
credendũ eſt, ꝙ orõ eoꝝ nõ aſcẽdit, q
neſciunt quid dicunt, & orõ eſt aſc
mentis in deum, ut dicit Damaſcen
nec tales miſſam audiunt, niſi prius p
tauerint, aut reſpiciunt mulieres, uiro
& ecõuerſo, uel loquũtur adinuicem d
malo ſuo, nec cõfitentur aut cõicant t
pore debito. Idem de eccleſiaſticis, no
dicunt officium niſi confuſe & indeuo-
te, non celebrãt niſi pro proprio cõmo-
do &c. & tunc dicunt duas miſſas, & lib
ter dicerent tres. Sic hic qñ tales mori
portãt in ſcđm carcerem a demonibus,
qui ceciderunt de ſcđo ordine. ſ. archa
gelorũ. Iõ p̃. lxxij. Ecce qui elongant ſe
te, pibunt. ſ. p indeuotionẽ, ſicut homo
deuotionem appropinquat deo. Et iſt
debetur ſepultura Pharao, qđ idem e
qđ denudabitur, & eſt acidia, quia mul
quando ſunt diuites tẽporalr, p ſuam i
deuotionem ſunt pauperes ſpũalr nul
bona habentes: Vñ Luc. x. Hõ quidã de
ſcendebat a Hierl̃m in Hierico, qui in
cidit &c. Tales qñ moriuntur, ſepeliu
in inferno in fimo hominis. Iõ Iohel
Computruerũt iumẽta in ſtercore ſuo,
& quia indeuoti fuerunt, morientur e
non oretur pro eis. Ideo Augu. dicit, Si
ſcirem patrem meum in inferno eſſe, ta
cerẽ cõſciẽtiã orare p eo, qa in inferno
nulla eſt redẽptio. Iob. x. Quia damnati
ſunt membra abſciſſa a corpore eccle-
ſie, & mortua & ſeparata ab eccleſia, io
nulla opera bona proſunt eis. Tertiꝰ mo
dus male uite eſt peior, ſcilicet crudeli
incõpaſſio. Ex quo ſunt multi bene in
ti & parati, non curant nec cõpatiunt
de miſerijs aliorũ, cum tñ omnes fratre
ſumus eiuſdẽ pr̃is. Iõ orando dicimus,
Pr̃ noſter qui es in celis. Mat. vj. & Luc.
xj. & eiuſdẽ matris. ſ. eccleſie ſpõſe ſue, q
nos parturiunt in baptiſmo. Iõ Chriſtus,
Matth. xxiij. Omnes autem uos fratres
eſtis. Ergo cõpati debemus adinuicem,
ut poſſi

ut possimus esse in tertio ordine in gr̄ia paradisi cū principatib⁹. Qui hn̄t mīam fraternalem, ibi erunt. Aliter dicitur Iacobi.ij. Iudicium sine mīa fiet illi qui nō facit misericordiā. Tales quādo moriuntur ita crudeles, aīe eorū sepeliuntur in tertio carcere in inferno cū illis diabolis q ceciderunt de tertio ordine principatuū, & de illis dicit, Ibi Elā q̄ interp̄tat abiectio ī cōgregatione. Tales sunt aūari qui in hoc mūdo faciūt magnā cōgregationē bonoꝝ t̄eporaliū īiuste acq̄rēdo. Nota quō decipiūt paupes, tales sepeliūntī īferno ī puteo pleno auro bulliēti, qa ut s. Per que quis peccat &c. Sapien. xj. O christiane recordamini illi⁹ uerbi xp̄i dicentis Mat.v. Beati misericordes, qm̄ ipsi misericordiā cōsequētur. Quartus mod⁹ male uite est mirabilis impatientia, sicut sunt illi q cōtra deum in adūsitate dedignant, intm̄ qꝺ si possent darēt ei de pugno. De quibus dicit scriptura Eccl.ij. Ve illis qui perdiderunt sustinētiā.i. patiētiā, & qui dereliq̄runt uias rectas, scilicet patientie & dulcedinis, & diuerterunt in uias prauas.s. murmurationis & discordie & impatientie. Tales sepeliuntur, qn̄ moriuntur in quarto carcere in inferno cū demonibus, qui ceciderūt de q̄rto ordine.s. potestatū. De q bus dicitur, ibi Aquilo, qꝺ interpretatur parturiens, & sunt iracundi, quia sicut q parturit, stat ī dolore, ita iracūdi sunt ī dolore, qn̄ nō pn̄t se uindicare, cogitando etiā quō poterūt uerba iniuriosa proferre, & reddere, & stant in dolore. Et isti sepeliuntur in inferno in fouea serpentibus plena, qui eos pungunt & comedūt, sicut ipsi pupugerunt proximos suos, & comederunt, iniuriando ūbis, & non remittendo. Iō Mat.vj. Si non dimiseritis hominib⁹ &c. ergo, Per q̄ quis peccat &c. O xp̄iani facite oppositū seruādo patientiā ūtualē, quia dicitur Luc. xxj. In patientia uestra possidebitis animas uestras. Quintus modus est peior.s. implacabilis discordia.s. portando semp odium, rācorē, & inuidiam in corde suo. Hic modus inuenitur in his qui semper inuident alijs, & nituntur destruere bona ꝓximi sui. O quantū dolēt isti de bonis & ꝓsperitate aliorum, corde cogitādo, ore loquendo, & opere implendo suūm odium in eis si possent. Tales qn̄ recedūt, trahūt a demonib⁹ in quintū carcerē īferni cū illis q ceciderūt de quīto ordine. De qb⁹ dicit, Ibi Tubal, sepultura ei⁹, qꝺ interp̄tat flet⁹, & est pc̄m̄ inuidie, qa ut dixi, inuid⁹ flet, & dolet de bonis alteri⁹. Tales sepeliūtī ī inferno ī puteo pleno pice bulliēte nigerrima, qa habuerūt cor nigrū & obscurū, nō clarū, & nō egerunt iuxta preceptum xp̄i. Hoc est p̄ceptū meū, ut diligatis īuicem sicut dilexi uos. Io.xv. iō xp̄s Mat.xviij. tradidit eū tortoribus, quia cum dn̄s suus, dimisisset sibi decem milia talenta, noluit misereri conserui sui qui debebat ei centum denarios. O xp̄iani &c. Secus est de illis qui non portant inuidiā, nec hn̄t rācorē &c. sed amore dei diligunt proximū dimittēdo īiuriā, ne dn̄s sumat de eis uindictam. Matt.vj. Si dimiseritis hominibus peccata eoꝝ, dimittet uobis pater uester celestis delicta uestra. Sextus modus est tyrannicalis p̄sidentia, quantū ad dominos & p̄latos qui non habent bonū titulū uel iustum, qui nō se bene regunt, qn̄ habent dn̄ium uel prelationem dando se ribaldarijs, ebrietatibus, ludis &c. uigilando in his usq; ad mediam noctem &c. fiunt pompe ut uix sufficiant in redditibus habendo, quasi qualibet hebdomada nouum tabernum uel habitū, nō ministrant pauperibus eleemosynam, nec curant de iustitia tenenda. Cōtra tales dicitur Sap.vj. Iudicium durissimū his qui presunt fiet. Durissimum in superlatiuo gradu. Nam durū de ꝓpria persona, durius de domo & familia, sed durissimum de toto dn̄io & prelatione. Quia qn̄ tales moriuntur, ad sextū carcerē inferni cum diabolis, qui ceciderant de sexto ordine dn̄ationū, portabuntur. De illis dicitur ibi, Mosoch, qꝺ interpretatur captiuatio, & est luxuria, fornicatio &c. quia omnis pc̄tōr coram deo est fornicator, quia facit fornicari filiā dei,

ſcilicet aīam nobiliſsimā. Tales ſunt luxurioſi, qui capiuntur a diabolo ſicut piſces hamo, quia ſicut piſcator cooperit hamū ne piſces uideāt, ſic diabolus accipit pctōres, & ſpecialr luxurioſos oñdēdo eis delectationes & hamū.i.tormēta que poſt pctm̄ ſequunt, occultat, & poſtea trahit ipſos cū pctō ad infernum. Vñ Eccl's.ix. Sicut piſces capiuntur hamo, & ſicut aues laqueo cōprehēduntur, ſic capiuntur homines in tēpore malo. Tales ſepeliuntur in inferno, in puteo pleno ſulphure. Sulphur ardēs multū fetet. Sic mali pſidētes & luxurioſi īflammati in cōcupiſcentijs & libidinib⁹ & deſiderijs malis multū fetēt corā deo, quia ardenter deſiderauerunt decipere proximum ſuum &c. Iō erunt in ſulphure. Apo.xxj. Pars illorum erit in ſtagno igne ardenti & ſulphure, qa ut s̄. Septim⁹ mod⁹ eſt ſpiritualis uſurpatio cōſiſtens in hoc qđ eſt redditus, & decimas retinere. Contra tales dicit Aug. Lucrū in arca, damnum in cōſcientia. Et religioſi deo furentur, qđ ſibi dederunt, ſcilicet corpus p uotū caſtitatis: quia multoties ſunt inhoneſti & luxurioſi. Itē aīam furantur, quam dederunt per uotum obediētie, quia ſepe ſunt inobediētes, & rebelles ſuis p̄latis. Itē bona tēporalia, q̄ per uotum paupertatis dederunt deo dicentes illud Matt. xix. Ecce nos reliquimus oīa, & ſecuti ſum⁹ te. Sed per affectionē terrenā retrorſum reſpiciunt. Iō xp̄s Luc.ix. Nemo mittens manū ſuum ad aratrū, & reſpiciens retro, aptus eſt regno dei. Qñ tales qui retinuerunt bona dei, iniuſte uel male expenderunt, moriuntur, detrahūtur ad infernū, ad ſeptimū carcerē cū demonibus, qui ceciderunt de ſeptimo ordine thronorū, & ſepeliuntur in puteo pleno ueneno bullienti. Nota quādo Conſtantinus imperator magnus dedit redditus eccl'ie propter deum.i.miniſtris eccleſie propter deum: audita fuit, ut dicit a nōnullis, uox in aere īpſo die dicēs, Hodie in eccleſia dei ſeminatū eſt uenenū.ſ. p ipſis qui male utūtur bonis eccleſie, uel ea iniuſte retinent. Iō p q̄ quis &c. Octauus mod⁹, male uite eſt fidei derelictio, qñ.ſ.iā in corde dubitamus tenentes errorem, falſas opiniones de deo, uel de ſanctis, uel de articulis fidei. Quia ſicut dicitur ij.Pe.ij. Melius eſſet illis non cognoſcere uiam iuſtitie, q̄ poſt agnitionē retrorſum conuerti ab eo qđ illis traditum eſt ſancto mādato. Contingit enim eis illud ueri prouerbij, Canis reuerſus ad uomitū ſuū, & ſus lota in uolutabro luti. Item prouer.xxvj. Sicut canis qui reuertitur ad uomitum ſuum, ſic imprudens qui iterat ſtultitiam ſuam &c. Quādo uero tales moriuntur deportātur ad infernū ad octauum carcerem cum illis qui de octauo ordine ceciderunt.ſ.cherubin. Et de iſtis & alijs ſequentibus dicitur, Ibi Aſſur ſepultura eius quod interpretatur nemus, & ſignificat ſuperbiam, quia ī nemore ſunt arbores inordinate. Ita ſupbi ſunt inordinati, quia nolunt tenere ordinationē xp̄i dicentis, Mat.xj. Diſcite a me, quia mitis ſum, & humilis corde, & inuenietis requiē aīabus u̾ris. Item arbores nemorum ſunt infructuoſe, quia nō hn̄t niſi folia & frondes, ſic ſupbi crudeles hn̄t plura uerba uana, pōpoſa, & frondes.ſ.uanitates portādo noua ornamenta, ſicut cornua, caudas &c. Et nullum habent fructum, quia dicitur ad Heb.xj. Sine fide impoſsibile eſt placere deo. Tales ſepeliuntur in inferno, in puteo pleno plumbo liquefacto: quia plūbū eſt ponderoſum, & conueniens eſt ad humiliādū eos qui noluerunt eſſe humiles in hoc mundo, iuxta dictū ꝟbi xp̄i, Lu.xviij. qui ſe exaltat humiliabitur. Nonus modus male uite eſt peior omnium, ſcilicet dei abominatio, ut illi qui iraſcendo deum blaſphemant, negāt & renegant, ut faciunt ſepe luſores taxillorum, & homines armorum in domib⁹ pauperum laboratorum in deſpectū xp̄i & uirginis Marie, eos uerberando & bona eorum auferēdo. De talibus dicitur Tho.xiij. Maledicti erunt qui cōtempſerint te, & cōdemnati erunt oēs, qui blaſphemauerint te. Qñ oēs tales ſine pn̄ia frequenter moriuntur, & includūtur in

nono

nono carcere inferni cum illis q de nono ordine.s.Seraphī ceciderūt, & credo q tales sepeliuntur in infimo loco cum Lucifero.Econtra autem dicendum est, & erit de illis, q benedicunt deū. Tob. xiij. Benedicti erunt q edificauerīt te, & beati omnes qui diligunt nomen tuum, qm tu bñdices iusto. Tales ꝟaciter pñt dicere, Ne derelinqs aīam meā in inferno &c. Qđ nobis cōcedat oīpotēs &c.

De sancta trinitate. Sermo primus.

QVomodo possunt hec fieri. Ioā. iij. Hec questio est in euangelio hodierno, sed solutio est. Io. xj. & xiiij. c. Cum magr̄ nr̄ Iesus xp̄s docuisset discipulos suos, & eis miranda dixisset de diuinis personis, & inter alia de patre dixisset hec uerba, In domo prīs mei māsiones multe sunt &c. His auditis dixit Philippus xp̄o. Dñe oñde nobis prēm, & sufficit nobis. Xp̄s rñdit Philippo dicēs, Qui uidet me, uidet & prēm meū &c. Ex qua historia patet ꝙ magister Iesus xp̄s Philippū querentē & petētē rephēdit dicens, Quō tu dicis oñ de nobis prēm. Sub istis ꝟbis Philippi loquētis xp̄o magr̄o suo pōt fieri talis questio & petitio. An discipl̄s q audit magistrū loquentē difficilia ad discendum & intelligēdū, possit magr̄o mouere q̄stio nē sine reprehēsione, & qñ & in qb⁹ casibus hoc possit fieri. Dicendū ꝙ in tribus casibus, quos ponit sc̄tūs Io. Prim⁹ casus uel prima conditio est, qñ lectio magr̄i est super naturale ingeniū hoīs & intellectum, hoc est qñ excedit humanam rōnem. Istum casum ponit Ioā. iij. ca. ubi dicit, qđ magister noster xp̄s dicens Nicodemo, inter alia dicit sibi, Amē amē dico uobis, nisi qs renatus fuerit denuo, non pōt uidere regnū dei. Ecce Christi lectio & disciplina. Hec lectio excedit naturale ingenium hominis seu intellectū, quia homo quādo est iā senex ꝙ iterū nascat, ꝙ uterum matris ingrediatur, humanum excedit intellectū. Iō Nicodemus istam disciplinā nō ualēs intelligere, formauit sup eā questionē & dixit ei, Quomodo pōt hō renasci cū sit senex? Nunquid pōt in uētrē matris sue iterato introire & renasci? Et tunc magr̄ Iesus xp̄s sibi exposuit, ꝙ erat duplex natiuitas. Vna in matris utero. Alia ꝟo ī baptismo & sp̄ūsc̄tō Vltimo modo oportebit eū nasci qui uoluerit uidere regnū dei. Sc̄d⁹ casus seu cōditio est quando lectio magr̄i est contra experimētum consuetudinis gn̄alis. hoc est qñ excedit oēm consuetudinē & uisionē. Istū casum exposuit beatus Ioā. vj. ca. ubi exprimit ꝙ xp̄s docens suos discipulos inter alia dixit, Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet in eternū. Et panis quem ego dabo, caro mea est. Ecce xp̄i lectio. Hec lectio excedit oēm cōsuetudinē & experimentum, ꝙ homo det carnes suas alijs ad mādūcādū & nutriendū, hoc nūq̄ est uisum nec ꝓbatum nec auditum. iō nō ualētes lectionem capere litigabant adinuicem & questionē formantes dicebant, Quō pōt hic dare nobis carnem suam ad manducandum? Et tunc magr̄ exposuit eis quō ipse erat fili⁹ dei uer⁹ de⁹ & hō, & quomodo panis erat cōuertēdus in eius carnem, & uinū in eius sanguinem in specie uini, & quō hic cibus bene utentibus cōfert uitam eternam. Consimilem sn̄iam Ioan. vij. exposuit, ꝙ cū ipse Iesus ī templo doceret, Iudei sciētes ꝙ nūq̄ magrm̄ habuerat nec didicerat, & docebat mirabilia de sacra scriptura, uidentes hoc esse contra generalē consuetudinē hoīm & experimētū, admirantes querebant & dicebāt, Quomō hic lr̄as scit, cū nūq̄ didicerit. Iesus autē soluens eis istā questionem dixit, Mea doctrina non est mea, sed eius qui misit me. Si quis uoluerit uoluntatē eius facere cognoscet de doctrina utrū ex deo sit, an ego a meipso loquar. Qui a semetipso loquitur, gloriā ꝓpriam querit. Tertius casus qñ lectio magr̄i est contra preceptum sacre scripture, seu consilium, hoc est qñ excedit diuinam reuelationem. Istum casum exponit bea. Io. vij. c. ubi ponit ꝙ magr̄ nr̄ Iesus xp̄s loquēs & docens Iudeos inter alia dixit eis, ꝙ ipse

ipſe filius hominis erat uerus meſsias,& habebat exaltari in cruce & ſuſpendi. Ecce xp̄i lectio. Hec lectio uidebaſ Iudeis cõtradicere & excedere reuelationẽ diuinã & ſcripturã ſacrã. Cũ eñ ſcriptura ſacra dicat xp̄m ſeu meſsiam uel filium hominis nunq̃ moriturum, & Chriſtus dicebat & docebat ſe in cruce moriturũ, contra ſacram ſcripturam uidebatur docere. Et iõ Iudei capere nõ ualẽtes queſtionem formantes dixerũt, Nos audiuimus ex lege q̄ xp̄s manet in eternũ. Et quomodo tu dicis, Oportet exaltari filium hominis. Quis eñ eſt ille filius hoĩs? Et tũc xp̄s expoſuit eis quõ ip̄e poterat mori, ſcd'm humanitatẽ, ſed ipſe uiueret in eternũ, ſcd'm diuinitatẽ. Ecce tertius caſus. Patet ergo ſolutio queſtiõis ĩ qua querebaſ ſcd'm quẽ caſum diſcipul⁹ attenderet ut poſsit ſine rep̄henſione ſup lectione magiſtri queſtionem facere. Patuit eñ in tribus caſib⁹. Primo ſi magiſter diceret aliquid quod excederet naturale ingeniũ hoĩs & intellectũ. Scd'o ſi diceret aliqd cõtra experimentum naturalis conſuetudinis. Tertio ſi diceret aliqd qd' excederet conſiliũ reuelatũ in ſacra ſcriptura cõtentũ, preſertim ſi imponeretur diſcipulis ad credendũ & tenendũ, tunc diſcip̄li iuſte & ſine reprehenſione poſſent queſtionem magr̄o facere, & dicere, Quõ poſſunt hec fieri. Re uera beatus Ioannes qui eſt in ſacra ſcriptura maxim⁹, q eſt doct⁹ & magiſtrat⁹ p xp̄m, & eius conſilium & paradiſi ſtudium, quia p trinitatis myſterium ip̄e & eius diſciplina approbatur. Iſte eñ tam grãdis magiſter & admirabilis inter multas admirãdas queſtiones & diſciplinas ponit & dicit. j. Io. v. Tres ſunt qui dant teſtimonium in celo, pr̄, uerbũ, & ſp̄ũſſanctus. Et hi tres unũ ſunt. Hec diſciplina uidetur hr̄e predictas cõditiones. Prima excedit hominis intellectum, & rõnẽ & ĩgeniũ. Qd' ſic patet, qa ſcd'm rõnẽ nr̄am uidetur, q̄ q̃cũq; diſtĩcta ſunt, ſunt in natura ſua diſtincta. Vbi gr̄a. In omni genere creaturarum celũ & terra diſtincta ſunt, qa celũ habet naturã & formam incorruptibilẽ, & terra corruptibilẽ, & ſic tãq̃ corruptibile & ĩcorruptibile diſtincta ſunt. Si natura diſtĩcte ſunt due ſtelle in celo, ut ſol & luna, q̃uis ſunt incorruptibiles, tñ diſtĩcte ſunt loco & magnitudine, & etiam claritate. Etiam in a[...] lis omnes natura & eſſentia diſtĩcta [...] lapis & arbor, diſtincta ſunt natura ca pra & leo. Duo homines aĩa diſtĩcti ſ[unt] qa alia eſt aĩa Petri & alia eſt aĩa Math[ei] & alia eſt aĩa Georgij. Ita q̄ ubicũq; inuenimus in rebus creatis diſtinctionem perſonarum, ſemper inuenimus diſtinctionẽ eſſentiarũ & naturarũ. Qd' igiſ dicimus q̄ in diuinis ſunt tres perſone diſtincte, & non per eſſentiam, uel ſubſtantiã uel p naturã diſtincte, rationem excedit. Si enim filij Iſrael non poterãt intẽdere in facie Moyſi propter claritatem uult⁹ ei⁹, ut habetur Exo. xxxiiij. qa [...]bat dei eſſentiam, & p̄ſonarũ trinitatẽ quomodo poſſemus attendere & attingere trinitatẽ oĩa excedentem? Quomodo eñ quis poſſet ĩtelligere q̄ unitas ſit trinitas, & trinitas ſit unitas, cũ numeri oẽs ſint natura & ſpecie diſtincti ut nõ ſint duo equales? Quia ternarius excedit binariũ, & quaternarius ternariũ &c. Quomodo ergo poterimus nos capere q̄ pr̄ & filius & ſpirituſſanctus ſint tres perſone, & in[...] diuiſa ſubſtãtia, natura, & eſſentia, nõ capit rõ humana. Igiſ excedit rõnem. Ideo dicit btũs Berñ. in ſermone de ſancta & inacceſsibili trinitate. Inquirere de trinitate peruerſa curioſitas eſt, tenere & credere ut decet, eccleſia, fides, & ſecuritas eſt: uidere eã ſicut eſt, felicitas eſt. Et propter hoc Auguſtinum uolentem hoc myſterium oñdere rõnibus, legim⁹ reprehẽſum. Legitur eñ eo tẽpore quo libros de trinitate ſctã cõpoſuit &c. Nota hiſtoriã &c. Igitur patet q̄ excedit humanum ingenium. Secundo excedit [...] experimentum & exemplar. Quod ſic patet ſcd'm ap̄l'm. ad Ro. j. Et ſcd'm Dionyſium de celeſti Hierarchia, Que cognoſcimus de inuiſibilibus & celeſtibus, per uiſibilia percipimus, mõ in rebus uiſibilibus & creatis. Oppoſitũ huius myſterij

inueni-

inuenimus ut patuit. Quamuis em̄ hoc mysteriū sanctissime trinitatis probem⁹ uel magis declaremus per exempla & similitudines, tñ oīa deficiunt. Qđ patet si unū exemplū in medium deducatur. Dicit̄ q̄ in pomo sunt tria.s.odor, sapor, & color, & tñ non est nisi unū. Sic in sancta trinitate sunt pater, filius, & spiritussanct⁹, & tñ tm̄ unus est de⁹. Istud exemplum si magis attendatur & bene, magis est cōtra q̄ pro. Nā illorū triū nullum est primum. Nec color est pomū, nec odor est pomum, nec sapor est pomum. Sed in trinitate pater est deus, filius est de⁹, spūssanct⁹ est deus. patet hoc idem simile in exemplis alijs, que omnia deficiunt a perfecta probatione & ostensione istius altissimi mysterij, quod est quod de⁹ est un⁹ & trin⁹. Vñ de hoc legit̄. iij. Esdre iiij. quod cum Esdras sup quibusdam dei secretis miraret̄ & uellet cōprehendere, angelus dixit sibi, Si uales, flammā ignis pondera, flatum mensura uenti, & diem preteritum reuoca, quasi diceret, Non posses cōprehēdere hec terrena, quomō poteris cōprehendere celestia? Patet ergo q̄ excedit omne experimentum. De hoc uide beatum Thomā prima parte. q. xxxij. ar. j. Ibi oñdit subtiliter, q̄ impossibile est per rationem naturalē ad cognitionem trinitatis diuinarum personarū peruenire. Et quod ille qui nititur trinitatem diuinarū personarū ꝓbare naturali rōne, duplr fidei derogat. Vide eū ubi supra. Tertio uidetur excedere diuinū mysteriū reuelatum in lege ex parte dei quā pplo dei tradidit. Ita deus dicit Deute. vj. Audi Israel, deus tuus deus unus est. Ponit igitur deus unitatē & non trinitatem, ut uidetur. Item beatus Paulus qui penetrauit usq; ad tertiū celū & audiuit arcana dei. j. Cor. viij. dicit sic, Nam & si sint, qui dicātur dij siue in celo siue in terra, si quidem sunt dij multi & dñi multi, nobis tñ est unus deus pater, ex q̄ omnia, & nos in illo, & unus dominus Iesus xps, per quē omnia, & nos p ipsum. Vt uidetur, Paulus ponit in diuinis unitatem & non trinitatem. Et q̄a isti duo, scilicet Moyses & Paulus qui hic existētes uiderūt diuinam essentiam, quod est eis cōcessum, ut dicit Aug. & nulli alteri, ponūt in diuinis unitatē, ut uidetur, & non trinitatē: Iō ponere trinitatē, uidet̄ contra legē ueterem & nouā, & p cōsequēs contra diuinum mysterū reuelatū. Ponitur etiam idem sub p̄cepto ad credendū, ut expresse habetur extra de summa trinitate & fide catholica. ca. j. Igitur iuste & sine reprehensione secundum predicta de triplici causa &c. Nos qui audiuimus beati Ioannis lectionē, que est qđ tres sunt qui testimonium perhibent in celo, pater, uerbum, & spiritussanct⁹, possumus questionē formare & dicere uerba thematis preassumpti, Quomō pñt hec fieri q̄ in diuinis credamus unitatē in essentia, & trinitatem in personis? & hoc ut uidetur est cōtra hominis rōnem, & ingeniū uerum. Si credideris, uidebis. Si credideris inq̄ hic uiator, uidebis hic cōprehensor. Si credideris in terris, uidebis in celis. In quibus uerbis beat⁹ Ioannes soluit tres questiones, quas sibi de trinitate possumus facere.

Prima si est subtilitate difficilis.

Secunda si est ueritate infallibilis.

Tertia si est cognoscibilitate attigibil̄. Rñdet q̄ sic certitudinaliter & conditionaliter quomodo pñt hec fieri. Si credideris, uidebis. Primam questionem & secundam. s. q̄ hoc sacramentum trinitatis & altissimū mysterium est subtilitate difficile mirabiliter, & ueritate infallibile certitudinaliter, ostendit beatus Ioan. Apoc. v. ubi dicit q̄ uidit librum intus & foris scriptum septem sigillis signatum, & uidit angelum fortem clamantem & predicantem uoce magna, Quis est dignus aperire librum &c. Nullus est reptus nec in celo sursum, nec in terra ī medio, nec in inferno deorsum, qui ualeret aperire librum uel soluere aliquod de p̄dictis sigillis. & flebat Ioānes, quia null⁹ erat dignus aperire librum. Et ecce agnus qui erat ibi tanq̄ occisus, qui habebat oculos septem in uirtute magna surrexit, & aperuit septem signacula libri,

Et tunc quatuor aĩalia, & xxiiij. seniores qui aderãt, benedixerũt deũ, & dederũt gloriã & honorẽ. Per illũ librũ btũs Ioãnes intellexit sacr̃m trinitatis & mysterium secretorum oĩm cõtẽtorum, intus & foris est scriptus, & rerũ inuisibilium que sunt in celo intus, & rerũ uisibilium q̃ sunt extra foris, proprietatibus & perfectionibus omnibus excellentiori modo est insignitus. Nam perfectiones que sunt in omni uisibili & inuisibili re excellẽtiori mõ sunt ĩ sancta trinitate. De hoc uide scẽm Tho. j. parte. q. iiij. artic. ij. ibi ostẽdit quõ oẽs perfectiones rerũ sunt in deo. Septẽ sigillis liber signatus est, q̃a septẽ secretis hoc sacramẽtũ & mysterium trinitatis clausum est. Solus autẽ xp̃s tanq̃ agnus occisus potuit aperire. Quia nullus nisi xp̃s agnus in cruce secũdũ humanitatem passus, dignus est perfectissime declarare: quia habet oculos septem de sciẽtia oĩm p̃fectionũ. Sicut em̃ a xp̃o aperiente sigilla septẽ & secreta didicimus, ita uobis declaramus & aperimus. Primũ sigillũ est secretũ. s. qđ in isto mysterio trinitatis sunt tres persone, nõ natura distincte, sed relatione, & una persona nõ est alia, & tñ nõ sunt nisi una natura & substantia & essentia, ita ꝙ sunt tres persone diuine, sed tñ unus est deus, & q̃libet est de⁹. Qđ sit uerꝫ patet, q̃a ita dicit btũs Ioã. v. ca. j. canonica. Tres sunt q̃ testimoniũ dãt in celo, pater, uerbum, & sp̃ũs s̃ctũs. Et hi tres unũ sunt, & hoc confirmat eccl̃ia, x̃ de sum. tri. & fi. ca. c. firmiter credimus. hoc est ualde mirabile, & quomõ? Nũq̃d erit mirabile, ostẽsis Petro, Iacobo, & Ioanne, si dicerem⁹, quod sint tres p̃sone humane, & nõ sunt tamẽ tres homines, sed tm̃ unus hõ, ut diceretur, Pet. est homo. Ia. est hõ. Ioã. est hõ, & qđ sint unus homo & nõ tres homines, & ꝙ in eis nõ sint tres aĩe, sed una tm̃ anima. Reuera mirabile erit. Ita in ꝓposito de sancta trinitate est p̃r, fili⁹, & sp̃ũssanct⁹, sunt tres persone diuine, & tñ nõ tres dij, sed unus tm̃ deus. Certe mirabile est quomodo p̃nt hec fieri. Sigillum clausum est, sed aperiatur, q̃a p̃nt hec fieri. Qđ sic patet p̃ exemplũ in natura; fõte exit riu⁹, & a riuo exit unũ stag[num] & sunt tres cõgregationes aq̃, & tñ [non] sunt tres aque, sed una aqua in natura [Si]riformiter a patre exit filius, & ab [utro]q; spiritussanctus, & sunt tres p̃sone, sed tñ unus deus. Et uerũ est dice[re] pater est deus, fili⁹ est deus, sp̃ũs s̃ctus deus. Sed tñ nõ tres dij, sed un⁹ tm̃ de[us]. Ecce primũ sigillũ aptum p̃ agnũ. [...] Secundum sigillũ est ꝙ una persona [di]uina, q̃uis nõ est alia, tñ est in alia. Q[uod] sic patet, nã xp̃s dixit Philippo ut habe[tur] Io. xiiij. Nõ credis q̃a ego in p̃re, & p̃[ater] in me est. Et hoc cõfirmat ecclesia ti[tu]lo & capitulo preallegatis, firmiter cre[di]mus. Hoc est ualde mirabile, & quomo[do]? Nunquid mirabile esset ꝙ Petrus [non] esset Paulus, & Paulus non esset Ioã[nes] & tñ Petrus esset in Paulo, & Paulus [in] Ioanne? p̃fecto mirabile esset. Ita in ꝓ[po]sito. In mysterio trinitatis p̃r nõ [est] filius, nec filius sp̃ũs s̃ctus, & tñ pater e[st] in filio, & filius in spiritusancto, & spi[ri]tussanctus in patre & filio. Certe mira[bi]le est. Quomodo ergo possunt hec fie[ri]? sigillũ clausum est, sed aperiatur. Se[d] si est mirabile, tñ est possibile, nec dubitabile est, quia possunt hec fieri. Quo[d] autem ita sit ostendit Christus, qui est a[gnus] per tale exemplum. Nam in natu[ra] ponamus ꝙ sint tres homines mu[tuo] se mutuo diligentes, sed Petrus & Pau[lus] & Ioannes, cor Petri non est Pauli, nec cor Pauli est Ioannis, sed sunt tria corda. Sed quia mutuo se diligunt, cor uni⁹ e[st] in corde alterius. Et iõ id qđ un⁹ uult, uult alius. Nam dicit Augu. quod anim[a] siue cor magis est ubi amat, quam ubi a[ni]mat. Et hoc confirmat Christus Mat. vj. Vbi est thesaur⁹ tu⁹, ibi est & cor tu[um]. Et tamen clarum est, quod thesaurus n[on] est cor, neq; cor est thesaurus, & tamen thesaurus est in corde, & cor in thesau[ro]. Et propterea scribitur. j. Ioan. iiij. Qui manet in charitate, in deo manet, & de⁹ in eo. Et sic patet ꝙ pater est in filio, & filius in patre, & spiritussanctus in patre & filio. De hoc sc̃tũs Tho. j. parte. q. xlij ar. v.

at.ubi dicit in corpore articuli, q̄ ī pr̄e & filio est tria considerare.s. essentiam, relatōé & originē, & secūdū quodlibet istorū filius est in patre, & ecōuerso. Hec ille. Et idē iudiciū est de spūsancto quod de pr̄e & filio. Tertiū sigillū & secretum est, q̄ iste tres psone una est ingenerabilis.s. pater, alia genita, tertia spirata. Prima a nullo, secunda a prima, & tertia a prima & secunda. Et q̄ hoc sit uerū, ita ostēdit Athanasius dicēs, Alia est psona patris, alia filij, alia spūssancti. Et infra ponitur, Pater a nullo est factus, nec creat⁹, nec genitus. Filius a patre solo est, non factus, nec creatus, sed genitus. Spūsſctūs a patre & filio non fact⁹, nec creat⁹, nec genitus, sed procedens. Nota totum. Et hoc confirmat ecclesia titulo & capitulo allega. Hoc est mirabile, & nūquid esset mirabile, q̄ aliquis homo generaret, & generatus non esset, & q̄ generaret & sine muliere generaret? certe sic, & quod esset aliquis homo q hō pductus esset, & sine muliere pductus, & q̄ esset pduct⁹ & non genitus? Reuera mirabile esset. Ita in proposito. Nam deus pater generatus non est, neq; ab aliquo est. De hoc uide S.Tho.j.par.q.xxxiij.ar.iiij. Deus fili⁹ a deo patre generatus est, & sine matre generatus, loquēdo de generatione ei⁹ eterna, & spiritussanctus a deo patre, & deo filio spiratus est, & procedens est sine muliere, & tamen generatus nō est. Hoc ualde mirabile est. Igitur quō pn̄t hec fieri? sigillū clausum est, sed aperiat. Sed & si est mirabile, tn̄ est possibile, nec dubitabile, qa possunt fieri. q̄ aūt ita sit, stendit xp̄s, qui est agnus p tale exemplū in natura. Adam a nullo homine processit, quia fuit primus homo. Eua ab Adam solum, Abel ab Adam & Eua simul. Isti tres habent humanitatē, qa quilibet erat homo, & tamen unus a nullo, scilicet Adam, & alius ab uno.s. Eua, & alius a duobus.s. Abel ab Adam, & Eua. Ita in proposito, sicut Adam habuit humanitatem, & non habuit ab aliquo alio, Ita de⁹ pater habet diuinitatē a nullo, sed sicut Eua habuit humanitatem ab uno homine, quia ab Adam sine muliere, ita filius dei habuit, & habet diuinitatē a solo deo patre sine coniuge. Nec mirum, q̄ sicut filius dei est generatus a matre, q̄tū ad humanitatem sine uiro & patre, ita q̄tū ad diuinitatē est genitus a patre sine matre. Et sicut homo humanitatem habuit a duobus, scilicet Abel, quia ab Adam & Eua. Ita spūssanctus habuit & habet diuinitatē a patre & filio equaliter. Quartū sigillū est, q̄ q̄uis deus pater generat, & ab eterno generauit deū filiū, tn̄ nec pater est prior filio, nec filius posterior patre, sed sunt coeterni. Quod autē ita sit, ostendit Athanasius, dicēs, Et in hac trinitate nihil prius aut posterius, nihil maius aut minus. Sed tote tres persone coeterne sibi sunt & coequales. Et hoc etiā cōfirmatur titulo & capi. preallega. Hoc est ualde mirabile. Et quō? nunquid mirabile esset q̄ Adā non precessit Abel, & q̄ architector non esset prior q̄ domus per eum edificata? profecto esset. Ita in proposito dico q̄ deus pater genuit filium, & q̄ ipse non sit filio prior, nec fili⁹ posterior patre, neq; ille ātiqor, nec iste iunior. Certe mirabile est Quomō pn̄t hec fieri? sigillum clausum est, sed aperiatur. Et si est mirabile, tn̄ est possibile, nec dubitabile. Quia possunt hec fieri. Qđ autem ita sit, ostēdit xp̄s p tale exēplum. A sole exit radius, a radio splendor. tamē sol non est prior radio, nec radius splendore. Nā in puncto quo est sol, radi⁹ ei⁹ fit, & in eodem pūcto a sole & radio splēdor procedit. Idem de candela si accendatur. Ita in proposito a deo patre ut a sole radius exit deus filius, & a deo patre & filio exit deus spiritussanctus, ut splendor, quia deus pater ab eterno generauit filium. Et deus pater & deus filius ab eterno spirauerunt spiritumsanctum. Et per consequens omnes tres fuerunt ab eterno. De hoc uide sctm̄ Tho. j.parte.q.xlij.arti.ij. Ibi dicit in principio corporis articuli, quod necesse est dicere filium esse coeternum patri. Qđ subtiliter ibidem probat. Item iudicium est de spūsancto, q suo principio.s. patri & filio

filio necessario est coeternus. Quintũ sigillũ secretũ est, ꝙ oĩa q̃ habuit pater, dedit filio, & tñ totũ sibi retinuit. Et oĩa q̃ habuerũt pr̃ & fili⁹, spirituisc̃tõ dederũt, & totũ sibi retinuerunt. Qđ aũt hoc sit uerũ, declarat magister sententiarum libro. j. Et Athanasius ubi prius. Et ualde mirabile est. Et quomodo? Nũquid esset mirabile ꝙ ego haberem decem florenos, & omnes illos traderẽ alteri, & eosdem retinerẽ, ita ꝙ essent uere dati & uere retẽti? Ita est in proposito, quia deus pater oẽs suas perfectiones dedit filio, & omnes simul retinuit, & ambo easdẽ spirituisancto dederunt, & easdem sibiipsis retinuerunt. Certe mirabile est. Et quomodo possunt hec fieri? sigillũ clausum est, sed aperiatur. Sed & si est mirabile, tñ est possibile, nec dubitabile, qa hec possunt fieri. Quod autem ita sit, ostendit xp̃s per tale exemplum in natura. Magister totam scientiam dat baccalario, & totam sibi retinet, quia dando eam non priuatur ea, & ambo dant totam discipulo, & ambo retinent sibijpsis totã. Ita in proposito, deus pater totũ uelle, & scire & posse dedit filio, & totũ sibi retinuit, & eis non est priuatus, & pater & filius cõicauerũt spirituisancto, & sibi retinuerunt. Sextum sigillũ est, ꝙ totũ posse, totum uelle, & sic de alijs perfectionibus quas habet pater, habet filius, habet etiã spiritussanctus, & tñ de⁹ pater põt generare filium, qa deus filius hoc non potest nec spiritussanctus. Et etiam pater & fili⁹ possunt spirare spiritũsc̃tm̃ alium ab ipsis in persona, & tñ hoc nõ potest spũsc̃tũs. Qđ aũt ita sit, ostendit magister sententiarũ, & cõfirmatur ut prius. Hoc est mirabile. Quomõ igitur hec fieri possunt? sigillum clausum est, sed aperiatur. Sed & si est mirabile, tamẽ est possibile, nec dubitabile, quia possunt hec fieri. Quod sic patet. Nam ponatur exẽplũ, ꝙ rex Castelle habeat unam nobilem ciuitatem, & habeat plenum posse super eam uendendi, donandi, & alienandi, & det illam cum toto posse suo & dñio regi Arragonie, & transferat dominium, hoc casu posito totum dominium & posse quod habebat rex Castelle in dicta ciuitate, habet rex Arragonie, & tamen rex ... habebat posse, qđ poterat eam dare solum regi Anglie, Francie &c. imo regi Arragonie. Et tamen iste rex Arragonie dato ꝙ possit dare regibus ... & Anglie, nõ tñ Arragonie, quia ... est, ideo sibijpsi dare non posset. Ita in proposito deus pater totum posse suum uelle dedit filio, & pater & filius spirituisc̃tõ, & quicquid pater põt & uult, ... põt & uult, & quecũq; ambo uolunt possunt, põt & uult spiritussanctus. Et tamen deus pater põt generare deũ ... & tñ deus filius non põt generare deum filiũ, & deus pater & deus filius possunt & uolũt ꝓducere spiritũsanctũ, & tñ spiritussanctus nec uult nec põt producere spiritũsc̃tm̃. Ecce sextum sigillum apertum per xp̃m. De hoc uide sanctũ Thomã prima parte. q. xlij. ar. vj. Ibi concludit & ꝓbat ꝙ filius est equalis pr̃i in potestate, & spũssanctus utriq;: quo tamen non obstante non sequit̃, ut idẽ dicit ... ter põt generare, ergo filius. Cui⁹ rationẽ assignat ibi supra in solutione ad tertiũ argumẽtum. Septimũ sigillum est, ... pater est omnipotens, & nõ habet potentiam ut generetur. Fili⁹ est omnipotẽs, & ... nõ habet potentiam ut generet. Et spiritussanctus est omnipotens, & tamen non habet potentiam ut generet, uel ꝓducat spiritũsanctũ. Et uterq; istorũ est omnipotens, & neuter habet potentiam ut ... preteritũ reuocet, neq; ut corruptã ... faciat nõ fuisse corruptã, ut dicit Thomas prima parte. q. xxv. ar. iiij. in corpore articuli, & in solutionibus argumentorũ. Qđ autẽ istud sit uerũ, ostendit Athanasius de generatione & spiratione ... dictis. Et magister sententiarum ubi supra. Et cõfirmat eccl̃ia titulo & capitulo ... legatis. Hoc est ualde mirabile. Et quomodo possunt hec fieri? Nũquid esset mirabile ... ut diceretur, Aristoteles habuit oẽm scientiã, & tñ nesciuit geometriã uel arithmeticã? Certe mirabile esset. Quomodo ergo possunt hec fieri? sigillum clausum est, sed

est sed, aperiatur. Sed si est mirabile, tamen est factibile, nec dubitabile. Quia pōt hec fieri. Quod aūt ita sit, patet p exēplum. Ponatur ꝙ sit aliquis magister in theologia maximus & perfectus. Iste nūquid posset docere lapidē theologiam? Certe non. Sed hoc non est ex defectu suo, sed lapidis. Nunquid posset docere puerum in cunabulo existētē? Certe nō. Quod non est ex defectu sui, sed pueri. Ita in ꝓposito deus pr̄ &c. nec filius &c. pūt facere ꝙ reuocent diem p̄teritū &c. Sed hoc non est ex impotentia dei, sed rei, quia talis res non est factibilis, & tñ de⁹ dicit ops quasi omnia potens, quia omnia possibilia pōt &c. Ecce septimū sigillū apertū, & p cōns septē oīa. Et sic patet prima & secunda solutio questionū supradictarū. Tertia solutio, scilicet tertie questionis est hec, ꝙ hoc sacrum mysterium trinitatis est cognoscibile & attingibile conditionaliter, si credideris uidebis. Quod ostendit beatus Augu. dicens, Quod fidei que est in uia succedit clara uisio in patria, & spei comprehēsio siue tensio, & charititatis fruitio. Si ergo uolumus uidere in patria, credam⁹ in uia, quia si credideris uidebis. Sed cū fides sit de inuisibilibus. Quia secūdum Aug. Fides est credere qđ tu non uides. Quō credimus, quod non uidem⁹? Quo modo possunt hec fieri? Ad hoc respondet Aug. in libro de fide rerum inuisibilium, & ostendit per duo exempla, quod credimus & nō uidemus. Primum est tale. Tu dicis istum sutorem esse patrē tuum? Et si dicatur tibi, Nunquid uidistis eum te generantē? Respondebis non. Si igitur credis de patre uisibili, quem uides, credas de patre inuisibili, quem nō uides. Secundum exemplum beati Aug. Tu es egrotus, medicus consulit tibi, ꝙ tu recipias talem medicinam, & curaberis. Nunquid uidisti te curari? Rñdebis non. Quid ergo dicis, ꝙ ualebit medicina? Certe dicis quia medicus dicit. Et q̄re credis medico? Respondebis, Quia legit in libris Auicenne uel talis medici. Et si dicatur, Scitis ipsum? Respondebis nō. Sed audio, & ita credo. Igitur credis ꝙ nō uides, crede igit̄ ut uideas. nā si credideris uidebis. Qđ nūc uides fide ī uia, tūc clara facie uidebis ī glīa. Ad q̄ nos p ducat qui in trinitate perfecta ui. &c.

De sancta trinitate. Sermo. ij.

NEmo pōt hec signa facere que tu facis. Habetur uerbum istud originaliter Ioā. iij. & recitatum est in euangelio hodierno secūdum istam dn̄icam, & festū presens. Nā sicut ecclesia celebrat solennitatē sanctorum, & si in particularibus solennitatibus sit aliquid neglectum, sanctos etiā omnes uenerantur in una solennitate simul in supplementum negligentie, scilicet in festo omnium sanctorum. Sic in qualibet persona diuina facit hodie specialem solennitatem. Quod bene congruit ad significandū distinctionem personarum, & unitatem essentie. Ego habeo modo predicare de altiori materia & subtiliori, que sit ī tota theologia, uel in aliqua facultate, scilicet de eterna trinitate. s. de patre, & filio, & spiritusācto. Ideo ut sermo sit ad dei gloriam & reuerentiam, & nostrarum aīarū reformationē, & peccatorū correctionem, salutetur prius sacratissima uirgo Maria. Secretū, & mysterium sancte & eterne trinitatis, quomodo est unus deus creator omniū rerum, & ille deus un⁹ est tres persone, pater, fili⁹ & spiritussanctus, est ita altum & transcendens, qđ a principio mundi usq; ad finē nunq̄ fuisset scitum per intellectum humanum, nisi de⁹ reuelasset nobis, quia intellectus humanus non potest comprehēdere naturaliter tam altū mysterium. Iam uidetis q̄ta est altitudo celi supra corpora nostra, maior incomparabiliter est altitudo trinitatis super animas nostras. Et sicut nullo posse creato homo tenens pedes in terra posset digito suo tangere celū, bene tñ posset supernaturaliter. Et hoc dupliciter puta si celum inclinaretur deorsum, uel homo a deo in altū eleuaretur & tangeret celum, al's impossibile est celum digito tangere

gere. Ita de sancta trinitate circa aĩas. Digitus aĩe quo tangit subtilis est intellectus. Sicut eñ corp⁹ hominis digito nõ põt tangere celum naturaliter, sic nec digitus aĩe põt tangere, intelligere, seu comprehendere mysteriũ trinitatis naturaliter, sed bñ supernaturaliter, dupliciter, uel quod celum .i. secretum inclinatur deorsum, ut fuit factum in benedicta incarnatione filij dei, & tũc eleuauit homines, quãdo illa altitudo infinita humiliauit se de celo descendens ad terrã naturam humanam assumendo, & ipsemet ore proprio reuelauit, predicauit & declarauit, quomodo unus deus est trinus in personis. Ideo tangimus digito intellectus. Item quia eleuauit homines in altum, ut apostolos, martyres, doctores, cõfessores per aliã contemplationem, & uite perfectionem, qui digito intellect⁹ tetigerunt mysteriũ trinitatis. Ecce quomodo uel per celi humiliationẽ uel hominis eleuationem tangimus supernaturaliter mysterium illud. Auct. David in ps. cxliij. dicit, Dñe inclina celos tuos, & descende. Ecce primus mod⁹. Tange montes & fumigabunt. Ecce secundus modus. Celos uocat secreta mysteria trinitatis di. Dñe inclina celos tuos .i. secreta. Vnũ celum est ꝙ unus de⁹ est tres ꝑsone. Aliud ꝙ solus pater generat filiũ. Aliud ꝙ a solo patre ꝓcedit filius p eterni generationẽ. Aliud ꝙ spiritussanctus procedit ab utroq; equaľr. Item aliud secretũ est, ꝙ in diuinis sunt quatuor reales relationes, & qnq; notiones. De istis dicit, Inclina celos. Ecce primus modus. Secũd⁹, Tãge mõtes & fumigabũt. Mõtes altissimos uocat apľos, martyres, & doctores, & confessores, qui habuerunt intellectum eleuatum per altã cõtẽplationẽ & spiritualẽ uitã. Valles terrestres sunt gentes mundane, ergo dicit, Tange montes & fumigabunt. Non de fumo de furno calcis, sed de fumo doctrinarum & predicationum & ad instar fumi incensi boni odoris. Istis duob⁹ modis scimus secreta trinitatis, aliter enim nullus intellectus humanus potuisset scinisse nec cognouisse mysterium hoc dicit apľs. Deus lucem inhabitat inacsibilẽ quẽ nullus hoĩm uidit, nec oc. corporis, nec intellectus, sed nec uid. põt, cui honor & ĩperiũ sẽpiternũ. Ad j. ad Timothi. vj. Questio. uñ ꝓcec. defectus, ꝙ non possum⁹ deũ uide. co ꝙ non est defectus obiecti, sed p. tie, quia deus de se uisibilis est, sed de. ctus est ex parte nostri intellectus, q. est ei proportionatus. Nam oculus n. ctue nõ potest uidere solẽ, qui tñ de. est bene uisibilis, sed oculo noctue improportionabilis. Ita mysteriũ trin. tis de se clarissimũ est, & uisibile, sed de. fectus est ex parte nostri intellectus dicit philosophus, Sicut se habet ocul. noctue ad lumen solis, ita se habet intel. lect⁹ noster ad manifestissima in na. Iõ dicã uobis miraculũ de sctõ Aug. no maximo doctore & subtilissimo, uoluit facere unũ librũ, in quo declar. ret secreta trinitatis rationibus nat. bus, argumẽtis, & autoritatibus. Cũ a semel ambularet iuxta littus maris me. tando ut scriberet rationẽ, quãdo oc. reret, inuenit puerum gratiosum, qui una patella argentea trahebat aquam. mari, & mittebat ĩ paruã foueã quã fe. rat cũ manu. Cum autẽ beatus Augu. nus diu cõtẽplatus fuisset puerũ, dixit. bi, Quid facis fili? Rñdit ꝙ totã aquã abyssi maris uolebat mittere ĩ illã par. foueam. Innuens Augu. ꝙ fouea par. erat liber, patella argentea intellectus Augustini clarus & subtilis, maris aby. sus secretũ trinitatis infinitũ, & puer d. sparuit. O dixit Augustinus, In uan. laboro. & dimissis rationib⁹ natural. & physicis, quibus nõ potest mysteriũ trinitatis intelligi, recepit aliũ modũ .s. re. currendo ad reuelationes xp̃i, qui .s. inclinauit celos & eleuauit homines, & a. autoritates biblie, & sic ordinauit suum librũ dicẽs cũ apostolo, O altitudo diui. tiarum sapientie & scientie dei, q̃ incõprehẽsibilia sunt iudicia ei⁹, & inuestigabiles uie eius. Ad Ro. xj. Nota altitudo diuitiarũ, dicitur sciẽtia quã habet homo de trini.

trinitate. Diuitie huius mundi non sunt ꝓprie diuitie, quia pereunt, sed scientia de secretis trinitatis est altitudo diuitiarū, que facit animas diuites in hoc mundo per fidem, & in celo per gloriam, dāt eis quicquid uolunt, & quicquid desiderāt. Sapiētie, id est sapide scientie, qa magnū saporē inuenit aīa deuota ī cōtēplatione trinitatis & scientie, & hoc quantū ad beatos, qui iam uidēt clare, & pñt dicere, Sicut audiuimus, sic uidimus &c. Iudiciū ꝓprie est cōsilij conclusio, qua presidens eligit auditis consiliatoribus, & dicit, hoc debet fieri, istud est cōsiliū. Iudicia ergo trinitatis sunt conclusiones uere. s. ꝙ unus deus est, tres persone, qđ pater generat filiū, sicut sol generat radium, nec est necessaria uxor in tali generatione. Et sicut a sole & radio procedit calor, ita a pr̄e & filio procedit spūssctūs. Talia iudicia incomprehēsibilia sunt de se intellectui creato. Et inuestigabiles uie eius, uel illius. Vie sunt argumenta, rones, & ꝓbationes, quia sicut p uiā hō uadit ad terminū, ita per argumēta & rōnes hō uenit ad conclusionem. Vult ergo dicere ꝙ non solum iudicia sunt incomprehensibilia, sed etiam nō possunt inueniri seu inuestigari argumenta, rōnes, seu probationes physice seu naturales, ad demonstrandum mysterium trinitatis. Verūtñ deus dedit ad consolationē fideliū nobis signa representātia ipsi⁹ trinitatis sacratissime mysterium, & de his loquitur the. Nemo pōt hec signa facere q̄ tu facis &c. Et sunt tria signa. Primū signum dedit in aīa rationali, & hoc per creationem. Secundum in corpore materiali, & hoc p redēptionē. Tertium in uita spūali p saluationē. Et qa nullus pōt facere ista signa, nisi solus deus, iō dicit the. Nemo potest hec signa facere, q̄ tu facis. Dico primo ꝙ deus dedit signum sancte trinitatis ī anima rationali p creationem. Et ecce qualiter in uno corpore nō est nisi una anima rationalis, que gubernat totum corpus & membra, scilicet caput, pedes, manus, & omnia. Sic in toto mundo non est nisi unus deus, qui gubernat & regit totum modum, & caput qđ est celū, & brachia scilicet solē, & lunā, & stellas, qbus fiūt opera, & uētrē. s. elementa. Iā uidetis q̄ta est altitudo celi, qđ est caput, ad pedes. s. terram. Et sicut anima rationalis habet tria in se. s. memoriam qua recordamur de preteritis, & intelligentiam qua intelligim⁹ p̄ntia, & uoluntatem qua desideramus futura, ut sanitatē. Nunquid tu infirmus desideras sanitatem, & tu pauper diuitias, & tñ memoria & intelligentia & uoluntas nō est nisi una aīa. Ita in mūdo non est nisi unus deus, & ille de⁹ non est nisi tres psone, pr̄, filius & spūssctūs. Ecce qualr deus dedit signū trinitatis in anima rōnali p creationē, sicut rex q de diuersis metallis facit monetā, sed solum ī moneta auri ponit imaginem suam. In alijs autem monetis solum ponit sigillū suū. Ita de⁹ a principio mūdi fecit multas creaturas, quasi monetas diuersorꝝ metallorū, sed solū in moneta aurea. s. in homine īpressit imaginē suam loquendo de creaturis corporalibus. Moneta argenti clara est sol, luna, & stelle: sed illa habent solum signum trinitatis, & nō imaginē. Moneta de luto sunt elementa, sed nō habēt uestigium. Solus homo est ad imaginē dei loquendo de creaturis corporalibus, qa sicut aurum inter omnia metalla est nobilissimū, ita hō inter oēs creaturas corporales excellētior. Et sicut ille qui facit monetā, imprimit imaginem regis in floreno, sic de⁹ quādo creat animam, in ea imaginē suā imprimit. Hoc ostēdit deus a principio quādo creauit omnia dicēs, Fiat lux. & nihil amplius dixit. Fiant luminaria &c. Sed quando uoluit formare hominem, non dixit, fiat hō, sed quasi teneret cōsistorium pater & filius & spiritussanctus, dixit deus, Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostrā, ut presit piscibus maris & uolatilib⁹ celi & bestijs, uniuerseq; terre, omniq; reptili. Geñ. j. Patet quō istđ signū datur in anima a deo per creationē. De isto signo dicebat Dauid. Signatū est super nos lumen uultus tui dñe, dedisti letitiā in corde

in corde meo.ps.iiij. Nota, Lumen uultus tui dñe.i.imago trinitatis, super nos, i.in anima q̃ est supra corpus. Moraliter hic instruimur. Si quilibet nostrũ habet imaginẽ dei in aĩa, q̃ digne & reuerẽter est seruanda imago xp̃i. Proditor & infidelis iudicaretur qui imaginem Christi uel uirginis Marie scinderet ense uel cõbureret igne, uel ꝓijceret in latrinã, oẽs uos diceretis, O traditor, ribalde &c. Magis ꝓprie est imago dei aĩa rationalis q̃ alia imago. Et aliqui scindũt eam, ut iracũdi & uindicatiui occidendo hominẽ. Si dicat, O ipse ĩterfecit patrem meum. R̃nsio. Si ipse est ꝓditor, ideo tu uis esse ꝓditor. Ideo uindicta est deo dimittẽda, qa ipse faciet hic uel in alio mũdo. Ideo dixit deus, Quicũq; effuderit humanum sanguinẽ effundetur & sanguis illi⁹. Et si gnat ratio. Ad imaginẽ quippe dei fact⁹ est hõ. Gen.ix. Nota effundetur sanguis illius: hoc intelligitur uel a iudice per iustitiã, uel ab ipsomet per penitentiã. Qui eñ occidit uel cõsentit in mortẽ ꝓximi, homicida est, si preter uel contra ordinẽ iuris &c. Propria penitentia effundetur de sanguine suo cum disciplinis. Alij autem non scindunt imaginẽ dei, sed proijciunt eam in ignem, ut auari, quia auaricia non est nisi ignis q incenditur in corde auari ad cõgregãdũ uel ꝑ usuras, uel per rapinas &c. Propter hoc dicit xp̃s, Videte & cauete ab omni auaricia, qa nõ in abũdantia cuiusq̃ uita eius est ex his que possidet. Lu.xij. Nota ab omni uniuersaliter. Alij ꝓijciunt imaginem in latrinã, ut luxuriosi, quid est luxuria nisi stercus putridum? Qualitercũq; fiat luxuria, est dãnatio, sed actus matrimonialis potest fieri absq; omni peccato, imo etiam quãdoq; cũ merito, & etiã cũ peccato mortali & qñq; etiã cũ peccato ueniali. Dicat cõtra illos, qui dicũt fornicationẽ simplicem nõ esse pc̃m, & cõtra notorias meretrices. Ideo dicit scriptura, Fili, in mansuetudine serua aĩam tuã, & da illi honorẽ scd̃m meritũ suũ, qa eñ imago dei digna est honore. Peccantẽ in aĩam suã qs iustificabit? Et quis honorificabit exhonorantẽ aĩam suã? Eccli.x. Dico sec... &c. in corpore materiali, & hoc p red... ptionẽ. Signũ qd̃ xp̃s recepit in die re... ptionis, q̃ fuit in die ueneris sancta... crux. Sicut rex Arragonie recepit ꝓ... diuisiones. Rex Frãcie florẽ lilij. Re... stelle leonem & castrũ. Ita xp̃s rex ce... terre recepit signũ crucis, ex q̃ fuit ... spensus pro nr̃a redemptione. Ne... sibi credẽs uel obediens suspẽdatur ... ca ĩferni. De hoc ꝓphetia, Hec dicit ... deus, Ecce leuabo ad gentes manũ me... & ad populos exaltabo signũ meũ ... cte crucis. Esa.xlix. In hoc ergo signo ... nali uisibili & audibili, dedit deus sig... trinitatis, quia qñ signat se, dicit, In no... p̃ris & filij & sp̃ũssc̃ti amen. In nomi... Ecce unitas essentie. Non dicit in noi... Dicunt doc. ꝙ si qñ sacerdos baptiza... ceret, Ego baptizo te in nominibus ... non baptizaret. De hoc uide S. Th... iij.par.qõ.lxvj.ar.vj.in solu.ad sextũ ... in.iiij.dist.iij.ar.ij.q.j.ad nonũ. Ideo ... cit xp̃s apostolis & discipulis, Eũtes do... te omnes gentes baptizantes eos in no... mine patris & filij & spiritussancti. No... dicit in nominibus. Mat.ul. Cum dic... patris & filij & spiritussc̃ti, clare dicit tri... nitatem personarum. Item q̃tum ad ui... sum & auditum in mõ signãdi, osten... hic modũ signãdi, qñ dicit, In noie p... teneat man⁹ alte. Rõ, qa pater nunq̃ ... ab alio missus, sed ipso existente ĩ cathedra eternitatis sue, misit filium suũ unigenitũ in uterũ uirginalẽ, sicut sol mittit ra... dium suũ, & tñ non recedit ab eo. Iõ q̃... dicitur & filij, debet tenere manus c... uterũ: qñ dicit & spiritussancti, debet du... cere manũ per trãsuersum de scapula ad scapulam, qa spiritussanctus fuit sparsus sup apostolos & discipulos xp̃i in die pẽtecostes. Qñ aũt dicit amen, iungantur manus signantes unitatẽ essentie. Aliqui multũ errãt in modo signandi, qñ dicũt, In noĩe patris, longe faciunt dicentes ꝙ pater est maior, hoc est heresis, qa in hac trinitate nihil pri⁹ aut posteri⁹, nihil maius aut minus. Sed tote tres ꝑsone coeterne sibi sunt & coequales, ut dicit A...

nai⁹

nal'. Alij ponũt filiũ ad dexterã, qa dicit
articulus, Sedet ad dexterã dei pr̃is. Sed
hoc nihil est: qa fili⁹ & spũsſctũs sũt a dex
tris dei: qa esse a dextris dei nihil aliud
est q̃ esse equalem deo patri. Alij ponũt
spũſctũ a dexteris, dicẽdo ꝙ ad sinistrã
est diabolus q tunc ꝑcutitur. Et hoc nusq̃
reperit in libro alicuius autoritatis. Iõ
bon⁹ mod⁹ signãdi est ille, de quo uo-
bis &c. De hoc signo dicit eccl'ia, Signũ
salutis, salus in ꝑiculis, uitale lignũ, uitã
ferẽs oĩm &c. Moral'r hic patet, ꝙ errant
illi q nõ signãt se signo xp̃i, sed diaboli,
ut sunt multi clerici & laici. Qualis iniu
ria fieret regi, si qs de palatio amoueret
signa sua, & poneret signa ĩimici sui? Ta
lẽ iniuriã faciũt xp̃o q nõ bene signãt se.
Signũ eñ Christi est crux, signũ diaboli
est circulus uel rota. Autoritas. In circui
tu impij ambulant, dicit Dauid. Palatiũ
xp̃i est corpus Christiani, in quo fuit po
situm signum crucis Christi regis in ba-
ptismo. Sed qñ uos signatis faciendo cir
culum, tunc amouetis signum Christi a
palatio suo: & ponitis signũ diaboli. Dica
tis quando surgitis de lecto, qual'r signa
tis uos, pater sic: & faciunt circulũ. Item
quando uolũt prandere, immo dolẽtes
referim⁹: sacerdotes in benedictionib⁹
salis, aque & panis, faciũt signũ diaboli
&c. immo quod peius est in sacrificio, &
etiã qñ post missam dant benedictionẽ
populo q̃ est magne uirtutis ex xp̃i presẽ
tia. Aliqui cum signo diaboli dant bene-
dictionem dicendo, In unitate spũsſãcti
benedicat uos pater & filius & spiritus-
sanctus amẽ. faciendo circulũ, Cogitate
quantum displiceret regi amotio signi
sui. plus displicet xp̃o. Propter hoc dice-
bat Dauid in p̃o. Vt quid deus repulisti
in finem: iratus est furor tuus sup oues
pascue tue. Nota ut qd repulisti &c. Rñ-
det sancta trinitas. Signa nostra non uidi
mus. iam non est ꝓpheta. i. sacerdos pro
phetizando, uere faciendo signum xp̃i.
Ideo corrigatur hoc uitium malum. Di-
xit tertio ꝙ deus dedit signum trinitatis
in uita spirituali, qd' fuit datum per salua
tionem. Vita enim spiritualis sancta &
bona non est nisi una a principio usq; in
finem, tñ habet tres partes, ut. s. homo sit
bene ordinatus. Primo erga deum. Secũ
do erga ꝓximum. Tertio erga seipsum.
Et sic ut est unus deus in trinitate ꝑsona-
rũ, ita est una uita spiritualis cum tribus
ordinationibus. Ecce signum trinitatis.
De isto signo dicit Berñ. Data sunt signa
& indicia q̃dã, & indicia manifesta salu-
tis ut indubitabile sit eũ esse de numero
electorũ, in quo illa signa permanserint.
Scitis quando eritis bene ordinati erga
deum, quando portabitis honorem & re
uerẽtiã deo. Tunc eñ uasalli sunt bene
ordinati erga suum dñm, quãdo cum re-
uerentia loquuntur de eo, sic nos erga
deum nõ iurãdo, non renegando ipsum
uel blasphemando. Iõ non miremini, si
habetis malum tempus &c. Sed ego mi-
ror, ꝙ non intratis in abyssum, propter
blasphemias, quas facitis. De hoc cõque-
ritur deus pater dicẽs, Filius honorat pa
trem, & seruus dñm suum timebit. Si er-
go pater ego sum, ubi est honor me⁹? di-
cit dñs. Malachie j. Fiat ergo ordinatio
contra iurantes. Omnes deberent clama
re contra iurantes, sicut contra lupũ &c.
Secundo bona ordinatio erga ꝓximum
est. s. non nocere proximo, nec in bonis
ip̃m dãnificãdo, nec in fama, nec in ꝑso-
na, sed habere erga eũ amorẽ beneuolẽ-
tie. Iõ esset necessarium uitare ludũ taxil
lorum, qui ludus taxillorum proximũ ual-
de dãnificat, tã in bonis, q̃ in corpore, q̃
etiam in anima. Iõ istos iudicabit filius,
quia sibi fit iniuria, q uenit ad saluandas
aĩas. Pater omne iudicium dedit filio, ut
omnes honorificent filium, sicut honori
ficant patrem. Ioan. v. Tertio bona ordi-
natio erga seipsum in hoc cõsistit, ut post
q̃ laborastis feria secũda & tertia &c. qes
catis in die dñica, nihil temporale facien
do, non debetis ambulare per campum,
nisi propter magnam necessitatem, non
negociationes debetis facere, nec cõtra-
ctus aliquos &c. Nota aliquod miracu-
lum &c. Fiat ergo ordinatio ut festa ser-
uentur, & abũdabitis. Ista ordinatio cor-
respondet spirituisancto, [illegible] requirit re

quiem in anima, in qua habitat. Ideo dicit scriptura, Amodo iam dicit spiritus, ut requiescant a laboribus suis. Apocal. xiiij. Deo gratias.

De sancta trinitate. Sermo .iij.

FRatres perfecti estote. Verbum istud habetur .ij. ad Cor. xiij. & recitatiue in epistola p̄sentium octauarū. Hoc thema dat mihi motiuum declarandi, in quo consistit pfectio uite sp̄ualis. Materia erit utilis & pficua, sed ut deo sit acceptabilis & gratiosa, salutetur uirgo Maria. Si stricte uolum⁹ cogitare in operib⁹ hui⁹ mūdi, que de⁹ fecit per creationē, inueniem⁹ q̄ in triplici gradu cōsistūt: & hō est in perfectiori gradu, secūdū q̄ ego uobis declarabo. Primus grad⁹ est de creaturis que sunt substantie sp̄uales: sicut angeli, quia oēs angeli sunt sp̄us. Dauid. Qui facit angelos suos sp̄us: sp̄us nō habet carnes neq; ossa. Sp̄us carnē & ossa non habet. Lu. ul. De hoc uide sanctū Tho. j. par. q. l. ar. j. Secundus gradus est de creaturis quas deus fecit a principio. s. de creaturis pure corporalibus q̄ non habent spiritum, sicut sunt celi, sol, luna, & stelle, que non hn̄t aīam, rationem, nec intellectum, sed sunt ut lapides sine sp̄u. Item elementa, terra, aqua, ignis &c. Itē elemēta, ut uolucres, metalla, & aīalia. Dauid. Non est sp̄us in ore ipsor̄, q̄a licet emittant anhelitū, nō tn̄ hn̄t substantias spirituales. Terti⁹ grad⁹ est de creaturis siī corporalibus & spiritualib⁹, ut sunt homines. Vltimo eñ creauit deus hominem, & quasi epilogādo cōposuit eū de materia corporali, q̄tū ad corpus, & sp̄uali substantia, q̄tum ad aīam. Patet ergo q̄ inter oīa opera dei sīgularem perfectionē habet hō sup oēs creaturas. Iō dicit Moyses. Igitur perfecti sunt celi & terra, & omnis ornat⁹ eorū, Gen. ij. Morał celi sunt potentie intellectiue, ut memoria, intellectus, & uoluntas. Terra est caro. Ornat⁹ aīe sunt bone cogitationes de corde, affectiones, desideria, cōtēplationes, & huiusmodi. Ornatus autem carnis sunt mēbra corporis, & quinq; sensus corpo[...]les. Satis ergo patet q̄ si uolumus lo[...] de perfectione naturali, hō super om[...] creaturas habet perfectionem natu[...]rā & hō dicitur sc̄d'm btm̄ Greg. om[...] creatura. Iō rōnabile est, ut homo e[...] habeat perfectionem moralem. s. de spirituali: pp̄ter hoc dicit thema, Fr[...] perfecti estote. s. in uita spirituali. M[...] uidendum est, in quo cōsistit uite sp[...] perfectio. Et inuenio q̄ in quatuor. s.

In dilectiōe generali sine exceptio[...]
In locutione rōnali sine offensione
In diligētia ꝟtuali cū recta intētio[...]
In patiētia tpali cū uera exultatio[...]

Dico primo &c. s. dilectio ul̄is sine exce[...]ptione est, siue in hoc consistit quod d[...] diligere omnes homines ul̄r, tā uiuos [...] etiam mortuos. s. illos de paradiso, de[...] laudando deū, de purgatorio p̄ eis [...]do ut inde exeāt, p̄ xp̄ianis ut in [...] in bona uita conseruentur, p̄ inimic[...]tiam orando ut ad bonum finem pe[...]cantur. Nō solū debet quis diligere d[...]mū suā, sed etiā oēs alios, ita q̄ tot[...] dus recipiatur in corde suo per dilectio[...]nē ul̄m. Talis est in primo gradu per[...]ctionis uite spiritualis, q̄a neminem e[...]cludit a dilectione, sicut faciunt aliq[...] dicit unus, ego diligo amicos meos, [...] nō inimicos. Alius dicit, ego diligo p[...]tes meos, sed nō curo de alijs. Ali⁹ dic[...] ego diligo illos de loco mea, sed non [...]lios, nihil ualet. Ratio est q̄a oportet [...] dilectio sit ul̄is. Quilibet diligit imagi[...] xp̄i uel uirginis Marie, cuiuscūis mater[...] sit, siue auri, siue argēti &c. Diligitur e[...] & honoratur imago, non rōne materi[...] sed rōne illius cuius est imago. Cū erg[...] homo sit imago dei, magis p̄pria, q̄ im[...]go facta a pictore. Ad imaginem quipp[...] dei factus est homo. Geñ. ix. c. Ideo tal[...] imago diligenda est in quacunq; ma[...]ria, siue in auro, siue in argento. Imag[...] dei aurea est in homine sancto & bo[...] uite, q̄ diligēda est. Itē imago est de a[...]gēto, q̄ñ hō habet intellectū clarū in sc[...]tia, & os in eloquentia, & cor in credentia. Itē de ferro, q̄ñ est īpatiens, tñ ei[...]ligen[...]

ligenda. De ligno putredo est imago, qñ est peccator. De lapide duro, qñ non habet deuotionē. De carbone nigro, qñ persona est male fame, tñ est diligenda, qa imago dei est, desiderando & orando pro conuersione sua. Si ergo imagines sunt amabiles rōne illorū quos representant, quanto magis hō. de hoc autoritas xpi q predicando populo dixit, Audistis quia dictum est antiquis, Diliges proximū tuū, & odio habebis inimicū tuum. Ego autē dico uobis, Diligite inimicos uestros, benefacite his qui oderunt uos, orate pro calumniantibus & persequentibus uos, ut sitis filij patris uestri, qui in celis est, qui solem suū oriri facit super bonos & malos, & pluit sup iustos &c. Estote ergo perfecti, sicut pater uester celestis perfectus est. Mat. v. Nota qđ loquitur de dilectione generali & generalibus signis eius. Si eñ diligitis bñfactores, nec grates, nec grās habetis, qa etiā iumenta diligūt benefactores. Canis enim diligit benefactorem suum, & odit malefactorē. Qui solū diligit amicos & benefactores, nullum meritum habet apud deū. Oportet ergo diligere gñaliter omnes amicos & inimicos propter deū. In hoc est meritū. Si ergo est aliquis uestrum q ī corde suo odiū & rācorē seu malā uolūtatē habet, deponat. Ideo apostolus, uidete ne quis malum pro malo alicui reddat, sed semp quod bonum est sectamini īuicem & in oēs. j. ad Thessal. v. Dico secundo &c. Locutio rōnalis sine offensione. Prima perfectio uite spiritualis cōsistit ī corde. Ista autē secunda in ore. Talis eñ debet esse locutio q non offendat deum nec proximum. Offenditur autem deus, quando homo mendacium loquitur, qa ipse est ueritas. Ego sum uia, ueritas, & uita. Ioā. xiiij. Peius est mendacium in ore q̄ stercus, ratio qa aufert officium lingue que data est homini ad exprimendum mētis conceptum. Iō &c. Secundo iurando in uanum offenditur deus. In uanum iurare est quando homo sine necessitate uel utilitate iurat dicendo, per deū ista cappa est nigra, & huiusmodi &c. Tertio iurando false, sicut multi miseri qui faciendo cōplacentiā, & ad cōplacendū amico uel uicino in iudicio falsum iuramentum faciunt. Quarto iurando enormiter cū lingua quasi cū ense diuidunt dominum suū, q̄tum in eis est, uidetur uobis modica iniuria. Quinto renegando terribiliter. Quia iam hodie non sufficit iurare, sed dicitur, Maledicar ego a prauis hoībus iniquis & puersis, & similia terribilia pferendo &c. Sexto qđ est peius blasphemando horribiliter, qñ sunt irati ex ludo, uel aliter cū gladio percutiunt crucem, uel manu ꝟsus celū dicendo ꝟba cōtra xpm & uirginē Mariā &c. Ex istis pc̄tis ueniunt mala infinita, ideo rectores debent sup hoc puidere & statuere sub certis penis cōtra tales &c. Secundo offendiī proximus, qñ diffamatur, uel pc̄tm suū secretū publicat, uel seipm laudādo. Iō dico q locutio debet esse rōnalis, ne deus uel proxim9 offēdat. Iō dicūt philosophi, q ista differentia rōnalis est pfectio essentialis hoīs & formalis differētia, q̄ dat ei pfectionē. Quid est homo? aīal rōnale, qa mortale nō est de essētia, sed additū fuit ab īfidelib9. Angeli autē non sunt rōnales, qa subito & sine discursu intelligunt: hoīes uero sunt rationabiles. De hoc uide sanctum Tho. j. parte. q. xviij. ar. iij. & iiij. Iō debet loqui rōnabiliter. Ideo apl's, Fratres in multis offendimus oēs. Si quis aūt in uerbo nō offēdit hic pfect9 est uir. Iac. iij. Nota hic de iuuene loquaci & ꝟboso, q uenit ad quēdā sc̄tm hominē querens ab eo consilium qualiter gubernaret linguam suam. Qui dixit, facias q os tuum non loquatur ut bursa auari ad soluendum. Et iste, Pater non intelligo istud. Et sc̄tūs rñdit. Bursa auari habet tres modos, & qñ aliqs petit ab eo debitū, nō statim soluit, sed disputat dicens, Et quare sum uobis obligat9? & similia. ita debet fieri antequam loquatur. Ideo lingua habet tres clausuras quasi tres muros. Secus de alijs sensibus, qui oēs sunt apti, oculi, nares, man9 &c. Sed lingua uel leena habet tres custodias. Iō qñ uis loq ut auar9, disputa primo intra

te dicēdo, Quare uolo loq: erit necessariū, utile, uel edificatoriū. Si non truffatoriū uel iniuriosū, nō loquar ergo. Qui isto mō scit gubernare linguā suā perfectus est. Ideo apl's, Oīs sermo malus ex ore uestro nō pcedat, sed si qs bonus est ad edificationē fidei, ut det grām audientib⁹. ad Eph. iiij. Dico tertio &c. s. diligētia uirtualis cum recta intentione. s. ꝙ q̄ libet cū diligentia faciat q̄ tenet facere scd'm statū & officiū suū. Verbi grā. Religiosus q est diligēs in seruādo ordinē & regulā, & tria uota essentialia, & cerimonias in uictu & uestitu & silētio, talis est pfectus. Qui aūt dimittit pdicta, lōge est a pfectione. Idem de diligētia sacerdotū in horis dicēdis tā de die, q̄ de nocte. Itē habere diligentiā in instrumētis ecclesie, ut sint bona & mūda &c. Idē de laicis. Diligētia em̄ uestra in hoc cōsistit, ut detis operā facere oronē deuotā, quemadmodū supplicat pape uel regi &c. In qualibet hebdomada seruare dn̄icā, audiendo missā, cōpletā, cū silētio &c. Et qlibet āno cōfiteri in pricipio quadragesime, & in pascha cōicare, & diligēter penitētiā datā a cōfessore seruare, ista faciūt xpianū pfectū. Propt hoc dicit de⁹ xpiano cuilibet, Ego dn̄s ops. Ambula corā me, & esto pfect⁹. Gen̄. xvij. Not. Ambula, nō dicit sta, uel cede, sed ābula, ꝙ notat diligētiam. Ambulare est de ȳtute in ȳtutem incedere corā deo. Aliq em̄ ambulaut nō corā deo, sed corā gentib⁹, ut hypocrite, & uani, gloriosi, ut laudent & uideātur. Sed ille ābulat corā deo, q qcquid facit, facit recta ītētione p deo, nō curādo de gentib⁹, sed de deo. Iō dicebat Zacha. Seruiamus dn̄o in sanctitate & iustitia corā ipo oībus dieb⁹ nr̄is. Lu. j. Dico quarto. s. patiētia tēporalis, cū exultatione. s. ad sufferēdū mala & īiurias: qa al's modicū esset facere bona opa, nisi in aduersis hō habeat patiētiā. Rō est. Qui em̄ uult intrare bellū, non solū armatur armis inuasiuis, sed etiam armis defensiuis. Si em̄ portat lāceā in dextera, non erit pfecte armat⁹, nisi portet scutū in sinistra. Ita de nobis, q in hoc mundo sumus in cāpo plij. Iō oportet n̄ armari de armis inuasiuis. Dilige[ntia in operibus] spūalib⁹ est q̄si lācea, & defensiuis [pa]tia. Patiētia enim est quasi scutum [quod] opponit sagittis tribulationū, iniur[iarum,] tentationū, ne tangāt cor. Sed mu[lti sine] isto scuto intrāt istud pliū. Sunt e[nim dili]gētes in operib⁹ spūalib⁹, sed sunt [impatien]tes ī tribulationib⁹, & in iniurijs nō [sunt] firmi, qa statim ad modicā iniuria[m pertur]bātur, iō oportet armari pfecte. Dil[igen]tia em̄ in bonis, & patiētia ī malis fa[ciunt] hoīem pfecte armatū. Cū gaudio su[stinen]de sunt aduersitates & tribulationes [quia] meritorie sunt. Plus meruit Iob pa[tientia] tientiā in aduersis, q̄ p diligentiā in [operibus bo]nis. Ideo dicit apl's Iacob⁹, Omne g[au]dium existimate fratres mei, cum in [ten]tationes uarias incideritis, scientes [quod pro]batio fidei uestre patientiā operatur. [Pa]tiētia aūt opus perfectum habeat ut [sitis] pfecti & integri in nullo deficientes. [Ia]co. j. Nota cū gaudio sunt accipiend[e tri]bulationes. Cū ppter necessitatē, t[um pro]pter utilitatē. Patientia uobis necess[aria] est, ut uoluntatem dei facientes rep[or]tetis promissionem. ad Hebre. x.

De sancta trinitate. Sermo. iij.

Nemo ascēdit in cel[um nisi] qui descēdit de ce[lo. Ha]betur uerbum istu[d origi]naliter. Ioan. iij. & [legi]tur in euangelio p[rimo] octauarum. In presenti sermone [ad] dum motiuū quod dat mihi thema declarare quō nos pctōres poterim⁹ [in] celum ascēdere, qa ad hoc sum⁹ final[iter] creati. Credo ꝙ erit materia utilis, [fruct]ificua. Sed ut sit deo acceptabilis & [gratio]osa, salutet ȳgo Ma. Thema est ȳbū [qd' ȳbū] nisi intelligat recte, portaret [et indu]ceret pctōrem in despatione, cū d[icit] Nemo ascēdit in celū &c. Quia nu[llus de]scendit de celo, nisi ipemet xps, sc[ilicet] ipemet declarat, cū seqt, fili⁹ hois q e[st in] celo. Ipe em̄ descēdit de celo ī incar[na]tione, & ascēdit ī celū ī ascēsione p[ostquam] cōpleuit op⁹ nr̄e redēptionis. Et di[cit] Nemo. i. null⁹ hō ascēdit. Ergo miser[i] fa...

facemus nos? Iō dictū uerbū sic intelligi. Nemo ascēdit ī celū.s. ṽtute ꝓpria, nisi q descēdit de celo.s.xp̄s, qa hoc solū sibi cōpetit, qa sicut falco uel aqla ascendit ṽtute alarū, nec īdiget auxilio, sic xp̄s cū duabus alis.s. potētia diuinali ala dextera, & grā humanali quasi ala sinistra ascēdit ī celū, nec īdiguit auxilio alterius. De hoc ꝓpheta Dauid; A sūmo celo egressio eius, & occursus ei⁹ .i. regressio alq; ad summū ei⁹. p̄s.xviij. Iō ap̄ls, Qui descēdit ipse est, & q ascēdit sup celos ut adimpleret oīa.s.ꝓphetizata.ad Eph.iiij. Ecce qualr ītelligitur, Nemo ascēdit ī celū &c. Ergo nos qualiter poterim⁹ ascendere? qa nec habem⁹ potētiā diuīalē, nec grām humanalē. Iō nō possum⁹ ascēdere ṽtute ꝓpria, sed oportet nos ascēdere ṽtute xp̄i, q dat nobis ṽtutē fidei, spei, & charitatis, & ṽtutes morales, ut possim⁹ ascēdere. No. similitudinē de nebula, q̄ de mane iacet ī t'ra: sed post ṽtute solis ascēdit sursum. Ita de nobis q sumus terrestres, cōcepti, nati, & nutriti in terra. Dauid, Celū.i.grām celi, dn̄o: terrā aūt dedit filijs hoīm. Iō oportet nos ascēdere ṽtute solis illi⁹.s.de q̄ dicit̄ ṽgini Marie. Felix nāq; es sacra ṽgo Maria & oī laude dignissima, qa ex te ortus est sol iustitie xp̄s de⁹ noster. Qn̄ hō morit̄ in grā, ṽtute isti⁹ solis hō ascēdit, quasi hō trahatur ab eo. Iuxta illud, Ego si exaltatus fuero a terra, oīa trahā ad meipm̄. Ioan. xij. Et sic intelligit̄ thema, Nemo ascendit in celū &c.s. ṽtute ꝓpria. Nota nouē grad⁹ hui⁹ ascēsionis, quēadmodū sunt ī celo nouē ordines angelorꝝ seu grad⁹. Ideo aptetis uos ut ascēndatis.

Primus est peccatorum cognitio.
Secundus cordis contritio.
Tertius emendandi propositio.
Quartus sacramentalis confessio.
Quintus penitentialis satisfactio.
Sextus debitorum restitutio.
Septimus fame reformatio.
Octauus iniuriarum remissio.
Nonus eucharistie communio.

De istis dicebat Esaias, Venite ascendam⁹ ad mōtē dn̄i, & ad domū dei Iacob. Esaie.ij. Dico primo quod prim⁹ gradus ascēsus est pc̄tōrū cognitio.s.hr̄e sētimētū & cōsciētiā de pc̄tis, qn̄ cōsciētia pungit & remordet di. O miser ego sum religiosus, & nō uixi ut religiosus: nō seruaui rl̄am &c. Idē de clericis & laicis. Talis iam tenet pedē in primo gradu. Talis cognitio est necessaria, qa nullus curat de medicina, q nō sentit se infirmū. Ideo dicebat Hiere. Vide uias tuas in cōualle, & cito qd feceris. Hiere.ij. Sed multi deficiūt in isto gradu q statim sentiunt defect⁹ corporis, sed nō sentiūt mala aīe. ṽbi gratia. Sūt multi q statim sentiūt uentū intrāntē p fenestrā, sed nō sentiūt uētos sup̄bie, uane grīe, & p̄sumptiōis, flātes in corde. Magnus defectus est iste. Alij sentiunt statim puluerē, & claudūt sibi os, & nares, sed nō sentiūt in aīa pulueres auaricie, usure, furti, rapine &c. Alij sentiūt statī modicū calorē forte ꝓueniētē ex nimio potu, sed nō sentiūt ignē luxurie, q totū cōburit. Alij sentiūt statim paruā spinā in digito, sed non sentiūt gladium diaboli, qui totā aīam transfodit, qn̄ recurrūt ad diuinos ꝓ sanitate, ꝓ se, uel ꝓ filijs, uel ad inueniendum rem perditā. Alij si comedunt legumina, statim sentiunt aliquid inter dentes, & non sentiūt saxū inferni, qd tenent in ore qn̄ iurāt. Alius sentit statim, si habet stomachum repletum, cum non poterit dormire, sed quādo tenetis stomachum anime repletum ueneno odij & rancorū, nō sentitis. Alij si dormiūt in lecto, statim sentiūt pulicem, sed non sentitis lupos, uel leones inferni, qui tenēt uos ne uadatis ad missam, uel extrahunt uos de eccl̄ia, & sic de alijs. Ideo pauci sunt q ascēdunt in primo gradu. Non sunt isti sicut Dauid, qui statī habuit cognitionē de peccato suo. Ideo dixit deo, p̄s.l. Ampli⁹ q̄ merear laua me ab iniquitate mea, & a pc̄tō meo munda me. Et assignauit rationē dicens, Qm̄ iniqtatē meā ego cognosco, & peccatū meū cōtra me est semp.q.d. Iā sum in primo gradu. Iō quilibet uestrū aduertat se qualiter uiuit, in quo statu est & corrigat se. Secūdus grad⁹ est cordis contritio.

Postq̃ hõ cognoſcit pctã, debet cõteri & dolere de eis, qa alias cognoſcere pctã & delectari ĩ ipſis, malũ eſſet & pctũ. Neceſſaria eſt ergo cõtritio. Ideo dixit Ezechias rex, ut habeť Eſa. xxxviij. Recogitabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aĩe mee. Dñe ſi ſic uiuiť, & in talib⁹ uita ſpũs mei corripies me, & uiuificabis me. Nota, cũ diciť tibi, nõ dixit mihi, ſeu mũdo &c. ſed tibi, qa null⁹ dolor de peccatis ualet aliqd, niſi ſit reſpectu dei, etiã ſi ꝑ uno pctõ hõ ꝓijceret tot lachrymas quot ſunt gutte aq̃ in mari, nihil ualeret niſi ſit reſpectu dei. Verbi gratia, Si religioſus cogitãs ꝙ preſidẽs ſu⁹ ſciret mala ſua, incarceraret eũ, & illo timore plorat, uel qa erit diffamat⁹ &c. nihil ualet, qa hoc nihil alid̃ eſt, niſi recogitabo mihi nõ tibi. Sed tũc eſſet contritio ſi diceret, O miſer quot p̃cta feci, & q̃tũ offẽdi creatorẽ meũ, q de nemore mundi me elegit & plãtauit in religionẽ, ut ſeruirẽ ſibi, & ego miſer feci oppoſitũ, tũc eſſet cõtritio. Idẽ de ſacerdote qñ cogitat, O miſer, epſ ſciet ꝙ ego ſum cõcubinarius &c. & pdã beneficiũ, & plorat, & nihil ualet attritio, poſſet eſſe q̃ nõ ſufficit ad ſaluationẽ, ſed poſſet eſſe cõtritio ſi reſpectu dei doleret dicẽdo, O miſer, de⁹ fecit mihi grãm q̃ ãgeť nõ fecit &c. Idẽ de laicis ſi aliqs eſſet ĩnſat⁹ ad furcã, & plorat ꝓpť piculũ & diffamationẽ &c. nihil ualet. Idẽ de muliere cuiuſuis ſit ſtatus que peccauit & plorat timore uiri uel diffamationis &c. nihil ualet, oportet ꝙ ſit reſpectu dei. Iõ dicit ꝓph. ĩ pſona xpi, Recordabũť mei, qa cõtriui cor eorũ fornicãs & recedẽs a me, & diſplicebunt ſibimet ſup malis q̃ fecerãt ĩ uniuerſis abominationib⁹ ſuis. Ezech. vj. Tertius gradus eſt emẽdandi ꝓpoſitum & ſequiť ad duos gradus predictos. Quid eñ ualeret cognitio pctõꝝ & cõtritio, niſi homo habeat ꝓpoſitũ emẽdãdi, & corrigẽdi uitã ſuã, nihil ualet. ideo neceſſario reqriť ꝓpoſitũ firmũ emendandi, dicẽdo, Ego cõſueui eſſe ſupbus: põpoſus, ſed factũ eſt. Decetero uolo uiuere humiliť: & ſic de alijs. hoc eſt emẽdandi ꝓpoſitũ, qa modicũ eſſet dolere de pctis pteritis [...] ꝓponat cauere a futuris. De hoc [...] Beatus uir cui⁹ eſt auxilium abs te [...] aſcẽſiones in corde ſuo diſpoſuit [...] le lachrymarum, in loco quẽ poſuit [...] lxxxiij. Nota in ualle lachrymarum [...] lis ĩťr duos mõtes cõſiſtit. Ita uit [...] ſẽns dicitur uallis lachrymaꝝ, cõſi[...] ter duos mõtes, q̃ꝝ un⁹ eſt paradi[...] reſtris, alt⁹ intantũ, ꝙ aq̃ diluuij [...] derunt. xv. cubitis ſup oẽs montes [...] nõ aſcẽderũt. de quo dicit Beda, q [...] arboꝝ tãgũt ſpherã ſiue celũ lune. A[...] mons ad quẽ debemus aſcẽdere eſt [...] radiſus celeſtis, Et hic debemus no[...] ponere p bonã uitã & bona opa, ut [...] aſcendam⁹. ideo dicit aſcẽſiones in [...] de ſuo diſpoſuit ĩ ualle lachrymarũ [...] co quẽ poſuit. Loc⁹ religioſi eſt mo[...] ſteriũ, clerici eccl̃ia, & ſic de qlibet [...] laicoꝝ. In q̃libet iſtoꝝ locoꝝ qlibet [...] bet diſponere aſcẽſiões p receſſum a [...] lis & acceſſum ad bonũ, iõ xps, V[...] iã ãpli⁹ noli peccare. Io. viij. Quaſi [...] Ex q̃ iã aſcẽdiſti in primo & ſcd'o gra[...] iõ uade aſcẽde ampli⁹, & iã noli pecca[...] re. Ecce hic ꝓpoſitũ emẽdãdi. Quart⁹ [...] ſacramẽtalis cõfeſsio, & loqť ad p[...] Quid eñ ualeret mũdare camerã [...] cus remaneret in angulo? iõ oportet [...] p feneſtrã ſterc⁹ ꝓijciať. ita illi⁹ q[...] cognitionẽ pctĩ & cõtritionẽ cũ ꝓpo[...] to nõ redeũdi, camera cõſciẽtie [...] da, ſi ſterc⁹ pctõꝝ p feneſtrã oris ꝓijc[...] dicẽdo cõfeſſori, Pr̃ ego fui ſupb⁹ &c. [...] ſic de alijs pctis. Ex q̃ dicebat btũs Io[...] nes, Si cõfiteamur pctã noſtra, fidelis [...] iuſtus eſt deus, ut remittat nobis pecca[...] & emũdet nos ab omni iniquitate. j. Io. [...] j. Propter hoc ſtatutũ eſt, ꝙ quolibet a[...] no in quadrageſima homo cõfiteať pe[...] cata ſua mundando cõſcientiam: ut [...] habitatio dei, aľs enim eſſet habitatio [...] monioꝝ. Ideo dicit ſcriptura, Qui abſc[...] dit ſcelera ſua nõ dirigeť, ſcilicet ut aſce[...] dat ĩ celũ. Qui aũt cõfeſſus fuerit & [...] liquerit ea, miam cõſeqť. Prouer. xx[...] Quint⁹ grad⁹ eſt penitẽtialis ſatisfa[...] Differentia eſt inter ſatisfactionẽ & re[...]

ſtitu-

sitionē. Satisfactio fit deo p̄ peccatis. Restitutio fit proximo. de ista dicā ī sexto gradu. Sicut eñ ex peccatis q̄ fecimus offendim⁹ deū, ita per p̄niam debem⁹ facere deo satisfactionē. Vbi grā. Si offendistis deū per sup̄biā, debetis satisfacere sibi per humilē orationem. Si per auariciam, satisfacere debetis p̄ eleemosynas &c. Si p̄ luxuriā, satisfacere debetis per carnis afflictionem, ne a demonib⁹ uos puniri oporteat ī inferno. & sic de alijs. Rō hui⁹ satisfactionis est, qa post reconciliationem amicabilē requirit̄ solutio debiti. Iō Lu. iij. Facite ergo fructus dignos p̄nīe. Vbi dicit glo. q̄p fruct⁹ est &c. q̄m medicīa correspōdet plage siue morbo. Sed mō ī plurib⁹ oēs cōfessores dāt unā medicinā cuilibet morbo. s. missas, ut ipsi habeant &c. Sext⁹ est debitorum restitutio, q̄ fit proximo. Quilibet respiciat domū, taxillam, uel bursam: si est ibi aliqd de malis bonis & iniustis, de usura, furto, rapina uel retinendo mercedē laboratorū, decimā & primitias restituatis. Dicūt aliq, Pr̄ ego dimittā in testamēto ut restituatur &c. Et interim uos ibitis in inferno, si mori uos cōtingat sine penitētia, statī eñ debet restitui alienū &c. De quo uide S. Tho. ij. ij. q. de restitutione. Et siue restitutio fiat p̄ heredem siue non, nō liberabit uos. Et pr̄, Oporteret me uēdere &c. si uellē restituere &c. Solutio. Quare non? & uendere debetis, & diminuere statū, qa regula est iuridica, q̄p non dimittitur p̄ctm̄, nisi ablatū restituatur. xiiij. q. vj. Si res, iō restituatis. In isto gradu multi frangunt sibi collum. iō dicit apl̄s, Reddite oīb⁹ debita. Cui tributū, tributū: cui uectigal, uectigal: cui timorē, timorē: cui honorem, honorē. Nemini quicq̄ debeatis, nisi ut inuicē diligatis. ad Rom. xiij. Septimus est fame reformatio. Si diffamastis, uel iudicastis, uel cōdēnastis aliquē, oportet q̄p restituatis sibi famā corā illis, etiā dato q̄p dixeritis uerum, si reuelastis peccatū occultum. Et ut intelligatis hoc peccatum, dicam uobis similitudinem de nobili dn̄a optime ornata, quam latrones despoliauerūt usq; ad camisiā, deīde uenit ali⁹ & expoliauit sibi camisiā. Credo q̄p magis credit se iniuriatā ab isto secundo, q̄ ab alijs. Ita p̄sona q̄ habet bonā uitā, portat camisiam albam p̄ bonā famā & uestes ex auro & serico cū margaritis, que sunt bona opera. Sed quando peccat mortaliter, depredatur a latronib⁹ inferni. sed adhuc remanet sibi camisia alba. s. bona fama, sed quādo tu reuelas suū peccatū, quod erat secretū, tunc denudas sibi camisiam. Magis peccatum facis q̄ si bona exteriora sibi furatus fuisses, qa melius est nomē bonum, q̄ diuitie multe. Super aurū & argentū est bona grā. i. bona fama. Prouer. xxij. Si ergo qui furatur pecunias uel alia bona, tenet̄ ad restitutionem si uult saluari, quanto magis necessario restituenda est fama? Iō Aug. Non pigeat ex ipso ore ferre medicamēta, uñ facta sunt uulnera. Octauus gradus est iniuriarum remissio. Si ordine iustitie uultis iustitiā, hoc potestis licite. Sed in corde uestro non teneatis desiderium uindicte, sed exemplo xp̄i, qui in cruce pepcit omnibus parcatis inimicis, dicendo, Dn̄e ut parcatis mihi & remittatis mihi iniurias, quas feci uobis, ego remitto iniurias inimicis. Vñ dicit Christus, Pater meus celestis tradet uos tortorib⁹, si nō remiseritis unusquisq; fratri suo de cordibus uestris. Mat. xviij. Non⁹ est eucharistie cōmunio, hic cōpletur penitētia. In isto gradu iungimur deo. Omnia eñ predicta sunt preparationes ad ascensū celestem. Sed perfecta medicina & uirtus animam secum trahens ad celum est eucharistia. Nota exemplum de communione Hugonis de sancto Victore. Ideo Christus, Ego sum panis uiuus, qui de celo descendi. Si quis manducauerit ex hoc pane, uiuet ineternum. Io. vj. Dicatur contra illos qui non cōicāt &c. De quibus Ioan. j. In propria uenit, & sui eū non receperunt.

In festo corporis Christi, & hoc de corpore Christi glorioso, scilicet sancto sacramento. Sermo. j.

EGo accepi a dño q & tradidi uobis. Verbum istd' hr textualr.j.ad Cor.
xj.& recitatũ est statim in epistola hodierna. Secundum q totum festum hodiernũ est de il
lo sancto & glorioso sacramẽto altaris, sic erit & sermo noster. Et habebim⁹ mul
tas bonas speculationes pro intellectus illuminatione & animarum consolatione, & aliqs moralitates p uite correctione, sed salutetur prius uirgo Maria. Pro huius uerbi declaratione & materie predicãde introductione sciẽdũ q tota credentia cordis quã habemus de isto sancto sacramento, & locutio oris quã facim⁹ de eodẽ, tota debet esse fũdata in sancta scriptura. Ita q cor nõ debet se pl⁹ extendere ad credendũ, nec os ad loquendum, nisi qtũ habemus ex sacra scriptura. Rõ est ,ppter altitudinẽ & subtilitatẽ transcendentẽ hui⁹ sacramenti, qd' excedit oẽm intellectũ naturalẽ & scientiam philosophicalẽ, & oẽ posse nature. Qui ergo de hoc sancto sacramẽto uellet credere uel loq scd'm ĩtellectũ naturalem, aut scientiã philosophicalẽ, uel posse nature, erraret & deficeret ĩ multis, sicut q uellet numerare scd'm ĩtellectũ quot palmi seu cubiti sunt abhinc usq; ad celũ, quot passus ab oriente usq; ad occidentem, uel quot sunt grana arene & gutte aque, erraret & deficeret. Iõ dicit scriptura Eccli.iij. Altiora te ne qsieris .s. intellectu naturali, & fortiora te ne scrutat⁹ fueris .s. scientia philosophicali, sed q̃ tibi pcepit de⁹ .s. in sacra scriptura, q̃ est os ei⁹ hñs duo labia .s. duo testamẽta. Superi⁹ est nouũ testamẽtũ, inferi⁹ uet⁹ testamẽtũ. Iõ ait dñs, Si separaueris pciosum a uili, quasi os meum eris. Hiere.xv. Illa cogita semp. Iõ mõ dimittẽdo rõnes naturales & philosophicales, solũ recipiam autoritates de sacra scriptura, qa nolo aliqd dicere nisi q dñs dicit in sacra scriptura. Et tũc potero dicere thema, Ego accepi a dño, nõ a philosopho, nec a Virgilio, nec naturali inuẽto, sed a dño .s. in sacra script. qd' tradidi uobis. Patet the.

Inter cetera mirabilia & secreta hui⁹ [sa]cramẽti sunt quinq; principalia, q[ue] uobis modo scd'm sanctam scriptu[ram].

Primum est mutatio substantia[lis].
Secundum operatio sacerdotalis.
Tertium habitatio sacramentalis.
Quartum perceptio sensualis.
Quintum receptio usualis.

In his sunt altitudines & difficultates [hu]ius sacramẽti. Si dicatur, Vñ habetis frater? Respondet thema, Ego accepi [a] dño, & modo tradam uobis. Primũ [mi]rabile & altum secretum huius sancti [sa]crificij est mutatio substantialis. Duplex enim est mutatio, una est accidentalis, [a]lia substantialis. Mutatio accidentalis [est] quando accidens uel q̃litas mutatur [na]tura manẽte eadẽ substantia, ut est [muta]tio de albedine ĩ nigredinẽ, uel de sa[ni]tate in ĩfirmitatẽ, uel de caliditate in fri[gi]ditatẽ, uel de paruitate in magnitu[di]nẽ scd'm q mutat puer, sed substãtia ma[n]et eadẽ, tales mutationes dicuntur accidentales. Mutatio substantialis [est] qñ nõ solũ accidẽs, sed etiã substãtia mu[ta]tur, ut si lutũ mutaretur in aurũ, uel plum[b]ũ in argẽtũ, non solũ accidẽtia muta[n]tur, sed etiã substãtia. In isto aũt sacramẽ[n]to solũ fit mutatio substantialis, & nõ ac[ci]dẽtalis, qa substãtia panis & uini nõ manẽt facta cõuersione, sed accidẽtia eo[rum] manẽt. In isto aũt sacramẽto defi[ci]unt due regl'e philosophie. Prima q[ue] [di]cit q quandocunq; fit mutatio substantie, & accidẽtiũ. Ratio, quia accidẽtia nõ migrant .i. transmutantur de subiecto in subiectũ, quia si lutum mutatur in aurũ, etiã qualitas eius mutatur. Sed in hoc sa[cra]mẽto est oppositum, quia substantia panis uirtute uerborũ mutatur in corp[us] xpi, accidentia autẽ non, quia eadem albedo & quãtitas & rotũditas, odor & sa[]por remanẽt que prius. Mõ guberna[re] uos p rl'as philosophie in hoc sacramẽto oporteret errare & deficere. Et ta[li] mutatione adoramus, sed non adoram⁹ id quod uidemus .s. albedinem nec rotũditatem, sed xpm uerũ deũ & homi[nem] intra contentũ, ita uere & realr ut in uero uer-

uirginis fuit uel in celis est. De hoc ui de S. Tho. iij. parte. q. lxxxv. ar. j. Queadmodũ em̃ milites adorãt regẽ intra cortinas, quando audit missam, licet ipsum non uideant, ita nos adoram⁹ xp̃m intra illá accidentia quasi intra cortinã existẽtem. Secũda regula philosophie deficit etiá in hoc sc̃tõ sacrõ, q̃ dicit ꝙ nulla mutatio substantialis est integra, qa semper remanet materia prima, quã philosophi uocãt hyle. qa si lutum mutatur in aurũ, materia prima que est in termino a quo, est eadem cum illa que est ĩ termino ad quẽ, qa eadẽ est materia oĩm gñabilium & corruptibiliũ. In hoc sc̃tõ sacrõ hec regula deficit, quia nihil remanet de materia nec de forma substantiali panis, qa totum mutatur in corpus xp̃i. De hoc ui de sc̃tm̃ Tho. iij. parte. q. lxxv. ar. v. & vj. Iõ oportet ꝙ hõ nõ regat se hic per regulas philosophicales q̃ deficiunt, sed sc̃d᷒m sanctã scripturam in psalterio, que dicit, Hec mutatio. s. substantialis dextre excelsi. Mutationes nature sunt de sinistra, sed ista dextre excelsi. Et sequitur, tu es deus q facis mirabilia. s. ista p̃dicta. Sĩr de mutatione uini in calice in sanguinem xp̃i. Moraliter habetis hic doctrinam ꝙ debetis xp̃m adorare in hostia cõsecrata sine dubio & sine cõditione. Aliqui p̃sum ptuosi & ꝑterui cãdũt in errorem, dicendo qñ adorant, adoro te, si tu es xp̃s. Nec grates, nec gr̃as, quia etiam lignum uel lapidem uel canem possetis adorare isto modo cum cõditione. Iõ sine cõditione debetis adorare. Rõ, qa conditio dubitationem includit, & deus uult adorari firmiter toto corde, spiritu, uoluntate, & deuotiõe. Iõ Dauid, Tollite hostias, & ĩtroite in atria eius, adorate dñm in atrio sancto eius. p̃s. xcv. Nota tollite hostias. hic loquitur presbyteris. Et introite in atria eius, hic loq̃tur ppl̃o. Adorate dominũ. s. tã sacerdotes q̃ ppl̃s. In atria. glo. i. in corde sine dubio & sine conditione. Diceret aliquis, Si sacerdos non dixit ꝟba, uel si non sit ordinatus non consecrauit. ergo &c. Rñdeo ꝙ sacerdos solum dãnabitur, & non est periculũ uobis. Iõ adoretis sine dubio, licet em̃ habitualit̃ habeatis in corde hoc, ꝙ si oppositũ sciretis non adoraretis, & hoc sufficit, tamẽ hoc nõ debet exprimi uerbis, sed simplr̃ adorare debetis. Ecce primum mirabile secretũ, quod est, ego accepi a dño ĩ scriptura, & tradidi uobis. Secundum mirabile huius sacramenti est operatio sacerdotalis. s. ꝙ sacerdos existens in terra habet potestatẽ ut aperiat celos, & faciat descẽdere filiũ uirginis Marie in altari in manibus suis. Magnum mirabile reputatur in Moyse, q fecit descẽdere manna de aere: ut habetur Exo. xvj. Et de Helia qui fecit descẽdere ignẽ de sphera ignis ad cõburẽdum duos quinquagenarios, ut hr̃. iiij. Regũ. j. Maius mirabile est hic, qñ sacerdos non de aere nec de sphera ignis, nec de celo Lune, nec de celo Mercurij, nec de celo Veneris, nec de celo Solis, nec de celo Martis, nec de celo Iouis, nec de celo Saturni, nec de celo stellato siue firmamento, nec de celo crystallino, sed de celo empyreo facit xp̃m descendere. Ecce operatio sacerdotalis. Scitis ꝙ quãdo uirgo Maria salutata per angelũ Gabrielem cõsentiẽs dixit, Ecce ancilla dñi &c. Luc. j. In ultimo ꝟbo celũ fuit apertum & filius dei descendit in utero suo, & angelus & uirgo adorauerunt ip̃m in utero, & sicut os uirginis aperuit celũ, ita os sacerdotis, & excellẽtius. Nõ displicebit ꝟgini Marie si dico ueritatẽ, qa ꝟgo aperiendo celum habuit dicere octo uerba. Primum, Ecce secũdũ ancilla &c. quousq; dixit totum, tunc em̃ celum fuit apertum, & ip̃a cõcepit. Et sacerdos solum dicit quinq; ꝟba, & qñ dicit ultimũ ꝟbũ. s. meũ. tunc celũ aperitur, & xp̃s est in hostia. Itẽ ꝟgo Maria solum semel aperuit celũ &c. sed sacerdos quolibet die, & in qualibet missa. Item in utero ꝟginis descendit paruus, non ita magnus sicut formica, & passibilis & mortalis, sed in hostia descendit ita magnus, ut est in celo, ut fuit ĩ cruce, nec passibilis, nec mortalis, sed gloriosus & impassibilis. Greg. Quis em̃ fidelium hr̃e dubiũ possit in ipsa immolationis hora, ad sacerdo

tis uocē celos aperiri, & in illo Iesu xp̄i
mysterio angelorum choros adesse ima
summis sociari & celestibus iungi, unū
idemq; ex uisibilibus, atq; inuisibilibus
fieri. Greg. in iiij. dialo. & hr̄ de conse.
di. ij. quid sit sanguis. uersic. qs em̄ fide-
liū. Nota qualiter intelligitur celos ape
riri, quemadmodum de manifestatione
materie secrete dicit̄. Mihi aperuit cor
suū, non ꝙ corrūpatur uel diuidatur, sed
qa secretū manifestatur. Ita dixit Dalida
de Sansone Philisteis, Nunc aperuit mi
hi cor suum. Iudi. xvj. Ita de filio dei qui
est secretus in celo empyreo, quando de
scēdit in hostiā cōsecratā, illa descensio
dicitur apertio celorū. Hic est panis qui
de celo descendit. Si quis manducauerit
ex hoc pane uiuet ineternum. Io. vj. Si di
catur, Christus de celo descendit in ho-
stiam, ergo recedit de celo. Rn̄o ꝙ non
dimittit celum. Ad hoc nota duas simili-
tudines. Prima de domo habente centū
foramina uel mille foramina, in quoli-
bet intrat radius solis, & tn̄ non recedit
de celo. Ita Christ⁹ radius dei p̄ris descē
dit in quamlibet hostiam, & tn̄ nō dimit
tit celum. Secunda de uoce mea, que est
in qualibet aure uestra. Iā uidetis quot
aures sunt hic. Modo credo ꝙ quilibet
habet duas &c. & ī qualibet est uox mea,
& tn̄ non recedit a me. Si uerbum corru
ptibile & trāsitorium pōt tm̄, q̄to magis
uerbū eternū? de quo Io. j. In principio
erat uerbū &c. Iō Dauid, Dn̄s in templo
sc̄tō suo, & simul dn̄s in celo sedes eius.
Si uirgo grauida erat templū dei, ita ho
stia consecrata est grauida. Tēplum dei
pōt dici ubi sunt angeli, ut dicit Grego.
quia rex non uadit solus, si non habere-
mus oculos lippos, nec aures obturatas
uideremus & sentiremus eos cantantes.
Sicut aliqui sancti, ut btūs Tho. de Aqno
ordinis fratrum predicatorum, qui ordi
nauit officium hodiernū, qui cantat, Pa-
nis angelicus fit panis hoīm, dat panis ce
licus figuris terminum. O res mirabilis
manducat dn̄m seruus pauper & humi-
lis. Moraliter patet qualr̄ mundus debet
esse sacerdos, qui habet iudicem & cir-
cundatur angelis, & manus & digiti im-
plentur angelis. Si est bonus, dicunt an-
geli, O benedicte maiorem gratiam ha-
bes q̄ nos &c. Si sit malus, luxuriosus, con-
cubinarius, lusor &c. dicunt angeli ...
Dn̄e uultis ut occidamus istum prod...
rē? Rn̄det xp̄s, Nolo mortē pc̄tōris, ...
ut cōuertatur & uiuat. Ezech. xviij. Q...
stio est hic quā forte facitis uos iam ...
cordibus uestris. Si sacerdos sit male ui-
te, luxuriosus &c. an talis habet illā po-
testatem consecrandi &c. quia de bo...
sacerdote bene credimus. Respon...
ꝙ tam bonus q̄ malus sacerdos dicen...
uerba consecrat uere. Ad hoc nota simi-
litudinē de duobus canalibus, aureo ...
ligneo, per que aqua ab eodem fonte ...
nit in hortū ad rigandū caules. Qui can-
les erunt meliores, nunqd tm̄ ualēt uos,
q̄tum alij, ex quo aqua est eadem? qa bo-
nitas caulium nō est uirtute canaliū, sed
uirtute fontis. Ita in proposito, Fons un-
de procedit aqua totius mundi & sapien-
tie est Christus. Fōs sapientie uerbū dei
in excelsis. Eccli. j. Canalia p que tran...
aqua cōsecrationis sunt sacerdotes. Ho-
stie sunt herbe uel caules de terra tritic...
non de alia materia. Canale aureū est bo-
nus sacerdos & deuotus, ligneū est sacer-
dos male uite; cōcubinari⁹, simoniac⁹, ri-
baldus &c. tn̄ qlibet uere cōsecrat nō ui-
tute sacerdotis, sed xp̄i. Xp̄s aūt in ...
faciet ut domin⁹ horti. Qui postq̄ us⁹ ...
canalibus, canale aureū ponit in the...
ro in capsa celi. Qui mihi ministrat ...
seq̄t, ut ubi sum ego, illic & minister ...
erit. Ioan. xij. Canale ligni putridi p...
in ignem ad cōburendū ī inferno. ...
ap̄ls, Probet aūt seipsum homo, & sic ...
pane illo edat & de calice bibat. Qui em̄
mādūcat & bibit indigne, iudiciū. s. dam-
tionis sibi mādūcat & bibit nō dijudi...
corp⁹ dn̄i. j. Cor. xj. ubi dicit gl. Am...
Ita punitur ac si xp̄m proprijs manib⁹
terfecisset. Ecce hec operatio sacerdo...
lis, & unde scitis hoc frater? Ego acc...
a dn̄o quod &c. Tertiū secretū mira...
huius sacramēti est habitatio sacrame...
talis. O mirabile est ꝙ tot⁹ xp̄s ī tā pa...
ua qua...

magnitudine habitet. Dices tu qualiter est impossibile? Itē quō est possibile quod quādo frangitur hostia, non frangitur totus xp̄s, imo totus integer manet, & in qualibet particula fractionis. Hic deficit omnis regula philosophie, uerūtamen pro consolatione uestra ostēdam uobis similitudinē ad oculum de imagine uestra q̄tuncunq; sitis magnus, que tota recipitur in speculo, & si essent centum milia & ultra speculorū corā uobis, ī omnib⁹ esset imago uestra, & si frāgatis speculū, tñ nō frāgitur imago, imo in unaquaq; particula eius manet integra. Et nunquid deus pater poterit tm̄ de imagine sua, que est xp̄s? Xp̄s est imago inuisibilis dei. ii. Corint. iij. & Col. j. Hostia est speculū. diceret aliquis, Non est sile de imagine in speculo, que non est corporalis, & de xp̄o in hostia, que habet uerum corpus. Dico q̄ imo, quia subtilius est corp⁹ glōsum q̄ imago que modico pāno impeditur, ne ītret speculū. Corpus aūt gloriosum a nullo pōt impediri. subtili⁹ est luce, uoce &c. etiā imagine. Iō dictis uerbis statim totum corp⁹ est in hostia, tāq̄ imago ī speculo. Ideo de ista hostia cōsecrata pōt dici, Cādor est lucis eterne, & speculū sine macula dei, maiestatis, & imago bonitatis illius. Sap. vij. Cādor est lucis eterne q̄tū ad diuinitatem q̄ est ibi, Pro quo sciendum q̄ ui v̄borū solum est ibi. s. sub specie panis corpus xp̄i, sed ex reali cōcomitātia est etiā ibi aīa, qa corpus xp̄i est ibi corpus uiuū, quod nō est sine aīa, nec sine sanguine. Si in triduo apostoli consecrassent solum, fuisset ibi corpus xp̄i mortuū, quale tunc erat. sed modo est uiuū cū anima & sanguine simul & diuinitate. Vi uerborū solum est ibi corpus, sed cōcomitatiue est ibi aīa cum excellētijs, & diuinitas cū omnibus perfectionibus. Sicut si aliquis dn̄s inuitaret aliquem magnum dn̄m, uel prelatū ad prādiū, & ille secum duceret scutiferos uirtute uerbi inuitātis, solum est ibi dn̄s ille uel p̄lat⁹, sed ex cōcomitātia uel associatione sunt etiā ibi scutiferi. Ita sacerdos cōsecrādo ui uerboꝝ, nō consecrat nisi corp⁹ xp̄i p̄cise, sed cōsequūtur ipsum aīa, sanguis, & diuinitas. Iō cogita quid tu mādücas, qn̄ cōicas, quia de oib⁹ rebus corporalibus ibi est melior. s. corpus xp̄i de creaturis spiritualibus excellentior est ibi. s. aīa xp̄i, super oīa autem que deus fecit uel faciet uel pōt facere, est diuinitas, q̄ etiā est ibi. Iō dicit autoritas, candor est lucis eterne, scilicet q̄tū ad diuinitatē. Ideo hostia est rotūda, q̄d significat eternitatem dei, & speculū sine macula, q̄tū ad aīam. Ideo hostia debet esse purissima & alba. Et imago bonitatis dei q̄tū ad corpus p̄ quod compleuit suam bonitatem ī opere redemptionis. Moraliter habemus hic doctrinā, q̄ si dīgne uolumus cōicare, habeamus tria. s. candorē lucis eterne per ueram credentiam sine errore & falsa opinione. Secūdo speculū sine maculā per castitatē. Tertio q̄ habeamus imaginem bonitatis illius p̄ firmā amicitiā, qa sicut xp̄s noluit recipere uindictam de inimicis suis, nec uos de uestris amore sui. Ideo xp̄s, Beati pacifici, qm̄ filij dei uocabuntur. Mat. v. Nota pacifici secūdū etymologiam. i. pacem facientes, & maledictus est q̄ pacem impedit, de quibus pōt dici, Dānati guerrifici, qm̄ filij diaboli uocabūtur. Quartum secretum mirabile est perceceptio sensualis, quia sensus corporales uidentur decipi circa eucharistiam, quia aliud sentitur, q̄ credatur, quia ocul⁹ nō uidet xp̄m, sed albedinē, nec auditur xp̄s, nec odorat. Quare hoc? Xp̄s bene posset facere, q̄d sicut imago uidet in speculo, etiā ipse uideret in hostia, sicut a multis sctīs fuit ibi uisus. Sed hoc nō uult duplici rōne. Prīa necessitatis. Scd̄a utilitatis. Necessitatis, qa oportet cōicare, qa sicut totū nr̄m malū uenit nobis ex esu fruct⁹ ita uult de⁹ q̄ totū bonū ueniat nobis ex esu fruct⁹. De q̄ dicit v̄gini Marie, Bn̄dict⁹ fruct⁹ uētris tui Iesus xp̄s. Et abhominabile esset carnē humanā uisibilr comedere, & sanguinē bibere. Sed sicut medic⁹ coopit pilulā oblata uel hostia, ne p̄sonis delicatis sit fastidiosa, ita xp̄s medic⁹ nr̄, cui⁹ caro est pilula nr̄e salutis, qa aliter

liter nō possem⁹ saluari, nisi p cōmunionē, cooperit, ne uideatur, neq; sapor carnis sentiaẽ, &c. Ecce necessitas. De quo ait propheta Esa. Te adorabunt. s. in hostia consecrata, teq; deprecabuntur. Tantum in te est deus, & non est deus absq; te. Vere tu es deus absconditus, deus Israel saluator. Esa. xlv. Nota, tantū ĩ te est deus. Ista dictio exclusiua tm̄, excludit alia sacramēta, in quib⁹ nō est deus, nisi figuratiue solū in isto sacramento realiter, & personaliter. De hoc uide S. Tho. iij. par. q. lxxv. ar. j. Nō dicit similitudinarie, sed uere. Caro mea uere est cibus, & sanguis meus uere est potus. cōstruit sic. Cibus ille uere est caro mea, & potus ille uere est sanguis meus. Io. vj. Secunda ratio est utilitatis. s. nr̄i meriti. Articulus de hoc sacramēto est ualde magni meriti, propter difficultatē sensuū, q iudicāt oppositū de hoc, quod cred mus. Si enim creditis quod hostia sit alba, nec grates habetis, quia ad oculum uidetis. Sed meritū est credere ꝙ ibi sit xp̄s, quē nō uidetis. Grego. Fides nō habet meritum, ubi humana rō prebet experimētū. Sed meritum est credere, quia ipse dixit qđ realiter. Ipse em̄ nō pōt mentiri nec decipere. Iō facimus sibi magnū honorē credēdo simpliciter, dicēdo, Dn̄e licet intellectus meus non capiat hoc mysteriū, tm̄ credo ex quo uos dicitis. Ipse dicit, Beati qui non uiderunt & crediderūt. Ioā. xx. Multi sancti xp̄m uiderunt in hoc sacramēto. Quintū secretū mirabile est receptio usualis, quia permittit & uult a nobis non solū adorari, sed recipi secundū usum & cōsuetudinē eccl̄ie. Sacerdotes q̄libet die celebrādo bn̄ parati &c. Persone deuote quolibet mense ex bono cōsilio. Alij aūt semel in anno. s. in pascha ex precepto, aliter nunq̄ recipientur in celo. Dicunt angeli, O res mirabilis, mā ducat dn̄m seruus pauper & humilis. O magnū mirabile est hoc, & quare facit, qualē utilitatē habet? Dico ꝙ hoc instituit duplici rōne. Prima ꝓpter honorem suum. Secūda ꝓpter ꝓfectū nostrū. Honor est regi uictorioso recipi fideliter intra castra q̄ bellādo acqsiuit. Et per oppositum dedecus, quādo nō ꝑmittunt ipa intrare. De quibus dixit Ioānes, In ppria uenit, & sui eū nōn receperunt. Io. j. ... bene permiserūt intrare iumēta, pullos, capones &c. Secunda ratio est propter nostrum profectum. Si rex uel papa faciunt gratias magnas, ubi bene recipiunt, q̄to magis xp̄s rex & papa simul? ex cuius digna receptione inestimabiliter proficiunt xp̄iani. Dauid. Memoriam fecit mirabilium suorū misericors & miserator dn̄s escā dedit timentibus se. ps. cx.

De corpore Christi. Sermo ...

HOc facite in meā cōmemorationē. Verbū ... habet textualr̄. j. ad Cor. xj. c. & recitatiue in epistola pn̄tiū octauarū. Inter omnia sacr̄a ecclesie sacr̄m eucharistie ... pressius & proprius repn̄tat nobis & ostendit amorē & charitatem xp̄i Iesu ad nos, ac passionē & mortē quas xp̄s pro nobis sustinuit. Ideo de hoc modo uolo predicare. Materia erit deuota, ... prius salutetur uirgo Maria. Sanctum sacrificium altaris habet duas conditiones uel proprietates. Prima ꝙ est ueritas ... na. Secunda quod est figura uera. De prima qa Christ⁹ plene & realiter uer⁹ d... & uer⁹ hō ĩ aīa & corpore gl̄ioso est in hostia consecrata, quemadmodum est in ... lis, licet oculis corporalibus nō uideatur a nobis, tm̄ ibi est ueraciter iuxta prophetiam. Vere tu es deus absconditus, deus Israel saluator. Esa. xlv. Et loquebatur de Christo. Isto respectu fit festū hoc hesternū. Secūda cōditio seu proprietas, q̄ est figura uera. s. passionis Christi, que ... bis ꝓprijssime representatur in hoc sacrificio. Quia sicut xp̄s fuit eleuatus ... crucifixus inter duos latrones, ita hostia cōsecrata eleuatur duabus manibus dextera & sinistra, q̄ significāt latrones, & sicut tunc corpus xp̄i erat albū ex sanguinis effusione, ita eleuatur hostia alba. ... quando uidet, debet cogitare Christianus. Tali modo fuit redemptor me⁹ ... cruce eleuatus. Et sicut xp̄s obtulit sanguinem

guinem suum patri in precium ꝓ omnibus sibi credētibus & obedientibus, ita sacerdos offert calicē. Ecce qualiter habet figurā uerā. Ideo dicit collecta huius festiuitatis. Deꝰ qui nobis sub sacramento mirabili, passionis tue memoriā reliq̄sti &c. Iō de hoc sacfo dicit thema, Hoc facite in meā cōmemorationē &c. Inuenio ꝙ sacrata passio xp̄i ex ordinatione diuina, ut memoretur a nobis, rep̄sentat quinq; sensibus nostris, scilicet uisui, auditui, odoratui, tactui, & gustui. Passio xp̄i ad omnes partes intellectus rep̄ñtat, q̄a dicit philosophus, ꝙ nihil est in intellectu, quin prius fuit in sensu. Quicquid est in corde naturaliter, habet intrare ꝑ aliquā partē sensus. Ideo in qualibet parte posuit signū sue passionis, dicēs, Hoc facite in meā cōmemorationem. Primo passio xp̄i representatur uisui, quia uult dñs ꝙ in terra xp̄ianorū nō solū in ecclesijs seu locis religiosis, sed etiam x̄ ꝑ uias cruces eleuentur. Ratio ut quando transis per uiā, & uides crucē, habeas memoriā de xp̄i passione, dicēdo, O dñe amore mei uoluistis in cruce pati. Non intelligatis ꝙ cruces sint in ecclesia, seu in uia, ut adoretis illud lignū uel lapidē, aurū uel argētū, ut dicūt stulti Iudei, sed ut adoremus xp̄m crucifixum quem rep̄sentāt ad memoriam. Et de quo do uobis talem similitudinē. Si pater uel frater alicuius fuit in furca suspensus, deinde sepultus, q̄n trāsit iuxta illā furcā, & uidet eā frater uel filius suspensi, totus alteratur, & turbatur ī semetipso, cogitādo in hac furca pater meus uel frater fuit suspensus. Ita de nobis, q̄n uidemꝰ crucem, statim debemꝰ cogitare, in tali cruce fuit suspensus redēptor meus pater & frater meus, & debemꝰ adorare, dicēdo, Adoramus te xp̄e &c. Hoc fuit iam ꝑ Esaiam ꝓphetatū, q̄ fuit ante xp̄m ꝑ quingētos annos, dicētē, Omnes habitatores orbis q̄ moramini in terra. Cū eleuatū fuerit signū in mōtibus uidebitis, & clāgorē tube audietis. Esa. xviij. Nota cū eleuatum fuerit signū, non dicit q̄d signū Ideo cū dicit signū absolute, ꝑ excellētiā intelligitur de signo crucis, sicut quando dicitur philosophꝰ absolute, intelligitur Aristoteles, quando dicitur apostolus, intelligitur Paulus per excellentiā. Idem ī proposito de signo crucis. Nota clangorem tube, quia quando xp̄ianꝰ uidet crucē, statim in corde suo debet sonare illa tria, Iesu Nazarene fili dei uiui miserere mihi peccatori &c. Ecce signū ad oculos ad uidendum & memorandū xp̄i passionē. Nota ꝙ ante Iesu xp̄i passionem per mille & quingentos annos iam Iudei adorabant crucē, ut h̄r Numeri. xxj. No. historiam de serpentibus, eo ꝙ Iudei murmurauerūt cōtra Moysen & Aarō. Et deus misit serpentes &c. Orauit aūt Moyses deū ꝓ populo. Et locutus est dñs ad eū, Fac serpētē eneū, & pone eū ꝓ signo, qui percussus aspexerit eū, uiuet. & dicit tex. ꝙ Moyses fecit serpēte eneū, & posuit eū pro signo, quē cum percussi aspicerēt, sanabātur. Nu. xxj. Ecce signū primum. Ergo hoc facite. s. eleuando crucē in meā commemorationē. Secundo xp̄i passio representatur auditui, ut ꝑ aures intret memoria passionis ad cor. Nihil eñ tm̄ mouet cor creature ad deuotionem & peccatorum contritionem, quantū memoria passionis xp̄i, nec aliq̄d est ꝙ tm̄ inflammet cor ad eius amorē & dilectionē. Nota ad hoc similitudinem de illis duobus magnis amicis oīno fidibus, & accidit ꝙ unus eorꝫ fecit furtū, ꝓ quo captꝰ & sñiatus fuit ad suspēdendū. Q̄d sciēs amicus eius, ex amore nimio nō potuit sustinere, ꝙ amicus suus suspēderet, ꝓpter q̄d uenit ad captionē, & induit sibi uestes amici capti, & suas restituit amico capto, dicēs, Vade, q̄a ego amore tui suspēdar, ut tu euadas. Et ita factū est, fur euasit, & ille amicꝰ fuit suspēsus. Modo dicat q̄tū tenebatur illū amicū diligere. Profecto intantū ꝙ quādocūq; recordabat uel loquebat de illo, statim flebat ex amore. Ita proprie est de dño Iesu xp̄o. Ipse eñ & genus humanū sunt duo amici ualde dilecti, intm̄ ꝙ amor xp̄i ad genus humanū excedit omnē amorē. unde apl̄s, Propter nimiam charitatē suā qua dilexit

dilexit nos.ad Ephe.ij. Propter nimiam. No.excessum dilectionis. humanum aũt genus ex furto.s. Ade, erat sñiatũ ad suspẽdiũ inferni.Sed quid fecit filius dei? Profecto Iesus xp̃s ut ille fidelis amicus uenit ad captionẽ huius mũdi.s.in incarnatione,& indut⁹ est uestem latronis.s. humanitatẽ.Qui cũ ĩ forma dei esset, nõ rapinã arbitratus est se esse eq̃lẽ deo,sed semetipsum exinaniuit formã serui accipiẽs in similitudinẽ hoĩm factus,& habitu inuentus ut homo &c.ad Phil.ij. & uestẽ suã restituit amico. Vestis xp̃i est dei filiatio p̃ eternã generationẽ. Hac ueste filiationis restituit amicũ suũ per temporalẽ generationẽ,scilicet ĩ baptismo,dedit eis potestatẽ filios dei fieri his q̃ credũt in nomine eius.Qui non ex sanguinibus,neq; ex uoluntate carnis,neq; ex uoluntate uiri, sed ex deo nati sunt. Et uerbũ caro factũ est &c.Io.j. Et fili⁹ dei p̃ amico fuit suspensus, nec fuit cognitus.Si enim cognouissent,nũq̃ dñm glorie crucifixissent.j.Cor.ij.Et humanum gen⁹ euasit.Ecce qualẽ rationẽ habem⁹ diligendi Christũ.Possemus habere maiorem?Certe nõ. Ideo quando audimus loqui de eo,& de eius passione,statĩ cor nostrũ debet moueri & inflãmari ad ei⁹ deuotionẽ & dilectionẽ,ad eius seruitiũ & peccatorum uitationẽ, quibus offendit. De hoc p̃pheta Dauid, Dixit dñs ex Basan conuertã, conuertã in p̃fundum maris. Vt intinguatur pes tuus in sanguine,lĩgua canũ tuorũ ex inimicis ab ipso. p̃s.lxvij. Nota secreta Basan,secundum ĩterpretationem Hebraicã,idẽ est quod confusio.Ille est in Basan qui est in confusione peccatorum, q̃a nullũ ordinẽ tenet,nec orationis,nec confessionis &c. sed sicut bestia ambulat de pc̃tõ in pc̃tũ. De tali dicit dñs,Ex Basan conuertam,licet eñ sit in peccatis antiquatus,ego cõuertã.Dñe & quomodo?Respondet,cõuertã in profundum maris contritionis. Quia cõtritio non est nisi amarus dolor peccatorum.Verbi gratia.Quando religiosus q̃ uixit ad libitũ, nõ seruãdo regulã &c.Et de⁹ facit sibi gratiã q̃ conterit dicẽdo,O miser, & quid erit de me &c. tunc conuersus est ex Basan in profũdũ maris.Idem de sacerdote & de laicis hominibus & mulierib⁹.Et qualiter seu q̃modo fiet ista conuersio in profundum maris,dicit pater filio, Vt intĩguatur pes tuus in sanguine.Inferior pars corporis est pes,superior autẽ caput. Sic etiam in xp̃o sunt due partes.i. due substantie.Et superior pars est diuinitas tanq̃ caput.Et inferior pars est humanitas tãq̃ pes. Sed iste due substantie solum faciunt unã p̃sonam.Dicit ergo ex Basan conuertam in profundum maris.Et quomodo?ut in tinguatur pes eius.i.corpus eius, quod tinctum fuit in sanguine,in capite p̃ spinarũ coronationem, ĩ toto corpore per flagellationẽ, in brachijs & manib⁹ per clauationẽ. Idem de pedibus. Et lingua canũ tuorũ, xp̃s est pastor,eius oues sunt xp̃iani.Ego sum pastor bonus,& cognosco oues meas. Io.x. Pastor aũt hñs oues, indiget canib⁹, al̃s lupi &c.Isti canes sũt predicatores q̃ latrant cõtra lupos inferni. Iõ predicatores sepe debent loq̃ de xp̃i passione.Iõ dicit, Lĩgua canũ tuorũ.i.predicatorũ de xp̃i passione predicantium. Sic enim conuertitur pc̃tõr. Quis eñ esset ita infidelis, & obstinatus, qui quãdo audit,xp̃s tã crudel̃r passus est p̃ me,q̃ nõ caueat a pc̃tĩs,ne xp̃m offẽdat? Et sic ex inimicis.i.demonibus liberatur peccator,nõ a predicatoribus,nisi instrumẽtal̃r, sed ab ipso.s. liberamur faciẽdo pacẽ,remittendo iniurias,ab ipso.s.xp̃o, q̃a exẽplo ei⁹ q̃ pepcit & orauit pro crucifixoribus suis. Nota hic quomodo est duplex remissio.s.necessaria, alia uoluntaria. Necessaria est remittere odiũ cordis & desiderium uindicte. Voluntaria, ne petat iustitiam, quam iuste potest p̃sequi.Pater meus celestis tradet uos tortoribus,quia si non dimiseritis hominibus peccata eorum, nec pater uester dimittet uobis peccata uestra.Mat.vj. Tertio xp̃i passio representatur odoratui.s. in thurificatione. Quare creditis q̃ dei incensum in eccl̃ia in magnis festiuitatibus, nisi ad memoriam passionis xp̃i.

Ideo

Ideo quando uos sentitis illum odorem suaue incensi, debetis cogitare, qualem odorem, & q̃ odoriferũ sacrificiũ dedit anima xpi in passione, quam cũ tanta patiẽtia sustinuit deo patri, & sanctis angelis in celo, & sanctis patribus in limbo. Quinq; similitudines inuenio inter corpus xpi & thuribulũ. Prima quia thuribulũ est inferi⁹ clausum, supra apertũ. Ita xps clausus fuit, q̃tum ad ista terrena, & mũdana, qa nihil uoluit, nec portabat pecunias, intm̃, q̄ dicitur Marci.xj. q̄ circũspectis omnibus, cum iam uespera esset hora, exijt in Bethaniã cum duodecim. Vbi dicũt glo. q̄ respiciebat, si forte post q̃ pdicauit, inuitaretur ab aliquo ad prandium, aľs tẽpore messiũ apostoli colligebant spicas &c. Idem in sero si non inuitabatur ab aliquo ad dormiendum, ibat ad desertum dormire, sed supra terram, quia tm̃ erat desiderium celeste. Secunda est, quia quando thuribulum exit de operatorio est prefulgidũ, sed tãdẽ ignis uaporatione obscuratur. Ita xps quando exiuit de operatorio uteri uirginalis. Argentarius q operatus fuit eum, fuit spũs sanctus. Speciosus erat pre filijs hominũ. Dauid, Tanq̃ sponsus procedens de thalamo suo. Sed igne passionis fuit deturpatus, quando fuit plagatus scopis, uidebatur leprosus depilata barba, ita q̄ qñ ergo Maria uidit eũ, nõ cognouit eũ. iuxta prophetiã Esa. Vidimus eũ, & nõ erat aspectus, & desiderauimus eũ despectũ, & nouissimum uirorũ, uirum dolosum & scientem infirmitatem, & quasi absconditus uultus ei⁹, & despectus &c. Esa.liij. Tertia est, qa thuribulũ est pforatũ: ita corpus xpi fuit totũ pforatũ, in capite p coronã spineã, ĩ manib⁹ & pedib⁹ p clauos, in latere p lanceã, ĩ toto corpore p flagella. Quarta est, qa thuribulũ est prunis igneis plenũ, ita corp⁹ xpi prunis illi⁹ ignis de q̃ ipse dixit. Ignẽ ueni mittere ĩ terram, & quid uolo nisi ut accendatur? Lu.xij. Cui⁹ prune sunt charitas, amor, deuotio, uirtus & hmõi. Quinta, qa thus supra positũ tandẽ euaporat fumũ albũ suauissimũ. Ita corpus xpi qñ de eo exiuit illa aĩa sctĩssima & purissima q̃ dedit odorẽ suauissimũ obediẽtie deo pr̃i, angelis ex eoꝝ reparatione, sctĩs patribus ex eoꝝ liberatione, humano generi ex redẽptione, mortuis ex mortuorum resurrectione. Ecce quare ĩ ecclesijs datur incensum ut etiã per nares memoria passionis xpi intret ad cor. De hoc auto. ad literam. Apoca.viij. Alius angelus uenit & stetit ante altare habens thuribulũ aureum in manu sua, & data sunt ei incensa multa, & ascẽdit fumus incensorũ de orationibus sanctorũ, de manu angeli coram deo. Nota alius angelus. Xp̃s non fuit angelus, sed creator & dñs angelorũ. Sed angelus idem est q̄ missus. Et qa Christ⁹ inquãtũ homo missus fuit a deo patre, iõ dicitur angelus. Sicut em̃ frater minor, qui tenet uitam & regulam beati Francisci, dicitur alius Franciscus, & frat predicatorum alius Dñicus: ita Christus missus a patre dicitur alius angelus, & uenit. s. in hunc mundum, & stetit ante altare, ubi obtulit sacrificium p nostra redẽptione. Fuit crux in monte caluarie sita ubi stetit, quia nõ mouebatur nisi ut crucifixores dicebãt, qñ sibi dicebat depone uestimenta, dicebat libenter, & sic de alijs. Habens thuribulum scilicet eius corpus sanctum aureum ex ualore in manu sua. i. potestate, qa in manu sua erat mori uel non. Nemo tollit, dicebat Christ⁹, animam meam a me, sed ego pono eam a meipso. Potestatem habeo ponẽdi eã, & potestatem habeo iterum sumẽdi eã. Ioan.x. Et data sunt illi incensa multa, q̃ sunt orationes sanctorum, quia omnes desiderabãt suam passionem. Angeli, ut ruina eorum repararetur. Sancti pr̃es, ut liberarentur. Et ascendit fumus incensorum &c. Hoc dicit apostolus clarius, Christus dilexit nos, & tradidit semetipsum p nobis oblationẽ & hostiã deo ĩ odorem suauitatis. ad Ephe.v. Quarto Christi passio representatur tactui p penitẽtialẽ afflictionẽ. Sẽsus tactus dat cognitionem inter calidum & frigidum, inter molle & durum, inter leue & asperũ, quẽ nec uisu nec auditu nec odoratu cognoscũ

gnoſcuntur, ſed tactu. Tunc autem ſenſu tactus ſentimus Christi paſsionẽ, qñ facimus penitentiam, tunc eñ ſentimus duritiam,& aſperitatẽ paſsionis xp̃i. Qñ homo dolet, cõteritur & lachrymatur pro peccatis, tunc ſentit paſsionẽ Christi, qui quando fuit in agonia, id eſt anxietate, factus eſt ſudor eius ſicut guttę ſanguinis decurrentis in terram. Secundo quando homo poſt contritionem uadit ad confeſsionẽ, ubi coram cõfeſſore, tanq̃ corã iudice uos accuſatis, dicendo, Pater ego feci hoc & hoc.&c. Tunc tangitis xp̃m, quando coram iudice accuſabatur dicẽdo, Iſte incantator fecit hoc & hoc.&c. Sentitis quomodo eſt durum coram iudice accuſari. Tertio quãdo cõfeſſor ſecundũ qualitatem peccatorum dat uobis pñiam, & uos acceptatis, tunc tãgitis xp̃m, qui acceptauit ſñiam, ut crucifigeretur. Non appellauit, imo dicit Ioannes, ꝙ baiulans ſibi crucẽ. Quarto qñ cũ diſciplinis uos caſtigatis, tunc tangitis Chriſtum, qui fuit grauiter uerberatus, & totus ſanguinolentus ducebatur ad crucifigendum. Quinto, cum ieiunatis, tangitis xp̃m, qui in ſua paſsione ieiunauit,& hora prandij menſa fuit ſibi parata. Menſa fuit canna arundinis, mappa folia arundinis, eſca ſpongia, potus acetum cum felle. Sexto quando perſeueratis in bona uita,& pñia, nec aliqua cauſa deſiſtitis, tunc tangitis Chriſtum, qui noluit de cruce deſcendere, cũ ſibi diceretur. Si rex Iſrael eſt, deſcendat nũc de cruce.&c. Alios ſaluos fecit, ſeipſum nõ põt ſaluum facere, nec ex pena nec ex deriſionib⁹ dimiſit orationem ſuam, imo cõtinuauit & dixit centum & quinquaginta uerſus. Ecce quomodo ſenſu tact⁹ ſentiť paſsio xp̃i tãgẽdo, dicit Mar. vj. Quotquot tangebant eum, ſalui fiebant. Mar. vj. Sed aliqui tangunt Chriſtum aliter. ſ. cum enſe lingue ipſũ inuadendo & ſcindendo, iurando & ꝛenegando, blaſphemando. Iſti peiores ſunt Iudeis qui non fregerunt os. Talis tactus non eſt penitentialis, ſed criminalis. Auiſentur rectores, ut hoc uitium corrigatur. Aũr ecce quid dicit deus rectorib⁹, Dñatores populi mei inique agũt, & iugiter tota die nomen meum blaſphematur &c. E... Ideo non miremini, ſi habetis tribulationes. Quinto Chriſti paſsio repreſentatur guſtui ĩ cõïõe. Ad hoc eñ ordinauit hoc ſanctum ſacramentum, ubi deuote communicantes ſentiunt dulcedinem ſaporis palato aïe. Chriſtus in ſua paſsione ... ſit duos ſapores, ſcilicet ſaporẽ dulcem & aliũ ſaporẽ amarum diuerſis reſpectibus. Et quis poſſet cogitare amaritudinem paſsionis xp̃i? Dicunt doctores & ſpecialiter S. Tho. in. iij. parte, Nullus dolor martyrum poteſt ei comparari, nec Laurentij, nec Vincentij &c. Ideo dicebat ipſe, O uos omnes qui tranſitis per uiã, attendite & uidete ſi eſt dolor ſicut dolor meus. Thre. j. Iſte dolor erat in ſenſualitate in parte infima. Sed in parte ſuperiori in mente habebat tantã dulcedinẽ ... q̃tam habet modo in celo. Sic in cõïõe homo debet ſentire iſtos ſapores. Primo amaritudinem paſsionis. Cogita ꝙ ... hoſtia conſecrata ſit diſcus argenteus, ... bi eſt ille agnus filius illius benedicte ... uis uirginis coctus in ueru crucis in ... duos ignes. ſ. tumoris & doloris, ſic ſentiatur amaritudo paſsiõis Chriſti guſtu ... Quotienſcunq; manducabitis panẽ hũc & calicem bibetis, mortem domini annunciabitis donec ueniat &c. j. ad Cor. xj. Sapor aũt dulcedinis ſentiť in cõmunione cogitando fructus & gratias, quas habemus ex communione. Plus enim p... ficimus in gratia per communionem, ... per alia opera. ∵ quia ex bonis operibus licet merita multiplicantur, tamen non ex quolibet bono opere augmentatur gratia, ſicut nec puer augmentatur ex q... libet bolo panis. Sed quando homo cõmunicat digne ſemper augmentatur gratia. Ideo dicebat David, Guſtate & uidete, quoniam ſuauis eſt dominus, ſcilicet digne communicantibus, beatus uir qui ſperat in eo. p̃s. xxxiij. Ecce quare dic... thema, Hoc facite in meam commemorationem.

De corpore Chriſti Sermo. iij.

Memo

Memoriã fecit mirabiliũ suorũ, escã dedit timẽtibus se. ps. cx. In istis uerbis discribit ꝓpheta tria mirabilia huius sacri. s. figurã, naturã, & culturã. Memoriã fecit. escã dedit timentib⁹ se. Pro primo sciendũ est, ꝙ inter omnia mirabilia nostre fidei maxima sunt illa que de hoc sacro ꝑdicamus & credimus, ꝙ. s. in hostia cõsecrata sit xp̃s deus & homo realiter, & sumendo hostiã cõsecratã, xp̃m sumimus. Vt ergo ad credẽdũ oĩa que sunt in hoc sacramento, ueraciter facilius nos induceret q̃tũcũq; sunt mirabilia facta mirabilia inducit his similia, ut reb⁹ mirabilibus fidem preberẽt facta mirabilia. Iõ dixit, Memoriã fecit. Mirabilia aũt que uidentur in hoc sacramento difficilia ad credẽdũ, possunt reduci ad sex, que inueniuntur precessisse ordinationẽ huius sacramẽti in rerũ natura & in scriptura. Et ordinãdo istud sacramẽtũ deus fecit memoriã mirabiliũ suorũ. Primum mirabile est de panis transubstantiatione. Ponit eñ fides catholica. In hoc sacramẽto conuertit substantia panis & uini in corpus & sanguinem xp̃i, est ergo mirabile quõ hoc possit fieri. Sed ꝙ hoc diuina ỽtute possit fieri, ostẽdit deus per aliud mirabile, qđ processit in natura & in scriptura, In natura quidẽ, qa uidemus ꝙ granum seminatũ in terra attrahit terrã, & cõuertitur in herbã, deinde in spicã, ultimo in granũ. Idẽ facit uitis, qa trahit humorẽ, & conuertitur in uuã: Deinde in uinũ, Multomagis ergo põt hoc facere uirtus dei, in xp̃i corp⁹ & sanguinẽ, panẽ, & uinũ cõuertẽdo. Itẽ adhuc certũ est ꝙ ỽt⁹ celestis uapores eleuatos a terra conuertit in aliã materiã, aliqñ in pluuiã, aliqñ ĩ pruinã, aliqñ in niuẽ, etiã aliqñ in ranas. Vnde recitat Albert⁹, ꝙ aliqñ cũ pluuia cecidit uitulus. Ergo si hanc cõuersionẽ põt facere uirt⁹ celestis corporalis, multofortius xp̃s illa mirabilia, Sed illa non mirantur homines: quia frequẽtia sunt, & tñ sunt mirabilia. Sed hoc miranť, qa noua. Qñ ergo xp̃s cõuersionẽ panis & uini ĩ suũ corp⁹ & sanguinẽ instituit, suorum mirabilium que erant in natura memoriam fecit in scriptura. Item adhuc aliud mirabile legimus, quia Exo. vij. scribitur ꝙ manu Moysi uirga in colubrum, & coluber in uirgam alteratis uicibus conuersa sit. Si ergo ĩ manu sacerdotis ueteris legis hec mirabilis conỽsio facta fuit, quare hec conuersio fieri non possit in manibus sacerdotis noue legis? Adhuc ibidẽ legim⁹ ꝙ Moyses oĩa flumina Egypti cõuertit in sanguinem. Vnde dicitur in p̃o. ciiij. Conuertit aquas eorũ in sanguinem &c. Multo fortius põt hoc facere Christus & sacerdos noue legis. Sed dices forte ꝙ ille sacerdos non faciebat uirtute uerborum, sicut modo. Ad quod rñdeo ꝙ imo. Nã legimus Nũe. xx. ꝙ deficiẽte aqua, dñs dixit Moysi & Aarõ, Loqmini ad petrã, & dabit aquas, & ad ỽba eorum conuertit petrã in stagna aquarũ &c. Facili⁹ autem uidetur panem & corpus & uinum in sanguinem conuertere uirtute Christi, quam petram in aquam, Vñ Io. ij. Solo uerbo conuertit Christus aquam in uinum. Qui ergo mirabile fecit in illo conuiuio, simile facit in hoc sacramẽto. Igitur in instructione hui⁹ sacramenti, & eius cõfectione, deus fecit memoriam suorum mirabilium que figia ꝑcesserũt in operib⁹ nature & uerbis scripture. Iõ dicitur in p̃o. lxxvj. Quis deus magnus sicut deus nr̃? tu es de⁹ qui facis mirabilia. Item in p̃o. cxxxv. Qui facit mirabilia magna solus. Scd'm mirabile est de xp̃i sumptione, qa sumitur, & nõ cõsumitur. Si eñ esset mons olympus, deberet esse cõsumptus. xp̃s toties & a tot mãducatur, & nũq̃ cõsumitur. Et hoc est mirabile, sed diuina uirtute possibile est. Et nihilominus in natura & scriptura precessit aliquid. Vbi sciẽdum est, ꝙ filius dei uocatur in scriptura sapientia & sciẽtia patris. Eccľ. xxiiij. Ego sapientie effudi flumina. Vocatur etiam fõs sapientie. Eccľi. j. Fons sapientie uerbum dei in excelsis. Vocať lumẽ ut dicitur in p̃o. Exortũ est in tenebris &c. Vocatur etiã sciã & sapientia, que sunt uere res q̃ date non

decreſcunt. Vnde totam meam ſcientiã poſſem alteri dare, ea tota in me remanente. Ita etiam uidemus de mari, ꝙ ſemper flumina egrediuntur a mari, quia mare eſt fons omnium flumium, & tamen non conſumitur. Ita eſt in propoſito. Filius dei ſapientia & ars patris, lumen de lumine, deus de deo, fons toti⁹ ſanctitatis, & mare infinite bonitatis, exñs ĩ hoc ſacramẽto ueraciter, quotienſcunq; ſumptus nũq̃ minuitur. Huic mirabili ſĩle q̃d dam mirabile legimus in ſcriptura. iij. Reg. xvij. ꝙ Helias & mulier uidua comedebant de farina hydrie & oleo, qđ erat in lecytho, & tñ hydria farine nõ defecit, & lecythus olei non eſt imminutus iuxta uerbũ dñi. Per farinam hydrie, corpus xp̃i in pane. Per lecythũ olei, ſacr̃m ſanguinis in cõfectione intelligitur, que ſicut tunc ſumpta nõ cõſumebãt, ita nec nunc corpus & ſanguis xp̃i in hoc ſacr̃o. Hoc idẽ fuit factũ ꝑ xp̃m. qa de quinq; panib⁹ & duob⁹ piſcibus ſatiauit quinq; milia hominum. Mat. xiiij. Et illa ſumpta non fuerant conſumpta, imo collegerũt. xij. cophinos ex eis que ſuperfuerãt. Sicut ergo in illo conuiuio Chriſtus fecit, ita facit nunc in hoc ſacramento. Iõ Iob. v. Ad deũ ponã eloquium meũ, qui facit magna & inſcrutabilia, & mirabilia abſq; numero. Tertium mirabile eſt ꝙ xp̃s dicitur eſſe in celo, & nihilominus in hoc ſacr̃o. Dicitur eñi eſſe in uno altari & in alio, & gñal̃r in oĩb⁹ in quib⁹ hoſtia cõſecratur. Quõ corp⁹ xp̃i poteſt eſſe in tot locis? Rñdetur ꝙ eſt mirabile, tñ poſsibile diuina uirtute. Et hui⁹ rei preceſsit exemplũ in nã & in ſcriptura. In natura q̃dẽ, qa uidemus ꝙ idẽ ỽbũ manet in mẽte & in oratione dicentis, & in ore & mẽte cuiuſlibet audientis in diuerſis locis. Ita fili⁹ dei q dicitur ỽbũ pr̃is, põt eſſe in pl̃ib⁹ locis & hoſtijs cõſecratis. Idem de ſono & de odore q in diuerſis locis idẽ ſunt. Hui⁹ rei ſimile mirabile legim⁹ in ſcriptura ſacra Apoc. vl. ꝙ Ioannes uidit fluuium aque uiue ꝓcedentem de ſede dei & agni, & ex utraq; parte fluminis lignum uite afferẽs fruct⁹ duodecim per menſes ſingl̃os reddẽs fructũ ſuum. Ergo Ioannes uidit unã rẽ ligni uite in duobus locis, quia ab utraq; parte fluminis, al̃s non eſſet idẽ lignũ. ut ait Hier. ſup illo ỽſu, Et erit tanq̃ lignũ, qđ plantatũ eſt. non dixiſſet lignum afferẽs, ſed ligna. Iſte fluuius eſt largitas donorũ diuinorũ gr̃e & glorie. In una ripa huius fluuij eſt paradiſus, qui irrigat ripa glorie. Lignũ uite eſt xp̃s, qui eſt ĩ utraq; parte, quia in parte dextera in paradiſo, & in hoſtia conſecrata per ſacramẽtũ in hoc mundo. Põt ergo fieri ꝙ corp⁹ xp̃i ſit in pluribus locis, ut in celo & in terra & in ſacrificijs diuerſis & in altaribus pluribus. Ad idẽ eſt illud j. Regum. xxviij. ꝙ mulier ſuſcitauit Samuelem, & apparuit in mundo, & tñ realiter erat in limbo. Diuerſo igitur modo eſſendi fuit Samuel hic & ibi. Conſimiliter xp̃s eſt in celo localr̃, in hoſtia ſacramẽtaliter, modo eſſendi diuerſo. Item legimus. ij. ad Cor. xij. ꝙ Paulus fuit in hoc mũdo, & tñ fuit raptus uſq; ad tertium celum, ſiue in corpore ſiue extra. Si ergo ipſe fuit ſimul in celo & in terra, quare ergo Chriſtus non poſſet eſſe in celo & in ſacramento? Idẽ legit̃ etiã de btõ Ambroſio, licet non ſit ĩ canone ſacre ſcripture, ꝙ ſimul fuit Mediolani ubi celebrabat, & Turonis ubi beatũ Martinũ ſepeliebat. Iõ pſalmiſta bene dic. p̃o. lxxxv. Quoniam magn⁹ es tu, & faciens mirabilia, tu es deus ſolus. Quartũ mirabile eſt quomodo totũ corpus Chriſti poteſt in tam parua hoſtia contineri, non ſolũ in tota, ſed etiã in qualibet ei⁹ parte minima ab alijs diuiſa. Sed licet hoc ſit mirabile, tñ eſt deo poſsibile. Et huius inuenimus ſimile in natura, quia uidemus ꝙ ſol qui eſt maior tota terra, recipitur & uidetur in paruo ſpeculo, & in qualibet eius parte, ſi diuidatur. Item per artem uidem⁹ rẽ maiorẽ tranſire per minorem. Vnde uidi humano artificio gabiẽ ſiue caueam ligneã cũ una auicula exiſtentẽ intra uentrem amphore, quod uidetur impoſsibile. Vidi etiam ouũ groſsius collo amphore, quod p̃ humanũ artificiũ fuit introductũ in uentrẽ

ampho-

amhore. ergo si ista pōt facere uirt⁹ creatura multomagis Christus. Sicut ergo diuinitas fuit in utero ṽginis, ita totū corpus Christi est in sacramento. Huius habetur figura Apo.j. ubi Ioānes uidit ī medio septē cādelabrorū aureorū similem filio hominis, habentem in dextera sua septem stellas. Septem candelabra sunt septem sacramenta ecclesie, in quorum medio est xp̄s filius hominis in eucharistie sacramēto. Sicut ergo in illa uisione Christ⁹ qui est magnus, apparebat in paruo candelabro, quod tamen erat minus dei filio, ita Christus in hoc sacramēto magnus est in parua hostia. Quod aūt xp̄s maior est illo candelabro in q̄ erat pater, quia ipse habebat in dextera sua septem stellas, quarꝫ quelibet erat maior omnibus septem candelabris. Ergo tunc uidit Ioannes rē maiorem in minori magnum hominis filium, ī paruo medio cādelabro, quē & nūc uidem⁹ fide magnū in paruo eucharistie sacramento. Quid est aūt ꝙ in dextera habebat septem stellas? Dicēdum ꝙ per illas significabantur septem articuli fidei de diuinitate. Nā quatuordecim sunt articuli fidei, septem ex parte sinistra humanitatis, & septem ex parte dextra diuinitatis. iō.p̄s. dicit, A dn̄o factū est istd̄, & est mirabile in oculis nostris. p̄s.cxvij. Quintū mirabile ꝙ hostia in hoc sacramento frangit̄, diuiditur, & dētibus teritur, & tn̄ nō leditur corpus xp̄i, nec frangitur, sed manet integrū & il. sum. Sed licet hoc sit mirabile, tn̄ est deo possibile. Exemplū quippe sic est in natura. Nam imagine in speculo existente: si frangatur speculū, nō frāgit̄ imago, & in quot partes speculū frāgit̄, ī tot remanet & resultat imago. Ita in hostia pōt fieri de corpore xp̄i uirtute diuina. Hui⁹ figurā habem⁹ Exo. iij. Vidit enī Moyses uisionem magnam ꝙ rubus ardebat, & nō cōburebat̄, uidebatur ignis in rubo ardere, ac si deberet rubum cōminuere & incinerare, & tn̄ ab igne nō ledebatur nec minuebatur. sic & corpus xp̄i in ore comedentis a dēte nō leditur. Sed sicut rubus in igne, ita corpus xp̄i illesum & integrum remanet in ore comedētis. Iō p̄s. dicit, Cantate dn̄o cāticū nouū, quia mirabilia fecit. p̄s.xcvij. Sextū mirabile est, quomō quilibet sumens & cōicās totum corpus xp̄i sumit, & sumens partem minimam sumit totū, sicut sumens totā hostiam. Ratio est, q̄a sicut totum uerbū loquētis est in una aure, & in qualibet tā magna, q̄ parua equaliter. Ita idē sacramentum continet totū xp̄m, & cōicās sumit ipsum totum equaliter. Hui⁹ figuram habemus Exo.xvj. de māna, ubi dicitur ꝙ plus colligens ī mane nō plus habebat q̄ qui minus collegerat, sed putrefiebat. Ita in hoc sacramento quilibet sumit corpus xp̄i equaliter, & si quis crederet in maiori quantitate pl⁹ inuenire, fieret putredo infidelitatis in aīa illius, ideo Eccl̄i.xj. Mirabilia opera altissimi soli⁹, & gloriosa & abscōsa & inuisa opera illius.i. sic nō uidēt̄ ad sensū, licet uisa sunt ī scriptura & natura scd'm intellectū. Ergo xp̄s instituendo hoc sacramentū fecit memoriā mirabiliū suorū, q̄a precesserāt similia in natura & in scriptura. Vn̄ dicit psalmista, Mirabilis ī altis dn̄s. Testimonia tua credibilia facta sunt nimis. Deo gratias.

De corpore Christi. Sermo. iiij.

EGo sum panis uiu⁹ qui de celo descendi. Ioan. vj. Qn̄ aliq̄s summe diligit & dilexit aliquē, si cōtingit ip̄m recedere ab eo consueuit sibi relinq̄re aliqd' donū in signū amoris, & causa est, ut habeat ei⁹ memoriā. xp̄s q̄ fuit, & est uer⁹ de⁹, & uer⁹ hō pr̄ & dn̄s nr̄, summe diligit & dilexit ap̄los, plusq̄ mr̄ filiū diligit, & hoc ip̄e ꝑfecte oñdit, q̄a ꝓ eis & ꝓ nobis mori uoluit, ꝙ est signū magne dilectionis. Autoritas. Maiorē hac dilectiōe nemo habet, q̄ ut aīam suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Io. xv. Et iō quādo debuit ab eis recedere ꝑ mortē, in die cene cōgregauit eos, & suū recessum nūciauit, & in eis donū maximū & p̄ciosum dimisit ī signū dilectionis. Et hoc ut haberēt memoriā ei⁹. Istud

autẽ donũ fuit corp⁹ suũ & sanguis suus p̃ciosus, quẽ accepit de v̾gine Maria. Et illud donũ excellẽtissimũ est, q̃a est uer⁹ de⁹ & uer⁹ hõ, & est memoriale passionis & mortis xp̃i. Nã altare signat crucẽ. Rõ est, q̃a sicut ĩ altari cõsecrat̃ sacramẽtal'r corpus & sanguis xp̃i, ita in cruce realiter immolabat̃. Calix signat sepulchrũ xp̃i, q̃a sicut in calice cõtinet̃ corp⁹ & sanguis xp̃i, ita in sepulchro corp⁹ xp̃i real'r cõtinebat̃. Per patinã intelligit̃ lapis q̃ positus fuit ad ostiũ monumẽti ad cooperiendum. Sic patina ad cooperiẽdũ calicẽ. Per corporale ĩ q̊ ponit̃ corpus xp̃i, intelligũt̃ linteamĩa in q̊b⁹ inuolutũ fuit corp⁹ xp̃i. Et iõ uere est memoriale. Vñ xp̃s dixit, Hec quotiẽscũq; feceritis ĩ mei memoriã facietis. Istud aũt donũ nobis dimissum debet esse nobis ualde charũ, q̃a ualde p̃ciosũ est. Et ut ipsum magis charũ habeamus, xp̃s de seipso dicit uerba proposita, Ego sum panis uiuus, qui de celo &c. In quibus v̾bis tria tanguntur.

Primum est sua conditio & proprietas, cum dicit, q̃a ego sum.

Secundum est sua magna uirtus & potestas, quia uiuus.

Tertium est sua origo & dignitas, q̃a de celo descendi. Io. vj.

Primũ est sua cõditio & p̃prietas, quia ego sum panis. Vbi sciẽdũ q̃ si v̾bũ illud simpliciter ĩtelligatur, nõ est uerũ, quia hostia cõsecrata nõ est panis corporalis, licet fuerit, q̃a forma panis recessit, licet accidentia panis. s. color, sapor, & odor remaneãt. De q̊ uide btm̃ Tho. iij. par. q. lxxv. ar. v. & vj. Sed uerũ est intelligẽdo sp̃ũaliter, q̃a hostia cõsecrata est panis & cib⁹ sp̃ũalis aĩe. In hoc aũt q̃ appellatur panis, recte ei⁹ cõditio sp̃ũalis importat̃. Nã corp⁹ Christi assimilat̃ pani q̃tũ ad cõpositionẽ, & q̃tũ ad effectũ. Quatuor ad cõpositionẽ panis req̃rũt̃, q̃a sicut scitis, panis cõponit̃ ex farina & aqua, & ex illis formatur in uase q̃dã panis q̃ sic format⁹ ĩ furno ponitur, & ibi uirtute ignis decoquitur, & sic efficitur cibus corporalis. Sic spiritualiter Christus fuit posit⁹ ex aqua & farina. i. ex aĩa & carne, & formatus fuit in uase. i. in utero uirginis Marie, & demũ posit⁹ fuit in forma crucis, & ibi decoctus fuit p̃ mortẽ uirtute ignis .i. uirtute amoris sp̃ũssc̃ti, quem ad gen⁹ humanũ habuit, q̃ significatur p̃ ignẽ, q̃a sicut ignis habet calefacere corpora, ita amor sp̃ũssc̃tĩ calefacit & incendit corda. In cui⁹ signũ sp̃ũssanct⁹ descendit in discipulos ĩ forma ignis. Secundo corpus xp̃i assimilat̃ pani, q̃tũ ad effectũ. Nã panis habet satiare corpus. Vñ nullus cib⁹ est q̃ tm̃ satiat hominem, & qui tantũ ãppetatur ab homine famescẽte sicut panis. Ita corp⁹ xp̃i habet satiare spiritualiter aĩas. Et hoc uobis sic declaro. Nam res dicitur satiata, qñ sic est plena, q̃ non plus tenere põt. Aĩa aũt nr̃a tante capacitatis est in desiderio, q̃d' nulla creatura põt eã satiare & implere nisi sol⁹ de⁹. Et hoc satis apparet. Nã si hõ haberet decem libras, desideraret habere centũ, & tandẽ totũ mũdũ, sicut patet de Alexandro rege. Sed de⁹ sol⁹ est ille, q̃ põt desideriũ nostrũ implere, quia in se cõtinet omnes perfectiones existentes & possibiles. Et hoc est quod dicit Aug. Animã dei capacẽ solus deus adimplere potest. Et psalmista dicit, Aĩam esurientẽ satiauit bonis. Sed in hoc sacramento cõtinetur uerus deus, quia in hostia consecrata continetur uerus deus q̃ creauit celum & terram, & iõ illud sacramẽtũ merito potest aĩam satiare. Vnde Dauid dicit in ps. cxlvij. Ex adipe frumenti satiat te. Secundum in hoc sacramento est sua uirtus & potestas, quia uiuus, ubi sciendũ q̃ iste panis spiritualis dicitur uiuus, quia dat uitam digne sumentibus, & conseruat ipsos in uita. Et non solum dat uitam sp̃ũalem, que est in p̃ñti p̃ gratiã, sed etiam dat uitam eternã, q̃ erit in futuro per gloriam. Vnde dicitur in euangelio, Qui manducat hunc panem uiuet in eternum. Ioan. vj. Et in hoc ostenditur huius sacramenti magna uirtus & potestas. Nam maius quod potest esse in hoc mũdo est uita. Sed triplex est uita, scilicet corporalis, sp̃ũalis, & eterna. Prima est bona. Secunda melior, Ter-

tia

tio optima. In hoc ergo ꝙ iste panis dat uitam precipue spiritualem & eternam eius magna uirtus ostēditur. Sed est aduertēdū ꝙ iste cibus non dat uitam nec conseruat, nisi sit bona dispositio ex parte recipientis. Ad quam dispositionē habendam tria requiruntur in recipiente.

Primum ꝙ recipiat eū cū magna puritate & innocentia.

Scd'm ꝙ recipiat eū cū magna charitate & beneuolentia.

Tertium ꝙ recipiat eū cū magna firmitate & patientia.

Vnde sciendū ꝙ nō est cōueniens ꝙ res preciosa & nobilis in loco immundo ponatur. Iste autem cibus spiritualis est res preciosa, quia est uerus deus, & est res mundissima, qa est speculum sine macula dei maiestatis. ideo uas & cor ī quo debet recipi, debet esse mūdissimū, quia in maleuolā aīam non introibit sapientia. Sap. j. In cuius signū anteq̄ Christ⁹ in cena corpus suum daret discipulis, lauit pedes eorum, ut sacerdos ante consecrationem lauat sibi digitos ad ostendendū ꝙ illi qui hoc sacramentum conficere uel recipere uolunt, debent esse mundi ab omni peccato, nō solum mortali, sed etiam ueniali, q̄tum est possibile, qa licet peccata uenialia non sint, nec efficiātur peccata mortalia, tñ hoc cauere debet sibi q̄tū pōt, qa sunt uie ad mortalia, quia consensus ad uenialia cito trāsit ad mortalia. Et ponitur exemplum, qa sunt q̄dam aīalia que habent uenas latas, & talia si uenenantur siue intoxicantur, cito moriuntur, qa uenenum p uenas latas cito transit ad cor. Sed alia sunt que habēt uenas strictas, & ista non sic cito moriuntur ex ueneno. Applica ad propositum &c. De ista autem puritate habemus figuram in Ioseph, qui mortuo xp̄o accepit eius corpus, & inuoluit panno mundo, & posuit in monumento nouo, & unxit myrrha & aloe. Ioseph interpretatur saluator, & significat quemlibet religiosum qui ordinem intrauit ut saluet aīam suā. Iste ergo si uult recipere uel conficere corp⁹ xp̄i, debet ipsum ponere in monumento nouo. s. corde puro & inuoluere pannis mundis. i. cogitationibus sanctis, & ungere ipsū myrrha & aloe. i. recipere cum cordis dolore & amaritudine, qđ significatur per myrrham que est amara, & aloe. i. cū cordis deuotione, & se indignū reputare ad tale sacramētum sumēdum, quia uere nullus dignus est. Vnde uere pōt dicere illud quod dicit Centurio, Dñe nō sum dignus ut intres sub tectum meū. Mat. viij. Nec mirū qa legitur de Ioanne baptista q erat in utero sanctificatus, & in heremo diu cōseruat⁹, & a xp̄o uocat⁹, & xp̄s uenit ad eū, & ab eo baptizat⁹ est, & tñ dicit euangelista ꝙ Ioannes non audebat tangere sanctū dei uerticē. sed clamabat cum tremore, sctifica me saluator. Si ergo Ioannes non reputabat se dignum tangere uerticē xp̄i cū esset talis & tantus, q̄to magis nos q sumus in comparatione ipsius magni pctōres nos indignos reputare debemus nō tm̄ ad tāgēdū uerticē, sed etiam ad recipiēdū eū integre? Btūs etiā Marc⁹ amputauit sibi pollicē ne promoueretur ad sacerdotiū, qa se indignum reputabat. Si ergo aliquis sentit aliquam immunditiā peccati in se, debet auferre. & sic accedere poterit. Autoritas. Aufert rubiginē de argento & egredietur uas purissimū Proue. xxv. Per argētum intelligitur aīa munda & clara, p rubiginem intelligitur peccatū. Aufert ergo rubiginē de aīa, & sic egredietur uas purissimū. i. aptum ad corpus xp̄i recipiendū. Scd'o requiritur ꝙ recipiat ipsum magna charitate & beneuolētia. i. cū magna dilectione dei & proximi. aľs non cōfert uitam nec cōfortat. Et hoc sic ostendo. Nā q̄tūcūq; panis materialis sumeretur, nihilomin⁹ uitam non daret nec conseruaret nisi corpore esset calor naturalis digerens. Ita est in proposito nisi charitas in corde sit que intelligitur per ignem & calorē que habet calefacere aīam. Vnde summe cauere debet ne cū ira uel odio uel alio peccato mortali corpus xp̄i sumat, quia grauissime peccat & magnam penam incurrit, quia mortem corporalem nonnunq̄ in-

incurrit sicut multoties legit. Et ut Gre. dicit hoc accideret. Quia angeli qui assistunt huic sacramento indigne recipientem interficerent, nisi diuina misericordia prohiberet. Incurrit etiam mortem spiritualem .i. separationem aīe a deo, qa grauissime peccat. Vñ dicit Greg. & etiam Aug. super illo uerbo, Quicũq; manducauerit panem uel biberit calicem domini indigne, reus erit corporis & sanguinis dñi. j. ad Cor. xj. Sic peccat ille q indigne sumit sicut Iudei q ipsum interfecerunt. Vnde scribitur de Iudeis, ꝙ si dñm glorie cognouissent, nũq̃ ipm crucifixissent. j. ad Cor. ij. Peccator autem peccans mortal'r & spiritualiter tali peccato occidit filium dei scienter q̃tum est de se, quia cām iterat ꝓpter quam mortuus est. Propter enim pctm̃ mortale incurrit quis etiam mortem eternam nisi peniteat. Legitur ꝙ mortuꝰ est Oza, qa tetigit arcam dei q̃ portabatur timēs ne caderet, & etiam Bethsamite mortui sũt, quia uiderunt arcam. Et assignant Iudei causam quare Oza mortuus est quãdo tetigit arcam, quia in illa nocte iacuerat cum uxore. Si ergo Oza mortuꝰ est qui fecit rē licitã, & tetigit arcã materialē & ligneam dei, & uolens adiuuare ne caderet, q̃tomagis moriuntur illi q faciendo rē illicitã nõ solũ tangunt, sed etiam in se recipiunt non arcam ligneam, sed corpꝰ xpi uerũ, nõ ut adiuuent ut Oza, sed ut deturpent. Et si Bethsamite mortui sunt qui uiderũt arcã, q̃tomagis qui recipiunt indigne corpus xpi uerũ? Tertio recipi debet cum magna stabilitate & firmitate & patientia. Vbi est sciendũ ꝙ non est conueniens ꝙ nobilis liquor in uase fragili & istabili ponatur propter periculũ. Iste cibus est hmõi, ergo &c. Sed debet poni in corde stabili & firmo per patiētiã. Autoritas. Erit quasi uas auri solidũ ornatũ omni lapide precioso. Eccli. l. Sic eñ debet esse cor recipiēs, qa debet esse uas auri solidũ. Aurũ eñ est metallũ stabile & firmũ, qa q̃ũcũq; percutitur non frangitur, sed continue dilatatur. Sic debet esse cor hominis recipiens, ꝙ non frangatur per impatientia[m]. Quod autē aurũ sit bonũ, dupl'r pba[tur]. Primo per ignē. Secũdo per lapidē. [Au]rũ eñ in fornace non corrumpitur, [sed] solidatur & firmatur. Sic aīa recipie[ns] est digna recipere quãdo per ignem [tri]bulationis non consumitur, nec per [la]pidem iniurie & uituperij destruitur, quando cor sic est factũ & dispositũ, [tunc] est uas solidũ. Sicut eñ uidetis anteq̃ uas ponatur ad mensam regis, multis [pres]sionibꝰ premitur. Sic anteq̃ aīa uiri [a]ponatur ad mensam regis eterni, oportet ꝙ multis fatigationibus & pressi[onibus] ponatur. De hoc habetis exemplum [o]mnium sanctorum q ad illam mensam non iuerunt nisi p multas tribulationes. Vnde in actibus apostolorũ dicitur, Per multas tribulationes oportet nos intra[re] regnũ dei. Act. xiiij. Debet etiã esse uas ornatum omni lapide precioso, i. [o]mnibus uirtutibus, & discurre sicut pla[cet] &c. Tertium est sua origo & dig[ni]tas, quia de celo descendit. Vbi est sc[ien]dum ꝙ q̃to res fit a meliori & subtiliori magistro, tanto uidetur excellentior & nobilior. Sed istud sacrm̃ fit a solo deo proprie, qa uirtute uerborum q̃ profert sacerdos cõficitur hoc sacrm̃. Vnde proprie sacerdos non facit hoc, sed deus, q[ui] hãc uirtutem dedit illis uerbis, ꝙ quotiescunq; sacerdos proferret illa uerba super materiam debitam intentione re[cta], ꝙ tale sacrm̃ cõficeretur. Vnde sicut medicus non sanat, sed ꝟtus herbe, [sic] etiã &c. Et in hoc ostēdit istius sacramen[ti] magna dignitas & excellētia: & hoc [no]tatur cum dicitur, qui de celo descen[dit] &c. Vnde non fit uirtute alicuiꝰ, sed uir[tu]te dei qui est in celo. Si autem uolu[mus] bene uidere uirtutem & excellentiam istius sacramenti, uideamus mirabilia que in ipso cõtinentur. Primũ est transsubstantiatio panis in carnē, & uini in sanguinem. Hoc autem non est impossibile deo. Ratio est, qa maius est ex nihilo aliquid facere q̃ unam naturam in aliã transsubstantiare. Primum facit deus, ergo &c. Nec mirũ uideat, si deꝰ hoc po[test]

quia

quia natura uidetur hoc posse, nam natu ra in homine existens cōuertit panem in carnem, & uinum in sanguinē. Naturaľr etiam de terra fit ferrū, & de cinere uitrum. Simile legitur de Anglia ī qua est mare, in quo si proijcias lignū cuiuscūq; figure conuertitur in lapidē. Si ergo natura tm̄ potest, multo magis deꝰ. Sed tm̄ uerū est ꝙ ista exempla deficiunt, qa natura conuertit unam creaturam in aliam & multo tēpore & per multas transmutationes. Deus autem conuertit creaturam in creaturā in instanti. Secundum mirabile quod in hoc sacramento continetur est ꝙ q̄tūcūq; panis transsubstantietur in corpus Christi nō crescit. Et certe hoc non est inconueniens, qa uidemꝰ quando aliquis reuelat secretum suum, isti nō augmentatur propter hoc secretum suum in eo. Tertium mirabile est ꝙ non decrescit nec minuitur cum milies sumatur. Exēplum de candela a qua sumitur ignis, & tm̄ non minuitur. Quartum mirabile est ꝙ sumitur ab immūdo & nō maculatur. Quintum mirabile est cū sit cibus uite ꝙ dat mortē indigne sumentibus. Exemplum de infirmo, cui si uinum & carnes dentur, dant mortem, & tm̄ uinum & carnes sunt cibus uite. Vn̄ dicit Greg. Sicut corporalis cibus cum uētrē inuenerit diuersis humoribus occupatū amplius & magis nocet, & nullum prestat auxilium. Ita cibus spiritualis si aliquē reperit malignitate repletum, non sui natura, sed sumentis uitio, nullū prestat effectum bonum, imo magis nocet. Sextum mirabile est qđ simul & semel est in diuersis hostijs. Exemplū de sono campane & uoce hominis. Septimū mirabile est quod hostia diuiditur & corpꝰ non laceratur, sed manet in qualibet parte integrū. Exemplū de speculo, in quo imago existens ad diuisionē speculi, nō diuiditur: sed in qualibet parte reseruať. Octauū mirabile est cū sit ita magnum, quomodo posset in tam parua hostia cōtineri. Exemplum de monte cum sit ita magnus, in parua pupilla oculi presentatur. Nonum mirabile est, quia ibi sunt accidentia sine subiecto &c. Ita exhortor uos omnes ut digne sumatis illud uenerabile sacramentum &c.

Dñica .j. post festum trinitatis. Ser .j.

HAbent Moysen & prophetas, audiant illos. Habeť uerbū istď textualiter Luce. xvj. & officiaľ ī euangelio hodierno. Sermo erit de sancto euāgelio, & habebimꝰ multas bonas doctrinas & speculationes intellectuales, & bonas instructiones morales. Sed prius presentemus uirgini Marie iocale quod ipsa ualde diligit. s. Aue Maria &c. Sanctum euangelium hodiernum declarat nobis quatuor multum necessaria ad sciendum pro nostro auisamento &c. Et sunt hec,

Mundanalis conuersatio.
Diuinalis retributio.
Infernalis dispositio.
Scripturalis confirmatio.

Ista autem quatuor sunt ualde necessaria ad sciendū. Primo mundanalis cōuersatio, ut ipsam spernamus. Secūdo diuinalis retributio, ut ipsam speremus uel desideremꝰ. Tertio īfernalis dispositio, ut ipsam uitemus. Quarto scripturalis confirmatio, ut per ipsam nos reformemus. De quarto autem ubi Christus cōfirmat scripturas sanctas dicit thema. Hn̄t Moysen & prophetas, audiant illos &c. Dico primo quod in sancto euangelio declaratur nobis mundanalis conuersatio, ut. s. ipsam spernamus. Que est mundana conuersatio? Dico ꝙ de seipsis nimis carnaľr curare in uanitatibus uestium, & delitias corporis querere, & non curare de necessitatibus proximi. Ecce quomodo ōnditur in principio euangelij cū dicitur, Homo quidam erat diues &c. usq;, Canes ueniebant & lingebant ulcera eius. Vestiebatur ad carnem de bysso. Byssus enim est tela multū delicata. Desuper autem induebatur purpura & auro pulcherrimo &c. Comedebat q̄tidie splēdide multiplici cibo, nunq̄ ieiunabat, de pauperibus non curabat. Erat mendicus quidā nomine Lazarus &c. Ecce cōuer-

ſatio mundanalis cõtra quã dicit ſcriptura, Nemo qđ ſuum eſt querat.ſ.tm̃, ſed quod alterius.j.Cor.x. Sed notãda ſunt hic duo ſecreta de quibus pauci ſe auiſant. Quando Chriſtus loquitur de diuite, non nominat ipſum, ſed dicit, Homo quidam erat diues. quãdo autẽ loquitur de paupere, nominat ipſum di. Erat quidam mendicus nomine Lazarus. Quare hoc? certũ eſt ꝙ diues hẽbat nomen, & xp̃s non nominãdo eũ dicit, Homo quidam, ac ſi non ſciret eiꝰ nomẽ, qđ tamẽ ſciebat bene, maxime qa uos uidetis qđ diuites sũt famoſi & ualde nominati. Si eñ querit, ubi moratur talis diues. oẽs ſciunt eum &c. ſecus de pauperibus hominibus. Diuites uero faciunt tm̃ bñ uel male, ꝙ faciunt ſe cognoſcere & nominare. iõ Dauid loquens de diuitibꝰ dicit, Tabernacula eorꝝ in ꝓgenie & ꝓgenie, uocauerũt nomina ſua in terris ſuis, ſed non in celis. p̃. xlviij. Cũ ergo diues iſte eſſet famoſus, quare xp̃s nominat eũ ſicut pauperem? Pro rñſione ſciendũ, qđ q̃diu perſona ꝑ bonam uitam eſt in gr̃a diuina, nomen eiꝰ eſt inſcriptum ĩ celo in cathedra q̃ ſibi corrñt ſcđm p̃ntem iuſtitiam, ut dicunt ſancti doctores. Autoritas xp̃i dicentis illis qui erant in gr̃a, Gaudete & exultate qđ nomina ueſtra ſcripta ſunt in celis. Lu.x. Scripta ſunt in celis. i. in cathedris celeſtibus. Per oppoſitum perſona que peccat & tenet malã uitam, uiuit in peccatis ſupbie uel pompe, & ſic de alijs, raditur nomen eius de celo, non de libro predeſtinationis diuine, quia in illo nullus ſcribitur de nouo nec raditur, ſed raditur de hoc ſecundũ p̃ntem inſtitiam. Ideo qñ Moyſes orabat ad dñm ꝓ peccato populi de uitulo aureo dixit, Obſecro dñe, peccauit populꝰ iſte peccatum maximũ, feceruntq; ſibi deos aureos. Aut dimitte eis hanc noxã, aut ſi nõ facis, dele me de libro tuo quẽ ſcripſiſti. Exo. xxxij. Cui rñdit dñs, Qui peccauerit mihi delebo eũ de libro meo. ibidem. Item Dauid de peccatoribus loquens dicebat, Deleantur de libro uiuẽtium, & cum iuſtis nõ ſcribantur. p̃s. lxviij. Et ſcribitur nomen eorũ in infer[no]. O qualis confuſio & uerecundia eſt [...] ac ſi papa hr̃et nomen alicuius ſimplic[is] ſacerdotis ĩ rotula, ut ꝓmoueret ipſu[m] ad ep̃atum uel cardinalatũ, & ꝓpter pe[c]catũ ſuũ papa deleret nomen ſuum, & ſcriberetur inter ſimplices ſcholares, [...] ſi rex haberet nomẽ alicuiꝰ ueſtrum [...] ptum ut faceret eũ baronẽ, comitẽ u[el] ducem, & propter culpam ueſtrã rex [de]leret nomen ueſtrum, & ipſum ſcribere[t] inter nomina raptorum. Maior cõfuſ[io] & uerecundia eſt incomparabiliter, qu[an]do deletur nomen de libro dei, & ſcri[bi]bitur in carceribus inferni. Auct. Hie[r.] xvij. Domine omnes qui te dereliqu[unt] ſcilicet peccando, confũdentur recede[n]tes a te in terra ſcribẽtur. ſ. in illa de q[ua] Iob. x. dicitur, Terrã miſerie & tenebra[r]rũ &c. Quia ergo iſte diues de quo loq[ui]tur euãgelium erat peccator & male u[i]te, xp̃s non inuenit nomen ſuũ in libr[o] predeſtinationis, ideo noluit xp̃s ipſu[m] ore ſuo nominare. Quod iſta ſit ratio p[a]tet per Dauid in perſona dei dicent[is] de diuitibus, Nõ cõgregabo cõuẽtic[ula] eorũ de ſanguinibus. i. pc̃tis. ſcđm illud, Libera me de ſanguinibus &c. nec memor ero nominũ eorũ ꝑ labia mea. Ecc[e] quomõ dicit clare. p̃s. xv. Eſſe diuitẽ [&] bono iuſto nõ eſt peccatũ. Sed eſſe diu[i]tẽ & male uite & impium hoc eſt pc̃tũ. Et de talibus dicit deus, Nõ cõgregabo cõuẽticula eorũ de ſanguinibus. Vnum cõuẽticulũ eſt diuitũ ſupborũ, uolentiũ hr̃e regimẽ ciuitatis &c. nõ intẽdentiũ ad onꝰ qđ recipiũt. Aliud eſt cõuenticulũ auarorꝝ uſurariorꝝ, ut habeãt omnes pecunias. Aliud luxurioſorum ducentiũ uxores iſto reſpectu ut &c. Aliud gulo[ſo]rũ, cõuiuia facientiũ, iſto reſpectu ut ex eis habeãt amicos &c. aliud iracundorũ & iuramenta ſibi facientium qđ mutuo ſe iuuabũt dicendo, Qui tanget uos, me tãget. De omnibus iſtis dicit, Non congregabo cõuenticula eorũ &c. ſ. in ce[lo] cum angelis & ſanctis, nec memor er[o] nominũ eorum per labia mea. Sed qu[ia] nomen pauperis Lazari erat inſcript[um]

in lib[ro]

in libro dei, ergo quia cum patientia recipiebat paupertatẽ sperans ditari in celo, nominauit ipsum, & fuit completa ꝓphetia Dauid dicentis, Animas pauperũ saluas faciet. Ex usuris & iniquitate redimet animas eorum, & honorabile nomẽ eorum coram illo. & loquitur de pauperibus. ps. lxxj. Nota animas pauperũ saluas faciet, si patienter sustinent paupertatẽ. Non debemus furrere, nec contra deũ indignari, sed sperantes in paradiso ditari. Ex usuris. s. quas modo soluunt redimet eos, qa nihil pñt hr̃e de diuitibus nisi cum usuris. Si petunt ab eis mutuo, nõ obtinent nisi cũ usura. si uolũt emere bladũ uel pãnũ &c. cũ usura emũt pluris. s. pp solutionis dilationẽ, & uendũt eis cum usura. Ex iniquitate. s. quam faciunt eis liberabit eos, quia non pñt obtinere iustitiam. Aduocati, & procuratores, & notarij q̃diu sentiũt in eis pecunias, protrahunt eos nimis. Postea dicunt eis cõueniatis cũ parte, qa malũ ius habetis. & q̃re nõ dixistis añ? Iõ ꝓ una die tu stabis mille milia ãnorũ ad portas paradisi, nec ĩtrabis. Dicit ergo qđ ex usuris & iniqtate redimet aĩas eorũ, & honorabile nomẽ eorꝝ corã illo. Qualis honor ac si rex uel papa nomĩaret & peteret de aliq̃ paupere. Scđm secretũ est ibi, cũ di. Canes ueniebãt & lingebãt ulcera ei. Qui sunt, & q̃ isti canes significant? dicit Greg. in homelia super isto euangelio di. allegorice, quod canes sunt qui habent officiũ predicandi. Ratio, iã scitis qđ dñs non mittit oues suas ad nemus nisi cũ canibꝰ ut custodiant oues a lupis. Ita ille qui dicit, Ego sum pastor bonus &c. Io. x. non dimittit oues suas sine custodibus. Custodes sunt p̃lati. Canes predicatores. Primi canes optime latrantes fuerũt apostoli, deinde martyres, doctores, & cõfessores, hodie omnes illi qui predicant & latrant contra lupos inferni, ne approximent ouibus xpi. Et nunquid hoc est magna dignitas? Ecce quid dicit Iob in persona xpi. Et ita exponit Greg. in moralibus. Nunc derident me iuniores tempore, quorum non dignabar p̃res ponere cũ canibus gregis mei. Iob. xxx. Nota nunc deridẽt me iuniores. s. Iudei, q̃ tũc deridebãt xp̃m dicẽdo, Vach q destruis tẽplũ dei. Alios saluos fecit &c. q̃rũ p̃res tres. s. p̃riarchas & ꝓphetas nõ dignabar ponere cũ canibꝰ gregis mei. Ita qđ maior est dignitas p̃dicatorũ q̃ ꝓphetarũ & p̃riarcharũ. Isti canes habẽt linguã medicinalẽ quãdo lingunt ulcera peccatorũ. Plaga & uulnus superbie q̃ in capite consistit, ligitur a predicatore, quando commendat & laudat uirtutem humilitatis, & quõ xp̃s saluator noster, & beata Maria fuerunt humiles, & q̃tũ eis placẽt humiles ꝑsone, caste, deuote, & beneuole. & sic de alijs. Et quomõ & qualiter supbia fuit initiũ totiꝰ mali, clausitq; ianuã paradisi. & sic de alijs pc̃tis & uirtutibus oppositis. Lĩgua canum medicinalis est, sed dentes sunt uenenosi, qñ in confessionibus petunt pecunias, tũc mordent bursam, & tunc mordẽt bona &c. Ecce q̃re dicit qđ canes lingebant ulcera eius, qa sic curãtur ulcera pc̃õꝝ. Ideo Dauid, Lĩgua canũ tuorũ ex inimicis ab ip̃o. p̃s. lxvij. Et est figura eclyptica, qa uerbum deficit. Lĩgua canũ tuorũ. i. predicatorꝝ, ex inimicis. i. pc̃tis sup. sanat, uel liberat, ab ipso. s. deo, qa predicatores solũ sunt instrumẽtũ. Greg. In uanũ laborat exterius lingua predicatoris, nisi fuerit interius gratia saluatoris. Dico secundo qđ oñditur diuinalis retributio, ut ipsam cosideremus, ibi, cũ dicitur, Factum est ut moreretur mendicus, usq;, Et sepultꝰ est in inferno. Ecce retributio diuinalis. Dicit magr̃ sñiaꝝ in. iiij. & etiam omnes doctores, qa doctrina est communis quod in corde terre sunt quatuor domus. Inferior est locus dãnatorũ. Secunda locꝰ puerorũ, in qua non est ignis nec demones, solum sunt ibi tenebere. i. carentia diuine uisionis. Non est ibi ignis immaterialis, sed ira dei dicitur ignis, scđm illud. Deut. xxxij. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usq; ad inferni nouissima. Talem iram uocat Aug. ignem.

In isto dñr pueri esse non baptizati, quia nunq̃ uidebunt deũ. Tertia dom⁹ est locus purgãdorũ, ubi est ignis ĩmaterialis, sed non sunt ibi demones. Ille ignis diuina uirtute purgat & cruciat aĩas. Quarta dom⁹ & superior est sinus perfectorũ, in quo erant sancti patres. Et dicebatur sinus Abrae ex securitate quam habebat de gloria, qa illud qđ in sinu hr̃ est in securitate uel ĩ securo. Etiam paradisus dicitur sinus Abrae. Auto. eccl'ie dicentis, Exaudi exaudi, ut aĩam meã ĩ sinu Abrae patriarche tui iubeas collocari. Dicit ergo. Factũ est ut moreretur mendic⁹ &c. Quia sicut nũc cõdigne penitentes quãdo moriuntur, aĩe eorum statim portantur in celum. Ita tunc ad sinũ Abrae. Diues autẽ sepultus est in inferno. Ecce ad literã retributio diuina. Autoritas. Ego dñs scrutans cor & probans renes, q̃ do unicuiq; iuxta uiam suam, & iuxta fructum adinuentionum suarum. Hiere. xvij. Nota duo secreta moralia. Primũ ibi, Factum est ut moreretur mendicus. Si attẽditis ĩ ordinatione uerboꝝ Christi, quando uoluit loqui de mũdana cõuersatione, prius fuit loquutus de diuite q̃ de paupere dicens, Homo quidã erat diues. Sed quãdo uoluit loqui de alio mũdo, & de misericordia, & retributiõe, primo fuit loquut⁹ de paupere, dicẽs, Factũ est autem ut &c. Dico q̄ hoc fecit xp̃s ad ostendũ cõtrariam conditionẽ diuitũ & paupeꝝ, quãtum ad uitã, & quantum ad mortẽ. In hoc mundo diuites sunt primi in honorib⁹ & dignitatibus, officijs, & locis, qa semper sedẽt in primo loco, in escis habendis & in omnibus. Pauperes aũt semp sunt ultimi. Sed in alio mũdo cõuertitur totũ. Quia pauperes sunt primi in honorib⁹ &c. diuites uero ultimi. Recte est de diuitibus sicut de falcone, & de gallina. Falco eñ q̃diu uiuit, ualde honoratur, potaẽ a dño in manu sua q̃ nollet portare filiũ suum, qa ducit eũ etiam ad ecclesiam, seruit sibi diligẽter, aliquoties etiã carnes crudas cum dentibus mordendo, ipsum in estate cũ aqua refrigerando, in hyeme autem dormit in camera dñi in loco eminentiori. Et si misera gallina modicum approximet camere ad comedẽdũ micas, statim expellitur, nec audet cameram intrare. Sed in morte conuertitur simpliciter, qa gallina cum magna honore portatur coram domino inter duas scutellas. Et si dicitur domino, Falco est mortuus, dicit; proijcitur in sterquilinio. Ita recte diues est ut falco, uiuit delicate &c. Et miser pauper ut gallina non audet domui diuitis appinquare, quia statim diceretur, Quid uult iste hõ? O latro est, debet esse foras. Ecce quare primo nominauit pauperem quando fuit loquut⁹ de alia uita. Et uerificatur illud quod ipsemet dominus dixit, Erunt nouissimi. s. pauperes q̃ in hoc mundo sunt nouissimi, primi, scilicet in paradiso. Et diuites qui ĩ hoc mũdo sunt primi, erunt nouissimi. s. in inferno. Et quando pauper moritur, eius aĩa portatur coram dño inter duas scutellas, scilicet gloriã aĩe quã habebit statim, & corporis quã habebit post iudiciũ. uel due scutelle sunt ĩmunitas de pena inferius & abundantia de gloria superius. Secundum secretum est ibi cum dicitur, Mortuus est diues & sepultus est in inferno. Certũ est q̄ corpus eius non fuit sepultum in inferno, sed aĩa, uidetur ergo ex hoc q̄ in inferno fuerit cemiterium & sepultura. Dico qđ sic. Sed auisetis uos ne ibi eligatis sepulturam. Aĩa sepelitur in inferno, sicut corpus honorabile sepelitur in hoc mundo. In cuius corporis sepultura sunt tres principales cerimonie. Prima quia aliquis amicus uel scutifer uadit ad ecclesiã ut sepultura aperiatur, & sacerdotes se preparent, & fit commotio a clericis, qa omnes uellẽt esse ĩ presentia. Idẽ fit de sepultura aĩe quãdo malus diues tendit ad mortẽ, diabolus q̃ eũ tẽtauit cognoscens naturaliter horã mortis, subito uadit ad infernũ ad rectorem. s. Luciferum dicens, quomodo talis religiosus, uel clericus, uel laicus tenuit malam uitã, & mõ est in articulo mortis, ideo nuncios & discipulos mittatis. Et fit ibi magna cõmotio, quilibet uellet uenire.

fire. Autoritas de quodam malo diuite Nabuchodonosor, & ita potestis intelligere de alijs. Infernus subtus te conturbatus est, in occursum aduentus tui suscitabit tibi gigantes. Esa. xiiij. Secunda est que seruatur in sepultura corporis, quia sicut sacerdotes cātando portant secum corpus precedente signo crucis, & parētes & amici cū fletibus sequuntur. Ita fit de aīa dānata, q̄ portatur a demonib⁹ nō cantando sed uociferādo confusibiliter, ac si esset porcus mactandus, precedente signo Luciferi scilicet circulo. Autoritas. In circuitu impij ambulant. Iō dicit scrip. Vir q errauerit a uia doctrine. s. pnia, in cetu gigātiū cōmorabitur. Prouer. xxj. Tertia conditio seu cerimonia que seruatur ī sepultura corporis est qa secūdū suū statū & conditionem datur sibi sepultura in ecclesia iuxta cornu altaris, uel in choro siue in ecclesia &c. Ita fit de anima damnata in inferno. Iam sunt ibi sepulchra certa pro superbis non plena terra, sed igne extinguibili. Aliud pro auaris plenū de metallis ignitis. Aliud luxuriosorū plenū de pice calida &c. & de alijs ad idē, de quibus Dauid, Sepulchra eorū, scilicet dānatorum, dom⁹ illorum ineternū. ps. xlviij. De nullo alio sepulchro pōt intelligi. Ideo amore dei in uestro testamento. s. in uita quā tenetis, attendatis ne illic eligatis sepulturā. In puncto enim quo eligitis malā uitā eligitis ibi sepulturam, & confirmatur per mortē. Dico tertio, ꝙ sanctum euangeliū declarat infernalē dispositionē, ut eā uitemus, ibi, Eleuans autem oculos &c. usq; nec inde huc transmeare. No. Eleuatis autem oculis &c. ꝙ anima habet oculos & etiam omnia membra, sed sunt spiritualia quemadmodum mēbra corporis sunt corporalia. Sed fortiora sunt mēbra anime. Nota cū dicitur, Pater Abraam, dicit glosa, uidetur ꝙ esset de gn̄e Abraā, & iudei ꝙ sic. qa etiā Abraā uocat eū filiū dicēs, Fili recordare &c. qa de bonis q̄ hō facit ī statu pc̄ī, de⁹ dat ī hoc mūdo retributionē. No. īter nos & uos chaos magnū, id est abyssus, firmatū est, ut hi q uolūt hinc transire ad uos nō possint, neq; inde huc transmeare. Nota ꝙ beati obiectaliter transeunt ad dānatos eorum penas uidendo, sed nō transeūt ad eos penaliter, etiā damnati transeunt obiectaliter ad beatos, sed non possunt transire per penitentiam actualē, nec uidēdo gloriam obiectalem. Nota duo secreta. Primū ibi, Eleuans autem oculos cum esset in tormentis. Ab isto textu sancti doctores extrahūt istā cōclusionem, ꝙ modo dānati uident saluatos & beatos, sed nō gaudent de tali uisione, imo augmentat eis penā. Vbi gratia. Sicut si famelicus uideret mensam escis plenā & non posset accedere, pena sibi augmentaretur. Ad practicam, cogita quando superbus damnatus eleuat oculos & uidet beatū Paulū q fuit superbus & persecutor ecclesie, dicit, O miser ille fuit supb⁹ plusq̄ ego, & tn̄ saluus est, qa conuersus fecit penitentiam, ita ego potuissem saluus fieri. Idem de auaro, quando uidet Mattheū. de q̄ dicit Beda ꝙ fuit raptor. Idē de luxuriosis, quando uident Mariā Magdalenā, & Mariam Egyptiacā, & sic de alijs. Autoritas. Videntes turbabūtur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperate salutis, gementes pre angustia spiritus &c. Sap. v. Et loquitur ad litteram de dānatis. Secundum secretum ibi de gutta aque quam petebat, que fuit sibi denegata. Mille & quadringenti. xxviij. anni sunt ꝙ petijt, & quolibet die & hora petit eam, & nunq̄ habuit nec habebit, & si ploraret sanguinem, ineternum non habebit. Ista gutta aque signat refrigeriū aliquod qd̄ dānati nō pn̄t habere. Ideo falsa est & erronea quedam glosa iuristarum, que dicit ꝙ dānati habēt refrigerium ex bonis que fiunt ꝓ eis, dando similitudinē de aliquo q portat onus magnū, ꝙ licet non deponat onus, tn̄ qn̄ datur sibi potus uel una parca uini, habet refrigeriū. Nō est ita de dānatis, qa nullū remediū hr̄e possunt. Autoritas. Mortuo homine impio nulla erit ultra spes. Prouer. xj. nec exeundi, nec remedium alicuius habendi. Imo qn̄ ꝓ eis fit aliqd̄

aliqd' bonũ, quando ipsi sciunt, augmentatur in eis pena, qa ĩ eis nõ ꝓficit, ut de captiuo cui mittitur precium redemptionis, & perditur in mari, quando ipse scit tristatur &c. Idem de damnatis. Iõ orãdo dicit ecclesia, Quia in inferno nulla est redẽptio, miserere mei & salua me. Dico quarto ꝙ sanctum euangelium declarat scripturalem confirmationem, cũ dicit thema, Hñt Moysen & prophetas .i. scripturas legales & prophetales. Hoc oñdit cum dicitur, Rogo ergo te pater ut mittas &c. usq; in finem. Videtur ꝙ ex charitate loqueretur, ne fratres sui damnarẽtur. Solutio. Non est uerum, sed ne eius pena augmentaretur, quia q̃to pl'es sunt damnati, tanto magis pena actualis eis augmentatur, sicut gloria actualis in beatis. Verbi gratia. Si titioni qui de se comburitur addantur alij titiones, magis cõburitur, & si plures, plus ardebit &c. Nota. Rñdit, hñt Moysen & prophetas, audiant illos. Nota ex hoc maiorem esse autoritatem sacre scripture, q̃ esset testimoniũ cuiuscũq; resurgentis. Ideo apl's, Licet nos aut angelus de celo euangelizet uobis aliud preterq̃ quod euangelizauim⁹ uobis, anathema sit. ad. Gal'.j. Unde apostoli, qui mortuos suscitabant, cũ testimonio sacre scripture tanquam firmiori suam doctrinã cõfirmabãt. Tradidi uobis in primis quod & accepi scd'm scripturas, dicebat apostol⁹.j. ad Cor'.xv. Propter hoc ĩ articulo resurrectionis dicitur. Et resurrexit tertia die scd'm scripturas. Ideo sequitur, Si Moysen & prophetas non audiunt, neq; si quis ex mortuis resurrexerit credent. Et nunqd xp̃s resuscitauit Lazarũ, qui narrauerat multa de alio mundo, ut dicit Aug. & tamen non credebant sibi. Imo dicit textus, qd' Iudei cogitauerunt ipsum interficere. Et apostoli & sancti suscitauerant multos, q etiam multa retulerunt & narrauerũt de alia uita. Ideo indubitanter credẽdum est testimonio scripture, uel scripturarũ sacrarũ, & determinationibus ul'is ecclesie. Et esset bonum uidere bibliã, qa contra antixp̃m cum alijs sententijs non poterimus arguere nec rñdere. Et mõ pauci curant de biblia, intantũ ꝙ iam uerificatur illud Hieronymi ad Paulinum, & habetur in prologo biblie capi.vj. Quicquid dixerint, hoc legem dei putãt. Nec scire dignãtur, qd prophete, quid apostoli senserit, sed ad suum sensum incõgrua aptãt testimonia, quasi grande sit & non uitiosissimum dicendi genus deprauare sententias, & ad uoluntatẽ suã sacram scripturam trahere repugnantem. Ideo dicebat Christus, Scrutamini scripturas in quibus putatis uos uitam eternam habere. Et ille sunt qui testimonium perhibent de me. Ioannes.v.

De eadem dominica. Sermo.ij.

IN domo patris mei habeo quinq; fratres. Luc. xvj. Pro declaratione hui' uerbi sciendum ꝙ tota uniuersitas creaturarũ tam celestiũ q̃ terrestriũ dicitur domus dei. Ratio, quia sicut in domo uel palatio regis superius sunt camere, inferius ꝟo est stabulum pro iumentis, & in fũdo terre inferius est carcer pro male factoribus. Ita etiã ĩ domo dei, superi⁹.s. in celo empyreo sunt camere.s. nouẽ ordines angelorum, ibi morantur amici xp̃i. Superius autem est xp̃s & uirgo Maria. Domus uero inferior ubi morantur bestie, & seruitores, & clientes, est iste mundus, q pro bestijs factus fuerat, sed ex peccato Ade de paradiso terrestri expulsi sumus hic exules. Carcer uero pro malefactoribus in corde terre est.s. infernus carcer perpetualis. Ecce ratio quare dicitur dom' dei, quia ipse ordinauit sua sapientia. Autoritas. Sapiẽtia edificauit sibi domum. & ad eius honorẽ & maiestatẽ excidit columnas septem. Prouer.ix. Nota, Excidit columnas septem.s. septem gradus creaturarum, in quibus fundatur mũdus quasi domus.s. terra cum iumentis, aqua cũ piscibus, aer cum uolucribus, ignis cum impressionibus, celum cũ planetis. Sexta est natura ãgelica, qa angeli sunt substantie pure spirituales. Septima uero natura humana. De ista domo dicebat Baruch,

nuch, O Israel q̃ magna est dom⁹ dei &c. Baruch.iij. de ista domo dicebat Christ⁹, In domo patris mei mansiones multe sunt. Io.xiiij. Nota mansiones multe.s. tres principales. Celum, & terra, & infernus, & in q̃libet istarũ sunt multe mãsiones. In celo nouẽ ordines.s. angeli, archãgeli &c. In terra multe ꝓuĩcie, regna, & communitates, & ciuitates, & uille. In inferno autem est sinus sanctorũ patrum, ubi nullus est modo, limbus puerorum, ubi non est ignis, nec demones, loc⁹ purgãdorũ.s. purgatorium, ubi est ignis, sed nõ demones, locus damnatorũ, ubi sunt damnati. patet ergo ꝙ totus mũdus dicitur dom⁹ dei. De ista domo dicit thema, In domo patris mei &c.i. intra domum patris mei habeo quĩq; fratres. Inuenio quod in hac domo sunt quinq; fraternitates diuersis rationibus.s.

Fraternitas humanalis, & ista uenit p naturam.

Fraternitas spiritualis, & ista uenit p gratiam.

Fraternitas demonialis, & ista uenit p culpam.

Fraternitas angelicalis, & ista uenit p amicitiam.

Fraternitas diuinalis, & ista uenit p misericordiam.

Ecce quare dicit thema, In domo patris mei &c. Dico primo ꝙ habemus in hoc mũdo fraternitatẽ humanalem q̃ uenit per naturam. Qui eñ ab eodem patre & ab eadem mr̃e sunt geniti, fratres sunt. Isto modo quotquot sumus in hoc mundo tam fideles q̃ infideles ab eodem patre.s. Adam, & ab eadẽ matre scilicet Eua sumus geniti. Ideo fratres possumus dici. In hoc singularitatem ostẽdit deus in hominib⁹ magis q̃ in angelis, quia deus a pricipio omnes angelos creauit simul, nec inter se hñt cõsanguinitatem parẽtalem nec fraternitatẽ naturalem. Non est sic in hominibus, quia a principio solum creauit deus masculum & feminã. Geñ. j. Masculum & feminam creauit eos, benedixitq; de⁹ illis, & ait, Crescite, & multiplicamini, & replete terram. Omnes ꝓcedimus ab ista radice. Ecce fraternitas naturalis. Sed diceret aliquis, & forte iã dicitis in corde uestro, ꝙ ex masculo & femina ꝓcedant homines, hoc non est singularis excellentia hominũ, qa etiam animalia bruta procedunt a masculo & femina, qa ab initio solum creauit deus masculũ & feminã de animalibus.s. leonẽ & leenã, equũ, & equã, bouẽ & uaccã, ex quibus omnes alij descendunt. Dico ꝙ uerum est, sed hoc fuit singulare in hominibus, qa ab uno supposito.s. Adã procedimus oẽs, qa de illo formauit Euam. Geñ.ij. non sic fuit de animalib⁹. Modo licet hoc sit certũ, tñ autoritas. Deus qui fecit mũdũ & oĩa que in eo sunt, fecit ex uno omne genus hominũ. Act.xvij. Moralr. Ex hoc, quia omnes sum⁹ ex uno patre, patet ꝙ debemus habere maiorẽ unitatẽ & pacẽ q̃ angeli uel bestie, tamẽ contingit & est oppositũ, qa angeli habent pacẽ, cũ tñ sunt tot, quia innumerabiles, ut dicit sanctus Tho.ĩ.j.par.q.l.ar.iij. qd' sicut corpora celestia excedunt ista inferiora in q̃titate cõtinua incõparabilr. Ita angeli excedũt ĩ quãtitate discreta oẽm numerũ creaturarũ inferiorũ, & tñ nũq̃ habẽt diuisionẽ nec guerram. Autoritas. Potestas & terror apud eũ est, qui facit cõcordiã in sublimib⁹ suis. Nũqd est numerus militũ eius? Iob.xxv. Bestie in deserto uiuũt in pace. Leones inter se pacẽ habẽt, Lupi & uulpes, & sic de alijs, & homines non possunt uiuere in pace in una uilla, nec in uno uico, nec monasterio &c. cõtra naturã faciunt, quia fratres inter se naturaliter pacẽ habent. Ideo legitur de Abraã & Loth, qui intãtũ abundabant qd' terra nõ poterat eos capere, ita ꝙ iam facta erant inter pastores eorũ iurgia, & iam Loth ibat totus turbatus, tunc dixit sibi Abraam, Ne queso sit iurgiũ inter me & te, & inter pastores meos & pastores tuos, fratres eñ sumus. Geñ. xiij. Dico secundo ꝙ secunda fraternitas est spiritualis, q̃ uenit per gratiã. Ista fraternitate solũ Christiani sunt fratres: Iudei uero uel alij infideles nihil attinent nobis. Omnes autem Christiani sunt fra-

tres eiusdẽ patris immediate.s.Iesu xp̃i. Nota ꝙ omnes sumus filij regis, & eiusdẽ m̃ris.s.cuius ecclesie. Deus habuit duas uxores. Prima fuit synagoga ex qua genuit Iudeos, sed dedit sibi libellũ repudij iuxta legẽ, que dixit, Si acceperit hõ uxorẽ & habuerit eã, & nõ inuenerit gratiam ante oculos eius ꝓpter aliquam feditatẽ, scribet libellũ repudij, & dabit in manu illi⁹, & dimittet eã de domo sua. Deute.xxiiij. Potius fuit prophetia q̃ mãdatum. Ista lege usus fuit deus inuẽta macula infidelitatis & minus credentie in synagoga, dedit sibi libellũ repudij. De hac prophetia ad literã, Hec dicit dñs deus tuus, Quis est hic liber repudij m̃ris uestre quo dimisi eam. Aut quis est creditor me⁹ cui uendidi uos? Ecce enim in iniquitatibus uestris uenditi estis, & in sceleribus uestris dimisi matrẽ uestram, qa ueni, & non erat uir, scilicet qui reciperet me, uocaui predicãdo.s.& non erat qui audiret. Esa.l. Deinde deus duxit aliã uxorẽ.s.sanctã ecclesiã, de cui⁹ utero.s.fonte baptismali generat filios & filias. Qui de alto mittit semẽ p os sacerdotis. Semẽ est ỽbũ dei.s.forma baptismi. Et post baptismũ põt dici, Natus est homo in mũdum. Et sicut uirgo cõcipit, & etiã ỽgo parit. Ecce qualiter nos xpiani habemus istã fraternitatem sp̃ualem. Ante baptismũ sumus filij Ade, sed post baptismum sumus filij Iesu xp̃i. Propter hoc dicit xp̃s xpianis, Omnes uos fratres estis. & patrem.s.generalẽ nolite uocare uobis super terrã, un⁹ enim est pater uester qui in celis est. Mat.xxiij. Nota. Oẽs uos fratres estis, quia de Adam estis filij &c. Ideo uenit quidam pauper ad regẽ Francie, dicens sibi ꝙ secum diuideret hereditatẽ, qa frater suus erat de eodem patre & matre.s.Adam & Eua, cui rex dedit unũ denariũ dicẽs ꝙ tot haberet fratres ex illo patre, ꝙ si cuilibet daret tãtũ, nihil sibi remaneret. Videte qualem charitatem dedit nobis pater, ut filij dei nominemur & simus.j.Io.iij. Moraliter habemus hic doctrinã ꝙ debemus cauere a iurgijs, guerris, & diuisionibus, & sicut spiritualiter sumus geniti, tenemur eti spiritualitér diligere omnes. Sunt multi qui dicũt, nõ nocerẽ ei, sed non dicerem sibi uerbũ, nõ possum sibi loqui, nec corde possum ipsum diligere. Nihil ualet hoc. Oportet si uultis salui fieri, ꝙ odiũ rancor, & mala uoluntas cordis expellatur, qa non est nisi uenenũ qd' aĩam occidit. Not. de quodã mercatore qui uenit ad magistrũ Vincentium dicens, Noueritis quod fui defraudatus a sartore tanta pecunie q̃titate, & fugit, propter quod odiui eũ intãtũ, ꝙ si possem eũ inuenire, cũ dentibus occiderẽ eũ. Et ista q̃dragesima fui cõfessus, & null⁹ cõfessor uoluit me absoluere. Dicũt qd' debeo sibi parcere. Pr̃ qd dicitis uos? Cui rñdit magr̃ Vincentius, Si nõ uultis sibi parcere, parcatis uobisipsi. Et ipse, Pr̃ hoc nõ ĩtelligo. Rñdit magr̃, Dicatis odiũ qd' habetis i corde cui nocet, illi uel uobis? Non illi, quia comedit, bibit, & delectat̃, sed uobis, qa aĩam uestrã occidit. Rñdit ille, Nunc cognosco ꝙ sit stultitia habere odiũ cõtra aliũ. Nunquid esset bona uindicta cõtra inimicũ bibere unam taceã potionũ uenenatarũ ut interficeret te? Idem est de odio. Propter hoc dicebat beatus Ioannes, Hoc mandatũ habem⁹ a deo, ut qui diligit deũ, diligat & fratrẽ suũ.j.Io.iiij. Dico tertio ꝙ tertia fraternitas est demonialis, & ista uenit per culpã & pc̃tũ, & ista est mala. Ab initio postq̃ deus creauit angelos, inter quos Lucifer erat maior, ut dicit Greg. ꝙ fuit nobilior & maior, qui respiciens inferius, uidit omnes creaturas dei, & ꝙ ipse esset alijs maior, habuit uanã gloriã, & eleuatis oculis cognouit supra se maiorem.s.deum, & uoluit ei equiparari, & hoc reuelauit omnibus angelis, & multi tanq̃ adulteri & periuri & infideles consenserunt sibi. Sed Michael contradixit, & Gabriel & Raphael, & alij boni. Tunc expulsi fuerunt de celo empyreo Lucifer & sui, dicente deo, Non habitabit in medio dom⁹ mee qui facit superbiam. Et ceciderunt de celo, & facti sunt demones. Ecce quid est demon, Angel⁹ qui ex pc̃tõ cecidit. Diabolus

bolus est ꝓpriũ nomẽ Luciferi. Hoc nomẽ sathanas, est nomẽ cõe demonũ. Lucifer a pricipio ducit uxorẽ clandestine scilicet inobedientiã, ex qua generauit & gñabit mille milia de filijs. Quis posset enumerare, quot angeli sibi consenserunt, & quotidie homines inobedientes in mundo? De eadem uxore generat filios qñ facit aliquẽ peccare & facere cõtra mandatum dei, talis est filius diaboli. Verbi gratia. quãdo ponit in corde tuo ut induaris sicut talis, uel ꝙ habeas officium uille &c. prouocando te ad suꝑbiã, & tu consentis sibi, facis contra mandatũ dei qui precepit tibi humilitatem. Idẽ de auaritia, idẽ de luxuria, idẽ de ira, & tu consentis, contra obedientiam facis, filius es diaboli. Talibus dicit xp̃s, Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris uestri uultis facere. Ioã. viij. iõ consequẽter demones filij diaboli habent fratres. Qui mollis est, id est negligens & dissolutus in opere suo, frater est sua opera dissipantis. i. demonis. Prouer. xviij. Cuius conditio est ꝙ si faciat aut det aliqd de genere bonorum, semper illud retorquet in malũ. Not. de illo heremita, cui demõ apparebat in forma boni ãgeli dicens, Surge ad laudandum deum. Et aliquoties portabat sibi lumẽ. Aliquãdo dicebat sibi, Talis nauis submersa est, ora pro animabus que sunt in purgatorio, & sic fia, intñ ꝙ ille firmiter credebat ipsum angelum bonum, quia non nisi bona sibi dicebat. Semel aũt ostendit sibi uisionẽ, qa uidebat celũ apertũ superius, & infernũ inferi⁹, dicẽdo sibi, Nisi efficiaris Iudeus, non poteris celũ intrare, imo ad infernum oportebit te descẽdere. Propter qđ ille fuit effectus Iudeus, & consequẽter damnatus fuit. Ecce qualiter dissipauit bona que prius fecerat. Idem de istis qui recurrunt ad demones, ut inueniant quod perdiderunt. Et si forte inueniant, tamen ex alia parte perdunt aĩam. Item ꝓ sanitate recuperanda recurrunt quidã ad demones, qđ faciẽdo perdunt aĩam. Ecce quare dicit, q mollis &c. Moralit. Dic cõtra diuinos & sortilegos, & cauea tis ne recurratis ad eos, sed ad Christum dñm. Propť hoc dicebat ꝓpheta: Vnusqs q; in omni fratre suo non habeat fiduciam, qa omnis frater supplantans supplãtabit. Hiere. ix. Dico quarto ꝙ est alia fraternitas. s. angelicalis, q̃ uenit per amicitiã. Quemadmodũ dicitur de duobus amicis simul stantibus, comedẽtib⁹, ambulãtibus &c. fratres sunt. Nunq̃ fuit tanta amicitia inter aliquos duos amicos sicut est sanctorũ angelorũ ad nos, ĩtm̃ ꝙ quãdo mulier debet parere, deus uocat unum angelum cui cõmittit illã creaturã. De quo angelus regratiatur deo, & statim descendit, & hominẽ in suã custodiam recipit. De qua materia uide S Tho. j. parte. q. cxiij. arti. v. Autori. p̃s. xc. Angelis suis mãdauit de te, ut custodiãt te in oĩb⁹ uijs tuis. Vñ dicit Hiero. Magna est dignitas aĩarũ, ut unaqueq; ab ortu natiuitatis habeat angelũ ad custodiã deputatũ, & nũq̃ dimittit creaturã usq; dũ morit. De hoc uide S. Tho. j. parte. q. cxiij. arti. vj. ubi dicit ꝙ angelus custos nunq̃ totalit dimittit hominẽ, sed ad aliqd interdũ eũ dimittit ꝑut. s. nõ impedit quin subdatur alicui tribulationi, uel etiã qn cadat in pctm̃ secundum ordinẽ diuinorũ iudiciorũ. Idem dicit in solutione ad tertiũ argumentum eiusdẽ. vj. ar. ꝙ angelus etsi interdũ derelinquat hominem loco, non tamẽ derelinquit eũ q̃tum ad effectũ custodie, qa etiã cũ est in celo, cognoscit quid circa hominẽ agatur, neq; indiget mora temporis ad motum localem, sed statim potest adesse. Mõ cogita quãdo facis aliquod pctm̃, quid dicit angelus, O proditor &c. Iõ Ber. Noli p̃sente angelo facere, ꝙ me p̃sente facere nõ auderes, qa nec furtũ nec luxuriã &c. De isto fratre dicit scriptura. Frater. s. homo qui adiuuatur a fratre. s. angelo, quasi ciuitas firma. Prouerb. xviij. Ciuitas eñ fortis & firma habet septem cõditiones. Prima ꝙ sit alta. Istã conditionem dat angelus custos, quia eleuat mẽtẽ ad deum, ad desiderandũ celestia. Reuersus est angelus qui loq̃batur in me, suscitauit me quasi uirum q suscitatur de somno suo. Zacha

Zacha.iiij. Secunda ꝙ sit murata. Hoc facit angelus quando inducit ad obseruantiam decē preceptorū. Dicantur breuiter decem precepta, q̄ muri sunt anime, turres sunt uirtutes. Tertia quod habeat fortalitia, & hoc per obseruantiā cōsiliorū euāgelij. Quarta ꝙ habeat fossatum. Hoc idē dat angelus quando inducit ad humilitatem uel ad cogitandum penas inferni. Quinta qd' habeat escas. Hanc cōditionē etiā dat angelus inducendo custoditum ad audiendū missas, sermones, cōfitēdū, & cōicandū &c. Sexta qd' habeat arma &c. Arma sunt orationes, ieiunia, eleemosyne, & opera penitētialia. Septima ꝙ habeat bellatores qui sunt opera mīe. Et quia ista septem habemus a bono angelo inductiue, ideo dicitur ciuitas firma. Moraliter instruimur, ut quilibet suo angelo faciat aliquam orationem. Sicut qlibet uestrum recipit aliquē sctm̄ uel sanctā in aduocatū, qui forte ex uestris peccatis modicū curat de uobis, ideo āgelo q cōtinue curat de uobis est facienda oratio quolibet mane & sero genibus flexis dicēdo, Angele qui meus s custos pietate superna, Me tibi commissum salua, defēde, guberna. Amē. Dico qd' quinta fraternitas est diuinalis, q̄ uenit per misericordiam. Et ista est oīb⁹ alijs melior, qa deus creator omniū factus est frater noster, in bn̄dicta incarnatione similis nobis factus. Caro enim & frater noster est. Geñ.xxxvij. Ideo dicit apostolus, Qui sanctificat. s. baptismū & penitētiā, & qui sanctificantur ex uno omnes. Propter quā causam non confunditur fratres eos uocare, dicēs, Nūciabo nomen tuū fratribus meis. ad Heb.ij. Iō sciens Salomon spiritu prophetie, ꝙ fili⁹ dei debebat incarnari, & nasci de muliere, & lactari, ac si iam ipsum uideret presentialiter, dicebat sibi, Quis mihi det te fratrē meū sugentē ubera matris mee, & inueniā te solū foris, & deosculer te, & iā me nemo despiciat. Apprehendam te, & ducam in domo matris mee, & in cubiculum genitricis mee &c. Cāti.viij. Iō apostolus, Quos preściuit, scilicet deus pater, & p̄destinauit cōformes fieri imaginis filij sui, ut sit ipse primogenitus in multis fratribus. ad Rō.viij. Moraliter faciamus, ꝙ sicut sum⁹ fratres Christi in hac uita, simus etiam fratres sui in gloria. Deo gratias.

In octaua corporis xp̄i, uel intra octauas. Sermo unicus.

Accipite & mādūcate hoc est corp⁹ meū &c. Verbū istud habetur textualiter. j. ad Cor. xj. & officiatur in epistola hodierna. Scitis hodie est octaua corporis xp̄i & sancta mater ecclesia facit totum officium ut in die. Ideo de isto sctō sacro altaris uolo uobis declarare aliquas magnas utilitates quas ex eo habemus, ad prouocādū corda uestra ad deuotionē. Sed primo salutetur uirgo Maria. Sāctū sacrificiū altaris dicitur eucharistia grece, ab eu, quod est bonum, & charis, gratia, quasi bona gratia, qa multas & innumerabiles gratias & utilitates habemus ex ipso sacramento, plus q̄ ab alijs sacramentis. Et amore uestri modo dicam quinq; utilitates principales.

Est eñ uiaticū spirituale.
Medicamentum uniuersale.
Sacrificium indulgentiale.
Sacramentum principale.
Societas celestialis.

In his ostenditur utilitas. Ideo dicit thema, Accipite & mādūcate, hoc est corpus meū &c. Dico primo quod eucharistia uel hostia consecrata est uiaticū spūale. Sic est quod nulla creatura uiuens ... sit corporalis siue spūalis, poterit diu durare in esse siue uiuere sine cibo. De creaturis corporalibus ratio est naturalis, quia calor consumit humidum radicale, ut dicunt physici. Sicut eñ aqua ad ignis calorē consumitur & deficit, ita est de humiditate corporis, in qua uita consistit, calore consumitur & deficit, nisi addatur humiditas, comedendo, bibendo, & cōtra ... in meridie magis appetimus cibum & potū, quia magis est calor interior ... exterior. Item de angelis qui sunt creaturae

tur & substātie pure spūales. Dico quod etiā nō pn̄t uiuere sine cibo. Ratio, quia nullus eorū habet uitam & durationem a se. Ideo de mensa dei, que est essentia diuina recipiunt escas, que non pn̄t dici nec cogitari, & de illis uiuunt. Aug. Dixit angel' Raphael Thobie, q uidebatur cū eis comedere & bibere corporali cibo, ne dimitteret eos in errore, Cum essem uobiscū per uolūtatē dei, uidebar quidē uobiscū manducare & bibere, sed ego cibo inuisibili, & potu qui ab hominib' uideri non pōt utor. Tho. xij. Fiat ergo ratio. Si creature pure corporales ut iumēta, & pure spirituales, ut angeli, indigent cibis ut dictum est, quid dicemus de homine qui habet utrūq;? Est em̄ corporalis q̄tū ad corpus, & spūalis q̄tū ad aīam, sīlis angelis. Ergo indiget duobus cibis. s. cibo corporali ad sustentationē corporis, & cibo spirituali ad sustentationem anime. Ideo statim postq̄ de' creauit Adam & Euam, prouidit eis de escis corporalib', dicēs eis, Ecce dedi uobis oēm herbā afferentem semen super terram, & uniuersa ligna. s. fructifera, que hn̄t in se metipsis sementē generis sui, ut sint uobis in escam. Gen̄. j. Ita ꝙ a principio & bene per mille quingentos annos post, solum comedebant fructus gentes, & bibebant aquam, & illa tunc dabant maiorem fortitudinem quā modo capones, galline, & uinū &c. Deīde post diluuiū, ꝙ multum deteriorauit arbores, plātas, & aquam, ita ꝙ perdiderunt magnā partē uirtutis, uidēs deus ꝙ fructus & aqua non esset cibus ad sustentandū naturam humanā, concessit licētiā comedēdi carnes & pisces, dicens, Oēs pisces maris manui uestre traditi sunt, & omne quod mouetur & uiuit erit uobis in cibū. Gen̄. ix. Et concessit licentiā bibēdi uinū. Et tunc Noe incepit exercere terrā, & plātauit uineam. Deinde uenit tēpus Moysi, in quo deus de cūctis mūdi populis elegerat Iudeos, de quo populo debebat nasci filius dei secundum humanitatem, & tūc de' restrinxit escas illi pp̄lo, ut patet Leu. xj. Precipiens eis, ne comederent animal qđ non ruminat, nec diuidit ungulā. Ideo non comedūt porcū, q̄a licet diuidat ungulam, non tn̄ ruminat. Idē de lepore. Itē de uolucribus precepit eis ne comederent aquilā, grifonē, falconē &c. Item de piscibus quod non comederent piscē, nisi haberet pēnulas &c. Ideo nō comedūt anguillā marinā &c. Sed quare deus precepit hoc Iudeis &c. Rn̄sio, quia de illo populo debebat nasci Messias, propter quod deus fecit ut fit cōiter de filio regis, quia eius nutrici dantur certe esce de consilio medicorum, non amore sui, sed filij regis, ut sit bene complexionatus. Et precipitur nutrici ut abstineat a ceteris cibis uel escis que sunt male cōplexionis. Ita fecit deus de gente Iudaica, de qua nasciturus erat filius regis. s. xp̄s, uoluit deus ut abstinerent a cibis uiscosis, & male complexionis. Sed ex quo filius regis iam non indiget nutrice ipsa, pōt comedere ad libitū quicquid uult & placet sibi. Ideo nos mō non abstinemus ab illis escis, q̄a omnis creatura dei bona, & nihil reijciendum qđ cum gratiarum actione percipitur. Sanctificatur enim per uerbū dei & orationē. j. ad Thimo. iiij. Ecce qualiter de' a principio usq; mō ꝓuidit nature humane de cibis corporalib' scd'm diuersa tēpora. Hoc totū dicit Dauid in quadam autoritate, Oculi omnium in te sperāt dn̄e, & tu das escā illorum. s. corporalē in tempore opportuno. ps. cxliij. Tamē non inuenietis ꝙ ante aduentū xp̄i deus dederit escā seu prouisionem spiritualē. Corpora em̄ erāt robusta, & anime erāt debiles intm̄ ꝙ oēs cadebant in infernū, q̄tūcūq; essent sctē, nō poterāt se tenere quin caderent illuc. De hoc Dauid, Quis est homo qui uiuet & non uidebit mortē. s. corporalē, eruet aīam suam de manu inferi? q. d. nullus. ps. lxxxviij. Quod autem iste defectus procederet propter defectū cibi spūalis, patet Dauid dicēte, Esuriētes. s. cibū spūalē, & sitiētes, anima eorū in ipsis defecit. ps. cvj. Sed uenit xp̄s fili' dei, qui ordinauit cibū spūalē ꝓ aīabus. s. hoc sanctū sacramētū euchari-

stie. Non credatis ꝙ ista esca sit corporalis, nec uadit in stomachũ ꝑ digestione, ut dicunt stulti Iudei ꝙ huiusmodi cib⁹ emittatur per secessum, sed est cibus spiritualis, qui ĩ stomacho anime in corpore humano positus. s. memoria, recipit digestionẽ igne deuotionis, & dat uitã aĩe antm̃ ꝙ qñ aĩa exit a corpore, nisi peccata impediant, secũ aĩam ducit ad celũ. Iõ dicit sanctus Tho. in. iij. parte, ꝙ puer unius diei etiam baptizat⁹ nõ põt habere paradisum nisi cõicet. De hoc uide sanctũ Tho. iij. parte. q. lxiiij. ar. iij. quo querit, Vtrũ sacr̃m eucharistie sit de necessitate salutis. O diceretis uos, & quomodo posset cõicare? Mõ audite pulchram speculationẽ, quãdo uos comeditis, solũ unũ mẽbrũ. s. os comedit, & tñ ex illo cibo omnia membra refocillantur & fortificãtur, manus ad operãdũ, pedes ad ambulãdũ, oculi ad uidẽdũ, aures ad audiẽdũ, & sic de alijs partibus tam interioribus q̃ exterioribus. Ita tota uniuersalis ecclesia est unum corpus. Cuius caput est xp̃s, oculi doctores, aures iudices & cõfessores, os sacerdotes, manus milites qui habent defendere, uenter ciues & mercatores, tibie mechanici, pedes qui terrã tangũt sunt agricultores. Sicut eñ in uno corpore multa membra habem⁹, omnia aũt mẽbra nõ eũdẽ actũ habent, ita multi unum corpus sumus in xp̃o. ad Ro. xij. Et sicut os comedit pro omnib⁹ membris, ita sacerdos ꝑ omnibus xp̃ianis spũaliter. Sed oportet ad minus ꝙ quilibet semel in anno cõicet sacramentaliter de adultis. s. ul'. xij. annorum, & supra. Et quando pueri baptizantur, efficiũtur membra corporis ecclesie. iõ pro coĩcatis habentur. Moraliter. Cogitate quod pctm̃ est nolle cõmunicare. Si pueri ĩnocentes non pñt saluari sine cõione, quid erit de magnis? Ideo multi damnantur, qa nõ cõicant ĩ paschate. Qui in hoc mũdo nõ uult xp̃m recipere cõicãdo, nũq̃ a xp̃o recipietur in celo. Aut. Amen, id est secure, Amẽ. i. uere dico uobis, nisi manducaueritis carnẽ filij hominis, & biberitis eius sanguinẽ, nõ habebitis uitam in uobis &c. Io. vj. Non habebitis uitã [...] tie in hoc mundo, nec gr̃ie in alio. [...] scd'o ꝙ hoc sacramẽtũ sanctũ est [...] na uniuersalis, nõ solũ cib⁹ est, [...] medicina. Pro cuius declaratione [...] dũ qd' omnes infirmitates corp[...] anime ex cibo ueniunt. s. Ade & Eu[...] firmitates corporis sunt sicut febres, [...] lores &c. Infirmitates aĩe sunt pro[...] ad malũ, & difficultas ad bonũ, male [...] gitationes, mala desideria & pctã o[...] sta uenerũt ex comestione cibi u[...] aĩs nullus fuisset infirmus, nec in cor[...] re nec in anima. Iste cib⁹ fuit porta [...] malorũ. Ideo dicit', Mala mali malo, [...] la contulit oĩa malo. Mala, id est Eua, [...] li. i. Ade, malo. i. pomo, cõtulit oĩa ma[...] malo. i. mundo. O dixit xp̃s, Si tm̃ [...] facere diabolus, quod de fructu du[...] malũ, ego ostendam sapiẽtiã meã. Er[...] dinauit quod de fructu faceret medi[...] nã, uñ ueniret oẽ bonũ. Et fecit se fru[...] in arbore uite. s. uirginis Marie, cui [...] tur, Benedictus fructus uentris tui. [...] de hoc cantat eccl'ia, Hoc opus no[...] salutis ordo &c. Cõstruitur sic: Ordo [...] lutis nostre poscebat hoc opus, ut [...] sapientia Christi, artẽ. s. diaboli mult[...] mis proditoris falleret, & medelã, [...] medicinã, ferret inde. s. ex fructu, unde [...] stis leserat. Ideo ista benedicta medici[...] dat sanitatem aĩabus illorum qui deu[...] cõicãt. Primo dat sanitatẽ in intelle[...] contra errores & falsas opiniones [...] In uolũtate contra mala desideria. In [...] moria cõtra obliuiones beneficior[...] uel contra desideriũ uindicte. Dat [...] sanitatẽ ori ad uitãdũ mẽdacia, falsa [...] menta &c. Manibus ad uitandum fur[...] usuras, tact⁹ &c. Gutturi cõtra excess[...] cibi & potus, & generaliter oĩbus mem[...] bris. Item curat ĩfirmitates corporis. N[...] si infirm⁹ cõicat deuote, & sanitas co[...] ris non sit nociua anime, hoc sacramẽt[...] tum dabit sibi sanitatẽ, aĩs non debet [...] petere sanitatem. Altissimus creauit [...] terra medicinã, & uir prudens nõ a[...] rebit eam. Nonne a ligno indulcata [...] aqua amara? Ad agnitionem hominum uirtus

ciebus illorum. Et dedit &c. Eccl. xxxviij. Ho. altissimus de terra. s. corporis sui, quod formatū in utero uirginali de terra ab Adā descēdēte, & uir sapiens non abhorrebit eā. Alique medicine dāt fastidiū & abhominationē, ut pillule. Sed prudens medicus cooperit ne uideatur color, nec sentiatur sapor, & sic infirmus recipit, ita fecit xp̃s. Comedere enī carnes hominis ualde abhominabile est. Iõ cooperuit in hostia ne uideatur &c. ita dicit altissimus &c. De hoc uide S. Tho. iij. p. q. lxxv. ar. v. ubi dicit ꝙ sensu itē apparet factā cōsecratione omnia accidentia panis & uini remanere, ꝙ quidē rōnabiliter fit. Et dat ibi tres rationes, quarū prima iam dicta est. Quia non est con suetum hominibus, sed horribile est carnem hominis comedere & sanguinē bibere, proponūtur nobis caro & sanguis sub speciebus illorum q̃ frequētius in usum hominis ueniunt. s. panis & uini. Alias duas rōnes ad idē. s. Tho. ubi. s̃. ponit, quas uidere poteris. Moraliter iam scitis quod qui debet recipere purgationē, prius facit dietā & preparatorium cum syrupo. Ita qui debet cōicare primo confiteat, & seruet dietā sibi datā a medico aīe. Deinde recipiat syrupū dulcē, q̃ sunt deuote orationes. Dulce esset militi ꝙ qñcunq; uellet, loqui posset regi uel pape. De syrupo autem recipiuntur tria coclearia cum aqua calida mane & sero. Ita debet esse certus numerus de Pater nr̃, & Aue Ma. &c. Aqua calida sunt lachrymę si deus dat lachrymas. Et post recipit purgatio. i. corp⁹ xp̃i. Quid hoc efficaci⁹ facio q̃ purgant pc̃tā, augent ỽtutes, & mens omnium spūaliū abūdātia īpinguatur? Dico tertio ꝙ est sacrificiū indulgentiale, nō solū sacerdoti celebrāti, sed etiam omnibus missam deuote audientibus. hoc declaratur sic. Inuenio quod xp̃s in uita sua dixit duas missas, unam secrete & aliā solēniter in pontificalib⁹ cū ministris. Secrete celebrauit Fer. v. in cena dñi p̃ntib⁹ ap̃lis, tūc eñ ordinauit sacrificiū hoc & cōicauit se. De quo uide S. Tho. iij. par. q. lxxxvj. ar. j. & etiā cōicauit ap̃los di. Accipite & comedite, hoc est corpus meum, quod pro uobis. s. celebrātibus, & pro multis. s. missam audientib⁹ tradetur in remissionē pc̃tōrū, Mat. xxvj. Patet quõ ī missa secreta datur remissio pc̃tōꝝ. Secundā missam celebrauit solenniter in pōtificalib⁹ in die ueneris sc̃tā. Altare fuit crux, mitra fuit corona spinarū, anuli in manibus fuerunt claui, sandalia in pedibus claui, casula rubea de sanguine suo, baculus lancea, diaconus latro a dextris, subdiacon⁹ latro a sinistris, acoliti uirgo Maria & Ioannes euangelista. Ideo quando prelatus dicit missam solēniter totidē cōicat & sanctificat seipsum. Ecce qualiter dixit missam solennē, q̃a missam dicere nihil alid̃ est q̃ corpus xp̃i sacrificare. Et in missa solenniter dātur indulgētie, & remittuntur pc̃tā deuote audiētibus, q̃a dicit Lucas, Omnis turba eorū qui simul aderant ad spectaculum istud, & uidebant que fiebant percutientes pectora sua reuertebantur. Lu. xxiij. Ideo dicit propheta Dauid in p̃o, Deus deorum dñs locutus est, Audi popule me⁹, & loquar Israel, & testificabor tibi deus tu⁹, sed per incarnationem est noster ego sum. Non in sacrificijs tuis arguam te. s. de peccatis. Rō. Holocausta autē tua in conspectu meo sunt semp. ps. xlix. Moral̃r. Ergo est missa audiēda deuote, in quolibet die festo & dñico, que deuote auditur seruatis quatuor cōditionib⁹. Prima ꝙ missa audiatur ieiuno stomacho. Rō, quia q̃ habet loqui regi &c. Secunda ꝙ sitis in confessione que pro uobis fit. Iõ pulsantur cāpane &c. Tertia ꝙ audiatis missam cū silētio. Quarta ꝙ audiatur missa completa. Dico quarto qd̃ est sacramētū principale. Septē sunt sacramenta ecclesie. Primum est baptism⁹. Scd̃s est cōfirmatio. Tertiū penitentia. Quartū eucharistia. Quintum ordines. Sextū matrimonium. Septimum extrema unctio, & nō sunt plura. De oībus aūt sacramētū eucharistie est principale triplici ratiōe. Prima, q̃a alia sacramenta cōtinēt xp̃m solū figuraliter, & in alijs sacramentis continetur quedā uirtus in

strumentalis participata a xp̄o, sed istud cōtinet xp̄m realiter ut erat in utero uirginis & ut est in celo, in alijs aūt figuraliter. Vere tu es deus abscōdit⁹ de⁹ Israel saluator. Esa.xlv. De hoc uide S. Tho. in. iij. par. q. lxv. ar. iij. quo querit utrū sacramentum eucharistie sit potissimū inter sacramenta. Vbi rn̄det ꝙ simpl̄r loquendo sacramētū eucharistie est potissimū ĩter alia sacramēta. Primam rationem iā tactā ibi ponit &c. Scd̄a quia alia sacramenta exhibent̄ exteri⁹ per auditū & tactum, sed hoc interius recipitur per gustum. Amē amē dico uobis nisi māducaueritis. Ioā.vj. Tertia ꝙ hoc sacramentū dat uirtutem alijs. Hoc declaratur in celo, ĩ quo sunt septē planete, primo Luna, secūdo Mercurius, tertio Venus, quarto Sol, qnto Mars, sexto Iupit̄, septimo Saturnus. Et sicut Sol cōsistit in medio, qa in quarto loco, & dat uirtutē & claritatē alijs planetis, ita sacramentū eucharistie in quarto loco computatur a quo alia sacramenta recipiūt claritatem & ꝟtutē, & ipsum nihil recipit ab alijs. Ideo Dauid, Thron⁹ eius sicut Sol in cōspectu meo. p̄s. lxxxviij. Moral̄r instruimur hic, ꝙ sicut xp̄s cōicat uirtutē alijs sacramentis, ita & nos de bonis nostris debem⁹ libere cōicare indigētib⁹ per eleemosynas, uel mutuando sine usura. Tales nunquā ueniūt ad paupertatē. Dauid, Iunior fui, etem̄ senui, & non uidi iustū derelictū, nec semen eius querēs panem. p̄s. xxxvj. Propt̄ hoc dicebat xp̄s, Estote misericordes sicut pr̄ ur̄ misericors est. Lu. vj. Dico quinto quod est societas celestialis. Tres magnas difficultates habet anima ascendendi, & intrandi in celum. Prima est hic, scd̄a in aere, tertia in ianua celi. Sed cōtra ista eucharistia est tuta ac ꝟtuosa societas aīarū. Pr̄ia ergo difficultas est hic in exitu aīe a corpore, ubi ueniūt demones aīam expectātes q̄tūcūq; persona fuerit ſāſcta. Virgo Maria ꝓ singulari gr̄a obtinuit ne ad eā uenirent demones. Et multi credūt ascendere q̄ capiūt̄ a demonib⁹, ꝓpt̄ hoc dat̄ cōio ĩfirmis, & dat̄ uiaticum. & tunc demones sentientes xp̄i pn̄tiam, fugiunt. Secunda difficultas [...] periculū est in aere, ubi remansit mag[...] multitudo demonum. Sunt ibi ut ato[...] in radio solis, qui custodiunt passu[...] multi euadunt primū periculū, qui ca[...]tur in scd̄o, ut fuit reuelatū bt̄o Anto[...]nio. Sed qn̄ ꝑsona cōicauit, demones [fu]giunt ex xp̄i presentia, & transit. Te[rtia] difficultas est apud sc̄tōs ianitores c[eli] qa nisi cōicauerit ĩ paschate, & etiā i[n in]firmitate, si habuit opportunitatē, q[...] excusatur, clauditur sibi ianua. Cū di[cat] xp̄s, quia non recepisti me, nec ego r[eci]piam te. Amen dico tibi, non ĩtrabis h[...] Si autem communicauit, recipitur c[um] magno honore. De hoc aut̄. & ꝓphe[ta] Dauid, Exurgat deus & dissipentur ini[...]mici eius, & fugiant qui oderunt eum [a] facie eius. q̄tū ad primū. Sicut deficit f[u]mus, ita deficiant, sicut fluit cera a fa[cie] ignis, sic pereant peccatores a facie e[ius] quo ad secundum. Et iusti epulentur [&] exultent in conspectu dei, & delecte[n]tur in letitia. quo ad tertium. p̄s. lxvij. Erg[o] accipite & manducate, hoc est, &c.

Dn̄ica. ij. post trinitatem. Sermo.[...]

DOmine factū est ut im[...]perasti. Luce. xiiij. Sermo [...] erit de sancto euāgelio [...]ius dn̄ice, & habebim⁹ [...]tas bonas speculatiōes [...] In presēti sermone cogitaui tenere [...]dum edificatoris siue magistrorum d[...]mus. Qui primo ponunt fundament[um] firmum & forte, deinde superedi[ficant] edificium siue cameras ad quiescē[dum] ita intendo facere fundamentum firm[um] & forte, & quod ponam erit sanctū euāgelium firmius celo & terra. de quo xp̄[s] Celum & terra transibunt, uerba aute[m] mea non transibunt Lu. xxj. Quo po[sito] edificabo cameras. i. aliquas consolationes. Dicatur historia euangelij. De isto fundamento apostolus dicit. Fundame[n]tum aliud nemo potest ponere prete[r] [id] quod positum est, quod est Christus Iesus. Glo. i. fides Iesu xp̄i. j. ad Cor. iij. Su[per] hoc fundamentum uolo nunc edificare quatuor cameras, que sunt,

Largitas

largitas gloriosa.
Charitas gratiosa.
Equitas rigorosa.
Pietas copiosa.
Quibus edificatis potero dicere, Dñe factum est ut imperasti. Prima camera est largitas gloriosa. Ista edificatur in isto angulo fundamenti cum dicitur, Homo quidam fecit cenã magnam, & uocauit multos. Ista camera habet quatuor angulos secundum ꝙ quatuor sunt uidenda. Primo quis est iste homo, secũdo q̃ est ista cena, tertio q̃re dicit magnã, q̃rto q sunt uocati ad istã cenã. Quãtũ ad primũ, iste due dictiões, hõ qdã, signãt duas xp̃i substãtias. Quidã, q̃ est dictio ĩfinita, illumĩata signat xp̃i diuinitatẽ ĩdeterminatã, sine principio & fine fine infinitã. De q̃ uide sctm̃ Tho. j. par. q. vij. ar. j. Homo, que est dictio finita & determinata, signat Christi humanitatem finitã & determinatã. Cum ergo dicitur homo quidam. i. homo de⁹. De isto homine Hier. xvij. secũdũ interpretationẽ. lxx. Hõ est, & qs cognoscet? biblia nr̃a habet. Prauũ est cor hominis & inscrutabile, quis cognoscet illud? De secũdo. Ista cena quam homo Christus parauit est gloria celestis, scd'm quod sancti doctores exponunt. Sed est hic questio quare dicitur cena & nõ prãdiũ? Rñdeo, quia datur in fine diei huius uite. Cũ dederit dilectis suis somnũ. Ecce hereditas dñi. inqt p̃s. cxxvj. De tertio dicitur magna, quia xp̃s suis seruitorib⁹ dat prandium debile, sed dat bonam cenam. Oppositum facit diabol⁹, qa illis q sibi seruiũt in pc̃tis dat bonũ prandium in hoc mundo q̃tum deus permittit. s. diuitias & honores, dignitates & officia, & delitias. Sed post dat eis malam cenã in inferno, ut patet de diuite epulone, qui quotidie epulabatur splendide, sed in inferno habuit & habet malam cenam, qa guttã aque quã petebat nõ obtinuit nec obtinebit unq̃. Sed xps in hoc mũdo dat suis seruitoribus debile prãdium, uult ꝙ abstineant a nimio' cibo, potu, dormitione, risu, & a multis delectationibus, honorib⁹, diuitijs, & ꝙ uiuãt in penitentia dicens, Penitẽtiã agite, sed in alio mũdo dat eis optimã cenã, ut patet de Lazaro mẽdico q habuit malũ prãdiũ hic. Sed de alio mũdo dicit euãgeliũ, Factũ est ut moreretur mẽdicus, & portaretur ab angelis in sinũ Abrae. Lu. xvj. Vbi comedit semper in mensa dei de eisdem escis. Beatus q mãducat panem in regno dei. Lu. xiiij. De quarto qui sunt uocati ad istam cenam, quia dicit ꝙ uocauit multos, sed non nominat eos. Dico ꝙ oẽs nationes mũdi uocate sunt. Primo Iudei p xp̃m, q personaliter descendit indutus carne humana & ibat de loco in locum inuitando Iudeos. Si dictũ fuisset sibi, Dñe quare uenistis? Rñdisset, ad inuitandum Iudeos &c. & miseri Iudei noluerunt uenire. Deinde per ap̃los inuitauit omnes nationes. Dauid, In omnem terram exiuit sonus eorũ, & in fi. &c. Etiã hodie inuitantur ab illis q p̃dicant, qa nuncij dei sunt ad inuitãdũ gẽtes & hoĩes. Ecce q̃re dicit, & uocauit m̃ltos tã p se q̃ p alios. Iõ dicebat xp̃s qñ inuitabat, Venite ad me oẽs q laboratis & onerati estis, & ego reficiã uos. Mat. xj. Moraliter xp̃s oẽs gẽtes inuitat dicens, Venite ad me oẽs, &c. Modo cogitate si in capite huius eccl̃ie esset un⁹ magnus dñs cum mẽsa parata, & de omnibus cibis ornata, & inuitaret uos dicens, Venite ad me omnes & ego reficiã uos. Ad aliã partem esset alius hõ cũ ense euaginato dicens, Venite ad me omnes & ego interficiã uos. Et ad aliam partem ali⁹ cum tacea ueneno plena di. Venite & ego ĩficiam uos. Ad quem iretis? nũqd ad primũ? qa stultus esset q ad alios iret. Isti quatuor nos inuitant. Qui tenet mensam paratã est xp̃s dicẽs, Venite ad me & ego reficiam uos. Alius econtra cũ ense pc̃ti est diabol⁹ dicẽs. Venite ad me &c. & ego occidã uos de isto gladio. Eccl̃i. xxj. Quasi romphea bis acuta omnis iniquitas. Terti⁹ est caro cũ potionibus mortiferis & uenenatis di. Venite ad me & ego inficiam uos. Inuitat enim ad luxuriam que uidetur dulcis, sed infra est uenenum peccati. Quartus est mundus di. Venite & ego decipiam uos,

recte ut piscator cũ esca auaricie coopit
hamũ usure &c. sunt & multi stulti q di-
misso xpo uadũt ad diabolũ. Alij ad car-
nẽ, ut luxuriosi. Alij ad mundũ, ut auari,
& pauci sunt qui uadũt ad xp̃m. Ideo a-
lijs dimissis uadam⁹ ad xp̃m dulciter nos
inuitantem. Duplici ẽm passu ueniemus
ad eũ. s. credendo & obediẽdo. Ecce pri-
ma camera edificata de largitate glorio-
sa, quiescatis hic. Secunda camera est de
charitate gratiosa, & edificatur sup hoc
fundamẽtũ, misit seruũ suũ hora cene di
cere ĩuitatis ut uenirẽt, qa iã parata sunt
oĩa. Quatuor angulos habet hec came-
ra, secundum qđ quatuor sunt uidẽda.

Primo quis est iste seruus.
Secundo que est hora cene.
Tertio quomodo parata sunt omnia.
Quarto quõ nos debemus preparare ad eundum.

De primo. Seruus qui mittitur est magi-
ster Vincentius. Dicatur de reuelatione
facta sibi a xp̃o &c. Vel seruus est qlibet
predicator tenens uitam apostolicã. De
qua Mat. xix. Ecce nos reliquimus oĩa &
secuti sum⁹ te. Qui istã uitã seruat, seru⁹
est xp̃i inuitans gẽtes ad cenã gl̃ie. Et po
test dicere, In ueritate misit me dñs ad
uos, ut loquerer in aurib⁹ uestris omnia
uerba hec. Hiere. xxvj. Gregorius in ho-
melia hodierna exposuit dicẽs, Nunci⁹
iste ordo p̃dicatorꝝ est. De secũdo. Hora
cene est finis huius mundi de ꝓpinquo.
Licet ẽm nesciantᷓ dies, hebdomada, mẽ
sis, uel annus determinate, tamen possu-
mus dicere, erit cito & multũ breuiter.
Nota ad hoc rationem euidentẽ de ho-
mine sene centum annorum uel pluriũ,
qui nõ habet mẽbrũ qđ non sit infirmũ,
nec caput nec manus &c. De tali nũquid
diceretis ꝙ cito & breuiter debet mori,
immo licet non possitis dicere, cras uel
post cras determinate. Ita est de mundo
sene & decrepito. Iam est ẽm in ultima
etate. Sicut etates hoĩs sunt septẽ. s. infã-
tia, pueritia, adolescẽtia, iuuẽt⁹, uirilitas,
senectus, & decrepitus. Ita etates mundi
sunt septem. Prima fuit infantia ab Adã
usq; ad Noe. Tunc enim nesciebant lo-
q de deo, erãt ignorãtes sine libris. Sc-
etas fuit pueritia. s. a puerilitate No-
q; ad Abraã. Tũc ẽm p diluuiũ purifica-
fuit mũd⁹. Tertia etas fuit adolescẽ-
Abraã usq; ad Moysen, qa tũc mũd⁹ inc-
pit crescere ĩ cognitionẽ dei ex reuela-
tionib⁹ p̃rarcharũ. Quarta etas fuit i-
tus a Moyse usq; ad Dauid. Tunc en-
data fuit lex populo secundum quã i-
perũt uiuere. Quinta etas fuit a Da
usq; ad transmigrationem Babyloni-
uirilitas. Tunc ẽm ipsi fuerunt fortes c-
tra idola &c. Sexta fuit senectus a tra-
migratione Babylonis usq; ad xp̃m, q-
iã tũc nõ habebat potestatẽ regiã. Sep-
ma est decrepitus a xp̃o usq; ad finẽ m-
di, intm̃ ꝙ iã tota deflectitur ad terra
Hec durauit iã p. M. cccc. &. xxviij. a-
nos & ultra. Item est infirm⁹ in omni-
membris suis. Membra sunt status mũ-
Caput est principale mẽbrũ ut stat⁹ pre-
latorũ, pape, cardinaliũ, patriarcharũ
archiepoꝝ &c. Totum est infirmũ, q-
iam uix inuenietis unũ bonũ prelatu-
uel sunt simoniaci, uel non intrant p-
portã, uel quãdo sunt int⁹ plus cur-
redditib⁹ quã de aĩab⁹. Scđ'ũ mẽbrũ e-
dñium tẽporale. s. imperatorũ, regũ, du-
cũ, etiã totũ est infirmũ. Itẽ aliud me-
est status religiosorũ, etiã infirmũ est i-
tm̃ qđ si bodie ueniret btũs Dñicus, uel
Franciscus, Bernard⁹, & Benedictus, &
non inuenirent religiones suas. Vbi c-
modo religiosus qui uiuit secũdũ regu-
lã quam uouit &c. Aliud mẽbrũ est -
tus clericorũ. Vbi inuenies clericũ q-
uote officiũ suũ surgendo ad matu-
psoluat, & dicat missam ex deuotiõe &
Aliud est status matrimonij, etiam i-
mũ est. Si ego dicerẽ, surgat si est ali-
qui non cognouerit unq̃ nisi uxorẽ
fortassis pauci surgerent. De mulier-
credo qđ sunt multe q̃ nõ sunt cog-
nisi a suis uiris, sed auisetis ne ego men-
tiar &c. Aliud est continentiũ, q ha-
oportunitatem orandi & penitẽtiã fac-
endi, sed etiam hoc mẽbrũ est infirmum
&c. Aliud est uirginũ, credo ꝙ sanum -
si tñ fuerit bene custoditum, quia al-
req

teq uenerunt ad matrimonium peperereunt aliquoties, & nonnulle piecerũt filios suos ad latrinam uel ad alia loca. Aliud est diuitũ, infirmũ est p usuram. Aliud est laboratorũ, & hoc infirmum est, quia non soluũt decimas nec primitias, nesciunt Pater noster, Aue Maria, sed solum sciunt coniurationes. Ergo iste mũdus senex & putridus est, & in omnibus membris suis infirm⁹. Cito & bene cito finietur. Ideo apostolus, Nos sumus in q̃s fines seculorũ deuenerunt. j. ad Cor. x. Item filioli mei nouissima hora est. j. Ioan. ij. De tertio. Iam parata sunt omnia necessaria ad redemptionem & glorificationem in ordinibus angelorum. Et quis parauit? Iesus Christus qui dixit, Vado parare uobis locũ. Et si abiero & preparauero uobis locum iterum uenio. s. ad iudiciũ, & accipiã uos ad meipsum, ut ubi sum ego, & uos sitis. Io. xiiij. De quarto restat ergo ut parem⁹ nos. Quia si rex esset hic, & inuitaret nos ad nuptias sui primogeniti, quilibet homo pararet se &c. Ita omnes sumus inuitati ad nuptias Christi. Ideo dimissis uestib⁹ peccatorũ, induamur uestibus uirtutum, dimittatur uestis uana de superbia, & induite uestẽ humilitatis. Et tu auare depone uestem auaritie turpem, & recipe uestẽ mĩe & liberalitatis. Luxuriosus deposita ueste luxuriosa luxurie, recipiat uestẽ albã castitatis. Inuid⁹ deposita ueste nigra de dolore, qa inuidia nõ est nisi tristitia & dolor de bono pximi, recipiat uestẽ amicitie & charitatis, qa uestis de dolore non est bona in nuptijs. Gulosus dimittat uestẽ crapulosam & humidã, & recipiat uestẽ abstinentie seu tẽperãtie. Iracundus dimittat uestem laceratã, & recipiat uestẽ pacis & bone uoluntatis. Acidiosus dimittat uestem acidie & negligentie, & recipiat uestem diligẽtie. Ex quo xp̃s parauit nobis omnia, paremus nos. Nam dicit dñs, Media nocte uenit sponsus, & que parate erant intrauerunt cum eo ad nuptias. Mat. xv. Tertia camera est de eqtate rigorosa q̃ tãgit ibi, Et ceperunt simul oẽs excusare, usq;, Iratus pater familias dixit, Nemo uirorũ illorũ qui uocati sunt gustabit cenã meã. Iste tres excusationes signant tria peccata mortalia. s. superbiam, auaritiam, & luxuriam, q̃ impediunt gustum cene celestis glorie &c. Primus excusat se dicens, Villam emi, & necesse habeo exire & uidere illã. Rogo te habe me excusatum. Ecce emptio uille signat peccatum superbie, quia uult esse dñs & habere regimen ppli, qualitercũq; nominetur supbia est. Quia ab initio deus fecit hominem bestiarum dñm dicẽs, Crescite & multiplicamini & replete terrã, & subijcite eam, & dñamini piscibus maris & uolatilibus celi, & uniuersis aĩantibus que mouentur sup terram. Geñ. j. Sed non dedit sibi dñim hominum, qa p naturam oẽs sumus equales. Iõ uelle hominibus dñari supbia est, que impedit ne supbus ueniat ad cenam paradisi. Nota similitudinem quã ponit Boethius de muribus, quia si unus se uellet eleuare & alijs dñari, uellet ab alijs sibi pedes osculari, & de his hõ rideret & truffaret. Ita est de illis qui se ingerunt ad dñium uel ad curã & regimẽ communitatis, uel ad prelationem, superbia est & damnatio. Multi sunt qui nesciũt regere seipsos, nec domum suam, & uolũt regere cõitatẽ, ac si ille q nescit regere barcã, uellet regere nauẽ, quale periculum esset. Ideo dicit scriptura, Interdum dñatur homo homini in malũ suũ. Eccl̃s. viij. Iõ ille excusando se dixit, uillã emi. &c. O attẽdite q̃ stultus fuit ille negociator, quia nondum uiderat uillam & iam soluit p̃cium. Ex ista ambitione dominandi multi damnantur, qa deberẽt fugere, & ipsi se ingerunt &c. Secundus excusando se dixit, Iuga boum emi quinq;, & eo pbare illa, rogo te habe me excusatũ. Ita erat stultus ut primus emendo qđ non uidit. Emptio boum signat peccatũ auaritie. Ratio, quia sicut bos arãdo mouet terram, sic & auari tractant terrena. Ideo auari semper loquuntur de terrenis, de nũdinis, non solum intra hebdomadam, sed etiam in diebus festiuis qñ dicit̃ missa. No. exẽplũ de diuite auaro, q moriẽdo

do ſemper dicebat tres ſolidos & dimidium &c. De iſtis dicit Dauid in perſona xp̄i, Proijcientes me nunc circundederunt me.ſ.in iudicio, oculos ſuos ſtatuerunt declinare in terram. p̄s.xvj. Quinq; paria boū ſignant quinq; ſenſus corporales, q̄ paria ſunt duo oculi, due aures &c. Et auari iſta quinq; ponunt ſolū ad terrena, excuſant ſe a cōuiuio, & ex hoc impediuntur. Propter hoc dicebat xp̄s, Videte & cauete ab omni auaricia, quia non in abundantia cuiuſq; uita eius eſt ex his que poſsidet. Luc.xij. Nota. Caue te ab oī auaricia, ergo a rapina. hoc cōtra dominos ab uſura collocata, cōtra diuites, a furtis ſecretis etiā fructuū, a fraudibus emendo & uendendo, hoc tangit mercatores a retentione decime ſalariorū & bonorū, uel legatorum defunctorum. Ecce quare dicit, Cauete ab omni auaritia. Tertius excuſando ſe dixit, Vxorem duxi, & ideo non poſſum uenire. Duo primi dixerūt excuſando ſe, Rogo te habe me excuſatum. Sed ille allegat impoſſibilitatem di. Vxorem duxi &c. Ducere uxorem nō eſt peccatum ſi intentio ſit recta. Sed hodie tota intentio conſequenter uel principalis intentio eſt ad luxuriam. Sicut equus & mulus quibus nō eſt intellectus. Item quia modo uxores impediūt uiros ne poſsint ire ad cōuiuium paradiſi. Ab initio de⁹ formauit Adā ſolū ſine muliere, deinde dixit de⁹, Non eſt bonum hominem eſſe ſolum, faciamus ei adiutorium ſimile ſibi. Gene.ij. Sed ſi modo haberet creare uxorē, diceret de⁹, Bonum eſt eſſe hominē ſolum. Non faciamus ei deſtructorium ſimile ſibi. Antiquitus parum expendebant in nuptijs & in ueſtimentis, ſed cōſeruabant dotem &c. Ideo erat adiutorium uiro, ſed modo deſtructorium, quia ſi ipſa portat uiro quingentos florenos, amici eius dicunt, Vos habeatis tot ueſtes &c. intīn ꝙ illud quod uxor portat & uir habet, totum expenditur. Iō ſi uir eſt aduocatus procurat ſibi per falſas aduocationes, notari⁹ per falſas literas, ꝓcurator per falſas procurationes, ut poſſint bene uiuere. Item mulier tranſacto anno ſtatim petit tunicas nouas, nec permittit quieſcere uirum. Et pauper homo dicit intra ſe, Quid faciā, non poſſum uiuere cum iſto diabolo, facit ſe furē, ingerit ſe ad officia communitatis, ut perfectet pecunias ciuitatis uel communitatis. Ideo poteſt dicere, Vxorem duxi, ideo nō poſsū uenire. Nota de illis duobus iuuenibus, q dixerunt magiſtro Vincentio, ꝙ hac de cauſa nolebant ducere uxores, quia tenebant captiuas ſiue concubinas, dicendo ꝙ melius erat eis eſſe in uno pc̄tō mortali de ſimplici fornicatione, q̄ī multis, q̄a multa peccata occurrunt aliquando in matrimonio. Quod patet, Primo de ſuperbia, propter uana ornamenta uxoris, & etiam ipſorum uirorum conſequenter. Item de auaricia, ut ſufficeret ad uanitates. Itē de luxuria, q̄a quādo nolūt eis ꝓuidere de uanitatibus &c. recipiunt amatores alienos, & nolūt uiris ſuis reddere debitū dicēdo, O uos eſtis nimis luxurios⁹, oportet uos ire ad alias? Item de inuidia dicēdo, Nūq̄ fuiſtis dign⁹ ꝙ ego eſſem uxor ueſtra, oſſa patris mei triſtantur. Item de gula, quia multe uolunt bibere de mane. Item de ira, quia aliquoties uiri ueniunt triſtes de conſilio uel negocijs, & uxores q deberent eos conſolari faciunt turbationem &c. Idem de acidia, quia dicūt, Ego portaui tātū, ideo certe non intrabo coquinam, habeat ancillam uel captiuam. Ex iſta ratione quando xp̄s fuit interrogatus a Iudeis, Si licet homini dimittere uxorē ſuā quacūq; ex cā. Mat.xix. Rn̄dit ꝙ non, niſi ex fornicatione, q̄a tunc nō debet eam interficere, ſed ad domum patris remittere, niſi ipſe etiā fregerit fidē, quia ex hoc etiam ipſa p̄t uirum dimittere, uel tranſeat unum pro alio. Certe dixerunt diſcipuli, Si ita eſt cauſa hominis cum uxore, nō expedit nubere. Qui dixit illis, Non omnes capiunt uerbum iſtud, ſed quibus datum eſt. Ibidem, Sunt eunuchi qui caſtrauerunt ſeipſos propter regnum dei. Qui poteſt capere capiat &c. Mat.xix. Ecce qualiter iſta tria

pctá

pñ impediũt multos &c. Ideo dixit Ioannes, Omne quod est in mundo aut est concupiscentia carnis, ecce peccatum luxurie, aut cõcupiscẽtia oculorũ, ecce peccatum auaricie, aut superbia uite. j. Io. ij. Quarta camera est de pietate copiosa, q̃ edificatur in hoc quod dicitur, Pater familias dixit seruo suo, Exi cito &c. usq; impleatur dom⁹ mea. Nota quatuor cõditiones miserabilium personarum nominãtur. s. pauperes, debiles, ceci, & claudi. Et signant quatuor conditiones gentium que leuiter conuertuntur & saluãtur, de quibus dicit thema, Dñe factum est ut imperasti. Quia de talibus impletur dom⁹ paradisi. Primi sunt pauperes, qui in hoc mundo nõ hñt magnã substãtiã, & cũ patientia transeunt simplr̃, sperantes quod in alio mundo erunt diuites. Tales qñ uocantur. s. in una predicatione, statim ueniunt, parant se per contritionẽ, cõfessionẽ, & satisfactionem, iniuriarum remissionem. Secus de diuitibus qui habent hic magnas diuitias, delitias, & honores, tñ delectantur in prãdio huius uite, ꝙ obliuiscuntur prandiũ paradisi. Recte accidit eis ut falconi, q cũ esurit statim ad primam uocationẽ dñi uenit, sed si habet stomachũ plenũ, non curat uenire. Ita recte est de hominibus mundi. Pauperes statim ueniũt, sed diuites dicũt, Anno ueniẽti uadã, uel in quadragesima sequenti &c. Ideo indignatus dñs mittit sibi lapidẽ mortis, & ꝓijcitur in sterquilinio inferni. Ecce quare dicit, Voca pauperes. Audite fratres mei. Nonne deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide & heredes regni, qd' de⁹ repromisit diligentibus se? Iaco. ij. Item uoca debiles, quia tales libenter ueniũt ad deum, sani autẽ non curant de paradiso, sed de diuitijs, de luxuria &c. Sed qñ uenit infirmitas, una febris & dolor, conuertuntur ad deũ & confitentur &c. Itẽ de mulieribus que quando sunt in prosperitate non curant de deo. Sed quando uenit una perla ĩ oculo, uel fractio tibie, uel cancer &c. tunc non curant de uanitatibus, sed de ecclesia. De hoc Dauid, Multiplicate sunt ĩfirmitates eorũ, postea accelerauerunt. s. uenire ad eum. ps. xv. Itẽ uoca cecos. s. ignorantes & simplices sine malicia, quia tales uadunt ad paradisum, quia hodie quãto sunt doctiores, tãto sunt magis presumptuosi, quia scientia inflat, & alios reputant capras. Quando tales ueniunt ad sermones, dicunt intra se, Et quid dicit iste frater, & cũ spũ cõtradictionis ponũt obicẽ, & claudunt ianuã ne in eis intret radi⁹ claritatis diuine gratie. Simplices aũt qui nõ hñt oculos scientie acquisite nec presumptionis, sed deuote accedũt, tales leuiter ueniũt ad satisfactionẽ. Ideo legitur quod xp̃s curauit unũ cecũ a natiuitate, q statim fuit cõuersus. Pharisei autẽ exꝓbrabant xp̃o dicendo, Et unde est hic quod possit cecũ curare &c. Quibus dixit xp̃s, Ego in iudiciũ in hũc mũdũ ueni, ut qui nõ uidẽt uideãt, & qui uident ceci fiant. Pharisei aũt intelligentes ꝙ hoc diceret de ipsis, dixerũt xp̃o, Nũquid & nos ceci sumus? Dicit eis Iesus, Si ceci essetis non haberetis peccatũ, nũc uero, quia dicitis, uidemus, pctm̃ uestrũ manet. Io. ix. Quarto uocat claudos. Dicatur quid est claudicare. Recte incedũt illi, qui ex aliqua iniuria recipiunt tãtã indignationẽ ꝙ nolũt cõtẽtari nisi prius uindicauerit se, nec alias iniurias remittunt, imo stãt erecto collo. Tales nõ ad paradisum ascẽdũt, sed ad infernũ descẽdũt. Pr̃ meus celestis tradet uos tortoribus, si nõ dimiseritis unusquisq; fratri suo de cordibus uestris. Mat. xviij. Claud⁹ aũt & si ad modicũ & paruũ tp̃s stet rect⁹ & indignat⁹, tñ statim humiliatur ad remittẽdũ & pacificandum, quando dicitur sibi, propter deũ remittatis. De istis quatuor cõditionibus gentiũ ĩpletur dom⁹ paradisi. Dñe factũ est ut imperasti. Deo gratias.

De eadem dñica. Sermo. ij.

Villam emi, & necesse habeo exire & uidere illã. Luce. xiiij. In p̃senti sermone intendo declarare retributionẽ quã de⁹ facit in alio mũdo animab⁹ defũctorũ de gloria,

 uel

uel de pena ſecundum opera que in hoc mũdo fecerunt. Credo quod erit materia utilis, ſed pri⁹ ſalutetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi iuxta intellectũ allegoricũ ſciendũ ꝙ doctrina eſt in ſancta theologia cõis & uera, ꝙ deus in hoc mũdo nõ dat retributionẽ de bonis que facim⁹ nec punitionẽ de malis. Quod aũt boni nõ remunerẽtur in hoc mũdo ad oculũ patet, quia multi uiuunt ſãcte, q̃t religioſi, q̃t clerici, & quot laici q faciunt multa bona opera, & ſic moriuntur ꝙ in hoc mũdo nõ habuerũt retributionẽ. Ratio, quare non retribuuntur in hoc mũdo eſt, quia ſeruire deo in bonis operib⁹ eſt ſanctitas. iõ Leuit. xx. Sãctificamini & eſtote ſancti, qa ego ſanct⁹ ſum dñs deus ueſter. Cuſtodite precepta mea & facite ea, ego dñs qui ſanctifico uos. Bona autem huius mundi ſicut ſunt diuitie, honores, dignitates, ſanitates, ꝓſperitates, & hmõi, ſũt uanitates. Hoc determinat ſapiens Salomon dicens, Vidi cũcta que fiũt ſub ſole, & ecce uniuerſa uanitas & afflictio ſpũs. Eccl̃s. j. Cum ergo ſeruitiũ dei ſit ſanctitas, & bona hui⁹ mundi uanitas &c. nõ cõpetit nec pertinet ad deũ ꝓ ſanctitate dare uanitatem, pro auro dare lutũ. Iſta eſt rõ quare de⁹ nõ remunerat hic, quia bona huius mundi non ſufficiũt ad remunerãdũ bonos. Itẽ in hoc mũdo nõ puniunt̃ mali, immo uidetis magnos peccatores, uſurarios, homicidas, luxurioſos, qui non dolẽt de pc̃tis, nec cõfitẽtur, nec cõicãt, nec hñt fidẽ firmam in corde, & hõ uidet ꝙ habẽt multa bona, diuitias, honores, & ſic moriunt̃ ꝙ nullã habuerunt hic punitionẽ. Rõ eſt, qa oĩe pc̃tũ mortale factũ contra deũ eſt infinite grauitatis. ꝟbi gratia. Magnũ peccatũ eſſet percutere pauperem ruſticũ, ſed maius eſſet percutere ciuẽ, maius militẽ, maius baronẽ, mai⁹ comitẽ uel ducem, ſed grauius eſſet percutere regem uel papã, quia malũ ſeu peccatũ grauatur ſecundum dignitatem perſone. Cum ergo deus ſit infinite dignitatis & ueritatis, qa rex & papa, pater & creator omnium, ideo iniuria que fit cõtra eũ eſt infinite grauitatis. Cum ergo in hoc mundo nulla ſit pena infinite durationis, iõ expectat poſt hanc uitam in alio mundo punire malos rigoroſe. De hoc dicit ipſemet iudex, Filius hom[...] uẽturus eſt ſcilicet in iudicio, ad dandũ retributionem in gloria patris ſ[...] angelis ſuis, & tũc reddet unicuiq; ſe[cun]dũ opera eius. Mat. xvj. Bonis dabit g[lo]riam eternam, malis penã ꝑpetuã. O[pe]ra ergo bona uel mala que facimus [in] hoc mundo ſunt quaſi precium qu[o] emitur noſtra ſtatio, propter quod q[li]bet poteſt dicere thema, Villam emi, ſcilicet meis operibus, & neceſſe habeo ex[i]re, ſcilicet de hoc mundo per mortem, & uidere poſſeſsiue illã. Patet thema. Tres uillas inuenio in alio mundo ſecũdum ſanctam ſcripturam, in conditionibus multum diuerſas.

Prima eſt ſuperi⁹ celeſtialis & gl̃ioſa.

Secunda inferius infernalis & tenebroſa.

Tertia eſt in medio purgatorialis & doloroſa.

Quelibet iſtarum emitur operibus diuerſimode, unde emptor dicere poteſt, uillã emi &c. Quãtũ ad primã uillã, q̃e ſuperi⁹ celeſtialis & gl̃ioſa. Iſta eſt ĩ celo ita excellẽs ꝙ ſi ꝑ ĩpoſsibile hõ poſſet ꝑ feneſtrã ĩmittere caput & reſpicere eius pulchritudinẽ etiã corporalem, tanta eſt eius pulchritudo qd̃ etiã ſi non uideret deũ nec ſanctos, nollet comedere nec bibere. De qua dicit apoſtolus q eam u[idit] raptus, Oculus non uidit, nec auris audiuit, nec in cor hominis aſcendit, que preparauit deus his qui diligunt illũ, no[bis] autẽ reuelauit per ſpm̃ ſc̃t. ĩ. j. ad Cor. [ij.] Nota. Ocl̃s. ſ. philoſophorum non uidit. Philoſophi autem omnia uolunt uidere oculo intellectus per demonſtration[em] potiſsimã. Sed iſto modo nũq̃ potuerunt uidere niſi nouen celos quos ponunt, quia eorum ſcientia per motũ habet, ſed quia celũ decimũ. ſ. empyreũ eſt immobile, ideo ad ipſum nõ aſcenderunt. Nec auris. ſ. Iudeorũ audiuit, quia lex Iudeorum quam audierunt a Moyſe, ſolum [...]

qu[...]

gitur de isto mundo, promittendo so-lum terrena. Sed Christus debuit loqui de alio mundo & promissiones celestes facere. Nec in cor hominis Agareni ascē dit quanta & qualis sit gloria beatorum. Sed bene Machometus posuit in corde Agareni gloriam porcorū & asinorum, scilicet comedere & bibere & luxuriari. Sed nobis xpianis reuelauit deus incarnatus. De illa uilla immo potius ciuitate multa reuelauit deus Dauid, propter qđ dixit, Gloriosa dicta sūt de te ci. dei. ps. lxxxvj. Hec emit decē florenis. Iō si uultis esse boni mercatores, paretis uos ad emēdum ex quo habetur pro tam bono foro. Decē floreni sunt decem opera penitentialia, quia omnes sumus peccatores. Vel si uis dicere ꝙ decē floreni sunt decem precepta obseruanda, dicas secūdū qualitatem auditorū. Iuxta illud, Si uis ad uitam ingredi serua mandata &c. Mat. xix. Primus opus pnīe est peccatorū cognitio quando religiosus uel clericus redit ad se & cogitat uitā mālā quam tenuit & conterens dicit, O miser tot anni sunt ꝙ ego porto habitū & adhuc &c. Idē dicēdū est de clericis & laicis. Talis cognitio est q̄si unꝰ florenus in bursa cō scientie. Iō Dauid postq̄ cognouit pc̄tm̄ suum dixit, Amplius laua me ab iniquitate mea. ps. l. &c. Scd'm opꝰ pnīe est cordis cōtritio, sicut puer qui cecidit ī luto uidēs se immūdū plorat. Cor cōtritū & humiliatū deus non despicies. Tertium opus pnīe est ꝓpositum emēdandi. s. ꝓponere magis uelle mori quā redire ad peccata, & propositum recedendi & emēdādi a mala societate. De isto dicit xps, Vade. s. cū bono proposito, & iā amplius noli peccare. Ioā. viij. Quartū opꝰ pnīe est oris cōfessio, quia corruptio nō debet intus remanere, sed debemus eā cōprimere ut exeat qđ dolorosum est, ita mundatur & curatur aīa in confessione. Qui abscondit scelera sua non dirigetur, q aūt confitetur & reliquerit ea, misericordiā cōsequetur, &c. ꝓuer. xxviij. Quītū opꝰ pnīe est corporalis afflictio, castigando carnē que toties se facit peccare cū uirga pnīe. Augu. Carnē uestram domate ieiunijs & abstinētijs esce & potu, q̄tū ualetudo permittit. Sextū opus pnīe est spiritualis oratio, qa oratio corporalis. s. calciādo se, uel uestiēdo, modicum ualet, etiam mulieres ornando se orant, sed spiritualis est optima, cogitando ꝙ xp̄m uidetis iratum cōtra uos &c. Oportet semper orare & non deficere. Luc. xviij. Nota ibi pulchra semper. i. oī mane & sero. Septimum opus penitētie est debitorum restitutio. Respiciatis domū, taxiā, & bursam, si est ibi aliquid de male acquisitis bonis & alienis. s. de furto, usura, rapina, calūnia, de ecclesia, de mortuis, qa regula est iuristarū & etiam theologorum ꝙ nō dimittitur pc̄m̄ nisi restituatur ablatū. xiiij. q. vj. Si res, nullꝰ se decipiat dicēdo, Ego dimittā istam in testamento. O stulte credis ꝙ filius tuus diligat animā tuā plꝰ q̄ tu, si tibi non sufficit cor ad restituēdū, quō credis ꝙ filiꝰ tuus restituat, qui non recepit medietatem, forte nihil restituet, si ỽo faciat restitutionē, liberabit aīam suā, sed nō tuā de inferno, qa in uita tua nō habuisti ꝓpositū restituendi. Iō nō fuisti sine pc̄tō mortali. Octauum opus pnīe est fame reformatio, si aliquē diffamastis uel pc̄m̄ occultū publicastis, restituatis sibi famā apud illos apud quos diffamastis eum. Quia sicut fur qui furatur bona nō pōt saluari nisi restituat, sic nec qui furatur famā, imo magis furtū facit lingua quā manus. Melius est nomē bonū q̄ diuitie multe. Prouer. xxij. Iō Aug. Non pigeat ex ipso ore proferre medicamētū, unde facta sunt uulnera. Nonū opus pnīe est iniuriarū remissio. Si habetis inimicos parcatis eis bono corde, nō q̄ratis uindictā. Nec est melius remedium ad obtinēdū remissionē peccatorum apud deū q̄ remittere. Si remiseritis hominibus pc̄ta eorū, dimittet uobis pater uester celestis delicta uestra, si autē nō dimiseritis hominibus, nec pater uester dimittet uobis peccata uestra. Mat. vj. Decimū opꝰ pnīe est eucharistie cōio. Isto mō quādo uenietis ad portā paradisi portantes istos decē

decẽ florenos in bursa conscientie dicetur a xp̃o, Intra in gaudium dñi tui. Propter hoc dicebat xps, Penitẽtiã agite, que ĩ his decẽ cõsistit. Qui habet ista decem potest dicere, Villam emi scilicet ciuitatẽ paradisi. Quãtũ ad secũdã uillã q̃ est inferius infernalis & tenebrosa. Ista in corde terre cõsistit, plena est igne &c. ibi enim cruciantur dãnati. In omnib⁹ habet cõditiones cõtrarias prime ciuitati. Si uultis scire omnes eius cõditiones & dolores, ecce quid dicit deus, qui ut bonus & fidelis mercator, nolẽs aliquẽ decipere, ut faciũt multi mercatores, qui celant malas rei uendite conditiones, dicit clare cõditiones illius uille ꝑ os Iob, qui dicit illã esse tenebrosam & opertã mortis caligine, terrã miserie & tenebrarũ, ubi umbra mortis & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat, Iob. x. Septẽ malas cõditiones illius uille enumerat. Prima quod est terra tenebrosa. Si dicatur, Et nunquid est ignis ibi? Imo, ergo claritas. Dico quod ille ignis est flamma in qua tamẽ omnes se uident & cognoscũt. Sed q̃a ille ignis nõ est clar⁹, iõ &c. Secũda conditio est qđ est terra operta mortis caligine. Hoc dicitur pro tanto, quia nõ uident deum, licet mõ uideant beatos, sed tamẽ ad maiorẽ penã eorũ, ut famelicus uidens mensam ornatã & nõ põt inde comedere, dolet & tristatur, & in eodẽ augmẽtatur dolor. Idẽ de dãnatis, quãdo uidẽt Paulũ q̃ fuit superb⁹ dicũt, Et quis est ille &c. Itẽ de beato Mattheo auaro, & de beata Magdalena que fuit luxuriosa. Tertia cõditio est, q̃a dicitur terra miserie, quia oẽ bonũ eis deficit, intantũ qđ nec guttã aque possunt habere. Vnde si omnia bona mũdi fierẽt ꝓ eis nõ haberẽt aliquod remediũ, imo augmentaretur eis dolor. Nota exẽplũ de captiuo cui mittitur ꝑciũ redẽptiõis & perditur, q̃ñ dolet. Quarta conditio est ꝙ est terra tenebrarũ, quia peccata dicũtur tenebre. Apostolus, Abijciam⁹ opera tenebrarum. ad Ro. xiij. Dãnati aũt semper sunt in penis & renegãt & maledicunt deũ, filius insurgit cõtra patrẽ dicens, O proditor, q̃a ꝓ te sum damnat⁹ & ecõtra, uir cõtra uxorẽ &c. Quinta cõditio tangitur cũ dicitur, ubi umbra mortis. Et hoc q̃tũ ad tormenta. Nã in hoc mũdo grauia tormenta occidunt hominem, & cõsequenter cessant, sed in inferno licet grauissima sint tormẽta, nõ dãt tamẽ eis mortem, quia immortales sũt. Iõ non dicitur mors, sed umbra mortis. Sexta cõditio est, ꝙ ibi nullus ordo est, sed cõfusio. Argumẽtũ in oppositũ. Nã dicit ap̃ls, Que a deo sunt, ordinata sunt, ad Ro. xiij. Cũ ergo infern⁹ sit opus dei, quomodo dicitur, ubi nullus ordo? Rñdeo ꝙ in inferno qđ est, a deo ordinatũ est, sicut sunt punitiones pc̃tõrũ q̃ fiunt a deo, sed in operibus dãnatorũ ibi nullus ordo est. Imo quanto amores fuerũt maiores hic, tanto mai⁹ inter eos ibi erit odiũ. Filius non est ordinatus erga patrẽ ipsum honorando, sed uituperando &c. Septima cõditio tangitur ibi cũ dicitur, sempiternus horor inhabitat. i. eterna pena de horribili uisione demonũ. Nota hic miraculũ de illo homĩe cui apparuit demõ in horribili figura, qui cecidit quasi mortuus. Cum autem fuit ad se reuersus, interrogatus quid uidisset, Rñdit cũ demonẽ in tali figura, & ꝙ citius uellet transire per furnũ calidũ spacij uni⁹ leuce, q̃ iterũ uidere illã figurã. De ista maledicta ciuitate dicit Ioannes, Ve ue ciuitas illa magna Babylõ, ciuitas illa fortis, quoniam una hora uenit iudiciũ tuum. Et negociatores terre flebũt & lugebũt sup illam. Apoc. xviij. Nota ue, q̃tum ad aĩas que sunt iam ibi, & ue q̃tum ad corpora post iudiciũ. Ciuitas illa Babylonis. i. confusionis. magna, quia magne p̃sone in dignitatibus, diuitijs, & honoribus uadunt illuc, quia ciuitas celestis pauperibus populatur & repletur. Itẽ iterũ magna, quia in die iudicij tot erũt dãnati, ꝙ cõparatiue loquẽdo pauci erũt beati. Iuxta illđ M̃ti sunt uocati, pauci uero electi. Mat. xxij. Ista mala uilla emit septẽ solidis. i. septem pc̃tĩs capitalib⁹, & multi emũt illã, licet de⁹ eis dixerit malas conditiones hui⁹ uille. Iõ auisetis uos, ne .. stud

sed peccatū portetis &c. Primus solid⁹ quo emitur est superbia siue proteruia, quia non uult subijci nec obedire uolūtati dei, ut discipulus magistro, ignorās sapienti. Ex hoc sequitur presumptio, uana gloria, propter hoc dicit deus per os Tobie, Superbiā nunq̄ in tuo sensu aut in tuo ỽbo dñari permittas In ipsa enim initiū sumpsit omnis perditio. Tob. iiij. Secundus est auaritia acquirendo bona terrena iniuste per usuras, & rapinas, furta &c. Ideo xp̄s, Cauete ab omni auaritia. Luc. xij. Tertius est luxuria. In duob⁹ ỽbis dicam uobis quid est. Vir cum uxore sua si seruat modū non est luxuria, nec faciunt luxuriam ꝙ sit pc̄tm̄ mortale. Sed aliter quōcūq; uelis delectationem per illas partes, luxuria est & damnatio. Ideo dicit scriptura, Abstineatis uos a fornicatione ut sciat unusquisq; uestrū uas suū possidere in sanctificatione & honore, non in passione desiderij, sicut & gētes que ignorant deū. j. ad Thessal. iiij. Quartus est inuidia. s. dolere & tristari de bono alterius. Mala moneta est. Deponētes igitur oēm maliciam & oēm dolū, & simulationes & inuidias & oēs detractiones, sicut mō geniti infātes. j. Pet. ij. Quītus est gula, frangere ieiunia ecclesie comedendo & bibendo excessiue. Iō dicit xp̄s, Attendite uobis ne forte grauētur corda uestra in crapula & ebrietate. Lu. xxj. Sextus ira, rācor, mala uolūtas, desiderium uindicte. Sol non occidat super iracundia uestra. ad Eph. iiij. Septim⁹ est acidia, q̄ nulli nocet nisi uobis dimittēdo bona q̄ tenemini facere, ut orōnem, missam, cōfessionem in quadragesima, & cōionē in paschate. Ex ista mala moneta acquiritur uilla inferni. iō dicit scriptura, Ne acquiratis perditionem in operibus manuum uestrarum. Qm̄ deus non fecit mortē, nec letatur in perditione uiuorū. Sap. j. Qui stat in his peccatis, & nō uult conuerti nec facere pn̄iam, pōt dicere, uillā scilicet infernalem emi. Quātū ad tertiā uillam q̄ est in medio, purgatorialis & dolorosa est, sed non est tenebrosa, quia eius habitatores hn̄t claritatē grē dei, nec gloriosa, quia nō uident deū, sed est dolorosa, quia ibi est ignis, scilicet flamma pura q̄ ỽtute dei cruciat animas purgandorū. Non sunt ibi demones, sed tant⁹ est ibi dolor ꝙ dicunt doctores sancti, ꝙ nulla pena huius mundi pōt cōparari pene minime purgatorij. Intm̄ ꝙ si deus poneret unam animam de illis de purgatorio in furno calcis uel uitri igniti reputaret hoc ad gratiam, qa non haberet tantā penā. Si dicatur, q̄ est ratio ꝙ tāta sit pena. Rn̄deo, quia ibi est uiolenta & non uoluntaria pn̄ia. Que fit in hoc mūdo est uolūtaria, & de modica penitentia in isto mūdo de⁹ cōtentatur. Sed qui non facit hic uoluntarie, faciet in purgatorio coacte. Nota similitudinē de patre qui corrigit duos filios, & unus humilr̄ & uolūtarie uenit ad prēm, quo facto promittens decetero emendationē, pater statim dimittit uirgā, cōtentus de humilitate filij. Sed alius filius recalcitrat & cōtradicit patri, ideo fortiter uerberatur. Ita q̄ in hoc mundo humiliat̄ ad pn̄iam, deus est contentus. Qui autē nō uult facere hic pn̄iam, fortiter post istam uitam punietur in purgatorio. Penitentiam soluet clamando & plangendo dicens, Heu mihi, quia incolat⁹ me⁹, id est habitatio, prolongatus est, habitaui cum habitātibus Cedar. s. in tristitia uel tribulatione, multum incola. i. inhabitata fuit aīa mea. p̄. cxix. Ista uilla emitur non florenis nec solidis, sed tribus denarijs minutis, quia solū peccatis uenialibus emitur. Decedens enim in peccato mortali, descendit ad infernū & damnat⁹ est. Nota tria gn̄a pc̄tōrum uenialium. De istis tribus differentijs peccatorū uenialium dicit apostol⁹, Si quis edificauerit super fundamentum hoc. s. fidei, quia nec Iudei nec Agareni intrant ibi, ligna, fenū, stipulā, detrimentum patietur, ipse autē saluus erit, sic tamen quasi per ignem. ij. ad Cor. iij. Nota ligna, fenū, stipulā, hec tria significant tria peccata uenialia predicta. Lignum quod difficili⁹ cōburitur q̄ fenum, significat peccata uenialia maiora, quia pro talibus multū stant in purgato

gatorio. Fenũ qđ citius cõburitur signi-
cat peccata uenialia mediocria. Stipula.
i. palea significat peccata uenialia mini-
ma, de quibus statim purgantur & purifi
cãtur transeundo per purgatoriũ. Respi-
ciatis ergo bursam conscientie, & uidea-
tis qualem monetam portetis, ut possi-
tis dicere, Villam emi scilicet paradisi,
non inferni nec purgatorij. Auisetis uos
&c. Deo gratias.

De eadem domnica. Sermo tertius.

FEcit cenã magnã & uo
cauit multos. Luc. xiiij.
In isto sermone iuxta ma-
teriam quam tãgit thema
propositum uolo declara-
re modos quos deus tenet uocãdo pec-
catores ad se & ad bonam uitam, & fina-
liter ad gloriam. Credo quod erit bona
materia deo acceptabilis & gratiosa, &
nobis utilis & proficua, sed prius salute-
tur uirgo Maria. Fecit xp̃s cenã magnã,
& loquitur de gloria celesti, & uocauit
multos. Sumitur hic multos pro uniuer-
salitate, quia omnes uocati sumus ex par
te dei. Ideo si non uadamꝰ illuc, defectꝰ
est ex parte nostra. Inueni in sacra scri-
ptura quatuor modos quos tenet Chri-
stus uocando peccatores ad se, scilicet,

Per signum certum.
Per uerbum uiuum.
Per nuncium uerum.
Per scriptum clarum.

Omnes qui sunt in paradiso uel erunt,
sunt uocati aliquo istorum modorũ. Iõ
dicit thema, Fecit cenam magnã &c. Di-
co primo ꝙ deus uocat multas personas
ad gratiam suam & bonam uitam, & fi-
naliter ad eternam gloriam per signum
certum. A simili, sicut quando pulsantur
campane hora misse est signum ut gẽtes
ueniant ad missã, uel pulsatio tube apud
magnos dominos est signum certũ uo-
cãdi milites & scutiferos ad prandiũ, uel
pulsatio ad ianuam est signum certũ sue
uocationis. Ita quãdo deus pulsat ad por
tam cordis tui uel illius, signum est ꝙ uo
cat te ut uadas ad eum. O dicet aliquis,
Nunq̃ ego audiui ipsum uocantem, ue
pulsantem, imo uidet ꝙ nõ diligit me
Dicatis, nunquid uos sensistis quando
in corde uestro compũctiones dic...
quare non redis ad deum? tot anni ...
ꝙ uiuis in mala uita uel in mala uol...
te, non fuisti confessus, uiuis in luxu...
& auaritia, O miser quid erit de te ...
debitis ꝙ sic. Certe isto modo deus pul-
sat ad cor dando cõmonitiones & cõpũ-
ctiones & remorsum cõsciẽtie. Cũ ...
tis istos ictus, quia isto modo nullus p...
tangere cor nisi deus, est signũ ꝙ uoca-
mini ab eo. Autoritas. Ecce ego sto ad o-
stiũ & pulso, si quis audierit uocem me-
& aperuerit mihi ianuam, introibo a...
lũ, & cenabo cum illo & ipse mecũ. A...
ca. iij. Nota dicit xp̃s, Ecce sto ad ost...
s. cordis, & pulso. s. dãdo compũctione...
Quando dicit peccator, O miser, si m...
do in tali statu morior, quid erit de a...
ma mea &c. tũc xp̃s pulsat. Si quis audie-
rit uocem meam. Eius uox auditur qua-
do in illis compunctionibus homo rec...
pit bonũ ꝓpositũ cõfitẽdi, remittẽdi, re-
stituendi, & uoluntatem firmã decetero
cauendi a peccatis. Ianua sibi aperitur u
cõfessione, tũc eñ mundatur camera c...
scientie. Et introibo ad illũ. s. in commu-
nione, quia in hostia consecrata est xp̃s
ita uere & realiter ut est in celo. Et cena-
bo cũ illo. s. per gratiã, & ipse mecũ. s. in
fine per gloriam. De ista uocatione dice-
bat Esaias, Vocabit dñs deus exercituum
in die illa. s. cõuersionis pc̃tores ad cõpũ-
ctionẽ, ad fletũ & ad plãctũ. Esa. xxij. Fe-
cit cenã magnã &c. Dico secundo ꝙ uo-
cat per uerbũ uiuũ, ac si ego uerbo uiuo
uocarẽ Petrũ &c. Isto mõ deꝰ uocat nos
in predicatione euangelica, q̃a uerbũ p-
dicatoris bonã doctrinã predicantis, uer-
bũ dei magis est q̃ predicatoris. Sicut ...
nus fistule potius est sonãtis q̃ fistule, q
de se nescit facere sonũ. Sic p̃dicator nõ
est nisi fistula q̃ a spiritusancto mouetur.
Non enim uos estis qui loquimini, sed
spũs patris uestri qui loquitur in uobis,
dixit xp̃s predicatoribus Mat. x. Patet cla-
re ꝙ uerbũ p̃dicatorum est uerbũ ...

di, qñ ergo ꝑdicator ꝑdicat, tunc deus nos uocat ỽbo suo uiuo. Seruũ meũ uocaui & nõ rñdit mihi, ore ꝓprio deprecabar illum. Iob. xix. ideo qñ uos auditis unam bonam predicationẽ in qua predicatur, monet nos ut dimissis peccatis redeatis ad bonam uitam statim uos debetis dicere, O deus uocat me, uolo cõuerti & ire ad eũ. Sed multis accidit ut Samueli puero innocenti, humili, & deuoto. Quem Heli, q̄ erat ut papa apud nos, faciebat dormire coram arca dei. Et de nocte deus uocauit eum dicens Samuel, qui surgens cucurrit ad Heli dicẽs, Ecce ego, uocasti eñ me &c. Qui dixit non uocaui te. Reuertere & dormi. j. Reg. iij. Cum autem iterum secũdo, & tertio uocaretur a deo semper ibat ad Heli, Intellexit autẽ Heli ꝙ dñs uocaret puerꝝ &c. Nota historiã q̃tũ facit ad propositum. Ita accidit multis qui uocantur a deo, & ipsi uadunt ad Heli. Heli eñ interpretatur. s. fortis, ascendẽs, deꝰ meus. Quãdo iuuenes uocantur a deo, ipsi uadunt ad Heli dicendo. Modo ego sum iuuenis & fortis, sed quando ero senex, tũc ego faciam pñiam. Vos uaditis ad Heli. s. ad fortem confidẽtes de iuuentute, fortitudine &c. cũ tñ non sitis certi an hodie uel cras moriemini. Quando dicitur religioso iuueni, O quare non seruatis regulã & cerimonias &c. Rñdet, modo sum iuuenis, sed qñ ero senex &c. qñ non poterit seruare. Idẽ de clericis & laicis & mulieribus. Pauci iuuenes sunt qui uadunt ad deũ, qñ uocantur uadũt ad Heli, hoc est ad fortẽ, q̄a cõfidunt de sua iuuẽtute & fortitudine, & frequẽter iuuenes im prouise moriuntur, & sic uadunt ad infernum. Quãdo sunt infirmi dicunt sui, Non dicatis sibi ꝙ cõfiteatur, q̄a posset terreri ꝙ &c. sed quando medicꝰ dicit, factũ est faciatis ipsum confiteri, q̄a mortuus est. Non fiet ita dicit diabolus. Qñ uenit confessor facit ipsum dormire. Et dicunt sui cõfessori, Pater mõ dormit, tñ redeatis in sero, & tũc diabolꝰ facit ipm sudare, & dicitur confessori, O p̄r redeatis cras de mane, quia modo sudat. Et in crastinũ quãdo confessor uenit querens de eius statu dicũt, Pater in media nocte mortuꝰ est. Ideo confiteri statim debetis, & nõ confidatis de fortitudine. Ideo Dauid, Fortitudinem meam ad te custodiã &c. Alij uadunt ad Heli secundũ qđ interpretatur ascendens, appetẽtes ascẽsum, munditatẽ in honoribus, dignitatibus, diuitijs &c. Quando uocantur a deo ipsi uadunt ad Heli. Verbi gratia. Deus uocauit religiosum ĩ statu religionis, sed ipse quid facit, uult ascendere, uadit ad studium ut ascendat ad magisteriũ, epatum &c. Idem de clerico qui ponit se in domo magni domini &c. Idem de illis qui per usuram uolunt ascendere ad magnas diuitias, omnes uadũt ad Heli &c. Alij uadũt ad Heli sc̄d'm tertiã interpretationem, scilicet deus meus, ut sunt illi qui stulte confidũt de misericordia dei, q̄a sine penitentia confidere de dei misericordia stultitia est dicẽdo, Quare xp̄s fecit tãtã pñiam? non pro se, sed pro me, & cum ista confidentia uana uadunt ad infernum. Licitum est confidere de deo q̃tũcũq; homo sit peccator, si homo uult penitere, sed qui non uult penitere, scilicet nec restituere nec iniurias remittere, talis nõ debet cõfidere de dei mĩa, q̄a stultitia esset. Ecce q̄d dicit scrip. Ne dicas, Miseratio dñi magna est, multitudinis peccatorũ meorũ miserabitur. Misericordia eñ & ira ab illo cito proximãt. Eccl̄i. v. De nullo legitur nisi de latrone ꝙ haberet malam uitam & bonũ finẽ. Iõ faciamꝰ ut Samuel fecit quarta uice qñ fuit a deo uocatus dixit, Loquere dñe, q̄a audit seruus tuus faciendo quod precipis. Et talis potest dicere cum sãcto Iob, Vocabis me & ego respondebo tibi, nõ Heli sed tibi, & operi manuum tuarum porriges dextram. Iob. xiiij. Dico tertio ꝙ deus uocat per nuncium uerum, ut iudex q̄ non uocat p̄ signũ, nec ỽbo uiuo, sed p̄ nũciũ. i. ꝑconẽ quẽ mittit, ita iudex nr̄ & rex xp̄s per nũcios curie sue uocat multos, nũcij sunt infirmitates, dolores, aduersitates, febres, senectus, & hm̃oi. Misit ancillas suas ut uocarent ad arcẽ. s. alti-

ſ.altitudinẽ glorie,& ad menia ciuitatis. Prouer.ix. Sed quare dicit ancillas & nõ nũcios,qa nullus iudex uocat ꝑ ancillas ſed per nuncios. Rñdeo ad innuendum ꝙ infirmitates ſunt ancille quibus deus uocat. Qui ergo habet febrẽ uel aliã infirmitatẽ,citatus eſt. Ideo paretis uos, qa nonnulli ſic uocati remanẽt cõtumaces, ideo trahuntur uehementer cõdẽnandi. Nota exemplum de illo diuite cui premiſsi fuerunt tres nuncij per angelum ſuum ante mortem ſuã,qui uolebat habere malam uitam & bonũ finem &c. Iõ auiſetis uos ne ita cõtingat uobis. De ta lib⁹ dicit Salomõ in ꝑſona xp̃i, Quia uocaui, & renuiſtis, ego q̊q; in ĩteritu ur̃o ridebo,& ſubſannabo,cũ uobis id quod timebatis, aduenerit. Prouer.j. Iõ ſemp debet eſſe homo paratus. Nullus qui habet.l.uel.lx. annos uite põt allegare preoccupationem mortis. Dico quarto, ꝙ uocat nos deus per ſcriptũ clarũ. Et non ſunt plures modi uocationis. Iſto modo quando rex uult facere nuptias de ſuo primogenito ſolet uocare per ſcripturã nobiles ſuos, & qlibet ornat & parat ſe. Sic uocat de⁹ ad nuptias filij ſui Ieſu xp̃i. Sponſa eſt humanitas,quam in hoc mundo deſponſauit & in celo fiũt nuptie. Simile eſt regnũ celorũ homini regi, qui fecit nuptias filio ſuo. Mat.xxij. Et miſit binas literas omnibus nobis uocãdo ad dictas nuptias. Iſte bine litere ſunt uetus & nouũ teſtm̃, qđ ſummarie nihil aliud cõtinet niſi ut nos uadamus ad cõuiuiũ nuptiarũ filij dei. Ideo apl̃s, Quecunq; ſcripta ſunt,ad noſtram doctrinam ſcripta ſunt. ad Ro.xv. Omnes gloſe & poſtille tenduntad hoc,ut paremus nos ad eundũ. Vel ſi dicatur ſic, Scripturis uocatur diuinitus. Ideo beati qui ad cenã nuptiarũ anni uocati ſunt. Apoc.xix. Sed falco ſaturatus nõ curat uenire ad dñm uocantem,licet nutu capitis uideatur aſſentire. Et tandẽ dñs iratus lapide uel ſagitta interficit eum. Ita multi diuites faciũt & ſubito moriuntur. Ideo xp̃s, Dico uobis quod nemo uirorum illorum q uocati ſunt, guſtabit cenam meã. Luc.xiiij.

&c. Sed accidit multis ut pullo,quia gallina que habet multos pullos quando [u]det miluũ,ſtatĩ uocat ad ſe pullos & cooperit ſub alis. Sed aliquando miſer pull⁹ non curat uenire,ſed uagatur per unam ſpicam uel granũ & uenit miluus & tollit eũ ſecũ. Ita accidit multis. Xp̃s uocat ſe gallinã habens pullos. Autoritas. Quoties uolui congregare filios tuos,quemadmodum gallina congregat pullos ſuos ſub alas,& noluiſti. Mat.xxiij. Et loquitur Chriſtus eccleſie dicens,quoties, multoties uolui &c. Et noluiſti.ſ.per malos p̃latos uel malos xp̃ianos,qui prohibent & impediunt bonos,uel malo exemplo uel deriſionibus, & eis occupatis circa ſpicã uanitatis,uenit miluus.i.diabolus, & ducit ſecum aĩam. Verbi gr̃a. Quando religioſus occupatur circa ſpinã honoris uel dignitatis,ut aſcendat, non curat uenire ad Chriſtum uocantem, & interim uenit mors &c. Idẽ de clerico. Idẽ de laico occupato in bonis temporalibus ideo dicit Chriſtus, Dico uobis qđ nemo uirorum illorum &c.

De eadem dñica. Sermo .iiij.

COmpelle intrare ut impleatur dom⁹ mea. Luc. xiiij. Thema dat mihi motiuũ declarandi quot ſunt modi intrandi paradiſum & qui ſunt. Materia erit deo acceptabilis & gratioſa,& nobis utilis & proficua. Salutetur prius uirgo Maria &c. Pro huius uerbi declaratione & materie predicande introductione ſciendum ꝙ deus habet iſtam magnificentiam & excellentiam inter alios, quod omne op⁹ ꝑ eum inceptum ducit ad perfectionem ſecundum finem quem intẽdit, & nihil dimittit imperfectum. Triplici enim ratione op⁹ inceptum dimittitur imperfectum. uel ex defectu potentie,ex defectu ſcientie,& ex defectu cõſtãtie. De primo multi incipiunt edificare magna edificia,qui poſt inceptionem dimittunt opus imperfectum ex defectu potentie pecunie &c. quia quando inceperunt non uidebant periculũ uel dãnũ. Alij dimittũt imperfectum

fectum opus non ex defectu potentie, sed scietie, quia quādo inceperūt, nō ui debāt periculū uel dānū quod sequitur, sed in persecutione operis uidēt mala q̄ pōt sequi, & dimittūt. Alij autē dimittūt op⁹ imperfectū nō ex defectu potentie, nec scientie, sed cōstātie, habēt eīm intellectū flexibilē ad instar galline super cāpanile. Sed isti in deo non habēt locum, nō est in eo defect⁹ potētie, nec sciētie, q̄a omnia nuda & aperta sunt oculis ei⁹. ad Heb. iiij. nec cōstātie, quia immutabilis. Ideo habem⁹ dicere ꝙ quicquid de⁹ incipit etiā pficit. Autoritas. Date magnificētiā deo nostro, dei perfecta sunt opera, & omnes uie ei⁹ iudicia &c. Deuter. xxxij. De⁹ a principio mūdi incepit unā rē mirabilē quādo in celo creauit tot angelos, quot erāt cathedre siue grad⁹ glorie, ut inhabitarentur a creaturis intellectualibus. Sed magna pars angelorū peccauit Lucifero cōsentiendo, qui uoluit deo equiparari, propter quod deus eiecit eos de celo dicens, Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam. Michael aūt ex dei precepto fecit executionē, & cathedre remāserunt uacue. Ne ergo opus dei remaneret imperfectū in celo: quia si in creaturis corruptibilib⁹ nō dimittit aliquid imperfectū, multo minus in incorruptibilibus creaturis, ꝓpter hoc creauit genus humanū ad supplendū & cōplēdū & reparandū defectū angelorū. Istā rationem assignat magister senten. in ij. dist. j. Et quia sunt multi qui nolunt ire, licet nō dicāt ore, ostendūt & dicūt tamē opere male uiuendo. Ideo quid facit xp̄s? dicit Michaeli principi ecclesie, Compelle intrare ut ipleat domus mea. Videtur ergo ꝙ multi uiolēter uadunt ad gloriam. Nota tres modos quibus homines uadunt ad celum.

Aliqui uadunt currendo uigorose.
Aliqui uadunt ambulando spaciose.
Aliqui uadunt tracti rigorose.

De his loquitur thema, Compelle intrare &c. Dico primo ꝙ aliqui uadūt ad paradisum currendo festinanter. Currere eīn est magnos passus festinanter facere. qđ includit duo. s. facere magnos passus, secundo ꝙ fiant uelociter, aſr non esset currens. Currendo igitur uadit ad paradisum, qui facit magna opera. s. magnas orationes, ieiunia, eleemosynas, audit missas, sermones &c. q̄to opera sunt maiora, tanto sunt passus maiores. Oportet nō solum magna opera facere & currere, sed quādo bona opera sunt magna & multa, & quando fiunt cū ardore sp̄us & feruore & diligentia, tunc talis currit festinanter ad paradisum. Apostolus, Festinem⁹ ergo ingredi in illam requiem. ad Heb. iiij. Currēdo ergo & festinanter uadit ad paradisum persona que non solum seruat penitentiam sibi iniunctam a confessore, sed adhuc addit, & non solū in dñica audit missam completam & deuote cum silentio, sed quolibet die. Nō solum confitetur semel in anno, sed quolibet mense. Idem de communione. Nō solum seruat ieiunia ecclesie, sed adhuc plus facit, nō solū restituit, sed immo de suo dat eleemosynas. Talis pōt dicere cum Dauid qui fortiter currebat, Viam mandatorum tuorum cucurri, cum dilatasti cor meum. ps. cxviij. Quando talis moritur, anima statim euolat ad celum, cum tamen sint tot diete. Propter hoc sacra scriptura monens nos ad currendū festinanter dicit, Deponentes omne pōdus & circumstās nos peccatum, per penitentiam curramus ad propositum nobis certamen, aspicientes in autorem fidei & consummatorem Iesum, qui proposito sibi gaudio sustinuit crucem &c. ad Heb. xij. No. hic secreta moralia, deponentes omne pōdus. Cursor qui uult brauium siue signum obtinere, deponit omne pondus. Ita ille qui currit ad celū, si uult lucrari iocale glorie, oportet ꝙ deponat pondus peccatorū quod multum aggrauat animam. Dauid, Q̄m iniqtates mee supergresse sunt &c. ps. xxxvij. Secundo & circunstans nos pct̄m. s. auaritie, ante & retro a dextris, & a sinistris. Quod peccatū deponēdū est scd'm quatuor modos restitutionis ad ꝓximum. Ante debet fieri restitutio, quādo usura

cuiusuis sit generis uel spẽi est notoria & clara. Retro quando est colorata, sicut illa que sunt retro nõ bene uidẽtur. Sic quando dicit diuiti, Mihi tm̃ pstabitis, & ego quolibet anno reddã uobis tm̃ census. Ecce hic usura colorata. Cẽsualia sũt bona cũ duab⁹ cõditionibus. s. ꝙ sit uera & realis emptio & uẽditio. & ꝙ preciũ sit iustũ, potestis habere sine peccato. A dextris est restitutio, q̃ debet fieri per laboratores, q fraudulẽter cõplẽt dietam & iornale, & petũt tm̃ salariũ, qa sicut dominus damnaretur nisi solueret salariũ, ita damnatur qui recipit salarium & nõ facit iornale completum, uadunt tarde & ueniunt ante tempus completum ut dormiãt &c. A sinistris est restitutio que debet fieri de fama &c. si aliquem diffamastis, qa nũq̃ intrabitis paradisum nisi reuocetis. Ecce quare dicit circunstans nos peccatum tenens fortiter, qa nullus restituit. Tertio per patiẽtiam curram⁹, quia talis est hodie mund⁹, ꝙ homines mũdani deridẽt illos qui currũt ad paradisum festinãter, aspiciẽtes Iesum qui in cruce habuit infinitã patiẽtiã ad iniurias sibi dictas. Ideo apostolus, Sic currite ut cõprehendatis. j. Cor. ix. Dico secundo ꝙ aliqui uadunt ad paradisum eũdo spaciose, sicut sunt persone mũdane q̃ nõ fecerũt amplius nisi q̃tũ obligant ex preceptis dei, qa aĩs nisi seruarẽt dei precepta modo nõ irent ad paradisum secundum regulam xpi, Si uis ad uitam ingredi serua mandata dei. Mar. xix. Tales multum tardant in uia, quia nihil amplius faciũt. Verbi grã. Si dicatur alicui de talibus in aliquo die feriali, s. uadamus ad missam, Rñdet, non faciã, qa nõ obligor nisi in die festo. Idem de ieiunio in sexta feria, non obligor nisi ad ieiunia ecclesie, solũ confitentur semel in anno, & cõicãt, seruãt pñiam datã a cõfessore, & nihl plus. soluũt bñ decimas & primitias & salariũ seruiẽtib⁹, sed nõ curant facere magnas eleemosynas. Tales finaliter ibũt ad paradisum, sed tardabunt in uia. Et pñt dicere xpo ꝟbum qđ dixit Iacob Esau fratri suo, Precedat dñs me⁹ ante seruũ suũ, & ego sequar paulatĩ uestigia ei⁹. Ge. xxxiij. Nimio cõstabit hmõi mor... quando in penis purgatorij habe... expectare introitũ paradisi. Nos mo... nescimus que pena est nõ uidere de... qa nõ cõpetit nobis in hac uita ipsu... dere. Auto. Non uidebit me homo... uet. Exo. xxxiij. Sed animabus sepa... quibus competit uidere deum, est ma... ma pena, qñ non uident eum, maior... set mihi uel tibi si subito perderem... sum. Itẽ quia illa pena ignis purga... est maior pena q̃ aliqua pena huius m... di. No. hic de illo homine q habeba... gnos dolores, desiderabat mori ut li... raretur ab illis doloribus. Cui appa... angelus dans sibi optionem, uel q... tribus dieb⁹ in purgatorio ad purga... uel per tres annos haberet illam inf... tatem &c. Ideo apostolus, Videte ... fratres quõ caute ambuletis, nõ qua... sipientes, sed ut sapientes redimẽte... penitentiam tps, qñ dies mali sunt... purgatorio. ad Eph. v. Dico tertio ꝙ ... uadũt ad paradisum tracti rigoros... non auderem dicere nisi qa xps dicit... chaeli, Compelle intrare &c. Non inte... ligatis ꝙ ista uiolẽtia fiat libero arbit... quia nõ põt cogi, sed ista uiolẽtia fit c... pori per infirmitates, dolores, pauper... tes, & tribulationes, & sic liberum a... trium mutatur, sed non cogitur. No... euangelio dñice occurrentis qualiter... uitati se excusauerunt. Tũc dicit dñs ... uitori, Compelle intrare &c. No. pra... ce qualiter seruus exit ad uias supe... auaritie, luxurie &c. dicens superbo, V... datis ad cenã, dñs parauit & expectat ... &c. Dicebat uere uos ibitis & percuti... bat eũ, quia seruus bene erat associat... Idem de auaro luxurioso. Idẽ de mulie... bus q̃ omnes ibant flentes, sed quan... fuerunt intus, curati fuerant gaudente... & dicebant seruo, O benedicaris. E... quid fecisti mihi, sed curatus sum, ... bene est mihi, principium fuit per uim. ... sed finaliter gaudent. Ita de nobis. Dñs est Christus, seruus est angelus, & sun... multi qui non curant uenire ad cõniui... para-

paradisi, licet sint īuitati, sed xp̄s dicit angelo, Compelle intrare. Deus in hoc mū do uisibilia per creaturā inuisibilē dispo nit. uñ Grego. Et angelus dat infirmitatem, dolorem capitis uel stomachi, perditionem bonorum, filiorum, & hmōi, & tunc homo redit ad deum. Verbi gratia. Quot prelati sunt qui in prosperitate & sanitate non curant de deo, imo dant se delitijs, sed compellūtur ire ad deū per infirmitates. Idem de dn̄is temporalibus & de alijs hominibus tam senibus q̄ iuuenibus, qui nō curant de deo, sed uenit infirmitas, tribulatio &c. & sicut asinus lasciuiens reducitur ad uiā, ita tales ad deum uadunt & ad ecclesiam, orant, confitentur &c. iō Greg. Mala que nos hic p̄munt, ad deum ire compellunt. De istis dicit Esa. Domine in angustia reqsierūt te. Esa. xxvj. Iō cum magna patientia homo debet recipere aduersitates, quia ad corruptionem sunt. Beatus homo q corripitur a dn̄o. Increpationem ergo dn̄i non reprobes, quia ipse uulnerat & medet, pcutit, & manus ei⁹ sanabūt. Iob. v.

De eadem dn̄ica. Sermo. v.

QVi non diligit manet in morte. Verbum istud habetur originaliter in prima cañ. Io. c. iij. & in epistola currentis dn̄ice. In presenti sermone uolo declarare mala que uenerunt mundo de defectu boni amoris. Spero q̄ materia erit utilis animab⁹ nostris. Sed primo salutetur uirgo Maria. Pro introductione & declaratione huius uerbi & materie pertractande sciēdū q̄ ille magnus & excellens propheta Moyses inter alias doctrinas dedit talē doctrinā filijs Isrl̄ di. Testes inuoco hodie celum & terrā q̄ proposuerim uobis uitam & mortem, benedictionem & maledictionem. Elige ergo uitā ut & tu uiuas, & semen tuum. & diligas dn̄m deū tuū, atq; obedias uoci eius, & illi adhereas. Ipse eñi est uita tua, & lōgitudo dierum tuorū. Deu. xxx. Ex istis uerbis si bene ponderentur, possum⁹ extrahere quatuor conclusiones. Prima q̄ de⁹ est uita in se, & sua uita est suum esse essentiale & nō accidentale ut in nobis, qui possumus uitā pdere. Ista cōclusio habetur in hoc q̄ dicit, Testes inuoco hodie celum & terram q̄ proposuerim uobis uitam. s. deū. Secūda conclusio, q̄ deus nō solū est uita in se essentialiter, sed est fons & principium uite, dās uitam omnibus ei adherentibus. Sicut ignis de se est calid⁹ & clarus, & sibi adherentes calefacit & illuminat, ita deus. Ista conclusio tangitur ibi, Illi soli adhereas. Ipse enim est uita tua effectiue & causalr̄. Tertia conclusio q̄ adherentia ad deum est per amorem, super omnia eum amando ex omnibus anime potentijs, sicut qui diligit ardēter aliquam personam, uult eam respicere, & de ea loqui, & cum ea esse, quia res dilecta trahit ad se cor diligentis. Ideo dicit Dionysius, q̄ amor est uis unitiua faciēs unum quid ex amante & amato. Iō q super omnia diligit deū, statim uoluit ad eū oculos intellectus cōtēplando, & uoluntas inflammatur in ei⁹ amore, memoria recordatur de beneficijs, ore loq̄tur ipsum laudando. Ecce qualiter per amorem homo adheret deo. Ista conclusio tangitur ibi, Diliges dn̄m deū tuum. q. d. diliges non aliquid transitorium, diuitias uel delitias, quia pdi pn̄t & deficere &c. Quarta conclusio est q̄ ille q non diligit deum lōge est a uita, & manet in morte. Hec conclusio hr̄ cū subditur, Testes inuoco celum & terrā q̄ proposuerum. s. diligentibus deum, uitā, & mortē. s. non diligentibus deum. Propter hoc dicit thema, Qui nō diligit, scilicet deū, manet in morte. Patet thema. Inuenio ī sacra scriptura q̄ ex defectu dilectionis ad deum, quatuor mortes uenerunt generi humano, ac genus humanum quadruplici morte est peremptum.

Et prīa mors sp̄ualis q̄ debem⁹ fugere.

Scd̄a mors corpalis q̄ debem⁹ p̄uidere.

Tertia mors gehennalis quam debemus precauere.

Quarta mors eternalis, quam debemus horrescere.

De qualibet dicit thema, Qui non diligit,

git, manet in morte. Dico primo ꝙ ex defectu diuine dilectionis, quia Eua plus dilexit pomũ ligni uetiti q̃ deũ, & Adã plus dilexit Euam q̃ deũ, quia ne molestaret eam fecit contra dei mandatũ, ex hoc uenit mors ſpũalis, qa qñ hõ peccat contra p̃ceptũ dei, hõ perdit gratiã dei que dat uitã anime formaliter, ſicut aĩa rõnalis dat eſſe & uiuere corpori formaliter. Sed quando homo peccat mortaliter, p̄ditur gr̃a, & anima remanet mortua in corpore. Ecce quid eſt mors ſpũalis. Et licet corpus letetur, comedat, bibat, & ornetur, aĩa tamen iacet int⁹ mortua & corrupta & fetida. Sicut corp⁹ tuũ in pulchro ſepulchro. Ita dicit Chriſtus peccatoribus, Ve uobis qui ſimiles eſtis ſepulchris dealbatis, que a foris apparẽt hominibus ſpecioſa, intus autem plena ſunt oſsibus mortuorum & omni ſpurcitia, ſic & nos. Mat. xxiij. De iſta morte ſpirituali auto. Aĩa que peccauerit, ipſa morietur. Ezech. xviij. Morietur. ſ. perdẽdo gratiam dei, tamen non omne peccatum occidit aĩam, quia uenialia non occidũt aĩam, licet ſint diſpoſitiones, ſed peccatum mortale ſemper occidit aĩam. Ideo dicit, Peccatum. ſ. mortale cum conſummatum fuerit, generat mortem. Iaco. j. Nõ loquitur de morte corporis, qa multi peccãt mortaliter, qui nõ moriuntur ſtatim corporal̃r, ſed ĩ aĩa: ſtatĩ moriuntur. Nota peccatum cum cõſummatũ fuerit, non dicit cum inchoatum fuerit uel mediatũ, ſed conſummatũ. Vnde dico ꝙ pc̃m̃ mortale habet initiũ, mediũ, & finẽ. Initiũ autẽ pc̃i mortalis eſt ſimplex cogitatio circa uindictam, uſuram, luxuriam, & furtum, & huiuſmodi, non deſiderando opus fieri, ſed cogitat, ſi talis eſt ſimplex cogitatio, ſolum eſt pc̃m̃ ueniale, non p̄pter hoc moritur aĩa. Mediũ ṽo eſt qñ in tali cogitatione delectatur, ſed non deſiderat opus, nec etiam facere, hoc etiam adhuc eſt pc̃m̃ ueniale. Sed finis eſt conſenſus uoluntatis, quando nõ ſolũ cogitat & delectat̃, ſed cõſentit & deſiderat op⁹, etiam ſi non facit, eſt pc̃m̃ mortale. Iõ dicit, Pc̃m̃ cũ conſummatũ fuerit &c. Hic poteſtis cognoſc[...] quõ ſunt multi male cõfeſsi, qa nõ c[...]tur de malis cogitationib⁹, maxime m[u]lieres, q̃ ex quo non fecerunt opus, n[õ] credũt peccaſſe cogitãdo, loquẽdo, & [de]ſiderãdo, & conſentiendo in uolunta[te] tales in cõſpectu dei iã reputantur pu[ta]ne. Multe p̄ſone reputantur bone & h[o]neſte in cõſpectu hominũ, q̃ apud deu[m] ſunt male & inhoneſte. Dicũt multi h[o]mines, corpus meũ nunq̃ cognouit n[iſi] uxorẽ meã. Sed uideamus ſi aĩa u[eſt]ra n[õ] cogitauit, deſiderauit, uel cõcupiuit. [...] pater multoties. Modo dicit xp̄s, Omn[is] qui uiderit mulierem ad concupiſce[n]dum eã, iã mechatus eſt eã in corde ſuo. Ma[t]. v. Et per oppoſitum de uxore concupi[ſ]cẽte uirum alium. Dico ꝙ iſtã mortẽ [ſpi]ritualẽ debemus fugere, & citius debe[re]m⁹ ſuſtinere omne periculum, etiã mo[r]tẽ corporalẽ q̃ peccemus. De hoc dab[o] uobis exẽplũ & modũ fugiẽdi. Cũ Iu[dei] eſſent captiui in Babylonia, ibi erat q[ue]dam mulier nobilis, pulchra in corpore [&] pulchrior in aĩa. Optima ſocietas eſt [pul]chritudo corporis & aĩe, quia ſicut la[ter]na de cryſtallo eſſet pulchrior cum l[u]mine q̃ ſine lumine, ita &c. aĩa cum gr[a]tia dei eſt ſicut lucerna accenſa ĩ late[re] corporis. Nota breuit̃ hiſtoriã de Su[ſan]na, ut h̃r Dañ. xiij. quando Suſanna di[xit] requirentibus eã de peccato, Si hoc eg[e]ro mors ſup. aĩe mihi eſt. ſi autẽ non eg[e]ro, non effugiam manus ueſtras. Sed m[e]lius eſt mihi incidere abſq; opere in ma[]nus hominũ, q̃ peccare in conſpectu dñi. Et ne illi ſubito irruerent in eam, excla[]mauit uoce magna Suſanna. Dicatur co[n]tra mulieres que nolunt clamare dicen[]do, Confundã eum & me. Alia dicit, E[t] quomodo clamarem, cum fuiſſet obſc[u]ra nox? Ecce qualis excuſatio. Idem de [re]ligioſa grauida cum redargueretur a p[re]lata ſua, quare non clamauit? Rñdit, N[olui] frangerẽ ſilentiũ, quia erat poſt comp[le]toriũ. Patet quomõ illa ſancta mulier S[u]ſanna oſtendit modum fugiendi mort[em] ſpiritualem. Multo melius eſſet ſuſtine[]re mortem corporalem, q̃ peccare. I[deo] dicit

dicit scriptura, Quasi a facie colubri fuge peccata. Et si accesseris ad illa, suscipient te. Dentes leonis dentes eius, interficientes aĩas hoim. Eccl̃i.xxj. Dentes peccati sunt cogitationes, male delectationes, desideria, & hmõi. Dico secũdo ꝙ ex defectu dilectionis uenit mors corporalis, quia statutum est hominibus semel mori. ad Heb.ix. Ita mors secunda uenit ex prima, qa nisi fuisset mors anime ex peccato, non fuisset mors corporis, immo postq̃ gentes diu uixissẽt in paradiso terrestri dixisset deus Michaeli, ut collocasset eos in paradiso celesti, & sine morte & sine dolore fuissẽt in paradiso celesti collocati. Sed ex morte anime secuta est mors corporis. Hoc dicit deus Ade quãdo dedit sibi licentiã comedẽdi de oĩb⁹ fructibus, nisi de ligno scientie boni & mali. Hoc fecit deus ut Adam cognosceret dominũ supra se, al's cecidisset in maiora peccata, non cognoscendo supra se dominũ, dixit sibi de⁹, In quacũq; die comederis ex eo, morte morieris. Geñ.ij. No. morte.s.aĩe, morieris, etiam morte corporis. Sed hic est argumentum quomodo est uerũ ꝙ Adã illa die fuerit mortuus, cũ tñ post uixit nongentis triginta annis. ut patet Geñ.v. Rñsio, ꝙ dictũ est ꝓpter necessitatẽ moriendi & continuũ decursum ad mortem. Dixit eñ morte morieris. & non dixit, mortuus eris, qa aliud est mori, & aliud est esse mortuũ. Sicut lapis cadens de alto quando descẽdit, dicitur, lapis cadit, quando iam est in terra, dicitur, lapis cecidit, quia aliud est lapidem cadere, aliud est lapidem cecidisse. ita Adam anteq̃ peccasset erat in loco alto in iustitia originali, & poterat nõ mori, sed post peccatum incepit cadere ut lapis propter necessitatem moriendi. Nota ad hoc parabolã de illo sancto Barlaam, qui uolens inducere unum regem ad contemptum mundi, dixit sibi ꝙ quidã uiator ibat per quẽdã altissimũ montẽ, & quia uia erat stricta, ad flatum uenti cecidit, & tenuit se ad quandam arborem, & uidit ꝙ una ratta alba incepit rodere radicẽ arboris, & illa cessãte uenit alia nigra, & econuerso. De tali ergo qui nõ habet aliũ modũ euadẽdi dici põt, Ille morit. Ita de genere humano, qđ exaltatum fuit multis donis in Adam, sed ad flatum uenti tẽtationis cecidit, & tenuit se ad arborem uite temporalis. Ratta alba est dies, que de uita nostra rodit quolibet die.xij. horas, & ratta nigra est nox que etiã rodit alias.xij. horas. Ex necessitate ergo habem⁹ mori, debem⁹ iã nos mortuos reputare. Iõ ap̃s, Corp⁹ quidẽ mortuũ est.s. ex necessitate moriẽdi, spiritus uero uiuit propter iustificationẽ. ad Ro.viij. Dico ꝙ istã mortẽ debemus prouidere, qa istã non possum⁹ fugere, quia non possumus ad uitam innocentie redire, sed pro tempore prouidere & se preparare. Nũquid scis tu quã uitã tenes? Si bonã & sanctã, perseuera, si malã, recede ab illa & cõfitere. Recede a mala societate, restitue, parce inimicis, & noli expectare diẽ mortis, quia nescis si subito uel mutus morieris, & tũc difficile est conteri, nec poteris restituere propter dolores mortis. Ideo dicit scriptura, Nõ demoreris in errore impiorum, añ mortem confitere. A mortuo quasi nihil perit cõfessio. Cõfiteberis uiuens, uiuus, & sanus confiteberis, & laudabis deum, & gl'iaberis in miserationibus eius. Eccl̃.xvij. No. error impiorum est aliquorum dicentium, quando ero senex ego faciã pñiam. Aliorum qui dicunt, non restituã in uita mea, sed dimittam in testõ &c. Aliorũ dicẽtiũ, qñ ero infirmus cõfitebor. Tertia mors est gehennalis uel infernalis. Ista est in alio mundo, postq̃ hõ iã trãsiuit alias duas ꝑdictas, & aĩa impenitẽs recedit a corpore, subito ducitur ad gehennam inferni. Aut. Tenent tympanũ & cytharã, & gaudẽt ad sonitum organi. Ducũt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Iob.xxj. No. secreta moralia. Tenent tympanum &c. Ista tria instrumenta significant tria, peccata mortalia.s. luxuriam, auaritiã, & sup̃biã. Tympanum enim significat peccatũ luxurie. Tũ ex figura circulari. Nam luxuriosus uadit in circuitu ad uidendum dilectam

suam &c. Tum propter picturas. Nã homo uel mulier luxuriosa tota uadit ornata uel picta. Deus custodiat nos ab occasione. Tũ quia tympanũ habet nolas, sic luxuriosus habet nolas. Sed nõ oportet fatuo ponere nolas in collo, quia als cognoscitur. Tũ qa tãgitur, ita luxuriosus tãgitur &c. Ecce quare dicit, tenent tympanũ &c. O quot dãnatur isto pctõ. Dicit btũs Remigiꝰ super illud Mat. xix. Sinite paruulos uenire ad me. Tanta est labes carnalis criminis, ꝙ maior pars saluãdorũ creditur esse innocẽtũ paruulorũ, qa magni oẽs uel fere oẽs uolũt tãgere tympanũ. Cythara signat peccatum auaritie. Rõ, qa est de ligno arido &c. & habet octo chordas. Sic auarus est quasi lignũ aridũ sine humiditate & dulcedine charitatis, uacuꝰ a mĩa. Caput reflectitur ad se, qa nihil facit nisi amore recipꝓco, ut lucretur & ditetur. Octo chorde sunt octo species auaritie, uadũt bini & bini. Rapina dñorũ, simonia ṗlatorũ, usura mutuãtiũ, fraus emẽtiũ & uẽdẽtiũ. Itẽ furtũ secretũ, & sacrilegiũ. s. recipere aliquid de ecclesia. Item occupatio de inuentis sibi retinendo, & detentio de salario, uel testamentum de mortuis, uel de concesso negãdo. Organum significat pctm̃ sup̃bie. Et superbia est duplex. Vna est superbia de bonis spũalibus. Alia superbia de bonis tẽporalibꝰ, de genere & diuitijs, fortitudine, pulchritudine &c. Ecce quare dicit, tenẽt tympanũ &c. De ista morte dicit Dauid, Mors peccatorum pessima. ps. xxxiij. Mala, qa priuatur uita tẽporali. peior, qa priuat uita spũali. pessima, quia priuat uita eternali. Dico ꝙ cõtra istã mortẽ munire nos debemus. s. uirtutibus, operibus bonis & meritorijs. Iõ dicit scriptura, Quodcũq; facere potest manus tua instanter operare, quia nec opus nec rõ nec sapĩa nec scientia erunt apud inferos quo tu properas. Eccls. ix. Quarta est mors eternalis, q̃ differt a morte gehẽnali uel ĩfernali, qa illo modo est solum in aĩa. Sed ista erit post diem iudicij, & erit in aĩa & in corpore quando peccatores simul in aĩa & corpore perpetuo dãnabuntur. De [illegible] morte dicit Io. Timidis, & incredulis, [illegible] execratis, & homicidis, & fornicato[illegible] & ueneficis, & idolatris, & oĩbꝰ me[illegible]bus, pars illorũ erit in stagno ignea[illegible]ti & sulphure, quod est secunda mors. Apo. xxj. Nota octo conditiones p[illegible] Prima conditio est timidorũ, que tãg[illegible] cum dicit, timidis. Timidi sunt qui [illegible] re detrahẽtiũ nõ audẽt bonã uitã incip[illegible] re. Quot religiosi, quot clerici, & lai[illegible] uellẽt tenere bonã uitã, & seruare re[illegible] lam, & isto timore magis uolunt cũ a[illegible] ire in infernum. Sed magis debet time[illegible] deus. Dauid, Illic trepidauerunt timore ubi non erat timor, sicut pueri qui time[illegible] cultellũ &c. Secũda conditio pctõrũ e[illegible] incredulorũ & infideliũ. Nã increduli [illegible] alij infideles, Iudei, Agareni, & alij infideles xp̃iani, presumptuosi & capitosi pre[illegible] sumũt nimis de suo intellectu, & incip[illegible] unt dubitare in fide, cum tñ sit tot mir[illegible]culis & disputationibus confirmata. Te[illegible]tia cõditio est execratorum. i. abominabilium, facientium peccata contra na[illegible]ram, ut est omnis modꝰ luxurie per q[illegible] non potest sequi generatio, talẽ peccat[illegible] quomodocunq; fiat dicitur contra natu[illegible]ram. Quarta conditio est homicidarum, & non intelligitur de iudicibus & dñis, qui quando faciũt iustitiã de criminosis secũdũ ius &c. nõ peccãt, imo merẽtur. Et licet sint interfectores hominũ, nõ ta[illegible]mẽ dicũtur homicide. sed intelligitur [illegible] illis qui ex malitia uel uindicta, ad co[illegible]periendũ suũ peccatũ, occidũt homines iniuste, tales sunt homicide, & de illis in[illegible]telligitur. Quinta conditio est fornicato[illegible]rũ. Et dicatur cõtra illos qui dicũt, ꝙ peccatũ nõ est simplex fornicatio. Ego [illegible] liber & ipsa, ego non decepi &c. Sex[illegible] cõditio est ueneficorũ. i. uenenũ facientiũ aut dantiũ. Dicatur contra mulieres que recipiunt aliquid, ut habeant abor[illegible]uũ, ad cooperiẽdũ partũ, & se iuitur [illegible] micidiũ, & in iudicio interfectus [illegible] get magnus, & petet iustitiam de ma[illegible] de apothecario, & de omnibus cõ[illegible] tibus in eius mortẽ, & si aliquis co[illegible]

delicus, fit irregularis. Dicatur de illa monali, que quesiuit a medico regis remediũ, ne mulier grauidaret. Qui rñdit, q̃n̄o deberet coire cũ uiro. Septima cõditio pctõꝝ est idolatrarũ. Idolũ erat in q̃ habitabat demõ. Idolatre sunt diuinatores & sortilegi siles demonibus, quia cũ demone faciunt opera. Octaua cõditio est mentientiũ, & proximũ damnantiũ, & false iurãtiũ uel promittẽtiũ. Pars omniũ predictorũ erit in stagno igne ardẽti & sulphure, quod est secũda mors. Sed quõ mors eternalis dicitur secunda mors, cũ ego uocẽ eã quartã mortẽ? Rñsio, ꝑut dixi. Quatuor mortes uenerunt humano generi, quarũ due sunt in alio mundo. s. mors infernalis, & mors eternalis, que est secunda alterius mundi, & quarta computando mortes huius mundi, & alterius etiam. Dico ꝙ istam mortem eternam debemus horrescere, & orando dicere, Libera me dñe de morte eterna in die illa &c.

De eadem dñica. Sermo. vj.

Diligamus opere & ueritate. j. Io. iij. & recitatiue in epistola occurrẽtis dñi cc. Materia erit de dilectione proximi ordinata, & erit materia utilis. Salutetur ꝟgo Maria &c. Pro declaratione huius ꝟbi sciẽdũ ꝙ dilectio proximi bene ordinata est fundamẽtũ & cõplemẽtũ totius legis, & talis põt dicere ꝙ cõplet legẽ dei. Rõ, qa q̃cq̃d fit in hoc mũdo, totũ fit amore, siue fiat timore, uel alia ratione, amore fit. ꝟbi gratia. Quare fugis inimicos? O diceres tu, timore, imo potius amore, qa diligis uitam tuam. ideo &c. Item si tibi datur cibus potionatꝰ, hoc est, ueneno plenus, illum comedere nõ uis. Et que huiꝰ est causa? dices, ꝙ timor mortis. sed dicẽdũ, ꝙ potiꝰ est amor uite. Si ergo amor est fundamẽtum & primũ omniũ bonorũ, ergo qui est bene ordinatus ĩ amore proximi, totã legẽ cõplet. Propter hoc beatus Ioan senex, postq̃ deus sibi reuelauit ꝙ moreretur, uocauit populũ & dicebat, Filioli mei diligite inuicẽ. & multoties replicabat ista uerba nihil addendo. Propter hoc aliqui dixerunt sibi, O pater uos solenniter cõsueuistis predicare, estis uos oblitus de illo pulchro sermone quẽ nobis fecistis de cõtẽplatione? Rñdit, qa mãdatũ dñi est, & in eo omne mãdatũ impleri potest. Ideo beatus Paulus concordans cum beato Ioanne dicebat, Qui diligit ꝓximũ, legẽ impleuit. Dilectio proximi malũ non operaẽ. Plenitudo ergo legis est dilectio, ad Ro. xiij. Ideo dicit thema, Diligamꝰ. s. ordinate, opere, & ueritate. Patet the. Inueni in sacra scriptura ꝙ dilectio proximi ordinata debet habere quatuor cõditiones.

Quia proximus debet diligi ueraciter sine fictione.

Prudenter sine corruptione.

Tẽperanter sub diuina dilectione.

Generaliter sine exceptione.

In dilectione proximi in uita sua copletẽ homo legẽ dei. Iõ dicit the. Diligamus opere & ueritate. Dico primo &c. ueraciter sine fictione. Vñ autoritas. Dilectio. s. sit ĩ uobis sine simulatione. Ro. xij. Qui has quatuor cõditiones seruat, legẽ implet. Modo uideamus quomodo poterit hoc declarari. Hic seruiet philosophia q̃ dicit de ueritate, ꝙ ueritas est adeq̃tio siue cõformitas rei ad intellectum, quia tunc ꝓpositio est uera, quando res ad extra cõcordat. Ad ueritatẽ eiꝰ req̃runtur hec. s. factũ uel res ad extra, secũdo uerbũ significatiuũ, tertio significatũ intellectus. Sic ad ueritatẽ amoris tria req̃runtur. s. cor siue bona uolũtas, ꝟbũ, & opus ad extra. Tunc etiam amor ꝓximi habet fundamentum in corde, quãdo hõ desiderat bonum tẽporale uel spũale proximo ut pro se, & gaudet de bono suo, & orat ut cõseruetur in illo, & tristatur de malo proximi, & cõpatitur sibi. Nisi istud fundamẽtũ sit in corde, nihil ualet, dilectio simulata erit. Ideo Dauid cõtra tales dicit, Qui loquuntur pacẽ cũ ꝓximo suo, mala aũt in cordibus eorum. Da illis secũdũ opera eorum &c. ps. xxvij. Qui diligunt false, cum Iuda mansionem habebũt, qui salutando & osculando tradidit

saluatorem. Et requiritur uerbũ significatiuum. Si dicatur, Diligo ꝓximũ in corde, sed nõ loquor ei, nõ est ibi ueritas dilectionis. Ideo oportet sibi loqui, qa uerbũ est signũ illius qđ est in mẽte, ea eñ q̃ sunt in uoce, sunt note. i. signa earũ q̃ sunt in aĩa passionũ, ut dicit philosoph⁹. j. perihermenias. Iõ est magnus defect⁹ maxime mulierũ dicẽtiũ, Nolo sibi malũ, sed non loquor sibi, qa dixit mihi malũ. Alie dicunt, si ipsa incipit mihi loqui, loquor, nec grates nec gratias habetis, qa etiã Iudeũ salutãtẽ salutabitis. Ideo dicebat xp̃s, Bonus hõ de bono thesauro cordis ꝓfert bona, & malus hõ de malo thesauro profert mala. Mat. xij. Tertio reqritur opus siue res ad extra, quia ab eo ꝙ res est, uel nõ est, oratio uera uel falsa dicitur, puta iuuare se mutuo, & in nullo se fraudare nec dãnificare, nec ĩ bonis furãdo bona, nec fructus &c. quia ex furto fructus uenit omne malum nostrum, & nisi xp̃s iuuisset nos &c. oẽs eram⁹ dãnati, nec ipm̃ diffamãdo directe uel indirecte, dicẽdo, Nõ sum ego latro uel ebri⁹ &c. quasi dicat, sicut uos. Et quia non dicũt clare, nõ faciũt sibi conscientiã, sed oportet reuocare si uultis saluari, nec ipsum in persona tangendo, feriẽdo, uel aliter. Si ergo diligis proximum in corde, & etiam loquendo, oportet ꝙ ipsum diligas etiam opere, nõ tãgẽdo bonã famã nec ꝑsonã ei⁹. Imo ei⁹ bona cõseruãdo, tñ defẽdẽdo & ꝑsonam. Talis amor est uer⁹ & sine fictione. Iõ dicebat Ioannes, Filioli mei non diligam⁹ ỽbo neq; lingua. s. tm̃, sed opere & ueritate. j. Ioan. iiij. Nota, nõ diligamus uerbo. Verbum est cõceptus mẽtis, & significat dilectionem que est in corde, uel ibi debet esse, neq; lingua. i. uerbo significatiuo tm̃, sed opere & ueritate. Dico secundo &c. prudenter sine propria corruptione. Discrete autẽ diligẽdus est proximus ne in loquẽdo aut operando, truffãdo, uel uisitando, uel alia familiaritate sequatur aliqua pc̃ti corruptio. Qui eñ nimis igni approximatur, calefit & cõburitur. Ideo ap̃s, Odientes malum, adherẽtes bono. Charitatẽ fraternitatis inuicẽ diligẽ ad Ro. xij. Illa est discreta dilectio q̃ hõ scit extrahere bonũ de malo, & ẽ uerso. Quõ aũt hoc debet fieri, ostẽ xp̃s dicẽs, Si manus tua uel pes tuus scandalizat te, abscinde eum & ꝓijce ...
Mat. xviij. ꝓijce. i. ꝓcul eijce hoc ... bi nocet. Ecce doctrinã xp̃i. Semel Le papa sanctus & bonus intelligens hãc doctrinã ad literã, abscidit sibi manũ. Cũ diceret missam mulieres osculate ... bi manũ, ex quo secuta fuit tentatio ... nis. Iõ post missam abscidit sibi manum secrete. Cum ãt non celebraret, om... mirabantur, quia papa non celebrare consueuerat. Ipse autẽ cognito suo defectu deuote cum lacrymis orauit uirginẽ Mariã, q̃ sibi manum restituit. Hoc miraculũ declarat ꝙ xp̃s nõ ad literam intellexit, sed intellectus uerus habetur ex officijs istorum membrorum. Manib⁹ autẽ operamur & facimus omnia. Ideo dicit philosophus, ꝙ manus est organũ organorum. Ideo sic intelligitur, Si uos la... tis aliquam personam q̃ facit uestra negocia, & uos diligitis illã, & illa scandalizat uos, qa uobis occasio peccandi ẽ, talis manus abscindatur & proijciatur ... ꝓcul eijciatur. Bonum est tibi ad uitã ingredi debilem uel claudum, q̃ duas manus uel duos pedes habentem mitti in ignem eternum. Si ergo aliquis uestrum habet in domo uel in amicitia aliquam personam que scandalizat uos, & facit ꝑdere animam, famam, & bona, eijciatur foras &c. Ideo rectores comunitatis debent prouidere in peccatis notorijs, qa ex peccatis secretis non imminet periculum tm̃ cõitati. Si dicatur, quomõ ꝓuidebitur. Dico ꝙ ꝑ consiliũ & statutũ gñale &c. Idem de pede. Officium pedis est sustinere personam. Qui ergo ... net uos dando uobis necessaria, ille d... tur esse pes tuus, & iam scandalizat te ... ꝓijce &c. Verbi gratia de scutiferis qui sustinentur a dñis, dñi sunt pedes eorũ, sed si scãdalizãt te, qa faciũt te esse homicidã, furẽ, uel lenonẽ, ꝓijcias eos foras. Idem de uiduis q̃ sustentantur ab aliquibus.

bus. Sed si scādalizātur ab eis, abscinde. Nā officiū oculi est ostēdere uiā, & dirigere in agendis. Oculus tuus est aduocatus, cōfessor, magister, uel procurator. Si oculus scandalizat te, eruatur & procul eijciatur cito, & tunc amor est discretus. Taliter ergo se debet homo gubernare, uir cū muliere, mulier cū uiro, masculus cum masculo, femina cū femina, ꝙ non sequatur pctm̄, nec ꝓpria corruptio. Vñ poeta, Que nocitura tenes q̈uis sint chara relinque. Ergo diligamus. s. prudēter &c. Dico tertio ꝙ debemus diligere ꝓximū tēperāter sub diuinali dilectione. s. ut super amorem dei nullum aliū amorem ponam⁹. Videtis uos in lāpade quō oleum natat super aquam, & sic illuminatur lampas. Ita debet esse in corde hominis, ꝙ amor dei debet natare super amorem creaturarum, amor creaturarum debet esse ut aqua frigida, & isto mō cō seruatur ibi lumen gratie dei. Ideo xp̄s loquens de amore quem debemus habere ad deum & ad creaturam, dixit, Diliges dñm deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota aīa tua, & ex tota mente tua. Hoc est maximū & ꝓximum mādatum seu preceptum. De amore autem proximi non dixit, Diliges proximum tuū ex toto corde tuo &c. Sed dixit, Diliges ꝓximum tuū sicut teipsum. Mat. xxij. Nota, Diliges dñm deum tuū ex toto corde tuo. s. fideliter. Iā scitis ꝙ cathedra fidei in corde cōsistit, idō cum corde tenemur ipsum diligere fideliter. Contra hoc faciunt qui recurrūt ad diuinos uel ad sortilegos &c. Tales frangunt sibi fidem. Sicut miles qui dimisso rege cui promisit fidem uadit ad regis inimicū, infidelis & proditor est. Ad xp̄m ergo recurrēdū est in omnib⁹ necessitatibus dicendo, Nolo esse infidelis. Ego perdidi hoc, uos scitis quis habet &c. uel īdigeo sanitate ꝓ me uel filio &c. Prebe fili mi cor tuum mihi, oculi tui uias meas custodiant. ꝓuer. xxiij. Secundo ex tota aīa tua. s. reuerēter, quia cum reuerentia debemus loqui de deo. Verbum eīn initiū habet ab aīa. Philosophus dicit, Voces sunt note. i. signa earum que sunt in aīa passionum. Quando nominatur Iesus uel Maria, debem⁹ facere reuerentiam &c. Contra hoc faciunt iuratores, renegatores, & blasphematores, qui pro nihilo renegant, tales proditores sunt. Cogita qualis dānatio est talibus preparata, cum proditores in hoc mundo tā grauiter punientur. Ideo esset bonum ꝙ rectores statuerent sub certis penis ꝙ nullus iuraret &c. Et propter hoc etiam necessarium & bonū esset amouere ludū, qa ibi est fons & origo iurādi &c. Custodi ergo temetipsum & aīam tuam sollicite. Deut. iiij. Tertio, Diliges dñm deū tuū ex tota mente tua. s. diligenter. Postq̄ eīn laborasti feria secūda, & tertia &c. diligenter in mente tua sis memor ꝙ in dñica nullū opus seruile temporale facias, nōn ire ad ferias uel forum, non aperire laboratoria, non facere usuram &c. Memento ut diē sabbati. i. qetis sanctifices. Exo. xx. Ex obseruantia festi uenit oē bonū, qa plus proficiunt bona tua tunc, q̄ ex omnibus laboribus tuis. Et per oppositum, ex fractione festi uenit omne malum. Qui bene uult seruare festa debet obseruare quatuor. Primo abstinere ab omni negocio tēporali, nō solū facere, sed etiam nec loqui, nec cogitare. Secūdo ire ad missam ieiunū. Multi excusātur a ieiunijs ecclesie, sed ab isto ieiunio in audientia misse nō sic se possunt excusare. Tertio ꝙ sitis a principio misse usq; ad finē, quando datur benedictio, omnes debetis esse in cōfessione. Quarto non loqui in missa, & post missam poteris dicere, O bñdictus de⁹, mō cōpleui seruitiū dño meo. Hoc est maximum & primū mādatū. Sed aliq decipiunt se, qui sup amorē creatoris ponunt amorem creature. De quibus dicit xp̄s, Qui amat patrem aut matrem plus q̄ me, non est me dignus. Et qui amat filiū aut filiam super me, non est me dignus. Mat. x. Super deum diligit quis creaturā quando pro creatura facit contra deum. Greg. Probatio dilectionis exhibitio est operis. Dico quarto ꝙ debem⁹ diligere ꝓximum generaliter sine exceptione, ꝙ

 cor sit

cor sit ita latum, ꝙ omnes gentes mundi recipiat in sua dilectione. Benedictus qui pōt dicere, oēs gentes diligo. Quia si uos dicitis, Diligo omnes gentes nisi talem, qui occidit patrem meū uel fratrem &c. iā non diligitis generaliter. Nā sicut deus diligit generaliter oēs creaturas etiam inimicos suos, non subtrahendo eis beneficia generalia: ita uult etiam ꝙ nos generaliter diligamus omnes gētes. Hanc rationem tangit Ioānes dicēs, Charissimi, si pro quia, deus dilexit nos, scilicet generaliter, & nos debem⁹ alterutrum diligere. s. generaliter sine exceptione. j. Ioā. iiij. Ideo apl̃s orando dicebat, Deus abundare faciat charitatem uestrā in inuicem, & in omnes. j. Thes. iij. Nota in omnes, tā inimicos q̄ amicos, tā uiuos q̄ mortuos, tā xp̄ianos q̄ infideles, & sic tenebimus xp̄i consilium dicentis, Ego dico uobis, diligite inimicos uestros. Mat. v.

Dn̄ica tertia post festum trinitatis. Sermo primus.

HVmiliamini sub potēti manu dei, ut uos exaltet. Verbum istd' habetur textual'r cañ. Pet. v. & recitatiue in epistola currētis dn̄ice. Pro declaratione hui⁹ ỽbi & ītroductione materie predicande sciendum ꝙ si hō uult cōparare uitā huius mūdi ad uitā alteri⁹ mūdi, inueniet hō magnam differētiā & cōtrarietatē. Nā p̄sona tā regularis q̄ secularis q̄ ī hoc mūdo uult exaltari in honoribus, officijs, dignitatib⁹ & sup̄bia, ī alio mūdo humiliabitur. Qui autē in hoc mūdo uult humiliari, in alio exaltabitur. Hoc pōt declarari exemplo statere, qa q̄to pars sinistra plus exaltabitur, tanto dextera plus humiliabitur, & econuerso. Mō cogitate ꝙ manus dei. i. eius uirtus infinita teneat stateram ī manu, quemadmodū Michael depingitur cū statera in manu sua. Pars sinistra est uita p̄sens. Pars autē dextra uita futura. Qui ergo in sinistra huius uite exaltat', ī alia humiliatur, & qui humiliatur, in alia exaltatur. Autori. Omnis qui se exaltat, humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. Luc. xviij. No. omnis uf'r. Iō dicitur: Humiliamini. s. ī hac uita sinistra, sub potenti manu dei, qui tenet stateram ut uos exaltet. s. in dextera gl'ie. Pate[t the]ma. In sacra scriptura inueni quinq; [spe]cies uere humilitatis, q̄ sunt scilicet,

Humilitas reuerentie, que ostendi[tur] in oratione.

Humilitas obedientie, que ostēdi[tur] in operatione.

Humilitas penitentie q̄ manifesta[tur] in confessione.

Humilitas patientie q̄ operatur in [tri]bulatione.

Humilitas sapientie q̄ relucet in conuersatione.

Et de qualibet istarum intelligitur thema, Humiliamini sub potenti manu &c. Prīa reuerētie spēs bone & uere humilitatis est humilitas reuerentie, q̄ maxi[me] ondītur ī orōne, q̄ uenit ex cōsideratio[ne] illius maiestatis dei, incōprehensibili[s] & infinite potentie, respectu cuius totus mūd⁹ nō est nisi una fauilla & quasi nihil, & ex alia parte cōsiderando propria[m] modicitatem, & sic cor restringitur & humiliat'. Sicut canis licet terribilis, timet & tremit ad presentiam leonis. Et rustic[us] corā imperatore uel rege. Ita de no[bis], q̄tūcūq; tu sis terribilis, superbus, & [pre]sumptuosus, pone te intellectualiter coram leone. s. deo uel imperatore cū potestate, & sic humiliaberis. Iō quando [uo]lueris facere orationem, non statim incipias, sicut stultus balistarius facit, qui si[]ne signi consideratione emittit sagittā, bonus autem balistari⁹ respicit ad sig[num]. Ita qui uult orare, facere debet. Ideo apostolus, Humiliamini in conspectu dn̄i, & exaltabit uos. Iac. iiij. Nota. Humiliamini in conspectu dn̄i. Hoc dicitur sp̄aliter clericis, generaliter autem laicis & clericis. Clerici autem quando faciunt officium, debent humiliari in conspectu d[ei] qui est ibi presens. scd'm quod ip̄emet dicit, Vbi sunt duo uel tres cōgregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum, Mat. xviij. Ideo humiliatur chorus cōtra chorū,

dorũ,non sibijnuicẽ, sed xp̃o in medio existenti.Ideo profunde est humiliãdũ, ut exaltet uos.Secundo cum dicit,Humiliamini &c.tangit omnes generaliter, qa in eleuatione corporis xp̃i oẽs debent humiliari & genua flectere, quia in hostia est xp̃s uerus ut est in celo.Nota contra aliquos miseros, qui non flectunt genua,nec amouẽt caputiũ.Ecce quare dicit thema,Humiliamini. De hoc prophetia Dauid,Exaltate dñm deũ nr̃m,hoc dicit sacerdotibus. Et adorate scabellũ pedũ eius.s.hostiam, qm̃ sctm̃ est,hoc dicitur oĩbus generaliter.ps.xcviij.qm̃ sctm̃ est corpus xp̃i quod est intus.Ergo humiliamini sub potenti manu dei &c. Scd'a species uere humilitatis est humilitas de obediẽtia,q̃ ostẽditur in opatione, q̃ uenit ex cõsideratione salarij,sicut bos humiliatur ad iugum, qa dñs prouidet ei, & portator ad onus ratione mercedis.Ita de nobis.Christus tãquã bonus mercator fecit unũ fardellũ parui põderis,sed magni precij & lucri.Istud fardellum est obedientia ad decem precepta.Primum preceptũ est quod in tuis necessitatibus nõ recurras ad diuinos sed ad deũ.Secũdum quod cũ honore & reuerẽtia loquamur de deo, nõ iurãdo nec blasphemando. Tertiũ postquã laborasti feria scd'a & tertia &c.seruias in dominica sibi, qa nullius domin⁹ daret prouisionem seruitori nisi faciat sibi aliqd' seruitiũ. Quartũ honora parentes, nõ solũ ore sed etiã corde, & ope seruiẽdo, & eos iuuando si indigẽt, quia natura docet. Quintum ne occidas inimicum, sed sicut Christus in cruce remisit & pepercit,ita exemplo ei⁹ parce. Sextum q̃ sicut xp̃s amore nostri recepit carnem, ita amore sui custodiamus nos a luto luxurie. Vir & uxor seruantes modum non faciunt luxuriã, sed aliter &c. Septimum nec recipias aliquid ab aliquo,sed labora in tuo officio diligenter, & sis contentus de parte tibi data a deo.Quilibet pr̃ uult q̃ filij sint cõtenti de parte eis data,al's pater non haberet patientiam q̃ unus reciperet partem alterius,ita de deo. Octauum refrena linguã tuã a diffamationibus & falsis testimonijs. Nonũ qa sicut debemus custodire corpora nostra a luxuria,ita & animam,non cogitare de illa . Decimum cauere a concupiscentia bonorum tẽporalium,de qua dicit apostolus, Radix omnium malorũ est cupiditas.j. Tim̃.vj. Ecce hic fardellum decem librarum mercatoris xp̃i,qui dixit cuilibet uestrũ, Porta mihi hoc onus usq; ad portã domus mee.Porta paradisi est mors.Hec porta dñi iusti, non solum peccatores trãsibũt p cã.Et non promittit duodecim denarios uel unum florenum,sed regnum celeste,cui nihil est comparabile. Autoritas xp̃i dicentis, Tollite iugum meum super uos & discite a me,quia mitis sum & humilis corde, & inuenietis requiẽ aĩab⁹ uestris.Iugũ eñi meũ suaue est,& on⁹ meũ leue. Mat.xj.Nota. Tollite,ut bos uel portitor,propter lucrũ.Si dicat,Dñe & quõ portabim⁹?dicit,Discite a me, qa mitis sum &c. Dñe qd' salarium dabitis nobis? Rñdet, Inuenietis reqem aĩabus ur̃is.Dñe,& est magni ponderis?nõ. Nã iugũ meum suaue est,& onus meũ leue. Tertia species est de penitentia. & ista ostenditur in confessione. Ista uenit ex cõsideratione & memoria peccatorum, & penarum ex peccatis debitarum. Quãdo eñi hõ magn⁹ dñs uel paru⁹ religiosus uel secularis cogitat de peccatis suis di. O miser gentes honorant me,& ego sum talis ribaldus, q fecit hoc & hoc. Et sic cor humiliatur ad penitentiam,& sic uenit ad cõfessorẽ & flectit genua, qa ita debet fieri,dicens,Pater ego sum un⁹ magn⁹ pctõr & proditor contra deum, qui fregi sibi fidẽ pmissã ĩ baptismo,feci uolũtatẽ diaboli, & cõfessor stat p tribunali. Ecce humilitas pnĩe. Nota de hoc similitudinem ĩ natura de pauone supbo, q supbit qñ uidet plumas suas, sed quando uidet suos pedes turpes, humiliat & deponit caudã eleuatã. Sic est de nobis qñ respicimus plumas nostras pulchras, cor supbit, qñ hõ cogitat gen⁹ suum uel corporalẽ pulchritudinẽ, uel fortitudinẽ,uel ornatũ uestimẽtorũ sicut mulieres,uel

res, uel diuitias, & honores. Iste plume dant cordi superbiam, sed respiciatis modicũ pedes corruptos, quot pctã & corruptiones fecistis, q̃ si ad lumẽ uenissent, & fuisset factus pcessus, iã fuissetis toties cõbustus, & sic humiliatur cor ad cõfitendũ pctã. Iõ dicit scriptura, Humiliem⁹ illi aĩas nr̃as, & in spũ cõtrito & humiliato seruiẽtes illi dicamus flẽtes dño, ut secũdũ uolũtatẽ suam sic faciat nobiscũ cito misericordiã suã. Et sicut conturbatũ est cor nostrũ in supbia eorũ, ita etiã de nostra humilitate gl̃emur. Iudith. viij. Nota, humiliemus illi animas nostras, quia humilitas corporis sine humilitate anime potius est hypocrisis q̃ humilitas. Et in spiritu contrito, ecce contritio cordis, & humiliatio, ecce cõfessio oris. seruientes illi. s. in penitentia, ieiunãdo, abstinendo, orando &c. quia melius est corrigere filiũ, scilicet corpus ppriũ uirga penitentie, q̃ si sagiones inferni &c. Iõ Christus, Dico uobis q̄ nisi penitentiam egeritis, omnes simul peribitis. Lu. xiij. Ergo humiliamini &c. Quarta spẽs est humilitas de patientia, que ostenditur in tribulatione. Ista uenit ex cõsideratione impossibilitatis fugiẽdi manus dei, quãdo deus dat aduersitatem, immittens infirmitatem, paupertatem, & perditionem bonorum uel filiorum, non debetis murmurare cõtra deũ, sed dicere patiẽter, Dñe sit in remissionẽ pctõꝝ meorum. Dñe ex quo placet uobis, ego recipio patienter, & sic homo facit de necessitate uirtutem. Ita fecit ille sanct⁹ Iob, q in una die perdidit septem milia ouiũ, tria milia camelorũ, quingẽta iuga boũ, & quingẽtas asinas, septem filios, & tres filias, quas dñs opressit. Et quando nũciatum fuit sibi, dixit, Dñs dedit, dñs abstulit, sicut dño placuit, ita factũ est, sit nomen dñi benedictum. Iob. j. Ista est humilitas patientie. De ista est exemplum in natura de caniculo qui fecit aliquid, & dñs recipit uirgã cõtra eũ, & canis psternit se in terram, quasi instinctu naturali cogitaret, quo fugerẽ? qs daret mihi uitam? Secus de magno cane rusticali, q fugeret ad macellũ. Ita de nobis. Deus tenet uirgã correctionis cõtra nos, & percutit & ferit te quando dat tibi aliquam tribulationem &c. Ideo humilia te ut caniculus, & sic dulcoratur cor dñi, & proiicit uirgam. Sed cauete ne faciatis ut mastinus seu alanus, qui quando datur sibi panis a suo dño, facit sibi ludũ de cauda. Sed si dñs recipiat ṽgam cõtra eũ, statim monstrat sibi dẽtes, & nõ uult redire ad dñm suũ. Sed tũc dñs dimissa ṽga cum ense pcutit eũ. Iõ dicit scriptura, Omne qđ tibi fuerit applicatũ accipe, & in dolore sustine, & in humilitate tua patientiã habe. Eccli. ij. Quinta est humilitas sapientie, q̃ õñditur in conuersatione. Ista uenit considerãdo superbie periculum & humiliationis securitatẽ. Iõ magna sapientia est uiuere humiliter in hoc mundo, & magna stultitia uiuere superbe in põpose. Hoc declaro p talẽ casum. Ponatur casus q̄ rex uel papa faciat magnum cõuiuiũ in palatio suo, & omnes inuitati habeãt ĩtrare p portã paruulã & bassam, nunqd esset stultus si aliqs uellet intrare capite erecto, nolẽs se humiliare? talis enim lederet caput suũ. Ita in pposito omnes simul inuitati sum⁹ ad cõuiuiũ regis regum & pape in palatiũ paradisi. Dicit enim xps, Venite ad me oẽs qui laboratis & onerati estis, & ego reficiã uos. Mat. xj. & porta p quã habemus intrare est stricta, ut dicit xps, Quam angusta est porta, & arcta uia q̃ ducit ad uitã, & pauci sunt qui inueniunt eã. Mat. vij. Ergo si uolumus illuc intrare, oportet nos humiliari de põpis uanitatibus, superfluitatibus, & iniquitatibus, solũ recipiendo necessitates, nec delectari debemus nimis in negocijs huius mũdi. Ideo dicit scriptura, Quãto magn⁹ es. s. ĩ gñe, honore, sciã uel dignitate, humilia te ĩ oĩb⁹, & coram deo inuenies grãm. Eccl. iij. Nota hũilia te ĩ oĩbus.

De eadẽ dñica. Sermo secundus.

HIc pctõres recipit, & maducat cũ illis. Lu. xv. Nota q̄ euangelium hodiernum ostendit nobis quatuor de xpo. de quo loquitur

quam thema dicens, Hic peccatores reci pit. i. xps in sua cura, ut medicus ĩfirmos.

Primo ꝙ est magister celestium.

Scd'o ꝙ est medicus spiritualis.

Tertio ꝙ est pastor humane creature.

Quarto ꝙ est dn̄s totius uniuersi.

Primo igitur oñditur nobis in sancto euangelio ꝙ Iesus est &c. Hoc oñdit ĩ prima clausula, cum dicitur, Erãt appropinquãtes ad Iesum &c. Publicani sũt publici peccatores. Pc̄tõres sunt qui ueniebãt ad deũ, sed licet peccatores secrete peccabãt, tñ uolebãt xp̄m seq propter suam predicationem, & hoc oñditur cũ dicit, ut audirẽt illũ. Et in hoc dico ꝙ innuitur de eo ꝙ est magister celestis. Tres enim magistri fuerunt, sed xp̄s fuit magr̄ celestis. Primus fuit terrenalis. s. Moyses, qui dicitur terren⁹, qa intellect⁹ põt capere que docuit. ut cũ dicitur Deutero. vj. Audi Israel dn̄s de⁹ tu⁹ un⁹ est. Diliges dominũ deũ tuũ &c. oĩs eñ creatura cõcedit ꝙ est un⁹. & iõ dicitur terren⁹, qa terrena ꝑmittebat, & nihil celeste. uñ Io. iij. Qui de terra est de terra loquitur. Scd's magr̄ fuit celestis, qa est de eo ut de doctore Parisiensi, uel Coloñ. Xp̄s in celo etern⁹ cũ p̄re existens, sed ueniens ĩ hũc mũdũ indut⁹ humanitate, incepit legere secreta magna, uidelicet ꝙ ille de q̃ de⁹ fuerat locutus Moysi, esset trinus in personis, siue tres persone, cum dicit, Tres sunt qui testimonium dãt in celo, pater, uerbũ, & sp̄ũssanctus, & hi tres unũ sunt. j. Io. v. Itẽ Moyses ꝑmisit terrena, sed in doctrina xp̄i nõ inuenietis ꝙ ꝑmisit terrena, sed tm̄mõ celestia. Et hoc cũ dicit, Beati pauperes sp̄ũ, q̄ñ ipsoꝝ est regnum celorũ. Mat. v. Hic incipit nouũ testamẽtũ. Qui fecerit uolũtatẽ p̄ris mei qui in celis est, ipse intrabit in regnũ celorum. Mat. vij. Itẽ nõ ordinabat sacrificiũ terrestre, ut faciebãt sacerdotes antiqtus, sed ipse semetipsum in hostia cõsecrat. Facta eñ cõsecratione, & uerbis cõsecrationis a sacerdote ꝑlatis, est ibi uer⁹ de⁹ & hõ. Est eñ in sacramento eucharistie totus xp̄s. Nam ibi est corp⁹ xp̄i, diuinitas xp̄i, & anima Christi &c. De quo uide sanctũ Tho. iij. par. q. lxxvj. ar. j. Ideo de ueteri sacramento siue sacrificio dicit, Non est mihi uoluntas in uobis dicit dn̄s exercituũ, & munus non suscipiam de manu ur̄a. Malach. j. Ab ortu eñ solis usq; ad occasum magnum est nomen meũ in gẽtibus, & in omni loco sacrificatur & offertur nomini meo oblatio mũda, qa magnum est nomen meum in gentibus, dicit dn̄s exercituum. Et uos polluistis illud in eo quod dicitis, Mensa dn̄i cõtaminata est, & quod supponitur cõtẽptibile est cũ igne q illud deuorat. Iõ dicit magr̄ celestis. Ideo dixit illi Nicodem⁹, Rabbi scimus qa a deo uenisti magister, nemo eñ &c. Ioã. iij. Tertius fuit magr̄ infernalis, rex sup oẽs filios superbie. Et iste uenit ad cõciliãdũ Machometum, q oñdit ei infinita mala, maxime de luxuria, ita ꝙ si non posset habere mulierem ꝙ haberet uirũ. Et ecce magr̄ infernalis. Nota historiam de hoc Mat. xxij. de secta Saduceorum, qui ex una parte erant Iudei, & iõ tenebãt sectam Sarracenorum, quamuis adhuc non essent Sarraceni, & accesserunt ad Christum faciendo questionem de muliere q̃ habuerat septẽ uiros. Quibus dixit rn̄dendo, Erratis nesciendo scripturas neq; uirtutem dei. In resurrectione eñ non nubent neq; nubẽt. Ideo poterat dicere, Nemo ascendit in celũ nisi q descendit de celo. Io. iiij. Nemo ascendit in celum. s. ꝑmittendo celestia, sed terrena. Iõ si terrena dixi uobis & non creditis &c. & hoc per Moysen. Secũdo oñdit in euãgelio ꝙ xp̄s est medicus sp̄ũalis, dando medicinam plagis & uulneribus peccatorum nostrorũ, qd' oñditur cum dicitur, Scribe & pharisei murmurabant dicentes, quia hic peccatores recipit & mãducat cũ illis, q reprehendebant iniuste eũ. Medicus eñ cum quibus debet habitare, cũ sanis uel cum egris? Nulli dubiũ quĩ medicus infirmis necessarius est. Vñ Augu. Magn⁹ ad nos uenit de celo medic⁹, quia in mũdo ubiq; iacebat egrot⁹. De hoc dicitur, Hic. s. xp̄s, pc̄tõres recipit. Quõ iste medic⁹ curat uulnera, qñ. s. recipit ĩ sua cura ali quẽ.

Et de

Et de hoc hr̃ sermo in die cinerũ, Cũ ieiunas unge caput tuũ, & faciẽ tuam laua &c. Tertio ostendit in euangelio ꝙ xp̃s est pastor humane creature, & hoc ostenditur in sollicitudine ouiũ, cum dicit, Erat quidam habens centum oues, & perdidit unã, & dimisit nonagintanouem. Iste pastor est xp̃s, qui dicit, Ego sum pastor. Io. x. Tunc perditur una ouis quando unus homo propter peccatũ aliquod perditur, ut puta quando uides unã mulierem quã cõcupiscis &c. Vnde maxime sũt duo peccata q̃ faciũt ꝑdere ouẽ. Primum est iurare enormiter. Secũdum est ludus taxillorũ. Per ista duo peccata ꝑdũtur q̃plures oues, ueniunt ex istis mortalitates, & fames. Iõ dicebat Dauid, Errapi sicut ouis q̃ perijt. & iõ qñ ouis redit ad ouile, est magnum gaudium in celo. Quarto ostendit in euangelio ꝙ xp̃s est dñs uniuersalis cum dicitur, Que mulier. usq; ibi, Penitentiam agite. Ista mulier dña decem drachmarum est misericordia xp̃i. Et mĩa Christi uocat mulier, quia cõiter mulieres hñt cor piũ, & misericordiores sunt uiris, & iõ xp̃s comparat suam misericordiam mulieri. Nota, decem drachme sunt decem creature, in qbus est imago diuine bonitatis. Et sunt nouem ordines angelorum. s. angeli, archangeli &c. & natura humana. Et sicut in drachma est imago regis, sic in istis similiter. Nam deus non posuit imaginẽ suam in aqua, nec ĩ terra, nec in aere, sed ĩ creatura humana. Sed decima drachma fuit perdita. s. natura humana, ꝑpter peccatum primi hominis. Nota, sic fuit, sicut si tu haberes captiuum & captiuam, silr omnes filij essent captiui. Sic silr quãdo Adam & Eua uendiderũt se diabolo, ita & omnes eorum sequaces. Ideo mulier. s. misericordia dei accendit lucernam. s. Christum. Nam sicut in cãdela sunt tria, scilicet cera, filum, & lux, ita in xp̃o sunt tria. s. cera humanitatis, filum aĩe sensitiue, & lux diuinitatis. De ista candela dicit Dauid in p̃o, Quoniam tu illuminas lucernam meam, dñe deus meus illumina tenebras meas. Ista candela euertit domum in mundo predicando, ieiu[...] ambulando &c. & inuenit eam inc[...]neris sancta, iõ dicit uicinis suis. s. a[...]lis, creaturis &c. Congratulamini m[...] qa inueni ouem quam perdideram &[c.]

De eadem dñica. Sermo tertius.

QVe mulier habẽs dra[ch]mas decem. Luc. xv. Se[r]mo nr̃ erit de sancto eua[n]gelio qd continet ma[g]secreta sacre scriptu[re] multas bonas doctrinas notabiles [...] primo salutet uirgo Maria. Seqtur, Q[ue] mulier &c. In isto euangelio ostendi[tur] Christus excellere in quatuor excelle[n]tijs siue modis.

Primo oñdit ut magister celestialis.

Secundo ut medicus spiritualis.

Tertio ut pastor uirtualis.

Quarto ut dominus uniuersalis.

De istis excellẽtijs dicit thema, Que [mu]lier habens &c. Primo ostẽditur sicut [ma]gister celestialis ut s̃. Si enim Moyses a[u]diendo uerba dei stetit quadraginta d[ie]bus, & totidem noctibus, in quibus n[on] manducauit neq; bibit, q̃to magis sta[re] debent qui ipsum uiderunt, & cum [eo] comederunt & audierunt, quia erat h[o]mo, & erat inter eos loquens & conu[er]sans. Ecce quomodo ostẽditur magi[ster] celestis. Et fuit cõpleta prophetia. Esa[ie] Erigit mane, mane erigit mihi aurem, [ut] audiam eum quasi magistrum. Videt[ur] ꝙ ibi sit nugatio, & tñ non est, sed ibi e[st] secretum, erigit mane Et duplicat, cu[ius] ratio est, quia non sufficit audire doctri[]nã xp̃i aure corporali, sed etiam cordia[]li. s. ad credẽdum & ad obediendum. N[o]ta mane, & dicit in ortu solis, quãdo m[it]tit radios suos per uniuersam terram, [et] Christus qui dicitur sol iustitie. Vnde [di]citur uirgini Marie, Ex te ortus est s[ol] iustitie &c. Item deus pater promit[tens] filium suum dicit, Orietur uobis. [...] tilitatem uestram, sol iustitie, qui e[st] de utero uirginis Marie, & expendit [ra]dios doctrine euangelice. Audiam e[um] quasi magistrum. Moraliter. Magn[a] consolatio xp̃ianorum qui habuerũt [...]

lem, ma-

in magr̃m in fide, qui non pōt mentiri nec fallere. iō crede firmit̃. Mat. xxij. Scimus, qa uerax es, & uiã dei in ueritate doces. Alie gentes habuerunt doctrinam a peccatoribus, ut Pharisei & Iudei a Moyse. quia licet hec doctrina sit uera, tamen Moyses peccauit, & propter peccata sua non intrauit terram promissionis. Sed non sic est de xp̃o qui peccatum non fecit. Et sic patet stultitia p̃sumptiua eorũ q secũ disputant. Quō est possibile q xp̃s sit in hostia consecrata? Deꝰ em̃ pōt totũ mũdũ cõprehendere in grano arene. iō nihil debēt dubitare. Nũqd reputaretur fatuus q ad lumẽ candele uellet probare nouos florenos ab aliquo sibi datos, qa per tot fornellos transierunt, ponant in bursa, quia talis est stultitia, quia duodecim articuli fidei sunt de auro purificato, qui. s. transierunt per tot fornellos. s. xp̃i & apostolorũ corã Phariseis disputãdo, & tu ad lumẽ cãdele tui intellectꝰ uis examinare, ponas in bursa conscientie tue. Inde hoc Hieronymus dat cõsilium oĩbꝰ xp̃ianis, ut qlibet sciat Credo ĩ deũ, dicendo illud bis in die, uidelicet in sero & in mane, sicut qui facit homagiũ regi dãdo fidẽ genibꝰ flexis. Sed tu posses dicere, Dñe nescio Credo in deũ. culpa tua est, tu bene scis cantilenas, iō addiscatis, & dicatis ut dicit Dauid qui fuit ante xp̃m per mille annos, & sciebat ĩ summa istos articulos, & dicebat, Credidi. s. uirtutẽ fidei xp̃iane spũ prophetie, propter quod locutus sum. Dauid. Et sequitur, Ego autem humiliatus sum nimis. Nam sicut candela absconsa nisi posset respirare statĩ extigueret. Ita est de nobis. Fides em̃ est ut candela accẽsa ĩ corde. Vñ Dauid, Qñ tu illuminas lucernã meã dñe, ne uidelicet sim ĩ tenebris erroris aut false opinionis. Credo q qlibet nr̃m habet istã cãdelã in corde, sed nisi respiret dicendo, Credo ĩ deũ, mane & sero, extinguit. Iō mō sunt multi xp̃iani ĩ mũdo nomine, q nō sunt de facto fideles, & tñ nō audēt cõsiteri nomẽ xp̃i. Si cõfesꝰ fueris ĩ ore tuo dñm Iesum xp̃m, & ĩ corde tuo credideris, saluꝰ eris. Sequit̃, Corde credit̃ ad iustitiã, ore aũt cõfessio fit ad salutẽ. Ro. x. Secũdo xp̃s oñdit̃ ĩ euãgelio ut medicꝰ spũalis, q dat curã & sanitatẽ plagis nr̃is, & morbis pctõrũ nr̃orũ, q oñdit̃ ibi, Murmurabãt Pharisei &c. No. scriba nō dicit̃ ab arte scribẽdi, sed a notitia scripture, & idẽ erat q doctor. Et murmurabãt cõtra ip̃m xp̃m, ip̃m totalr̃ cõdẽnãdo. O magna esset cecitas cõdẽnare bonum medicũ, q ĩtrat hospitale ad uisitãdũ ĩfirmos, iō rñdit eis xp̃s, Nō est opꝰ sanis medicꝰ. Mat. ix. Ecce quō oñdit̃ medicꝰ ad sanãdũ plagas & ĩfirmitates ipōrũ. Moralr̃. Videamꝰ quō dat medicinas plagis pctōrũ. Dico q ad sĩlitudinẽ medici corpalis, q qñ recipit ĩfirmũ, facit sanũ. Hoc hr̃ in sermone ĩ die cinerũ. Et tm̃ de hoc scd'o. Dico t̃tio q xp̃s oñdit̃ ut pastor sp̃ualis, q uult seruare oues suas. Qd' oñdit̃ cũ dicit̃, Quis ex uobis habet cẽtũ &c. Ecce q̃mō xp̃s oñdit se esse pastorẽ sp̃ualẽ, & cõcordat p̃phetia q̃ dicebat Ezech. xxiiij. Ecce ego ip̃e reqrã oues meas, & uisitabo eas. Sicut uisitat pastor gregẽ suũ in die qñ fuerit ĩ medio ouiũ suarũ dissipatarũ, sic uisitabo eas, & liberabo eas de oĩbꝰ locis ĩ qbꝰ dispse fuerãt ĩ die nubis & caliginis, & educam eas de populis, & cõgregabo eas de t̃ris, & ĩducã eas ĩ t̃rã suã, & pascã eas ĩ mõtibꝰ Isrl̃. Moralr̃ exẽplũ & doctrinã hñt hic dñi tpales & eccl̃iastici, q̃tã curã debēt hr̃e de ouibꝰ corrigẽdo ne pereãt. No. q sũt q̃tuor peccata mortalia q̃ sũt ĩ destructionẽ ouiũ. Primũ est sustentare diuinos & diuinas, qd' est cõtra reuerẽtiã dei, ut hr̃ p̃io libro regũ de Saule, q ex p̃cepto dei oẽs diuinos extirpauit, nisi unã mulierẽ phitonicam. No. historiã, & sic ip̃e fuit uictꝰ ĩ p̃lio, & filiꝰ eiꝰ. Et postea nullꝰ de suo gñe regnauit. dicit̃. j. Paral̃. x. Mortuꝰ est Saul &c. Si scitis aliq̃, p̃nũcietis &c. Ecce lex dei nō solũ medicinalis, sed etiã moralis. Diuinꝰ em̃ nō solũ nocet sibi, sed etiã toti cõitati, q̃diu sustinet̃ in una ciuitate, ira dei est ĩ illa. Scd'm est blasphemia diuinalis, qa cũ honore debemꝰ assumere nomẽ dei nr̃i, ita q nullꝰ debet assuescere falsũ iuramẽtũ dicere. Vñ mlti nr̃m nō solũ iurãt false,

rāt falſe, ſed etiā enormiter, ſiue ꝑ corp⁹ ſiue ꝑ ſanguinē. Itē renegāt, ſed renegare dn̄m ſuū nō eſt op⁹ nobiliū. Tales tpe antixp̄i ſine magna violētia &c. Itē blaſphemāt cōtra deū & cōtra beatā ꝟginē, & cōtra oēs ſc̄tōs & ſc̄tās, & eis hoc adhuc nō ſufficit, ſed qn̄ ſciūt aliquē iurantē, inſtigāt eū ut forti⁹ iuret, & tūc ridēt & multū delectanť. Nota illud qđ habeť Leuiti. xxiiij. Dixit de⁹ Moyſi, Educ blaſphemū extra caſtra, & ponát oēs q audierunt man⁹ ſuas ſupra caput ei⁹, & lapidet eū uniuerſus pp̄ls. Dico uobis ꝙ oēs debetis clamare cōtra eū ſicut contra lupū, & iam null⁹ eſt qui curat, ſed oēs mō ad eū cōfugiunt tanq̄ ad deū. Tertiū eſt negligentia in feſtiuitatib⁹ obſeruādis, qa ſcilicet mō non ſeruanť, immo aperiunť opatoria. Oē tp̄s uoluiť in ſeptē diebus, & de⁹ q eſt dn̄s tpis dedit nobis ſex dies ad opandū, & unū ſolū ſibi retinuit. Vn̄ habem⁹ tale a deo p̄ceptum, Memēto vt diē ſabbati ſc̄tifices. Exod. xx. Sabbatum quaſi requies q̄ fuit in die reſurrectiōis, in memoriā eius xp̄iani debent quieſcere ab omni opere ſeruili. Quartū eſt ſuſtinere ludū taxillorū, qui eſt fons blaſphemie. Ideo extirpeť, qa eſt deſtructio totius cōmunitatis. Nota hiſtoriā q̄ habeť in trib⁹ capl̄is. iiij. Reg. xix. de rege Sennacherib, quia ꝓ eius blaſphemia occidit eum deus, ſed quare hoc? Qm̄ qui talia agunt digni ſunt morte. Rom̄. j. gl. Aug. Conſentiētes & facientes pari pena puniēdi ſunt. Quarto oſtendiť xp̄s vt dn̄s vniuerſalis, cū dicit thema, Ecce mulier &c. Nota ut in precedenti ſermone, quare mīa diuina cōparatur mulieri. Nota quomodo xp̄s euertit domū in predicatione, quia nullus curabat de celo, ſed de terra tm̄. Xp̄s em̄ euertit ut deſpiciatur terra. Item ſecundū leges imperiales ſolutus & ſoluta poterāt ſtare ſimul, ſed xp̄s euertit per matrimoniū. Item leges imperiales ſuſtinebant uſuras & fraudes, ſed xp̄s euertit & precepit ꝙ ex mutuo nihil recipiatur. Accendit lucernam ſcilicet per incarnationem, & euertit domum. ſ. per predicationem, & querit diligenter in terra per mortē, aut in[...] no, & uenit in domū in aſcenſione [...] cauit uicinos. i. ordines angelor[...] gelorū, prīcipatuū, dominationū, [...]tum, thronorū, poteſtatū, Cherub[...] Seraphin, & dixit iſtis uicinis, Cong[...]lamini mihi, quia inueni drachmam [...] perdideram &c.

Dn̄ica iiij. de Euangelio. Sermo [...]

Estote miſericordes [...]cut & pater ueſter m[...]ſericors eſt. Luc. vj. H[...] preſens euangeliū ho[...]nū eſt predicationis ue[...]bū, & doctrina Chriſti [...] quo oſtēdit ſingulariter ſex uirtutes [...]bis neceſſarias.

Prima eſt miſericordia proximalis.
Secunda amicitia fraternalis.
Tertia patientia uirtualis.
Quarta confidentia ſupernalis.
Quinta ſapientia diuinalis.
Sexta prouidentia naturalis.

In iſtis ſex uirtutibus uel doctrinis [...] totū euangeliū hodiernū. De prima [...] loquiť thema dicens, Eſtote miſericordes ſicut pr̄ ueſter miſericors eſt q[...]cipiatis exemplū & doctrinā a patre ue[...]ſtro celeſti. Quia boni filij debent [...] ſimiles bonis parentibus in bonis opera[...]bus. Itē dixit xp̄s Iudeis, Si filij Abrae e[...]ſtis, opera Abrae facite. Io. viij. Dico [...]mo ꝙ dn̄s Ieſus xp̄s in ſancto euange[...] hodierno oſtendit unā ꝟtutē que dic[...] miſericordia ꝓximalis, de qua dicit the[...]ma in principio euangelij, Eſtote miſeri[...]cordes ſicut & pater ueſter miſericor[...] eſt. Miſericordia dei erga nos eſt ita ma[...]gna & copioſa, ꝙ quicquid fecit, quicquid habet, quicquid eſt in celo & in ter[...]ra, & in elemētis, oīa dat nobis libera[...]ter etiā ſeipſum. Primo dat nobis terram ad habitandū, quia in aqua non poſſem[...] uiuere uel in aëre ut uolucres. Da[...] Terrā autē dedit filijs hoīm. Et nō de[...]dit illā uacuā, ſed plenā arboribus & [...] tis, animalib⁹, fontibus, torrentib⁹, mō[...]tibus &c. Et totū dedit nobis, quia [...] nihil eorū indiget. Secundo dedit [...] aquam

aquã ad nauigandũ, piscandũ, mũdandũ &c. Tertio dedit nobis aẽrẽ ad respirandũ, quia aĩs non possemus uiuere. Itẽ dedit nobis uolucres ad seruitiũ nostrum. Itẽ dedit nobis nubes in refrigerium solis, & pluuias. Quarto dedit nobis ignẽ ad calefaciẽdum, & ad preparandũ cibaria. Solem ad illuminandum, calefaciendum, & fructificandum. Idem de Luna & planetis, omnes influunt. Quinto dabit nobis celũ empyreũ. Dicet eñ in iudicio uñi bonis, Venite benedicti p̃ris mei, possidete paratum uobis regnũ a cõstitutione mundi. Mat. xxv. Item dat nobis angelos in custodiam. Item dat nobis seipsum. Primo dedit animam suam in redemptionem animarum nostrarum. Dat nobis corp⁹ in hostia consecrata ad cõicandum. Item dat nobis diuinitatem in obiectum beatificationis. Nonne uidetur ergo uobis ꝙ est magna mĩa eius erga nos? Nunquid diceretur multũ misericors dñs, rex, uel papa, qui oĩa sua daret? ita facit deus. Iõ apl̃s, Deus qui prestat. i. dat nobis omnia abũde ad fruẽdũ. i. utẽdum, bene agere, diuites fieri in bonis operibus. j. ad Tim̃. vj. Cum ergo deceat filios bonum patrem imitari, ꝑpter hoc dicit xp̃s nobis qui in baptismo facti sumus filij dei, Estote misericordes sicut & pater uester misericors est. Si non damus totum, ad minus faciamus partem indigentibus de bonis tam spũalibus q̃ tẽporalibus. Verbi gratia. si habetis magnã sciẽtiã, detis partem ignoranti sibi ostendẽdo qualr̃ se debet regere. Idem de deuotione ad indeuotum, & de consilio ad dubitantem, & sic de alijs. Idem de bonis temporalib⁹, si habetis panem, uinum, domũ, pecunias, uestes, diuidatis cum pauperib⁹ xp̃i, & tunc eritis similes patri uestro. Ideo dicit scriptura, Estote inuicem benigni, misericordes, donãtes inuicem, sicut & deus in xp̃o donauit uobis. Estote imitatores dei sicut filij dei charissimi, & ambulate in dilectione sicut & Christus dilexit uos. Ad Ephe. iiij. & v. c. Nota hic de usurarijs q nolunt date nec mutuare nisi ad usuram. Nõ sunt filij dei, quia non assimilantur patri &c. Secũdo ostenditur in euangelio hodierno secũda uirtus, que est amicitia fraternalis, que in hoc consistit ne unus loquatur male de alio ipsum diffamando uel peccatum eius occultum publicando, cũ dicitur, Nolite iudicare & non iudicabimini. Nolite condemnare & nõ cõdemnabimini. Istá uerba non dicuntur iudicibus nec dñis, quia ipsi debent & tenẽtur iudicare & cõdẽnare iuridice. Sed loquitur generalr̃, ne adinuicẽ faciamus iudicia temeraria. s. facta uel dicta aliorũ in sinistrã partẽ interpretando. Verbi gr̃a. si audis aliquid quod possit tam in bonũ q̃ in malum interpretari, semper interp̃tãdum est in bonum. Item si uidetis mulierem loquentem cũ clerico, põt interpretari in bonũ & malũ. ideo in bonum est ĩterp̃tãdũ. xj. q. iij. Absit. ĩ gl. Sed sunt quedã ita mala de se, q̃ non possunt ad bonũ interp̃tari, ut homicidium, furtum, falsum iuramentũ. Ista possumus iudicare & cõdẽnare, qa de peccatis notorijs possum⁹ iudicare & cõdẽnare. Vñ dixit xp̃s, A fructib⁹ eorum cognoscetis eos. Mat. vj. Sed cauete à iudicijs secretis & incertis, quia regalia dei patris de his habet iudicare & condẽnare. Nota in uitis patrum de fratre iudicante fornicãtem secrete. Cui angelus dixit, uolens ipsum corrigere, Quis peccat plus, qui facit cõtra castitatem an contra charitatem? Rñdit, ꝙ ille q facit cõtra charitatem, & bene. Ideo dixit ille, Plus peccas tu q̃ ille. Nota etiam de sancto patre despiciente & iudicante comedẽtem in die ieiunij. Ideo apostolus, Nolite antẽ tempus iudicare, quoadusq; ueniat dñs qui illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. j. Cor. iiij. Tertia est patientia uirtualis unius ad alterum, si fiunt nobis iniurie ꝙ remittamus & simus amici, hoc notatur cum dicitur, Dimittite & dimitteť uobis. Date & dabitur uobis. Ira, odiũ, & impatiẽtia hominum hui⁹ mundi stant in duobus locis. s. in corde, & in ore. In corde eñ consistit odiũ, ira, rancor, & desideriũ uĩdicte. De

ſſ hoc di-

hoc dicit xp̄s, Dimittite.ſ.odiū cordis, &
dimittetur uobis.ſ.debitū pene pc̄tōrū.
Rō, quia deus nō pōt uinci nec ſuperari
a creatura in bonitate. Si ergo inimicus
iniuriam tibi intulit, & tu etiam peccan-
do iiuriā deo intuliſti, & maiori iniuria
incōparabiliter deū offendiſti. Si ergo
non habes tantā bonitatē, ꝙ parcis ini-
mico tuo, niſi de⁹ parceret tibi, uidetur
uictus, ꝙ abſit. Ideo quādo tu remittis,
& ipſe remittit tibi. Et iſte eſt melior mo
dus obtinēdi remiſsionē pc̄tōrū, remit-
tere inimicis, q̄ alij. Iō xp̄s in petitione,
Dimitte nobis debita noſtra. Et aſsignat
rōnē, ſicut & nos dimittim⁹ debitorib⁹
nr̄is. In alijs petitionib⁹ non aſsignatur
rō, ſed ſolū in iſta. Et non dicit ſicut ora
m⁹, uel ieiunamus, uel eleemoſynā da-
mus, uel hoſpitalia edificamus, ſed ſicut
& nos dimittimus debitoribus nr̄is. Si
queratur, ſi ego remitto inimicis, & ſum
in aliquo alio pc̄tō mortali, obtineo re-
miſsionē pc̄tōrū a deo? Dico ꝙ illa re-
miſsio quā uos facitis, tm̄ placet deo ꝙ
impetrabit uobis cōtritionē de pc̄tis, &
de⁹ non permittet uos mori in peccato,
ex quo propter honorē dei remittitis,
non propter preces dn̄orū. Al's diceret
xp̄s, P̄r meus celeſtis tradet uos tortori-
b⁹, ſi non remiſeritis unuſquiſq; fr̄i ſuo
de cordib⁹ ur̄is. Mat. xviij. Scd'o odiū, i-
ra, & ipatientia cōſiſtit in ore. Iō dicit, da
te.ſ. ṽbū ſalutationis, & dabitur uobis ṽ-
bū ſaluationis. No. cōtra illos, q dicūt cō
feſſoribus, Nolo ſibi malū, tn̄ nō loq̄rer
ei. Hoc nihil ualet, qa os eſt ſignū cordis,
Date ergo ſignū in ore, ꝙ dimiſiſtis odi
um cordis. Iō multi moriūt ſine ṽbo, qa
nō poſſunt cōfiteri, nec facere teſtamen
tū, qa auferūt ṽbū ꝓximo, nec xp̄s loqt
eis in porta paradiſi, niſi illud, Amē dico
uobis, neſcio uos. In hoc maxime defici
unt mulieres. Iō xp̄s, Si ſalutaueritis fra-
tres ueſtros tm̄, qd ampli⁹ facitis. Nōne
& ethnici hoc faciunt? Eſtote ergo perfe
cti ſicut pater ueſter celeſtis perfectus
eſt. Mat. v. Quarta ṽtus eſt cōfidētia ſu-
pernalis. Debem⁹ eñ in hoc mūdo cōfi-
dere de deo, & nihil nobis deficiet. Hoc

notatur cū dicitur, Mēſuram bonam,
cōfertā, & coagitatā, & ſupefluenti[...]
būt in ſinū ueſtrū. Eadē quippe me[...]
qua menſi fueritis.ſ.in hoc mūdo, ſer[...]
do deo, remetiet uobis.ſ.in alio m[...]
No. cū dicit, Eadē menſura, non dic[...]
li menſa.ſ. ꝙ gl'ia ſit equalis bone [...]
ſed dicit eadem, quia inter uitā bo[...]
ſericordiā, & opera meritoria, & g[...]
eternā nō pōt inueniri equalitas. [...]
opera noſtra bona q̄cūcūq; ſint ma[...]
etiam merita, nihil ſunt reſpectu un[...]
re gr̄ie. Sicut ergo non poteſt eſſe e[...]
litas inter florenos & denarios, ſic [...]
inter gloriā dei & opera noſtra. Ap[...]
lus, Exiſtimo quod non ſunt condig[...]
paſsiones huius temporis ad futurā [...]
riam, q̄ reuelabitur in nobis, ad Ro. [...]
Inter opera noſtra & gloriā dei non [...]
eq̄litas q̄titatis, ſed proportionabi[...]
quia qui plus facit de bono, pl⁹ habet [...]
gloria. Ecce quare dicit, Eadē qppe m[...]
ſura &c. No. ꝙ pro bonis operibus de[...]
dat quatuor retributiones, duas in [...]
uita, & duas in alia uita, & omnes p[...]
tur ibi, Menſuram bonā, & cōfertā [...]
Prima eſt retributio bonorū tempora[...]
in hoc mūdo, cū dicitur, Menſuram b[...]
nam &c. Deus enim ꝓuidet ſuis ſerui[...]
ribus de oībus neceſſarijs. Non dicat r[...]
ligioſus, uñ habebo ueſtes &c. nec cle[...]
cus dicat, oportet me uendere miſſa[...]
ſacramenta, ſed ſeruias diligenter d[...]
qa ꝓuidebit. Et qa modo tā male ſeru[...]
mus deo, mirū eſt ꝙ inuenimus aqua[...]
puteis. Idē de laicis, qui dicunt, facia[...]
rā ut poſsim uiuere. Idē de mulieribus [...]
uolūt habere ſpāles, ut ꝓuideantur &[...]
Si bene ſeruiretis deo quilibet in ſuo [...]
tu, deus prouideret uobis. Autoritas. [...]
mete dn̄m oēs ſancti eius, qm̄ nō eſt i[...]
pia timētibus eū. Diuites eguerūt & e[...]
rierūt, inq̄rentes aūt dn̄m nō min[...]
oī bono. ps. xxxiij. Timetur deus q[...]
la cauſa ſit cōtra eius honorē. Secūda re-
tributio eſt etiā in hoc mūdo.ſ.bonorū
ſpūaliū, cū dicitur, Menſuram confert[...]
dabūt ī ſinū ueſtrū. Cōfertā.i. plenam, a
confero, cōfers, & hec eſt abūdantia [...]
porū

tuĩ ſpũaliũ in aĩa. Nã q bñ ſeruit deo, nõ ſolũ remuneratᷣ hic in bonis tẽporali bus, ſed etiã in ſpũalib⁹, dat de⁹ ĩ aĩa gratiam ſuã, cõſolationes multas, & illuminationes, ỽtutes, & reuelationes &c. Requie dabit tibi dñs de⁹ tu⁹ ſemp, & ĩplebit ſplendoribus aĩam tuã. Eſa. lviij. Tertia retributio ſignificatᷣ cũ dicitᷣ, Mẽſurã coagitatã .i. cõpreſſam. Iſta retributio datur a deo in alio mũdo ſtatim qñ aĩa recedit a corpore, tũc eñ uidet diuinã eſſentiam, trinitatem perſonarũ, & humanitatẽ, ỽginẽ Mariã, angelos, & ſanctos. De iſta dicit ſcriptura, Iuſtorũ aĩe in manu dei ſunt, & non tanget illos tormentũ malicie. Viſi ſunt oculis inſipientium mori, illi autẽ ſunt in pace. Sap. iij. Quarta retributio tangitur cũ dicitur, Mẽſurã ſupefluentẽ &c. i. ſuperi⁹ effluentẽ. Iſta retributio erit ĩ generali iudicio, qñ gloria aĩe redũdabit in corpus, ſicut modo eſſe ſubſtãtiale anime cõicatur corpori. & ſimul faciunt unam entitatẽ, q̃ dicitur humanitas. Ita tũc aĩa cõicabit corpori gloriã ſuã, qa nõ erũt diuerſe glorie aĩe, & corporis, ſed una. Sicut lucerna accenſa cõicatᷣ lumẽ laterne, ita aĩa cõicat gloriã corpori. Oportet enim corruptibile hoc iduere ĩcorruptionẽ. j. Cor. xv. Quinta eſt ſapientia diuinalis que oſtẽditur ibi, Nũquid põt cecus cecũ ducere. Nonne eñ ambo in foueã cadũt? Nõ eſt diſcipulus ſup magiſtrũ, pfect⁹ aũt oĩs erit ſi ſit ſicut magiſter eius. Sapiẽtia diuinalis cõſiſtit in hoc, ꝙ in ſecretis fidei & ſacre ſcripture eligendus eſt magiſter, uidens & approbatã ſciẽtiã, & ducens, & oſtendens uiã p ſanctã uitã. In ſecretis aũt fidei quilibet uiator eſt cec⁹, quia null⁹ ſciuit unq̃ aliquid niſi q̃tum xps uoluit reuelare, qui ab inſtanti ſue conceptionis uidit oĩa ſecreta dei. Hic patet error Iudeorũ qui recipiunt ductorẽ cecũ. ſ. Moyſen, q nũq̃ in hoc mũdo uidit deum niſi in raptu, imo dicit ſibi de⁹ qñ petijt pro gratia q̃ poſſet eum uidere, Nõ uidebit me homo & uiuet. Exo. xxxiij. Item patet error Agarenorum qui ſequuntur cecum Machometu. Nunquid põt cec⁹ cecũ ducere? Ratio, quia diſcipulus non eſt maior magiſtro, quia ſi magiſter cadit, etiã & diſcipulus qui eũ ſequitur. Solus ergo Chriſtus eſt magiſter cui debet credi, & ductor qui nunq̃ errauit in uia paradiſi. Ipſum ergo debent omnes gentes eligere in magiſtrũ & ductorẽ. Deũ nemo uidit unq̃ niſi unigenitus fili⁹, q eſt in ſinu pr̃is ipſe enarrauit, ſupple ſecreta fidei. Ioã. j. Que cõtinentur in Credo in deũ, in quo ſunt. xij. articuli. dicatᷣ moraliter. Nunquid poteſt cec⁹ cecũ ducere? Sunt aliqui quando debent confiteri, ſciẽter eligunt confeſſorem cecũ, ſicut ſunt uſurarij, cõcubinarij, uĩdicatiui, latrones, & ſimiles dicendo, ſi ego confiterer tali, q eſt multũ intelligens, nõ abſolueret me, & ſcientes uadunt ad beſtiam ignorãtẽ, non cognoſcentẽ peccata, & cõdemnat ſe, & uenientes ad ſe, qa neſcit quid debeat eis iniũgere, ex quo &c. Ideo ambo in foueã cadũt. Cum tñ xp̃s auiſando uos dicat, Sinite illos. ſ. cõfeſſores ignorãtes, ceci ſunt & duces cecorũ &c. Mat. xv. Nota exemplũ de illo homine in omni genere capitaneo armorum, qui infirmus ex uerecundia uocauit ſcutiferũ ut uocaret ſibi bonũ confeſſorem ſicut fecit, quo refutato uocauit aliũ &c. Ecce quare dicit, Nunquid poteſt cecus cecum ducere &c. ſ. quãdo fit electiue. Sed quando uos creditis ꝙ confeſſor eſt bonus & ſufficiens, & eſt preſumẽdũ ꝙ eſt ſufficiens, quia eſt in ueritate magiſter, uel lector, uel prior, & eſt oppoſitũ, ipſe ſolus dãnatur, & uos eſtis excuſati. Sexta uirtus eſt prouidentia humanalis, ſcilicet qualiter homo ſe debet gubenare in hoc mundo cõtra peccata, maxime cum dicitur, Quid autẽ uides feſtucã in oculo fratris tui, trabem autẽ que in oculo tuo eſt non uides. uſq; in finem. Trabs magna eſt peccatum mortale magnũ, ut homicidiũ, furtũ, ſacrilegium, adulterium, & hmõi. Dicatur de quolibet i qd eſt. Itẽ ſimonia, uſura, falſa iur ſtorũ ta, blaſphemie. Feſtuca autẽ eſt p amenniale, ut plus comedere ex boni cũ uenis uᷣ bibere, nõ tñ inebriari, qa tate natũc eſſet

mortale, nimis ridere uel dormire, & ſunt multi q uolũt corrigere iſta peccata uenialia aliorum,& nolũt corrigere ſua peccata mortalia.Iõ dicit xp̃s, Quid aũt uides feſtucã ĩ &c. Hoc maxime dicitur malis iudicib⁹, dñis,prelatis,& rectoribus populorũ,ſiue cõitatib⁹ magnis peccatorib⁹,uolentibus corrigere uenialia aliorũ,& nõ mortalia ſuorũ.Nota de pirata,cui Alexander dedit ſñiam mortis. Qui dixit.Ego qui tam modico nauigio uitam perquiro, latro uocor. Tu qui cũ magna claſſe mundum uaſtas,diceris imperator.Ita eſt de multis iudicib⁹ qui cõdẽnant paruos latrones qui parua receperunt. Et ipſi qui plus furantur uel per uſuram,rapinam, calũniã, & ſimoniam, dicuntur iudices & dñi.Ideo tali dño dicit xp̃s,Hypocrita eijce primum trabem de oculo tuo &c.Quia ordo naturalis ꝓuidentie eſt primo ꝓuidere ſibi,& conſequenter alijs. Attende tibi & doctrine, inſta in illis. Hoc eſt eñ faciẽs,&te ipm ſaluum facies,& eos qui te audiunt.j. ad Tim.iiij. Debet cogitare iudex qñ cõdẽnat aliquẽ intra ſe dicẽs,O miſer ego cõdẽno iſtũ in tali ſpecie, ego feci peiora, quia ſi fuiſſet ſcitum ego fuiſſem cõbuſtus,tot anni ſunt.Iõ cõtebor primo, & poſt dabo ſñiam contra illum,al's grauiter peccaret iudex cõdẽnando alium in pc̃tõ.Iõ ap̃s p̃latis,dñis,& iudicib⁹, Atẽdite uobis & uniuerſo gregi ĩ quo uos ſpũſſanctus poſuit ep̃os regere eccleſiã dei,quam acquiſiuit ſanguine ſuo. Ego ſcio qm̃ intrabunt poſt diſceſsionẽ meã lupi rapaces in uos,nõ parcẽtes gregi,& ex uobiſipſis exurgent uiri loquentes ꝑuerſa, ut adducant diſcipulos poſt ſe,ꝓpterea uigilate &c.Act.xx.capitulo.

De eadem dñica. Sermo.ij.

Pater ueſter miſericors eſt.Lu.vj. Thema dat mihi motiuum declarãdi uobis gradus diuine miſericordie,quos deus oſtẽdit nobis.Materia erit utilis &c.ſalute ĩ ỽgo Maria &c. Cogitaui quomodo poſſem uobis bene declarare gradus diuine miſericordie erga peccatores: Et inueni[...] Dauid poſuit ſex gradus diuine miſericordie in duobus uerſibus pſalterij [...] cens,Miſerator & miſericors dñs,p[...] & multum miſericors. Suauis do[...] uniuerſis,& miſerationes eius ſuper [...] opera ei⁹.p̃s.cxliiij. Ecce quare dic[...] ma, Pater ueſter miſericors eſt &c. [...] ergo ſex gradus miſericordie dei.

Primus eſt retardatio eterne dãna[...]nis,ibi,miſerator.

Scd's eſt ex parte cõtinue tẽpora[...] donationis,ibi,& miſericors.

Terti⁹ eſt ſupportatio criminali[...]uationis,ibi,patiens.

Quart⁹ eſt remiſsio culpe ex pa[...]re contritionis,hic, multũ miſeric[...]

Quintus eſt relaxatio pene ex p[...] deuote orationis,hic, ſuauis.

Sextus eſt donatio gratie ex parte [...]milis petitionis,hic cum dicit,miſera[...]nes eius &c.

Primus gradus tangitur ibi, miſer[...] dñs.i.miſericordie dator, quia non [...]tim ĩfert dãnationem peccatori, m[...] miſericordia eſt iſta. Nã poſtq̃ iud[...]cit proceſſum contra aliquem & [...] ſñiam contra eum,ſtatim fit execut[...]ne miſericordia.Non ſic facit deus. [...] miſericorditer expectat,proceſſus p[...]torum noſtrorum etiã factus eſt,& [...] peccata noſtra ſunt iam ſcripta in l[...] ſcĩe dei, ſtatim quãdo homo facit p[...] ſiue corde male cogitãdo, ſiue ore [...] loquendo,ſiue opere male operãdo, [...]pus tranſit & remanet pc̃tm̃ ſcriptum [...] libro dei. Autoritas.Dicebat Dauid.I[...] perfectum meum uiderunt oculi tui [...] in libro tuo omnes, ſupple defect⁹ m[...] ſcribentur, dies formabũtur,& nem[...]ois.p̃s.cxxxviij. Itẽ ſñia eſt iam data [...] que peccauerit ipſa morietur.ſ.morte [...]terna.Ezech.xviij. Sed ecce diuina m[...]ricordia, qa cũ ꝓceſſus ſit factus, & [...] data cõtra pc̃tõrẽ,nõ tñ ſtatim fit ex[...]tio,imo expectat diẽ unũ,mẽſem un[...] nos'tres & quatuor & decẽ.xx.&c. a[...]nitẽtiã,qa ſi uis cõuerti,totũ remit[...] Ecce quãta eſt ei⁹ mĩa,p quot annos [...]

peccauit te religioſum, quot ãni ſunt ꝙ incepiſti peccare. Idẽ de clericis &c. O ſi cogitaueritis quã eſt magna mĩa iſta. Vultis eam cognoſcere? Dicunt ſctĩ doctores ꝙ a principio mundi deus creauit innumerabiles angelos, ſanctos & bonos omnes, & maior eorũ Lucifer uoluit deo equari, & reuelauit hoc alijs, & multi de quolibet ordine tãq̃ adulatores cõſenſerunt ſibi. Ecce peccata eorum. Michael autem non conſenſit ſibi, imo contradixit, & Gabriel, Raphael, & alij boni. Quot annis creditis ꝙ deus expectauit angelos peccantes? Reuera non per annũ, nec per menſem, nec per hebdomadã, nec per diẽ, nec per horã, nec momẽtũ, ſed ſtatim & ſubito eiecit eos de celo, & dãnauit eternalit̃, intãtũ ꝙ nec incarnatio filij dei nec eius paſsio aliquid profuit eis, quia irreuocabiliter ſunt damnati in eternum. Modo cogita hic quãta eſt miſericordia dei, quia tam nobiles creaturas & ſpirituales nõ expectauit ad pñiam. Et modo expectat te ſuperbum, uanũ, & pompoſum ꝑ multos annos ad pñiam. Idẽ dicẽdũ eſt de auaro, uſurario, & luxurioſo &c. Ecce q̃re dicitur miſerator dñs. i. mĩe dator, & cõcordat Hiere. dicens, Mĩe dñi, qa nõ ſumus cõſumpti, qa nõ defecerũt miſerationes ei⁹. Thre. iij. Secundus gradus tãgit̃ ibi, & miſericors dñs. Differẽtia eſt inter miſeratorẽ & miſericordẽ, qa miſerator dicit̃ eo, qa nõ ſtatĩ ĩfert dãnationẽ, ſed expectat ad pñiam. Et dicit̃ miſericors, qa pctõribus nõ aufert ꝓuiſionẽ & uitã, qa oĩb⁹ tã iuſtis q̃ pctõrib⁹ ꝓuidet, qa equalr̃ oĩbus mittit claritatem ſolis, pluuiã, & rorẽ. Ita dat bladũ ĩ cãpo pctõris ut in cãpo iuſti, ſed nõ aufert pctõrib⁹ uinum, pecunias, nec domũ, cũ ſtatĩ poſt pctm̃ oĩa deberẽt ꝑdere. Cogitate q̃ta eſt iſta dei mĩa, qa ſi miles uel ſcutifer q recipit ꝓuiſionẽ, & multa bona a rege, facit aliquã ꝓditionẽ uel inobediẽtiã cõtra regẽ, ſtatĩ aufert ſibi q̃tiationẽ & ꝓuiſionem, & abijcit eũ a domo ſua. Nõ ſic facit de⁹ nobis inobediẽtibus, certũ eſt ꝙ oẽs ſumus in domo ua. i. in hoc mundo, & camera & palatia ſunt ſuperius in celo, ubi eſt deus cum amicis ſuis. Et cum tot pctã, & grauia faciam⁹ cõtra deũ, tñ tu uides ꝙ nõ ſtatim expellit nos de domo ſua, nõ aufert prouiſionẽ, panẽ, uinum, bona & pecunias, imo dat & cõſeruat data. Ideo dicit ſcriptura, Ipſi ſuperbe egerunt, & non audierunt mandata tua, & in iudicijs tuis peccauerunt. Et dederunt humerum recedẽtem, & ceruicem ſuam indurauerũt, nec audierunt, in miſericordijs autem tuis plurimis non feciſti eos in conſumptionem, nec dereliquiſti eos, quoniã deus miſerationum tu es. Et paulo ãte, Ipſi uero & patres noſtri ſuperbe egerunt, & indurauerunt ceruices ſuas, & non audierũt mandata tua, & noluerunt audire, & non ſunt recordati mirabilium tuorum que feceras eis &c. Tu autem deus propitius, clemens, & miſericors. Neemie. ix. Nota, ipſi ſuperbe egerunt &c. Nũqd eſſet magna ſupbia diſcipuli, ſi inſurgeret contra magiſtrum, & faceret oppoſitum omnium illorum que ſibi dicuntur a magiſtro? Tales ſumus nos. Dñs & magiſter Ieſus xp̃s oſtendit nobis & p̃cipit ꝙ ſimus humiles, & nos ſumus ſupbi, põpoſi &c. Precipit ꝙ ſimus miſericordes, dando liberaliter amore ſui, uel mutuando ſine uſura, & nos ſumus fures &c. Precipit ꝙ ſimus caſti, quia nullus uellet ꝙ in tunica ſua caderet lutum &c. Quare ergo uis in perſona tua lutum luxurie? Et nos facimus oppoſitũ &c. Quot luxurie & corruptiones fiunt in mũdo, cognate cum cognatis &c. Idẽ de alijs peccatis. Ecce quare dicit, Ipſi ſuperbe &c. Tertius gradus diuine miſericordie tangitur ibi, patiens dñs, quia ſupportat criminum grauationem. Quantũ creditis uos ꝙ ſit pondus uni⁹ peccati mortalis, unius libre uel uncie &c. Dico ꝙ ſi eſſet poſsibile ꝙ una montanea ligaretur ad collum unius aĩe beate in celo, non ſentiret pond⁹, ſicut nec uos ſentiretis pondus alicui⁹ margarite, ſed ſi anima una ĩ celo haberet unũ pctm̃ mortale, tñ eſt pondus ꝙ celũ nõ poſſet eam ſuſtinere, immo ſtatim caderet in infernum. Plus

pōderat ergo pc̄tm̄ mortale q̄ mōtanea. Ideo dicebat Dauid postq̄ peccauit, Iniquitates mee ſupergreſſe ſunt caput meum, & ſicut onus graue grauate ſunt ſuper me. p̄s. xxxvij. Quomō ergo poteſt fieri ꝙ unus peccator qui habet tot peccata mortalia grauiſsima, magna, & turpia pōt ea portare, ſi celū nō pōt unum pc̄tm̄ mortale ſuſtinere? Dico ꝙ nec celū, nec terra, nec peccator poſſet ſuſtinere pōdus unius peccati mortalis, niſi qa tanta eſt dei mīa & eius infinita patientia, quod ipſe manu ſua portat & ſuſtinet oīa peccata noſtra mortalia uł uenialia. Ideo plangēdo dicit, Peccata ueſtra facta ſunt mihi moleſta, laboraui ſuſtinēs. Eſa. j. Ecce quanta eſt dei patientia. Eſſet magna patientia regis uel pape qui portaret puerum in brachijs ſuis, q daret ſibi alapas, nec ꝓpter hoc dimitteret ipm̄ cadere. Maior eſt dei patiētia, q portat nos oēs ī manu ſua, & quotidie dam⁹ ſibi alapas peccādo, & nō dimittit nos cadere, ſed in die iudicij deus retrahet manum ſuam, & tūc oēs peccatores ſubito cadēt in infernū in corpore & aīa pōdere peccatorū. Iō dicit ꝓpheta, Cōuertimini ad dn̄m deū urm̄, quia benign⁹, & miſericors ē, patiēs & multe mīe. Iohel. ij. Quilibet ſcit qualē uitā tenet, & ī quib⁹ peccatis uiuit &c. Quartus gradus tāgiť ibi, Multū miſericors dn̄s, quia penitenti dimittit culpas in inſtanti. Cum eñ hō petit ueniā cū dolore de peccatis, & propoſito nō redeūdi, ſtatim parcit, & remittit culpas, & recipit eū ī gr̄a ſua, & aīa remanet purior ſole, ſic eñ in ipſo exorta luce ſolis tenebre expelluntť. Derelinquat īpius uiā ſuā, & uir iniquus cogitationes ſuas & reuertatur ad dominum, & miſerebitur eius, & ad deum noſtrum, quoniā mul tus eſt ad ignoſcēdū. Eſa. lv. Si alquis ī p̄ñtia regis occidiſſet reginā, & filios regis, & peccaſſet cū filiab⁹ regis, deinde ueniret ad petēdū ueniā regi, utrū eſſet rex in mundo q parceret tali & remitteret? Credo quod non, niſi Chriſtus. Nā ſi aliqs īterfeciſſet oēs apoſtolos, & peccaſſet cū omnib⁹ mulieribus, & crucifixiſſet Chriſtū, ſi poſt cū dolore cordis ueniret ad xp̄m, & peteret ueniā, ſtatī parceret ſibi, & reciperet eū in gr̄a ſua. Si Iudas q uendidit xp̄m petiuiſſet ueniā ſicut deſperauit, ſtatī pepciſſet ſibi bono corde. Patet ſua magna mīa. In quacūq; die ingemuerit pc̄tōr, nulli⁹ iniuſtitie ei⁹ recordabor. Ezech. xviij. ſecūdū. lxx. Quintus grad⁹ tangitur ibi, Suauis dn̄s uniuerſis, qa nō ſolū dimittit penitēti culpas, imo roganti relaxat penas. Dicūt ſc̄tī docto. theologi, ꝙ ꝓ quolibet pc̄tō mortali tenetur hō facere. vij. ānos pn̄iam in hoc mūdo. Rō, qa in quolibet pc̄tō mortali hō facit cōtra ſeptem dona ſp̄ūſſc̄ī, ałs reſtat pena in purgatorio. ſibi gr̄a. Si tu recurriſti ad diuinos &c. licet de hoc ſis cōfeſſus & abſolutus, tñ oportet te ſeptē annos facere pn̄iam ī hoc mūdo ꝓ qualibet uice qua recurriſti. Itē ꝓ quolibet iuramēto falſo, enormi, uel blaſphemia. Itē q nō audit miſſam cōpletā in die dn̄ica, mortaliter peccat. Itē qui frangit feſta. Itē q nō honorat parentes &c. Pro qualibet uice tenetur ad ſeptem annos de pn̄ia. Eſt forte hic aliqs qui tenetur mille annis de pn̄ia & plus, & tamdiu nō uiuet bene, nec mūdus forte tm̄ durabit. Sed ecce mīa dei q̄ta eſt, quia in oratione quā facitis quolibet mane, & ſero, cogitādo quō debet fieri. ſ. ꝙ uideretis xp̄m in cathedra iratū cōtra uos &c. debetis dicere, Pater nr̄. Idē de Aue Maria ad uirginē Mariā. Si deuote uos oratis, dicit deus, de illis mille annis penitentie, ego dimitto tibi decē, uel cētū, uel totū. Hoc oſtendiť manifeſte Mat. xviij. de ſeruo debente decē milia talētorum, cui dixit dn̄s eius, Serue neq̄ omne debitū dimiſi tibi qm̄ rogaſti me. Ergo uidete qm̄ ſuauis eſt dominus, beatus uir qui ſperat in eo. p̄s. xxxiij. Pater ueſter miſericors eſt. Sextus gradus tangitur ibi, & miſerationes eius ſup omnia opera ei⁹, quia petenti confert gratias, non ſolum autē petēti remittit culpas, & roganti relaxat penas, imo & petenti oīa cōfert, ſi aīe ſint nociua. Quia ſicut uos filio febricitanti ueſtro fructus petenti nō datis ſibi,

tis sibi,licet cũ lachrymis peteret,qa nõ cerẽt sibi, sed dabitis sibi meliora & utiliora.s.zuccarũ rosatũ, uel alia bona. ita de⁹ filijs suis dat eis quod est magis utile & proficuũ. Multi petũt pecunias, & nõ dantur eis,qa scit de⁹ ꝙ essent eis dãno sic.Idẽ de infirmo q petit sanitatẽ &c.sed si gratia quã petũt sit eis bona & ꝓficua, statim deus concedit. Ecce quãta est ei⁹ misericordia.Declaretur ista misericordia per similitudinẽ talẽ. Si aliquis suis criminibus esset sñiatus ad furcã, & ille peteret ueniã a rege,Rex si parceret, ma gnam mĩam ei faceret,sed si ille hõ ultra hoc peteret aliquã grãm a rege,equum, uel castrũ,uel alia,& daret sibi,maiorem gratiã sibi ostenderet,qa multi reges de hoc indignarẽtur.Sic etiã de⁹ misericor diter parcit pc̃õri ad furcã inferni sententiato,quando humiliter petit sibi indulgeri, deinde cõcedit sibi grãs ei utiles & ꝓficuas,nec indignaꝛ ei petẽti,nec imꝓperat pc̃ã.De⁹ dat oĩbus affluenter, & nõ imꝓperat.s.pc̃ã ꝑterita.Iaco.j.No ta nõ imꝓperat.Iã scitis de btã Magdalena qualis fuit, & xp̃s sibi oĩa remisit. Et qñ Mag.petijt ꝓ grã ꝙ esset socia uirginis matris sue, cõcessit sibi,nec imꝓperauit pc̃ã dicẽdo,Et nũqd feci tibi satis? &c.Itẽ ꝙ esset apostola, & cõcessit sibi. Itẽ ꝙ posset uiuere in cõtẽplatione sine cibo & potu in deserto, & cõcessit sibi. xxxiij.ãnos.Itẽ ꝙ ab angelis eleuareꝛ, & cõcessit sibi. Idẽ de Paulo apl̃o, cui remisit oĩa pc̃ã,& post petijt ut oñderet sibi celũ & gloriã eius,& fecit,nõ imꝓperauit.Ita facit de pc̃õrib⁹.Iõ Esaias,Miserationũ dñi recordabor,laudẽ dñi super oĩb⁹ q̃ reddidit nobis dñs,& super multitudinẽ bonorũ dom⁹ Israel q̃ largitus est eis scd̃m ĩdulgẽtiã suã,& scd̃m multitudinẽ misericordiarũ suarũ. Esa.lxiij. Ergo pater uester misericors est.

De eadem dñica. Sermo.iij.

Estote misericordes.Lu. vj. In isto sermone intendo declarare quõ debem⁹ mĩam habere de animab⁹ nostris.Sed primo salutetur uirgo Maria. Pro declaratione hui⁹ uerbi & introductione materie ꝑdicãde sciendũ est ꝙ post deũ plus obligatur hõ anime sue q̃ alicui creature.Et ecce quõ sc̃ti doctores declarãtes modũ charitatis & dilectionis, in primo loco ponũt deũ, quẽ super omnia creata tenetur homo diligere, secũdo aĩam,tertio proximum, quarto corp⁹ ꝓpriũ, quinto bona tẽporalia.Primo ergo ponũt deũ, quia amor dei in corde debet esse ut oleũ in lãpade, qd̾ eminet & supnatat sup oẽm aliũ liquorẽ. In scd̾o loco ponũt aĩam quam post deũ debemus diligere sup oĩa alia, qa licet debeatis diligere patrem & matrem,filios & amicos, nõ tñ tm̃ ꝙ amore eorũ faciatis aliqd contra aĩam uestram. Corp⁹ aũt & bona potestis ponere pro eis,sed aĩam non. Caueatis ibi. In tertio loco poniꝛ amor ꝓximorũ, & q̃to sunt ꝓximiores,tãto magis debetis eos diligere.s.fili⁹ patrẽ & ecõuerso, uxor uirũ & ecõuerso,frater fratrẽ & ecõuerso,& sic de alijs. In quarto loco ponitur corp⁹ ꝓpriũ.Quilibet debet diligere corp⁹ propriũ,sed magis ꝓximũ.Quinto diligẽda sunt bona tẽporalia,ut diuitie,dignitates,honores,bñficia,& officia &c. Tñ hodie uidem⁹, ꝙ plus diligũtur bona tẽporalia q̃ corpus proprium, & ꝙ proximus plusq̃ anima & deus. Ecce qualiter ordo charitatis est inordinatus. De predicta ordinatione charitatis auto. Introduxit me rex in cellã uinariam, ordinauit in me charitatem. Cañ.ij.Cellam uinariam uocat statũ deuotionis,quando deus de mala uita uocat aliquem ad bonam uitã & ad deuotionem,talis potest dicere, Introduxit me rex in cellam uinariam, & inebriatur in amore dei, & ordinauit in me charitatem in predictis quinq; gradib⁹.ut dicunt ibi glose & postille.Si ergo ex ordinatione diuina debemus habere misericordiam erga proximum,multomagis erga animam. Ideo dicit thema, Estote misericordes, non solum proximis,sed etiam animabus uestris. Nullus potest uere misericors esse proximo,nisi primo sit misericors aĩe sue.Benefa

 cit ani-

cit anime sue uir misericors. Qui autem crudelis est, etiã propinquos abijcit. Prouer. xj. Nota propinquos. i. quinq; sensus corporales abijcit. s. q̃tum ad actũ, qa nõ curat bene uidere, nec bene audire, sed ea que debet uidere & audire, & sic de alijs. Patet thema. Mĩa quã debem⁹ habere nos erga aĩas nostras potest declararari per septem opera misericordie, que erga corpora debemus habere, que ponuntur a Christo.

Primum est cibare esurientem.
Secundum potare sitientem.
Tertium colligere peregrinum.
Quartum uestire nudum.
Quintum uisitare infirmum.
Sextum redimere captiuum.
Septimum sepelire mortuum.

Istud opus ponitur Thob. iiij. Ista septẽ opera misericordie sunt exercenda spũa l'r circa aĩam nostrã. Primũ opus mĩe est, ꝙ debemus aĩam nostram cibare. s. cibo scripturarum. De quo xp̃s, Non in solo pane uiuit homo, sed in oĩ ỽbo qd' ꝓcedit de ore dei. Mat. iiij. Not. de ore dei, nõ dicit de ore Virgilij uel Terentij &c. sed dei. Iste cibus datur anime legendo uerba dei. Liber apertus est mẽsa, ibi comedit anima legendo & cõtẽplando. Si dicat aliquis, ego nescio legere. Iõ &c. Solutio. Ideo detis sibi cibum audiẽdo. s. missam deuote. Cuius principiũ est cõfessio in qua debetis esse, sicut si aliquis dñs inuitauit uos, nunquid uenietis uos in medio prandij? nequaq̃, sed in principio uenietis in ablutione manuum & benedictione mẽse. Sic Christ⁹ inuitat nos in quolibet festo ad prandiũ misse. Et sicut sacerdos communicat sacramentaliter, ita & uos communicare debetis spiritualiter. Ideo iam debetis esse in principio, & audire cũ silẽtio, & audita missa aĩa est satiata intũ, ꝙ per totã hebdomadam sibi ualet. Item audiendo sermones aĩa cibatur. Predicator est coqu⁹, & seruitor ministrãs uobis que parauit in coquina spũsſctĩ. Item quolibet mane, & sero cibare aĩam debetis deuote orando genib⁹ flexis. Primo signando uos, dein de dicatis, Credo in deum. P̃r nr̃. & Aue Ma. Nã sicut bis uel ter datis cibũ corpori fetido, & corruptibili, ita bis in die mane, & sero detis cibũ aĩe. Ecce quare dicit, Estote misericordes. Patet quod peccatum est illorũ qui non cibant animam suam. Secũdũ opus mĩe erga corpus est potare sitientem. Istud opus debem⁹ erga animam exercere. Potus anime sunt lachryme compũctionis penitentialis, devotionis spũalis, & effectionis celestialis. Dauid, Potũ dabis nobis in lachrymis in mensura. ps. lxxix. In prandio festiuali bibit homo uinũ triplex. Primo in principio bibit homo uinum album, secundo rubeũ, tertio clarũ. Ita lachryme sunt in triplici differẽtia. Primo sunt lachryme q̃ ueniũt ex cõpũctione pnĩali, lſe in prĩcipio tãq̃ uinũ albũ. Verbi gratia: Quãdo religiosus intra se cõpũctus dicit, O miser, qd erit de me, &c. & plorat tũc aĩa potatur uino albo. Idem de clerico & laico. Ecce quare dicit, potũ dabis nobis &c. Nota quare dicit ĩ mẽsura, qa quãto peccata sunt maiora, & grauiora, tanto plus & lacrhyme debent abundare. Secũdo lacrhyme sunt deuotiones et cõpassione passionis xp̃i. Iste sunt uinũ rubeũ. Iste lachryme nõ ueniũt q̃diu hõ est in pc̃tõ, sed postq̃ hõ habuit contritionem de pc̃tis, ueniũt iste lachryme deuotionis. In mensura, qa q̃to hõ plus elõgat a negocijs mũdi, & cõtẽplat passionẽ, tãto magis abundãt lacrhyme deuotionis spũalis. Tertio lacrhyme sunt affectiones celestiales tanq̃ claretum, que inebriãt aĩam ex desiderio paradisi & essendi cũ deo. In mensura, q̃to plus despiciunt honores, diuitie, officia, & dignitates mũdi huius, tanto plus abundant lachryme affect. õis celestis. Ergo cito &c. Tertium opus mĩe est colligere peregrinũ, qa nõ põt secũ portare domũ. Ita erga aĩam nostrã exercere debem⁹. Qui peregrina dupl'r. Primo negatiue, qui facit opa meritoria. Scd'o affirmatiue, discurrẽdo ad secularia negocia. Iõ est magna mĩa ipm colligere operãdo meritorie, & recolligere eã ne se distrahat a negociis

nego-

negocijs mundanis & tẽporalibus, ꝙ nõ curat de anima de qua debemus curare. Iõ dicit scriptura, Miserere aĩe tue placẽs deo, & cõtine & congrega cor tuum in sanctitate eius, & tristitiã lõge expelle a te. Eccl. xxx. Quartũ opus mĩe est uesti re nudũ. Idẽ circa aĩam nostrã faciendũ est. Vestes aĩe sunt uirtutes. Camisia aĩe est ꝟtus castitatis, q̃ carnẽ tãgit ut camisia. Secunda tunica est humilitas, qa castitas sine humilitate non placet deo. Virgo aũt Maria nõ placuisset deo ex sola ꝟginitate. Iõ dicit ipsa, Quia respexit humilitatẽ ancille sue &c. Quid ualet pſona casta & pſumptuosa, q̃ despicit & dedignat̃ de pſona luxuriosa di. Non sum ego talis. Nõ sic ꝟgo Maria despexit Mariam Magdalenã. Hoc nihil ualet. Tertia tunica siue pelliciũ est cõpassio xp̃i. Mãtellũ autẽ est charitas. j. Pe. iiij. Charitas operit multitudinẽ peccatorũ. Iõ apostolus, Induite uos sicut electi dei, & sancti & dilecti, uiscera mĩe, benignitatẽ, humilitatẽ, modestiã, patiẽtiã, supportãtes inuicem &c. ad Col. iij. Hic habetis rñsionẽ ad unã q̃stionẽ quã aliqui faciũt, utrum in alio seculo erim⁹ nudi uel induti. Dico ꝙ de bonis nullus erit nudus, qa nihil turpi⁹ q̃ uidere aĩam nudã. Et sicut si modo ueniret aliqua pſona nuda, oẽs indignarẽtur cõtra eã. Sic sancti indignẽtur cõtra aĩam nudã clamãtes ad infernum ad infernũ, in quo inferno omnes animę sunt nude. Ideo Io. dicit, Beatus qui uigilat. i. est diligẽs, & custodit uestimẽta sua ne nudus ambulet, & uideãt turpitudinẽ eius. Apo. xvj. Quintum est uisitare infirmũ & cõsolari eũ, qđ multũ placet deo. Idem de aĩa que infirmatur quolibet die, quia nullus est ita sc̃tũs & pfect⁹ quin peccet. Septies in die cadit iustus. Prouer. xxiiij. ad minus uenialiter peccando ex aliquibus excessibus uite uel supfluitatibus. Ideo uisitanda est tali modo. Vesp͡ero postq̃ hõ fecit orationem, debet se examinare qualiter expendit diem. Si est religiosus uel clericus debet cogitare qualr̃ dixit officiũ, missam, si defecit in aliquo, si errauit in aliquo. s. comedẽdo, bibendo, loquendo, isto mõ uisitatur infirm⁹. Isto modo ille sanctus Iob uisitabat spm̃ suũ. Iõ dicebat, Vitam & mĩam tribuisti mihi, & uisitatio tua custodiuit spiritũ meũ. Iob. x. Et sicut quilibet tenet̃ uisitare aĩam suam, ita rectores tenẽtur uisitare nõ solũ aĩam propriam, sed etiã ullã eis commissam, si sit in ea aliqd contra deũ uel cõtra proximũ, uel cõtra bonũ publicũ, al's in malo puncto reperientur rectores, nisi corrigant peccata notoria, secus de occultis. Visitans speciẽ tuã non peccabis. Et scies quoq; qm̃ multiplex erit semen tuum, & progenies tua quasi herba terre. Ingredieris in abũdantia. s. uirtutũ, sepulchrũ tuũ &c. Iob. v. Cõtra deũ sunt blasphemi, cõtra proximum lusores, contra bonũ publicũ meretrices &c. Sextũ opus misericordie est redimere captiuos. Magna misericordia & maxima quando sunt in periculo abnegandi, ita circa animam que multis debitis est obligata ĩ hoc mũdo, & hoc pro suis culpis & peccatis preteritis. Secũdũ doctrinam sanctorũ doctorũ pro quolibet peccato mortali obligatur in hoc mũdo in septẽ annis de pnĩa. Rõ, qa ĩ quolibet pc̃õ mortali facit iniuriã septem donis spũsſc̃tĩ. Et si in pñti qs pfecte nõ satisfecerit, necessario in purgatorio, si in gr̃a decedat, soluere habebit. Opera penitentialia sunt q̃ restãt, ut ieiunia, orões, & hmõi. Et sic redimit̃. Spũs est q̃ multa redimat modico pcio, & est restituens ea ĩ septuplũ. Eccli. xx. No. est qui multa &c. non dicit qui sunt, qa pauci sunt q̃ faciũt pnĩam, omnes dant se solatijs. Sed ĩ quolibet loco uel collegio est aliquis qui facit pnĩam, propter quem de⁹ sustinet alios, qa al's forte statim destruerent̃. No. modico pcio, qa nõ sunt cõdigne passiones hui⁹ tp̃is ad futuram gl̃iam, q̃ reuelabitur in nobis &c. ad Ro. viij. Nota, restituẽs ea in septuplũ. Cõclusio est hic theologie, ꝙ nullum opus penitentiale satisfacit nisi fiat in gratia. Oportet enim ꝙ opus sit meritorium ad hoc ꝙ sit satisfactoriũ, ita ꝙ opera pnĩalia facta in gratia sunt simul meritoria, & satisfactoria. Iõ

dicit, Restitues in septuplū, ꝑpter septē dona spiritussancti, q̄ per pn̄iam sibi restituūtur, & ꝑpter septem pc̄tā mortalia, q̄ sibi remittuntur. Ergo estote misericordes &c. Septimum opus mīe est sepelire mortuos. Et isto opere Thobias multū placuit deo. Istud opus exercēdū est circa animam nostram. Nobilissima sepulchra animarū sunt uulnera Christi tam manuum q̄ pedum q̄ etiam lateris. Sepelitur in eis anima meditatione & contēplatione, cogitando illa sanctissima uulnera q̄ aperuerūt paradisum. De isto sepulchro allegorice dicit Esaias, Excidisti tibi hic sepulchrū, excidisti in excelso memoriale, diligenter in petra tabernaculū tibi. Esa.xxij. Nota, excidisti tibi sepulchrum.s. opere intellectus contemplando. Memoriale, quia sicut sepulchrū dicitur monumentū.i. monens mētem. In petra, de qua apostolus, Petra autem erat xp̄s.j.Cor.x. Ergo estote misericordes &c. Deo gratias.

De eadem dn̄ica. Sermo.iiij.

Creatura liberabit a seruitute corruptionis in libertatem glorie, libertate glorie filiorū dei. Verbum istud habetur textualiter ad Ro.viij. & in epistola currentis dn̄ice. Thema dat mihi motiuum de libero arbitrio p̄dicādi. Materia erit bona &c. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi & materie predican de introductione sciēdū q̄ inter oēs creaturas corporales a deo in hoc mūdo creatas, singulare priuilegium est bonis.s. liberū habere arbitrium. Quedam enim creature sunt, que nullū hn̄t arbitriū, nec liberū, nec coactū, ut ille creature q̄ nullam hn̄t cognitionē. Quedam autem habent arbitrium sed non liberum, sed quasi coactum & necessarium, ut animalia irrationabilia. Solus autem homo habet liberum arbitrium. Primus gradus creaturarum corporalium est earum que nullam cognitionem habent, imo sine proprio iudicio mouentur iuxta qualitates eis a deo datas ab initio. Verbi gratia de lapide qui non habet cognitionē, sed naturalr descendit, & de igne q naturaliter ascendit sursum. Idem de arboribus ꝑducentibus fructus secūdū suas qualitates sine aliquo arbitrio, sed faciūt sua opera sicut sagitta missa a sagittario. Secūdus gradus est creaturarum corporaliū, q̄ habent arbitrium, sed nō liberum, sed coactum uel necessariū, sicut sunt creature que habent cognitionem, & iudiciū, sed non est liberū, qa nō hn̄t rōnem. Verbi grā de pullo, qn̄ uidet miluū, statī arbitratur & iudicat q̄ est cōtrari⁹ ei, & fugit. Idē de oue & de agno respectu lupi. Homini aūt de⁹ dedit arbitriū & iudiciū. Quia si iudicat aliquid esse sibi bonū, sed esset in dānū ꝓximi, nō facit. Verbi gratia, si aliqs homo desiderat aliquod bonū delectabile, puta unū magnū solatiū, ecce arbitriū, & nō uult recipere illud solatiū, qa esset cōtra deū, tūc arbitrium est liberum & non coactum. Ideo soli homini īputatur meritū, si facit bona, uel demeritum si facit mala, ex libertate arbitrij. Autoritas. Deus ab initio constituit hominem, & reliquit illum in manu cōsilij sui. glos.i. libertate arbitrij. Adiecit mandata & precepta sua. Si uolueris mādata conseruare, conseruabunt te. Apposuit tibi aquam & ignem, ad quod uolueris porrige manum tuam. Ante hominem, uita & mors, bonum & malum, qd̄ placuerit ei dabit illi. Eccli.xv. Nota, Adiecit mandata & precepta. Differentia est inter mandata & precepta stricte loquendo. Quia mandata sunt precepta affirmatiua, que inducūt ad uirtutes, & obligant semper, sed non pro semper, qa in casu non sunt seruāda, quia in magna necessitate possunt festa frangi. Item in casu non tenetur homo honorare parentes si abnegāt fidem &c. Precepta aūt sunt mandata negatiua, que ꝓhibent uitia, & sunt affirmatiuis fortiora, qa nullo casu possunt frangi, qa in nullo casu adorādi sunt dij extranei, nullo casu est periurādū, & sic de alijs negatiuis, que obligāt semp & ꝓ semp. Patet ergo cōclusio q̄ sup omnes creaturas corporales solus hō ha

hō habet liberū arbitriū. Nota quatuor gradus ligationis liberi arbitrij.

Primus est per gehennam.

Secundus per culpam.

Tertius per gratiam.

Quartus per gloriam.

Primū est ligatū durabiliter. Secūdū est infirmū debilr. Tertiū est sanatū ueraciter. Quartū est eleuatū sublimiter, & de quarto loquit thema di. In libertatē glie filiorum dei. Dico primo ꝙ prim⁹ grad⁹ liberi arbitrij est ligati durabiliter, & iste grad⁹ liberi arbitrij est in damnatis, qui habent liberum arbitrium, sed ligatū totaliter. Non credatis ꝙ liberū arbitrium sit actus uel habitus, seu qualitas accidentalis acquisita, imo est essentiale ipsi⁹ aīe, & nullo modo deperditur, sed in dānatis ligat totalr intm ꝙ ab intra non possunt uelle aliquod bonū, nec ad extra facere, semp cupiunt & desiderant mala si uolūt aliquod bonū, tñ hoc uelle est malū propter malū finē, sicut patet de illo diuite petente ꝙ deus mitteret aliquem ex mortuis fratribus suis ut facerent penitentiam ne dānarētur. Dico em ꝙ istd desideriū erat malū propter malum finē, qa sciebat ꝙ ex eorū dānatione sibi augmētaretur pena, sicut qñ titioni addūtur ligna magis cōburit. Quia ergo ipe merebatur pati cum alijs cum qbus peccauit, desiderabat ꝙ illuc non ueniret, & iustitia dei impediret, ecce malus finis. De hoc uide S. Tho. in. iiij. di. l. Patet ergo ꝙ dānati hñt liberū arbitriū, sed ligatū totalr. Sunt em sicut captiuus uel miles captus, ligatus, & cathenatus q liberū arbitrium habet, sed ligatum, qa nō pōt facere quod uult. Idem de damnatis. De hoc auto. Ligatis manibus & pedib⁹ ei⁹ mittit eū in tenebras exteriores. Mat. xxij. Nota in tenebras exteriores. In hoc mūdo peccatores sunt in tenebris interiorib⁹, quia peccata sunt in anima int⁹, sed in inferno erunt in tenebris exteriorib⁹, qa licet ibi sit ignis, parū clarescit ad instar ignis sulphuris. No. ligatis pedib⁹. i. affectionis, qa ea que facim⁹, oīa facimus affectione & amore, qa si homo timet īfirmitatē, uel uitat pericula, & mortē, totū facit amore & affectione ad cor proprium. Sed in damnatis amor & affectio ligata sunt. Itē ligatis manib⁹. s. operatione, qa dānati nullū bonum operari possunt. De hoc dicit Hiere. Ecce ego pdico libertatē, ait dñs, ad gladiū, & famē, & ad pestē, & dabo uos in cōmotionē cūctis regnis terre. Hiere. xxxiiij. Nota hic quatuor, qualr liberū arbitriū dānatorū est ligatū totalr, & non pōt in bonū aliquod exire. Primo dicit, ad gladiū. Iste gladi⁹ est snīa xpi dānatis dicētis, Discedite a me maledicti in ignē eternū, q paratus est diabolo & angelis eius. Mat. xxv. De isto gladio dicit Ioannes, De ore eius procedit gladius ex utraq; parte acutus, ut in ipso percutiat gentes. Apo. xix. Scdo, ad famē, qa tāta fames, charistia, & paupertas est ī inferno, ꝙ nō possunt guttam aque obtinere, ut patet de diuite epulone. Tertio, ad pestē. s. penarū, laborū, & miseriarū, & omniū malorū abūdātiam. Quarto, & dabo uos in cōmotionē cūctis regnis terre, quia non solū demones ad inuicē habēt guerrā, sed etiā dānati, qa pr cōtra filium, & econuerso, uir cōtra uxorē &c. Scd's gradus liberi arbitrij est liberi arbitrij ligati p culpā, quod est infirmū debilr. Iste gradus est in pctōrib⁹, q pñt de peccatis penitere & nolunt. Iō hñt liberū arbitriū infirmū debiliter. Sic em infirm⁹ debiliter mouet ad illa q sunt sibi utilia, tñ diligenter mouetur ad ea que sunt sibi cōtraria & nociua, ut febricitans ad uinum & fructus, & similia. Sic etiam est de peccatore qui habet libertatem exeundi & dimittendi pctā, & nō curat, nō confitetur, nec cōicat, nec audit sermones, nec orat. Ideo apostol⁹, Cum serui essetis peccati, liberi fuistis iustitie. ad Ro. vj. Ideo ualde cauendū est a peccato mortali. Quando sentitur ꝙ persona consueuit dulciter & delectabiliter orare, orat cum tedio. Idem de missa audienda. Idem de sermone, & confessione, & communione, malum signum est, sed qñ predicta fiunt delectabiliter & cum feruore spiritus & diligēter, bonū

signum

signũ eſt. De hac materia dicit ſcriptura, Liberati a pc̃tõ, ſerui aũt facti deo, habetis fructũ ur̃m. ad Ro. vj. Sicut eñ fruct⁹ comeduntur delectabil̃r, ita q̃ eſt in gr̃a delectabil̃r operatur ea q̃ dei ſunt. Propt̃ hoc Dauid poſtq̃ peccauit dixit, Miſerere mei dñe qm̃ infirm⁹ ſum, ſana me dñe qm̃ cõturbata ſunt oſſa mea. p̃s. vj. Non loquebatur de infirmitate corporis, qa non legitur tunc fuiſſe infirmus, ſed loq̃batur de ĩfirmitate aĩe. No. cũ dicit, oſſa mea. Sicut oſſa ſuſtinent corp⁹, ita uirtutes acquiſite ſuſtinẽt animam. Nam peccando conturbantur non ſolum uirtutes, imo etiam & potẽtie anime, memoria, intellectus, & uoluntas, & ſentimenta omnia cõturbãtur p̃ pc̃m̃, qa nõ delectantur in his que dei ſunt. Tertius gradus liberi arbitrij eſt illius qui eſt ſanat⁹ ueraciter. Iſte grad⁹ liberi arbitrij eſt in illis qui ſunt in ſtatu gratie, uiuũt iuſte & ſancte ſecũdũ ſuũ ſtatũ & cõditionẽ. Tales aũt hñt liberũ arbitriũ ſanatũ ueraciter. Autoritas xp̃i. Amẽ amẽ dico uobis, qa ſi filius uos liberauerit, uere liberi eritis. Io. viij. Nota, ſi filius uos liberauerit. Quare xp̃s appropriauit ſibi liberationẽ pc̃tõrũ, quare nõ dixit, ſi pr̃ uel ſpiritusſanctus uos liberauerit, cũ una uirt⁹ & poteſtas ſit trium p̃ſonarũ? qa a principio mũdi uſq; ad finẽ null⁹ hõ fuit liberat⁹ niſi ỽtute xp̃i & crucis eius. Si dicat̃, quõ Adã & alij ante ĩcarnationẽ xp̃i exiſtentes fuerunt liberati a peccato? Dico Adam, & multi ſancti patriarche, & prophete fuerunt liberati a pc̃tõ ex credentia xp̃i uenturi, & populus ſimplex implicite hoc credẽs etiã liberabatur a pc̃tis. Ecce quare dicit, ſi fili⁹ uos liberauerit. Hoc fuit figuratũ Nu. xxj. in ſerpẽte eneo. Nota hiſto. Figurabatur clare p̃ ſerpentẽ eneũ, q; ſi aliquis eſſet uenenatus a ſerpẽtib⁹ inferni p̃ ſupbiã, uel auaritiã, & ſic de alijs, q; ỽtute paſsionis xp̃i liberaretur ſi eſſet credens & obediens, quia al̃s non. Quartus grad⁹ liberi arbitrij eſt illius qui eſt eleuatus ſublimiter. Iſte gradus eſt in btĩs in paradiſo, qa ſicut dãnati nõ p̃dũt liberũ arbitriũ, multominus ſc̃tĩ, ſed hñt ip̃m eleuatũ ſublimiter a miſerijs, nec poſſunt peccare. De quo uide ſanctũ Tho. j. parte. q. lxij. ar. viij. Diceret aliquis, Liberũ arbitriũ eſt, poſſe peccare, uel nõ, ſed hoc nõ poſſunt ſc̃tĩ, qa ſunt impeccabiles, quõ hñt ergo liberũ arbitrium? Rñdeo & do uobis ſimilitudinẽ de duobus nautis hñtib⁹ duas naues que uadũt par mare. Vna eſt barca q̃ poteſt capi & captiuari ab Agarenis; & una galiota ita leuis q; nullo modo poteſt capi nec captiuari. Modo licet barca & galiota habeant liberum arbitriũ ex parte gubernatorũ & nautarum, tñ galiota eſt magis alta & firma q̃ barca. Ita in p̃poſito, quilibet nr̃m nauigat ad celũ cũ barca etiam diſco operta & perforata per ſentimentũ. i. pũctiones tẽtationũ cũ periculo captiuandi. Patronus eſt ſpiritus ſiue anima, q̃ eſt motor corporis, & eſt ĩ corpore ſicut nauta in naui. Sc̃tĩ aũt nauigant cum galiota impeccabilitatis, & ſine periculo. Ipſi ergo p̃prie ſũt liberi, ita q; libertas arbitrij nõ cõſiſtit ĩ hoc q; eſt poſſe facere bonũ & malũ, ſed conſiſtit in hoc q; hõ põt eligere hoc & illud bonũ ſeruato ordine finis. uelle eñ malũ nõ eſt libertas, nec pars libertatis. De hoc uide ſc̃tm̃ Tho. j. parte. q. lxij. ar. viij. Al̃s, nec deus, nec angeli beati haberẽt liberũ arbitriũ, qa non pñt peccare, quia poſſe peccare eſt liberi arbitrij. Iõ ap̃ls, Ipſa creatura. ſ. humana liberabitur a ſeruitute corruptionis huius. ſ. poſsibilitatis peccandi in libertatem gr̃e filiorum, quod eſt thema. Deo gratias.

De eadem dñica. Sermo. v.

SVnt uiri mĩe, quorũ pietates non defuerũt. Verbum iſtud habetur textualiter in lib. Eccl̃. xliiij. & officiatur in epiſtola hodierna. Hoc uerbum loquitur de p̃ſonis ſanctis & perfectis in uita dicens, q; perſone perfecte non ſolum abundant in operibus miſericordie, ſed etiam in operibus pietatis. Sunt uiri &c. Eſt hic una breuis queſtio. Que eſt differentia inter opera miſericordie, & opera pietatis? quia

niſi

nisi esset differentia, uideretur nugatio, cũ.s.dixit, Sũt uiri misericordie & pietatis. Dico q licet uulgariter misericordia & pietas p eodẽ sumantur, tñ triste loquendo differunt. Quia misericordia est una ṽtus que puocat cor ad faciendum bonũ pximo de his que tangũt corpus. Sed pietas est uirtus que prouocat creaturam ad faciendũ bonũ proximo de his que pertinent ad aĩam. Verbi gratia. Dare cibũ uel potũ, uestire nudũ, & hmõi, ista sunt opa misericordie. Sed dare scientiã ignoranti instruendo, uel corrigere errantem, uel cõsolando tristem, dubitantem cõsiliando, ista sunt opera pietatis, que sunt meliora q̃ opera mĩe, quia sicut aĩa ualet plus q̃ corpus. Caro nõ pdest quicq̃. Io. vj. Quanto aĩa est melior corpore tãto bona q̃ fiũt erga aĩam sunt meliora, & illa dñr opa pietatis. Ex hoc sequitur q predicatores plus dant uobis q̃ accipiãt, quia dant uobis opera pietatis, & uos datis opa mĩe. Iõ dicebat apl̃s, Si nos uobis spiritualia seminamus, non magnũ est si nos carnalia uĩa metamus. q.d.nõ. j.Co.ix. Iõ scribens ad Timo. eũ exhortãdo ad opera pietatis dicebat, Exerce teipsum ad pietatem. Nam corporalis exercitatio q̃ fit per opera mĩe, ad modicũ utilis est. Pietas aũt ad oĩa utilis est. j.Tim.iiij. Patet ergo differentia inter opera mĩe & pietatis. Iõ dicit thema, Sũt uiri misericordie quorũ pietates nõ defuerunt. Patet thema. Quesiui amore uĩi opera mĩe & pietatis, in quo numero possunt cõphendi, & inueni q utraq; possũt cõphẽdi quadrupl̃r. Quatuor eñ sunt opera mĩe que respiciũt corpus, & totidẽ sunt pietatis circa animã. Opera misericordie corporalia sunt.

Primum dare libere.
Secundum prestare pure.
Tertium reddere plene.
Quartum seruire humilime.

Opera autem pietatis anime sunt.
Primum orare copiose.
Secundum loqui perfectuose.
Tertium parcere ex corde.
Quartum supportare gratiose.

De his qui habent ista, scilicet opera. dicit thema. Sunt uiri misericordie &c. Primum opus misericordie quod respicit corpus est dare liberaliter petenti eleemosynã. Sunt multi qui diu faciunt expectare pauperẽ, deinde dicunt sibi, uadas, & paup pter necessitatem iterũ petit, & dicunt sibi, uadas in mala hora, ex tedio dant sibi aliquid, illud non est eleemosyna, quia non datur liberaliter, nec bono corde, imo iã pauper emit illud ex uerecũdia & petitionibus. Señ. Nihil cari⁹ emit q̃ qđ pcib⁹ obtinetur. Idem est quando uir & uxor sunt in mensa, & pauper q̃rit ad portã, & nullus rñdet sibi, aliquid dando, uel remittendo eum dulcit, magn⁹ defect⁹ est xpianorũ, qa ad min⁹ debẽt dicere, uadatis. Multi eñ finaliter petitionibus pauperis attediati, dant sibi frustũ panis, ac si cani daretur. No. de illo qui cũ uno pane uoluit pcutere pauperem, sed pauper sciuit ludere ad pilã, & sciuit ipsum recipere dicẽs, amore dei sit, sed illa eleemosyna nihil ualet danti, quia non dedit libere, nec bono corde. Autor. Qui parce .i. modicũ seminat, parce & metet, & qui seminat in benedictionib⁹, de benedictionibus & metet, unusquisq; put destinauit in corde suo non ex tristitia aut necessitate. Hilarẽ eñ datorẽ diligit deus. ij. Cor. ix. Et sequitur, Potẽs est aũt deus omnem grãm abundare facere in uobis, ut in oĩbus semper oẽm sufficiẽtiã habẽtes abũdetis. Nota, qui parce seminat, debes cogitare q manus pauperis sit terra fructifera. Nota, unusquisq; put uoluit destinare in corde suo. Nota hic bonũ modũ faciendi eleemosynã. Debes cogitare, modo est dñica, & uolo ire ad ecclesiam ad petẽdum eleemosynã a deo. Iõ uolo amore sui dare tot denarios, & portantur iã in manu ad uitandũ tediũ aperiendi bursam, & uanam grãm &c. Secũdũ op⁹ est pstare pure. Mutuare ĩ casu maior mĩa est q̃ dare. Verbi gratia. Si pauper uenit ad diuitem petẽs auxiliũ ab eo, & diues dat sibi xij. uel xviij. denarios, mĩam facit sibi, sed maior mĩa fit sibi ab alio diuite, q nihil dat

hil dat sibi, sed mutuat ei.xij.florenos, cũ quibus poterit seminare, colligere: & ꝓuidere domui sue & filijs &c. Iocũd⁹ sũple põt esse hõ qui miseretur, & cõmodat, disponit sermones suos ĩ iudicio, qñ xp̃s dicet, Quid fecisti pro me. Ecce ego quid feci ꝓ te, ostendens uulnera. Rñdere poterit, Dñe amori ur̃i mutuaui pauperi. Et sequitur, qa ineternũ nõ cõmouebitur. Et dico ꝙ ista mutatio debet fieri pure.s.sine usura. Multi mutuãt, sed nõ pure, p̃stãt autẽ.x.florenos ꝓ.xij.&c. Alij dicũt nolo facere usuram, sed ponũt pecunias in possessione Iudeorum, putantes ꝙ Iudei posset facere usuram. Sed dico ꝙ nec Iudei pñt facere usuram, qa qñ Moyses dixit eis, Nõ feneraberis fratri tuo &c. Hoc dicit ad euitãdũ mai⁹ pc̃m̃, nõ ꝙ eis cõcederet licẽtiã faciẽdi usurã, Tales faciũt pc̃m̃ Pilati, q dixit se non occidere xp̃m, imo lauit man⁹. Et Iudei, Nos legẽ habem⁹ &c. Et Pilatus, Crucifigite eũ uos: non excusatur Pilatus. Itẽ de illis q dicũt, Nõ facerẽ ego usurã, sed uos Iudei facitis. Cũ ipsis ibitis ad infernũ. Itẽ idẽ dicẽdũ est de illis qui faciunt operari captiuos uel seruos in die festo. Digni sunt morte, nõ solũ qui ea faciunt, sed etiã qui consentiũt facientib⁹. ad Ro.j. Si dicat, ergo de quo uiuã ego &c. Dico, ꝙ si uis mutuare pure sine usura, de⁹ dabit tibi usurã, oĩa bona multiplicando & conseruando, dando tibi gr̃am in hoc mũdo & gloriam in alio. Iõ auisetis uos, nolite recipere usurã nisi a deo. Tertiũ op⁹ mĩe est reddere plene.s.restituendo plene, non solũ illa q̃ recepit. sed etiã dãnũ qd' intulit. Si recepistis bona, pecunias, & fruct⁹, oportet reddere. Si damnificastis aliquẽ ad idẽ. Reddite omnibus debita. Nemini quicq̃ debeatis nisi ut inuicem diligatis. Ro.xiij. Benedictus qui potest dicere cum ueritate, Benedictus deus, quia parum habeo, tñ nihil est ibi de usura, furto, rapina &c. Magis durabunt bona istius qui nõ habet nisi.xx, uel.xxx.florenos, sed de bono iusto, q̃ illi⁹ q habet mille uel duo milia de usura, furtis &c. Verbi gratia. Si uultis conseruare poma putrida, separare necesse est, ap̃s &c. Quartum opus est seruire humiliter. Magna mĩa est seruire, & habet magnã utilitatẽ. Iõ xp̃s dedit exemplũ seruiendi. Voluit em̃ seruire & lauare pedes discipulis. Filius hominis non uenit ministrari, sed ministrare. Sed dico ꝙ istud seruitiũ debet fieri dulciter, maxime infirmis qui grauantur infirmitate, & magnũ meritũ est. Nota hic miraculũ qd' legitur in historia sãcti Iacobi de quinq; uel sex socijs euntibus ad sanctum Iacobum, & in uia unus fuit infirm⁹ &c. Iõ ap̃s, Vos in libertatem uocati estis fratres, tñ ne libertatem in occasionem detis carnis.s. per charitatem sp̃us, seruite inuicem. ad Gal.v. Ista sunt quatuor opera mĩe, q̃ respiciunt corpus, dare liberaliter, prestare pure &c. Quintũ op⁹ est orare copiose. Et est primũ opus pietatis orare pro omnibus gñaliter. Si oratis solum pro uobis, ut deus det uobis sanitatem si estis infirmus, uel superabũdantiam si estis pauper, uel remissionem pc̃õrum, bona oro est. Sed esset melior si fieret ꝓ omnibus infirmis, uel pauperibus, uel pc̃õribus, & plus obtineretis orãdo ꝓ omnibus q̃ solũ ꝓ uobis. Iõ xp̃s apostolis petẽtibus, doce nos orare, dixit. Sic orabitis, Pr̃ nr̃ &c. & non dixit mi, sed in plurali. Pr̃ nr̃. ad ostendẽdum ꝙ ꝓ omnibus est orandũ, ꝓ illis q sunt in gr̃a, ut in ea conseruentur, qui sunt in peccato ut cõuertantur, ꝓ amicis & inimicis ut ueniant ad pñiam, ꝓ infidelibus ut illuminentur, pro defunctis ut liberẽtur a purgatorio. Ista est pietas que ualet pl⁹ q̃ mĩa, quia respicit aĩam & utilitatẽ, quia non solum aĩe ualet, sed etiã corpori, uite, & bonis, & maiorem cõmunitatem, quia non solum pro uno, sed ꝓ oĩbus gñaliter. Ideo dicit scriptura, Obsecro primũ omniũ fieri obsecrationes, orões, postulationes, gr̃arũ actiones, pro omnib⁹ hominibus.j. ad Timo.ij. Sextum opus est loqui profectuose. Et est secundum opus pietatis. Maiorem eleemosynam facit lingua q̃ man⁹ instruẽdo ignorantẽ q nescit se signare, nec orare, nec Pater, nec

ter, nec Aue Maria, nec cõfiteri. Magna pietas est talẽ instruere. Itẽ corrigere errantẽ, consolari tristem & hmõi. Iõ dicit scriptura, Omnis sermo malus ex ore uestro non pcedat, sed si quis bonus est ad edificationem ut det grãm audiẽtibus. ad Eph. iiij. Magnã eleemosynam facit q dat ad comedendũ centũ pauperib⁹, sed maiorem eleemosynã facit pdicator, qui dat ad comedendum quingentis uel mille hominibus de cibo quem parauit in coquina spũssctĩ. Septimum opus est parcere ex corde. Et est tertium opus pietatis remittere ex corde offensas & iniurias. Non tñ est pietas offendenti, sed etiam ipsi offenso, quia uenenum iracũdie mortiferum ex uisceribus sue anime euomit. iõ Ioã. Nos scimus qm̃ translati sumus de morte ad uitã, qm̃ diligimus fratres. Qui ṽo non diligit, manet ĩ morte. Omnis qui odit fratrem suũ homicida est. s. suijpsius. Et scitis qm̃ omnis homicida non habet uitã eternam. j. Ioh. iij. Octauum opus est supportare gratiose. Scire supportare tediosos est pietas maior, q̃ mĩa. Verbi gratia. Erũt uir & uxor, & uir erit bonus & gratus & morigeratus, & mulier erit una rabiosa & cõtẽtiosa, ideo debet uir supportare eam. Et ecõuerso si uir est uagus & ribaldus, & mulier proba & honesta, ipsa supportare debet eũ. pater filiũ debet supportare, & ecõuerso soci⁹ sociũ supportare debet, & quilibet gratiose defectus aliorũ. Ratio, quia nunq̃ aliqs fuit in hoc mundo nisi xp̃s & ṽgo Maria sine defectu. Si tu uis uxorẽ sine defectu, nõ ĩuenies, si mulier uult uirũ nõ inueniet. Iõ oportet ꝙ supportet uir uxorem, socius socium, al's nũq̃ haberẽt pacẽ. Nota exẽplũ de uitispatrũ de illo sctõ heremita q ꝓ nihilo irascebaĩ, & semel intra se dixit, O miser qc qd boni facio pdo ex ista ĩpatiẽtia. Cogitauit ire ad desertũ ne haberet occasionẽ irascẽdi, & sic fecit. Et cũ semel comederet panẽ & aquã, ꝓuocatus est ira, qa fregit situlã, & ad se reuersus dixit, O miser oportet supportare. Magna ṽt⁹ est. Iõ ap̃ls, Cũ omi humilitate & mansuetudine, cũ patiẽtia supportãtes inuicẽ in charitate. ad Ephe. iiij. Modo scitis que sunt opera mĩe, & q̃ pietatis, de quibus dicit thema. Sunt uiri misericordie &c.

Dñica v. post festũ trinitatis. Ser. j.

Exi a me domine, quia hõ pctõr sum ego. Lu. v. Materia quã nũc uolo pdicare erit subtilis & intricata, qa thema ita reqrit. s. de modis qb⁹ de⁹ habitat ĩ creaturis &c. Sed primo salutet ṽgo Ma. &c. Verbum thematis habet difficultatẽ magnã uolẽti ipm stricte recipe. Fuit em̃ ṽbũ btĩ Petri ad xp̃m uiso miraculo de captura pisciũ, q dixit xp̃o, Exi a me dñe &c. O btẽ Petre medico dicitis ut recedat ab infirmo, cũ deberetis sibi poti⁹ dicere, Mane mecũ dñe medice &c. maxime cũ xp̃s dicat, Nõ est op⁹ ualẽtib⁹ medic⁹, sed male habẽtibus. Mat. ix. Cũ medicus ergo curãs aĩas pctõribus est necessarius, quõ Petrus dixit ṽbũ ꝓpositũ, Exi a me &c. De q̃ ṽbo Petrus tñ laudaĩ. Rñsio est ista, qa btũs Petrus dixit hoc ṽbũ ꝓ magna reuerẽtia q̃ portabat xp̃o & exhibebat. Sicut diceret infirm⁹ paup & rustic⁹ medico nobilissimo reuerẽtialiter, Exi a me, qa ego sum paup &c. Isto mõ loqbatur beatus Petrus considerans xp̃i maiestatem, & suam paruitatem & modicitatem. Sicut Centurio qui dedit repulsam xp̃o ex reuerentia inestimabili dicens, Dñe nõ sum dign⁹ ut intres sub tectũ meũ nã &c. Mat. xiij. Patet the. No. ꝙ inuenimus in sacra scriptura triplicem bonũ & optabilem exitum dei ab homine.

Primus exitus est p grãm habitualem.
Secundus per diligentiam ṽtualem.
Tertius p utilitatem proximalem.

Dico primo ꝙ est exitus dei in creatura p grãm habitualem. Doctrina est cõis ꝙ de⁹ stat ĩ qualibet creatura p potẽtiam, essentiam, & pñtiam, siue sit bona creatura, siue sit mala. De ista materia uide sanctum Tho. j. p. q. viij. ar. iij. Per potẽtiam diciĩ stare, sicut rex diciĩ esse in toto suo regno, & in q̃libet ei⁹ parte, qa ubiq; extẽdiĩ sua potẽtia. Sic potẽtia dei extẽdiĩ

ubiq;

ubiq;,ad oēm locū,ad infernū ad,purgatoriū,terrā,celū &c.ad generādū, corrūpendū,puniendū,premiandū &c. Autoritas.Dñe deus rex omps, in ditione tua cūcta sunt posita,& nō est q possit tue resistere uolūtati, si decreueris saluare Israel. Tu fecisti celū & terrā,& qcquid celi ambitu cōtinetur,dñs oīm es,nec est q resistat maiestati tue. Cūcta nosti & scis, qa nō pro superbia, & contumelia,& aliqua glorie cupiditate fecerim hoc.Hester.xiij.Secundo deus est ubiq; per presentiam. Rex licet per potentiam sit in toto suo regno, non tamen ubiq; per presentiam, quia nō omnia uidet nec ei sunt omnia presentia, imo oportet eū inuestigare per cōmissarias lr̄as, ꝓcessus, & hmōi. Sed deus sicut est ubiq; per potētiā,ita est ubiq; per p̄sentiam,quia oīa sunt p̄ntia sue scientie,& oīa scit.Oīa nuda & aperta sunt oculis eius.ad Heb.iiij. Tertio deꝰ est ubiq; p essentiam. Quia celū & terra & quelibet creatura exn̄s est plena sua deitate. Queādmodū uidemus ꝙ in meridie aer est plenus claritate solis,ita quelibet creatura est plena diuina essentia.Nunquid non celū & terrā ego implebo, dicit dñs. Hiere.xxiij. Sicut eñ aīa hominis implet totū hominē & quālibet eiꝰ partē, ita diuina essentia implet totū mūdū & quālibet eiꝰ partē. Sed sicut aīa oñdit in capite suas potentias,uirtutes,& perfectiones,ita deꝰ qui licet ita bene sit in terra sicut in celo,oñdit suam essentiam beatis facie ad faciē. Si ergo aliquis est peccator,p̄ctm̄ nō tollit quin sit dei creatura, & ideo in eo est deꝰ per potētiam, essentiā, & p̄ntiā, sed non est in eo per gratiam habitualē. Est ergo deꝰ in creatura primo modo essendi.s.p potētiā, essētiā & p̄ntiā,sed nō est in eo p grām habitualē, propt hoc dixit Moyses Iudeis p̄ctōribꝰ, Nolite ascēdere. Nō eñ est deꝰ uobiscū, ne corruatis coram inimicis ur̄is .Nume.xiiij Nō intelligebat ꝙ non esset cū eis deus per potētiam,essentiam,& presentiā, sed intelligebat ꝙ nō erat cū eis p grām habitualē.Iō per Salomonē dixit, Lōge est deꝰ ab impijs.Prouer.xxv.Pōt ergo dicere p̄ctōr orōnē thematis,Exi a me dñe.s. p effectum grē habitualis. De isto textu dicit Dauid in p̄o.lxvj.s. Exurgat deus. Deus noster deus saluos faciendi, & dñi dñi exitus mortis.Nota deꝰ nr̄.s. per incarnationē.Geñ.xxxvj.Frater eñ & caro nostra est.Ideo dicitur,deus saluos faciēdi,quia ante incarnationem nullū hominem saluū fecit,solū aūt saluos fecit, angelos. Homines quantuncunq; sanctos mittebat ad infernum, scilicet ad limbū patrū. Ioannes eñ de quo xp̄s dixit, Inter natos mulierū &c.ad limbū descendit. Sed exquo est deus noster per incarnationem,saluat homines.Secundo dicitur, dñi dñi. Ratio, quia duplici iure xp̄s est dñs noster.s.creatione, & redemptione. Creatione, quia sicut aliquis de suo proprio facit domū,uel faciēs domū dicitur dñs. Ita deus de suo proprio.s.potētia sua creauit omnia.Ideo dñs est.Ecce primū dñi. Secūdo est redēptor, quia sicut ille qui emit captiuos dicitur dñs eoꝝ.Ita xp̄s emit nos precioso sanguine suo.Ideo ecce secūdū dñi. Tertio exitus mortis.i.p̄cti mortalis, quia scilicet [illegible] exit ab homine per effectum grē habitualis,hoc est,operatur meritorie cū per deū iustificatur a morte culpe peccator & resuscitatur, al's eñ esset mortuus,& non faciens fructū meritoriū,quia sine me.i.gratia dei nihil potestis facere scilicet meritorie. Io.xv. Dubiū, si diceret ab aliquo, Ergo ex quo sum in peccato mortali,dimittam opera bona,quia non sunt mihi meritoria. Rñdeo ꝙ nō, imo tunc sunt magis necessaria. Rō,quia persona talis est ī infinitis p̄iculis corporis, aīe,& bonorum,qa mirū est q̄ mō diabolus non statim destruit totū &c.iō bona non sunt dimittenda,sed multiplicanda quia ualēt ad omnia alia preterq̄ ad gloriam. Quod sic intelligitur, quando anima uenit ad portā paradisi ut recipiat salarium,xp̄s dat sibi premium de fac[illegible] grā solū &c. Si aīa uellet dicere, Dñe [illegible] tali opere qđ ego feci in p̄ctō nil [illegible] tis mihi?Rñderet xp̄s,Nō recipio [illegible]

p[illegible]

putum, quia iā satis feci tibi pro illis in alio mūdo, in quo dedi tibi uitā, & custodiui te a diabolo, & dedi tibi cōtritionē &c. Verbi gratia, de Paulo, de Mattheo, Dauid, & Magdalena, q fuerūt pctōres, qui in pctō multa bona fecerunt, & de⁹ no tradidit obliuioni. Sed si Paulus uel Mattheus de illis petiuissent premium, rndisset xp̄s, Nō darē tibi aliquid, qa iam satisfeci tibi. De isto exitu autoritas. Ibi. s. in tali exitu, abscōdita est fortitudo eius. s. gratia. Ante faciē eius ibi mors. s. peccati mortalis. Patet primū, quare dicit thema, & potest dicere peccator, Exi a me dn̄e per operationem gratie habitualis, hoc est, non oporiā p gratiā, sed exi a me, hoc est, fac me operari p grām habitualem. Dico secundo q exitus dei est in creatura p diligētiam ꝟtualē, dicat quomodo non sunt multe persone ī hoc mundo que hn̄t gratiam habitualem, sed de illa operanī ita diligenter, ut pn̄t. Cōtēti eīn sunt seruare p̄cepta dei, & eccl̄ie solū. Verbi gratia. Si diceretur eis quare non ieiunatis bis, uel ter in septimana? Rn̄derent, Ad hoc non teneor. Sufficit mihi seruare ieiunia ecclesie. Idem de missa audienda quolibet die diceret̄, nō obligor nisi in dominica. Idē de operibus pniālibus dicunt, sufficit mihi semel in anno. Patet q illa gratia habitualis nō exit in tot bonis operib⁹ spiritualibus sicut posset. Tales hn̄t grām habitualiter, ex quo seruant p̄cepta ecclesie, & dei, nihil addunt. De istis dicit xp̄s, Si quis diligit me, sermonem meum seruabit, & pater meus diliget eum. Et ad eum ueniemus, & mansionem apud eū faciem⁹. Io. xiiij. Ideo petit thema, Exi a me dn̄e. s. tu dn̄e qui es in me per grām habitualiter, exi a me. s. p diligentiam effectualē. quia peccator sum, ad minus uenialiter peccaui, qa non sum ita diligēs in operib⁹ spiritualib⁹ ut oporteret. De hoc autoritas Zacha. ix. Dn̄s de⁹ super eos uidebit. s. propter uirtutem operum celestium que sunt desuper. & exibit ut fulgur iaculū. i. uerbū ei⁹. Fulgur facit tria, illuminat, inflammat, & timorem inducit. Ita grā dei habitualis exiens per opera spiritualia inflammat affectionem. s. ad faciendum opera spiritualia cum feruore spirit⁹. Illuminat intellectum ad cognoscendū. Terret incutiēdo terrorem penarū inferni. Ideo dicit scriptura, Qdcūq; pōt facere man⁹. i. uirtus tua, instanter operare, quia nec op⁹, nec ratio, nec scīa, nec sapiētia erunt apud inferos quo tu properas. Eccl̄. ix. No. in dicta autoritate quatuor opera, que multum placent deo, sed ex quo anima est in inferno, nihil prosunt. Primum est opus, scilicet cōstruere capellas, ecclesias, pontes, hospitalia, & huiusmodi. Sed si tu precepisti ī testamento tuo ista fieri, uadis ad infernum. Ista opera non poterunt te iuuare, etiam si fiant. Secundum est ratio. i. restitutio, respicere domum, taxiam, seu bursam, & in hac uita restituas, aīs nihil ualebit pro liberando te ab inferno. Tertiū scientia, & hoc in eleemosynis dādis, respicit q dētur in locis pijs & necessarijs. Quartum sapientia. s. sapida scientia, q̄ consistit dicendo, uel faciendo, dicere missas, & orationes. Qui in istis nō sentit saporem, negligēs est. Nec ualēt multe misse ad liberandum unam animā de inferno. Iō dicit, Quodcūq; pōt manus tua &c. Iō ille q habet grām habitualem, petit in themate, Exi a me &c. ac si diceret, Dn̄e tu in me es p grām habitualem, iō exi a me p effectū diligentie in operibus spiritualibus. Dico tertio q est exit⁹ dei in creatura p utilitatem ꝓximalem. Sunt enim aliqui in quibus deus habitat primo, & secūdo modo superius dictis, sed non curant de saluatione ꝓximi, seu de alia utilitate, de quib⁹ dicit Hiero. ad Paulinū in prologo Biblie. c. iiij. Sancta quippe rusticitas solum sibi prodest, qa non curant de alijs, cū tn̄ de⁹ mādauit ut quilibet curet de proximo, ut de se. Eccl̄i. xvij. Deus mandauit unicuiq; de proximo suo. Ideo talis petit in themate di. Exi a me dn̄e. i. per utilitatem ꝓximalē, ut proximis meis possim proficere. Autoritas. In tempore exitus tui distribue hereditatem tuā. Eccl̄i. xxxiij. s. diuidēdo

cũ proximis indigentib⁹, nec timeas depauperari propter eleemoſynas, imo magis abundabis. Predicatio enim eſt magna eleemoſyna, q̃n fit pro deo, & nunq̃ p̃dicatori deficiet materia. Ita etiã eſt de diuitijs, quia deus dat abundanter illis q libenter dant eleemoſynas, qa de⁹ non põt uinci a creatura per mĩam. Dicit de operibus mĩe erga pauperes, & talib⁹ dicet xp̃s in iudicio generali, Venite benedicti patris mei &c.

Dominica quinta. Secũdũ ſenſum allegoricũ de aĩabus. Sermo. ij.

Concluſerũt piſciũ multitudinẽ copioſam: Lu. v. ad literam. Sed ego iuxta intellectum allegoricũ uel ſpiritualem uolẽs nũc declarare hoc uerbum, de animabus purgatorij pono tres concluſiones. Prima ꝙ purgatorium eſt ſicut carcer in q̃ clauduntur homines debitis obligati, cũ dicitur, concluſerunt. Secunda ꝙ ad purgatorium non uadũt niſi xp̃iani baptizati, cũ dicitur, piſcium. Tertia ꝙ q uadũt ad purgatoriũ nõ ſtabunt ſoli, ſed ſunt bene ſociati, cum dicitur, multitudinem copioſam. Prima ergo concluſio eſt ꝙ purgatoriũ eſt ſicut carcer, in quo clauduntur homines debitis obligati. Sicut in carcere ciuitatis claudũtur aliquoties aliqui ex debitis quouſq; ſatisfecerint, uel alij ꝓ eis. Ita eſt de purgatorio, quod eſt in corde terre, de igne & de flãma pura, q̃ ſupernaturalr̃ uirtute diuina affligit aĩas, q̃ pro debitis ſoluẽdis ibi claudunt, q ſtabunt ibi quouſq; ſoluerint ipſi, uel amici eorum. Ideo dixit, Concluſerunt, ſupple angeli miniſtri, & executores diuine iuſtitie. De iſta cõcluſiõe dicit Hieremias in perſona anime exiſtentis in purgatorio, Concluſit uias meas lapidibus quadris, & ſemitas meas ſubuertit. Threnorum. iij. Nota, lapidib⁹ quadris. Quãdo hortus, uel uinea clauditur lapidibus rotũdis, paries diruitur, ſed ſi clauſura fiat ex lapidibus quadris, non ita diruitur, qa fortis clauſura eſt. Et ſignat penam purgatorij fortẽ & durã, de qua nõ pñt exire, niſi cõpleant penitẽtiã, uel ſatisfiat ab amicis ꝓ eis. No. ſemitas meas ſubuertit. ſ. cõtritionem, bonũ ꝓpoſitũ, confeſſionem, reſtitutionẽ, remiſſionẽ, ieiunia, & eleemoſynas. Iſte ſunt ſemite ſtricte, per quas uadimus in hoc mundo, ſed in alio mũdo in purgatorio non poteſt anima ire per ſemitas iſtas, qa nõ poteſt facere pñiam meritoriam. De iſto carcere purgatorij dãs cõſilium cuilibet noſtrum xp̃s, dicit, Eſto conſentiens aduerſario tuo dũ es cũ eo in uia, ne forte tradat te aduerſarius iudici, & iudex tradat te miniſtro, & in carcerẽ mittaris. Amẽ dico tibi, nõ exies ĩde, donec reddas nouiſsimũ quadrãtẽ. Mat. v. No. nouiſſimũ quadrãtẽ. i. obolũ, ſignat minimã culpã ſoluendã. No. Eſto cõſentiens aduerſario tuo. Aduerſari⁹ eſt ſermo diuinus, q. ſ. aduerſatur ſenſualitati noſtre, nõ tñ rõni, qa iudicat ꝙ p̃ceptũ dei eſt bonum & cõgruũ, ſed ſenſualitas ad malũ inclinatur, ad ſuperbiam, auaritiã, luxuriã &c. Ideo apoſtolus, Cõdelector legi dei ſecũdũ interiorẽ hominẽ. Video autem aliã legẽ in mẽbris meis, repugnãtẽ legi mẽtis mee. Ro. vij. Nota, cito dum es in uia. Rõ, quia ĩ alio mũdo nõ eſt remedium. Ne aduerſari⁹. ſ. uerbum dei te accuſet. Quia ſicut abbas, uel prior corrigit fratrẽ delinquẽtẽ. Ita xp̃s in iudicio. Et dicit, qs es tu? R. ñdebit, Dñe ego ſum xp̃ianus, clericus, uel religioſus. Et xp̃s, Ecce legẽ quã dedi tibi &c. & ſecũdũ illã iudicaberis. Auto. Qui ſpernit me, & nõ accipit uerba mea, habet qui iudicet eũ. Sermo quem locutus ſum, ille iudicabit eũ in nouiſſimo die. Io. xij. Not. Qui ſpernit me &c. Deſpicitur rex, quãdo ſue ordinationes, uel p̃conizationes non ſeruantur. Ita de xp̃o. Ideo dicit, qui ſpernit me &c. Ecce aduerſarius ſermo dei. Et iudex. ſ. xp̃s tradet te miniſtro. Et q̃ſtio. Quis eſt iſte miniſter qui portat aĩam ad purgatorium? Aliqui dixerunt ꝙ ille miniſter eſt diabol⁹, qui fecit eam peccare, ſed non eſt uerum. Ratio, quam aſſignat ſctũs Tho. eſt, quia anima uadẽs ad purgatoriũ in grã dei, egreditur de cãpo & cum

ma uictoria,nõ eſt ergo rõnabile ꝙ dia bolus q eſt uictus recipiat aĩam uictricẽ, ſ ab angelo bono portatur ad purgatoriũ. Dicatur practica. Et dicet ſibi ãgel⁹, Amẽ dico tibi,nõ exies inde donec reddas nouiſsimũ quadrãtẽ. Secũda cõcluſio eſt,ꝙ ad purgatorium non uadũt niſi xpiani baptizati.Non uadunt illuc Iudei,nec Agareni,nec infideles,& hoc oſtenditur cũ dicitur,piſciũ.Piſces naſcũtur,& conuerſantur in aqua.Ita xpiani renaſcuntur in aqua baptiſmatis,& conuerſantur in aqua lachrymarũ per pnĩam.Iõ Dauid uocauit xpianos piſces,dicens, Piſces maris qui perambulant ſemitas maris.ps.viij. Not.piſces maris. Ab amaritudine paſsionis xpi.aqua baptiſmatis habet ỽtutẽ & efficaciã lauandi animas. Iõ Apoſtolus, Quicunq; baptizati ſum⁹ in xpo Ieſu,in morte ipſius baptizati ſum⁹. ad Ro.vj. No.qui perambulant ſemitas maris,q̃tũ ad conuerſationem,per amaritudinẽ pnĩe, & lachrymarũ. Notande ſunt hic due queſtiones. Prima quã multi faciunt eſt iſta, Frater quod dicitis in cõcluſione, ꝙ ſoli xpiani ad purgatoriũ uadũt, & infideles ad infernũ,hoc non uidetur uerũ.Ratio,quia multi infideles ſunt,qui reciperent baptiſmũ,ſi ſcirent tñ ualere,ſed nũq̃ audiuerũt. Nunquid excuſantur? Rñſum eſt per queſtionem quã facit.ſ. Thomas.ij.ij.q.x. ubi querit utrũ infidelitas ſit pena,an culpa,qui dicit ꝙ in illis qui dubitãt, & uellent ſcire ueritatem,& ſi uiderent miracula crederent in talibus,dicit.ſ. Tho.ꝙ infidelitas potius eſt pena q̃ culpa. Si dicatur,quare ergo damnantur? Dico ꝙ ex pctõ originali,quod non remittitur niſi per fidem ꝓpriã,uel eccleſie.Item ex pctĩs actualibus q̃ faciunt.Iõ apl̃s, Sine fide impoſsibile eſt placere deo.ad Heb.xj. Secunda rñſio eſt,ꝙ tanta eſt connaturalitas fidei catholice ad intellectum noſtrum,ꝙ niſi ex peccatis ponatur obſtaculũ,hõ crederet ſtatim. Autoritas. Si quis uoluerit uoluntatem dei facere,ſupple moraliter uiuendo,cognoſce de doctrina mea an ex deo ſit.Io.vij. Verbi gratia. Qñ aliquis q̃tuncunq; ſit rudis uidet magnum palatium, ſtatim cogitat ꝙ magnus dñs illud fecit. Ita de palatio huius mundi &c. Itẽ rõ dictat,ꝙ de dño ſuo loquatur hõ cum reuerentia.Item ꝙ quilibet dñs uult aliquod ſeruitium de ſuis ſeruitoribus, & ſic de alijs preceptis &c. Et quia infideles non faciunt dei uoluntatem, ideo imputatur eis. ſic ebrius qui occidit patrem ſuum,neſciẽs quid facit, tñ ſibi imputatur,& debet puniri, qa non eſt ſine culpa,quia non debuit inebriari. Ita eſt de infidelibus,q inebriantur malicijs, & uitijs,ſicut ille qui claudit ſibi oculos cũ manu,& cadit in puteũ,nunquid damnabitur?imo ꝙ ſic,quia nõ debuit ſibi claudere oculos.Ita eſt de infidelibus,q manu malicie cõtra xp̃m claudunt ſibi oculos.Ideo non excuſantur. Patet rñſio ad primã queſtionẽ.Et concordat ꝓphetia, Nonne uerba mea bona ſunt cũ eo qui graditur recte? Michee.ij. Idem de malis xpianis diu in peccatis uiuentib⁹,q perdunt fidem,& ſic damnantur. Autoritas. Bonã cõſcientiã quidã repellentes,circa fidẽ naufragauerũt.j.ad Thim.j.Ergo ſolum piſces ſaluantur. Secũda queſtio eſt, utrum ſaluantur omnes xpiani. Dico ꝙ non,ſed illi qui perambulant ſemitas maris,ſ.facientes pnĩam de pctĩs poſt baptiſmũ factis. Sed eſt hic argumentum in oppoſitũ,qđ facitis uos cõiter dicẽdo, Qui crediderit,& baptizat⁹ fuerit, ſalu⁹ erit. Mar.ulti. Si dñs largus, cur diſpenſator auarus? Vos fratres nimis uitam reſtringitis, dicendo ꝙ oportet & nos facere penitẽtiã,cõteri de peccatis,cõfiteri &c. Dicendum ꝙ qui crediderit & baptizatus fuerit, habens fidẽ formatã, ſaluus erit. Sed ſi talis poſtea in pctm̃ lapſus fuerit, eget pnĩa,q̃ eſt ſcđa tabula poſt naufragium. Pro declaratione huius nota parabolam de rege, qui parauit magnũ cõuiuiũ, & fecit ꝓconizari quod quilibet ſibi fidelis,qui haberet manus mũdas,comederet in cõuiuio. Dicatur de hortulano, qui mane lauit man⁹,& poſtea maculauit. Et fuerat fugatus a conuiuio,propter immunditiem manuum. Sic eſt hic,

nisi manus immũdas lauerit a conuiuio fugabitur. Oportet ergo ambulare semitas maris per opera penitentialia, qa mõ uos nõ estis baptizati.i.mũdi, sed fuistis hora prime, sed nõdũ erat hora prandij. Iõ Esa. Lauamini, & mũdi estote &c. Esa. j. Tertia conclusio, ꝙ illi in purgatorio sunt bene associati, cũ dicitur, multitudinẽ copiosam. Si tñ cõparentur ad illos qui sunt in inferno, dicitur ꝙ multitudo defectuosa, quia pro una anima que uadit ad purgatoriũ, uadunt mille ad infernũ. Duri, & presumptuosi difficile corrigũtur. Taliũ infinitus est numer⁹. Eccl's. j. Si autẽ cõparent̃ ad illas de paradiso, dicetur tunc multitudo copiosa, qa pauci sunt qui sine purgatorio uadũt ad paradisum. Apostoli quesierũt a xp̃o dicẽtes, Dñe si pauci sunt qui saluantur. Lu. xiij. Christus autẽ suspirans noluit dicere ꝙ pauci, sed dixit, Contendite intrare per angustã portã, qa dico uobis multi querent intrare, & non poterunt &c. Nota, contendite primo cũ carne ad malũ inclinante &c. qa hodie est talis conditio mũdi, ꝙ q uult ire ad paradisum, multa habet impedimenta, sed qui uult ire ad infernum, omnes faciunt sibi locũ, nec impeditur ab aliquo &c.

De eadẽ dñica. Sermo .iij.

DOcebat de nauicula turbas. Habet̃ uerbũ istd' textualr Luce. v. & officiat̃ ĩ euangelio hodierno. Sermo noster erit de euangelio &c. Salutetur uirgo Maria. In p̃senti sermone intendo tenere modũ edificatoris domorũ, qui primo ponit fũdamẽtũ firmũ & forte, deinde superedificat cameras ad habitandũ. Ita intendo facere. Primo ponã fundamẽtũ fortius celo, & terra.s. uerba sancti euangelij. De quibus xp̃s, Celũ & terra transibunt, uerba autẽ mea nõ trãsibũt. Lu. xxj. Deinde edificacabo cameras, i. doctrinas morales. Nota hic historiã euangelij. Cũ semel xp̃s esset iuxta stagnũ, uel mare Tyberiadis seu Genezareth, magna multitudo pp̃li uenit ad eũ, ut audirẽt euerbũ dei, scd'm ꝙ prophetauerat Esa. dicens, Fluent ad eũ omnes gentes, & ibũt populi multi. Esa. ij. xp̃s autẽ uidẽs tãtã multitudinem, de qua dixit text⁹, Cũ turbe irruerẽt in eũ, quia omnes uolebant eũ tangere, qa uirtus de illo exibat, & sanabat omnes. Luc. vj. dixit primo ꝙ mitterent barcã in mari. Erant autẽ ibi due naues stantes sec' stagnum. Piscatores autem descendebãt & lauabant retia. Et ascendens in unam nauĩ, q̃ erat Symonis, rogauit eũ a terra ducere pusillũ. Et de barca p̃dicauit populo q erat ĩ littore. Predicabat eis de articulis fidei, de gaudijs paradisi, & de p̃ceptis seruandis, peccatis uitandis, de tribulationib⁹ sustinendis, de iniurijs remittẽdis, de penis inferni. Fecit eis pulchrũ sermonẽ, & de hoc loq̃t thema, docebat de nauicula turbas. Post sermonẽ data bñdictione populo uolens soluere Petro qui accõmodauit sibi barcã dixit, Duc in altum, & laxate retia uestra in capturam. Rñdit ei Petrus, Preceptor p̃ totã noctẽ laborantes nihil cepimus. q.d. de nocte nihil cepim⁹, quomodo de die capiem⁹ &c. Et xp̃s, fac ut dico. Et Petr⁹, In uerbo tuo laxabo rete. Et cum hoc fecissent, concluserunt piscium multitudinem copiosam &c. Nota hic literaliter. Petrus cum socijs suis laborauerant per totam noctem, & nihil ceperant, & pro modico seruitio quod fecerunt xp̃o mutuando sibi barcã, dñs retribuit sibi magnum salarium. Hic habemus exemplũ ꝙ nullus cõfidat ꝙ ex suo labore acq̃rat bona temporalia, sed pro modico seruitio quod facit xp̃o deo.s. seruando [illegible] cam, magis proficiunt bona tua, camp[illegible] uinea, grex, olíueta, q̃ ex tuo labore tot[illegible] anni. Multi laborant qui nihil colig[illegible] qa male seruant festa. Ecce fundament[illegible] positum. De quo apostolus, Fundamẽt[illegible] aliud nemo potest ponere preter id q[illegible] positũ est. Glo. Fides Iesu xp̃i. j. Cor. i[illegible] Modo edificande sunt camere tres, scilicet uirtutes necessarie, scd'm ꝙ xp̃s de nauicula docebat, tres lectiones [illegible] nobis necessarias ad saluationem. Prima de obediẽtia generali. Scd'a de pñia [illegible]

cramẽ[illegible]

rimẽtali,tertia de pſeuarẽtia finali. Iſtas lectiones docebat xp̃s nõ ſolũ uerbo ut multi predicatores, ſed etiã facto. Cepit Ieſus facere & docere. No. facere primo, deinde docere. Ideo thema, Docebat de nauicula turbas. Prima ergo uirtus ſeu lectio quã xp̃s oſtẽdit eſt de obedientia generali. ſ. ꝙ oĩs tã religioſus q̃ clericus, tã homo q̃ mulier obediat decẽ preceptis. Hoc xp̃s oſtẽdit primo facto, qa uoluit humiliari per obedientiã patris, uſq; ad mortẽ. Qui cum in forma dei eſſet &c. Ad Phil. ij. Ecce quaŕ oſtendit facto lectionẽ obedientie in re tam dura & aſpera. Item oſtendit uerbo dicens, Si uis ad uitam ingredi, ſerua mandata. Mat. xix. Not. ſi tu. ſ. dñs, uel uaſallus, ſi tu diues, uel pauper, ſi tu regularis uis ad uitam. ſ. eternam ingredi, ſerua mandata. Noli uiuere ſecũdũ tuã uolũtatẽ, ſed ſecũdum dei equitatem, non ſecũdũ tuam inclinationem, ſed ſecundum dei ordinationẽ, non ſecũdũ tuũ ſenſum, ſed ſecũdũ dei mandata. Seruus uolẽs obtinere ſalariũ, oportet ꝙ faciat uoluntatem dñi ſui. Omnes ſumus ſerui dñi Ieſu xp̃i, & captiui. Si ergo uolumus ſalarium glorie, faciamus eius uoluntatẽ, nec debem⁹ pro ulla re facere cõtra eius mandata. Iſta eſt obedientia generalis ad omnia mandata dei, ex hoc acquirit homo regnum celeſte. Ratio, nam clauſura cõtrarios mot⁹ habet, quod uno motu clauditur, alio aperitur. Modo uideamus ianuã paradiſi, quo motu clauſa fuit, motu inobediẽtie Ade, quia de dextera dei fecit motũ uſq; ad ſiniſtrã ꝓprie uoluntatis, nõ obediendo deo, ergo ſi porta paradiſi debet nobis aperiri, per motũ cõtrariũ habet aperiri. ſ. de ſiniſtra proprie uolũtatis, ad dexterã diuine uoluntatis, facere eñ debemus dei uolũtatẽ magis q̃ propriam. Verbi gratia, dicẽdo, Ego ſum inclinat⁹ ad ſuperbiã, ſed uos dñe uultis, & precipitis humilitatem. Ideo dñe uolo humiliari. Idem de alijs peccatis. Non credatis ꝙ gloria paradiſi obtineatur genere, dignitate, dñio, ſcientia, pulchritudine, & fortitudine, imo ſi dicat aĩa Chriſto in iudicio particulari, Domine ego ſum de magno genere, uel fui magnus dominus in alio mundo. Ideo etiam fac me dominũ in iſto. Dicet Chriſt⁹, Verum eſt ꝙ ego te feci magnum dñm, ſed male uſus fuiſti faciendo iniuſtitias, & ſic de alijs. Ideo Chriſtus dixit, Si uis ad uitam ingredi ſerua mandata. Iſta eſt obedientia generalis. Secũdo docuit Chriſtus de pñia ſacramentali. Primo opere, qa tota uita xp̃i fuit pñia, ſemper ieiunabat, quia niſi ſemel in die comedebat, nec legitur comediſſe carnes unq̃, niſi de agno paſchali. Secũdo docuit uerbo, di. Pñiam agite, appropinq̃bit eñ &c. Mat. iiij. Itẽ niſi pñiam egeritis, oẽs ſimul peribitis. Luce. xiij. Sacramentalis pñia conſiſtit ĩ quatuor. Primo ĩ cordis cõtritione, ſcd'o in propoſiti emẽdatione, tertio in oris cõfeſsione, quarto in operis ſatisfactione. Si ꝑdidim⁹ regnũ dei per inobediẽtiã, iſto modo poſſum⁹ ipſum recuperare ꝑ pñiam ſacramẽtalẽ. Facite fruct⁹ dignos pñie. Luc. iij. ubi dicit glo. ꝙ fruct⁹ digni pñie ſunt, qñ pñia correſpõdet pc̃tis, ſicut medici faciunt medicinas ſcd'm infirmitates. Verbi gr̃a. Si peccaſti corde ꝑ mala deſideria, ꝑcutias cor qnq; digitis, qa ex quinq; ſenſibus quaſi quinq; inſtrumẽtis corde peccamus. Item ſi peccaſti ore mentiendo, diffamando, te laudando, uel al's cõtra deũ loquẽdo, digna penitẽtia eſt orare, percutere os, confiteri ore, quaſi te diffamando, idẽ de alijs partibus corporis. Ecce quare dicit, Facite fructus &c. Tertio docuit nos Chriſtus de perſeuerantia finali opere. Primo, qa ſemper perſeuerauit etiam in cruce, licet detraherẽt ſibi &c. Etiam docuit nos perſeuerantiam uerbo dicens, Qui perſeuerauerit uſq; in finẽ, hic ſalu⁹ erit &c. Mat. x. modicum ualeret obedientia generalis, & pñia ſacramentalis, niſi eſſet ꝑſeuerantia finalis. Multi incipiunt bene, & feruenter, ſed accidit eis ut aque calide, que paulatim frigeſcit, q̃tũcũq; eſſet calida, ſi ab igne amoueatur. Ideo Chriſtus, Nemo mittens manum ad aratrum, & aſpiciẽs retro apt⁹ eſt regno dei. Luc. ix. Ara-

ix. Aratrũ est pnĩa, q̃ arat terrã corporis, ut faciat fructũ meritorũ, & uirtutũ, cui apponitur manus qñ hõ incipit. Iõ non debet quis respicere retro. s. dimittẽdo qđ incepit, sed augmẽtare nõ solũ opa, sed etiã feruorẽ spũs, sed multi decipiuntur quorũ perseuerãtia ĩpeditur, cogitãdo simul totã eorũ uitã futurã, & sic uenit eis tediũ. Iõ nõ debet sic incipi, sed p partes q̃libet die cogitare, uideam⁹ hodie qualit̃ me habui, & dicere, O uideo ꝙ in multis defeci, sed cras uolo incipere ad seruiẽdũ deo, & etiã cras in sero inuenietis uos defecisse. Et sic antiquitus sancti patres pseuerabãt, quasi faciendo computũ ꝙ nõ debebãt uiuere nisi una die. Dicit Dauid de se, Et meditatus sum nocte cum corde meo, & exercitabar, & scopabã spm̃ meũ. Et dixit, nunc cepi. ps. lxxvj. Ideo quidam sanctus pr̃ uolẽs aliquos inducere ad pnĩam dixit, ꝙ fuit qdã hõ habens campum plenũ spinis, ad quẽ mittebat filiũ, ut purgaret campum, qui uidens campum tam magnum, quasi desperatus comedebat, & posuit se ad dormiendum. Ita de uita nostra, que est ut campus magnus, plenus spinis &c. Ecce quare dicit, Nemo mittens manum &c. Deo gratias.

De eadẽ dñica. Sermo quartus.

PEr totã noctẽ laborantes nihil cepimus. Habetur uerbũ istud originaliter Luc. v. & recitatiue in euãgelio currẽtis dñice. ỹbum oppositum dat mihi occasionẽ, & motiuũ predicandi, & declarandi mala, & defectus q̃s habet persona, q̃ existit in pc̃tõ mortali, ut ab eis recedatis, & ad bonam uitam redeatis. Sed ut gratia dei sit nobiscum, sine qua nihil facerem⁹, salutetur uirgo Maria. Ad lr̃am hoc est ỹbũ piscatorũ, q laborauerũt p totam noctẽ, & nihil ceperũt. Iõ dixerunt, Per totã noctẽ laborantes. s. piscãdo, nihil cepimus. Sed ego uolo pertractare hoc ỹbũ scđm intellectum allegoricũ, & spũalem, ita ꝙ thema sit ỹbũ pc̃tõrũ in pc̃tĩs decedẽtiũ, qui qñ sunt in alio mundo, recognoscentes se, dicunt, Per totã noctẽ laborantes &c. Pro cui⁹ declaratione sciẽdũ ꝙ q̃diu persona est in pc̃tis, in mala uita, non cognoscit suos defectus, nec mala nec pericula ĩ qb⁹ est, qa nõuult corrigere se, sed lete comedẽdo, bibẽdo, saltãdo, ridẽdo, trãsit. Recte tali accidit, ut homicidis, & latronib⁹, q letãtur, & appciant se de malo qđ faciũt. De qbus dicit scriptura, Letãt̃ cũ malefecerint, & exultant in rebus pessimis. Prouer. ij. Sed qñ sunt capti, & cathenati, & ad furcã sñiati, tũc cognoscũt mala, & pc̃tã q̃ fecerũt, & petũt cõfessorẽ, remittũt iniurias, satisfaciunt &c. qñ habent penã cognoscũt culpã. Iõ Greg. Oculos quos culpa claudit, pena aperit. Ita recte est de pc̃tõribus, q̃diu uiuũt in hoc mũdo, delectantur de solatio in solatiũ, sed qñ moriũtur, & uidẽt infernũ eis paratũ, uident ꝙ perdiderunt oĩa bona, diuitias, honores, & dignitates, & uidẽt ꝙ nõ habebunt gloriã, sed penã eternã. Tũc dicũt, Per totã noctẽ. s. hui⁹ uite, laborãtes nihil cepim⁹. Ideo hoc ỹbũ est planctus pc̃tõrũ, q in morte paupres se inueniunt. Patet thema. Si uolum⁹ p̃dicta ỹba bñ cogitare, ĩ dictis ỹbis ostẽdũtur nobis de uita peccatorum tres cõditiones male. Vita enim peccatorũ habet tria incommoda.

Vita aũt pc̃tõrũ est primo crudeliter tenebrosa, ibi, per totã noctẽ.

Scđo penalr̃ dolorosa, ibi, laborãtes.

Tertio finaliter infructuosa, ibi, nihil cepimus.

Dico primo ꝙ uita pc̃tõrũ est crudelr̃ tenebrosa, cũ dicit̃, per totã noctẽ, sine lumine charitatis, & grẽ sunt pc̃tõres. Hoc declaratur sic. Quinq; defectus accidunt psonis in nocte tenebrosa ambulantib⁹. Primo ꝙ nõ cognoscũt se ad inuicẽ, imo dicũt, q̃s estis uos. Secũdo ꝙ leuiter iam pingũt, qñ nõ hñt claritatẽ. Tertio, qa in terra sit lutosa, leuiter maculãtur. Quarto, qa leuiter un⁹ pdit aliũ, qa nõ uidet. Quinto tũc hõ uadit dubitãdo, & palpãdo. Istos quinq; defectus inuenietis in persona q̃ cõsistit, & uiuit in peccatis mortalibus, quia primo perdit cognitionẽ personarũ

narũ p ſupbiã. Erant duo magni ſocij. Et unus aſcendit in honores,& dignitates,altero remanente in paupertate, q qñ uenit ad aliũ,nõ cognouit eũ. Fr germanus fratrẽ germanũ, amic⁹ amicũ, filius pẽm non cognoſcit ꝑpter ſupbiã, imo abnegabit eũ, qa in tenebris ambulant. Pctñ eſt non honorare parẽtes, nec eis ſubuenire. Ecce pria conditio pctõꝝ. De his ſcrip. dicit, Qui dicit pri ſuo, & matri ſue,neſcio uos,& fratrib⁹ ſuis, ignoro illos. Deut. xxxiij. Sopho. j. Ambulabũt, ut ceci,quia dño peccauerũt. Scd'a cõditio eſt,qa pctõr ĩpingit,maxime p auaritiam in lapidẽ frigidũ,& durũ,ſine cõpaſsione ꝓximi. Iõ de auaro dicit, Cor ei⁹ ĩdurabit quaſi lapis,& ſtringet q̃ſi malleatoris inc⁹. Iob. xlj. O quot impĩgũt hic, qñ dicit eis a cõfeſſore,facitis uſurã? Rñdet, nõ pr. Et cõfeſſor, Quaꝛ mutuatis? Pater x. florenos ꝑ xij. Et cõfeſſor, Et nũquid hoc eſt uſura? Nõ pr, qa de mea pecunia cũ qua poſſem lucrari accipio lucrũ &c. Ecce nox obſcura & tenebroſa. Iõ faciã uobis lumẽ. Dicatis uos uſurarie. Eſtis uos dñs pecunie,uel panis,uini &c. Certũ eſt ꝙ nõ, qa theſaurarius regis nõ eſt dñs pecunie regis, ſed diſpenſator, & ſi male diſpẽſat pecuniã regis,ſuſpẽditur a rege. Idẽ de diuitib⁹,nõ ſũt dñi pecunie, qa dñi eſt terra,& plenitudo ei⁹ &c. Vos dñi ſolũ eſtis theſaurarij,& diſpẽſatores, & de oib⁹ tenemini dare cõputũ deo,de pecunijs,pane,uino,oleo, lana,& frumẽto &c. quaꝛ acqſiuiſtis,& expẽdiſtis. Diſpẽſator regis pt ſibi retinere neceſsitatẽ,ſed non ad uanitatẽ,ſed debet dare alijs ꝓuiſionẽ. Ita debetis uos facere, ſed mlti miſeri frãgũt ſibi collũ p uſuras,furta,rapinas, retẽtiones, de ſoluẽdis decimis, oblationib⁹ &c. Iõ dicit ſcrip. In uia ruine nõ eas,& nõ offẽdes ĩ lapides,nec credas te uie laborioſe. ſ. auaritie,ne ponas aĩe tue ſcandalũ. Eccli. xxxij. Tertia cõditio, ꝙ leuit maculãt, ſic pctõres leuit maculãt p lutũ luxurie, nõ uidẽt uiã, nec cognoſcũt pctñ,imo dicũt,Et quod pctñ eſt? ego non habeo uxorẽ,nec ipſa uirum &c. Dico ꝙ eſt rñſio,& excuſatio friuola. Nũqd ſi cũ filia regis fornicatiõnẽ cõmitteres, regi placeret? Si autẽ rex tradit eã tibi in uxorẽ, habeas ſolacia cũ illa. Et ſi de iſtis eſt tã magnũ pctñ,qd dicem⁹ de maritatis,conſanguineis, cõmrib⁹,tales ad ꝓfũdũ inferni deſcẽdũt. De talib⁹ dicit Dauid, Ipſi obligati ſunt, reſpiciẽdo mlieres, & ceciderũt. ps. xix. Gre. Nõ licet intueri qd' nõ licet cõcupiſci. Et ceciderũt in lutũ luxurie. Quarta cõditio eſt,ꝙ de nocte leuit un⁹ ledit aliũ. Ita etiã ĩ pctõrib⁹ accidit ex pctõ ire, leuit offẽdũt ſe mutuo, qa in nocte tenebroſa hõ nõ uidet aliũ. O dices tu,imo uidebo eũ. Probo ꝙ nõ. Nã ſi corã te uidiſſes imaginẽ xpi,uel ꝟginis,nõ pcuſſiſſes eã,niſi eſſes ĩfidelis. Mõ ꝓpria imago dei eſt hõ. Ad imaginẽ qppe dei fact⁹ eſt hõ. Gen. ix. Iõ ſi uidiſſes hãc imaginẽ,non pcuſſiſſes eã ꝑpter honorẽ dei. Quita cõditio eſt, qa in nocte hõ uadit hinc inde palpãdo,& dubitãdo. Ita q eſt in pctõ,qa pua bona opera facit,& cũ tedio facit ea q̃ dei ſunt. Ecce defect⁹ q ſunt ĩ uita peccatoris,ad ĩſtar illi⁹ q uadit de nocte. Iõ Dauid, Poſuiſti tenebras. ſ. pctõꝝ,& culpaꝝ ĩ uita tua,& fctã eſt nox. ſ. tenebroſa & obſcura, ĩ ipſa ptrãſibũt oẽs beſtie ſilue. i. pctõres, q ut beſtie regũt ſenſualitate. ps. ciij. Dico ſcd'o ꝙ uita pctõꝝ eſt penaꝛ doloroſa,ibi,laborãtes. Hoc declarat ſic. Qd'libet pctñ mortale, qa eſt cõtra rõnẽ,& intellectũ, affert peccanti penã,& dolorẽ,etiã ĩ hoc mũdo, ſcd'm Augu. li. cõfeſsionũ. Sicut ſi aliqd ſit in domo tua cõtra tuã uolũtatẽ,illud affert tibi dolorẽ: Ita qñ fit pctñ mortale, qa fit cõtra iudiciũ rõnis, & intellectus, q eſt dñs dom⁹ cõſciẽtie,iõ triſtat. Nam licet ad extra rideãt, & delectẽtur pctõres, tñ ad intra triſtãt ex remorſu cõſciẽtie,qui remorſus eſt dolor, & pena, qa ãcilla. ſ. caro,cõtra uolũtatẽ ſuã facit ill d'. Nõne eſset tibi pena,ꝙ ãcilla tua faceret aliqd ĩ domo tua cõtra uolũtatẽ tuã? Ecce qlit uita pctõꝝ eſt penaꝛ doloroſa. Iõ Aug. Iuſsiſti dñe,& ita eſt,ut oĩs aĩus ĩordinat⁹,pena ſit ſibi. Per oppoſitũ ꝟtutes affert delectationẽ, etiã ſcd'm phm̃,qa tũc fit ĩ

 domo

domo cõsciẽtie scd'm uolũtatẽ dñi.s.ĩtellect⁹, & etiã scd'm uolũtatẽ dñi.s.rõnis. Magna delectatio est dño, & dñe dom⁹, qñ filij, serui, ãcille, uł filie nõ faciũt aliqd nisi iuxta uolũtatẽ eorũ. Ita de nobis, q̃rꝫ filij sunt sens⁹, filie potẽtie aĩe, uel cogitationes, seruus corp⁹, ancilla est caro. Magna delectatio est homini qñ omnes isti obediunt dño.i. intellectui, & dñe.i. rõni. Iõ dicit philosoph⁹, Signũ autẽ generati habit⁹ est delectabiłr opari. Verbi gratia. Si pro honore dei placet tibi ieiuniũ, signũ est ꝙ ꝟt⁹ abstinẽtie est ĩtra te. Si orõ, signũ est ꝙ in te est ꝟt⁹ deuotionis. Si separatio mulierũ, signũ est ꝙ ꝟt⁹ castitatis est intra te. Si cilicium, uel alia corporis afflictio, signũ est ꝙ in te est ꝟtus pnĩe, & sic de alijs. Eris quasi hort⁹ irriguus, & sicut fons aquarũ cuius nõ deficient aque, & edificabũtur in te deserta seculorũ. Esa. lviij. Fons gratie q̃ est in q̃libet persona bona, & uirtuosa rigat sensus, & omnes potentias. Oppositum est de peccatoribus, qa si rident a dextra, tñ ad intra aĩa tristatur, conscientia remordet. Sed modo non cognoscunt, sed cognoscẽt, qñ erũt in inferno, & cruciabũł, tũc eñ eleuatis oculis uidebũt gloriã bonorũ, non ad delectationẽ, sed ad augmẽtationẽ pene, ut de famelico uidẽte mẽsam paratã escis plenã, & nõ põt hrẽ, cruciatur magis. Videntes gloriã.i.bonorũ, turbabũtur timore horribili, & morabũtur in subitatione insperate salutis, gementes pre angustia spũs &c. Sap. v. Ecce laborãtes. Iõ sancta scriptura dat remedium, dicens, Nec credas te uie laboriose. Eccł. xxxij. Glo. peccatorũ, qa pctã cũ magno labore fiũt sicut furta, opera autem mĩe fiũt delectabiliter. Idem de luxuria, adulteriũ cum magno labore, timore, & periculo fit. Cast⁹ autem delectabiliter uiuit, & sic de alijs. Ideo dicit, Nec credas te uie laboriose, ne ponas aĩe tue scãdalũ. Eccł. xxxij. Iõ apostolus, In laborib⁹ plĩmis. ij. Corꝫ. xj. Dico ꝙ tertia mala cõditio quã habet uita peccatorũ est, ꝙ est finałr infructuosa. Ideo dicitur, nihil cepimus, quia peccatores in alia uita nihil reportãt pmij aut mercẽdis ex operibus q̃ fecerũt, qa q̃diu psona est in pctõ mortali, etiã si faceret oĩa bona opera mundi, ieiunia, magnas orões, largas eleemosynas &c. nihil sibi proficiunt ꝑ alio mũdo. Licet eñ deus pro quolibet bono opere det solutionẽ, tñ pctõrib⁹ soluit in hoc mundo de his que faciunt, dat eis diuitias, honores, dignitates, officia, & beneficia, pacẽ, sanitatẽ, filios, lõgã uitam, amorẽ dñorum, & quod est maius, bona opera ex genere, qa illis bonis operibus extrahuntur de peccato nõnũq̃ pctõres. Iõ bona opera nõ sunt dimittẽda quãdo sentis te esse in peccato mortali, qa tũc sunt magis necessaria, ut illis mediantibus exeas pctm̃. Sed ꝑ his operib⁹ nihil dabitur tibi in alio mundo. Rõ, uos scitis ꝙ ramus arboris nullam ꝟtutem habet nisi a radice, & non facit fructum nisi quamdiu est in arbore. Si uero scindatur ab arbore, nõ facit fructum, quia remota causa remouetur effectus. Ita in proposito, radix siue truncus arboris, ubi est tota uirtus, est Christ⁹ saluator noster. Nos autẽ sumus rami siue palmites, & q̃diu manemus in radice p uerã credẽtiã, & prõptã obedientiã, & p gratiã, facimus fructũ meritorium, qa tũc qcqd facimus est meritoriũ. Si autẽ ramus aliqs abscindatur securi diaboli, q̃ est tentatio per cõsensum peccati mortalis, a trunco i. xpo factũ est, iã nõ põt facere fructum meriti, sed deus est a deo pius peccatori, ita ꝙ si facit aliqua bona opa, satisfacit sibi hic. Ecce ratio, quare dico ꝙ peccatorũ uita est finaliter infructuosa. Auto clara. Sicut palmes non potest ferre fructũ a semetipso, nisi manserit in uite, sic nec uos nisi in me manseritis. Ego sum uitis, & uos palmites. Qui manet in me, & ego ĩ eo, hic fert fructũ multũ, qa sine me nihil potestis facere. s. meritorie. Io. xv. Qualis dolor est pctõri quãdo moriẽ, & nihil ĩuenit ibi. Sicut mercator diues qui omnia posuit in naui, & perijt, solũ remanet persona sua, quando est ultra mare, & nihil habet, qualis dolor, & desperatio? Ita de peccatore, qui in hoc mundo est

do est diues,& omnes nauigamus ad aliu mūdū qñ aīa est in portu,& in ripa, & nihil inuenit de bonis, qualis despera tio est sibi, quādo dicit sibi a xpo, Et ubi sunt bona que dedi tibi? R ñdet, Totū est perditū,& qa ibi non possunt aliquid lucrari, remittuntur ad hospitale miserorū ad infernū. Sed quando rami sunt arbori xpo cōiuncti p fidē, & obedientiā, ita q mallēt citius mori q̄ cōsentire, tūc cōgregāt magnū thesaurū, qñ est ibi, inuenit magnū thesaurum, de quo uiuet eternaliter. Iō dicit xps, Operamini non cibū q perit, ut sunt opera mundana, sed q remanet in uita eterna, quē filius hominis dabit uobis. Io. vj. Nota piscatores q̄ uis in rete suo ceperint conchas,& multa talia, & immunda, tñ quando non reṗerunt finalem fructum, dicūt dolentes, Nihil cepimus. sic de peccatorib'. Iō dicit scriptura, Vacua est spes illorum. s. pctōrū, & labores eorum sine fructu, & inutilia opera eorum. Sap. iij.

De eadē dñica. De epl̃a. Sermo. v.

Benedictionē hereditate possideatis. Habetur ṽbū istud textualr̃ prima cañ. Pet. c. iij. & recitatiue in epistola currētis dñice. Hoc ṽbū est una breuis, & deuota oratio btī apl̃i, quam facit pro nobis, desiderans nostram saluationē di. Rogo deū, ut benedictionē. s. celestem hereditate possideatis. Hoc ṽbū, benedictionē, indiget declaratione. Pro quo sciendū est, q gl̃ia celestis dicitur benedictio. Rō. Qñ deus facit aliquid, nō credatis uos q illud faciat laborādo manibus, nec ambulando pedibus, nec se mouendo quemadmodū uos, sed sua operatio est sua locutio, suum dicere, est suū facere. Verbi gratia. Qñ fecit lucē nō laborauit, sed solū dixit, fiat lux, & facta fuit, quia suū dicere est suum facere. Idem de celo, de stellis &c. Non facit ut magister operis, qui quando facit arcam, ponit fundamēta &c. Sed dixit, fiat firmamentū, & factū fuit. Ideo Dauid, Ipse dixit & facta sunt, ipse mandauit, & creata sunt. Nota similitudinem de magnis, dñis qui mandando operantur. Si uolunt capere criminosum, non oportet regem se mouere, nec ipsum capere, nec suspendere criminosum, sed mandare q capiatur &c. Idem de opere mīe, non oportet regem aperire bursam &c. sed precipere thesaurarario. Quanto ergo magis deus, cui oīa sunt, & subsunt, & obediunt? Ideo dicit scriptura, Oē qđ uoluerit faciet, & sermo illi' potestatis plenus est. Eccl̃s. viij. Oṗs sermo tu' dñe, non oportet ipsum nisi loqui. Ex ista declaratione qñ deus extrahit aīam de hoc mūdo, & collocat eā in paradiso, & īponit sibi diadema, q̊ modo creditis q faciat nō laborando, sed precipiēdo dicit Michaeli, Talis religiosus, clericus, uel laicus seruiuit mihi diligenter & sancte, iō collocetur &c. Et factum est. Etiam in iudicio generali qñ dabit gloriam bonis, ipsa donatio glorie seu operatio dei in dando gloriā dicitur benedictio. i. bona dictio, siue bona locutio, quando dicet, Venite benedicti patris mei, possidete paratum uobis regnū a constitutione mūdi. Mat. xxv. Ecce qualiter gloria celestis dicit benedictio, de ista dicit the. Patet the. Modo uideamus que sunt persone, q̄ istam benedictionē hereditate consequentur. Amore uestri ergo quesiui, & inueni in ṗo. Dñi est terra, in duobus uersibus, ubi dicit Dauid, Innocens manibus, & mūdo corde, qui non accepit in uano animam suam, nec iurauit in dolo proximo suo. Hic accipiet benedictionē a dño, & mīam a deo salutari suo. Vbi ponuntur quatuor conditiones personarum, que benedictionē hereditate possidebunt.

Primo pueri omnino innocentes.
Secundo peccatores uere penitentes.
Tertio p̄sone bone bene obediētes.
Quarto tribulati, & patientes.

Quilibet istorū habebit bñdictionē glorie celestis, qa de eis dicit the. Benedictionē hereditate possideatis. Dico prīo q habebūt benedictionē glorie. s. pueri innocentes, qui nūq̄ peccauerunt. Innocentes sunt ī corde, qa nūq̄ peccauerūt,

 nec

nec habuerũt malas cogitationes. In ore, qa nũq̃ dixerũt malũ ꝟbũ, nec mẽtiendo, nec iurando. Innocentes in oculis, aurib⁹, in gutture, manib⁹, & pedibus, & in toto corpore, qa nũq̃ peccauerũt. Isti sunt totalr̃ innocentes, qñ moriunt̃ statim habent benedictionẽ celestis gl̃ie. Iõ Dauid, Gratiã, & gloriã dabit dñs. Nõ priuabit bonis eos qui ambulãt in innocentia. Sed diceret aliqs, Frater quõ uocatis uos illos pueros totalr̃ innocẽtes, & nunquid ꝑsona q̃ parentibus suis dat tribulationes, & infert malũ, & tristitias, & pericula, & tedia, quia nõ ꝑmittit eos dormire, sed plorat &c. nonne nocens est & peccat? Rñsio, Dico ꝙ sunt totaliter ĩnocẽtes, nec de ꝑdictis hñt culpam, nec pc̃tm̃, qa dolor partus ꝓuenit mulieribus ex pc̃õ Eue, qa ex fructu arboris peccauit, & fecit contra deum, iõ de⁹ fecit cõtra eam, & oẽs filios suos, ut in fructu uentris punirentur, cũ labore portarent, & cũ dolore parerẽt, & cũ tedio nutrirẽt. Ideo patet error dicẽtiũ, ꝙ creatura nouiter baptizata si morit̃, trãsit purgatorium ex dolore matris. Hoc est erroneũ, qa Iudeus baptizatus si moritur anteq̃ peccet, sine purgatorio euolat. De istis dicit Iob, Saluabitur innocens, saluabitur autẽ mũdicia manuũ suarũ. Iob. xxij. Nota mundicia manuũ suarũ. Diceret hic aliquis, Si pueri innocẽtes saluãtur, ergo etiã illi qui moriuntur ante baptismũ saluantur eadẽ rõne, qa nũq̃ peccauerũt, nec corde cogitando, nec ore, nec manibus &c. Huic questioni tacite iã rñdet Iob, cũ dicit, Saluabitur autẽ mũdicia manuũ suarũ. Ecce baptismus, qui mũdat ab immũdicia sua quã recepit ab illa generatione. Nota, imago que cadit in luto non poneretur in altari nisi pri⁹ lauaretur. Sic est de homine, in quo est imago dei, quãtum ad animam quam fecit deus, ut ponatur in templo paradisi. Sed ueniens in hunc mũdum cadit in luto, in illa uili, & bruta generatione carnali. Quia si aliter ueniret, non haberet originale. Ideo ibi recipit illam maculam. Ideo non potest intrare paradisum, quousq; est mũdata aqua baptismi. Ideo dicit xp̃s, Amen amen dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua, & spiritusancto, non potest introire in regnũ dei. Io. iij. No. hic, qñ aĩa nõ baptizati uenit ad paradisum, uel ad portã paradisi, qd dicitur sibi a xp̃o? Ecce quare dicit Iob, Saluabitur innocẽs, saluabitur autem mundicia manuũ suarũ. Sicut habemus duas man⁹, ita habemus duas substãtias, aĩam, & corpus, ideo dicit, Saluabitur mũdicia. i. per mundiciam manuum suarum, tam corporis q̃ anime, qa pc̃tm̃ originale non solũ tangit animã, sed etiã corpus, totũ est infectũ, tã sensus corporis, q̃ potentie animе, sed per baptismũ mũdantur. Ideo xp̃s ꝑs. xxiiij. Innocentes, & recti adheserũt mihi. s. in gl̃ia, qa sustinui te. s. passionem, quã tu pater ordinasti, cuius ꝟtute saluantur. De quolibet istorũ dicit̃, hic accipiet bñdictionem a dño. Nota quãdo isti pueri sunt in extremis, demones ueniũt explorantes si possent aĩam recipere. Sed xp̃s de celo dat eis bñdictionẽ, & demones fugiunt. No. & mĩam a deo salutari suo, quia tũc pueri misericorditer liberantur a tribus miserijs quas hñt. Prima est ignorãtia, a qua liberãt̃ tũc, qa tũ aperit̃ eis liber, & sciũt oĩa, & cognoscũt se, & parẽtes. Scd̃a est modicitas. s. paruitas, sed statim aĩa separata a corpe habet tãtã magnitudinẽ, ut gigas. Tertia est impotẽtia, qa nesciũt ire, nec se mouere, sed statĩ quãdo sunt in celo habent tãtã potẽtiã, ꝙ nec gigas, nec leo habet tãtã potẽtiã. ecce mĩam quam accipient. In istis ergo cõpletur oratio Petri dicentis, Benedictionem hereditate possideatis. Dico secundo, ꝙ obtinebunt benedictionẽ &c. peccatores uere penitentes. Hoc tãgit nos, qa licet fuerimus innocẽtes, & mundati per baptismũ, tamen extunc amisimus millies illam innocẽtiam ex peccatis que fecimus cõtra deũ, cõtra uirginẽ Mariã, & sanctos, contra aĩam, & proximos. Ideo iam non possum⁹ per uiam innocentie paradisum intrare, propter hoc deus ordinauit uiam penitentie. s. dolere, & conteri de peccatis, cum propo-

proposito nō redeūdi, cōfiteri, & satisfacere. Isto modo possumus habere benedictionē grãe. Hoc tãgit Dauid cū dicit, Mūdo corde. s. p pnīam, hic accipiet bñdictionē a dño. Sed est hic argumētū. Diceret aliqs, Fr quō ex mūdicia cordis intelligit pnīa? qa pnīa nō solū mūdat cor, sed etiã oēs uires aīe. s. intellectū ab errore fidei, & falsis opinionib⁹, & malis suspicionib⁹ de pximis, & uolūtatē de malis desiderijs, & odijs, & rãcoribus, & memoriã nō recordãdo de receptis iniurijs. Itē uera pnīa mūdat os a mēdacijs, diffamationib⁹, & blasphemijs. Oculos a malis aspectibus, aures, nares, guttur, man⁹, pedes, & totum corpus a luxurijs. Cū ergo pnīa uera mūdet aīam a potentijs, & corp⁹ cū sentimentis, quare ergo recipitis pnīam solū pro mundicia cordis? Dico q uerū est, q uera pnīa totū purificat, ut dictū est. Sed mūditia cordis dicit penitētia duplici ratione. Prima est, qa cor est ut fons, a quo multi riui pcedunt. s. potētiarū, & sensuū. Et si aqua fontis sit munda, & pura, etiã aqua riuorū erit mūda, & pura. Si immunda, ad idē. Et qa oīa opera bona, uel mala procedūt a corde, de corde exeūt cogitationes male, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemie. Mat. xv. Ecce quãr aqua immūda pcedit a fonte cordis, qa cor dicit, O ille interfecit patrē tuum &c. ideo occidas eū, & sic de alijs. Iō si cor sit mūdū, etiã oīa sentimēta corporis erūt munda. Iō puerb. iiij. Omni custodia serua cor tuū, qa ex ipso uita pcedit. Ita si sit immundū, pcedit mors ab eo. Ecce prima ratio, quare dicit, & mundo corde, qa mūdicia cordis est mūdicia totius corporis. Scd'a rō, quare mundicia cordis dicit pnīa, est, qa licet multa sint opa pnīe, tñ radix, & initiū pnīe est cordis cōtritio, ab ista em̄ pcedit fruct⁹ oīm aliorū operū. Ideo dicebat xps, Beati mūdo corde, qm̄ ipsi deū uidebūt. Mat. v. De quolibet tali dicitur, Hic accipiet benedictionem a dño. Quia quãdo talis moritur, & aīa uenit ad iudiciū, & accusatur a demonibus, dicit xps aīe, Audis q̃tum te accusãt? Dicit anima, Verū est, qa illa feci, non possum negare, sed usus fui medicinis uestris quas uos ordinastis cōtra peccata. Si habui malas cogitationes, habui etiam contritionē. Si peccaui ore, oraui, & cōfessus fui. Si oculis peccaui, fleui, & sic de alijs. Feci iudiciū, & iustitiam, non tradas me calumniantibus me. ps. cxviij. Christus est contentus, & dat sibi benedictionem, & mīam, quando collocatur in gloria. Dico tertio, q obtinebūt benedictionē glorie psone bone & obedientes, q̃ habent dicere, uel facere, respiciunt dei uoluntatē & ordinem. Religiosus obediens non faceret cōtra regulã, nec constitutiones, nec clericus, nec laicus contra dei mandata, ordinat suã uitã scd'm dei uoluntatem, & nō secūdū eorū sensualitatē, scd'm dei ordinationē, & non scd'm ppriã inclinationē. De quolibet tali dicit. Qui non accepit in uano aīam suã, hic accipiet benedictionē a dño. Nota, q accipere aīam suã in uanū potest intelligi dupliciter. s. essentialiter, & effectualiter. In uanū dicitur accipere aīam suam ille, qui non facit illa ad que ordinatur. Quia si rex dat alicui militi equum, & arma, & nūq̃ seruit sibi, in uanum dicitur accepisse. Ita dedit nobis animam rationalem cum memoria, ut memoremur de beneficijs a deo nobis datis, quia non fecit nos asinū, nō equū &c. sed ad imaginem, & similitudinem suã. Itē redemit nos &c. Cum intellectu, ut eū cognoscamus, & ei grãs agamus. Cū uolūtate, ut eū desiderem⁹ &c. Si autē de istis nō seruis sibi, in uanū recepisti animam tuã. Itē dedit tibi corp⁹, quare? ut uiuas ex eo. Sicut em̄ pater dat patrimonium filio tempore nuptiarum, ut ex eo uiuat. Item de terra corporis debemus facere fructus per penitentiã, de quibus uiuamus, si autem nō facis, in uanum recepisti, uel accepisti, & possumus dicere talibus, Vanum est uobis ante lucem surgere. s. ad opera tēporalia, q non curatis de opib⁹ spūalibus. Surgite. s. aliqua hora ad opus spūale, postquam sederitis, quia mãducatis panem doloris. ps. cxxvj.

cxxvj. Not. q manducatis panē doloris.
Pater q mittit filiū ad cāpū,ut laboret, q
nō curat de labore, ſed comedit, & bi-
bit, & dormit, in ſero qñ uenit ad do-
mum, habet malā cenā,& uerberat &c.
Ita deus pater noſter miſit nos in campo
hui⁹ mūdi ad laborādū in operib⁹ me-
ritorijs. Qui aūt nō curat de labore,ſed
comedit, & bibit,& delectatur,in morte
punief.Nam ī ſero mortis uidebitis quō
manducabitis panē doloris , quando de
mones cruciabunt uos &c. Secundo di-
citur aliquis accepiſſe aīam in uanū effe-
ctuaľr. Vita eñ pñs eſt effectus aīe, & ita
ſumitur.Io.xij.cū dicitur, Qui amat ani-
mā ſuā.i.uitā corporalē, tm̄ q̄ ꝓ xp̄o nō
uult eā exponere in arduis, etiā perdet
eam. Et qui odit aīam ſuā in hoc mūdo,
in uitā eternā cuſtodit eā. Qui ergo ui-
uit ocioſus,ī uanū accepit uitā iſtā. Sicut
ille q uadit ad feriā, ubi ſtat.xv.dieb⁹,&
nihil facit,nec lucratur aliqd,dicif in ua-
nū iuiſſe ad feriā . Ita de nobis, q ueni-
m⁹ in feria hui⁹ mūdi ad lucrādū,ideo ſi
nō habem⁹merita,in uanū accipim⁹ iſtā
uitā.Ideo laborare debem⁹ in bonis ope
rib⁹,ꝓpter hoc dicebat apľs, Hortamur
uos ne in uacuū gratiā dei recipiatis. Ait
eñ, Tēpore accepto.ſ.in hoc mūdo, ex-
audiui te,qa in alio non audit.Et in die
ſalutis audiui te.Ecce nūc tp̄s acceptabi-
le,ecce nūc dies ſalutis.ij.ad Cor.vj.O-
bedientes autem non accipiūt in uanū
aīam ſuā,ſiue uitā ſuā.Iō de quolibet o-
bediente dicitur, Nō accepit in uano a-
nimā ſuā. Hic accipiet &c. Dico quarto
q̄ obtinent benedictionē gr̄e tribulati,
& patiētes, qñ in īfirmitatib⁹,plagis,uul
neribus,doloribus,paupertatibus, & per
ſecutionibus nō murmurāt cōtra deum,
imo patiēter ſuſtinēt, ſperātes q̄ in alio
mūdo erūt ſine infirmitate,plaga,dolo-
re &c.De quolibet tali dicit,Nec iurauit
in dolo proximo ſuo. Proximus iſte eſt
xp̄s per excellentiā , qa licet inqtū deus
ſit creator,tū inqtū hō eſt ꝓxim⁹,ut ipſe
met declarauit Lu.x. Quis tibi uidetur
proximus fuiſſe &c. Huic ꝓximo facim⁹
iuramētū in baptiſmo,qñ dicit a ſacerdo
te? Quid petis,& dicit a patrinis,fidē xp̄i.
Et ſacerdos, Et fides xp̄i quid dabit tibi.
R ñdet,uitā durabilē. Ergo abrenūcia Sa
thane.Dicit abrenūcio,hoc eſt quaſi iura
mētū,& ita dicitur a Dauid dicēte in per
ſona xp̄iani,Iuraui,& ſtatui cuſtodire iu-
dicia iuſtitie tue.p̄s.cxvij.Iudicia iuſticie
dei ſunt,ut in hoc mūdo habeam⁹ labo-
res , miſerias,tribulationes &c. ut p pa-
tiētiā mereamur hr̄e gr̄iā. Iō ad Heb.x.
Patiētia uobis neceſſaria eſt,ut uolūtatē
dei facientes reportetis promiſsionem
&c. Qui nō iurauit in dolo ꝓximo ſuo,
hic accipiet benedictionē a dño &c.

De eadē dñica. Sermo.vj.

OMnes unanimes in ora
tione eſtote. Verbum
iſtud habetur prima cañ.
Petri.c.iij. & recitatiue in
epiſtola currentis dñice.
Pro breui huius ꝟbi declaratione,& ma-
terie introductione, ſciēdū q̄ inter oīa
opera que poſſumus in hoc mūdo face-
re,neceſſaria eſt deuota oratio ad deum.
Ratio,quia certū eſt q̄ omnia bona tam
tēporalia,q̄ corporalia,q̄ etiā ſpiritual.
habeamus a deo.De bonis tēporalib⁹ pa
tet. Vnde eſt q̄ terra dat triticum? ex ſe-
mine. terra autem pōt corrūpere ſemē,
ſed nō pōt ipſum fructificare &c. O dice
ret aliquis, hoc eſt a natura & a cōſtella-
tionib⁹. Verū eſt inſtrumētaliter,ſed eſt
a deo principaliter.Ipſe eñ eſt actor prin
cipalis.Idem de uino in uineis, qa nul.
pōt aquā in uinum conuertere niſi de⁹.
Nam conuerſio aque in uinum fuit de
primis xp̄i miraculis. Ioan.ij.Idem de ra
cunijs,rapis &c. Omnia iſta habemus a
deo.O dices tu,ego habeo in his labora
rare,qa al̄s nihil haberem.Solutio.Verū
eſt, quia inſtrumentum es, ſed deus ha-
bet tibi dare,quia multi laborant qui ni-
hil lucrantur, non credas ex tuis labori-
bus p̄dicta acquirere. Idem de bonis cor-
poralibus dicendum eſt,que etiā de deo
habemus,puta ſanitatem,pulchritudinē,
fortitudinem mēbrorum,rectitudinem
& hmōi.Idem de bonis ſpiritualibus di-
cēdum eſt, q̄ a deo habemus cōtritionē,
ſcilicet

scilicet de peccatis, bonũ ꝓpositũ confi-
teri, & faciendi penitentiam, ne in infer
no dãnemur. Idẽ de remissione iniuria-
rũ, & de restitutione ablatorũ. De⁹ habet
dare cor ista faciendi. Ideo dicit scriptu-
ra, Omne datũ optimũ. s. bonorũ tempo
ralium, & corporaliũ, & omne donũ per
fectum. Glo. bonoꝶ spũalium de sursum
est descendens a patre luminũ. i. angelo-
rũ. Iaco. j. Si ergo uis rigare hortũ tuũ de
alto fonte, oportet ponere canale p qđ
aqua ueniat ad hortũ. Ita etiam si uultis
ꝙ aqua gratiarũ dei ueniat ad uestrum
cãpum, hortũ, uineã, domum, corpus, &
aĩam, de fonte ab alto spũs sapientie uer
bum dei in excelsis. Eccli. j. Ponatis ca-
nale, scilicet orationẽ deuotã, mediante
ista ueniunt ad uos bona tẽporalia, cor-
poralia, & spiritualia. Patet ergo ꝙ inter
alia bona opera, que in hoc mundo pos-
sunt a nobis fieri, est oratio deuota no-
bis necessaria. Autoritas Dauid, Benedi-
ctus deus, qui non amouit orationẽ meã
& misericordiã suam a me. ps. lxv. Glo.
Augu. Nũq̃ ergo a te moueatur orõ tua,
& nũq̃ amouebit a te mĩa diuina. Quia er
go oratio est nobis ita necessaria, dicit
thema, Omnes unanimes in oratione
estote. Amore uestri ego q̃siui quas con
ditiones debet habere oratio, & q̃t sunt,
& inueni ꝙ deuota oratio debet habere
sex conditiones. Oratio debet fieri.

Primo pacifice concordando.
Secundo attente cogitando.
Tertio humiliter supplicando.
Quarto confidenter sperando.
Quinto ordinate petendo.
Sexto perseueranter continuando.

Qui istos sex modos seruabit in oratio-
ne sua, abundabit in omnib⁹ bonis. Dico
primo ꝙ oratio debet fieri pacifice con-
cordando, cum uis orare, respicias si in
corde habes uenenum odij, & male uo-
luntatis, si sic, non audieris. Oportet em̃
concordare cum omnib⁹ pacifice, & tũc
oratio ascendit recte ad deum. Nota hic
de collegijs seu conuentibus diuisis, ꝙ
modicum calorem habent, sed quando
sunt uniti & pacifici, oratio eorum mul-
tum placet deo. Ideo congregamur in
solẽnitatibus uel processionibus, ut ab
inuicem inflãmemur, & oratio ascendat
ad deum. Ideo Dauid, Dirigatur oratio
mea sicut incensum in cõspectu tuo, ele
uatio manuum mearũ sacrificiũ uesperti
nũ. ps. cxl. No. sacrificium uesptinũ. De⁹
pcepit in ueteri lege offerri sibi duo sa-
crificia. s. duos agnos, unum de mane, a-
liũ de sero, sed differenter, quia sacrifici
um de mane associabatur cum multis a-
lijs, sacrificiũ uero de sero sine aliorũ so-
cietate offerebatur. Sacrificium matuti
nũ figurabat sacrificium Iudeorũ, quod
erat diuersarum rerum. Sacrificium autẽ
uespertinũ figurabat Christum, qui solus
fuit sacrificatus in cruce eleuatis mani-
b⁹, parcens omnibus. Iõ dicebat Dauid,
Dirigatur oratio mea ad te. Patet ergo
ꝙ oratio debet fieri pacifice cõcordãdo.
Benedict⁹ q potest dicere cum ueritate,
Nullũ odiũ habeo in corde meo contra
aliquẽ, sed oẽs diligo. Ergo, Oĩs unani
mes estote &c. Dico secũdo ꝙ scđ'a con
ditio est, ꝙ debet fieri attente cogitãdo,
ita ꝙ cor cogitet quod profertur ab o-
re, ne solum os loquatur, dicendo uer-
ba orationis, & cor cogitet de negocijs
tẽporalibus, de coquina, uel lupanari. Si
dicas, ego nõ intelligo Latinũ. Iõ cogite
tis in deũ, uel in petitionẽ quã facitis. Iõ
Augustinus, Psalmis & hymnis cum ora-
tis deũ, hoc uersetur in corde qđ profer
tur in ore. Alias oratio uocalis sine attẽ-
tiõe cogitationis est parui ualoris. Ideo
Iacobus, Tristatur aliquis uestrum, oret
equo animo & psallat. Iacobi. v. Nota eq̃
animo. s. ut cor concordet cum lingua,
& habebit consolationem. Ecce qualiter
orationes sunt medicinalia. Sed quãdo
cor non cogitat ea que dicuntur ore, fit
encenium deo de ouis uacuis, & sanctis.
Ideo deus reputat se delusum, & sancti.
Modicum ualet talis oratio. Ideo apo-
stol⁹, Si orem lĩgua mea, supple tm̃, mẽs
mea sine fructu est. subdit quid ergo? O-
rabo spiritu, orabo & mente. Psallã spũ,
psallam & mente. j. ad Coꝶ. xiiij. Licet
omnes debeant attente cogitare ea que
dicunt

dicũt, maxime tñ religiosi, qui quolibet
die habent persoluere horas canonicas.
Attendant hi ne uane soluant.Iõ debent
cauere ne dicantur in plateis, hortis, &
fenestris.Ideo dicit xp̃s sacerdotibus ue
teris legis, qui soluebant deo uacue. Po
pulus hic labijs me honorat, cor autem
eorũ lõge est a me. Sine causa.i.sine uti
litate, sine fructu meriti colunt me.Mat.
xv. Tertio oratio debet fieri humiliter
supplicãdo. Quia oratio nõ est nisi q̄dã
supplicatio, q p̃ntatur deo. Qñ infirmus
orat, petẽs sanitatẽ, supplicatur deo, pau
per orat petens prouisionẽ.Idẽ quando
tribulatus petit requiem, pc̄tõr pc̄tõꝝ re
missionẽ.Modo nullus est q̄tũcunq; ru-
dis, q qñ p̃ntat pape, uel regi supplicatio
nem, quin humilietur, capite discooper-
to, & genib⁹ flexis sibi p̃ntet, nec opor-
tet ꝙ doceatur hoc facere, qa rõ natura-
lis dictat faciẽdũ, quanto magis ergo pa
pe Iesu, & regi xp̃o humiliter debemus
supplicationẽ p̃ntare.Hec aliq min⁹ de-
cẽter agũt, q qñ induũt se, dicũt orõnes,
cingentes se, & nodos aptãtes, & mulie
res qñ se pingũt. Cogitate ergo qñ ora-
tis cum quo loquamini, qñ dicitis, Pr̃ nr̃,
uel Aue Maria, & humiliate uos, qa q̄to
hũli⁹ orabitis, tãto plus oratio ascẽdet.
Sicut ille qui saltãdo uult ascendere, q̄to
plus se deprimit, tanto plus ascẽdit, & sal
tat.Ita est de oratione. Autoritas. Oratio
humiliantis se nubes penetrabit, & do-
nec appropinquat nõ cõsolabitur, & nõ
discedet donec altissimus aspiciat.Eccl̃i.
xxxv.Humiliũ, & mãsuetorum semp tibi
placuit dep̃catio.Iudith.ix.Iõ Dauid, Re
spexit inq̄t in orationẽ humiliũ, & non
spreuit p̃ces eorũ.ps.cj.qñ autem fit sine
humilitate, de⁹ claudit sibi oculos. Quar
to, si oratio debet esse acceptabilis, debet
fieri cõfidẽter sperãdo.Vult de⁹ ꝙ in oĩ-
bus necessitatib⁹ nr̃is recurram⁹ ad deũ,
& cõfidam⁹ de eo, al̃s indignatur, queãd
modũ indignaretur pater cõtra filios de
eo non confidentes, uel ꝓcurator, uel iu
dex, quando homo non cõfidit de eis.Ita
de deo patre, nostro procuratore, & iudi
ce, qui uult ꝙ confidamus de eo di. Que
cũnq; orãtes petitis, credite, qa accipie-
tis, & euenient uobis. Marci.xj.Nota q̄-
cũq; .s.licita orantes, qa aliter nõ accipie
tis, sicut puer febricitãs si petit uinũ, non
datur sibi, sed prius pater dat sibi melio-
ra.s.zuccarũ rosatũ &c. Et sicut fili⁹ nul
lã sollicitudinẽ habet de aliqua re. Quia
si dicatis uos puero, Quid comedes ho-
die? dicet, nescio, pater me⁹, & mr̃ mea
curãt.Idem de uestibus, sotularib⁹, & ali
js necessatib⁹.Sufficit filio, ꝙ sit humilis
& obediens patri.Ita uult deus de nobis,
ꝙ in omnibus necessitatibus confidam⁹
de eo, & faciam⁹ qđ tenemur facere, qa
non deficiet nobis. Verbi grã.Si dicatur
laboratori, Vos seminastis &c. Habetis
bladũ.Estis certus ꝙ habebitis? Vos debe
tis dicere, Ego feci qđ in me est, de re-
siduis cõfido ĩ deo.Itẽ de uino in uinea,
& de oleo. Nihil solliciti sitis, sed in oĩ
orõne, & obseruatione, cũ gratiarũ actio
ne petitiones ur̃e innotescãt apud deũ.
ad Phil̃.iiij.Nota, Nihil solliciti sitis, non
dicit ꝙ dimittamus labores, sed sollicitu
dines.Oẽm sollicitudinẽ uestram ꝓijci-
entes in eũ, qm̃ ipsi est cura de nobis.j.
Pet.v.Sed nos magis cõfidimus de uno
Iudeo, q̄ de deo. Probatur, quia si Iu..⁹
tenetur uobis ad.l.florenos annuales de
redditibus, de qb⁹ habetis bonũ instrm̃,
uos confiditis &c. Sed non confiditis
deo, qui promisit etiam cum instrumẽto
publico uobis dare necessaria omnia, si
facitis quod debetis facere ut bonus fi-
lius.Notarius fuit beat⁹ Mattheus.No-
te solliciti esse dicentes, quid manduca-
bimus aut quid bibemus, aut quo operie
mur? Hec omnia eñ gẽtes, s.infideles
inquirunt.Scit eñ pater uester ꝙ his oĩ-
bus indigetis.Mat.vj. Quinto, oratio de
bet fieri ordinate petẽdo. In nostris pe-
titionibus debemus seruare tres ordi-
nes.Primo ꝙ petamus primo illa q̄ sunt
nobis magis necessaria, utiliora, & prin-
cipaliora. Ideo primo debemus petere
gloriam. Secundo bonam uitã, q̄ est uia
ad gloriã. Tertio bona tẽporalia.Iõ xp̃s
dicit, Querite primũ regnũ dei, & iusti-
tiã eius, & hec omnia adijcientur uobis.
Mat.vj.

Mat.vj. Scd'o q̃ illa sint de se bona, que non possunt habere malũ exitũ, petam⁹ audacter. Illa autẽ que sunt dubia, & pos sunt habere malũ exitũ aut finẽ, petantur cũ cõditione. Verbi gratia. Humilitas in dubitanter est bonũ. Ideo audacter sup bus potest petere humilitatem, auarus li beralitatem, luxuriosus castitatem, pec cator pctõrũ remissionem &c. Alia sunt dubia, de quibus nescit homo an habe bũt bonũ exitũ uel malũ. Ideo conditio naliter sunt petenda, ut infirmus sanita tẽ q̃ potest esse aĩe, uel bona, uel mala. Idem de diuitijs, officijs, & dignitatibus, & qa mlti petũt sine ordine, & sine cõdi tione, ideo non accipiunt. Petitis, & nõ accipietis, eo q̃ male petatis. Iacob. iiij. Tertio debet esse ordo in persona petẽ te, ut purificet se, quia si quis pmisit da re alteri optimum uinum album, requiri tur q̃ cum uase mundo recipiat, al's non daret. Ideo Esa. j. Lauamini, scilicet p con tritionem, confessionem, & satisfactio nem, mundi estote. Que autẽ a deo sunt, ordinata sunt. ad Ro. xiij. Sexto, orõ de bet fieri pseueranter continuãdo. Multi incipiunt, & qa statim nõ obtinẽt quod petũt, orationẽ dimittũt, nihil ualet. Gre go. Virtus boni operis perseuerãtia est. Patet in naturalibus, qa arbor paulatim augmentatur, nec uidetur eius augmen tũ qñ actu fit, etiã si semp aspiciat. Idẽ in artificialib⁹, qa dom⁹ paulatim fit. Primo ponitur fũdamẽtũ. Deĩde fiunt parietes &c. Idẽ etiã in spiritualibus, paulatim hõ augmentatur coram deo in grã, ṽtutib⁹, & meritis. Iõ necessaria est pseuerantia, q̃ q̃diu uiuimus, est nobis necessaria a qua gratie dei de fõte excelso. Nota hic miraculũ de illo nobili milite Norman no, qui q̃diu fuit in peregrinatione, quo libet die, mane, & sero orauit, q̃usq; ue nit ad castrum suum. In die eñ qua de buit castrum intrare dimisit orationẽ, & illa die castrum suum fuit cõbustũ. Ideo xps: Oportet semp orare, & non defice re. Luc. xviij. Semper. i. in omni die, ma ne, & sero. Ergo sine intermissione ora te, mane, & sero. j. ad Thessal. v.

Dominica. vj. post festum trinitatis. Sermo. j.

Veniẽs offeres mun⁹ tuũ. Mat. v. Sermo erit de scõ euangelio istius dñice, & habebimus multas bonas moralitates &c. Salutetur uirgo Maria. Et resume thema. In sancto euãgelio hodierno, quod totum est doctrina, & uerbum Christi, docet nos tria que debem⁹ habere, ualde necessaria ad nostram saluationem.

Primum est intentio celestialis.

Secundum est dilectio uniuersalis.

Tertium est deuotio spiritualis.

Et nũq̃ sine his trib⁹ potuit aliqs intrare paradisum. Et de tertio, & ultimo lo qui tur thema, Veniẽs. s. ad deũ, offeres mu nus tuum. Dico primo q̃ xp̃s docet nos hr̃e intentionem celestẽ. s. q̃ in omnib⁹ operibus nostris, siue loquẽdo, siue ope rando, intẽtio sit celestis. s. ad deũ, q̃ nõ fiat rõne hypocrisis, uane glorie, seu bo noꝵ tẽporaliũ acqsitionis. Rõ, nã in oĩ bus operib⁹ principalitas stat moral'r in intẽtione agẽtis, tã in bonis operibus q̃ in malis. Intiñ q̃ intẽtio hominis agen tis dat actui spẽm, naturã, & nomẽ. Verbi gratia. In bonis operibus, ut si iudex uo lens facere iustitã in aliq̃ q̃stione, & ppt hoc dat eleemosynã paupi, & notario, & sagioni, ut sint sibi fauorabiles ĩ dicta iusticia faciẽda. Talis actus eleemosyne magis dicendus est actus iustitie, q̃ miẽ. Idẽ de malis operib⁹ seu pctis. Verbi grã, de aliquo q uult cõmittere luxuriã cum aliqua, sed illa non uult cõsentire nisi p pecunijs, rõne cuius ille cõmittit furtũ, ut posit dare mulieri, illud furtũ poti⁹ debet dici luxuria q̃ furtũ. Item p opposi tum, si aliquis peccat cũ aliqua muliere, ut postea in nocte posset eã depdari. Ta lis luxuria dicetur potius furtum, q̃ luxu ria. De hoc uide sctm̃ Tho. in q̃tlibe. iij. ar. xix. Patet regula, q̃ in omnibus operi bus principalitas stat moral'r in intẽtio ne agentis. Hoc sciens Christus, uoluit ordinare nostrã intẽtionẽ. Hoc ostẽdit in prima parte euãgelij, dicẽs, Nisi abũ dauerit

dauerit iustitia uestra plusq̃ scribarum,& Phariseorũ,nõ intrabitis in regnum celorũ.Scribe,& Pharisei omnia opera sua faciunt ut uideãtur ab hominib⁹. Mat.xxiij. Dicatur quid est Phariseus, & scriba. Scriba dicebatur.s.a nótitia scripturarũ. Isti Pharisei, & scribe faciebãt multa bona opera,& magnas eleemosynas, ieiunia,& orationes,sed non habebant intẽtionẽ celestẽ,forma deficiebat eis.Dicaſ quomodo quando uolebant facere eleemosynas, pco cum tuba ibat ante eos dicẽs,Si quis uult eleemosynã, ueniat ad domũ talis &c.& totaliter fundabant se in ista uana gloria. Autoritas. Cum facis eleemosynã noli ãte te tuba canere,orare,sicut hypocrite faciũt ĩ synagogis, & in uicis,ut honorificentur ab hominib⁹. Ecce intentio. Amen dico uobis receperũt mercedẽ suã. Mat.vj. Iõ dicit Christus , Nisi iustitia uestra abundet plus in intentione,ꝙ sit celestis, nõ ĩtrabitis in regnũ celorũ. Si dicatur ab aliquo simplici, quomodo in eleemosyna faciẽda habetur intentio celestis?Rñdeo ꝙ quatuor modis potest haberi .s. cogitando creationẽ,gubernationẽ,redẽptionẽ,& glorificationẽ. Prim⁹ mod⁹ fit qñ uides pauperẽ,cogita ꝙ de⁹ ita bñ creauit illũ sicut te. Illum pauperem, ut per patientiam acquirat paradisum, & te diuitem, ut per misericordiam salueris. Secundo cogitãdo gubernationẽ, quõ de⁹ gubernat totum mũdum,qui est pater oim. Iõ amore tãti patris dabo isti eleemosynã. Tertio cogitãdo redẽptionem, quomodo xp̃s aperuit bursam siue cophinũ sui corporis,dans nobis in eleemosynã totum suum sanguinem , per caput, manus, pedes , & latus &c. Ideo amore sui da eleemosynam . Quarto cogitando glorificationem, quando pauper pulsat ad ianuam tuam petens eleemosynã, tu debes cogitare,sic anima mea ueniet ad portam paradisi pulsans. Mat.xxv. Dñe dñe aperi nobis, & petens eleemosynã, ut tunc deus mihi faciat eleemosynam, nunc faciam eleemosynam huic pauperi. Aliq̃ istorũ modorũ in eleemosynis faciendis intentio debet ad deũ ordinari, & tunc erit celestis. Vñ dicit xp̃s,Nisi abundauerit iustitia &c. Item illi scribe & Pharisei abũdabant in orationib⁹,orãtes cũ magna reuerentia,& genibus flexis. Opus erat bonũ,sed intẽtio erat mala, quia ut uiderentur ab hominib⁹. Dicatur mod⁹, quẽ seruabant in suis orationibus. Ibãt eñ ad loca ubi gentes cõgregabantur, & ibi orabant suspirando, percutiendo pect⁹, ut uiderentur, & dicerent gentes, O q̃ deuoti sunt isti. Autoritas. Cũ oratis, nõ eritis sicut hypocrite, qui amãt in synagogis, & in angulis platearũ stantes, orare ut uideãſ ab hõinib⁹. Amẽ dico uobis, receperunt mercedem suam. Mat.vj. Ideo in nostris orationib⁹ ordinemus intentionẽ ad deum. Si dicatur, quomõ ordinatur. Rñdeo, dãdo modũ clericis, & religiosis, quẽ in septẽ horis canonicis, quas tenenſ dicere, obseruare debent. Alias deus recipiet sibi ipsi in commissum. Nota, debẽt ordinare suã intentionẽ ad deum, cogitando in qualibet hora canonica quare fuit instituta. In matutinis, quia tali hora fuit capt⁹, & sic de alijs horis, sic ordinaſ intentio ad deũ. Secundo in laicis ordinatur intentio isto mõ, anteq̃ orõnẽ suã incipiãt, debẽt se signare. Oñde eis, & post cogitãdo ꝙ uidẽt xp̃m in cathedra, & incipiant Pr̃ nr̃. Idẽ de Aue Maria. Vnde dicit xp̃s, Nisi abundauerit iustitia ur̃a.s. orando, plus q̃ scribarũ & Phariseorũ, non intrabitis in regnũ celorũ. Item scribe, & Pharisei abundabant in ieiunijs, sed non recta intẽtione. Cum ieiunatis, nolite fieri sicut hypocrite tristes, exterminãt enim facies suas, ut appareant hominibus ieiunantes. Amen dico uobis receperũt mercedẽ suam. Si queratur, quomodo in ieiunijs est intentio ordinãda, & alijs abstinentijs. Nam omnis afflictio corporalis includitur ieiunio, qa affligendo te ... ieiunat a delectationibus. Intentio ordinatur sic, cogitando propter pctã ... & magna q̃ fecit cõtra deum, dãdo corpori & carni delectationes, castigando ... nijs, & alijs afflictiõib⁹, & carnẽ meã, ne ...

in-

in inferno castiget,&c. vt possim dicere in die iudicij, Feci iudiciũ & iusticiã, nõ tradas me calũniãtibus me. ps. cxviij. Videt ergo quõ intẽtio celestis. &c. Iõ dicit, Nisi abũdauerit iustitia &c. De hoc dabo uobis similitudinẽ pulchrã natura lẽ. Dicũt naturales phil. ꝙ aqla habet uisũ acutissimũ, & fortẽ, ita ꝙ ĩ meridie sine tedio respicit rotã solis, & masculus zelotip⁹ de femella, uolẽs ꝓbare pullos an sit filij sui, extrahit pullos đ nido, & si nõ respiciũt solẽ, ĩterficit eos, & ꝓijcit. Si autẽ respiciũt solẽ, reponit ipos ĩtra nidũ, & pascit tãq̃ ꝓprios filios. Istã cõditionẽ habet xp̃s. Ipse eñ ĩ oĩb⁹ opib⁹ q̃ fecit ĩ hoc mũdo, respexit solẽ. s. oĩa faciẽs ad gl̃iã pr̃is. Ego gl̃iã meã nõ quero, sed glorifico patrẽ meũ, q ĩ celis est. Ioã. viij. In hoc cognoscit pullos suos. s. xp̃ianos, quãdo exeũt de nido hui⁹ mũdi. s. p mortẽ, qb⁹ dicit xp̃s, Videam⁹ qd fecisti ut debeas habere paradisũ. qd r̃ndet? Dedi elemosynas, oraui, ieiunaui, & sic đ alijs. Ad quẽ xp̃s, Modo uideam⁹ si respexisti retro. s. illa faciẽs aliq̃ sinistra, aut mundana ĩtẽtione, & si ita est, ꝓijcit eũ ĩ inferno. Si ṽo respicit recte. s. ꝙ oĩa fecit bona, & sancta intẽtione, reponit ipsum in nido padisi. Iõ dicit xp̃s ipe quasi tangendo ꝙ est p̃dictũ. Si oculus tu⁹ fuerit simplex, totũ corp⁹ tuũ lucidũ erit. Si autem ocul⁹ tu⁹ fuerit neq̃, totũ corp⁹ tuũ tenebrosũ erit. Si ergo lumẽ qd' ĩ te est tenebre sunt, ipe tenebre q̃te erunt? Saluator nr̃ Iesus xp̃s dicit notãter simplex, & nõ triplex. Nota ocl's. dicit gl. i. ĩtẽtio, totũ corp⁹ tuũ lucidũ erit. glo. i. tota cõgeries operũ tuorũ lucida erit. Mat. vj. Dico scd'o ꝙ oñdit nobis dilectionẽ uniṽsalẽ. i. ꝙ hõ amet deũ sup oĩa, & ꝓximũ ꝙ nõ solũ ore, sed corde, & ope. Hoc oñdit cũ dicit, Audistis, qa dictũ est ãtiqs, nõ occides. Qui autẽ occiderit, re⁹ erit iudicio. Ego aũt dico uobis, qa oĩs q irascitur fratri suo reus erit iudicio. Qui autem dixerit fratri suo racha, reus erit consilio. Qui aũt dixerit, fatue, re⁹ erit gehẽna ignis. Nota racha nihil significat, sed est ĩteriectio Hebraica, & sonat derisionem, sicut nos dicimus deridẽdo aliquẽ, uah. In isto textu Christus ostẽdit nobis dilectionem uniuersalem in opere, non damnificando proximũ in persona nec in bonis. De hoc dicit scriptura. Filioli mei non diligamus uerbo, neq; lingua, supp. tantum, sed opere, & ueritate. j. Ioan. iij. Secundo debemus eum diligere in corde. Ideo dicit, ne irascamur cum proximo, quia quandiu homo portat iram, odium, & rancorem in corde contra proximum, est in peccato. Autoritas. Omnis qui odit fratrẽ suum, est homicida. s. sui ipsius. j. Ioan. iij. & nisi remittat de corde, damnabitur. Autoritas. Pater meus celestis tradet uos tortoribus, nisi remiseritis unusquisq; fratri suo de cordibus ur̃is. Mat. xviij. Tertio est etiam diligẽdus ore, non iudicando, nec diffamando proximum, nec ipsum uituperando, dicẽdo, stulte, uel despiciendo dicendo, racha. Dicatur cõtra illos q ĩ cõsilijs despiciũt uoces aliorũ, dicendo, uah, &c. Item dicat cõtra mulieres, dicentes confessori, parcã, sed nõ loquar cũ ea. Nã dixit mihi ꝙ essem rixosa mulier, oportet loq & remittere. Exẽplũ habem⁹ ĩ ṽgine Maria, q̃ maximã ĩiustitiã recepit ab inimicis xp̃i de morte filij sui, tñ loq̃bãt eis dicẽdo, amici. Quare ergo uos nõ remittitis? uidetur ꝙ nisi remiseritis, ꝙ nõ uultis lucrari coronã padisi, & q̃to ĩiuria est maior q̃ remittitur, tãto meritum est maius. Ideo remittatis. Virtus arboris, est in fundamẽto. s. radicibus. Et si arbor sit uiua in frondibus, apparet & in fructibus. Sic uos si habetis fundamẽtum, seu radicem dilectionis, ostendite in frondibus, id est bonis loquutionibus, & in fructib⁹, id est operibus utilibus. Dico tertio quod ostendit nobis deuotionem spiritualem, scilicet ut in nostro spiritu simus deuoti erga deum. Hoc ostenditur cum dicitur, Si offers munus tuum ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliqd aduersũ te, relinq̃ ibi mun⁹ añ altare, & uade prius reconciliari fratri tuo, & tunc ueniens offeres mun⁹ tuum. Est hic questio, cur in predictis uerbis dixit xp̃s

xit Christus clare, ꝙ si aliquis offendit
deũ & proximũ, ꝙ prius recõcilietur pro
ximo q̃ deo. Hoc est ualde mirabile. Nã
si aliquis offendit regem & rusticum, &
a sapiẽte quereret, cui prius deberet re
cõciliari, diceretur sibi ꝙ regi. Christus
dicit oppositũ, Vade prius recõciliari fra
tri tuo. Respõdeo ad questionem, ꝙ hoc
est rationabile. Nã in qualibet materia
dispositio precedit formã principalẽ, ut
patet in ligno cõburẽdo oportet ꝙ pri⁹
siccetur & calefiat anteq̃ ignis introdu-
cat formã. Idem de anima que est forma
substãtialis hoĩs, si habet informare cor-
pus uel debeat, oportet ꝙ primo mẽbra
uniãtur, nõ propter maiorẽ dignitatem
mẽbrorum corporis, sed propter neces-
sitatẽ dispositionis preuie. Ita in anima
forma principalis ipsi⁹ est deuotio spũa
lis, dispositio precedẽs istã formã est re
cõciliatio seu cõcordia mẽbrorũ. i. pro-
ximorũ. Ideo oportet si forma deuotio-
nis debeat anima introduci ꝙ precedat
dispositio recõciliationis. Hoc sciẽs xp̃s
dixit, Vade prius &c. Nõ prius hoc fit, ut
deus uelit dare maiorẽ honorẽ homini
quã sibi. Sed denotãdo ꝙ nemo põt pa
cificari seu cũ deo recõciliari, nisi prius
fuerit reconciliatus proximo. Et si opor
tunitatẽ nõ habet, ꝙ sit intẽtio bona, &
propositum firmũ faciẽdi cũ opportuni
tas fuerit, alias nõ poteris intrare paradi
sum donec remiseris. Dicatur exẽplum
de illo fratre Valeñ. q mortu⁹ habuit re
dire. Hic redijt petẽs ueniã & recõciliã-
do se cũ uiuo, ut posset intrare paradi-
sum. Patet ergo quare dicit, Vade prius
&c. Et concordat autoritas xp̃i dicentis,
Reddite q̃ sunt Cesaris Cesari, & q̃ sunt
dei deo. Mat. xxij. ubi primo ponit Cesa
rem quã deũ, non ex maiori dignitate,
sed quia proximo prius fiẽda est recõci-
liatio. Sicut dico hoc de una persona, ita
dico de una uilla seu cõitate, & prius de
bet disponi per bonã ordinationem cõ-
tra peccata notoria. Dicantur illa q̃ cur-
runt, & postea deus inhabitabit per gra-
tiam.

De eadẽ dominica sexta. Sermo. ij.

FRater tu⁹ habet aliquid
aduersum te. Habetur
uerbum istud textualiter
Mat. v. & recitatiue in euã
gelio currẽtis dominice.
In presenti sermone cogitaui uobis da-
re cognitionẽ de aliquibus magnis pec
catis, que fiũt cõtra deũ, ut corrigantur.
Sed primo salutetur uirgo Maria. Pro
breui declaratione huius uerbi, & intro
ductione materie sciẽdum ꝙ dominus
Iesus Christus saluator & redẽptor no-
ster secundũ multas & diuersas excellen
tias quas habet diuersis noĩbus nomina-
tur in sacra scriptura. Si enim uolumus
ipsum considerare secundum suã eternã
diuinitatem, in qua cum patre & spiritu
sancto omnes creaturas creauit ex nihi-
lo, sic dicitur de⁹ creator, & ita nomina
tur a populo Christiano. Creator omni
rerum de⁹, q me de limo terre formasti.
Si autẽ consideretur secundũ suam infi
nitam maiestatẽ & dominationem, cui
omnes creature mundi subijciũtur, quia
sicut omnes de regno subiiciuntur regi,
ita omnes creature mundi subijciuntur
Christo, & secundũ hoc nominatur rex
& imperator. Domine rex omnipotẽs in
ditione tua cuncta sunt posita, & non est
qui possit resistere uolũtati tue. Hester.
xiij. Si uero secundum suã prouidentiã,
qua prouidet bestijs terre, piscibus ma-
ris, auibus celi, & angelis, sic nominatur
pater, quia sicut paterfamilias prouidet
&c. ita xp̃s, & sic nominatur ab Esaia. Tu
enim pater noster, & Abraam nesciuit
nos, & Israel ignorauit nos. Esa. lxiij. Si
autem cõsideretur secũdum aliã excellẽ
tiam & proprietatem. s. suã infinitã cha-
ritatem & amorem, quia uoluit suspendi
in cruce, ne sibi credentes & obedientes
suspenderentur in furca inferni, secun-
dum hoc dicitur redemptor. Tu domi-
ne pater noster, & redemptor noster, a
seculo nomen tuum. Esa. lxiij. Si aũt cõsi
deretur secũdũ suã copiosam largitatẽ,
quia nõ solum sibi credẽtes & obedien
tes iustificat, eis peccata remittẽdo, imo
etiam & sanctificat hic p gratiã, & in fu-
turo

...o gloriam largiēdo secūdū hoc dicit Esaias saluator. Vere tu es deus absconditus, deus Israel saluator. Esa. xlv. Nota absconditus, quia ut anima in corpore abscōdit, ita deitas in humanitate Christi erat abscondita. Si uero secundū suā profūditissimā humilitatem cōsideretur, quia uoluit induere saccū nostre carnis ad adiuuādum nos, & seruiēdū nobis, secundū hoc nominatur frater noster. Frater enim & caro nostra est. Gen. xxxvij. Et sic uocatur in themate a beato Mattheo, dirigēs uerbū populo Christiano, & cōmuni, uel alicui persone in particulari dicente, Frater tuꝰ. s. Iesus xp̄s habet aliquid aduersum te. s. indignationē ex peccatis q̄ contra eū fecisti. Patet thema iuxta intellectū quē uolo ꝑtractare modo, licet multa & grauia sint peccata in populo Christiano, ex quibus xp̄s frater noster indignatur, tamē in presenti solū loquar de tribus peccatis, scilicet

Primum est spiritualis indeuotio.
Secūdum intellectualis presumptio.
Tertium uniuersalis corruptio.

Ecce tria peccata, propter que dicit thema, Frater tuus habet aliquid aduersum te. Dico primo ꝙ primū peccatū de quo nunc intendo loqui, est spiritualis indeuotio. Antiquitus aūt populus Christianus habebat magnā deuotionē ad deū. Secundo ad ecclesiam. Tertio ad proximū ex feruore charitatis. Antiquitus eīm erant ita deuoti erga deū, ꝙ q̄n surgebāt de mane postq̄ erāt induti, anteq̄ ponerent se in negociis, orabāt cū magna deuotione & reuerentia. Vir in uno angulo, & uxor in alio, & filij in alijs. Idē in sero. Et mō qualiter orāt uestiēdo se, cingēdo, & enodādo, nesciūt enim flectere genua, sed si habēt loqui regi uel prelato, cum magna reuerentia loquuntur, & tamē deo nihil reuerentie impēdūt. Itē quolibet die in aurora audiebant unā missam deuote, & cum silentio, & deus erat cū eis in omnibus negotijs. Modo nec in dominica uolunt audire missam, nec timēt precepta penalia ecclesie, uel ueniūt tarde, nō ieiuni, & quādo sūnt in missa, non faciūt nisi loqui de rebus inutilibus &c. uel respiciūt mulieres. Itē cōfitebātur & cōicabāt oī die dominica, bini & bini processionaliter ueniebāt ad cōicādum, & postea dabāt sibi pacē. Mō autē nec semel in anno. Non cōfitentur in quadragesima nonnulli, nec cōicant in paschate cū tamē sint precepta penalia. Iam uerum est illud Dauid, Omnem escā abominata est anima eorum, & appropinquauerūt usq; ad portas mortis. ps. cvj. Antiquitus Christiani erāt deuoti, non solum ad regē Christū, sed ad reginā ecclesiā, de qua Christꝰ gn̄at filios, quia si aliquid esset necessariū ecclesie, erat pia cōtētio inter clericos & laicos, quia quilibet uolebat illud facere. Mō aūt totū oppositū est. Iā non est deuotio in mūdo. Antiquitus si ecclesia precepit aliquid ore prelatorū, quo ipsa loquitur excōicādo omnes timebāt &c. mō autē tātum nō timēt sentētias excōicationis, imo dicūt, ego non comedo minus, uel, ita bene sapit mihi prādiū quādo sum excōicatus sicut ante. Itē antiquitus q̄n intrabāt ecclesiā cū timore intrabant, mō aūt tripudiāt in ecclesia, & ibi tractantur matrimonia & alia negocia. Dicebat Dauid, quādo intrabat domū dei, Ego autē in multitudine mīe tue introibo in domū tuā, adorabo ad tēplū sc̄m tuū in timore tuo. ps. v. Tertio erga ꝓximū. Antiquitus si in aliqua uilla uel ciuitate aliqua actione sinistra miles, ciuis, uel mercator dānificabatur, amici oēs de illo statu subueniebant ei, & subleuabāt eū, qlibet dabat tantum uel tantū. Ecce deuotio. Modo aūt si unꝰ alteri posset eruere oclm, faceret, nō est deuotio. Itē si aliqs hō erat captus uel captiuus, dicebat aliquis uxori, Vbi est uir uester? diu est ꝙ nō uidi eum. Et uxor, Dn̄e captus est, uel captiuus ex debitis, liberabat eū soluens pro eo secrete. Modo Christiani renegāt nomen dei in Barbaria &c. Item quādo uidebant aliquam iuuenem uel puellam pauperculam, statim uocabant parētes dicentes, quare nō datis sibi uirum? Respondebāt, Domine multi uellēt eā,

q̃a bona iuuenis est, sed nõ habet dotẽ. Secrete dabãt sibi &c. Modo aũt si diues uidet uiduã uel puellã paupẽ, statĩ nitit eã seducere cum una mala ruffiana &c. Idẽ de mercatorib⁹ emẽdo & uẽdẽdo, cauebãt a mẽdacijs, & deceptionib⁹, mõ si illud qd' ualet tres florenos pñt habere ꝓ.xij. denarijs, nullã sibi formãt conscietiã. Itẽ uicinus remittebat emptorẽ uicino dicẽs, Ego rẽ illã uẽdidi hodie, & ille habet ita bonas res ut ego, ad illũ accede. Sed mõ nõ est nisi ĩuidia & malicia ĩter eos de eodẽ officio. Itẽ ãtiq̃t⁹ nõ tenebat curia iudicialis nisi semel in mẽse, & porte curie erãt plene telis aranearũ. Sed mõ est tanta malicia ꝙ non sufficiunt curie, nec audientia regis, nec aduocati, nec ꝓcuratores &c. Animalia bruta sciunt uiuere in nemoribus in pace sine contradictionibus, et hoĩes non. Finaliter iam completum est uerbum xp̃i dicentis, Qm̃ abundabit iniquitas, refrigescet charitas multorum, tũc ueniet cõsummatio, Mat. xxiiij. Ecce primũ peccatum, de quo frater noster Christus indignatur & conqueritur dicens, Habeo aduersum te pauca, scilicet numero, sed magna sunt grauitate, quia charitatem tuam primam .i. antiquam, scilicet feruorem, & deuotionẽ spiritus, quas habebas in principio Christianitatis reliquisti. Quid ergo sit faciẽdum? Memor esto unde excideris .s. de quo gradu deuotionis, & age pñiam, & prima opa fac. Apo. ij. Nota prima opa fac .s. erga deũ, eccel̃iam, & proximũ, alias minatur de⁹ dicẽs, Sin autẽ uenio tibi, & mouebo cãdelabrum tuũ .i. statũ, in quo stas de loco suo nisi pñiã egeris. Ibidẽ scd'ũ pctm̃ qd' est in mũdo, cõtra qd' xp̃s frater nr̃ ĩdignatur, est intellectualis p̃sumptio. Homines sunt presumẽtes de ꝓprio intellectu circa fidẽ, dicẽdo quõ un⁹ de⁹ est, tres persone, de incarnatione ṽbi, de sacramẽto altaris. Itẽ contra diuinas ordinationes. Deus em̃ ordinauit ꝙ spũaliter spũalia tractẽt dicẽs, Gratis accepistis gratis date. Mat. x. Sed p̃sumptio intellectus totum corrumpit, quia iã sacramẽta uenduntur, totum reducit ad symoniã. Si uultis cõmunicare dicit, tm̃ debetis offerre, nõ dicit, tm̃ dabitis, quia nimis esset discooptũ. Itẽ si uultis cõfiteri. Nota hic de illo paupere hoĩe, q non inuenit cõfessorem quousque portauit florenum in manu. Item si dant extremam unctionẽ, petunt linteamina, & unde hoc? Idem de sepulturis dicitur, quam crucẽ uultis, maiorẽ? tantum debetis dare &c. Ecce p̃sumptio intellect⁹, quõ corrũpit illa q̃ de⁹ gratis p̃cepit dare &c. Idẽ de missis sancti Amatoris, q̃ d' se sũt bõe, q̃a non sunt alie misse nisi que ꝑ ecclesiam sunt ordinate, tñ presumptio intellectus destruit & corrũpit totũ, & dãnat sacerdotẽ, & eum q eas facit celebrare, ꝓpter sex defectus & errores q̃ fiunt ibi ex p̃sumptione intellectus. Primo quia dicũt ꝙ ille misse debent celebrari sine interuallo in illis .xxx. diebus, ex quo sequitur ꝙ sacerdos etiam male paratus celebrat. Vbi inuenies tu sacerdotẽ semp paratũ &c. & sic sibi occasionẽ p̃stare uidetur, ut indispositus existens celebret. Secũd⁹ defect⁹ ẽ, ꝙ oportet dimittere missam ꝑ eccl̃iam iam ordinatam quolibet die. Ita poterit euenire ꝙ in die natiuitatis uel resurrectionis sacerdos habebit celebrare requiẽ. Terti⁹, quia sacerdos eo ꝙ .xxx. diebus continuis habet celebrare, petit plus &c. Quart⁹ error siue defect⁹, quia dicũt ꝙ sacerdos in illis .xxx. dieb⁹ nõ debet exire eccl̃iã, ex q̊ sequitur mlt̃a mala, & quia nõ est spũalis, tenebit ibi ludũ &c. Quintus, quia cũ dicit missa de trinitate, dicit sacerdos, faciatis ꝙ sicut ego dico ore, uos representetis in facto, & offeratis tres candelas cum tribus denarijs ĩ qualibet. Idem de septẽ gaudijs uirginis Marie. Idẽ de septem donis spiritussancti. Idẽ de .xij. apostolis. Sextus error siue defectus est, quia dicũt quod ille misse extrahũt unã animam de purgatorio .s. illã q̃ hõ uult. hoc est falsũ, licet em̃ .xxx. misse sc̃ti Amatoris extraxerĩt aĩam matris sc̃ti Amatoris de purgatorio, nõ sequit ꝓpter hoc ꝙ extrahẽt aĩam matris tue, uel p̃ris tui qui sunt

si forte fuit usurariꝰ uel homicida, qa sacerdos non est ita sanctus sicut sanctus Amator, nec qlitas peccati est eadē cū pctis matris scti Amatoris. Nota hic de illo rustico, q credens quod medicina que curauit eum de malo tibie, curaret etiam de omnibus malis, & fecit se medicum &c. Medicina sua erat cepa rubea &c. Nō debet fieri pactū ī missis, sed eligatis unum bonum sacerdotē, cui si parum datis, non debet dicere, parū datis mihi, si multum, non debet dicere, nimis datis, quia ualet plus. Sed si parum datis, parum habebitis, si multū, plus. Si queratis a me de bona rōne, quātum debetis dare sacerdoti. Dico q ex quo sacerdos dat uobis totum officium unius diei, q detis sibi prouisionem diei cōpetentē. Ista est mala p̄sumptio intellectꝰ, uadit & cessabit, ne dicat cū Iuda, Quid uultis mihi dare, & ego uobis eum tradam? Secunda p̄sumptio intellectus est circa iudicium hoīm, quando p propriū intellectum iudicāt illud qđ nesciūt, uel id quod pōt in bonū interpretari, & ipsi interpretantur in malū. De quo multū idignatur xp̄s frater noster. Nota de illo scō heremita, qui iudicauit comedentē de mane in die ieiunij, quē angelus uoluit percutere cū ense. Itē de illo sancto homine, qui iudicauit alium sanctum hominē, qui intrauit lupanar &c. Ideo auisetis uos, ne iudicetis facta uel dicta aliorum, q possunt bono animo fieri. Ideo apostolꝰ, Nolite ante tempus iudicare, quoadusque ueniat dominus qui & illuminabit abscondita tenebrarum, & manifestabit consilia cordium. j. Cor. iiij. Tertia p̄sumptio intellectꝰ est mulierū. Nunquid esset magna presumptio mea, si ego qui nescio depingere, uellem corrigere & emendare imaginem ab optimo pictore depictam? Talis est presumptio illarum mulierum, que depingunt se. Deꝰ optimꝰ magister & pictor depinxit eas ad imaginē & ad siltudinē suā, & ipse dicunt, Istud unguētū ualet ad supcilia cōponēda. Dicit alia, Ego sū pallida, ego faciā me rubeā. Idē de capillis, de manicis, de caudis, retro aūt īcedūt sicut uulpes. Iō Apo. xviij. Ve ue ciuitas illa magna Babylon, ciuitas illa fortis, qm̄ una hora ueniet iudiciū eius, inquit Ioānes. Ecce quare dicit thema, Frater tuus habet aliqd aduersum te. Habeo aduersꝰ te pauca, qa habes illic tenētes doctrinā Balaā, qa docuit Balach mittere scandalū corā filijs Israel. Pnīā age, si q̄minus, ueniā tibi cito, & pugnabo cū illis ī gladio oris mei. Apoc. ij. Mittit scādalū uēdēdo sacra, missas sancti Amatoris, & faciēdo iudicia temeraria, gladiꝰ oris dei erit snīa iudicialis, Discedite a me maledicti &c. Matt. xxv. Tertiū pctm̄ est uřis corruptio. Nota tres corruptiones, q corrūpūt totū mūdū. Prima em̄ est blasphemiarum cōtra deum. Blasphemia est magnū pctm̄. No. historiā iiij Reg. xix. đ Sēnacherib rege, q uenit contra Hierusalē, de isto peccato conquerit deus dicens, Dominatores populi mei &c. Esa. lij. Secūda corruptio est de lusoribꝰ taxillorum, qa ultra blasphemiā que ibi fit, est ibi rapina, qa nihil potest ibi lucrari, corrumpitur ille qui incipit primo. Secundo illi qui consentiunt. Tertio illi qui respiciūt. Quarto qui ponunt taxillos. Quinto qui concedunt pecunias. Sexto qui concedunt domum. Septimo domini & rectores hoc sustinentes. Tertia corruptio est de luxuria, que intantum inualuit, quod planctus Dauid impletur, Corrupti sunt, & abominabiles facti sunt ī iniquitatibꝰ suis, nō est qui faciat bonum, non est usque ad unum, scilicet de adultis. psalmo. lij. Dicatur contra meretrices de hospitijs, & de secretis, que sunt in laqueum & non in remediū. De isto peccato cōqueritur deus dicēs, Habeo aduersum te &c. Nota cum dicitur, pauca, cū tot sint corruptiones, quia permittis mulierem Iesabel, que se dicit prophetam docere, & seducere seruos meos fornicari, ut habetur Apoc. ij. Nota Iesabel, id ēst fimꝰ. Ecce fetorē de luxuria. Deo gratias.

¶De eadem dominica. vj. Sermo tertius de epistola.

VLtra nõ seruiamus peccato. ad Rö. vj. Materia nostri sermonis erit quõ poterimus exire seruitutẽ peccati. Sed primo salutetur uirgo Maria, & resumat thema. De ista materia pro nũc uolo declarare uobis tres conclusiones.

Prima cõcl'o est ista, ꝙ status pc̄ti mortalis est captiuitas & seruitus ueraciter.

Secũda conclusio est ꝙ ista captiuitas seu seruitus est multũ periculosa generaliter.

Tertia cõclusio est ꝙ de ista captiuitate seu seruitute debemus nos redimere celeriter.

Ideo dicit thema, Vltra non seruiamus pc̄tõ. Dico primo ꝙ stat⁹ &c. ita ꝙ q̃diu homo stat in peccato mortali nõ credatis ꝙ sit liber, sed captiuus & seruus ueraciter. Ante pc̄tm̃ est liber, quia nec per oẽs demones inferni posset cogi ad peccãdũ, sed postq̃ cecidit in pc̄tm̃ mortale factus est captiuus & ligatus, iam non habet pristinã libertatẽ. Ideo ap̃ls talibus captiuis dicit, Resipiscãt.i. se soluãt, ut liberẽtur a diaboli laqueis, a quo captiui tenentur ad ipsius uoluntatẽ. ij. ad Tim̃. ij. Patet ergo ꝙ stat⁹ pc̄ti mortalis est captiuitas ꝟaciter. Sed est hic argumentũ in oppositum. Diceret aliquis, Nunquid hõ existẽs in pc̄tõ mortali habet liberũ arbitriũ? certũ est ꝙ sic, q̃a essentiale est anime, ergo quõ est captiuus? Respõsio est ista, & est sancti Thom. qui dicit, ꝙ si uolumus loqui de libero arbitrio quãtũ ad electionẽ uolũtatis, uel clarius q̃tũ ad desideria uolũtatis, pc̄tõr habet liberũ arbitriũ, sed si uolumus loqui quãtũ ad executiones, ligatus est & captiu⁹. Verbi gratia. Peccator põt ex libero arbitrio eligere siue desiderare ꝙ sit ita deuotus ut talis, uel ꝙ oret, uel ꝙ cõfiteatur, & sic de alijs. Sed quãtũ ad executionẽ predictorũ ligatus est & infirm⁹. Nec posset talia delectabiliter exercere. De omnibus istis autoritas. Cor hominis disponit uiã suam. Ecce desideria bona, sed domini est dirigere gressus eius q̃tum ad executionem. Prouer. xvj. Item alia autoritas Hiere. x. Scio dñe, quia nõ est hoĩs uia eius.i. executio, nec uiri est ut ambulet & dirigat gressus suos. Sed sicut hõ captus in carcere & ligatus põt desiderare dicẽs, O si essem liber, audirẽ missam, sermones, orationes &c. Desiderare põt, cathene ipm̃ retinẽt ne talia desideria ueniant ad executionẽ. Ita est de illis qui sunt in peccato mortali, desiderãt, sed exequi nõ pñt &c. Si querat quõ hõ cadit in istam seruitutẽ seu captiuitatẽ. Solutio. hoc ostẽdit btũs Petr⁹ dicẽs, A quo enĩ quis superat⁹ est, huius & seruus est. ij. Pet. ij. Sicut qñ duo milites in campo clauso intrãt duellũ, oportet ꝙ aliquis princeps uel dñs teneat cãpũ securũ, ne ab aliqua parte fiat uiolentia, & amici duellantiũ expectãt, & qñ unus est uictus dicens, Ego me reddo, amici illi⁹ tristes fugiũt, & amici uictoris letant in canticis & tubis, & uictus efficitur captiuus uictoris. Ideo dicit apostolus, A quo enim quis superatus est &c.i. in duello, huius & seruus est. Idẽ de nobis debetis cogitare, ꝙ iste mũdus sit unus cãpus paratus ad duellandũ, de quo nõ possum⁹ nisi per mortẽ exire. Ideo Iob. vij. Militia est uita hominis super terrã. & sicut dies mercenarij dies eius. Mercenarius si bene operatur meretur mercedem, alias non. Idem de nobis, si bene & ardenter militamus meremur coronã. Nõ enĩ coronabitur nisi qui legitime certauerit. ij. ad Tim̃. ij. Aliter puniemur in inferno. Rex qui tenet cãpũ securũ est deus habitans in curia eternitatis. Nullus diabol⁹ põt facere uim cuicũq; nostrũ. Dũ fit istud duellũ parentes nostri.s. patriarche, prophete, ap̃li, martyres &c. & amici nr̃i.s. angeli & archãgeli stãt aspicientes, qlibet eorũ respicit per suã fenestrã.i. sciam. Tres persone diuine, q per eandẽ fenestrã.i. unã sciam uidẽt. Ex alia parte stãt demones expectãtes duellũ, & diabol⁹ debellando primo percutit gladio qñ tẽtat de auaritia dicẽs, si faceres hoc &c. posses lucrari tm̃ &c. sed homo resistit sibi dicẽdo, Modicũ lucratur q per-

animā &c. Secundo percutit cū ense
uitatis dicēs, Nūquid portasti tu tan-
ā uiro tuo dotis, sicut illa illi, & illa fuit
am bis induta a uiro suo &c. resistit di-
cendo, Ego sum bene induta, ego nolo
esse nec debeo esse uana & curiosa. Nā
beatissima uirgo Maria simpliciter ibat
induta &c. Itē qñ tentat de uexillis, corti
nis, & scutiferis &c. resistitur dicēdo, To
tū hoc est uanitas. Itē percutit diga subi-
to. s. qñ tentat de luxuria, dicēdo, si pos-
ses loqui cū tali muliere &c. resistitur, di
cendo, O miser pro tā breui solatio tātā
penā oporteret me semper pati ī īferno
&c. Isto mō resistitur diabolo, per humi
litatem contra superbiam, per liberalita
tem contra auaritiam, per castitatem cō
tra luxuriam. Tunc diabolus est uictus.
Et per parentes & amicos nostros fit ma
gna letitia in celo. Auto. Gaudiū est an-
gelis dei super uno pctōre pn̄iam agēte.
Luc. xv. Tunc demones uicti tristes rece
dūt. Hoc petebat Dauid dicēs, Fac mecū
signum, scilicet uictorie, in bonū, ut ui
deant qui me oderunt & confundant,
quoniam tu adiuuisti me, & consolatus
es me. Tunc diabolus uictus est captiu9
illi9, qui tantum timet eum q decetero
non uenit ad eum tentando. Sed si hō
forte uincitur a diabolo, quando tentat
sibi consentiēdo, homo est uictus, & sta
tim parentes & amici nostri faciunt ma-
gnum planctum tristitie. Autoritas. Ecce
uidentes clamabunt foris. Angeli pacis
amare flebūt. Esa. xxxiij. Angeli pacis, nō
loquitur de malis angelis, quia illi dicū
tur angeli guerre. Nota amare flebunt.
Et nunquid in paradiso pōt esse fletus
uel tristitia? Dicūt hic glose & doctores,
q in celo nō est tristitia, dolor, uel flet9,
sed quod illa detestatio dicitur flet9. O
si a nobis posset uideri quando anima ui
cti tenetur ligata a demonibus, sed caro
impedit ne hoc uideatur, tunc demones
faciunt magnum festum. Autoritas. Si
pstas anime tue cōcupiscētias eius faci
ette in gaudiū inimicis tuis. Eccli. xviij.
Patet prima cōclusio, q stat9 peccati est
captiuitas, seu seruit9 ueracit. Autoritas,

Peccauim9 in conspectu tuo, & idcirco
tradidisti nos in manū inimicorū nostro
rū. Iustus es domine, & nūc nō ei sufficit
quod durissima nos opprimunt seruitu
te. Hester. xiiij. Ecce hic conclusio for-
maliter in ista autoritate. Dico secundo
qd ista captiuitas est multū piculosa ge
neraliter tā diuitib9 q̄ pauperib9, tā hoī
b9 q̄ mulierib9, iuuēib9 & senib9, clericis
& religiosis. Hoc potest declarari p quā
dam similitudinem datam a scō Barlaā di-
cente, q erat quidam hō ambulans p al-
tissimā montaneam, p uiam strictissimā,
& impegit & cecidit, & tn̄ deus fecit sibi
grām q arripuit unum ramum, & ibi te
nuit se. Et respiciēs in altū nō poterat a
scēdere p se sine adiutorio. Respiciens
deorsum erat profūditas usque ad abys-
sum. Dū sic staret, uenit una ratta alba ro
dens arborem siue radicē rami, nec po-
terat illā repellere, deinde post illā uenit
alia ratta nigra. Iō dicebat, O miser &c.
Cogitate in quanta miseria & periculo
erat ille paup hō. In tali periculo est qui
libet existēs ī pctō mortali, persona eīn
existens in gratia dei ambulat per mōta-
neā altissimā, & per uiā strictā pn̄ie, q a
arcta est uia q ducit ad uitā. Mat. vij. Qui
tenet bonā uitā restrīgit se a nimio ci-
bo, potu &c. uñ scribit, Delectaberis sup
dño, & sustollā te sup altitudines terre.
Esa. viij. Et talis delectatio signum est
quod est in gratia dei, quando delectabi
liter facit opera dei seu opera penitētia
lia, orationes & contēplationes. Et pñt
dicere tales cū aplo, nostra cōuersatio ī
celis est. ad Philip. iij. Si dicatur, qūo pōt
fieri. Cantat eccl̄ia, Qm̄ in hac peregrina
tione solo corpore constitut9, cogitatio
ne & auiditate ī illa eterna patria cōuer
sat9 est. Ecce qūo ambulat alte & p stri-
ctā uiā. s. pn̄ie. Sed impingit homo ali-
quotiēs, qñ. s. psona deuota recreari uult
cū aliq̄ creatura, ī q pōit suū amorē quē
ad deū debet hr̄e. Quod deuoti, religio
si, & clerici, & heremite ambulāt in altū
&c. sed īpingūt ī aliq̄ familiaritate. Inci
piūt a Credo ī deū, & post modicū ueni-
ūt ad carnis tētationē &c. Itē dicat de m

tis mulierib⁹, monialib⁹, uiduis, & maritatis, q̄ bona intentiōe, & sc̄tā, recipiūt aliquā bonā familiaritatē alicui⁹ deuoti, religiosi, seu clerici, q aliq̄ties malo fine terminaſ. Iō cū nulla creatura recipe debetis nimiā familiaritatē, nec loq ī cōfessiōe p̄cise, nec uisitare debetis frequēter, alias poterim⁹ dicere, o fortis. s. deuotus, īpegit ī fortē, & ābo pariter cōciderunt. Hie. xlvj. Iō dicit ap̄s. j. Cor. x. Qui se existimat stare, uideat ne cadat. Tentatio nō uos app̄hēdat nisi humana &c. Iō Hier. dicit, mulierē quam bn̄ cōuersātem noueris, mēte dilige, nō corporali frequētatione. Postq̄ u᷑o p̄sona cecidit, app̄hēdit ramū flexibilē. s. uite corp̄alis, q̄a p̄dita per pc̄tm̄ uita sp̄ūali, n̄ restat nisi corp̄alis. Iō cātat ecc̄l̄ia, media uita ī morte. &c. Nota media uita, uita cōpleta est sp̄ūalis & corp̄alis, sed uita sp̄ūali p̄dita solū remāet corpalis uita debilis, & flexibilis. Que ē uita ur̄a? uapor ad modicū p̄ēs. Iac. iiij. Et duo mures, alb⁹. s. dies, & niger. s. nox, cōtinue rodūt uitā ur̄am, licet debilis sit. Deorsū respicitur infernus. Videſ ergo nobis paruum periculum, in quo peccator cōsistit. Sed si illud cogitaremus, nollemus comedere, nec bibere, sed clamaremus, adiuua adiuua, quousq; essem⁹ extra peccatū. Patet ergo cōclusio, q̄ talis captiuitas pc̄tī est multum periculosa generaliter. Istam conclusionem intelligēs Dauid, post peccatum dixit, Circundederunt me dolores mortis, & pericula inferni inuenerunt me. No. circundederunt, non dicit cooperuerunt. Ratio, quia nullo modo nec ab ante per bona opera facta, nec retro p bona opera fienda, nec a dextris per amicos, nec a sinistris p inimicos, a dictis piculis liberari potest. Sed bene per sursū a deo, quod fit quando homo confitetur peccata sua deo qui ei mittit chordā de sursum, trahens eum per absolutionem. Patet conclusio secunda. Dico tertio, q̄ talis peccati captiuitas, seu seruitus, debet a nobis uitari aperte, & de ista captiuitate debemus nos redimere celeriter. Amore uestri quesiui modum exeundi saltem captiuitatem peccati in biblia. Et inueni p figuram filiorum Israel exeuntiū de Egypto, qui fecerāt quinq; qui fuerūt figura, quomodo nos debem⁹ exire de captiuitate peccati, quinq; faciendo. Ideo dicit apostolus ad Roma. xv. Quecunq; scripta sunt, ad nostram doctrinā scripta sunt. Primo in exitu filiorū Israel de Egypto, dicit dominus Moysi, Ista nocte populus exibit, sed recipiatis agnū, & coquatur in ueru, & comedatur cum succo de lactucis agrestibus &c. Secundo precepit quemlibet exire de domo sua, dicens, Foris, foris. Tertio uenerūt ad mare rubrum, ut transirēt, & dixerūt, O domine, & quomodo transibimus sine nauibus? dixit, Ego diuidam mare, & transibitis. Quarto uenerunt ad desertum asperum, & siccum. Quinto, p̄uidit eis de manna &c. Si uolumus exire seruitutem peccati, isto modo oportet nos facere. Primum quod faciendum est, coquatur agnus. Ecce contritio, per quam agn⁹. i. spiritus coquitur in igne doloris, & contritionis, & comeditur cum succo amaro lacrymarum. De hoc autoritas. Sacrificium deo spiritus contribulatus, cor contritum. Secundo ab Egypto extra domū. Ecce recessus a mala societate. Multi in sermonibus recipiūt bonum propositū, sed quando habent in domo malam societatem, perdita deuotione, peccant propter occasionem. Ideó foris recedere debetis a mala societate. Ideo dicit xp̄s. Si manus tua, uel pes tuus scandalizat te, abscinde eum, & p̄ijce abs te. Mat. xv. Ideo foris exire debetis. Et tūc poteritis dicere, In exitu Israel de Egypto, domus Iacob de populo barbaro, facta est Iudea sanctificatio eius. Tertio trāsierunt mare rubrum. Ecce confessio, que potest dici mare amarum, quia quasi homo diffamat se &c. Dicitur rubrū, q̄a uirtutē habet a sanguine passionis xp̄i. Istud mare aperitur pc̄tōri cū uirga. i. cruce, q̄ fit a cōfessore in absolutiōe. Quarto oportet uenire ad desertū. s. p̄nīe, castigādo filiū. i. corpus, seu filiā. i. carnē, ne a demonio⁹ in inferno castigetur. Dicitur siccū per ieiunia &c. & solitariū per orationē. Iō Dauid

ad in perſona penitentis dicit,In terra deſerta, inuia,& inaquoſa. Quinto, dat mána.ſ.cõio corporis xp̄i,poſtq̃ hõ fecit quatuor p̄dicta.Iõ dixit Moyſes,Iſte eſt panis, quem dedit uobis dominus ad ue ſcendum.Exod.xvj.Dicitur panis mána, quia prefigurabat ſacramẽtum altaris.Iõ dicit Chriſtus,Non Moyſes dedit uobis panẽ de celo uerũ,ſed p̄r me⁹ dat uobis panem de celo uerum .Panis enim uer⁹ eſt qui de celo deſcendit,et dat mundo uitam.Ioã.vj .Ecce qũo poteris exire ſer uitutem peccati.Iõ dicit apo. Roma.vj. Cum ſerui eſſetis peccati, liberi. i.ſepa rati a iuſtitia,fuiſtis iuſtitie. uſq;, finem uero uitã eternã.Patet tertia cõcluſio.

Dñica.vj.poſt feſtum trinitatis, de epiſtola,de uirtutis exercitio.

Sermo quartus.

Nos in nouitate uite ambulemus. ad Roma.vj. cap. Materia quã nunc uolo predicare erit qũo & in quibus uirtutibus debem⁹ nos exercitare. Si deo placet erit materia pro reformatione uite,& conſolatione aiarum. Saluteẽ pri⁹ ỽgo Maria &c.Pro declaratione huius uerbi & materie introductione ſciendũ ꝙ anima noſtra inter alias excellẽtias quas habet plus quã corp⁹,eſt,ꝙ anima põt renouari,& corpus non põt renouari.Rõ eſt iſta.Nã antiquitas corporis uenit ex neceſsitate & curſu naturali,quia temp⁹ & etas portãt ſuã ſenectutẽ. Iõ nulla potẽtia creature corp⁹ poſſet renouari,niſi a ſola dei potẽtia qa nõ legit̃ unq̃ fuiſſe factũ.Senect⁹ aũt & antiquitas anime nõ euenit ex neceſsitate ſeu curſu naturali,quare aĩa hominis centum annorũ eſt ita iuuenis, hoc eſt ita recens,ut anima pueri unius diei.Nã ſolũ corporalia & carnalia corruptibilia ſeneſcũt & antiquãtur,ut domus,arbor,hõ,equus,& ſiſia. Quod antiquatur & ſeneſcit prope interitũ eſt . ad Heb.viij.Sed res ſpirituales nõ antiquãtur nec corrumpũtur.Nam Michael eſt ita iuuenis,hoc eſt ita fortis modo ſicut in die creationis ſue . Idẽ de alijs angelis . Idem de rebus corporalibus incorruptibilibus,ut de ſole , luna,& ſtellis,q̃ non ſeneſcũt nec antiquãtur.Patet ergo ꝙ ſenectus proueniẽs ex neceſsitate & curſu naturali ſolum eſt in rebus corporalibus corruptibilibus, que nõ poſſunt renouari niſi a deo immediate, quia talis antiquitas uenit per neceſsitatem naturalem.Sed anima antiquatur non per neceſsitatem , ſed per uolũtatẽ criminalẽ.ſ.ex mala uolũtate, & mala inclinatione ad p̄ctã.Et ſicut ſenectus & antiquitas corporis aufert eius uirtutẽ,& facit ip̄m canũ,& rugat & reſtringit pellẽ ,& facit ipſum ire curuũ , ingroſſat uiſum, aufert ſaporẽ,& appetitũ comedẽdi. Ita ſenectus aĩe facit aĩam canã per preſumptionẽ intellectus, rugat per p̄ctm̃,& ſic de alijs. Aut̃ .pſ.lxvij. Filij .ſ. per baptiſmũ de ſpõſa ſua geniti, alieni,ſup. effecti,inueterati ſunt.ſ.per uolũtatẽ criminalẽ,ſed anima põt renouari & nõ corpus,ut dictũ eſt ex uolũtate hoĩs mediãte dei gratia. Aut̃. de corpore & de aĩa. Licet is qui foris eſt , nr̃ hõ corrũpatur, tamen is qui intus eſt renouatur de die in diẽ.ij.Cor.iiij.Si ergo aliquis noſtrũ eſt antiqu⁹ in p̄ctĩs nõ debet deſperare, quia uirtutibus poſſumus in aĩa renouari.Iõ dicit the.Nos in nouitate uite ambulem⁹. Patet the.Modo uideamus per quas uirtutes & quibus modis poſſum⁹ renouari in anima & in uita.

Prima eſt uera humilitas.

Secunda pia largitas.

Tertia pura caſtitas.

Ergo in nouitate uite &c. Dico primo ꝙ hõ poteſt renouari per uerã humilitatẽ. Sciẽdũ eſt ꝙ omne p̄ctm̃ mortale de liberate factum includit ſuperbiam.Rõ, quia per ſuperbiã hõ nõ uult humiliter ſubijci diuinis mãdatis,nec eccleſie ordinatiõibus. Quare tu recipis uindictã? nunquid ex ſuperbia?quia non uis humiliari precepto dei dicentis,Mihi uindictã,& ego retribuã, dicit domin⁹. ad Ro. xij. Idẽ de furto , cũ deus precipiat, Nõ furaberis.Exo.xx.Idẽ de uſura,cum dicit deus,Nõ feneraberis fratri tuo ad

uu ſ uſuram

usurā. Deu.xxiij. Itē idē patet de hoc ꝙ est nolle ieiunare ieiunia ecclesie. Patet ergo ꝙ omne pctm̄ mortale deliberatū uenit per superbiam. Quare hodie sunt tot mali religiosi in mūdo, quia nolunt humiliari ad seruādū regulā, cōstitutiones, & cerimonias. Nolūt subijci regule. Idem de malis clericis. Idē de malis laicis. Patet ergo ꝙ oīs inordinatio uite & pctm̄ uenit per superbiā. Auto. Initium oīs pcti est superbia, qui tenuerit illā implebitur maledictis, & subuertet eū in finē. Eccl. x. Si ergo oīs inordinatio male uite & abūdantia pctōrū uenit ex superbia. Si ergo uis renouari in aīa per oppositū humilia te, subijciendo te mādatis dei, dicendo, Decetero uolo uiuere iuxta mādata dei & ordinationē eccl̄ie, dicendo, Ego sum religiosus, decetero iuxta regulā uolo uiuere. Idē de clericis & secularibus. Et qn̄ persona proponit sic uiuere. Ex tali cordis humilitate cōpletur benedictionibus. Aut. Dauid in ps̄o. cij. benedicite primo, Qui replet in bonis desideriū tuū, renouabitur ut aqle iuuētus tua. Sup hoc uersu tangūt glose conditionē aquile, dicentes ꝙ aquile ex senectute induratur rostrū, & incuruatur in tantū, ꝙ nō pōt sumere cibū, & tunc ipsa fit macilenta & crescunt sibi plume. Sed naturali instinctu ipsa perqrit unū lapidē, & ibi ferit de rostro, & finaliter comedit & renouatur. Ita ut dicit Dauid, Renouabitur ut aquile iuuentus tua. Aquila antiqua est anima peccatrix, rostrū est intellectus acutus reuersus ad semetipsum per cōsiderationem proprie excellētie, qn̄ cogitat se esse de genere regio, uel ditiorē alijs, seu fortiorē, uel aptiorē. Idē de mulieribus qn̄ cogitāt se pulchriores, uel melius indutas, & sic de alijs, tam in bonis nature q̄ gr̄e, talis consideratio generat superbiam in hoīe. Sicut cōsideratio excellētie alteriꝰ generat humilitatē in corde cogitantis. Verbi gratia. Quādo hō cogitat excellētias alterius, quia est deuotus, uel magnꝰ clericꝰ, uel in magna dignitate &c. talis cōsideratio est causa humilitatis cōsiderāti, qui tūc dicit, O miser, nō sum talis &c. Cōtra istā cōsideratione͂ proprie excellētie dicebat apostolꝰ, Sed in humilitate mentis superiores sibijnuicē arbitrātes, non que sua sunt, supple excellentie, singuli cōsiderātes, sed ea que aliorū. ad Phil. ij. Si consideras bona tua, & mala proximi, superbia inflaris. Ecce superbia pharisei. De quo Lu. xviij. Gratias ago tibi domine, quia nō sum sicut ceteri hoīm. Qn̄ ꝟo anima ut aqla habet rostrum durū & retortū, non pōt recipere escas spūales, & sic maceratur, quia nō inuenit sibi delectationē nec saporē in aliquo cibo spūali. Aug. impius. i. superbus nō sentit dulcedinē dei, qa de febre iniquitatis palatū amisit. De istis superbis dicit Dauid, Esurientes & sitiētes, anima eorū in ipsis defecit. ps. cvj. Sed abūdat in plumis, ut aquila in uanitatibus ornamentorū, caudarū, & mulieres in capite abundāt. Iō Eccl̄s. j. Vanitas uanitatū, & omnia uanitas. dicit Eccl̄s. Rō quare ista fiūt, est qa aīa nescit esse sine aliqua delectatione spirituali, qua perdita recurrit & perquirit delectationes & cōsolationes tēporales, mūdanas, & uanas. Remediū ergo habemus, ꝙ ut aquila ad renouādū debemus percutere rostrū in lapide illo, de quo apl̄s, Petra aūt erat xp̄s j. Cor. x. Percutitur cū cogitando, uitā quā xp̄s uoluit tenere in hoc mūdo. Verbi gratia. Si uenit tentatio ut faciatis uanitatē in uestimētis. Cogitate qūo xp̄s fuit indutus, qui triginta annis portauit eādē tunicā, quā uirgo Maria sibi fecit cum esset puer. Percutiatis hic rostrū excēdo, O miser, rex meus. xxx. annis portauit eādē tunicā seu uestē, & ego facio quotidie istū excessum. Itē qn̄ mulier tētatur de bonis ornamentis, cogitate de uirgine Maria regina celi, que nūquam ornauit se nec depinxit. Dicatur quo lauabat faciē suā cū lacrymis. &c. Qn̄ beata Anna mater sua faciebat, sibi pulchra uestimēta, nolebat portare nisi intra domū &c. Iō qn̄ hō tentatur de mulis sonitiferis, de equis, de uexillis aureis, & similibꝰ. Cogitate qūo ibat Iesus sine equo

tendo pedibus humiliter &c. Per tales enim cogitatiões frangit̃ rostrũ superbie,& sic anima incipit habere appetitũ, iam sapiunt sibi uerba dei.s. locutiones, prędicatiões,misse &c.Ecce quare dicit Dauid,Renouabitur ut aquile iuuentus tua.Ergo nos in nouitate uite ambulemus.Dico secũdo ꝙ possumus renouari per piã largitatẽ.s.in dandis eleemosynis de bonis a deo datis. Audite declarationem bonã.Sicut pc̃m superbie est initiũ oĩs mali & pc̃i.Iuxta illud, Initiũ omnis peccati est superbia.Ita etiã cupiditas seu auaricia est initiũ oĩs peccati.j. ad Thi.vj.Radix omniũ malorũ est cupiditas.Dubiũ est hic quõ possunt duo prima principia pc̃õrũ assignari.Respõsio ꝙ bene diuersimode. Nam in quolibet pc̃õ mortali sunt duo secũdum Aug.s. auersio a bono ĩcõmutabili, & cõuersio ad bonũ cõmutabile.Auaricia uero seu cupiditas est initiũ omnis peccati &c. respectu cõuersionis ad bonũ cõmutabile. Verbi gratia.Vnde sunt in mũdo tot mala in dñis,iudicibus, aduocatis, seu procuratorib⁹? qa nõ hñt oculũ ad iustitiã, sed expectãt quis magis eis dabit ex cupiditate & auaricia.Vnde in ecclesia tot symonie;quia omnia uendũtur ex auaricia seu cupiditate. Vnde in mundo tot usure,& tot furta, & deceptiões,& fraudes,emẽdo,& uẽdẽdo?Vnde tot guerre & mortes?ex cupiditate,quia tu uis hoc, & illud uolo ego.Idẽ dicit Geñ. ꝙ si ista duo pronomina, meum & tuũ, possent auferri, totũ esset pax.Vnde tot negligẽtie circa defunctos,ꝙ nõ cõplent testamenta?Nõne ex cupiditate? Quare retinẽtur mercedes laborũ pauperũ?nonne ex cupiditate?Vnde est ꝙ amicus interficit amicũ ĩ uia?nõne ex auaricia?Patet ergo ꝙ radix omniũ malorũ est cupiditas,& hoc quãtũ ad cõuersionẽ ad cõmutabile bonum.Qui ergo renouari cupit, expellat a se istã cupiditatẽ seu auariciã, & habeat copiosam largitatẽ & miam,& tunc tenebit cõsiliũ scripture dicẽtis, Nolite cõformari huic seculo,sed reformamini in nouitate sensus uestri,ut probetis que sit uolũtas dei bona,beneplacẽs, & perfecta,ad Ro.xij. No. cũ dicit, bõa, beneplacens,& perfecta.In his tribus uocabulis ponit tria opera misericordie. Primũ cũ dicit,uoluntas dei bona,q̃tum ad opera mĩe corporalia,beneplacens q̃tum ad opera mĩe spiritualia,& perfecta quantũ ad remissionẽ iniuriarũ. De ista materia datur exemplũ in natura de serpente,de quo dicũt philosophi naturales,ꝙ uadit retortus torquendo se, sed qñ est antiquus, induratur intm̃ ꝙ uix põt incedere. Tũc ipse ex naturali instinctu uel industria ieiunat, & post aliqua ieiunia uadit ad arctũ foramẽ, & ibi deponit pellẽ ueterẽ,& sic renouat̃. Persona auara est serpẽs incedens tortuose ꝓpter fallacias,& falsitates,& falsa iuramẽta,que facit ex cupiditate. Dicatur quando pauper uenit ad mutuãdum decẽ florenos.Placet mihi dicit usurarius.Sed dicetis notario, & ita iurabitis ꝙ mutuaui uobis.xij.florenos &c.Et si recipit pignus,seruit sibi de pignoribus,uel de cãpis recipit fructus,uadit retortus, & in confessione excusat se dicendo ꝙ recepit quod debet &c.Ecce auaricia. Iõ de auaro dicit Iob, Cor eius indurabitur tãquã lapis,& stringetur quasi malleatoris incus.Iob.xlj. No.Indurabitur quasi lapis,quando pauper petit eleemosynam ab eo,non solum nõ dat sibi,sed lapidat eum dicendo,uade,fodias,& similia uerba.Secũdo stringitur quasi malleatoris inc⁹, quẽ licet semper faber percutiat, tñ non emolitur,sic nec auarus,licet percutiat̃ & admoueat̃ xpi passione, dicente paupere qui nõ põt sibi soluere usurã,O dñe,amore passionis xpi agite mecũ misericorditer.Illo non obstãte infelix usurarius persequitur eũ crudeliter. Ecce quomodo est durus & antiquus.Iõ si uis saluari fac ut serpens. Primo ieiuna.s. abstinẽdo ab illicitis contractibus, post hoc,qa hoc nõ sufficit, sed oportet trãsire p arctũ foramẽ, uade p arctũ foramẽ restitutiõis usq; ad ultimũ obolũ, sic em̃ deponit̃ pellis dura auaricie.Si dicat̃, si ego restituã, uxor mea & filij mei

quid

quid facerent &c. si uxor sit bõa, & uult saluari, debet dicere uiro, Dñe restituatis, qa ego laborabo. Dicatur de illa uxore de qua dicit Vincẽtius de Lõgobardia, cui uir uoluit facere unã tunicã quĩgentorum florenorum in quodã festo. Que rñdit, Domine ego sum bñ induta, sed amore dei restituatis &c. Ad q̃ uir, Si omnia haberem restituere, oporteret me mẽdicare, quia omnia q̃ habeo sunt de usuris. Et ipsa dixit, Dñe ego faciam uobis partem de dote mea, q̃ non est de usuris. Dabo uobis .v. milia florenorꝝ, &. v. milia ꝓ me, restãtia ad uictũ nrm ordino, his uiuere poterimꝰ. Ista erat bona uxor. Sed mõ oportet ꝙ uiri faciãt usuras ut satisfaciant uanitatibus uxorum. Iõ exemplo serpentis, qui cũ labore depõit pellẽ, renouamini. Hoc d'r scptura, Expoliãtes uos ueterẽ hoĩem, cũ actibꝰ suis, & ĩduẽtes nouũ, eũ q renouaĩ ĩ agnitionẽ dei, secũdũ imaginẽ eiꝰ q creauit eũ. ad Coł. iij. Dico tertio ꝙ d bemus renouari ꝑ puram castitatẽ propter rõnes predictas, similiter carnalitas est aliq̃ mõ initiũ omniũ malorꝝ, quantũ ad delectationem carnis inclinando ad concupiscentias. Sicut superbia quantum ad auersionẽ, & auaritia quantum ad conuersionem. Ita luxuria quãtum ad delectationem est initiũ peccatorũ. Iõ apostolus, Cõdelector enim legi dei secũdũ interiorẽ hoĩem. Video aũt aliam legem in membris meis, repugnantẽ legi mentis mee, & captiuantẽ me in lege pcĩ, q̃ est in membris meis. ad Ro. vij. Et loquiĩ apłs in persõa cuiuslibet nostrũ. Ergo de carne ꝓcedunt pcã quãtũ ad delectationem. Si ergo uolumus renouari, recipiamus castitatem purã. Hoc nobis ostẽdit terra, que in hyeme est tota lutosa, aq̃sa, & sine fructu, sed in uere renouaĩ, siccaĩ, & tandẽ facit fructũ. Ita debet facere qlibet nostrũ. Si aliqs prĩo erat lutosus per luxuriã, exiccetur ꝑ castitatẽ. Silr si aliqs peccauerit aquosus per gulã, siccetur ꝑ abstinentiã, & infructuosus faciat fructũ meritorꝝ & bonorũ operũ. Prohdolor, multorꝝ uita mõ est infructuosa & aq̃sa. Et sicut tpe diluuij, qñ Noe emisit colũbã, quia nõ inuenit ubi requiesceret pes eius, reuersa est ad arcam. Ita est modo de spũsctõ, quia tota terra est lutosa p luxuriã, nõ reqescit in talibꝰ lutosis. Ideo nos exiccare debemꝰ per castitatem. Iõ orauit Dauid dicens, Emitte spm̃ tuum, & creabuntur, scilicet ỽtutes infuse. Nõ dicit formabuntur. Nam alique sunt uirtutes q̃ exeunt de potentia materie, ꝑ multiplicationẽ actuũ, & dicũtur ỽtutes usuales. Alie sunt q̃ solũ dãtur ex infusione, & iste creãĩ ĩ anima, ut uirtutes theologicales, septẽ dona spũsctĩ, & ẽt ỽtutes morales ĩfuse, & dicuntur ĩfuse qa creãtur. Et istas petebat Dauid, Emitte spm̃ tuum & creabuntur, & renouabis faciẽ terre .s. carnis. Ecce quare dicit thema, Nos in nouitate uite ãbulemꝰ. Deo gratias.

Dñica. vj. post Trinitatem. Sermo. v.
De modo ambulandi ad paradisum.

NOs in nouitate uite ambulemus. Habetur uerbũ istud textualiter ad Ro. vj. & in epła currẽtis dñice officiaĩ. De presenti intẽdo declarare in hoc sermõe oẽs modos quos deus ordinauit ad eundũ ad paradisum, qa the. dat mihi motiuũ. Credo ꝙ materia bona & utilis pro peccatorum corectione, & animarum nostrarꝝ consolatione, sed saluteĩ uirgo Maria. In hoc uerbo loquitur apłs ꝑsonis que diu uixerũt in peccato mortali & mala uita, ut renouentur ut arbores, que in hyeme uidentur mortue, sine folijs, floribus, & fructibꝰ, sed in uere renouanĩ, emittunt flores & folia, & finaliter faciunt fructũ. Ita debet esse de nobis. Persona que uixit ĩ peccatis est in hyeme frigiditatis sine amore dei & proximi, sine fructu operis meritorij & uirtutum. Iõ renouetur emittendo flores redolentes lachrymarum, compunctionum, gemituũ, & suspiriorum in peccatis. Nullꝰ ramus florum tãtum redolet apud deum. Tales prĩt dicere uerbum sapientis, Flores apparuerũt in terra nostra, &c. Cañ. ij. Deinde arbor debet facere folia uiridia. Ecce

ba con

hũ cõfessiõis accusantia, qñ dicit, Pater ego feci sic & sic, & hoc & hoc, & confitetur omnia peccata. Ista sunt folia recẽtia, que refrigerant aĩam. Apoca. vl. Folia ligni .s. hominis, ad sanitatem gentium. Deinde debet facere fructus .s. opera pñialia, orationes, eleemosynas, ieiunia, uigilias, audire missas, sermones, & hmõi. De istis fructibus dicit Christus, Facite fructus dignos pnĩe. Luc. iij. Aĩs modicum ualeret arbor que faceret flores & folia, & non fructus. Ecce qualiter debemus renouari ad instar arboris in estate florib⁹ & fructibus .s. deuotiõis & amoris dei, tũc de talib⁹ uerificat uerbũ illud Mar. Video homines uelut arbores ambulãtes. Mar. viij. Ambulare dicũtur arbores qñ faciunt flores. Ecce prima dieta. Scd'a quando faciũt folia. Tertia quando faciunt fruct⁹. Iõ dicit apl's in themate, Nos, sup. peccatores, qa nullus potest peccatis excusari, in nouitate uite ambulemus. Patet the. Quesiui amore uestri in sacra scriptura modos eundi ad padisum, postquam hõ est renatus in nouitate uite. Et inueni quinq; modos ambulandi per bonam uiam ad celum. Ambulant enim

Quidam equitando honorabiliter.
Quidam uadunt pedites ambulando humiliter.
Quidam nauigando delectabiliter.
Quidam natando periculose.
Quidam uolando uirtuose.

Non inueni plures modos eundi ad paradisum. Pro quolibet istorũ dicit them. Nos in noui. &c. Dico primo quod quidam ad gloriam uadunt equitando honorabiliter, ut persone ỽgines homines & mulieres, qui nunquam ceciderunt ĩ luto luxurie per aliquam immundiciam uoluntariam, qui si somniando contra uoluntatem &c. nõ ex hoc perditur uirginitas. Item si mulier uiolatur, ipsa contradicente quantum potest, non ex hoc perditur uirginitas, nec amittit coronam uirginitatis, nisi uoluntarie cõsentiat. Iõ custodiatur uoluntas, nec consentiat. Tales eñ persone ỽgines uadũt ad celũ eqtãdo honorabilit. Corp⁹ est equ⁹, spiritus est miles, equi eorũ, scilicet hominum, caro & nõ spiritus. Esa. xxxj. Recte sicut equus regitur a milite freno & calcaribus, ita persone ỽgines gubernãt equũ corporis freno temperantie. Qui autem uult cõseruare uirginitatem uel castitatẽ, debet gubernare corpus freno temperantie, quia quãtumcũque equus sit malus & rebellis, si sibi aufert auena, fit simplex & bonus. Idẽ de corpore nostro, si abstinemus nimio cibo & potu & delitijs, efficitur simplex. Aliter enim persona gulosa erit semp luxuriosa. Iõ sunt in mũdo tot mali clerici & religiosi, qa equitãt malum equum, & sine freno temperantie. Iõ cadunt in lutum luxurie & corruptiõis. Iõ dicebat beat⁹ Iac. de se, & de illis qui freno temperantie regunt equum corporis, & ait, Equis frena in ora mittimus ad cõsentiendũ nobis, & omne corp⁹ illorum circũferim⁹. Ia. iij. Itẽ etiã sũt necessaria calcaria ĩ dextro & sinistro, que sunt amor paradisi, & timor inferni. Istis duobus calcarib⁹ gubernat corpus, scilicet amore saluationis, & timore dãnatiõis. Si aũt equ⁹ corporis sit piger in bõis faciẽdis, pcutiat calcari dextero per talẽ consideratiõnẽ. Labora mõ, qa ex isto modico labore acqres requiẽ perpetuã. uel cũ sinistro dicẽdo, Labora modo ribalde, qa nisi mõ laboretis, ĩ ĩferno continue laborabitis sine reqe. Nisi modo ieiunetis, ĩ ĩferno ieiunabitis sine fructu. Idem de cilicio, disciplinis, & alijs afflictiõib⁹ corporis. De istis calcarib⁹ autoritas, Qui timetis dñm. Ecce đ pede sinistro. Diligite illũ. Ecce de dextro. Et illuminabunt corda uestra .s. ad bene operandũ. Eccli. ij. Tales uadunt ad paradisum equitando honorabiliter, uitãdo omnes occasiones & opportunitates illi⁹ peccati. Tales uadunt equitando cum Christo, & uirgine Maria, & beatis apostolis, Paulo, & Ioanne &c. De istis dicit Christus Ioanni euangeliste, Habes pauca nomina in Sardis, qui non inquinauerunt uestimẽta sua, & ãbulabunt mecũ in albis, qm̃ digni

digni ſunt. Apo.iij. Nota habes pauca nomina.i.perſonas dignas nomine, in Sardis, que ſecũdũ interpretationẽ Hebraicã interpretatˀ, principatus pulchritudo. Tres ſunt gradus caſtitatis, ſcilicet,

Caſtitas coniugalis.
Caſtitas uidualis.
Caſtitas uirginalis.

Tertius gradus tenet principatũ. Caſtitas cõiugalis eſt qñ uir & uxor ſeruãt fidelitatẽ ſibi, & modũ &c. Secũdus gradˀ eſt melior uidualis, illorũ qui ex matrimonio uel alias perdiderunt uirginitatẽ, ſed de cetero cuſtodieſt ſe. Cauẽt ſe ab opportunitatibˀ, nõ uagãtur in aperto, quia dicitur ꝙ femina & gallina cito pdũtur uagando. Vt Dyna filia Iacob, q̃ cum egreſſa fuiſſet ut uideret mulieres illius regionis, quã cũ uidiſſet Sichen filius Emorenei princeps terre illius, adamauit eã, & rapuit, & dormiuit cũ illa, ui opprimẽs uirginẽ. Et cõglutinata eſt anima &c. ut habetur Geñ. xxxiiij. Tertius gradus eſt optimus.ſ. caſtitas uirginalis. Vnde uenerabilis Beda, Bona eſt caſtitas cõiugalis. Melior eſt cõtinentia uidualis, ſed optima uirginalis. Ecce quare dicit, Habes pauca nomina ĩ Sardis.i. in principatus pulchritudine, quia ſolũ pueros & puellas innocẽtes, quibus etas aufert poſſe &c. quia ſtatim qñ ſunt qndecim uel citra annorũ, perquirũt lupanaria &c. Solum ergo pueri paruuli uadũt equitando honorabiliter ad paradiſum, & poſſunt dicere, Nos in nouitate uite ambulemus. Dominus Ieſus nõ habuit exercitum equitũ. Secũdus modus eſt aliquorũ, qui uadunt pedites humiliter, ſicut ſunt illi qui neſciũt gubernare equũ corporis freno tẽperãtie, & calcaribus amoris & timoris, & perdiderunt uirginitatẽ, illos oportet ire pedites. Iſti ſunt cõtinẽtes emẽdati. Si dicatur, Nunquid pñt redire ad equos? Dico ꝙ non, Milites uel ſcutiferi ſi cadunt de equo pñt iterũ aſcendere, & rex uel dominus põt eis dare aliũ equũ. Sed qui perdidit uirginitatem, nõ põt iterũ recuperare, imo dico fortius, ꝙ deus nõ poſſet. Ego non auderẽ hoc dicere, niſi haberẽ doctorẽ autenticũ hoc dicẽtẽ.ſ. Hiero: Audẽter loquar, quia cũ omnia poſsit deˀ, nõ poteſt tñ de corrupta facere incorruptã. Quia dicunt doctores ꝙ includeret contradictionẽ. Quid eſt eſſe uirginem? nõ ſcilicet guſtaſſe &c. Si ergo guſtaſti, nõ potes nõ guſtaſſe. Sed ſi facis penitentiã, ſaluaberis, ſed nõ coronaberis, nec habebis coronã ṽginitatis. De hoc uide ſctm̃ Tho.j.par.q.xxv.art.iij. Oẽs uadimus pedites, quia mala premunt hic. lõ cũ labore ſuſpirãdo, & gemẽdo, ſudãdo aſcendimus pedites ad montẽ. Sudores anime ſunt lachryme cõtritiõis dicẽdo, O miſer ſi ſaluabor. Secus de illis qui uadũt equitãdo, quia lete & cantãdo ambulãt. Sed habemus tres conſolationes, quas deus dat peditãtibus, ſicut fit in his qui uadunt pedites peregrinando.ſ. de umbra. Secunda de tabernis. Tertia de bona ſocietate, loquendo bonos ſermones, & ſic trãſeunt uiã, ita de nobis. Debemus habere conſolationẽ ad umbram arboris crucis Chriſti, & uite eius laborioſe, & ibi qeſcatis memorãdo qd' legitur de Chriſto ꝙ aliquoties fatigatus ex itinere ſuper fontẽ ſedẽs quieuit, ut habetur Ioã.iiij. Ipſe qui portat & ſuſtentat totũ mũdũ uoluit ſuſtinere & oſtẽdere illos labores, ut nobis daret exẽplũ. Item cogitando labores paſsiõis in cruce, cum dixit, ſitio, & nõ dederũt ſibi aquam, nec bonũ uinũ, ſed acetũ. De iſta cõſolatione dicit ſcriptura, Sub umbra illius quã deſiderabãt ſedi, & fructus eius dulcis gutturi meo. Cant.ij. Secũdũ remediũ confortatiuum ſiue cõſolatio eſt, ꝙ ſunt taberne de uno miliari in aliud. Ita etiam Chriſtus parauit nobis tabernam.ſ. eccleſiã, ut comedamus & bibamus cõmunicãdo. In illa hoſtia cõſecrata, eſt cibus & potus corporis & ſanguinis domini. Et in huius figurã dixit angelus Helye ambulanti, pedibus ſurge, comede, grandis enim tibi reſtat uia. Qui cũ ſurrexiſſet, comedit & bibit, & ambulauit in fortitudine cibi illius uſq; ad montẽ dei Oreb. iij. Reg. xix. Figura fuit. Angelus ſacer-

bus est qui debet tenere uitã angelicã, ostam, & honestã, qui dat nobis cibum & potum in cõmunione, & sic anima cõfortatur, ut posit ire usq; ad montẽ dei. Tertiũ confortatiuum est de bona societate, unus portat aliũ loquẽdo. Ita in uia paradisi habere debemus societatem cũ bonis, audire bona uerba, sermones, missas, & sic lete trãsibimus uiam. Factũ est mihi uerbum tuum in gaudium, & in leticiam cordis mei. Hiere. xv. Vnde dicit aplš, Obsecro uos ego uinctus in domino, ut digne ambuletis uocatione qua uocati estis cũ omni humilitate & mansuetudine, cũ patientia supportantes in uicem in charitate. ad Ephe. iiij. Tertio uadũt quidã nauigãdo delectabiliter. In naui enim bona cantãdo solatiose hõ uadit. Isto modo persone religiose in magna & firma naui religionis approbate hoc mare magnũ huius seculi faciř trãseunt usq; ad portam paradisi, si seruant religionem, alias ad inferuũ descendũt, Religio enim est magna nauis trium coopertur arũ, quia religio essentialiter in tribus uotis consistit. Prima coopertura est paupertas apřicalis, cui obligamur per uotũ solẽne. Solũ debemus tenere necessaria stricte & cum lnĩa. Secũda est castitas angelicalis. Sicut enim in secunda coopertura nauis stãt merces & preciosa, ita etiã castitatis uotũ est thesaurus preciosus. Tertia est obedientia generalis. Per tertiã cooperturã discurrũt marinarij iuxta imperiũ patroni, & statim obediunt dicentes, fctũ est domine. Ita etiam religiosi mouentur secũdum obedientiã ad mandatum prelati. Ideo de religione dicitur, Fctã est quasi nauis institoris, de longo portãs panẽ suum. puer. vl. Ideo persone religiose delectabiliter possunt transire. Secus de uobis, quia cũ magnis laboribus transitis, religiosum autẽ cãtãdo missas, non oportet eum curare quid comedet seu bibet, & sic nauis facit suã uiã. Sunt ibi merces cerimonialia, ã est totum scriptum quid habet facere religiosus, sed qñ aliqs apostatat dimittẽdo habitũ, nihil aliud est q̃ de nauiproijcere se in mare. Et põt dicere si euadat, Profundnm abyssi penetraui, & in fluctibus maris ambulaui. Eccli. xxiiij. Quarto uadũt qdã natãdo piculose, sicut sunt hoĩes mũdani, actuosi, & negocijs mũdanis implicati, q in negociis inuoluti ut natãtes capite supra eleuato, cũ magna ui trãseunt undas tẽporalitatũ periculose. Iõ Dauid orabat di. Saluũ me fac deus qm̃ intrauerũt aque usq; ad animã meã &c. ps. lxviij. ubi ponit tria pericula. Primũ ibi, Qm̃ ĩtrauerũt aque usq; ad animã meã, quia quãdo aque auaricie intrant usq; ad aĩam, submersi estis, puta qñ ex auaricia facitis usurã, rapinã, furtũ, uel retinetis rẽ alienã inuẽtã solidatã &c. factũ est, uos estis perditi. Secũdũ est ibi, Infixus sum in limbo profundi. s. pcti luxurie. O quot submerguntur hic, tot sunt occasiões &c. Tertiũ est ibi, Veni ĩ altitudinẽ maris. s. dignitatis, officij, prelationis, uel dñij, & nõ curãt iusticiã nec de correctione pctõꝝ publicoꝝ. Iõ sequitur, tẽpestas dimersit me. Remediũ qď habet natãs est ꝙ teneat caput eleuatũ extra aquas. Ita de nobis est. Iõ attẽdatis ꝙ in aqs negociorũ uestroꝝ caput. s. intẽtio sit eleuata in altũ ad deum, ꝙ in nullo negocio faciatis aliqd cõtra deũ. Iõ Christ⁹, Leuate capita uestra. Lu. xxj. De isto mõ ambulãdi dicit apřs, Videte itaq; fratres quõ caute ambuletis, non quasi insipiẽtes, sed ut sapiẽtes redimentes tp̃s, qm̃ dies mali sunt. ad Ephe. v. Stulte natat q mittit caput sub aqs, sapienter qui eleuat caput. Quinto uadũt qdã uolãdo uirtuose. Isti sunt cõtemplatiui eleuati, qui duabus alis. s. orationis & cõtẽplationis, uel lectionis, & auditionis, sublimiter uolãt in celũ, non tãgentes terrã. De istis dicit Esa. ppheta. Qui sperãt in dño mutabũt fortitudinẽ, assumẽt pẽnas sicut aquile, current & non laborabũt, ambulabũ & nõ deficiẽt. Esa. xl. Nota, mutabũt fortitudinẽ, qa licet sint debiles corpe, sunt tñ fortes in anima, assument pẽnas. s. orationis & lectionis. Sed dices forte, Nõ oẽs sciunt legere. Nota hic modum quõ oẽs scietis legere. No. ꝙ cra-

ꝙ erat q̃dam mulier, q̃ nesciebat legere, solũ sciebat Pater noster, & Aue Maria, & Credo in deũ. Et qñ ibat ad ecclesiam, semp portabat secum unũ librũ, & legẽdo in illo plorabat acriter. Qui autẽ cognoscebant eã, sciẽtes ꝙ nesciebat legere mirabantur. Quidam deuotus quesiuit ab ea, quid legeret in dicto libro, & ꝙ ostenderet sibi librum petiuit. Respõdit illa, Vos nesciretis legere in libro meo, sicut nec ego in uestris. Tandem diu rogata, ostendit sibi librum, in quo erant solum quatuor charte. Prima erat tota alba. O dixit ille, non sunt hic litere, ego nescirem hic legere. Dicaĩ quomodo mulier dixit, ꝙ in illa charta ipsa legebat puritatẽ xp̃i, & ṽginis Marie, & ꝑpter hoc ploro, ꝙ ego sum ita ĩpura, & turpis ex pc̃tĩs meis. Secũda charta erat tota rubea, in qua dixit se legere xp̃i passionẽ dolorosã ĩ die ueneris fc̃tã pactã, in qua totũ corp⁹ erat sanguineũ ex flagellatiõib⁹, & caput ex corona, & sic de alijs. Tertia charta erat nigra, ĩ qua legebat tenebras inferni, & eius penas & dolores. Quarta charta erat deaurata, ĩ qua legebat gloriam paradisi resplendentẽ. Ecce qualiter spiritussanctus docuit illã mulierem legere. Ita potestis uos oẽs legere pari modo. Item contemplando illa que auditis in sermonibus. Tales uadunt uolando. De quibus dicit Esa. Qui sunt isti, qui ut nubes uolant, & quasi columbe ad fenestras suas? Esaie. lx. Contemplatiui autem ut nubes eleuantur a terra, & emittunt pluuiam lachrymarum ad fructificandum. quasi columbe simplices, non nocent alicui cum ungulis per rapinam, furtum, uel alias. Nec cum rostro diffamando, nec mentiendo. Ecce quare dicit thema, Nos in nouitate uite ambulemus.

Dominica septima post festũ Trinitatis de euãgelio. Sermo prim⁹.

Misereor super turbam, quia ecce iã triduo sustinet me. Mar. viij. Noster sermo scd'm qd' reqrit dñica, erit de sc̃tõ euangelio &c. Salutetur uirgo Maria &c. & resumatur thema. Euangelium hodiernũ declarat nobis de xp̃o Iesu tres excellentias & uirtutes. Et sunt iste.

Prima est clementia paternalis.

Secunda potentia diuinalis.

Tertia est prouidentia uirtualis.

Prima ostenditur in principio euangelij. secunda in medio. tertia in fine. De his tribus erit noster sermo. Dico primo ꝙ ostenditur de Christo in euãgelio clementia paternalis, quia sicut pater erga filios mouetur clementia paternali, ad prouidendum filijs de omnibus necessarijs, etiam si non petant. ita & xp̃s. Istam clemẽtiã ostẽdit xp̃s pater nr̃, de qua clemẽtia loqtur thema di. Misereor sup turbã &c. Et ut meli⁹ istã clemẽtiã intelligatis, dicit principiũ euangelij hodierni, Cum turba multa esset cum Iesu, nec haberent quod manducarent, conuocatis discipulis ait illis, Misereor sup turbam. usque, de longe uenerunt. Dicit in per hoc ille deuotus doctor Beda, quod gentes sequebantur eum quatuor rationib⁹. Aliq ex charitate & deuotione, q̃ habebãt ad xp̃m, & ad ṽba dei incarnati. O qualem consolationẽ dabãt aurib⁹ audiẽtiũ. Quidã seq̃banĩ ex necessitate, ut ĩfirmi, ceci ut reciperẽt uisũ, surdi auditũ, muti loq̃lã. & sic de alijs. Quidã seq̃bantur ex curiositate solũ & uanitate, ut miraculum uiderẽt, dicẽdo, uideã si faciat aliqd' miraculũ. Quidã ex malignitate, si possent eũ rep̃hendere in aliquo uerbo, ut possent eũ accusare dicẽdo, Iste Iesus filius illius fabri lignarij Ioseph, nũq̃ studuit, nõ põt esse quin erret. O illi stulti, nesciebãt ꝙ in studio trinitatis studuerat. Istis quatuor rõnib⁹ gẽtes seq̃bantur eum, intũ ꝙ dicit euangeliũ, ꝙ quatuor milia hoĩm fuerũt cũ eo in deserto, extra paruulos & mulieres, ut patet Mat. xiiij. Paruuli, ut dicit glo. usq̃ ad annoꝝ, & infra. ut patet Nu. j. c. Alias [illegible] ce inuenit se cũ quinq; milib⁹ hoĩm, exceptis p̃uulis & mulierib⁹. Iõ dicit. Cum turba multa esset cũ Iesu &c. q̃ [illegible] quatuor milia hoĩm, & forte totidẽ [illegible]

...res & tot etiã puuli. Ita ꝙ forte erãt. ...j.uel.xiiij.milia, & prima die qua ue-...rũt ad Ieſum, comedebant medietatẽ ...orũ q̃ portauerãt, in ſecũda die aliã me...etatẽ, tertia die nihil habebãt ad come...dũ, ſed habebãt magnã deuotionẽ ad ...m. Et ipſe Ieſus pius pater poſtq̃ in pre...catiõe dederat eis cibũ ſpũalẽ, uoluit etiã poſt predicationẽ dare eis cibũ cor poralẽ. Et uocatis apl'is tãq̃ cõſiliarijs dixit eis, Miſereor ſuper turbã &c. Apl'i ut rudes rñderũt, Vñ illos poterit qs hic ſaturare panib⁹ in ſolitudine, & nos q nõ habemus denariũ, nec qnquaginta denarij argẽtei ſufficerẽt. quaſi dicerẽt, nõ eſt remediũ niſi ut pereãt. O groſsi, debere tis dicere talia xp̃o &c. Hic dico ꝙ oſtẽdiſt in xp̃o clemẽtia paternalis, qa nõ reperio ꝙ ille gẽtes aliquid peterẽt a xp̃o ad comedendũ, tñ ipſe habebat de eis cõpaſsionẽ, & paternalẽ clementiã. Nã pater qui habet filios, nõ expectat ꝙ filij petant neceſſaria, ſed ipſe prouidet. Sic fecit xp̃s, cuius uiſcera paterna mota ſunt ex cõpaſsione. Et fuit cõpleta illa ꝓphetia Dauid ĩ p̃s. cij. Benedic aĩa mea dño. Quõ miſeretur pater filiorũ, miſert⁹ eſt dñs timẽtib⁹ ſe, qm̃ ipſe cognouit figmẽtũ noſtrum. Nota figmentũ noſtrum. ſ. naturale & morale. Figmentũ naturale eſt corpus. Figul⁹ ſiue magiſter fuit de⁹. Figmentũ corpus noſtrũ, de argilla formatũ. Figmentum morale eſt cõfidẽtia filiorũ ad patrẽ, qa licet nõ petant, quaſi dicẽdo, Ego ſum bonus puer, non peto aliquid, iõ dicit figmẽtum, quia fingunt ſe nõ querere, tñ in corde illud petũt & deſiderãt, talis fictio bona eſt. Nota hic ſecretum cum dicit, Miſereor ſup turbã. O dñe quare habetis cõpaſsionem? Rñ-det, qa ecce iam triduo ſuſtinẽt me. Iſta rõ. iã triduo ſuſtinẽt me, eſt ſufficiẽs mouere uiſcera ſue mĩe ad dãdũ nobis neceſſaria, qa aliter ſi nõ fuiſſet ſufficiens, non eã xp̃s aſsignaſſet. Iõ dico ꝙ quilibet cuiuſcũq; ſit ſtatus poterit habere abundãtiam & prouiſionem de oĩbus ſibi neceſſarijs, ſi triduo ſuſtinet xp̃m. Hoc põt ꝓbari in q̃libet ſtatu, q ſunt ſcilicet,

Primus ſtatus eſt dñorũ temporaliũ.
Secundus prelatorum.
Tertius religioſorum.
Quartus clericorum.
Quintus coniugatorum.
Sextus uiduarum.
Septimus uirginum.

Primus ſtatus mundi eſt dominorũ tp̃aliũ, q ſi triduo ſuſtinẽt xp̃m, nõ oportet dubitare quin habeant in hoc mũdo abũdãtiam, & in alio gloriã. Tres dies ſunt tres uirtutes quas debent habere.

Primus dies eſt iuſtitia generalis.
Secundus eſt modeſtia perſonalis.
Tertius eſt reuerẽtia diuinalis.

Quantũ ad primum. Prima uirtus eſt iuſtitia gñalis, qa paupi ſicut diuiti debent miniſtrare iuſtitiã. Itẽ nec pecunijs nec amore nec fauore ſeu odio corrũpe iuſtitiã, non attẽdere cõpatrem &c. Quantũ ad ſecundũ, modeſtia perſonalis eſt, ꝙ dñi tp̃ales honeſte ſint ſociati, ut uiuant ſecundũ redditus quos hñt, nõ facere pompas & ſuperfluitates, non magis expendere q̃ redditus poſſunt portare, non ditare aliquos, & depaupare alios, ſed retribuere unicuiq; ſecundũ ſuũ laborẽ, nõ facere extorſiões ĩ populo &c. Quantũ ad tertiũ, quia ſecundũ ꝙ ſunt deo magis ſil'es in dñio, maiorẽ debent deo reuerentiã exhibere, & non debent aliquid recipere de eccleſia, nec occupare decimas ſeu primitias, nec aliquid recipere de bonis eccleſie, nec intromittere ſe de eccleſiaſtica iuriſdictione, honorare prelatos, non loqui in miſſa. Si iſtud triduũ habeãt dñi & rectores populorũ, dicit xp̃s de eis, Miſereor ſup turbã. ſ. dominorũ, quia ecce iã triduo ſuſtinẽt me. Secundum triduum eſt prelatorũ, & deberent habere tria, ſcilicet,

Preſidentiam ſpiritualem.
Prouidentiam paſtoralem.
Sanctimoniam perſonalem.

De primo, ut. ſ. uideat prelatus ſi intrauit per portam, non precibus dominorum nobiliũ, non per potẽtiam armorũ, nec per munera, ut per ſymoniam, uel alias iniuſte, niſi per purã electionẽ uel pro-

uisionem Pape, ipso penitus non procurante, quia als nõ intrat per portam, sed saltat per parietes, iuxta illud, Qui nõ intrat per ostiũ in ouile ouiũ, sed ascendit aliunde, ille fur est & latro. Io. x. De secũdo debent habere prouidentiam pastoralem, quia nominantur pastores, & non domini. Ideo antiquitus non dicebãtur domini, sed patres uel pastores, & non domini, ideo portant baculũ ut pascant oues doctrina sancta, & exẽplo uite. De tertio debent prelati habere sanctimoniã personalem, uidelicet ꝙ prelatus sit laudabilis uite, cõuersationis honeste. Et tũc dicet xp̃s, Misereor super turbam. s. prelatorum.

Tertium triduũ est religiosorũ, in quo habent sustinere deum, & tria debent habere, quę sunt scilicet,

Paupertas apostolicalis.
Castitas angelicalis.
Obedientia uniuersalis.

Item primo, quia nõ debẽt habere iocalia, nec aliquid ut propriũ possidere. Itẽ secundo debent habere oculos castos in aspiciendo, aures in audiendo, manus in tangendo &c. totũ corpus debet esse castum in conuersando. Item tertio debẽt habere obediẽtiam uniuersalem, ut sint obedientes non solũ ad precepta & uota, sed etiam ad cerimonias, in cibo, uestitu, ieiunijs, & in alijs cerimonijs. Et si religiosus fuerit sic obediẽs, deus infallibiliter prouidebit tali religioso de cappa, scapulari &c. Et xp̃s dicet, Misereor super turbam scilicet religiosorum.

Quartum triduum est clericorum. s.

Diligenter officiare.
Deuote celebrare.
Honeste conuersari.

De primo. s. distincte & attẽte dicere officium diuinũ. De secundo, non pro pecunijs nec uana gloria celebrare. De tertio, honesta cõuersatio est ne sit cõcubinarius, nec ioculator, nec lusor, nec bibulus &c. Et dicet xp̃s, Misereor super turbam. s. clericorum. Quintum triduũ est coniugatorum. scilicet,

Amor cordialis.
Fides coniugalis.
Sedulitas doctrinalis.

De primo, ꝙ amor nuptialis duret semper, non despiciat unus alterũ, sed unus supportet aliũ in defectu suo. De secundo, ꝙ nec maritus nec uxor corpus suũ tradat alteri, imo citius mori eligere debet. De tertio, ꝙ si habẽt filios uel filias, ĩstruãt eos ĩ bonis operib⁹ & doctrinis, non solũ pr̃ tenet̃ ꝓuidere filijs in cibo, & potu, sed etiã in doctrina, ne iurent, ne mentiãtur, ne furent̃, ne sibi iniurient, & si sibi iniuriantur, ꝙ petant ueniam. Item dicat̃ cõtra illã cõsuetudinẽ de puellis remanẽtib⁹ in domo ĩ festis, nec uadũt ad missã, sed bene uadũt ad uanitates, ad tripudia &c. & si ista fuerĩt in statu cõiugatorum, dicet xp̃s, Misereor super turbã, scilicet coniugatorum.

Sextum triduum est uiduarum, scilicet,

Deuotio spiritualis.
Afflictio corporalis.
Miseratio fraternalis.

De primo, uidua debet facere cõpati[…] xp̃o, audire missas, sermones, orare, [...] qñ sunt in matrimonio, nõ possunt ita facere ita libere &c. Quantũ ad secũdũ. s. ieiunãdo, portãdo ciliciũ, qa libera est & potest affligere corp⁹ sine preiudicio alicuius. Secus de illis de matrimonio. Quantũ ad tertium, est libera, & põt facere eleemosynas, nec põt dicere, nõ placet uiro. Et si ista faciant, dicet xp̃s, Misereor super turbam. s. uiduarum.

Septimũ triduum est uirginum. scilicet,

Verecundia in facie.
Silentium in uoce.
Obedientia ad parentes in opere.

Istis tribus indiget uirgo, ꝙ habeat uerecundiã in facie, non respiciat hinc inde, nec per fenestras, non habeat oculos sicut accipitris ad rapinã, sed colũbinos. De quibus dixit spũssanctus uirgini Marie, Oculi tui columbarũ. Cant. iiij. Secundo ꝙ nõ loquatur nisi pro necessitate. Malũ signũ est mulierẽ, maxime uirginem, esse loquacẽ. Tertio obedientia parentalis eis inesse debet, & debet uirgo obedire parentibus. Nam si ali[…]

est eam in uxorē recipere, non faciat secrete, sed dicat, si uultis habere me in uxorem, dicatis patri meo &c.. & fiat pu... ce &c. Et dicet xp̄s, Misereor sup turbam. s. uirginū &c. Patet secretū, & prima excellētia xp̄i. Dico secūdo q̄ ostēdit in euangelio de xp̄o potentia diuinalis, qn̄ ostendit q̄ erat uerus deus per miraclm̄ qd̄ fecit. Postq̄ em̄ dixit apostolis, Misereor super turbam, quia ecce iam triduo sustinet me. Apostoli respōderūt, Vnde possumus hr̄e panē ut comedāt &c. Dixit xp̄s, Inquiratis uos quot panes possetis habere. Credatis q̄ aliqs clamauit, si habebat aliquis panē &c. Totū hoc fecit xp̄s, ut magis appareret miraculū propt̄ panis defectū, & inter oēs solū inuenerūt septē panes; & pisciculos paucos, in quātitate & etiā in qualitate. Et dicitur Marc. vj. q̄ xp̄s precepit ut discūbere facerent omnes secundum cōtubernia, & discubuerūt secūdū partes in centenos & quadragenos. Erat inter eos ordo sessionū, ut apostoli seruiendo possent trāsire. Sedebant enim centū in longū, & quadraginta per trāsuersum, ita q̄ centenes quadraginta sunt quatuor milia hominū ad unam partē. Mulieres cū pueris ad aliā. Voluit xp̄s ut ita essent ordinati, ut honestius comederent. Nā que a deo sunt, ordinata sunt, itaq; qui resistit potestati, dei ordinationi resistit. ad Ro. xiij. Moraliter habemus exēplum, quantum placet deo seruare ordinationē, tenere regulā certā, quilibet secundū suum statum. Religiosus q̄ teneat ordinationem & regulā sui ordinis, nec oportet āplius addere. Cleric⁹ etiā bene ordinatus est, cum surgit equali hora, debet surgere ad matutinas, dicere missam &c. Dicat̄ contra illos qui nullū ordinē seruant, modo surgunt ad matutinas, modo non, nec dicunt missas nisi pro pecunijs. Istud nō est ordo sed confusio. Idem dic de secularibus, qui certo tēpore. s. mane & sero genibus flexis faciant suā orationē, nec dimittant. Istud est ordo. Dicatur contra illos q aliquoties orant, aliquoties non, [illegible] ordinem seruāt. Ecce qualiter xp̄s uoluit ut essent ordinati anteq̄ eis daret ad comedēdū. Iō apostolus, Oīa honeste & secūdū ordinē fiāt in uobis. j. ad Cor. xiiij. Postq̄ em̄ fuerūt ordinati, dixerunt discipuli siue apostoli xp̄o, Dn̄e iā sunt ordinati, homines seorsum, & mulieres cū pueris seorsum. Modo dixit xp̄s, Date mihi panes & pisces, & eleuatis oculis in celum benedixit. Hic dedit nobis xp̄s exēplū, ut anteq̄ comedamus, benedicam⁹ cibū. Rō, qa serpēs inferni in radice uenenauit oēm cibū, iō ōndit xp̄s ut sumam⁹ tyriacā bn̄dictiōis, scilicet p̄mittere debemus aliq̄ orōnē an̄ cibū. Iō ap̄ls, Cibos creauit deus ad pcipiēdū cū grārū actiōe fidelib⁹ &c. j. Timo. iiij. Itē oīs creatura dei bona est, & nihil reijciēdū, quod cū gratiarū actiōe pcipit̄. Sāctificatur em̄ p uerbū dei & orōnē. j. ad Timo. iiij. Deinde uocatis ap̄lis ut distribuerent de illis septē panib⁹, & duob⁹ piscib⁹, satiauit totā illā multitudinē. Si diceret aliqs, Quō est possibile q̄ de septē panib⁹ satiaret tātā mltitudinē? Dicat̄ q̄modo illi panes & pisces fuerūt tripl̄r multiplicati. Prīo in manib⁹ xp̄i diuidētis. Secūdo in manib⁹ & sinu ap̄loꝝ seruiētiū. Tertio in ore comedētiū. Et sic dicit, q̄ comederūt & saturati sunt. Ecce hic potentia diuinalis. Nam sicut creatio a sola dei potētia, sic ēt subita mltiplicatio. Sed hic est una questio. Euāgelium facit mētionē de cibo, sed non de potu. Iam scitis q̄ prandium sine potu modicū ualet, imo comedere & nō bibere afflictio est, maxime illis qui stant ad solē in cāpis, nec legitur q̄ habuerunt uinum nec aquam. Ex tribus possumus hr̄e responsionem.

Primo per practicam usualem.

Secūdo per autoritatē scripturalem.

Tertio per figuram allegoricalem.

Pro primo. Nam deus precepit Moysi, ut percuteret petram, ut biberet popul⁹ sitibundus, &c. Moyses percussit cum uirga, & exibat uiua aqua, & bibit populus, & aqua secuta est eos in desertum. Numerorum uigesimo. Si ergo de rupe exiuit aqua uiua, ita possumus cogitare, q̄ de illo pane & pisce exibat li-

quor miraculoſe, & rigabat guttura, & ſic erat fiẽdũ ꝓpter neceſsitatẽ & utilitatẽ, qa aľs cõuiuiũ nõ fuiſſet pfectũ. Pro ſecũdo. Dicit eñ ſcriptura, Date magnificentiã deo noſtro, dei pfecta ſunt opera. Deu.xxxij. Ergo cõuiuiũ fuiſſet perfectũ, dicẽdũ ꝙ xps prouidit de dicto liquore. De tertio, ſcilicet p figurã allegoricalẽ. Nã ille cibus fuit figura corporis xp̃i in cõione. De quo dicunt aliqui ſimplices, O iſti presbiteri decipiũt nos, dãtes nobis in cõione corpus xp̃i, & non dant nobis ſanguinẽ, tñ ipſi totũ ſumũt. Dicať ꝙ iſta queſtio uenit ex ignorãtia. Nam in hoſtia conſecrata eſt tm̃ de ſanguine, ſicut in calice. Nam ibi eſt corpꝰ xp̃i uiuũ, corpus uiuum non eſt ſine ſanguine, iõ ibi eſt ſanguis. Iõ q ſumit corpus, ſumit & ſanguinem. Ita ꝙ hoſtia cõſecrata eſt cibꝰ & potꝰ, aliť eſſet periculum. Quia dicit xps, Amen amẽ dico uobis, niſi manducaueritis carnẽ filij hominis, & biberitis eius ſanguinem, nõ habebitis uitam in uobis. Qui mãducat meã carnem, & bibit meum ſanguinem, habet uitam eternam. Io.vj. Dico tertio ꝙ oſtẽditur prouidẽtia uirtualis. Iã ſcitis ꝙ cõiter in principio mẽſe ſeruatur ſilentiũ, & quilibet curat de comeſtione. Sed poſtq̃ iã biberũt bis uel ter, tunc loqtur unus ad alium per trãſuerſum mẽſe. Sic fuit de illis, quãdo fuerunt ſatiati, inceperũt loqui ad inuicẽ. Dicebat unꝰ, Ego fui in magnis conuiuijs, ſed nũq̃ guſtaui tã ſapidũ cibũ, nec ego, dicebat alter. O quale prandium habuimus. Ratio, qa dicunt doctores ꝙ opera que deꝰ facit ſunt meliora & perfectiora, q̃ illa q̃ fiunt per naturã uel p artẽ, ut patet de uino architriclini. Idẽ de cecis illuminatis. Sic igitur patet ꝙ illi panes & piſces fuerũt optimi. Ideo quilibet uolebat reſeruare. Dicebat uir, Iſtud reſeruabo pro uxore mea, & per oppoſitum. Et mulier dicebat, Iſtud reſeruabo pro filijs meis, una in ſinu, alia in ſacco &c. Et Chriſtus precepit apoſtolis ut colligerẽt. Parcatis mihi ſancte pater, quia ſi ego fuiſſem ibi, ego impleuiſſem ſinum meum. Moraliter hic ſunt duo ſecreta, literale, & morale. Lr̃ale eſt, ꝙ illud qď ſupeſt in mẽſa. ſ. fructũ, debemꝰ dare pauperibꝰ xp̃i, iuxta xp̃i conſiliũ, Qď ſupeſt, date eleemoſynam, & ecce oĩa mũda ſunt uobis. Lu.xj. Nota oĩa. ſ. locutiones, & aliquę ſuperfluitates facte in menſa, mũda ſunt uel fiunt per eleemoſynã. Secretũ morale, quia nos non fuimus digni ut eſſemꝰ in illo cõuiuio, faciamus ergo nos ut rapaces, q poſt prãdium dñorum pquirũt fragmẽta in ſportis, qa dicitur ꝙ collegerũt ſeptem ſportas. Septem ſporte nobis diuiſe, ſunt ſeptem opera pnĩalia, de quibus ſatiari debemus in hoc mundo. Prima ſporta eſt cõtritio cordialis, fruſta ſunt dolores cuiuſlibet pc̃ti &c. Secunda confeſsio oris, quãtũcũq; ſint uerecũda opera, frangenda ſunt & aperiẽda in cõfeſsione. Tertia eſt afflictio corporis, ut ieiunia, cilicium. Quarta eſt oratio ſpũs, non ſolum ore, ſed & ſpiritu orãdũ eſt. Quinta eſt reſtitutio de iniuſto. Sexta eſt remiſsio iniuriarum, quia caſtra tua fortia non ualent tibi pro ſalute anime. Septima eſt communio &c. Et poſt iſtud prandiũ ueniemꝰ ad prandium paradiſi in mẽſa Chriſti, ubi erit refectio ſine defectu. Ideo xp̃s, Vos eſtis q permanſiſtis mecũ in tentationibꝰ meis. Et ego diſpono uobis ſicut diſpoſuit mihi pater meꝰ regnum, ut edatis, & bibatis ſuper menſamꝰ meam in regno meo. Lu.xxij. Vel ſi uis potes dicere, ꝙ iſte ſeptẽ ſporte ſunt ſeptem dona ſpirituſſancti. de q̃bus Eſa. xj. Spiritus dñi, ſpiritus ſapientie, & intellectus, ſpũs cõſilij, & fortitudinis, ſpiritus ſcientie & pietatis, ſpũs timoris domini. Spũs ſapientie, ecce hic unus panis ad cognoſcendũ deũ, & potẽtiam, & ſapientiam, & clementiam &c. Spũs intellectus, ecce alius panis ad intelligẽdum ſecreta diuine ſcripture. Spũs cõſilij, ad intelligendũ bona, & extirpandũ mala. Spiritus fortitudinis, panis ad corroborandum contra diabolicas tentationes. Spiritus ſcientie, ad diſcernẽdum bonũ a malo. Spiritus pietatis, ad ſubueniendũ pauperibus, & perſonis miſerabilibꝰ.

[...]ẽus timoris dñi, ut quilibet sciat se pre[...]ruare a peccato, & diabolicis tẽtatio[...]ibus. Ecce hic septẽ panes, uel septem sporte, & septem dona spiritussancti.

De eadem dominica septima,
De effectu grẽ dei. Ser. ij.

GRatia dei uita eterna. ad Ro. vj. c. originaľr, recitatiue uero in epľa currẽtis dñice scribitur. Verbum istud dat mihi motiuum predicandi de necessitate hñdi gratiam dei, & de utilitate quã fecit in personis. Materia est subtilis & intricata, habebimus speculationes theologicales, & materias morales. Salutetur uirgo Maria, deĩde resumaĩ thema. Questio subtilis est in theologia, de gratia dei, & est ista, Vtrum aliqua persona humana in hoc mundo ex bonis operibus, que facit seruiendo deo & proximo, si ex illis operibus potest consequi gloriam eternam. Huic questioni respondetur per distinctionem, sic, Quia talia bona opera pñt dupliciter cõsiderari, secundũ ꝙ ꝓcedũt a principio creato, uel a principio creatore: si uero considerentur scďm qď ꝓcedunt a principio creato. s. ab homine uel a libero arbitrio, qñ homo ex intellectu iudicat talia bona opera facienda, & libero abitrio eligit illa, & placent sibi, & operatur ea, tunc dicitur ꝙ inq̃tum a tali principio procedunt, tũc sufficiunt aliqua bona opera ad habendum gľiam eternã. Ratio, quia tanta est dignitas & excellentia glorie, ꝙ posse creature non sufficit ad producendum illã, nec ad dandũ illã, sicut equus non potest gñare hominem, nec hõ angelũ, nec angelus celũ, quia est ultra suã speciem & ꝟtutẽ. Ita nec homo per suum liberũ arbitriũ operando bona opera põt cõsequi uitã eternam, considerando illa opera ut dictum est. s. inquãtum ꝓcedunt ex libero arbitrio, & quo ad eorum substãtiã, tñ homo per liberum arbitrium operando ꝓducit alios magnos effectus sibi proportionatos, sicut claritatem intellectus ad intelligendum & sciẽdum, licet ꝑsona que uiuit in peccatis, intellectũ habet obscurũ & tenebrosum, ꝑ mala desideria, & infirmitatẽ memorie, qa q̃ dat se luxurie & pctĩs, memoriã habet debilẽ, & debilem uolũtatẽ ad bonas inclinationes, & bene operãdũ. Iõ hõ sine grã potest facere opera ad cõsequẽdũ sanitatẽ ĩ corpe, qa ita sunt opera ꝓportionata libero arbitrio. De hoc uide sctm̃ Tho. prima scďe. q. cix. ar. j. & ij. Itẽ põt ex bonis operibꝰ letitiã hr̃e ĩ aĩa: qa sicut sanitas corporis letificat, ita sanitas aĩe, ut est gratia, letificat aĩam. Item potest consequi bonam famã, & multa alia bona, q̃ sunt effectus proportionati taliũ bonorũ operũ, sed nõ ad uitã eternã habẽdã, qa non est ꝓportionata talibus operibus. Iuxta intellectum hũc loqtur scriptura, Nõ sunt cõdigne passiones huius tẽporis ad futurã gloriã q̃ reuelabitur ĩ nobis. ad Ro. viij. Si uero uolumus loqui de illis operibꝰ, in quãtũ opera bona & ꝟtuosa ꝓcedũt a principio creatore. s. deo, q. s. illuminat supnaturaľr uolũtatẽ & memoriã ad bona opera operanda. sic sufficiunt ad uitã eternam habendã, qa principiũ est deꝰ, ꝑ grãm operans in homine. De hoc uide sctm̃ Tho. j. ij. q. cxiiij. ar. iij. Hoc declaratur per exẽplũ de fonte ab alto descẽdẽte. Si queratur an illa aqua possit ascẽdere, oportet ꝑ distinctionem rñdere, qa si uolumus loqui de aqua inquantũ est elemẽtũ ponderosum, per se non põt ascendere quãtũ descendit. Si uero loquamur de aqua inquãtum ꝓcedit de alto loco, dico ꝙ põt ascendere, qa naturaľr aqua ascendit q̃tũ descendit. Ita si de operibꝰ que fiunt in hoc mundo uolumus loqui respectu principij creati. s. hominis per quem fiunt, non possunt talem effectum producere, ut. s. gloria habeatur, qa non sufficit uirtus nature. Si uero loquamur inquantum procedunt ab alto, scilicet a principio creatore, sic sufficiunt ad uitã eternam habendam. Et iuxta istum intellectum dicebat Christus, Aqua. i. gratia, q̃ refrigerat & purificat a peccatis, quam ego dabo ei. s. homini, fiet in eo fõs aque salientis in uitam eternam. Ioã. iiij. Patet

questio.Ideo dicit thema, Gr̃a dei.i. per
gratiã dei,uita eterna,supple hr̃. De hoc
etiã uide.S. Tho.j.p.q.xij.ar.iiij.ex gra-
tia dei multi effectus & utilitates sequun
tur in homine,sed solum loquar mõ de
tribus principalibus. Quia gratia dei

Primo facit hominem exire de pecca-
to mortali.

Secundo gratia dei conseruat homi-
nem in uita spirituali.

Tertio gratia dei facit uenire in glo-
riam celestialem.

De tertio loquit̃ thema. Gr̃a dei &c. Di-
co primo ꝙ gr̃a dei facit hominẽ exire
de pc̃tõ mortali. Volo dicere ꝙ nullus
põt exire pc̃m̃ mortale nisi per gratiam
dei,qa licet quelibet persona per suum li
berũ arbitriũ possit cadere in pc̃m̃ mor
tale per suam naturalem potentiam, tñ
de pc̃tõ suo non põt exire nisi per gratiã
dei.Ratio.Naturaliter quelibet res redit
ad suũ pricipiũ naturale, uñ formata est,
sicut de lapide, quẽ tenerẽ ĩ manu, si eũ
dimitterem, natural̃r descẽderet, sed nõ
põt per suã naturalẽ potẽtiã ascendere.
Idẽ de aĩalibus formatis de terra,ad ter-
ram reuertũtur natural̃r. Cũcta subiacẽt
uanitati, & oĩa pgunt ad unũ locum. De
terra facta sunt,& in terrã pariter reuer-
tuntur.Eccl̃i.iij.Modo uideamus.Hõ de
quo est fc̃tũs q̃tum ad corp⁹?de terra, ut
dicitur Geñ.ij.Formauit de⁹ hominẽ de
limo t̃re. Iõ ad terrã habet reuerti. Geñ.
iij.Reuertaris in terrã de qua sumpt⁹ es,
qa puluis es, & in puluerem reuerteris.
Quãtũ uero ad aĩam,ĩ qua stat gratia dei
uel pc̃m̃, nõ possumus dicere ꝙ sit crea
ta de aliquo elemẽto,nec de materia ce-
li,sed de nihilo. Ergo naturaliter ad ni-
hilum redit.s.ad deficiendũ,errandũ,seu
peccandũ per se,nec indiget magr̃o. Sed
postq̃ errauit seu peccauit, per se redire
non põt, quia non est de natura sua seu
conditione. Sed si fuisset creata de gr̃a,
per se rediret ad gratiam, si de materia
celi,per se rediret ad celũ, sed quia crea-
ta est de nihilo,per se redit ad nihilũ. Au
toritas.Perditio tua ex te Israel tantum,
modo ex me auxiliũ tuũ. Osee. xiij.Isra-
el.i.hõ uidẽs deũ,Is.i.hõ.ra.id est uidem.
hel,id est deũ.Iste est xp̃ianus, q per fi[de]
uidet deum, qa Iudeus cecus est,quia nec
oculo dextro aĩe uidet xp̃i diuinitatem,
nec sinistro xp̃i humanitatẽ.Est hic q[...]
ad clarificandum aliquos in hoc dubita-
tes: Quid est primum in anima?remissio
peccatorum,an gratia dei? Sed dicat[ur ꝙ]
gratia precedat remissionẽ peccato[rum].
ergo simul stat gratia,cũ peccatis. Si d[ici]
tur ꝙ remissio peccatorum p̃cedat adue[n]
tum gratie, ergo sine gratia iam est re-
missio pc̃tõrum,& sic gratia non erit cau
sa remissionis peccatorũ.Rñdetur p di-
stinctionem.Nam esse prius uel poster⁹
potest capi dupliciter,uel secundum or-
dinẽ tẽporis uel durationis, uel secũdũ
ordinẽ causalitatis & dispositionis.Pri-
mo simul sunt in eodem instanti,gratie
infusio,& pc̃tõꝝ remissio,uel scd̃m or-
dinẽ causalitatis infusio gratie preced[it]
remissionem pc̃tõrũ.scd̃m uero ordinẽ
dispositionis remissio pc̃tõrum preced[it]
infusionẽ gratie.Det̃ exẽplũ ad oculum.
Si tu mittas in cameram tenebrosam ce-
reũ accensum, qd erit prius, illuminatio
camere uel cerei accẽsi immissio? Si lo-
quamur de ordine durationis & tempo-
ris,simul sunt illuminatio camere & te-
nebrarũ expulsio scd̃m ordinẽ duratio-
nis, sed secũdũ ordinẽ causalitatis illu-
minatio p̃cedit tenebrarũ expulsionem
qa lux est causa qua fugantur tene[bre].
Patet ergo quare dicit, Perditio tua &c.
De hoc uide sc̃tm̃ Tho.prima secũde.[q.]
cxiij.ubi agit de impij iustificatione,[...]
dixit, ꝙ in instãti sit impij iustificatio,in
qua quatuor concurrunt.s.motus liberi
arbitrij in deum,motus liberi arbitrij i[n]
peccatum,infusio gratie,& culpe remis-
sio.Ibi etiam ostendit qualiter inter ista
etiam est ordo nature,quamuis simul st-
ant in eodem instanti. Dicatur pulchra
similitudo ad intelligẽdũ istã materiã Si
hic esset magnus pute⁹ & p̃fũd⁹, q[ui]l[ibet]
ur̃m posset se ĩ illũ pijcere, sed idẽ non
põt exire sine adiutorio alicu⁹ cũ chor
da ul̃ cũ scala &c.In abyssũ & puteũ p[ec]c[ati]
q̃libet p suũ liberũ arbitriũ põt se pijce
re, sed

sed ad exẽdiũ ĩde oportet ꝙ de⁹ sub
mat scalã gr̃e sue, quã mittit qñ ꝑsona
q iacet in abysso pc̃tĩ clamat, Dñe ad-
iuua me. & dicit, miser qd erit de me &c.
ego sum &c. Tũc de⁹ mittit scalã sue gr̃e
hñtẽ. xij. gradus. Primus est pc̃tõrꝝ co-
gnitio. Scd's cordis cõtritio. Terti⁹ pro-
positũ nõ redire. Quartus recedere a ma
la societate. Quintus oris cõfessio. Sex-
tus corporis afflictio. Septimus spũalis
oratio. Octauus eleemosynarũ largitio.
Non⁹ ablatorũ restitutio. Decim⁹ iniu-
riarũ remissio. Vndecimus fame repara-
tio. Duodecimus eucharistie cõio. Ecce
scala, qui uult exire de puteo profundo
pc̃torũ ea utatur. Ex ista rõne apostol⁹, q
ceciderat in puteũ infidelitatis, de quo
exiuit per gratiã dei, dicebat, Persecutus
sum ecclesiam dei. O in quo puteo iace-
bat. gr̃a autẽ dei sum id qd' sum. j. Corꝛ.
xv. Dico scd'o, ꝙ per gratiã dei cõseruat
se hõ in uita spũali, qa licet per gr̃am dei
hõ exierit pc̃tm̃, & redierit ad bonã uitã,
tñ nõ posset homo se in bona uita cõser-
uare, nisi ꝑ gratiã dei. Et est ratio, qa tan
ta est fragilitas, & tot sunt carnis inclina
tiones, mũdi occasiones, diaboli tenta-
tiones, ꝙ mirũ est ꝙ aliquis posit tene
re bonã uitã, intantum ꝙ Dauid in gra-
tia dei & bona uita existẽs dicebat, Quis
consurgat mihi aduersus malignantes. s.
carnis. i. malas ignitas inclinationes, aut
quis stabit mecum aduersus operantes
iniquitatem, scilicet occasiones mũdi, &
tentationes diaboli. Nisi quia dominus
adiuuit me. paulomin⁹, id est post modi
cũ, habitasset in inferno anima mea. in
ps. xciij. Periculum illius qui tenet bonã
uitam potest probari post similitudinem
amphore uitree in alta columna posite,
posito tali casu ꝙ sit amphora plena pru
nis ignis, secundo ut magno impetu uẽ-
ti impellatur, tertio ꝙ ab omnibus in eã
lapides proijciantur, talis amphora esset
in magno periculo, imo esset mirum si
non caderet & contereretur, considera-
ta sua fragilitate, & considerata como-
tione eius per uentum & lapides. Ita in
proposito cogitate ꝙ persona que est in
gratia dei & bona uita, est ut amphora in
alta colũna posita, sed est de uitro, imo
uitro debilior. Quod sic probat Aug. qa
amphora uel cãtharus si reponatur in ar-
mario uel aliquo tuto loco, cõseruabit. l.
uel. c. annis, uel mille annis. Custodiam⁹
nos, nõ possumus diu cõseruari. Hoc pa-
tet de regibus & ꝑlatis, q optime custo-
diunt se, & habent suos medicos, tamen
ita cito moriuntur sicut ceteri. Sumus si
cut aqua defluẽs. ij. Reg. xiiij. Oẽs mori-
mur, & quasi aqua dilabimur in terram, q̃
nõ reuertitur, propter cõtinuũ fluxũ ad
mortem. Scd'o in homine inclinationes
ipsius carnis. Ecce prune ignite. Nã secũ-
dũ doctores ĩclinationes dicũtur fomes,
igniculus, concupiscibilitas, pc̃tm̃ origi-
nale, q̃ ante baptismũ sunt culpa & pena,
sed baptismus lauat culpã uel pc̃tm̃, sed
relinquit penã, qa adhuc post baptismũ
remanet fomes, igniculus, & cõcupisci-
bilitas, que idẽ sunt, & talis igniculus in
nullo homine in hac uita fuit unq̃ extin-
ctus, nisi in xp̃o & ỽgine Maria, nõ in Io
anne Baptista seu euangelista, nec in a-
lijs &c. Ista pruna flãmat, qñ hõ tentatur
de luxuria, & in signũ hui⁹ gena rubescit.
Et sicut ad flatũ follis accẽdit, sic aspectu
mulieris homo inflãmatur nonnunq̃. Mi
rum est quõ persona nõ statim corrum-
pitur per pc̃tm̃. Ergo necessarium est ꝙ
gratia dei ꝑsonã cõseruet. Iõ dicit sapiẽs,
Eccl'i. lj. Liberasti a pressura flãme, q̃ cir-
cundedit me, & in medio ignis nõ sum
estuatus. Tertio uenti impellentes sunt
tentationes diaboli, & magne & fortes,
que diruunt turres & castra, quales erãt
Adam & Eua in statu innocentie, & ta-
men uento tentationis diaboli dirupte
sunt. Qualis turris fuit Sampson, & mo-
dica tentatione diruta est. Qualis turres
fuerunt Dauid & Salomon, & tamen uẽ
to tentationis dirute sunt. O uos mise-
ri, quid faciet uitrum fragile ad tantum
impetum uenti tentationum? De quo di
cit scriptura, Ecce dñs transit. & grandis
spiritus sumitur hic pro uento, & fortis,
subuertens montes, & conterens petras
ante domũ. iij. Reg. xix. Item ꝓijciunt la-

pides. Verbi gratia. Religioſus qui uult uiuere ſecundũ regulã & cõſtitutiones quas uouit, eſt ut amphora, & in colũna poſita, ſtatim alij qui nihil ſeruant, ſicut uadũt ad infernũ, uolũt ꝙ omnes cadãt cũ eis, & proijciũt lapides, ſcilicet deriſiones. O dicit ei unus, Talis hypocrita ſingularis hoc facit, ut habeat miſſas ſcti Amatoris. O quã pulchrũ &c. lapidetur. Sed de religioſo qui eſt totus ribaldus, ruffianus, nullꝰ dicit ſibi aliquid, nec curant de deo. Imo uos commendatis tales dicendo, cognoſcitis talem fratrem? O gratiſsimus homo eſt, inuitauit me ad cellam ſuam, ornata eſt, dedit mihi uinũ albũ &c. Idẽ de clerico q uult ſtare ſuper columnam bone uite, & ſurgit de nocte ad matutinas, dicit miſſam ſuam & officiũ deuote, uitat locutiones mulierũ, & occaſiones pctõrũ, talis deridetur. Idẽ de laicis dicẽdũ eſt. Si aliquis miles uel ciuis uel alius nõ uult iurare niſi per aduerbia, non curat de uanitatibus aliorũ, uadit ad eccleſiã &c. ſtatim per alios deridet, etiam ſi nõ habet uxorẽ, nõ ĩueniet uolẽtẽ eum recipere. Idẽ de aliqua muliere ſi uult dimittere uanitates, ſtatim alie derident eã, etiam ſorores carnales, O dña beguina, uult deuorare ſanctos &c. Imo aliqui uiri derident uxores, qñ uidẽt eas orãtes, cum tñ deberẽt gaudere, qa mulieres melius cuſtodiuntur deuotione q̃ timore. Et ꝑ oppoſitũ alique uxores deridẽt uiros deuotos. Iõ dicit apſ̃, Oẽs qui pie uolunt uiuere in xp̃o Ieſu, perſecutionẽ patiẽtur. ij. ad Tim. iij. Sed nimis eſt debilis q propter talia dimittit bonã uitã, uel nõ audet eã incipere. Iſti male pugnabunt tp̃e antixp̃i. Iõ apſ̃ qñ fuit in gratia, cui dicebãtur multe iniurie. Vnus dicebat, Vere nõ eſt apſ̃, qa nõ fuit cũ xp̃o in ſocietate. Alius dicebat, Vere malus hõ eſt &c. Dixit, grã dei in me uacua non fuit, ſed abundãtius illis omnibꝰ laboraui. j. Cor. xv. Dico, tertio ꝙ gratia dei facit hominem uenire ad gloriã eternam. Ex quo per gratiam dei homo exiuit pctm̃ mortale, & ſe in bona uita conſeruauit.

Modo uideamus quãdo aĩa exit corpus per quã potentiã põt uenire ad gl̃iam paradiſi, & ad uitã eternam. ad hoc dicatur ſimilitudo q̃ habetur Lu. xvij. Si quis de proprijs pecunijs emit unũ captiuũ, qui ſeruit diligenter domino ſuo, conſeruat bona dñi & lucrat. Cũ dñs facit teſtamẽtũ & dimittit hereditatẽ filio ſuo, dimittit captiuũ liberũ. Si captiuus uellet dicere domino, O domine, & nũquid ego ſeruiui uobis bene? Iõ dimittatis etiam mihi partẽ hereditatis cum filio ueſtro. Reſpõderet dominus, Si mihi ſeruiuiſti, bene feciſti, qa debuiſti &c. Qua ergo ratione tu petis partẽ hereditatis? Si talis dominus dimittit partẽ captiuo dicte hereditatis, hoc erit ex magna liberalitate, & gratia ipſius domini, qa de iure nõ tenetur ſibi. Ita eſt de nobis. Oẽs ſumus captiui & ſerui dei, ſanguine Chriſti precioſiſsimo empti. Et ſi bñ ſeruimus deo, facimus quod tenemur, alias ipſe ſcit bene punire, qñ anima exit de corpe, & aĩa licet ſit ſctã & bõa, uenit ad iudiciũ dei. Ad quã dicit deus pater, Quid uis? Dñe, ꝙ detis mihi partẽ hereditatis filij ueſtri Ieſu xp̃i, qa ego ſeruiui uobis diligẽter, feci hec, & etiã ſi martyriũ ſuſtinuiſſem, dicit deus, Feciſti quod debuiſti, qa ſeruus & captiuus meus, alias ſi non bene ſeruiuiſſes, damnaſſem te. Tunc anima, Domine ego nõ peto rigore iuſtitie, qa non mereor, ſed per gratiam ueſtram & liberalitatẽ, & quia hereditas filij ueſtri omnibus ſufficit. Heredes quidem dei, coheredes autẽ xp̃i. ad Ro. viij. Tunc dicit deus, Hoc eſt aliud, & introducit eã in hereditatem &c. De hoc Lu. xvij. Nũquid gratiam habet ſeruo illi, quia fecit que ei imperauerat? puto ꝙ non. ſic & uos cum omnia bene feceritis, dicite, qa ſerui inutiles ſumus, quia quod debuimus facere, fecimus. Vide ibi pulchram parabolam, ſerui inutiles ſumus, ideo humiliemur, cogitantes quod captiui ſumus empti a Chriſto, & gloriam uitam habebimus per gratiam, & nulla alia ratione.

Dominica octaua. *Sermo primus.*

Atten-

Attendite a falsis prophetis. Istud uerbũ habetur originaliter Mat.vij. & recitatiue in euange. presentis dominice. Noster sermo erit de presenti dominica.s. de sancto euãgelio, in quo tangũtur bone doctrine speculatiue ad illuminationẽ intellectus, & morales ad instructionem uite. Sed quia nulla doctrina habet efficaciam nisi mediante diuina gratia, ideo salutetur uirgo Maria. Et resũmat thema in sancto euangelio huius dominice presentis, quod est totũ uerbum & doctrina Christi. Et hic nobis ostendit tres uirtutes necessarias, ad gubernationem nostre uite.

Prima est prudentia ad uitandũ pericula humana.

Secunda est diligentia ad cumulandum bona spiritualia.

Tertia est obediẽtia ad lucrandũ premia celestia.

In his tribus uirtutibus stat totũ euãgeliũ. Et de prima proposuit thema, Attendite a falsis ꝓphetis. Dico primo ꝙ xp̃s docet & precipit nobis habere prudẽtiã & discretionem. Rõ, quia in hoc mundo siue uita tot sunt pericula anime & corporis, de quibus dicit apostolus .ij. Corin.xj. Periculis latronũ, periculis fluminũ &c. Ideo necessariũ est auisamentum de prudentia. Hoc ostendit cum dicit, Attendite a falsis prophetis, qui ueniũt ad uos in uestimentis ouiũ, intrinsecus autem sunt lupi rapaces. Si aliquis dixisset, Domine, qũo cognoscemus eos? Respondit, A fructibus eorum cognoscetis eos. Nunquid colligunt de spinis uuas, aut de tribulis ficus? Ecce qũo xp̃s auisabat ap̃los & discipulos suos dicẽs, Attẽdite &c. Bene scitis ꝙ de mala arbore nõ colligitur bonus fructus, hoc innuit cũ dicit, Nunquid colligunt de spinis &c. Ista uerba declarabo per duos ĩtellect⁹. Primo per intellectum literalẽ. Secũdo per intellectũ moralẽ. Intellectus literalis est iste, quia apostoli erant simplices, & nunqnam studuerunt, imo pro maiori parte fuerũt piscatores, & ne per doctores legis subtiles deciperẽtur, ueniẽtes in simplicitate ad similitudinem deuotarũ personarũ, ad eos dixit, Attendite &c. quia lupi sunt rapaces, & cognoscetis eos in fructibus, quia de spinis.i. de malis personis non colligũtur uue.i. boni fruct⁹ &c. Est hic questio. Qui sunt fructus in quibus cognoscitur de aliquo an sit bonus uel falsus propheta. quia diceret aliquis, fructus qui ostendũt personam bonam, sunt orationes, ieiunia, despectus mũdi, paupertas, & humilis gestus &c. Dico ꝙ ista nõ sunt fructus, sed folia uel uestis ouina, quia lupi.i. mali, aliqñ istis uestibus induuntur, quia multi fuerunt, sunt, & erunt in breui tp̃e antixp̃i, qui cũ talibus uestibus decipiẽt & decipiunt gentes, ieiunando, orando, cũ modestia incedẽdo, magnam patientiã ostẽdendo ad extra, quam non habẽt in corde. Quales debeant esse uestes nr̃e, apostolus dicit, Induite uos sicut electi dei, sancti, & dilecti, uiscera misericordie, benignitatem, humilitatẽ, modestiã, patientiam, ad Col.iij. Dico ꝙ fructus in quibus homines cognoscũtur ne decipiantur sunt opera principalia que deus uult. Sicut ultimũ & finale quod expectat de arbore non sunt flores nec folia, sed fructus. Ita deus de hoĩe ultimũ qđ querit est gloria, & honor dei, & saluatio aĩarũ. Si ergo tu uides unũ religiosum predicantẽ in honorẽ dei, & gloriã, ad conuersionẽ animarũ, ut dimittant peccata, & homo uidet ꝙ gentes cõuertuntur. Talis est bonus propheta, & nũcius dei. Tale opus non dicitur uestis, sed fructus. Autoritas. Liberati a peccato. Ecce saluatio animarũ. Serui aũt facti deo.s. propter gloriã & honorẽ dei, & si dei cõfirmationẽ, habetis fructũ uestrũ in sanctificationẽ. ad Ro.vj. Per oppositũ qñ aliqs religiosus, clericus, seu heremita, qui q̃tũcunq; ad extra sit bene indutus ueste ouina, ieiunãdo, orando, uigilãdo &c. si in suis parlamentis publice predicãdo uel occulte cõsiliando dicit seu affirmat aliqd cõtra fidẽ catholicã, &

eius articulos, seu cōtra determinationē ecclesie, talis falsus ꝓpheta est. Illum uita & fuge clamādo, Moriaẗ &c. Item si in suis p̄dicatiōibus uel secretis locutionibus inducit seu laxat gētes ad pctā, dicēdo, Vere bñ potestis hoc facere, quia nō ita magnū pctm̄ est &c. Lupus est, caue. De talib9 dicit xp̄s, A fructibus eorū cognoscetis eos. & subtilius, Nunquid colligūt de spinis uuas? Falsi ꝓphete dicunẗ spine, qñ cōtra fidē catholicā & ecclesie determinationem per sophisticas rationes incipiūt docere cōtra fidē xp̄ianā, dicēdo, Et qūo potestis credere hoc uel hoc? Dicas de articulis ꝓut uidebiẗ. Item dicunẗ tribuli, qui habēt spinas trāsuersas, & trahunt ad se. Dico ꝙ tales falsi prophete trahunt ad se & retinent multos dicēdo, Quid oportet facere pn̄iam, quia deus est misericors, uel quid oportet parcere inimicis &c. Tribuli sūt, nec possunt colligi boni fructus. Caue &c. Mō patet qd est uestis ouina, & qd fructus. De istis olim magister Vicenti9 inuenit experientiā in multis locis, qui in uallib9 hereticorū uoluit scire quos modos tenerēt magr̄i illi hereticorꝫ ad decipiēdū, qa ante erāt boni xp̄iani, & sciuit & percepit ꝙ illi magr̄i ueniebant in ueste ouina, quia nolebant comedere nisi panē & aquā &c. Postea uero dum illi magr̄i heretici fuerūt reputati sc̄ti, querebant heretici si gētes illius p̄rie confitebanẗ. Rñdebaẗ ꝙ sic. Iterū querebant, Et cui? Rñdebaẗ ꝙ clericis & religiosis, Et illi dicebāt, Quare plus illis quā alijs. & persuadebāt ꝙ nō oporteret sacerdotibus cōfiteri, quia xp̄s & ap̄li nō restrinxerūt solū ad illos, imo dixit Iac. Confitemini alterutrū pctā uestra, & orate ꝓ inuicē ut saluemini. Iac. v. Nunquid esset melius cōfiteri bono seculari quā malo clerico, quia ligatus non pōt soluere &c. Ecce hereticorū fruct9. O proditor, nūc dicit & affirmat cōtra fidē catholicā, & eccl'ie determinationē. Nam xp̄s ore ꝓprio dixit clericis solū esse cōfitendū, quia solū ipsis cōmisit ptātē absoluēdi dicēs, Quorū remiseritis pctā remittunẗ eis, & quorum retinueritis retenta sunt &c. Io. xx. & Lu. xvij. Dixit leprosis pctōres figurātibus, Ite ostendite uos sacerdotibus, quia licet sint mali, solū ipsi habent claues. Itē dicebāt ꝙ nō debebāt ire ad ecclesiam ubi sunt idola. i. imagines, nec ibi potius orandum esse quā in alio, cū ubiq; sit deus. Imo melius esset orare in cāpis &c. Itē dicebāt ꝙ nō deberent ire ad missam &c. Ita erit tp̄e antixp̄i, qñ uenient nūcij sui. Et primi erunt demones in ueste ouiū, ut patet de illo qui in forma heremite uenit ad magistrū Vinentiū, qui dicebat sabbatū colendum & nō dñicam &c. Quare xp̄s dicit, A fructib9 eorū &c. Propter hoc Ioānes euangelista, qui intelligebat uerba xp̄i, Charissimi nolite credere omni spiritui, sed probate sp̄ūs si ex deo sint. Qm̄ multi pseudoprophete exierunt in mūdū. In hoc cognosciẗ spirit9 dei. Oīs sp̄ūs q cōfiteẗ Iesum xp̄m ī carne uenisse, ex deo est, & hic est, & oīs sp̄ūs q soluit Iesum, ex deo nō est antixp̄s, de quo audistis, qm̄ uenit & nunc in mūdo est. j. Io. iiij. &c. Nota, soluit Iesum &c. Qñ uult gentes elongare a fide uel a bona uita. Item alia autoritas. Si quis uenit ad uos, & hanc doctrinā nō affert, nolite eū recipere ī domū, nec aue ei dixeritis. Qui eīm dicit illi aue, cōicat operib9 eius malignis. Ecce p̄dixi uobis, ut in die dñi nostri Iesu xp̄i nō cōfundamini, sc'd'a Ioannis. c. unico. Dico sc'd'o ꝙ xp̄s docet nos debere habere diligentiā, ut simus diligentes in bonis operibus, sicut hoīes q uolunt ditari, laborant de die & nocte p terram & per mare. Ita debemus nos laborare in operib9 spiritualibus, de quibus perpetuo habem9 uiuere. Hoc ostēdit xp̄s cū dicit, Omnis arbor bona, fructus bonos facit. Mala autem arbor, malos fructus facit. Non potest arbor mala fructus bonos facere, in sensu composito, nec arbor bona fructus malos facere. Oīs arbor q̄ nō facit fructū bonum excindeẗ, & in ignē mitteẗ. Modo uide te, q̄libet persona xp̄iana est arbor plātata ī uiridario Christi, scilicet xp̄iana

S,

tis, in quo plantaẗ & rigaẗ qñ baptizaẗ, & uult deus ꝙ faciamus fructus, scilicet ut acquiram⁹ merita spiritualia. Et sicut arbor bona iam certo tpe facit flores, folia, & fructus. Ita uult de⁹ ꝙ hoïes faciãt fructũ, qlibet in suo tpe. Primo ꝙ pueri faciãt fructũ, de⁹ uult qñ sunt quatuor uel quinq; annorũ ꝙ orẽt de mane & sero. De hoc debẽt curare matres principalr, cũ quib⁹ tũc maxĩe moranẗ. Quando pueri de mane petunt panẽ, ꝙ dicat mater, Modo fili flectas genua, scias ꝙ in celo est una regina &c. & faciat sibi dicere, Aue Maria, ponẽdo uerba in ore, & post detis ei panẽ. Idẽ in sero, dicendo, O fili de nocte uolant demones, & sic puer timore orabit. Informeẗ insuper ꝙ signet se. Et sic pueri addiscũt Pater noster, Aue Maria, & Credo in deũ. Item informãdi sunt pueri ꝙ cõfiteanẗ. Item qñ erũt. xij. annorũ ꝙ cõmunicẽt. Bonũ est uiro cũ portauerit iugũ ab adolescẽtia sua. Threno. iij. Sed proh dolor, nunc uos parentes ostenditis eis fruct⁹ inferni, ut ꝙ potent &c. Item ꝙ iurent. Item de mulieribus q̃ ostendũt filiab⁹ ut pingant & ornent se. Item mulieres informant filias qũo est tripudiandum. Non oportet ostendere uanitates, quia quilibet ꝑ se addiscit satis. Ideo scriptura dicit, Sensus enim & cogitatio humani cordis in malũ ꝓna sunt ab adolescẽtia sua. Geñ. viij. Secũdo de iuuenibus. xx. uel xxx. annorũ, uult de⁹ maiores fructus, quia illi iam sunt pleni pctĩs. Ideo uult deus ꝙ tales semel uel bis ieiunent in qualibet hebdomada, quolibet die de mane & de sero orent, ꝙ portent cilicium, uel disciplinis uapulent &c. In talibus enim tales fructus uult de⁹ duplici rõne. Primo ꝓpter pctã preterita, ut remittanẗ. Secũdo cõtra futura ut caueantur, quia talis est uirtus penitentie, ꝙ mũdat a preteritis, & cauet a futuris, & preseruat, quia quantũcũq; equus sit ma ꝑ, si abstrahiẗ sibi cib⁹, domaẗ. Ita de corpore hoïs. Ideo xp̃s ait, Penitentiã agite, appropinquabit enim regnum celorũ. Matth. iiij. Tertio de senibus uult de⁹ alium fructum, quia iam illi non possunt ieiunare, nec cilicium portare, nec disciplinam &c. Sed fructus eorum est orare, eleemosynas dare, remittere iniurias, satisfacere de usuris, audire missas & sermones &c. De hoc figura Christi Lu. xiij. Arborem fici habebat quidã in uinea sua plantatam, & uenit querens fructum in illa, & non inuenit. Dixit autẽ ad cultorẽ uinee, Ecce anni tres sunt ex quo uenio querens fructum in ficulnea, & non inuenio. Succide ergo illã, ut quid etiã terrã occupat? Vinea Christi est ecclesia. Esa. v. Vinea domini exercituũ dom⁹ Israel est. i. hoĩs uidẽtis deũ. Arbor fici in uinea plãtata est quelibet persona xp̃iana. Prim⁹ annus in quo dominus uult fruct⁹ est pueritia, & uult fructus puerorum quos dixi, sed nõ inuenit modo nisi folia, quia iam oñditis eis ut uadant cum manicis &c. Secũdus ann⁹ in quo dñs uult fructus meritorum est iuuentus, & mõ nõ inuenit nisi uanitates, corruptiones, & peccata. Tertius annus est senect⁹, & nõ inuenit fruct⁹ nisi suspitiões, malitias, & diffamatiões &c. & ideo dicit xp̃s, Succide eã, ut quid etiã terrã occupat? Sed custos. i. angel⁹ orat Iesum xp̃m ut expectet, & ipse fodiet in circuitu. i. cordis, dãdo cõpunctiones ut dimittat pctã, ut confiteaẗ &c. Ponit stercus, qñ reducit peccata ad memoriã, rigat, quia ꝓcurat lachrymas per cõtritionẽ, si facit fructũ non excidit eam. Ecce quare dicit, Oĩs arbor q̃ nõ facit fructũ bonũ, excindetur, & in ignẽ mitteẗ. Iõ Mat. iij. Iam securis ad radicem arboris posita est. Dico tertio ꝙ ostẽdit &c. Ratio, quia sicut nos peccatores per inobedientiã perdidim⁹ paradisum terrestrẽ. Ita per obediẽtiam nos oẽs acquirimus paradisum celestem. Hoc ostendit cum dicit, Non omnis qui dicit mi. &c. usq; regnũ celorum. Hic est magnum secretum in hoc ꝙ dicit, dñe dñe, & non ter uel solum semel, sed quia esset ꝓlixius, non dicam hodie, sed cras. Sed in hoc quod dicit, Qui facit uoluntatem patris mei q in celis est, ipse intrabit in regnũ celorũ.

celorũ. Dico ꝙ maxima gratia est ꝙ de⸗
dicit nobis captiuis suis, Qui facit uolũ
tatẽ patris &c. Cum tñ ex debito sine ali
qua promissione teneamur sibi seruire.
Ac si dñs diceret captiuo suo, Seruias mi
hi bene, & ego dabo tibi hereditatẽ. nun
qd sufficisset dicere, faciã te liberũ? Sed
ex magna gratia dominus ꝓmittit here⸗
ditatẽ. Ita deus nobis captiuis suis. j. Io.
v. Hec est charitas dei, ut mãdata ei⁹ cu-
stodiamus, & mandata eius grauia non
sunt. Item quilibet debet dicere in suo
statu, & religiosus, & clericus &c. Domi⸗
ne qd uultis de me, qui sum religiosus,
ego faciã &c. & sic de alijs. Amen.

De eadem dñica. Sermo. ij.

ATtendite a falsis ꝓphe
tis. Mat. vij. De ista mate-
ria predicaui heri intel-
lectũ literalẽ. Modo autẽ
predicabo materiã mora-
lem, & totus sermo erit moralis. Salute-
tur uirgo Maria &c. Pro introductione
& totali prosecutione huius uerbi reci-
pio fundamentum a quadam autoritate
Hieremie prophete, in qua ostendũtur
tres differentie falsorum prophetarum.
Ecce ego ad prophetas, dicit dominus
noster Iesus xp̃s saluator mundi, qui fu-
rantur uerba mea unusquisq; a proximo
suo. Ecce ego ad prophetas, dicit dñs, q
assumunt linguas suas, & aiunt, dicit do-
minus. Ecce ego, dicit dñs, ad prophetas
somniantes mẽdaciũ, q narrauerũt ea &
seduxerũt populũ meũ in mẽdacio suo,
& in miraculis suis, cũ ego nõ misissem
eos, nec mandassem eis. Hier. xxiij. Pro
intellectu huius autoritatis sciẽdũ est se
cũdũ glo. & doctores postillantes, quan⸗
do sancti & ueri ꝓphete, ut Esaias, & Hie
remias, & alij, habebãt a deo aliquã reue
lationẽ de aliquibus magnis factis futu-
ris, prosperitatis uel aduersitatis, pone-
bant illã in scriptis ut suo tempore eam
reuelarent populo. Et aliqui falsi prophe
te obseruantes, furabantur eis illas scri-
pturas, & ipsi ut reputarentur prophete
publicabant anteq̃ ueri prophete. Et cõ⸗
tra istos dicit deus, Ecce ego ad prophe-
tas, q furantur uerba mea. Secũda diffe-
rentia falsorũ prophetarum fuit, qui nõ
furabantur ut primi, sed quicquid soma
bant, uel illudebantur a demonibus, di-
cebant esse reuelationes diuinas. Et ipsi
decepti decipiebãt populum. Et de istis
dicit deus, Ecce ego ad prophetas, dicit
dominus, somniãtes &c. Tertia differen
tia falsorum prophetarum est, qui nõ fu-
rabantur, nec somniabant, sed ex sua su-
perbia secundum suas imaginationes lo
quebantur ad uoluntatem suam, & deci-
piebãt populum. Et istis dicit deus, Ecce
ego ad prophetas, qui assumunt linguas
suas, & aiunt, Dicit dñs. Ex istis trib' dif-
ferentijs falsorũ prophetarũ notaui ego
tres differentias falsorũ prophetarũ, qui
hodie decipiũt totũ mũdũ. Primus pro-
pheta est q ingenio uel intellectu est pre
sumptuosus. Secundus est qui proximo
est iniuriosus. Tertius est diabolus tot⁹
mendosus. Isti tres hodie totũ mũdũ de-
cipiunt. Dico primo &c. Iste ꝓpheta ma-
lus multos dãnat, & cadit in prima diffe
rẽtia illorũ q furabãtur uerba dei, & sibi
appropriabãt. Ita faciũt p̃sumptuosi, qui
ṽba dei submittũt, & subijciunt suis rõni
bus, argumẽtis, & intellectui, nõ curãtes
qd dicit de⁹, uel si est cõtra deũ, & deter
minationẽ ecclesie. De quibus dicit Hie
ro. ad Paulinũ. c. vj. ꝓlogi biblie, Nec scia
re dignãtur quid prophete, quid aposto
li senserint. Sed ad sensum suũ incogrua
aptãt testimonia, quasi grãde sit, & non
uitiosissimũ dicẽdi gen⁹ deprauare sen
tentias, & ad uolũtatẽ suã sacrã scriptura
habere repugnãtem. Iste falsus propheta
multos damnat. Vñ est hoc in mũdo, ꝙ
multi credũt, ꝙ usura nõ sit pctm̃. Et li-
cet nõ dicãt ore ꝓpt̃ timorẽ, q ecclesia
cõdẽnat usurã, & tñ uolũt usuris intende-
se, & intellect⁹ taliũ facit istã rõnẽ. Qua-
re si una persona uel cõitas tenet pecu-
nias meas [illegible] cum illis lucratur, non reci-
piam ego aliquid &c. Nec cogitat si est
contra deum uel ecclesie determinatio-
nem. Nã talis rõ cõtinet errores. Primus
quãdo dicunt pecunias esse suas, falsum
dicunt, quia dñs non tenetur cõputũ red
dere

cere alteri, sed qlibet habet reddere com
ptū deo, q est dn̄s oīm. Dn̄i est t̄ra &c.
Qualē iniuriā faceret regi thesaurarius
uel dispēsator, si diceret, De pecunijs re-
gis ut de meis pecunijs ego faciam &c.
Oēs diuites sunt thesaurarij uel dispensa
tores dei. Quia sicut rex constituit suos
dispensatores, ita deus in qualibet uilla
uel ciuitate suos dispensatores.s. diui-
tes, ut dispensent. Primo in suis necessi-
tatibus & domus sue, & non in uanitati-
bus. Secūdo in domesticis, dātes quieta-
tionē.s. pauperib⁹, amicis regis xp̄i. Re-
gulā quā dn̄s dedit suis dispensatoribus
est ista, Non feneraberis fratri tuo ad u-
surā, pecuniā, nec fruges, nec quālibet a-
liā rem. Deu.xxiij. Non facias ergo con-
tra dei uolūtatē. Si dicatur, Ergo nihil lu
crabor &c. Imo recipietis usuram a deo,
q multiplicabit omnia bona uestra &c.
Qui dicit, Cētuplum accipietis.s. in hac
uita, & uitā eternā possidebitis. Mat.xix.
Sed cōfiditis de uno Iudeo, si obligatur
uobis cum instrumento, & non confidi-
tis de deo, qui promittit etiam cum in-
strumēto centuplū &c. Secunda rō quā
faciunt, qa clerici q dicūt hoc uitādum,
faciūt idē &c. & creditis ꝙ clerici & pre
lati non dānentur? imo &c. Iō submitte
intellectum tuū uerbis diuinis, & deter
minationibus ecclesie. Item unde in mū
do tanta fit corruptio de luxuria, nisi qa
presumptuosi dicunt simplicem fornica
tionē nō esse p̄ctm̄; qd' pertinaciter asse-
rere est heresis, qa cōtra sanctam scriptu
ram, imo dicunt, Cui fit iniuria? Nō mu-
lieri, nec mihi &c. Caue ergo ab isto fal
so propheta. Propter hoc de ista materia
dicebat apostolus, Nolite errare, neq;
fornicari, neq; idolis seruientes, neq; a-
dulteri, neq; molles, regnum dei possi-
debūt. j.Cor.vj. Item sancta mater eccle-
sia in consilio uniuersali fecit decretalē,
in qua strictissime precepit medicis, ꝙ
nulli dent consilium faciendi illud op⁹,
etiam si deberet mori. Alia sunt reme-
dia, ut balneare, trahere sanguinem. Iō
submitte intellectum tuum determina-
tioni ecclesie. Ideo apostolus, Destruen-
tes omnem altitudinem extollentem se
aduersus scientiam dei, & in captiuitatē
redigentes omnē intellectū in obsequi-
um xp̄i. ij. ad Cor.x. Dico consequenter,
ꝙ scd's propheta est q ꝓximo est iniurio
sus, & iste cadit in secunda differentia de
somniatoribus. Ratio. Sicut ille qui acci
pit somnium pro reuelatione decipitur,
quia recipit similitudinē ꝓ ueritate. Ita
xp̄ianus, qui ostendit proximo amorem
& dilectionem, & non est, ita decipit eū,
ostendens similitudinem amoris pro ue
ritate. De quibus Dauid, Qui loquūtur
pacē cū proximo suo, mala autē in cor-
dibus eorum &c. ps.xxvij. Dicatur de homi
nibus ostendentibus mulieribus amorē
lupinū &c. Et p oppositū de mulieribus,
oñdendo amorē lupinū uiris, ut habeāt
ab eis &c. Itē de falsis hereticis, qui deci
piunt gentes diuinādo mala que habue-
rūt sic. Iō Hier.ix. Vnusquisq; se a proxi-
mo suo custodiat, & in omni fratre suo
non habeat fiduciam, quia omnis frater
supplantans supplantabit, & omnis ami-
cus fraudulenter incedet, & uir fratrem
suum deridebit, & ueritatem non loquē
tur. Terti⁹ ꝓpheta est diabolus mendo-
sus. Iste cadit in tertia differentia ꝓphe-
tarū falsorū, q p superbiā mētiuntur. De
quo dicit xp̄s, Ille in ueritate non stetit,
qa nō est ueritas in eo. Cum loquit̃ men
daciū, ex ꝓprijs loquitur, qa mendax est
& pater eius. Io.viij. Iste multos decipit.
Primo somniando, apparendo alicui, q
facit orare pro aliquo defuncto. di. Re-
gratior uobis, qa precibus uestris modo
uado ad paradisum, hoc facit ut ille di-
mittat facere illa bona opera. Secundo
apparet in forma alicui⁹ religiosi uel cle
rici, qui fuit pessime uite, dicendo ꝙ est
saluus in paradiso, qa magna est dei mīa.
Ratio, ut uiuus dicat, O si ille est saluus
qui fuit maximus peccator, ita similiter
potero saluari, & nō curabit de pn̄ia. Ter
tio per oppositum apparebit, dicēs se es-
se talem sancte uite, & ꝙ est dānat⁹, ut in
ducat gentes ad desperationē. Item appa
rebit alicui in forma uirginis Marie, uel
Christi, uel alicuius sancti, ut decipiat il-
lum per

lum per superbiam, propter uanam gloriam, ut damnetur, cũ tñ deberet cogitare, Et qs sum ego, ꝙ xp̃s uel uirgo Maria apparet mihi, qui sum peccator? Iõ apostolus, Ipse Sathanas transfigurat se in angelũ lucis. ij. Cor. xj. Dicatur hic miraculũ qđ habetur in uitispatrum de illo sancto heremita a demone decepto, qui recepit circũcisionẽ, & Iudeus uoluit mori &c. Hic debuisset recordari illius dicti apostoli, Ecce ego Paul⁹ dico uobis, qm̃ si circũcidamini, xp̃s nihil proderit uobis. ad Gal. v. Patet ergo moralr̃, quare dicit xp̃s, Attendite a falsis prophetis &c. Deo gratias.

De eadem dñica. Sermo. iij.

NOn oĩs qui dicit mihi, dñe dñe, intrabit in regnum celorum. Mat. vij. Istud uerbũ cõtinet septẽ secreta, ex quibus extirpãtur septem errores falsarum personarũ contra fidem catholicam.

Primũ secretũ est sancte trinitatis.
Secundum est incarnationis filij dei.
Tertiũ est de ĩstructione ĩtellectuali.
Quartũ est de redẽptione humanali.
Quintum est de saluatione humanali.
Sextum est de conuersione cordiali.
Septimũ est de cõuersatione mũdiali.

Primum secretum est sancte trinitatis, quod tangitur &c. Nam uera fides trinitatis est credere unum deũ in essentia, & trinũ in personis. s. patrẽ perfectũ dñm, & filium perfectum dñm, & spiritũsctũ perfectum dñm. Que tres persone non sunt tres dij, nec tres dñi, sed unus dñs, & unus deus. Tamen hoc nomen deus ter aliquando ponitur, ut patet in p̃s. lxvj. ubi dicitur, Benedicat nos deus, deus noster &c. Dicit igitur, Pater est dñs, filius est dñs, spiritussanct⁹ est dñs. Et licet hoc sit clarum in nouo testamento, tñ etiam inuenitur in ueteri testamẽto. Numero. vj. Locutus est dñs ad Moysen di. Loquere Aaron & filijs ei⁹. Sic benedicetis filijs Israel & dicetis eis, Benedicat tibi dominus, & custodiat te. Ostendat domin⁹ faciem suam tibi, & misereatur tui. Conuertat domin⁹ uultum suum ad te, & de[t] tibi pacẽ &c. Hic in dicta autoritate ter ponitur dominus, ubi innuitur trinitas personarum diuinarũ. Et sicut modo da[tur] benedictio populo ĩ nomine trinitatis, ita tunc in nomine domini, in hoc ꝙ dicit, Inuocabunt nomen meum super filios Israel, non dicit nomina mea, quia non est nisi unus dominus, sicut non est nisi unus deus, licet pater sit deus, filius deus, & spiritussanctus sit deus. Ideo q[ui] uult intrare, nõ sufficit ei dicere, Dñe domine, bis. s. patri & filio, sed oportet addere tertium dñe, pro spiritusancto. Ecce quare dicitur, Nõ omnis qui &c. Hic extirpatur error Macedoniorum, a magistro sic dictus, qui dixerũt ꝙ pater erat de⁹ creator, & filius deus creator, sed dicebãt semper spm̃sanctũ esse creaturá, & eorũ seruitorẽ. Isti tm̃ dicebãt bis dñe pro patre & filio. Ideo tales nunq̃ intrabunt paradisum, nisi addant tertium dñe pro spiritusancto. Ideo contra istum errorẽ in Credo maiori dicitur, & in spm̃ sanctũ, sup. credo. Et licet pater sit dñs, & fili⁹, & spũssanctus, tñ nõ sunt nisi unus dñs. Ideo qñ deus reuelauit gloriá paradisi Esaie, Esaias audiuit angelos laudantes dominum, & dicentes, Sctũs, pro patre, sanctus, pro filio, sanctus, pro spiritu sancto, dominus deus exercituum. Plena est omnis terra gloria eius. Non dicit domini dij. Esa. vj. Secundum secretum ꝙ ista uerba, Non omnis &c. includunt esse benedicte incarnationis filij dei, cuius ueritas in hoc consistit, ut credamus in ipso tres substantias, licet non sit nisi una persona. Non credatis ꝙ xp̃s inq̃tum deus sit una persona, & inq̃tum homo [...] alia, quia deitas & humanitas Chr[isti non] faciunt nisi unam personam, & [...] tres substautie. Prima substãtia est co[r]... fuit nobis, de genere Dauid ex parte [ma]tris, & ad eũ pertinebat regnum Da[uid] de iure, & qa quilibet rex est dñs, id[eo] in xp̃o primũ dñe ex parte corporis. [...] Ecce dies ueniũt, dicit dñs, & suscitabo Dauid germẽ iustũ, & regnab[it] rex, & [sa]piẽs erit &c. Hie. xxiij. Scd'a sub[stantia] ...

din xpo est aïa rõnalis, qa nõ solũ recepit corpus, sed & aïam rõnalem, & scd'm hoc potest dici dñs rõnalis. Nã dicit philosophus, q; hoïes intellectu & sapientia uigẽtes, naturalr sunt aliorũ dñi & rectores. Cũ ergo aïa xpi uiguerit ĩtellectu & sapientia, iõ &c. Tertia substãtia est diuinitas eternalis, ex qua est dñs eternus uniuersorũ. Aut. Tu fecisti celũ & terrã, & q̃cq; celi ãbitu continet, dñs oĩm tu es. Hester. xiij. Extirpat hic error dicẽtiũ, q; xp̃s habet corp⁹ & aïam, q dicũt dñe p corpore, & dñe p aïa, sed negãt diuinitatem in xpo. Iõ dicit the. Nõ oïs qui di. &c. sed oportet addere tertiũ dñe pro diuinitate. Tertiũ secretũ est de instructione intellectuali, cui⁹ ueritas cõsistit in tribus gradibus. Nã deus in hominis creatione instruxit eius intellectũ, qa naturaliter in eius intellectu sunt impressa seu signata. x. precepta dei, ut naturalr sciat qd sit faciendũ, quid credendũ &c. Iõ Dauid in ps̃o. iiij. ubi dicitur, Multi dicũt, qs ostendit nobis bona. s. operãda, credẽda, & sperãda? Rñdit ipsemet, Signatũ est sup nos lumẽ uultus tui dñe. Nota, signatũ est, qa sicut sigillũ impressum in cera dimittit signũ sue imaginis. Ita deus in aïa dimisit signũ sancte trinitatis. s. intellectũ, memoriã, & uolũtatẽ. & hoc dicit ps. cũ ait, supra nos, non dicit infra nos. Sensualitas est infra nos, sed anima est supra nos. De hoc uide &c. Secundo tẽpore Moysi dedit legẽ scriptã, qa nõ oẽs sciebãt legere in libro rationis. Ideo dedit ĩ scriptis, ut legeretur oculis, & audiretur aurib⁹. Decem precepta moralia audiuit omnis populus ab ore dei, & dedit illa scripta in tabulis lapideis taq̃ perpetua, sed alia p̃cepta ceremonialia, terribilia, secrete deus reuelauit Moysi, & scripsit in papyro seu pergameno, qa modicũ durauerũt, usq; ad xp̃m solũ. Ex ista datione secunde legis dicitur etiã secũdũ dñe. Aut. Ego dñs deus ur̃. Custodite leges meas atq; iudicia, que faciens homo uiuet in eis. Ego dñs. Leui. xviij. Tertio dedit legem gratie. Sic est dicta, quia maior gratia quam deus potest facere creature est eam eleuare cum angelis ad gloriam. Iudeis promisit terrena, & nihil celeste, sed lex euãgelica nihil promittit terrenum, sed bona celestia promittit. Ex ista datione tertie legis dicitur tertiũ dñe. Iõ Dauid qui fuit in secũda lege & eã seruauit petẽs tertiã legem dicebat, Legem pone mihi dñe &c. Si uolum⁹ intrare celum, oportet credere q; xp̃s ut princeps & domin⁹ dedit nõ solũ primã & scd'am legẽ. s. nature & scripture, sed etiã gratie. Propter q; dicit thema, Nõ oïs q di. &c. Hic extirpatur error Iudeorũ dicẽtiũ, q; de⁹ debuit dare legem. s. nature & scripture, & nõ gratie. Ideo cõtra eos dicit thema, Non omnis qui &c. Quartũ secretũ est de redemptione humanali, que in tribus operibus cõsistit, & pro quolibet xp̃o dicitur, dñe dñe. Primum op⁹ est remissio peccatorũ, q̃ fit quãdo hõ in confessione absoluitur a cõfessore. Ista absolutio habet uirtutẽ a xp̃i passione, & sanguinis effusione. Aut. Sanguis em̃ xp̃i emũdauit cõscientiã nostrã ab operibus mortis ad seruiendũ deo uiuẽti. ad Heb. ix. Quando p̃cc̃or absoluitur a cõfessore, debet cogitare q; de quolibet uulnere xp̃i effũdatur sanguis sup eũ, uirtute cui⁹ sibi pc̃tã remittuntur. Et quis põt pc̃tã remittere nisi sol⁹ de⁹? Mar. ij. Scd'm opus est saluatio aïarũ, quia aïabus purificatis & mũdatis a peccatis datur a xp̃o celestis gloria. Lu. ix. Filius hominis nõ uenit aïas pdere, sed seruare. Quis põt dare regnum nisi dñs sit ei⁹? Ecce scd'm dñe. Tertium op⁹ perfectum nostre redemptionis est resurrectio corporũ. Ibi em̃ redemptio humana completur, qa nõ solum aïe hñt gloriam, sed post iudicium corpus cum anima habebit. Dicatur ratio quare primo datur gloria aïabus, qa aïa prius operatur meritoria cogitando, deliberãdo, ordinãdo, & corp⁹ adhuc nihil facit, sed in executione quando opus meritorium fit, corpus & aïa faciũt op⁹, & qa aïa pri⁹ operata est, habet primo gloriã, & post ĩ iudicio corp⁹. Iõ dixit xp̃s, His aũt fieri incipiẽtib⁹ leuate capita ur̃a, q̃m appropinquabit redẽptio. Lu. xxj. si dicat, Nunquid

quid ista redẽptio fuit facta in xp̃i passione? Solutio. Imo quãtũ ad remissionem pc̃tõꝝ, & aĩarũ saluationẽ, sed nõ q̃tum ad corporũ glorificationẽ. Iõ dicit ap̃ls, Oẽs nos manifestari oportet ante tribunal xp̃i, ut recipiat unusquisque propria corporis prout gessit, siue bonũ siue malũ. ij. Corin. v. Idẽ de pc̃tis, primo anima peccat cogitãdo, ordinando, deliberando, quando recipiet uindictã de inimico, uel quõ poterit ditari etiã cũ usura. Idẽ de luxuria, sed post in executiõe operis corpus cõcurrit. Ideo uult deus ꝙ aĩa prius habeat penam, & postea corpus, sicut patet de anima Iude, Cayphe, Pilati, & aliorũ, quorũ corpora nõ hñt adhuc penã. Non credatis ꝙ quãdo resurgam⁹ corpus habeat gloriam aliam ab anima, imo gloria anime redũdabit & communicabit corpori gloriã, sicut lumẽ cãdele redũdat in laternã, & facit ipsam clarã suo lumine. Idem de pena corporũ damnatorũ, q̃a pena aĩe redũdabit in corpus &c. Ex his tribus operibus xp̃i non solũ bis dicit dñe, sed ter. Iõ dicit the. Nõ omnis q̃ &c. quia oportet dicere tertiũ domine. Quintũ secretũ quod includit est saluatio humanalis, ad quã requirunt tria, propter que oportet ter dicere dñe. Primũ quod requiritur est uera fides & firma. In nullo articulorũ fidei dubitare debemus, fundamẽtũ edificij debet esse fortissimũ. Nã si de domo cadat tegula, uel aliqua camera, leuiter põt reparari, sed quãdo cadit fundamẽtum, totũ edificiũ diruitur. Sic fundamentũ oĩm uirtutũ & operũ nostrorũ est fides. Si creatura cadit per pc̃m̃ superbie, diruitur camera humilitatis, si per auariciam, diruit camera pietatis, si per luxuriam, camera clara diruitur castitatis. Tales camere reparari possunt. Sed si fundamentũ fidei cadat, totũ edificiũ diruitur. Ideo apostolus. j. Cori. iij. Fundamentũ aliud nemo potest ponere preter id quod positũ est, & quia nullus potest ponere nisi dominus, quia ad dominũ pertinet disponere domũ. Ex isto fidei fundamẽto xp̃o dicit domine primum. Secũdũ opus quod requirit est baptism⁹ post credẽtiã, q̃a alś nihil ualeret fides in corde, & in baptismo hõ recipit xp̃m in dñm, & facit hõ homagiũ, abrenũciãs Sathane. Propter hoc xp̃o dicit secũdũ dñe. Tertiũ qđ req̃rit est obediẽtia ad sua p̃cepta. Nã null⁹ rex esset cõtẽtus de suis uasallis, si dicerẽt sibi, Nos credim⁹ uos esse regẽ nr̃m, & facimus homagiũ, sed nihil p̃cipiatis nobis, q̃a nihil faceremus ꝓ uobis. Req̃rit ergo obediẽtia ad eius precepta. Iõ Iac. ij. Quid proderit fratres mei, si fidẽ dicat q̃s se habere, opera aũt nõ habeat, nũquid poterit fides saluare eũ? Hic extirpatur error dicẽtiũ, & utinã nõ sint adhuc in mũdo de illis hereticis dicẽtib⁹, q̃ crediderit & baptizatus fuerit saluus erit. Mar. vl. q̃ dicũt, nõ dixit xp̃s aliq̃d de operibus. Sed ignorãtia duxit ad infernũ, q̃a imo xp̃s loquit de opibus q̃n dixit, q̃ baptizatus fuerit &c. Nã hic xp̃s nõ loquitur de fide mortua, q̃a nullum saluat, sed de uera fide, ergo loquit de operibus, q̃a fides uiua nõ est sine operibus. Hec em̃ multa bona habet annexa, alś nõ est uiua. Auto. Sicut em̃ corpus sine sp̃ũ mortuũ est, ita fides sine opibus mortua est. Iac. ij. Cõtra istos dicit thema, Nõ oĩs q̃ dicit mihi dñe dñe, intrabit in regnũ celorũ. Propter hoc dicebat xp̃s aliquib⁹, qui uidebant fuisse baptizati, & nolebãt obedire, Quid uocatis me dñe dñe, bis, & nõ facitis q̃ dico? Lu. vj. Sextũ secretũ est de cõuersiõe cordiali, q̃ tria req̃rit, scilicet cordis contritionẽ, oris cõfessionem, & opis satisfactionẽ. Primũ est cõtritio, q̃ sicut fuisti delectatus peccãdo, sic doleas & tristeris cõterẽdo. Et si tãtus sit dolor quãta fuit delectatio, remittit peccatum a culpa & pena, si uero contritio sit minor, remittit pc̃m̃ quãtũ ad culpã, sed restat de pena, si ṽo cõtritio excedit delectationẽ, nõ solũ remittit culpa & pena pc̃ti, sed etiã acq̃ritur meritũ, sicut in beata Magdalena, in qua cõtritio fuit maior q̃ pc̃m̃. Iõ dicit scriptura, Recogitabo tibi oẽs ãnos meos. Esa. xxviij. Scđm q̃d req̃rit est cõfessio opportunitate habita, & q̃a si aliq̃s cõmisisset oĩa pc̃tã mũdi, & more-

moreretur subito, sola contritio saluat eum, si habet ꝓpositum confitendi, & cōfessionē fecisset, si potuisset, sed nos habem' copiā confessorū, cōfiteri debemus, qa sicut ille qui tenet ī uulnere ferrum sagitte nō curatur, nec sibi ualēt medicine seu unguēta, sic nec peccatori tenēti pc̄tm̄ absconditū ꝓsunt sibi medicine ecclesiastice, oportet ergo cōfiteri peccatū. Auto. Qui abscōdit scelera sua uel pc̄tā sua nō diriget. ꝓuer. xxviij. Pc̄tā ideo abscōdi nō pn̄t, ergo loquit̃ Salomon de confessione ad homines. Hic habetem argumentum cōtra Iudeos de cōfessiōe. Tertiū quod requirit̃ est satisfactio siue restitutio. Istud tertiū dn̄e requiritur. Extirpatur hic error dicentium, Quid oportet me satisfacere deo pro pc̄tis faciendo penitentiā &c. Nunquid xp̄s ꝓ me est mortuus? &c. Verū est ꝙ passio Christi liberauit te de inferno, & aperuit tibi ianuam paradisi, sed oportet ꝙ tu uadas illuc per bona opera. Sicut de captiuo, pro quo iam est solutū pretium, tamen adhuc oportet eum ire & exire captiuitatem ambulando. Idem de restitutione ad proximū. Multi non possūt dicere istud tertiū dn̄e. Dicat̃ hic miraculū qd' accidit in Lōbardia de illo magno tyrāno, ad quem uenit ille sc̄tūs hō, q fuerat raptus ad infernū, & uiderat palatiū qd' sibi fabricabat̃. Qui uocauit magistros & doctores querēs ab eis an sentētia dānationis data cōtra aliquē adhuc uiuētē poterat reuocari. Ad quē rn̄derūt magistri & doctores ꝙ bn̄. Quia ipossibile est deū dicere alicui diffiniti ue s.ā dānationē, qa esset causa dānationis & desperationis, sed cōminatiue. Fūdamentum habuerunt ab illa autoritate Ezechi. xxxiij. Si dixero impio. Et tyrannus, Mō uideamus quid debeo facere. Fuit sibi rn̄sum ꝙ tria. s. cōteri, cōfiteri, & satisfacere deo & ꝓximo &c. Dicebat ille tyrānus, dic dn̄e bis, sed nō poterat dicere tertiū dn̄e. s. satisfaciēdo. Satisfaciēdum deo, quia si hō peccauit habēdo delectatiōes in cibo supfluo, satisfaciat in abstinētia & ieiunio. Si per os male loquendo, satisfaciat orando &c. Septimū secretū est de cōuersatiōe mūdana li uel ꝓximali quō est cōuersandū ī hoc mundo. Ad hoc requirunt̃ tria. Primo ꝙ recedat de mala societate. Secūdo ꝙ iūgat se deo. Tertio ꝙ perseueret in bona uita. Primo quilibet debet recedere de mala societate, quilibet scit suas malas inclinatiōes, & familiaritates, & ea que sunt nociua uitāda sunt & expellenda, & ad qd' sequit̃ dānatio. Ecce primū dn̄e. Secūdo iungat se deo, audiendo missas, sermones, cōfitendo sepe, & cōicando. In qualibet cōione datur singularis grā digne cōicantibus. Tertio requiritur ꝑseuerantia usq; in finē. Ecce conuersatio uirtuosa, que in his tribus cōsistit. Ideo xp̄s, Qui perseuerauerit usq; in finē, hic salu' erit. Mat. x. Ideo dixit thema, Non oīs q dicit mihi, dn̄e dn̄e. Ideo xp̄s, Hec est uoluntas eius qui misit me patris, ut omne quod dedit mihi pater, scilicet ꝑ bonam uitam, non perdam ex eo, scilicet per inconstantiam. Ioan. vj. Dicūt aliqui. Et qualis dominus est xp̄s, quia si homo seruiat sibi cētum annis pro uno defectu quem homo facit, totū est perditum, & homo damnatur. Ecce qualis dominus. Hoc dicebat semel quidā homo sc̄tūs, qui faciebat miracula, curabat gentes de infirmitatibus. Et finaliter qa semel nimis curiose respexit quandam mulierem pulchram ualde, propter hoc perdidit gratiam faciendi miracula. Tādem uenit ad alium sanctum dicens ei quomodo perdiderat gratiam, nesciens quare. Respondit ille sanctus, Non perditur gratia sine peccato. Ideo uideatis si cum manibus, uel ore, uel oculis fecistis aliquod peccatum. Respondit, non, nisi quia respexi unam mulierem &c. Respōdit alius, propter hoc peccatum amisistis gratiam. Et ipse indignatus dixit, Vere non seruiam amplius tali domino. Certe Soldanus Babylonie non fecisset hoc. Dicat̃ quomodo se parabat ire spaciatum, & in quodam prato uidit equum ambulātē pulcherrimū, sup quem ascendit, & subito fecit saltū unum &c. Nota

parabolã ad hoc de mercatore eunti ad feriam, qui emit preciosissima iocalia, & fecit unũ fardellum, quod tradidit uni portatori, promittens unũ florenũ &c. Ita in proposito, qñ de⁹ cõuertit aliquẽ de uita mala ad bonã, de pctis ad uirtutem, tunc cõmittit sibi fardellum cũ preciosis iocalibus, scilicet operibus meritorijs. Ita ꝙ fardellum bone uite nõ est tuum, propter hoc errant illi qui dicunt pro uno defectu &c. sed est dei ut mercatoris, & cõmisit ipsum tibi. Si ergo tu portas fardellũ per tot annos, & una die de pqnis ipsum, & furatur a te qñ peccas, qd mereris? qa perdidisti fardellũ dei quod habuisti portare usq; ad portam sui palatij. Porta est mors. Hec est porta dñi, qa ipse etiam intrauit per eam. Autoritas. Nonne sic oportuit pati? xpm. Lu. vl. Cogitate ergo ꝙ sctã uita uł stat⁹ penitẽtie est fardellũ a deo nobis cõmissum. Iõ nõ amittere debem⁹ illud, sed opari cõtinue meritorie. Iõ apostol⁹, Dum tẽp⁹ habem⁹ operemur bonũ. ad Gał. ultimo.

De eadem dominica. viij. post festum trinitatis. Sermo. iij.

Qui facit uolũtatem patris mei qui in celis est intrabit in regnũ celorum. Verbum istud habet originaliter Mat. vij. & recitatiue in euãgelio currẽtis dñice. Hoc uerbum est uerbũ & doctrina saluatoris domini nostri Iesu xpi dicentis, Qui facit uoluntatem &c. Est hic questio subtilis, Quare xps dixit ꝙ ille intrabit regnũ celorũ q facit uoluntatẽ patris, & nõ dicit uoluntatẽ suã uel spiritusſancti? Pro cuius responsione sciẽdũ, ꝙ sicut tres psone diuine nõ habẽt nisi unã essentiã, diuinitatem, & eternitatẽ, sic etiam non hñt nisi unam uoluntatẽ, scientiã, & potestatẽ, una eñ uolũtas est patris, filij, & spũsſcti, quicquid eñ uult pater, uult ẽt & filius, & spũsſctus, qa eadẽ uolũtas est. Modo cõstat ꝙ dicitur ꝙ sol liquefacit niuẽ, & non dicitur ꝙ radius nec calor, cũ tñ omnia cõcurrãt. Itẽ si queratur qd facit fructificare, dicit sol, & non radius, nec calor, & nõ est nisi unus sol. Ita est etiam in diuinis, ibi pater est principiũ, non de principio. Ideo dicit, Qui fecerit uolũtatẽ patris mei &c. Et secũdũ hoc dicebat apostolus, Ex ipõ. s. patre, & per ipsum. s. filium, & in ipso. s. spũsctõ sunt oĩa. ad Rom. xj. Patet ergo respõsio ad questionem, qa nominando uolũtatẽ patris nominat etiã uoluntatẽ suã & spũsſcti. Iõ dicit, Qui facit uoluntatem &c. Vt ergo nos possimus intrare in regnũ celorũ postq̃ exiuimus de miseria huius mundi, uideamus que est uoluntas dei, quid uult deus a nobis. Voluntatẽ dei declarat nobis apłs in quadã autoritate dicẽs, Probetis que sit uoluntas dei bona, bñplacens, & perfecta. ad Ro. xij. In hac autoritate ostenditur ꝙ tria uult deus de nobis, secundũ ꝙ ter dei uoluntas noĩatur. Vult. s. primo cõuersionẽ penitẽtialẽ, ecce uolũtas dei bona. Secũdo durationem uirtualem, ista est beneplacens. Tertio saluationẽ celestialem, & ista est uolũtas dei perfecta. Qui habet ista tria, intrabit in regnum celorum. Ideo dicit thema, Qui facit uoluntatem &c. Dico primo ꝙ uult deus cõuersionẽ penitentialẽ, qa quantumcũq; homo siue sit religiosus, siue clericus, siue laicus, sit peccator & male uite, non uult deus suã dãnationẽ, sed uult suam cõuersionem penitentialẽ. s. ꝙ uertat dorsum mũdo & creaturis, & uertat faciem deo. Hoc fit per pnĩam, per contritionẽ de pctis, & propositũ nõ redeundi, cõfitendo, seruando pnĩam, orãdo, audiendo missas & sermones. Ista est uoluntas dei bona. Rõ, quia sapiens argentarius postq̃ facit cupam auri uel argenti, siue imaginem uel coronam, uel aliquod iocale cum magno labore & expẽsa, & aliquo casu cadit in puteũ siccum & profundum, argentarius non dimittit eam, imo descendit, quia preciosa res est. Item si cadit in puluerẽ, mundabit eam. Item si cadit in lutum uel inter lapides maculatur uel frangitur, in incude adaptatur. Item si cadit in aquam uel in ignem, uel si ex antiquitate deturpat, non ex hoc dimittit eã, sed

pol.t

plit & mūdat, & tunc pulchritudo re‑stituitur. Ita facit deus. Pretiosum iocale fecit de⁹ auri purissimi de hoīe & mulie re. A pricipio fecit de⁹ uasa de ere & cupro, qa formauit creaturas corpales corruptibiles, de argēto, qn̄ creauit creaturas corpales īcorruptibiles, sed de auro, qn̄ fecit hominē. Plus ualet homo, quā aliqua creatura corporalis. Ita homo nō fuit factus a deo ut alie creature &c. Faciamus hominem &c. Gen̄. j. Et non dixit, Fiat homo, sicut de alijs creaturis. Ecce uas auri, si casu aliq̊ cadit &c. Cadit aūt homo in puteum profundū, quando de gratia dei & bona uita cadit in puteū ꝓfundū superbie, siccum sine deuotionis humiditate. Superbus enim credit ascendere, & descendit cum Lucifero, sed argentari⁹ ipse descendit ne perdatur, qn̄ dat homini cōpunctiones cordis, & cogitat intra se, dicēs, De quo superbis, de fortitudine? cras eam perdes. Idē de pulchritudine, de dignitate, officio, de bonis operibus, & tunc extrahit̃ homo de puteo quando humiliatur, tunc uas auri redit in mēsam gr̃e dei de qua cecidit. Ideo Iohel. ij. Conuertimini ad me dicit dn̄s. Secundo cadit in puluerē auaricie, quando facit usurā, furta &c. Dauid, Nō sic impij. s. ut iusti, non sic, sed tanquam puluis quem ꝓijcit uentus a facie terre, sed de⁹ tanquam bon⁹ argentarius ip̄m e.euat & mundat, quando dat sibi cor ad faciendam restitutionem. Tertio cadit in lutum uel stercus luxurie, quando dimissa uxore, uel ecōuerso peccat. Idem de illis qui non sunt in matrimonio, sed bonus argentarius lauat, quando luxuriosus plorat sua peccata. Lauātur en̄ pc̄tā aqua lachrymarum, & sanguine disciplinari. Hic. s. luxuriosus est qui uenit, sup. aiēam, per aquam & sanguinem. j. Io. v. Quarto cadit sup lapides duros ex pc̄tō inuidie, tunc cōiunctio dura que est charitas frangitur, sed deus bon⁹ argētari⁹ reparat cōiunctionē, quādo sibi dat cor dulce ac beneuolum ad diligendū omnes. Ideo apl̄s, Super omnia charitatē habete, quod est uinculū perfectionis. ad Col. iij. Ecce soli datur & coniungitur. Quinto cadit in aqua currenti ex peccato gule. Aqua exit a fōte, & currit ad mare, sic peccatū gule est fons luxurie, qa gulosus statim currit ad luxuriam. Sexto cadit in ignem per peccatū ire, quod nō est nisi ignis. Dicit iracundus, per corp⁹ Christi &c. ego uindicabo &c. sed iste ignis extinguit̃ aqua remissiōis & patientie; & remittendo ut de⁹ uobis remittat peccata. Septimo fit rubiginosum ex peccato acidie, quia sicut dom⁹ que nō habitatur per se, destruit̃, ita ꝑsona que perdit temp⁹, sed deus bon⁹ argentari⁹ reparat. Ecce quare de⁹ uult cōuersionē penitentialem. Autoritas. Nūquid uolūtatis mee est mors impij, dicit dn̄s de⁹, & non ut conuertat̃ a uijs suis & uiuat. Ezechiel. xviij. Nota ut conuertat̃. Sicut tenet dum est in pc̄tō faciem ad pc̄tā, ꝙ cōuertatur uertēdo dorsum ad peccata, faciem ad deum. Et ista est uoluntas dei bona. Apl̄s, Hoc bonū & acceptum est coram saluatore nostro deo, qui omnes homines uult saluos fieri, & ad cognitionem ꝟitatis peruenire. j. Tim. ij. Not. ꝙ uult omnes hoīes saluos fieri. Sed diceres, quare non fit? R̄n̄sio, quia tu nō uis exire & recedere de pc̄tis. Et licet deus uelit omnes saluos fieri, tn̄ non cogit liberū arbitriū. Iō īfideles & mali xpiani, indurati in peccatis, nolunt saluari, & ad cognitionem ueritatis uenire. Hoc tangit infideles, quia si debent saluari, ꝑmo habēt uenire ad cognitionem ueritatis. Ecce quare dicit the. Qui facit uoluntatem &c. Secūdo dico ꝙ uult de⁹ a nobis durationē ꝑpetualē, cum dicitur, uoluntas dei bn̄placens. Postquā hō est cōuersus ad deū, debet durare & ꝑseuerare ꝑpetualiter. Antequā homo eligat bonū modū uiuendi, debet bene cogitare, respicere, & uidere, qualis modus bene uiuēdi erit sibi melior & utilior ut possit saluare animā suā. Si ad hoc nō sufficit intellect⁹ ꝓpri⁹, petere debet consiliū a ꝑsonis discretis & sapiētib⁹. Et postq̄ elegerit statū, mori in illo statu electo debet & durare. Sed pleriq; cōuersi, incōstantia

& ſtatus mutatione reuertãtur, ut patet primo de religioſis. Dicũt Carthuſiẽſes, Quid facio, ego modo ſolũ ꝓficio mihi ipſi. Nũquid eſſet melius p̄dicare &c. Ecce tentatio diabolica. Debẽt dicere, Verum eſt, bonũ eſt p̄dicare, ſed ego elegi iſtũ modum, ideo in iſta religione uolo mori. Item dicunt religioſi mendicãtes, quia ordo nõ dat mihi ueſtitũ, ſed ſolũ uictũ, & debiliter, iõ oportet me habere familiaritates &c. Nũq̃d eſſet mihi melius ut eſſem Carthuſiẽſis, & ſic cor non quieſcit. Ideo nũquam tales habẽt deuotionẽ. Dicunt clerici, Tu habes tenere mulierẽ ut ſeruiat tibi &c. & occaſio eſt peccandi. Ideo ſi eſſes religioſus, nõ oporteret &c. Item tentat laicos de ciuitatibus, ut uadãt extra ut poſsint bene uiuere. Illos q̃ ſunt extra ut ueniãt ad ciuitatẽ &c. & ſic diabolus tẽtat in tm̃, ꝙ pauci ſunt qui poſsint uiuere quieti & pacifici. Ideo reformare ſe debet homo & durare uirtualiter, q̃a ita uult deus. Autoritas. Legitur Ioan. ult. ꝙ beatus Petrus interrogauit Chriſtum de Ioãne euãgeliſta dicens, Domine hic autem qd? Reſpondit xp̃s, Si eum uolo manere donec ueniã. Ioã. ult. Figurabat hoc qd̃ dixi. ſ. duratio ṽtualis, quia Ioãnes ĩterpretatur gratia, uel in quo eſt gratia. Vult deus ꝙ illi qui ſunt in gratia durent & ꝑſeuerẽt. Si eum uolo manere, Dñe, & per quãtũ tp̃is, ꝑ annum, uel per annos? Reſpõdet, donec ueniam, ſcilicet in morte. Ecce duratio uirtualis, Nota hic exemplũ de beato Benedicto, Ad quem uenit quidam canonicus regularis, audita eius fama & ſue religionis, petẽs ut ipſum reciperet in ſuo ordine, quia ordo ſu⁹ erat nimis laxus &c. Reſpondit beatus Benedictus dicens, Religio beati Auguſtini eſt ita bona ut mea, ideo non mutetis uos. Canonicus uero indignatus, cogitãs forte quod beatus Benedict⁹ nõ haberet pro gratia quod ipſe uellet ſuam religionẽ intrare. Reſpõdẽs dixit, Quare ergo in tuis liberis tu laudas perfectionem uitę ſi non uis me recipere? Et Benedictus, Ego laudo perfectionẽ uitę, ſed nõ laudo mutationem ſtatus. Ideo apoſtolus, Vnuſquiſque maneat in uocatione in q̃ uocatus eſt. Ita uult deus. Ideo dixit Dauid poſtq̃ fuit conuerſus ad deum, Domine in uoluntate tua preſtitiſti decori meo: ſcilicet ſtatui, uel uite ſpirituali, uirtutem, uel fortitudinem. p̃s. xxix. Iſta eſt uoluntas dei bene placens. Dauid, Beneplacitum eſt domino ſuper timentes eũ, & in eis qui ſperant ſuper miſericordia eius. p̃s. cxvj. Nota ſuper timentes eum, ſcilicet qui timent mutare ſtatum, quia ſicut arbor que tranſplantatur, moritur, uel eſt ſaltẽ timor de eius morte. Ita de perſona q̃ mutat ſtatũ. Dico tertio, quod uult deus nobis ſaluationẽ celeſtialem. Ecce ordinẽ. Primo uult cõuerſionẽ. Secundo durationẽ. Tertio ſaluationẽ, q̃a ad iſtũ finẽ creauit nos. Cuiuſlibet agentis intẽtio eſt ducere opus ſuũ ad finem propter quẽ operat̃. Ita Chriſtus de ſe dixit, Venit filius hoĩs ſaluare quod perierat. Mat. xviij. Perijt hõ in hoc mundo, in quo poſuit nos deus, ſed deus in carnem uenit oſtẽdens nobis uiã paradiſi, dicẽs, Hec eſt uia, ambulate in ea, non declinetis, neq; ad dexteram, neq; ad ſiniſtram. Eſaie, xxx. O dicunt gentes, Si ego irem per iſtam uiam, non eſſem diues. Iõ faciũt uſuras, furta, rapinas, & ſic de alijs peccatis. Ecce qualiter pereũt cõtra dei uoluntatem, qui non uult cogere liberum arbitriũ. Iõ xp̃s, Sic non eſt uoluntas ante patrẽ ur̃m qui in celis eſt, ut pereat unus de puſillis iſtis. Matt. xviij. Vult ergo deus ſaluationem celeſtialem, & iſta eſt uoluntas dei perfecta, que ducit ad paradiſum. Qui cepit in uobis opus bonũ, perficiet uſq; ad diẽ xp̃i Ieſu. i. in morte, quando recipiet animã de corpore. ad Phil. i.

De eadẽ dñica. viij. poſt Trin. Sermo. v.

FRatres debitores ſum[illegible]. Verbũ iſtud habetur originali, ad Romanos. cap. [illegible] viij. & recitatiue ĩ epiſtola currẽtis dominice. Pro declaratione huius uerbi, oportet declarare in quibus ſumus debitores, & inuenio quod in tribus. Pro declaratione recordor [illegible]

tor de quadam doctrina philosophi in libro Posteriorum, quod demonstratio potissima est quando per diffinitionem essentialem rei probantur & cognoscũt propria eius. Ergo ad sciendum conditiones, & proprietates hominis, & ad qđ tenetur, uideamus diffinitionem hominis. De quo inueni duas diffinitiões. Prima Porphyrij, sed defectuosa. Secunda ẽ Theologie. Prima, homo est animal rationale, mortale. Et ista habet tres defectus. Primo deficit sibi uniuersalitas, qa diffinitio debet competere omnibus suis suppositis, sed ista non conuenit xpo nec uirgini Marie, & secundum opiniones magistrorum, doctorum, etiã nõ conuenit Ioanni euangeliste, quia dicũt aliqui doctores eum esse in celo cũ corpore, & anima &c. Secundus defect⁹ est, quia ista diffinitio nullã facit mẽtionem nisi de causa matiali & formali, sed đ causa effectiua ipi⁹ hominis nihil dicit, q̃ est de⁹, qa philosophi nõ ĩtellexerũt creationẽ, imo dixerũt quod ex nihilo nihil fit. Tertius defectus est, quia non facit mẽtionẽ de cã finali ipsi⁹ hoĩs. s. de btĩtudine. Nec mirũ, qa cognitio phõrũ non tm̃ ascẽdit, licet eorũ cognitio ascẽderet usq; ad nonũ celũ, qđ uocãt primũ mobile, tñ ad celũ qđ est loc⁹ btĩtudinis nõ ptigerũt, tñ philosophi credebãt se demõstrare. Sed diffinitio bõa & sine defectu est theologorũ dicẽtiũ, Hõ est creatura rõnalis ad btĩtudinẽ ordĩata. In hoc qđ dicit, hõ est creatura, facit mẽtionẽ đ cã effectiua, qa hõ est effect⁹ dei, qa creatura est effect⁹ creatoris, & cõuenit cũ scriptura, Scitote quoniã dñs ipse est de⁹, ipse fecit nos, & nõ ipi nos. ps. xcix. In hoc ꝙ dicit rõnalis, ondit causam formalẽ, & differt ab ãgelo, qa ãgel⁹ nõ est rõnalis, sed ĩtellectualis. Rõ ẽ qa p discursũ accipit cognitionẽ đ reb⁹. s. p nota puenit ad cognoscẽdũ ignota, sed ãgel⁹ sine discursu simul ĩtelligit. Patet hic ꝙ deficit Por. qñ dixit, Sũ⁹ rõnales nos & dij, sed mortale additũ nobis separat nos ab illis. Cã matialis etiã põt addi ĩ diffinitiõe. Cã finalis tangit, cũ dr̃, ad btĩtudinẽ ordinata. Ex ista diffinitione ego facio fũdamẽtũ. Quia hõ est creatura dei, iõ obligat suo creatori ĩ aliq̃. Itẽ qa est rõnalis, & per consequẽs proximo socialis, ideo in aliquo tenetur proximo. Item quia ad btĩtudinẽ ordĩat, tenet sibimet ĩ aliq̃. s. ut se pparet ad illã. Ergo fres debitores sumus. s. deo, pximo, & nobismetipsis.

Prĩo debemus deo honorẽ prĩcipalẽ.
Scđo debem⁹ pxĩo dilectiõẽ fĩnalẽ.
Tertio debem⁹ nobismetipis rigorẽ penitẽtialẽ.

Dico primo ꝙ debemus deo &c. Dicit philosophus, ꝙ honor est exhibitio reuerẽtie in testimonium uirtutis. j. Ethico. Verbigratia. Quãdo homo uidet honorabilem personam, cogitat ꝙ est uirtuosa, & excellens in aliquo, ideo fit sibi reuerentia. Ista reuerentia exhibetur alicui persone propter aliquam quatuor causarum. s. uel propter potentiam, uel propter scientiam, uel propter utilitatẽ, uel propter sanctitatem. Propter potentiam honorantur non solum Imperatores, reges &c. sed etiam officiales, in testimonium uirtutis, potentie. Propter hoc precepit apostolus seruitoribus, ut dominos suos honorent &c. dicens, Quicunq; sũt sub iugo serui, dominos suos omni honore dignos arbitrentur, ne nomen domini & doctrina blasphemetur. j. ad Thi. vj. Nota omni honore, non hyperdulie, nec latrie, que soli deo competit, sed omni honore, scilicet cordis, nõ despiciẽdo, oris reuerẽtialiter loquendo, & operis humiliter obediendo. Secundo aliq̃ honorantur propter scientiam, licet pauper sit, si habet scientiam acquisitam uel infusam, dignus est honore. Ideo precepit deus honorare senes. Rationem assignat Iob. xij. quia in antiqs est sapientia, scilicet ut cõius, & in multo tpe prudentia. Iõ pcepit deus, Corã cano capite cõsurge, & honora psonã senis. Leuit. xix. Tertio ppt utilitatẽ, qñ aliqua psona est alicui utilis & bñfica, talis psona honoratur ab alia. ista rõne fit honor medicis, qa sunt utiles & necessarij. Eccl. xxxviij. Honora medicũ ppter necessitatẽ. i. utilita-

litatē. Ista eadē rōne precepit deus ut filij honorēt parētes propter utilitatē quā ab eis habuerūt, & etiā expectāt. Honora patrem tuū & matrē tuā, qd' mādatū est primū ī pmissione, ut bñ sit tibi, & sis lōgeuus sup terrā. ad Ephe. vj. Quarto ppt sanctitatē, qa licet nō sit potēs, nec sciēs, nec utilis, tñ ppt sanctitatē honorat. Ista ratione deus pcepit honorare pximos, quia quilibet debet psumere de pximo q est bon⁹ & sanct⁹, iō uult q honorem⁹ eos. Honore inuicē pueniētes. ad Ro. xij. Nota preueniētes, qa qlibet debet puenire. Ideo. j. Pet. ij. Oēs honorate, & apostolus dicit modū. s. inuicē puenientes. ad Roma. xij. No. preuenientes, quia qlibet debet puenire honorādo aliū, qa ille q incipit honorare aliū, lucrat meritū. Istis quatuor rōnib⁹ honorant persone, nec sunt alie cause, & si sint, reducūt ad istas quatuor causas. His etiā quatuor rationibus debet deo honor principalis. Propter potētiam, qa si ex potētia reges, imperatores honorantur, multo magis deus. Quid sunt reges & imperatores nisi officiales dei, totā potētiam hñt a deo. Et quid est papa, uel quid sunt prelati, nisi uicarij pape xpi. Nō est potestas nisi a deo, que autē a deo sunt ordinata sunt. Itaq; qui resistit ptāti, dei ordinationi resistit. ad Ro. xiij. Si ergo ex potētia aliqs honoratur, multo magis deus debet honorari, q est fōs toti⁹ potētie, a q̄ oīs potestas est deriuata. Iste honor principalis fit deo in oratione humili, in qua hō debet flectere duo genua. Dñis tpalib⁹. s. regib⁹ &c. solū unū genu est flectēdū. s. sinistrū, qa solū hñt supra corpus dominiū. Iō Mat. x. Nolite timere eos q occidūt corp⁹, aīam aūt nō pñt occidere, sed poti⁹ timete eū q pōt aīam & corp⁹ perdere in gehennā. Prelatis debet hō flectere genu dextrū, qa hñt potētiā & plationē sup aīam. Sed deo qui habet dñium super corp⁹ & animam, duo genua debent flecti. Iō qñ adoratis corpus xpi, uel oratis, flectitis duo genua. In memetipso iuraui, egreditur de ore meo iustitie uerbum, & non reuertetur, quia mihi curuabitur omne genu. Esa. xlv. s. dextrum & sinistrū. ad Ro. xiiij. Viuo ego dicit dñs, qa mihi flectet oē genu, & oīs lingua cōfitebit deo. Nota, cōfitebit oīs lingua, sed quō cū nō habeas nisi unā linguā? Intelligit hoc. Dico q imo hēm⁹ duas līguas, corporis. s. & aīe. Lingua corporis homo loqtur deo in orone. Lingua aīe loquit deo ī cōtēplatione, qa cōtēplatur corde qd' dicitur ore. Lingua aīe est silis ligue angelorū, q cōtēplādo loquūt. De ista duplici līgua dicit aps, Si linguis hoīm loquar & angelorū. j. Cor. xiij. Honor principalis fit deo duob⁹ genib⁹ & duab⁹ linguis, qa ars si lingua corporis loquitur deo, & lingua aīe coquinario &c. nihil uel par ualet oro. Patet etiā hic defect⁹ illorū, q qñ pulsat cāpana p corpore xpi, uel Aue Maria, nō curāt, nec flectūt genua, nec orant, qa oēs debēt flectere genua, & orare duabus linguis &c. ex ista autoritate, Viuo ego dicit dñs, mihi curuabit omne genu &c. Secūdo debemus deo honorē principalē ppter sciētiā, qa si aliquis propter sciētiā est honorand⁹, ut pbaui, multo magis deus, qui est fōs scie infinite. Nā scia nr̄a respectu scientie dei stultitia est. Scientia hui⁹ mundi stultitia est apd' deū, ut dicit apostol⁹. etiam noctua credit habere bonos oculos, sed nos reputamus eā cecam. Ita qui se existimat aliqd scire, nondū cognouit quō oporteat eū scire. j. Cor. viij. Iō dicit apostol⁹ de philosophis q credebāt se scire, Dicentes se esse sapientes, stulti facti sunt. ad Ro. j. Ideo Socrates optim⁹ philosophorū interrogat⁹ de scia sua, rndit, Vnū scio q nihil scio. Sed deus q est claritas eterna, & sciētia infinita, est omnia sciēs & pspiciēs, qa oia nuda & apta sunt oculis ei⁹. ad Heb. iiij. qa corda, & cogitationes, & uerba etiā secrete plata, & omnia presentia, & futura oia scit, & nuda & aperta sunt oculis eius. Si ergo ppt scientiam debetur honor alicui homini, multo magis deo, ex quo omnia sunt nuda. Nota q in corporis xpi adoratione homo denudare debet caput suum, etiā religiosus uel clericus quando in choro

dicit

cepit antiphonam uel rñsorium, & sĩia, debet caput suũ deo denudare, q̃tũcũq; urgeat frigus. Mulieres maritate seu uiduae sp in oratione caput debẽt hr̃e uelatũ, secus de uirginibus. Ista est doctrina Pauli j.ad.Cor.xj. Omnis uir orãs aut ꝓphetans uelato capite deturpat caput suum. s.xpm. Oĩs autẽ mulier orans uel ꝓphetãs nõ uelato capite, deturpat caput suũ. Patet hic culpa, & negligentia, & irreuerentia illorũ qui in oratione seu corporis xpi adoratione non denudant caput suũ, sed si hñt loqui pape uel regi seu magistro, sciũt discooperire caput &c. Tertio honoratur aliquis propter utilitatẽ, qa ex quo recipit beneficia ab aliquo, nisi sit ingratus, honorat benefactorẽ a q̊ habuit uel expectat habere utilitatẽ uel proficuum. Ista ratione iuriste honorantur. Modo uideamus quam utilitatẽ habeamus a deo. Declaratur hoc per regulã philosophi dicentis, Rerum naturaliũ recipientium peregrinas formas .i. extraneas, quedam recipiũt permanẽter, quedam solum in presentia agentis. Verbi gratia, de aqua, que de natura sua est frigida, que recipit calorẽ, qui est sibi forma extranea, tñ retinet illũ ꝑ magnũ tp̃s. Idẽ de candela, cui lumẽ est forma peregrina, tamẽ recipit permanenter, sed aer nescit retinere formã peregrinã, nisi in p̃ñtia agentis, quia q̃diu corpus luminosum est ibi pñs, illuminaẗ, qđ si abest, statim perdit lumẽ. Idẽ de speculo, qđ nescit retinere imaginẽ nisi in pñtia agẽtis. Modo qcquid nos habemus, recipimus a deo, & perfectiones & bona q̃ recipimus sunt nobis ut forme peregrine. Ideo apostolus, Quid habes quod non accepisti, si autem accepisti, quid gloriaris quasi nõ acceperis. j. ad Cor. iiij. Nec recepimus permanenter, sed solũ in presentia agẽtis, quia sine eo nihil possum⁹ retinere. Ideo sicut dedit, sic continue influit conseruando, aliter si per instans amoueret a nobis suam presentiam, totũ annihilaretur, per continuum ergo influxum eius retinemus bona que ab eo recipimus. Si ergo propter utilitatem habitam uel habẽdam aliquis debet honorari. Multo magis ex ista ratione debemus deum honorare principaliter. Honor quẽ sibi debem⁹ ex ista rõne in hoc consistit, ꝙ in oratione non solũ flectam⁹ genua, sed prosternamus nos ad terram. Et istũ modũ seruat ecclia in die ueneris sancta maxime, ubi innuitur ꝙ nos sum⁹ de terra, & ꝙ nihil habemus a nobismetipsis, sed ꝙ ab ipso habemus omnia, ergo, Venite, adorem⁹, & procidam⁹ ante dñm, quia ipse fecit nos, qa ipse est dñs deus nr̃. ps. xciiij. Quarto honoratur aliqs nõ potentia nec scĩa, nec utilitate, sed sctitate, ut dixi. Propter hoc debem⁹ deũ honorare prĩcipaliter, q est sctĩtas, a qua oĩs sctĩtas dependet. Esa. xl. Ecce gentes. s. in conspectu dei, quasi stilla situle reputate sunt, sicut situla descendit in puteũ ad hauriendũ aquã, & ascendit stillando, sic xp̃s descendit in puteum uteri ỽginalis, & in situla humanitatis hausit aquam sctĩtatis, & de eo stillam gutte. Petrus & Paulus dicũtur sctĩ, & alij scti. Quia una gutta istius situle xp̃s stillauit in Petrum, & alia in Paulũ, & sic de alijs. Si ergo unĩ homini, qui non habet nisi unã sctĩtatis guttã, debem⁹ honorẽ, multo plus deo &c. in quo est omnis bonitas & sctĩtas. Ideo Mat. xix. Quidã doctor dixit xp̃o, Magister bone quid boni faciam ut habeam uitam eternã? Xp̃s rep̃hẽdẽs eum rñdit, Quid me dicis bonũ? Nemo bon⁹ nisi solus deus. Sed dices, nõne xp̃s erat deus, q̃re ergo rep̃hẽdit eũ? Dicẽdũ ꝙ ille doctor credebat xp̃m solũ hoĩem bonũ & sctm̃, sed nõ credebat ip̃m esse deũ. Iõ xp̃s ĩuẽs ꝙ null⁹ ali⁹ a deo est pfecte bon⁹ nec sctũs, dixit, Nemo bon⁹, simpl̃r, nisi sol⁹ de⁹, oẽs alij sunt boni & sctĩ participatiue. De hoc uide beatũ Tho. prima p. q. vj. Sicut ergo ille q est alb⁹ scđm dẽtes, nõ diciẗ alb⁹ simpl̃, ita nec nos una ỽtute sumus dicẽdi boni simpl̃r, nec una gutta sanctitatis sancti essentialiter. Verbi gratia. Si habetis uirtutẽ castitatis uel humilitatis, estis albus secundũ dentes. s. estis bon⁹ scđm illã uirtutẽ, sed nõ simpliciẗ, qa si ex prima parte estis cast⁹, ex alia

alia estis supbus. Itē si ex una parte estis
humilis, ex alia parte estis luxuriosus. Ec
ce quare xp̄s dixit, Nemo bonus, supple,
simpl̄r & essentialiter, nisi sol⁹ de⁹. Ho-
nor quē xp̄o debem⁹ ex hoc est, q̄ debe-
m⁹ sibi inclinare a cingulo usq; superi⁹,
quasi dicendo, Vos dn̄e inclinatis uos ꝓ
nobis, ideo ut uobis assimilemur, incli-
namur. Iō ad Ephe.v. xp̄s dixit, Imitato-
res dei estote sicut filij charissimi. Si er-
go aliquis debet honorari ex potentia,
uel scientia, uel utilitate seu sanctitate, ꝓ
cipue & super oēs debet honorari deus.
Ergo, In omnibus honorificetur deus ꝑ
Iesum xp̄m dn̄m nr̄m, cui est gloria & im
periū in secula seculorum amē. j. Pet. iiij.
ergo fratres debitores sum⁹. Dico scd'o
q̄ debem⁹ ꝓximo dilectionē, fratnalē,
qa sumus rōnales, & habemus cōuiuere.
s. ad inuicē, iō debemus nos inuicē dili-
gere. Dilectio enim debitum est. Et sicut
ille qui debet alteri pecunias uel alia bo
na, si non uult soluere, damnatur. Ita qui
non uult soluere ꝓximo debitū dilectio
nis cordialis, dānatur. Sed hodie ist'd' de
bitum male soluitur. Quot, proh dolor,
sunt odia, desideria, & uīdicte in mūdo.
Ideo apostolus, Fratres nemini quicq̄ de
beatis, nisi ut inuicē diligatis. ad Ro. xiij.
No. nemini quicq̄ debeatis. s. corporale.
Duplex est debitum. s. corporale, & cor-
diale. Et differunt, qa soluto debito cor-
porali uel pecuniali hō est liber a debi-
to. Sed de debito cordiali quod debet so
lui, q̄to plus soluit tanto plus tenetur hō
soluere. Quia quāto plus soluit, tāto ille
soluit efficitur sc̄tior. Et q̄to persona est
sanctior, tanto plus tenetur proximum
diligere. Istud debitum dilectionis ī hac
uita, & etiam in alia soluitur, quia sancti
diligunt se mutuo. Vnde dicit. Aug. q̄ p-
ceptum de dilectione in hac uita incho-
atur, & in alia impletur. Istud p̄ceptū de-
bet solui ex corde, ex ore, & opere. Cor-
de soluitur isto mō, qa si ꝓxim⁹ sit male
uite, debem⁹ desiderare suā cōuersionē,
& orare ut exuat pc̄tā &c. Itē qn̄ est in bo
na uita, debem⁹ ipsum diligere, & pro eo
orare ut in ea conseruetur &c. a malis &
periculis. Ore soluitur salutando adin[uicem]
cē, qa dilectio cordis ore ostēditur, quia
etiā si hō diligit ꝓximū corde, sed non
uult loqui sibi, talis dilectio defectum ha
bet. In isto defectu sunt mulieres, que
nolūt loqui dicēdo, Ipsa dixit mihi iniu-
rias &c. Opere soluitur seruiendo & sub
ueniendo adinuicē. Iō dicitur. j. Ioā. iij.
Filioli mei non diligam⁹ uerbo neq; lin
gua, supple tm̄, sed opere & ueritate. No
ta, nō diligamus uerbo. Verbū ꝓprie [est]
conceptus mētis, ideo significat dilectio
nem cordis, que non solū corde uel lin-
gua est soluenda, sed etiam opere. Dico
tertio q̄ debemus nobismetipsis rigorē
pn̄ialē, quia ad beatitudinē sum⁹ ordina
ti. Hinc est q̄ necessarium est ut parem⁹
nos per pn̄iam, non debemus uiuere se-
cūdū carnis inclinationē uel sensualita-
tē. Iō apostol⁹ postq̄ dixit, Fratres debi-
tores sum⁹, non carnis, ut scd'm carnem
uiuam⁹. Si eñ scd'm carnē uixeritis, mo
riemini, si aūt spū facta carnis mortifica-
ueritis, uiuetis. Nota q̄ penitentia est du
plex. s. eligenda & infligenda. Prima est
uolūtaria, quando. s. homo eligit sibi cer
tas orationes, ciliciū, uel hmōi, & si di-
screte illam cōtinuat, multū placet deo
talis penitentia. Alia penitentia est in-
flicta, ut infirmitas, & paupertas, aduersi-
tas, & similia. Bona penitentia est si [...]
tur cū uera patientia, quasi dicendo [...]
Domine ego recipio istam penitentiam,
quia peccata mea hoc bene meruerunt
&c. ideo uos ut confessor dedistis mihi
istam penitentiam, & ego recipio libē
ter & patienter. Ideo Lu. xxj. In patientia
ur̄a possidebitis animas uestras.

De eadē dn̄ica. Sermo sextus.

TEstimonium reddit [...]
ritui nostro q̄ sumus [fi-]
lij dei. ad Ro. viij. T[...]
dat mihi motiuum ut pre-
dicem de filiatione quam
habemus a Iesu xp̄o per gratiam. s. quō
sumus filij, & in quo cognoscitur [...]
sumus filij. Sed primo salutet̄ vgo Maria [...]
liano. Sed primo salutet̄ vgo Maria. [...]
sumat thema. Questio est multum [...]
ī theologia, an aliqs de se uel de alio po-
sit co-

fit cognoscere certitudinaliter ꝙ sit filiꝰ dei per gratiã. Responsio stat in duabus conclusionibus. Prima ꝙ per causam sententialiter non põt sciri. Secũda ꝙ per effectus cõiecturaliter põt sciri. Ecce due conclusiones, una affirmatiua, alia negatiua. De prima cõclusione que dicit, ꝙ p causam sententialiter nõ põt sciri. Ratio est, quia cã & principium filiationis Iesu xpi est uoluntas diuina, & cũ ista nõ possit sciri nisi spãli reuelatione, igitur. Sed bene cõiecturaliter, secũdũ ꝙ dicit secũda cõclusio, qñ homo in creatura uidet effectꝰ qui non uenerũt nisi per diuinã gratiã, tunc hõ uel de se uel de alio põt cõiecturare ꝙ est filiꝰ dei per gratiã. Declaratur hoc, sicut de arbore si fieret questio, Ista arbor uiuit an nõ, oportet respõdere per distinctionẽ. s. per cãm nõ põt sciri, qa cã & principiũ arboris uite est radix que est ignota &c. Sed põt sciri per effectus qñ arbor floret, & producit folia & fructus, scitur ꝙ uiuit. Ita in proposito. Cogitate ꝙ oẽs sumus arbores plãtate in uiridario. Iõ Mar. viij. Video homines uelut arbores ambulantes. Ambulare dicuntur arbores, qñ emittũt ramos, folia, & fructus &c. Ita uult deus ꝙ nos ambulemus. Radix uite spũalis hominis est gratia spũssancti, que uideri nõ põt, nisi ipsi reuelet. Quis eñ scit hoĩm que sunt hominis nisi spũs hoĩs, qui in ipso est, ita & que dei sunt nemo cognouit nisi spũs dei. j. Cor. ij. Ergo per cãm nõ scitur, sed per effectus, qñ scilicet bona opera sunt ita bona & clara, põt homo cognoscere de se, uel de alio ꝙ est filius dei per gratiã. Hoc dicit thema, Testimonium reddit spiritui nr̃o. s. operatio exterior, ꝙ sumꝰ filij dei. Multa sunt signa & multi effectus, quibꝰ põt homo cognoscere de se uel de alio ꝙ sit filius dei. Sed modo solũ dicam tria principalia signa.

Primũ est per mutationẽ principalẽ.
Secũdũ est p correctionẽ doctrinalẽ.
Tertiũ est p promissionem specialem.

De q̃libet dicit thema, Testimoniũ reddit spiritui &c. Dico primo signũ filiationis attẽdiẽ penes assimilationẽ, uel penes assimilari patri. s. in mẽbris principalibus, seu in operibus principalibus. Cõiter filij in his duobus assimilantur patri. primo. s. in mẽbris principalibus. s. in facie, licet in aliquibus mẽbris minus principalibus aliquoties cõtingat oppositũ. Et hoc est ex culpa matris, qa filius assimilabitur illi imagini de qua ipsa cogitat qñ cõcipit filiũ. Et est rõ naturalis. Dicit philosophus ꝙ oẽ receptibile recipiẽ ad modũ rei recipientis, sicut aqua in uase, que recipitur secundũ formã ipsius uasis. Idẽ de imagine in speculo, que recipitur secundũ formã ipsius speculi per dispositionẽ. Vnde aliquoties faciẽ facit dissimilẽ. s. longã uel tortã &c. & nõ erit ita, quia imago recipitur in speculo secũdũ speculi dispositionẽ. Inde est ꝙ mulier, siue quodlibet femineũ genus recipit in generatione secũdũ mentis imaginationẽ, quia fetus assimilabitur rei tũc imaginate. Hoc patet per autoritatẽ sacre scripture. Geñ. xxx. Dicatur historia de patriarcha Iacob, qui morabatur cum Laban pastore auunculo suo. Dicatur historia de uirgis positis in canalibus &c. quod fecit per reuelationẽ angeli. Patet ergo hic clare in bestijs, ꝙ secundũ imaginationem femelle concipiũt. De hoĩbus etiam querit sanctus Tho. in prima parte theologie. Si Adam non peccasset, & fuissemus in paradiso, si mulieres cõcepissent filios & filias, & cui assimilarentur? Respõdet, ꝙ secũdũ desideria & imaginationes mulierũ &c. De hoc poteris latius eũ uidere. Dicaẽ hic exẽplũ de illo pulchro hoĩe, & pulchra muliere, & ipsa mulier peperit filiũ ethyopi similẽ. De qua uir cõcepit suspitionẽ ne cũ aliquo captiuo peccasset. Sed ex alia parte uidebat mulierẽ ita deuotã, hoc est melius signũ ꝙ uir põt habere de bonitate uxoris ꝙ sit deuota, iõ ex cõsciẽtia nõ audebat eã iudicare adulteriũ cõmisisse. Sed ex alia parte qñ uidebat filiũ talẽ suspicabaẽ, finaliter accessit ad quendã doctorẽ in omni facultate exptũ, querẽs an erat possibile ꝙ hõ pulcher & mulier pul-

chra possent naturaliter generare filiũ nigrũ &c. Rñdit, qđ sic &c. & ait, in quo loco concepit, dicatis mihi, & si ibi erat aliqua pictura, & fuit inuentum ꝙ in camera in qua ipsa concepit erat imago ethiopis depicta, in quam ipsa respiciebat qñ cõcepit. Patet igit̃ regula ꝙ omne receptibile &c. Sed ut cõmunius filij uel filie patri assimilantur in facie, & inclinationibus seu operibus principalibus, & filij aliquoties cognoscũtur p patrẽ, ut patet de Thobia. vij. cap. & ubi dicit̃ ꝙ Thobias iunior fuit in domo Raguelis cõsanguinei sui, & quia assimilabatur patri suo petijt ab eis an cognoscebãt Thobiam. Respondebãt ꝙ sic, quia pater erat huius. Et respondit Raguel, Benedictio sit tibi fili mi, quia boni & optimi uiri es filius. Thob. vij. Item filius assimilatur patri in operibus seu inclinationibus, quia filius naturaliter operat̃ & habet inclinationes patris. Ideo dicit xp̃s Iudeis gloriantibus de Abrae filiatione. Si filij Abrae estis, opera Abrae facite. Io. viij. Modo uideamus per ista duo signa qũo possumus scire & cognoscere filiationẽ dei per gratiam in nobis. Hoc possumus uidere per faciẽ, secundum quam nobis ostẽdit, & per operationẽ principalem. Facies quã nobis ostendit semper deus seu monstrat, est amor & dilectio, non ostendit nobis dorsum.s. rigorẽ iustitie, sed faciem amoris & dilectionis. Quare deus creauit mundũ? non pro se, quia nõ indigebat, sed pro nobis, ut hic mereamur, & in celo quiescamus, hoc sola dilectione fecit. Item quare uoluit incarnari, nunquid cogebat̃ ab aliquo? nõ, sed sola dilectione. Adam uoluit deo assimilari per cibum, sed non potuit. Sed deus uoluit incarnari, ut esset nobis similis. Itẽ quare uoluit nasci de uirgine & uirgo esse? profecto propter amorem & dilectionem, ut daret nobis exemplũ castitatis. Itẽ quare in cruce portauit onus omniũ peccatorũ nostrorum? sola dilectiõe & amore, ne aliqs sibi credẽs & obediẽs suspẽdat̃ in furca inferni. Itẽ quare uoluit descendere ad inferos? ut inde sctõs patres extraheret. Itẽ quare uoluit resurgere? dans nobis spẽ resurrectiõis in iudicio. Item quare uoluit ascẽdere? ut prepararet nobis locũ. Item quare ordinauit sacr̃m altaris? ut cõtinue esset nobiscum. Et alia sacr̃a in remissionẽ pctõrũ. Totũ hoc fecit amore & dilectione, nobis faciem suam ostẽdendo. Qñ ergo aliqua creatura habet amorẽ, & dilectionẽ, & charitatẽ ad proximũ, est similis xp̃o in facie. Autoritas. In hoc cognoscẽt oẽs quia discipuli, imo & filij mei estis, si dilectionẽ habueritis adinuicẽ. Io. xiiij. Iõ dicit alia autoritas, & est ap̃li, Ergo estote imitatores dei sicut filij charissimi, & ambulate in dilectione. ad Ephe. v. Nonne est homo de magno genere? Magnũ est esse filiũ regis, sed maximũ est esse filiũ dei. Videte fratres qualẽ charitatem dedit nobis deus pater, ut filij dei nominemur & simus. j. Io. iij. Sed hic multi deficiũt, qa ex quo cõceperũt odiũ, rancorem, & malam uolũtatẽ contra aliũ, nolunt parcere. Iõ auisetis uos, & emendetis, qa alias nõ estis filij dei. Secundo in opere filius patri assimilatur. Opus dei prĩcipale est, de quo Dauid dicit nobis. Suauis dñs uniuersis, & miseratiões ei⁹ super omnia opera eius. Ergo principale opus dei est opus mĩe. Quando ergo aliquis est misericors, & pronus ad opera mĩe, feruẽter exercẽda circa paupes, uiduas, & pupillos, captiuos, hospitalia &c. cognoscitur ꝙ est filius dei. Estote ergo misericordes sicut & pater uester misericors est. Lu. vj. Scđm opus quod ostẽdit aliquẽ esse filiũ dei, est correctio doctrinalis, qñ de⁹ cũ uirga paterne correctionis percutit aliquẽ. Virga est dolor, uel paupertas, infirmitas, uel perditio amicorũ, siue bonorũ. Quando deus ista uirga percutit aliquẽ, signũ est euidẽs ꝙ talis est filius dei, si patienter recipit. Ad hoc dicat̃ exẽplũ de pueris in platea ludẽtibus & faciẽtibus truffas, & uenit unus hõ, & dimissis alijs pueris, corrigit uel pcutit unũ uel duos de illis, statim uos dicetis, O ille debet esse fili⁹ illius. Ecce qũo castigat eũ. Idẽ de nobis

quoties

quotquot sumus, sumus pueri, & facim⁹ truffas, quia nullus est ita sapiens qui in aliquo nō erret, uel in uerbo &c. Iō apl's, Nolite pueri effici sensibus, sed malicia paruuli estote, sensibus aūt perfecti esto te.j.Corin.xiiij. Sed quid facit deus? dat mihi uel tibi tribulationes, cū uirga castigādo uel corripiendo, & non alios, signū est ꝙ sumus filij dei & non alij. Imo pñt dicere alij, Vere illi filij dei sunt q̃s corrigit. Tamen creditur ab insipientibus, ꝙ illa correctio sit ira dei, cū sit dilectio, sed qñ deus dimittit personā, ꝙ nō habet aduersitates &c. malū signū est. Dicatur hic miraculū qđ legit in uita beati Ambrosij, eo eunte per uiā in Italia, cū esset archieps Mediolanēsis, & hospitatus fuisset in domo cuiusdam diuitis, & post prandiū dum scutiferi comederēt, beatus Ambrosius loquebat cū dño illo, ut daret sibi aliquā bonā doctrinā, & dixit sibi, Qūo uiuitis &c. Et ille subridens respōdit, Dñe noueritis ꝙ ego sum beatior homo mūdi, nunq̃ fui infirmus &c. Dicatur qūo beatus Ambrosius recessit, & statim dñs cū oībus descendit in profundum &c. Iō dicebat apl's, Quis est filius quem non corripit pr̃, ꝙ si extra disciplinā estis, cuius participes facti sunt omnes, ergo adulteri & nō filij estis. ad Heb.xij. Persona sancta nunq̃ est sine aliqua passiōe in suo corpore. Quod a multis reputat ꝙ sit malum & ira dei. Nō sic reputabatur ab illo scō, qui quolibet anno grauiter infirmabat, quā infirmitatē ipse cū magna patiētia recipiebat, dicendo, Dñe mō bene cognosco ꝙ sum fili⁹ uester, quia corrigitis me &c. Et cum semel transiret annus, ꝙ nō fuit infirmus, plorabat &c. quousq; infirmabat. Et nos murmuramus de infirmitatibus. Ideo dicit scriptura, Disciplinā domini fili mi ne abijcias, nec deficias cū ab eo corriperis. Quē eñ diligit deus corripit, & quasi pater in filio complacet sibi. prouer.iij. No. ne abijcias. s. repugnādo, cōtradicendo, & murmurādo, qa pena ꝓpter pctm̄ dat. Iō dicit Aug. De pena tua pctm̄ tuū accusa, qa si pateris in capite, signū est ꝙ per caput peccasti. Idē si in oculis, auribus, manibus, seu pedib⁹. Iō dicit thema, Testimoniū reddit &c. Tertiū opus qđ ostēdit esse filiū dei est prouisio spālis, sicut qñ hō intrat domū alicuius honorabilis psone, & uidet ibi multos pueros, & uidet aliquos comedētes de pane domini, & de ei⁹ uino bibētes, & alios nō, statim dicitis, illi debent esse filij dñi. Itē qñ uidetis eos indutos de eodem pāno, & alios nō. Item qñ uidetis eos eūtes ad scholas cū pedagogo, & alios nō, statim dicitis, illi sunt filij dñi, licet ipsum non cognoscatis, quia prouisio & indumenta declarant ꝙ sunt eius filij. Ad quā prouisionem pater obligat duplici rōne, naturali scilicet, & theologicali. Rō naturalis est ista, ꝙ sicut filij habēt esse a parētibus per generationem, ita uult etiā de⁹ ꝙ a parentib⁹ habeāt prouisionem. Rō theologicalis est, si quis suorū, & maxime domesticorū, curā non habet, fidem negauit, & est īfideli deterior. j. Timo.v. Glo. fidē negauit, qa facit cōtra legē nature, quā infidelis seruat. Ad idē xp̄s dat nobis ꝓuisionē de cibo, uestitu, & pedagogo. De uestitu, nō dico de serico, nec de auro, qa etiā de his filij diaboli ut infideles & pctōres induunt, qa talia sunt signa ꝙ sunt filij diaboli; sed de illis uestibus, de quibus apl's dicit, Induite uos sicut electi dei, sancti, & dilecti, uiscera mīe, benignitatē, humilitatē, modestiā, patientiā &c. ad Col.iij. Philosophus in Ethicis uocat uirtutes habitus, qa uirtutes sunt indumenta aīe. De istis uestibus dicit beatus Ioānes, Beatus qui uigilat. s. diligēter, & custodit uestimenta sua, ne nudus ambulet, & uideāt turpitudinem eius. Apoc. xvj. Quia nihil turpius corā deo & scīs q̃ aīa nuda, sicut esset mō uobis abominabile, si ueniret aliqua meretrix nuda, pl⁹ sancti abominant aīam nudā. Iō dicit, Beat⁹ q uigilat. Secūdo cib⁹ spūalis est, nō capones nec perdices &c. qa etiā filij diaboli comedūt de istis, sed cibus ille est quē ipsemet xp̄s recepit & apl'i, q est sacra cōio corpis & sanguinis xp̄i, quā filij xp̄i recipiūt ī mēsa xp̄i .i. altari.

tari. De isto non comedũt nisi filij. Nam dixit xp̃s, Non est bonũ sumere panẽ filiorũ, & dare canibus. Matt. xv. Dicit sanctus Tho. in quadã contẽplatione, Panis angelorũ uere panis filiorũ, nõ mittendus canib⁹. Tertio ꝓuidet nobis de doctrina in schola. Pedagogus est predicator, qui predicat doctrinã xp̃i, nõ Vergilij, uel Terentij &c. sed doctrinã, de qua dicit scriptura, q̃ per magistrorũ cõsiliũ data sunt a pastore uno, his amplius fili mi ne requras. Eccl's. ult. No. ꝑ magistrorũ consiliũ. s. prophetarũ, quantũ ad uetus testm̃, & aplorũ quantũ ad nouũ, & a pastore uno. s. xp̃o. Iõ ĩ nocte passionis dixerũt apl'i xp̃o, Dñe ecce duo gladij hic. Lu. xxij. Allegorice dicit Beda, ꝙ duo gladij sunt uet⁹ & nouũ testamẽtũ. Rñdit xp̃s, sufficit. s. ad studendũ, ꝑdicandũ, disputandũ, & scindendũ pc̃tã. Qñ ergo aliquis indut⁹ est bonis moribus, & comedit in mẽsa dñi cõicando, & audit libẽter uerba dei, sermones, missas &c. signũ est ꝙ est fili⁹ dei. Iõ dicit thema, Testimonium reddit spũi &c. Deo grãs.

Dominica nona. Sermo. j.

FAcite uobis amicos de Mãmona iniquitatis. Lu. xvj. Euangelium hodiernũ declarat nobis tria multum necessaria nobis.

Primum est iustitia diuinalis.

Secundum prudentia humanalis.

Tertium clementia fraternalis.

De tertio dicit thema, Facite uobis amicos &c. Dico primo &c. ꝙ in hoc consistit, nã quilibet habet reddere rõnẽ de se & de oĩbus q̃ habuit a deo. Et hoc ostendit in hoc ꝙ dicit pria pars euangelij, Homo quidã erat diues qui habebat uillicũ, & hic diffamatus &c. usq; Nõ poteris uillicare. Verba & doctrina sunt xp̃i, in quibus ostenditur iustitia diuinalis, quoniã deus ab oĩbus nobis queret computũ. Et sunt hic quatuor declaranda. Primo quis est iste dominus. Secundo quis est iste dispensator. Tertio quomodo dispensat bona. Quarto qñ uocatur ad rationẽ reddendã. De primo dñs iste est Christus, ut dicunt omnes glosse, quia de se loquebatur. Sed quare dicit diues? Nũquid dicit scriptura ꝙ semper fuit pauper? Exulta satis filia Syon, iubila filia Hierusalem. Ecce rex tuus uenit tibi iustus & saluator, ipse pauper. Zach. ix. Quare uocatur diues? Responsio, ꝙ totum uerũ est, quia Christus diuersis respectibus diues fuit & pauper. Si enim uolumus respicere eius modũ uiuendi, semper fuit pauper, quia nõ habuit domum, cellam, seu cameram, sed si in sero inuitabat per aliquem ad aliquã domũ, recipiebat hospitiũ amore dei, uel ibat ad montes ad dormiendũ. Nunquam portauit pecunias. Si postquã predicauerat inuitabat ad prandiũ per aliquẽ, recipiebat amore dei. Triginta annis portauit eandẽ tunicã. Ecce quomodo fuit pauper quantũ ad eius modũ uiuendi, dans nobis exemplum ꝙ non faciamus q̃ uolumus. s. usuras, furta, deceptiones, symonias, pro diuitijs habẽdis. Sed si uolumus loqui non de eius modo uiuendi, sed de eius dominio, dominus est omnium rerum. Dauid, Domini est terra, & plenitudo orbis terrarum, & uniuersi qui habitant in eo &c. Secundo dispensator, cui xp̃s cõmisit bona, potest dupliciter intelligi, quia uel intelligitur de bonis terrenalibus, uel de bonis spiritualibus, uel de bonis personalibus. De primis bonis dispensatores sunt diuites. s. imperatores, reges, comites &c. non credant se dominos bonorum tẽporalium uel terrenalium, sed dispensatores. Quia de oĩbus q̃ receperũt habẽt reddere cõputũ xp̃o, qualit uel quõ habuerunt & quõ expenderunt. Sic nos existimet hõ ut ministros xp̃i & dispensatores. j. Cor. iiij. O si dñi & diuites cogitarent istã ueritatẽ qũo non sunt dñi, sed dispensatores, dñi nõ reciperẽt a uassallis per uim &c. Et diuites cauerent ab usuris, quia est cõtra uoluntatem dei tenere dñi. Non diceret usurarius, quare de bonis meis &c. Hic decipit, quia non sunt sua. Itẽ dñi uitarent tot uanitates & excessus, cũ deberent dicere, Ista bona nõ sunt

...int mea, solū sum dispensator. Dispensatores aūt pnt recipere necessitatē. Iō ...ia. Dispēsatores bonorū spūaliū sunt ...ti. s. papa, cardinales &c. usq; ad uicarios, quia nullus est dñs beneficiorū ut ipsa possit uēdere, sed dispēsator, nec sacramentorū ad uēdendū, sed dispēsator administrādū. De bonis corporalib⁹ quilibet nostrū est dispēsator. Nō ualet excusatio, si aliqs diceret, Ego nō sum dñs tpalis, nec platus, ergo nō sum dispensator. Dico ꝙ imo. Nam cuilibet nostrum cōmisit deus dispēsationē triū magnarū ciuitatū, quarū quelibet est maior Troia, & quatuor uillarū, & quinq; castrorū. Ciuitatū pria est memoria, maior toto mūdo, habet in se tot habitatores, quot habet recordatiōes, de oībus habes deo reddere cōputū. Alia est intelligētia, q̄ maior est celo & terra, quia immēsa est, & habet tot habitatores quot intelligentias. Tertia est uoluntas, q̄ est capax infiniti boni. s. dei, quot habes desideria tot habes habitatores, & quot affectiōes, & de oībus habes reddere cōputum deo. Quatuor uille sunt potētie sensitiue interiores. s. sensus cōmunis, uirtus estimatiua, fantasia, & reminiscētia. Quinq; castra sunt quinq; sensus corporales. Oīa ista te oportet ministrare. Iō apl's, Ministri xpi sunt. ij. Cor. xj. Sed pauperes licet nō sunt dñi nec plati, tñ de oīb⁹ istis oportet eos reddere cōputū. Tertio uidendū est qūo bona disipant a uillico. Bona terrena disipant in uanitatibus, pōpis, & superfluitatib⁹ &c. qa tot sunt uanitates ꝙ plus expendit in eis quā in necessitatib⁹, qa si dñi & diuites uellēt esse contenti de necessitate, multa bona possent facere, Quot sunt superfluitates indumentorū, ornamentorū &c. Et pauperes & captiui moriunt fame &c. Bona spūalia disipant a prelatis, dando magna beneficia & pinguia parentibus & amicis suis immeritis, uel seruientib⁹ indignis, disipant per symoniā &c. precibus armatis &c. Bona uero personalia, ut memoria, q̄ debet expēdi memorando xpi opera creationis, redemptionis &c. disipant memorādo iniurias ad uindicandū, & pctā ad delectandū. Intelligentia in uanis cogitationib⁹, uoluntas in uanis desiderijs. Idē est de quinq; sensib⁹ ī cōtrarijs usibus applicādo. Sic disipant bona corporalia. Iō xp̄s sciēs ista querit, Quis putas est fidelis dispensator & prudens, quē cōstituit dñs super familiā suā, ut det illi in tpe tritici mensurā? Luc. xij. Hoc dicit xp̄s beato Petro dispensatori in nouo testamēto dicens, Petre, quis putas est fidelis. s. post te? Iō apl's. j. Cor. iiij. Hic iā querit inter dispēsatores, ut fidelis quis inueniatur. q. d. nullius inuenitur fidelis. Quarto uocat ut reddat rōnem. s. in morte. Nuncij citantes sunt infirmitates, dolor capitis, febris, senectus &c. qñ ista ueniunt, poteris dicere, ego sum citatus &c. Autor. Sapīa misit ancillas suas, ut uocarent ad arcē, & ad menia ciuitatis. prouer. ix. qa mulieres sunt debiles &c. & quia infirmitates debilitāt dicunt ancille. Ideo qñ citamini, siue sitis dispensatores bonorum tēporaliū, siue spūaliū, siue corporaliū, paretis uos. Ne accidat uobis ut illi hōi diuiti & male uite, in oībus uitioso & pctōri, q erat solū hoc bonū hñs, ꝙ orabat quotidie ꝙ de⁹ daret sibi mortem suā pcognoscere, ut posset uitā emēdare. Cui semel orāti apparuit angel⁹ bon⁹, dicēs ipm a deo esse exauditū, ꝙ añ mortē mitteret sibi tres nūcios &c. Alibi poteris hoc exēplū uidere. Iō estote pati, siue iuuenes siue antiq, qñ de⁹ uocat uos. Ita faciebat Iob. xiiij. Vocabis me. s. p istos nūcios, & ego rñdebo tibi. Rñdet deo, qñ hō emēdat uitā suā. Opi manuū tuarū porriges dexterā. qñ sibi dicet, Euge serue bōe & fidelis &c. Mat. xxv. sed fit p remissionē pctōrū. Iō dicit, Sed pce pctīs meis. Dico scdo, ꝙ ostendit prudētia humanalis. Nā qñ iste dispēsator, de quo legit euāgeliū, sciuit ꝙ habebat reddere rōnem, & amoueri a uillicatione, habuit prudentiā in se, cū dicit, Ait autē uillicus intra se, Quid faciam, quia dñs me⁹ aufert a me uillicationē? Fodere nō ualeo, mendicare erubesco.

usque,

usq;,quia prudēter fecisset. Ita debem⁹ nos facere bone gentes. Iste excusabat se a duobus.s.de fossione per impotentiā,qa fodere nō ualeo. Secũdo de mendicatione ex uerecũdia, quia mēdicare erubesco. Sed remediũ qđ habuit ut uiueret, dedit oleũ & triticũ dñi sui. Fodere est rũpere terrā ut fructificet. Ecce penitētia, in qua rũpit terra corporis. Formauit de⁹ hoīem de limo terre. Geñ.ij. Ista terra cauatur disciplinis, cilicijs, & istis talibus. Sed multi dicũt modo confessoribus, fodere non ualeo. Dicatur hic cōtra mulierũ uanitates, & fatuitates, & cōtra hoīes qui in seruitio dominorũ tpaliũ portāt iniuriā &c. & ꝓ xp̄o & aīa nihil possunt facere. In obsidione inimicorũ ieiunāt, sed ꝓ aīa nō pñt ieiunare, iō fodere nō ualeo. Mala excusatio est. Recipere debetis audaciā, quia uecordes nihil boni faciũt. Deberet uobis dare audaciā illud qđ sancti fecerũt. Quid fecit Catharina delicata, & filia regis? Insuper & salariũ qđ expectam⁹, est regnũ dei. Et si miles ꝓ rege ponit se in tantis periculis pro modico stipendio, quanto magis uos? Iō xp̄s, Agite pñīam, appropinquabit enim regnum celorũ.s. tanquā p̄miũ. Matt.iiij. Secũdo excusabat se de mēdicatione, ꝓpter uerecundiā. Mēdicare eīm sil'e est huic qđ est orare, quia sicut mendicantes uadunt ostiatim petēdo per ciuitatē paradisi, psona eīm deuota cũ desiderio cordis debet pulsare. Primo ad palatium regis dicēs, Dñe, mīam peto & eleemosynam, ut remittatis mihi pc̄tā, ut detis mihi gratiā uestrā. Itē ad palatium regine accedere debet. Cōsequēter inquirere debet loca & uicos sc̄tōrũ, patriarcharũ, & ꝓphetarũ, apostolorũ &c. Patet ergo ꝙ mēdicare idem est qđ orare. Auto. Qui erat gloriosus rex Dauid dicebat se mēdicũ. Ego aũt mendicus sum & pauper &c. in p̄o.xxxix. Expectans. Et erat ditissimus, qa in morte dimisit Salomoni filio suo centũ milia talēta auri, & mille millia argenti, tñ dicit se pauperē ꝓpter orationem. Sed quot sunt modo qui dicunt, mēdicare erubesco. Multi nō audēt orare, nec eleemosynā frequētare, ꝓpt uerecundiā, ne ab alijs derideant, sed uerecundia facit erubescere &c. Si ergo fodere nō uales, & mendicare erubescis, habes aliud remediũ, ut ille uillicus, ꝙ de bonis dñi des oleũ, & triticũ in eleemosynā. Nam oleũ significat eleemosynas sp̄ũales. Triticũ significat eleemosynā de bonis terrenis. Qui de sciētia quā habet dat doctrinā ignorāti, consiliũ dubitanti, correctionē erranti, consolationem desolato, remissionē inimico, supportationē tedioso, ut uir uxori, & ecōuerso, amic⁹ amico &c. talis dat de oleo dñi sui. Ideo si nō potestis fodere, nec mēdicare, ad minus detis oleũ domini uestri. Secundo triticum significat opera misericordie corporalia, qui dat panē esurienti, potum sitienti, hospitium peregrinanti, indumentũ nudo, qui infirmos & incarceratos uisitat, mortuos sepelit, talis dat triticũ dñi sui. Nota hic. Villicus ille de oleo dimisit quinquaginta mensuras, de tritico uiginti. Quare maius donum fecit de oleo quā de tritico? Ad innuendũ ꝙ maior est eleemosyna de bonis sp̄ũalib⁹ quā terrenis. Maiorem eleemosynā facit ille qui dat doctrinam ignoranti, quā ille qui dat panem esuriēti, & sic de alijs. Et sequit, Et laudauit dñs uillicum iniquitatis. Dico tertio ꝙ ostenditur clementia fraternalis circa ꝓximos, cũ dicit the. Facite uobis amicos de Mammona iniquitatis, sicut ille dispensator. Istud indiget declaratione, quia aliqui ex isto uerbo male intellecto recipiunt occasionē peccādi, dicentes ꝙ de diuitijs acquisitis iniuste nō oportet facere restitutionē. Sed lucrari amicos per eleemosynā.s. religiosos, & pauperes &c. No. tres intellectus huius uerbi thematis, secundũ ꝙ diuitie tripl'r pñt dici Mammona iniquitatis.

Effectiue.

Causatiue.

Desertiue.

Primo dicit Māmona iniqtatis effectiue, qñ.s. ueniũt de iniqtate, ꝑ usurā, uel furtum

furtum &c. De tali Mámona iniquitatis lucrádi sunt amici illi. s. a quibus recepisti usurá uel furtũ, qui sunt inimici tui, & eis restitue, & erũt amici tui. Idem de illo qui recipit aliquid iniuste a uasallis, licet ipsi dicát q͛ sint gratiose petitiões, & includũt ppl̃m in carceribus, dicendo, nunq̃; exibitis &c. Idẽ facit qui recipit mutuo, & postea negat debitũ, & miseri, lucrent̃ amicos reddẽdo qđ suũ est. Idẽ faciat qui retinuit totũ seu partẽ de mercede seruor̃ &c. Iõ dicit, Facite uobis amicos de Mã. &c. usq;, recipiẽt uos in eterna tabernacula. s. angelorũ. Scđo dicit̃ Mámona iniquitatis causatiue, licet sit de bono iusto, de redditibus, uel laboribus, tñ est cã iniquitatis & pcĩ. Verbi gr̃a. Si pauperi fit iniuria, habebit patientiá, qui si uĩdicaret se, & caperet̃, nõ haberet unde posset liberari. Si diuiti, dicet fortassis, ego ĩ ista uindicta possum expẽdere decẽ milia florenor̃ &c. Si hõ paup uideat mulierẽ pulchrá & tẽtetur, tñ quia nõ habet pecunias desistit &c. Sed diues dicit, Quid mihi nocebit si cẽtum exponá florenos, ut meá habeá uoluntatẽ &c. Ecce quõ est cã pcĩ Mámona. Vnde tot superfluitates & uanitates ex abũdantia, pfecto. De tali Mámona lucrandi sunt amici. s. paupes, uidue, pupilli &c. qa nõ solũ fleubothomádi sũt qui habẽt sanguinẽ corruptũ, sed etiam illi qui nimis abundant in sanguine. Ita nõ solũ debẽt lucrari amicos illi qui hñt pecunias de usura &c. sed etiá illi qui abundãt, licet sint de bono iusto. Iõ dicit, Facite uobis amicos de Mámona &c. Terti⁹ intellect⁹ dicit̃ Mámona iniquitatis desertiue. Isto modo oĩs pecunia dicit̃ iniquitatis, qa deserit dñm suum in transitu piculoso. Si scutifer qui associat dñm suũ in delitijs, cõuiuijs &c. si in piculoso trãsitu deserit dñm suũ, nũqd diceretis uos, q͛ est scutifer iniqtatis? Idẽ de diuitijs que associãt uos ĩ delitijs &c. sed in transitu piculoso mortis deserunt dominum suũ, de his lucrãdi sunt amici, i. mortui, heredes, & manumissores mortui deberẽt dicere, O pessime diuitie, dimisistis dñm urm? Certe uos ibitis cum eo, dãtes eas in missis, eleemosynis &c. sic sequunt̃ dominũ suũ, & mortui efficiunt̃ tũc amici urĩ. Quia sicut nõ libẽter retineretis scutiferũ iniquitatis, q domini nũ suũ deseruit in trãsitu piculoso, quia idẽ faceret uobis, ita de pecunijs est faciendũ. Ecce quare dicit the. Facite uobis amicos de Mámona iniquitatis.

De eadẽ dominica. De aĩabus. Sermo. ij.

Redde rõnem uillicatiõis tue. Lu. xvj. Sermo erit de iudicio pticulari corá xpo de qualibet aĩa siue bona siue mala, ab hac uita recedẽte. Sed primo salutet̃ uirgo Maria &c. Istud ṽbũ est xpi dicẽtis cuilibet aĩe ueniẽti ad iudiciũ, Redde rõnẽ uillicationis tue &c. Ac si dicat, Tu petis padisũ, qa statĩ aĩa petit padisũ uel merito gr̃e, uel desiderio cordis, si sit mala. Ad quá xps, Redde rõnem uillicationis tue. Pro declaratione hui⁹ uerbi materia nostri sermonis erit in tribus questionibus.

Prima de illa rõne reddẽda ĩ iudicio pticulari, de qb⁹ reb⁹ reddẽda sit ista rõ.

Secunda in illo iudicio qs loquat̃ p peccatore, qui rationem est redditurus.

Tertia in illo iudicio que forma teneatur in tali cõputo faciẽdo, tunc apparebit quare dicit xps, Redde rationẽ &c. Prĩo ergo uideam⁹ illá rõnẽ seu computũ, de qb⁹ reb⁹ sit faciẽdũ, ad auisandum nos, qa sicut dispẽsator q habet reddere computum dño suo, auisat se &c. ita nos &c. Respondeo & dico q͛ in illo iudicio habebimus dare rationem. Primo de oĩbus cogitationibus. Vide quot cogitationes bonas uel malas habes, rõnẽ seu distinctionẽ de omnibus oportet te reddere in iudicio. Secundo de oĩbus desiderijs qui unq̃; habuisti in tua uolũtate. Item de omnib⁹ uerbis que ore unq̃; dixisti, uide quot sunt &c. Itẽ de quolibet uerbo qđ audiuisti, de quolibet bolo panis quẽ comedisti, de quolibet aspectu quẽ fecisti, de quolibet passu quẽ fecisti, de oĩb⁹ opib⁹ tuis manuũ que fecisti siue bonis siue malis, & de oĩbus oportet te red-

te reddere ratione͞. Si dicat, Q͞uo scitis hoc? Ex dei reuelatione in biblia. Autor. Cuncta que fiunt adducet deus in iudicium pro omni errato, siue bonum siue malum sit. Eccl͞i. xij. Ista autoritas fuit ꝓphetia Salomonis, & satis dat r͞nsionem questioni prime, sed magis stricte in nouo testame͞to. No͞ credatis ꝙ solu͞ de grauibus pc͞tis & enormibus, sed etiã de minimis, de quibus homo nô facit co͞scientiã, nec co͞fitet͞, immo nec tenet͞ co͞fiteri, debet homo reddere ratione͞, no͞ solum de homicidijs, furtis, usuris, blasphemiis, que sunt enormia peccata, sed etiã de uerbis otiosis. Dico uobis q͞m de omni ꝟbo ocioso qđ locuti fuerint hoi͞es, reddent rationem de eo in die iudicij. &c. uerbu͞ est xp͞i Mat. xij. Verbum dicitur ociosum, q͞n nulli proficit, aut nulli nocet, qa si facit bonu͞ alicui, iam no͞ est ociosum, si malu͞ facit, iam est ꝑniciosum. Ergo no͞ solu͞ de me͞dacijs, diffamationibꝰ, seu blasphemijs, que sunt uerba mala, sed etiã de ociositate, & de his q͞ dicunt͞ causa risus, oportet reddere co͞putu͞. Ite͞ de operibus etiã bonis oportet reddere ro͞nem, quia in iudicio examinant͞, qa aliqui etiã faciendo bona opera damnant͞, quia no͞ faciunt recta intentione, dilectione, deuotione, diligentia. Auto. Cum accepero tempus, ego iustitias. i. opera bona & iusta iudicabo. Nota, Cum accepero tempus. Modo deus mutuat nobis te͞pus, illi. x. annos. illi xxx. & alteri. l. ut posimus meritorie operari, & utimur tempore ad libitu͞ in bonis & malis. Sed dominus in morte accipit tempus, ac si diceret deus, Male expendistis tempus. Ideo &c. Cum accepero te͞pus, ego iustitias iudicabo. i. condemnabo, sicut dicitur Io. v. Et qui mala egerunt ibunt in resurrectionem iudicij. i. conde͞natio͞is. Verbi gratia. Religiosus qui seruat tria uota, & cerimonias sui ordinis, bona opera facit, & iusta. Ista opera iudicabuntur in iudicio, quia si non fiant recta intentione, humilitate, & diligentia, condemnabitur in iudicio. Idem de clerico faciente opera iusta, sed nisi intentio sit recta, & bonus modus, co͞de͞nabitur. Ide͞ de laico, q͞n uadit ad missam, sermone͞, & alia bona opa facit, si ĩte͞tio no͞ sit recta, puta, uadit ad ecclesiã ad uidendu͞ mulieres, conde͞nabitur ꝓpter malu͞ modum que͞ tenuit. Ide͞ dicitur de illis qui ueniunt ad missã tarde. Ide͞ de illis qui loquu͞tur in missa, examinabuntur. Patet ergo quare dicit, Ego cu͞ accepero te͞pus &c. qa deus non solu͞ uult ꝙ homo faciat opera bona, sed etiam uult ꝙ bono mo͞ & debito fiat, sicut uos no͞ essetis contentꝰ de scutifero, q licet faceret que sibi p̄ceperitis, sed malo mo͞, qa quando petitis pane͞, dat ꝓijcie͞do uobis &c. Io͞ dicit scriptura, Maledictꝰ qui fecit opꝰ d͞ni negligenter. Biblia n͞ra habet fraudule͞ter. Hier͞. xlviij. Maledictꝰ. s. iam in hoc mu͞do per culpã, & in alio per penã, erit maledictꝰ. Not. fraudule͞ter, qa sicut ille qui de dece͞ solidis d͞ni recipit unu͞ solidum, defraudat d͞nm.. Ita in operibꝰ bonis, in quibꝰ debet esse inte͞tio recta, modꝰ, discretio, diligentia &c. Si aliquid hoꝫ deficiat, defraudat͞ deꝰ. De omnibꝰ istis oportet reddere ratione͞, & nihil habemꝰ in scriptis. Cogitate hic si rex peteret co͞putu͞ a dispe͞satore sub pena mortis, ꝙ redderet sibi bonu͞ co͞putum de dispe͞satione, quam. xx. uel xxx. annis dispensauit, & nihil haberet in scriptis, talis dispe͞sator desperaret. Ita de nobis. Sed ecce remediu͞ & consolatione͞ quã dabo uobis. Deꝰ fecit magistros ro͞nales siue co͞putãtes ne habeat audire co͞putu͞ nostrum. Isti sunt clerici, co͞fessores, & quotquot sunt confessores, tot sunt magistri, ro͞nales & co͞putu͞ recipientes. Si ergo uultis euadere iudicium xp͞i, reddatis rationem & computum magistris istis ro͞nalibus summarie, quia no͞ debetis dicere in co͞fessione indiuidua, scilicet peccaui cum tali, uel in tali loco: nisi circunstãtia mutaret pc͞m͞. Ite͞ etiã no͞ sufficit confiteri genera. s. peccaui in peccato superbie, auaritie &c. sed in specie debetis dicere pc͞m͞, qa supbia est genꝰ, & habet multas species. Ide͞ de pc͞to auaritie, luxurie &c. oportet co͞fiteri pc͞tã specifice, in genere non

non sufficit. Sed uideatis ne accidat uobis sicut illi Italico, qui a xv. annis citra non fuit cõfessus, & in pascha, ut cõicaret, uoluit cõfiteri, & rogabat unum fratrem qui ibat ad predicandũ, ꝙ audiret eũ, quia nõ haberet nisi tria paruissima pctã.s. auariciã, luxuriã &c. & non credo in deũ. Nota, dicaт ꝙ cõfessiones gñales in scriptis licet sint bone ad memorandũ pctã, nõ tñ ad cõfitendũ, quia nõ tingũt punctũ peccati nisi generaliter, peccaui in luxuria p uisum, tactũ &c. sed prudens cõfessor debet dicere, qui tact⁹ sunt, uideamus &c. Si ergo ad iudicium dñi uultis secure uenire, cõfiteamini, reddatis cõputũ magr̃is rõnalib⁹, qa cõfiteri nõ est nisi redditio rõnis. Et qñ cõfessor uidet in pctõre contritionẽ & bonũ ꝓpositum, debet ipsum absoluere, alias nõ. Et licet per absolutionẽ nõ deт character, daт tamen quidã ornat⁹, ut dicũt doctores, intantũ ꝙ qñ xp̃s dicit aĩe in iudicio, Redde rõnẽ &c. Rñdet aĩa, Domine iã reddidi magr̃o uestro rationali, qui recepit cõputũ. Ecce instrumentũ in fronte, ubi apparet ornatus qui daт in sacramento cõfessionis, & xp̃s est cõtentus, ac si rex peteret rationẽ a suo dispẽsatore, & respõderet dispẽsator, Iã reddidi rationẽ magr̃o uestro rõnali, ecce hic habeo quittantiã, tũc rex esset cõtentus. Ita xp̃s de aĩa. Sed ut melius intelligatis istã materiã, sciendũ est ꝙ antequã de⁹ faceret magr̃os rõnales ante incarnationem, ipsemet audiebat rõnẽ cuiuslibet, & erat ita rigidus ꝙ neminẽ absoluebat nec recipiebat ad gloriã, sed postquã factus est hõ, dedit hoĩbus ptãtem diuinã, fecit hoĩes magr̃os rõnales, quos fecit post resurrectionẽ, licet ꝓmisisset facere, dicens, Amẽ dico uobis, quecũq; ligaueritis super terrã, erũt ligata & in celis, & quecunq; solueritis super terrã, erũt soluta & in celis. Matt. xviij. Licet añ.b. Petro soli uicario suo cõmisisset hãc potestatẽ. ut patet Mat. xvj. Quodcunq; ligaueris super terrã, erit ligatũ & in celis, & quodcũq; solueris super terrã, erit solutũ & in celis. Tñ ad uitãdũ errorẽ, ne diceret ꝙ solus papa habet ptãtẽ ligãdi &c. post resurrectionẽ dedit eandem ptãtẽ oĩbus sacerdotib⁹. Cõfessor enim in cõfessione ligat & soluit. Soluũt eñ qñ absoluũt pctõrẽ ligatũ uinculis pctõrum. Ligãt qñ pctõri iniungũt pniãm. Et auisent se confessores, & uideant, ne dẽt pnĩam peccatori cõtra eius uoluntatem, & non placentẽ. Restituere aliena bona oportet peccatorẽ, quia non est in potestate cõfessoris dispẽsare cũ possidẽte aliena bona, ꝙ illa retineat. Ita peccatorẽ oportet parcere inimicis, si iustificari uelit. Sed alie penitẽtie sunt arbitrarie, & sunt quasi cathene auri, que ligãt peccatorẽ in celo & in terra, tñ post resurrectionẽ dedit eis executionẽ, dicẽs, Quorũ remiseritis pctã remittunт eis, & quorũ retinueritis retẽta sunt. Io. xx. Ante Christi incarnationẽ transierũt ultra quinq; milia annorũ, & nullus intrauit paradisum, quia deus qui solus audiebat rationẽ, neminẽ permittebat intrare. Neç etiã modo põt aliquis intrare, nisi reddat rationẽ magistris rationalibus. Patet nunc responsio ad primam questionẽ. Secundo uidendũ est in illo iudicio quis loquatur pro peccatore, qa si aliquis rusticus & ignarus nesciens loqui, licet habeat bonũ ius, ipsum perderet ex defectu loquele, nisi posset loqui per aduocatum procuratorem multiloquum. Dico ꝙ in illo iudicio quantumcunq; rudis habet loqui per se, & nõ per ꝓcuratores. Qũo scitur hoc frater? Responsio, Ex dei reuelatione in sacra scriptura. Oẽs stabimus ante tribunal. i. cathedrã iudicialẽ xp̃i. Et sequitur, Vnusquisq; nostrũ per se rationẽ reddet deo. ad Rom. xiiij. Statim qñ aĩa exit de corpore, xp̃s ostendit se anime, & diabolus accusans stat ad unã partẽ & angelus ad aliam, & reus in medio. s. anima que habet rñdere & loqui. O quã durũ esset rustico, si sibi diceret, Vadatis ad audientiam regis, & ibi excusetis uos, maxime si pars aduersa sit eloquens, talis intra se diceret, O miser, quid dicam quando uidebo regiam maiestatẽ? stabo totus stupefactus.

pefactus. Ita erit in illo iudicio. Dabitur hic exemplum de illo iuuene dissoluto & male uite, cui uidebatur in somnis ꝙ erat ad iudiciũ ductus &c. Quando Christus sibi dixit, redde rationem, subito excitatus & territus fuit, & effectus totus canus &c. mutauit uitam, & decetero uixit sctẽ. Qñ dicebat̃ sibi, quare facitis tãtam penitentiã? Rñdit, Si uidissetis que ego uidi, similẽ uel fortassis maiorẽ faceretis &c. Cogitate ergo de isto iudicio, ad qđ quilibet habet uenire, & rationẽ reddere. Nõ credatis ꝙ fiat uerbo uocali iste cõputus, quia nunquã esset factũ, sed cõscientia que est liber, ubi oĩa bona & mala scribunt̃, in quo null⁹ põt legere nisi solus de⁹, & tu in tua, & ego in mea, tunc aperitur, nõ solũ deo q iam sciebat oĩa, sed etiã angelis & sanctis oĩbus, dato etiã ꝙ homo nesciat loqui, cõscientia ostẽdit totũ bonũ uel malũ in iudicio particulari uel generali. De hoc uide sanctũ Tho. iiij. scriptu. distin. xliij. quõ oĩa opera uidebunt̃ ab oĩbus in extremo iudicio. Autoritas. Ostendũt op⁹ legis, &c. secundũ ꝙ, ꝓ, uel cõtra legẽ fecerunt, scriptũ in cordib⁹ suis, testimoniũ reddente illis cõscientia ipsorũ. ad Ro. ij. Aliqui loquuntur [illegible] nõ solũ ꝓ se, sed etiã ꝓ alijs, sicut sunt dñi tpales. Qui primo reddũt rõnem siue cõputũ personalem, secundo officialẽ. De persona quãtum ad uitã & bona que fecit. Posito ꝙ de sua uita reddat bonũ cõputũ, dicet sibi xp̃s, Reddidisti cõputũ de ꝑsona tua, mõ redde rationem de officio tuo & regimine, tu eñ fecisti talẽ iusticiã &c. Itẽ nomẽ meũ blasphemabat̃, & nõ corrigebas. Itẽ sustinebas pctã notoria, cui⁹ occasione uide quot sunt dãnati. Itẽ ut cũ pecunijs cõmunitatis faceres negocia tua, ꝓcurabas tibi ꝓpria bona. Itẽ posuisti in regimine ciuitatis talẽ amicũ tuũ insufficientẽ &c. Fortius est illud cõputũ quã personale, quia licet bonã uitam tenuerit in se, sed in officio nõ bñ se habuit, cõdẽnabit̃. Iõ dicit scriptura, Iudicium durissimum his qui p̃sunt fiet. Exiguo enim cõceditur misericordia. Potentes autem potẽter tormẽta patiẽtur. Sap. vj. Violenter & tracti deberent ueni re ad officiũ &c. clamãdo, appello appello &c. Sed mõ quilibet uult se ingerere. Idẽ de p̃latis eccl̃iasticis, quia licet intrauerit prelatus per portã, & tenuerit uitã sanctissimã in ꝑsona sua, si tñ fuerit negligẽs de cõmissis sibi animab⁹, ex hoc cõdẽnabit̃ in extremo iudicio dei. Nam dicetur sibi a xp̃o, In persona tua tenuisti bonã uitã, sed in officio fuisti negligẽs, sustinuisti talẽ clericũ cõcubinariũ. Itẽ non correxisti usurarios. Si rñdeat, Dñe timebã insultũ. Rñdebit xp̃s, Iõ q̃a magis timuisti eos quã me, ibis cum eis ad infernũ. Modo uidetis quantũ periculũ est recipere prelationes. Dicat̃ hic exẽplũ de illo qui diu laborauit ut fieret episcopus, & parentes sui quasi omnem substantiã expẽderunt ꝓ eo, & finaliter in die cõsecrationis fiebãt ei multe questiones. Post hoc querebat̃ ab eo, Vis episcopari? Rñdit, Et quid oportet dicere, si tm̃ laboraui ꝓ hoc? Sed qñ fuit sibi dictũ, Vis reddere rationẽ xp̃o in die iudicij pro aĩabus tibi cõmittendis? Rñdebat, Nolo. Et cum diceret nolo, fuit sibi dictum, Dicatis, uolo. Rñdit, oĩno nolo. Et cessit prelature, dicens, Credebã ꝙ esse episcopũ nihil aliud esset nisi comedere gallinas. Ideo de prelatis dicit apostolus, Obedite prepositis uestris, & subiacete eis. Ipsi enim peruigilant quasi rationem animabus uestris reddituri, ut cũ gaudio hoc faciant, & nõ gementes. ad Heb. vlti. Patet responsio ad secundã questionẽ. Tertio uideamus formam & practicam que ibi tenebitur. Istam practicam iudex ipsemet dixit in quadã parabola, dicẽs, Homo quidã peregre ꝓficiscens uocauit seruos &c. Dicat̃ parabola. Nota, uni dedit quinq; par[illegible] de pecunijs suis, alij duas, alteri unã. Qui [illegible] que accepit lucrat⁹ est alia quinq; negociando. Itẽ qui duas accepit. Sed q unã abscondit &c. timẽs dñm. Iste homo est xp̃s. Et peregre profectus est in die ascẽsionis ultra mare huius mundi, qui mare dicit̃ propter undas & p̃icula. Et [illegible]

ad uisi-

ad uisitãdum sanctuaria in terra sancta. De quo Dauid, Portio mea domine in terra uiuentiũ. Nos xp̃iani sumus eius famuli & seruitores, & uni cõmittit quinque partes bonorũ, scilicet corp⁹, aĩam, diuitias, eloquentiã, & scientiã, oĩa bona nobis cõmissa consistunt in his quinque. Alteri cõmittit solum duo, scilicet corpus & aĩam. Alteri cõmittit unam. s. aĩam, ut captiuis & infirmis, quia licet habeant corpus essentialiter, tñ non habent liberũ ad operandum, sed aĩam habent liberã, quia nõ põt captiuari. Seneca, Erant qui seruitutẽ putant in totũ hominẽ descẽdere, corpora obnoxia sunt seruituti, ps melior. s. anima, libera est. Si uos habetis captiuos uel captiuas, corpora sunt captiua, non animę, imo uelitis nolitis possunt baptizari. Per baptismum enim anima fit libera, sed non corpus. Post multũ uero tẽporis. s. in morte, uenit dominus, ostendens se personaliter aliquibus de speciali gratia, alij p̃sentialiter sibi presentantur. Et qui quinque talenta accepit, dicit, Dñe quinque talẽta tradidisti mihi, ecce alia quinq; super lucrat⁹ sum. De corpore lucrat⁹ sum pñiam &c. Ieiunando quadragesimã, & alia ieiunia eccl'e. Itẽ in qualibet hebdomada semel aut bis. Iste est fructus corporis. De aĩa lucrat⁹ sum deuotionem, iste est fruct⁹ aĩe. De diuitijs eleemosynas, qa iste est fruct⁹ diuitiarũ, uel mutuare sine usuris. Dauid, Iocũdus hõ qui miseret, & cõmodat, disponit sermones suos in iudicio, qa in eternũ nõ cõmouebit. De eloquẽtia lucratus sum orones, doctrinas, uel p̃dicationes. De scientia fructus cõtẽplationis operũ uestrorũ. s. creationis, redẽptionis &c. Tũc dicit ei xp̃s, Euge serue bone & fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudiũ dñi tui &c. Matt. xxv. Ecce practicã, q̃ in illo iudicio seruabitur. Venit qui duo acceperat, di. Dñe duo talenta tradidisti mihi &c. de corpore pñiam, & de anima deuotionẽ, similiter dixit sibi, Euge serue bone, quia supra pauca fuisti &c. Venit qui unũ accepit, & excusauit se &c. sed nõ ualet excusatio, quia licet sint captiui uel infirmi de aĩa, pñt lucrari per amorẽ ad deũ, sed abscondit sub terra per negligentiã. Ideo auiso, quia multi sunt uocati, pauci uero electi &c. qa in paradiso nõ intrant nec auari, nec superbi, nec inuidiosi, nec luxuriosi, & sic de alijs. Sed qui seruant mandata ecclesię, scilicet humiles, misericordes, casti, charitatiui, abstinẽtes, patientes, & diligentes.

De eadẽ dñica. ix. post trini. Ser. iij.

EGo uobis dico, facite uobis amicos &c. Habet uerbũ istud originaľr Luc. xvj. & recitatiue in euangelio currentis dominice. Verbũ est cõsiliũ & doctrina saluatoris nostri Iesu xp̃i dicentis, Ego uobis &c. Ad melius intelligendũ cõsilium & doctrinam xp̃i oportet declarare uobis unã questionẽ quã fecit btũs Tho. in ij. ij. de religiosis di. Que est melior uita, solitaria an socialis inter gentes? Huic questioni respondet per duas cõclusiones. Prima ꝙ personis in scientia & bona conscientia, in bona uita & uirtuosa, uita perfectis solitaria est melior. Notãter dico perfectis in scĩa, quia solitario necessaria est perfectio scĩe, ne indigeat magr̃o, quia alias leuiter caderet in errorẽ uel falsam opinionẽ diaboli illusione. Itẽ est sibi necessariũ ꝙ sit perfectus in sctitate uite, aľs leuiter caderet in aliquod pctm̃, uel carnis inclinatione, uel diaboli tentatione, uel mundi occasiõe, & quis corrigeret eum ex quo est solus de pctĩs & defectibus suis? profecto nullus. Ideo requirit ut sit perfectus in scĩa, ne indigeat instructione, & perfectus in uita, ne indigeat correctione. Et qui aliter recipit uitã solitariã, ponit se ĩ maximis periculis, & est quasi tẽtare deum. Ideo dicit philosophus, Homo est aĩal sociale p naturã, & qui solitarius uiuit, aut est de⁹. i. diuinalis, aut bestia. Patet prima cõclusio. s. ꝙ uita solitaria est melior si recipiat ut debet recipi, qa includit pfectionẽ scĩe, & bone cõsciẽtie. Scd'a cõ-

 clusio

clusio q̃ psonis impfectis, simplicibus, & coĩbus uita socialis est melior, qã si cadunt in errorẽ uel falsam opinionẽ instruũtur p alios, uel in predicatione, uel pticulari locutiõe. Itẽ si cadunt in pctã, corriguntᷓ ab alijs. Hoc dicit btũs Tho. & ego inueni autoritatẽ in biblia. Meli⁹ est duos esse simul q̃ unũ, hñt em̃ emolumentum societatis sue, si un⁹ ceciderit, ab alio fulcietur. Ve soli: quia cũ ceciderit non habet subleuantem se. Et si dormierint duo, fouebuntur mutuo. Vnus quomodo calefiet? Et si quispiam preualuerit contra unum, duo resistunt ei. Funiculus triplex difficile rumpit. Ecclĩ. iiij. Nota melius est duos esse simul &c. Et ponit tres rationes.

Prima est correctio.

Secunda est deuotio.

Tertia est defensio.

Pro prima dicit, Si un⁹ ceciderit, scilicet in pctõ, ab alio fulcietᷓ. Ve soli, qa cũ ceciderit nõ habet subleuãtẽ se. Sol⁹ habet conditionem oculi, qui uidet alia, & nõ uidet se. Itẽ quilibet defect⁹ aliorum cognoscit, & nõ suos. Ideo est necessaria societas bonaꝝ psonarum ad correctionẽ. Ideo dicit, Ve soli, qm̃ si ceciderit, nõ habet subleuantem se. ibidẽ eodem cap. sed quando sunt duo, si unus cadit fulcietur ab altero per bona uerba, & per bonum exẽplum, sed ue soli, nisi sit perfectus, qa cum ceciderit, nõ &c. Pro secunda rõne. s. deuotione dicit, Si dormierint duo &c. usq;, calefiet. Verba sũt figuratiua. Lectus dicitur deuotio, in quo dormiunt socij boni, & unus calefacit aliũ, qa quãdo uos uidetis q̃ socius uester orat, ieiunat &c. dicitis uos, Et q̃re ego nõ faciã &c. & sic accẽditᷓ in deuotione. De tertia s. defensiõe dicit, Si quispiã p̃ualuerit cõtra unũ &c. usq;, ei. Demõ magis tẽtat solitariũ q̃ illũ q est in societate. Sicut ille qui obuiat inimico solo in uia inuadit eũ, secus si est associat⁹ inimicus, quia nõ audet eum inuadere, ita est de demone, q̃diu Eua fuit in societate Ade, nõ fuit tentata, sed quando fuit solitaria. Item xp̃s q̃diu fuit in societate apostolorum & discipuloꝝ suoꝝ, non fuit tentat⁹ a diabolo, sed quando fuit solũmodo ĩ deserto, tũc &c. Persone solitarie hñt terribiles tentationes. Vt patet de btõ Ambrosio, de btõ Bñdicto, & multis alijs. Ista est rõ, quare hõ timet incedere solus de nocte &c. sed qñ habet bonã societatẽ nõ timet. Iõ dicit, Si quispiã preualuerit cõtra unũ, duo resistũt ei, & maxime tres, cum dicitur, Funicul⁹ triplex &c. qa non sufficit habere unũ bonũ amicũ, sed duos uᷓ tres. Dicit Señ. in libro de remedijs fortuitoꝝ, q̃ quidã perdito amico flebat dicens, Amicũ perdidi. Et Seneca cõsolãdo dicebat, Habes aliũ. Et ille, Vnicus mihi erat. Et Seneca, Et quid tu in tãta tempestate ad unã anchoram stabas? Nauis est uita presens, que magnis tempestatibus fluctuatur. Iõ nõ sufficit una anchora, nec due, sed tres uel plures requiruntur amici. Iõ dicitur, Funiculus triplex difficile rumpitur, propter hoc dicit Christus in themate, Ego uobis dico, facite uobis amicos, non dicit amicũ in singulari. Modo uidendũ est qui sunt faciẽdi amici. Et inuenio q̃ qlibet debet sibi facere, procurare tres amicos. s. proximũ uirtuosum, angelum gloriosum, Iesum xp̃m totum piũ. Isto modo nauis uite nostre erit firma, nec timebit fortitudinem, & si tenebimus consiliũ xp̃i dicentis, Ego uobis dico, facite &c. Dico primo q̃ quilibet debet facere ut hẽat amicũ ꝓximũ uertuosum. s. de bona conscientia, & uita ꝓbata & uirtuosa. Ratio est, qa certũ est q̃ psona uitiosa, peccatrix, & de mala conscientia nõ diligit uerãciter seipsam. Immo inimicatur sibijpsi, & odit se. Verbigrã. Si uos uidetis stare uel sedere aliquam personam in altum in saxo, & uidetis q̃ proijcit se, q̃ cõteritur, & moritur, non dicetis q̃ talis diligat se, immo odit se. Talis est conditio persone superbiose, que cum posset stare & sedere in firmissimo saxo humilitatis, ꝓijcit se in uentum superbie, & moritur. Ideo Iob in persona superbi dicit diabolo, Eleuasti me, & quasi super uentum po-

nens elisisti me ualide, scio, quia morti trades me. Iob.xxx. Secūdo si uidetis ꝙ aliqs sepelit se in fouea sic uiuū, dicetis uos ꝙ ille diligat se? non, imo dicetis ꝙ odit se. Sic facit auarus, qui sepelit se in terrenis. Deus fecit eum rectū, ut uideat celū, & desideret celū & celestia, & auarus nō curat, uiuus existens cooperit se terra &c. Ideo cōtra auaros dicit scriptura, Egredimini super terrā, crescite & multiplicamini super eā. Geñ.viij. Nota egredimini, scilicet uos auari sup terrā de fouea auaricie. Crescite scilicet ī meritis, & multiplicamini, scilicet in bonis opibus super terram, nec intra nec infra terrā. Tertio si uidetis aliquā personam se in ignē proijcientē, nō dicetis ꝙ diligat se, imo dicetis, odit se. Sic luxuriosus proijcit se in ignem luxurie. Luxuria autē nō est nisi ignis, qui accenditur in persona. Peior igne beati Antonij, quia cōburit corpus & animā. Ignis est, scilicet luxuria, usq; ad consumptionē deuorans & omnia eradicans germina. Iob. xxxj. Ideo luxuriosus qñ uult facere illū actum, statim flāme illius ignis luxurie apparent in facie. Quarto, si quis in optimis cibis apponit uenenū & comedit, talis non diligit se, imo odit se. Sic similiter faciunt gulosi, qui in cibis quos de⁹ ordinauit ad sustinendū corpus, opponunt uenenū intemperantie, quod occidit corpus & animā, quia gulosi perdūt pulchritudinē corporalem, fortitudinē, usum, sanitatē, & uitā. Itē in anima perdunt intellectū, frangunt ieiunia ecclie, iam ebrij ueniunt ad missam. Ideo dicit scriptura, In multis escis erit infirmitas. Propter crapulam multi obierunt. Qui abstinens est adijciet uitā. Eccli.xxxvij. Quinto si uidetis aliquē gladio te percutientem iuxta cor, non dicetis ꝙ diligat se. Sic iracundus gladio odij, rancoris, & ense inuidie occidit se. Qui non diligit manet in morte. Omnis qui odit fratrem suum homicida. i. suipsius est. j. Io.iij. Patet ergo clare ꝙ nulla persona uitiosa & peccatrix diligit se, imo odit se. Autoritas Dauid, Qui diligit iniquitatem, odit animā suam, inquit in ps.x. Qui autē faciunt peccatū & iniquitatē, hostes sunt anime sue. Tob.xij Fiat ergo ratio. Si persona uitiosa non diligit se, quō poterit diligere proximū suum, maxime quia dicit scriptura, Qui sibi nequam est, cui alij bonus erit? Eccli.xiiij. Quia dicit philosophus, Amicabilia que sunt, ad alterum ueniūt ex amicabilib⁹ q̄ sunt ad seipsum. Si ergo pctōr nō diligit se, quō diliget te? Si ergo uis hr̄e bonam amicitiā, oportet ꝙ amicus sit persona uirtuosa, alās melius esset nō habere amicitiā. Iō respice bene cū quo habeas amicitiā & cōicationem, quia cōicatio amicitie causat morū similitudinē. Exēplo de pomis, quia uno corrupto corrūpuntur oīa alia, & omnia alia nō poterūt sanare corruptū. Ita est in una societate, una mala persona corrupta, corrumpit omnes alias, & omnes non poterunt sanare corruptā. Qui cum sapientibus graditur, sapiens erit. Amicus stultorum similis efficietur. prouerb. xiij. Ideo primum amicū quē debemus nobis facere est proxim⁹ uirtuosus, de quo dicit scriptura, Amicus fidelis protectio fortis. Qui inuenit illum, inuenit thesaurum. Eccli.vj. Nota amic⁹ fidelis &c. Duo mala habemus in hoc mundo. s. abundantiā tribulationū. Secundo defect⁹ consolationum. Sed bon⁹ & fidelis amicus primo est protectio fortis contra tribulationes, aduersitates, & secundo consolatur. Ideo dicit, Qui inuenit illum, inuenit thesaurum. Dico secundo ꝙ quilibet debet facere sibi amicum angelum gloriosum. Magnū quid est ꝙ possum⁹ hr̄e amicū angelū gliosum. Dicit angelus amic⁹ eo, ꝙ habet cōditiones fidelis amici & boni. Amicus fidelis firmus est in dilectione, nō statim ꝓ nihilo recedit ab amico. Ideo dicit scriptura, Amicus si permanserit, fixus erit tibi quasi coequalis, & ī domesticis tuis fiducialiter aget. Eccli.vj. Nota. Amicus si permanserit fixus, quia est amicus temporalis & commensalis. De quibus Eccli.vj. Tales non permanent in tpe tribulationis, ut patet in bea-

in beato Petro; qa antequã esset perfectꝰ, cũ esset in mẽsa cũ xpo dicebat, Dñe paratus sum &c. Sed in aduersitate negauit eũ. Ita est de multis. Iõ dicit, amicꝰ si pmãserit &c. Istã cõditionẽ habet angelus, qui nõ deserit amicũ suũ a principio uite usq; ad finẽ. Nota qũo qñ mulier debet parere deꝰ uocat angelũ, dicẽs sibi, ecce uides illã mulierẽ, mõ debet pere, cõmitto tibi ꝓlẽ. Angelꝰ reputat hoc ad magnã grãm, & regratiat deo, & descẽdit, & citiꝰ creatura uenit ĩ manꝰ angeli, in cuius est custodia & diligẽtia, q̃ in manus obstetricis. Vos non cogitatis hãc maximã angeli amicitiã. Si rex uellet cõmittere oues suas alicui militi, uel comiti, statim indignaretur, nec faceret. Tñ angeli, quoꝝ minor maior est papa uel imperatore, libẽter ueniunt & recipiunt ĩ custodia oues dei. Iõ Hiero. super illo ỽbo, Dico uobis ꝙ angeli eoꝝ in celis semp uidẽt faciẽ pr̃is mei. Mat. xviij. dicit, Magna est dignitas aĩaꝝ, ut unaq̃q; ab ortu natiuitatis sue habeat angelũ sibi delegatũ. Itẽ nõ deserit ꝑ totã uitã, qa tot sunt demões ꝙ nõ pmitterẽt hominẽ facere aliqd bonũ, nec predicare, imo qñ dormimꝰ suffocarẽt nos, nisi qa bonus angelꝰ custodit nos. Nos dormimus, & ipse uigilat. Ecce qualis amicus. Nullus rex uel papa ita bñ custoditur a suis cubicularijs. Ideo de eo dicit Dd, Ecce nõ dormitabit, neq; dor. &c. Et si aliqñ ascendit in celũ, nõ tñ ex hoc dimittit custodiam, imo si uidet diabolũ inuadentẽ amicum suũ sibi cõmissum, statim occurrit ad adiuuandũ. Item qñ facis aliquod pc̃m, licet dicat, O iste ribaldꝰ, nõ tamen deserit te, quia statim diabolus te duceret ad infernũ. Sed tantus est amor angeli ꝙ non dimittet te, nec permittet ꝙ diabolus faciat contra te. Ideo Dauid, Angelis suis mãdauit de te &c. In omnibus uijs tuis. s. per terrã, mare. de die & de nocte, dormiendo & uigilando. Item nec in finẽ deserit. Quãdo persona laborat in extremis, ueniunt demones, & si persona sit impenitẽs, demões derident bonũ angelũ, dicendo, Et qd tu uis hic, qa iste nr̃ est, quia fecit hoc & hoc &c. Et angelꝰ, Adhuc põt deꝰ sibi dare cõtritionẽ. Et demões, Qualis cõtritio hoĩs, q tenuit talẽ uitã &c. Et angelꝰ eleuatis oculis in celũ dicit, Dñe habeatis me excusatũ, & aĩa sic ĩpenitẽs recipit a demonibus, & angelꝰ ascẽdit ĩ celũ. Si ỽo sit aĩa psone penitẽtis, tũc angelꝰ bonꝰ deridet demões, dicẽs, Canes qd uultis hic? O dicũt, adhuc posset peccare. Et angelꝰ, Nõ peccabit. Nã deꝰ qui conseruauit eã usq; mõ, etiã conseruabit eã &c. Vos nõ auditis istas disputationes, qa ex pc̃tis habemus aures obstructas. Finalr̃ angelꝰ recipit aĩam, & demones fugiũt, & angelus portat aĩam secũ in celũ. Factũ est ut moreret mẽdicꝰ, & portaret ab angelis in sinũ Abrae. Luc. xvj. Nõne ur̃ ergo uobis utrũ angelꝰ sit bonus amicꝰ, permanẽs a principio uite usq; ad finem? De hoc autoritas. Ecce ego mitto angelum meũ qui p̃cedat te. s. in natiuitate, & custodiat te in uia, ecce secundum. & introducat te in locũ quẽ p̃paraui, ecce tertiũ. Exo. xxiij. Angelꝰ debet fieri amicꝰ ex parte nostra ꝑ or̃onẽ. Nã debemꝰ dicere sibi quolibet die, mane & sero unã breuem or̃onẽ. s. Angele qui meus es custos pietate supna, Me tibi cõmissum serua, defende, guberna. Dico tertio ꝙ quilibet debet facere sibi amicũ Iesum xpm totũ piũ. Bonꝰ amicꝰ est hõ uirtuosus. Melior est angelus gl̃iosus. Sed optimꝰ Iesus xp̃s pijssimꝰ & pietate plenus. Tũ rõne sue bonitatis. Tum rõne durabilitatis. Tum rõne utilitatis. Iõ dicit scriptura de eo, Amicꝰ fidelis. s. Christus, medicamentum uite & ĩmortalitatis: & qui metuũt dñm, inueniũt illũ &c. Eccl. vj. Nota medicamentũ uite, quia nec proximus uirtuosus, nec angelus gl̃iosus pñt dare medicinã, & remissionem peccatorum, nisi deus. Quis potest pc̃tã dimittere nisi solus deus? Mar. ij. Istam medicinã dat xp̃s in hoc mundo. In alio mundo dat medicinam immortalitatis in gl̃ia eterna. Iste amicus lucratur per timorem, cũ scribitur, Qui metuunt dominum inuenient illum. Qui timet deum eque hẽbit amicitiam

citiam bonã.ſ.dei.Eccłi.vj.Dupłr poteſt timeri deus.Primo ſeruiłr.ſ.inchoando pñiam timore pene. Nã pnĩa incipit a timore pene, & ꝓcedit ĩ amorẽ gr̃e glorie.Exẽplũ de acu & filo inſuẽte.Nã ac⁹ penetrat pũgẽdo,& filũ cõiũgit & colligit ſubſequẽdo.Ita cõtritio eſt ac⁹ penetrãs cor, filũ cõiungens cũ deo eſt ꝓpoſitũ bñ uiuendi, & ſic xp̃s fit amicus nr̃. Qui diligit cordis mũditiã.ſ. contritionem,propł gr̃am labiorum.ſ.confeſsionẽ, hẽbit amicũ regem.ꝓuer.xxij. Ecce quare dicit,q di.&c. Scđo debet timeri filiałr,ſeruando ſua p̃cepta. Et talibus dicit ipe,Vos amici mei eſtis ſi feceritis q̃ ego pcipio uobis.dicit dñs. Io.xv. Et ſic tenebimus conſilium Chriſti,Ego uobis dico,facite uobis amicos &c.

Dominica.ix.poſt trinitatẽ. Sermo.iiij.

QVi ſe exiſtimat ſtare,uideat ne cadat.j.Co.x. In pñti uolo p̃dicare unã materiã magni auiſamẽti uite nr̃e, ſecundũ ꝙ thema dat mihi motiuũ.ſ.q̊t modis & q̲bus perſone cadũt in pc̃ã.Iõ uolens uos auiſare ut caueatis, decreui de iſta materia nũc predicare.Saluteł ỹgo Maria.Reſumał thema.Scriptura ſancta,que eſt os q̊ loquił nobis de⁹,declarat nobis altitudines & excellẽtias q̃s habet pſona deuota ſeruiens deo,dicens, Ecce intelliget ſeruus meus,& exaltabił, & eleuabił, & ſublimis erit ualde.Eſa.lij.Ponunł in dicta autoritate quatuor altitudines ſeu excellentie ferui dei.Sed ut melius intelligatis,ſciendũ ꝙ in hoc mũdo pſone hñt altitudinẽ & excellentiã aliquam iſtarum q̈uor rõnum.ſ.uel per ſciam,uel p nobilitatẽ gñis,uel p diuitias,uel p potentiã. Iſtis quatuor modis etiã habet altitudinem & excellentiã pſona deuota, q̃ ſeruit deo.Prĩo pſone hñt altitudinẽ p ſciam, qa qñ pſona eſt ſubtilis. Iſto mõ pſona deuota que ſeruit deo habet excellẽtiã,qa licet neſciat legere,tñ ex bõa uita quã tenet habet magnã ſcientiam:qa habet a deo magnam claritatẽ intellectus, qa ſine magiſtro ſcit quid credẽdũ ſit & ſperandũ. Talib⁹ dicitur, Vnctionẽ quã accepiſtis ab eo maneat in uobis,& non neceſſe habetis ut aliqs doceat uos, ſed ſicut unctio ei⁹ docet uos de oĩbus.j.canonica.Io.ij.Per hoc quod dicit,unctionẽ,denotat claritatẽ intellect⁹. Quia ſicut marinarij.i. naute,qui in fundo maris uolũt clare uidere, emittunt de ore globũ de oleo,& tũc uidẽt clare,ita deuote pſone recipiunt unctionem claritatis a deo,ſi ergo perſona eſt alta per ſcientiã,& ſerui dei &c. Ecce quare dicit, Ecce intelliget ſeruus me⁹. Scđo ſunt perſone alte& excellentes per nobilitatem &c.qa ſunt filij regis &c. Ex hoc maiorẽ altitudinẽ habet q̲libet perſona deuota,quia in omni gradu parentele xp̃s perſone deuote iungitur dempto uno, eſt per frater gratiã,& cõſanguineus,nepos,& mr̃;ſed nõ pater,quia deus pater nulli communicauit, ut ſit pater xp̃i. De iſta parentela autoritas. Quicunq; fecerit uolũtatem patris mei qui in celis eſt, ipſe meus frater,ſoror,& mater eſt, non dicit pater. Mat.xij. Ideo dicit, Ecce ſeruus meus exaltabitur ſcilicet per nobilitatem diuinalem. Tertio eleuabitur per diuitias. Ideo dicitur diuiti, in altis habitat,ſed diuitie huius mundi nihil ualent reſpectu diuitiarũ ſeruorum dei, qa diuitie mundi ſolum durant hic, & deperdi poſſunt, & moleſtant, ſed diuitie ſeruorum dei , ut uirtutes, & merita,& hic & in alia uita ſemper durant, & perpetue ſunt.Gloria & diuitie in domo eius.ſ. in conſcientia, & iuſtitia eius manet in ſeculũ ſeculi.Ideo dicit, Ecce ſeruus meus eleuabitur.ſ.per diuitias ſpirituales. Quarto exaltabitur per potentiam,ut reges,prelati, & domini temporales.Iſta ratione perſona deuota exaltabitur intm̃,ꝙ quaſi eſt oṗs reſpõſione ſue uolũtatis deliberate,quia nil uult niſi ꝙ de⁹ uult.Et iſto mõ loquebał apoſtolus di.Oĩa poſſum in eo q me cõfortat. ad Phił.iiij.Ideo dicit, Ecce ſeruu⁹ me⁹ ſublimis erit ualde. Fiat ergo rõ, ſi pſona que ſtat in bona uita eſt ita alta & excellens ut probatũ eſt,ualde debet ſe auiſa-

re ne cadat per pctũm, qa q̃to grad⁹ est altior, tanto casus est periculosior. Propter hoc dicit the. Qui se existimat stare, uideat ne cadat. Patet thema. Vt uos aui ssem, inuenio in sacra scriptura, ꝙ quatuor sunt occasiones quibus persone deuote cadunt in peccata.

Prima est ꝑ diabolicalẽ tentationem.
Secũda per familiarem affectionem.
Tertia per deliciosam cõuersationẽ.
Quarta per negligentialẽ opationẽ.

Et non sunt plures modi cadendi. Et qui de istis uult se auisare & custodire, semper stabit alte. s. in grã dei, ergo q se existimat stare, uideat ne cadat. Dico primo &c. s. per diabolicã tentationẽ, qa licet tentatio diabolica nõ possit cogere liberũ arbitriũ ad peccãdũ, tñ illa tentatio habet tantã impet ositatẽ, ꝙ nisi hõ auiset se, uenit cũ impetu, & proijcit ad terrã. Et isto modo, scilicet impetuoso, diruit unum magnũ murũ, scilicet Dauid, dicatur historia de Dauid, qui de palatio suo uidit uxorem Vrie lauãtem se, & statim tentatio demonis uenit ad eũ di. O quõ est, pulchra, mittas pro ea & ueniet, quia uir suus nõ est in ciuitate &c. Dicat quõ peccauit. ij. Reg. xj. O qualis turris erat Dauid, qui puer existens, & custodiens gregẽ patris, ĩterfecit leonẽ, ita erat fortis, & tñ non restitit tentationi. Rõ, quia uenit impetuose. Iõ dixit ipse, Impulsus euersus sum ut caderem, & dñs suscepit me. Et dat remediũ ne decetero homo cadat, di. Fortitudo mea & laus mea dominus, & factus est mihi in salutem. ps. cxvij. Sicut ille qui stat solus, & non se tenet ad colũnã, leui impulsu cadet, sed q se tenet fortiter ad colũnã fortissimam, scilicet domini, duobus brachijs amplexãdo. s. uigilia & orõne, talis etiã ad magnũ impulsum non cadet, iõ qa dñs fortitudo eius. Ecce q̃re dicit. Dñs fortitudo mea, quasi dicat, ego ex me non sum fortis, sed domine teneas uel sustentes me. Istud consilium nõ solũ est Dauid, sed etiam xpi Iesu, qui in nocte passionis dixit apl̃is, Vigilate & orate, ut nõ intretis in tentationẽ. Matt. xxvj. Sed qa non tenuerũt consiliũ eius, ideo impulsi tentatione ceciderunt fugiendo &c. Patet ergo quare aliqui cadunt diabolica tentatione. Iõ remediũ est uigilãdo in oratione appodiare se. Iõ dicit thema, Qui se existimat &c. Dico secũdo ꝙ secũdus mod⁹, quomodo persona deuota cadit, est familiaris affectio. Et iste multos & multas prosternit, qñ enim religiosus, uel clericus, seu heremita est deuotus, & bone uite, stat alte in gratia, & qñ diabolus non põt ipsum diruere impingẽdo, ponit sibi in uia scãdalum, ut ibi impingendo cadat. Scãdalũ est familiaritas alicui⁹ mulieris, etiam deuote & benigne, bone intentionis, sed paulatim cadunt. Et sicut grauius cadit ille qui impingit qñ currit, q̃ ille q uadit spaciose, sic grauior & periculosior est casus persone deuote currentis ad paradisum per magna opera, q̃ illi⁹ qui leuiter ambulat. Iõ aui so uos. O quot sancte persone fuerũt in mũdo, q̃ cũ maximo feruore spũs ĩcepe rũt uitã sanctã, currẽtes ut cameli, sed impingendo ceciderũt. O quot mulieres deuote, q̃ qñ uident aliquẽ religiosum, deuotũ, uel clericũ, cupiũt hr̃e suã familiaritatem etiã bona intentione, dicẽdo, O quõ est iste gratiosus hõ, ego faciam amicitiã cũ eo. Dicat hic historia, que contigit in Italia de filia illius Comitis deuotissima: que clã dimisit patrẽ, & in habitu dissimulato iuit Romam &c. Tunc fuit uerificata prophetia illa Hier. Fortis impegit in fortẽ, & ambo pariter ceciderũt. Hiere. xlvj. Quia fortis erat illa puella, & fortis ille sctũs sacerdos. Iõ mulieres uos auisetis, ꝙ uos cũ nullo quãcũq; deuoto recipiatis familiaritatẽ nec intromittatis uos de coquina. Dicatis sibi, Pater orate pro me, & orabo pro uobis, ego nõ sum coquinaria &c. Iõ dicit scriptura, In uia ruine nõ eas, & nõ offendes in lapides, nec credas te uie laboriose, ne ponas aĩe tue scandalũ. Eccl. xxx. Via ruine. s. cadendi, est familiaritas, ubi offenditur in lapides pctõrũ. Via est laboriosa propter corporis & anime perditionẽ, ergo, Qui se existimat sta e &c.

Tertius

Tertius modus cadēdi est per deliciosam conuersationem, quando scilicet tenent bonam uitam, sed de delicijs mundi uolunt quantum possunt recipere sine peccato. Isti cadunt non impulsi, nec offendendo, sed ex lubricitate uie. Quia sicut ille qui uadit per uiam lutosam, licet non impellatur, nec inueniat scādalum, cadit ex lubricitate, quod non fieret si per uiā siccā incederet. Ita qñ persona uult ire per uiā deliciarū, bene comedere, & sepe rigare guttur, dicēdo, Vere istud nō est peccatū, ex quo hō non frangit ieiunia ecclesie, item comedere carnes, portare camisiā, talis diu stare nō pōt secūdū Ber. Lubricauerūt uestigia nostra in itinere platearū nr̄arū, appropinquauit finis noster. Threnorum. iiij. Nota differentias inter plateas & uicos. Platee sunt late, & signāt personas, que late uadūt in delicijs &c. Per uicos strictos signantur persone, que restringūt se a delicijs &c. & uadūt sine periculo de luto. Sed de illis qui uadūt ad plateas deliciarū dicentibus, Hoc bene pōt fieri, quia nō est pc̄tm̄, dicit, appropīquauit finis noster. s. bone uite. De istis Dauid concordans cū Hieremia dicit, Ipsi obligati sunt. i. inuoluti, & ceciderūt. ps. xix. Remediū quod habemus hic ad hoc dat apl̄us dicēs, Carnis curā ne feceritis in desiderijs. ad Ro. xiij. licet bene in necessarijs. Quia qñ p̄sona deuota infirmatur, que alias nō cōsueuit comedere carnes, nec dormire in lecto, sed consueuit portare cilicium, in infirmitate non debet ista seruare. Quia sicut asinus oneratus cadens in terram nō pōt comedere, & eleuari, nisi onus deponatur, quo eleuato iterū reponitur sibi onus. Sic persona de pn̄ia est ut asinus, supra se portans onus pn̄ie, que si cadat per infirmitatē, debet deponere onus, quia alias nō posset curari, satis pn̄ie est habere patientiā in infirmitate. Post curationē resumatis onus. Ecce quare dicit, Carnis curā ne feceritis in desiderijs, Nemo eñ unq̄ carnem suā odio habuit, sed nutrit & fouet eam necessarijs. ad Ephe. v. Quartus modus est per negligētialē operationē. Deuotio eñ sp̄ualis, & orationes, & omnia pn̄ialia sunt fortitudines, sustinentes personam in altitudine gr̄e dei, quia si dimittantur ex tedio uel negligentia, incipit persona refrigescere, & ad casum disponitur. Verbi gratia. De religioso uel clerico deuoto, qñ dicitis, quid oportet me surgere ad matutinas ita mane, uel orare genibus flexis, & sic de alijs, & paulatim dimittit, talis in breui cadet, quia deuotio que est fortitudo deficit, & licet non sit impulsus a demone, nec inueniat scandalū in lubricitate uie, cadit tñ ex negligentia. Abierūt retrorsum, scilicet dimittendo bonā uitā & pn̄iam, & ceciderūt in terrā. Ioan. xviij. Super hoc habem⁹ cōsiliū a xp̄o dicente allegorice, Accinge lumbos tuos, & tolle baculum meum in manu tua, & uade. iiij. Reg. iiij. No. Accinge lumbos tuos, quia sicut qñ quis uadit sine cinctura, plice tangūt terram. Ita negligentes uadunt ad terram. Ideo dicit, Accinge &c. & tolle baculū meū in manu tua, scilicet baculū crucis. Quia sicut ille qui surgit de infirmitate est debilis, sustentatur baculo ne cadat, ita persone deuote, si aliquoties attediētur, uel sint negligentes & debiles, sumant & uideant baculum. s. Christi crucem & passionem, non solum oculis, sed etiam manibus operando. Maius cōfortamen quod possumus habere in bonis operibus est memoria passionis Christi. Verbi gratia, si habetis tediū de ieiunio, cogitate ieiunium Christi, & prandium quod habuit in cruce. Si de despectione habetis tedium, cogitate quid dicebatur Christo, Vah qui destruis &c. Si pulices uos inquietant, cogitate punctiones Christi in capite, & manibus, & pedib⁹. Si de paupertate tedium habetis, cogitate Christum nudum in cruce. Ecce quare dicit, Accinge lumbos tuos &c. Ergo qui se existimat stare, uideat ne cadat.

De eadem dominica nona post festum Trinitatis. Sermo quintus.

Tentatio uos non apprehendat, nisi humana .j. Cor.x. Quia hoc uerbũ habet difficultatẽ in theologia, cogitaui in isto sermone uobis ipsum declarare pro consolatione &c. Salutetur uirgo Maria &c. Et resumatur thema. Doctrina est cõmunis in sancta theologia, ꝙ si Adam non peccasset, omnes fuissemus in paradiso terrestri, & sine labore, tribulatione, seu difficultate introissemus gloriam paradisi. Quia sine labore & difficultate fecissem⁹ bonũ. Sed ex quo Adam peccauit, in ipso nos facti sumus oẽs exules in hoc mũdo. Et cũ magnis difficultatibus, laboribus, periculis, habemus lucrari paradisum celestem. Recte uidetur mihi fore simile cuidã parabole de quodã nobili uiro, habente plures filios, quibus dicebat, sitis boni. Ecce ista hereditas erit uestra. Semel aũt isti filij fecerunt quoddã malum magnum, propter quod pater expulit eos de domo sua. Et ipi iuerũt p mundũ, & passi sunt multa mala, ibãt mẽdicando &c. Tandẽ quidã bonus hõ ex cõpassione interposuit se inter filios & patrem &c. Et pater precepit eis cũ tali conditione, ꝙ nullo mõ possent hr̃e hereditatem eis prius promissam, nisi pri⁹ lucrarẽtur eã armis bellando, & si essent uictores, daret eis hereditatẽ, aliter non. Ita recte accidit nobis ex ingratitudine, quã fecerũt homines, scilicet Adam & Eua, deus pater qui parauerat gloriã &c. exulauit homines in hũc mundũ, in quo multas tribulationes passi sunt. Sed uenit xps, & posuit se inter deũ pr̃em & homines. Vn⁹ mediator dei & hoĩm homo xps Iesus, q dedit redẽptionẽ semetipm pro omnibus .j. Thi.ij. Et finalr̃ recõcilia uit nos deo pr̃i, sed tali conditione, ut non habeamus gloriã, ut prius habuissemus, sed cũ laboribus & periculis, exercitando nos in armis, & si etiã simus ualentes & uictores, habebimus hereditatẽ, aliter non. Ex ista ueritate coact⁹ fuit Paulus dicere, Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnũ celorum. Act.xiiij. Ex ista ratione Iob illuminatus a spũssancto assimilauit uitã nostrã militie, dicẽs, Militia est uita hominis super terrã, & sicut dies mercenarij dies eius. Iob.vij. Rõ, quia si miles uel mercenari⁹ bene laborat, meret̃ stipẽdiũ, aliter nõ, sed pũctionẽ. Idẽ de nob. Notate hic in biblia nostra habet̃, Militia est uita hoĩs. Translatio antiqua & approbata habet, Tentatio est uita hoĩs. Vnde mirũ est de tãta diuersitate in translatiõibus, que tñ a spũsctõ fuerunt facte, illuminando translatores. Iõ apl̃s .j. Cor̃. xij. inter gratias spũssancti ponit interpretationem, quare ergo trãslator posuit ibi, Militia est uita hoĩs, cũ habeat̃, tẽtatio est uita hominis. Respondeo, ꝙ spũssanctus hoc fecit ad significãdũ per ista duo uerba quod per unum non poterat dici. Vita eñ nostra dicitur militia respectu stipendij, & dicitur tentatio respectu nostri posse. Iã scitis, quia milites & homines armorũ ... te militãt pro stipẽdio &c. ita nos pro glo ria obtinẽda. Iõ dicit̃, Militia est uita hominis. Sed dicit̃ tẽtatio proprie seu probatio, hoc oñdit posse nr̃m, quia in nostra militia habemus tantũ posse, ꝙ non possemus uinci nec capi coacti, quia nullus põt cape uel cogere liberũ arbitri ad peccãdũ. Milites tñ multoties uincuntur & captiuãtur, sed nos non. Iõ dicit̃ tẽtatio. Quia diabolus non põt cogere liberũ arbitriũ, sed uadit in circuitu ad tẽtandũ si posset cape &c. De isto posse dicit apl̃s, Fidel̃ aũt deus est, q nõ patietur nos tẽtari supra id qd̓ potestis, sed faciet etiã cũ tẽtatione prouentũ, ut possitis sustinere .j. Cor.x. ꝓpter hoc dicit thema. Tẽtatio uos nõ apphẽdat &c. Adhuc restat difficultas. Que est ista tentatio humana? Pro huius difficultatis solutione, nota ꝙ tres tentationes in summa inuenio, quas habemus iu hoc mundo. A prima & secunda est ualde cauendũ, quia cadere in illas ĩcludit pctm̃ mortale. De tertia non possumus nos cauere.

Prima est tentatio diuinalis.

Secunda est tentatio diabolicalis.

Tertia est tentatio humanalis.

Ideo

[illegible]eo dicit thema, Tentatio uos &c.ſ. di-
[illegible]nalis, nec diabolicalis, ſed niſi humana
[illegible]s. Dico primo ꝙ prima tẽtatio eſt diui
[illegible]alis, qñ deus tentat aliquẽ, nõ tñ creda
[illegible]us ꝙ tẽtatio diuina ſit inclinãdo ad pec
catũ, quia deus nõ eſt cã pc̃ti, nec ĩclinat
ad pc̃tm̃. De hoc uide. ſ. Tho. prima ſecũ
[illegible]e. q. lxxxix. ar. j. imo dicit ſcriptura, Ne-
mo cũ tẽtat̃ dicat qm̃ a deo tentat̃. Deus
ẽm intẽtator maloꝝ eſt. Ipſe aũt nemi-
nẽ tẽtat, ſupple ad peccãdũ. Ia. j. Querit̃
ergo, Que eſt tẽtatio diuina? Ad quod di
co, ꝙ diuina tẽtatio eſt ad probationem
creature, non dei, qa deus oĩa nouit, ſed
ipſi⁹ creature. De hoc uide. ſ. Tho. j. par.
q. cxiiij. ar. ij. Et ſi in tentatione tentatus
teneat ſe fortiter, dat gloriã deo. Si defe
cerit, conetur ad hoc ꝙ peniteat, & ꝙ ce
teris ſit in exemplũ. Iſta tẽtatio fit a deo
dupliciter. Primo per proſperitatẽ. Secũ
do ꝑ aduerſitatẽ. Dico primo quod ali-
quoties deus tentat de honore, ſanitate,
& ſic de alijs, nõ inclinãdo ad pc̃tm̃, ſed
ut tu ſcias & cognoſcas te, & alijs ſis e-
xemplũ, quaſi dicat deus, Videamus qd
faciat iſte. Ad intelligẽdũ hoc dicat̃ quõ
[illegible] qñ nouiter recipiũt unũ ſeruitorem
probãt eũ, dimittendo florenos ſciẽter
in aliquo loco, uel aliquid ſimile, non ꝙ
dñs uelit ſeruũ recipere florenos, ſed ut
probet eũ &c. & ſi abſcõdit florenũ, fur
eſt, & expellit ipſum de domo ſua, ſi re-
uelat, reputat̃ bonus & fidelis. Idẽ de do
mina probãte ancillã in pecunijs, uel io
calib⁹, ſeu eſcis, uel uino, ſi ſit fidelis &c.
Iſto mõ deus tẽtat nos. O quot latrones
& fures ſunt in domo dei, deus tentat
eos, & ipſi nõ ſe auiſant. Verbigratia, q̃-
do eſt magna fama de aliquo diuino, ſor
tilego, ſeu incantatore, ꝙ fecit magnas
curationes, quas ſanitates deus operat̃,
tentat uos ut expiatur quid facietis, quã
do dicit̃ uobis, uultis ſanari de tali infir-
mitate, uel inuenire rem perditam, uada
tis ad talẽ &c. Et mõ quid facitis? trãſitis
ad diuinos, ſortilegos, cõtra dei uolũta-
tẽ &c. Idẽ de fulguribus &c. Dicit̃ uobis,
faciatis ſic, dicatis talia noĩa, qa probatũ
eſt ꝙ nõ erit malũ tp̃s &c. tẽtatio eſt. O
quot ſunt latrones, furãdo deo honorẽ
diuinũ, & diabolo offerũt eũ. Dicatur ẽt
contra mulieres, que tot faciunt truffas.
Contra iſtas tales ecce textus ſacre ſcri-
pture, Si ſurrexerit in medio tui prophe
ta, aut qui ſomniũ uidiſſe ſe dicat, & pre-
dixerit ſignũ atq; portentũ, & euenerit
quod locutus eſt, & dixerit tibi, eam⁹ &
ſequamur deos alienos, quos ignoras, &
ſeruiamus eis, nõ audies uerba prophe-
te illius aut ſomniatoris, quia tentat uos
dñs deus ueſter, & palã fiet utrũ diligatis
eũ an nõ in toto corde, & in tota aĩa ue-
ſtra. Deut. xiij. Dimittatis ergo talia, &
recurratis ad nomẽ Ieſu. Dicatur de uir
tute eius, & modo dicẽdi ſuꝑ infirmita-
tẽ uel plagã. Secũdo tẽtat deus per ad-
uerſitatẽ. Quãdo perſona uult facere ali
quod bonũ opus, deus procurat aliquam
aduerſitatẽ, ut probetur quid faciat, ſem
per intelligẽdo ut dixi, quia deus nihil
ignorat. Pro intellectu huius dicatur, ꝙ
ſemel quidã miles habens inimicos rece
pit nouiter unũ ſcutiferũ ĩ ſuo ſeruitio,
quem uolẽs probare, tractauit cũ duob⁹
amicis ſcutifero ignotis, ꝙ in uia inuade
rẽt militẽ & ſcutiferũ. Cũq; illi duo inua
ſiſſent militẽ ut erat ordinatũ, clamãtes,
interficiatur, tũc ſcutifer deſerens dñm
ſuũ fugit. Propter quod dominus expu-
lit eum de domo &c. Iſto modo deus tẽ
tat nos, quando aliquis religioſus, cleri-
cus, uel ſecularis recedit a mala uita quã
tenebat, & incipit bonã uitam, ſeruando
ſuam religionem, faciendo penitẽtiam.
Talis ſe tunc ſociat cũ milite. ſ. cũ xp̃o.
Sed dicit deus, Videamus, probetur iſte,
parat unũ, duos, uel tres aduerſarios ut
probetur, qui ſunt dolor, infirmitas
&c. Statim quando incipit ſeruire quis
deo, ueniunt dolores in capite, uel ſto-
macho &c. Non debemus fugere, quia
tentatio eſt ad probandum. Idẽ de infir-
mitatibus. Idẽ de linguis gẽtiũ dicentiũ,
Ille eſt hypocrita, ut habeat miſſas ſan-
cti Amatoris. Mane in propoſito, quia
tentationes ſunt. Non dicatis, O mi-
ſer, ante eram quietus ab iſtis, non
poſſem ſuſtinere &c. Idem de tenta-
tione

tione de fide catholica, nō dicatis, O mi ser, ego non cōsueui habere ista &c. Resiste fortiter, quia tentationes sunt. Ecce quō deus tētat p aduersitatē, Ad hoc dicatur exēplū de Abraā Geñ. xxij. Tentauit deus Abraā &c. Dicaī historia breuiter, quō illa tētatio fuit Abrae in laudē dei, & augmentū meriti. Itē fuit in exemplū obedientie nobis p locū a maiori. Si Abraā in re tā magna & difficili fuit deo obediens, q̃to magis nos, quibus nō precipit interficere filios &c. sed p̄cepta cōnaturalia &c. Iō dixit deus Abrae, Quia tu fecisti hanc rem, & nō pepercisti filio tuo unigenito propter me, benedicam tibi, & multiplicabo semen tuū. Et in semine tuo. s. xpo, benedicentur omnes gentes terre. Geñ. xxij. Ecce quō deus tentat nos ꝓsperitate & aduersitate. Ideo nec ꝓpter ꝓsperitatē habendā, nec ꝓpter aduersitatem fugiendam faciamus contra deum, sed seruemus eius precepta. Fili accedēs ad seruitutē dei sta in iustitia. i. penitētia, & in timore. i. deuotione, & p̄para animam tuam ad tentationē. Eccli. ij. Dico secūdo ꝙ tentatio diabolica. Ista fit ex malicia, sicut diuina ex mīa est, quādo diaboli cogitant gloriam quam pdiderunt, & uident ꝙ nos respectu eorum sumus formice, & ꝙ acquirere debemus illā gloriā, dicūt maliciosi, impediamus eos & tentemus. Ecce malicia. Ideo dixit beatus Petrus cuidā qui fecerat quoddā magnū peccatum, Cur tentauit Sathanas cor tuū. Act. v. Et inueni ꝙ diabolus tenet tres modos tentandi. i. piscatoris, aucupis, & truffatoris. Piscator uolens capere pisces, primo projcit eicā sine hamo, nō ꝙ capiat pisces sine hamo, sed probat si pisces comedāt. Sed hoc ideo facit, ut post cū hamo possit capere, & eos interficere. Ita facit diabolus, primo projcit escas, cogitationes, participationes alicuius mulieris, ut post cum hoc peccato capiat te. Autoritas. Nescit homo finē suū, sed sicut pisces capiuntur hamo, sic capiuntur homines in tempore malo. Eccl's. ix. tempore malo. i. tentationis. Et sicut pisces non statim sentiūt hamū, sed quādo trahūtur ad littus. Ita tu mō nō sent[...] hamū p̄cti, sed quādo traheris ad litu[...] finē uite &c. Secundo diabolus tētan[...] tenet modū aucupis, auceps ponit gra[...] ut capiat uolucrē, qui cum capit gra[...] capitur. Ita diabolus capit uolucres, reli[...] giosos, clericos &c. cū grano honoris [...] prelationis, seu dignitatis, quādo audi[...] unt, talis eps est mortu⁹, diabolus sta[...] tentat, dicens, O si tu posses habere i[...] epatum, hoc posses facere cum reg[...] Idem de seculārib⁹, de aliquo officio [...] do a rege, dicit tentatio, O si tu mō po[...] ses habere, q̄a rex ꝓmisit alteri. Ego di[...] famabo eū ꝙ non est fidelis regi &c. [...] Eccl's. ix. Sicut aues cōphēdūī laqueo, [...] capiuntur homines &c. cū eis exēplo [...] peruenerit. Itē diabol⁹ tertio modo [...] tando tenet modum truffatorū. Dicat[...] de ferrarijs ꝓijcientibus ferraturā ig[...] tam in uicum, ut decipiāt simplices, u[...] deāt. Idē de argētarijs, projciendo flo[...] nos &c. Ita recte facit demō, qū dic[...] bis, talis persona uel cōitas indiget. c[...] mille florenis ad mutuandum. Iō si u[...] tis uos mutuare, respondebitur uobis [...] co & nomine census, dabuntq; pro ce[...] tū mutuatis quinq;, modo diabolus [...] cit ferrū calidum uel florenum, ut cob[...] rat aīam uestrā per auaritiā, quia ex mu[...] tuo recipere aliq̄d usura est & dānan[...] nisi sit uera emptio & uenditio, & pre[...] cium iustum, alias usura est. Dicatur h[...] exemplū beati Antonij, qui inuenit po[...] mum auri in deserto ex diaboli tēta[...] ne preparatum &c. Propter hoc dic[...] ī ultima petitione de Pater nī, Et ne [...] inducas in tentationem. i. ne permi[...] nos induci in tentationem. Sed libera nos a malo. Ergo tentatio uos nō apprehendat. Tertia tentatio est humana, q[...] de se solum uadit ad ueniale pct̄ū. T[...] tatio humana dicit que est solū in [...] mites sensualitatis sine assensu ratio[...] Verbi gratia. Tu uides inimicum t[...] subito sanguis tu⁹ mouetur ad uin[...] Ista est tentatio humana, q̄a naturaī m[...] uetur ad uindictam, q̄a etiā formica q[...] pōt si iniuriaī uīdicat se, sed auisens u[...]

ne ra[...]

ratio consentiat, qa tũc iã nõ esset ueniale sed mortale. Item quando tu uides pulchrã mulierẽ, subito sanguis mouetur, tentatio est humana. Sed si dicas, uideamus si potero peccare cũ ea &c. mortale est. Idem de motu auaritie, quando intra limites sensualitatis, ueniale est. Item de ieiunijs ecclesie, quando homo uidet de mane uinũ, & hõ tẽtatur bibere de mane, tentatio est humana, ex quo solum est intra limites sensualitatis, qa intellectus nõ consentit, ueniale est. Et qa talis tentatio non uenit a dei mĩa, nec a diaboli malicia, sed a cõcupiscentia. Aut. Iac.j. Vnusquisq; uero tentatur a sua concupiscentia abstractus. s. a bona cogitatione, & illectus. s. ad malũ. Deinde cõcupiscẽtia cũ cõceperit, parit pctm̃, supple ueniale. Pctm̃ uero cũ consummatũ fuerit, supple per cõsensum rõnis, generat mortem. i. pctm̃ mortale. Nota illect⁹. i. inclinatus seu attractus, quia qñ homo uidet pñtiam obiecti. s. occasionem peccandi, tũc postposita bona cogitatione in qua se debet occupare, cogitat circa pctm̃, intra se dicendo, O tu posses hoc sic uel sic facere &c. Ecce quare dicit, Tẽtatio uos non apprehendat, nisi humana, quia ex ista non perditur gratia.

Dñica.ix. post trinitatẽ. Sermo.vj.

CVm defeceritis, recipiant uos in eterna tabernacula. Luc.xvj. Pro declaratione thematis sciendũ est, ꝙ secundũ reuelationẽ factã beato Paulo, quando fuit raptus &c. ij Cor.xij. quam reuelationem reuelauit btõ Dionysio suo discipulo, & ipse Dionysius nobis reuelauit in libro de celesti hierarchia, ꝙ in celo sunt nouem ordines angelorũ, & quilibet ordo est maior toto mundo, est ibi tanta pulchritudo tanta &c. quia si possibile esset solũ habere caput intra celum, & uidere solũ materialia, nunquam homo uellet esse alibi, nec comedere nec bibere. quid si uideret spiritualia? Vnde Esa.lx. Tunc uidebis, & afflues, & mirabitur, & dilatabitur cor tuum.

Primus ordo est angelorum.
Secundus archangelorum.
Tertius principatuum.
Quartus potestatum.
Quintus uirtutum.
Sextus est dominationum.
Septimus thronorum.
Octauus Cherubinorum.
Nonus Seraphinorum.

In primo principalis angelus, & primus est Raphael. De quo Thob.iij. & est ibi magna excellentia. Secundus ordo est altior & pulchrior &c. & est primus Gabriel, de quo canit ecclesia, Que Gabrielis archangeli dictis credidisti. Tertius est principatuum, altior & pulchrior precedentibus, & isti⁹ primus est Michael. Daniel.x. Ecce Michael unus de principibus primis. Quartus est potestatum altior & propinquior. Et sic ascendẽdo usq; ad ordinem Seraphinorũ, & quanto propinquiores sunt deo, tanto excellẽtiores sunt. Sed notitiam eorum in indiuiduo horum ordinum non habemus, quia noticiam eorum noluit deus in sacra scriptura reuelare, propter tantam dignitatem, altitudinem, & propinquitatem ad deũ. Iste est ordo paradisi, & in sacra scriptura aliquãdo uocatur dom⁹. Sicut eñ in palatio magno sunt multe dom⁹, una pulchrior alia, sic est in castro celi. Vnde, in domo patris mei mãsiones m̃lte sunt. Ioan.xiiij. Item alibi platee uocantur, qa sicut platee habent magnum spacium, sic ille mansiones sunt maxime, quia minima stella que est in firmamento est maior tota terra septupliciter, ut dicũt astrologi. Multo ergo maiores sunt platee paradisi. Vnde, Platee ciuitatis scilicet paradisi, aurũ mũdũ, tã̄ uitrũ plucidũ. Apoc. xxj. Item aliquãdo uocatur tabernacula nobiliũ existentiũ in armis, que sunt pulchra &c. sic etiam ad hoc propositum loquitur thema, Cũ defeceritis in uia &c. defeceritis de hac uia &c. Patet thema. Modo autem existimo ꝙ multi ibi sunt recepti, sed secundũ differentiã quã ponit Aug. in lib. de cura mortuorum agẽda. Ibi dicit ꝙ sunt aliqui peruersi & mali, aliqui

li, aliqui boni nō perfecti, aliqui boni & perfecti.. Et de istis ultimis loquitur thema, Cū defeceritis. Primi ergo sunt mali & peruersi, qui ducūt malā uitā.i. uiuūt scd'm carnis inclinationes, existētes superbi, auari, inuidi &c. moriūtur impenitentes, tales cū maximo impetu ad infernum descendunt, sicut fulgur de celo cadit. Vnde Apoc.xviij. Sustulit unus angelus fortis lapidē quasi molarem magnū, & misit in mare dicens, Hoc impetu mittetur Babylon ciuitas illa magna, & ultra nō inuenietur. Interpretatur autē Babylon confusio Hebraice, & significat pctōres nullum ordinem seruantes, & religiosos nec regulā nec cerimonias seruantes, sed malū exemplū prebentes. Nota, de quolibet statu non tenenti ordinem suū dicitur, Babylon.i. confusio, qa cōfusio est contraria ordini, isti mittuntur in mare inferni &c. De istis Iob.xxj. Ducūt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Nota in bonis. Diuites in excessibus cibi, potus, & uestiū, & sic de alijs. Vnde mortuus est diues, & sepultus est in inferno. Luc.xvj. Et notandum ꝙ sicut in pomo sunt domicilia ubi sunt grana, sic in quatuor partibus terre sunt quatuor camere.

Prima est infernus peruersorum.
Secunda est limbus puerorum.
Tertia est locus purgandorum.
Quarta est limbus patrum.

Et ille dicitur sinus Abrae, in quē modo nullus intrat. Nota de limbo puerorū, quomodo est locus pro pueris cum originali peccato decedentibus, & in inferno sepeliuntur illi peruersi. Sed dicitur in symbolo, Descendit ad inferna, quia sicut in celo sunt nouē ordines angelorū, ut dictum est, sic in inferno sunt nouē carceres. Nā in principio mundi quādo deus creauit celum & terram, in celo simul creauit nouē ordines angelorum. De hoc uide sctm̄ Tho.j. parte.q.lxj.ar.iij.&.iiij. Nota de superiori ordine erat Lucifer. De hoc uide sanctum Tho.j. parte.q.lxiij.ar.vij. qui uidens omnes creaturas inferiores se, superbiuit, uolēs equiparari deo. O dicit, & dixit deus, Non habitabit in medio domus mee qui facit superbiam, q loquitur iniqua &c. ut dicitur in p̄s.c. Tunc factū est p̄liū magnū in celo, & ceciderūt sicut fulgur. Vnde, Videbā Sathanā sicut fulgur de celo cadentem. Luc.x. Et qui erat altior ante casum in celo, factus est inferior post ipsum in inferno. Exēplū de lācea, in cuius cacumine esset una grossa plūbata, & consequenter alie octo in eadē descēdentes, semp grossior in descēsu esset prior, sic in casu angelorū. Nota quia quāto gradus altior, tanto casus grauior. Et scdm ꝙ descēderunt & reliquerūt nouē ordines angelorū in celo, ita constituerunt nouē carceres in inferno. De qbus loqitur Iob, Ducūt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descēdūt.s. ad carceres inferni scd'm eorū demerita. Vnde, Quomodo cecidisti Lucifer q mane oriebaris, Corruisti in terrā qui uulnerabas gētes. Qui dicebas ī corde tuo, In celū cōscendam, supra astra dei exaltabo soliū meū, sedebo in monte testamēti, in lateribus Aquilonis. Ascēdā sup altitudinē nubiū, similis ero altissimo. Verūtamē ad infernū detraheris, in pfundū laci. Qui te uiderint, ad te inclinabunt, teq; prospicient. Esa.xiiij. Nota qui te uiderint.s. per peccatū, ad te inclinabuntur.s. ad tuos. Velitis scire qui sunt in primo carcere, q est deputatus pro his qui fuerunt de ordine angelorū? homines uoluptuosi, uiuētes scd'm desideria carnis sine pnia. Luc. Nisi pniam egeritis, omnes simul peribitis. In secūdū carcerē descēdūt indeuoti, puta religiosi &c. De quibus dicitur, Populus hic labijs me honorat, cor autē eorū longe est a me &c. Esa.xxix. & Mat.xv. In tertio carcere semper descendendo, qui est deputatus pro his qui fuerunt de ordine principatuū, sunt incōpatientes & immisericordes. In quarto, in quo sunt qui fuerunt de ordine potestatum, sunt impatientes. In quinto, in quo sunt qui fuerūt de ordine uirtutū, sunt discordes, inuidi, qui nunq̄ habent pacem, nec in conscientia, nec cum proximo, &

qui no-

noolunt parcere, ſed uindictam querũt. In ſexto, in quo ſunt qui fuerũt de ordine dominationũ, ſunt tyranni, magnates, q obtinẽt dominationes tyrãnice ſine iure, & poſt nõ faciũt iuſticiã, ſed aſſumũt pauperũ bona, & deuorãt pauperes. In ſeptimo, in quo ſunt qui fuerũt de ordine thronorum, deſcẽdũt plati & pſidentes, qui uſurpãt beneficia eccleſiaſtica, poſsidentes ea p ſymoniã, ſine pura canonica electione uel prouiſione, & prouidẽtia pape, quia nõ intrãt per oſtium. Io.x. uẽdũt ſacra, nõ curãt de aĩabus, ſed tantũ de denarijs. In octauũ carcerẽ, in quo ſunt qui fuerunt de ordine Cherubinorũ, deſcendunt dubitantes in fide, uolẽtes arguẽdo pbare articulos, unde cadunt in uarios errores, & falſas opiniones, & tales ſunt fatui, uelut qui uellet cũ igne cãdele pbare florenos an ſint de puro auro, qs debet reponere ĩ burſa tãq pbatos. Sic de articulis fidei pbatis in tot fornellis doctorum &c. Ideo tenere eos debemus in burſa conſcientie tãquam ueros. In ultimum carcerem, in inferno, ubi ſunt qui fuerunt de ſupmo ordine Seraphinorũ, deſcẽdunt blaſphemi, taxillatores &c. quos Lucifer terret. Remediũ, ſi quis quẽq predictorũ carcerũ incurruiſſet, demeritorie põt per tria opera euadere, ſcilicet p cordis cõtritionẽ, oris cõfeſsionẽ, & operis ſatisfactionẽ. Ecce uera penitentia que ducit ad celũ. Penitentiam agite &c. Mat.iiij. ſ. ut cum defeceritis &c. Secũda cõditio mortuorũ eſt, q mortuorum quidã boni ſunt, & nõ perfecti, qa multa peccata fecerũt & penituerũt, tamẽ non condigne fecerũt, ut Maria Magdalena, q̃ condigne & bene ſatisfecit, tamen eſt regula theologie, q contritio quãtũcũq; parua ſit ſufficit ad deletionem culpe, & tales ſuſcipiunt pñiam a confeſſore, qui debet dare paruam, ut poſsint facere, aliter eſſet periculum, quia ſi daretur grandis penitentia, forte non facerent eam. Et iſti nõ ſunt mali puerſi, ſed boni mediocriter, & tales uadunt non ad infernum, ſed ad purgatorium, ubi cũ fuerint purgati, uadunt ad paradiſum, & de hoc ſunt ſecuri. Et quis portat animam? Dicunt aliqui q diabolus. non eſt uerum, ſed angelus. Et dat exemplum ſanctus Tho. in quarto ſñiarum de duobus bellantibus. Finito bello uictor ducit uictum, & non econuerſo. ij. Petri. ij. A quo quis ſuperat⁹ eſt, huius & ſeruus eſt. Modo iſte mundus non eſt niſi unus campus, in quo militamus contra diabolum, mundum, & carnẽ. Vnde militia eſt uita hominis ſuper terram. Iob. vij. Ideo quando bellum eſt finitum, & homo habet uictoriam penitendo, quando anima exit a corpore, tũc diabolus uict⁹ fugit, & angelus bon⁹ capit eam, & preſentat eam Chriſto, q eam interrogat licet ſciat. Dñs interrogat iuſtũ & impium, inquit pſalmiſta. Tũc xps mittit eam ad purgatorium pro condigna penitentia. Iuſtus dñs, & iuſticias dilexit, equitatem &c. Et portatur ab angelo non a diabolo, quia uictus eſt diabolus, & angelus bonus cuſtodit eam, & cõſolatur, dicendo ei q habeat patientiam, & q ſuffragio amicorũ liberabitur &c. Vnde angelis ſuis mandauit de te &c. ut cuſtodiant te &c. In manibus portabunt te. ps. xc. & ſic conſolando portat eam dicendo, O ſancta anima habeas patientiam, & ego ueniam, & portabo te ad paradiſum. Et ibi, hoc eſt in purgatorio, purificatur ſicut aurum & argentum. Auſ. In igne probatur aurum & argentum, homines uero receptibiles in camino humiliationis. Eccli. ij. In igne. ſ. purgatorij, aurum. i. charitatiui, quia aurum eſt precioſi⁹ metallum, ſic inter uirtutes eſt maior charitas. j. ad. Co. xiij. & argentũ. i. fideles in nullo articulo dubitantes. Et ſicut aurifaber nõ intromittit ferrũ nec plumbum in ſuam fornacem, ſic in purgatorio non intrabit ferrum dure obſtinationis, nec plumbum hominum impenitentium, ſed aurũ charitatis, & argentũ fidelitatis. No. receptibiles actiue & paſſiue. ſ. apti nati ad recipiẽdũ gloriam actiue, uel purgationem paſsiue, qa ĩpenitẽtes non ſunt apti nati recipere, nec purgationẽ, nec gloriã, & cõpleta penitẽtia

euolant

euolant ad gloriã per gratiã quam fecit eis deus. Vnde, Gratia dei uita eterna. Rom̃.vj. Ibi est gratia ablatiui casus. i. p gratiam gratum facientẽ, qa ex illa gratia quam dedit & facit deus eis in purgatorio grati efficiuntur, & per consequẽs uadunt ad gloriam. Vnde ꝓuer.xj. Mulier gratiosa.i.anima gratis facta inueni et gloriam. Item receptibiles. i. apti nati recipere suffragia ecclesie, parentũ, uel amicorum, anime uero damnatorꝝ sunt capaces. Exẽplum de mẽbro abscisso, quia licet homo comedat uel bibat, illud membrum non recipit commodũ, sic tota xp̃ianitas non est nisi unum corpus, & habet plura mẽbra corporis, qđlibet habet suum officium distinctum, ut caput nõ facit nisi comedere & bibere, regit tamen alia membra, sic in Christianitate caput sunt domini tẽporales, qui debent regere, oculi sunt prelati ecclesie. Sicut in uno corpore multa sunt mẽbra, oĩa aũt mẽbra non eundem actum habent, ita multi unum corpus sumus in xp̃o. ad Ro.xij. Illi qui sunt ĩ inferno sũt membra xp̃i, sed qa abscissa sunt, nõ recipiunt commodum ab illis membris cõiunctis. Exemplũ de illo qui tibiã habet fractã & abscissam, si comedat uel bibat, nihil ꝓdest tibie, sic de damnatis abscissis. Vnde mortuo hoĩe impio, nulla erit ultra spes. prouerb. xj. Impio qui nõ habet pietatem de se penitẽdo &c. Contra illos qui dicunt ꝙ bona eis ꝓsunt minuendo eorꝝ penã, hoc non põt esse uerũ, qa tm̃ diminui posset, ꝙ nullã penã haberent, & sic saluarent, quod est falsum. Vnde ecclĩa cantat, In inferno nulla est redẽptio. Quid ergo oramus ꝓ dãnatis nescientes? Ecce qđ dicit xp̃s, Si ibi fuerit filius pacis, requiescet sup eum pax uestra, sin aũt, ad uos reuertetur. Luc. x. Iõ qui uultis dicere missas, nolite eas uẽdere pro precio, qa essetis ut Iudas, qui. xxx. denarijs uendidit Christũ dicens, Quid uultis mihi dare, & ego eũ uobis tradam? Et qui facitis legere, debetis eligere bonum sacerdotem, quia ut dicit Greg. Cum is qui displicet ad intercedẽdum mittitur, irati animus ad deteriora prouocatur. Sctã ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a pctĩs soluanť. ij. Macha. xij. De illo aũt qui recipit elecmosynã, & an bonus uel malus est nesciat, homo debet presumere ꝙ sit bon⁹ &c. Tertio aliqui etiã decedũt ex hac uita ut boni & ꝑfecti, & isti sunt qui licet multa pctã cõmiserũt, tñ habuerunt tantã cõtritionẽ, ꝙ est sufficiens ad remissionẽ pene & culpe, & fecerũt penitẽtiã nõ solũ illam cõfessoris, sed etiam nocte surgebãt, orabãt, uigilabãt, audierunt missam, sermones, &c. Ita ꝙ bona que fecerunt sunt maiora q̃ mala. Tales enim statim euolãt cũ societate magna angelorum. Dic practice ꝙ qñ corpus moritur, angelus est presens, & tunc in momẽto ascẽdit celũ, & Christo & ỽgini Marie annunciat gaudium quod habent de tali, qui bene uixit. Xp̃s tñ & uirgo beatissima bene sciunt, sed Christ⁹ tamẽ uult interrogare. Et tunc angelus, Domine ecce anima talis est in puncto mortis, bene uixit, fecit penitentiã &c. Qualis laus laudari ante deum per os angeli. Auto. Si fuerit pro eo angelus loquens, unus de milibus, ut annunciet hominis equitatem, miserebitur eius, & dicet, Libera eũ ut nõ descendat in corruptionẽ. Iob. xxxiij. Et mittit deus angelũ suũ, nõ unũ sed multos, ut fugiant demones presentes. Tũc anima exit tota lucida, pulcherrima, sed uerecunda siue morigerata, sicut spõsa que esset simplicis status. imo si esset sponsa regis pulcherrima & bene ornata, tamẽ propter aspectum ducis & principũ est uerecunda & composita. Sic de anima quando relinquit turpẽ habitum corporis, & induit habitum grãe, & portatur ab angelis. Vnde Lu. xvj. Factũ est ut moreretur mẽdicus, & portaretur ab angelis in sinũ Abrae, nõ ab angelo, sed ab angelis. Et quando intrat paradisum, & transit primo per primum ordinem. s. angelorum, & si uixerit in penitentia gaudent angeli & congratulantur ei, quia in eorum ordine cum eis debet stare. Vnde dico uobis. Gaudiũ est angelis

Iudei super uno peccatore pniam agen Lu.xv. Et si cum pnia habuit magnam deuotionem, ascendit ad secundum ordinem angelorũ, & congratulantur ei, quia debet ibi manere cum eis. Et si fuerit liberaliter misericors erga pauperes, ascedit ad tertiũ ordinẽ. s. principatuũ, & sic de alijs ordinibus.

Dñica. x. post trinitatem. Semo. j.

Erat quotidie doces in templo. Verbũ hoc habetur textualr Lu. xix. & officialiter ĩ euã. hodierno. Ser. p̄sens erit de sancto euãgelio huius dñice, cũ adiutorio diuino habebim⁹ multas bonas doctrinas ad correctionẽ p̄cõrũ, & informationẽ uirtutũ, & cõsolationẽ aĩarũ. Sed qa nulla doctrina habet uirtutẽ ĩ saluatiõe sine gra dei, ideo prim ꝰ salutetur uirgo Maria &c. In isto sermone cogitaui tenere modũ edificatorũ, qui prio ponũt fundamentũ firmũ & forte, deinde edificant cameras ad habitandũ. Ita uolo facere. Prio ponã fundamẽtũ forte, firmi⁹ celo & terra, qđ est uerbũ euangelij, de quo xp̄s, Celũ & terra transibunt, uerba autẽ mea nõ trãsibũt. Lu. xxj. Posito isto fundamẽto, edificabo cameras spiritualiũ doctrinarũ pro animarũ habitatiõe. Nota historiã euangelij. Dicit btũs Lucas, qui recitat euãgeliũ hodiernũ, ꝙ cũ xp̄s appropinquaret Hierl'm ubi tũc fiebat festa magna, & tripudia, uidens Iesus ciuitatẽ fleuit sup illã. Ratio, quia cogitabat & cõsiderabat ei⁹ futurã destructionẽ, & mala que xp̄s sciebat ei uentura. ideo fleuit dicens, Quia si cognouisses scilicet tribulationes uenturas tibi, & tu supple fleres sicut ego, & modo letaris. Et cõputauit septẽ mala uentura ciuitati Hierusalem, dicẽs, Veniẽt dies in te. i. cõtra te, quia sicut abundabant & comedebãt &c. ita uenturũ erat tẽpus quo pre fame matres comederent filios, & obstetrices lectũ, in quo nascunt filij & pueri, & biberẽt urinã. Itẽ fuit maxima mortalitas inter eos tempore Titi & Vespasiani, qui obsederunt ciuitatem, intantum ꝙ Iosephus dicit, ꝙ non poterant sepelire corpora, sed proiecerunt de muro in fossatum, & intantum repleuerunt fossatũ, quod ascendebant ad equalitatem muri. Ecce quare dicit xp̄s, Venient dies in te, id est, contra te. Secundo circundabũt te inimici tui uallo, hoc fuit in obsidione cõpletum, qñ Titus & Vespasianus fecerunt extra in circuitu Hierusalem fossatum & murũ, ne aliquis Iudeus posset fugere & euadere. Tertio circundabunt te, sup. inimici tui, tot gentes erant ꝙ circuibant & circundabãt ciuitatẽ. Quarto, & coangustabũt te undiq; bellando balistis, bombardis &c. Quinto, ad terram prosternent te. s. murũ, templũ, domos, & turres. Sexto, & filios tuos qui in te sunt, sup. prosternent occidendo duplici ratione. Prima ex morte xp̄i. Secũda quia Iudei ex auaracia biberunt aurum, ut ipsum conseruarent, quod scientes Romani, occidebant eos, ut haberent aurum. Pauperes Iudei qui non habebant aurum uendebantur triginta pro uno denario, sicut ipsi uendiderũt Christũ Iesum pro. xxx. denarijs. Septimo, quia non relinquent in te lapidem super lapidem. Et nonne prius dixit, prosternent te? Respondeo ꝙ sic. Quare ergo dicit, non relinquent &c. Solutio, quia plus uult dicere, quia non solum diruerunt domos &c. sed etiam fundamenta, duplici ratione. Primo, quia Iudei in fundamentis absconderant aurum, ideo Romani &c. Secundo ut nunquã ciuitas reedificaretur, qa dicit Grego. ꝙ ista ciuitas Hierusalem, que modo est, non est in loco ubi erat alia, quia tunc sepulchrum Christi erat extra ciuitatem, & modo est in medio ciuitatis. Ecce septem mala uentura Hierusalẽ ꝑpter q̃ xp̄s fleuit, & asignauit rationẽ dicens, eo. i. ꝑpter hoc, quia non cognouisti tẽp⁹ uisitationis tue. s. illius quãdo deus pater misit filiũ suum incarnatũ ad predicandũ, & redimendũ genus humanũ. Et sic flẽdo intrauit Hierusalem & tẽplum, in quo inuenit mercatores ementes & uendentes, Dicit Io.

euá. ꝙ fecit flagellũ de funiculis, & incepit percutere illos & eijcere de templo, dicens, foras traditor, quia dicit sacra scriptura ꝙ domus dei est domus orationis, uos autē fecistis illam speluncam latronũ. Quare illi econuerso non ꝑcusserũt eũ &c. Solutio, qa dicit Hier. ꝙ de facie xp̃i ꝓcedebāt qdā radij splēdoris. Iō isti territi fugiebāt. Post hoc p̄dicauit in tēplo. Hoc dicit the. Erat quotidie docēs in tēplo, p̄dicando qd debebāt credere & facere. Predicabat de gaudijs paradisi, ut illa appeterent, de penis inferni, ut illa timerent, de bonis mũdi, ut illa despicerent. ecce fundamētũ positũ. De quo ap̃s, Fundamētũ aliud nemo pōt ponere p̄ter id qd' positum est, quod est xp̃s Iesus. Glo. i. fides Iesu xp̃i. j. Cor. iij. Mō sup hoc fundamento uolo edificare tres cameras ꝓ aiaꝝ nostrarũ habitatione. Prima erit in principo. Secũda in medio. Tertia in fine. Prima dicitur humana cōpassio. Scd'a diuina cognitio. Tertia paterna correctio. De tertia loquitur thema, Erat quoti. &c. Prima ergo dicitur humana cōpassio que ostenditur de Christo, quia naturale est homini habere cōpassionē de ꝓximo, q̃tumcun q; tu sis diues, qñ tu uides pauperem, habes de eo cōpassionem, qa naturale est, al's degenerares. Item si tu hō es satiatus, compateris esurienti, si tu es indutus, nudo &c. nisi sis diabolice cōditionis. Si tu es sanus, habes compatientiam quando uides proximũ infirmum. Si tu habes prosperitatem, compateris proximo infirmo tribulato, quia ista cōpassio naturaliter uenit. De ista compassione dicit Iob de se, Ab īfantia mea creuit mecum miseratio, & de utero matris mee egressa est mecum. Iob. xxxj. Ecce ꝙ naturaliter uenit compassio, & quia Christus de uirgine Maria assumpsit humanitatem ueram, etiam assumpsit humanam compassionem, que ostenditur in principio euangelij hodierni cum dicitur, Cum appropinquaret Iesus Hierusalem, uidens ciuitatem fleuit super illā. Moraliter habemus hic quatuor doctrinas, & sic camera erit quadrangularis.

Prima est de iusticia faciēda.

Secũda est de eleemosyna exhibēda.

Tertia est de penitentia agenda.

Quarta est de cōfidētia in xp̃m h̃nda.

Prima tangit dños populorum & iudices. Secunda tangit diuites. Tertia peccatores. Quarta tangit penitentes. Prima ergo doctrina tangit dominos & iudices qualiter debent facere iustitiā. Nam si iudex condemnat aliquem, debet fieri cum fletu & compassione. xp̃s ut iudex & domin⁹ uiuoꝝ & mortuoꝝ, Act. x. dederat iustam sñiam, ꝙ illa grandia mala uenirent ciuitati Hierl'm, tamē ex alia parte ei compatiēdo flebat. Vnde si tunc apostoli interrogassent eum dicēdo, Domine, & quare fletis sic? Rñdisset, Ex malis & tribulationibus ciuitati uenturis. Dñe, & quis cōdemnabit eā nisi uos? Vos enim uultis ꝙ ita fiat, & iuste. Rñdisset xp̃s, Verum est, sed tamen fleo ex compassione, ad ostendendum iudicibus, assessoribus, & dñis, ꝙ quando habebũt aliquē cōdēnare, copatiātur ei flentes ex cōpassione. Talis est benedictus qñ dicit, Domine, leges uestre & ordinationes cogunt me ut faciā iustitiam, sed dñe ex alia parte cōpatior imagini uestre. O miser, iste suspenditur, qa fecit unũ homicidium uel proditionem dño. Et ego dominus, uel iudex, uel assessor, uel ꝓcurator, seu accusator, tot homicidia feci secrete, qa si fuisset [illegible] sicut de isto, fuissem iā cōbustus uel occisus. Tot proditiones feci dño nostro Iesu xp̄o, cui ꝓmisi fidē ī baptismo [illegible] nō obstāte, tñ magis feci uolũtatē [illegible] li. Itē si suspendetur uel condemnatur [illegible] tro &c. bonus iudex ei cōpatiatur dicēdo, Et ego miser qui ex rapina, uel usura, uel ex furto secreto, uel ex retentiōe salarij seruorum, uel decimarum, uel de mortuis male emendo uel uendēdo tanta furatus sum, fortasis magis merui mortē. O domine, magnus latro cōdēnat minorem. O dñe, parcatis mihi. Ide si condemnatur ex adulterio, uel ex deflоratione, uel raptu, siue incestu. Ecce

quare

[qu]are xp̃s fleuit dando doctrinã iudici[bus]. Istam doctrinã ostendebat Christus [iu]deis, ut legit Io. viij. de quadam muliere iuuencula, in adulterio inuẽta, qa dia[bolus] qui facit peccare, ducit pc̃tm̃ ad lucem, que ducta fuit p̱ iudices ad xp̃m, q̃ [se]cundum dei legẽ meruit mortẽ. Qui [di]xerunt xp̃o qd eẽt faciẽdũ. Vidẽs xp̃s [q] nõ habebãt cõpaſsionẽ, ſed cũ tumultu res agebãt cõtra eam, dixit, Qui ſine pc̃õ eſt urm̃, primus in ipſam lapidem mittat. Io. viij. Et inclinauit ſe Ieſus, ſcribens in terra. Dicũt doctores ꝙ ĩ illa ſcriptura oẽs uidebãt ſua grauiſsima pc̃ã, in quo oñdit iudicibꝰ ꝙ qñ condẽnant alios, recordent de pc̃ĩs ſuis, & cõpatiẽt [pe]ccato. Istã doctrinã ſeruauit magnꝰ rex. [s.] Iob, qui fuit rex, ut patet Iob. xix. ubi dicitur, Spoliauit me gl̃ia mea, & abſtulit coronã de capite meo. Flebã quõdã ſup eo qui afflictus erat, & cõpatiebat anima mea paupi. Iob. xxx. Scd̃a doctrina eſt de eleemoſyna exhibẽda. Iſta tãgit diuites, [qu]a eleemoſyna etiã cũ compaſsione exhibẽda eſt. Nã xp̃s ueniẽs Hierl̃m, exhibiturus eleemoſynas doctrinarum, & operũ mĩe, tã ſpũaliũ q̃ corporalium, curando infirmos. Nã maior mĩa fit ceco ſibi dan[do] [u]iſum q̃ unũ florenum, & ſic de alijs. [Ia]nus fuit motꝰ cõpaſsione. Quia uidẽs [ci]uitatẽ fleuit &c. dãs doctrinã diuitibꝰ, ꝙ primo debẽt facere eleemoſynã pauperi de corde q̃ de burſa, cõpatiẽdo ſue paupertati & neceſsitati. Ecce ſecũda ratio, quare xp̃s fleuit cogitãdo quot pauperes erant in Hierl̃m de bona uita, de ſanctitate, de deuotione, quot pauperes de ſanitate, uiſu, uerbo, auditu &c. Plus ualet denarius datus iſto modo, q̃ florenus aliter datus de burſa & non corde. Nota modum faciendi, quem oſtendebat mater magiſtri Vincentij filijs ſuis [u]t dicto dicit ſcriptura, Eſtote compatientes. Ecce quomodo ĩcipit a corde fraternitatis, amatores, miſericordes, modeſti, humiles. j. Pe. iij. Tertia doctrina eſt de pnĩa agẽda. Iſta tãgit peccatores, qui cum fletibus debent confiteri pc̃ã [ſ]ua. Hoc oſtenditur, qa cum nunq̃ legamus xp̃m riſiſſe, tñ legimus xp̃m multoties fleuiſſe. Iõ ueniẽs Hierl̃m & ad templum, fleuit, ut oñderet tibi pc̃õri qñ uenis ad eccl̃iam ad cõfitẽdũ ꝙ plores, dicendo, O miſer, quot mala feci ego? feci hoc & hoc &c. Sũt multi miſeri utriuſq; ſexus, qui ridendo ueniũt ad cõfeſſorẽ, dicẽdo, Doceatis me, qd feci ego, oblitꝰ ſum, nõ recordor de aliquo pc̃õ. Sed ſi cõfeſſor eſſet auiſatus, tali diceret, Quid dicitis mihi de uicina ueſtra? Talis diceret oĩa pc̃ã illius, non ſolũ mortalia, ſed etiã uenialia, & de ſuis non recordatur. Hoc nõ debet dici cõfeſsio nec pnĩa, ſed truffa, qa plorando debẽt dici pc̃ã. Rõ. Non eſt aliquis puer, qui ſi cadit in luto, qñ uidet ſe turpatum quin ploret, & plorãdo uenit ad matrẽ, & tu miſer quoties cecidiſti in luto luxurie & corruptionũ? Ideo debes plorare, & plorando uenire ad matrem. ſ. eccleſiam, ad confitendum. Ideo xp̃s, Beati qui nunc fletis. ſ. confitẽdo peccata, quia ridebitis in gl̃ia. Verũtñ ue uobis qui nũc ridetis, qa flebitis. Lu. vj. Quarta doctrina eſt de confidẽtia in xp̃m habẽda, & iſta tangit penitẽtes, qui iam ſunt extra pc̃ã, quibus oñdit xp̃s ꝙ penitẽs debet cõfidere de eo qñ fleuit. Qñ iudex eſt durus & auſterus, non habetur confidentia de eo, ſed qñ eſt benignus, dulcis, compatiens, ut pater filijs, confidẽdum eſt de eo, & non deſperandum. Iõ apl̃s, Non habemus põtificẽ, qui non poſsit cõpati infirmitatibꝰ noſtris, tentatũ aũt p̱ oĩa pro ſimilitudine abſq; peccato. Adeamus ergo cum fiducia ad thronum gratie eius, ut mĩam conſequamur, & gratiam inueniamus in auxilio opportuno. Hebreo. iiij. No. Adeamus, quia multum diſtas a deo. Quot peccata mortalia habes? tamen per quatuor paſſus potes ad Chriſtum accedere. Primo per contritionem. Secundo propoſiti emendatione. Tertio confeſsione. Quarto penitentie acceptione. Ideo dicit, Adeamus. ſ. iſtis quatuor paſſibus cum fiducia &c. Ecce prima camera quadrangularis edificata, quieſcatis in ea. Secunda camera dicitur diuinalis

cognitio. Proprie ꝓpriũ est deo & nulli alteri cognoscere illa q̃ sunt totaľr futura. Notanter dico totaľr, qa aliqua sunt futura nõ totaľr, sed particulariter, qa licet sint futura, tñ in suis causis iã sunt p̄sentia. Ideo astrologus cognoscit ꝙ hyems erit pluuiosa, qa cognoscit ĩ causis. Itẽ medicus cognoscit mortem infirmi ꝓpinquã, qa eam cognoscit per causas. Sed illa q̃ sunt futura, & nullam habent causam naturalẽ presentẽ, nisi solũ uolũtatem diuinam, non sciuntur nisi a deo, & cui ipse uoluerit reuelare. Iõ Esa. Annunciate que uētura sunt ĩ futurũ, & sciemus, qa dij estis uos. Esa. xlj. Modo certũ est ꝙ ille septem tribulationes, quas xp̄s dixit uenturas ciuitati Hierusalem, non habebant aliquam causam naturalẽ, nec in celo nec in elementis, sed erant totaliter future. In quo ostenditur diuina cognitio in xp̄o, qui predictas tribulatiões futuras cognoscẽdo, & reuelãdo, & manifestando dixit, Venient dies in te &c. Mystice omnia ista septem mala in fine hoĩs impenitentis sunt uentura. Primũ uenient dies in te. i. contra te, scilicet in senectute, quando hõ est iuuenis omnia sunt pro eo, sed qñ est senex sunt contra eum. Oculi in senectute sunt contra eũ, qa nõ uidet, aures qa non audit, dentes, gustus, caput, & brachia tremũt, stomachus dolet, dies est cõtra eũ, qa non põt laborare, nox qa nõ põt dormire. Sed diceres, Est ne hic aliquod remediũ? Solutio, Non, nisi illud, quod dicit scriptura, Memẽto creatoris tui in dieb⁹ iuuẽtutis tue. Et declarat, Anteq̃ ueniat dies afflictionis. s. senect⁹, & appropinquẽt anni de quib⁹ dicas, Nõ mihi placent. Eccľ. xij. Potestis hic notare magnam stultitiã que est in iuuenibus mundi, dicẽtibus, Vadat ille senex ad ecclesiam, quia quando ero senex faciã pñiam. O magna stulticia. Tunc uis agere pñiam qñ nõ poteris. Talib⁹ accidit ut illi homini qui habebat duo animalia, unũ bonum & forte, aliud debile & exhaustum, & uolebat ꝙ debile portaret magna onera, & forte incederet sine onere &c. Iumentũ bonũ & forte est corpus iuuenis, debile & exhaustum corpus senis, quod non potest portare onera, & uos dicitis ꝙ sibi imponetis on⁹. Dicit religios⁹, quãdo ero senex seruabo regulã. Idẽ de clerico, laico, & muliere. Scd'm malũ tãgit, cũ dicit, Circũdabunt te inimici tui uallo. Hi sunt dolores mortis. Dolores inimici q circundant morientẽ. Qñ homo est sanus, si patitur in uno mẽbro, ualet in aliis, sed in morte tantus est dolor ꝙ in nullo ualet. Verbi gratia. Magnus dolor est si abscindatur digit⁹. Ratio, quia aĩa cũ extendit radices suas per oẽs ptes, habet dimittere illam partẽ, & restringere se. Modo cogitate in morte, qñ aĩa se eradicat de oĩbus ossibus, neruis, & pulpis, sicut si p aliquã potentiã arbor nucis euelleretur radicitus, qualis dolor tũc debet esse in moriente. Iõ dicit philosophus, Oĩum terribiliũ terribilissimũ est mors. Ecce quare dicit, Circũdabũt te inimici tui &c. Iõ Dauid ĩ psona moriẽtis dicit, Circundederũt me dolores mortis &c. ps. xvij. Tertiũ malũ tangiť ibi, circundabunt te. Ecce occursus & obsessio demonũ in morte impenitẽtis. Quãdo est in extremis ultra dolores, ueniũt ibi demones ĩ circuitu, & qualiter euadet misera aĩa? Nota similitudinẽ de matha, in qua esset pdix abscondita, & in circuitu essent centum & mille canes, in aere autẽ totidẽ falcões, & hoĩes cũ baculis pungentes in matha, ubi est misera pdix. non potest remanere, qd faciet? qa si exit, statim capieť. Ita est de aĩa. Cogita ꝙ corpus sit matha, aĩa ut perdix in eadẽ abscondita. Canes in circuitu sunt demones, qui sunt in terra. Falcones sunt demones q sunt in aere, ut atomi in radio solis. Homines pungentes cum baculis sunt dolores pungentes, ut anima exeat, nec potest ibi remanere. Ecce misera anima in quali pssura est in morte. Vos nõ uidetis, sed multi sancti hoc uiderunt. Iõ de impenitente dicit scriptura, Infernus subter te cõturbat⁹ est, scilicet in morte tua, in occursum aduentus tui suscitauit tibi gigãtes. Esa. xiiij. Quartum malum ostendit

stenditur ibi, & coangustabunt te undi. Ecce discretio & diffinitio iudicij. Boni angeli non permittunt ꝙ demones ducant secum aı̄am, quousq; in iudicio sit data sententia xp̄o iudice, q̄tūcūq; sit mala. Ideo ueniunt demones aı̄am accusantes, dicendo oı̄a pc̄tā que fecit, etiā secreta. Et xp̄s inquit anime, Audis quāta aduersum te dicunt testimonia? Et illa obmutescit. Et xp̄s ad angelum bonū inquit, Quid dicis de ea? Et angelus inquit, Iste fuit ita male conditionis, ꝙ noluit facere penitētiam, noluit uti medicinis uestris contra pc̄tā, nolebat confiteri, nec communicari semel in anno, frangebat festa, nolebat dimittere iniurias, nec restituere ablata. Deinde dicit xp̄s patriarchis, Et uos uultis eum habere in societate? Respondent, non domine. Nos sumus misericordes, & iste crudelis. Et uos prophete? Nō dn̄e. Nos sumus deuoti, & iste indeuotus. Et uos apostoli? Qui respondent & dicunt, absit. Nos sumus charitatiui, & iste sine charitate. Et uos martyres? Non dn̄e. Nos sumus patiētes, & iste ı̄patiēs & uindicatiuus. Et uos cōfessores? Non dn̄e. Nos fecimus pn̄iam, & iste fuit impenitens. Et uos uirgines? Non dn̄e. Iste fuit luxuriosus & corruptus. Ecce qualis angustatio anime ex demonum accusatione, & sanctorum & angeloꝝ refutatiōe. Et pōt dicere bene misera anima, Angustie mihi sunt undiq;. Dan̄. xiij Quintum malū tangitur ibi, Et ad terram ꝓsternent te. Ecce detrusio in infernum, q̄a data sentētia a xp̄o, aı̄a captiua recipitur a diabolis. Aı̄a aūt & angeli habēt omnia membra, ut corpus, sed sunt sp̄ūalia, & ꝓsternunt eam ad terram. De quo Iob. x. Terram miserie & tenebrarum, ubi umbra mortis, & nullus ordo, sed sempiternus horror inhabitat &c. Sextum malū tangitur ibi, & filios tuos qui in te sunt. Ecce destructio gn̄ationis. Si queraṫ, Q̄d malum est filioꝝ ex pc̄tis parentum &c. Dico ꝙ pc̄tā propria parentū non nocēt filijs, nisi fiant filij in illis participantes. Sicut de peccato usure, ex quo nō solum pater damnatur, sed etiam mater, que relictis pecunijs & bonis, ornari uoluit ex illis, & etiam filij recipientes hereditatē de usura, & etiam recipientes dotem dānabunṫ, similiter notarij & testes, usure cooperātes. Nā uocabuntur in eternum semē pessimoꝝ. Preparate filios eius occisioni in iniquitate patrū eorū. Nō cōsurgēt, nec hereditabūt terrā, nec implebūt faciē orbis ciuitatum. Et consurgam super eos, dicit dn̄s exercituū, & perdā Babylonis nomē, & reliq̄s, & germen, & progeniem, dicit dn̄s. Et ponam eam in possessionem hericij, & in paludes aquarum, & scopabo eam in scopa terēs, dicit dominus exercituum. Esa. xiiij. Septimū malū tangitur ibi, & nō relinquēt in te lapidem super lapidē. Ecce dissipatio diuitiaꝝ, q̄a de bonis usurarioꝝ nihil remanet. Ecce quid dicit Dauid, Vidi impiū supexaltatū, & eleuatū sicut in cedros Libani. Et trāsiui, ecce nō erat, q̄siui eū, & nō est inuent⁹ loc⁹ ei⁹. p̄s. xxxvj. Nota, uidi impiū. s. usurariū. Impi⁹ diceretur, qui se cū uxore & filijs ꝓijceret in ignē, Ita facit impi⁹. s. usurari⁹, in ignē inferni se proijciens. Rō omnium istorum malorū subditur ibi, Lc. i. propter hoc, quia non cognoueris tempus uisitationis tue. Visitat deus dupliciter. Inuisibiliter in corde per cōpunctiones, & uisibiliter per publicas predicationes, & per fraternas correctiones. Ideo Iob. x. Visitatio tua custodiuit sp̄m meum. Ecce secunda camera. Tertia camera dicitur paterna correctio. Quando pater diligit filios, non patitur ꝙ ragiones ipos corrigant a defectibus, sed ipse cum uirga corrigit, & iō ꝓcipitur in scriptura diuina, Patres nolite ad iracundiā, sup. dei, prouocare filios uestros, sed educate illos in disciplina & correctione domini. ad Ephe. vj. Ita fecit xp̄s quando intrauit templum, et inuenit in templo uendentes oues, & boues, & columbas, & nūmularios sedētes. Et cū fecisset quasi flagellum de funiculis, oēs eiecit de tēplo, oues quoq; & boues, & nummulariorum effudit es, & mēsas subuertit, & his qui

columbas uendebant, dixit, Auferte ista hinc, & nolite facere domũ p̄ris mei domum negotiatiõis &c. Correxit eos dominus. Et iste modus correctionis oñditur Io. ij. Moraľr nõ legiť ĩ tota biblia ꝙ xp̄s ꝑcussit aliquẽ, nisi hic in isto pũcto. Multa p̄ctā erant in ciuitate Hierľm, sed nõ legiť ꝙ manib⁹ correxit eos, sed ore rephẽdẽdo, nisi hic. In quo potestis notare quãtũ displicet deo qñ in eccľia fiunt aliq̃ q̃ nõ debẽt fieri, sicut faciũt nõnulli, qui uolũt in eccľijs chorizare, in uigilijs & nuptijs, ad malũ finem ueniet tale matrimoniũ. Nõ sic Dd' faciebat, sed magno timore intrabat domũ dñi. di. Ego aũt in multitudĩe mĩe tue ĩtroibo in domũ tuā, adorabo ad tẽplũ sanctũ tuum in timore tuo. p̄s. v. Et uos intrastis tripudiando &c. Itẽ nõ debetis, ut quidā faciũt, comedere, & bibere, & inebriari in ecclesijs, in cõfraternitatib⁹. Iõ ap̄ľs, Nũqd domos nõ habetis ad manducãdũ & bibendum, aut ecclesiā dei cõtẽnitis, & cõfunditis eos qui non hñt? j. ad Cor. xj. Iõ auisamini, ne forte irascať zel⁹ dei ad corrigendũ. Itẽ aliqui uadũt in circuitu eccľie dũ dicitur officiũ, ad respiciendum mulieres. Isti de ecclesia faciũt lupanar. Item ab aliquibus fiunt in ecclesia matrimonia clādestina, qñ non possunt loqui cũ muliere in domo, timore uiri uel amicorũ ueniũt ad eccľiam &c. Item fiũt aliquando ab aliquibus in eccľia mercationes, q̃a quando estis in missa, loquimini de ferijs, & foro &c. Cũ tñ sub silẽtio debeatis esse in ecclesia. Ecce xp̄s quare cũ manib⁹ uoluit corrigere p̄ctā q̃ fiebãt in domo dei, oñdẽs ꝙ ista p̄ctā sunt grauissima & destructiua xp̄ianitatis. Iõ Dauid, Dñe dilexi decorẽ domus tue, & locum habitatiõis gľie tue. p̄s. xxv. & Aug. In oratorio. i. ecclesia, ab orando. s. dicta, nemo aliquid agat, nisi ad quod factũ est, unde nomen accepit. Ideo dicit Christ⁹, Domus mea domus orationis uocabitur. Postq̃ autem correxerat eos manibus, uoluit eos corrigere uerbo, quia erat quotidie docens in templo.

De eadẽ dñica. s. x. post Tri. Sermo. ij.

Diuisiones ministrationum sunt, idem aũt dominus. Verbum istud habetur originaliter. j. Cor. xij. & recitatiue in episto. currentis dominice. Pro declaratiõe huius uerbi, & introductione materie predicande sciendum ꝙ regula est & doctrina in sancta theologia, ꝙ oĩa que fiunt in hoc mundo a deo, mediantibus secundis causis, põt de⁹ facere per seipsum immediate. Operatur enim de⁹ aliquando mediantibus causis, ut faber mediantib⁹ instrumentis, & lignarius mediante ascia & serra. Ita Deus mediantibus creaturis operatur, sed per se, sine creaturis, posset eadẽ facere. Non sic de fabro ferrario & lignario, q̃a sine instrumẽtis nõ possunt operari. Non est sic de deo. Verbi gr̃a. Dicũt philosophi & etiā theologi, ꝙ deus mouet celos & solẽ ab oriẽte in occidentẽ, & econuerso, & etiā stellas per angelos, quos philosophi uocant intelligentias. Omnia ista posset de⁹ facere p se sine angelis. Item deus illũinat istũ mũdũ mediãte sole, qui illũinat, calefacit, & facit fructificare, ita de⁹ posset p se sine sole. Maximũ enim est suũ posse. Itẽ de⁹ dat nobis tonitrua, pluuias, & fulgura, mediãtib⁹ nubib⁹, & de⁹ h[illegible] ꝑse facere posset &c. Itẽ facit nauiga[illegible] maria mediãtibus nauib⁹, & sine his [illegible] set deus per se. Itẽ dat nobis panẽ [illegible] num mediãte labore hoĩm, dat fructu[illegible] mediãtib⁹ arborib⁹, p se posset. Itẽ m[illegible]plicat creaturas humanas p generat[illegible] hoc posset deus aliter. Item dat san[illegible] infirmis, medicis mediantibus, & p[illegible]tionibus &c. sine hoc posset deus [illegible] Item dat scientiam, mediantibus li[illegible] magistris, doctorib⁹, sine hoc posset [illegible]us dare per se. Patet ergo regula gene[illegible]lis. Quicquid deus facit mediantib[illegible] cundis causis, potest & per se. Rõ, q̃a nulla creatura nec cā habet ptātem nec uirtutem in celo nec in terra, nisi q̃tum [illegible] sibi dat. Si habemus bonum tp̄s, sanita[illegible]tem, ꝓsperitatem, & abundantiam, [illegible] grates nec gr̃as soli, uel lune, stellis, [illegible] creatu-

creaturis dicatis, sed deo. Iō apostolus, qm ex ipso, & p ipm, & in ipso sunt oīa. Ipsi honor & glia ī secula seculorꝫ. amē. Ro. xj. Mō. licet deus potest facere sine ministris, tñ in gubernatione mundi uult tenere modum regis, q in suo palatio & regno habet multos ministros, & sicut nō est nisi vnº rex in palatio: ita nō est nisi unus deº in hoc mūdo, qui licet posset oīa p se, uult tñ habere ministros. Ideo dicit thema, Diuisiōes. i. distinctiones ministrationū sūt, idē autē dñs. i. deus. Notaui septē gradus seu differentias ministrorū in domo xp̄i ad instar regis.

Primi sunt portarij ostiorum.
Scd'i dispensatores bonorum.
Tertij coquinarij ciborum.
Quarti seruitores ferculorum.
Quinti fistulatores īstrūtorꝫ. musicorꝫ.
Sexti eleemosynarij fragmentorum.
Septimi cubicularij lectorum.

Modo quilibet nr̄m uideat qd' officium istorꝫ habet, qa si aliqd' istorꝫ nō habetis, nō estis domestici xp̄i, & in fine poterimus dicere cōcludēdo, Diuisiōes autem istorꝫ sūt, idē aūt dñs. Primo ergo in domo regis primº gradº ministrorꝫ est portariorꝫ. Ita in domo xp̄i. s. in hoc mūdo, prima differentia ministrorum est portariorū. Qui sunt isti? Videndo officiū portariorum uidebimus qui sunt portarij in domo xp̄i. Officium portariorꝫ est portare uirgā, & indignos eijcere ne intrent palatiū, & dignos admittere & custodire. In hoc cognoscitis qui sunt portarij in domo xp̄i. Portarij sunt dñi tpales, imperator, reges, duces, comites &c. quocunq; dicantur, officium habēt portariorum, qa portant ṽgam in manu, scilicet potestatem a deo, qa dicit scriptura, ꝙ non est potestas nisi a deo. ad Ro. xiij. Ideo non debent admittere in ciuitatē, uillā, seu cōitatē, nisi qd' bonū est, & debēt expellere ab eadē qd' malū est, signāt peccata notoria, que sunt in destructione cōmunitatis. Secus de secretis, q̄ non cadunt in iudicio hominum.

Primū pc̄tm̄ ē de īuocatiōe diabolica, qd' exercet a diuinis &c. qñ est notoriū.

Scd'm est de blasphemijs gñalibº, talia pc̄tā non sunt secreta cōiter. Iō ꝓuideat.

Tertiū est fractio festiuitatū, qñ fit notorie, secus si fiat secrete.

Quartū est ludus taxillorꝫ, rapina est, acsi duo uel tres latrones &c.

Quintū est lupanaria spālia. Questio fit inter doctores an lupanaria sint sustinenda &c.

Sextū est de societatibus criminalibº, scilicet cū infidelibº. Iō separent, & ꝓuideatis uos portarij qui habetis potestatē, alr̄s damnati estis. Meliº esset uobis esse porcorum custodes, si negligētes estis, q̄ rectores, iudices, uel gubernatores. Si timetis, dimittatis officium. Ecce primū officium in domo xp̄i. De istis dicit scriptura, Ianitores uero per portas singl'as obseruabāt, ita ut nec puncto quidē descenderent a ministerio. ij. Paral'. xxxv. Secundi sunt dispensatores bonorꝫ. Isti sunt presidentes ecclesiastici, quorꝫ papa est maior, deinde cardinales, patriarche, archiep̄i, ep̄i, & aīarꝫ curati, qui claues eccl'ie hñtes debēt eis domesticis dispēsare. s. sacramēta. Iō dicit xp̄s dispensatori primo, Tibi dabo claues regni celorum. Mat. xvj. Hoc simp l'r dicitur de absolutiōe. Antiquitº Iudei confitebant'. Autori. Vir siue mulier cum fecerint ex omnibus pc̄tis, que hoībus solēt accidere, & p negligētiā trāsgressi fuerint mādatum dñi, atq; dereliquerint, cōfitebūtur pc̄tm̄ suū. Num. v. Itē, Qui abscondit scelera sua, nō diriget', qui aūt confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiā consequitur. Prouer. xxviij. Nota, qui abscōdit scelera. s. sacerdoti, qa pc̄tā nō possūt abscōdi a deo, illi nō obtinebāt absolutionem. Sacerdos orabat pro eis, sed nō absoluebat eos, qualis dolor, acsi uobis modo facta confessione diceret confessor, non possum uos absoluere, qualis tristicia? Sed modo deus commisit claues prelatis & clericis, ut possint absoluere a peccato. Sed unde hoc? quia remittere peccata proprium est deo. Quis potest peccata dimittere nisi solº deus? Mar. ij. Dico ꝙ hoc posse noluit deus cō

cedere antiquis hoibus, quia nõdũ receperat humanitatẽ. Sed ex quo factus est homo, uoluit honorare homines, dãdo eis ptãtem diuinã. Sicut si rex duceret in uxorem filiã rustici, exaltaret & honoraret omnes parẽtes uxoris. Ita fecit xp̃s. Iõ mõ sacerdotes in cõfessionibus non solũ orant pro peccatoribus, sed dant eis absolutionẽ pro pc̃tis post baptismũ factis, quia baptismus non habet uirtutem nisi semel, quia est sacramẽtũ non iterabile, sed cõfessio toties quoties &c. Ecce quare dicit, Tibi dabo claues. De istis dispẽsatoribus dicit ap̃s, Sic nos existimet hõ ut ministros xp̃i, & dispensatores misterioꝝ.i. sacramẽtoꝝ dei. j. ad Cor. iiij. Sed, heu proh dolor, cũ sequitur, iã queritur inter dispensatores ut fidelis quis inueniatur. Quia modo ad hoc deuenimus, ꝙ oportet emere oĩa sacramẽta, cũ tñ dixerit xp̃s dispensatoribus, Gratis accepistis, gratis date. Mõ nec baptismum, nec cõfessionẽ, nec extremã unctionẽ, nec sepulturã habere poteris, nisi emas aliquo modo, uel colorato, uel disco opto. Itẽ de sacramẽtis ordinũ oportet soluere sigillũ &c. Ideo dicit xp̃s, Quis putas est fidelis seruus & prudẽs, quẽ cõstituit dñs sup familiã suam? Lu. xij. Tertij sunt coquinarij ciborũ. Esce aĩarum sunt uerba dei, secundũ ꝙ dixit xp̃s, Non in solo pane uiuit hõ: sed in oĩ uerbo quod ꝓcedit de ore dei. Mat. iiij. & Deut. viij. Os dei est biblia, quia sicut in ore sunt due mãdibule, superior & inferior, ita & in biblia. Mandibula superior, cõtinens omnes sensus, est nouum testamẽtũ. Inferior uetus testamentũ, quod solum de terrenis loquitur. Secundo, qa mãdibula superior est immobilis. Ita nouũ testamentũ immobile est, uetus autem mobile mandibula inferior, quãtũ ad ceremonialia & iudicialia, qa de istis nihil seruatur. Verba ergo biblie sunt esce animarũ. Et quis preparat istas escas? Solutio, predicatores predicantes uerba dei. Ecce officiũ meũ nõ est modicũ, sed precipuũ in domo xp̃i. Et sicut coqnarius, qñ alij dormiũt, ipse preparat escas, ita predicator quãdo uos de nocte dormitis & quiescitis in lecto, coquinarius in coquina spũsſc̃tĩ ꝑparat escas igne charitatis & deuotionis in olla memorie. Et sicut coquinarius primo gustat de sale, ita predicator primo debet gustare escas. Verbi gratia. Si uult predicare, & mõstrare aĩs humilitatẽ, ꝙ ipe nõ sit superbus, sed gustet quid est humilitas. si misericordiã & liberalitatẽ, ꝙ ipe non sit auarus. si castitatem, ꝙ ipse non sit luxuriosus, & sic de alijs. De hoc officio appreciabat se ap̃s, dicẽs, Fiduciã talem habemus per xp̃m ad deũ, qui idoneos nos fecit ministros noui testamenti. ij. ad Cor. iij. Nouum & uetus testm̃ differũt, sicut figura & figuratum. Vetus testamentum fuit figura, & nouum figuratum. Quarti sunt scutiferi, seruientes corã rege, aliqui propinãt, alij qui seruiũt dando aquã, alij mappã &c. cũ timore regis nõ loquũtur, nec spuũt nisi a longe, hñt faciẽ & manus mundas &c. Seruitores in mensa xp̃i sunt presbyteri, & curati, & ministri altaris, quasi mense dñi assistẽtes. Iõ ad instar seruorũ regis cũ magno timore & sc̃titate debent esse. Dicit deus sacerdotibus antiquis, Sacerdotes qui accedũt ad dñm sanctificẽtur, ne percutiat eos. Exo. xix. Et tñ in illo altari non offerebantur nisi aĩalia. Et mõ offertur ille agnus, filius istius ouis uirginis Marie, qui uerbis prolatis sacerdotis uenit ibi. Et rex non uenit solus, ideo sunt ibi in altari angeli sancti, xp̃m associantes cantantes, Panis angelicus fit panis hoĩm &c. Cũ quãto ergo timore debet esse sacerdos corã iudice & angelis sc̃tis? Mõ cogitate quid dicũt angeli, quãdo sacerdos est bonus, sc̃tũs, & castus. Dicunt, O benedicte &c. Si forte sacerdos sit malus, concubinarius, mendax, lusor &c. dicunt angeli xp̃o, O domine uultis ꝙ interficiamus istũ ribaldũ, proditorẽ &c. Et xp̃s, Non adhuc. Nolo enim mortẽ pc̃tõris, sed ut cõuertat̃ & uiuat. Ezec. xviij. Nota grauiter peccant mulieres cũ sacerdotibus luxuriãdo, quia maius peccatũ esset proijcere in lutũ sepulchrum xp̃i, quã sepulchra sc̃tõrũ. Ita mulier plus peccat

peccat luxuriãdo cũ sacerdote sepulchro ipsi, q̃ cũ alijs hominibus. Iõ sacerdotes ut boni scutiferi debent habere faciẽ.i. cõscientiã mundã,& manus mundas .s.a ludo & mendacio,& totũ corpus a luxuria.Ideo dicit scriptura de eis,Hi.s.sacerdotes,probentur primũ , & sic ministrẽt nullũ crimen habentes. Qui eñ bene ministrauerint,gradum bonũ sibi acquirẽt, & multã fiduciam in fide , que est in xp̃o Iesu.j.ad Timo.iij.Nota probẽtur, scilicet si dolent de pc̃tis, si proponũt non redire &c. Quinti sunt fistulatores musicorũ.s.ministri. Ita etiam magnus rex xp̃s habet ministros in palatio suo, q faciũt sibi sonũ gratissimum.Illi sunt penitentes.Tenor est percussio pectoris.i.gemitus & suspiria supra,qñ dicit,dñe misericordia. & xp̃s & angeli de fenestris celi auscultãt.Autoritas . Que habitas in hortis,scilicet ecclesijs, que debent fructificare in bonis operibus , amici auscultãt te,fac me audire uocem tuã.Cañ.viij.Itẽ sonet uox tua in auribus meis. Vox eñ tua dulcis est,& facies tua đcora. Cañ.ij. Et loquitur hic xp̃s persone penitẽti , ut philocaptus philocapte sue. Iã uidetis q plorat ex contritione peccatorũ, qualẽ faciẽ facit.Illã dicit xp̃s pulchrã esse corã eo.Iõ penitenti dicit, Ostende mihi faciẽ tuã &c.Istis dicit xp̃s, Qui mihi ministrat,me sequatur,& ubi sum ego,illic & minister meus erit.Io.xij.Sexti sunt eleemosynarij fragmentorũ,qui dãt pauperibus quod supest de mensa regis. Isti sunt diuites misericordes.Domus eñ diuitis est ut cophin⁹,in quo reponuntur frusta panis, quia panis integer est in celo in mensa domini.Et sicut eleemosynarius regis esset infidelis,retinẽdo sibi ea que debet pauperibus ministrare , potest tñ sibi retinere necessitatẽ. Ita diuites infideles sunt,retinendo sibi ea que debent pauperibus dispensare , tamen necessitatem põt sibi retinere,& non superfluitatem.Ideo detis uel mutuetis pauperibus sine usura.Si dicat aliquis , Ego nõ facio usurã,sed Iudeus cui pecuniam mutuaui,& lucrum cum eo inde percipio. Solutio.Ista est excusatio Pilati &c.Ideo cũ Pilato & Iudeis ibitis in infernũ.De numero istorũ ministrorũ erat Martha.Lu.x.Martha autẽ satagebat circa frequens ministerium &c.Septimi sunt cubicularij lectorũ, quorũ officium est tenere camerã mundam a puluere,a luto, a lapidibus,& alijs,& parare lectũ, tales loquuntur cũ rege &c.Tales sunt persone cõtẽplatiue,que totaliter intendũt ad preparandum cubiculũ cõsciẽtie deo , ut sit sine luto luxurie,sine puluere auaritie,oĩa despicientes,que sunt sine lapidibus duris iracundie , iniurias remittentes, ornant lectum deuotionibus,orationibus, & contẽplationibus.Camera maior fuit uirgo Maria , que dicit, In habitatione sc̃tã coram ip̃o ministraui,& sic in Syon. i.contemplatione,firmata sum.Eccli.xxiiij.Qui incipit aliquod istorũ officiorũ, firmiter debet perseuerare , alias accidit ei ut pile , que toties transit de manu ad manũ , ꝙ cadit in lutũ uel puteũ aliquẽ, ita de illis qui nõ firmãt se,sed mõ cadũt in luto luxurie,& tandẽ in puteũ inferni.Ideo quilibet nostrũ debet considerare quod officiũ habet,& non debet esse inconstans,sed continuãdo debet in eodẽ perseuerare. Qui perseuerauerit usq; in finem,hic saluus erit.Matthei .x. Deo gratias.

De eadem dominica.x. post Trinitatem.Sermo.iij.

VIdens Iesus ciuitatem, fleuit super illã. Habet uerbum istud textualiter Lu.xix. & recitatiue in euãgelio currentis dñice. Pro declaratiõe huius uerbi,& introductione materie predicande sciẽdũ ꝙ inter multas & magnas differentias,q̃ sunt inter personas sapiẽtes & stultas est una differentia,quã ponit sacra scriptura,di. Cor sapientũ ubi tristitia est, & cor stultorũ ubi leticia.Eccle.vij. Letãtur & gaudent stulti de diuitijs,honoribus,dignitatibus,& prelatiõibus.Ista in corde sapiẽtis dãt tristitiã,qa sapiẽs cogitat in se,O miser,de tãtis habeo reddere rõnẽ deo.

Vt ergo meli⁹ intelligatur illud, dicatur parabola de duobus sentētiatis ad furcā, de quibus cū fieret executio, & ducerentur ad furcā, unus ipsorum flens petebat ueniam ab omnibus di. Oretis pro me. Alter autem dū duceretur ad furcam, uidens dicebat, O quā bene est mihi, quomodo sum associatus, uado equitando &c. Quis istorū reputabatur sapiens, & quis stultus &c. Idē de nobis, oēs quotquot sumus in hoc mundo, sumus pctōres & criminosi, nisi innocentes, intm ꝙ dicit Dauid, Dominus de celo prospexit super filios hoīm, ut uideat si est intelligens aut requirēs deū. Omnes declinauerunt .s. a feruore deuotiōis, simul inutiles facti sunt, nō est qui faciat bonū, scilicet purū, quia zizaniā inuoluimus. Nō est usque ad unū, scilicet de adultis. ps. xiij. Patet igitur ꝙ sumus criminosi & pctōres. Et noueritis ꝙ processus fit contra nos. Statim eīn postq̄ hō peccauit uel corde cogitando, uel ore loquendo, seu maliciose operādo, scribitur pctm̄ in libro dei. Autoritas, Dauid, q postq̄ pecuit, dixit, Imperfectū meū uiderunt oculi tui, & in libro tuo oēs .s. defectus scribentur. ps. cxxxviij. Et sententia mortis contra nos est iam data. Autoritas. Statutū est hominib⁹ semel mori, & post hoc iudiciū a dn̄o omni carni. ad Heb. ix. & iam fit executio, equitando uadimus ad mortem, equus est tēpus secundū motū solis. Quatuor rote ipsum trahētes sunt estas, autūnus, hyems, & uer. Dicat quomodo tēpus festināter currit, & nos nō auisamus nos. Illi ergo qui in hoc mundo tristātur, & dolent de pctīs suis, & petūt ueniam ab inimicis, & satisfaciūt, sapientes reputantur. Sed illi qui uadūt ad mortē, cantando, ridēdo, & truffādo, reputant stulti. Ecce quare dicit, cor sapientiū &c. Cū ergo dn̄s Iesus xp̄s nō sit solū sapiēs, sed etiam est sapientia eterna, nō legitur ip̄m in hoc mūdo unq̄ risisse, sed legitur ipsum multoties fleuisse. Ideo de quadā uice dicit thema, Videns Iesus ciuitatem, fleuit sup illā. Patet thema. Inuenio ꝙ xp̄s fleuit quinquies in hoc mundo, & quēlibet fletum fecit pro magno secreto speculatiuo & morali.

Primo fleuit in natiuitate.
Secundo in circumcisione.
Tertio in Lazari resuscitatione.
Quarto in ciuitatis aspectione.
Quinto in morte & passione.

Et de quarto fletu loqtur thema, Videns Iesus ciuitatē, fleuit sup illam. Primo fleuit xp̄s ī mūdo ī die natiuitatis sue, q̄si cut ceteri pueri qn̄ nascūtur plorant, & si īterrogarent, & scirēt rn̄dere, dicerēt, ꝙ plorāt, qa intrāt istū mūdū, q est loc⁹ miseriarū & dolorū. Ita ēt xp̄s uoluit flere. Vnde sapiens in persona xp̄i dicit, Ego natus primam uocē similē oībus emisi plorās. Sap̄. vij. Nota similē omnibus. Fletus xp̄i fuit similis alijs, & etiam dissimilis. Similis in hoc, quia sicut pueri qn̄ nascūtur flendo dicunt, a, a, & puelle dicūt, e, e. Vnde uersus, Omnes dicūt e, uel a, quotquot nascuntur ab Eua. In hoc xp̄s fuit alijs sili̇s. Sed fuit dissimilis in hoc, quia alij pueri non plorant per electiuā rōnem. Sed xp̄s qui tūc erat ita sapiens sicut nunc est in celo, quicquid faciebat, totū faciebat per electiuā rōnem intellectus. Et ideo quia tunc intrabat in mundū, qui est locus & habitatio bestiarū, ac si filius regis cui cōpetit stare in thalamis & cameris regalibus, poneretur in stabulo cum bestijs, talis deberet flere. Sic iste mundus pro bestijs fuit factus a principio, paradisus terrestris pro hominibus tm̄, quod dicit Damascenus. Et etiam .s. Tho. in. ij. parte, ꝙ in paradisum terrestrē nūquā intrauit uel intrabit aliquod animal irrationale, nec serpēs, & animalia adducta sunt a deo corā Adā mirabiliter. Iō ut exules ex proditiōe patris nostri Ade perdidimus castrum altissimū, inexpugnabile, quod deus sibi cōmisit, & eodem die ipsum tradidit inimico. Et quia omnes sumus filij proditoris, deus aūt nolēs nos occidere, exulauit nos in hūc mundum, locū bestiarū. Iō xp̄s exiēs de thalamo regali uteri uirginalis, electiue fleuit. Vnde si uirgo Maria ipsum interrogasset, quare fleret, potuisset respō disse,

disse, Mater mea, quia intro in hũc locũ bestiarũ. De hoc fletu ecclesia, Vagit infans inter arcta positus presepia, mẽbra pannis inuoluta, uirgo mater alligat manus, pedes, atq; cura stricta cingit fascia. Iõ propter presentis exilij habitationem dicimus uirgini Marie, Ad te clamamus exules filij Eue. Ad te suspiramus gemẽtes & flentes in hac lacrymarũ ualle. Moraliter instruimur hic, cũ q̃to desiderio debemus expectare, & desiderare paradisum celestẽ. O quãtum in nobis erit gaudiũ, q̃n erimus cũ parẽtibus & amicis nostris. Patriarche sũt amici nostri, si sum⁹ misericordes. Prophete, si sumus deuoti. Apostoli, si sumus charitatiui. Martyres, si sumus patientes. Confessores, si sumus penitentes. Virgines, si sumus casti. Bonus & deuotus xp̃ianus intantũ debet hic se exulẽ reputare, ꝙ si deus diceret sibi, Ab hinc usq; ad annũ uenies ad paradisum. Rñderet, O dñe adhuc habeo stare. xij. mẽses &c. Istud est melius signum quod hõ põt habere de se uel de alio, ꝙ habeat tale desideriũ, quasi dicendo cum Dauid, Quẽadmodũ desiderat ceruus ad fontes aquarum, ita desiderat anima mea ad te deus. Secũdo fleuit in circuncisione. Nã scitis quid est circũcisio, scriptura sacra non dicit expresse ꝙ xp̃s fleuerit. Sed sequitur ex necessaria cõsequẽtia ad autoritates. Nam certũ est ꝙ xp̃s recepit corpus humanũ, simile nobis passibile, miserijs & doloribus subditũ, licet anima ab instãti cõceptionis fuerit beata. Modo dicit scriptura, quia pueri cõicauerũt carni & sanguini, & ipse .s. xp̃s similiter participauit eisdẽ. subdit, Vnde debuit per omnia fratribus assimilari. ad Heb. ij. Ex isto textu secure possumus dicere, ꝙ xp̃s fleuit in circũcisione, sicut & ceteri pueri flebant. Illi propter circũcisionis dolorẽ, xp̃s uero per electiuã rõnẽ .s. propter hũanã corruptionẽ, cuius radix cõsistit in illis ptibus generationis. Nã dicit .s. Tho. j. ij. q. lxxxj. ar. iiij. in corpore ar. & in solutiõe ad tertiũ, ꝙ si deus formaret diuinitus aliquẽ aliter q̃ per coitũ, ille nõ haberet pc̃m originale, quia illud solũ uenit ex illo actu gñationis. Ideo apostolus, Cõdelector legi dei secundũ interiorẽ hominem. Video aũt aliã legẽ in mẽbris meis, repugnãtẽ legi mẽtis mee, & captiuantem me in lege peccati. ad Ro. vij. Nota captiuũ, quia licet peccator habeat liberum arbitrium quãtũ ad electionẽ, tñ est cathenis peccatorũ ligatus & captus, quãtum ad executionẽ. Iõ sciẽs xp̃s ꝙ tota corruptio humani generis uenit ex illo actu, fleuit. Moraliter instruimur hic quãtũ est cauẽdũ, ne ex illis partibus uerecũdis offendamus deũ, ne ex delitijs bestiarũ, asinorũ, & porcorũ amittamus delectationes angelorũ. Ideo quilibet in suo statu seruet castitatẽ. Vir cũ uxore seruantes modũ nõ peccãt, sed totũ est castitas. Religiosi & clerici nõ cõiugati nõ curẽt de illa materia. Iõ dicit scriptura, Hec est uolũtas dei, sanctificatio uestra, ut abstineatis uos a fornicatione, & sciat unusquisque uestrũ uas suũ possidere in sctificatione & honore, non in passiõe desiderij, sicut & gentes que ignorant deũ. j. ad Thessa. iiij. Ponit hic minus pc̃m luxuria, ut arguatur & notetur ꝙ magis cauẽdũ est de maioribus. Itẽ nota, hoc dicitur cõtra illos qui dicũt, ꝙ pc̃m non est simplex fornicatio, liber cũ libera, cõsentiẽtibus partibus cõiũgit, cui fit iniuria? quasi dicerẽt, nulli. Tertio fleuit xp̃s in Lazari resuscitatione, de quo dicit text⁹, Infremuit spũ, & turbauit semetipm, & lacrymat⁹ est Iesus. Ioã. xj. Nota turbauit, id est dissimulauit se flere, ut faciũt homines honorati, qui dissimulant fletum suum. Sed xp̃s electiue turbauit se, & fleuit. Quare super hoc debetis scire, ꝙ anima quãdiu est corpori unita essentialiter, recipit cõditiones corporis. s. uariabilitatẽ, quia sicut corp⁹ est mutabile ad bonũ, & ad malum, sanitatem, & infirmitatem, caliditatem, & frigiditatẽ; ita etiam anima est uertibilis & mutabilis. Et quantuncũq; persona sit deuota & sancta, nisi se custodiat, perdet deuotionẽ & sanctitatem. Et licet p̃sona sit indeuota, peccatrix, & frigida in amore dei, non ex

nõ ex hoc desperare debet de saluatione, qa mutari põt ad deuotionẽ & sctitatẽ, de culpa ad grãm, & ecõuerso. Sed ex q̊ aĩa est a corpore separata, ĩmutabil' existens, & inuertibilis, in isto statu in q̊ separat' a corpore, siue in grã, siue in culpa, firmat' ĩmobilr. Hic patet rñsio ad unam questionẽ, quã uos facitis. Quare ꝓ peccato momẽtaneo, uel uni⁹ diei, uel uni⁹ hore &c. pena erit eterna. Nũqd sufficeret ꝙ q̃tũ habuit de delitijs, tñ etiã duraret pena? Pro rñsione sciẽdũ est, ꝙ illius q moritr in pctõ mortali, ita obstinatur aĩa in illo pctõ, ꝙ nõ põt ipm dimittere, intñ ꝙ semp erit cũ illa culpa. Iõ semp erit cũ pena. Per oppositũ, qui decedit in grã, nõ põt eã ꝑdere. Iõ habet gloriã eternam. De istis autoritas clara: Si ceciderit lignũ ad Austrũ, aut ad Aquilonẽ, in quo cũq; loco ceciderit ibi erit. Eccle. xj. Homo dicit arbor, Video homines uelut arbores ambulantes. Marci. viij. Et in morte scindũtur. Iã em̃ securis. s. mortis, ad radicẽ arboris posita est. Matthei. iij. Si autem arbor cadit ad meridiẽ, q̃ est pars calida & humida, significat amorẽ dei & cõtritionẽ pctõrũ, talis ĩ grã decedit, ibi erit semper, qa nũq̃ perdet gratiã. Si cadit ad Aquilonem, que est pars frigida, per indeuotionem, acidiã, & negligentiã, & significat culpam & peccata, ibi erit semper. Et quia Lazarus mortuus fuit in gratia, & erat cũ sanctis patribus in limbo, qñ xps precibus sororũ Marie & Marthe debuit ipsum a morte suscitare, fleuit, sciens ꝙ Lazarus reducebatur ad statũ, in quo poterat committere & facere multa peccata, sicut & fecit, ueniałr & mortaliter peccãdo, qñ tẽpore passionis xpi cũ alijs perdidit fidẽ, sed de post recuperauit fidẽ, & fuit sctũs & amicus xpi. Ecce quare fleuit xps. Morałr hic instruimur, q̃tum est cauẽdum a pctĩs, qa xps uolẽs reducere Lazarum amicum suum de statu in quo erat impeccabilis, ad statum in quo poterat peccare, fleuit. Patet hic q̃tũ deo displicent peccata. Ideo flendum est pro peccatis, & gaudendum est de illis q sunt impeccabiles, sicut alij qui moriuntur paruuli. Magis esset gaudendum de morte taliũ, q̃ in die nuptiarum filiorum magnorũ. Dicatur cõtra mulieres ꝓ talibus flentes. Iõ apłs, Nolumus uos ignorare de dormientibus, ut nõ contristemini, sicut ceteri qui spẽ nõ hñt. j. ad Thes. iiij. Quartus flet⁹ Christi fuit ille, de quo loquitur thema, Videns Iesus ciuitatem, fleuit &c. Nota hic breuiter historiã euãgelij. Christus uidẽs ciuitatẽ Hierusalẽ, fleuit propter quinq; mala ciuitati Hierusalem futura, q̃ fuerunt ista, scilicet,

Primo fames.
Secundo pestilentia.
Tertio gladius.
Quarto captiuitas.
Quinto destructio.

Primum malũ uenturum erat fames. s. in obsidione Titi & Vespasiani, intñ ꝙ matres pre fame comedebãt filios, & obstetrices lectũ parturientis, & ex siti bibebant urinam ꝓpriam. Scd'm malum fuit pestilentia & mortalitas, ita ꝙ per uicos cadebant mortui, nec erat qui sepeliret eos, sed proijciebantur in fossatum ciuitatis. Tertiũ malũ erat gladius, quia audiuerant Romani ꝙ Iudei ex auaritia comedebãt aurũ, propter hoc interficiebãt eos, & inueniebant aurum in uisceribus Iudeorũ. Quartũ malũ erat captiuitas ꝑ uniuersum mundũ. Triginta Iudei dabãtur pro uno denario, & fuit iudiciũ dei, quia ipsi iudei uendiderunt xpm ꝓ. xxx. denarijs. Quintũ malum erat finalis destructio, quia in ciuitate nõ remãsit lapis sup lapidẽ, qa ista ciuitas non est illa que olim fuit, nec in illo loco sita est in quo illa erat, ut declarat Greg. Et assignat xps rationem illorum malorũ di. Eo ꝙ non cognoueris temp⁹ uisitationis tue. Lu. xix. Moraliter ista quinq; mala sunt hodie in mundo spiritualiter. Primo fames spiritualis. Cib⁹ spiritualis est oratio & uerbum dei. Non in solo pane uiuit homo, sed in omni uerbo quod procedit de ore dei. Mat. iiij. Huius cibi est modo magna charistia & fames. Ista fames nõ sentitur a multis. Item pauci predicant uerbum dei, sed Ouidij, Vergilij, & poeta

rum dãnatorũ &c. Secũdũ est pestilẽtia, multos inficiens, quia quilibet uult uiue re scd'm sensualitatẽ, ita ꝙ tot⁹ mũd⁹ est corrupt⁹, intm̃ ꝙ forte pauci sunt q pñt dicere, Vere ego nunq̃ cognoui nisi uxo rem meam. De mulieribus autẽ credo ꝙ sunt multe honeste, utinã dicã uerũ, q̃ non cognouerunt nisi uiros suos, solum cõiter loquendo, pueri innocentes sunt mundi. Ideo dicit Remigius super illo ṽbo, Sinite paruulos uenire ad me. Mat. xix. Tanta em̃ est labes illius pc̃ti, scilicet carnalis concupiscentie, ꝙ occupauit fe re totũ humanũ genus, ita ꝙ maior pars saluandorũ creditur esse innocẽtũ pue rorũ. Tertiũ malum est gladius spiritua lis.s.odium, rancor, & mala uolũtas inui dorũ. Ita ꝙ totus mundus isto gladio est diuisus. Dauid, Gladius eorum.i.inuido rum, intret in corda ipsorum, ut habeãt officia, regimẽ, dignitates, & p̃lationes, licet non interficiant corpora, interfici unt tñ aĩas, quod est peius, intantũ ꝙ di cit Salomon de ista materia, Rursus con tẽplatus sum oẽs labores hoĩum, & indu strias animaduerti patere inuidie proxi mi. Eccl'i.iiij. Quartũ malum est captiui tas. Quot hodie captiui pc̃tõrũ, licet pec cata nõ auferant liberũ arbitriũ, q̃tũ ad electiones: auferunt tamen q̃tum ad bo nas operationes. Per totum annum sunt captiui, & si forte in quadragesima libe rentur, statim post pascha redeunt ad ca ptiuitatem. Talibus dicit apostolus, Re sipiscãt a diaboli laqueis, a quo captiui te nentur ad ipsius uoluntatem.ij.ad Tim. ij. O si quis esset captiu⁹ in Barbaria, quo mõ laboraret pro liberatione? q̃to ma gis ergo laborandũ est pro liberatione huius peioris captiuitatis peccatorum. Quintum malum est destructio, quia nõ remanet lapis super lapidẽ. Lapides sunt xp̃iani. Autoritas. Tanq̃ lapides uiui sup edificamini domos spirituales.j. Pet.ij. Lapides fundamenti & inferiores sunt laboratores. Deinde mercatores, ciues, milites, clerici, & religiosi. Lapides su periores sunt domini temporales, & pre lati in edificio ecclesie. Sed hodie totum edificium est destructum, male uiuunt oẽs, tam p̃lati ecclesie, q̃ alij. Hoc spũal'r flebat xp̃s, quia uidebat destructionẽ uẽ turã ciuitatis xp̃iane. Quinto fleuit xp̃s in passione & ĩ morte. Autoritas. In dieb⁹ carnis sue preces supplicationesq; ad eũ, qui possit eũ saluũ facere a morte, cũ clamore ualido & lachrymis offerẽs, exauditus est pro sua reuerentia. ab Heb.v. Nota in diebus carnis sue.s.passionis, q̃ solum fuit secũdũ carnẽ. Ratio electiua, quare fleuit ꝑpter nos. Non enim fleuit timore mortis, ut alij flent.s. qñ moriun tur, quia in articulo mortis sumus in ma ximo periculo. Hoc declarat ille doctor Beda super Tob.c.vj. qñ Tobias uoluit lauare pedes suos in flumine, piscis ma gnus uoluit ipsum deuorare, sed Tobias deuorauit ipsum, & cepit. Beda exponit hoc sic. Tobias significat xp̃m, qui in flu mine mortis impetuose uoluit lauare pe des suos, scilicet xp̃ianos, per suam mor tem & passionem. Aqua baptismi & pe nitentia habẽt uirtutẽ & efficaciam ablu endi, & mundandi animas ex xp̃i passio ne. Et uenit piscis immanissimus, scilicet diabolus, in cruce uolens xp̃m deuorare & capere, non credens ꝙ esset deus. Nota historiam qualiter xp̃s ipsum cepit & ligauit. Xp̃s ergo fleuit in morte, nõ ti more mortis, nec diaboli, sed pro nobis. No. ꝙ in morte cuiuslibet communiter loquendo, ueniũt demones multi ad de uorandum animam. Virgo enim Maria obtinuit pro gratia, ne demones uenirẽt in morte sua. Magnum periculũ est tũc, & multi capiũtur & deuorantur a demo nibus, quia nullus potest euadere, nisi fuerit persona deuota, sancta, & bone ui te. Ideo paremus nos per bonam uitam, quia solum bona uita defendit animam in articulo mortis. Si autẽ persona fuit bone uite, bene confessa, & contrita, & remisit, & satisfecit, deus mittit sibi ange lum adiutorem, & defensorem. Et quan do anima exit de corpore cum illo splen dore gratie, diaboli fugiũt, & angel⁹ bo nus recipit animam, & ducit ad gloriam. Ecce ego mitto angelum meum qui pre

cedat

cedat te.s.in uita, & custodiat in morte, & introducat te in locũ quem preparaui. Exo.xxiij. Ecce quare ultimo fleuit xp̃s propter morientium instructionẽ. Ideo Dauid in psalmo demonibus dicit, Inhabitabunt, scilicet in camera morientis, & abscondent ipsi calcaneum.i.finem meum obseruabunt,

Dñica.x.post festũ trinitatis. Sermo quart⁹, speculatiuus de q̃tuor uirtutibus cardinalibus.

Virtus de illo exibat, & sanabat omnes. Habetur uerbum istud textualiter Luc.vj. & officiatur in euangelio hodierno. Salutetur uirgo Maria. Istud uerbũ uolo uobis declarare dupliciter. Primo quasi pro introductione declarabitur sp̃ialiter & speculatiue ꝓ illuminatione intellectus. Secundo moraliter & practice pro instructione uite nostre. Pro primo sciendum, ꝙ si subtiliter & acute uolumus cogitare opera dei facta a principio mundi usq; nunc, inueniemus ꝙ omnes creaturas siue angelicas siue rationales ut homines, siue corporales, creauit cum aliqua infirmitate, omnes sunt defectuose, non tamen ex defectu creatoris, sed ex conditione creaturarum. Sed deus de se extrahit uirtutem ad sanandũ eas aliquo modo. Primo de creaturis angelicis, que erant innumerabiles, erant em̃ plures q̃ folia arborum, uel capilli capitis, tamen creauit eas infirmas graui infirmitate.s. peccabilitatis, quia poterant peccare, sicut patuit per effectum, quia illa infirmitate uenerũt ad mortem eternam, ut Lucifer, & alij, qui fuerunt plures q̃ homines sint in mundo. O grauis infirmitas, que portat patientẽ ad mortẽ eternam. Sed alij, ut Michael, Gabriel, Raphael, steterunt fortes. Et illis deus de se dedit ỽtutem.s.confirmando eos in gr̃a & gl̃ia, & modo sunt impeccabiles, & curati ab illa infirmitate. Ecce uirtus dei, quomodo sanauit eos. Autoritas. Per sapientiã sanati sunt quicunq; placuerunt tibi domine a principio. Sap.ix. Non intelligitur de hominib⁹, q̃a nõ erãt a principio, sed de angelis, qui placuerũt deo nõ peccando. Ergo uirtus de illo exibat, & sanabat eos. Secundo de creaturis rõnalibus. s.hominibus, que non dicuntur proprie intellectuales. Ratio, quia per discursum oportet nos uenire in cognitionẽ ueritatis.s.ratiocinãdo, sillogizando, disputando, & per effectus cognoscimus cãs, & econuerso. Angeli ỽo subito & sine discursu uident effectũ & cãm, finẽ & principium, conclusionẽ & p̃missas. Dico etiã ꝙ creature rõnales fuerũt creature ĩfirme, sicut angeli.s. peccabiles. Licet em̃ deus in gratia creauit Adã & Euã, & in optimo statu, tñ peccauerũt, & ex illa infirmitate uenit mors aĩe & corporis cõsequẽter. Anima enim creatur in utero matris peccabilis. Nõ est homo iustus in terra, qui faciat bonum, & non peccet. Eccl. vij. Sed uirtus dei sanat animas, qñ etiã corpora, innocentes uel penitentes de[illegible] sanat, ponẽs eis emplastrum glorie, & curantur, intm̃ ꝙ nõ p̃nt peccare. Credis ꝙ illi de paradiso p̃nt peccare? profecto non. Sunt enim impeccabiles, sicut deus & angeli beati. De angelorum beatorũ impeccabilitate uide sc̃m Tho.j.par.q. lxij.art.vij.&.ij.scrip.dist.vij.q.j.art.j. [illegible] sanitatem petebat Hieremias, dicẽs, Sana me domine & sanabor, saluũ me fac & saluus ero, quoniã laus mea es tu. Hiere.xvij. Non legitur tunc infirmus fuisse corporaliter, sed loquitur de sanitate aĩe, quod patet cum dicit, Saluũ me fac &c. ergo uirtus de illo exibat, & sanabat omnes. Tertio de creaturis corporalib⁹. Nã celũ, sol, luna, & stelle, & aer, & terra, & aqua, & omnia elemẽta creata fuerunt cũ infirmitate, nõ cã peccabilitatis, quia non habent rationẽ, ideo non p̃nt peccare, nã si leo uel lupus interficiat hominem, non peccat, sed infirmitate corruptibilitatis. Nõ ex cõpositione cõtrariorũ, quãtũ ad corpora celestia & elemẽta, quia non sunt cõposita ex cõtrarijs, [illegible] possunt annihilari, & corrũpi. [illegible] elemẽta corrũpũtur, & corpora celestia fuerunt immutata, q̃a antequã homines pecca-

peccarent, sol septēpliciter erat clarior,
luna ꝑotūc erat ita clara sicut sol nūc est.
Sed ex pctō Ade sol ꝑdidit septē partes
claritatis, & luna, & stelle, & celū, & ele-
mēta septē partes uirtutis. Elemēta uero
in iudicio purgabūt, & stabūt pura. Cor-
pora quoq; hoim, licet sint corruptibi-
lia, tñ in iudicio resurgēt gloriosa cū aīa
bus, & erūt tūc īcorruptibilia, impassibi-
lia, clara, & agilia. Ista est doctrina certa
in sancta theologia. Auto. Erit lux lune
sicut lux solis, & lux solis erit septempli-
citer, sicut lux septē dierū, in die in qua
alligauerit dn̄s uulnus populi sui, & per-
cussurā plage eius sanauerit. Esa. xxx. No
ta, erit septempliciter sicut lux septem
dierū. s. prime hebdomade mūdi, anteq̄
hō peccaret, in die. s. iudicij, in qua sana-
bitur uulnus mortalitatis, & corruptibi-
litatis, & peccabilitatis. Patet ergo ꝙ oēs
creature create fuerunt infirme, sed uir-
tꝰ de illo exibat, & sanabat oēs. Patet the
ma. Modo declarādum est thema mora-
liter. Cum eñ dicitur, uirtus de illo exi-
bat, nō solū una, sed multe uirtutes exi-
bāt de xp̄o, singulariter quatuor, de qui-
bus nūc uolo predicare, que sunt mora-
les, & inter alias principales, q̄ dicūt car
dinales, qa sicut porta & ostiū uoluit ī car
dine, ita alie uirtutes & uita hominis uol
uitur in his quatuor, que a xp̄o exierūt.
Auto. Labores huiꝰ. s. xp̄i magnas hn̄t uir
tutes. Sobrietatē eñ. i. tēperātiā, & sapiē-
tiā. i. prudentiā docet, & iustitiam, & uir-
tutē. i. fortitudinis, quibꝰ utilius nihil est
in uita hominibꝰ. Sap. viij. Quatuor sunt
uirtutes cardinales, scilicet,

Temperantia corporalis.
Prudentia intellectualis.
Iustitia uniuersalis.
Fortitudo spiritualis.

Ex his uirtutibus Dauid uocabat xp̄m do
minū uirtutum, dicens, Dn̄s uirtutū, non
dicit, dn̄s uirtutis, de illo exibat uirtus, &
sanabat oēs. Dico primo ꝙ a xp̄o uirtus
corporalis temperātie, exēplariter ipsam
seruando, & doctrinaliter ipsam predicā
do. Virtus eñ tēperātie est, ꝙ in cibo &
in potu simus ita temperati & ordinati,
ꝙ corpus nr̄m nō grauet̄ īfirmitate, nec
aīa ebrietate, nec uita peccandi ꝓnitatē,
ex excessiuo cibo & potu. Sed recipere
debemus necessitatē pro sustētatione ui
te humane, & non debemꝰ nimis onera
re stomachū. Istā tēperātiā habēt bestie.
Si habetis asinum uel equū, si comedit &
bibit satis, factum est, nō biberet ampliꝰ,
etiā si papa uel rex inuitaret, sed uos non
sic &c. O miseri, quid dicetis xp̄o? qa be-
stie sine ratione uiuētes seruant tempe-
rantiam, & homines nō. Statim postq̄ hō
comedit & bibit ad sufficiētiā, debet po-
ni ad os cathena temperātie, sed hodie
homines minus sunt temperati q̄ bestie.
In signum cuius temperātie deus non fe
cit aīal tam magnum corpore ut homo,
qd' haberet tā paruū os. Et ista ratione di
cebat xp̄s, Attendite uobis ne forte gra-
uentur corda uestra in crapula & ebrie-
tate. Luc. xxj. Ecce ista uirtꝰ quomō exijt
a xp̄o exēplo, qa parum comedebat, ui de
batur sponsa, nec legitur unq̄ comedisse
carnes, nisi de agno paschali, semper ie-
iunabat. Etiā de xp̄o exibat uirtus tempe
rantie doctrinaliter, quia dicebat xp̄s, di-
cens, Attendite &c. ne forte grauentur.
Quilibet patronus siue nauta scit iam q̄-
tum potest portare nauis sua, nec recipit
amplius, quia submergeretur, & si forte
plus ex cupiditate recepit, oportebit pro
ijcere uel submergi. Nauis est stomachꝰ.
Iam quilibet scit quantū sibi necesse est
de cibo & potu. Et si ultra recepit, proij-
ciet &c. Nonne melius fuisset, ꝙ fuisset
datum pauperibus, q̄ ꝙ submergatur ex
graui infirmitate, & moriatur? si inebria-
tur, minus ualet facere q̄ bestia, que per
malam uiā sciet portare onus suū, & ho-
mo ebrius per bonam uiam nescit por-
tare seipm. Ideo dicit xp̄s, Attendite uo-
bis ne grauentur &c. Et quia multi non
attēdūt, ideo sunt tot infirmitates oculo
rū lachrymantiū, nō tñ propter xp̄i passi
onē, facierū rubearū, de gutta, podagre,
dolores dentiū, colica, yliaca & sciatica,
ultra infirmitatem aīe, quia persona gu-
losa cōiter est uel erit luxuriosa. Rō, qa
ille partes uicine sunt &c. Si ergo uultis
ꝙ filij

ꝙ filij & filie uestre uiuant caste, sint abstinentes. Vnde est hodie, ꝙ tot sunt mali religiosi, & clerici, nisi ꝙ non habent temperantiã? Magnũ miraculũ esset sine tẽperantia caste uiuere. In multis escis erit infirmitas tam corporis quã anime, & auiditas appropinquabit usq; ad choleram. Propter crapulã multi obierunt, q autẽ abstinẽs est adijciet uitã. Eccli. xxxvij Dicunt philosophi, ꝙ plures interficit gula quã gladius. In signũ huius tpe mortalitatũ plures moriunť de illis qui nõ ieiunauerũt per quadragesimã, quã de alijs. Secunda uirtus est prudẽtia intellectualis, que est una uirtus, que scilicet in periculis hui⁹ mũdi auisat personam ne cadat in peccata, sicut enĩ tẽperantia est necessaria in escis, ita prouidẽtia in periculis. Iam uidetis inclinatiões siue tentationes carnis malas ad pctã, nõ indigemus magistris ad malũ, sicut ad bonum. Item quot sunt occasiones mundi, quia totus mundus est occasio peccãdi, siue in domo siue extra, siue in platea siue in uico. Item quot sunt tentationes diaboli, nec est peior pugna quã nõ uidere inimicum, & ꝙ ipse uideat te, ergo necessaria est uirtus prudẽtie, ut in istis periculis auisemur, qa sicut ouis defenditur in deserto per pastorẽ ne a lupis deuoreť. Ita de nobis, qui sumus oues xpi pastoris dicentis, Ego sum pastor bonus, q ponit &c. Io. x. Et sumus in deserto huius mũdi. Ne ergo deuoremur a lupis infernalibus, necessaria est nobis uirtus prudentie, ne diabolus aliqua bona sititudine decipiat nos. De ista similitudine dicebat xps, Ecce ego mitto uos sicut oues in medio luporũ. Estote ergo prudentes sicut serpẽtes, & simplices sicut columbe &c. Mat. x. In persona discipulorũ diciť hoc uerbũ xpianis. Nota, estote prudentes sicut serpẽtes. Quedam species serpẽtis est, q diciť aspis, & sunt isti serpẽtes talis cõditiõis ꝙ ualent multum pro tyriaca, qui nõ possunt capi nisi incanteť. Sunt etiã certa uerba, que qñ audit nõ põt fugere. Iõ qñ ipsa uidet uenatorẽ seu incantatorẽ, si põt fugere fugit, alias ponit unã aurẽ super lapidem unum, & cauda claudit aliam ne audiat uocem incantantis. Hoc dicunt naturales &c. Autori. biblie. Dauid in ps. Sicut re utiq; &c. furor illis. i. prudentia xpianis. s. debet esse secũdũ similitudinẽ serpentis, sicut aspidis surde, & obturantis aures suas. Que nõ exaudiet uocẽ incantantiũ, & uenefici incãtantis sapienter. ps. lvij. Dicit xps, ꝙ ita faciamus nos, qui sumus in medio luporũ infernaliũ. Ad practicã. Qñ demon, incãtator, uel aliqua mala persona uult nos inclinare ad pctm̃, tu aspis ponas aurem unã super lapidẽ, de quo apľs. j. ad Cor. x. Petra autẽ erat xps. & cum cauda. s. morte claudas aliã. Caput uite hoĩs est natiuitas, cauda uero mors. Poniť enĩ auris super lapidẽ xpm cogitãdo eius uitã, & clauditur alia cauda cogitando mortẽ propriã. Verbi gratia. Vos sentitis incantatorẽ diabolum, quia oĩs mala cogitatio est a diabolo. Quando enĩ tu cogitas, & nunquid tu es ita bonus, potens &c. sicut talis qui iam fuit incarceratus, uel infamatus &c. Ideo ingeras te omnino &c. Ecce incantatio diaboli, ut recipias regimen, & facias iniustitias, & furta &c. ut tandem suspendaris in furca inferni. Talis cogitatio, ut homo ascendat &c. a diabolo est ponas aurem super lapidem Christũ Cogita ꝙ xps qui est dñs omniũ in hoc mũdo, noluit habere dominium nec regimen, imo alijs uoluit seruire. Filius hominis non uenit ministrari, sed ministrare. Matt. xx. Sed dic in corde tuo, Ego q nescio regere personam & domũ meã uolo regere alios &c. Et cum cauda. s. cogitando mortem, in qua oportet reddere rationem deo de regimine &c. Si ita cogitas audacter, nõ curabis de regimine, imo fugies. Idem de mulieribus, quã dicit cogitatio, Et nunquid tu portabis ita magnã dotem ut talis, & illa iam bis fuit induta de nouo &c. Item talis est domina, quia in domo nihil fit nisi ut ipsa uult, & ita posses tu facere. Incantator uult nos capere. Ideo ut serpens ponas aurem super lapidem, cogita ornatum xpi &

xpi & uirginis Marie. Xps enim triginta annis portauit unã tunicã, & uos in quolibet festo uel anno uultis indui de nouo. Et si uir dicet, Non habeo &c. nõ uolle dicunt, O quõ facitis mihi, procuretis ut habeatis, & oportebit facere usuram, furta, & rapinas. Item uirgo Maria de genere Dauid, qñ beata Anna faciebat sibi uestes preciosas, nolebat portare, nisi tantũ intra domũ amore matris. Item cogita in morte, qñ petes paradisum, dicens, Dñe ego sum creatura xpiana uestra &c. Dicet xps, Non es creatura mea. Ego feci te brunã & fuscã, & tu fecisti te albã artificialiter. Idẽ de indumentis. Nam dicet, Mater mea ibat simpliciter, tu uolebas esse domina, & mater mea humilis & obediens erat, tu uero elata & superba. Si ista cogitatis, incãtator nõ decipiet uos. Idem de auaritia, quando dicit cogitatio, Si tu uis uiuere de tuis possessionibus, uel redditibus, aut laborib⁹, congregatis, de quo ergo maritabis filias tuas, & hereditabis filios? Ideo si uelles mutuare .x. florenos pro .xij. uel emere aduantagium pro minori precio, uel uendere pluris propter dilationẽ, uel anticipationẽ solutionis, posses habere bona ꝓ predictis. Ista sunt uerba incantatoris. Ideo super lapidem xpm cogita, qui non uoluit habere nec unũ denariũ, nec domũ, nec cellam. Et uos uultis cõgregare &c. Bonã hereditatem dimittit filijs, qui eos dimittit bene nutritos, nõ faciatis usuras ꝓ filijs, alias cũ eis ibitis ad infernũ. Itẽ cogita mortem, dicendo, qñ moriar hodie uel cras, quid ducã mecũ? nudus uadã corã xpo. Sic nõ decipiet uos incantator. Idem de peccato luxurie. O quot incantant pctõ luxurie, qñ dicit, talis diligit uos, & mittit uobis hoc, & uellet secrete loqui uobiscũ &c. uel qñ cogitatio dicit, O qualis delectatio esset cum tali &c. sed ponã aurẽ super lapidẽ xpm castissimũ. Itẽ cogita quid in morte fit de luxuriosis, qñ aĩa luxuriosi egreditur de corpore, statim a diabolo ducitur ad infernum, nec põt mori. Idem de peccato ire, qñ dicit cogitatio ꝙ uindices te de inimico tuo &c. ponas aurẽ super lapidẽ xpm, qa noluit se uindicare, nec permisit ut pater uindicaret, imo dixit, Pater dimitte illis, non enim sciunt quid faciũt. Luc. xxiiij. Item cogita in morte quid fit de uindicatiuis, qui nolunt parcere inimicis, nec loqui &c. Tales uadunt ad infernũ. Pater meus celestis tradet uos tortoribus, si non remiseritis unusquisq; fratri suo de cordibus uestris. Matt. xviij. Ecce, dicit, ego mitto uos in medio luporũ &c. Virtus de illo exibat &c. Tertia uirtus est iustitia uniuersalis, que est, qñ homo uniuersaliter & generaliter reddit alteri qđ suũ est. Iustitia est uirtus, unicuiq; qđ suum est tribuẽs. Rõ, quare ista uirt⁹ est necessaria, quia homo est animal sociale per naturã. Si oẽs solitarie uiuerent, nõ tenerent ad ordinandũ se cum alijs, sed solũ in se, ut heremite. Sed quia habemus cũ alijs simul cõuenire, oportet nõ solũ ordinare nos, sed etiã cũ alijs, reddendo unicuiq; qđ suũ est, & ista est iustitia. Primo deo debem⁹ dare qđ suũ est. s. credentiã in corde, & obedientiam in opere, credere firmiter articulos fidei, & ad hoc necessarium est scire Credo, & dicere quolibet die, mane & sero. Sed hoc non sufficit. Ideo requirit obedientia in opere, seruando mandata, quia nullus rex esset cõtentus de credentia subditorũ sine obedientia. Secundo ad dños tẽporales habere debemus fidelitatẽ & subiectionẽ, & loqui de eis debemus cũ honore &c. Tertio prelatis reuerentiã tenemur reddere, & honorẽ, & deuotionẽ, soluere decimas, primitias &c. Quarto reddere debemus parentibus reuerentiã in corde, nõ despiciendo, in ore reuerentialiter loquendo, in opere eis subueniendo si indigẽt. Quinto reddere debemus filijs disciplinam & instructionẽ, & nõ sufficit eis dare cibũ & uestitũ, sed etiã dare debetis eis instructionẽ, ut orẽt deũ, ꝙ nõ mentiant, nec furent, nec iurent, & sic de alijs. Sexto diuites debent reddere pauperibus eleemosynã, & mĩam, paupes diuitibus

tibus in orōnib⁹ recōpensam, sani infirmis seruitiū. Amicis amicitiam, inimicis patiētiā. Mortuis reddere debemus qd' tenemur, ut eorū compleam⁹ ultīas intentiões, & uolūtates. Ista est iustitia uniuersalis. Ista uirtus exit a xp̄o exēplariter & doctrinal̄r. Reddite oīb⁹ debita &c. ad Ro. xiij. Quarta ꝟt⁹ est fortitudo sp̄ualis. Ecce optīa ordīatio ꝟtutū. Tēpantia ordinat hoīem in ꝓsperis. Prudētia in picu lis. Iustitia in proximis. Fortitudo aūt in aduersis. Nō intelligitur de fortitudine corpali, de qua homo nō debet se appreciare, qa bestie habent maiorē fortitudinem. Sed de ista fortitudine, de qua dicit Dauid in ps̄o. lviij. Fortitudinē meam ad te custodiam, quia de⁹ susceptor me⁹ es &c. Dicatur de fortitudine Dauid corporali, de qua. j Reg. xvij. Quia puer existens interfecit leonē & ursum. Nā & leonem & ursum interfeci ego seruus tuus. Tn̄ de ista fortitudine nō ap̄pciabat̄, sed de spirituali, quia resistebat tentationibus, quia non ꝑmittebat se uinci. Dicatur quomodo inuenit Saul persecutorē suum dormientem, & dixit sibi Abysai, Interfice inimicum tuum &c. & noluit extēdere manus in xp̄m dn̄i. Ideo dicit, Fortitudinē meam ad te custodiā, quia deus susceptor meus es &c. Talis fortitudo est uirt⁹ sciendi, sustinere tribulationes, aduersitates, sciendi sustinere pnīam, bonam uitam. Fortitudo est incipere bonam uitam, & continuare, & ꝑficere. Ecce quare dicebat thema, Virtus de illo exibat, & sanabat omnes.

Dn̄ica. xj. post trinitatem. Sermo. j.

OMnis qui se exaltat hūmiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur. Lu. xviij. Ser. noster erit de sancto euan. hui⁹ dominice. Si placet deo habebimus multas bonas doctrinas intellectuales & morales, sed quia nulla doctrina habet uirtutem nec efficaciam in animarū consolationē, nec peccatorum correctionē sine gratia dei, ideo salutetur uirgo Maria &c. In sancto euangelio hodierno xp̄s docet nos habere tria multū necessaria ad saluationem.

Primo docet nos uitare superbiam & presumptionem.

Scd'o obseruare deuotā orationem.

Tertio sperare iustam retributionē. De secundo loquitur thema, Oīs qui se exaltat humiliabitur. Not. qui se exaltat quia si aliquis a deo exaltatur in hoc mundo, non humiliabitur, immo etiam exaltabitur in alio mundo. Sed quādo homo exaltat semetipsum per hypocrisim, fictiones, seu prelationes &c. deus humiliat talem in hoc mundo, & magis in alio. Quia dicit scriptura, Gaudiū hypocrite ad instar pūcti. Iob. xx. Dico primo q̄ xp̄s docet nos uitare sup̄biam & presumptionē, ne ex bonis tēporalibus, uel naturalibus, uel ꝑsonalib⁹, uel spūalib⁹, presumptuose nos extollam⁹. Hoc ostendit xp̄s de quodam homine, qui habebat multa bona temporalia, naturalia &c. & faciebat multa opera de genere bonorū, sed in corde superbiebat despiciendo omnes alios, de quo dicit, q̄ nō fuit iustificatus, sed condēnatus propter suam superbiam, & presumptionem. De quo dicit euangelium, Phariseus autem stans dicebat, Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominū, raptores, iniusti, adulteri, uelut etiam hic publicanus. Ieiuno bis in sabbato, decimas do omnium que possideo. Ecce superbia & presumptio cum dicit, Nō sum sicut ceteri hominum, raptores, ut domini temporales, nec aliena rapio per furta, ut uasalli, & pauperes, nec per usuras, ut usurarij, uocando usuras cēsus falso nomine, nec per fraudes ut mercatores falsi, sed dico ego sum misericors, decimas do omnium que possideo. Nō solū de pane, uino, & oleo, sed etiā de mētha, saluia, & de caulibus. O fatue. Ecce superbia & presumptio. Secundo dicit, Nō sum sicut ceteri hominum iniusti. Aliqui sunt iniusti, dando falsam sn̄iam, uel innocentes condēnando, non respiciēdo sn̄iam uel iustitiam, sed salarium. Item alij sunt iniusti, longe ꝓcurando in causis, & litigia dilatando. Item alij sunt iniusti, mercedem & salaria

Glaria retinendo, uel debita negando, & de istis iniustitijs se iactanter excusabat iste. Item ꝙ non erat homicida, uel diffamator. O stulte, quomodo osndis tuã supbiã, & presumptionem? Tertio, quia non sum sicut ceteri hominum adulteri. Not. q̃d est adulteriũ. Iõ ut uiuã caste, ieiuno bis in sabbato. i. in hebdomada. Nõ ego sum talis ut hic ribaldus publican⁹. O de isto stulto attende, quia condemnatus descendit in domum suã. Iõ si nolumus condẽnari, de nullo bono habeamus superbiam & presumptionẽ. De hoc datur talis declaratio. Ponatur casus ꝙ aliquis pauper homo mutuo recipiat a diuite mille floreos, tali cõditiõe ꝙ q̃libet anno teneaẽ dare diuiti centũ florenos cẽsuales sub pena mortis, & q̃ncũque uoluerit diues sortẽ principalẽ, teneatur reddere sibi etiã sub pena mortis. Si talis pauper hõ uellet se iactare & superbire, dicendo, O quomodo sum diues &c. nunq̃d esset hic stultitia? imo, qa cũ tãto onere habet illas pecunias, ꝙ nõ est gaudendũ, sed poti⁹ flendũ & timendum. Ita est de nobis. Nam omnia bona que habemus, siue temporalia siue naturalia &c. nõ sunt nobis data proprie, sed sunt a xp̃o diuite mutuata, quia sibi habemus de omnibus dare usuram bonã sub pena mortis eterne. Primo de bonis terrenis, si habetis campos, uineas, & possessiones alias, omnia ista sunt uobis a diuite xp̃o nõ data, sed mutuata, quia de omnibus usq; ad ultimum obolũ habetis sibi reddere computum, quomodo habuistis, conseruastis, qualiter expẽdistis, ergo uos non estis dñs sed xp̃s. Dauid, Domini est terra, & plenitudo ei⁹, orbis terrarũ, & uniuersi qui habitant in eo. Vos aũt diuites solum estis dispẽsatores. Sic nos existimet homo, ut ministros xp̃i, & dispensatores. j. ad Co. iiij. Et loquitur apl̃s in persona diuitũ, & sub pena mortis diuites tenentur ad usuras. s. opa misericordie & pietatis, non solum semel in anno, sed quolibet die, nec cõtentaẽ xp̃s de sorte principali. Modo dic q̃uo es diues, quot pecunias habes, cũ ita sis onerat⁹? &c. Patet stultitia diuitũ, qa oĩa mutuo receperũt. Auẽ. Hõ quidã peregre ꝓficiscẽs &c. Mat. xxv. Et loquiẽ xp̃s de se. Dicaẽ historia. Dixit xp̃s illi qui nihil fuit lucratus, Serue male & piger, oportuit te pecuniã meam cõmittere nũmularijs, & ego ueniẽs recepissem utiq; quod meũ est cũ usuris. Loquiẽ hic xp̃s sĩilitudinarie. Mat. xxv. & Lu. xix. Nolite igiẽ uos appreciari de diuitijs & possessionibus, & hmõi, sed semper timete dicẽdo, O miser, & q̃tum debeo &c. Ideo Iaco. v. Agite nũc diuites, plorate ululãtes in miserijs uestris, que aduenient uobis. Nec etiã est superbiendũ de bonis ꝑsonalibus seu essentialibus, ut de ingenio, de subtilitate intellectus, nec auisamentis mundanis, nec de sapiẽtia, nec de eloquentia, nec de pulchritudine, fortitudine, sanitate, & huiusmodi, qa totũ est nobis hoc a deo mutuatũ, & de oĩb⁹ bonam habere uult usurã. Sed utinam subtilitas intellect⁹ non sit aliquibus causa damnationis, intellectu male utentibus. Dicatur breuiter historia illi⁹ ceci quem xp̃s sanauit. Ioã. xix. Cui dixit xp̃s, Tu credis in filiũ dei? Rñdit ille, Quis est dñe ut credã in eũ? Rñdit Iesus, Qui loquiẽ tecum ip̃e est. At ille ait, Credo domine. Et procidens adorauit eum. & dixit ei Iesus, In iudicium ergo in hunc mundũ ueni, ut qui non uident uideant, & qui uident ceci fiãt. Et dicebant pharisei, Nunquid & nos ceci sumus? Dixit eis Iesus, Si ceci essetis non haberetis pc̃m. Nunc ꝟo dicitis, quia uidemus, peccatum uestrũ manet. s. infidelitatis. Hoc dicebat Christus, quia ille cecus, rudis, & ignorans uiso miraculo illuminatus adorauit Christũ. Sed pharisei presũptuosi, & subtiles faciendo responsiones suas, ceciderunt in fatuitates. Pauci sunt subtiles intellectu, qui sunt uere fideles, quia suo intellectu uolunt cõprehendere ea que fidei sunt. Dicaẽ q̃uo est stultitia lumine intellectus uelle comprehendere articulos fidei. Exẽplo illius, qui lumine candele uolebat ꝓbare ducatos, aureos florenos Florentie &c. Vsura quam de⁹

uult de intellectu, est simplex credentia.
De uoluntate amorẽ, de memoria suo-
rũ operũ recordationem, de eloquẽtia
ꝓximi subuẽtionẽ. Sed cõiter loquẽtes
male moriunt̃ sine lingua, & sine cõfes-
sione. De corpore uult deus usurã pnĩe,
ieiuniorũ &c. Ecce usuras quas deꝰ uult
de bonis personalibus sub pena mortis.
Dico uobis ꝙ nisi penitentiã egeritis,
oẽs simul peribitis. Lu. xiij. Itẽ de bonis
spũalibꝰ uult deꝰ usurã. s. de fide, spe, cha
ritate, de prudentia, iustitia, fortitudine,
& tẽperantia &c. uult deꝰ cõtinuationẽ
& multiplicationẽ bonorũ operũ, & me
ritorũ. Oĩ autẽ cui multũ datũ est, mul-
tũ q̃ret̃ ab eo, & cui cõmodauerũt mul-
tũ, plꝰ petẽt ab eo. Lu. xij. No. datũ. i. ac-
cõmodatũ, ut declarat̃ cũ dicit̃, & cui cõ
modauerit multũ. Dico scd'o ꝙ xp̃s do-
cet nos obseruare deuotã or̃onẽ, qa ora
tio est mediũ, ꝑ qd' oportet nos habere
oẽ bonũ. Ad hoc ꝓbandũ det̃ similitu-
do de aliquo fonte, a quo si uultis in ue
stro horto uenire aquã, oportet ponere
canale &c. Fõs oĩm bonorũ est in celo.
Omne datũ optimũ, & oẽ donũ perfe-
ctũ de sursum est, descẽdẽs a patre lumi
nũ. i. angelorũ. Iac. j. De isto fonte Eccl̃.
j. Fõs sapĩe uerbũ dei in excelsis. Et qui-
libet nostrũ ĩdiget aqua gr̃e de isto fon
te in horto aĩe & corpis. Iõ necessarium
est canale or̃onis, cuiꝰ pes est in ore, &
caput in celo, ꝑ cõtemplationẽ uel cogi
tationẽ. Ecce rõ or̃onis. Istã rõnẽ ostẽ-
dit xp̃s nobis ꝑ unũ hoĩem, de quo dicit
euãgeliũ, Publicanꝰ aũt a lõge stãs nole
bat oculos in celũ leuare, sed percutie-
bat pectꝰ suũ di. Deꝰ ꝓpicius. usq;, in do
mũ suã. No. lõge stans, quia cogitãs sua
magna pc̃tã nõ putabat se esse dignũ ĩtra
re tẽplũ dñi, nec audebat respicere celũ,
cogitãs ꝙ est camera dei, quẽ tantũ of-
fenderat. Sed dicebat ĩtra se, Sufficit mi-
hi ista gratia, ꝙ mihi deus remittat pc̃tã
mea. Ideo dicebat, Deus propicius esto
mihi pc̃tõri, quia nesciebat Pater noster,
nec Aue Ma. Et sequit̃, Descẽdit hic iusti
ficatus in domũ suã. Et quãta est uirtus
deuote or̃onis hic modicũ est speculan-
dum. Iste publicanus, quẽ xp̃s laudat, ser
uauit tria in oratiõe sua. s. timorẽ reue-
rentialẽ, uerecundiã intellectualẽ, & cõ
tritionẽ cordialẽ. Primũ patet cũ dicit, a
longe stãs, quia timore reuerentie non
audebat intrare tẽplũ dñi, nõ se reputãs
dignũ &c. No. hic cõtra illos, qui nimis
accedũt ad altare, etiã se appodiãtes. Itẽ
de parlamẽtis cũ mulieribus in ecclesia,
ubi tractant̃ mr̃imonia clãdestina. Dicat
miraculũ qd' hr̃ ĩ biblia. ij. Re. vj. de Oza,
qui ex tactu arce subito fuit mortuus, &
tãgeret arcã bona intẽtione, & cũ timo
re reuerẽtiali. Iudei assignant rõnẽ eius
mortis, qa illa nocte dormierat cũ uxo-
re sua, licet uir cũ uxore sua possit dor-
mire sine peccato, imo ẽt meritorie, nõ
tñ decet post talem actũ cõicare, uel ad
cõionẽ eucharistie accedere. ut hr̃ de cõ
se. di. ij. Oĩs hõ añ sacrã cõionẽ a ꝓpria
uxore abstinere debet tribus, quatuor,
quinq;, aut sex, aut septẽ diebꝰ. Nõ est p-
ceptũ sed cõsilium. ut patet. xxxiij. q. iiij.
Vir cũ ꝓpria uxore. ubi dicit Gre. Si uir
uxore solum ex libidine, oĩno abstinere
debet. Et nunqd maioris dignitatis est a
tare & eccl̃ia xp̃i, ubi cõficit̃ corpꝰ xp̃i, q̃
arca Moysi? Iõ auisetis uos, & in or̃one
ur̃a sitis lõge ab altari, qa ex illa humili-
tate or̃o ur̃a magis a deo exaudiet̃. Ideo
Dauid dicit de se, Ego aũt in multitudi-
ne mĩe tue introibo in domũ tuã, adora
bo ad tẽplũ sc̃tm̃ tuũ in timore tuo. ps.
Iõ precepit deus, Quisquis externor
nõ sacerdotũ accesserit ad altare. s. occi-
det̃. Nũe. j. Iõ in or̃one requirit̃ timor re
uerẽtialis. Scd'o requirit̃ uerecũdia in-
tellectualis. Hoc ostẽdit̃ cũ dicit̃, Nole-
bat nec oculos ad celũ leuare. Ita debe-
mus nos facere &c. Declarat̃ per simili-
tudinẽ de filio, qui uidẽte patre fecit ali-
quã insolẽtiã, propter qd' ex uerecun-
dia nõ audet respicere patrẽ in facie. Di
cas tu xp̃iane, fecisti ne unquã insolen-
tias & ribaldarias corã pr̃e tuo Iesu xp̃o
& matre uirgine Maria, uidentibus oĩa
tam bona quã mala q̃ tu facis? Oĩa nuda
& aperta sunt oculis eiꝰ, ad quem nobis
sermo est. s. in oratiõe. ad Heb. iiij. Iõ er

uerecun-

verecundia inclina caput tuũ in oratione, quia talis humilitas multum placet xpo. Io Esdras in oratione sua dicebat, De⁹ me⁹ cõfundor & erubesco leuare faciẽ meã ad te. Rõ, qm̃ iniquitates nostre multiplicate sunt super caput nr̃m, & delicta nr̃a creuerũt usq; ad celum. j. Esdre. ix. Tertio requirit contritio cordialis, cũ dicit, ꝙ percutiebat pect⁹ suũ, di. De⁹ ꝓpitius esto mihi pc̃tori. Est hic questio. Certũ est ꝙ ꝑ quinq; sensus corporis, & per oĩa mẽbra ei⁹ peccam⁹, quare nõ percutim⁹ oculos, nec aures, imo percutere esset ridiculũ, nec xp̃s dicit ꝙ publican⁹ percuteret aures, nec oculos &c. sed pect⁹ suũ, & de hoc laudat a xp̃o. Ad hoc dicat de mala arbore, de qua nõ sufficit scindere ramos, sed requirit eradicatio. Mõ radix oĩm malorũ & peccatorũ est cor, sensus aũt & mẽbra corpis rami sunt, qa illuc uadit ocul⁹, & lingua &c. iuxta illud, Vbi est thesaurus tu⁹, ibi est & cor tuũ. Mat. vj. Iõ xp̃s Mat. xv. De corde exeũt cogitatiões male, homicidia, adulteria, fornicationes, furta, falsa testimonia, blasphemie &c. Iõ ad radicẽ ponit securis, percutiẽdo pect⁹, percutit ẽt aliquoties os, qa ex abũdantia cordis os loquit. Mat. xij. Iõ bon⁹ mod⁹ est illorũ, q post corpis xp̃i eleuationẽ pcutiũt pect⁹ & os, quasi dicẽtes, Dñe offendi uos corde & ore, q ꝓ me fuistis ĩ cruce eleuat⁹. Ecce tres bone cõditiões orationis, recipiatis & teneatis eas. Dico tertio ꝙ ostẽdit xp̃s nobis sperare iustã retributionẽ, qa ipse est iust⁹ iudex, hoc ostendit cũ dicit, Oĩs q se exaltat &c. qd̾ est thema. No. oĩs q se exaltat. s. uane, nõ exaltatur a deo, uel papa, uel rege &c. sed ipse se ingerit ad dignitatẽ p̃latiõis, seu officia sustinẽda, & regimẽ cõitatis. Cũ tñ coact⁹ deberet ad dicta officia suscipiẽda accedeẽ, dicẽdo, O miser nescio regeẽ nec me, nec mea, quõ potero regere tot & tãtos? Sed si papa, uel rex, uel cõitas exaltat te, recipias &c. etiã cũ timore, quasi dicendo deo, Dñe uos iuuabitis me. Sed qñ tu ingeris te, & rogas pro amico tuo insufficienti, & laboras pro eo quem tu scis ꝙ non sufficit ad regendũ domũ suam &c. deus humiliabit te. Patet ratio, quare hodie tot regna, cõmunitates, uille, & castra destructa sunt, & subuersa, quia quilibet uult regimen &c. Et qñ bona cõitatis ueniunt in posse taliũ, uel de istis &c. Et sic destruunt ciuitates. Dicat practica de ista exaltatiõe & humiliatione. De questiõe ista, disputatione, uel cõtentione, que fuit inter apostolos Mat. xviij. dicentes xp̃o, Quisputas maior est in regno celorũ? Mat. ix. dicit ꝙ disputabãt quis eorũ maior esset. Lu. xxij. dicit, Facta est cõtẽtio ĩter eos, quis eorũ uideret esse maior. Cõcordat sic. Cũ autẽ xp̃s circa tẽpus passionis sue uenirẽt Hierl̃m, discipuli sui sequebant eũ retro, & inter se cõtẽdere inceperũt, qs eorũ esset maior in regno celorũ. Et sic inceperũt disputare. s. assignãdo rõnes. Nõne ego ero maior, dicit btũs Petrus, primo in regno celorũ, quia xp̃s iã me fecit uicariũ suũ, & p̃latũ ur̃m, di. Tu uocaberis Cephas. Andreas dixit, Petre, & quis fuit primo discipl̃s xp̃i, nunquid ego? & duxi te ad xp̃m. Ecce contentio, quia nõ cõcordabãt in disputatiõe, quia assignabãt rõnes. Ioannes rñdit, Vos estis carnales, & habuistis uxores, & filios, ego qui sum ỽgo, ero maior. Iacob⁹ ei⁹ frater rñdit, dicẽs, Ioãnes, nunquid ego sum maior te? & nunqd mater nr̃a petijt dexterã ꝓ me? &c. Iacob⁹, Symõ, & Thadeus, filij Marie Cleophe, q̃ scd̾o fuit genita post uirginẽ Mariã, dixerunt ꝙ ipsi erãt xp̃o ꝓpinquiores &c. Mattheus rñdit, O uos, qd dimisistis ꝓ xp̃o? unũ rete uile, & nauiculã &c. sed ego qui tantũ dimisi, ero maior. Et Philippus dixit, Et nũquid ego sum primus, quẽ xp̃s ore suo uocauit? Io. j. Veni & sequere me. Ideo &c. Bartholomeus, de quo dicit ꝙ est de genere regali, dixit, Vos filij piscatorũ estis, sed ego sum nobilis, ideo debeo esse maior. Sed Thomas dixit, Ego qui sum abyssus scientie, ero maior, uos estis ignorantes, quid scitis uos? Nonne sapientes debent p̃cedere, & primi esse? Iudas dixit, Nonne ego sum maior? Vi-

deamus de quo cōfidit plus xp̄s, quē fecit ꝓcuratorē? nonne me? Non potestis comedere nisi ꝑ man⁹ meas, ideo ego ero maior. Et sic ibant contendendo & disputādo. O quō debebat dicere xp̄s, O stulti &c. Dicit Marcus ꝙ uenerūt ad dñm, & xp̄s sedit in scamno, & uocauit eos dī. De quo tractabatis in uia? Ipsi autem ex uerecundia nō audebāt dicere, licet ipse sciret. Iō dicit Mattheus, ꝙ accesserunt ad eū dicētes, De ista materia tractabamus. Quisputas maior est in regno celorū? O dixit xp̄s, Bona materia est ista & subtilis, & quid determinastis? & ipsi uerecundabant. Tūc dixit xp̄s, Petre, ꝓ tua maioritate allegasti, quia platus es &c. Est ne ista rō bona? Nunquid prelati sunt in maiori ꝑiculo quā alij? & multi prelati damnant, quia male se habent? Tu Andrea allegasti, ꝙ fuisti primus &c. Et nūquid audiuisti me dicentē in quodā sermone, ꝙ erunt primi nouissimi, & nouissimi primi? Matthei.xx. Tu Ioannes allegasti uirginitatē. Et nūquid Adam & Eua uirgines expulsi fuerunt de paradiso terrestri? Tu Iacobe allegasti primogeniturā. Et nunquid Cain primogenitus Ade fuit reprobatus & cōdemnatus? Itē idē de Esau primogenito Isaac. Et uos Iacobus, Symon, & Thadee, allegastis ꝙ estis filij secunde geniture &c. Et nescitis quia caro & sanguis regnū dei nō possidebūt? Ita de alijs. Et tunc ap̄li dixerūt xp̄o, Ergo dñe determinetis questionē nobis. Dicit Mattheus, ꝙ xp̄s respexit unū puerū, & uocauit eū, q erat sex uel septem annorū, & dicit ꝙ fuit btūs Martialis, quē statuit in medio ap̄lorū, & puer erat totus timidus. Iam uidetis qñ unus puer uocatur a magno dño, quantū timet & humiliat se. Et dixit xp̄s, Quicunq; humiliauerit se sicut paruulus iste, hic maior est in regno celorum. Mat.xviij. Modo speculando nota magnam xp̄i mīam, quia maioritatem & preeminentiam regni celorum constituit in hoc, ꝙ quilibet potest habere si uult. s. humilitatem, quam quilibet potest habere, etiam magni dñi, prelati, qa quanto maius onus portāt, tanto debēt esse humiliores, sicut arbor quanto plus pomis oneratur, tanto plus & profundi⁹ inclinat. Insuper iumentū quanto maius onus portat, tanto magis ad terram inclinatur. Sic sani & infirmi, diuites & pauperes, quanto humiliores sūt, tanto pl⁹ ascendūt ī regnum. Si autem xp̄s constituisset maioritatem regni celorū in dominio tp̄ali, quid fecissent subiect[illegible] prelatione, quid de simplicibus? si in uirginitate, scientia, diuitijs, peregrinationibus, quid esset de alijs? sed cōstituit in humilitate. Ideo dicit scriptura .j. Pet.v. Humiliamini igitur sub potenti manu dei, qui totum mundū cōprehendit, & qñ aliquis uult se exaltare, de⁹ humiliat ipsum. Et quādo aliquis se humiliat, de⁹ manu sua recipiens eum exaltat ip[illegible]. Ergo omnis qui se exaltat humiliabitur, & qui se humiliat exaltabitur.

Sermo de mortuis secundus, de eodem euangelio dñice.xj.

NOn sum sicut ceteri hominum. Lu.xviij. Sermo noster erit de conditionibus & proprietatibus a[illegible]marum in purgatorio [illegible]stentium. Credo ꝙ erit materia u[illegible] auisandū, quia nisi sit stultus, qñ scit penam, debet corrigere & emendare uitā suam, & parare se. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione breui huius uerbi secundū intellectū quem uolo pertractare, & introductione materie predicande, sciendū, ꝙ experientia docet ad oculum, ꝙ in hoc mundo secundū ꝙ sunt diuersa regna, prouincie, ciuitates, & cōitates, ita sunt diuerse conditiones hominum & proprietates. Nam aliam conditionem hñt Anglici, aliam Gallici, aliā Hispani, & aliā Cathalani &c. quia secundum diuersitates terrarum & regnorū gentes recipiunt proprietates & conditiones. Non solum homines, sed etiā iumenta, fruct⁹, & aqua, & aer. Hoc autē licet sit certū & clarū, adhuc tñ habemus testimoniū de sacra scriptura. Notei breuiter historia de Iacob recedēte de ter-[illegible]ra Cha-

Chanaan, eunti in Mesopotamiam, ad terram ualde distantē, ad domū Laban, qui habebat duas filias uirgines, & Iacob philocapt⁹ de secūda genita petijt eam habere in uxorē. Qui rn̄dit, Nō est in loco nr̄o cōsuetudinis, ut iuniorē añ tradam⁹ ad nuptias. Geñ. xxix. Fiat ergo ratio per locū a minori, si in hoc mūdo est tanta diuersitas gentiū &c. secundū diuersitates terrarū ut dictū est. Bene ergo diuersitas debet esse inter gētes isti⁹ mundi, & alterius. Ideo quelibet anima a corpore separata pōt dicere, Non sum sicut ceteri hominū. s. huius mundi in cōditionibus. Mutauit enim conditiones & proprietates. Patet thema. Inuenio ꝙ anime purgatorij habent quatuor conditiones a nobis ualde diuersas, quādiu sumus in hoc mundo.

Prima est stabilitas in gratia.
Secunda securitas de gloria.
Tertia acerbitas de pena.
Quarta paupertas nimia.

Istas cōtrarias conditiones habet aīa in purgatorio a nobis diuersas. Ideo quelibet pōt dicere thema, Non sum sicut ceteri hominū. Dico primo &c. scilicet stabilitas in gr̄a, quā non possunt perdere: Non credatis ꝙ in purgatorio sit aliq̄s homo, uel aliqua intellectualis creatura, nec intrat ibi nisi sit in gr̄a dei. Non intrāt eo demones, sed solum anime penitentiū, qui in hoc mūdo nō cōpleuerunt pniam condignā, sed in morte fuerunt confessi, & parum contriti, remiserunt iniurias inimicis, & restituerūt &c. Tales in purgatorio cōplent residuum. Hec est doctrina cōis doctorū. Vñ autoritas Dauid, qui de hoc fecit unum psalmū, Misericordiā, & iudiciū cātabo tibi dn̄e. Nota, mīam, quia magna est dei misericordia, qa nō solū hic, sed etiā in alio mūdo dat pctōribus locū pnīe. Nota iudiciū, quia illa punitio in purgatorio strictissime fit, ut patebit in tertia parte. In eodē p̄o dicit Dauid in p̄sona dei Nō habitabit in medio dom⁹ mee q facit supbiā. ps. c. Nota cū dicit, in medio dom⁹ mee. Dom⁹ dei est tot⁹ mundus, nos sumus in pauimēto, camere sunt in celo. Tota uniuersitas creaturarū est domus dei. Baruch. iij. O Israel quā magna est domus dei &c. Magn⁹ & ingens, & nō habet finē, excelsus & immensus. Nota locus possessionis. De⁹ enim sua potentia possidet oēs creaturas, sed p gratiā nō possidet nisi creaturas de paradiso, & de purgatorio, & aliquas de isto mūdo. Mediū dom⁹ dei est purgatoriū. Initiū eñ habēdi gratiā dei est iste mundus, quia nisi in hac uita homo incipiat habere gratiā dei, nunquā habebit eā in alio mūdo. Finis autē est gl̄ia eterna, in qua sunt in gr̄a confirmati. Mediū uero est purgatoriū, in qd̄ aīe transeunt, quia pauce sunt q̄ sine purgatorio trāseūt, qa solū aīe puerorū innocentiū cōiter loquendo. Ecce quare dicit, Non habitabit in medio dom⁹ mee qui facit superbiam. Diceret aliq̄s, Vtrū ne aliqua alia peccata mortalia purgantur in purgatorio. s. auaritie, luxurie &c. Responsio, dico ꝙ sic, quia omne peccatum mortale includit superbiā, quia ipsa est initiū oīs pctī, ideo de ea specialiter fit mētio. Verbi gratia. Quare quis est auarus? patet, quia hō nō uult se humiliare regule dei dicentis, Nō furtū facies, uel nō fenerab eris fratri tuo ad usuram &c. uel, estote misericordes. Idē de pctō luxurie, quia luxurios⁹ nō uult hūiliari, ordinatiōi diuine obediēdo, ut caste uiuat. Itē gulosus nō uult hūiliari regule tēperātie, nec iracūdus remittere iniurias, & sic de alijs. Patet ergo ꝙ omne peccatū mortale includit superbiā. Autoritas. Initium oīs pctī superbia, qui tenuerit illam, adimplebit maledictis. Eccl̄i. x. Dicit ergo de⁹, Nō habitabit in medio dom⁹ mee, scilicet purgatorij, qui facit superbiam, sed si penituit, habitare potest. Patet ergo ꝙ anime in purgatorio habent gratiam stabiliter seu immutabiliter, & licet habeāt liberū arbitriū magis q̄ nos, tñ nō possunt peccare, qa diminuit de libero arbitrio. De quo uide sctm̄ Tho. j. par. q. lxij. arti. viij. in sol. ad tertiū argumentū. Sicut si sint duo hoīes, & un⁹ pōt

captiuari ab Agarenis, & alius non, magis liber est ille qui nõ põt captiuari. Ita nos possumus captiuari ex peccatis, sed non illi de purgatorio, nec illi de paradiso. Ideo habẽt magis liberũ arbitriũ quã nos. Ratio, quare nõ possunt peccare est, quãdo due persone simul associantur, stãdo, comedẽdo, bibendo, ambulãdo, dormiendo, una recipit cõditiones alterius, etiã si sint creature irrationales, ut patet in uino, quod cõmixtũ aqua fit simplex. Idem de anima, que de se est fortissima creatura spiritualis, sed associatur corpi in unitate essentie. Ideo anima recipit cõditiones corporis. s. mutabilitatem, & uariabilitatẽ, modo fit calida deuotiõe, modo frigida distractione, & econuerso, modo sana per gratiã, modo infirma per culpam, & cõuerso. Autoritas. Cogitationes mortaliũ timide. i. timorose, & incerte prouidẽtie nostre. Corpus enim quod corrũpitur aggrauat animã. i. trahit eã ad suã conditionẽ. Sap. ix. Nota cogitatiões mortaliũ timide, sicut patet de cogitatiõe, q̃ quis cogitat se esse in gratia dei, & hmõi, quia corpus quod corrũpitur &c. Ista est rõ, quare nos in hoc mũdo possumus perdere gratiã dei, sed post diẽ iudicij tũc corpus erit incorruptibile, tũc corpus recipiet conditiones aĩe, & modo anima recipit cõditiones corporis. Propter hoc apostolus uocat corpus gloriosum spũale, quia habet conditiones spũs. Seminatur corpus animale. s. in sepultura, surget corpus spũale. s. iudicio. j. ad Cor. xv. quia tũc habebit conditiones spũs, sed anime a corporibus corruptibilibus separate in purgatorio existẽtes, iam dimiserũt cõditiones corporis. Ideo sunt immutabiles. Ecce stabilitas gratie dei. Ideo quilibet talis potest dicere, Nõ sum &c. s. de hoc mundo, qui possunt peccare, uel per carnis inclinationes, uel per mũdi occasiones, uel per diaboli tentationes. Dico secũdo. s. securitatẽ de gloria, quia certi sunt & securi ꝙ aliqñ ibũt ad gloriã paradisi, sed nos miseri quãtũcũq; boni, iusti, & sancti, q̃diu sumus in hoc mundo, sumus dubij & incerti an illã gloriam habebimus, licet de ea habeamus spem, nõ tñ habem⁹ certitudinẽ infallibilẽ, ut anime de purgatorio. Propter hoc apl̃s, qui erat de maioribus sanctis dei, de se dicebat, Nihil mihi cõscius sum. s. de aliquo, quin fuerim cõfessus & fecerim penitentiã, sed in hoc iustificatus non sum. j. ad Cor. iiij. Ideo nolite iudicare de aliquo ꝙ dãnabitur, quãtũcũq; malo, uel ꝙ saluabit, q̃tũcũque bono. Ideo dicit apl̃s xps, Neminẽ per uiã salutaueritis. i. saluũ dixeritis uiatorẽ. Luc. x. Non dicitur nauis salua quãdiu est in pelago, quousq; ad portũ peruenit. Ideo dicit Salomõ, sunt iusti atq; sapiẽtes, & opera eorũ in manu dei, & tñ nescit hõ utrũ amore an odio dignus sit, sed omnia in futurũ reseruãtur incerta. Eccl̃. ix. Tñ aĩe de purgatorio hñt aliã conditionẽ, quia habẽt certitudinẽ infallibilẽ, & de gloria hñda aliquo tẽpore. De qua nos sumus incerti. Rõ, quia gloria non põt haberi ex bonis operib⁹, inquãtũ procedũt solũ a libero arbitrio, sed in quantũ procedũt a deo per gratiã. Nam bona opera nostra habẽt duo principia. s. deũ. Secũdo liberũ arbitriũ. Deus enĩ inflãmat cor, illuminat intellectum, corroborat memoriã, cõfortat uoluntatẽ ad bene operãdũ. Liberũ arbitriũ operatur secundũ naturã. Ideo inq̃tũ opus bonũ procedit a solo libero arbitrio, sine gratia dei, nõ est meritoriũ uite eterne. Sed inq̃tũ procedit a deo per gratiã mediante libero arbitrio, tũc est meritoriũ. De hoc uide sanctũ Tho. j. ij. q. cxiiij. arti. iij. Vnde autoritas apl̃i, Non sunt cõdigne passiones huius tẽporis. s. inq̃tum procedũt a solo libero arbitrio, ad futurã gloriã, que reuelabit in nobis. ad Ro. viij. Nota similitudinẽ de rege mittente procuratorẽ suũ ad aliquã ciuitatẽ gubernandã. Ad quã ueniẽs presentat literã regiminis, que litera habuit duo principia, primo. s. regẽ precipiẽtẽ, secundo notariũ scribẽtẽ. Modo uideamus ad q̃d principium recurrent, nõ ad notariũ, q̃a non obediret litere, sed ad regẽ &c. Ita de anima, qñ post mortẽ uadit ad portã ciuita-

ciuitatis paradisi, dicens, Aperite, & dimittatis me intrare, ostēdens literā, id est bona que fecit in uita, q̄ si facta sunt a solo libero arbitrio, non obeditur sibi, nec permittitur intrare, quia nulla est proportio bonorū illorū, ut sic ad glīam intret. Sed si anima ostendat illa bona, q̄ operata est per gratiā dei, mediante libero arbitrio, tunc habet introitū & rationē. Autotitas. Gratia dei, ablatiui casus, id est, per gratiam dei, uita eterna. s. habetur. ad Rom. vj. Quia gratia dei est arca glorie. Quia ergo anime purgatorij immutabiliter habēt gratiā dei, ideo securitatem habent de gloria habēda. Mulier gratiosa inueniet gloriā. Prouer. xj. Ideo quelibet anima de purgatorio potest dicere, Nō sum sicut ceteri hominū. Dico tertio, &c. s. acerbitatem de pena. Tanta est acerbitas pene purgatorij, ꝙ conclusio est omniū doctorū, ꝙ si omnes pene corporales, que unq̄ fuerūt in hoc mundo, essent cōgregate in uno homine, nō equarētur minime pene purgatorij, quā habet una anima in purgatorio existens. Licet magna fuerit pena Laurētij, Vincētij, & Bartholomei, & aliorū martyrum, tn̄ minima pena purgatorij est maior omniū penarū huius mūdi. Rō est, q̄a pena purgatorij est anime uiolēta & coacta. Ideo grauior quacūq; pena uolūtaria quā homo facere potest in hoc mundo, & minus satisfactoria. Ex his penis quas homo uoluntarie facit hic, ut ieiunia, orationes, cilicia &c. remittitur certū tēpus de purgatorio, & tanta poterit esse contritio, ꝙ tota pena purgatorij dimittetur. Et nisi hic sustineas penas penitentiales pro pctis, in alio mūdo sustinebis incomparabiliter maiores. Ratio, quia ille sunt uiolente. Dicat similitudo de duobus filijs patrem offendentibus, quorū unus uoluntarie penitēs, lachrymabiliter se humiliat corā patre, statim pater mouetur ad parcendum sibi, alius uero non curat, imo cum reprehenditur a patre, murmurat, nec recognoscit culpam. Tunc pater indignatus, non uirga, sed baculo percutit, & castigat fortiter & dure. Idem in proposito. Cogita ꝙ deus est pater noster, & uirgo Maria mater, nos aūt filij sumus, imo & captiui, Christi sanguine redempti. j. ad Cor. vj. Non estis uestri. Empti enim estis precio magno &c. & in domo patris. i. Christianitate, facimus multa minus bene, quia tot mala quot peccata &c. Pater aūt recipit uirgā dicēs, Venite, & corrigā uos. Hoc fuit quādo dixit, Penitentiā agite. Matt. iiij. Aliter, nisi penitentiā habueritis, oēs simul peribitis. Luc. xiij. Qui ergo ī hoc mūdo uult humiliari ad pniam, & ad petendum remissionē, illi pi⁹ pater statim parcit, & miseretur illius. Ideo leuiter hic obtinet remissio. Sed tu inobediens & rebellis non solum non uis facere penitētiam, sed nec permittis ut alij faciāt penitentiā, imo detrahis, ideo non uirga, sed baculo uel gladio castigaberis. Ad istud propositū allegat. s. Tho. illam autoritatē. O uos omnes &c. Threnorū. j. que ad literā intelligitur de Christo, allegorice de animabus purgatorij, quia tantus est dolor earum, ꝙ una hora uidētur mille anni. Nota de illo homine infirmo, qui elegit potius esse per tres dies in purgatorio q̄ per tres annos infirmari. Ex ista ratione dicebat apostolus, Videte itaq; fratres quomodo caute ambuletis, non quasi incipientes, sed ut scilicet sapientes redimentes tempus purgatorij per eleemosynas, ieiunia, orationes, & huiusmodi, quoniā dies mali sunt, scilicet in purgatorio. ad Ephe. v. Dico quarto &c. s. paupertas nimia. s. meritorijs operibus, quia nō possunt meritorie operari. Licet enim maximā penam patiātur, & plura suffragia pro eis fiāt, tamē non est eis meritoriū. s. ad gloriā augmētandā. Ratio, quia deus diuisit tempus, quia est tempus lucrādi, & tempus recipiēdi, seu quiescendi. Tempus lucrandi seu merēdi est quandiu uiuimus in hoc mundo. Tempus autem recipiendi & quiescendi est post mortem in alio mundo. Sicut de domino patet, qui de die facit operari seruos & captiuos, & de nocte quiescere. Iō dicit sapiens, Quodcū-

que poteſt facere manus tua, inſtanter operare, quia nec opus, nec rõ, nec ſapiẽtia, nec ſciẽtia, erãt apud inferos, quo tu properas. Eccl͞i.ix. Iõ dixit xp̃s, Me oportet operari opera eius qui miſit me, donec dies eſt. Veniet nox qñ nemo poteſt operari. Ioã.ix. Ideo declarabo unũ uerſum pſalterij, Quoniã non eſt in morte qui memor ſit tui, in inferno aũt &c. Circa iſtum uerſum errãt aliqui dicẽdo, ꝙ in morte homo non recordatur de deo, cũ dicitur, Qm̃ non eſt in morte qui memor ſit tui &c. Sed iſte intellectus nõ eſt bonus, quia imo dicit ſcriptura, In rege mortui requieſcere fac memoriã ei⁹, & cõſolare illũ in exitu ſpiritus ſui. Eccl͞i. xxxviij. Sed intelligiť ſic, Quoniã nõ eſt in morte .i. poſt mortẽ, quia anima ſeparata corpus dicitur mortuũ, & non ante. Nõ eſt qui memor ſit tui .ſ. meritorie, qa licet mortui tam beati q̃ dãnati recordẽtur de deo, ſed diuerſimode, nõ tñ meritorie recordãtur. Nota cũ diciť, In inferno aũt quis cõfitebitur tibi? Quia in inferno fit cõfeſsio, nõ tñ deo, ſed diabolo, curato illius parochie. Autoritas. Vidẽtes, ſcilicet dãnati, gloriã btõꝝ, turbabũtur timore horribili, & mirabũtur in ſubitatione inſperate ſalutis, gemẽtes p̃ anguſtia ſpiritus, dicentes intra ſe penitẽtiam agentes .ſ. inutilẽ & coactã, & pre anguſtia ſpũs gemẽtes. Hi ſunt quos aliquãdo habuimus in deriſum, & in ſimilitudinẽ improperij. Nos inſenſati uitam illorũ eſtimabamus inſaniã, & finẽ illorũ ſine honore. Ecce quõ cõputati ſunt inter filios dei, & inter ſanctos ſors illorũ eſt. Ergo errauimus a uia ueritatis, & iuſticie, lumẽ non luxit nobis &c. Sap. v. Ecce quõ in inferno fit cõfeſsio, nõ deo ſed diabolo. Quãdo ſuperbus uidet beatum Paulũ, qui fuit ſuperbus, dicit, O miſer ſi feciſſem pn̄iam &c. Idẽ de auaro, q. uidet beatũ Mattheum. Et de luxurioſo, quando uidet beatã Magdalenam. Sed illa confeſsio nihil ualet, quia non obtinet abſolutionẽ. Ideo quia anime de purgatorio non poſſunt meritorie operari. Ideo de iſto mũdo debent habere adiutoriũ per orationes, eleemoſynas, peregrinatiões, & miſſas, & quãdo opus eſt factũ, & offertur deo, ſtatim anima pro qua illud op⁹ eſt factũ uel fit, ſentit refrigeriũ. Iõ ut pauperes hñt a nobis mendicare ſuffragia. Sancta ergo & ſalubris eſt cogitatio, p̄ defunctis exorare, ut a pctĩs ſoluãtur. ij. Macha. xij. Nã ſancta, qa placet deo. Salubris, quia eſt utilis aĩe, pro qua fit, & utilis illi qui facit. Quia qñ illa anima exit de purgatorio, & intrat paradiſum, facit duo. Primo regratiať deo. Secũdo orat pro illis qui miſerũt ſibi ſuffragia. Per oppoſitũ, quando homo non uult eis ſatisfacere ſecũdum ꝙ tenetur, ut religioſus uel clericus qui recipit miſſas, uel heredes, uel manumiſſores, contra tales anime petunt iuſticiam. Nunqd deus faciet uindictã electorũ ſuorum .ſ. animarũ de purgatorio, clamantiũ ad ie die ac nocte, & patiẽtiã habebit in illis? Dico uobis ꝙ cito faciet uindictã. Luc. xviij. Ideo multi habent maledictiones, quia detinẽt bona mortuorum. Ideo habẽt aduerſitates. Patet ergo quare dicit anima de purgatorio, Non ſum ſicut ceteri hominum.

De eadem dominica. Sermo. iij.

HOmines aſcendebãt in templum. Luc. xviij. Nõ uolo declarare uerbũ propoſitũ ſecundũ intellectũ anagogicũ. Anagogia diciť ab ana quod eſt ſurſum, & agoge ductio, quaſi ſurſum ductio, & hoc fit qñ facta huius mundi exponũtur per ea, ut celica ea que cõcernũt gloriã celeſtẽ. Iõ anagogice declarãdo thema, ſciẽdum quot ſunt perſone que ſic aſcẽdunt celum ad gloriã paradiſi, & habebimus ſpeculationes de ſcientia, & informationes de conſcientia. Sed primo ſalutetur uirgo Maria. Pro anagogica declaratione, & breui materie introductione ſciendum, ꝙ doctrina eſt generalis, & ab omnib⁹ doctoribus eccleſie concordata, ꝙ a principio mundi, ex quo Adam peccauit, uſque ad aduentũ & mortem Chriſti & aſcenſionem, nullus quantũcũque ſanctus & dei amicus

amicus ascēdit in celum, & transiuerunt plusquā quinq; milia anni, secundū cōputū sanctorū doctorū, & multi moriebantur cum maximo desiderio ascēdēdi in celū. Sed nondū scala erat erecta, nec porta paradisi erat aperta. Ideo omnes descenderūt ad infernū. s. ad limbum. Ec ce quātus dolor. Adam de suo pctō fecit nongentos & .xxx. annos de pnīa, quia tantum uixit, ut patet Geñ. v. Fuit sanct⁹ & amicus dei, & deus sibi pepercit, tamē quādo fuit mortu⁹, & anima uoluit ascēdere, non potuit. Idē de Noe, qui uixit nongentis quinquaginta annis in pnīa. Idē intelligatis de Abraam, Isaac, & Iacob, & de omnib⁹ patriarchis & prophetis. Imo dico uobis plus de beato Ioanne Baptista, de quo dixit xp̄s, Mat. xj. Inter natos mulierū non surrexit maior Ioanne Baptista &c. Tamen in infernū, hoc est, ad limbū descēdit. Idē de sanctis innocentibus, pro xp̄o occisis. Regula est generalis, ꝙ ante xp̄i passionem nullus ascendit in celū. Hoc autem licet clarū sit apud sanctos doctores, adhuc tamē dabo uobis autoritatē Dauid, qui sciens dictam regulam a spūsancto, dixit, Quis est homo qui uiuet. s. in sanctitate, & nō uidebit mortem, eruet animam suam de manu inferi. q. d. nullus. Iob. xxj. Ducūt in bonis dies suos, & in puncto. s. mortis ad inferna descendunt. Ista autoritas potest exponi de bonis personis ante aduētū xp̄i, & de malis post eius aduentū. Sed postq̄ xp̄s uenit, & sustinuit mortem & passionem, surrexit, & ascēdit in celum, erexit scalā soluendo preciū, & aperuit ianuam paradisi. Propter hoc dicit thema, Homines ascendebant in templum. s. ad illud, de quo Dauid, In templo eius omnes dicent gloriam. Modo patet intellectus thematis anagogicus. Et secundum istum intellectum uolo nunc predicare. Modo uidendum est qui homines ascendunt in celum, quia non omnes ascendunt. De ista materia quesiuit Dauid a suis doctoribus & magistris, dicēs, Quis ascendet in montem domini, aut quis stabit in loco sancto eius? in ps. xxiij. Domini est terra. Licet Dauid sciret, ꝙ ante xp̄i aduentū omnes anime descēdebāt ad infernū, sciuit tamē diuina reuelatione, ꝙ aliquo tēpore xp̄i ascēderēt in celū, sed nō omnes. Ideo quesiuit, quis ascēdet. Sed nullus sciuit respondere sibi, sed spūssanctus sibi respondit. d. Dauid, Vis scire quis ascēdet in celū? Innocens manibus, & mūdo corde, qui nō accepit in uano animā suā, nec iurauit in dolo proximo suo. Hic accipiet benedictionē a domino. Quatuor conditiones personarū ponuntur in dicta autoritate. Ex ista rñsione ego extraho materiā, ꝙ per quatuor uirtutes nos possumus ad celū ascendere. s. per baptismalē innocētiam, per dignam pnīam, per firmā obe-diētiā, & per martyrij palmam. Istas quatuor uirtutes tangit spūssanctus, rñdēdo Dauid, Innocēs manib⁹ &c. Dico primo &c. Innocēs dicit̄ qui nūq̄ peccauit, nec mortalr̄, nec uenialiter, nec corde cogitando, nec ore loquendo, nec opere male operando. Tales sunt pueri nouiter baptizati, qa de adultis nūq̄ fuit aliqs pure innocēs, nisi xp̄s & ỽgo Maria, solum pueri nouit̄ baptizati dicunt̄ puri īnocētes, qa p baptismū sunt purificati de peccato originali. Tales si anteq̄ peccēt moriant̄, recte sine aliq̄ pena ascēdūt ī celū. Iō dicit̄, Innocēs manibus. i. operibus, qa in sacra scptura man⁹ accipit̄ ꝓ ope. Sed diceret aliqs, Idē posset dici de illis pueris q moriunt̄ in utero mr̄is, uel ante baptismū, qa nunq̄ peccauerūt, nec corde, nec ope, nec ore, iō sunt īnocētes. Dico ꝙ sunt īnocētes q̄tū ad hoc qa nūq̄ peccauerūt, tn̄ nō sunt puri īnocētes, ꝓpter maculā originalē quā habēt, de qua non pn̄t purificari nisi per baptismū. Vultis intelligere qd est macula uel pctm̄ originale? Nota, acsi rectores huius ciuitatis mō fecissent unā pulchrā imaginē, ut ponat̄ in eccl̄ia sup altare. Sed eūdo dū portat̄, cadit in lutū &c. Clarū est ꝙ illa imago nūq̄ ponet̄ sup altare bona rōne, q̄usque fuerit mūdata. Idem de aīa, q̄ est propria imago dei. Geñ. ix. ad imaginē qppe dei factus est hō ad hūc finē, ut ponat̄ in templo

plo paradisi,sed cecidit ī luto. In illa car
nali generatione, quando aīa creatur, &
infūditur in utero matris, cadit in lutū.
Iō quousq; sit mūdata per lauacrū baptis
mi , xps ordinauit ꝙ nō intrabit paradi-
sum,licet posset usq; ad portā uenire &
pulsare,ut dicitur Lu.xiij. Cū intrauerit
pr̄familias , & clauserit ostiū, incipietis
foris stare, & pulsare ad ostiū dicentes,
Dn̄e aperi nobis. Et rn̄dens dicet uobis,
Nescio uos. Vn̄ tali aīe rn̄debitur a xp̄o,
Et nunquid uides te immūdā?Dicet aīa,
Illud non est culpa mea &c.Rn̄debit xp̄s,
Ideo non dabo tibi penā sensitiuam, nec
dānationem cū illis in inferno,quos sibi
ostendit,sed remittit eā ad limbū puero
rū. Dicatur ubi est. Dicit sc̄tūs Tho.sup.
ij.sen. ꝙ illi pueri hn̄t magnas delitias,
disputant ad inuicē &c.Et sicut tibi non
displicet,quia non es rex uel papa,qa ti-
bi nō debetur,uel quia nō habes alas, qa
tibi nō debēt . Ita nec illi pueri tristātur
de illa gloria, que eis non debetur, sed
pueri baptizati pure innocentes statim
intrant gloriā. Et cōcordat scrip.di. Sal-
uabitur innocēs,saluabitur autē mundi-
cia manuū suarū.Iob.xxij.No.in mundi-
cia baptismali saluabit. Dicā uobis unā
pulchram speculationem,de hoc qd' di-
cit xps Mat.xix . Sinite paruulos uenire
ad me,& nolite prohibere eos. Taliū eīn
est regnum celorum.Predicta autoritate
xps ponit tres clausulas cōtra tria impe-
dimenta,que habet aīa que debet celum
ascendere. Primum in morte, quia tunc
demones uolūt capere & deuorare ani-
mā,qbus dicet xp̄s,Sinite paruulos ueni
re ad me.Scd'm impedimētū est in aere.
Nā doctrina est cōmunis ī theologia, ꝙ
demones nō oēs sunt ī inferno,sed sunt
ibi aliqui ad cruciādū aīas dānatorū,ali-
qui nobiscum sunt ad tētandū nos. Sed
magnus cumulus remansit in aere,ibi est
difficultas. Contra hoc impedimentū di
cit xp̄s demonibus,Nolite ꝓhibere eos.
Tertium impedimentum est in ingressu
ad portam paradisi,ubi sunt portarij, qui
dant repulsam multis,ut patet de quinq;
uirginibus indeuotis , qbus fuit rn̄sum,

Amen dico uobis nescio uos. Mat.xxv.
Sed de pueris dicit xp̄s, Taliū est regnū
celorū . Ecce prima conditio ascenden-
tium in celum. Dico secūdo ꝙ possum'
ascēdere per cōdignā pn̄iam, quia iam
nos non possum⁹ ascēdere ꝑ purā inno-
cētiā. Hic patet inaduertētia illorū,q'
absoluunt a pena & culpa,dicūt,rest[illegible]
te statui innocētie in quo eras qn̄ [illegible]
baptizatus,qa īplicat cōtradictionē,[illegible]
intelligēdū est, qa īplicat dicere ꝙ p[illegible]
tū non fuerit preteritū. Iō xp̄s ordina[illegible]
aliā uirtutē.s. dignā pn̄iam, quia licet [illegible]
baptismo remaneat in nobis characte[illegible],
qa indelebilis,tn̄ ex pc̄tis q̄ fecim' p[illegible]
mus puritatē innocētie,pp qd' oportet
ꝑ dignā pn̄iam ascēdere,q in decē gra[illegible]
bus cōsistit. Primus est pc̄tōrū cognitio,
qa aīs hō nūq̄ faceret pn̄iam. Qui nō co-
gnoscit infirmitatē,nō curat de medic[illegible]
Iō Dauid postquā peccauit,& cogno[illegible]
pc̄tm̄ suū,dixit, Amplius laua me dn̄e ab
iniqtate mea &c.subdit causam, Qm̄ in-
iquitatē meā ego cognosco , & pecca[illegible]
meū cōtra me est semp. Scd's grad' e[illegible]
cordis cōtritio,qa multi letātur cū mal[illegible]
fecerint,& exultant in reb⁹ pessimis.ꝓ-
uer.ij.Iō est dolēdū & flēdū de pc̄tis. Si-
cut puer qui cecidit in lutū,uidens se [illegible]
turpatū plorat. Ita debet facere quilibet
pc̄tōr, & tunc poterit dicere, Recogita-
bo tibi omnes annos meos in amaritudi
ne aīe mee. Terti⁹ grad⁹ est abstinēdi ꝓ
positū.Iō dicit xp̄s, Vade,& iā ampli' no
li peccare.Ioan.viij. Quartus gradus est
male societatis uitatio.Ideo poeta, Que
nocitura tenes quāuis sint chara relinque
Quintus gradus est oris cōfessio, quia
de glādula nemo pōt perfecte curari,q-
uisq; radix est extra.Ita de pc̄tis. Qui ab-
scondit scelera sua nō dirigetur .ꝓuer.
xxviij. Sextus est corporis afflictio, sicut
eīn caro fuit tibi occasio peccandi,sic de
bes eā castigare, ne a sagionibus inferni
castigetur. Augu.Carnē urām domate ie
iunijs &c. Septimus spiritualis oratio.s.
quolibet mane & sero deuote orare.Lu.
xviij.Oportet sp.i.oī die orare,& nō de-
ficere. Octauus gradus est eleemosyna-
rum

em largitio, nt de⁹ tibi faciat eleemosy nā de gr̄a sua, quia ipse dicit, Beati misericordes, qm̄ ipi miam cōsequētur. Mat. v. Nonus gradus est debitorū restitutio. Si habes aliquid in domo, taxia, uel bursa, de male acquisitis, restituas, qa nō dimittitur pctm̄ nisi ablatū restituatur, regula est tā theologorū q̄ iuristarū. Decimus gradus est iniuriarum remissio. Ne deus recipiat uindictā de peccatis tuis, tu nō recipias uindictā de inimico tuo, licet posses. Si dimiseritis hominib⁹ peccata eorū, dimittet & uobis pr̄ ur̄ celestis delicta ur̄a. Mat. vj. qa de⁹ nō pōt uinci a creatura in pietate. Patet ergo responsio ad questionē, Quis ascēdet in montē domini &c. Rn̄detur, mūdus corde. s. mundata aīa ab īmūdicijs post baptismū acquisitis, qa mūdicia acqritur per pn̄iam. Iō dixit xp̄s, Beati mūdo corde, qm̄ ipsi deū uidebunt Mat. v. Tertiū principale dico tertio &c. firma obediētia. Multi sunt, q ex quo redierūt ad bonā uitam, non sunt firmi ad obediendū p̄ceptis dei, sed redeunt ad peccata. Ideo est necessaria firma obedientia. s. ut ꝓ nulla re huius mūdi facias cōtra precepta dei, quia modicū lucratur q ꝑdit aīam. Quid em̄ ꝓdest homini si uniuersum mūdū lucretur, animę uero sue detrimentū patiat̄? Mat. xvj. Plus ualet aīa una q̄ aliq̄ creatura corporalis. Istā firmā obediētiā ostēdit xp̄s, semel rn̄dēdo cuidā doctori ī q̊dā sermone xp̄i inflāmato de uita eterna, ꝓpt̄ qd̄ q̄siuit a xp̄o di. Magr̄ bone qd faciā ut habeā uitā eternā? Mat. xix. Rn̄dit sibi xp̄s, Si uis ad uitā īgredi, serua mādata dei. In ista rn̄sione poteris notare q̄ uita eterna non obtinet̄ dn̄io tpali, nec p̄latione, seu dignitate, nec sciētia, seu potētia, qa nisi dn̄i tpales & p̄lati sint obediētes preceptis dei dānant̄. Et si ad portā paradisi uellēt allegare, dicēdo, O dn̄e, in mūdo fecisti me papā, & regē, & sic de alijs. Rn̄deret illis, qui se īgesserūt, Ego nō te feci &c. sed tu ingessisti te. Deinde ex quo fuisti int⁹, uixisti ut porc⁹ luxuriose. Nec ualet tibi allegare sciam, nec diuitias, nec fortitudinē, nec potētiā, nec pulchritudinē, sed oportet allegare obediētiā, dicendo, Dn̄e, ego fui obediēs preceptis ur̄is. Tūc xp̄s manu sua recipit obediētē, di. Euge serue bone & fide. &c. Nota. Euge, interiectio gaudētis est. Solū obedientib⁹ & dei p̄cepta seruātib⁹ fit istud. Patet iterū rn̄sio ad istd̄ q̄sitū, Quis ascēdet &c. Rn̄det, q nō accepit in uano aīam suam. In uanū accipit aīam suā ille, q non obedit diuinis p̄ceptis, qa non uenit ad finē ordinatū. Iō dicit apl̄s, Hortamur uos fratres, ne in uanum gr̄am dei. i. aīam uel tēpus recipiatis. ij. ad Cor̄. vj. Dico quarto &c. p sufferētiā martyrij, ut martyres, q multas & graues tribulationes sustinuerunt usq; ad mortē. Et sunt. x. tribulationes, & tētationes, & pugne, & usq; ad. x. nō sunt martyres. Pr̄ia est cōtra demōes, dicētes, Quare sustines tot aduersitates pro illo, de quo nescis qd &c. Secūda cōtra inclinationes carnis, q̄ naturaliter refutat mortē, cū etiam xp̄s cepit pauere & tedere, nō tn̄ scd̄m rōnē, sed scd̄m sensualitatē. Tertia est cōtra occasiones mūdi, ꝓmittēs m̄ta si uellēt xp̄m abnegare. Quarta cōtra malū cōsiliū amicoꝝ dicētiū, Vos creditis pl⁹ scire q̄ oēs &c. Quīta cōtra ꝑsuasiōes filioꝝ, & uxorū, & parētū, retrahētiū a bono &c. Sexta cōtra perditionē bonoꝝ tpaliū, q̄ eis auferebant̄ a tyrannis & dn̄is. Septima cōtra ꝓpriā famā, qa eis īponebāt̄ multa falsa crimina, sed ipi nō curabāt. Octaua cōtra libertatem, qa incarcerabātur, & ligabant̄ uinculis, cathenis &c. Nona cōtra dolores, qa ꝟberabant̄, & sic de alijs tormētis. Decima cōtra mortē. Habebāt em̄ tātā fortitudinē, q̄ ꝓ xp̄o sustinebāt mortē, & tūc erant martyres. Iō Iaco. j. Beatus uir qui suffert tentationē, qm̄ cū ꝓbatus fuerit, accipiet coronā uite. Ecce quatuor uirtutes ordinauit de⁹, de qbus hō posset ascēdere in celū. s. innocētiā, pn̄iam, obediētiā, & sufferētiā. Et q̄libet istarū ꝟtutū habet decē lr̄as. Prima ꝟt⁹ est innocētia, q̄ decē lr̄as habet, ī qb⁹ īnuūt̄ decē uerba, q̄ sunt in forma baptismi necessaria ad purā innocētiā habendā. Scd̄a ꝟt⁹ est pn̄ia, que etiā habet. x. literas, q̄ significant decē ope-

cē opera pnĩalia predicta. Tertia ꝟtꝰ est obedientia, q̃ etiã habet.x.lr̃as, significan tes ꝙ firma obediētia cōsistit in.x. p̄ceptis dei. Quarta uirtus est sufferētia martyrialis, & etiã habet.x.lr̃as.x.opera predicta martyꝶ significātes. Rō, quare deꝰ in numero denario uoluit ponere illa q̃ requiruntur ad nostrã salutē, est, qa.x. digitos habemus in manibus, q̃ sunt partes quas magis uidemꝰ, ut recordemur. Autoritas. Qui in manu oı̃m hoı̃m signat.i. signũ dat, ut nouerint singuli opera sua. Iob.xxxviij. ut quilibet cognoscat ꝙ illis qui debent saluari per innocētiã, sunt necessaria decē uerba de forma baptismi. Illis q debēt saluari ꝑ pnĩam sunt necessaria decē opera pnĩalia. Illis qui per obediētiã, est necessaria obseruatio decē mãdatoꝶ. Illis q ꝑ sufferentiã, decem opera martyrũ. Patet ergo quare dicit, Btũs uir q suffert &c. usq;, diligentibꝰ se. Istud tãgit Dauid ĩ quarta rn̄sione, cũ dicit, Nec iurauit in dolo proximo suo. Iste ꝓximꝰ est xp̄s, cui iuramꝰ fidelitatē ĩ baptismo, pro qua seruanda martyres fuerũt occisi, anteq̃ uellent frangere fidelitatē xp̄o. Ideo non iurauerunt in dolo proximo suo.s.xp̄o. Ideo quilibet martyrũ potest dicere illud.p̄.cxviij. Iuraui, & statui custodire iudicia iustitie tue.

De eadē dñica.xj. post trini. Ser.iiij.

AMen dico uobis, descēdit hic. Luc.xviij. Sermo noster erit de descēsu malarum personarum in infernum, ut auisetis uos. Et habebitis speculationes intellectuales, & instructiones morales. Salutetur uirgo Maria. Pro huius ꝟbi breui declaratione, scd̄m ĩtellectũ quē uolo ꝓtractare, & introductione materie, sciēdũ ꝙ scd̄m sanctã scripturã ego inuenio talē differētiã inter bonã uitã spũalē, & deuotã, & carnalē, sicut inter ascendere in celũ, & descēdere ad ĩfernũ. Nã uita spũalis, bona, & deuota, est tãquã scala ꝟtutũ, & bonorũ operũ, cuiꝰ unũ caput est in celo, alid' in terra. Hoc fuit figuratũ Geñ xxviij. Vidit Iacob scalã stãtē sup terrã, & cacumē eius tangens celũ, & angelos dei ascendentes & descendētes per eã, & dñm innixum scale. Ista scala est uita bona, deuota & spũalis, quã homo tenet in hoc mũdo. Cũ dicit, scalã stãtē sup terrã, quia in mundo oportet nos bonã uitã incipere. Nullus decipiatur in hoc mũdo. Ideo dicit deus ore Dauid, Cōuertetur populus meꝰ hic.s.in hoc mũdo, & dies pleni inuenientur in eis. No.pp̄s meꝰ.s.per predestinationē, meꝰ per electionē, meus per purificationem, meus per redemptionē. Itē cacumē eius tangens celũ. Ecce finis bone uite, & spũalis, qa sicut eius initiũ est in hoc mundo, ita eius finis & terminus est in celo. Ideo dicit scriptura, Liberati a pc̄tõ, serui autē facti deo, habetis fructũ uı̃m in sc̄tificationē, finē ꝟo uitã eternã. ad Ro.vj. Iõ dicit, dñm innixũ scale. Scitis quõ sicut ille q in capite brauij tenet signum, & animat currētes ad bene currēdũ. Ita xp̄s ĩ capite huiꝰ scale bone uite tenet coronã glorie, & animãdo nos dicit, Venite ad me omnes qui laboratis.s.in bona uita, & onerati estis.s. penitētia, & ego reficiã uos. Mat.xj. Itē uidit angelos ascendentes & descendētes, qa per scalã bone uite aliqui ascendunt, ut religiosi, clerici, & laici, qui incipiunt bene uiuere, & cũ magno ardore & feruore illã cōtinuãt. Descendunt autē qui postq̃ inceperunt bonam uitam, paulatim dimittunt. Sicut de religiosis, q qñ sunt nouicij, sunt boni & deuoti & c.sed ex quo sunt ꝓfessi, efficiuntur tepidi. Idē de clericis & laicis. Et qa talis differētia est inter uitã spũalem & carnalē, sicut inter ascendere & descendere, dicebat Dauid, Ascēdunt usq; ad celos.s.boni, & descēdũt usq; ad abyssos.s.mali, aı̃a eorũ in malis.s. culpe & pene tabescebat. De peccatore & malo igitur dicit thema. Amē dico uobis descendit hic.s.pc̄tõr. Modo uideamus ꝑ q̄s gradꝰ pc̄tõr descēdit ad infernũ, & inueni ꝙ ꝑ septē gradꝰ.

Primus est male cogitare.
Secundus stulte & male loqui.
Tertius negligenter operari.
Quartus carnaliter conuersari.

Quin-

Quintus proximo iniuriari.
Sextus in rebus diuinis attediari.
Septimus in fide catholica dubitare.
Post istos septem gradus pctōr descēdit in infernū. Ideo dicit thema, Amen dico uobis descendit hic. Primus grad⁹ p quē peccator descendit ad infernū est male cogitare, quādo psona retinet malas cogitationes, que a diabolo mittūtur, dicēdo, O quale opus esset facere hoc uel illud cū tali, morose delectādo, tūc cadit, tales enim cogitationes statim sunt expellēde. Scitis qualiter bona mulier debet expellere & uitare lenonem ex parte alicuius ad eā uenietē? qa nō debet eius ṽba audire, qa si uult eius ṽba audire, & dicere, O & quō fieret, si esset scitū &c. factū est, ipsa est pdita. Sed statim debet eū expellere, & p scalā pijcere dicendo, uadatis. Ita debet facere aīa uel persona, q̄ honeste & caste uult cū deo uiuere, qn̄ uenit ad eū diabol⁹, uel leno, uel tētatio, loquentes ad sensualitatē. i. si uis tu posses habere talē delectationē & cōsolationē cum tali &c. si tu dicas, O quō fieret, si sciretur essem diffamatus, pditus es, sed debes recipe baculū. i. crucis, & te signādo percutis diabolū, & ipsum a te expellis, sic hō conseruat se in uita spūali, al's autē peccat & pditur. Auto. Initiū supbie hominis est apostatare a deo q fecit illū, qm̄ ab eo recessit cor eius. Eccl'i. x. Nota, Initiū supbie, qa omne pctm̄ mortale includit superbiam. Declaretur per singula pctā. Ideo dicit, apostatare a deo. Apostatare est facta professione habitū dimittere, & sicut ribaldus per mūdū incedere. Ita de anima, que intrat ordinē angelorū, qn̄ recipit baptismū, & tenet bonā uitā & sctām. Propter hoc Aug. fecit unum librum intitulatū de religione xp̄iana. Et licet psona deuota sit in hoc mundo corporaliter, habitat tamen in celo mētal'r. Qa in hac peregrinatione solo corpore cōtinetur⁹, cogitatione &c. Itē ad Phil'. iij. Nostra conuersatio in celis est. Sed quādo dat se malis cogitationibus, & carnalibus, apostatat, dimittendo habitū uirtutū. Ecce quare dicit, Initiū supbie hominis est apostatare a deo. Et declarat qualiter. Qm̄ ab eo q fecit illū recessit cor eius. s. p malas cogitatiōes. Remediū est expellere & cōtradicere malis cogitationib⁹. Scitis quō si ego haberē manū aptā corā uobis, ponere possetis in eā prunas ignitas. Sed ī me est qđ' cōburāt uel nō. Si eas diu uelles tenere in manu, mirando & disputando de earū pulchritudine, interim cōburerēt manū meā. Sed si statī uertā manū, & proijciā, nō me comburent. Ita in proposito, imaginatio sensualis aperta est diabolo, non tn̄ conscientia mentalis, nisi soli deo. Ideo diabol⁹ pōt imaginationi sensuali mittere & ponere malas cogitationes, uel dormiēdo ī somnis, uel uigilando. Et qn̄ tu cogitas, O q̄modo fieret &c. Interim aīa cōburit pec cando. Ideo custodiatur cor a malis cogitationibus, & si ueniunt, statim expellantur. Hoc remedium dat scriptura dicēs, Omni custodia serua cor tuū, qa ex ipso uita procedit. Vita, si bene custodiat, al's mors &c. Prouer. iiij. Secūdus gradus est stulte & male loqui. Istud sequitur ad primū, qa os loquitur scd'm cordis dispositionē. Rō, qa os nihil aliud est q̄ cordis fumariū, & scd'm ignem interioris affectionis exit extra fumus uerborū. Verbi gratia. Supbus semper uult loqui de honoribus, pōpis, & ornamentis &c. Signū est q ignis superbie est interius in coquina. Idem de auaro, in quo est ignis bonorū temporaliū. Ideo semper loquitur de ferijs, & foris &c. Si luxuriosus est, semp loquitur de mulieribus, disputans de earū pulchritudine. Si inuidus, semper loqtur male de illis quibus inuidet. Si dicatur sibi, Talis est bon⁹ homo &c. Rn̄det, non cognoscitis eum ut ego. Ipse est talis & talis &c. Si gulosus, semper loquitur de cibis, uinis, & coquinis &c. Si iracundus, de prelijs & uindictis. Si acidiosus, de requie, lectis &c. Ecce quomodo post male cogitare sequitur & male loqui stultorum. Autoritas de hoc clara, de Iudeis male loquentibus contra deum & apostolos. Ad quos Christus dicit, progenies uiperarum, quomodo poteritis bona

bona loqui cũ sitis mali? Ex abũdãtia eñ cordis os loquitur. Bonus hõ de bono thesauro cordis sui ꝓfert bona, mal⁹ autẽ de malo thesauro cordis sui ꝓfert mala &c. Mat. xij. Remediũ cõtra stultam & malã locutionẽ est illud, qđ dat apl's dicens, Sermo uester semper in gratia sale sit cõditus, ut sciatis qũo oporteat uos unicuiq; respondere. ad Col. iiij. Nota quomodo cibus sale aspergitur. Primo diuertendo ad sal in disco, anteq̃ ponat in ore. Cibus enim non uenit ad os, nisi misceat. Ita faciendũ est de uerbis. Cogitetis ꝙ sit corde sursum, in quo sunt oẽs esce. Iõ añq̃ uerbum ueniat ad os ad loquendũ, diuerte ad salariũ discretionis, dicendo, Hoc uerbũ quod ego uolo loqui, erit utile uel scãdalosum? Ecce quare dicit, Sermo uester semper in gratia sale sit cõditus. Qñ uerbum est ita examinatum, multũ placet deo, & hominibus est gratiosum, al's aũt est inutile & iniuriosum. Ideo dicit thema, Amẽ dico uobis, descẽdit hic &c. Tertius gradus est negligenter operari, & iste gradus sequitur ad duos primos gradus. Rõ, quia diligentia nihil aliud est q̃ ignis spũssancti interius consistens. De quo xps Lu. xij. Ignem ueni mittere in terram. s. ardẽtis diligentie, & deuotionis. Et q̃diu iste ignis cõsistit in corpore, omnia membra corpis feruẽt ad operãdum diligenter. Sed qñ iste ignis extinguitur, remanet persona frigida & congelata, ad negligenter operandũ bona opera. Iam non surgit ita mane ad matutinas, nec orat, nec celebrat, nec opa spũalia sibi placẽt. Autori. de hoc mittit crystallũ suũ. s. de⁹ permissiue, & diabol⁹ opatiue. Crystallus autem nihil aliud est q̃ aqua cõgelata nimia frigiditate. No sicut buccellas, qa persona congelata non statim dimittit opa oĩa, sed paulatĩ ad buccellas. Ante faciem eius quis sustinebit? Nota miraculũ de uitispatrũ, de quodã deuoto heremita, cui angelus quolibet die portabat panem &c. sed postq̃ ipse fuit negligens in dei seruitio, etiam angelus negligenter seruiuit sibi. Ista est rõ quare hodie in monasterijs & collegijs uiuunt cũ labore, nec hñt unde uiuant, qa male faciunt officia dei & negligẽter. Antiqui abundabãt & edificabant, & nos uix sufficim⁹ ad uitã. Remediũ cõtra negligẽter opari est illud qđ dat scriptura sacra dicens, Sit timor dñi uobiscũ, & cum diligentia cũcta facite. ij. Paral. xix. Timere aũt oportet illã maledictionẽ. Nã maledictus qui facit opus dei negligẽter et fraudulenter. Hiere. xlviij. Quartus gradus est carnaliter conuersari, & sequitur ad alia predicta. Rõ, quia hõ in hoc mũdo nõ põt uiuere sine aliquibus consolationibus, alias efficitur fantastic⁹, & qñ non est diligens in operibus spũalibus non habet consolationes spũales angelorum. Iõ dat se consolationibus bestiarũ. s. gule, luxurie. Et ille delectationes, delectatiões sunt porcorũ & asinorũ, de talibus dicit scriptura, Dixerũt impij cogitantes apud se non recte, Exiguum & cum tedio est tempus uite nostre, & nõ est refrigerium in fine hoĩs, & nõ est qui agnit⁹ sit reuersus ab ĩferis. Quia ex nihilo nati sumus, & post hoc erim⁹ tanq̃ nõ fuerimus &c. Infra coronemus nos rosis, anteq̃ marcescãt, nullum pratũ sit q nõ ptranseat luxuria nostra. Nemo nrm exors sit luxurie nostre, ubiq; relinquamus signa luxurie nr̃e, qm̃ hec est pars nr̃a, & hec est sors nr̃a. Sap. ij. Sed personę spũales que diligẽter seruiũt deo, sentiũt consolatiões angelorũ, nõ curãt de delectationib⁹ bestiarũ, immo si de⁹ daret eis licẽtiã, ut licite uterent illis delectationibus bestiarũ, nõ curarent, immo dicerẽt, O dñe nõ detis mihi delectationes, q̃s uos noluistis, sed detis mihi cõsolatiões angelorũ &c. Iõ Dđ, Renuit cõsolari aĩa mea, scilicet in cõsolationib⁹, memor tui dei & delectat⁹ sum, & exercitat⁹. ps. lxxvj. Ergo patet rõ q̃re hodie psone hui⁹ mũdi dant se delitijs carnalib⁹, qa nõ sentiũt aliqd de delitijs [illegible] alib⁹. Quĩt⁹ grad⁹ cõ [illegible] ad p[illegible] ꝓximo iniuriari. Rõ. Ista est differentia inter bona spiritualia & bona tpalia, qa bona tpalia stricta sunt, nec multis sufficiũt

unt. Bona uero spũalia latissima sunt, & magna, & oĩb⁹ sufficiũt. Verbigratia. Si una mulier sit philocapta de xp̃o, & etiã alia, nõ displicet sibi, imo magis eã diliget. Sed si de uiro unius alia sit philocapta, si hoc sciat uxor, statim est ibi diuisio & iniuria, quia unus hõ nõ sufficit nisi uni uxori. Idẽ si multi hoĩes sunt philocapti de beata uirgine, nullus est zelotypus de alio, sed illi magis se diligẽt, nulli faciunt iniuriã, quia uirgo oĩbus sufficit, sed si de aliqua muliere sint philocapti, ueniũt aliqñ ad gladios. Itẽ de uno castro, uilla, seu regno, non sufficit nisi uni dño seu regi. Sed castrũ seu regnum paradisi oĩbus sufficit, & quilibet pt ipm petere sine alterius iniuria. Ista est ratio quare hodie in mũdo inter hoĩes carnales nõ est pax, qa quilibet uult officia, regimen, iura &c. Et inde sequunt̃ inuicẽ diffamationes, & cõitatũ destructiones. De hoc dicit Iaco. Vñ bella & lites in uobis? nõne ex cõcupiscentijs uestris, q̃ militant in mẽbris uestris? Cõcupiscitis & nõ habetis. Occiditis, & zelatis, & nõ potestis adipisci. Iac. iiij. Remedium cõtra hoc est illud qđ dat Ioã. Nolite diligere mũdũ, neq; ea q̃ in mundo sunt. j. Ioã. ij. Sextus gradus est in rebus spũalibus attediari. Ex quo enim creatura siue hõ iã tñ descẽdit, finaliter uenit ad hoc ꝙ iã abhorret & abominatur dona diuina. Rõ est, sicut hõ diu febricitans, oĩa cõmestibilia abhorret, nec sapiunt sibi. Ita diu antiquatus, & in peccatis inuolutus, abhorret ea q̃ dei sunt. Quia si dicit̃, uadamus ad missam. Rñdet, Quid mihi de uestra missa? citius uellẽ prandere. Si dicat̃ sibi, uadamus cõfiteri. Vestra confessio nihil aliud est, nisi ꝙ clerici uolũt scire uestra peccata. Idẽ de ieiunijs. Ieiunẽt imagines, q̃ nõ habẽt stomachos, & caput durum & lapideum &c. Secus qñ ex negligentia dimittunt̃, quia aliud est dimittere bona dei per negligentiam, & aliud qñ dimittunt̃ per contemptũ & uilipensionẽ. Nota de illo iuuene Valentiæ, qui despexit ieiunium ab ep̃o iniunctũ ex quadã pestilentia, qui subito expirauit. Ideo dicit scriptura, Impius cum in profundũ uenerit peccatorũ, contemnit, sed sequit̃ eum ignominia. s. in morte, & opprobriũ. s. in iudicio. Prouer. xviij. Nota, sequit̃ ignominia, quia tales cõmuniter nõ pñt cõfiteri, & intestati decedunt, & impenitẽtes. Nota de illo homine Alzazira subito mortuo. Esa. xxxiij. Ve qui spernis, nonne & sperneris? s. quia nõ habetis occasionẽ cõfitendi, testandi, nec dolendi, seu penitẽdi de peccatis. Septimus est de fide catholica dubitare. Postquã persona nullũ saporẽ sentit in his q̃ dei sunt, imo abhorret, & dubitat in fide dicẽdo, Quid scit hõ de alio mũdo? Rõ hui⁹ est, quia sc̃tã fides catholica est altissima & spũalis, & qui cecidit in profundũ peccatorũ habet ad eam dispositionẽ contrariã, quia est infirmus & carnalis. Ideo dicit, Et quid scit homo si est uerũ de inferno, de purgatorio &c. Forte clerici hoc inuenerunt. O quot iã sunt in mundo de talibus, quia mala conscientia & reprobata non põt diu stare cũ bona credẽtia & societate. Autoritas. Bonã cõscientiã quidã a se repellentes, circa fidẽ naufragauerunt. j. ad Timo. j. Nauis fidei, q̃ fideles ducit ad portũ uite eterne, naufragat̃ per malã uitã in talibus. Ideo do uobis remediũ, & mirabile cõsiliũ, ut sciatis Credo, in quo continent̃ articuli fidei, addiscatis Credo si nescitis. Dicat̃ semel. Si uos dicitis Credo quolibet die mane & sero, sequũtur due cõditiões. Prima ꝙ tp̃e antixp̃i eritis fortes & firmi in fide catholica. Secũda quia tanta est uirtus fidei deuote cõfesse, ꝙ portabit uos ad bonũ finẽ, quantum in se est, nisi obicẽ ponatis. Pro primo dicatur similitudo de candéla in laterna, q̃ extinguitur si nõ possit candela respirare per foramen. Fides catholica est in corde, & candela in laterna. Dauid, Qm̃ tu illuminas lucernã meã dñe &c. Ideo Dauid deuote cõfitebatur fidẽ dicẽdo, Credidi. s. in corde, propter qđ locutus sum. s. fidem confitendo. Et quomodo? Ego autem humiliatus sum nimis, id est ualde. Pro secundo, ꝙ uirtu-

re.i.cõfessionẽ. Autoritas. Si cõfess⁹ fueris in ore tuo dñm Iesũ xpm, & in corde tuo credideris, saluus eris. Ad Rom.x.

De eadẽ dominica.xj.post Trinitatẽ. Sermo quintus.

Deus propitius esto mihi peccatori. Luce.xviij. Prima pars erit historialis, & secunda moralis, Quãtum ad primũ, notandũ ꝙ xps in euangelio ostendit nobis modũ quõ debemus nos gubernare. Vnde sciendum, ꝙ dũ xps predicaret in terra Israel, erant quidam Iudei, qui credebant se esse bonos, sanctos, & iustos, & spernebant ceteros. Et iõ uolẽs xps eis ostendere ꝙ nõ erant boni, dixit eis parabolam istã &c. quasi diceret, nõ confidatis in uestris operib⁹, nec dicatis, O ego sum bonus, & iustus, ego ieiuno, & facio eleemosynas, & plura alia bona. Vnde dicit xps, nõ cõfidatis in istis, & tũc dixit eis, sicut narratur in euangelio, Duo hoĩes ascẽderũt in templũ ut orarẽt &c. Publicanus dicitur publicus peccator. Pharisęus dicitur a phares, qđ est diuisio, quia illi erant diuisi in habitu, & in uita, ut heremite, & portabãt mãdata dei in frõte, & spinas in tibijs, & multa alia faciebãt. Ideo dicebantur pharisei, id est diuisi. ita qđ dicit euangeliũ, ꝙ isti duo ascenderunt in templũ ut orarent. Phariseus autem qui erat in habitu sanctitatis, tamen ab intra erat mal⁹, posuit se ante altare, stans pedes, & nõ genibus flexis, & capite cooperto, nec faciebat aliqđ signũ deuotionis, sed stans apud se, & benedicens apud se. & non apud deũ, incipit facere orationẽ suã dicens, O deus, quasi contẽnendo alios, grãs ago tibi. Primo, qa ego nõ sum peccator, ego sum deuotus, nõ facio malũ, non sum sicut ceteri hominũ, raptores, adulteri, iniusti. Nec etiã sum sicut hic publicanus, qui est hic. O domine deus, de omnibus istis gratias ago tibi. Secũdo, Deus facio bonam iustitiam in meipso, qa ieiuno bis in sabbato.i. in hebdomada, & decimas do omniũ que possideo. Nota, omnium, uniuersaliter, quia de omnibus meis donore dei. Ideo deus gratias ago tibi &c. Ecce orationem quam faciebat iste phariseus, iactando se de uita sua. Sed uideamus orationem quam faciebat publicanus. Nam ipse nondum existens in templo, cogitauit intra se ꝙ nõ erat dignus ponere ante altare.i.prope. Et dixit, ego sum magnus peccator, commisi tanta peccata, & quomodo ponerem me ante altare? nõ placeret deo, sed posuit se longe in fine ecclesie, & ꝓstrauit se super terram, nec erat ausus oculos ad celũ leuare. Vah dicebat ipse, infernus est mihi paratus, & flebat. Et sic incepit facere orationem suã, dicens, Deus ꝓpitius esto mihi peccatori. Thema, & percutiebat pectus suum. Tunc dixit xps, Quis istorum duorum fuit exauditus ante deum, uel phariseus uel publicanus? Rñdit xps, Amen dico uobis, descendit hic iustificatus &c. Nota iustificatus.i. sctũs & iustus. Et miser pharise⁹, qui tm̃ iactabat se de bonis operib⁹, reuersus est cum suis peccatis. Ideo sequitur hic qđ concludit xps, quia omnis qui se exaltat humiliabitur. Et sic patet primum. Quantum ad scđm in hoc euangelio reperio quatuor conclusiones. Prima est presumptio diabolicalis in principio euãgelij. Secunda est operatio uirtualis. ibi, ieiuno. Tertia petitio rationalis, cũ dicitur, Deus ꝓpitius &c. Quarta est exaltatio celestialis, cum dicitur, Oĩs qui se exal. &c. Quantum ad primũ notandũ ꝙ oratio illius pharisei non fuit exaudita, eo ꝙ habuit tres magnos defectus. Primus quia stabat sine honore & reuerentia. Scđs, quia iactabat se in dei presentia. Tertius quia habebat fratrem suum contemptum &c. Ideo oratio eius non fuit audita. Primo iste phariseus miser habebat magnam presumptionem, quia stabat sine honore & reuerentia. Nam bone gentes sciatis, ꝙ nos habemus doctrinam ab aplo, ꝙ quilibet orans pro honore dei debet flectere genua. Ideo dicit, Omne genu flectatur celestium, terrestrium, & infernorum. Ad Phil.ij. Nota omne uniuersaliter, quia angeli

angeli & sancti hoc idem faciũt in celis, ita & nos debem⁹ facere in terris. Quia si omnes angeli hoc faciunt, multo magis nos miseri. Item infernorum, quia etiam diaboli & omnes damnati faciunt sibi reuerentiã, tñ nõ amore, sed timore. Ergo si tot⁹ mũdus facit deo reuerentiã in celo & in inferno, q̃to magis nos, qui magis debem⁹ sibi reuerẽtiam referre. Hoc etiã habemus Mat. ij. de tribus regibus, qui eũ adorauerũt in stabulo, de quibus dicitur ꝙ ꝓcidẽtes adorauerũt eũ. Iste aũt pharise⁹ faciebat sine reuerentia, ideo sua oratio non fuit audita. Nota, moraliter habemus hic doctrinam ꝙ non debemus facere sicut iste miser phariseus, sed qñ introimus ad eccł'iam, cũ honore & reuerentia debemus adorare deũ. Autoritas. Orõ humiliantis se nubes penetrat. Eccłi. xxxv. quia aľr nõ exaudiet deus orõnem nostrã. Scd's defectus, qa iactabat se in pñtia dei, cũ dicit, Gratias tibi ago, qa nõ sum &c. Heu qualis defect⁹, & quid oportebat se tm̃ iactare in pñtia dei? O respiciatis quot sunt, qui habent istũ defectũ, qñ uolunt aliq̃d boni facere, oportet totus mũdus sciat, sicut faciunt galline qñ ouare debent &c. Iõ dicit xp̃s, Amẽ dico uobis receperunt mercedem suam. Mat. vj. quia uolunt habere honorem suũ corã mundo. ideo nullũ meritũ habent corã deo. Ergo si uultis habere meritũ corã deo, faciatis secrete bona opa ur̃a. Quia licet mũdus non uideat, tñ deus bñ uidet, a quo debetis recipere mercedem. Auto. Tu autẽ cũ oraueris, intra in cubiculũ tuũ, & clauso ostio ora patrem tuum ĩ abscõdito, & pater tuus qui uidet in abscondito, reddet tibi. Mat. vj. Iste aũt phariseus iactabat se in publico corã omnib⁹ hominibus, ideo sua oratio nõ fuit exaudita. Ecce scd's defectus. Tertius defectus, quia habebat fratrem suum in cõtẽptũ, cum dicit, Nõ sum sicut ceteri hominũ, uelut etiam hic publicanus. Ecce contẽptum, quia iustificabat seipsum, & condẽnabat alios. Vah quot sunt ĩ hoc defectu, qui nesciunt loqui de alio nisi malum, & semper iudicãt malũ, ut si uideãt aliquẽ loquentẽ cũ aliqua, cito male iudicant, uel si sit unus faciẽs bona opa, ut pnĩam, ieiunia, eleemosynã &c. oẽs iudicabunt malũ, & aliq̃n laudabũt malos, & cõdẽnabunt bonos. Contrariũ docet apł's dicẽs, Nolite ante tp̃s iudicare, quoadusq; ueniat dñs, qui & illuminabit abscõdita tenebrarũ, & manifestabit consilia cordium. j. Cor. iiij. Ecce prima cõclusio, cum dicit, Duo homines ascẽderunt &c. Hic habetis bonam doctrinã moraliter, ꝙ in die dominica debetis ire ad eccł'iam &c. Scd'a conclusio est operatio ỽtualis, cũ dicit, Ieiuno bis in sabbato. Ipse autẽ iactabat se de suis bonis operibus. Nota. Iã dicatis amici mei, quare deus posuit nos in mũdo isto? creditis ꝙ solum ad standum lete, bñ comedendum, & bibendũ &c. non profecto, sed ad faciendũ bona opa &c. Videte ꝙ nihil portabim⁹ ĩ morte nobiscum, nisi bona opera. Iõ apostolus, Dũ tẽpus habem⁹ opemur bonũ ad omnes. ad Gał. vj. Tertia cõclusio est petitio rationalis, cum dicit, Deus propiti⁹ esto mihi &c. Quarta conclusio est exaltatio celestialis, cũ dicit, qa oĩs qui se exaltat hũiliabitur &c. Et notãdũ ꝙ est regula gñalis in sacra scriptura, ꝙ qui magis humiliat se in hoc mundo, magis exaltabitur in alio. Auto. Humiliamini sub potenti manu dei, ut uos exaltet tẽpore uisitatiõis. j. Pe. v. Nota ĩ primo sermone tertie dñice post trinitatem, qui incipit sic, Humiliamini sub potẽti manu dei, in quo habem⁹ de xp̃o, ꝙ hũiliauit se in hoc mũdo, & factus est obediẽs usq; ad mortem, & ꝓpter hoc deus exaltauit illũ, & donauit illi nomen qđ est sup omne nomen. ad Phił. ij. Iõ humiliamini &c. Idem de beata ỽgine. Quia respexit humilitatem ancille sue, ecce enim &c. Et propter illam regulam generalem deus exaltauit istum publicanum, qui se humiliauit intantum, ꝙ non audebat leuare oculos, sed percutiebat pectus. Ideo descẽdit iustificatus. O q̃ta exaltatio. Ideo humiliamini ut possitis in celo exaltari. Quod nobis conce. &c.

Dñica.xij.post trinitatem.Sermo.j.

ADmirabantur dicẽtes, quia omnia bene fecit. Habetur uerbum istud originał Marc.vij.& recitaƭ in euange. hodierno. In isto sermone, ut deus det uirtutẽ & efficaciã uerbis ſctis,ut dicaƭ in honorẽ & gloriã dei principał, & cõsequenter ad instructionẽ nostrã,saluteƭ uirgo gloriosa. Admirabanƭ dicẽtes,loco & capło ubi.s.Pro declaratione hui⁹ uerbi propositi,& introductione materie pdicande, sciatis ꝙ ille magnus & excelsus rex Dauid in ſpũ ꝓphetie uidẽdo opera magna q̃ debebat facere dñs,dicit ĩ po. cxxviij.Cõfitebor tibi,qm̃ terribił magnificat⁹ es, mirabilia opera tua &c.In quib⁹ uerbis dat intelligere ꝙ Iesus xp̃s ueniens in hũc mundũ debebat facere mirabilia opa, maiora q̃ fecerĩt alij ꝓphete.Bñ legim⁹ de ꝓphetis.s.de Moyse,& Iosue,& Samuele, & Helyseo, atq; Esaia, ꝙ fecerint multa miracula, sed quõ? dico ꝙ oꝛonibus, dñm deũ deprecãdo, & nõ posse ꝓprio,quare ꝓprie loquendo ipsi nõ faciebãt miracula,sed de⁹.Nã de⁹ habet illã bonitatẽ, ꝙ p oꝛones sanctarũ personaꝝ,q̃ deuote seruiunt ei, & ei⁹ uoluntatẽ seruãt,facit miracula. Vñ dixit cec⁹,ut hł Io.ix. Scimus ꝙ pctõres de⁹ nõ exaudit,sed si qs dei cultor est,& eius uoluntatẽ facit, hũc exaudit. Nota ergo ꝙ xp̃s exaudit iustos, & non pctõres,& iõ qa ꝓphete & patriarche erant ſcti,& seruiebãt deo, & ei⁹ uoluntatẽ faciebãt,qñ ipsi rogabãt deũ, ipse exaudiebat eos. Quare dico ꝙ nullus ſctũs unq̃ fecit miracula p suã ptãtẽ,sed sol⁹ deus, cui ꝓpriũ est facere miracula ꝓpria potestate & autoritate,sed dñs nł Iesus xp̃s sicut deus oṗs faciebat ꝓpria miracula, nõ p oꝛonẽ,qa ipse erat un⁹ de⁹ cũ pr̃e & ſpũſctõ,qñ em̃ dicebaƭ sibi,Vn⁹ est surdus,cui dicebat effata,& subito aures illi⁹ aperiebanƭ.Idẽ de alijs ĩfirmitatibus, solo em̃ uerbo curabat ĩfirmitates. Ecce ergo dr̃iam inter xp̃m & alios ꝓphetas ſctõs, qa illi faciebãt miracula per suas orationes, dñs autẽ nł Iesus xp̃s p suum imperiũ.Iõ Dauid in po.cxlviij.Ipse dixit,& fa.sunt,ipse mã.& crea.sunt.Scias ꝙ in toto psalterio nõ reperiƭ id qd p̃dictũ est,nisi in duob⁹ locis.s.in po.xxxij. & in po.pdicto.Sed q̃ est rõ? Dico qd denotandũ duo opa mirabilia dei,unũ factũ in creatiõe, aliud in reformatiõe. Primũ ergo factũ est in creatiõe,cũ dicit,Fiat firmamẽtum,& fctm̃ est. Verbo dñi ce.fir.sunt, & ſpũ oris ei⁹ oĩs uirtus eoꝝ.Postea sciẽs Dauid ꝙ ĩ creatiõe mũdi idẽ debebat p suũ ĩperiũ facere mirabilia opa,iõ iterũ dicit,Laudate dñm de celis,laudate eũ in excel.Laudate eũ oẽs &c.qm̃ iṗe di.& fctã sũt.iṗe mã.& crea. sũt.Laudate eũ sol & luna.&c.ps.cxlviij. Sol.i.ptãs ecclesiastica.& luna.i.ptãs secularis.Et sicut sol ab aliquo alio nõ habet claritatẽ,sed luna habet claritatẽ a sole, ita & ptãs secularis habet autoritatẽ ab ecclia. Ecce qa dixit,sol & luna.seq. Laudate eũ celi celorũ.i.uirtutes sacrorũ ecclie, Sequiƭ,& aque q̃ sup celos sũt laudẽt nomẽ dñi.Ecce quõ fecit. Ipse dixit & facta sunt,ipse mandauit & creata sũt.Ecce quõ Dd̃ erat mirat⁹ de miraculis xp̃i.Et ista rõne Iudei uidẽtes miracula xp̃i secũdũ thema ꝓpositũ,admirabanƭ dicẽtes.Iã sum ĩ materia de q̃ uolo p̃dicare, ꝙ dñs nł Iesus xp̃s bñ fecit oĩa, declarabo nũc p tres modos operũ xp̃i.

Primum opus est creatio mundialis.

Secundũ op⁹ est gubernatio gñalis.

Tertiũ opus est redẽptio humanalis.

Et de istis trib⁹ possumus dicere thema ꝓpositũ, Admirabanƭ &c. Prĩo uideamus quõ sunt bene facta. Et declarabo ista per illud dictũ, Qualis unusquisq; est, talia dicit & operaƭ. Si homo est bonus, uerba & facta erunt bona, p contrariũ si homo est mal⁹,& uerba & facta erũt mala.Item xp̃s dicit,ex abũdantia cordis os loquiƭ.Luc.vj.Bonus hõ de bono thesauro cordis sui.s.profert bona.Mat.xij. Iob.xx. Gaudium hypocrite ad instar puncti. Si sit aliquis religiosus uel alius, qui fingit se esse bonũ,& non est,per modicum tempus poterit decipere gentes, cet hy-

et hypocrisis uel malicia sua cito discooperiet, sed si persona uadit bona intentione, semper crescit & multiplicat eius fama, ergo bonus hō de bona ueritate facit bona opa: a fortiori, de⁹ cū sit summū bonū, nō poterit facere nisi bona opera. Si ergo hō qui est bonus accidentaliter, facit bona opa, multo melius igitur ille qui est bonus essentialr, & immēse, & habet infinitā bonitatem, facit opa bona. Et ideo possumus dicere, Oīa bene fecit. Vnde sciatis ꝙ in illis sex dieb⁹ quibus creauit mundū, quolibet die fecit bonū. Primo die uidit deus ꝙ esset bonū, & sic de alijs diebus. Et cōcludit, Vidit deus cuncta que fecerat, & erant ualde bona. Et hic notant doctores magnū secretū super istā epilogationē. i. cōgregationē uerborū, Erant ualde bona. Et declarāt sic, Sicut in una cythara sunt plures chorde, & quelibet chorda ꝑ se separata facit bonū sonū, concordia autem sonitus sonantiū chordarū est ualde bona, sic & deus in cythara. i. in mundo isto mlta miracula fecit, & taliter ordinauit ꝙ non pōt esse melior ordinatio. Et tñ licet q̄libet res de se esset ualde bona. tñ consonantia oīm erat ualde bona, si sol nō haberet tantā claritatem, non cōsonaret cū alijs rebus. Ideo dicit Sap. xj. Oīa in mēsura, & numero, & pondere disposuisti. Sol enim factus est in mensura sibi debita, quāuis sit multū magnus. Dicunt enim philosophi ꝙ minima stellarum est maior tota terra. Ecce quō celū est magnū. Iam illud mensurauit deus sua sapia. Item terra magna est, sed & illā mēsurauit sua sapiētia. Idē de aqua, & alijs oībus. Itē disposuit de⁹ oīa in numero. Itē deus numerauit omnes stellas celi. Iā scit deus quot dies & quot noctes esse in mūdo debent. Itē iam scit deus & ab eterno sciuit quot grana arene debebāt esse in mari. Item quot frondes in arboribus, finaliter oīa numerauit. Item quot reges, & quot imperatores debeāt esse ī mundo, & quot debeant ire ad paradisum, & quot uiri & mulieres debeant esse in mūdo, & quot debeant ire ad padisum, & quot ad īfernū. Nūc uenit q̄stio. Vos dicitis ꝙ de⁹ nūerauit quot hoīes & mlieres irēt ad celū, & iā sunt noīa eorū in celo scripta, iuxta illud, Gaudete & exultate, quia noīa uſa scripta sunt ī celis. Lu. x. Nō oportet igit facere bonū, qa scīa dei nō pōt deficere. Pone adhuc hic materiā ꝑdestinatiōis, q̄ inuenies in sermone de ꝑdestinatiōe ad plenū. Tñ breuiter dicendū est, & sicut deus scit & ab eterno sciuit quot hoīes deberēt saluari, ita etiā scit & sciuit qb⁹ medijs, & ꝑ q̄ media. Non ergo debem⁹ omittere opa bona, sed diligēter ea implere, ut certā nſam faciam⁹ uocationē, & ut salutē cōsequi ualeam⁹. De hoc uide. b. Th. j. pte. q. xxiij. de ꝑdestinatione dei, & etiā primo script. de eadē materia. Scđo uideam⁹ de opibus gubernationis gñalis, quō deus gubernat oīa. Si unus senescall⁹ gubernat bene senescalliā suā cū discretione & iustitia, dicit hō, Iste senescallus est sapiēs, qm̄ patriā suā bene gubernat. Ita est de deo. Iam possumus faciliter uidere quō gubernat elementa, sicut unū tripudiū. Iam scitis ꝙ in choreis un⁹ tenet manū alteri⁹, & ille q̄ est primus tenet seu portat unā manum solutā, ita est de elemētis. Nā quodlibet elementū duas habet qualitates. Primo ignis est calidus & siccus. Itē aer est calidus & humidus, aqua frigida & humida. Item inquantū frigida se tenet cū terra &c. acsi nos uolum⁹ facere tripudiū rotūdū. Terra inq̄tū sicca tenebit se cū igne, inq̄tū ignis etiā est sicc⁹. Ecce ergo quō de⁹ gubernat oīa cū magna sapiētia. Item hodie uigebat bonum tempus, & cras nō. Item hodie mare erit impetuosum propter uenti fortunā, & forsitan cras erit suaue & tranquillū. Itē arbores in estate ꝑducunt flores & fruct⁹, ī hyeme uero nō, & sic de alijs, de⁹ gubernat oīa cū sua sapientia. Iō Dauid inquit in ꝑo, Quā magna sunt opa tua dñe, oīa in sapiētia fecisti. Posset aliqs facere unum argumentū. Frater, uos dicitis ꝙ de⁹ est gubernator generalis, qui omnia sua sapientia gubernat, uidetur ꝙ non, quia qui-

quilibet bonus gubernator euitat mala de patria sua, & tñ nos uidemus ꝙ deus permittit multa mala, ergo uidet̃ ꝙ non sit bonus gubernator. Rñdeo & dico, ꝙ de⁹ mala q̃ sustinet & permittit ĩ mũdo, nõ euitat, quia nõ cõgruit sue sapĩe illa uitare, al's destrueret res liberas. Nã ipse dedit liberũ arbitriũ creaturis hũanis, & nõ cõuenit sue sapĩe ꝓhibere liberũ arbitriũ, sed dat cõsilia bona. Et Dyonisius dicit, Nõ est diuine sapĩe creaturas destruere, sed cõseruare. Ecce auto. Deus ab initio cõstituit hominẽ, & reliquit eũ in manu cõsilij sui, glo. intel̃ .i. in potestate liberi arbitrij, & adiecit illi ꝓcepta & mãdata. sequit̃, Qđ placuerit ei, dabitur illi. Eccl̃. xv. Dr̃ia est inter ꝓcepta & mandata, qm̃ precepta sunt fortiora q̃ mãdata, qa mãdata sunt affirmatiua, uelut dicere, Sabbata sc̃tifices. Itẽ, honora patrẽ tuũ. Exo. xx. sed precepta sunt negatiua, sicut, Nõ adorabis deos alienos. Itẽ, Nõ assumes nomẽ dei tui ĩ uanũ. Itẽ nõ furtũ facies. Ista sunt ꝓcepta, & nullo mõ licet facere contra ea. Dicũt docto. ꝙ mãdata obligant semp, sed nõ in omni casu, seu nõ ad semp. sicut, Honora patrẽ tuũ, qm̃ si pater se facit infidelẽ, tunc filij nõ tenent̃ ipsum honorare, non ergo obligãt mãdata in oĩ casu. Sed cõtra precepta nullo mõ est faciendũ. Nota tñ ꝙ doctores distinguũt ꝓcepta, & dicunt ꝙ quedã sunt affirmatiua, quedã negatiua. Negatiua obligãt semp, & ad semper, uerum quia prima ꝓcepta hñt speciale nomen, quia dicunt̃ mãdata, & ideo potest hoc nomẽ preceptũ poni tm̃ ꝓ negatiuis, secundũ regulam topicã, & iõ dicit, Adiecit illi ꝓcepta & mãdata. Sequit̃ in autor. Apposuit tibi deus aquã & ignẽ, ad qđ uolueris porrige manũ tuã, aquã id est gratiã, ignẽ .i. pc̃tm̃. Ad quod uolueris porrige manũ tuã. sequit̃, Añ hominẽ uita & mors, qđ placuerit ei dabit̃ illi. No. qđ placuerit &c. Si quis uult saluationẽ, habebit: si dãnationẽ, idem. Tñ sunt plures mẽdaces circa hoc, qm̃ oẽs hoĩes uolũt, ut dicũt, ire ad paradisum, & tñ nullo mõ se preparant, quia cũ debent sequi iter paradisi. s. humilitatem, liberalitatẽ, castitatẽ, patiẽtiã, charitatẽ, abstinẽtiã, & diligẽtiã, ista eñ perducũt hoĩem ad salutẽ, tñ sequunt̃ iter qđ per ducit ad infernũ. s. supbiam, auariciã, luxuriã &c. Et si aliqs querit, uultis uos ire ad paradisum? diceret, tã bene q̃ uos, sed falsum dicũt, quia iter inferni tenẽt & nõ padisi. Itẽ si dicat̃ usurario, uel rapto ri, quo uultis uos ire? dicũt, ad paradisum, & falsum dicũt, qm̃ sequunt̃ iter inferni, scilicet usurã & rapinã, q̃ ducũt hominẽ ad infernũ. Itẽ tam oẽs xpiani ... li, quã Iudei, siue Saraceni, oẽs dicũt ꝙ uolunt ire ad paradisum, sed falsum dicunt, quia iter inferni sequunt̃, & sic de alijs. Ecce quare dicit scriptura, Ante hominẽ uita & mors, bonũ & malũ. Nã dñs uellet ꝙ oẽs saluarent̃, & ideo si ... sequamur iter paradisi, saluabimur, quia hoc iter bonũ & acceptũ est corã ... re nr̃o deo, qui uult oẽs hoĩes saluos fieri, & ad agnitionẽ ueritatis uenire. Unus est enim mediator dei & hoĩm homo ... Iesus, qui dedit redẽptionẽ semetipsum ꝓ oĩbus. j. Tim. ij. Nũc mouet̃ qõ. Quare si iam scit deus ꝙ eris dãnat⁹, quare ergo creauit te? Dico ꝙ creauit te ut ... esses, & eris, si teneas bonã uitã, & si con tinues bonã uitã usq; in finẽ, saluaberis. Vñ debetis scire, ꝙ seruat in nobis deus modũ quem seruat q in domo sua ha... aliquẽ malũ hoĩem & proditorẽ. Et supponamus ꝙ aliquis rex det alicui militi in domo sua existẽti, malo, & proditori uillas, & castra, qui miles quãto rex ... plura dat, tanto ipse miles perseuerat ... gis in ꝓditione, qđ facit ipe rex de ... nõne destruet eũ? Profecto ita de⁹ facit, quãuis simus mali, facit nobis multa bona, ut malicia nostra auferat̃. Fecit nos ad imaginem suam, & lauit nos in baptismo, ut essemus boni & mundi &c. ... liter si in malis perseuerauerimus, destruet nos. De ista tñ malicia uide ad lõgum in sermone de predestinatione, & hoc sufficit de sc̃da parte. Tertio uideamus opera redẽptionis hũane nature. Et hoc duobus modis declarabo. Pr̃ia pars erit

erit speculatiua, respiciendo diuinitatẽ eternalẽ. Secunda erit speculatiua simul & moralis. Quo ad partẽ primã dicunt philosophi & multi alij, quare Iesus, cũ posset facere remissionẽ gñalẽ, se incarnauit, & uoluit sustinere labores & passionẽ, & maxime cũ dicat philosophus, ꝙ frustra fit ꝑ plura qđ põt fieri ꝑ pauciora? Rñdeo, ꝙ istud argumentũ uenit per ignorantiã uel per inaduertentiam. Pro quo sciendũ est, ꝙ differẽtia est inter deũ & hominẽ. Virtutes quas nos habemus nõ sunt essentia nostra, similiter nec bonitas nec iustitia in iudice iusto, imo sunt accidentia, & sunt qualitates aduentitie, quia q mõ est iustus, forte erit postea iniust9, & iniustus cõuertitur qñq;, & fit iustus. Itẽ mĩa magna ṽt9 est, marie in diuitibus, q tã de bonis tꝑalib9 q̃ spũalibus dãt indigẽtibus. Magna eñ uirtus est, sed est qualitas aduentitia in hoĩbus, qa una ꝑsona misericors põt effici crudelis, tñ in deo totũ est cõtrariũ, iustitia enim in deo est essentia, sua diuinitas, mĩa dei est sua essentia, & non qualitas aduẽtitia. Vnde dico sicut deus nõ põt dimittere suã essẽtiã, ita nec põt dimittere suã mĩam nec iustitiã. Ita dicit apostol9, De9 fidelis ꝑmanet, & seipsum negare nõ põt. ij. Thim. ij. Iudex in mundo isto quãdoq; facit tantã iustitiã, ꝙ nihil erit de misericordia, sed ĩ deo simul est, & concurrit iustitia & misericordia. Pro quo Dauid in ꝑo.c. Misericordiã & iustitiã cantabo tibi domine. Auscultate & attendite, si deus dixisset hoĩbus, Remitto uobis oĩa peccata uestra, & simus amici, deinceps custodiatis uos, hoc esset maxima misericordia, tamẽ ubi esset iustitia? Et si dixisset, Peccastis cõtra me, ego uolo ꝙ oẽs sitis dãnati, magnus rigor iustitie hoc eẽt, tñ ubi esset mĩa? Vñ cõueniẽs fuit ꝙ ĩ redẽptione nr̃a seruaret mĩam & iustitiã. Rigor iustitie magn9 fuit dare sanguinẽ suũ ꝑciosum pro omnibus. Misericordia fuit, ꝙ ipse qui non tenebatur, nec erat obligatus, uoluit soluere precium pro omnibus, quare ratio, quam dicunt infideles, Frustra fit per plura &c. nullius est efficacie siue ualoris, sed prouenit ex magna ignorãtia, quoniã bene oĩa fecit, & possumus dicere uerbum thematis, Admirabãtur dicentes, Bene omnia fecit. Et hoc est quod dictum fuit ex parte dei, considerando suam diuinitatem. Tamen si consideremus ex parte nostra, dico ꝙ propter mala & peccata, in quibus nos eramus, ipse uoluit facere redemptionem. Primo propter peccatũ Ade & Eue ipsi fuerũt relegati de paradiso terrestri in mundũ istum, sed filius dei uoluit descẽdere, & incarnare se in uentre uirginis gloriose, ut per suum descensum nos ascenderemus. Et ecce quõ fuit conueniens opus istud ꝓ redẽptione nostra. Ita malum istius mundi incepit in muliere sponsata, & ideo uoluit deus ꝙ bonum ueniret per mulierem uirginẽ desponsatã, uirginẽ .s. Mariam. Item Adam & homines si remansissent in paradiso terrestri, nullũ malũ neq; dolorem habuissent. Sed post aliquod tꝑs fuissent suscepti & translati in celum. Vnde deus dixisset sancto Michaeli, Fac ascendere illos in celum, & propter hoc uoluit dei filius sustinere dolorem & pasiones in isto mundo, ut credentes & obedientes sibi nullũ dolorẽ sustinerent in paradiso. Itẽ per peccatũ uenit ignorantia in aĩa, qm̃ secũdũ qđ dicit philosophus, aĩa est tanq̃ tabula rasa, in qua &c. in qua in principio sue creationis nihil erat depictũ, ꝓpter hoc uoluit Christus predicare in mũdo isto, & dare legẽ euangelicã, ut nos habeamus scientiã. Item Adã quando peccauit, fuit ligatus per Luciferum, & seductus, & propter hoc dei filius uoluit ligare Luciferum. Itẽ quia propter peccatũ hoĩes flagellabanť in ĩterno, iõ uoluit dei fili9 flagellari, ut sibi credentes & obediẽtes a talib9 flagellis liberarenť. Itẽ qa per pc̃m̃ erat dãnatus ad corruptionẽ, propter cõtrarietatẽ quatuor elementorũ, uoluit fili9 dei iudicari corã quatuor iudicibus, ut sibi credentes & obedientes liberarenť a corruptiõe & mortalitate. Itẽ filius dei uoluit corona-

ri, ut sibi credẽtes & obedientes reciperẽt eternã glorie coronã. Itẽ per lignũ, hoc est fructũ ligni, homines fuerũt condẽnati ad patibulũ inferni, ideo xp̃s dei filius dixit patri, Pater uolo in patibulo crucis leuari, ut credẽtes & obediẽtes de furca inferni liberẽtur finaliter oẽs. Sic sua sapientia deus ordinauit oĩa, ꝙ nihil fuit superfluũ. Quare bene oĩa fecit. Iõ dicit .ij. Mach .j. Benefaciat uobis deus. Quare nos cogitantes ista magna opera possumus dicere thema, Admirabantur omnes &c.

Dñica.xij.post trinitatẽ. Sermo.ij.

Precepit eis ne cui dicerent. Mat.vij. Ser. erit de sancto euan. presentis dominice, quia cõtinet multa secreta sacre scripture speculatiua & moralia, & habebim⁹ multas bonas doctrinas speculatiuas & morales. Saluteẽ uirgo Maria. Sanctũ euange. hodiernũ declarat nobis tria opera uirtuosa & miraculosa de Christo.

Primum est humanalis incarnatio.
Secundum diuinalis miseratio.
Tertium uirtualis humiliatio.

Primũ allegorice seu figuraliter. Secundum rropologice seu moraliter. Tertiũ historice seu literaliter. De tertio & finali loquitur thema, Precepit eis ne cui dicerent. Et hoc fecit ex uirtuali humilitate. Dico primo ꝙ euangeliũ hodiernum ostendit nobis de xp̃o primum opus uirtuosum, quod est humanalis incarnatio in utero uirginis pro nostra saluatione. Hoc ostenditur in principio euangelij, quando dicitur, Exiens Iesus, de finibus Tyri, uenit per Sidonẽ ad mare Galilee, que est inter medios fines Decapoleos, & adducũt ei surdum & mutũ, & deprecabant eũ ut imponat illi manum. Dicet aliquis, Et quomodo ostẽditur hic humana incarnatio? Dico ꝙ bene, sed subtiliter. In incarnatione autem filij dei fuerũt sex mysteria .f. terminus a quo, uia p quã uenit, terminus ad quẽ, modus eius uiuendi, necessitas nostra, & finalis utilitas. Ista sex puncta siue mysteria subtiler ostendũtur in principio euãgelij. Primo terminus a quo oñditur cũ dicit, Exiens de finibus Tyri .i. plasmationis, secundũ interpretationem Hebraicã, uel creationis. Nota primũ elementũ, quasi fundamentũ creatiõis est terra. Dauid, Initio tu domine terrã fundasti. p̃s. cj. Secundũ ascendẽdo est aqua. Tertium aer. Quartũ ignis. Deĩde celũ, quod a philosophis dicitur quinta essentia. Et sunt decẽ celi. Primũ est Lune. Secundũ ascẽdendo est Mercurij. Tertiũ Veneris. Quartũ Solis. Quintũ Martis. Sextũ Iouis. Septimum Saturni. Octauũ celũ stellatũ .i. firmamẽtũ, in quo sunt site oẽs stelle cõmunes. Nonũ primũ mobile secundũ philosophos, quod theologis dicit celũ cristallinũ. De quo celo dicit, aque que super celos sunt. Decimũ celũ dicitur empyreũ, in quo sunt angeli & beati, ubi sunt nouẽ ordines angelorũ, archãgelorũ &c. Super omnes aũt est cathedra dei. De istis finibus exiuit xp̃s, ueniẽs ad humanã incarnationẽ in uterũ uirginis, non de celo Lune, nec Mercurij &c. de finibus Tyri .f. creatiõis, de finibus angelorum. De hoc prophetarũt Dauid, & Salamõ filius ei⁹, Dauid dicit, A summo celo egressio eius &c. p̃s. xviij. Dicatur contra Iudeos, qui hoc exponũt de sole &c. Itẽ Salomõ dixit, Procul & de ultimis finib⁹ preciũ .f. nostre redemptionis. Prouer. ulti. Secũdo uideamus uiã per quã uenit, quia dicit euangelium ꝙ uenit per Sidonẽ .i. [illegible] centẽ, uel secundũ interpretationẽ Hebraicã, taciturnitatẽ. Ecce uirgo Maria que fuit tacẽs. Bern. Virgo regia ip̃a est uia per quã saluator uenit ad nos. Taciturna fuit, quia licet libẽter audiret uerba bona & sancta, raro tñ loquebat. Ideo habebat paruũ os, ut patet in Veronica, q depixit btũs Lucas. Iõ Luce. ij. Maria aũt cõseruabat oĩa ỽba hec, cõferẽs in corde suo. Bonũ signũ est in muliere taciturnitas, & malũ signũ est loquacitas. Tertius terminus ad quẽ uenit, oñdit cũ dicit, ad mare Galilee .i. rota uolubilis, secundũ interp̃tationẽ Hebraicã. Ecce uia plena amara, q̃a secũdũ Boet. mũdus amar[illegible]

nibus

nib⁹ est respõsa, q̃ rotat & uoluit per quatuor anni tẽpora secũdum cursum solis. De qua potest intelligi illud Ezech. x. Ecce apparuit rota una. s. pn̄s uita. Xp̄s non uenit ad regnãdũ in hoc mũdo, imo dicit corã Pilato, Regnũ meũ non est de hoc mũdo. nec uenit ministrari, sed ministrare. Mat. xx. Ad illũ terminũ ad quẽ. s. pn̄tẽ uitã, uenit xp̄s ad sustinẽdũ amaritudines. Autoritas. Et sunt uerba Christi hoĩs ad deũ patrẽ, Dn̄e si sic uiuitur, scilicet in hoc mũdo secũdũ tuã ordinationẽ, & in talib⁹. s. Iudeis uitiosis uita spũs mei corripies me. s. in passione. Esa. liij. Propter scelus populi mei percussi eum &c. & uiuificabis me. s. in resurrectione gloriosa. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Nota, xp̄s sustinuit tres amaritudines in hac uita. Prima fuit amara. secũda fuit amarior. tertia fuit amarissima. Prima fuit abstinẽtiarꝫ, ieiuniorũ, uigilarũ, & laborꝫ, qa cũ nõ esset nisi .xxx. annorꝫ, estimabat̃ .l. annorꝫ. ut patet. Ioã. viij. Secũda fuit amarior. s. ꝑsecutio dura Iudeorũ, q oĩa dicta & facta xp̄i calumniabant̃, & in malũ interpretabant̃, & sua miracula demonibus attribuebant. Ista amaritudo tangebat cor eius ex eorũ dãnatione. Tertia fuit amarissima. s. eius captio, litigatio, flagellatio, mors, & passio &c. Quarto uidẽdũ est de suo mõ uiuẽdi, cũ dicit̃, Inter medios fines Decapoleos, a deca quod est decẽ, & polis ciuitas. s. prouincia decẽ ciuitatũ, & signat decẽ ꝓcepta decalogi, que sunt quasi decẽ ciuitates fideles, in pacis abũdãtia & securitate cõsistẽtes. Euge serue bone & fidelis, qa ĩ modico fuisti fidelis, eris potestatẽ hn̄s supra decẽ ciuitates. Luc. xix. Inter istos medi⁹ uixit xp̄s, qa in medio cõsistit ꝟtus. Nolite putare qm̄ ueni soluere legẽ aut prophetas, non ueni soluere, sed adimplere. Matt. v. Diceret aliqs, & est argumẽtũ Iudeorũ, Ex quo xp̄s seruauit legẽ, quare nos nõ seruamus? Sed istud argumentũ ꝓcedit ex ignorantia, imo dico ꝙ ex q̃ xps seruauit legem, nos nõ debem⁹ seruare. Quia sicut uoluit suspẽdi in ligno crucis ne aliquis sibi credẽs & obediẽs suspẽdatur in furca inferni. Ita uoluit seruare legẽ Moysi, & eam cõplere, & eidẽ finẽ dare, ne nos eã seruaremus. Iõ apl̄s, Finis eñ legis xp̄s est, ad iusticiã oĩ credenti. ad Ro. x. Quinto uidẽda est necessitas, q̃ erat ex ꝑte nr̄a, que ostẽditur cum dicit̃, Et adducunt ei surdũ & mutũ. Nã, scd'm Bedã, hõ audiẽdo ꝟba antiq serpẽtis surdus est, & cec⁹, & mutus ad laudãdũ deũ. Surditas autẽ priuat hoĩem a fide, q̃ nõ põt haberi nisi per auditũ. Fides est ex auditu. ad Ro. x. Et qa mutus nõ poterat creatorẽ suũ laudare, iõ de surdis & mutis dicit Dauid, Aures habent, & non audiẽt, neq; eñ est spũs. s. laudis ĩ ore ipsorꝫ. ps. cxxxiiij. Sexto finalis utilitas. cũ dicit̃, Et deꝑcabũtur eũ ut imponat illi manũ. s. operatio salutaris, quasi eñ quinq; digiti sunt, euangelica predicatio, ꝟtuosa cõuersatio, dolorosa passio, gl'iosa resurrectio, & miraculosa ascẽsio. Dauid, Fiat manus tua ut saluet me. ps. cxviij. Dico secũdo ꝙ euangeliũ hodiernũ ondit de xp̄o aliud opus ꝟtuosum, quod est diuinalis miseratio, qua motus fuit ad curãdũ surdũ & mutũ, cũ dicit, Et apprehendẽs eũ de turba seorsum. usq;, loquebat̃ recte. Septem cerimonias seruauit xp̄s curãdo illũ infirmũ, que sunt necessarie in curatione cuiuslibet infirmi ex pc̄õ mortali. Prima ibi, Et appheẽdẽs eũ, ecce cordis cõtritio, per quã hõ liberat̃ a diaboli captione, & apprehẽdit̃ a xp̄o, & ligat̃ cathena gratie. Ista captio est benedicta. Apl̄s, Sequor si quo mõ cõprehẽdã, in quo & cõprehensus sum a xp̄o Iesu. Ad Phil̃. iij. Secunda ibi, de turba seorsum. Ecce praue societatis dimissio, que inuenit̃ ĩ hoc, ꝙ xp̄s nõ uoluit curare inter gẽtes, sed extra. Que nocitura tenes, q̃uis sint chara relinq. Tertio misit digitos suos in auriculas eius. Ecce de obediendo ꝓceptis propositio. Ratio, quia sicut sunt digiti decem in manibus, sic sunt decem precepta ad meritorie operãdum, ad que omnia opa meritoria pn̄t reduci. Omnia que locutus est dn̄s faciemus, & erimus obedientes. Exo. xxiiij. Quarta ibi, expuẽs tetigit

linguam eius. Ecce oris cōfessio necessaria, quia sicut expuens purificat stomachū, ita cōfitēs purificat aīam ab omnib⁹ maculis culpe. Si cōfiteamur pctā nr̄a, fidelis est deus & iustus, ut remittat nobis pctā nr̄a, & emūdet nos ab oī iniqtate. j. Ioā. j. Sed quare xp̄s primo expuit, & tetigit linguā eius? Respōdeo, q̄ hoc fecit, ac si diceret xp̄s, Si ego fui cōfessus, & tu etiā debes cōfiteri. Nota hic q̄ xp̄s bis fuit cōfessus ī uita ista, non de pctis suis, quia nullū pctm̄ habuit unq̄, sed cōfitebatur populi pctā, ac si essent pctā sua propria. in p̄s. Saluum me fac deus. ubi Dauid loquebatur in p̄sona xp̄i dicēs, Deus tu scis insipiētiā meā, & delicta mea a te non sunt abscondita. Nota q̄ peccata ꝓpria populi dicit sua. A te non sunt abscōdita. Glosa dat hāc similitudinē. Si man⁹ uel pes fecerit alicui offensam, & caput siue os peteret ueniā, que nō fecerūt offensam. Sed hoc dicit propter cōiunctionē mēbrorū & capitis. Ita etiā & nos sumus membra, & xp̄s caput. ad Ro. xij. Mēbra fecerunt offensas & peccata, & xp̄s pctā mēbrorum dicit esse sua. Scd'o fuit cōfessus in morte in lecto crucis, qn̄ dixit, Hely hely. i. deus meus &c. sequitur, Lōge a salute mea uerba delictorū. qa ergo primo ipse fuit cōfessus, ideo & tu cōfitere peccata tua. Quinta ibi, suspiciēs in celum. Ecce attēta oratio, quā post cōfessionē homo debet recipere, iuxta illud, Fili peccasti, ne adijcias iterum, sed de pristinis deprecare ut tibi dimittātur. Eccli. xxj. Sexta ibi, ingemuit. Ecce penitētialis oneris susceptio. Sicut animal ex onere ingemiscit, ita corpus ex onere penitentie. Ideo dicit Dauid in persona penitentis, Afflictus sum, & humiliatus sum nimis, rugiebā a gemitu cordis mei. p̄s. xxxvij. Septima ibi, effata, quod est aperire. Ecce iniuriarum remissio, per cordis apertionem. Et debitorum restitutio, per sinistre apertionem. Eleemosynarū quoq; largitio per dextre apertionem. Etiam os est aperiendum ad eucharistie communionem, & sic curatur homo a spirituali infirmitate, & ideo sequitur, Et statim aperte sunt aures eius, & soluta est uinculū lingue eius, & loquebatur recte. Dico tertio q̄ ostendit sanctum euāgelium de Christo uirtualem humiliationem, cum dicit, precepit eis ne cui dicerent. usq; , & mutos loqui. Questio est hic, quia dicit textus, Precipit eis ne cui dicerent, & post dicit, Quanto autē magis eis precipiebat, tanto magis plus p̄dicabāt. Est questio, utrū illi peccabāt an nō. Et uidet q̄ peccabāt, qa faciebat cōtra mādata xp̄i. Huic questiōi respondet sanctus Tho. q̄ non peccabāt, quia non faciebāt cōtra mādatū xp̄i, qn̄ eīn xp̄s precepit eis ne cui dicerēt, hoc dicit tali gestu & modo, quod innuebat q̄ nolebat uanā gl'iam, & ex alia parte inflāmabat corda illorum ut miracula predicarent ad dei laudem & honorē. In hoc ostēditur perfecta humilitas, q̄ habet duo, primo fugere uanā gloriam, & honorē dei q̄rere de bonis operibus. Mat. vj. Attendite ne iusticiam uestrā faciatis coram hominib⁹, ut uideamini ab eis, alioquin mercedē nō habebitis apud patrē uestrū qui in celis est. Nota q̄ uana gloria, siue gloria mūdi potest esse in bonis operibus tripliciter. Primo uelut dn̄a. Secūdo uelut socia. Tertio uelut ancilla. Primo modo est peccatū mortale. Secundo modo est ueniale. Tertio est meritū. Primo modo uelut domina est uana gloria, qn̄ quicquid persona facit, hoc facit ꝓpter uanam gloriā mundi, ut uideatur, laudetur, reputetur &c. tunc opera illa sunt pulchra, ut poma, sed int⁹ est uermis inanis glorie, & tunc est peccatum mortale. Propter hoc dicit, Attendite &c. Secūdo est uelut socia, quando homo incipit opus bonum sctā & bona intentione, ut sermonem uel aliud, sed post uenit uana gloria cogitando, O modo dicetur q̄ tu es bonus uel aptus &c. tunc est ut socia, quia associata est operi bono, tunc non est peccatum mortale, sed ueniale. Nota de beato Bernardo, qui in tempore suo erat de maioribus mundi predicatoribus, & cum semel predicaret sancta & bona intentione pro honore dei & salutione

uatione animarũ, & declarando illa magna secreta scripture, conuerteret multos, uenit ad eũ uana gloria. Cogitauit dimittere sermonẽ, sed nõ fecit, sed respõdit uane glorie dicens, Nec pro te in cepi, nec ꝓ te desistã. Tertio uelut ancilla, & tunc nõ solum non est peccatũ mortale, nec ueniale, sed meritoriũ, quia est perfectionis apostolice, quãdo prelatus, episcopus, uel predicator appetit bonã famam, ut sua predicatio faciat fructum, quia si reputatur ribaldus, eius doctrina nullũ fructũ faciet. Sed sicut miles q habet militare, querit bona arma & instrumenta. Ita instrumẽta predicatiõis sunt bona fama, sancta uita, bona consciẽtia. Ideo Greg. Sancti predicatores laudari appetunt, ut reuerẽtius audiantur. Reuerenter desiderãt, ut maiorẽ fructũ faciant. Talis uana gloria est ancilla, qa cuius uita despicitur, restat ut eius predicatio contẽnatur. Ideo xp̃s Mat. v. Sic luceat lux uestra corã hominib⁹, ut uideãt opera uestra bona, & glorificẽt patrẽ uestrũ qui in celis est. Sed sicut cãdela extinguitur modico uento, ita persõne parue spiritualitatis modico uento inanis glorie. Sed sicut magnus ignis nõ extinguitur uento, imo magis accẽdit, ita persona multum spiritualis. Iõ dicit xp̃s, Sic luceat lux uestra &c. Secũdũ quod habet uera humilitas & perfecta, est ꝙ bona opera fiant in laudẽ dei. Ideo xp̃s instigabat illos inuisibiliter, ut publicarent miraculum in laudem dei & honorẽ. Deo gratias.

Dñica. xij. post festũ trinita. Sermo. j.

HOc fac & uiues. Habet uerbum istud originaliter Luc. x. & recitatum est statim ĩ euãgelio hodierno. Sermo noster erit de sancto euangelio hodierno. Si placet deo habebimus multas bonas doctrinas pro nostra instructione, defectuũ correctione, & animarum cõsolatione. Salutetur uirgo Maria &c. In sancto euangelio hodierno Christus ostendit nobis tria multum necessaria ad saluationem nostram, scilicet,

Primum est cognitio de ueritate diuinali.

Secundum dilectio de charitate integrali.

Tertium operatio de pietate fraternali.

Sine his trib⁹ nullus potest saluari, & de quolibet istorũ dicit the. Hoc fac & uiues eternaliter in paradiso. Dico primo ꝙ xp̃s ostẽdit ꝙ habeamus in hac uita cognitionẽ de ueritate diuinali, ut cognoscamus deum sine errore & falsa opinione, quia alias homo qñ uadit in aliũ mũdũ, non cognoscit a deo. Amen dico uobis nescio uos, scilicet noticia approbatiõis. Matt. xxv. Et dicẽt, O domine ego sum religios⁹, ego cleric⁹, uel laic⁹ de tali ciuitate. Amẽ dico uobis qa nescio uos &c. Et concordat ap̃ls di. Omnis q ignorat ignorabitur. j. ad Cor. xiiij. Quia ergo ista cognitio de ueritate est ita necessaria nobis ad sciendum in hoc mundo, ideo xp̃s eam nobis ostẽdit in principio euangelij di. Beati oculi qui uidẽt q̃ uos uidetis. Mattheus addit, & btẽ aures q̃ audiũt que uos auditis. Mat. xiij. Dico uobis ꝙ multi prophete & reges. Mattheus addit, & iusti uoluerunt uidere q̃ uos uidetis, & audire que uos auditis, & nõ audierũt, imo cũ illo desiderio decesserũt. Nõ credatis, ꝙ loqueretur solũ de uisione corpali, qa Iudei ẽt uidebãt presentiã xp̃i corporalẽ, tñ nõ erãt probati seu btĩ. Sed ap̃li & discip̃li xp̃i erãt beati, qui extra uidebãt p̃ñtiã xp̃i corporalẽ, & intus oc̃lis anime uidebãt xp̃i diuinitatem, & ista uisio faciebat eos btõs. Idẽ de auditu, qa etiã Iudei audiebãt ỽba eius corpaliter, sed non obediẽtial̃r ut ap̃li &c. Dico eñ uobis ꝙ multi prophete, ut Moyses, Esaias, Hieremias, & multi reges, ut Dauid &c. Quia ex quo deus pr̃ ꝓmisit filiũ suũ incarnãdũ, & btĩ patres ita ardẽter desiderabãt eum uidere & audire, ꝙ moriebant desiderio, dicentes, O quale tp̃s erit illud, qñ de⁹ incarnat⁹ ibit p terrã, & p̃dicabit illa secreta celestia. Dicebat Thobias de se, Beatus ero si fuerint reli-

reliquie seminis mei ad uidendũ claritatẽ Hierl̃m. Tho.xiij. Alij, scd'm q̧ tangit Amb. dicebãt, qñ ueniet? qñ nascetur? qñ apparebit? putasne uidebo? putasne durabo? putasne hic me ĩueniet illa natiuitas? O si oculi mei uidebũt qđ credo in scripturis dei. Sed apl̃i uidebãt eũ, stabãt cũ eo, comedebãt & bibebãt cũ eo, & ambulabãt cũ eo. Ideo dicebat eis, Btĩ oculi q̃ uidẽt que uos uidetis &c. qui uidebãt eũ nõ solũ oculis corporis, sed etiã aĩe, scilicet credendo, etiã obediẽdo, & audiebãt eũ nõ solũ aurib⁹ corporalibus, sed etiã aĩe. Si bñ attendistis, xp̃s ponit duos modos cognitionis de ueritate diuinali. Primo. s. uidẽdo. Secundo. s. audiẽdo, q̃a aliter nõ põt haberi. Ideo ad cognoscendũ deũ summe sunt necessarij uisus, & auditus. Ex uisu eñi sine audientia naturali ratione possumus scire illa que pertinẽt ad unitatẽ dei. Hoc etiã philosophi ostẽderũt, clare dicẽtes q̧ est unus deus, un⁹ princeps, una prima causa, & un⁹ prim⁹ motor. Hoc etiã q̃libet intellectu uigens põt uidere, & scire, q̃a sicut ille q̃ intrat palatiũ optime ordinatũ & gubernatũ, q̃tũcũq; sit rudis, statim cognoscit sine hoc q̧ dicatur sibi, q̧ magnus dñs & potens est q̃ illud palatium fecit, ordinauit, gubernat, & regit. Ita de palatio hui⁹ mũdi, & eius ordinatione, & gubernatione potes cogitare & uidere, q̧ magnus dñs & potẽs est q̃ ipsum fecit, q̃a nihil fit a seipso, & ille est deus. Isto mõ antiq; q̃ nondũ habebãt libros, magistros, nec p̃dicatores, cognoscebãt deũ uidẽdo mundũ &c. Istã deductionẽ facit apl̃s dicẽs, Inuisibilia dei a creatura mũdi per ea q̃ facta sunt intellecta conspiciuntur, sempiterna quoq; ei⁹ ṽtus & diuinitas, ita ut sint ĩexcusabiles. ad Ro. j. Inuisibilia dei sunt attributa diuina. s. eternitas, omnipotentia, sapientia, excellentia, & hmõi, que p̃tinent ad unitatem essentie. Itẽ ex uisu scitur & cognoscitur q̧ quilibet dñs sapiens & potens, bonus & iustus, dat retributionem suis seruitorib⁹, bonos remunerando, & malos puniendo. Hoc igitur intellectu naturali possumus cognoscere, q̧ persona que uiuit & seruat dei precepta, a deo habebit remuneratiõẽ, que autem male uiuit, a deo habebit punitionẽ. Isti duo articuli. s. q̧ deus est oim creator, scd'o q̧ est bonorũ & malorũ retributor, fuerũt semp necessarij ad credendũ expresse, ut dicũt sc̃ti doctores, quia ad oculũ possunt uidere rationabiles. Autoritas. Sine fide impossibile est quẽq; placere deo. Credere eñ oportet accedentẽ ad deũ, q̃a est, & q̧ inquirẽtib⁹ se remunerator sit. ad Heb. xj. Scd'o ex auditu cognoscũtur secreta mysteria fidei catholice, quia ad ea nõ sufficit uisus corporalis, nec intellectualis. Iõ philosophi nescierũt ea, quia nec oculis, nec argumẽtis, nec rõnib⁹ possunt cognosci nec cõprehendi. Modo ex quo xp̃s nobis ea reuelauit, facimus rõnes & argumẽta de trinitate, de incarnatione, de morte & passione, de sacramento altaris. Sed nisi deus reuelasset, modicum ualerent argumẽta, & rationes, quia hec mysteria non ex uisu nec argumentis habẽtur, sed ex sola audiẽtia. Verbi gratia. Quilibet xp̃ianus tenet istam ueritatem in corde suo, q̧ xp̃s deus est, tres persone, pater, & filius, & spiritussanctus. Ista ueritas non p̃ oculos, nec per odoratũ, nec per nares, nec per tactum intrauit, sed per aures, q̃a audiuistis predicari illud. Tres sunt qui testimonium dant in celo, pater, uerbũ, & spiritussanctus, & hi tres unum sunt. j. Ioan. v. Dic similitudinẽ de uno sole. Item idem dicendum est de incarnatione filij dei, quam quilibet Christian⁹ credit firmit. Et q̧ in illa humanitate passus est, mortuus, & sepultus, & resurrexit tertia die, & ascendit in celum, fidem tenemus. Nam iste ueritates per audientiam illius uerbi, Qui cum in forma dei esset, non rapinam arbitratus est esse se equalem deo, sed semetipsum exinaniuit, formam serui accipiens &c. humiliauit semetipsum, factus patri obediens usq; ad mortẽ, mortẽ autem crucis, propter qđ deus exaltauit illũ, & dedit illi nomẽ qđ est sup omne nomẽ, ut ĩ nomine Iesu oẽ genu flectatur &c. ad Phil. ij. intrauerunt

in cor.

incor. Item de altaris sacramento nõ suf ficit uisus, qa nõ uidet a nobis ibi, nec suf ficit gustus siue tactus, sed p auditũ illius uerbi xpi, Caro mea uere est cibus, & san guis me⁹ uere est pot⁹. Io. vj. Illa ueritas intrauit in cor nostrũ. Caro illa Christi nõ est mortua, sed uiua. Ergo ibi est san guis, & aĩa, & diuinitas. Idẽ etiã põt dici de alijs articulis, & secretis fidei. Iõ apo stol⁹, Fides est ex auditu, audit⁹ aũt p uer bum xpi. ad Ro. x. Moralr habemus hic doctrinã, si ad nr̃am saluationẽ tã neces saria est cognitio dei per uisum, & audi tũ, qđ pc̃m est illorum qui nõ solũ audi unt uerbũ dei, imo nõ pmittunt ꝙ aliqui alij audiant. Nota contra illos, qui uadũt tumultuose in circuitu ecclesie, respiciẽ do mulieres, & turbãdo sermonẽ. O da mnati filij peccati, & dãnati patres q con gregauerunt pro talibus. Auisentur pa tres, ne dãnentur p filijs. Notate quõ fe cit dñs Carthusie, qui solũ dimisit centũ florenos filijs, qñ renũciauit seculo &c. Dicatur quõ q̃ male fiũt in ecclesia sunt maxima peccata, quia quod alibi posset fieri ꝟtuose, ut usus matrimonij, ibi esset maximum pc̃m, q̃to magis illa que de se sunt peccata in omni loco, ut qui uiderit mulierem ad cõcupiscendũ &c. in eccl̃ia est maius peccatum, imo sacrilegium. Iõ dicit scriptura, In terra sanctorũ. i. eccle sia, ad sancta opera dedicata, iniqua ges sit, & non uidebit gloriam domini. Esa. xxvj. Ideo precepit de⁹ antiquitus, dicẽs, Sabbata mea custodite, & sanctuarium meum metuite. Leuit. xix. Propt hoc in introitu ecclesie ponit aqua benedicta, ne a pc̃is cõphendatur hõ, & illi intrant ad respiciendũ mulieres, ad ridẽdum, & eas perturbandũ. Nõ sic Dauid, qñ intra bat tẽplũ dñi, dicebat, Ego autẽ in multi tudine mĩe tue introibo in domũ tuam, adorabo ad tẽplũ sanctum tuũ in timore tuo. ps. v. Dico secundo ꝙ in sancto euã gelio hodierno de ista dñica ostenditur dilectio de charitate integrali. Nõ suffi cit cognitio de ueritate diuinali, que in intellectu consistit, sed adhuc necessaria est dilectio de charitate integrali, que consistit in uoluntate. s. diligere deũ sup omnia, & proximum sicut seipsum. Ista est dilectio charitatis integre. Hoc au tẽ ostẽditur cũ dicit, Ecce qdã legisperi t⁹ surrexit. usq;, Hoc fac & uiues. qđ est thema. Cum aũt xps diceret apostolis & discipulis, Btĩ oculi &c. qdam doctor uo lẽs tẽtare Iesum, ut haberet uanã gloriã, cogitãs confũdere xp̃m, credẽs ꝙ fuisset faber lignari⁹, & nunq̃ didicisset, propo suit sibi subtilẽ questionẽ, di. Quid faciẽ do uitã eternã posside bo, quasi uellet di cere, Vos dicitis ꝙ uisus & auditus sunt necessarij ad saluationẽ, & nũquid requi ritur aliud? Rñdit Iesus, In lege quid scri ptũ est, quomõ legis? Et ille, Diliges dñm deũ tuũ ex toto corde tuo, & ex tota aĩa tua, & ex oĩb⁹ uiribus tuis, & ex omni mẽ te tua. Dixitq; illi Iesus, Recte rñdisti, hoc fac, & uiues. Quatuor modos ponit in dilectione dei. s. diligere dñm deũ ex toto corde, itẽ ex tota aĩa, item ex oĩbus uiribus, itẽ ex tota mente, quod idem est qđ summe, & sup omnia diligere debes deũ, ac si diceret, tu potes diligere patrẽ, & matrem, sororẽ, & fratrem, sed magis deum. Tu potes diligere uxorem & fi lios, sed plus deum. Iõ xps, Qui amat pa trẽ & matrẽ plusq̃ me, nõ est me dignus. Et qui amat filiũ aut filiã super me, nõ est me dignus. Matthei. x. Amor dei debet esse sicut oleum super aquam in lampa de cordis. Amor creaturaꝝ debet esse ut aqua frigida sub oleo amoris dei. Modo si aliquis interrogaretur, an diligat deũ super omnia. Rñderet ꝙ sic. Sed ad pro bam, utrum dicitis uerũ an falsum? Quia dicit Grego. ꝙ signum dilectionis exhi bitio est operis. Verbi gratia. Si uos uel filius habetis aliquam infirmitatem, & uelletis curari, & dicitur uobis, uadatis ad talem bonũ hominẽ, qui est ad minus sortilegus uel coniurator. Et deus prece pit uobis, ꝙ pro nulla re mundi acceda tis ad illum, quid facietis? Si uaditis ad eum, patet ꝙ plus diligitis filium q̃ deũ. Item si perdidistis aliquid, sic probatur dilectio dei. Si uos responderetis, Ego diligo filiũ meum, sed magis diligo deũ, quia p

quia ꝓ filio meo nõ facerẽ cõtra ꝓceptũ eius. Itẽ de re perdita. Idẽ de compatre seu amico capto, caueatis ꝙ ꝓ nullo iuretis falsum, nec etiã ꝓ patre, imo nec ꝓ persona propria. Itẽ deus ꝓcepit ꝙ festa colantur & sanctificentur, dicens, Memẽto ut diẽ sabbati.i.quietis sctifices. Exo. xx. Ecclesia declarat, ꝙ festum sanctificare est in quolibet festo audire missam, sermonem, & officia diuina. Nota cõtra uiduas, que post mortẽ uiri sunt ĩ domo per annũ, ꝙ nõ uadũt ad ecclesiã. Vidua bene debet abstinere, ne uadat ad epulas, nec ad nuptias, sed ire ad ecclesiã debet, alias uidetur quasi uindicta.q.d.quia uos deus interemistis uirũ meũ, non intrabo domum uestrã. Dicatur etiã cõtra illam cõsuetudinẽ, de puellis nõ eũtibus ad ecclesiã, & uultis ꝙ sint Iudee? qa nisi amor & deuotio refrenet mulierem, aĩs. &c. Quid eñ ipse faciũt in domo modo cũ sclauis & ancillis? mõ aũt hñt oportunitatẽ &c. Iõ sunt multe in mundo, q̃ anteq̃ ueniant ad nuptias pepererũt bis uel ter &c. Recordemini de uerbo apostoli dicentis, Patres nolite ad iracũdiã.s. dei prouocare filios uestros, sed educate illos in disciplina & correctione dñi. ad Ephe.vj. Disciplina signat missam, que repñtat xpi passionẽ, in qua xps fuit disciplinatus. Correctio signat predicationẽ, ꝑ quã peccata corrigũtur. De dilectione aũt proximi dicit Ioã. Charissimi, nõ diligamus uerbo neq; lingua.s.tm̃, sed opere & ueritate.j.Io.iij. Quia sicut quilibet uult bonũ ꝓ se, & uitat malũ, ita etiã &c. Nota aliquid contra deceptiones, q̃ fiũt cõcludendo ꝑ illud apl̃i, Dũ tp̃s habem⁹, operemur bonũ ad oẽs, maxime autem ad domesticos fidei. ad Gala.vj. Dico tertio ꝙ ostẽditur in sancto euãgelio operatio de pietate fraternali. Vnde sciẽdum, ꝙ postq̃ Christus dixit illi doctori, Recte rñdisti. Ille superbiuit, quia talis est cõditio uane gloriãtiũ quãdo laudãtur, & uolens se ostẽdere uoluit replicare, & dixit xpo, Quis est meus ꝓximus? Notate hic quomõ erat opinio Iudeorũ, & etiã forte nunc sunt illius opinionis, quia ꝓximus Iudei est solũ Iudeus, & nõ alij. Sed xp̃s ꝓbauit sibi oppositũ, & fecit sibi concedere ore proprio, ꝙ infidelis, & nõ I. deus erat proximus Iudei, & non solum Iude⁹. Qñ ille doctor dixit, Quis est me⁹ proximus? suspiciens Iesus in celũ dixit, Quidã homo descẽdebat &c. Nota parabolã. Desertum est illud in quo xps fecit quadragesimã, qd' Hebraice dicitur Ab-dõ, quasi sanguinolẽtũ, quia in eo latrones multos hoĩes occidebãt. Quis horũ triũ uidetur proximus fuisse illi? Rñdit doctor ille, Qui fecit misericordiã in illũ. Ecce quõ uicit eũ ex ore proprio. Nota ꝙ illi sunt ꝓximi, ad quos põt extẽdi beneficiũ mĩe & pietatis. Beati sunt proximi nostri, qa beneficiũ nostrum extẽditur ad eos, qa quãdo facim⁹ ꝑniam, ipsi gaudẽt ultra gaudiũ essentiale. Gaudiũ est angelis dei in celo super uno pctõre penitẽtiã agẽte. Luc.xv. Et beneficiũ eorũ extenditur ad nos, ipsi orant ꝓ nobis. Illi etiam de purgatorio sunt ꝓximi nostri, quia beneficium nr̃m qd' facim⁹ pro eis extenditur ad eos, sed nõ extenditur ad illos de ĩferno. Istã regulã dedit xps. Sic omnis ad quẽ põt extendi bñficium mĩe & pietatis, actiue uel passiue dicitur nr̃ proximus. Ecce qualiter xp̃s dicit eũ. Hic dico ego ꝙ ostenditur operatio de pietate fraternali. Quãdo xp̃s uoluit respõdere doctori querẽti, Quis est meus ꝓxim⁹? Xp̃s suspexit in celũ, ad denotandum secreta, q̃ tangũt ĩ rñsione xpi, quia dixit, Hõ qdã descendebat ab Hierlm in Hierico &c. Iste hõ est ille q de hac uita scilicet corporali ad mortem trãsit, & incidit inter latrones. Quia in morte cuiuslibet hominis ueniunt latrones.i.demones inferni. Virgo autẽ Maria obtinuit pro gratia singulari, ne uenirent in morte sua. Quod autem ueniant demones in morte, autoritas. Sunt spiritus q ad uindictam creati sunt, & in furore suo confirmauerunt tormenta sua. Et in tempore cõsummationis effundent uirtutem. Eccl'i.xxxix. Itẽ alia autoritas Dauid, Inhabitabunt.s.demones in camera abscõditi, quia inuisibiles sunt existentibus in

came-

camera,ipsi calcaneum meum.i.finē obseruabunt.Et spoliauerūt eū,qa per mortē dimittuntur omnia bona tēporalia.Semiuiuo relicto,quia in morte perdit homo uitā corporalem, & solū restat uita aīe in purgatorio torquēde. Quid ergo est a nobis faciendū? ꝑfecto deberemus cauere ne simus crudeles. ut sacerdos & leuita Iudei, sed simus ut Samaritanus misericordes,qui in illū fecit opera pietatis. Primo cū uino lauit eius uulnera. Ecce oratio,quā nos misericorditer debemus facere pro animabus purgatorij, oratio enī ut uinū calefacit ī dei amore, & facit plorare oculos. Secundo Samaritanꝰ infudit oleum. Ecce eleemosyne,q̄ sunt opꝰ mīe,per oleum significate. Tertio posuit eum super iumentum. Ecce afflictio corporalis. Iumentum est corpus. Ideo quando uos ieiunatis, uel portatis cilicium, uel peregrinationē facitis, aīa patris uel matris portatur in iumēto corporis uestri. Quarto dedit duos denarios.s.auri,stabulario. Ecce sacrificiū misse, in qua sunt multe dualitates. Prima dualitas est panis & uini. Secunda dei & hominis in Christo. Tertia quia missa est sacrificium & sacramentum. Quarta quia missa est oblatio & oratio. Quinta quia missa offert ꝑ uiuis & defūctis. Sed aui sec hic de missis sctī Amatoris. Deo gr̃as.

De eadem dn̄ica.xiij. Sermo.ij.

EGo cum rediero reddā tibi.Lu.x. Ab isto themate ego recipio motiuum p̄dicandi de retributione q̄ deus facit bonis personis & bonis q̄ fecerūt, & malis ex malis opibꝰ. Materia erit bona & utilis, qa quādo homo scit retributionem,citius inclinaẗ ad faciendū bona, & quādo scit punitionem,refrenatur a malis. Salutetur uirgo Maria. Hoc uerbū est dn̄i nostri Iesu xp̄i, cuilibet persone humane dicentis, Ego cū rediero reddam tibi. Pro declaratione huius uerbi & materie predicande introductione sciendū,ꝙ in sacra scriptura tā in ueteri testamento q̄ in nouo leguntur duo aduentus xp̄i gn̄ales ad istū mūdū. Primus est de mīa copiosa. Secundus est de iustitia rigorosa. Primus fuit quando uenit in hunc mundū natus de Maria uirgine, uerus deus & uerꝰ hō, & on̄dit se gentibus cum magna humilitate, & uenit ad dandū redemptionem, & gr̄am ad uitādū pc̄tā, & operandū meritorie, quia licet āteq̄ xp̄s ueniret, alique ꝑsone, sed pauce uitassent peccata, & fecissent bona opera, ut Iudei in terra promissionis, qa tunc solum ibi cognoscebatur deus. Dauid, Notꝰ in Iudea deus, in Israel magnū nomen eius.p̄s.lxxv. Ideo uenit ad dādū redemptionem gn̄alem omnibus, quia non solū illi qui ignorabant deum ibant ad infernū, sed etiam boni. Ideo ad oēs liberandū, & prouidendū ꝑ sancta sacramenta, ne damnarentur, uenit xp̄s. Nā cum essemus paruuli, sub elementis mūdi eramus seruientes. At ubi uenit plenitudo tēporis, misit deus filium suum natum ex muliere, factū sub lege, ut eos q sub lege erant redimeret. ad Gal.iiij. Iō dicit ipsemet, Ego ueni ut uitam habeāt, & abundantiꝰ habeant. Ioan.x. Nota abūdantius.s.q̃ in ueteri testamento. Secundus aduentus erit de iustitia rigorosa, & iste erit in fine mūdi, qn̄ scd̄m rigorem iustitie dabit unicuiq; quod meretur, qa bonis dabit gloriam eternam, & malis penam eternam. Et de hoc aduētu dicit ipse in themate, Ego cum rediero reddā tibi.q.d. Iam non dabo tibi retributionem secundum bona que facis, nec punitionem de malis, sed cum rediero in secundo aduentu reddam tibi. Amore uestri quesiui quot retributiones facit deus de bonis & de malis que facimus. Et inueni ꝙ tres.

Prima datur in hac uita temporali.
Secunda in morte corporali.
Tertia in iudicio generali.

Et de tertia loquitur thema prīcipaliter. Dico primo ꝙ deus in hac uita iam dat retributionem de bonis & malis que facimus. Quia illis qui tenent bonam uitam deus dat retributionem, quia experimentaliter uidetur quod bona uita & sancta secum portat delectationes., & dulce-

dulcedines cordis, quietē, & leticiā mētis. Ecce quaſr de⁹ dat bonis iā in hac uita retributionē aliquā, ſed nō plenam & pfectā, qa illam dabit in gl̃ia. Per oppoſitum, mala uita iam ſecum portat in hac uita punitionē aliqualē, qa licet mali & pctōres ad extra rideāt, & letentur, & tripudiēt, tñ ad intra amari ſunt & triſtes in aīa, qa uermis cōſciētie ſemp remurmurat & remordet. Sicut enim ſanitas corporis ſecū portat leticiam, & cōſolationem, ita ſanitas aīe. Qñ aūt quatuor q̃litates corpis. ſ. caliditas, & frigiditas, humiditas & ſiccitas, ſunt in debita cōuenientia & pportiōe, homo eſt ſanus & letus. Per oppoſitum qñ in qualitatibus & cōplexionibus eſt inordinatio, tunc ſequunſ īfirmitates, dolores, febres, & hō eſt triſtis, nec delectaſ in aliquo ppſ corporis infirmitatem. Ita de aīa eſt, in qua ſunt q̃tuor qualitates, & cōplexiōes, ſcilicet quatuor uirtutes morales. ſ. prudētia, que ordinat animam ne diaboli tētationibus, corporis inclinationib⁹, mūdi occaſiōib⁹ cōſentiat, & aīa peccet cōtra deum. Alia uirt⁹ eſt iuſtitia, que ordinat circa pximum ne ipm quouis modo ledat, ſed reddere facit unicuiq; qđ ſuum eſt. Iſta eſt iuſtitia. Bern. Iuſtitia eſt uirt⁹, cuiq; quod ſuū eſt tribuēs. Itē tertia eſt tēperātia, que ordinat in diuitijs, honorib⁹, & pſperitatib⁹, ne homo faciat exceſſum. Itē quarta uirtus eſt fortitudo, hominem pficiens ne in aduerſitatibus deſiſtat a bonis opibus. Qñ iſte qualitates ſiue ꝟtutes ſunt bene ordinate & pportionate, aīa eſt ſana & leta. Itē conſequenter, qñ intellectus eſt clarus p fidē, & uoluntas ardens p deuotionē, memoria recordatur de bñficijs acceptis, & ſenſualitas eſt ſubiecta rationi recte & uolūtati, tūc aīa eſt ſana & leta. Nihil dulcius q̃ reſpicere in mandatis dei. ſ. ea ſeruando. Eccłi. xxiij. Per oppoſitum infirmitas anime importat triſtitiā, qñ predicte uirtutes & complexiones anime ſunt inordinate, tunc enim non cuſtodit ſe a diaboli tentationibus, immo conſentit ſibi, nec a carnis inclinationib⁹, immo ſequiſ eas, nec a mundi occaſionib⁹, immo placent. Qñ intellectus nō eſt clar⁹ in fide, ſed dubitat in fide. Voluntas eſt īordinata p malas uolūtates, odia, & rancores. Memoria non recordatur de diuinis beneficijs, ſed de iniurijs. Sēſualitas eſt negligens in executione bonorum operū. licet uos rideatis extra, anima triſtatur & dolet intra, & plorat. Aug. Iuſsiſti dñe, & ita eſt, ut omnis animus inordinat⁹ pena ſit ſibi. Sed illi qui tenent bonā uitā & ſanctam, & ſunt ordinati in anima, tantam habent letitiā & cordis dulcedinē ꝙ non poſſet lingua explicari. Patet ergo ꝙ bona uita & mala iam in hoc mundo ſecum portant aliquā retributionē. Si uultis hoc clari⁹ uidere, declaret p ſingula pctā mortalia, & p uirtutes oppoſitas. Verbi gr̃a. Nā pctm̃ ſupbie dat amaritudinē, & hūilitas dulcedinē. Igiſ ſecum portāt retributionē. Quid eſt ſupbia, niſi deſideriū & cupiditas honoris? Videt ſupbo ꝙ oēs deſpiciāt eū. Primo uxor, ſecundo filij, & alij, qa nō uideſ ſibi ꝙ faciant ei tantam reuerētiā quantā debēt. Ecce dolor. Idē qñ intrat, uel qñ per plateam trāſit, ſi non oēs ſurgunt. Ecce dolor, uidetur ſibi ꝙ deſpiciant eū. Sed humiles, licet fiant eis honores magni, nō curant, neq; inflātur, immo dicit hūilis, Non nobis dñe, non nobis, ſed nomini tuo da gl̃iam, uiuit qete. Patet ergo quod dixi. Itē dicit ſupbus, talis iā eſt uicarius uel baliuus iuratus &c. & ego nō. Humilis aūt regratiaſ deo ꝙ nō habet illud onus regiminis. Iō dicit ſuperbis xp̃s, Diſcite a me, qa mitis ſum, & humilis corde. Mat. xj. Item auar⁹ de omnib⁹ habet dolorē, qñ eñ auarus eſt ī mēſa, & uidet uxorē, & filios, & familiā, bene comedentes, dicit, O miſer, ego ſum iam deſtructus. Idem de uino. Et intm̃ dolet, ꝙ non habet delectationē cibi nec pot⁹. Itē qñ uidet ſaccū farino diminutū, dicit, O miſer pdit⁹ ſū ego. Qñ dormit, ſomniat latrones, ſi ſentit mures, credit ꝙ ſint latrones, ſi eſt bonum tp̃s, triſtatur quia non eſt chariſtia. Ecce quō ſecum ducit punitionem. Perſona aūt liberalis letatur & gaudet

gaudet qñ uidet uxorē, & filios, & familiā comedētes, dicēs, Comedamꝰ, qa deus ꝓuidebit nobis, si nos seruamꝰ pcepta sua. Et ita comedūt, & cenāt ordinate, & cū leticia, cōfidētes de deo, dicēdo, Dñe ego laborabo in officio meo bñ & legaliter, de residuo uos ꝓuidebitis nobis. Iō Dauid in ps, Exurgat deus. dicit, Iusti.i.liberales epulent̃, & exultēt in cōspectu dei, & letent̃ in leticia. Item pctm̄ luxurie magnā penā secū ducit, qm̄ philocaptꝰ de aliqua domicella, uidua, moniali, uel maritata, uadit de die & de nocte cū armis, & cū magnis periculis, nō pōt comedere nec dormire, sed facit sicut stultus. Et si cōsequit̃ intentū suum, statim dicit, nō sum cōtentus, sed cū alia haberē maiorē delectationē, uel seruabo aliū modū, ut magis delectet̃, quia dicit philosophus ꝙ cōcupiscentia carnalis infinita est, & non habet terminū, sed quāto plꝰ usitat̃, tāto plꝰ crescit. Et uultis cognoscere istū dolorē, quia est de luxurioso sicut de febricitāte sitibūdo, cui dat̃ potꝰ cū pluma &c. sic ēt de febre luxurie, qa habitat in ossibꝰ, & neruis, & uenis. Persona aūt casta si sit in mr̃imonio, cōtentat̃ de societate sua, siue sit iuuenis, siue antiqua, alba, uel bruna. Dicit uir, Sufficit mihi mulier mea, & uxor casta cōtēta est de uiro suo. Alij aūt q non sunt de mr̃imonio, ita parū loquunt̃ de illa materia, nec curāt, ac si nihil esset, & uiuūt leti & quieti. Iō Dauid in ps.lxxvj. Voce mea renuit cōsolari aīa mea.s.ī bonis carnalibꝰ, ergo &c. In quibꝰ aūt delectat̃, ostendit dicēs, Memor fui dei, & delectatus sum &c. Idē de pctō inuidie, quid est inuidia, nisi dolor & tristitia de bono alterius? quia qñ uidet ꝙ aliꝰ plus honorat̃, uel ditat̃, uel est in officio regine, in amore principis, tristat̃ summe, & frangit̃ p cor. Persona aūt charitatiua habet tantā cordis dulcedinē, ꝙ qñ uidet aliū in honore &c. letat̃ dicens, Dñe cōseruetis eū in bonis, sed dñe recordemini de me, quia ego sum creatura uestra sicut ille. Et ex ista charitate dñs sibi ꝓuidebit abundāter. Ideo dicit apl̃s, Fructus spūs est charitas, gaudiū, pax, patientia, benignitas, bonitas, lōganimitas, māsuetudo, fides, modestia, cōtinētia, & castitas &c. ad Gal.v. Gula etiā secū trahit dolorem corporis, qa cōmuniter gulosi sunt potatores, & habēt oculos rubeos & tremūt. Qñ aūt uinū est bene limphatū, mēbra ipsum refutant, & remanet in stomacho, & digerit̃. Sūt etiā guttosi, podagrici &c. Item gulosus semper famescit ante comestionē, & etiā dum comedit, qa uidet̃ sibi ꝙ nihil sufficit ei. Post comestionē etiā famescit, quia habet saccū.i. uentrē magne capacitatis. Persona uero tēperata & abstinēs comedit illud quo indiget, & sapit sibi, & nō ultra. Somnus sanitatis in hoīe parco, dormiet usq; mane, & aīa illius cū ipso delectabitur. Eccl̃i.xxxj. Ira etiā secū portat dolorē, qñ iracundus tristatur de aliqua iniuria, & est cum desiderio uindicte, semper est cum dolore cordis, cogitans circa uindictas, dicendo, tu facies sic &c. Postquā recepit uindictā, timet amicos illius &c. si capit̃, suspendit̃, si fugit, perdit bona sua. Persona aūt pacifica dicit, Vos mihi iniuriā fecistis ore, ego possem me uindicare de uobis, sed non uolo, quia deus non uult ꝙ in domo sua aliquis recipiat uindictā. Ideo ego parco uobis, ut deus parcat mihi peccata mea. Ideo dicit xp̃s, In patientia uestra possidebitis aīas ur̃as. Luce.xxj. Idem de peccato acidie. Acidiosus autē in oībus attediatur, in nullo inuenit saporem, sicut ferrū rubiginatur, qñ non est in usu, ita acidiosus. Dic contra mulieres dicētes, Ego portaui tantū. Modo per uirginem Mariā ego nolo facere coquinam, habeat ancillas. Solutio, & uos misera quid facietis? si eritis ociosa, etiam eritis luxuriosa. Homo nascitur ad laborem, & auis ad uolatum. Iob.v. Patet regula ꝙ uita bona & mala iam in hac uita portant secum aliqualem retributionē. De hoc autoritas, Nonne si bene egeris, recipies? Sin autem male, statim in foribus pctm̄ tuum aderit? Geñ.iiij. Nota in foribus, idest sentimentis, & in poten-

tijs aĩe, ubi scilicet sunt dolores. Dico secũdo ꝙ de⁹ dat aliã retributionẽ in morte corpali, qñ aĩa recedit a corpe, & ista retributio est maior q̃ prima. Dicit btũs Aug. in lib. de cura ꝓ mortuis habẽda, ꝙ aĩa recedit a corpe in aliquo illoꝝ triũ graduũ. Quia uel est totaliter perfecta, & bona, uel totaliter ĩpfecta & ĩpenitẽs, uel medio modo se habẽs inter bonã & malã. De primo qñ ꝑsona tenuit uitam bonã, & diligẽter uitauit pctã, uel si peccauit, fecit cõdignã pniam, & bona hora redijt ad deũ cõterendo de pctĩs, ꝓponendo citius mori q̃ ad pctã redire. Fecit magnas orationes, & corpis afflictiones, intm̃ ꝙ si in statera diuine iustitie ex una pte ponerent mala & pctã que fecit, & in alia bona, bona incõparabiliter excederẽt, & supexcrescerent. Qñ tales moriunt, statim euolant sine purgatorio ad paradisum, qa iam in hoc mũdo transiuerũt, & sustinuerũt purgatoriũ. Nõne uidetur uobis purgatorium esse, ieiunare in pane & aqua, portare ciliciũ, dormire ĩ terra, & sic de alijs? Iõ statim euolant. Autoritas. Cum dederit dilectis suis. i. personis sctĩs, somnũ. s. mortis, ecce hereditas dñi, filij merces fruct⁹ uẽtris. Sicut sagitte in manu potentis, ita filij excussorum. Btũs uir qui impleuit desiderium suum ex ipsis &c. ꝑs. cxxvj. Not. filij merces. i. merces filij, qa pater aliud salarium dat filio, & aliud seruo & captiuo, quia filio dat suã hereditatem. Ita xp̃s pater noster nobis filijs suis dat gl̃iam paradisi, que est sua hr̃ditas, qa illa est merces filij. Si dicatur, Et quis dat tantũ salariũ? Respondit, fruct⁹ uentris. s. uirginis Marie, qui est xp̃s Iesus, quia per suã passionem & mortẽ &c. Alij per oppositum sunt ita de mala uita & reprobata, ꝙ sciunt se uiuere in peccatis mortalib⁹, nec penitent, immo cõtinue agunt peccata, & semper uellent uiuere, ut semper possent peccare, ut dicit Greg. Non confitẽtur, nisi forte ex uerecũdia, nec cõicant in paschate, ut tenentur. Nolunt parcere inimicis, nec restituere, sed dicunt, ponã in testõ &c. Tales quando moriunt quo uadunt? Accidit eis ut falconi, habẽ[ti la]pidem ligatum ad pedes, qui licet [uelit] in altum uolare ex inclinatione natura[li], trahitur tamen põdere lapidis &c. [Sic] de aĩa, que naturaliter uellet in al[tum uo]lare, sed onus peccatorum, qđ si[bi] posuisti, trahit eã subito ad infernũ. [De] quibus dicit scriptura, Ducunt in bo[nis] dies suos, & in pũcto ad inferna de[scen]dunt. Iob. xxj. Ecce retributio huius gra[]dus, qui est secundus. Tertius grad[us con]sistit in medio. s. de personis perfect[e] uita, nec oĩno reꝓbatis, sed penite[ntibus de] peccatis, non tamen tm̃ quantum Ma[ria] Magdalena, sed si uera contritio [] est sine gratia, cõsitentur semel [] & cõicant, seruant pniam a cõfess[ore in]iũctam, sed nihil addunt, seruant p[rece]pta dei, & ieiunia ecclesie, quando [] moriuntur, nõ uadunt ad infernum [] subito euolant ad paradisum, qa n[] malum impunitũ, sed uadunt pur[] purgatorium, & ibi habent retrib[] grauissimarũ penarũ, omnes pe[] ius mũdi excedentium, & ibi habẽt [] plere tempus a deo determinat[] ab amicis iuuentur, qa intm̃ poss[] uari suffragijs, ꝙ. c. anni minuerent[] decem uel tres annos &c. No. hic [] heredes, & testamentarios, nolent[] stimonium cõplere, & contra m[] nolentes ire ad cemiteria, uel eccl[] quibus filij uel uiri sunt sepulti, [] efficacius cũ lachrymis orarent [] alibi. Sctã ergo & salubris est cog[itatio] ꝓ defunctis exorare, ut pctĩs solua[ntur] ij. Mach. xij. Ista est ratio, ut dicit [] quare in monumentis fiunt imagines [] ponuntur uexilla, ut illa uidentes pa[ren]tes & amici moueãtur ad orandum [] lis. Caueant tamen ne intentione [] tatis ponantur, qa tunc esset pctm̃. [] monumẽtum dicitur quasi monẽs men[]tem. Ecce qualiter scđa retributio [] morte corpali. Dico tertio ꝙ de⁹ dat a[]liam retributionem in iudicio g[ener]ali, & ista est maior alijs. Rõ, qa fit in aĩa & cor[]pore. Mõ aũt solum anime habẽt gl[oriam] in paradiso, uł penã in inferno, & corp[ora] nihil

nihil sentiũt. Aĩe beatorꝝ, Petri & Pauli, & aliorꝝ sanctorꝝ, sunt in celo in gr̃ia pa radisi, corpa aũt adhuc sunt in terra, & ni hil sentiunt de illa gloria. Itẽ aĩa Iude & Machometi, & aliorꝝ dãnatorum, sunt in penis inferni, corpa aũt eorꝝ sunt in terris incinerata, & nihil sentiunt de illa pe na adhuc. Sed quare prius anime habent gloriã uel penã q̃ corpa? Rñ est, qa in bonis operibus que fecim⁹, seu malis, aĩe prius operanť, & habent suũ meritum, uľ demeritum prius. Verbigratia. Si homo uult facere aliquod bonũ op⁹ meritori um, prius aĩa operatur cogitando, deliberando, & ordinando, & prius lucratur suum meritum. In executione autem operis corpus iungitur, & iuuat animam, faciendo opus qď anima ordinauit, ut orationes, uel eleemosynas, peregrinationes &c. Iõ aĩa prius habet suã retributionem. Spũs .i. aĩa, quidem prompt⁹ est, caro autem infirma. Mat. xxvj. Idem de malis operibus, qñ aliquis uult facere aliquod malũ, homicidiũ, uel furtũ, luxuriam, uel adulteriũ, aĩa prius tractat cogitando, deliberãdo, & ordinãdo. Iõ p prius aĩa habet suũ pc̃tm̃, deĩde ĩ executiõe corpus cõcurrit &c. Iõ in die iudicij corpora recipiẽt retributionem glorie uel pene, secundũ opera que fecerunt, qñ quelibet aĩa uirtute dei assumet suũ ꝓpriũ corp⁹. Iõ apľs, Oẽs nos manifestari oportet ante tribunal xp̃i. Rõ, ut referat unusquisq; ꝓpria corpis ꝓut gessit, siue bonum siue malum. ij. ad Corꝝ. v. De ista ultima retributiõe loquitur thema, Ego cum rediero reddam tibi.

De eadẽ dñica. xiij. post festum trinitatis. Sermo tertius.

Conclusit scriptura oĩa sub. pc̃tõ. Gaľ. iij. Istud uerbum in sc̃tã theologia est multũ difficile, & subtile ad intelligendum. Iõ modo id uolo uobis declarare, & habebimus speculationes intellectuales, & instructiones morales. Sed prius salutetur uirgo Maria &c. Pro huius uerbi declaratione sciendum, ꝙ in summa oĩa bona opera spiritualia & personalia, que habemus a deo in hoc mundo, sunt tria principalia.

Primo corpus materiale.

Secundo anima rationalis.

Tertio uita temporalis.

Licet autem habeamus alia bona, ut diuitias, honores, officia, & hmõi, tñ sunt bona accidentalia, & nõ personalia, nec essentialia. Sed corpus, aĩa, & uita, sunt bona personalia & essentialia. Corp⁹ est primum qď formatur a deo in utero matris, & uix est tam magnum ut auellana, & iam habet omnia mẽbra, & lineamenta. Ratio, quia prius fabricatur domus q̃ inhabitetur. Ita corpus humanum est ut domus terrestris, & aĩa seu spũs est inhabitator. De ista domo apľs. Scimus eñ quoniã si terrestris dom⁹ nostra hui⁹ habitationis dissoluatur, ꝙ edificationem ex deo habem⁹, domum nõ manufactã, sed eternam in celis. ij. ad Corꝝ. v. Deinde creatur anima, nõ de materia preexistenti, sed de nihilo, quia hoc est creare, & creando infunditur, & infundẽdo creatur, ad habitandum in domo corporis. Secundo, ex corpore & anima simul cõiunctis sequitur uita tpalis, & homo uiuit per annũ uel. v. uel. x. uel. xx. uel plures annos, secundum ꝙ deus dat tẽpus. Ecce omnia bona personalia. De istis autoritas. Formauit deus hominem de limo terre, quãtum ad corpus, & inspirauit in faciem eius spiraculum uite, quantum ad animam, & factus est homo in animam uiuẽtem. Geñ. ij. Nota formauit deus, nõ dicit creauit, quia corp⁹ de preiacenti materia fuit formatum, & inspirauit in faciem eius &c. quia licet tota anima sit in toto corpore, & tota in qualibet parte, secũdũ Aug. tñ opera aĩe pl⁹ apparẽt in capite, in quinq; sensib⁹, q̃ in alijs partibus corporis. Mõ dico secũdũ scripturã, ꝙ oĩa ista bona personalia ueniunt ad malam cõclusionẽ ex peccato, propter hoc dicit thema, Conclusit scriptura .i. concludendo dixit, omnia scilicet bona personalia concludens esse mala conclusione sub peccato .i. propter

peccatũ.Patet thema.Dico primo ꝙ primũ bonũ qđ habemus, est corpus materiale cũ suis mẽbris & officijs, & istud uenit ad malã cõclusionẽ scilicet mortis. Nec unquã intrauit aliquis in hunc mundũ, qui ab ista cõditione fuerit exẽptus, scilicet de morte corpali, non xp̃s, nec uirgo Maria mater sua, de quib⁹ magis uideret. Recte iste mundus est ut carcer mortis. Sicut isti prelati & dñi tenẽt iam unũ carcerẽ, de quo dicit, ꝙ si aliqui eo intrant, non exeũt, nisi per mortẽ. Ita est de hoc mũdo, quotquot intrant, non exeunt nisi per mortẽ. Et sicut ille qui intrat carcerẽ, dũ capit plorat, dicens, O miser &c. Ita qñ intramus in hunc mundũ, oẽs intramus plorando. Et si scirem⁹ loqui, & essemus interrogati, responderemus, Ploramus quia intramus carcerem &c. Ideo Eccłi.xlj. Noli metuere iudiciũ mortis, memento que ante te fuerunt, & q̃ superuentura sunt tibi. Hoc iudiciũ a dño omni carni. Nota, noli metuere iudiciũ mortis. Dicit philosophus in politicis, ꝙ dña est inter timorem & dolorẽ, quia timor nõ habet obiectum p̃ns, sed est futurũ cõtingens, & põt euenire uel nõ. Isto modo marinarij timẽt periculũ maris, quia p̃nt submergi uel nõ, & homicida captus timet furcam, in qua põt suspẽdi uel nõ. Sed dolor habet obiectũ p̃ns, q̃a dolor est de malo p̃nti, & ineuitabili. Sicut ille q ducit ad furcã ut suspendat, ille non dicitur timere, sed dolere, quia iam habet obiectũ p̃ns ineuitabile. Modo certũ & clarũ est, ꝙ iudiciũ mortis est ita ineuitabile, ꝙ non põt mutari, & sñia est iam data. Et hoc iudiciũ a dño omni carni. Et iam fit executio, quia currendo uadimus ad mortẽ, tp̃s ducit nos. Non enim habemus rationem timendi, sed dolendi. Sicut decapitandus, quia iam tenet caput ad gladiũ, nõ timet, sed dolet. Idem de nobis. Propter hoc dicit, Noli metuere iudicium mortis, sed supple dole, quia iã malum mortis p̃ns est. Ideo apostolus, Statutũ est oĩbus hoĩbus semel mori. ad Heb.ix. Patet ergo mala conclusio corporis materialis. Dicunt logici, ꝙ cõclusio semper infertur ex aliquo antecedente [illegible] ex premissis. Modo uideam⁹, unde, [illegible] quõ ista cõclusio, mors corporalis sequitur. Dico primo ꝙ enthimematice in-quit, scilicet ex uno antecedente, qui Adam peccauit, ergo homo moritur, [illegible]na cõsequentia est. Autoritas. Per unum hoĩem pc̃tm̃ in hunc mundũ intra[uit &] per pc̃tm̃ mors, & ita in oẽs hoĩes [mors] pertransijt. ad Roma.v. Hic aliquis posset arguere dupliciter. Primo p̃ hoc q̃d dicit, Per unũ hoĩem pc̃tm̃ &c. Cõtradiceret aliquis, Imo ex duobus hominib⁹ pc̃tm̃ in hunc mundũ intrauit, quia per Adã & Euã, quia primo peccauit Eua, ergo nõ ex uno antecedente, sed ex duobus sequitur mors. Rñsio. Dico q̃d q̃ ap̃ls dicit per unũ hoĩem &c. apostolus loquit p̃prie & subtiliter, quia licet [illegible] peccauerit. s. Adã & Eua, tñ mors [no] nit in nobis nisi per pc̃tm̃ Ade. Dicit [sanctus] Tho. in prima scđe, ꝙ si sola Eua peccasset, & nõ Adã, sola Eua portasset penam suã, & nõ Adam neq; nos. Et si Adã peccasset solus, & nõ Eua, Adam & oẽs nos fuissem⁹ puniti, sicut nũc sum⁹. Rõ, quia pater est principiũ actiuũ generationis filiorũ. Et sicut humanitas uenit ex patre instrumentaliter, ita etiã pc̃tm̃, quia soli homini precepit de⁹ ne comederet de ligno &c. Ex omni ligno paradisi comedes, de ligno autẽ scientie boni & mali ne comedas. In quacunq; enim die comederis ex eo, morte morieris. Geñ.ij. Sed argumentũ est cũ dicit. ita in omnes homines mors pertransit. Contra, quia dicit scriptura, ꝙ fili⁹ non portabit iniquitatẽ patris, sed anima que peccauerit ipsa moriet. Eze.xviij. Quare ergo nos ex peccato Adẽ patris nostri sumus puniti, & morimur? cũ nõ consenti[mus] pc̃tõ, quia nondũ eramus nati. Itẽ q[uod] nõ puniant ex pc̃tõ p̃ris, nec in corpore nec in aĩa, patet, quia nõ occidunt [filij p̃] parentibus. Deut.xxiiij. Non occidentur p̃res p̃ filijs, nec filij p̃ p̃ribus, sed unusquisq; p̃ suo pc̃tõ moriet. Vñ est ergo [q̃] filij Ade moriunt ex pc̃tõ p̃ris, & in a[ĩa] per

per pctm̃ originale, & in corpore p mortem corporalē? Pro rn̄sione hui⁹ sciēdū, q̃ & hō & oē aīal cōpositū ex quatuor qualitatib⁹ cōtrarijs naturaliter est corruptibile & mortale, ac si haberet hō in uentre quatuor serpētes adinuicē bellātes, & retorquētes se, talis hō nō posset diu uiuere. Ita de nobis, quilibet nostrū habet intra se quatuor qualitates cōtrarias. s. calorē, frigiditatē, humilitatē, siccitatē, quasi serpētes bellantes. Hoc maxime sentit̄ i pueris paruis. Ergo naturaliter hō est corruptibil:s & mortalis. Mō certū est, q̄ Adā & Eua etiā erāt cōpositi ex his quatuor qualitatib⁹ cōtrarijs. Sed ex singulari priuilegio, qd̓ doctores uocant iustitiā originalē, in Adā & Eua ille quatuor qualitates erāt in tanta equiparātia, ꝓportione, & concordātia, q̄ Adā & Eua poterāt nō mori. Hoc idē priuilegiū habuissent etiā & filij, si ipsi nō peccassent. Sed ꝓpter pctm̃ deus abstulit illud priuilegiū, quasi uellet dicere, Non uolo statim occidere, sed aufero uobis iustitiā originalē, & dimitto uos principijs nature, & nos nondū eram⁹, nec habuimus possessionē illius iustitie originalis, nihilomin⁹ nobis abstulit. Si. s. antequā Adā peccasset, genuisset filios, illi nō fuissent mortui, imo habuissent priuilegiū pr̄is. Nota ad hoc similitudinē de rege, qui fecit de rustico militē, qui factus miles, fecit regi ꝓditionem, & pius rex nō uult ipsum occidere, sed ipse abstulit sibi, & posteris suis priuilegiū militare, q post generat filios, q nō sunt milites sed rustici. O diceretis uos, filij sunt puniti nō nisi priuatiue uel pena damni, quia nisi pr̄ peccasset, habuissent priuilegium militare, sed non sunt puniti pena positiua uel sensus, sed si ante ꝓditionē eos genuisset, tunc nō fuissent puniti illi. ñ. ij. Ita de nobis. Adā & Eua ipsi ex cōditione & principijs nature rustici erāt, sed deus dederat eis priuilegiū militare. s. illius originalis iustitie. Sed Adam peccauit, & fecit ꝓditionē &c. propter hoc de⁹ abstulit eis priuilegiū &c. Qui post genuerunt filios, sed filijs nullā penā positiuā intulit, qa recte & ꝓprie loquēdo mors non est nobis punitio, sed naturalis cōditio, sed indirecte est punitio & pena priuatiua siue damni, quia si Adā nō peccasset, nos etiā habuissemus illud priuilegium. Patet ergo quō mors corporalis uenit ex uno añcedente. Sed qa Adā peccauit, nos morimur. De ista qōne autoritas in ps̄. lxxxviij. Viam fecit semite ire sue, & nō pepercit a morte aīarū eorū, & iumenta eorū in morte cōclusit, qa cōclusit oīa. s. corpa sub pctō. Nota, Viā fecit semite. Differētia est inter uiā & semitā. Via eīn est lata, multi uadunt p illā. Semita aūt stricta, & pauci trāseūt. Sic rigor diuine iustitie antiquitus erat ut semita, qa mors fuit in punitionē Ade & Eue, sed post facta est uia lata, quia oēs comprehendit, nec aliqs a morte eximit̄. Ecce quare dicit, Viā fecit semite ire sue, & nō pepercit a morte aīarū eorū, quātū ad pctm̃ originale, ī quo creatura cōcipit̄ & nascit̄, & nisi p baptismū purificet̄, nūq̄ ītrabit padisū. Rō, qa si nobilis miles uel baro ꝓditor genuerit filios, semp dicent̄ filij ꝓditoris, nec uult rex eos ī suo palatio. Ex ista rōne de⁹ nō uult filios Ade in suo palatio celi. Si dicat̄, Quid ergo erit de nobis? qa nos sum⁹ filij Ade. Dico qd̓ non est uerū, licet fuerim⁹ filij Ade ante baptismū, tñ ī baptismo facti sum⁹ filij dei. Dedit eis ptātē filios dei fieri. Ioā. j. Ro. viij. Spūs. s. sanct⁹, testimoniū reddit spiritui nr̄o q̄ filij dei sumus. Ioan. Videte qualē charitatē dedit nobis pater, ut filij dei nominemur, & simus. j. Io. iij. Iudei & Agareni adhuc sūt filij Ade. Ideo &c. Propter hoc qñ anima pueri non baptizati petit ingressum paradisi, dicit xp̄s, Nolo filios proditoris. Si uellet dicere, Ego dñe non demerui, quia nunquam peccaui. Et Christus, Ideo non dabo tibi penam, sed nolo te in regno meo, quia nolo filios proditoris. Ame amen dico tibi, nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua & spiritusancto, non pōt introire in regnum dei &c. Iob. iij. Et iumēta eorū. s. corpora ī morte cōclusit. Iō dicit the. Cōclusit

ſcriptura &c. Logici de cõcluſione extrahũt correlariũ Correlariũ ergo qđ ad iſtã cõcluſionẽ ſequit̃ eſt iſtud. Quia ex quo ad iſtã cõcluſionẽ mortis habem⁹ uenire, ꝙ nõ curem⁹ de delicijs corporis, nec deſiderem⁹ mundana, q̃a cito dimittẽda ſunt. Iõ deſpiciẽda. Sicut ille q ducit̃ ad furcã, oĩa deſpicit, licet ſit diues, qñ cogitat ſe ſtatim moriturũ. Idem debem⁹ facere. Sed ĩn bonũ pſonale qđ in hoc mũdo habem⁹, eſt aĩa rationalis, q̃ eſt principiũ formale, q̃ dat eſſe corpi, & habet malã cõcluſionẽ. i. ĩfernũ. Si uolum⁹ loqui de tp̃e antiquo, ante filij dei aduentũ, patet ꝙ ultra quinq; milia annorũ oẽs aĩe tã bonorũ q̃ malorũ, iuſtorũ & iniuſtoꝝ, cõcludebant̃ in inferno. Dauid, Quis eſt hõ q uiuet, & nõ uidebit mortẽ? eruet aĩam ſuã de manu ĩferi? q.d. nullus. licet in diuerſis inferni locis cõcluderent̃. Mõ aũt ꝓpter xp̃i aduentũ multi ab inferno liberati ſunt. Sicut illi de pfecta uita cito euolãt, mediocres uero cõcludunt̃ in inferno purgãdoꝝ. Sed impenitẽtes cõcludunt̃ in inferno dãnatorũ. Sed querit̃, Iſta mala cõcluſio unde ſequit̃, & ex qb⁹ pmiſſis? Dico ꝙ ex duabus premiſſis ſequit̃ per formã ſyllogiſticam. Prima. ſ. ex peccato mortali, ſecũda, ex impenitentia finali. Ex his duabus premiſſis ſequitur iſta cõcluſio, Ergo in inferno damnaberis. Quia ſic arguẽdo, Homo peccauit mortaliter, ergo dãnabitur, non ualet talis conſequentia, quia põt de peccato penitere, & pñiam facere, & tunc non damnabitur. Sed ualet ſic arguendo, Iſte homo peccauit mortalr̃, & erit impenitens finaliter, tunc ſequit̃ cõcluſio, ergo damnabit̃ eternaliter. Et poteſt dicere anima damnata, Conclu-*ſit dñs uias meas lapidibus quadris, ſemitas meas ſubuertit. Thre. iij. No. cum dicitur, Concluſit dñs uias meas lapidibus quadris. Non dixit rotundis, quia paries de lapidibus rotundis ſine bitumine uel calce, ſtatim diruitur. Ita omnes alie pene tranſeunt, ſed paries de lapidibus quadris & politis, firmus eſt & ſtabilis, & ſignat penam inferni de lapidibus quadris. i. inſolubilibus, quia nunquam finietur illa pena. Ideo dicit, Concluſit &c. No. uias meas. Quatuor ſunt uie generales, quibus homo põt exire de peccatis, & de mala uita, ſcilicet,

Mundicia baptiſmalis.
Obedientia generalis.
Penitentia ſacramentalis.
Patientia martyrialis.

Omnes iſte uie ſunt clauſe aĩe dãnate, quia nullo modo põt de penis exire. Iõ dicit, Concluſit dñs &c. Secundo dicit, ſemitas meas ſubuertit, & non dicit concluſit, ſed ſubuertit. Semite autem q̃ ſunt ſtricte uie, ſignant pñias, quas in hoc mundo facimus pro peccatis. Prima ſemita eſt contritio, que ſtringit cor, & oculi ſtillant lachymas ex dolore pctõrũ. Hec ſemita nõ eſt concluſa illis de inferno, ſed circũdata, quia etiã ipſi habẽt dolorem de pctĩs & plorãt. Ibi erit flet⁹ & ſtridor dẽtiũ. Mat. xxij. Sed nõ eſt cõtritio, quia nõ ꝓ peccatis, ſed ꝓpter penas, quas ſuſtinent circũdata eſt. Secũda eſt confeſſio. Semita eſt multũ ſtricta, ſic dicere uni homini ſua peccata horribilia, diffamando ſe, durum eſt, & ſic ſemita ſtricta eſt, ſed oportet per iſtam tranſire. Et damnati confitentur peccata ſua malo prelato, ſed nihil ualet illa confeſſio, quia ſemita eſt ſubuerſa. Quando ſuperbus uidet beatum Paulum, confitetur peccata ſua, & percutit ſe dicens, miſer, & quid ualuit mihi ſuperbia, ſi fuiſſem humiliatus ut ille, etiam fuiſſem ſaluatus. Idem dicit auarus, quando uidet ſanctum Mattheum conuerſum, confitetur peccata ſua. Idem de luxurioſo quando uidet Magdalenam. Item diſciplinе & afflictiones corporis ſunt ſemite, & hec ſunt in inferno, ſed nihil ualent, quia ſubmerſe ſunt. Item ieiunia et ... ſunt ſemite, damnati ieiunant, ſed ... liter. Nota de diuite epulone. M. & ... xxviij. anni ſunt, ꝙ petiuit, & quotidie petit guttam aque, quam nondum obtinuit, nec unquam obtinebit. Idem de alijs aſperitatibus, ſed nihil eis ualent, quia ſubuertit dominus ſemitas. ... ergo

ergo quomodo illa mala cõclusio infer ... sequitur ex duabus pmissis. Ex ista cõclusione infertur correlariũ morale, q nulla pctã mortalia, quantũcunq; gra ..., possunt nos ducere ad infernũ sine impenitẽtia finali. Ergo faciam⁹ pniam iuxta cõsiliũ xpi, Pniam agite, appropinquabit enim regnũ celorũ. Mat. iiij. Ecce quare dicit thema, Cõclusit scriptura. i. concludendo dixit oĩa sub pctõ. i. ppter pctm in inferno. Tertiũ bonũ personale, qd' habemus in hoc mũdo, est uita tẽporalis. Magnũ bonũ est, quia p ipsam possumus operari meritorie uel demeritorie ex libero arbitrio, sed etiã uenit ad malã cõclusionẽ. s. ad iudiciũ diuinale, in quo oportet nos personaliter comparere, & de oĩbus q̃ fecimus in hac uita rõnẽ & strictissimũ cõputũ reddere. s. de oĩb⁹ cogitationib⁹, q̃s unq̃ habuim⁹, de oĩb⁹ locutionib⁹, opationib⁹, aspectib⁹, & passib⁹ q̃s fecisti, de oĩb⁹ bolis panis q̃s cõedisti, de taceis uini q̃s bibisti. De hoc in p̃o dicit Dauid in psona xpi, Cũ accepero tẽpus, ego iustitias iudicabo. Nota, Cum accepero tps. Xps nobis mutuauit tps uite tpalis, nõ tñ dat, quia suũ est, sed mutuat tibi. x. annos, illi. xx. mihi. xxx. & illi, l. Et própterea uide quõ illud exponis, quia ideo mutuauit ut lucrũ faciamus ex eo, & xps expectat, & qñ uidet q tps male expẽdit p te uel per illũ, aufert tibi tps p mortẽ corporalẽ. Et si male & ociose expẽdisti, dicet, Mõ redde mihi rõnẽ de tot annis tẽporis quos tibi mutuaui. Bernard⁹. Omne tps tibi impensum a te exiget, qualr sit expẽsum. O stricta cõclusio. No. de illo iuuene dissoluto, cui uidebat q erat in iudicio dei, & dicebat sibi, Redde rõnẽ &c. Canus effectus est Ecce quare dicit, Cum accepero tempus, ego iustitias, nõ solũ iniustitias, iudicabo. Cõcordat. b. Io. di. Iurauit per uiuentẽ in scl'a sclo℞, quia tps non erit ampli⁹. Apoc. x. dicit, Iustitias iudicabo. O dñe, & nũquid sufficeret iudicare iniustitias, sed q etiã iustitias iudicabitis? No. iustitias iudicabit. Et hoc rõnabilr. Nam aliqua sunt bona opera de gñe, sed quia nõ fiunt in gratia, uel quia fiunt ppter uanã gl'iam, uel ppter hypocrisim, uel quia facientes bona opera habent in faciendo aliquã sinistrã intẽtionẽ, ideo ista opera iudicabit dñs. Alius intellect⁹ est, Ego iustitias iudicabo, qñ bona opera fiunt negligenter, quia nõ fiunt cũ illo feruore spũs, & diligentia debita, iudicant a dño. Verbi gr̃a. Religios⁹ q seruat ordinẽ suum, regulam, & cõstitutiones, iustitias facit. Sed nisi seruet eũ cũ illo ardore, & deuotione, rigore & obedientia debita, hoc iudicabit dñs. Idẽ de clericis offm̃ suũ dicentibus, qui iustitiã faciũt, sed si dicunt matutinas negligenter, istam negligentiã iudicabit dñs. Idẽ de secularib⁹ euntibus ad missam in diebus dñicis & festiuis prout tenent, qui opus iustum faciunt. Sed si ueniunt tarde, uel recedunt nimis cito, uel loquunt de ferijs &c. dum dicit officiũ, uel respiciunt mulieres, uel biberũt añ, ista iudicabit dñs. Idẽ de mulieribus in ecclesia loquentibus, quid facit domus &c. & catus uester, uel disputatis de uestib⁹ & ornamentis, ista iudicabit dñs. Idẽ de confessione, quã deberetis facere in principio quadragesime, ut haberetis partem in bonis ecclesie, & uos differtis usq; ad ultimum diẽ. Idem de communione in paschate, & aliqui male parati cõicant. Ista iudicabit dñs. Qualiter quilibet uestrũ pararet domũ suam, si papa uel rex haberet intrare? Ecce quare dicit, Ego iustitias iudicabo, nõ solũ iniustitias. Mõ uideamus unde sequit ista conclusio, nõ enthimematice ut prima, nec syllogistice ut secũda, sed per inductionẽ sic dicẽdo, Ille currit, & ille, & sic de singulis, ergo oĩs homo currit. Bõa est ergo cõclusio inductiue. Ita dicet xps ĩ iudicio, Tu peccasti cõtra decẽ precepta mea, & in septem peccatis capitalibus, per quinq; sensus corporis, & operib⁹ mĩe, & in hoc & in hoc. Mõ ergo redde rationẽ uillicationis tue. Cuncta que fiunt, supple ab hominibus, adducet deus in iudicium, pro omni errato siue bonũ siue malum sit. Eccl's xl. Ideo dicit thema, conclusit

ſcriptura.i. concludendo dixit, Omnia
ſup.opera uite temporalis, ſub peccato.
i.per pc̃tm̃ in iudicio diuino. De cõclu-
ſione iſta dicit de⁹ pr̃ filio, Fac cõcluſio-
nẽ, qm̃ terra plena eſt iudicio ſanguinũ,
& ciuitas plena iniquitate. Ezechie. vij.
Duas rõnes aſsignat deus pater, cũ dicit,
Fac cõcluſionẽ &c. qm̃ terra.i.mundus,
plena eſt iudicio ſanguinũ. In ſcriptura
ſanguis in plurali ſignat pc̃tã. Vnde Da-
uid petẽs ueniam de pc̃tis dicebat, Libe
ra me de ſanguinibus.i.pc̃tis. Mũdus ple
nus eſt iudicio ſanguinũ.i. pc̃tõꝝ, qa ho
die pc̃tã reputãtur uirtutes. Verbi gratia,
de illo magno pc̃tõ eũdo ad diuinos, ſor
tilegos &c. & qñ reprehẽdũtur dicũt, Et
debeo ſic permittere ꝙ filius meus mo-
riatur &c. recurro ad illos, q pñt me iu-
uare. Ecce quomõ iudicant hoc peccatũ
faciendũ cõtra expreſſum preceptũ. Idẽ
iurãdo falſe, ut iuuẽt amicũ captũ &c. Et
qñ a cõfeſſoribus reprehendũtur, dicũt,
O domine, proximo damnum &c. Proh
dolor, dicũt cõtra dei preceptũ. Idem de
uindicta. Quare non debeo me uindica-
re? naturale eſt, quia etiã formica uindi
cat ſe, brutis non eſt pc̃tm̃, quia nõ habẽt
rõnẽ refrenãtẽ, qa ſicut ille qui equitat
ſine freno, excuſatur ſi nõ põt equũ reti
nere, nõ tñ excuſatur ille qui eqtat cum
freno. Idẽ de pc̃tõ luxurie dicunt, Deus
dedit mihi talẽ cõplexionẽ, ita ꝙ de pec
cato ſuo accuſãt deũ, q nullo mõ eſt cau
ſa pc̃ti, & ſic de alijs pc̃tis, qa oĩa colorãt
aliquo colore, dicentes bonum malum,
malũ bonũ. Item idẽ dicũt de uſura, que
eſt mala, & dicũt ꝙ eſt de intereſſe. Dica
tur contra hoc. Itẽ ꝙ ſimplex fornicatio
nõ eſt pc̃tm̃, ecce iudiciũ ſanguinũ. Ve q
dicitis malũ bonũ, & bonũ malũ, ponen
tes tenebras lucẽ, & lucem tenebras, po-
nẽtes amarum in dulce, & dulce in ama-
rũ. Eſa.v. Secunda rõ tangitur ibi, & ciui
tas plena iniqtate. Ciuitas.i.eccleſia ple-
na ſimonia, & ſic de alijs. Iõ dicit, Fac cõ
cluſionem. Iſta eſt cauſa quare iudicium
erit cito. Ex iſta concluſiõe ſequitur unũ
bonũ correlariũ.ſ. ꝙ ſi uolum⁹ bene eua
dere de iudicio diuino, ꝙ hic faciam⁹ iu
diciũ de nobiſmetipĩs. Dñs Ieſus [...]
dit vnũ mirabile priuilegiũ xp̃ian[...]
ſi aliquis rex daret ſiꝛe ſuis uaſallis [...]
taretur ſtultus, qa quẽlibet uſm̃ fe[...]
dicẽ in ſua cã, ita ꝙ ſi qlibet facit [...]
de ſe, xp̃s nõ iudicabit eũ in ſuo iu[...]
Ecce clauſula huius priuilegij, Si n[...]
ip̃os dijudicaremus, nõ utiq; iudica[...]
mur a dño.j.ad Cor.xj. Paulus fuit nou
rius huius. Si ergo uultis uti priu[...]
iſto, faciatis iudiciũ de pc̃tĩs uŕis, qu[...]
bene ſcis in quo peccaſti. Si corde, faci[...]
diciũ per contritionẽ. ſi ore, per ora[...]
nẽ. ſi oculis, per lacrymationẽ. ſi au[...]
audiendo miſſam & predicationẽ, & [...]
de alijs. Qñ aĩa uenit ad iudiciũ, & acc[...]
ſatur a demonibus dicẽtibus, Dñe, faci[...]
ſtitiã &c. Dicit xp̃s anime, Audis quan[...]
aduerſum te teſtificantur, uel dicunt te-
ſtimonia &c. Dicit anima, Dñe, uerũ e[...]
ꝙ ego feci iſta, nec poſſum negare &c.
Sed dñe requiro uos, ut ſeruetis mihi pri
uilegium quod dediſtis nature huma[...]
quia feci iudiciũ & iuſtitiam de corde,
ore &c. Ideo nõ tradas me calũnia[...]
me. & xp̃s eſt cõtẽtus. Aug. Ceſſat eĩn di-
uina uindicta, ſi p̃cedat humana iuſtiti[...]
Tunc xp̃s data repulſa demonibus, dic[...]
anime, Veni, intra in gaudiũ dñi tui. Pa-
tet ſtultitia illorũ, q nolunt uti iſto [...]
legio, imo ſperant iudiciũ dei. Stu[...]
ſet homicida, ſi rex diceret ſibi, fac iudi-
ciũ de te, & ego non ſuſpẽdã te, & ipſe
nollet, ſperãs ꝙ rex faciet. Patet quare d[...]
cit thema, Cõcluſit ſcriptura omnia ſub
peccato.

Dominica. xiiij. post Trinitatem.

Sermo.j.

NOnne decem mund[...]
ſunt? Lu.xvij. Pro intelle-
ctu literali huius uerbi di-
catur hiſtoria breuiter h[...]
ius euangelij, & quomo-
do unus de mundatis redijt ad Chri[...]
ſibi ſuppliciter regratiãdo. Cui dix. [...]
uerbũ propoſitũ, Nonne decem m[...]
ti ſunt? Patet thema literaliter. Salu[...]
uirgo Maria. Modo uolẽs applicare ho[...]
thema ſecretis diuinis ſubtiliter & int[...]
cate.

tute, inuenio in sacra scriptura ꝙ de⁹ ordinauit tria, per que homines mundant̃ a pc̃tis, & dignificant̃ ad uitã eternam, & quodlibet cõsistit in numero denario, & sunt ista tria. Pura innocẽtia. Firma obedẽtia. Digna penitentia. Et de quolibet potest dicere, Nõne decẽ mundati sunt. Quibus uel operibus mundati? Imo qa per innocẽtiam, uel obedientiam, uel penitentiam. Dico primo ꝙ ad purificationẽ animarũ, & dignificationẽ ad uitam eternam, deus ordinauit innocentiam baptismalẽ, quando creatura siue parua siue magna baptizatur, si habet cum originali peccato peccata actualia, ibi purificatur ab oĩbus peccatis, non solum originali, sed etiã a mortalibus & uenialibus, etiam si haberet omnia peccata que fuerunt, & pñt fieri, nisi ficte accederet. De hoc uide beatũ Tho. iij. par. q. lxix. art. j. & ij. a pena & culpa. Et in. iiij. distin. iiij. Ita ꝙ si moreretur statim euolaret, ut anima uirginis, licet non in tãta gloria. Similiter puer, qui solũ habuit peccatũ, uel crimen originale, quod non est factũ a creatura, sed receptũ. Sicut de imagine que portatur ad tẽplũ, & cadit in luto &c. Sic anima hominis est imago dei. Ad imaginẽ quippe dei factus est homo. Geñ. ix. Sed cadit in generatione carnali in lutũ, qa qñ creatur in utero, tunc illam maculã recipit. Ideo non potest intrare templum dei uel paradisum, nisi qs lauetur in aqua baptismi. Amen amẽ dico tibi, nisi quis renatus fuerit ex aqua & spũsctõ, non põt introire in regnum dei. Io. iij. No. renatus. i. iterato natus de utero ecclie, que uirgo cõcepit, & uirgo parit filios dei. Dedit eis potestatẽ filios dei fieri &c. Io. j. Ideo si creatura moritur ante baptismum, dicatur quid dicitur in porta paradisi &c. Non intrabit in eam aliquid coinquinatũ, aut abominationẽ faciẽs &c. Apo. xxj. Sed in baptismo mũcatur, nec est aliqua alia aqua illius macule deletiua, quia nec tota aqua maris sufficeret ad mũdandũ de uno ueniali. De isto auto. Effundam super uos aquã mundam, & mũdabimini ab oĩb⁹ inquinamentis uestris. Ezech. xxxvj. No. ab oĩbus inquinamentis, tã originali, q̃ ueniali, seu mortali. Ista est pura innocẽtia. Et forma baptismi consistit in numero denario, scilicet in decem dictionibus siue ṽbis, que cõtinent decẽ dictiones, q̃ hec est. No. hic formã per decem dictiones, Ego te baptizo in noĩe patris, & filij, & spũssancti. & ideo dicitur, Nõne decem. s. dictionibus mũdati sunt? Auisentur clerici & laici, qui in periculo baptizãt, ne aliquid mutẽt, addant, seu minuãt, quia si sic, nihil facerẽt. De hoc uiđ. b. Tho. iij. par. q. lx. ar. viij. Nota hic đ magr̃o ĩ theologia, a uetula baptizato. No. cõtra errorẽ dicentium, ꝙ pueri ex dolore mr̃is habeant penã. Itẽ dic quomodo hec dictio innocẽtia in signũ predictorũ habet decem literas. Dico secũdo &c. firma obedientia. Pueris sufficit pura innocentia, sed đ magnis, ex quo habẽt discretionẽ, & usum liberi arbitrij, uult deus firmam obedientiam, ꝙ homo seruiat sibi de intellectu, memoria, & uolũtate, & ore per orationẽ, & toto corde faciẽdo eius uoluntatẽ. Quilibet dñs requirit aliquod seruitiũ a suis subditis, alias nõ daret eis prouisionẽ. Modo dominus de⁹ qui est rex regum, & dominus dominantiũ, dat nobis bladũ in cãpis, uinũ ĩ uineis, oleũ, lanã, aquã in fontibus, & promisit salariũ glorie. Iõ dignũ est ut seruiam⁹ sibi, & faciamus eius uolũtatem, dicẽte xp̃o. Qui facit uolũtatem pr̃is mei qui in celis est, ip̃e intrabit in regnũ celorũ. Mat. vij. Ista obediẽtia ẽt cõsistit in numero denario. s. in obseruãtia decẽ preceptorũ. Primũ preceptũ respicit cor, ꝙ simus deo fideles, ne cũ eius inimicis habeamus colloquiũ. s. cum diabolis & diuinis &c. debet dicere bonus xp̃ianus, Dñe, nihil uolo, nec sanitatẽ, nec proles, nec per ditũ, nisi a uobis. Secundũ respicit os, ut cũ honore & reuerẽtia loquamur đ deo, queadmodũ de rege uel milite. Iõ non debemus iurare, nec renegare &c. ut faciũt multi miseri. Iõ ueniunt tempestates, fames, sterilitates, & cetera huiusmodi. Tertiũ respicit opus, & dirigit nos in

 opere.

opere, ut.ſ.de ſptē diebus hebdomade recipiamus ſex pro nobis, & debemus ſi bi ſeptimum.ſ.dñicā,in qua nō debem⁹ facere aliquod opus ſeruile, ſed audire miſſam,cōpletā.Vult eñ de⁹ ut Chriſtianus requieſcat illa die ad repreſentandū quietē reſurrectionis xpi,in qua quieuit a laboribus,ut patet de conſe.diſt.iij.Pronūciandū. Oēm diē dominicā ob reuerentiā reſurrectionis dñi noſtri Ieſu xpi de ueſpera uſq; ad ueſperā precipimus obſeruari &c.Ecce iſta tria precepta ordināt nos erga deū. Alia ſeptē ordinant nos erga proximū. Primi proximi ſunt parētes,quos tenemur honorare corde, ore,& opere.Et ad hoc ordinat quartum preceptū.ſ.honora patrē tuū &c. Quintū ordinat erga inimicos,ne recipiamus uindictā,occidēdo aliquem, niſi iudicialiter. Sextū ordinat nos, ut ſciamus cuſtodire corpa noſtra a luto luxurie. Vir cū uxore non facit luxuriā, ſeruatis ſeruandis,ſed aliter qñocūq; fiat luxuria eſt pctm̄.Ideo ſicut uultis habere ueſtes mūdas a luto,ita etiā corpora a luxurie luto &c.Septimum ordinat nos in ordine ad proximū,in hoc, ut quilibet cōtentetur de pte ſua. Quilibet paterfamilias uult, ꝙ ſui ſint cōtenti de parte per eum eis aſſignata.Ita etiam uult deus, ꝙ quilibet cōtentetur de parte ſua, quia deus diuiſit,tibi dedit parum,illi multū &c. Octauū preceptū eſt,ꝙ nullus diffamet aliū, ſed ꝙ cuſtodiat famā alterius. Nonū, ꝙ non debemus appetere uxorē,filiam, uel ancillā alterius, quia deus non uult ſolū corpus mundū,ſed etiam aīam. Modo ſicut tactu rei immūde maculatur corpus,ita concupiſcētia corrūpit animam. Decimum preceptū eſt, ꝙ nō debemus cōcupiſcere bona alterius. Omne malū mundi uenit ex cupiditate, quare cōtendūt reges,milites,clerici,niſi ex cupiditate? unus dicit,meū erit, alius dicit oppoſitū.Ecce decem precepta.Nullus peccat mortaliter,niſi faciat contra preceptum dei.Auguſtinus dicit in libro cōtra Fauſtum,Peccatū eſt dictum,uel factum,aut concupitum contra legē eternā. Et ſic pctm̄ mortale eſt cōtra preceptū dei.Ex ſolis uenialibus nullus dānatur. Iō niſi faciatis cōtra preceptū dei,etiam ſi lucrari poſſetis totū mundū, quia parū lucratur qui perdit animam,teſte xpo,qui ait, Quid prodeſt homini ſi mundū uniuerſum lucret̄,aīe ꝟo ſue detrimentū patiat̄: Mat.xvj.Iſta eſt firma obedientia.Et hoc nomē obediētia ~~habet~~ decē literas,ſicut innocentia, quia ſicut forma baptiſmi in quo datur innocentia, cōſiſtit in decem dictionibus,ita obedientia in decē preceptis,ergo ſi uis ad uitā ingredi,ſerua mādata.Mat.xix. Nota ꝙ in lege Moyſi erant tria genera preceptorū. Quedam erāt cerimonialia, que ordinabāt circa ſacrā erga deum,ut faceret talia ſacrificia et obſeruantia ſabbati, & circunciſionis,& hmōi. Quedā erāt iudicialia,que ordinabāt hominē erga proximū, ut q furaretur ouē,redderet quatuor, qui bouem, quinq;,qui amputabat pugnū, ꝙ perderet pugnū,oculū pro oculo, & huiuſmodi. Alia erāt moralia.ſ.iſta decē.De omnibus iſtis preceptis mō non ſeruantur niſi moralia, alia aūt caſſa ſunt & uana. Hoc ſignificauit deus qñ dedit legem,quia ore ſuo audiēte populo toto dedit decē precepta moralia,dicens ut tuba, Nō habebis deos alienos, & ſic de alijs. Exo.xx. Alia aūt precepta cerimonialia & iudicialia,predicauit Moyſes populo. Itē decē precepta moralia ſcripſit deus digito ſuo in lapide,alia ſcripſit Moyſes in papyro uel pgameno,ad ſignificādū ꝙ alia non ſemp erāt duratura.Iō dixit doctor querēti, Quid faciēdo uitā eternam poſſidebo? Mat.xix. Rñdit xps, Si uis ad uitā ingredi,ſerua mādata.Et ille, Que? Tūc xps dixit ſibi,Precepta moralia,& nō cerimonialia,nec iudicialia,di.Nō homicidiū facies.Nō adulterabis.Nō facies furtū.Nō falſum teſtimoniū dices.Honora patrem tuum & matrē tuā. Diliges proximū tuum ſicut teipſum.Mat.xix. Iō ſolū decē precepta moralia ſeruantur modo.Dico tertio &c.ſ.digna penitētia, & nō ſunt plures modi mundādi.Bene fuit neceſſariū ut deus ordinaret iſta, q̄ nos

iam

si ex pctis perdidimus istam innocētiā, & dimisimus obedientiā, frangēdo decē precepta. Itē per innocētiā & obediētiā nō possemus saluari, iō ordinauit dignā pniam di. Penitentiā agite, appropinqua bit enim regnū celorū. Mat. iiij. Dico etiā ꝙ penitentia consistit in numero denario. s. in decē operibus penitentie. Primū est peccatorū cognitio, quia alias nō curat de pnīa homo. Si uos nō cognoscitis morbū seu plagā, non curabitis de medicina. Si ergo in cognitione peccatorum incipit omne bonum, quando deus facit homini illā gratiā, ꝙ hō cognoscit defectus suos, tūc q̄nq; recurrit ad pniam. ut Dauid di. Amplius laua me dn̄e ab iniquitate mea, & a peccato meo munda me. Subdit, Quoniam iniquitatem meā ego cognosco. Secundū est cordis contritio. istud secūdum etiā est necessariū. Multi cognoscūt pctā sua, sed nō contritione, sed cū delectatione illa cogitant dicēdo, Certe ego feci talē uindictā, uel luxuriā &c. cū tn̄ cum dolore deberēt dicere, O miser quid erit de me, quia usurpaui mihi regalia dei, uel quia cecidi in luto luxurie, & sic de alijs. Sic faciebat Ezechias rex di. Recogitabo tibi oēs annos meos in amaritudine anime mee. Esa. xxxviij. Tertiū est emēdādi propositum. s. ꝙ hō proponat firmiter ꝙ uelit emēdare uitā suā in melius, di. Domine nimis peccaui, ego fui superbus, sed decetero uolo humiliari &c. & debet proponere uelle citius mori, quā ad pctā redire. Hoc precepit Christ⁹ di. Vade, scilicet de cognitione pctōrū ad contritionē, de contritione ad emendandi propositum, & iam amplius noli peccare. Io. viij. Quartum opus pnīe est oris cōfessio, quia debem⁹ proijcere extra animā pctōꝝ immunditias. Si dicatur, O magna uerecundia est & dolor. Solutio, uerum est, sed aliter nō pōt curari, sicut nec de glandula uel infirmitate, nisi extra eijciatur radix putredinis. Propter hoc est preceptū dei, ut in quadragesima quilibet confiteatur, etiā pueri debent confiteri, dū habent usum rationis. Qui abscōdit scelera sua nō dirigetur. Qui autē cōfessus fuerit, & reliq̄rit ea, mīam consequetur. Prouer. xviij. Quintū est corporalis afflictio, quia oīa mala & pctā facimus inclinatiōe carnis, q̄a anima de se semper uellet stare in sanctitate. Iō castigare debemus carnē, q̄a si habetis filios malos, melius est ꝙ uos castigetis eos quam sagiones, & lictores in furca. Filius uester est corpus, & ideo illud castigate cilicijs, disciplinis &c. & sic euademus penas inferni. Aug. Carnē uestrā domate ieiunijs, & abstinētia esce & potus, quātū ualetudo permittit. Sextū opus est spiritualis orō. Quilibet debet tenere certā orōnē quolibet mane & sero genibus flexis, & debet se signare, primo signo crucis, quia si uultisītrare camerā pape uel regis, oportet ꝙ pri⁹ aperiatur ianua, crux Christi clauis est padisi, & cogitare debetis ꝙ uideatis xp̄m. Ideo presentate sibi supplicationem, Pater noster, Credo. Idē uirgini Marie. Iō xp̄s, Oportet semper orare. i. mane & sero. Lu. xviij. Septimū est eleemosynarū largitio, nam sicut tu uadis ad ecclesiam ut petas a deo eleemosynam, si es infirmus petis sanitatem, si tristis petis consolationem, si pauper petis prouisionē. Si secundum facultatem tuam proponas dare tres uel quatuor denarios, uel plus, uel minus, & illos pone in manu tua, sic enim eos secrete poteris dare pauperi, & uitabis uanā gloriam. Ideo Christus, Quod superest date eleemosynam, & ecce omnia munda sunt uobis. Lu. xj. Octauum est debitorum restitutio. Quilibet respiciat domū, taxiam, & bursam, si est ibi aliquid de usura, rapina, furto &c. restituas, quia alias non saluaberis. Sicut pomum corruptum omnia alia corrumpit. Ita denarius uel florenus iniuste acquisitus corrūpit alia bona, quia uel uos, uel filij uestri ad paupertatem uenietis, reddite debita, cui tributum tributum, cui uectigal uectigal, & nihil debeatis. ad Rom. xiij. Nonum est iniuriarum remissio. Si aliquis displicuit uobis, remittatis faciendo sic cōputū, Dn̄e multas iniurias feci uobis, ideo ne uos rescipia-

tis uindictã de me,sed remittatis mihi,iõ
nolo recipere uindictã de inimicis meis
&c.Iõ xp̃s,Si dimiseritis hominibus pec
cata eorũ,dimittet & uobis pater ur̃ ce-
lestis delicta uestra &c. Mat.vj. Decimũ
est eucharistie cõio .In hoc cõpletur di-
gna penitentia. Oĩa predicta opera peni
tẽtialia essent nihil sine cõione.Ideo est
p̃ceptũ,ꝙ oẽs cõicent in paschate,& qui
tunc non recipit xp̃m,nũq̃ recipieẽ a xp̃o
in paradiso,qa uirtute illius oportet nos
illuc ascẽdere,qa ex quo hõ recipit xp̃m,
nunq̃ recedit ab eo,nisi expellaẽ p pc̃tm̃.
Iõ dicit ipsemet,Amẽ amẽ dico uobis,ni
si manducaueritis carnẽ filij hominis, &
biberitis eius sanguinẽ,non habebitis ui
tã ĩ uobis. Qui mãducat meã carnẽ,& bi-
bit meũ sanguinẽ, habet uitã eternã &c.
Io.vj. Ista est digna pnĩa.Et sicut hoc uer
bũ,innocẽtia,uel obediẽtia, habet decẽ
literas,ita hoc nomẽ penitentia,qa sicut
forma baptismi, in quo datur baptizato
innocentia,consistit in decẽ dictionib⁹,
& obedientia in decẽ preceptis,ita pnĩa
in decẽ operib⁹ penitẽtie p̃missis. Ideo
dicit thema,Nõne.i.imo certe,decem.s.
operibus pnĩe mundati sunt.

De eadẽ dñica.xiiij. Sermo.ij.

ITe ostendite uos sacer-
dotibus . Habetur uerbũ
istud textualiter. Lu.xvij.
& officiatur in euangelio
hodierno. Sermo erit de
sancto euangelio. Deo uolente habebi-
mus bonas instructiones,speculatiuas,&
morales. Salutetur uirgo Maria. Sanctũ
euangelium huius dñice recitat unũ ma
gnũ & pulchrum miraculum,qualiter Ie
sus xp̃s uirtute ꝟbi sui semel curauit de-
cem leprosos,di.Ite ostendite uos sacer-
dotibus, qui eius exequentes mãdatum
curati fuerunt. Istud in summa contine-
tur in euangelio hodierno. Amore isti⁹
uerbi quesiui in sacra scriptura,tam in ue
teri quã ĩ nouo testamẽto , quot modos
tenuit deus ad curandũ leprã. Et inueni
ꝙ curauit quintupliciter.

Primo per ablutionem corporalem.
Secundo per tactum manualem.
Tertio per ostensionem uisualem.
Quarto p abscõsionem sinualem.
Quinto p separationem p̃sonalem
Istos quinq; modos seruauit deus in...
pre curatione. Nõ sine magnis secret...
ad ostendendum & figurandum qu...
modos quib⁹ anime curãtur a lepra p...
catorum mortalium. De tertio mõ d...
thema,Ite ostendite uos &c.Dico p...
&c.s.per ablutionẽ corporalem.Iste m...
d⁹ inuenitur.iiij.Regum.v.No.bre...
historiã de illo nobili uiro leproso...
uenit ad Eliseum prophetã &c.Cui...
ꝓpheta,di.Vade & lauare septies in Ior-
dane,& recipiet sanitatem caro tua...
mũdaberis.& sequitur, Descẽdit,&...
septies, & mũdatus est.iiij.Regũ.v.E...
unus modus curãdi leprã. Mõ intre...
secreta q̃ hic tanguñ. Certũ est ꝙ ...
aq̃ materialis habet talẽ ꝟtutẽ curan...
prã,sed figurabat lauacrum baptismi...
qd' aĩe mũdãtur,& curãt homines a p...
catorũ lepra, nõ solũ originalis,sed e...
actualiũ,ut Iudei , & infideles, q nõ...
accedũt ad baptismũ.Ecce q̃re dicit,Va-
de,& lauare septies &c.Sed est hic q̃stio
Quare precepit ut lauaret se in Iordane
cũ tñ essent alie aq̃ ita bone? Solutio...
ctus ꝓpheta sciuit ipũ prophetico ...
dei scd'm humanitatem assumptã ...
baptizari in Iordane,& ibi baptismũ co-
stituere,& uim regeneratiuã aquis con-
ferre ad lauãdũ pc̃tã. Auto.Effũdã sup
uos aquã mũdã,& mũdabimini ab o...
bus inqnamẽtis uestris . Eze.xxxvj. S...
est hic iterũ questio, quã forte iã fac...
quis uestrũ, quare propheta dixit, Va...
lauare septies &c.quare dicit septies,...
baptismus nõ habeat efficaciam nisi se-
mel tm̃,sicut semel tm̃ xp̃s fuit passus? No-
ta,ꝙ nunq̃ baptismus datur ab uno so...
imo sunt semper duo baptizantes.i. sa-
cerdos,uel etiam laicus in necessitate,&
hoc instrumentaliter, & xp̃s deus & ho-
mo principaliter,quia qñ sacerdos bap-
zat corpus aqua materiali, simul xp̃s ba-
ptizat aĩam aqua spũali, scilicet grã sp̃...
tussc̃ti.Iõ dicit de⁹ pater Ioanni Baptist...
Super quẽ uideris sp̃m sc̃tm̃ descẽdentẽ

&ma-

manētē sup eū, hic est q baptizat ī spū sancto. Io. j. De isto fonte spūssancti pcedunt septē flumina, q̄ in baptismo oīa fū dūt sup aīam. s. spūs sapiētie, & ītellect⁹, spūs cōsilij, & fortitudinis, spūs sciētie, & pietatis, spūs timoris dñi. Esa. xj. Septem enī dona spūssctī habitualiter dantur aīe in baptismo. De hoc lauacro pphetauit Zacharias di. In die illa erit fons patens domui Dauid, & habitantibus Hierusalē in ablutionē pctōris & mēstruate. Zach. xiij. Nota in die illa. s. xpi, in quá sol iusticie mundū illuminabit, erit fons patens domui Dauid. i. xpi. Dauid ī scriptura in multis locis sumitur pro xpo, qui fuit de genere Dauid secūdū humanitatē, & habitantibus Hierlm. s. Iudeis, in ablutionē pctōrū, scilicet actualium pctōrū, & mēstruate. Menstruum infirmitas est, q̄ uenit naturaliter, & signat peccatū originale quod naturaliter uenit, quia per uicia tū originē nature. Auisentī hic illi, q h̄nt baptizare, tam sacerdotes quam laici, de forma. Auisentur patrini de filiolis, ut curā habeāt de eis. Quia sicut pater carnalis tenetur prouidere de cibo corporali, ita patrin⁹ de cibo spirituali, ut sciant se signare, & sciant Credo, Pater noster, Aue Maria, q confiteantur, & cōicent ad minus in paschate, q uadant ad missam, & sermonē, & q̄tum pñt tenētur patrini corrigere eos de peccatis, & reducere ad bonā uitā, & ad deū, quia sunt eorū filij spūales, & de eis h̄nt reddere rōnē deo. Iō si ex uestra negligentia dānātur, cum eis etiam ibitis, etiā si aliud peccatū non haberetis. Istā obligationem recipitis in baptismo. Ideo Dauid, Quanta mādauit patribus nostris. s. spiritualibus, nota ea facere filijs suis, ut cognoscat generatio altera. s. conuersorū, q̄ sunt alteri⁹ generationis. ps. lxxviij. Et concordat Esa. di. Pater filijs notam faciet ueritatem tuam. Esa. xxxviij. Dico q secundus modus est per tactum manualem. Christus enim leprosum manu tangendo curauit. Hoc inuenitur Mat. viij. Postquam autem Christus predicauerat in quodam mōte, cum descendisset de monte, quidam leprosus uenit ad eum dicēs, Dñe si uis, potes me mūdare. q. d. nō dubito de potestate tua, qa potēs es, sed solū stat in tua uolūtate. Iō dñe si uis, potes me mūdare, dixit textus. Et extendens Iesus manum suā tetigit eū dicēs, Volo, mundare. Et confestī mundata est lepra eius. Figurauit in hoc xps scd'm modū, quē ordinauit ad curandū de pctīs enormibus &c. q̄ post baptismū cōmittimus, que per baptismū non possunt lauari, sed per tactum. Ecce contritio cordialis. Hic insinuatur, q q̄tūcūq; pctā sint grauia & horribilia, tanta est uirtus contritionis, que si uera sit nō est sine gratia, q purificat aīam ab omnibus culpis mortalibus. Ideo Dauid, Cor contritum & humiliatū deus non despicies. Si dicatur, Vnde hoc, q contritio significetur per tactū manus? Respōdeo, q nisi deus tactu sue manus mīe tangeret cor pctōris, nunq̄ haberet contritionem. Ista man⁹ mīe dei habet quinq; digitos. i. quinq; motiua contritionis. Primum motiuū est cogitatio amisionis gratie dei, qa qñ pctōr cogitat q ex suis peccatis perdidit gratiā dei, & est in ira dei, tunc habet motiuū, & rationem cōterēdi. Sicut miles, q prius erat in gratia regis, sed qa deliquit, perdit gratiā, & incurrit irā regis, ita q rex non uult eū uidere, mouetur ad contritionem offense ex cogitatione amissionis gratie regis. Cogitate qualis dolor, maxime si non haberet unde uiueret aliunde. Ita de peccatore &c. nec aliūde potest habere uitam eternā. Scd'm motiuū ad cōtritionē est cogitatio amisionis lucri, qñ cogitat peccator q perdidit qcqd lucratus fuerat unq̄ p opera meritoria, tūc habet motiuū & rationē cōterēdi. O qualis dolor. Ac si mercator ī manu perderet quicquid lucratus fuerat unq̄ toto tempore uite sue, quō doleret? Plus pdit pctōr, sed quādo redit ad gr̄am per uerā pnīam, recuperat ista que fecit in gratia, quia opera bona mortificata, per penitētiam ueram reuiuiscunt. Cogitate qualis dolor debet esse religioso, uel clerico &c. qui propter unū pctm̄ perdit qcquid lucrat⁹ fuit in quinquaginta, uel quadraginta

ginta annis &c. Tertiũ, quia pdit hereditatẽ paradisi, que ad eũ pertinebat, qualis dolor esset primogenito regis, si ex culpa sua pderet hereditatẽ &c. Idem de pctõre. Quartũ qa perdit amicitiã sctõrũ angelorũ, & oĩm beatorꝝ. Iã uideris q̃tũ doletis, qñ pditis aliquẽ amicũ cordialẽ, q̃to magis dolere debetis qñ tãtos pditis? Igitur. Quintũ motiuũ ad contritionẽ est cogitare, qa es dãnatus sentẽtialr ad furcã inferni. Aĩa que peccauerit ipsa morietur. Ezechie. xviij. Sẽtẽtia est data, sed executio non fit statim. Sed cogitate quõ dolet capt⁹, qñ scit ꝙ sentẽtia est data ut suspendatur, etiam si executio non fiat illa die. Istis quinq; digitis man⁹ mĩe dei tãgit cor pctõris. Iõ propheta in psona pctõris cõterẽtis dicit, Abij amarus in indignatione spũs mei. Manus enim dñi erat mecũ cõfortãs me. Ezechi. iij. Quia cõtritio nõ solũ purificat a pctĩs, sed etiã cõfortat per spem. Hic habetis doctrinã, ut bona uel mala penalia que habetis in hoc mundo, non attribuatis causis secundis, quia man⁹ dei facit omnia. Ideo sctĩ patres antiquitus oĩa retribuebant deo. Verbi grã. De patriarcha Iacob cũ esset puer &c. Dixit pater, Quomodo tã cito inuenire potuisti fili mi? Respondit, nõ aliam rationem assignãdo dicens, Quia uoluntas dei fuit, ut cito mihi occurreret quod uolebã. Geñ. xxvij. Idẽ ab Esau interrogatus de filijs, Quid sibi uolunt isti, & si ad te pertinẽt? Respõdit Iacob, Paruuli sunt, quos donauit mihi deus. Geñ. xxxiij. Etiam mala penalia sunt deo attribuenda, quia conclusio est oĩm theologorũ, ꝙ omnia mala pene facit deus. Iõ Iob postq̃ perdidit septem filios, & filias, per diabolum, ut dicit textus, & quĩgenta iuga boum, & tot asinos, ab inimicis de Chaldea acceptos. Item septẽ milia ouium per ignem de celo &c. totum attribuebat deo di. Dominus dedit, dñs abstulit, sicut domino placuit ita factũ est. Iob. j. cum tamen textus dicat, ꝙ diabolus & inimici Chaldei fecerunt. Ita debetis uos facere, non attribuere aliquid soli, uel lune, uel nature, quia nõ est nisi captiua. i. ancilla, sicut si rex daret [illegible] aliquod officium uel castrum; & no[illegible]rius facit instrumentum, & uos regra[illegible]mini calamo uel notario, nõne esset i[illegible]ticia? De omnib⁹ ergo creatori est reg[ra]tiandũ, non soli, nec lune, nec plane[tis] sol, luna, creature sunt irrationales [illegible] creatori est regratiandũ, tam de bo[nis] etiam de malis. Magister sententia[rum] primo de potentia dei dicit, Sufficit [illegible]no dicere, omnium operationũ & a[illegible]num que fiũt in hoc mundo causam [esse] dei uolũtatẽ. Si queratur, quare ec[illegible] sol uel luna? Rñdeo ꝙ ita placet de[o], sic potest homo respõdere ad oẽm q[ue]stionẽ mundi. Tertius modus est p[illegible]sionẽ uisualem. De hoc loquitur the[ma] ostendite &c. Dicatur hic breuiter histria euangelij. Dũ xp̃s iret predicãdo transiens per mediã Samariã & Galileã de ciuitate in ciuitatẽ, de uilla in uillã, ostendendo gentib⁹ ueritatẽ fidei, in porta cuiusdam castri occurrerunt ei decẽ uiri leprosi, q extra morabãtur, nec aud[ebant] appropinquare, qa est morbus cõtag[io]sus, sed steterunt a longe, cogitate [illegible]xis genibus stabant, & alta uoce dicebã, Iesu p̃ceptor miserere nostri, non dixerunt, dñe uel creator, sed preceptor [illegible] sicut precipiendo creasti mũdũ, ita p[re]cipiendo potes nos curare. Christus [illegible]ro respiciens eos, dixit thema prop[osi]tum, Ite ostendite &c. quia sic cura[illegible]ni, & ipsi recesserunt, & purificati f[uerunt]. Ecce purificatio lepre per ostens[ionem] uisualẽ. Sed queratur, quare sic sunt curati. Respondeo, ꝙ ad ostẽdẽdũ tertium modũ curandi a lepra pctõrũ. i. cõfes[sio]nẽ, q̃ est tãte ỽtutis, ꝙ nisi cor sit a[illegible]ter obstinatũ, nolẽs dimittere pctã, [illegible] remittere iniurias, quia in talibus cõfessio nõ habet effectũ, purificat aĩam ab oĩ[bu]s culpis mortalib⁹, ppter hoc dici[tur] dite uos, nõ dicit, oñdite caput ue[l] [illegible] aut manus, sed oñdite uos. i. oẽs p[illegible] Recte confessio nõ est nisi oñsio p[illegible]rũ lepre, dicẽdo pr̃ ex quo fui confe[ssus] peccaui in hoc &c. de alijs, Pr̃ interroga te me. Pr̃ ego sum persona supba, au[illegible]

retus.

retinui salaria seruorum, decimas, uel de mortuis &c. Quādo dat absolutionē cōfessor, aīa purificatur ab oībus plagis & maculis. De hoc autoritas clara, Si confitamur peccata nostra, fidelis & iust⁹ est de⁹, ut remittat nobis peccata nostra, & emūdet nos ab omni iniquitate. in cano. j. Ioan. j. Nota fidelis, cōplēs qđ ꝓmisit. Purificationem pctōrū per cōfessionē. Volo uos auisare de uno, quod est, ꝙ oīa peccata integre debetis cōfiteri sacerdoti, qa multi dānāt qa faciūt cōtra hoc ꝓceptū, Ite ondite uos. Aliq ex ignorātia, aliq ex uerecundia nō ondūt oīa pctā, etiam necessario cōfitēda sacerdoti. Sacerdotes aliqn̄ nō audēt interrogare, qa fuit inuētū ꝙ uxor dicebat uiro dicēdo, Confessor petit a me talia &c. Cōfessores nō audēt aliqn̄ interrogare uxores, nisi superficialr dicētes, Seruastis fidē uiro, & nihil aliud, cū tñ debeāt petere a cōfitētib⁹, etiā diligēter, cū appareat eis insufficientia cōfessionis. Caueat tñ cōfessor ne sit incaut⁹ interrogādo, & ne ondat modū peccādi cōfitētib⁹. Itē aliqties pctā sunt grauia, & cōtra naturā, ꝙ celum & terra possent submergi. Itē dicat cōfessor, Dicatis filia, negastis debitū uiro, qa si mulier negat debitū uiro, peccat mortalr, & dānat. De hoc etiā debet uirū interrogare. Dicat historia q̄ accidit in Valētia, de muliere negāte uiro debitū, q̄ quolibet die inueniebat excusationē, pp quod uir uocauit ancillā siue captiuā, & decetero abhorruit uxorē, uir dānauit se cū ancilla, & magis uxorē, q̄ oīm erat cā istorū. De hoc dicebat apostolus in suis sermonib⁹, Vxori uir debitū reddat, silr autem & uxor uiro, mulier sui corporis potestatē nō habet, sed uir, silr aūt & uir corporis potestatē nō habet, sed mulier. Nolite fraudare inuicē, nisi forte ex cōsensu ad tps, ut uacetis orationi, & iterū reuertimini in idipm, ne tentet uos Sathanas ꝓpter incontinētiam uestrā. j. ad Cor. vij. Dicatur etiā cōtra illos q ex uerecundia nō audent ondere pctā cōfessori. Quartus modus fuit p abscōsionē finualē. De hoc habetur Exo. iiij. de Moyse, qui cum semel esset corā deo, habuit manū leprosam, & dixit, O dn̄e qualis est man⁹ mea? Dixit sibi de⁹, Abscōde eam in sinu, & sic curata fuit. Quare sic domin⁹ curauit leprā? Solutio, ad ostendendū quartū modum curandi peccata. s. per afflictionem pnīalē. Si habetis aīam leprosam ex peccatis, p corporis afflictionē poteritis eā curare. Et hoc signat manus habēs qnq; digitos, quib⁹ operamur, qui signāt qnq; opera penitētialia. Primū est ieiuniū, quod cōprehendit oēs afflictiones corporales, ut ciliciū, disciplinā &c. Secūdū est oratio spūalis, qa sicut os loquitur, sic cor siue spūs cogitat, oculi lachrymātur, & sic aīa purificat. Tertiū est eleemosyna fraternalis. s. de bono iusto, sed de alijs restitutio fieri debet. Ideo dicit xps, Quod superest. s. facta restitutione, date eleemosynā. Et ecce oīa munda sunt uobis. Luc. xj. Quartum est remissio iniuriarū. Si uis etiā remittere dānum uel debitū amore dei, bene facis, sed nō teneris. Sed remittere odiū, & rācorē cordis, & propositum habeas non nocendi inimicis, etiā si posses, sed sine pctō corā iudice potes dicere tuā causam, & exigere debitū &c. Si uis remittere totū, ut deus tibi remittat, est magis meriti. Si dimiseritis hominibus pctā eorum &c. Mat vj. Quintū est cōio sacramētalis &c. Patet quomodo manus signat afflictionē pnīalem. Sed quare per absconsionem curata fuit? Solutio, ad ostendendum ꝙ opera pnīalia non debent fieri publice ad uitādum uanā gloriā. Et si sint aliqua bona, que non pñt abscondi, ordinetur intentio ad deū. Dicatur contra illos, q se laudāt de bonis operibus, dicēdo, heri ieiunaui, uel disciplinaui &c. Itē de illis, qui clamant pauperi, ut uideantur dare eleemosynas. Per hunc enim modum aīa nō solum non curatur, imo fit magis leprosa, ergo attendite ne iustitiam uestrā faciatis coram hominib⁹, ut uideamini ab eis, alioquin mercedem non habebitis &c. Mat. vj. No. ne iustitiam uestrā faciatis corā hominib⁹. Aliq̄ iustitia debet fieri corā hoīb⁹, & aliqua nō. De pctīs notorijs

rijs iustitia debet fieri corã hoĩb⁹, de pec
catis secretis iustitia secreta, & dimittaꝛ̃
diuino iudicio, qa ipe cõdemnabit tales.
Sed qñ pctã sunt notoria, & rectores sũ-
stinent, nec faciũt iustitiã, ira dei est sup
eos, & super cõitatẽ. Verbi gr̃a. Si aliqs
secrete inuocat demones, cõitates uꝉ re-
ctores nõ hñt periculũ, sed qñ est noto-
riũ, qa oẽs recurrũt, & ꝓcessionaꝛ̃r ua-
dũt gẽtes ad eũ, pro liberatiõe ab ĩfirmi
tatib⁹ &c. tũc ira dei est sup cõitatẽ & re
ctores. Idẽ de iurãtib⁹ & blasphemãtib⁹
secrete. Sed qñ publice & notorie deus
blasphemaꝛ̃, & sustineꝛ̃, tunc male regiꝛ̃
ciuitas. Idẽ de opantib⁹ secrete in dieb⁹
festis. Sed qñ publice & notorie, corri-
gendi sunt publice. Idẽ de ludo alee se-
creto uel publico dicendũ est. Si aliquis
fecit aliquã inhonestatem secrete, nõ de
bet fieri de ista publica iustitia, sed quan
do publice & notorie habitant meretri-
ces p uicos, uꝉ per hospitia &c. nisi facia-
tis iustitiam, publice habebitis super uos
iram dei. Item si aliqua mulier in corde
suo sit põposa, & uana, secrete de⁹ condẽ
nabit eam, sed qñ est publice sic uana &
põposa in ornamentis, in caudis &c. põt
puniri, si leges de ornamentis frãgat. Se
cus est si peccata sint notoria. Ecce quõ
ĩtelligiꝛ̃, Attẽdite ne iustitiã uꝛ̃am facia
tis corã hoĩbus, qđ uer⁊ est si pctã sint oc
culta &c. aꝉs periculum imminet his qui
nõ corrigũt. Vnde dicit scriptura, Digni
sunt morte, nõ solũ qui faciũt, sed etiã q
consentiũt faciẽtibus. ad Ro. j. & xvij. q.
iiij. Oẽs, quia pari pena puniendi sunt a-
gentes, & cõsentiẽtes, casus est decis⁹. c.
j. extra de offi. dele. gl. Aug. Cõsentiunt
qui pñt, & debẽt corrigere, & nõ faciũt.
xxiij. q. iij. Qui põt Resistere posse puer
sis, & nõ facere, est eis cõsentire. Quint⁹
mod⁹ est p separationẽ psonalẽ. Hoc hꝛ̃
Nũeri. xij. Moyses hẽbat unã sororẽ ꝓ-
phetissam, uocatã Mariã. Et quia semel
murmurauit cõtra fratrẽ suũ Moysen, su
bito fuit effecta leprosa, ꝓ qua Moyses
orauit dñm, Dñe obsecro sana eã. Rñdit
dñs, Separetur septẽ diebus extra castra,
& postea reuocabitur. Nũeri. xij. Iste est
ultimus modus curandi a lepra pecca[illegible]
rum. s. p separationẽ, & hoc fit per ingre
sum religiõis. Separare se debet r[illegible]
sus, uel religiosa ab amicis, & parẽtib[illegible]
Dicaꝛ̃ cõtra mulieres, q̃ in suis ptib[illegible]
cant moniales, ut seruiãt eis, & e[illegible]
firmitatib⁹, & ꝙ dimittãt seruitiũ d[illegible]
seruiãt eis, ꝙ indecẽs est & malũ. Itẽ[illegible]
debẽt moniales ad se uocare amico[illegible]
festiuitatibus seu conuiuijs. Si uul[illegible]
remittere aliquam eleemosynam[illegible]
ne quidem, sed non trahantur relig[illegible]
extra monasteria, quia hoc est pericu[illegible]
sum, per hoc eñ & deuotionem a[illegible]
tũt, & dei seruitium omittũt. Dici[illegible]
ingressus religiõis habet eãdem uirt[illegible]
ut baptism⁹, purificandi ab omnib⁹ pe[illegible]
catis. Baptizetur Iudeus, qui habe[illegible]
oĩa pctã, & ali⁹ maximus pctõr intret [illegible]
ligionẽ, equalis gr̃a daꝛ̃ utriq;. Hoc fui[illegible]
reuelatũ cuidã sctõ, ut patet p miraculũ
añ dictũ, cõfirmatũ in decretis per Pela
gium papã. Dicatur miraculũ de illo s[illegible]
cto, qui equalẽ gr̃am uidit descẽdere sup
unũ nouiter baptizatũ, & sup intrantem
religionem approbatam. Istud nõ e[illegible]
priuilegio pape, sed ex priuilegio xpi, ut
expresse dicit. s. Tho. in. iiij. sen. Et scd[illegible]
scdꝫe. Vide ibi ratiões. Nota cum d[illegible]
separetur septem diebus. Per septem [illegible]
es septem intelliguntur, in quibus u[illegible]
perfectio religionis, scilicet,

Obedientia generalis.
Paupertas apostolicalis.
Castitas angelicalis.
Deuotio in officio.
In ore silentium.
Penitentia corporalis.
Et patientia uirtualis.

Sine istis nõ põt religiosus saluari, V[illegible]
cit. s. Tho. in quotlibetis, Si scirẽ mona-
steriũ, in quo negligiꝛ̃ cura aĩarũ, nõ au-
derẽ cõsulere alicui ꝙ ĩ tali monaste[illegible]
eligeret monachatũ. Itẽ attẽdẽdũ e[illegible]
licite, ne in ingressu religiõis fiat simo-
nia, aꝉs aĩa non purificareꝛ̃, immo p[illegible]
culareꝛ̃, & tũc sic separatus poterit [illegible]
re, Asperges me dñe yso. &c. uel ai[illegible]
separatio est recedere a mala societate,
que

occasio peccandi. Iuxta illud, Que cura tenes, quis sint chara relinque.

De eadem dñica. xiiij. Sermo tertius.

QVi Christi sunt, carnẽ suam crucifixerũt. Habetur uerbũ istud ad Gal. v. Pro huius uerbi declaratione, & materie predicã. introductione, sciendum q creature dicuntur esse xp̃i tripliciter. scilicet,

Per creationem uniuersalem.

Per redemptionem humanam.

Per subiectionem specialem.

Quãtũ ad primũ, oẽs creature sunt xp̃i, quia per ipsum oĩa creata sunt & facta. Nam sicut castrũ quod proprijs expẽsis edificat, & nõ alieno fundo, dicit esse illius qui edificauit, ita etiã totus mũdus xp̃i est, qa dñs Iesus xp̃s de suis pprijs. s. potẽtia infinita, & sapientia, sine alieno adiutorio in proprio fundo edificauerat castrũ, uel domũ toti⁹ mũdi, cũ oĩb⁹ creaturis. Iõ oĩa sũt sua. Cui⁹ est celũ, terra, & alie creature uisibiles &, ĩuisibiles. Rñdeo q oẽs sũt xp̃i. Et isto mõ loquit apl's dicẽs, Locutus est nobis. s. de⁹ pater in filio, quẽ cõstituit heredẽ uniuersorum, p quẽ fecit & secula. ad Heb. j. ergo oẽs creature sunt xp̃i per creationẽ uniuersalem &c. Quantũ ad secundũ mẽbrum sciatis q per redẽptionem humanam oẽs creature rõnales, cuiusuis status siue cõditionis sint, tam fideles quã infideles, oẽs sunt xp̃i, nõ solũ per creationem, sed etiã per humanã redẽptionẽ, cui eñ pprijs pecunijs emit captiuos, illius sunt. Ita xp̃s de ppria moneta burse sue. s. eius corpis sanguine, emit nos, & p oĩb⁹ soluit pciũ in mẽsa cãbij. s. in cruce. Ideo oẽs sumus sui, licet Iudei, Agareni, & oẽs infideles alij, ut falsi captiui fugiant modo, & latitent p nemora, & cauernas infidelitatis, unde apl's dicit, Siue uiuimus. s. per fidẽ & grãm, dño uiuimus, siue morimur. s. per infidelitatẽ & peccata, dño morimur. Siue ergo uiuimus, siue morimur, dñi sumus. In hoc enim xp̃s mortu⁹ est, & resurrexit, ut & uiuorũ & mortuorũ dñetur. Ad Ro. xiiij.

Tertio modo dicunt aliqui ipsius xp̃i, p subiectionẽ specialẽ. Isto mõ solũ Christiani boni sunt sui p uerã credẽtiã, & deuotã obediẽtiã ad ei⁹ pcepta, qui habet ista duo ille dicit esse xp̃i, & hoc iam denotat in noĩe xp̃iani. Quare aliqui dicũtur Aragonenses? quia hñt subiectionẽ specialẽ per credentiã ad regẽ Aragonie, & obedientiã. Quare aliqui dicunt Castellani? uel Gallici? pter subiectionẽ specialẽ ad suũ regẽ. Ita xp̃iani q habent uerã fidẽ in corde, & deuotã obedientiã in ope, sunt xp̃i p specialẽ subiectionẽ, & ex hoc noĩati sunt xp̃iani. Act. xj. Paulus & Barnabas in Antiochia annũ totũ cõuersati sunt in ecclesia, & docuerũt turbã multã, ita ut cognominarent primũ Antiochie discipuli xp̃iani. Ecce ante dicebant discipuli. Et de xp̃ianis loquit thema, Qui xp̃i sunt, &c. s. per subiectionẽ specialẽ, p uerã credentiam fidei, & deuotã obedientiã in opere, carnem suam crucifixerunt. Modo uidendum est quõ nos xp̃iani debemus crucifigere carnem nostrã ad instar xp̃i. Declara per quinq; uulnera siue plagas prĩcipales, quas xp̃s recepit in cruce. Multas alias plagas recepit in capite propter coronam spinarũ, & in toto corpore liuores, quis posset numerare &c. Sed plage principales fuerũt quinq;, due in manibus, & due in pedibus, & una in latere. De quibus pphetauerat Dauid in ps. xxj. in persona xp̃i dicẽs, Foderũt man⁹ meas, & pedes meos. s. ligone clauorũ, xp̃s ergo fuit crucifixus corporaliter, & recepit quinque uulnera realr. Sic nos xp̃iani debem⁹ crucifigi ad ĩstar xp̃i moralr, & recipe istas quinq; plagas uirtualr, & tũc de nobis dicet the. Qui xp̃i &c.

Prĩo ĩ manu dextra p mĩam largiẽdo.

Scd'o in sinistra p iustitiã restituẽdo.

Tertio in dextro pede per temperantiam abstinendo.

Quarto in sinistro pede per patientiam sustinendo.

Quinto p pnĩam ĩ latere cõtinuãdo.

Quilibet xpian⁹ q has qnq; plagas assũpsit, ad instar xp̃i crucifixus est, de q⁹ ue

rificatur thema, Qui xp̃i sunt &c. Ecce to
ta materia p̃dicãda in p̃nti sũma. Dico prĩo
ꝙ si ad instar xp̃i uolum⁹ crucifigi, debe
mus primo clauari, & crucifigi in manu
dextra clauo mĩe. Hoc declarat̃ sic, Facul
tates siue diuitie huius mũdi dicunt̃ ma-
nus. Rõ, qa manib⁹ facim⁹ opa principa
liter. Ita qui hñt magnas diuitias pñt fa-
cere multa & magna opa. s. magnas do-
mos, castra, uestes &c. Iã dicit̃ uulgariter
de diuite, multa põt facere. Ecce rõ q̃re
dicunt̃ diuitie dñi man⁹. Iõ dicebat Salo
mon, Pecunie obediũt oĩa. Eccl̃s. x. No.
obediũt oĩa. s. corporalia & tpalia. Et si-
cut habem⁹ duas manus, dexterã & sini-
strã, ita sunt due cõditiões facultatũ seu
diuitiarum. Alique de bono iusto, & iuste,
dicunt̃ dextra man⁹, alique de malo, que
dicunt̃ sinistra. De bono iusto sunt diui-
tie q̃ acquirunt̃ iuste, ut de possessióib⁹,
uel de laborib⁹ in officio suo, uel de red
ditib⁹ iustis, uel de mercationib⁹, uel uẽ
ditionibus planis; uel de uasallis sine ra-
pina, & sic de alijs. Tal̃s pecunia dicitur
manus dextra. De malo & iniusto est pe-
cunia que acquirit̃ iniuste, uel p usuram,
siue p rapinã, uel calũniã, ul̃ p retẽtioné
decimarũ, & primitiarũ, salariorũ, ul̃ te-
stõrum, siue iuẽtorum, siue p simoniã. Ista est
man⁹ sinistra. De istis mãibus dicebat Sa
lomõ, Leua ei⁹, scilicet mũdi, sub capite
meo. s. despiciẽdo, & dexta illi⁹ ãplexa-
bit̃ me. Cañ. ij. In dextra ergo est fiendũ
uuln⁹ clauo mĩe. s. eleemosynas largien
do, qa solũ de illa, hoc est de bõis iustis,
p dextrã significatis, est fiẽda eleemosy-
na. Et sicut de manu xp̃i perforata exiuit
sanguis, ita de manu diuitis dextra clauo
mĩe pforata, debet exire eleemosyna ad
paupes, qa de iniustis bonis nõ debet fi-
eri eleemosyna, sed restitutio. Ideo xp̃s,
Te aũt faciẽte eleemosynã, nesciat sini-
stra tua quid faciat dextera tua. Matth.
vj. Propter hoc do uobis hoc consiliũ.
Qui habet pecuniã de bõis iustis, & etiã
de iniustis bonis, debet facere mediũ in
taxia, & ad dexterã põere illã de bono
iusto, & ad sinistrã illã de iniusto. Et qñ
habueritis facere eleemosynam, dabitis
de dextra, & si lucramini aliqd iniuste te-
netis ibi. Si, qđ absit, habetis aliq[...]
de iniustis bonis, debet poni illud [...]
stra pte, ut quotiescũq; uideretis, re[...]
demini de restitutiõe, dicẽdo, Om[...]
ista habeo restituere. Idẽ dico de[...]
qa deus aliqñ dabit uobis cor ad[...]
dum restitutiõem. Ecce quare xp̃s [...]
te faciẽte eleemosynam &c. Ecce [...]
plaga, Qui xp̃i sũt, carnẽ &c. Dico [...]
ꝙ ad instar xp̃i debem⁹ pforari [...]
scđm ꝙ declaraui. Sinistra aũt est [...]
nia iiusta, uel alia res iiuste habita [...]
bet pforari, & clauari clauo iustitie [...]
stituẽdo debita, qa sicut dare eleem[...]
nam est op⁹ mĩe, ita etiã in restitu[...]
debita est op⁹ iustitie. Iõ uos auari[...]
rate manũ ur̃am, si iustitiã uendi[...]
reddatis illos duos uel tres floren[...]
recepisti ab illa uidua, seu paupe[...]
mercatores, si emendo uel uẽdẽ[...]
fraudastis aliquẽ. Item dñi tpales, [...]
pistis aliquid a uasallis p rapinã, ue[...]
tinuistis salarium seruorum, ancillar[...]
sic de alijs. Si uultis seruari, oportet [...]
tuere totũ, uel petere ueniã. Ideo [...]
scriptura, Reddite oĩbus debita, & [...]
ni quicq̃ debeatis. ad Ro. xiij. Bñd[...]
qui cũ ueritate põt dicere, Licet m[...]
hẽo, tñ totũ est meũ, & nulli teneo[...]
auiso uos hic, qa nõ solũ est fienda [...]
de hoc qđ hõ recepit, sed etiã de da[...]
qđ intulit. Verbi grã. Si aliqs falsi[...]
tari⁹ amore, seu timore, p̃cio, ul̃ [...]
fecit chartã falsam donatiõis iter [...]
ul̃ falsũ testũ, & hmõi, & dãnifica[...]
ximũ i. c. ul̃. M. florenis, tal̃s tenet̃ a[...]
tũ, & si dixeritis, Nihil recepi. Solutio,
non est uis. Idẽ de falsis testib⁹. Itẽ si im-
pignoratis uineã, arborẽ, ul̃ agrũ, solua-
tis totũ lucrũ qđ inde habuistis. Itẽ [...]
bussistis domũ, triticũ, & hmõi, qui [...]
tenet̃ in solidũ, nisi alij cõsentientes ue-
lint satisfacere etiã. Proh dolor, quot sũt
qui alios dãnificant, ul̃ per suũ lo[...]
p suũ opari, uel p consiliũ, & sic de alijs,
& tñ nullã faciũt restitutionem. Te[...]
crucifigẽdi sunt pedes. Super hoc sciẽn-
dum, ꝙ pedes quibus gradimur alterna

sunt ꝓsperitas & aduersitas mũdanal's. Dẽ tem ãbulamꝰ in hoc mũdo, mõ p ꝓspi ritatẽ, sanitatẽ, & abũdãtiã, mõ p aduersita tẽ, s. infirmitatẽ, & ĩdigẽtiã. Nec aliqs potest uno pede ãbulare. Nõ dextro ꝓspita tis, qa supbiret, nec sinistro aduersitatis, qa desparet hõ. Quid ergo facit deꝰ? mõ dat letitiã, mõ tristitiã. Forte fuistis ĩ nu ptijs cũ leticia p totum diẽ, & qñ in sero ueneritis ad domũ, inuenietis filiũ uĩm uulneratũ ĩ capite, qa cecidit, mõ habe tis tristitiã. Itẽ mõ habetis ĩfirmitatẽ, mõ sanitatẽ, mõ bonũ nũciũ, mõ malũ. Si sp essemus cũ ꝓspitate, nõ cognosceremus deũ. Si sp in aduersitatẽ, nõ possemꝰ su stinere. Iõ dicit Salomõ, Risꝰ dolore mi scebit, & extrema gaudij luctus occupat. Prouer. xiiij. In dextro ergo pede ꝓspita tis assumi debet uulnꝰ clauo tẽpantie, ab illicitis & supfluis abstinendo. Si habetis diuitias, sani tatẽ, pulchritudinẽ, & huius modi, non debetis male uti. Ex his sunt multi miseri, q si hñt pulchritudinẽ corpa lem, eã expendũt in luxurijs, fortitudinẽ in homicidijs, diuitias in uanitatibus. Iõ clauo tẽpantie pforare debetis pedem dextrũ. Si habetis pulchritudinẽ corpis, etiã faciatis ꝙ aĩa sit pulchra. Si fortitu dinẽ, expẽdaĩ in pnĩa, disciplinis &c. Si diuitias, recipiatis necessitatẽ &c. Alia detis amore dei paupibus, & in pias cau sas, qa nõ sũt expẽdẽda in uanitatibꝰ. De betis cõputare & dicere, Videre uolo q̃ tum habeo ego de redditibꝰ qlibet ãno. c. uel. M. floreñ. & si habuero mille ĩ an no, expẽdã qngẽtos in meis necessitati bus, de alijs qngẽtis emã cẽsualia, & do mũ ꝓ alio mũdo. Emunĩ aũt dãdo elee mosynas paupibꝰ, uel mutuãdo sine usu ra ꝓpt deũ. Cogitate ꝙ habetis mori. O miseri qd dicetis xp̃o, qñ nudi uenie tis corã eo? Cogitate qlẽ cõfusionẽ & ca ptulationẽ faciet uobis, dicẽdo, O mi ser qũo uenis sic, cũ habuisti tot redditꝰ, & tot bõa? qd dices? dñe totũ expẽdi in uanitatibus. Rñdit xp̃s, Iõ uadas ad ho spitale miserorum. Iõ clauo tẽperantie p forare se debet hõ. Iõ dicit scriptura, Ob secro uos tanq̃ aduenas & peregrinos, abstinere uos a carnalibꝰ desiderijs, q̃ mi litant aduersus aĩam. j. Pe. ij. No. Qũo pe regrini, & qualiter uadũt per uiã induti simplr, licet sint milites aut ciues, nõ in duunĩ de auro. Itẽ solũ portãt pecunias ad uiã necessarias, & qñ sũt in hospitio, nõ curant de magnis delicamentis, uel delectatiõibꝰ. Itẽ quotquot sumꝰ in hoc mũdo, peregrini sumꝰ. Vbi sunt illi qui erãt? mõ sũt. M. ãni, iã trãsierũt, & cõple uerũt suã peregrinationẽ. Idẽ de illis q erãt modo, sunt. c. anni, uel. cc. Iste mun dus nõ est nisi uia, unus intrat per portã natiuitatis, alius exit p portã mortis, mo ritur papa, & uenit alius. Idẽ de rege, car dinalibus, epis. & sic de alijs. Nõ habemꝰ hic manentẽ ciuitatẽ, sed futurã inquiri mus. ad Heb. xiij. Propter hoc rogat nos beatus Petrus, ꝙ uiuamus ut peregrini abstinendo. Quarto in pede sinistro sci licet aduersitatis, debemus clauari & perforari clauo patientie. Sicut enim temperantia est necessaria in prospe ris, ita patientia in aduersis, equanimi ter mala tolerando & sustinendo. Patien tia autẽ est salsa, que oẽm cibũ qtumcun q; amarum facit sapidum. Ista salsa Iob dulcorauit cibũ amare persecutiõis, qui clauo patiẽtie eleuatus nõ murmurauit contra deum, nec in aliquo peccauit, sed dixit, Nudus egressus sum de utero ma tris mee, & nudus reuertar illuc. Domi nus dedit, dñs abstulit, sicut dño placuit, ita factum est. Sit nomen domini bñdi ctum. Iob. j. Sic debemus facere nos in nostris aduersitatibus, miserijs, uel infir mitatibus, in perditione filiorum uel bo norum, semper dicere debemus, Bñdi ctus deus, qa semper facit pro meliori, licet nos nesciamus. Nota de illo homi ne deuoto, qui in suis aduersitatibꝰ sem per dicebat, Totum est ꝓ meliori & fit, & mulier impatiẽs indignabaĩ. Cũ autẽ semel uellet surgere ad matutinas ex de uotione, & inimici obseruassent eum ad portam, ut eũ occiderent, cecidit per sca lam, & fregit sibi tibiã. Cũ aũt mulier re prehẽderet eũ, quare surrexerat. Rñdit, Totũ ꝓ meliori factũ ẽ. Mane aũt sciuit

de inimicis suis &c. O dixit ipse, Melius est, quia de fractura tibie curabor, & nõ si fuissem iugulatus. Ideo cum patientia suscipiende sunt infirmitates. Ideo dicit scriptura, Fratres patientes estote usq; ad aduentũ dñi. Ecce agricola expectat preciosum fructũ terre, patienter ferẽs, donec accipiat tpaneum & serotinũ. Patientes igitur estote & uos, & confirmate corda uestra, qm̃ aduentus dñi appropinquabit, & non tardabit. Iac. v. Quinto, in latere debemus uulnerari uulnere pnĩe. Pnĩa dicitur lancea, quia sicut lancea habet duo. s. ferrum acutum, & hastam longam, ita pnĩa habet ferrũ acutũ contritionis, qđ uulnerat cor timore penarum inferni, secundo est ibi hasta longa spei, quia longam spem debemus habere de dei misericordia, si hõ uult a peccatis abstinere, & pnĩam facere. Qui timetis dñm, ecce ferrum acutũ, sperate in illum, ecce hastam, & in oblectationẽ ueniet uobis mĩa. Eccli. ij. & de pe. di. j. nemo. Nemo põt bene agere pnĩam, nisi qui sperauerit indulgentiã. Iudas proditor ferro cõtritionis uulneratus fuit, habens contritionẽ. Dicit textus, Vidẽs Iudas ꝙ damnatus esset, pnĩa duct' &c. Mat. xxvij. sed nõ fuit ibi hasta spei, quia desperauit dicẽdo, O miser, tm̃ malũ feci, nõ debeo uiuere, & suspẽdit se. O miser, si uenisset ad ỽginẽ, ut oraret filium suũ, ut parceret sibi, adhuc habuisset remissionẽ &c. Iõ dicit, Qui timetis dñm &c. Hac lãcea debet apiri lat⁹ usq; ad cor p amarã cõtritionẽ, ut exeat ĩde sanguis feruẽtis oѓonis, uł p disciplinas, & aquas lachrymaꝝ, sicut de latere xp̃i pforato exiuit sanguis & aqua. Vnus militũ lancea latus ei⁹ aperuit, & continuo exiuit sanguis & aqua. Io. xix. Hic est qui uenit per aquã & sanguinẽ. Non in aqua solũ, sed ĩ aqua & sanguĩe. j. Io. v. Predicto mõ crucifix⁹ erat, q dicebat xp̃o, cõfix⁹ sum cruci. Gał. ij. Itẽ, Ego eñ stigmata dñi Iesu in corpe meo porto. ad Gał. vj. Nõ legiŧ, ꝙ apłs fuerit crucifixus reałr, sed decapitat⁹, sed erat clauat⁹ in manu dextera clauo mĩe, in sinistra clauo iustitie.

Dñica, xv. post trinitatem. Sermo j.

Querite primum regnũ dei, & iustitiam eius. Habetur uerbũ istud textualiter Matthei. vj. & recitatum est statim in euangelio hodierno. Noster presens sermo erit de sancto euangelio huius d[…]ce, & habebim⁹, si placet deo, multas bonas doctrinas, & speculatiões contẽplatiuas, ad informationẽ aĩarũ, & instructiones morales ad reformationẽ [...] nr̃e. Salutet ĩ ỽgo Maria &c. Dñs Ies⁹ ipse saluator nr̃, uolẽs & pficiẽs saluationẽ oĩm aĩaꝝ nr̃aꝝ, nisi p culpã nr̃am ipediatur, in sc̃tõ euãgelio ostendit tria multũ utilia ad habendã dictã saluationẽ. Primũ est adherẽtia diuinalis. Sc̃d'm est cõfidẽtia supnalis. Tertiũ est diligẽtia uirtualis, uel spũalis. In his trib⁹ stat euãgelium, & de tertio. s. diligẽtia spũali, dicitur thema, Querite primũ. i. principałr. Dico primo ꝙ xp̃s ĩ euãgelio ostẽdit amorosam inherẽtiã diuinalẽ in hoc. s. ꝙ nos debem⁹ ĩ corde nr̃o habere maiorẽ coniunctionẽ ad bona creata siue creaturas q̃ ad deũ, sed sup oĩa toto corde & tota mẽte adherẽdũ est deo. Rõ est. Sicut eñ ille q uult habere aquã purã & clarã recurrit ad fontẽ, qa postq̃ aqua transiuit [...] ueos, iã nõ est ita clara & pura. Ita si uolumus pura bona, & delitias, ad deũ, tanq̃ ad fontẽ oĩm bonorũ, est recurrẽdũ [...] honores, diuitie, seu delitie huius mũdi nõ sunt nisi lacus fetẽtes laborib⁹, periculis, & miserijs. Iõ Dauid, Mihi autẽ adherere deo bonũ est. Approximat hõ [...] deo amãdo corde, cõtẽplando itel[...] loquẽdo de eo ore. Istã adherentiã [...]nam ostẽdit xp̃s in principio euangelij, cum dicit, Nemo põt duobus dñis seruire. Aut eñ unũ odio habebit, & alterũ diliget. Aut unum sustinebit, & alte[…] contemnet. Non potestis deo seruire, & Mammone, quasi uellet dicere concludendo, ergo elongetis uos a Mammona, & adhereatis xp̃o. Recte xp̃s [...] net modum logicalem, arguendo in [...] ma syllogistica. s. in Ferio, ponens [...] negatiu[…]

negatiuam,& particularē affirmatiuam, & concludit per particularē negatiuam. Vniuersalis negatiua est ista, Nemo pōt duob⁹ dñis seruire. Declaret. Diceret aliquis, Nonne pōt homo seruire papę & epō, regi & primogenito? Imo, quia seruiendo uni seruitur alteri. Glo. declarat intellectū xpi dicētis, Nemo pōt seruire duob⁹ dñis. s. inter se cōtrariantibus, & cōtraria pcipientib⁹, ita qd' duob⁹ dñis cōtrarijs nemo pōt bñ seruire, & qa papa & eps, rex & primogenit⁹, nō sunt contrarij, iō &c. Declarat xps dās rōnē, Aut enim unū odio habebit &c. Quereret mō aliqs, Quō poterit qs scire, ꝙ seruiat aliqs deo, qa solus deus scit corda? Dico ꝙ unū signū exit extra. s. ꝟbū p os, ut fum⁹ p fumerariū. Cor, ubi est ignis, emittit fumū ad os, qa ex abūdātia cordis os loquit. Mat. xij. Et in hoc cognoscit q seruit deo. Vñ & Petro dictū fuit, Tu ex illis es, nā & loquela tua manifestū te facit &c. Matt. xxvj. Dicat cōtra illos hic, q loquunt cōtra deū iurādo, blasphemādo, meli⁹ esset illis ꝙ essent muti. Quibus dicet in iudicio, De ore tuo te iudico serue neq̄. Ecce ulis negatiua. Nemo pōt duob⁹ dñis seruire, & quō intelligit patuit. Sed minor. s. particularis affirmatiua, nō exprimit in textu, sed innuit. s. ꝙ de⁹ & diabolus sint dñi, nō indiget pbatione, sed ꝙ sint cōtrarij, cito pbabit. Xps est dñs nr duplici rōne. s. creatiōis & redēptionis. Creatiōis, quia ipe cū patre & spūsctō oia creauit, ergo est dñs. Nā si aliqs in sua possessiōe de suo proprio edificat domū, nōne dicit dñs domus? imo. Ita xps de suo pprio creauit dominū hui⁹ mūdi, ergo dñs est, ppter hoc dicebat Mardoche⁹ orās, Dñe de⁹ eps, in ditione tua cūcta sunt posita, & nō est qui possit tue resistere uoluntati. Tu fecisti celū & terrā, & quicquid celi ambitu cōtinet, dñs oim es. Hester xiij. Secundo iure redēptionis. Nam si aliqs de suis proprijs pecunijs emit captiuū, seu captiuos, dñs est eorū. Ita deus, qui licet creauit omnia, diabolus sibi instantiuę occupauit multa. Intantum ꝙ dicebatur princeps huius mundi. Venit princeps mundi huius. i. diabolus, & in me nō habet quicquā, inquit xps. Ioan. xiiij. Xps suo sanguine emit nos, nō tñ dedit precium tyranno. s. diabolo, quia nullū habebat ius, sed deo pri. Ergo dñs est noster iure redemptionis. Ideo Dauid in ps. Exurgat deus &c. dicit, Iter facite ei qui ascendit super occasum. i. passionē. Nam occasus solis signat xpi passionē, quia sicut sol occidit cum certitudine, ꝙ in crastinū oriet. Ita xps passus fuit cum certitudine resurrectionis. Not. Iter facite. s. in uestro corde, & uita, & ueniet ad uos ille qui fuit passus, quia dñs nomen illi. Diabolus dicitur dñs nō uere, sed tyrannice, & homo peccando dat se illi, sicut si captiu⁹ fugeret, & daret se alteri, ille diceretur dñs eius, non tñ uere, sed maliciose. Ideo omnes sumus empti xpi sanguine, qui in mensa crucis aperuit cophinū thesauri, in qua cruce passus est, in capite spinis, in manibus & pedibus clauis, in latere lancea, & qñ hō peccat mortalr, fugit dñium xpi, & subijcit se diabolo, licet nō dicat ore dñm suum, tñ ostendit, propter hoc diabolus dicit dñs tyrannicus. Ideo dicebat autoritas apli, Nescitis qm cui exhibetis uos seruos ad obediētiā, serui estis eius cui obedistis, siue pcti ad mortē, siue obeditionis ad iustitiam? ad Ro. vj. Ecce quomodo intelligit ꝙ xps & diabolus sunt dñi. s. diuersimode, sed sunt oppositi, qa qcqd placet deo, displicet diabolo. Verbi grā. De⁹ pcipit hūilitatē, & diabol⁹ cōtinue laborat īducere gētes ad superbiā &c. De hoc uide sctm Tho. j. pte. q. lxiij. ar. ij. Xps uult ꝙ simus liberi, nō nimis nos occupātes de bonis tpalib⁹, & diabolus īducit ad auaritiā &c. Itē xps uult ut sim⁹ casti, ut habeam⁹ illā gloriā paradisi &c. quo nō intrāt porci, nec inquinati, sed diabol⁹, ut cadam⁹ cū eo in eternā dānationē, puocat nos ad luxuriam. Xps uult ut habeam⁹ pacē, & bonā dilectionē adinuicē, & charitatē, & diabol⁹ incitat ad inuidiā, & maliciā, cū felle amaritudinis, uel occasione officiorꝫ, dignitatū,

gnitatũ,bñficiorũ, & hmõi. Xp̃s uult & p̃cipit tẽperantiam,ut de cibis quos ipſe creauit, p̃ nobis recipiam⁹ ad ſufficientiã,& nõ ampli⁹. Sicut nec beſtie, ex quo biberũt, etiã ſi rex uel papa ĩuitaret eas, nõ plus biberẽt,& diabolus tẽtat de gula &c. Xp̃s p̃cipit ut uiuam⁹ in pace, parcẽdo inimicis, q̃a oẽs ſum⁹ mẽbra unius corp̃is,& ſi qñq; dextera p̃cutit ſiniſtrã, uel econuerſo, nõ recipiũt uindictã, ſed iuuãt ſe mutuo. Ita nos oẽs mẽbra corporis eccl̃ie ſum⁹, cui⁹ caput eſt xp̃s, ſed diabol⁹ p̃uocat ad irã,& ĩpatiẽtiã,& uindictã. Ita breuiter q̃cq̃d placet deo, diſplicet diabolo,& tractat oppoſitũ de eo ut fiat, imo ſtatim creat⁹ poſuit diuiſionẽ in celo. Dicit̃ quõ reſpexit, & ſub ſe uidit oẽs creaturas, & ſolũ ſup̃ ſe deũ, cui uoluit equari, & multi angeli ut adulatores conſenſerũt ſibi, ſed Michael, Gabriel, Raphael,& alij boni dixerũt, Ego nõ cõſentio. Ecce ibi diuiſio, p̃pter qd̃ dixit de⁹, Nõ habitabit in medio domus mee, q̃ facit ſup̃biã. Tũc Michael cũ alijs expulit eũ cũ ſibi cõſentiẽtibus de celo. Auto. Factũ eſt prelium magnũ in celo, Michael & angeli ei⁹ p̃liabant̃ cũ dracone.i. Lucifero, q̃ tot angelos deuorauit, hoc eſt, ſeduxit, & hoĩes deuorat. Apo.xij. Patent igĩ cõtrarietates xp̃i & diaboli. Iõ xp̃s, Qui nõ eſt mecum, cõtra me eſt. Et q̃ nõ colligit mecũ, diſpergit. Lu.xj. Et loquit̃ ad lr̃am de Lucifero. Patet minor, quõ de⁹ & diabol⁹ ſunt dñi oppoſiti. Mõ ſequit̃ cõcluſio, ergo non poteris deo ſeruiſ̃,& Mãmone. No. Mãmona ſignificat duo. In lingua eñ Syriaca Mãmona ſignificat diuitias tp̃ales. Secũdo ſignificat illũ diabolũ, qui tẽtat de auaritia, q̃ ẽt dicit̃ Mãmona. Et ſecundũ hoc cõcluſio declarabit̃ dupl̃r, qñ dicit̃, Nõ poteſtis deo ſeruire, & Mãmone.i. diuitijs. Dicit hic Hiero. q̃ hõ põt bñ ſeruire deo,& dñari diuitijs, ſed ĩpoſsibile eſt ſeruire & deo & diuitijs. Nota, differẽtia eſt ĩter dñari diuitijs,& ſeruire eis, ſicut ĩter dñm & ſeruũ, q̃a dñs q̃eſcit, & ſeru⁹ ſeruit ſibi,& nõ ecõuerſo, ſed laborat ſeru⁹. Itẽ qñ tu laboras negociãdo p̃ mare, terrã &c. & pecũia q̃eſcit ĩ domo, in ciſta, tũc tu es ſeru⁹,& ipſa dña,& nõ potes deo ſeruire & Mãmone. Sed dñari pecunijs eſt eas ſeruitio bono applicare, q̃a ſicut dñs nõ p̃mittit q̃eſcere ... ſuũ, ſed dicit, Fac hoc, fac illud. Ita q̃ñ hõ facit ſeruiſ̃ diuitias, ſubueniẽdo uiduis, orphanis, puellis, captiuis,& pauperib⁹ ... ne uſura, tunc diuitie ſunt ancille,& ſeruiũt dño,& ſic eſſe dñm diuitiarum ... eſt, q̃a ſimul põt hõ ſeruire deo,& dñari diuitijs. Iõ dicit Hiero. Qui eñ diuitiarum ſeru⁹ eſt, diuitias cuſtodit ut ſeru⁹, q̃ aũt ſeruitutis excuſsit iugũ, diſtribuit eas ut dñs. Secũdo Mãmona ſignificat illũ demonẽ, q̃ tẽtat de auaritia. Et quãdo dicit q̃ nõ poſſum⁹ ſeruire deo & Mãmone. Eſt hic ſpeculatio talis. Nos inuenimus in ſacra ſcriptura ſeptẽ demones, qui tẽtant de ſeptẽ p̃ctis mortalibus,& hic ſolũ noĩat xp̃s Mãmona. Primus eſt Leuiathã, q̃ tentat de ſup̃bia. De quo Iob.xli. Ipſe eſt rex ſup̃ uniuerſos filios ſup̃bie. Secũdus eſt Aſmodeus, qui tẽtat de luxuria. De quo Thob.iij. Demoniũ noĩe Aſmodeus, occiderat eos mox ut ingreſſi fuiſſent ad eã.ſ. cõcupiſcẽtiã. Tertius qui tẽtat de inuidia, dicit̃ Beelzebub ... quo Lu.xj. In Beelzebub principe demoniorũ eijcit demonia. Hoc dixerũt ... di. Quartus q̃ tentat de gula, dicit̃ Belphegor, de quo Dauid, Inuitati ſunt ... elphegor, & comederũt ſacrificia mortuorũ. p̃s.cv. Quintus qui tentat de ... & facit indurare corda, dicit̃ Baalberith de quo Iudic.xj. De fano Baalberith conduxit ſibi uiros. Sextus qui tentat de accidia, dicitur Aſtaroth, de quo.j. Reg.vij. Auferte deos alienos de medio ur̃i, Baalim & Aſtaroth,& preparate corda ur̃a dño,& ſeruite ei ſoli. Septimus qui tentat de auaritia, dicitur Mammona,& de iſto loquit̃ xp̃s hodie. Quare xp̃s in concluſione ſui ſyllogiſmi nõ dixit, Nõ poteſtis deo ſeruire & diabolo, ſicut dixit, Nõ poteſtis deo ſeruire & Mammone? Rñdeo. Licet poſſet concludi de q̃libet diabolo, tñ xp̃s reſtrinxit ad Mãmonã. Rõ, q̃a q̃ uult eradicare & expeliere ... lam ar-

arborẽ de suo uiridario, ad radicẽ & non ad ramos incipiet. Idẽ in ꝓposito. Vñ ueniũt tot mala, quare nõ fit iustitia? q̃re sunt tot q̃ões & litigia, nisi ex auaritia? propter qđ apl's, Radix oĩm malorũ est cupiditas, quã quidã appetentes errauerunt a fide. j. ad Ti. vj. Auarus eni̅ uir habet fidẽ, qa habet cor inuolutũ, iõ ꝑdit fidẽ dicẽdo, Quid scit hõ de alia uita? Fratres & sacerdotes inueniũt ista, ut dẽtur eis pecuniæ. Iõ xp̃s ut bonus hortulanus, uolẽs malã arborẽ eradicare, dicit, Non potestis deo seruire & Mãmone. Et hoc de primo, & patet adherẽtia diuinalis. Dico scđo q̃ debemus habere cõfidentiã supernalẽ. s. ut in nr̃is necessitatibus cibi, potus, uestit⁹, & alijs, cõfidamus de deo, qa si uiuimus ut decet, ipse ꝓuidebit nobis de oĩbus necessarijs. Et hoc ꝓbat xp̃s quinq; rõnibus, di. Ne solliciti sitis aĩe ur̃e qđ mãducetis, aut corpori ur̃o qđ induamini. Nonne aĩa plus est q̃ esca, & corpus plusquã uestimẽtũ? Ecce prima rõ. Declaret̃ ista ratio ꝑ regulam philosophie, & iuristarũ. Regula est philosophie cõmentatoris sup. viij. Physicorũ, q̃ oẽ agẽs naturale, q̃tũ dat de forma substãtiali, tantũ dat de accidentib⁹. s. caliditatẽ, siccitatẽ, & claritatẽ &c. Itẽ dicunt Iuriste, cui cõcedit̃ principale, & accessoriũ credit̃ esse concessũ. extra, de reg. iur. lib. vj. Accessorium naturã sequi cõgruit principalis, ut si rex facit gubernatorẽ, si diceret gubernator regi, Ergo detis mihi ptãtem citandi hoĩes, & capiẽdi &c. Nõ oportet hoc petere, qa ex quo cõcedit̃ principale &c. ita deus dat formã principalẽ. s. aĩam & corpus, q̃ cum una aĩa facit unã essentiã. s. humanitatẽ. Qui ergo dat principale, bene dabit accessoriũ. s. necessaria. Iõ dicit, Ne solliciti sitis &c. Secũda rõ, Respicite uolatilia celi, q̃ nõ serũt neq; metũt, neq; cõgregãt in horrea, & pr̃ uester celestis pascit ea. Nõne uos magis pluris estis illis? Ecce scđa rõ talis est. Deus ꝓuidet auibus &c. ergo ꝓuidebit, per locũ a maiori, ẽt hoĩbus, cũ hõ inter oẽs creaturas corporales sit dignissima creaturarũ. Vnde bonus xp̃ianus dicere debet, O dñe, q̃ prouidetis aĩalibus terre, auibus aeris, & piscibus maris, ꝓuideatis mihi, qui sum ad imaginẽ & similitudinẽ uestrã. Et merito cõparat nos auibus. Nã ipse de mane dicũt officiũ suũ matutinale secundum suũ breuiariũ, philomena in media nocte, hirundines in aurora, & sic laudant deũ. Dañ. iij. Benedicite oẽs uolucres celi dño, & post uolãt, inueniunt iam granũ preparatũ a deo, & sic saturantur. Tu ergo facias sic, lauda deũ de mane, uitãdo tamẽ multũ ne aliq̄s te perturbet, signando te, & post uola. s. laborando in officio tuo, quia hoc significat uolatus auis. Iob. v. Homo nascitur ad laborẽ, & auis ad uolatũ, sic deus prouidebit tibi. Ideo dicit Hiero. Labor exercendus est, sollicitudo tollenda. Tertia rõ, quis aũt uestrũ cogitãs põt adijcere ad staturam suam cubitũ unũ, & de uestimentis quid solliciti estis? Ista rõ est subtilis, & declaretur per similitudinem magistrorũ domorũ, qui secundũ altitudinẽ edificij faciunt fundamentũ, in paruis modicũ, in magnis & altis edificijs magnũ faciunt fundamentũ, ita quodlibet corpus humanum est edificium, quasi una turris, cuius fundamentũ est cibus, & pot⁹, uestit⁹. Cum deus sit magister, qui edificat istã turrim. s. corpus, sine dubio ipse ꝓuidebit de bono fundamẽto. Labora tu, & fac q̃ in te est, & ipse faciet adhuc pl⁹. Quarta rõ, Cõsiderate lilia agri quõ crescunt, non laborant, neq; nent. Dico uobis, qm̃ Salomon in omni gloria sua nõ coopertus est, sicut unũ ex istis &c. usq; modice fidei. Ista rõ clara est, quia qui uestit herbas, uestiet nos si in eo confidimus. Sed ut liliũ, habeamus sex folia. s. sex opera mĩe, que fiunt in uita, quia sepelire post mortẽ fit. s. cibare famelicũ, potare sitientẽ, uestire nudũ, colligere peregrinũ, uisitare infirmum, redimere captiuum. Et habere debemus duo grana, quasi deaurata, ut lilium inter folia. Ista sunt amare deũ sup oĩa, & ꝓximũ sicut seipm. Quĩta rõ est, Nolite ergo solliciti esse, dicentes, qđ mãducabim⁹, aut

quid bibemus, aut quo operiemur? hec enim omnia gẽtes.i.gentiles inquirunt. Scit enim pater uester, qa his omnibus indigetis. Notate hic pulchrã doctrinã, nã xps uult ut confidamus de eo, ut filij de patre, quia si dicatur puero quinque uel sex annorũ, Vnde habebis aliam tunicã, postq̃ ista erit corrupta? Rñdet, Pater meus curat de hoc, ipse prouidebit. Et si dicat puero, Et tu qd facies? Rñdet puer, Faciã precepta & mandata sua. Itẽ si queratur, De quo comedes? Respõdet puer, Pater meus & mater mea curãt. Talẽ cõfidẽtiã uult xps ꝙ nos habeamus de eo, & ꝙ nõ habeamus sollicitudinẽ, sed uult ꝙ seruemus decem precepta. Sed modo magis confidimus de uno Iudeo. Probatur. nã si habetis instrumentum, ꝙ talis Iudeus quolibet anno dabit uobis centũ florenos, cũ magna cõfidentia & securitate estis hñdi panẽ, & uinũ, & alia necessaria, & de xpo qui promisit nobis oĩa necessaria etiã cũ instrumẽto, notarius fuit Mattheus, si seruamus sua mãdata, nõ cõfidimus, imo qñ dicitur auaris, ne faciant usurã, dicũt, Debem⁹ tenere os clausum ad uentũ, de quo uiuemus? Et nũquid cõfiditis de xpo p̃re uestro? Idẽ de clericis faciẽtibus simoniã, recipiũt pro sepultura simoniace pecuniã. Benedictus qui cõfidit in xpo p̃re nostro pijssimo, in ip̃m proijciam⁹ oẽm sollicitudinem nr̃am. j. Pe. v. Oẽm sollicitudinẽ uestrã proijciẽtes in eũ, qm̃ ip̃i est cura de uobis. Proijcitur sollicitudo dicendo, Dñe, ego seminabo campũ &c. sed si habebo triticũ dñe, hoc est in uobis. Ego seruabo mandata uestra, & uos dabitis mihi &c. Idem de uinea, & de omnibus negocijs. Item apostol⁹, Nihil solliciti sitis, sed in omni oratione & obsecratione cũ gratiarum actione petitiones ur̃e innotescãt apud deum. Phil. iiij. Dico tertio ꝙ xp̃s in hoc Euã. ostendit nobis tertium necessariũ, quod est diligẽtia uirtual. Hoc dicit the. Querite primũ regnũ dei, & iustitiã ei⁹, & hec oĩa .s. tp̃alia, adijcient uobis. No. & iustitiã ei⁹. Et dabo declarationẽ hui⁹ ꝑ autoritatẽ ap̃li di. Nõ est regnũ dei esca & pot⁹, sed iustitia, & pax, & gaud[...] i[n] sp̃ũ sctõ. ad Ro. xiiij. Regnũ dei in[...] consistit .s. in iustitia, ne .s. aliquis [...] iniuriã alteri, ut habeat ꝑuisionẽ, [...] defraudasti aliquẽ, uel iniuriã [...] ei, satisfacias. Verbi gratia. Si dã[...] aliquem in manu, & sic de alijs mem[...] principalib⁹, ne possit acq̃rere ꝑu[...] ecce iniustitia est ꝑpetrata, sed t[...] eidẽ satisfacere, & in hoc iustitia c[...] Itẽ si aliqs tenet tibi ĩ certa q̃titate, [...] põt soluere, & ꝓ te detinet capt⁹, [...] eẽt ut seruiret tibi ĩ aliquo, uel ut [...] tur aliqd, qa nõ est iustitia ut uid[...] crudelitas. Scd'o regnũ dei in pa[ce consi]stit, qd' innuit ap̃ls cũ addit, Et pa[x] [...] pax debet hic incipere, q̃ pax debe[...] in corde, & ondit ĩ ore. Hic errãt al[i con]fessores, qñ aliqs iniuriatus cõtri[...] tes ꝙ illi q sunt passi ĩiuriã, debẽt re[mit]tere totũ &c. hoc nõ est uerũ, uer[...] diũ cordis debet remittere offen[...] si uult, põt ꝓseq ciuilr uel criminal[...] suã iuridice, sed reqrit ꝙ habeat ꝓ[...] nõ nocẽdi inimico, ẽt si ip̃m in[...] dormiẽdo, sine ordine iuris. Item de[...] ostẽdi pax in ore, salutãdo, loq̃ndo [...] Si dicat, ĩcipiat loq &c. dicat ꝙ q[...] loq, poti⁹ uidet lucrari coronã, q[...] resalutat, qa Iudeo & Agareno [...] loquit hõ resalutãdo. Tertio regnũ [...] rũ in gaudio cõsistit, qd' notat ap̃s [...] cit, gaudiũ, de hoc uide .s. Tho [...] art. j. q̃ q̃rit, utrũ ad beatitudinẽ req[...] delectatio. Et hoc gaudiũ est gaudi[...] habitatiõe uite btẽ & paradisi, siue [...] siõe btã diuine essentie, nec imen[...] ibi est sanitas sine morte, gaudiũ si[ne] [tri]stitia, iuuẽtus sine senectute &c. Se[...] Et hec oĩa .s. bona tp̃alia adijcient [...] Ergo querite primum regnum dei, & [iu]stitiam eius.

De aĩabus in purgatorio. Sermo. ij.

HOdie est, & cras in cli[banum] mittit. Matt. [...] Mõ iuxta ĩtellectũ [...] lo ꝑdicare & ꝓtractare [...] aĩab⁹ purgatorij, oportet declarare tres breues ꝓpositiões. [Pri]ma propo-

propositio est talis. Pñs uita tota est sicut una dies usualis uel artificialis. Secunda, ꝙ de nulla psona proprie dicit̃ esse nec uiuere, nisi sit in statu grẽ diuinalis. Tertia, ꝙ locus purgatorij est sicut caminus uel furnus, in quo fit panis materialis. Prima propositio declaratur sic. Vos debetis scire, ꝙ secũdũ ꝙ sancta mater ecclia diuidit diem, ꝙ diuidit̃ in sex horas. s. prime, tertie, sexte, none, uesperarũ, & cõpletorij, sic etiã uita hoĩs diuidit̃ ĩ sex ptes. Hora prima hominis est a natiuitate usq; ad. x. uel. xij. ãnos. Rõ, qa sicut claritas diei incipit hora prime, ita tũc, hoc est. x. uel. xij. anno, hõ incipit intelligere & cognoscere aliq̃, non tñ habet magnã claritatẽ scientie, quia nec hora prime sol dat magnã claritatem mundo. Hora tertia a. xij. usq; ad. xx. uel. xxv. ãnos. Rõ, quia sicut hora tertia sol est altior, clarior, & calidior, q̃ hora prime, ita tũc hõ habet altitudinem corporalẽ, & maiorẽ claritatẽ intellectus, nisi sit stultus, & ẽt caliditatẽ cõplexionis. Hora. vj. hominis est a. xxv. an. usq; ad. xl. annũ. Rõ, qa sicut sol in illa hora est in altiori gradu, ita hõ tũc est in sua perfectione. Hora nona a. xl. an. usq; ad. lv. annũ. Rõ, quia sicut sol in illa hora incipit declinare, ita calor naturalis tunc incipit declinare, & etiã fortitudo. Hora uesparꝝ hominis est a. lv. anno usq; ad. lxx. annũ. Rõ quia illa hora iã sol inclinat̃ ad occasum, sic & hõ ad mortẽ. Hora cõpletorij hoĩs est a. lxx. anno uel. lxxx. usq; ad finẽ. Et ex ista rõne uita hoĩs dicitur una dies, habens istas sex ptes predictas. Auf. Hodie si uocẽ eius audieritis, nolite obdurare corda uestra. ps. xciiij. Hodie. s. in tota uita presenti, quia in alia uita non sunt predicatores, sed hodie. s. ĩ hac uita, & ita exponit apostolus ad Heb. iij. Auditur aũt uox dei legendo, uel predicationes audiendo. Patet ergo prima propositio. s. ꝙ tota pñs uita est ut unus dies usualis. Secũda propositio dicit, ꝙ de nulla psona proprie dicit̃ esse, nisi sit in gratia diuina, qa q nõ uiuit in grã, nõ dicit̃ uiuere. Rõ, qa philosoph⁹ dicit, ꝙ forma est q̃ dat eẽ rei, sicut in hoĩe est materia. s. corpus & forma. s. aĩa, q̃ dat esse corpi. Idẽ de esse spũali, qa licet aĩa sit forma substãtialis corpis, & essentialis, tñ ipa aĩa habet esse per aliam formã. s. per gratiã diuinã, & q̃diu est in grã, uiuit, qñ aũt aĩa pdit gratiã dei, non habet esse gratie. Iõ Hier. Patres nostri peccauerũt, & non sunt. Thre. v. qa licet habeãt esse naturale post pctm̃, tñ nõ habẽt esse spũale. Sed ille dicit̃ esse spũalr, q est in gratia, deuotione, & dilectione dei. Iõ xps, Qui habet mãdata mea, & seruat ea, ille est q diligit me. Io. xiiij. Patet secũda propositio, ꝙ nulla psona habet esse &c. Tertia propositio dicit, ꝙ locus purgatorij est sicut fumus, in quo fit panis &c. quia sicut in furno mittitur panis, nõ ad cõburẽdũ, sed ad coq̃ndũ, & inde extrahit̃, & presentat̃ pape, prelato, uel ẽt regi, & ponitur in mẽsa sua. Itẽ purgatoriũ est ut cliban⁹, in quo mittũtur aĩe, nõ ut fiãt carbones, ut ille de inferno, sed ut mũdentur, & purificẽtur, deinde extrahunt̃ inde ab angelis, & pñtant̃ pape Iesu & regi xpo, & ponunt̃ in mẽsa glie eius. Iõ de purgatorio dicit propheta, Quasi clibanus succensus a coquente. Osee. vij. s. post mortẽ. Iõ loquẽs thema de hoĩe dicit, Hodie. i. in hac uita corpali, est. s. in grã dei, & cras. i. post mortẽ, in clibanũ mittit̃, qa nulla aĩa intrat purgatoriũ, nisi sit in grã dei. Nõ loquit̃ thema de aĩab⁹ pfectis, qa ille statim euolãt ad paradisum, nec de aĩab⁹ xpianoꝝ impenitẽtib⁹, nec de infidelib⁹, qa ille nõ sunt. s. in esse spũali grẽ, iõ statim descẽdũt ad ĩfernũ, sed loquit̃ solũ de illis q̃ uadũt ad purgatoriũ. De qualibet tali dicit̃, Hodie est, & cras in clibanũ mittit̃. Patet thema. Mõ uolẽs uobis declarare statũ purgatorij, sciẽdũ est ꝙ purgatoriũ est in corde terre. Nã sicut in corde pomi sunt domus, ita etiã in corde terre sunt quatuor domus. In inferiori est ignis perpetuus, & est plena demonibus, & ibi sunt aĩe xpianoꝝ impenitẽtiũ. Alia dom⁹ est sup illã. s. limb⁹ paruuloꝝ, in quo non est ignis, nec demones, & eo uadũt pueri nõ baptizati. Tertia dom⁹ est purgatoriũ, in qua

eſt ignis ut flãma clara,ſed non ſunt ibi demones. Quarta domus eſt ſinus patrũ ſanctorũ, & illa mõ uacat. Mõ ergo habeo loqui de purgatorio,quod dicit clibanus,in quo coquitur panis aĩarũ,qualiter hoc fit,declarat apl's, cui deus oñdit clare cũ adhuc uiueret,di. Si qs ſuperedificat ſup fundamentũ hoc aurũ,argentũ, lapides p̃cioſos,ligna,fenũ,ſtipulã,uniuſcuiuſq; opus manifeſtũ erit.Dies eñ domini declarabit,quia in igne reuelabit, & uniuſcuiuſq; opus quale ſit ignis probabit. Si cuius opus manſerit, quod ſupedificauit,mercedẽ accipiet. Si cui⁹ op⁹ arſerit,detrimentũ patiet,ipſe aũt ſaluus erit,ſic tñ quaſi per ignẽ. j.Cor.iij. No. ſi quis ſupedificat ſupra fundamẽtũ hoc.ſ. fidei ſine errore,dubio, & falſa opinione,aurũ.ſ.charitatis,& argentũ credulitatis,& lapides precioſos.ſ.uirtutũ & meritorũ,ligna,fenũ,& ſtipulã, ſcilicet peccatorũ uenialiũ, detrimentum patietur.ſ. in purgatorio,ipſe tñ ſaluus erit,ſic tamẽ quaſi per ignẽ.In dicta autoritate apl's innuit ꝙ in purgatorio ſunt tres partes,& in una fit ignis de lignis,in alia de feno, & in alia de paleis.Et ignis de lignis pl⁹ durat q̃ de herba ſiue feno,& plus de feno q̃ de palea.Ita in purgatorio aliq ſtãt diu,aliq nõ tñ,aliqui modicũ.Primi cõparantur lignis.Scc̃di feno. Tertij paleis.De his tribus cõditionibus habebo modo loqui.

Prĩo ligna ſunt impfectiones pñiales.
Scd'o fenũ ſunt cõmiſsiões ueniales.
Tertio palee ſunt omiſsiones cerimoniales.

Et de qualibet di.the. Hodie eſt, & cras &c. Dico primo,ꝙ ligna ſunt pſone que uadũt ex hoc mũdo cum imperfectione pñiali, qa licet fecerint pñiam de pc̃tis, qa aliter irent ad infernũ,nõ tñ tñ quãtũ requirũt pc̃tã,qa doctrina eſt canoniſtarũ,ꝙ pro quolibet pc̃tõ mortali hõ tenetur.vij.annis penitere in hoc mundo, aliter reſtat complenda pñia in purgatorio.Si aũt dicat,Et nũqd penitentie ſunt arbitrarie?Dico ꝙ in pñia ſunt duo.ſ.q̃litas,ꝙ ſit talis uel talis,& hoc eſt arbitrariũ.Secundũ q̃titas tpis eſt, & hoc nõ eſt arbitrariũ ſecũdũ canones,qa iam q̃titas tẽporis eſt taxata & limitata.ſ. ſeptẽ annorũ. Verbi gratia. Si quis furatus fuerit, peccauit mortal'r,& ſufficit ad dãnationẽ,ſed nõ eſt de maiorib⁹,pro iſto oportet facere ſeptẽ annis de pñia.Et licet cõfeſſor nõ dicat,iã limitata eſt ĩ iure. Sed qualitas eſt in arbitrio cõfeſſoris,ut q ieiunet ſemel in hebdomada,uel in menſe. Si ṽo pc̃tm̃ mortale ſit maius,ut homicidiũ,uel piuriũ &c.qualitas pñie erit maior.Sed q̃titas tpis erit ſeptẽ annorũ, quia in quolibet pc̃tõ mortali hõ facit iniuriã cõtra ſeptem dona ſpũſſcti,propter hoc ſcti pr̃es ſciẽtes dei uolũtatẽ, inde ordinauerũt.vij annos de pñia.Nota ꝙ ſecũdũ.s.Tho.ꝙ rõnabil'r cõfeſſores iniungũt qñq; minotẽ pñiam. De hoc ... de doc.in.iiij.& ſic uidẽt eſſe arbitraria utroq; mõ &c.De dictis autoritas allegorice, & ſũt ṽba dei patris ad filiũ,Si emeris ſeruũ Hebreũ, ſex annis ſeruiet tibi, & in ſeptimo egrediet liber gratis.Exo. xxj.Nota,Si emeris ſeruũ Hebreum &c. Not. emit in cõfeſsione, unde emptor eſt cõfeſſor,q tractat cũ xp̃o,q precioſi ſanguinis emit nos.Sex annis ſeruiet tibi,& in ſeptimo.ſ.cõpleto, egredietur liber. Mõ fiat talis deductio.Quoties ... recurriſti ad diuinos,ſortilegos,ſiue ... iuratores,numera,pro qualibet uice penitere debes ſeptẽ annis, eo ꝙ cõtra ... ptũ dei iuiſti, & mortal'r peccaſti. Item quoties iuraſti in uanũ,uel falſe ... do,ſiue blaſphemando,licet cõfeſſus ... ris,cõputa ſeptẽ annos de pñia pro qualibet.Itẽ q̃ties fregiſti feſta, de q̃libet ... re ſeruili.Itẽ nõ audiẽdo miſſam,numera pro qualibet uice ſeptẽ annos.Itẽ quoties deſpexiſti parẽtes, corde uel opere, numera pro qualibet uice ſeptẽ annos. Itẽ quotieſcũq; cõſenſiſti in aliquod ... mortale,numera &c. Itẽ quoties fecũ... luxuriã,numera pro qualibet uice ſeptẽ annos.Itẽ pro quolibet furto.Item pro qualibet diffamatione,numera ſeptẽ annos de pñia.Forte eſt aliqs, q ex ſuis peccatis obligat in cẽtũ mille annorum de pñia.

pnia. O diceres tu, Si cõfessor non dedit &c. Verũ est, sed iã est taxata. Si dicatur, Ego nõ uiuã tm̃. Verũ est. Ideo complebitur in purgatorio. O dices, Si purgatorium non durabit tm̃. Solutio. Propter hoc cõgrebabit deus penã. c. uel mille annorũ totã in una die. O quis poterit sustinere? Sed ecce remedia, quia si ultra pniam cõfessoris uis addere, diminuitur tempus in purgatorio. Propter hoc dicit discretus cõfessor in confessione, Passio dñi nostri Iesu xpi &c. & quicquid boni feceris &c. Itẽ si uultis orare, ieiunare, uel portare ciliciũ &c. Ista opera possunt fieri ita deuote, q remitteret uobis mẽsis, uel annus, uel plus, & tãta poterit esse contritio, q totũ dimitteretur, dicente xpo, Serue nequam, omne debitum dimisi tibi, qm̃ rogasti me. Matt. xviij. Item audiẽdo missas, sermones, dãdo eleemosynas, lucrando indulgentias. Sic paulatim hõ deo obligatur. Ecce quare dicit apostolus, Si quis superedificat supra fundamẽtũ hoc lignũ. i. impfectiones pnĩales. Velitis ergo cõgregare & facere opera pnĩalia. Et sic euadetis de illo igne, & pena purgatorij, q̃ est ita dura & aspera. Magna fuit pena. b. Laurentij in craticula, & etiam beati Bartholomei, sed nihil fuerunt respectu pene purgatorij, intm̃ q momentum uidetur mille anni, & clament aĩe di. Heu mihi, quia incolatus meus prolonga. &c. Ideo uelitis iuuare animas parentũ & amicorum, qa continue petunt di. Dñe pone in corde heredis mei, filij, uel manumissoris, ut cõpleant testamenta. Modo notate hic quod pctm̃ est illorũ, q nõ cõplẽt testamẽta, & occupant bona eorũ, qui eis cõmiserunt aĩam, & ipsi nõ curant. Ideo quia aĩe non sentiunt adiutoriũ, cõqueruntur deo di. Iustitia fiat cõtra illos traditores in mundo. s. filios, heredes, manumissores &c. Et creditis q deus sit surd⁹, q nõ audiat? & cecus q nõ uideat. s. istas crudelitates? Ideo dicit xps, Nunquid deus non faciet uindictam electorũ suorũ, clamãtium ad se die ac nocte, & patientiã habebit in illis? Dico uobis q cito faciet uindictam. Lu. xviij. Quia si uideres patrem in igne quẽ posses iuuare, & non curares, q̃ crudelitas esset? maior est ista. Ideo di. scriptura. ij. Mach. xij. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare, ut a pctĩs soluantur. Dico scd'o q fenum seu herba dicũtur psone, q̃ trãseũt cũ peccatis uenialibus. No. hic dĩiam inter peccatũ ueniale & mortale. Pctm̃ mortale est qd'libet op⁹ qd' fit cõtra pceptũ dei. Venialia pctã sunt excessus uite, qui tm̃ non sunt cõtra pceptũ dei. ꝟbi grã. Si uos comeditis nimis excessiue, uel qa frãgitis ieiuniũ ecclesie seu uoti, mortalr̃ peccatis, si cũ tali pctõ deceditis, ad infernum ibitis. Sed comeditis modicũ plus ex bonitate panis, uel bibitis pl⁹, nõ tm̃ inebriamini, qa tũc esset mortale, qa sicut scindere manũ uel pedẽ pximo est peccatũ mortale, maius est scindere caput aĩe. s. intellectũ, inebriando se, & efficitur peior q̃ bestia, que onerata scit trãsire per uiã arctã, & ebrius nescit incedere p uiã latã. Sec⁹ si ex bonitate uini bibit bis uel ter, ueniale forte erit. No. de fratre predicatore, bibẽte de sero unam taceam uini sine aqua, ut posset dormire, & surgere ad matutinas, & post mortẽ apparuit petens adiutorium. Idẽ de mulieribus, q̃ ornantur, alique peccãt mortalr̃, alique solũ uenialr̃. Venialr̃ peccãt ille, q̃ solũ ut placeãt uiris, & ne despiciantur ab eis, ornãt se aliquãtulũ. Sed ille peccãt mortalr̃ nonnunq̃, q̃ ornãt se excessiue, ostẽdentes mãmillas hominibus &c. Iam uidetur q uultis eas uẽdere. Item si mulier in uestitu facit excessũ, sed nõ cõtra deũ, & preceptũ dei, quia de suis redditibus, uel patrimonio, uel de suo officio, ueniale est. Sed quãdo de usura, rapina, uel furto, uel de falsis aduocationibus uiri, mulier uult habere uestes, tales ad infernũ uadunt, qa faciũt etiã dãnari uiros, qa ut puideãt uanitati uxoris, hñt facere usurã, rapinam &c. quia sunt alique que non permittunt uiuere uiros pacifice, nisi earum uanitati satisfaciant. Item multum ridere ueniale, sed quando rident de blasphemijs, uel truffis, de deo, & de sanctis,

ctis, tunc est mortale. Itē in locutione, tāta difficultas esset faciēda q̄ta ad aperiendum bursam solutioni, qa semp disputat. Idē deberet esse de uerbo, quare loquar. No. dicit Amb. in lib. de paradiso. Peccatū est transgresio diuine legis, & celestium inobediētia mādatorū. Alij autē excessus uite sunt cōmisiones ueniales. Iō di. apostolus, Si quis superedificat supra fundamentum hoc fenū, detrimētū patietur &c. Ecce secunda pars purgatorij, in quo cōburitur fenū. Dico tertio, ꝙ palee sunt persone que trāseūt omisione cerimoniarum, qa sicut palea cito comburitur, sic tales modicum stant in purgatorio, qa per mensam, uel hebdomadā, ꝑ diem uel horam, uel transeunt subito ut sagitta ex omisionib⁹ cerimoniarꝫ, que sunt qñ hō facit aliqua bona opera, sed non ita deuote, ut fieri debēt. Verbi gr̄a. Quilibet nostrū tenetur cōfiteri in quadragesima, & uos uenitis ad confesionē impremeditati, & dicitis confessori, Interrogetis me, qa non recordor de aliq̊ peccato. Sed si confessor esset astutus, ut peteret de uicino &c. uos diceretis de illo non solum mortalia pc̄tā, sed etiā uenialia, sed de uestris non recordamini. Ideo quando hō debet ire ad confesionē, primo debet premeditari quō peccauit, corde cogitando, ore loquendo, oculis aspiciendo, auribus audiendo &c. & uos uenitis ad confesionem sicut ad plateā. Aliqui confitentur negligēter, qa in principio quadragesime esset cōfitendū, & ipsi expectant ultimam diē. Sed ex quo cōfitentur, nō est mortale, sed si nō cōfiterentur, esset mortale. Item cōicare debemus in pascha, quod qui non facit, peccat mortaliter, sed qui non bene se ꝑparant, aliquando uenialiter peccant. Itē presbyteri si non dicūt officium, mortale est, si autem dicunt, sed non cum illis cerimonijs, ut tenentur, uel non bene se signando, uel non profunde se inclinando, uenialiter peccare possunt. Itē si non tenetis penitentiam iniūctam a cōfessore, mortaliter peccatis, Propter hoc confessores debent dare pn̄ias tales, & taliter, ut recordentur, si autē seruāt pn̄iam, sed negligenter & indeuote, nonnūq ueniāliter delinquūt, & sic de alijs negligētijs. Nota miraculum de beato Augu. cui apparuit demon, cum esset in studio, qui portabat quēdā magnū librū, in quo scribebat pc̄tā & negligentias hoīm per. a, b, c. & interrogatus an esset ibi aliquid de eo. Respondit, ꝙ sic. Et Augustinus, O ꝓditor, de peccatis ante baptismū factis ego non curo, quia illa remissa sunt post baptismum, non habeo conscientiam de aliquo. Et adiuratus demon, ostendit sibi librū, in quo legit Augustin⁹, Tali die talis anni Augustinus dimisit completorium &c. O dixit demō, Decepisti me, qa expectabam ꝙ ex ista negligētia trāsires purgatorium. Ideo auisetis uos, & sitis diligentes, qa aſs ille totū scribit. Ideo dicit xp̄s, Cum accepero tp̄s. s. per mortē, ego iustitias iudicabo. i. opera iusta ꝑ. lxxiiij. sed negligenter facta. Ideo faciatis ea cum diligentia, & feruore spiritus. Ecce quare dicit ap̄s. Si quis supedificauerit supra fūdamētū hoc stipulā, que significat tertiam partē purgatorij, in qua cōburētur omisiones cerimoniales. Ecce quare dicit thema, Hodie est, & cras in clibanū mittitur. Deo gratias.

De eadem dn̄ica. xv. Sermo. iij.

NOn potestis deo seruire, & Mamone. Mat. vj. originaliter, & in euangelio currentis dn̄ice recitatiue scribitur uerbū ... Pro impetranda &c. Sed salutetur uirgo Maria &c. Istud uerbū est dn̄i saluatoris nostri Iesu xp̄i, dicentis oībus nobis, Nō potestis deo seruire &c. Nota ꝙ Māmona in scriptura sancta significat diuitias tēporales. Vult ergo dicere dn̄s, Non est possibile ꝙ simul seruiatis deo, & diuitijs temporalibus. Pro declaratione hui⁹ uerbi sciendum, ꝙ differentia est inter seruire temporalibus diuitijs, & dn̄ari. Nam sicut homo dicitur dn̄s, qui habet seruos, & unum mittit ad uineam, alium ad cāpū &c. facit eos laborare & seruire, ut lucrentur, sic ille est dn̄s diuitiarū, q

nõ permittit diuitias quiescere in taxia, sed facit laborare & seruire eas, & partẽ mittit in Barbariã, pro redimẽdis captiuis. Itẽ ad cõstruẽdũ hospitalia, ecclias, subuenit pauperibus &c. Ille est dñs diuitarũ, qui in operibus mĩe facit eas laborare, & seruire, & hoc est bonũ & sctũ, & concordat cũ ordinatione diuina, quia quãdo deus ab initio creauit hominem, & mulierẽ, dedit eis dñium super oẽm creaturã dicẽs, Dñamini piscibus maris, & uolatilibus celi, & uniuersis aĩantibus, que mouentur super terram. Gen̄. j. Aurũ eñ & argentum sunt res temporales, ergo bonũ est dñari eis. Et isto modo scti patriarche lucrati sunt paradisum p ope ra misericordie de pecunijs &c. Sed seruire diuitijs est contra naturã, scripturã, & contra deũ, & bonã rationem, qa dñs debet quiescere, & seru⁹ laborare, & seruire. Oppositũ facit qui seruit pecunijs, quia ipse laborat de die, & de nocte, per terram, & mare, cũ periculis, & pecunie quiescunt in taxia siue in domo, ut dñi. Hoc dico ꝙ est contra naturã, scripturã &c. ꝙ homo quẽ deus fecit dñm, & ipse facit se seruũ, & hoc est malũ & pctm̃. Propter hoc dicit xps, Non potestis deo seruire &c. Licet simul possitis seruire deo, & dñari diuitijs, non tamẽ simul potestis seruire deo, & diuitijs. Patet thema. Ego quesiui in scriptura, & inueni ꝙ diuitie habẽt quatuor cõditiones malas, ꝓpter quas homo non potest seruire deo &c.

Primo diuitie hui⁹ mundi sunt maculose turpiter.

Secundo sunt deceptiue fallaciter.

Tertio sunt ociose inaniter.

Quarto sunt periculose finaliter.

Ideo cauendum est ne seruiamus eis. Iõ dicit xps, Non potestis &c. Dico primo ꝙ diuitie temporales huius mundi sunt maculose turpiter, quia a capite usq; ad pedes, int⁹ & extra, maculant hominem qui eis seruit. Primo maculatur in intellectu, quo deberet cogitare de suo creatore, de aĩa, de alio mũdo, sed qui seruit pecunijs, si orat, statim cogitat de negocijs, de mercationib⁹, de ferijs &c. Item maculatur in uoluntate, q̃ debet inflammari, & desiderare, quando erit in gloria &c. exire carcerem hui⁹ mũdi, sed diuitie auferũt desideriũ paradisi. Dicũt eñ nonnulli, qñq; diuites, Dñe libenter facerẽ pactũ uobiscum, ꝙ non curetis de me, & ego non curabo de uobis. O uerbum infidele. Item maculatur in memoria, quia deberet cogitare q̃tum deus fecit pro nobis. Voluit enim nasci, pati in ligno crucis, & mori, ne aliqs sibi credẽs & obediens &c. damnaretur. Sed diuitie faciunt memorari de mercationibus, castris &c. Maculant os per mẽdacia, & falsa iuramenta. Item maculant aures, quia plus placet diuiti seruienti diuitijs, audire de mercationibus, q̃ uerba dei, sermones &c. In manibus, & pedibus, & in toto corpore, quia plus laborat in pecunijs congregandis, & in pnĩa &c. Ecce quomodo maculãt totũ hominẽ, & hoc ꝓuenit ex propinqtate rerũ immũdarũ, per quas maculantur res etiam munde, qa si tela lini albi approximetur tincture, maculatur. De hoc uide sctm̃ Tho. prima secũde, in materia de macula pcti. Iõ dicit scriptura, Qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea. Eccli. xiij. In cuius signũ manifestũ Aug. querit in libro de trinitate, de multis, que ad oculũ uidentur, de quibus non põt ratio sufficiens assignari, ut de auro tã mundo, & argento tam claro & albo, ꝙ faciunt lineas nigras, & maculãt manus cõputãtiũ &c. De hoc rõ sufficiens nõ põt assignari, ut dicit Aug. nisi quia deus dat signũ, ꝙ sunt sicut macule aĩarũ. Ideo dicit scriptura, Argẽtũ eorũ foris proijcietur, & aurũ eorũ in sterquiliniũ erit. Ezech. vij. Nota, sterquiliniũ cõgestũ in domo corrumpit & facit domum fetidam, sed in campo sicco dispersum facit ipsum fructificare. Ita de moneta in taxia congesta, sed si in terra sicca dispergatur, ipsam faciet fructificare in uitam eternam. Ecce quare dicit, Argentum eorũ foris &c. Ex ista ratione deberent multum cauere religiosi, clerici, ne macularentur in manibus congregando pecunias, quia hñt tractare corpus xpi. Iõ

apo∫to-

apostol⁹, Oia.s.q̃ sunt tẽporalia & mundana, arbitror ut stercora, ut xp̄m lucrifaciã. Phi.iij. Dico scd'o ꝙ diuitie &c. tres magnas deceptiones faciũt. Prima, nam magna deceptio est recipere apparẽtiã ꝓ existẽtia. Sicut, ꝟbi grã, esset deceptio, recipere somniũ ꝓ ueritate, ut si famelic⁹ somniaret, ꝙ comedisset spendide, & reciperet p ueritate, decept⁹ esset, cũ nihil haberet ĩ stomacho de illis ĩ somnio uisis &c. Isto modo diuitie hui⁹ mũdi decipiunt, qa illi q credunt se esse diuites, somniant, ut si rustic⁹ somniaret ꝙ esset rex, & mulier ꝙ esset regina, sed quãdo excitatur, inuenit se super paleas &c. Idẽ de clerico paupere somniante ꝙ est papa, sed quando excitatur, inuenit se solũ, ita ꝙ somnia non sunt nisi apparentia, & qui ea recipit, ꝓ existentia decipitur. Ita de diuite dicente, Ego habebo tot milia florenorum, & tot reddit⁹, possessiones &c. sed qñ excitatur in morte, ĩuenit se uacuum, sicut qui excitatur a somno, qa uita p̃sens nõ est nisi somniũ, & quando hõ excitatur p mortẽ, ĩuenit se deceptũ, Mõ paup somniat ꝙ sit uel est papa, totũ est somniũ. Patet quõ pecunie & honores sunt deceptiui, qa apparẽtiã faciunt recipere ꝓ existẽtia. Autoritas. Dormierũt somniũ suũ, & nihil inuenerũt oẽs uiri diuitiarũ in manib⁹ suis. ps.lxxv. Qui sũt ĩ alio mũdo, cognoscũt ꝙ ista uita nõ est nisi somniũ. Scd's modus decipiendi est recipere imaginẽ ꝓ re, sicut si alicui hoĩni hñti uxorẽ dilectã depingeret imago uxoris, & reciperet imaginẽ ꝓ uxore mortua uel absente. Idẽ de imagine filij &c. bene esset decept⁹. Talẽ deceptionẽ faciũt diuitie huius mũdi. Nã uere diuitie sunt in celo, diuitie uero hui⁹ mundi solũ sũt imagines &c. de istis diabol⁹ decipit gẽtes, quẽadmodũ tigris decipitur. Dicunt naturales ꝙ tigris est serpẽs uelocissimi cursus, & currit plus quã uelox equus, & filij sui sunt boni ꝓ tyriaca, & ab ea dicitur tyriaca. Et dicitur qui uult habere filios, facit istã cautelã, habet tria magna specula rotũda, & obseruatis pri⁹ filijs eius, qñ tigris est absens, recipit filios, & fugit in aliquo bono equo, & qñ tigris uenit, & nõ inuenit filios, naturalr sentit p quã uiã uadit hõ, & ĩsequitur eũ. Tũc hõ sciens eã uenientẽ ꝓijcit unũ de speculis, & ipa uidẽs in speculo imaginẽ suam, credit ibi filios esse dãs ei ubera, & postq̃ cognoscit se deceptã, iterũ ĩsequitur fugiẽtẽ, & ille iterum ꝓijcit scd'm, & ita de tertio, & tãdẽ est ille in tuto. Isto mõ diabolus decipit nos, impediens ne possimus attingere ad filios nostros. Nã certũ est, ꝙ filij q moriuntur in statu innocentie, recte euolant ad paradisum, & nos debem⁹ currere ut pueniam⁹ ad paradisum, sed diabol⁹ decipit nos cũ trib⁹ speculis. Primũ speculũ est diuitiarũ, que nõ sunt nisi imagines diuitiarũ, qa uere diuitie sunt in celo, sed iste diuitie huius mundi sunt instabiles, & tote uolubiles ut tigris. Scd'm est honorũ, prelationum, officiorũ, habere regimẽ, q non sunt nisi imagines, qa ueri honores & uera officia in paradiso sunt, & tu recipis imaginẽ ꝓ re. Tertiũ est delectationũ huius mũdi, que etiam sunt imagines, qa uere delectationes sunt in celo, & ista specula retinent nos, ne ad paradisum perueniam⁹. Ecce quõ diuitie sunt deceptiue. Terti⁹ modus decipiendi est recipere umbram ꝓ ueritate. Recitet parabola de quodam cane portante frustũ carnis in ore, q cũ natando trãsiret flumẽ, uidit umbrã carnis, quã uolẽs recipere, apperuit os, & perdidit uerã portionẽ carnis. Idẽ de diuitijs quas nõ multũ diligitis, qa non sunt nisi umbra, qa quãdo moritur diues, nihil de eis secũ portat. Mõ non cognoscitis ꝙ sunt sicut umbra, sed illi de inferno cognoscũt, q hñt tãtã indigẽtiã, ꝙ guttã aque non pñt habere, ut patet de diuite epulone &c. Vñ dicũt dãnati, Quid nobis ꝓfuit superbia, aut diuitiarũ iactãtia quid cõtulit nobis? transierũt omnia illa tanq̃ umbra. Sap.v. Ideo si habetis pecunias, sitis dñi, & non serui, quia iam uidetis quõ sunt deceptiue &c. Dico tertio ꝙ diuitie sunt ociose inaniter, quia nullũ fructum faciunt. Vere diuitie duos faciunt fructus, s. satiant, & faciunt nullo indigere.

digere. Iō in paradiso, ubi sunt uere diuitie, ita beati sunt satiati q̧ nihil ampli⁹ appetūt, uidēt eñ btīssimā trinitatē, ꝟginē Mariā &c. Iō Dauid, Satiabor cū apparuerit gloria tua, q tñ erat rex gloriosus & ditissimus, qui in morte sua dimisit filio suo Salomoni ꝑmaximas diuitias, qui tñ dicebat, Satiabor cū apparuerit &c. quia diuitie hui⁹ mūdi nō satiāt cor, imo faciunt plus appetere. Rō, quia fames diuitiarū est ī corde, quo nō intrat pecūnia, sed replēt uel satiant bursam uel taxiā, q̊ intrant. Sicut de esuriente uidēte mensam ornatā cibis, & nō pōt comedere, nō solū nō satiatur, imo esuries augetur, & appetitus. Idē dicēdum est de auaro, & si posset comedere uel bibere aurū, satiāř, sed qa non pōt, satiař bene bursa, & non cor. Dicit cleric⁹, O si haberē beneficiū cōpetēs, essem cōtētus, sed qñ habet, statim uult maiora &c. Idē de laicis dicētibus, O si ego haberē tot redditus &c. talē possessionē, essem contēt⁹. Iō dicit scriptura, Auarus nō implebitur pecunia, & qui amat diuitias, fructū. s. satiādi nō capiet ex eis. Ecc̃li. v. Scd̃o diuitie hui⁹ mūdi nō auferunt indigentiā, imo augmentāt. Nā si habetis cāpū, īdigetis bestijs ad arādū, & aratro, & stabulo &c. Ecce quot indigētie. Itē si habetis barchā, uel nauē, dicatur quibus indigetis. Itē si habetis uineā, & equū, & similia, indigetis multis. Ideo Apoc. iij. Dicis q̧ diues sum, & locupletat⁹, & nulli⁹ egeo, & nescis qa tu es miser, & miserabilis, & pauper. Itē ꝓuer. xiij. Est quasi diues, cū nihil habeat, & est quasi paup, cū in multis diuitijs sit. Dico quarto q̧ sunt periculose finař. s. aīe & corpori. Aīe multū periculose sunt, qd̓ patet ex multorū diuitiū dānatione. O quot religiosi, quot clerici, quot laici ex eis damnantur, & propter eas, quot religiosi, qui contra uotum paupertatis ꝓpter diuitias agūt, quot clerici per symoniam beneficia propter auaritiam consequūtur. Itē quot per usuras ditantur. Itē faciunt se negociatores, hñtes possessiones &c. cū tñ deberent hr̃e cor liberū ad cogitādū ea que dicunt, & legūt, ea que legimus debemus cogitare, contra quos dicit ap̃ls, Nemo militās deo implicat se negocijs secularibus, ut ei placeat cui se ꝓbauit. ij. ad Tim̃. ij. Et ꝓh dolor, nōnulli clerici & religiosi propter auariciam dānantur. Idē de uobis laicis, quot mendacia, & quot falsa iuramēta fiunt ꝓ diuitijs? Dicatur contra illos, qui faciunt alios iurare, cum miraculo quod recitat Aug. de illo homine bone uite, q fuit cōdēnatus ī dei iudicio, qa fecit iurare unū pro debito in curia. Cui dixit deus, q̧ melius esset ꝑdere bona q̃ aīam illi⁹. Quod multū debēt attēdere officiales, ne faciant iurare falsa iuramēta, qa nō solū dāmnatur ꝑiurās, sed etiā q iniuste facit alium iurare, nō inuoluatis aīas cū rebus tēporalib⁹. Propť ista pericula dicit xp̃s, Amen dico uobis, qa diues difficile intrabit ī regnū celorū. Facili⁹ est eñ camelū ꝑ foramē ac⁹ trāsire, q̃ diuitē in regnū celorū intrare. Mat. xix. Item sunt periculose corpori uel carni. Nōne qñq; audiuistis q̧ duo amici uel socij pro moneta contenderunt. Item socius interfecit socium, seruus dñm. ut patet de quodā archiepo de Tharētasia diuite, interfecto a suo scutifero pro sua moneta &c. Ideo dicit scriptura, Est & alia infirmitas pessima, quā uidi sub sole, diuitie conseruate in malū dñi sui. Ecc̃li. v. Iō si habetis diuitias de bono iusto, laborēt & seruiant in operib⁹ mīe. Si de iniustis bonis, seruiāt illi restituendo cuius sunt &c. Nō faciatis iniustitias, uel usurā, rapinā &c. ut filijs dimittatis magnas diuitias. Detis eis bonum nutrimentum, quia de alijs deus prouidebit eis. Nam ipse parauit dotē ꝓ filijs maritandis &c. Recordemini de ꝟbo Christi, Non potestis deo seruire & Māmone &c. Deo gratias.

De eadem dñica. xv. Ser. iiij.

Fratres spiritu uiuim⁹. Habetur uerbum istud originaliter ad Gal̃. vj. & recitatiue in epistola currētis dominice. In isto sermone ego intēdo declarare quot modi sunt bone uite, & spiritualis, ad seruiendum.

dum deo ĩ hoc mũdo, ad habẽdũ grãam eternã in alio. Sed primo salutetẽ uirgo Maria. Hoc ṽbũ indiget declaratione, & breuiter ueniẽdo ad materiã predicãdã, sciendũ ꝙ oĩs uita & opus hoĩm tota est & uenit per substãtiã spũalẽ, ita ꝙ nec uita hoĩs nec opus, põt durare sine substantia spũali. ṽbigrã. Vita corpis, & etiã opꝰ eius, nõ põt esse sine substantia spũali. s. aĩa rõnali, qa sepata a corpe aĩa, iam uidetis qd est corpꝰ, nisi trũcꝰ putridꝰ, nullum hñs sentimẽtũ, qa in ocl̃is nõ remanet uisꝰ, nec in auribꝰ auditus &c. Patet ergo ꝙ uita & opatio corpis tota est ab aĩa rõnali, qa q̃diu aĩa est in corpe, corpꝰ habet uisum in ocl̃is, auditũ in auribꝰ, & sic de alijs sentimentis, ergo tota uita & opatio corpis est a supbia spũali. s. ab ipa aĩa. De hoc, licet sit ueꝝ, tñ auto. xp̃i di. psonis carnalibꝰ, que appreciabanẽ sede corporis pulchritudĩe, fortitudĩe, & gratiositate, Spũs est qui uiuificat, caro non ꝓdest qcq̃. Ioã. vj. quasi dicat, Vñ habetis pulchritudinẽ, fortitudinẽ, & gratiositatem, nisi ab aĩa? caro aũt nõ ꝓdest quicq̃. Patet ergo &c. Mõ uideamus de uita & opatiõe ipius aĩe, hoc est subtilíꝰ. Nã aĩa licet det uitã corpi, tñ ipsa de se non habet uitã, nec operatiõem, sed ab alia substantia spũali maiori. s. a spũ sc̃tõ. Quandiu aĩa habet spm̃ sc̃tm̃ secum, habet uitã & sentimentũ, qa spiritussanctus dat sibi uisum contẽplatiõis, auditũ clarũ p̃dicationis, olfactũ deuotiõis, ṽtutũ, & sanctitatũ, personarũ sanctaꝝ, in ore ṽbũ confessionis, & orõnis, gressus sanctitatis & sentimentũ bone cõsciẽtie, & duratiõis in bona uita. Si autẽ aĩa ex defectu suo, uel diaboli tentatione, uel mundi occasione, uel carnis inclinatiõe, perdit substãtiã spũalem. s. spm̃sc̃tm̃, ita iacet mortua in corpe, ut corpꝰ mortuũ in sepulchro. Patet ergo ꝙ tota uita, & opatio aĩe est a substantia spirituali. s. a spũ sancto. Autori. Dauid ps. ciij. Auferes spm̃ eorum, & deficiẽt, & in puluerem suũ reuertẽtur. Nota auferes, qa. s. peccauerunt tibi. Iõ auferes ab eis spm̃sc̃tm̃. Sicut in mundo extrahitur bonus liquor de uase inepto, deinde orat di. Emitte spm̃ tuũ, & creabuntur, & renouabis faciem terre, quia aĩa mortua fit uiua, inimica fit amica, aliena familiaris, sterilis fecũda. Patet ergo doctrina, ꝙ oĩs uita & operatio, tam corporis q̃ aĩe, est a substantia spũali. Iõ bñ dicit the. Fratres spũ uiuimus. Patet thema. Et ego sum in materia predicanda. Modo uideamꝰ quot sunt uite spũales, ad seruiendum deo in hoc mundo, & ad habendum uitam eternam in a[illegible] Et inueni quod sunt tres.

Prima ẽ uita actiua, & ista ẽ laboriosa.

Secunda est uita cõtemplatiua, & ista est delitiosa.

Tertia ẽ uita p̃latiua, & ista ẽ picul[illegible] Et quelibet istaꝝ est a substãtia spũa[illegible] spũsancto, ergo fratres spũ uiuimꝰ. Di[illegible] primo ꝙ prima uita spũalis est actiua. [illegible] ista est laboriosa, sicut qñ creatura [illegible] laboribus corporalibus, uel spiritual[illegible], ad utilitatem proximi. Et dicitur laboriosa propter grauitatẽ corpis opera facientis. Ideo apl̃s, qui laborabat mult[illegible] gendo, studendo, ambulando, & predicando pro utilitate ꝓximi, dicebat, [illegible] re in carne hic mihi fructus operis [illegible] rõne meriti infra. Et hoc confidens scio, quia manebo & permanebo omnibꝰ uobis ad profectum uestrum, & ad gaudiũ fidei. ad Phil̃. j. Ista est uita actiua, qua q[illegible] occupatur in operibus mĩe, ad utilitatẽ ꝓximi, que corpore exercenẽ. Verbigratia. Primum opus misericordie dare panem esurientibus. Istud est primum opꝰ uite actiue. Et opus misericordie non so lum facit, qui dat panem, sed etiam qui preparat cibum, farinã, uel bladum &c. omnia ista sunt opera corporalia uite actiue. Etiam qui dat anime esurẽti c[illegible] spũalẽ. s. ignorãti ostendit Pater noster, Aue Ma. Credo, & modũ signandi [illegible] sic de alijs. Tales complent primum opus uite actiue. Istis dicet xp̃s in die [illegible] cij, sedens in cathedra iudiciali, Venite benedicti patris mei &c. Esuriui enim [illegible] dedistis mihi manducare. Mat. xxv. [illegible] spondebunt iusti di. Domine, quã[illegible] dimus te esurientẽ, & pauimus te? [illegible]

te ui-

uidim⁹ in mundo. Et xp̄s rñdēs dicet is, Amē dico uobis, qcqd fecistis uni minimis meis, mihi fecistis. Iō ueni-e, & dabo uobis panē gł'ie. Scd'm opus ite actiue est dare potū sitibūdo, & nō olū ille qui dat uinū uel aquā, & q accō modat uas, cātharꝝ, uel aliud, sed ēt ille qui ministrat, facit scd'm opus uite acti-. Itē ille q ex suis monitionib⁹ & uer-is inducit pctōrē ad lachrymas cōpūctio is, q̄ sunt potus aīe. Talibus dicet xp̄s, enite bn̄dicti &c. & dabo uobis potum in fonte uite eterne, sitiui eñ & dedistis mihi potū &c. Mat. xxv. Tertiū opus est recipere peregrinū in domo ur̄a, dādo sibi lectū, pelliciū &c. Idē de illo, q recol ligit spm̄, uel aīam uagabundā, totā in ne gocijs mūdi occupatā, q̄ recolligiť qñ in ducit talē p̄sonā, ut uadat ad missam in domo dei, & ad cōfitendū, & cōicandū. Istud opus est maius, talibus dicet xp̄s, Venite bn̄dicti &c. s. in domū meā pulcherrimā. Domine, & quare? Et xp̄s re-spōdet, Hospes eram, & collegistis me. Quartū opus est uestire nudū, non solū ille qui dat tunicā uel pannū, sed etiā il-le qui consulit uel lauat amore dei sine pecunia, cōplet opus hoc. Itē qui uestit animā nudā, & hoc fit qñ homo docet uirtutes proximū. Nā uestes anime sunt uirtutes. Philosophus uocat uirtutes habitus. Istis dicet xp̄s, Venite &c. & induā uos uestibus gł'ie, que sunt clariores sole, quia nudus eram, & cooperuistis me &c. Quintum opus est uisitare infirmū, non solū qui uisitat, sed etiā qui mittit sibi cibaria, uel alia, & qui seruit sibi pa-tienter, uel qui ipsum prouocat ad patientiā. Itē etiā qui uisitat animam infirmā, & q licet teneat bonā uitā, tentať tñ de superbia, auaricia, uel luxuria. Et uos dicitis sibi, Vultis uos tm̄ lucrū, & tanta & tot opa bona, mortificare spiritualiter. Vnde si uultis uos uiuere caste, caueatis de occasione, locutionibus, & cogitationibus, & uiuetis caste. Itē si tentatur de inuidia, oret pro illo cui inuidet. Ista est purgatio inuidie. Idem de ira, ut recipiat uindictā, cui dicere debe-tis q̄ Christ⁹ & mater sua remiserūt &c. Talib⁹ dicet xp̄s, Venite &c. Sextū opus est redimere captiuū, qđ implet nō solū ille q trāsit ī Barbariā, sed ille q iuuat, dādo pecunias &c. & ēt ille q iuuat captū, qui nō pōt soluere, ut sunt multi, q iuuāt uel pecunia, uel lingua. Puta, ut si est iurista, uel notari⁹, oēs tales cōplent opus istud. Idē de illis, q redimūt aīam de captiuitate diaboli, cathenis pctōrū ligatā, q̄ redimiť p̄dicatiōib⁹, bonis monitiōib⁹. Nā aīe q̄ cōfitenť, & dimittunt pctā, redimūť. Hac de cā uenit xp̄s ī Barbariā hui⁹ mūdi, ad redimendū aīas. Iō diciť redēptor, qa p̄cio sui sanguinis eas redemit. Talib⁹ diceť a xp̄o, Venite &c. Septimū & ultimū opus uite actiue est sepelire mortuos. Istud opus cōplēt nō solū q faciūt foueā, & etiā qui portāt funus, & q associant, & cooperiūt, sed etiā clerici, qui amore dei sine pecunia faciunt sepulturā, quia ał's, Amē dico uobis, receperūt mercedē suā. Idē de sepultura aīe. Aīa est mortua mūdo, qñ non curat de mūdo, nec negocijs eius, nec de familiaritatibus, nō uisitat, nec uisitať, talis sepelienda est in sepultura xp̄i. s. in uulnere lateris, quia p̄ tali morte talis sepultura acquiritur. Talibus dicet xp̄s, Venite, & dabo uobis sepulturā in celo. Ecce opera uite actiue, propter qđ xp̄s dicet in iudicio, Venite benedi. &c. Dicit hic glosa Petri Rauenas, uel Petri Damiani, q̄ xp̄s qñ erit in cathedra iudicij, solum faciet mentionem de opibus mīe actiue. Nō dicet tūc Petro, Tu p̄ honore, & gloria, & amore mei fuisti suspensus in cruce &c. Iō nec dicet Paulo, Tu fuisti decapitatus, nec Bartholomeo, Tu es excoriatus, nec Laurentio, Tu fuisti posit⁹ in craticula &c. iō uolo tibi dare gł'iam, sed solū faciet mentionē de opibus mīe di. Venite bn̄di. &c. In quo ostēdit, quantū sibi placēt opera mīe. Ecce qđ est uita actiua laboriosa. Dico q̄ ista est sp̄ał'. Si dicatur, & quō est sp̄ūał', cum eius opa sint corpalia, quia dare cibum esurięti opus est corpale &c. Dico q̄ quāuis uita actiua corpe exerceť, tñ sp̄ualis diciť p̄pter

 princi-

principiũ, mediũ, & finẽ, q̃a principiũ uite actiue ſpũale debet eſſe. Quare tu das cibũ paupi, nõne amore dei? Si dicas ꝙ ſic, & ſic eſt in re, tũc principiũ illi⁹ dationis eſt ſpũale. Sed ſi dicis, Illa intentione, ut habeas familiaritatẽ cũ illa muliere, & tãdẽ tuã cũ eadẽ explere ualeas libidinẽ, nihil ualet illa datio, q̃a malũ habet principiũ. Itẽ tũc habet mediũ ſpũale, qñ op⁹ bonũ, bonũ hñs principiũ, cõtinuat̃ ſpũaľr, & bñ. ſ. ꝓpter dei honorẽ, aľs nihil ualet op⁹, ſcilicet dũ bonũ hñs principiũ malũ habet medium. Bonũ eñ integra cauſa eſt. Itẽ uita actiua etiã dicitur ſpũalis ꝓpť finẽ, qui finis debet eẽ ut habeatur gloria ſpũalis, dicendo, Audiui ꝙ ex iſtis operibus uos dabitis gloriam uřam. Ideo uolo ea facere, ut mihi detis &c. ꝓpter hoc p̃dicta uita actiua dicitur ſpũalis. De hoc figura Ezech. j. Qui uidit quatuor rotas, quas p̃cedebat ſpũs dei. Dicit text⁹, Quocũq; ibat ſpũs, illuc eũte ſpũ & rote parit̃ eleuabant̃, ſequentes eũ. Spũs eñ uite erat in rotis. Opatiões uite actiue ſunt rote ꝓpter tpis uolubilitatẽ. ſ. hyemis, & ueris, eſtatis & autũni, in quibus rotat̃ & uoluit̃ tota uita nřa. In his eñ fiũt oĩa opa mĩe, q̃a in alio mũdo nõ eſt mutatio tpis, nec ſunt ibi rote, ideſt, operatiões uite. ſ. actiue, nõ oportet ibi dare cibũ eſurienti, q̃a null⁹ eſurit, & ſic de alijs operib⁹ mĩe, ſed tñ ĩ hac uita ſunt rote operationũ mĩe. Rotas iſtas uocat uolubiles. Ezec. xvj. Et dicũtur ſpũales, quia quocũque ibat ſpũs. Ecce principium, ſcilicet intentio ſpũalis propter deũ, & non ꝓpť aliud, illuc eunte ſpũ & rote pariter eleuabant̃, ſequentes eum. Ecce mediũ. Spũs eñ uite erat in rotis. Ecce finis. Iõ dicit thema, Spũ uiuimus. Scd'a eſt uita contẽplatiua, & iſta eſt delicioſa, & ſicut uita actiua cõſiſtit in opibus corporis, ita uita cõtẽplatiua cõſiſtit tecta ĩ opibus aĩe. Iõ delectabiliter fiunt propter aĩe agilitatẽ. Itẽ uita contẽplatiua ſequitur uitã actiuã, licet cõtemplatiua ſit melior. A ſimili patet de corpore hominis, & anima hoĩs, pri⁹ corpus formatur in utero, & conſequenter formato corpore deus creat animã, [illegible] corpus, ſed melior eſt anima. Ita de [illegible] bus uitis. Actiua uita eſt prima, [illegible] eſt. Sed melior eſt uita cõtẽplatiua [illegible] fit per animã, ſicut anima eſt mel[illegible] pore. De hoc dicit apľus, Nõ prius [illegible] ſpũale eſt, ſed quod aĩale, deince[ps] ſpũale eſt. j. Coř. xv. q̃a uita actiua [illegible] eẽ prior. Nam debes ſeruire in ho[illegible] aliquo infirmis, & qñ ibi eris ꝓba[illegible] patientia, diligẽtia, & humilitate, [illegible] litate, tunc poteris recipere uitã c[illegible] platiuã, aľs nonnunq̃ magnum pe[illegible] eſt. Item quanto plus humiliatur [illegible] in uita actiua, tãto efficitur perfe[illegible] uita contemplatiua. Iõ dicit, Non [illegible] qd' ſpirituale. ſ. uita cõtẽplatiua, [illegible] animale. i. uita actiua. Notate hic [illegible] pulchram hiſtoriam ad ꝓpoſitũ, q[illegible] bitur Geñ. xxxix. de iſto ſcõ pr[illegible] cob, qui q̃rebat ſibi uxoré, quia n[illegible] erat conſuetudo ſeruare uirginita[illegible] illa beata uxor Maria incepit &c. [illegible] bat eam de bõa generatiõe, & u[illegible] domũ Labã conſanguinei ſui, qui [illegible] bat duas filias, maior uocabat̃ Lya [illegible] erat lippa oculis, & turpis, minor [illegible] batur Rachel, que erat pulchrior, [illegible] dens Iacob dixit, O ſi poſſem habe[illegible] in uxorem, quia ſicut erat pulchri[illegible] pore, ſic ẽt anima, q̃a erat multum [illegible] ta. Iacob in illius domo habitant[illegible] ctio dei fuit in domo illa, quia [illegible] quã bona perſona in aliqua bona [illegible] moratur, tãdiu bñdictio dei eſt i[illegible] dixit Laban ad Iacob, Experimen[illegible] dici, ꝙ benedixit mihi deus ꝓpter [illegible] uis manere mecum? Rñdit Iacob, [illegible] mihi ut ſeruiam tibi pro Rachel fi[illegible] minore ſeptẽ annis ut des mihi [illegible] rem. Reſpondit Labã, Melius e[illegible] eam dem q̃ uiro alteri. Mane apud [illegible] Seruiuit igtur Iacob pro Rachel ſeptem annis, & uidebantur ipſi pauci dies p[illegible] amoris magnitudĩe. Nota de magnis [illegible] ptijs factis, & tota die nuptiarũ [illegible] erat ut noua ſponſa, ſed in ſero La[illegible] ſuit Lyam in lecto ſine lumine, & a[illegible] dit Rachel in alia camera. Quo com[illegible]

Iacob in mane reputauit se ualde deceptum, neq; mirum. Qui dixit Laban, Quid est quod facere uoluisti? Nonne pro Rachel seruiui tibi, quare Lyam supposuisti mihi? Respondit Laban, Nō est enim in loco nostro consuetudinis, ut iuniores ante tradamus ad nuptias. Iō illa est uestra uxor. Sed si uis seruire aliis septem annis, dabo tibi Rachel, & placuit Iacob. Si dicatur, Et quō potuit habere duas sorores in uxores? Respōdeo, ꝙ nondum erat data lex Moysi prohibitiua illius, qa in lege nature solum filia ꝓhibebatur pr̄i, & m̄r filio. Gen̄.ij. Propter hoc dimittet hō pr̄em & matrem, & adherebit uxori sue &c. Mat. xix. Nota quō Iacob cōpletis alijs septē annis duxit Rachel in uxorē, & amorē sequentis ꝓtulit priori. Videns aūt dn̄s ꝙ despiceret Lyam, aperuit uuluam eiꝰ sorore sterili ꝑmanente. Dicit hic Greg. & alij doctores, ꝙ iste due sorores signant istas duas uitas. Lya lippa ocl̄is signat uitam actiuā, in qua est multa lippitudo. s. displicentia, tristitia, impatientia, tediū, seruiendo infirmis, & sic de alijs, nec potest uite actiue intendens orare libere. Sed ista lippitudo leuiter mūdatur, tergēdo oculos in confessione. Ideo dicit ꝙ lippa erat Lya. i. uita actiua, tamē est fecunda, quia gn̄at multos filios, scilicet meritorum ex opibus uite actiue. Rachel decora signat uitam contemplatiuam, pulchram, sine lippitudine, quia sine tedio contemplatiua persona contēplatur opa creatiōis dicēdo, O quale est posse dei, qa qn̄ magr̄i fabricando domū uel arcā indigēt fundamēto & materialibꝰ, & sic de alijs, & deus sine his edificauit domū huius mundi, & celos &c. Ideo Rachel interpretatur uidēs principium. s. opera creationis contemplando. Item contemplatiua persona contemplatur opera gubernationis, & prouisionis, qualiter deꝰ prouidet omnibus creaturis &c. Item cōtemplatur finem mundi, diē iudicij, opa redemptionis, paradisum, infernum, purgatorium. Item contemplatur orando, legendo, audiēdo sermones, missas. Ecce Rachel. i. uita contemplatiua, ista est melior. Nota ꝙ melioritas meriti stat in maioritate charitatis dei. Ideo Seraphin q̄ interpretātur in charitate ardētes, sūt superiores in paradiso, sed nō hn̄t ꝓles. i. tot merita accidentalia, sicut habet uita actiua. Qd' aūt uita cōtēplatiua sit melior actiua, patet autoritate xp̄i. Maria Magdalena elegit uitā cōtēplatiuā, & btā Martha uitā actiuā. Quare qn̄ xp̄s ueniebat ad domū suā, licet esset nobilis dn̄a ꝑcingebat, & parauit &c. Magdalena sedens ad pedes xp̄i cōtemplando audiebat uerba Christi. Et Martha dicit xp̄o, Dn̄e nō est tibi cure, ꝙ soror mea relinquit me solā ministrare? dic ergo illi ut me adiuuet. Et respondit illi Iesus, Martha Martha sollicita es, & turbaris erga plurima. Ecce lippitudinem. Maria optimam partem elegit, que non au. ab ea. Lu. x. Ecce sn̄ia xp̄i, quō uita contēplatiua est melior. Sed primo oportet facere matrimoniū cum Lya. i. uita xp̄iana. Primo exercitare se in operibus mīe, q̄ sunt septē, significate per septē annos seruitutis Iacob. Tertia uita est prelatiua, & ista est periculosa. Ista est uita prelatorū, & ista est alijs ꝓdictis melior. Rō. quia includit uitam actiuam & contemplatiuā. Quid uult dicere uita prelatiua, nisi ꝙ prelatus sit perfectus in uita actiua, & cōtemplatiua? alias non esset bonus prelatus. Ideo uita prelatiua est melior, sicut bonum est corpus, melior aīa, sed multo melius corpus & anima simul cōiuncta. Ideo dicit scriptura, Formauit deus hominē de limo terre, ecce corpus bonū. Et inspirauit in faciē eius spiraculū uite. Ecce aīa melior. Et factꝰ est homo in animā uiuentē. Ecce cōiunctio corporis, & aīe. Gen̄. ij. Sic uita ꝑlatiua cōprehēdit uitā actiuā, & cōtēplatiuā. Dicit Grego. ī pastorali, Sit rector actiōe ꝑcipuꝰ ꝑ cūctis, cōtēplatiōe suspēsus, interiorum curā, exteriorū occupationē non relinquens. Nota cū dicit, Sit rector actione ꝑcipuus &c. Nō oportet epm̄ dare cibū pauperi, sic ꝙ ipsemet ꝑparet seu ministret, sed precipuū uite actiue est predica

re,quia predicator cōplet oīa opa mīe, inducēdo alios ut dēt panē eſurienti, potū ſitienti, & ſic de aliis. Sicut de rege dicēte theſaurario, ꝙ faciat eleemoſynā tali pauperi, uel tali uidue, ſiue captiuo. Quis facit illam eleemoſynā, nōne rex principaliter? imo, ſic p̄dicator principaliter complet opa mīe uite actiue, qñ dicit, & inducit gētes ad opa mīe corpalia, & ſpūalia. Qñ p̄dicat, dat cibū aīabus eſurientibus, & qñ ꝓuocat ad cōtritionē, dat potū, & ueſtit. qñ ex predicatiōe ſua ſupbꝰ depoſita ſuperbia induit ueſte humilitatis, auarus liberalitatis, luxurioſus caſtitatis &c. Recolligit peregrinos, ſicut ego uos, mō uiſitat infirmos .i. tentatos, & uiſitat mortuos pctō uel mūdo. Ecce quare dicit, Sit rector actiōe precipuus. Nō oportet ꝙ ipſemet ſit coquinarius, ſed quia predicet, in ſignū huiꝰ, qñ eps cōſecrat, ponit liber euangeliorū in dorſo eiꝰ, & unus tenet librū cōtinue ſuper eū dū cōſecrat, & dicit ſibi, Vade & p̄dica, qa ad hoc ſpecialiter es electꝰ, & mō qs p̄latꝰ p̄dicat? patet ꝙ ualde pauci ſunt. Itē, Sit rector pre cūctis cōtēplatione ſuſpēſus, & hoc in ſacrificio miſſe, De quo dicit .s. Tho. ꝙ eſt precipua cōtemplatio. Iō epi debēt quotidie, uel ſaltem frequēter celebrare. Oīs nāq; pontifex ab hoībus aſſumptus, ꝓ hoībus cōſtituit in his q̄ ſunt ad deū, ut offerat dona .ſ. orationū, & ſacrificia pro pctīs. ad Heb. v. De quibus Dauid, Et ſacrificēt ſacrificiū laudis. Ecce miſſa. & annūciēt opa eiꝰ in exultatiōe. pſ. cvj. Talis p̄latus pōt dicere, Volūtarie ſacrificabo tibi, ecce miſſa. & cōfitebor nomini tuo dn̄e, ecce p̄dicatio. Iſta eſt uita prelatiua. Sed dico ꝙ eſt piculoſa. Tria magna picula habet, q̄ pn̄t intelligi p ſimilitudinē amphore uitree, exiſtētis ſup colūna in platea, contra quā oēs hoīes ꝓiicerent lapides, Secundo ꝙ oēs aues celi cōtra eā pugnarent. Tertio ꝙ maxima tēpeſtas ſup eā de celo deſcenderet. In quo periculo eſſet talis amphora? Dico ꝙ nō poſſet ſtare. Talis eſt uita prelatorū. Quilibet p̄latus eſt altus, ſup colūnā dignitatis cōſtitutus, cōtra quos proiiciunt lapides, maxime ſi ſunt boni, qa alias nullꝰ diceret ſibi aliquid, uel pauci. Sed ſi prelatus uult ire humiliter, & ſimplr, ſine multis ſcutiferis, ſtatim oēs dicunt, O de iſto hypocrita, quō uadit &c. Ita etiā fuit de primo prelato Ieſu xp̄o, qui reprehē[...] bat de diſciplis, & doctrina noua q[...] predicabat, ut patet Io. xviij. Ideo p[...] cere prelatus, Poſuit me dn̄s ſicut [...] ad ſagittā. Threñ. iij. Secūdo oēs a[...] li impugnantes uolitant cōtra prel[...] demones ad tentandū, quia ſi uos h[...] tis unū demonē cōtra uos, prelatus [...] bet mille cōtra ſe, quia ſicut in bel[...] qui uolunt hr̄e uictoriā, inuadunt [...] me uexillū, quo ad terram ꝓſtrato[...] ſunt perditi, & fugiunt, ſic p̄lati por[...] uexillū. Ideo cōtra eos maxime demones inſtant &c. Tertio quia maxima [...] quiſitio & diſtrictio iudicij uenit ſuper eos. Qñ prelatus morit, ſtatim uenit ad iudiciū, ſuper quē deſcendit tēpeſtas q[...] ſtionū qualr intrauit, quō uixit, quot e[...] eius negligentia ſunt dānati, quare ſ[...] ſtinebat pctā notoria, licet de ſe eēt ſanctus, ſi tn̄ in ſuo officio fuit negl[...] ex pctīs aliorū dānabit, quia nō adhibet diligentiā in corrigendo. Ideo dicit ſcriptura, Iudiciū duriſſimū his qui preſunt fiet. Sap. vj. Ecce quō uita p̄latiua eſt periculoſa. Iō dicit Auguſt. Prepoſitus q[...] in loco ſuperiori, tāto in periculo maiori uerſat. Bona eſt uita actiua, melior c[...] tēplatiua, ſed optīa uita p̄latiua, & [...] bet eſt ſpūalis. Iō dicit thema, Spū [...] mus, uel in uita actiua, uel etiam cōtemplatiua, uel etiam prelatiua &c.

De eadē dn̄ica, xv. poſt trini. Ser. v.

Miniſterium tuum imple. ij. ad Thi. iiij. Iſtd' uerbū dicit cuilibet xp̄iano. Miniſteriū qd' debemus deo, implere debemus, ſi uolumus hr̄e ſalariū paradiſi. Et ut ſimus uoluntarij, ſciendū ꝙ inter oīa c[...] gradus, ſeu dignitates huiꝰ mūdi, mag[...] excellentius eſt ſeruitiū dei. Vnde [...] prelatio eccleſiaſtica, nec dn̄ium [...] ſunt

ĩnt aliquid in cōparatione seruitij dei. ; dicatur, Papa uel rex est seruitor dei. ; ssio, ꝙ papa uel rex maiorē excellentiā seu dignitatē recipit, qa est seruitor dei, quā quia est papa uel rex. Rō, nam quelibet creatura cōstituta inter maiorem, uel superiorē, & minorē, uel inferiorē, maiorē dignitatē seu excellentiā recipit ex subiectiōe supioris, q̄ ex dn̄io quod habet respectu inferioris. Declarat primo in elemētis. Aqua enim est media inter aerem & terrā, a terra recipit immundiciā, lutum &c. ab aere, cui subijcit, recipit purificationē & claritatem, igit &c. Scd'o pbat in metallis. Argentum eñ est mediū inter aurū & plūbū, qa respectu auri habet subiectionē, quia ualet minus respectu plūbi, dn̄ationē, quia ualet plus, maiorē excellentiā & ualorē ex subiectione recipit ab auro, ideo citius deaurat, q̄ ex dn̄io seu ualore respe ctu plūbi, igit. Idē patet in hoībus, primo in platis, qui si habent magr̄m bonū, & spūalem, pfectū, & ꝟtuosum, & uasallos uitiosos, a magistro recipiūt bonas doctrinas, a uasallis autē tristicias, displicentias, appellationes, & sil'ia. No. qd est dicere eē papā? Solutio, habere curā oīm gentiū, in quibus est multa sollicitudo &c. Et qd est dicere, esse seruū dei? Hr̄e letitias, cōsolationes, & contēplationes spūales. Itē qd est dicere esse impatorē? Solutio, esse dn̄m bonoꝝ, & maloꝝ, cū periculo, sed seruū dei esse est hr̄e leticias &c. ut. s. Iō dico ꝙ maius officiū huius mūdi est esse seruū dei, ut patet ex dicta rōne, q̄ dat sciam. Philosophus, Tunc unū quodq; scire arbitramur, cū causas ei⁹ cognoscimus, & q̄nā illius est cā? Primo Poste. Autoritas, q cōfirmat credentiā. j. ad Cor. iiij. Sic nos existimet hō ut ministros xp̄i, & dispēsatores mysteriorū dei. Et nōne Petrus erat papa, & oēs alij ap̄li erant ep̄i, & legati xp̄i a latere? imo. quare ergo non dixit, sic nos existimet hō ut ep̄os &c. quia plus appciabat se de seruitio xp̄i. Itē alia autoritas, Ministri xp̄i sunt, & ego. ij. ad Cor. xj. Itē alia. ij. ad Cor. iij. Si ministratio dānationis in gloria est, multomagis abundat ministeriū iustitie, i. iuste seruiēdi deo. Vt possimus acquirere salariū padisi, dicit the. ppositū, Ministeriū tuum imple. Diceret aliqs, fr̄, bn̄ ur̄ eē magnum, esse seruitorē dei, sed uideam⁹ quō possem⁹ implere dei seruitiū. Ego amore uestri quesiui, & inueni. viij. ꝟtutes, in quadā autoritate bt̄i Petri dicētis, Vos āt curā oēm subinferētes, ministrate in fide ur̄a ꝟtutē, in ꝟtute āt sciam, in scīa abstinentiā, in abstinētia patiētiā, in patiētia pietatē, ī pietate aūt fr̄nitatis amorē, ī amore aūt fr̄nitatis charitatem, & subdit, Sic eñ abūdāter mīstrabit uobis introit⁹ in regnum dn̄i, & saluatoris nr̄i Iesu xp̄i. ij. Pet. j. c. Si istas ꝟtutes habem⁹ in nr̄o seruitio, abūdāter ministrabit nobis introitus &c. Iō dicit the. Ministeriū tuū īple. Dicō primo ꝙ ī seruitio dei debem⁹ ministrare fidē, hic ponit fundamētū, nā fides scā xp̄iana est fundamētū toti⁹ boni. Iō q uult edificare, primo curat ponere bonū fundamētū, ut edificiū nō tremat, al's destruit, ita fundamentū xp̄iani firmū est fides. De isto fundamēto dicit scriptura, Fūdamētū aliud nemo pōt ponere, pter illud qd' est positū, qd' est xp̄s Iesus. Glo. i. fides Iesu xp̄i. j. ad Cor. iij. Iō auisetis uos, sicut illi, qui sunt obsessi ab inimicis, q sepe uisitāt fundamēta, ne fiant cauatiōes ī fundamēto, qa ibi est periculū, nā si diruat fenestra, seu una turris, nō est tā magnū piculū, q̄ si fundamētū diruit, qa totū edificiū cadit. Ita modo qn̄ magis īstat finis mūdi, diabol⁹ fodit fundamētū. i. fidē, dicēdo, quō tu potes credere hoc uel hoc &c. Ecce cū pala tentatiōis fodit fundamētū. Iō do uobis optimū cōsiliū, ut sepe uisitetis istud fundamētū, ad min⁹ bis in die, de mane & sero dicēdo, Credo in deū &c. flexis genibus cū ptestatione, sicut miles faciēs homagiū regi, dans sibi fidē. Si nescitis, addiscatis &c. Sic recognoscit fundamētū fidei, an diabolus foderit cū pala tentationis, alias si oīa bona mundi feceritis, nisi habeatis fundamētū fidei, factum nihil ualeret. ad Heb. xj. Sine fide impossibile

ſibile eſt placere deo &c.ergo mĩiſteriũ tuũ imple.ſ.fidei.Dico ſcd'o, ꝙ ſecunda ỽtus miniſtrãda dicit ỽtus,cũ dicit,Miniſtrate in fide ur̃a uirtutẽ.i.opa ỽtuoſa,qa hic ỽtus ſumit ꝓ quolibet actu uirtuoſo,iſta ſunt miniſtranda, qa licet haberetis fidẽ uerã,nõ ſufficeret ad ſaluationẽ, imo oportet ſimul cum fide hr̃e opa ỽtuoſa.Rõ, quia nullus rex eſſet cõtentus de fide ſuorũ uaſallorũ ſine obediẽtia. Nã ſi diceret regi, nos reputam⁹ & credimus uos uerũ regẽ eſſe, tñ nihil p̃cipiatis nobis, qa nihil facerem⁹. eſſet hoc bonum?Ita de xp̃iano, qui crederet xp̃m uerũ regẽ & dñm,ſed nihil uult ſeruare de ſuis p̃ceptis.Itẽ p̃cepit hũilitatẽ, & nos ſum⁹ ſupbi, & ſic de alijs ſeptem pc̃tis.Iõ licet haberetis tantã fidẽ, quantã habuit btũs Petr⁹,uel Paulus, niſi haberetis uitã uirtuoſam, nõ ſaluaret uos. Iõ dicit,Miniſtrate ĩ fide ueſtra ỽtutẽ.i. bonã uitã,& bona opa.Iõ dicit ſcriptura,Quid ꝓderit fr̃es mei,ſi fidẽ qs dicat ſe habere,opa aũt nõ habeat, nunquid fides poterit ſaluare eũ?Si aũt frater & ſoror nudi ſint,& indigeãt uictu quotidiano,dicat aũt aliqs ex uobis illis,Ite in pace,calefaciamini,& ſaturamini,nõ dederitis aũt eis q̃ neceſſaria ſunt corpori, qd ꝓderit?Sic & fides,ſi nõ habeat opa, mortua eſt.Iac.ij.Nã bona opa & ỽtutes debẽt correſpõdere credulitati. Verbigr̃a.Vos creditis ꝙ tres pſone, pr̃, & filius,& ſpũſſanct⁹ ſint un⁹ deus.Huic credulitati corrñdet,qñ aĩa,corpus ur̃m, & uita,iſta tria cõcordãt operãdo bona opera. Sic oſtẽdit extra credulitas, q̃ eſt itra.Itẽ creditis ꝙ xp̃s humiliauit ſe tm̃, ad recipiẽdũ nr̃am hũanitatẽ cũ miſerijs, &c.ergo oſtẽdatis opa, q̃tũcũq; ſitis alti,& eleuati ĩ dignitate, & dñio,officio, ſcĩa &c. hũilietis uos &c. Itẽ creditis ꝙ xp̃s elegit uirginẽ in matrẽ,cũ tñ de alia potuiſſet naſci &c.nec ſciuit experimentaliter qd eſſet illa carnalis delectatio, oſtẽdatis ope igit uos, & amore ſui caſte uiuatis,quilibet in ſuo ſtatu &c. Item creditis ꝙ uixit pauper,intm̃ qd' dicitur Mar.xj.Circũſpectis oĩb⁹ &c. Dicit glo.

&c.Si aliquis ipſum inuitaret,apl[illegible] bãt ſpicas,uel ibant Bethaniã &c.[illegible] nocte ibat ad dormiẽdũ in deſert[illegible] haberet aliũ locũ.Iſta credulitas [illegible] ope,nõ habẽdo auaritiã,nõ fac[illegible] ras,furta,nec recipiẽdo bona alien[illegible] creditis ꝙ xp̃s fuit paſſus iniurias,[illegible] ſiones,& tãdẽ mortẽ,& noluit rec[illegible] uindictã,nec pmiſit patrẽ recipe.[illegible] dulitas ope oſtendit ỽtute patie[illegible] mittendo iniurias inimicis &c.it[illegible] tis ꝙ fuit mortu⁹, & tertia die r[illegible] xit.Ita ſi eſtis mortui pc̃tõ morta[illegible] tio die.ſ.cõtritionis, cõfeſsionis,[illegible] tisfactiõis,poteſtis ſuſcitari.Itẽ cre[illegible] ꝙ xp̃s in die aſcẽſionis aſcẽdit in ce[illegible] hec credẽtia oñdit opere,qñ nos m[illegible] cis,& feſtis aſcẽdimus cõtẽplando [illegible] do,audiẽdo miſſam cõpletã cũ ſilen[illegible] nõ cogitãdo , nec loquẽdo de aliqu[illegible] tpali,ſed cogitãdo ut habeatis aſc[illegible] p bonã uitã &c. Itẽ creditis ꝙ xp̃s [illegible] hoſtia cõſecrata,hec credẽtia oſte[illegible] deuote cõicãdo in paſchate, iuxta p[illegible] ptũ,& intra annũ ſecũdũ bonũ con[illegible] Ecce quare dicit, Miniſtrate in fide [illegible] ỽtutẽ &c.Ecce qd dicit xp̃s,Quid [illegible] tis me dñe dñe,& nõ facitis q̃ dico[illegible] vj.quia nõ oĩs q dicit mihi,dñe dñe,[illegible] trabit in regnũ celorũ, ſed q fa[illegible] mei q in ce.eſt,ip̃e intra.in reg.ce.[illegible] vij.Patet neceſsitas bonorũ operũ [illegible] cit the.Miniſteriũ tuũ imple.Tertio [illegible] cit, Miniſtrate in ỽtute ur̃a ſciẽtiã,[illegible] mit hic ꝓ diſcretiõe,& nõ prout [illegible] una de ſeptẽ liberalib⁹ artib⁹, ſed ꝓ [illegible] ſcretione.ſ.ꝙ opa ỽtutũ fiãt diſcrete,& cũ debitis circũſtãtijs.ꝓuer.ix.Scia [illegible] rũ prudẽtia,qa aſs ſi aliqs indiſcrete fa[illegible] cit bona opa.ſ.de gr̃e bonorũ.p[illegible] ex eis.Quicquid boni cũ diſcretione [illegible] ceris,uirtus eſt.Virtus eñ indiſcreta p[illegible] uitio reputat.Dicat hic miraculũ,[illegible] legit in uita bti Dñici pr̃is nr̃i,cui [illegible] cte orãti,apparuit diabolus tripudiãs,& cantans corã eo,dicẽs, magis & min[illegible] & adiurat⁹ a beato Dñico,ſuper h[illegible] dit,ꝙ quicquid ipſi fratres lucrant[illegible] do plus quã pñt,& deſtruendo ſe,amit[illegible]

[...]et & dānari, uel minus faciēdo q̄ te-
[...]nt, amittūt, sed dixit diabolus q̄ satis
[...]cēdo destruit eos. Propt̄ qđ btūs Do
minicus admonuit fratres. De hoc ad E-
[...]. v. Nemo unq̄ odio habuit carnem
[...], sed nutrit & fouet eā, sicut & xp̄s ec
[...]. Sed sicut miles diligit equū, cum
[...] habet militare, & uictoriā obtine-
[...] nos cū corpore. Iō cōseruādū est,
[...] nō debemus dare sibi tm̄ de annona
[...] recalcitret. Iō discrete est gubernādū,
[...] est scia. Quilibet scit, su⁹ asin⁹ quan-
[...] pōt portare, & de naui q̄tum portare
[...] &c. ita de asino corpis, seu naui. Et
[...] marinarij in periculo pijciūt on⁹,
[...] debet facere psona discreta in infir-
[...]tatib⁹, deponēdo onus pnīe, qđ post
[...]ualescentiā est reassumēdū. Sed multi
nō faciūt. Propter quod dicit scriptura,
Propterea duct⁹ est captiu⁹ pp̄s me⁹, qa
nō habuit sciam. Esa. v. Quarto dicit. Mi
nistrate in scia abstinentiā. Persone que
habēt magnā sciam acquisitā, debēt absti
nere a tribus. s. q̄ nō extollāt se nimis, &
q̄ nō decipiāt pximū, & q̄ nō dimittāt
deum, qa ut dicit ap̄s. j. ad Cor. viij. Scīa
inflat, dicēdo, Oēs sunt bestie, nisi ego.
Ex isto pctō ceciderūt quāplures de or-
dine Cherubin, q interpretat̄ plenitudo
scie, & effecti sunt diaboli. Qui de ange
lis fecit diabolos, quid faciet de hoībus
psumptuosis &c. Iō ap̄s. j. ad Cor. viij. Si
quis se existimat aliquid scire, nōdū co-
gnouit quō oporteat eū scire. Hoc scie-
bat Socrates philosophus magn⁹ magi-
ster Platonis, qui īterrogat⁹ qđ sciebat,
rn̄dit, Hoc tm̄ scio, qđ nescio. Itē tales
scietes nō debēt decipere, nec defrauda
re pximū. Nolite, inquit ap̄s, fraudari
inuicē. j. ad Cor. vij. Tertio caueant ta-
les ne obliuiscant̄ deū, qa hodie siue in-
ter religiosos, siue inter clericos, siue lai
cos, quādo maiorē habēt sciam, tāto hn̄t
peiorē cōsciam, cū tn̄ plus deberēt deū
timere, qa habēt maiorem notitiā. Ideo
ap̄s, Charissimi, obsecro uos tanq̄ adue
nas & peregrinos, abstinere uos a carna
lib⁹ desiderijs, q̄ militāt aduersus aīam,
cōuersationē uestrā inter gentes haben
tes bonā. j. Pet. ij. Quinto ministrate in
abstinētia & patiētia. Rō, quia abstinen-
tia, & ieiuniū, & alia, dāt cholerā uel me
lancholiā, sed cibus & potus dāt leticiā.
Multi sunt cū quibus nō pōt hō pacifice
loqui, qn̄ sunt ieiuni. Ideo necessaria est
patientia, ne meritū abstinētie perdat̄.
Dicat̄ cōtra impatiētes, quib⁹ esset me-
lius ne abstinerent, quia unica impatiē-
tia perdūt totū thesaurū meritorū. Sicut
qui poneret ignē in camera, ubi haberet
oīa bona cōgregata, ita de igne ire seu
impatientia &c. Ideo ap̄s ad Heb. x. Pa-
tientia uobis necessaria est, ut uolunta-
tem dei faciētes reportetis pmissionē.
Sexto ministrate in patiētia pietatē. s. ad
pximū. Si habetis bona tpalia, uel spūa-
lia, subueniatis indigētib⁹, si habetis pa
nē, detis esuriēti, uinū sitienti, uestes nu
do, & nūq̄ deficiet uobis. Multi deci-
piunt̄ di. Si ego darē, deficeret mihi &c.
Dico tibi q̄ nunquā persona misericors
deficiet in bonis. Imo deus multiplica-
bit triticū in horreo, farinā in sacco, pa-
nem in cophino, uinū in cellario, pecu-
nias in bursa &c. Itē de bonis spūalibus,
debetis prouidere anime de cibo spūali.
Postquā laborastis sex diebus, in dn̄ica
quiescatis, audiendo missam, sermones
&c. sed hodie eccl̄ia nō est nisi forū. Cō
tra hoc recipitur aqua benedicta in in-
troitu ecclesie, & fit signum crucis in
fronte, ut intellectus non cogitet nisi
de deo, & in ore, ut nō loquatur nisi de
deo, & iuxta cor, ut nō cogitet mala. De
ista pietate dicit ap̄s, Exerce teipsum
ad pietatē. Nam corporalis exercitatio,
ut ieiunia, & alia, ad modicum utilis est.
Pietas autē ad oīa utilis est, promissio-
nem habens uite, q̄ nunc est, & future. j.
ad Tim̄. iiij. Septimo ministrate in pie-
tate fraternitatis amorē, ne scilicet sint
inter uos odia, rancores, malitie &c. Sed
sicut fratres eiusdē patris & matris dili-
gunt se, ita nos xp̄iani immediate sum⁹
filij eiusdem patris, scilicet xp̄i, & matris
scilicet ecclesie, semine uerbi dei in ute
ro fontis baptismi geniti. Ideo debemus
nos diligere adinuicē, & iiurias remitte

 re. Iō

re. Iõ xps, Oẽs fratres estis. Et patrẽ nolite uocare uobis super terrã. Vnus eñ est pater uester q in celis est. Mat. xxiij. Octauo ministrate in fraternitatis amore charitatẽ. Maior autẽ horũ est charitas. j. ad Cor. xiij. Charitas sumit hic pro amore dei. s. ut quicquid facimus, faciamus amore dei. Si diligimus parentes, & amicos, super omnes eũ diligamus. Dicat hic miraculũ de illo heremita, qui cupiebat scire fines hoĩm. s. qñ̃o aĩe ibant in alio mundo. Et uenit lupus, sibi q̃si innuens ut eũ sequeretur, & secutus est lupũ usq; ad introitũ cuiusdã ciuitatis. Qui recedẽte lupo, intrauit ciuitatẽ, & uidit gẽtes tristes pro quodã sc̃tõ hoĩe, ut dicebat, in extremis laborãte. Qui iuit illuc, & in circuitu illius infirmi erãt multe sc̃tẽ persone lugentes &c. Et post pauca ductus heremita, uidit unũ magnũ demonẽ, cũ magna multitudine demonũ camerã intrãtẽ. Cui dicebãt demones, Recipe illã animã, qa nostra est. Rñdit, Nõ audeo ad eã appropinquare, qa ibi sunt multe persone in circuitu eius. Ad quem dixit deus, Diabole recipe aĩam eius, qa nunq̃ qeuit in anima sua, qa nihil fecit amore mei, sed pro uana gloria, ut laudaret, & honoraretur, & subito a diabolo fuit suffocatus, & multũ planctus &c. Quod uidens heremita, dixit intra se, Mõ cognosco finẽ hoĩm. Nõ est totũ aurũ quod lucet, ꝓpter hoc custodiã me &c. Et dũ recederet a dicta domo, & transiret per plateã, inuenit ibi unũ pauperẽ iacẽtem, qui laborabat in extremis. Qui deridebatur, & iudicabatur a trãseũtibus. Vnus dicebat, ebrius est &c Heremita uidit celũ apertũ super moriẽtẽ, & Michaelẽ cũ multis descendẽtem ad eũ & inuitantẽ aĩam, qa cũ nollet statim exire, deus misit Dauid, ut pulsaret cytharã & psalteriũ, ut anima exiret, & sic factũ est. Quo mortuo, curatus noluit ei tradere ecclesiasticã sepulturã &c. O dixit heremita, Mõ cognosco fines hoĩm. Notate hic de illo, q sctũs reputabatur, sed qa non habebat charitatẽ, iõ perijt. Deus soluit ei in hoc mũdo de honore, & magna sepultura, ꝓ bonis factis de genere. Pauper aũt ex pctis purgatorio habuit, ut sic despectiue moreretur, ut anima haberet gloriã. Iõ attẽdatis, ne in operibus bonis sit uermis uane glorie. Propter hoc dicit apl̃s, Sup oĩa charitatem habete, quod est uinculũ perfectiõis. ad Col. iij. Ecce quare dicit, Ministeriũ tuũ imple, qa abũdãter ministratur uobis introitus in eternũ regnũ &c.

Dñica. xvj. post trinitatem. Sermo j.

Deus uisitauit plebem suam. Habetur uerbum istud originaliter Luc. vij. & officiatur in euangelio hodierno. Sermo noster erit de sancto euãgelio, quod continet unũ magnũ miraculũ, quod xps fecit de suscitatione illius iuuenis &c. Et ut det deus uirtutem & efficaciã suis sanctis uerbis, & dicant ad dei laudẽ, & honorẽ, & audiantur, salutetur ṽgo Maria. In pñti sermone uolo tenere modũ Iuristarũ, q primo ponunt casum, & post captando mouẽt q̃stiones. Ita faciã. Casus legis spũalis est miraculum sancti euãgelij hodierni. Nota historiã. Mõ super isto casu legis euãgelice mouẽde sunt q̃stiões spirituales. Prima q̃stio, Quare xps uoluit istum mortuũ suscitare publice & notorie. Rñ huius qõnis est, quia legit Matt. ix. quomodo qñ xps suscitauit puellã filiã pricipis, noluit q aliquis esset pñs, paucis exceptis, s. pr̃e cũ matre, Petro, Iacobo, & Ioãne, & secrete ipsam suscitauit. Quare &c. Rñ qa puellã inuenit secrete mortuã in camera, ideo secrete ipsam suscitauit. Sed istũ iuuenem inuenit publice & notorie mortuũ, ideo publice & notorie suscitauit eũ, in quo innuitur q peccatori secreto, qui habet filiã. i. aĩam mortuã secrete in camera corporis, sufficit talis secreta pnĩa, si uult a xpo suscitari a morte culpe ad uitã gratie. Sed peccatori publico, & notorio, si uult a xpo suscitari, notoria pnĩa est sibi necessària, & publica. Verbi gratia, de quolibet statu. Primo de religioso, qui a parte extra uidet bon9 & deuotus, sed forte secrete est proprietari9, uel nihil seruat d regula, talis habet filiã.

i. aĩa-

lanimā mortuā secrete in camera corporis. Tali sufficit ut secrete cōteratur, & doleat de pctō, & ꝓponat nō redire, & ut cōfiteat &c. Idē de clerico. Itē sunt alij superbi intus in corde, sed nihil ostēdunt extra, tales habēt filiā mortuam in camera, quibus sufficit secreta pnīa. Idē de alijs pctīs. Ex ista ratione xp̄s suscitauit secrete puellā mortuā. De hoc Hier. Threno. iij. Sedebit solitari⁹, & tacebit, quia leuauit se super se. No. sedebit. s. cessando a peccatis, solitarius. i. secrete, qa leuauit se super se. s. secrete peccādo, & non super alios, ad extra publicādo. Ideo xp̄s loquēs secretis pctōribus dicit, Attēdite ne iustitiā uestrā. i. pnīam, faciatis corā hominibus, ut uideamini ab eis. Mat. vj. Sed istū iuuenē inuenit xp̄s mortuum publice & notorie extra ciuitatem. Ideo publice & notorie ip̄m suscitauit. In quo innuitur ꝙ pctōri publico & notorio nō sufficit secreta pnīa, sed publica est sibi necessaria, & notoria, ut edificet quos scādalizauit. Verbi gratia de superbis, ꝗ non solū secrete, sed extra faciunt uanitatē in ornatu, tā homines quā mulieres. Non opus est follo suspēdere cymbala collo. Et oēs scādalizant de uanitate illorū. Talibus nō sufficit secrete conteri & confiteri, sed oportet extra humiliari, ut oēs ꝗ fuerāt scādalizati, edificent, & laudēt deū. Idē de notorio usurario, ꝗ mutuat. x. pro. xij. per mensem, uel emit pro parata pecunia minoris, uel uēdit pluris propter dilationē solutiōis. Talibus nō sufficit secrete confiteri. Idē de notorio raptore, uel latrone, uel dānificatore, uel malo aduocato seu iudice &c. idē de notorio cōcubinario, eccl'iastico, uel laico, nō sufficit promittere cōfessori secrete ꝙ nō redibit ad pctm̄, sed oportet reddere ut oēs sciāt pnīam. Idē de notorio inuido, qui palam alium diffamauit, talē oportet notorie reuocare, etiam si sit uerum ꝙ dixit, sed erat secretū. Idem de notorio iracundo, qui notorie alteri inimicatur, hunc oportet facere notorie pacē &c. De hoc autoritas Eccl'i. xx. Quod bonum est correpto manifestare pnīam, sic em̄ effugies uolūtarium pctm̄. Ergo xp̄s, Sic luceat lux uestra corā hominibus, ut ui. opera. &c. Mat. v. Secūda q̄stio. Quare xp̄s tetigit loculū, & illi ꝗ portabāt steterūt, qa sine hoc ip̄m potuisset suscitare. Rn̄sio, Quatuor portatores portāt peccatorē in loculo corporis, ad sepulchrū dānationis, de quo xp̄s Lu. xvj. Mortuus est diues, & sepult⁹ est in inferno. Quos oportet stare, si pctōr uult de morte culpe ad uitā gratie suscitari. Duo portatores a parte ante sunt lōga cōsuetudo, & mala societas. Secūdo duo portatores a parte posteriori sunt falsa spes de longa uita, & uana cōfidentia de mīa. Isti quatuor infinitos mortuos. i. pctōres, portāt ad sepulchrū inferni. Primus portator dicitur cōsuetudo. Verbi gratia. Quando cōfessor, uel aliquis alius, reprehēdit aliquē, quia iurat, statim rn̄det, qa consuetudo est. Dicito qūo leges hoim siue dominorū abrogātur per contrariā cōsuetudinē, sed nō lex dei dicētis, Nō assumes nomē domini dei tui in uanū. Nec em̄ habebit insontē. i. impunitū eū, ꝗ assumpserit nomē dn̄i dei sui frustra. Exo. xx. Sed potestis per aduerbiū affirmare. Idē dicunt mercatores, barbitōsores, sutores &c. qn̄ in diebus dn̄icis, & festis frāgūt festa, faciendo ferias & forū &c. consuetudo est. Hec cōsuetudo nō ualet cōtra legē dei dicentis, Mēmento ut diem sabbati sc̄tifices. Exod. xx. Itē qn̄ reprehēdūtur, quare recurrūt ad diuinos, dicūt, Est consuetudo. Est excusatio cōtra legē dei dicētis, Nō habebis deos alienos corā me. Exo. xx. Item quando reprehendūtur de uindicta, quam nullus debet recipere, dicūt, cōsuetudo est. Sed non ualet illa cōsuetudo cōtra legē dei dicētis, Mihi uindictā, & ego retribuā, dicit dn̄s. ad Ro. xij. & Deu. xxxij. Mea est ultio, & ego retribuā. Itē, Nō occides. Exo. xx. Idē de diuitibus, ꝗ mutuāt ad usurā, ꝗ qn̄ reprehendūtur, dicūt, cōsuetudo est, & eccl'ia permittit. Non est uerū ꝙ eccl'ia approbet, uel permittat usuram. Nec ualet cōsuetudo contra legē dei dicētis, Nō feneraberis fratri tuo ad usuram, nec fruges

&c. Deute. xxiij. Itē de furtis fructuū consuetudo nō ualet contra legē dei, Non furaberis. Exo. xx. Secundus portator est mala societas. O quot dānantur, qui irēt ad paradisum, nisi propter malā societatē impedirenť, quot uiri sunt, q despectis uxoribus societatē cum inhonestis querūt personis. Itē quot uiri saluarenť, qui dānanť ex mala societate uxoris, q̄ habet malā linguā. Idē de mulieribus, q̄ despectis uiris peccant cū alijs &c. Iō recede a mala societate. Poe. Que nocitura tenes, quāuis sint chara relinq̄. Tertius portator est mala spes de lōga uita, sed ubi est charta? Vñ qñ iuuenis inducií ad pñiam, rñdet, Quando ero senex, tunc faciā penitētiā. Ecce falsā spes de uita. Itē sanus dicit, Quando ero infirmus. Alius dicit, cras. ali⁹, anno sequēti. alius, in sequenti quadragesima, & interim uenit mors. Iō dicit scriptura, Nō tardes cōuerti ad dominū, & ne differas de die in diē. Subito eñ ueniet ira illius, & in tpe uindicte disperdet te. Eccľ. v. Quartus portator est uana cōfidētia de mīa dei, dicēdo, Parcet mihi deus, sicut pepercit latroni, & Marie Magđ. Dic qūo deus est summe misericors penitētibus, sed est summe rigorosus impenitētibus. Penitētibus deus reuocat illā sñiam, Aīa que peccauerit, ipa morieť. Eze. xviij. Sed si totus mūdus, & etiā uirgo Maria supplicarēt sibi ꝓ uno impenitēti, non remitteret. Iō dicit scriptura, De ꝓpiciatu pc̄tōrū noli esse sine metu, neq; adijcias pc̄tm̄ sup pc̄tm̄, & ne dicas, Miseratio dñi magna ē, multitudinis pc̄tōꝵ meoꝵ miserebitur. Mīa eñ & ira ab illo cito proximāt, & in pc̄tōres respicit ira illius. Eccľ. v. Ecce quare xp̄s tetigit, ad innuēdū q̄ qñ uult suscitare peccatorē, tāgit ipm̄ per tribulatiōes, & tūc isti quatuor portatores stāt & dimittunt eū. Iō Iob. xix. Miseremini mei, miseremini mei, saltē uos ami. mei, qa ma. dñi te. me. Tertia qō sup hoc, quod dicit xp̄s, Adolescēs tibi dico, su. Querií cum quo xp̄s tūc loquebatur, quia non uidetur q̄ loquereť corpori mortuo, qa nullū senmētū habebat, imo uidereť stultitia, loqui mortuo corpori. Rñdeo, q̄ tunc xp̄s loquebať aīe in inferno existēti. Cogitate qūo ad xp̄i clamorē anima exiuit ... to de īferno, nec demones ipsam potuerūt retinere, ex quo uocabatur a deo, & statim uenit ad corpus. Habemus hic instructionē de generali resurrectione in die iudicij, qūo ad clamorē illius uocis, Surgite mortui, uenite ad iudicium, oēs aīe mortuoꝵ, tā de inferno, q̄ de purgatorio, q̄ etiā de paradiso, quelibet redibit ad suū corpus a deo preparatū, & quelibet cognoscet suum corpus, sicut mane quilibet cognoscit suā uestē. De hoc xp̄s, Nolite mirari hoc, qa omnes qui in monumētis sunt, audiēt uocē filij dei, & qui audierint uiuēt. Io. v. Nō mirabaí Iob, q dicebat, Scio q̄ redēptor meus uiuit, & in nouissimo die de terra surrectur⁹ sū, & rursum circūdabor pelle mea, & in carne mea uidebo deū. Iob. xix. Quarta qō super thema, cū dicit, Deus uisitauit plebem suā. Queritur, que uisitatio est ista? Respōdeo, q̄ in sacra scriptura inueniūtur tres uisitatiōes dei, erga populū siue plebem suam.

Prima uisitatio est de mīa copiosa.
Secūda uisitatio est de gr̄a abundanti.
Tertia est de iustitia rigorosa.

Prima uisitatio est de mīa copiosa. Hec fuit, qñ uoluit incarnari & nasci, & ire p mūdū predicādo. Hec uisitatio fuit adinstar boni medici, q postq̄ studuit in studio, uenit practicare, & infirmos uisitare, ordinādo medicinas ꝯ tutū, & sacrōs cōtra infirmitates peccatorū. Iō Aug. Magnus de celo ad nos uenit medicus, quia magnus p totū mundū iacebat egrotus. De ista uisitatione prophetia Lu. j. Visitauit nos oriēs ex alto &c. De ista dicit thema in propria forma, Deus uisitauit plebem suam. Secunda uisitatio est de gratia abundanti. Et hec est presens quotidie, quando descendit in hostiam consecratam, & tamen non recedit de celo, sicut nec radius solis, qui uisitat & intrat plura foramina, seu plures fenestras, & tamen nō recedit de celo, sic xp̄s ut amic⁹ noster uisitat nos in hoc sacramento. De ista

sa uisitatione David, Memēto mei domine i beneplacito populi tui, uisita nos in salutari tuo, i. in sacramēto altaris, qđ est nostra salus. Sicut ergo xp̄s uenit de longinquo pro nobis ad eccl̄iam, sic nos amore sui debemus uenire ad missam in die festo, iuxta illud David, Populus eius, & oues pascue eius, intra .por. eius in confes. &c. De ista pōt dici, Deus uisitauit plebē &c. Tertia uisitatio erit in die iudicij, per iustitiā rigorosam, ad instar regis seu dn̄i rigorosi, qui uenit uisitare suos uasallos bonos & malos cum gladio in manu, ad puniendū malos, qui faciūnt contra suas leges, & ad premiandū bonos. De ista uisitatione prophetauit Esa. Ecce dn̄s egredietur de loco suo, ut uisitet iniquitatem habitatoris terre contra eū, & reuelabit terra sanguinem suum, & non operiet ultra interfectos suos. In die illa uisitabit dn̄s ī gladio suo duro, & grādi, & forti. Esa. xxvj. &. xxvij. No. sex clausulas in dicta autoritate. Prima clausula tangitur cū dicitur, Egredietur dn̄s de loco suo. s. de celo empyreo, in hoc ꝙ dicit, egredietur dominus, ostēdit suā ptātē & rigorē. In primo aduētu non uenit ut dominus, sed ut seruus & minister. In secūdo aduētu. s. in sacr̄o altaris, uenit ut socius. Sed in tertio. s. ad iudiciū, ueniet ut dn̄s rigorosus, intantum ꝙ totus mundus timebit tremendo. Dic similitudinem de arbore plena auiculis cantantibus, que quando uidēt falconē uenientē, timent &c. Ideo ecclesia in persona cuiuslibet xp̄iani orādo dicit, Libera me dn̄e de morte eterna &c. De isto aduentu Lu. xxj. Tunc uidebunt filiū hominis uenientē in nubibus celi cū potestate magna. Secunda clausula tangitur cum dicitur, Vt uisitet iniquitatē habitatoris terre contra eū. Ecce quare ueniet. Et nota ꝙ magnus rex non uenit solꝰ ad uisitandū, premiandū, & puniendum, sic nec xp̄s ueniet solus, imo ueniet cū oībꝰ sanctis & angelis. Nā illa die nulla creatura rōnalis nec ītellectualis remanebit in celo. Esa. iij. Stat ad iudicandū dn̄s, & stat ad iudicandos populos. Dn̄s ad iudicium ueniet cū senioribus populi sui, & principibus eius. Seniores dicuntur sancti, ad denotandum meritum, & sapientiam, quibus acquisiuerāt paradisum, q̄a in antiquis est sapientia. Et quia ipsi sciuerunt media habendi paradisum, ideo dicūtur senes. Principes dicuntur angeli. Dic practice quomodo ueniet. Primo p̄mittet angelos, & ipse cū matre ueniet, & post sequentur sancti. Tertia clausula tangitur cum dicitur, In die illa uisitabit dominus in gladio suo. Gladius est uerbum Christi. De quo Io. apo. j. De ore eiꝰ gladius acutus ex utraq; parte exibat. & ad Heb. iiij. Viuus est enim sermo dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti, & pertingens usque ad diuisionē anime & spiritus. Quarta clausula tangitur, cum dicitur, duro, quantum ad malos, quibus dicet, Discedite a me maledicti &c. Mat. xxv. Quinta clausula tāgitur ibi, & grandi, quātum ad bonos quos faciet ascendere di. Venite benedicti &c. Sexta tangitur ibi, & forti, & hoc quantum ad durationem glorie bonorum, & pene dānatorꝝ, que eternaliter durabūt. De ista possumus dicere, Deus uisitabit &c.

De eadem dominica. Sermo. ij.

Misericordia motus est super eam. Luc. vij. Pro breui declaratione huius uerbi, & introductiōe materie predicande, sciendū ꝙ inter omnes uirtutes, & opera meritoria est una uirtus singularis, per quā hō efficit sil̄is deo, & ista uirtus est mīa. Licet eīn ex qualibet ꝟtute hō efficiat deo sil̄is, proprius tamē uirtute mīe. Rō, una persona dicit similis alteri, qn̄ in facie assimilat illi, nō tn̄ dicit similis illi, si scd'm manꝰ ei assimilet, uel scd'm pedes, sed in facie, q̄ est ps altior & nobilior hoīs. Mō uideamꝰ de operibꝰ dei erga nos. Qđ est altius & nobilius? Dico ꝙ mīa. Nullum opus dei in hoc mūdo est nobis manifestius. Quāta fuit dei mīa, ꝙ dimisit palatium celi, & uoluit in hūc mūdū uenire? Quāta mīa uelle indui sacco hūanitatis passibi-

paſsibilis,corruptibilis,& mortalis, totũ uenit ex mĩa erga nos,uoluit pati,ne ſibi credẽtes & obedientes patiãtur in furca inferni. Itẽ quolibet die dat nobis suum corpus in hoſtia conſecrata, & ſanguinẽ &c. Quãta eſt ei⁹ mĩa,cum quolibet die offendatur a nobis,& tñ ſuſtinet nos,ſperãs noſtrã correctionem.Ecce facies de. ſ.mĩa,que alijs operibus ſuis altius oſtenditur nobis.Miſerationes eñi eius ſuper oĩa opera eius,ergo altior operibus ei⁹; & ergo ſimilitudo creature ad deũ proprie debet ſumi ſcd'm mĩam,quaſi ſecũdũ faciẽ. Iuſtitia dicitur dorſum, que in iudicio oſtendet.iõ xp̃s dicit,Eſtote miſericordes ſicut pater ueſter miſericors eſt.Lu.vj.Vbi ponitur ſimilitudo.Et ideo ſicut thema ad literã intelligitur de xp̃o, de quo quãdo uidit illã uiduã,dicitur ꝙ mĩa mot⁹ eſt &c.ita de hoĩe mĩe ad pauperes,poteſt dici, mĩa motus eſt &c. Patet thema.De iſta uirtute mĩe uolo mõ p̃dicare, & oſtendã in quo ſtatu ſimus ſimiles xp̃o, hic per grãm, & in futuro per gloriã.Dicunt doctores theologi,ꝙ mĩa corporalis conſiſtit in ſeptem operibus, & etiã mĩa ſpũalis in ſeptem, & ſic eſſent quatuordecim.Sed nũc uolo cõprehẽdere in quatuor,ne ſim nimis prolixus.

Primum dare libere.
Secundum mutuare pure.
Tertium reſtituere plene.
Quartum ſeruire prompte.

In his quatuor ſtat tota mĩa. Primũ opus mĩe corporalis & ſpũalis eſt dare libere. ſ.de bonis tẽporalib⁹ ſeu ſpiritualibus,q̃ de⁹ tibi commiſit,ut des libere indigẽti, qa iõ tibi dedit deus, ut des & cõices libere.Rõ.Nã oẽs creature hoc oñdũt,qa quelibet creatura dat libere,& cõicat qd' deus ſibi dedit. Patet primo ĩ ſole,cui cõmiſit deus claritatẽ,ỽtutẽ calefactiuã, & fructificatiuã, oĩa iſta libere cõicat,ꝓpt̃ qd' ſibi deus cõſeruat p̃dicta.Idẽ de luna & ſtellis.Nã de illa modica claritate,quã hñt,etiã nobis partẽ cõicãt.Idẽ de elemẽto ignis, q ſeruit nobis ad calefaciendũ, illuminãdũ,& coquẽdũ.Itẽ idẽ de cãdela,q̃ multis dat lumẽ, & nõ minuitur.Itẽ idẽ patet de aere,q dat ſe nobis ut reſpirem⁹,alš moreremur, eo ꝙ tãt⁹ eſt calor cordis.Itẽ dat nobis nubes,pluuiã &c.Itẽ dat nobis aquã ad lauãdũ,aqua dat nobis piſces.Itẽ terra plãtas,fructus dat,& herbas, & aĩalia. Patet ergo ꝙ oẽs creature dãt nobis libere, qa deus dedit eis. Modo audi auare, ſi creature irrõnales ſunt ita liberales, nõne tu q habes intellectũ, & rõnẽ,& expectas retributionẽ,& resurrectionẽ,deberes libere dare? Vñ debis q̃ deus tibi dedit,ſi habes uicinũ,pauperẽ,uiduã,uel pupillũ,da eis libere,& de⁹ cõſeruabit tibi oĩa bona tua,& nũq̃ eris paup.Idẽ de bonis ſpũalib⁹.Si habes magnam ſciẽtiã, da doctrinã ignorãti.Si habes aliquẽ in domo, q neſciat ſe ſignare, nec Pr̃ nr̃ &c. inſtrue eũ.Si habes magnã diſcretionẽ,conſiliũ da illi qui neſcit qd facit.Da correctionẽ deficiẽti in aliquo, ſed bono & dulci mõ,ne indignet.Itẽ da conſolationẽ triſti,& orationẽ mortuo, nã hoc magna pñia eſt. Idẽ de alijs operibus pñie pro mortuis,ecce quid eſt dare libere.Auto. Oportet ſuſcipere ĩfirmos, ac meminiſſe ỽbi dñi Ieſu, qm̃ ipe dixit, Beatius eſt magis dare q̃ accipere. Act. xx.Ratio,quare beatius eſt dare q̃ accipere, qa accipere obligat hominẽ,dare uero ponit hominẽ ad retributionẽ ſperãdã. Si deus uobis magna bona tẽporalia, uel ſpũalia, dat,obligat uos, & de oib' tenemini ſibi dare cõputũ quõ adminiſtratis, quare flere deberet hõ, cui deus dat magnam proſperitatem. Sed dare importat retributionem, quia ſi das amore dei,nõ ſolũ ille cui das,ſed etiã deus obligatur tibi uoluntarie ad retribuendum. Ideo apoſtolus,Vnuſquiſq;, ꝓut deſtinauit in corde ſuo, non ex triſtitia aut neceſsitate.Hilarem enim datorem diligit deus.Potens eſt autem deus omnem gratiam abundare facere in uobis,ut in oĩbus ſemp oẽm ſufficientiã habẽtes,abũdetis in omne opus bonũ,ſicut ſcriptum eſt, Diſperſit, dedit pauperibus &c.ij.ad Cor.ix.Ecce primum opus mĩe,alš quando hõ non uult dare libere, deus auferet quicqd hõ habet per ignẽ, uel aquã, ſiue

periã

per irā dñi, uel alio mō. Itē ecclesiastici debētdare libere de gratijs ecclesiasticis, & gratis collocatis, si hūt magnā scientiā ut predicent, aliter deus aufert ab eis scientiā intm, q̄ qñ hūt p̄dicare, indigēt uno mēse ad studendū. Iō dare debetis libere, & nō debetis predicare pro pecunijs, nec uana gloria &c. sed pro honore dei, & saluatione aīarū. Idē de sacramentis eccl̄ie. s. confessione. Dicatur contra illos, qui libēter audiunt diuites, sed pauperibus dicunt, habeo facere aliud. Idē de alijs sacramentis. Scd'm opus mīe est mutuare pure, Aliquoties hō nō uult dare, sed mutuare, quod etiā est op⁹ mīe, & aliquoties est maior mīa mutuare q̄ dare. Declaretur. Quia plus facit ille q mutuat. x. florenos pauperi laboratori, cum quibus faciet sua negocia, ut uiuat ipe, & uxor, & filij, q̄ ille qui sibi dat. xviij. denarios &c. quia ille solū dat pro una die uitam etiam miserabilē, & qui mutuat, ut dictum est, dat sibi uitam per annū. Sed opus ut mutuet proximo pure. s. sine usura, & mutuans non debet inuoluere uermē usure dicēdo, Ego mutuabo. x. florenos, sed quando ueniet notarius, dicetis q̄ mutuaui. xij. & ita scribetur in instr̄o. Istud non est mīa, sed crudelitas. De isto mutuo auto. Iocundus homo, qui miseretur, & commodat, & dispo. sermones suos in iudi. qa ineter. non cō. p̄s. cxj. Nota, disposuit sermones suos in iudicio, in quo sibi dicet a xp̄o, Videamus quid feci sti pro me. Ecce q̄d ego feci pro te. O in q̄to erit periculo q non poterit ostēdere aliqd' opus. Sed ille qui mutuauit pauperibus amore xp̄i, rñdebit, Ecce domine, ego mutuaui &c. xp̄s est cōtēt⁹. Ideo dicit, in eternum nō cōmouebitur. Sed istud opus mīe corrūpitur uerme usure, mutuando. x. pro. xij. pro securitate accipiēdo pignus. s. campū, & fructus, uel bestias, que seruiunt sibi. Hoc eñ usura est, Item emendo propter solutionis anticipationem minoris, uel pluris uendendo propter solutionis dilationem, usura est & damnatio. Si di. quis, Nonne de pecunijs aut bonis meis potero recipere lucrū aliquod? Dicendū q̄ nō, qa dñs pecunie nō uult. Non estis uos dñs, sed dispēsator. Iō caueatis ne cōtra uoluntatē dñi ministretis suas pecunias. Si dicatis, Nūquid habebo aliquam cōmoditatem? &c. Dico, Imo, qa centuplū accipietis in hoc mūdo, & uitā eternā posidebitis ī alio, si amore dei mutuatis, & nūq̄d eritis pauperes? Dauid, Iunior fui, etem̄ senui, & non uidi iustū derelictū, nec semen eius querens panē. Tota die miseretur, & cōmodat, & semen illius in benedictione erit. Tertium opus est restituere plene. s. restituere illud q̄d' retinetis, & timetis q̄ nō sit uestrū, & licet sit op⁹ iustitie, tñ fundatur in mīa. Primo si tenetis aliquid de mortuis, restituatis. Dicatur cōtra testamentarios seu heredes, occupātes bona defūctorum, illud quod habetur. xiij. q. ij. Qui oblationes defunctorum aut negant ecclesijs, aut difficulter reddunt, tāq̄ egentium necatores excōicentur. Itē. xij. q. ij. Qui abstulerit, est magna crudelitas, ac si patrem uideres in igne, & posses eum iuuare, & non iuuares, q̄ta crudelitas? Et maior est crudelitas erga aīas in purgatorio existentes, cum ille ignis sit maioris actiuitatis, & ibi comburūtur anime patris seu matris, & tu non uis iuuare retinendo bona. Ideo auisetis uos. Secundo restituatis, si debetis aliq̄d ecclesie, ut si retinuistis decimas, seu primitias, seu alia bona eccl̄ie, restituatis. xvj. q. j. Decime ex debito requirūtur, & qui eas dare noluerint, res alienas inuadūt, inquit Augu. Tertio restituatis, si retinuistis salarium seruorum, ancillarū, uel laborantium in campis, uineis, seu alijs locis uestris, al's ira dei est continue sup domū uestrā. Propt hoc dicebat Thob. filio suo, Quicunq; tibi aliquid operatus fuerit, statim mercedē ei restitue, & merces mercenarij tui apud te oīno non remaneat. Thob. iiij. & Leuit. xix. Op⁹ mercenarij tui non maneat apud te usq; mane. Eccl̄. xxxiiij. Qui effūdit sanguinem, & qui fraudem facit mercenario, fratres sunt. Per oppositum, si seruiuistis alicui in domo, campo, seu uinea, & fecistis debiliter

biliter dietam, in solutione debetis dice-
re, Non debitis mihi dare tñ, qa dormi-
ui. Itē si recepistis aliqd mutuo, restitua-
tis, etiā si nō sit instr̄m cōfectū de illa ob
ligatione, uel creditor fuerit obligatus.
Item si habetis aliqd de usura, uel furto,
reddere debetis. Hec dicit scrip. Reddi-
te oībus debita, cui tributū tributū, cui
uectigal uectigal, cui timorem. s. plato, ti
morē. s. reuerētialē, cauete a sniā excōica
tionis, cui honorē, ut filij parentib⁹, ho-
norē, quos si offendistis, petatis ueniam.
Nemini qcq̄ debeatis, nisi ut inuicē dili-
gatis. ad Ro. xiij. Nota, nemini qcq̄ &c.
Patet hic stulticia eorū, qui in uita sua no
lunt uiuere sine debito. Sunt multi, qui
debent uel de usuris, uel al's, & qñ a con-
fessore dicit̃ q̄ satisfaciāt, dicunt, Ego in
testamento meo oīa ordinabo. Vultis co
gnoscere istā stultitiam? Fides xp̄iana ha-
bet clare, q̄ q moritur in pc̄tō mortali da
mnatur. Qñ ergo dicitur, Ego dimittam
in testamēto, & uos in uita uestra nō uul
tis satisfacere in toto, seu parte, uolūtatē
habetis non restituendi, ergo in peccato
mortali decedetis, igitur ad infernū ibi-
tis. Si heres satisfacit, liberat aīam suā de
inferno, sed non tuā, quare ergo in uita
tua non satisfacis? Greg. Ad magnā iusti-
tiam dei omnipotentis pertinet, ut ī alia
uita nō careat supplicio, qui in hac uita
noluit carere pc̄tō. Sc̄d'a stultitia, qa cre-
dūt q̄ heredes post mortē eorū satisfaci
ant, tñ uidemus q̄ nihil fit. Iō benedictus
est ille, qui in uita sua satisfacit, & dicit fi
lio, Nō oportet te aliquid satisfacere. Ec
ce quare dicit, nemini &c. Bñdictus ille,
q pōt dicere, Parū habeo, sed totum est
meū &c. Itē nō solū furta sunt restituēda
& reddēda, sed debitū etiā cordis & ope
ris. Debitū cordis est diligere. Charissi-
mi, si deus dilexit nos, & nos debem⁹ al
terutrum diligere. j. Io. iiij. Si istud debi-
tū abstulisti alicui ex odio &c. redde ei.
&c. Debitum oris est salutare & loq. Ad
loquendum requiritur imaginatio, & os
formans uerba, & requiritur uisus. s. il-
lius, cui homo loquitur, & auditus, ergo
requiritur etiam unio corporis & aīe in

una essentia, que locutio discrete [illegible]
fieri nisi per personam uiuam. Hoc [illegible]
tur ī historia beati Petri de illo Symone
Mago, qui dixit se hominē suscitasse, q̄
mouit caput, & dixit btūs Petrus. Si [illegible]
surrexit, loquatur, al's sciatis fantasma [illegible]
bolicū esse, & non potuit loqui. Pat[illegible]
go q̄ locutio discreta est signū certū [illegible]
surrectionis. Ideo xp̄s uoluit, q̄ [illegible]
nis loqueretur discrete in signū &c. [illegible]
erat mortuus &c. Modo declaretur [illegible]
rat'r. Inuenio q̄ in multis fit opposit[illegible]
ut latius inuenies sermone sequent[illegible]
qualitercūq; aliquid abstulisti, facto [illegible]
consensu, & oportet reddere &c. Idē [illegible]
notarijs, qñ recipiunt testamenta. D[illegible]
infirmus, Volo dimittere tali eccl'ie, [illegible]
sic &c. & nō curetis, dicit notari⁹, q̄ [illegible]
rici nimis habent. Oportet illud dar[illegible]
satisfacere, si uultis saluari, al's &c. Idē
de falsis instrumentis. Idē de illis q[illegible]
testificantur, & al's pdit, oportet resti[illegible]
re reuocando. Itē si p uestrū male[illegible]
abstulistis famā &c. oportet restituere [illegible]
uocādo, etiā si sit uer̄ & secretū. Istud [illegible]
solum est iustitia, sed mīa. Epiloga, [illegible]
mortui habebūt suū, & ecclesia, & [illegible]
alijs. Matt. xviij. Redde q̄ debes. Qu[illegible]
seruire prōpte est opus mīe. Sani p[illegible]
uire infirmis, & iuuare in necessitat[illegible]
exēplo xp̄i, qui uoluit humiliari ad [illegible]
endū nobis. Ideo dicit, Fili⁹ hominis [illegible]
uenit ministrari. i. ut sibi seruiat, sed [illegible]
nistrare. Mat. xx. Quale seruitium [illegible]
nocte passionis, quia lauit pedes ap[illegible]
lorū. Itē in uita seruiendū ỳgini mat[illegible]
Ioseph. Ita debemus nos facere ad i[illegible]
cem ex charitate. Vos in libertatē uoc[illegible]
estis fratres, tñ ne libertatē in occa[illegible]
detis carnis, sed per charitate sp̄us ser[illegible]
te inuicem. ad Gal'. v. Vultis scire [illegible]
meritum est? dicatur hic miraculum [illegible]
legitur in uita sc̄ti Iacobi, de socijs pere-
grinis eūtibus ad. s. Iacobum, & [illegible]
remanere cū socio infirmo, tandē [illegible]
sit unus. Et socio mortuo in die sc̄ti Iaco-
bi, dū alter uellet ire ad sc̄tū Iaco[illegible]
paruit sibi miles &c. & duxit eū ad [illegible]
Iacobū, di. q̄ diceret socijs q̄ [illegible]

dig[illegible]

dulgentiã fuerant lucrati, sed q totã indulgentiam ipse, qui seruiuit socio, lucratus fuerat. Ex isto miraculo patet q̃tum placet deo seruire infirmis, quando dulciter fit seruitium. Ergo nos in libertate &c. Deo gratias.

De eadem dñica. xvj. Sermo terti⁹, notabilis multum.

Qui erat mortuus cepit loqui. Verbũ istud habet textualiter Lu. vij. Recitatiue autẽ &c. Vt deus det uirtutẽ & efficaciã suis ỳbis, que nunc uolo deuotioni uestre predicare, salutetur uirgo Maria. Istud uerbũ loqtur de hoĩe quodã mortuo, quẽ xps suscitauit, de quo dicit the. Qui erat mortuus &c. Pro intellectu literali hui⁹ ỳbi, añq ueniã ad intellectũ moralẽ, sciendũ q signũ certũ resurrectiõis alicui⁹ mortui est loqui discrete, qa nec spiritus malignus ingressus in corpore mortui, posset discrete loqui. Ideo signũ certũ & euidens q aliquis resuscitatus est, est qñ loquitur discrete, quod nõ põt fieri nisi aia sit rõnalis, & sit corpori unita. Rõ, qa tot reqrũtur ad loquẽdũ discrete, requiruntur eñ. xij. s. sex mẽbra corporalia, & sex potẽtie aĩe. Mẽbra corporalia que requiruntur, sunt illa, de quibus dicit Logicus, Instrumẽta qbus uox formatur sunt ista, labia, dentes, lingua, palatũ, guttur, & pulmo. Sex potẽtie aĩe sunt. Intellect⁹ q ordinat ỳba. Volũtas q̃ mouet mẽbra ad loquẽdũ, ut dñs mouet seruos ad operandũ. Memoria cõcurrens, & memorãs de quibus est loquendũ. Imaginatio formãs ỳba, & requiritur uisus. s. illi⁹ cui hõ loquitur, & auditus, ergo requiritur etiã unio corporis & aĩe in una essentia, quia locutio discreta nõ põt fieri nisi p̃ personã uiuã. Hoc legitur in historia. b. Petri, de illo Symone Magno, q dixit se hominẽ suscitasse, qa mouit caput. Et dixit beatus Petrus. Si uere surrexit, loquatur, aĩs enim fãtasma diabolicũ esse, & non potuit loqui. Patet ergo q locutio discreta est signũ certe resurrectionis. Iõ xps uoluit q ille iuuenis loqueretur discrete in signum &c. qui erat mortuus &c. Modo declarando moraliter inuenio q persona dicit mortua ex peccató mortali. Dicitur mortale, quia occidit aĩam. Peccatũ eñ est cũ cõsummatũ fuerit gñat mortẽ. Iaco. j. Et signũ certũ resurrectiõis, ĩ quo de se uel de alio poterit cognoscere; si de morte resurrexit quis ad uitam gratie, est locutio discreta, & requiruntur quatuor locutiones. scilicet,

Loqui sibijpsi dolorose.
Loqui sacerdoti uerecunde.
Loqui proximo ueraciter.
Loqui deo reuerenter.

Ista quatuor parlamenta sunt necessaria, & potest hõ de tali dicere, Qui erat mor. &c. Dico primo &c. s. p cõtritionẽ, qa cõtritio nõ est nisi q̃dã locutio rephensiua suijpsius de his, q̃ male fecit hõ, di. O miser, quid feci? ỳbi grã. Si aliqua persona fuit multũ uana & pomposa &c. qñ deus per cõtritionẽ tãgit cor, loquit intra se di. O miser, qd fecisti? qd tibi pfuit tãta uanitas? totũ trãsiuit, & ego sum penis inferni obligatus. O miser, qd erit de me? Idem de auaro, qui obliuiscitur thesauros paradisi pro istis corruptibilib⁹ &c. Idem de luxurioso, qui uiuit ut porc⁹ in luto luxurie, q dicit, O miser, & ubi sunt ille delectationes q̃ mihi tãti cõstãt? Patet ergo q uera cõtritio est parlamentũ aĩe rephẽdẽtis se amare. Iõ cognoscere põt quilibet uestrũ si habetis cõtritionẽ uel nõ. De isto parlamento ille sctũs hõ Iob. x. Tedet aĩam meã uite mee. s. in peccatis. Remediũ ergo subditur, Dimittam aduersum me eloquiũ meum, & quõ loquar in amaritudine aĩe mee? Et loquit Iob in persona conterentis. Vultis ergo intelligere clari⁹, dicaĩ parabola de quõdã mercatore prediuite unicũ filiũ habẽte, cui filio dare uolebat uxorẽ, & nõ inueniebat. Quia licet esset diues, nihil sciebat facere, in oĩb⁹ erat inexpt⁹. Quia pr̃ tñ diligebat eũ, q noluit, ut iret ut alij mercatores, ultra mare &c. Propt qd' pr̃ misit filiũ ad q̃dã feminã cũ magna q̃titate monete, ut emeret bõa, & fieret fama q sciret aliqd facere. Dicaĩ quõ emit lapides ui-

des uitreos ꝓ lapidibus p̃ciosis, quos emit ꝓ xxx. milibꝰ florenis, & nõ ualebãt. xxx. denarios. Idem de scutellis, emit de auricalco, credẽs ꝙ eẽnt de auro, & oculos cãcrorum credẽs ꝙ essẽt ple, & reputauit se btm̃, credẽs multũ lucrari. Qui dũ rediret de uia, obuiauit cuidam amico suo, qui interrogatꝰ, unde ueniret, dixit ꝙ de tali femina, de qua emerat p̃ciosa iocalia, & ostẽdit illa amico. Qui statim cognoscens illa, dixit sibi, Ista nihil ualent. O uos estis pditꝰ & cõfusus, semp erit fama ꝙ estis bestia &c. Tũc ille cognoscẽs deceptionẽ, & suã indiscretionem, cepit flere amarissime, quasi desperãdo, sed ille amicꝰ. cõsolabat̃ eũ dicẽdo, Nõ curetis, quia pater ur̃ est diues &c. sub ista spe ille consolabatur. Ecce hic oñdit̃ ꝓprie qd est contritio. Iste stultꝰ mercator est hõ, uel mulier, qui qñ facit pc̃m̃, credit se inuenisse margaritas, & aurũ &c. non est nisi lutum. Auarꝰ credit se inuenisse aurũ, & totũ est lutũ, uanitas &c. Luxuriosus qñ uidet mulieres albas uel formosas, credit se inuenisse margaritas, & nõ sunt nisi sterquiliniũ. Sed qñ amicꝰ. s. angelus bonus uł predicator dat uobis intelligere quod emistis. s. lutũ & fimũ &c. tunc mercator. s. sp̃us, redit ad se, & inueniens se deceptũ, incipit flere di. O miser, qd emisti, & desparet, nisi quia pr̃. s. deus est diues, & sub ista spe trãsit. Diues est in oẽs qui inuocãt illũ. ad Rom̃. x. Iudas habuit displicẽtiã, sed nõ spauit in diuitijs pr̃is. Patet ergo quõ cõtritio est increpatio suijpsiꝰ. Iõ Dauid, Filij hoĩm usq; quo graui corde, utquid diligitis uanitatem, & queritis mẽdacium? ps̃. iiij. Nota, filios hoĩm uocat nos, qa nos moral̃r loquendo sumus bestie, & filij hoĩm, & nos hoĩes, qa hõ est aĩal rõnale. Hoĩes & ratione utẽtes fuerũt aliqui pr̃es, qui in baptismo nos genuer̃t, qa añ q̃ fecissent aliqd querebãt rõne an erat bonũ, & nõ contra deũ, sed nos, ꝓh dolor, ut bestie, secũdũ sensualitatẽ & desideriũ gubernamꝰ frequẽter nos. Iõ dicit, filij hoĩm, quasi bestie, scilicet euntes &c. qa si hõ bestialis habet opportunitatem faciendi pc̃m̃. s. uindictã, luxuriã, uel aliud, nõ respicit si est secundũ deũ uel cõtra. Iõ Salomõ, Dixi in corde meo de filijs hoĩm, ut ꝓbaret eos deꝰ, & oñderet similes etiã bestijs. Eccl̃i. iij. Et declarat Dr̃ tres bestialitates di. Usq; quo graui corde. Ecce auaricia, quia diuitie nõ sunt lapides p̃ciosi, sed lapides aĩam onerãtes, & faciunt descẽdere eã ad infernũ. Mortuꝰ est diues, & sepultꝰ est in inferno. Scd'a tangitur ibi, ut qd diligitis uanitatẽ. s. ornamẽtis, & queritis mẽdaciũ. s. in luxuria, q̃ unũ oñdit extra. s. delectationẽ, & aliud tenet intꝰ, scilicet corruptionẽ & fetorẽ. Est em̃ q̃si pulchrũ monumẽtũ extra pictũ, & intra plenũ ĩmũdicia & fetore &c. Ita pulcher hõ, uł pulchra mulier sunt ut monumẽtum, qa intra nihil est nisi corruptio, tripa de porco &c. Ecce primum plamẽtũ. Ideo quilibet uiso[?] sua peccata, malã uitam, tps pditũ, & reprehendat se amare, & de eo dicet̃, Q erat mortuus &c. Scd'm est loqui p[?]tero uel sacerdoti uerecũde. Ecce hic confessio, que est necessaria post contritionem. Rõ, qa qñ aliqua psona habet aliquam plagã mortalẽ in suo corpe, non sufficit illã respicere & uidere, sed debet oñdere eã medico. Idẽ in contritione respiciunt̃ & uident̃ plage pc̃torum, sed nõ sufficit, sed oportet oñdere medico. s. confessori di. pr̃ gẽtes putãt me sanũ &c. Sed pr̃ ecce plagas meas. Ego luxurioꝰ, auarꝰ &c. Iõ xp̃s Lu. xviij. Dixit decem uiris leprosis, Ite oñdite uos sacerdotibus. Mõ poterimꝰ hic rñdere duabꝰ q̃stionibꝰ quas uos cõiter facitis. O dñe mi, quare dicitis ꝙ hõ confiteat̃ sacerdotibꝰ. Nunqd ualet tãtũ cõfiteri uni probo uiro, uel mulieri deuote? Maxime, qa Iac. v. dicit̃, Cõfitemini alterutrum pc̃ta uestra, & orate ꝓ inuicem, ut saluemini. In ista autoritate fundãt suũ argumẽtũ. Quare ergo nos tm̃ restringitis? uos solum uultis scire pc̃tã nr̃a. Rñdeo, ꝙ duplex est cõfessio. Prima ꝓpter ĩpetrationẽ oronis. Scd'a ꝓpter impetrationẽ absolutionis. Pr̃a cõfessio põt fieri cuilibet psone, & deuoto hoĩ; uł etiã mulieri põt

thō dicere sua pctā, ego sum uan⁹, uel ar⁹. Iō rogo uos oretis ꝓ me, ut deus det mihi hūilitatē, uel liberalitatē, seu caritatē &c. Istā cōfessionē facit sacerdos ... & nō debet dicere, absoluatis me, sed oretis ꝓ me, nec debet peterē pniam pro pctis &c. Et de ista loquitur btūs Iacobus, cū dicit, Cōfitemini &c. Patet, qa sequitur, & orate ꝓ inuicē ut saluemini. Ibidē &c. Scd'a cōfessio est sacramentalis, in qua daī absolutio & remissio peccatorū. Ista nō pōt fieri nisi sacerdotib⁹. Rō, ecce rex tenet unū gubernatorē, sed est mal⁹ hō, ribald⁹, & sceleratissim⁹ est. Et uos cōmisistis furtū, uel homicidiū, & timetis aduētū regis. Ad quē recurritis ad petēdū remissionem de crimine uestro, ad aliquē sctm̄ hoīem, uel ad gubernatorē? Null⁹ sctūs hō pōt uobis remittere pctā, qa nō habet ptātē regis. O dicerētis uos, Gubernator est mal⁹ hō, quātūcunq; sit mal⁹, ptātē habet regiā remittēdi &c. Ita cōfessores seu clerici gubernatores sūt regis xp̄i, & xp̄s dedit eis potestatē absoluēdi, & nō alijs. Quorꝝ remiseritis pctā remittūtur eis. Io. xx. hoc solū fuit dictū clericis. Si ergo uultis remissionē pctōꝝ, oportet ire ad clericos, si orōnē uultis, potestis ire ad alios. Et si rex uellet dicere, Quare iuisti ad gubernatorē, nunqd ipm malū hoīem esse scivisti &c. Rn̄deo, Dn̄e iō, qa uos eū instituistis. Idē de clericis. Et qn̄ aīa alicui⁹ bene cōfessi uenit ad iudiciū corā xp̄o, & demon accusat, & requirit ut dānet, qa fecit hoc pctm̄ &c. & hoc, & xp̄s licet sciat, tn̄ interrogat iustū & impium. Quid dicis aīa ad hoc? Dn̄e uerum est, quia illa feci, nec possum negare, sed dn̄e habui remissionē a uro gubernatore, seu locū tenente, & ostendit chartā quā portat in fronte, quia licet in cōfessiōe nō detur character indelebilis, daī tn̄ quidā ornatus. Scd'a questio. Dicunt aliqui, maxīe Valdēses, absoluere & remittere pctā est soluere ligatum, qa quot pctā habet hō, tot cathenis ligaī aīa. Si ergo sacerdos est ligat⁹ pctis forte plus q̄ ille q cōfiteī, quō poterit ligatus soluere ligatū? Iste rōnes sunt hereticorū, ad decipiēdū simplices. Rn̄deo ꝙ uerum est, ꝙ absolutio est soluere a pctis, iō solis sacerdotib⁹ dicit xp̄s, q̄cunq; solueritis sup terrā erunt soluta & in celis &c. Mat. xviij. Et si sacerdos esset ligat⁹ in pte p quā habet soluere. s. in lingua, ꝙ esset mutus, cōcedo uobis ꝙ nō posset aliū soluere, qa nō posset ꝓferre formā absolutiōis, sed adhuc si manus, & pedes, & totū corp⁹ ligatum sit pctis, si pōt ꝓferre ỽba absolutiōis, soluit, qa illa solutio nō fit ỽtute sacerdotis, sed ỽtute xp̄i, cui⁹ est instīm. Et hī clare ex ista autoritate, qn̄ xp̄s dixit decē leprosis, Ite oñdite uos sacerdotibus. Isti sacerdotes erāt ribaldi, symoniaci, inuidi &c. cōtra quos xp̄s p̄dicabat. Potuissēt dicere leprosi, Dn̄e quare mittis nos ad malos hoīes, & peccatores, quare nō mittis ad matrē uestrā, uł ad Ioānē Baptistā, & ad apłos? Solutio, qa non erant sacerdotes. In hoc xp̄s oñdit, ꝙ solū sacerdotibus est fiēda cōfessio scr̄alis, tn̄ qlibet q̄tū pōt debet eligere bonū confessorē, sciētē discernere īter leprā & nō leprā, & qui sciat soluere & ligare. de pe. di. j. Quē penitet. & dist. vj. c. j. si qs. De isto parlamēto dicit scriptura Iob. vij. Quapꝓpt. s. amore absolutiōis habēde, & ego nō parcā ori meo. Loquar. s. ore, in tribulatiōe spūs mei, cōfabulabor cū amaritudīe aīe mee. Et hoc dicií ad differētiā ueteris testamēti, in quo non cōfitebantur pctā ore. Si dicatur, illud tp̄s erat bonū. Solutio, ꝙ nō oīquaq;, qa nunq̄ habuerunt remissionē peccatorum ut intrarēt padisum. Ideo dicit, Loquar, scilicet dicendo ore peccata mortalia specialiter, uenialia in gn̄e. In tribulatione spiritus mei, & hoc quantum ad propositū non redeundi ad pctā, de quo debet interrogare confessor, & est maxima tribulatio habēdi tale propositū, cū omnis homo sit inclinat⁹ ad oppositum. Confabulabor. s. de pnīa cum confessore, qn̄ dicit confessor, Ego uideo ꝙ estis totus uanus, & supbus, ideo humiliabitis uos in oratione. Idē de alijs. Auiset se cōfessor, ne det pnīam ultra uolūtatē pctōris. Rō,

qa ſi dimitteret pnīam, cōfeſſor culpā in
curreret. Laboratorib⁹ deſ ieiunium, de
quo nō poterūt ſe excuſare. ſ. ut audiant
miſſā, ſint ieiuni in dieb⁹ feſtis. Contra
inuidiā deſ medicina orādi ꝓ illa pſona
&c. Ecce quare dicit, Cōfabulabor cū a-
maritudine aīe mee, qa pnīa amaritudo
eſt ſenſualitatis. Tertiū plamētū eſt loq
ꝓximo ueraciter. Modo addiſcatis qūo
eſt ſūme cauēdū ab oī mēdacio, ſi attēdi
tis ad ea q̄ dicam. Cuilibet mēbro corpo
ris de⁹ dedit ſuū officiū, oculis officiū ui
dēdi, aurib⁹ audiēdi &c. Sicut rex dat of
ficia diuerſa diuerſis ī regno ſuo, ita de⁹
dedit membris diuerſa officia. Mō ſi offi
ciū oculi impediref p albuginē, eſſet ma
gnus defect⁹ oculi, qa pderet ſuū offici-
um. Idē de aurib⁹ &c. Mō officiū oris eſt
ſignificare cordis ītētionē. Philoſoph⁹.
j. Periher. Voces ſunt note. i. ſigna eaꝝ q̄
ſunt in aīa paſsionū. Qñ ergo hō mētit.
mētiri eñ ē unū dicere ore, & aliud ha
bere in corde. lingua pdit ſuū officiū. ſ.
ſignificādi ea que ſunt in corde. Iō ſicut
nullus uellet habere maculā in oculo, ita
nec debet uelle mēdaciū in ore. Patet er
go ꝙ homo debet loq ueraciter. Licet
nō oē uerū, nec ſecreta cordis ſunt dicē-
da, qa eſſet ſtultitia, nō tñ debem⁹ dice-
re mēdaciū ꝓ quacūq; cauſa cōtra illos,
qui dicūt bonū eſſe mēdaciū, quod nulli
nocet. Iō Prouerb. viij. Veritatē medita-
bitur guttur meū, & labia mea deteſtabū
tur impium. Guttur eñ ſignificat cogi-
tatus cordis. Et labia deteſtabuntur im-
pium. Hoc tāgit mercatores, qui aliquo
ties emendo & uendendo dicunt multa
mendacia, etiā cū iuramentis, in fraudē
ꝓximi, hoc etiā tangit tractatores matri
monioꝝ, qui etiā dicūt multa mēdacia,
quando hō interrogat, quid eſt de tali
puella &c. dicunt ꝙ omnia & aliqñ nihil
ſcit facere, erit una magna cōfuſio &c. &
non hñt conſcientiā mentiri. Itē tracta-
tores pacis dicūt multa mendacia, quod
ꝓ nulla cauſa eſt dicendum. Dicatur mi-
raculum qđ legitur Exo. j. quō Pharaō
cōcepit deſtruere populū Iudeoꝝ, & p̄-
cepit obſtetricib⁹ &c. Cūq; reprehende-
renſ a rege, timentes reſponderūt, Nō
ſunt Hebree ſicut Egyptie mulieres, ip̄e
eñ obſtetricandi hñt ſciam, & añq̄ ueni-
amus ad eas, pariūt, & texerunt mendaci
um, & ſic euaſit ppl̄s Iſrael. Bñ ergo fecit
deus obſtetricibus, & qa timuerūt deū,
edificauit illis domos. Dicit hic Greg.
dās eis mſ̄ta ut remūerarentur, qa ex mē
dacio pdiderūt regnū celoꝝ. Ideo ꝓ to-
to mūdo nō eſt dicendū mēdaciū. I. a-
poſtolus, Deponētes omne mēdaciū, lo
quimini v̄itatem unuſquiſq; cū ꝓ[...]
ſuo, qm̄ ſumus inuicem mēbra. ad Ephe.
iiij. Quartū parlamentū, ex quo homo
fuit locutus ſibijpſi doloroſe, cum cōfeſ
ſore uerecunde, cū ꝓximo ueraciter, ſe-
quitur ꝙ debet loqui cū deo reuerēter,
& hoc fit ī orōne. Rō, qa oratio eſt uelu
t canale, per qđ aque gratiarum ueniunt de
fonte celi. Dicatur quō de alto fonte, ſi
uultis habere uel recipere aquā ad hortū
ueſtrū, oportet ponere canale. Idē fons
totius boni corpalis, & ſpiritualis, tēpo-
ralis, & eternalis, eſt alte collocatus. i. in
celo. Fons ſapientie uerbum dei in excel
ſis. Eccl̄i. j. Hortus noſter, in quo ueni-
mus, eſt iſte mundus. Si ergo uolum⁹ ꝙ
aqua gratiarū. ſ. pacis, & ſanitatis, diui-
tiarum, & ꝓſperitatis, & bñdictionis, ue-
niat ad nos de illo fonte, oportet ꝙ po-
namus canale orōnis, cuius pes eſt in o-
re, & ſummitas in celo, cogitādo cui ho-
mo loquitur, & ſic canale eſt rectum. Iō
xp̄s, Oportet ſemper orare, & nō deficere.
re. Luc. xviij. Nota, ſemp. i. in omni hora
ordinata. Clerici in ſeptem horis cano-
nicis. Laici in mane & ſero, & ſic uenit
aqua gratiarū. De hoc figura Nume. xx.
qñ filij Iſrael fuerūt ī deſerto, morientes
ſiti, & Moyſes & Aaron, qui habebāt cu-
ram & regimē illius ppl̄i, orauerunt dicē
tes, Dñe deus audi clamorem populi hu
ius, & api eis theſaurum tuū fontē a[...]
ui. ut ſatiati ceſſet murmur eorum [...]
Quibus rñdit deus di. Loquimini [...]
tram coram eis, & illa dabit aquas. Et [...]
factū eſt. Iſta petra, cui eſt loquēdum, [...]
xp̄s. qui totū mūdū ſuſtinet. j. ad Co[...]
x. Petra autem erat xp̄s. Si ergo [...]
[...]

tis aquis gratum, sanitatis, pacis, remissionis peccatorũ &c. loquimini ad petrã orando, ut dixit, deuote, qa sine dubio dabit uobis necessitatem, non uanitatem. Ecce ergo quatuor parlamenta necessaria illi, qui uiuit in gratia dei post peccatum, de quo potest dici, Qui erat mortuus, cepit loqui.

De eadẽ dñica. xvj. Sermo. iiij.

PORTE ciuitatis ecce defunctus efferebat̃. Lu. vij. originaliter, & recitatiue in euangelio currẽtis dñice scribit̃ uerbũ istud. Volens impetrare grãm & bñdictionem sup nos, in hoc pñti sermõe remediũ habeo. s. recurrere ad ỽginẽ Mariã. Salutetur ergo &c. Pro intellectu spũali huius ỽbi, secundũ ꝙ mõ uolo illud ptractare, sciẽdũ ꝙ est doctrĩa cõis doctorum in sacra theologia, qa a principio mundi, ex quo Adã peccauit, celũ fuit ita clausum, ꝙ nullus, q̃tũcunq; sctũs & amicus dei, potuit intrare, usq; ad xp̃i ascẽsionẽ; qa tũc xp̃s apuit ianuam celi. Vñ qñ aĩe sanctorum antiquorꝝ exibant de corpibus, respiciebãt si possent celum ascẽdere & intrare, sed non poterãt, quia ianua erat clausa. Chryso. Erãt prius obstacula q̃dã & impedimẽta salutis, quib⁹ obsistẽtib⁹ aĩe defunctorꝝ introire nõ poterant celos. Nullã eñ aĩam, ex quo Adã peccauit, & clausi facti sunt celi, arbitror ascẽdisse in celũ. Sed uenit xp̃s, & merito sue passionis, & ỽtute resurrectionis, & ope ascẽsionis, aperuit ianuam. Iõ mõ pñt intrare qui uolunt. De ista materia autoritas plena secretis. Hec dicit dñs deus. Porta atrij interioris, que respicit ad oriẽtẽ, erit clausa sex diebus, in quibus opus fit, die autem sabbati aperietur. Ezec. xlvj. Nota platea ĩterior est grĩa paradisi, que dicitur platea propter eius magnã latitudinem, qa totus mund⁹ in eius respectu non est nisi punctus. Porta huius est introitus, que respicit ad orientem. In oriente eñ primo apparet claritas solis. Ita quando anima intrat per portam padisi, statim uidet claritatẽ solis. s. xp̃i. De quo dicitur uirgini Marie, Ex te eñ ort⁹ est sol iustitie xp̃s deus nr̃. Hec porta clausa erit sex diebus, in quibus opatur. Hic sumũtur dies ꝓ etatibus mundi, que sũt septẽ. Prima fuit ab Adã usq; ad Noe. Secunda a Noe usq; ad Abraam. Tertia ab Abraam usq; ad Moysen. Quarta a Moyse usq; ad Dauid. Quĩta a Dauid usq; ad transmigrationẽ. Sexta a trãsmigratiõe usq; ad xp̃m. In quibus fit opus, qa tunc illi sctĩ, qui tũc erãt, laborabant in seruitio dei plusq̃ nos, tñ ĩ fine diei. i. uite, nõ habebãt salarium grĩe, sed ꝓ quiete ibãt ad carcerem inferni, ac si uos in sero, qñ seruus uester deberet quiescere, mitteretis eum in carcerem. Hec die sabbati. i. quietis aperietur. Ista dies fuit in septĩa etate, quando xp̃s ascendit. Iõ mõ porta est aperta, qa condigne penitẽtes statim intrant quando moriũtur. Hoc dicit thema, Porte ciuitatis &c. Construitur sic, Defunctus efferebat̃ porte (datiui casus est) ciuitatis. Patet thema. Occasione huius thematis ego quesiui quot sunt porte intrandi paradisum, siue celum, & per gratiam dei inueni Neemie. iij. per figuram ciuitatis Hierl̃m, q̃ habebat sex portas, que uocabãtur his nominibus. Porta fontis, porta sterqlinij, porta uallis, porta uetus, porta pisciũ, porta gregis. Que significant sex portas celi, quas xp̃s aperuit ad intrandum grãm &c. Prima porta ciuitatis Hierl̃m dicebatur porta fontis, hanc edificauit Sellum princeps. Rõ, qa illo tpe ciuitas Hierl̃m erat ita nobilis, ꝙ ad unam portam ciuitatis erat fons magnus, ut qui ueniebant ab extra, ibi lauarentur a pulueribus, & sic intrarent ciuitatem mundati. Propter hoc ista porta dicebat̃ porta fontis. Hec figurabat primam portam celi, quã xp̃s aperuit, que dicitur innocentia baptismalis, quia tam nobil̃ est illa ciuitas celestis, ꝙ nulla anima cum aliqua macula ẽt ueniali potest eo intrare. Iõ qñ xp̃s oñdit illã Io. euãge. dixit Ioãnes, O dñe & quis intrabit huc? Rñdit xp̃s, Nõ intrabit in eã aliquid coinquinatũ. Apo. xxj. Ideo parauit deus portam fontis. s. baptismalis innocẽtie.

Si habetis faciẽ,uel man⁹ immũdas, lauanť ibi. Aliqui hñt faciẽ immundã,ſed hñt man⁹ mũdas,ut pueri, qui ope non peccauerũt,ſed originali pctõ maculati ſunt,qđ non eſt peccatũ fctm̃ ab eis, ſed receptũ, ſicut de imagine cadẽte in lutũ,ſic pueri hñt faciẽ lutoſam ex illa carnali gñatione.Iõ ſi tales debẽt intrare ciuitatẽ paradiſi ꝑ iſtã portã baptiſmi, oportet ꝙ lauanť in porta fontis a ſacerdote uel laico in periculo. Auiſentur de forma. Si moritur in hoc ſtatu, recte ut aĩa ꝟginis euolat ad paradiſum ſine purgatorio,& intrat ꝑ portã fontis. Alij aũt hñt nõ ſolũ faciẽ lutoſam ex originali pctõ,ſed ẽt manus ex pctĩs actualib⁹ &c. qui non poſſunt purificari niſi per baptiſmum,ut ſunt Iudei, & alij infideles. Vnde quando tales nõ ficte accedunt ad baptiſmum, tanta eſt uirtus baptiſmi,ꝙ ita purificat,ꝙ ſi morerentur antequam peccẽt,ſtatim euolant,&intrant ꝑ portã fontis. De iſto fonte Zacha. xiij. In die illa erit fons patẽs domui Dauid, & habitantibus Hierłm,in ablutionẽ pctõrũ. De iſta porta dicebat Iob anagogice, Petra fundebat mihi riuos olei,qñ ꝓcedebã ad portã ciuitatis,& in platea parabãt mihi cathedrã.Iob.xxix.Nota ſecreta.Baptiſmus habet fieri ꝑ aquã naturalẽ,dulcẽ,uel ſalſam de mari, nõ eñ põt dari ꝑ aquã artificialẽ, ut roſaceã &c. Cũ aqua naturali lauať corpus baptizati.ſ.petra.i. xp̃s.Petra aũt erat xp̃s.j.ad Cor.x.ſiť fundit ſeptẽ riuos olei,ſ.ſeptẽ dona ſpũſſancti, q̃ ponunť Eſa.xj. Spũs ſapĩe, & intellectus,ſpũs conſilij, & fortitudinis,ſpũs ſcientie,& pietatis,& replebit eũ ſpũs timoris dñi.Vnde ſpũſſanctus dixit Ioan. Bapt.de xp̃o,ut ipſemet dicit, Qui miſit me baptizare in aqua,ille mihi dixit, Super quẽ uideris ſpm̃ſctm̃ deſcendentem, & manentẽ ſuper eũ,hic eſt qui baptizat in ſpũſancto &c.Io.j.Ecce quare dicit, Petra fundebat mihi riuos olei, qñ ꝓcedebã ad portã ciuitatis. Secũdo dicit,in platea.ſ.in ciuitate paradiſi,parabãt mihi cathedrã.ſ.derelictã a malo angelo, quia qñ anima alicuius nouiter baptizati intrat paradiſum,ſtatim collocatur in una illarũ cathedrarũ. Et de tali põt intelligi thema,Porte ciuitatis &c. Secũda porta diciť ſterquilinij,quia poſt baptiſmũ facti ſumus immũdi &c. Si di. aliqs, Ego uolo iterũ baptizari &c.Dico ꝙ baptiſmus nõ habet ꝟtutẽ niſi ſemel, quia xp̃s ſolũ ſemel fuit paſſus, imo peccaret quis grauiter,ſi iterũ baptizareť.Baptiſmus enim eſt ſacramentũ irreiterabile, quia imprimit characterẽ,qui eſt indelebilis.Et iõ niſi eſſet alia porta, nos poſſemus deſperare.Ideo eſt ſcđa porta figurata per portã Hierłm,q̃ diciť ſterquilinij,q̃ edificauit Melchias. Rõ eſt,quare ſic noĩať,ciuitas Hierłm tunc erat ſita in altitudine.ſ.in quodã pede mõtis,ſed iam nõ eſt illa,quia dñs extra portã paſſus eſt,& ſepulchrũ extra erat, & mõ eſt in medio ciuitatis, & ille ppłs Iudaicus erat immũdus,& qñ pluebat, oẽs immũdicie de illa altitudine deducebanť per aquam ad illã portã, ideo dicebať porta ſterquilinij. Et ſignat ſcđam portã ciui. q̃ diciť pnĩa ſacramentalis, q̃ recte eſt ſicut illa porta ciuitatis Hierłm, quia oẽs immundicie cõgreganť in cõſcia. Iã uidetis in domo ubi ſtamus & comedimus,ꝙ ibi ſpurcitie cõgreganť,ſed plures in domo cõſcĩe,ſed qñ uen'̃t illa pluuia benedictionis.ſ.lacrymarũ ꝓ pctĩs, qñ ſcilicet cerebrũ reſtringiť ut ſpõgia, & hõ uadit ad cõfeſſorẽ, per portã oẽs uadunt immundicie pctõrum,ſic ciuitas conſcĩe purgať,quia ſicut pluuia impetuoſa ducit ſecũ oẽs immũdicias,ita cõfeſsio doloroſa facta cũ gemitibus & ſuſpirijs,purificat totã cõſciam, in qua cõgreganť tot ĩmundicie. Cogitate ſi eſſet aliqua domus,ubi hõ comederet &c. & de toto anno nõ mundareť, quot in illa eſſent cõgregate immundicie? Mõ cogitate qđ debet eſſe de cõſcĩa, que ſolũ ſemel in anno a nobis mũdať. O quot immũdicie quotidie cõgreganť,comedendo,bibẽdo,loquendo, negociando &c. Sunt multi miſeri, qui nec ſemel in anno mũdant domũ cõſcĩe, qa nõ cõfitentur, & tales dãnationẽ mereńt,& nõ debent

bent hre ecclesiasticā sepulturā, sed sicut aia est cū demonib⁹ in inferno, ita corpus debet esse cū brutis in cāpo. extra de pe.& re. Oīs. Iō dicit scriptura, Si confiteamur pctā nr̄a, fidelis & iust⁹ est deus, ut remittat nobis pctā nr̄a, emūdet nos ab oī iniquitate. j. Ioā. j. De ista porta Dauid i po, Cōfitemini dn̄o. Hec porta dn̄i, iusti intrabūt in eā. p. cxvij. No. cū dicit, Cōfitemini dn̄o. Diceret aliquis, Nō dicit, cōfitemini sacerdoti. Dico q̄ cōfessio q̄ fit sacerdoti, fit deo, in cuius loco stat sacerdos, intm̄ q̄ si cōfessor per iudicem interrogaret de pctīs, si alr̄ nō pōt euadere, pōt iurare q̄ nihil scit, qa deo fit cōfessio, & nō scit pctā ut hō. Itē hec porta dn̄i. Hic extirpat error aliquorū p̄sumptuosorū dicētiū, q̄ xp̄s nō ordinauit cōfessionē, sed btūs Iacob⁹ qn̄ dixit, Cōfitemini alterutrū pctā ur̄a, & orate p inuicē, ut saluemini. Iaco. v. Rn̄sio, dicere q̄ xp̄s nō ordinauit cōfessionē est error, qa nō Petr⁹, nec alij ap̄li possent ordinare unū sacr̄m, sed xp̄s p̄prio ore ordiauit, sed ap̄li fuerūt baccalarij, & xp̄i repetitores. Iō xp̄s dixit eis, Nolite uocari, nec uocemini maḡri, qa maḡr uester un⁹ est xp̄s. Mat. xxiiij. Iō qn̄ ap̄li loquunt de aliquo sacramēto, nō loquunt ut ordinatores, sed ut repetitores. Itē iusti intrabunt in eā. i. p eā, quātūcūq; sūt pctōres, in cōfessiōe iustificant, & qn̄ talis sic mūdat⁹ morit, pōt dici. Porte ciuitatis defunct⁹ efferebat. Tertia porta dicit uallis. i. Iosaphat. Expedit uobis, ut sit alia porta, qa pauci sunt qui faciunt condignā penitentiā. Ita q̄ si in statera diuine iustitie in una parte ponerent omnia pctā, & in alia oīa bona &c. Pauci sunt religiosi, clerici, uel laici, de quibus nō pl⁹ pōderarēt mala & pctā q̄ bona. Iō tales nō pn̄t intrare p primā portā, nec secundā, iō aperuit de⁹ tertiā portā, figuratā p portā uallis, quā edificauit Annō & habitatores Zanoe. Dicat quare illa porta Hierl̄m dicebat porta uallis, quia antiquit⁹ tpe gētilium erat iuxta illā portā uallis p̄funda, in qua incēdebat ignis, & ibi offerebāt filios idolis per ignē. Iō ab Esaia & Hieremia dicit uallis Tophet. i. tribulatiōis, & a xp̄o uocat gehēna. Hec porta figurabat tertiā portā paradisi. s. afflictionē purgatorialē, qa sicut illa uallis erat bassa, ita purgatoriū est bassum, qa circa centrum terre, & dicitur uallis tristicie & tribulationis, quia cōclusio est omniū theologorum, quod minima pena purgatorij est maior quacūque pena huius mundi, & quando moritur qui cō digne non satisfecit, & in gratia decedit, in purgatorio satisfacit, & purgatur, & illi decedenti dicit Christ⁹, Vadat ad portā uallis. i. ad purgatoriū. Dicat modus quō aīa portat ab angelo bono dicente, Vides quot maculas habes. Dicat quō p̄ijcit aīam in purgatoriū, ul' ponit dicens, Tu stabis tm̄, nisi iuueris ab amicis &c. Iō bonū est facere pn̄iam in hoc mūdo, ne hō habeat transire p istā portā dolorosam. De ista porta autoritas allegorice. Trāseūtes primā & sc̄d'am custodiā, uenerūt ad portā ferreā, q̄ ducit ad ciuitatē, que ultro. i. sponte apta est eis. Act. xij. Pr̄a & sc̄d'a custodie sūt due custodie angelorū bonorū quas habem⁹. Prima est in hoc mūdo, qn̄ creatura nascit, de⁹ mittit angelū ad custodiā, ne a diabolo submergat, & custodit semp. Vnde Dauid, Angelis suis de⁹ mādauit de te, ut custo. te in omnibus uijs tuis &c. p̄s. xc. Secūda custodia est in fine, qn̄ homo exit hunc mundū, in ingressu & exitu deus dat custodiam. Sunt enim in exitu demones obseruantes aīam, & nisi deus mitteret angelos &c. & propter hoc dicit, Trāseuntes primā & secūdam custodiā, uenerunt ad portā ferream. i. purgatoriū, quia sicut ferrū est duri⁹ ligno, ita pena purgatorij est durior ferro, & pena purgatorij penā istius mundi excedit, sed consolatio est eis, q̄ peracta purgatione ad ciuitatē paradisi intrant. Vnde subdit in dicta autoritate, q̄ ultro aperta est eis. Iō qn̄ morit, q nō fecit cō dignā penitentiā, pōt dici, Porte ciuitatis &c. Quarta dicit porta uet⁹, hanc edificauit Ioiada. Rō, qa dicit magister historiarum q̄ erat antiquior alijs, intm̄ q̄ ibi

ibi ostendebant edificia de tẽpore Melchisedech, qui obtulit panẽ & uinũ. Figurabat uetus porta cõtritionẽ cordialem. Nã cõtritio cordialis ab initio mũdi usque modo fuit bona & uirtuosa, qa tanta põt esse contritio de peccatis, ꝙ sine hoc ꝙ trãseat scd'am uel tertiã portam, intrabit paradisum p portã ueterẽ. s. contritionis. Dicat hic miraculũ de pulchra meretrice, ueniente ad sermonẽ, credatis ꝙ nõ ex deuotione, sed quia ibi erãt homines, ideo ut uideret &c. ornauit se, ut hoĩes post sermonẽ peccarẽt cum ea, sed deus cogitauerat aliud, & a casu frater predicabat cõtra uanitatẽ & ornamẽtũ mulierũ, & cõtra immũdiciã luxurie, & quõ puniunt, & illa q̃ pri⁹ cachinnabat, incepit flere, & tant⁹ fuit ignis contritiõis, ꝙ subito & sine cõfessione fuit mortua &c. Ista intrauit p portã ueterẽ scilicet cõtritionis. Iõ bonũ est ꝓuocare se ad dolorẽ pctõrũ. Per istã portã intrauit Maria Magdalena, qñ uẽit ad pedes xpi &c. Per istã intrãt plures. Magnũ est affligere corp⁹ ieiunijs & disciplinis &c. Sed sup oĩa est afflictio cordis p cõtritionem. De ista porta autoritas. Conuertit me ad portã dom⁹, & ecce aque egrediebant subter limen domus ad orientem. Ezech. xlvij. No. peccãdo homo auertit a deo, & conuertit ad creaturas &c. sed in cõtritione cõuertit ad deũ, & uertit dorsum ad pctã. Ideo dicit, Cõuertit me ad portã dom⁹. i. ciuitatis. s. cõtritiõis. Subter limẽ dom⁹. Limẽ est memoria pctõrum, a quo ꝓcedũt aque lachrymarũ ex cõtritione, qñ religiosus, clericus, uel laicus dicit, O miser quid erit de me &c. & plorat &c. recognoscẽdo uitã malã quã tenuit. Itẽ dicit ad orientẽ. i. pñiam dei, significat ꝙ in contritione hõ debet hr̃e respectũ ad deũ, quẽ hõ offendit, nõ ad periculũ, seu honorẽ, uel famam, sed ad orientẽ. Qñ qs morit bñ cõtritus, de eo põt dici the. Porte ciuitatis &c. Quinta porta dicit porta pisciũ, hãc edificauerũt filij Asnaa, dicit aũt porta pisciũ. Rõ, qa per illã intrabãt piscatores portãtes pisces de portu Ioppes, qui nũc dicit Iaffa. Hec porta figurabat quintã portã paradisi. s. obedientiã supernalẽ ad dei mandata. Figurat eñ p pisces, quia sicut pisces deliciose, & leuiter uadũt. Ita obedientes deliciose & totalr debent se immergere, & cũ delectatiõe & letitia seruare mãdata dei & ecclesie, die dñica audire missam, cõpletã cũ silentio &c. Itẽ in quadragesima cõfiteri, in pascha cõicare, nõ uenire cũ tristicia, sed cũ leticia sicut ad cõuiuium. Idẽ de alijs. Iõ xps, Si uis ad uitã ingredi, serua man. Mat. xix. Patet ergo ꝙ obediẽtia est porta ad introitum paradisum. De ista porta autoritas, Btũs uir q implet desider. suũ ex ipsis, non confun. cũ loque. inimi. suis in porta. ps. cxxvj. No. ex ipsis. s. dei mãdatis, delectabiliter & nõ cũ fastidio ea seruando. Itẽ nõ cõfundet. s. p dãnationẽ eternã. Cũ loquet inimicis suis. i. diabolis, in porta, scilicet mortis, dicẽtib⁹, Nunquid tu eris dãnatus? nunqd tu fecisti hoc & hoc &c. Sexta dicit porta gregis. Hanc edificauit Eliasib sacerdos magn⁹, & fratres eius. Dicitur porta gregis. Rõ, quia erat iuxta tẽplũ, per quã intrabãt greges pro sacrificio faciẽdo. Figurabat sextã portã celi, q̃ dicit patientia martyrialis. Martyres enim recte dicunt oues, quia sicut ouis qñ ducit ad locũ mortis nõ clamat, nec se defendit, sic martyres nihil dicebant in quolibet ictu, nisi Iesus, & licet sentirent dolores, tñ patienter sustinebãt. Iõ de eis cantat ecclia. Cedunt gladijs more bibentiũ, non murmur resonat, non querimonia, sed corde tacito mens bene cõscia cõseruat patientiam. Ecce grex. De isto dicit Dauid ps. xliij. & recitat ab apło ad Rom. viij. in persona martyrũ, Propter te mortificamur tota die, estimati sumus sicut oues occisionis. O quot hoĩes, quot mlieres, o quot pueri, o quot puelle ĩtrauerũt p illã portã. De ista porta dicit Ioã. Btĩ qui lauant stolas suas in sanguine agni, ut sit potestas eorũ in ligno uite, & p portas intrẽt in ciuitatẽ. s. Hierlm. Apoc. xxij. Not. in sanguine agni, non dicit in sanguine ꝓprio, quia uirtute sanguinis xpi, quẽ habebant

bebant i memoria, qn̄ martyrizabātur, purificabant. Ideo dicit, Beati qui lauāt stolas suas. i. opera uite in sanguine xp̄i. Nota cū dicit; Et per portas intrent in ciuitatem. In alijs dicit p portā in singulari, hic uero dicit in plurali p portas, quare hoc? Rn̄deo, q̄ ad ostendendū q̄ martyriū nō solū est ex una uirtute. Aliqui credūt q̄ solū sit martyr qui morit p fide xp̄i. Non est ita, imo moriēs p quauis uirtute resistendo peccatis martyr efficit. uerbi gr̄a. Ioannes Baptista non fuit mortuus ex questione fidei explicite, sed ex correctione p̄ximi, tn̄ martyr est. Prepotēs martyr, heremiq; cultor, canit ecclesia. Itē si mulier resistens ribaldis &c. & occidit p eos, martyr est cum beata Catharina. Ecce quātū deberetis uos custodire, imo dico fortius, sed bono modo, tn̄ intelligatis me. Si esset aliquis uir male nutritus, & uellet de corpore uxoris aliquid, quod esset contra deū, & uxor nolēs cōsentire interficeretur, martyr efficeret. Itē si aliquis dās bonū consilium p re publica, occiditur, martyr efficit. Patet q̄ p omni uirtute manutenenda efficitur martyr quis. Ecce quare dicit, Et p portas intrent in ciuitatē. Ideo xp̄s qn̄ fuit locut⁹ de martyrib⁹, dixit, Bti q persecutionē patiuntur p̄pter iustitiam, non dixit, propter fidē, qm̄ ipsorū est regnum celorū. Mat. v. Patet thema, Porte ciuitatis &c.

Dn̄ica. xvj. post trinitatem. de epistola. j.
Sermo notabilis quintus.

Flecto genua ad patrē dn̄i nostri Iesu Christi. ad Ephe. iij. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi, & introductione materie deuote quā uolo p̄dicare, sciēdū q̄ xp̄s dās f̄ram & doctrinā suis s̄ctis ap̄lis, & discipulis, & in p̄sona, quō est orādū, ōndit q̄ in n̄ris orationibus dirigam⁹ uerba ad deū p̄rem. Nō credatis tn̄ q̄ hoc fiat, qa pater sit maior filio &c. in potētia, uel sapiētia, uel uolūtate, uel q̄ maior sit spiritusancto. Quia sicut est una deitas, & una essentia in tribus personis, & etiā est una potētia, una sapientia, & una uoluntas. Et omnis ōro q̄ fit patri, fit etiam filio, & sp̄ūisc̄tō, quia cū nō sit nisi unus deus, adorando patrē, adorat fili⁹, & sp̄ūsanct⁹, & ita dicit in articulo fidei, Credo in sp̄m̄sc̄tm̄, dn̄m, & uiuificantē, qui ex p̄re filioq; procedit. Qui cū p̄re & filio simul adorat & conglorificat. Ideo siue faciatis orationem patri siue filio dicēdo, Adoram⁹ te xp̄e, uel sp̄ūisancto dicendo, Veni sancte spiritus &c. Simul fit p̄ri, & filio, & sp̄ūisancto. Quia adoratio, reuerentia, uel honor, q̄ uel q fit uni, fit etiam alijs personis, qa nō est nisi una maiestas, siue deitas. Ideo in orationibus ūris potestis dirigere patri, filio, uel sp̄ūisancto secūdū uestrā deuotionē. Sed diceres, Que est ergo ratio q̄ xp̄s ostēdit dirigere uerba p̄ri? Rn̄deo, q̄ inter alias cōditiōes orationi necessarias una est cōfidētia in orante obtinendi qd̄ iuste petit, nō dubitare si faciat uel nō faciat &c. Qui enim hesitat, similis est fluctui maris, qui a uento mouet & circūfert. Nō ergo estimet hō ille q̄ accipiat aliquid a dn̄o. Iac. j. Iō oranti est necessaria cōfidētia de diuina bonitate. Non cōfidatis de operib⁹ ūris bonis, qa illud nō debet dici cōfidentia, sed p̄sumptio. Sed dicatis, Dn̄e licet sim pc̄tōr, tn̄ cōfido de ūra bonitate &c. Dico uobis oīa q̄cūq; orātes petitis, credite qa accipietis, & euenient uobis. Mat. xj. Mō quō pōt haberi maior cōfidentia q̄ de p̄re? qa uulgariter dicit, Qui p̄rem habet iudicē, obtinebit cām. Itē ordinauit xp̄s ut dirigamus uerba ōronis ad patrē, qa istud nomē pater est nomē cōfidētie, p̄pt hoc xp̄s in ōrone quā ostēdit ap̄lis, dixit, Sic orabitis, P̄r n̄r &c. Mat. vj. Quare nō ostēdit eis modū orādi dicēs, Deus noster, uel creator noster, aut rex n̄r, seu imperator n̄r? Ratio, quia ista noīa sunt timoris, & terroris, sed pater dat cōfidentiā. Ecce rō quare xp̄s ostēdit dirigere uerba patri in oratione, licet etiā intelligat filius & sp̄ūsanctus. Et iuxta istā doctrinā orabat Paulus dicens, Flecto genua &c. Patet thema. Et sum

in materia predicāda super isto ꝟbo, Flecto genua. Et nūquid est ali⁹ modus orādi? Dico ꝙ sic. Octo eñ modos bonos & deuotos orādi inuenio ī sacra scriptura.

Primus est eleuādo oculos ad celum ex confidentia.

Secūdus deprimēdo caput ad terram ex uerecundia.

Tertius extendendo manus in altum ex indigentia.

Quart⁹ excusando ulnas ex cōsciētia.

Quintus tūdēdo pectus ex cōtritiōe.

Sextus inclinādo corp⁹ ex deuotiōe.

Septimus flectendo genua ex subiectione.

Octau⁹ ꝓstrādo se totū ex defectiōe. Quilibet istoꝝ modoꝝ habet bonā rōnē. De septimo loquit̃ thema, qa istū modū maxime seruabat apl̃s. Primus mod⁹ orādi est eleuare ocl̃os ad celū, quasi suspirādo, siue qs oret uocaliter, siue mentaliter. Rō huius oratiōis est propter cōfidētiam, qa de celo habemus oīa bona, quia iste mūdus nō est nisi fornax miseriarū, & tribulationū, a quo nō habemus nisi malū, ut illi tres pueri de quibus habetur in Daniel̃. iij. c. & a celo habuerunt bona. Ita & nos. Ex ista cōfidentia eleuam⁹ oculos quasi dicētes, Tu dñe scis qūo sumus in miserijs &c. Domine ante te omne desideriū meū, & gemitus a te non est abscōditus. ps. xxxvij. Et iste mod⁹ est ita naturalis ꝙ etiā bestie seruāt istū modū in necessitate posite. Legit̃ eñ Iohel̃. j. de fame magna & siccitate, qa nec inueniebatur herba nec aqua, propter quam animalia congregata ululādo leuauerūt oculos ad celū, licet nesciebant qd faciebāt. Bestie agri quasi area sitiens imbrē suspexerunt ad te, qm̃ exiccati sunt fontes aquarum, & ignis deuorauit speciosa deserti. Iohel̃. j. Itē ps. cxlvj. dicit Dauid, Qui dat iumentis escā ipsorum, & pullis coruoꝝ inuocātibus eū. i. rogātibus eū. Prima pena & prima pluma quā habent pulli coruorū est quasi alba, & coruus zelotypus de coruo suspicat̃ ꝙ nō sunt filij sui, & non dat eis pastū, nec permittit ꝙ mater det. q. d. Nūquid filijs alienis prouidebo ego? Sed qñ pēne & plume nigrantur, & efficiuntur nigre, tunc nutrit pullos illos. Sed tūc qrit̃, De quo uiuunt interim? Dicit glo. ꝙ deus mittit rorē de celo, qñ ipsi inuocāt sibilādo. Quāto ergo magis nos, q̱ sum⁹ rōnales, & cognoscimus creatorē nostrū in nostris necessitatibus, tribulationibus, & periculis, debemus ad eū recurrere, quasi dicerem⁹, Dñe derelict⁹ sum ab amicis, & ab omni humano suffragio. Autoritas de hoc ij. Paral̃. xx. Cū ignoremus quid agere debeamus, hoc solū habem⁹ residui, ut oculos nostros dirigam⁹ ad te. Iō orādo oculos nostros ad deū leuem⁹. Istū modum tenuit Dauid, qui de se dicit, Ad te leuaui oculos meos, q̱ habitas in celis. Ecce sicut oculi seruorū in manibus dñorum suorū. Sicut oculi ancille in manibus dominę sue, ita oculi nostri ad dñm deum nostrū, donec misereat̃ nostri. ps. cxxij. Auisentur hic mulieres si uolunt tenere bonū modū orādi, ne ostendāt aliam faciē. s. depictā, sed illā, quam a deo receperūt &c. Dicatur contra uitium mulierū fuco utentium. Lauent eā ut uirgo Maria cū aqua distillata. s. lachrymarum &c. quā spūssanctus dicit, Quam pulchra es amica mea, q̄ pulchra es. Oculi tui columbarū. Canti. iiij. Ideo hodie in mūdo sunt tot mulieres tribulate, & uarijs infirmitatibus grauatę, q̄ qñ orāt nō exaudiuntur, istis uanitatibus impedientibus orationis exauditionē. Hierony. Deus nō libenter aspicit uultus quos ipse nō fecit. Iō ammoneo uos ut in uestris necessitatibus poteritis secure recurrere ad deum, sicut illa sancta mulier, contra quā fuerat data sententia &c. que flens suspexit in celū, erat eñ cor eius fiduciā habens in dño. Daniel̃. xiij. Secundus modus orādi est per oppositum, deprimendo caput ad terrā. Iste procedit ex uerecūdia. Quilibet nostrū scit & credit ꝙ deus uidet & scit omnia pctā hoīm, q̄tūcunque secrete fuerint facta, q̄ & si homines pñt latere, non tñ deū. Quādo ergo hō orat, & recordatur peccata sua, deprimit caput. q. d. O deus qūo respiciā &c. Istū modū ostēdit

bis

bis pueri, quia si pater, mater, uel magister redarguit eos de aliquo minus benefacto, quãdo cogitãt tunc intra se di. O pater uel mater uidit quod ego feci hoc &c. ex uerecundia inclinant caput, non audent eleuare caput, & est bonũ signũ in pueris. Ita de nobis, quãdo uenimus corã patre & magistro nostro deo, & matre uirgine Maria in oratione, cogitãdo quod sciũt omnia per nos malefacta, deprimamus caput suspirando, & plorãdo, & iste modus orandi optimus est. Istũ modum tenuit ille sanctus hõ Esdras di. De⁹ me⁹ cõfundor, & erubesco leuare faciẽ meã ad te, quoniam iniquitates nostre multiplicate sunt super caput nostrũ, & delicta nostra creuerũt usq; ad celum. j. Esdre. ix. Nota differentiã inter iniquitates & delicta, licet uulgariter pro eodem sumantur, tñ proprie loquendo & stricte, differunt, quia iniquitates proprie loquendo sunt defectus facti de directo contra proximum. Sed delicta sunt pctã facta directe contra deum. Verbi gratia. Si uos uaditis in hortũ, uineam, uel campũ, recipiendo fructus &c. contra uolũtatẽ domini sui, istud est iniquitas. i. non equitas. Sed quando uaditis ad diuinos &c. pro sanitate, uel pro filijs, uel ad inueniendum perditum, hoc dicitur delictum, quod ascendit usq; ad celũ, quia tangit deum de directo. Itẽ si loquendo cum aliquo homine dicitis mendaciũ, uel diffamando aliquem, hoc est iniquitas. Sed iurare, blasphemare, est delictum. Item si seruitis uel laboratis in possessione alicuius dñi, & defraudatis eum in seruitio, hoc dicitur iniquitas, sed quando non facitis seruitiũ deo debitũ, sicut est in dominica audire missam &c. est delictũ &c. Tertius modus est extendẽdo manus in altũ, sicut fit cõiter in eleuatione corporis Christi. Iste mod⁹ prouenit ex indigentia. Attendatis quanta sit indigentia humana, plus omnibus animalibus indigẽtes sumus, tã in corpalibus quam spiritualibus. Primo in corporalibus cogitate quantũ tardatur creatura, hoc est hõ, antequam possit ire, & cũ instrumẽtis ostẽditur sibi modus ambulãdi, & unus capreolus uel pullus perdicis adhuc habens testã de ouo in capite currit. Item animalia iã nascũtur cũ ueste sua, ut agnus, canis, uulpes, & sic de alijs, pro hyeme & estate, sed nos nec cũ lana, nec cũ pelle, imo si uolumus nos induere, oportet depredari ouẽ, & recipe lanã, & parare. primo lauando, filãdo, texẽdo, quassare in molẽdino, colorare, suere, suspendere &c. quot labores? Idẽ de cibis. Animalia non seminant, nec colligũt, nec faciũt prouisionẽ. Nos uero si uolumus uiuere, oportet habere cãpos, uineas, bestias, arare, seminare, metere, portare ad horreũ, triturare, pinsere &c. Itẽ animalia non faciũt domos, iam inueniunt domicilia sua, sed nos oportet emere fundũ, ponere fundamenta, habere lapides, calcem, portas, fenestras &c. Itẽ animalia hñt arma sua, catus ungulas, & leo, bos cornua, & ceru⁹ etiã, lepus tibias ad fugiẽdum, arma sunt defensiua, cyrogrillus iam habet sua castra & spelũcas &c. Sed nos oportet perquirere ferrũ, post liquefacere, deinde malleare, deinde cultellos fabricare &c. Patet ergo indigentia humana in corpalibus. Idem in spũalibus in aĩa, dicit Philosophus, quod intellectus hoĩs est a principio tanquam tabula rasa, in qua nihil est depictũ, sed sicut pergamenũ albũ. Animalia in prima die habent totam sciam & industriã, statim quando est natus capreolus, catulus, agnellus, iam scit ubi inuenit ubera, & quis ostendit sibi quod ibi sit suum nutrimentum? Et puer etiam, qui habet ubera ad duos digitos distantia, morietur fame, nisi a matre ponant in ore eius. Item pullo apponat lapis preciosus, & panis, sciet eligere & comedere de pane, & nõ de perla. Iã habẽt suã sciam. Sed si puero detur cãdela ardens, tangit digito, si pruna, mittet in os. Ecce defectus. Itẽ agn⁹ uel capreolus inter centum oues cognoscet matrem suam in balatu, sed non sic pueri &c. Idẽ dicit Ambro. in hexamerõ, quod perdices furantur sibi oua adinuicẽ, sed quãdo pulli sunt nati, in uoce cognoscũt matrẽ suã &c. & puer unius anni nõ cognoscit parentes. Itẽ agnus uel capreolus

lus

lus ſi uident lupũ, ſtatim fugiũt, iã ſciũt quod eſt eis inimicus. Itẽ pullus qñ uidet miluũ. Sed ſi lup⁹ uenerit ad puerũ, reſpiciet eũ, nec timebit eũ. Itẽ animalia ſciũt ſuas medicinas, licet nõ ſtuduerũt ĩ mõte Peſſulano, ut patet de muſtella contra uenenũ ſerpentis, & de ceruo. Et nos niſi ſtudeamus in medicina, neſcim⁹ qd ſit bonũ ſeu malũ. Patet ergo noſtra magna indigẽtia tã in corpe q̃ in anima. Iõ Dauid in p̃s. lxxviij. Cito anticipẽt nos mĩe tue, quia pauperes facti ſumus nimis, ſcilicet plus q̃ beſtie. Ex iſta rõne, qa indigemus bonis ſp̃ualibus, extẽdimus dexterã, & qa indigemus bonis corpalibus, extendim⁹ ſiniſtrã, quaſi dicẽdo deo, O mi domine detis mihi. Leuemus corda noſtra cũ manibus ad dñm in celos. Threno. iij. Iſtũ modũ oſtẽdũt nobis paupes, nã ſi in hac uilla modo ab aliquo diuite fieret ordinatio, & publicaret̃ quod daret duos florenos de feneſtra ſua oĩ ueniẽti. O quot uenirent extẽdẽdo man⁹, dicẽdo, Dñe detis mihi. Ita xp̃s diues, qa dñi eſt terra. m. cccc. &. xxviij. anni ſunt quaſi, ꝙ fecit unã ordinationẽ dicẽs, Petite & accipietis, oĩs qui petit accipit. Lu. vj. Iõ orãdo extẽdimus manus quaſi dicam⁹, O dñe ſum paup, detis mihi. Auiſentur hic hoĩes, q iuxta illud ap̃li, Volo uiros orare in oĩ loco, leuãtes puras man⁹ ſine ira. i. appetitu uindicte, & diſceptatione, ideſt placitãdo, cõtendẽdo, ſeu accuſando. j. Timo. ij. Nota puras manus. ſ. a luto uſure. Abacuc. ij. Vt ei q multiplicat nõ ſua. Vſq;, quo, & aggrauat cõtra ſe denſum lutũ &c. A fimo luxurie. ad Phil. iij. Oĩa arbitror ut ſtercora, ut xp̃m lucri faciã. A ſanguine. Eſa. j. Cũ extenderitis manus ueſtras, auertã oclos meos a uobis, & cũ multiplicaueritis orationẽ, nõ exaudiã. Manus eĩn ueſtre ſanguine plene ſunt. Multi eĩn extẽdũt manus in oratiõe in uanũ. Rõ, quia nõ hñt manus mũdas. Quia ſicut uos nõ daretis eleemoſynã paupi, immũdiſsimas manus habẽtis, ſic nec deus. Quart⁹ mod⁹ eſt cruſando ulnas, & procedit ex cõſciẽtia, qñ hõ cogitat dicens, O miſer de meis p̃ctis iã factus eſt proceſſus in curia iuſtitie dei, & ſentẽtia data. Aĩa q peccauerit ipſa morietur. Eze. xviij. Iõ recurrit hõ ad crucẽ. q. d. Verũ eſt ꝙ multa p̃ctã feci, ſed dñe filius ueſter fuit ſuſpẽſus in cruce, ne aliquis ſibi credẽs & obediẽs ſuſpẽdatur in furca inferni. Iſte modus oſtẽdit nobis ſententiatis ad mortẽ de aliquo crimine, qñ eis datur ſn̄ia a iudice uel principe, ſentẽtiatus facit tũc iſtũ geſtũ, cruſando ulnas. Nõ eſt cõtẽtus extẽdere manus dicens, O dñe parcatis mihi, ego promitto uobis ꝙ decetero ero correctus. Bonus modus eſt. q. d. Mihi aũt abſit gloriari, niſi in cruce dñi noſtri Ieſu xp̄i, in quo eſt ſalus, uita, & reſurrectio nr̃a &c. ad Gal. ul. Quintus modus eſt tũdẽdo pectus iunctis digitis. Iſte modus procedit ex contritiõe. Rõ, qa a corde procedũt omnia bona uel mala que facim⁹, qa ſi aliqs faciat aliquod bonũ, nõ tñ ex corde, ſed ui, nõ habet meritũ. Idem de malo, ut ſi aliquis ponit gladiũ in manu mea dicẽs, per corpus &c. uos percutietis iſtũ, & uiolenter manũ meã mouerit percutiẽdo proximũ, ſibi imputabitur. Autoritas. De corde exeũt cogitationes male, homicidia, adulteria, fornicatiões, furta, falſa teſtimonia, & blaſphemie. Hec ſunt q coinquinãt hominẽ. Mat. xv. Iõ percutit̃ cor quaſi radix, qa ſi in ueſtro uiridario haberetis arborẽ malã, infructiferam, eradicaretis eã, & non ſinetis creſcere, qa iterũ poſſet pullulare. Iſta mala arbor eſt p̃ctm̃, cuius radix eſt cor, rami ſunt ſenſus. Iõ percutitur cor tanq̃ radix, nõ oculus, nec auris, quia rami ſunt, ſed cor. q. d. Iã eĩn ſecuris ad radicem arboris poſita eſt. Mat. iij. De iſto bono mõ dicã uobis miraculũ quod a xp̄o recitat̃ Lu. xviij. de quodã hoĩe male uite, & peccatore publico, qui ſemel uoluit orare, & aſcẽdit in templũ, & conſiderãs p̃ctã ſua, non audebat templo appropinquare, nec audebat ex uerecundia p̃ctõrum oculos ad celũ eleuare, ſed percutiebat pectus ſuũ dicens, Deus propitius eſto mihi p̃ctõri. Dicat̃ neſciẽs aliã orationẽ. De iſto dicit Chriſt⁹. Amẽ dico uobis, quia deſcẽdit hic iuſtificatus

in do-

in domũ suã &c. Lu. xviij. Sextus modus
est inclinando corpus ex deuotione usq;
ad genua. Rõ, quia uera deuotio non est
nisi delicamentũ anime, quia sicut super
bus stat erectus, & persona humilis & de
uota inclinatur ex teneritate anime. Iõ
in persona deuota loquẽs xp̃s sanctis an
imabus dicit, Fulcite me florib⁹, stipate me
malis, quia amore langueo. Canti. ij. Aĩa
enim deuota est ut mulier generosa, q̃ hinc
inde sustẽtatᶠ. Sic aĩa est, ostendẽs suũ de
licamẽtum, & inclinatᶠ &c. Istum modũ
seruãt deuoti, clerici, religiosi, quia quã-
do dicunt, Gloria patri, ad ultimum uer-
sum psalmorũ, semper inclinãt se, & quã
do transeunt corã altari. Sed iam nõ cu-
rant istas inclinationes aliqui, sed bene
inclinãt mulieribus, & dominabus, sed
deo quasi nihil. Iste modus est ita deuo-
tus, ꝙ pl⁹ seruatᶠ in missa q̃ alij modi. Quin
quies enĩ inclinatur sacerdos in missa.

Primo dicta cõfessione accedẽs ad al
tare, qñ dicit, Aufer a nobis domine cun
ctas &c.

Secũdo post ablutionem digitorũ, qñ
dicit, In spiritu humilitatis, & animo cõ
trito suscipiamur domine a te &c.

Tertio postq̃ dixit, Sanctus, incipit ca
nonem dicens, Te igitur clementissime
pater &c.

Quarto post corporis eleuationẽ, qñ
dicit, Supplices te rogamus omnipotens
deus &c.

Quinto postquam sacerdos dixit, Ite
missa est, uel benedicamus domino, uel
requiescãt in pace, quãdo dicit, Placeat ti
bi sctã trinitas &c. Patet ergo ꝙ iste mo-
dus est ualde deuotus, quia ita seruatᶠ in
ecclesia, & etiam ecclesia orat pro eis in
quadã collecta di. Inclinãtes se dñe maie
stati tue propitius intẽde. Septimus mo
dus orandi est flectẽdo genua, & iste ue
nit ex subiectione. Istũ modum tenebat
apls. Iõ dicitur in themate, Flecto genua
&c. Ratio, quia sicut Christus cum patre,
& filio, & spiritusancto est creator ani-
marum, & formator corporum, ita etiã
est dominus. Et sicut creauit, ita conser-
uat in esse, & occidit, dans bonis gloriã,
& malis penam. Ergo quia est dominus
corporis & anime, sibi flectẽda sunt duo
genua, dextrũ in signum ꝙ est dominus
anime, & sinistrũ, qa est domin⁹ corpis.
Si aũt fiat reuerentia regi, uel alicui do-
mino temporali, sibi est flectẽdum genu
sinistrũ solũ, quia solũ est dominus cor-
poris, & non habet dominium in animã.
Prelato uero spirituali dextrum genu fle
ctendum est, qa habet dominiũ super ani
mã, absoluendo, dispẽsando &c. Confes
sori duo genua, quia tenet locũ dei. Itẽ
qñ petitis benedictionẽ ab aliquo sacer-
dote. Viuo ego, dicit dominus, qm̃ mihi
flectetᶠ omne genu. ad Ro. xiiij. Iõ dicit,
Flecto genua. Nõ dicit, genu. Ideo patet
hic quod pctm̃ est illorum qui in eleua-
tione corporis xp̃i non flectunt duo ge
nua, quasi nõ credãt Christum dominũ
anime & corporis, nec amouẽt caputiũ.
Itẽ qñ in sero pulsatur Aue Maria, nõnul
li paruã uel nullã exhibent reuerẽtiam.
Itẽ quãdo dicitᶠ, Qui propter nos homi-
nes, & propter nostrã salutẽ descẽdit de
celis, & incarnat⁹ est de spiritusancto ex
Maria uirgine, & homo factus est, crucifi
xus &c. debẽt duo genua flectere. Dicatᶠ
miraculũ quod accidit Rome in ecclesia
dũ eleuaretur corpus xp̃i. Quidã iuuenis
ita fortiter ligatus erat, ꝙ nõ potuit fle-
ctere genua, subito uenit diabol⁹ in for
ma uisibili, dans sibi alapã, dicens, O pro
ditor xp̃iane, pro quibus tm̃ fecit xps. Si
xp̃s fecisset cẽtesimam partẽ pro nobis,
quam fecit pro uobis, nocte & die serui
uissemus sibi genibus flexis, & subito in
terfecit eũ. Cogitate quid sit de illa ani-
ma. Octauus modus est prosternendo se
totum usq; ad terram, & iste modus pro
cedit ex defectione. Istũ modũ seruat ec
clesia solũ in hebdomada sancta, quãdo
leguntur passiones. Et quando dicitur,
Emisit spiritũ, prosternimus nos. Ratio,
quia in nocte passionis in oratione se ꝓ
strauit. Iste modus signat nostrã defectio
nem, innuens ꝙ ad terram oportet nos
redire, & quasi homo iã se reputans mo-
riturum prosternitur. Iste modus mouet
cor ad preparandum se. Sicut senten-
tiatus

tiat⁹ quãdo ducitur ad furcam, parcit, & petit ut ſibi parcaẽ, remittit, & cõfitetur. Ita debemus nos facere, qa iã uadim⁹ ad mortẽ. Iõ non ſolũ ſemel in anno, ſed ſepe confiteri, & cõmunicare debem⁹, parcere inimicis, & reſtituere. Ideo Dauid de iſto modo dicit, Venite adoremus, & ꝓcidamus ante deũ, ploremus corã dño qui fecit nos, qa ipſe eſt dñs deus noſter &c. pſ. xciiij. Si dicatur ab aliquo, De iſtis modis quem ſeruabo? Rñdeo qđ ſcđm qđ ſpirituſſanctus mouet uos, ſeruetis illum modũ deuote continuando.

De eadem dominica. xvj. poſt feſtũ trinitatis. Sermo ſextus.

OBſecro uos ne deficiatis in tribulationibus. ad Ephe. iij. Sermo noſter erit quõ debemus ſuſtinere tribulationes & aduerſitates. Nam dicit Grego. ꝙ magna imperfectio eſt nelle habere bona & proſperitates, & neſcire uel nolle ſuſtinere mala & aduerſitates. Sicut enim habemus duo brachia ad amplexandum proſperitates, ita ad ſuſtinendum aduerſitates. Sed primo ſalutetur uirgo Maria. Secũdũ ꝙ experiẽtia uſualis declarat de quolibet die, uita pñs eſt plena laboribus, aduerſitatibus, & tribulationibus, intm̃ ꝙ poſt unã conſolationem plures ſequũtur tribulationes, talis eſt conditio huius mũdi. Et põt declarari per regulam philoſophie di. Omne mediũ participat naturã extremorũ. Declaratur in quatuor elementis, de qb⁹ duo ſunt in medio. ſ. aer & aqua. Aer recipit ab igne caliditatem, ab aqua humiditatẽ, ideo eſt calidus & humidus. Patet quomodo medium participat naturã extremorũ. Item aqua participat cum aere ſuperius in humiditate, cũ terra inferius in frigiditate. Iõ aqua eſt humida & frigida. Idem patet in aĩalibus. Nam ſi equus ſit inter magnã niuẽ, & magnum ignẽ, ex uno latere participabit cum niue in frigiditate, ex alio cũ igne in caliditate. Idẽ patet in hominib⁹ de uillis que ſunt in finibus regnorũ, qa participãt cũ utroq; idiomate. Ideo loquuntur mixto modo. Patet regula philoſophie. M. do uideamus pſens uita ubi conſiſtit. Dico ꝙ eſt in medio inter paradiſum, qui eſt ſuperius, & infernũ q eſt inferius in centro terre, & ſunt contraria in oĩbus, quia cõditio paradiſi eſt gaudere, letari, & de nullo triſtari &c. Letitia ſempiterna ſup capita eorũ. Gaudiũ & letitiã obtinebũt, & fugiet dolor & gemitus. Eſa. xxxv. Cõditio uero dãnatorũ in inferno eſt dolere, triſtari, laborare in penis cõtinuis, & de nullo conſolari, ĩmo quicquid fit pro eis, uertitur eis in luctum & triſtitiã. . . ſciunt qa nihil prodeſt eis. Si fiat oratio pro patre uel matre, & ſi eſt in inferno, & tu neſcis, triſtatur, qa nihil ſibi pđ. Item propter inuidiam de amicis q . . uantur, dolent. Itẽ ſi dãnantur, quia eorũ pena augmẽtatur. Sicut quando igni a . . duntur ligna, ignis augmentatur. Vnde damnati plangendo dicunt, Defecit gaudium cordis noſtri, uerſus eſt in luc . . . chor⁹ noſter. Cecidit corona capitis noſtri. Ve nobis, qa peccauimus. Propterea meſtũ factum eſt in dolore cor noſtrum. Thre. v. Mõ audite rõnẽ ex quo nc . . mus in medio. Nã ſuperius eſt paradiſus, ubi eſt ſummũ gaudiũ, & inferius infernus, ubi eſt ſumnia tribulatio & triſtitia. Et quia ex regula nos participamus naturã extremorũ, habem⁹ hic aliqua gaudia comedẽdo, bibẽdo, delectando &c. & habemus etiam tribulationes, aduerſitates, quia infern⁹ eſt nobis propinquus, plus abundant tribulationes. Gaudia em . . mundi ſunt gutte, que diſtillant de faſo ſpirituſſancti, qui diſtillat in te unam guttã, in alio aliã &c. Ideo Boetius, qui licet fuiſſet philoſophus, fecit libros Theologie dicẽs, Omnis dulcedo felicitatis . . mane multis amaritudinib⁹ eſt reſperſa. i. inuoluta. Et ita abundãt tribulationes. Vnde apl's exhortans nos dicit, Obſecro uos &c. imo patienter ſuſtineatis, non . . mittendo amorẽ dei, nec pdere deuotionem debetis, nec bonã uitã. Patet thema. Inuenio in ſacra ſcriptura tres rationes maxime, quare nõ debem⁹ deficere, ſed patiẽter ſuſtinere tribulationes & aduerſitates.

tates, qa p tribulationes huius mundi Homo depurat a magnis defectibus. Hō pseruatur a multis offensionibus. Hō augmētat mītū ī gratijs & meritis. Istis tribus nō debemus deficere in tribulationibus, sed patienter sustinere. Iō dicis in themate, Obsecro uos ne deficia tis in tribulationibus. Dico primo q̄ hō per tribulationes & aduersitates huius mūdi depurificatur a magnis defectibus, quia de peccatis preteritis, de quibus nullus potest se excusare, tribulationibus, infirmitatibus, & aduersitatibus, si patienter recipiantur, nō murmurādo contra deū, nec indignādo, sed dicendo, Domine, ex quo uobis placet, faciatis de creatura uestra sicut uobis placuerit, purificatur. Dico q̄ tunc homo depuratur, & purificatur anima de peccatis & defectibus. Ratio. Quando peccator cōfitetur cōfessori omnia peccata sua, nullum abscondēdo, & in fine dat sibi penitentiam, si peccator humiliter recipit, & seruat illā penitētiā, anima depuratur, & deus sibi remittit peccatum. Hec est fides nostra certissima. Fiat ergo ratio. Si penitentia data a simplici confessore & p̄cōre purificat aīam, si illam seruatis humiliter, q̄to ergo magis purificatur ex pnīa data a papa Iesu, ut sunt tribulationes, & aduersitates, quia omne malū pene est a deo. Creditis uos q̄ xps delectetur quando estis in lecto infirmus, uel quādo aliquam aduersitatē habetis? profecto ut sic sibi non placet, sed sicut placet confessori, quādo peccator seruat pnīam per eum iniūctā, non q̄ illa pena placeat confessori, sed in quātum ex illa remittuntur sibi peccata. Ita placet xpo propter p̄cōrū & penarū remissionē, q̄n nos patiēter sustinemus pnīam p eū nobis iniunctam. s. tribulationes. Nā uobis dedit febres, illi dolorem capitis, alteri dolorē stomachi, torsiones & c. cholicā passionē, pditiones filiorū, & bonorū tēporaliū, lapides, siccitates, mortalitates, & sic de alijs. Omnia ista sunt pnīe a papa Iesu iniūcte. Si ergo seruando pnīam simplicis cōfessoris homo depuratur, q̄to magis ex pnīa pape Iesu? Imo p̄ nostra cōsolatione dicā plus. Q̄n uaditis fodere, lauare, secare ligna, & ad similia, totū hoc est pnīa. Postq̄ eñ Adā peccauit, deus in forma alicuius honeste persone uenit ad Adā, ut audiret eius cōfessionē, & Eue, & abscōderūt se quemadmodū aliqui abscōdūt sua p̄cā, sed tandē audiuit, quibus auditis, Ade iniunxit pnīam di. Maledicta terra in opere tuo. In laboribus comedes ex ea cunctis diebus uite tue. Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbas terre. In sudore uultus tui uesceris pane tuo. Gen̄. iiij. Eue autē iniunxit pnīam dicēs, Multiplicabo erūnas tuas. In dolore paries filios tuos. Et sub uiri potestate eris, & ipse dominabitur tui. ibidē. Ex quo patet q̄ oēs tribulationes huius mundi pnīe sunt date a papa Iesu. Aut. Benedictū eñ nomē tuū deus patrū nostrorū, q̄ cū iratus fueris, mīam facies, & in tēpore tribulationis p̄cā dimittes his q̄ inuocāt te. Thob. iij. No. secreta. Primū, cū dicit patrū nostrorū. Patres nostri sunt patriarche, prophete, apostoli, & martyres &c. qui nos in fide genuerūt, & illi semper habuerūt tribulationes, intm̄ q̄ dicit unus de maioribus eorū, Per multas tribulatiōes oportet nos intrare in regnū celorū. Act. xiiij. Itē Dauid, Multe tribulationes iustorū, & de oībus his liberabit eos dn̄s. ps. xxxiij. Mirū est q̄ curabant infirmos &c. & seipsos curare non poterāt. Paulus suscitabat mortuos, & non poterat sanare se a dolore lateris. Q̄n ergo dicit, De⁹ patrū nostrorū, reducit nobis ad memoriā exēpla tribulationū s̄cōrū. Scd'm secretū tangitur cū dicitur, Cū iratus fueris. s. scd'm iudiciū hominū, q̄n uenit siccitas, mortalitas, grādo, terremot⁹, & huiusmodi, dicitur est iratus. & dicit, mīam facies, & certe ita est, qa sicut medic⁹ q̄n aperit uel penetrat uulnus, uel scīdit mēbrū putridū, uidetur esse iratus cōtra infirmū, dās ei dolorē, cū tñ faciat mīam, qa pro sanitate corporis. Ita de tribulationibus hui⁹ mūdi uidetur nobis q̄ de⁹ sit iratus, cū tñ faciat mīam, ut sanet a plagis peccatorum. Ideo dicit, Cū irat⁹ fue-

ris mĩam facies. Et cõcordat Abacuc.iij. Cum iratus fueris, mĩe recordaberis. Et declarat cũ sequitur, Et in tẽpore tribulationis pc̃tã dimittis. Sed quibus? R̃ndet, His q inuocant te. Nõ credatis ꝙ oĩbus q habent tribulationes remittantur pc̃tã, qa illi q impatiẽter recipiũt, uel murmurãdo cõtra deũ dicẽtes, Ego ieiuno, uel uado ad missam, & siñia, ecce deus dat mihĩ aduersitates, & non tali &c. Talis non solũ nõ purificatur, imo magis deturpaᷣ. Sed qñ patiẽter recipiũt, dicentes, Dñe, mala que patimur, pc̃tã nr̃a meruerunt, & qa ego faciebã paucã pnĩam, uel nullã, uos dñe dedistis mihi istã, talis purificatur. Iõ dicit, His qui inuocãt. i. intꝰ uocãt te. Patet ergo rõne & autoritate ꝙ ex tribulationibꝰ purificamur &c. De ista materia audiatis pulchrũ ṽbũ Gregorij, cũ tribus siñitudinibus. Quod fornax auro, qđ lima ferro, qđ flagellũ grano, hoc facit tribulatio uiro iusto. De primo quando argentarius liquefacit aurũ, & bullit, uidetur habere dolorẽ aurũ, tñ purificaᷣ. Itẽ qñ hõ habet febrẽ, tunc est in fornace, & uidetur bullire, sed si habet patientiã, aurũ. i. aĩa, purificatur a mixtura falsi metalli pc̃tõrũ. De scđo qñ ferrũ limaᷣ, clamat, ac si patiatur, tñ purificatur a rubigine, & remanet lucidũ. Ita in doloribus hõ clamat. Itẽ mulier cũ parit, dicit multa, O maledicta Eua. Et decetero nõ accedam ad uirũ &c. lima doloris tenet uos. Idem de dolore dentium, tunc ferrum limatur, quia omnes sumus rubiginati peccatis. Iõ qñ limatur hõ in doloribus, non debet dicere mala uerba, quia pc̃tm̃ est, sed clamare põt hõ, qa dolor mitigaᷣ. De tertio, quod flagellum grano, quãdo laborator flagellat bladũ, uidetur eius inimicus, tñ hoc facit ut granũ purificetur a paleis. Idẽ de nobis. Cogitate ꝙ iste mũdus sit area, nos uero blada. Flagella sunt tribulationes, tempestates lapidum, fulgurum, mortalitatum, siccitatum, & similium. Ideo fiũt processiones &c. & uidetur ꝙ deus sit iratus, sed hoc facit ad purificandũ nos a paleis uanitatum &c. Igitur dulciter & patienter sunt tribulationes suscipiende, qa sicut seruãdo penitẽtiã cõfessoris patiẽter purificatur cõfessus, sed nõ si seruat eã cũ ira, & impatienter dicẽdo, Maledictꝰ sit cõfessor, qa talẽ penitentiã mihi dedit, qa sic hõ nõ purificatur, sic hõ purificatur a pc̃tis, si aduersitates sustinetis patienter & gratãter. s. tñ dicatur, Talis pnĩa dat mihi magnum tediũ, tñ ex quo confessor iniũxit mihi, seruabo eam propter remissionẽ pc̃tõ meorũ, tunc est bona. Ita de xp̃ianis, qui in tribulationibus patientes sunt & grati &c. Ideo dicit apostolus, Obsecro uos &c. Dico secũdo &c. Prima ratio dicit q hõ purificatur a pc̃tis p̃teritis, & ista dicit ꝙ hõ preseruatur a pc̃tis futuris. s. ne fiãt. Et ecce quõ. Quot sunt qui ex tribulatione tẽporali retinẽtur ne peccẽt? Erit enim aliquis qui eũdo ad lupanar uulneratur in capite a tegula &c. & pc̃tm̃ non fit. Itẽ de multis in lecto iacentibus. Quot mulieres essent uane & pompose, & deus dat eis plagã aliquã, uel infirmitatem, & uiuent bene & honeste. Verbi gratia de Magdalena, & Martha sororibus simul nutritis, & pulcherrimis, que post mortẽ parentum remanserunt equaliter domine. Que fuit causa ꝙ Magdalena fuit ita peccatrix, ꝙ perdidit nomen? Martha uero fuit semper uirgo? Gratia dei & tribulatio. Nam dicit Amb. ꝙ Martha fuit illa mulier, q̃ duodecim annis habuit fluxum sanguinis, itm̃ ꝙ fuit facta macilẽta, fine colore, fetebat. Qñ Magdalena cecidit in peccatum, Martha cecidit in infirmitatẽ, quia alias fuisset ut Magdalena. Quãdo Mag. fuit curata in anima, & etiã Martha ĩ corpore. Patet ergo ꝙ tribulationes preseruant a peccatis futuris. Quot mulieres sunt caste ex tribulatione? uel qa habẽt parlã in oculo, uel est gibbosa, uel curua, tũc nullꝰ curat de ea. O benedicta infirmitas, que facit seruare castitatem. Et quot homines infirmi orant deum ut sanentur? Sed quia deus scit ꝙ essent ribaldi, nõ exaudiuntur. Ideo Dauid de se, & de peccatore dicit, Tribulatio & angustia inuenerunt me, quasi perquirant hominẽ. Iõ mandata tua meditatio mea est. s. ad

dū.ſ.ad ſeruandū. Patet ergo recte, quia ſicut frenū uel cham⁹ refrenat & retinet equū, quia ſi ille qui equitat nō teneret frenū in manu, nō poſſet equū regere. Iō tribulationes frenū ſunt, eq̄ eīn ſunt cor pora nr̄a, ſeu ĩordinati motus & tētatio nes, ſed tribulatio refrenat ea, tūc eīn hō recurrit ad orōnes, & ad pſonas deuotas. exemplū de beata Petronela filia beati Petri febricitante. Iō dicit ſcriptura allegorice, Nolite timere, ut enim probaret uos uenit deus.ſ. tribulando, & ut terror illi⁹ eſſet in uobis, & nō peccaretis. Exo. xx. Ergo non debetis deficere in tribulationibus, ſed patiēter ſuſtinere. Dico tertio q̄ hō per tribulationes augmentatur in meritis & gratijs. Nota ſimilitudinem de illis qui faciunt caldaria, quia de uno fruſto ferri faciunt unum caldariū magnū.ſ. percutiēdo cū martello, & hoc uerum eſt ſi ſit ignitū, qa ſi eſſet frigidū, citius frangeretur. Malleationes ſunt tribulationes. Si amore dei, deuotione, & patiētia igniti, patienter ſuſtinuerint tribulationes, augmentabunt eos in ſanctitate & meritis. Patet ĩ Iob, qui fuit malleatus. Itē una die perdidit ſeptem milia oues ab igne celi, quingēta paria boum, quingentos aſinos, tria milia camelorū, ſeptem filios, & tres filias. O quot ibi fuere flagellationes, & aduerſitates. Itē uxor eiecit eum de domo. Item eodem die fuit percuſſus in corpore, & in ſterquilinio poſitus. Sed erat ferrum ignitū in deuotione. Dicit textus q̄ in omnib⁹ his non peccauit Iob, neq; ſtultum quid contra deum locut⁹ eſt, ſed dicebat, Nudus egreſſus ſum de utero matris mee, & nudus reuertar illuc. Dn̄s dedit, dn̄s abſtu. &c. Iob. j. & fuit augmentatus in tanta ſctītate, q̄ multum notabiliter fuit in maiori ſctītate q̄ ante. Sed ſi fuiſſet ferrū frigidum per impatiētiam dicendo, Maledictus qui me fecit, non ſolum perdidiſſet bona, ſed etiā aīam. Ideo apl̄s de ſe & alijs dicebat, Glr̄amur in tribulationibus, ſciētes q̄ tribulatio patientiā operatur. ad Ro. v. Nota, gloriamur. Non ſolū ſupportamus patiēter, ſed gl̄iamur. Qd̄ in tribulationibus ſit gloriandū, pōt declarari per parabolā de duobus pauperib⁹ obligatis dn̄o in magna quātitate, ſub pena mortis. Certa die uocati nihil ſoluerūt, quia nihil habebant. Quibus dn̄s pi⁹ cōpatiens ſecrete & ſigillatim maſſas auri inuolutas pānis rudibus proiecit in captiuitatem, uni fregit caput, qui iratus ſe uolēs uindicare, remiſit maſſā. Alteri fregit brachiū. Sed poſtq̄ fuit dies, recognouit & inuenit maſſam, & gloriabatur di. Deo gratias, non curo de fractione brachij, ex quo habeo uñ ſoluā dn̄o &c. Iſte euaſit, & alius fuit ſuſpenſus. Ita quilibet noſtrum obligatur deo p̄ quolibet pctō mortali, magno uel paruo, ſeptem annis de pn̄ia, quia peccat contra ſeptem dona ſpiritusſancti. Iā eſt tēpus taxatū in iure. Sed qualitas pn̄īe eſt arbitraria. De hoc tamen ſuperius in quodam ſermone latius inuenies. Modo pro quolibet pctō mortali computa ſeptem annos de pn̄ia, forte eſt hic aliquis qui obligatur deo in decē milib⁹ annorū de pn̄ia. Et remediū eſt lucrari indulgentias, facere pn̄iam, q̄t dies lucrantur, tot reſecantur, & ſi in hoc mundo non completur pn̄ia, in purgatorio complebitur. Sed qui in hoc mundo non uult incipere, nec penitere, nec ſatisfacere, in inferno patiet̄, ſed nō ualebit aliq̄d ſibi. Iō pius dn̄s mittit maſſam auri, uel globū.ſ. tribulationē coopertā, ſed intus eſt theſaurus. Iō attēdatis q̄ nō p̄ijciatis foras per impatiētiam, murmurando uel blaſphemando, ſed debetis dicere, deo gratias, dicendo, Non poſſum ſoluere debitum, qa dn̄e ego ualde modicū ſolui. Sed modo cito poſſum ſoluere. Ideo Iac. Omne gaudium.ſ. in corpore & in aīa exiſtimate fratres mei, cū in tētationes uarias incideritis, ſcientes qa probatio fidei ueſtre patientiam operat̄, patientia autē opus perfectū habet. Iac. j.

De eadem dn̄ica. Sermo. vij.

LAtitudo, lōgitudo, ſublimitas, & p̄fūdū. ad Eph. iij. Iā uidetis q̄ iſtd̄ ṽbū īdiget magna declaratiōe. Sed ſalutet̄ ṽgo Ma. Et ut ĩtelliga-

telligatis qūo signat res altas & utiles ad nostram salutem, sciendū est ꝙ apl̃s inter alias orationes deuotas, quas faciebat xp̄ianis, ista erat p̄cipua, dicēs ꝙ deus daret xp̄ianis latitudinem. Hoc patet in ep̄la cū di. Huius rei gratia flecto genua mea ad patrem dn̄i nostri Iesu xp̄i, ut possitis cōprehendere cū oībus sc̄tis que sit latitudo, longitudo, sublimitas, & ꝓfundum. Et q̄a talis apl̃s & tātus, de quo creditur ꝙ sit de maiorib⁹ sc̄tis paradisi, petebat istas quatuor dimensiōes q̄titatiuas, potestis scire, ꝙ significant res utiles.

Nam latitudo est beneuolentia, uel dilectio generalis.

Longitudo est pſeuerantia, uel duratio temporalis.

Sublimitas est sapientia, uel intentio supernalis.

Profundū est pn̄ia ul' hūiliatio ꝟtualis. Ecce latitudo &c. De istis quatuor uolo mō loqui, audite. Dico p̄io ꝙ apl̃s orat petēs ꝙ nos xp̄iani hēamus latitudinem cordis .s. beneuolentiā, & dilectionē gn̄alem. Tam gn̄alis debet eē ista dilectio, ꝙ in corde xp̄iani debēt recipi oēs gentes p dilectionē, & nō debem⁹ dicere, Ego diligo oēs, sed nō talē, qui interfecit patrē meū &c. ul' furatus est mihi hoc, uel diffamauit me, tales nō hn̄t cor latū, sed angustū. Vultis ꝙ dicā uobis unum mirabile? Lati⁹ debet esse cor xp̄iani q̄ celum ul' terra ī beneuolētia. Diceres, Q̄uo possibile esset? Dico ꝙ est possibile, qd' declaro sic. Celū ēpyreū licet sit immensurabile, tn̄ nō potest retinere, nec recipere nisi bonas pſonas & sc̄tās, nō eīn recipit infideles, nec malos xp̄ianos, sed latius debet esse cor xp̄iani, q̄a ibi nō solū bone pſone, sed ēt male, & nō solū xp̄iani, sed ēt infideles, ut Iudei, & Agarēi, dn̄t recipi in dilectiōe. Xp̄iani boni dn̄t diligi, ut conseruenť in fide catholica, ut saluenť, mali aūt ut ad uerā pn̄iam reducanť. Iudei ꝟo amādo & desiderādo diligi dn̄t, ut illuminēť ad ueritatē fidei. Idē de alijs infidelib⁹. Patet ergo ꝙ cor xp̄iani debet eē latius celo. Itē cor xp̄iani ēt debet esse lati⁹ q̄ terra, q̄a cor xp̄iani debet cōtinere p dilectionē gn̄alem & uiuos, & mortuos, de paradiso, & purgatorio, & de inferno. De paradiso, laudando deū de eoꝝ saluatiōe. de purgatorio, orando ꝓ eoꝝ liberatiōe. de inferno, nō rogādo ꝓ eis, q̄a eēt cōtra deū, nec desiderādo ꝓ eis paradisum, sed diligēdo in eis imaginē dei, ad quā facti sunt, nō diligēdo eoꝝ maliciā, sed quasi cōpatiēdo imagini dei, ut sic ꝙ ita cruciet, sicut esset cōpatiēdū imagini xp̄i si ꝓijceret in ignē. Ecce q̄d est latitudo. Et xp̄ian⁹, qui habet istā latitudinē, pōt dicere cū Dd', Ambulabā in latitud'. q̄a mādata tua exquisiui. p̄s. cxviij. No. ambulabam, aliqui hn̄t cor ita angustū & captiuū, ꝙ nō diligunt nisi se, ex quo ipi hn̄t sufficientiā nō curāt de alijs, etiā si habēt affines &c. Alij modicū plus, q̄a diligūt se, & uxorē, & filios, & alios amicos, & ex quo eorū domus habet ꝓuisionē de pane, uino, & de alijs, qui uoluerit moriať fame, nō curant. Alij diligunt se, & oēs de uicinantia uilla, sed nō extraneos. Alij diligūt solū amicos, sed nō inimicos. Tales hn̄t cor angustum, & nō possunt dicere, Ambulabam in altitudine, scilicet in restrictiōe. Itē q̄a mādata tua exquisiui. Preceptum dei est habere istā latitudinē cordis, dicit eīn, Audistis q̄a dictū est antiquis. Diliges ꝓximū tuū, & odio habebis inimicum tuū. Ego aūt dico uobis, diligite inimicos uestros, bn̄facite his qui oderunt uos. Et sequitur, Si eīn diligitis eos qui uos diligūt, quā mercedē habebitis? nonne & publicani hoc faciunt. Mat. v. Etiā bestie diligūt bn̄factores suos. Ecce quare dicit, Ambulabā &c. Et dicit, Oīs cōsummationis .i. pfectionis uidi finem, latum mandatū tuū nimis, q̄a nō habet finem. p̄s. cxviij. Nota omnis cōsummationis, oīs stat⁹ seu cōditio huius mūdi finē habebit. Verbigr̄a. Dn̄iū tpale, ut esse regē &c. finē habet p mortē. Itē p̄latiōes, ut esse papā &c. finem habet. Religio clericatus finem habet p mortem. Matrimonium etiā finem habet per mortem, intantū ꝙ si moriatur hodie uir uel uxor, & in crastinū resuscitaretur, posset ducere aliam uxorē,

morē, uel ipsa aliū uirū. Itē reuerentie & alij honores finē habent p mortē, sed mādatū de dilectione pximi nō habet finem, imo in morte augmentat, qa beati plus diligūt se & nos plus q̄ nos. Qui habet istā latitudinē cordis, pōt dicere, Eduxit me in latitudinē, qa prius habebā cor angustū, saluum me fecit, qm̄ uoluit me. ps. xvij. Dico secūdo q̄ lōgitudo est perseuerantia, uel duratio tpalis. s. q̄ in bona uita, deuotiōe, pnīa, pseueretis hodie & cras &c. plus & plus. Nullus dicat, ego seruiā deo p annū, uel p duos annos, sed usq; ad mortē seruire deo in bona uita debem⁹. Rō theologicalis, quia seruitiū debet esse secundū salariū quod hō petit. Si uos petitis magnū salarium, magnū seruitiū tenemini facere. Hoc enim rō dictat, & equitas. Mō uideamus qd̄ salariū pmisit xp̄s suis seruitoribus. Dico q̄ gloriā paradisi, q̄ nō dat ad annū uel duos annos, sed quandiu deus erit deus. i. sine fine. Iō ex quo ipse dat salariū, qd̄ durat quādiu ipse est, & ipse semper erit deus, uos tenemini ei exhibere seruitiū quādiu fueritis in mūdo. Null⁹ dicat, Ex quo seruiui xp̄o. x. annis uel. xx. modo uolo qescere, quia nō haberes salariū, sed cōtinua de die in diē, de anno in annū. De ista longitudine dicit David, Domū tuā. i. personā deuotam, q̄ est dom⁹ dei, decet sctītudo dn̄e, in lōgitudinē dierū. ps. xcij. Aliter hō nō haberet salariū. Nā si aliqs in magna sctītate seruiuit deo cētū annis, & p horā ante mortē dimisit seruitiū dei, peccādo mortaliter, qa aliter nō dimittit, dānat, quia nō cōtinuauit. Aliqui ex ignorātia faciunt hic qstionē di. Mirabile est hoc, q̄ ego seruiuī deo p centū annos, & p horā dimitterē seruitiū ex aliquo pctō mortali, q̄ pter hoc pdā totū seruitiū qd̄ feci. Nā reputaret rex crudelis, si militē qui ei seruiuit. x. annis, p unā displicētiā priuaret salario toti⁹ sui seruitij, nisi esset crimē lese maiestatis &c. Cū ergo deus sit summe bonus & misericors, ergo nō uidet q̄ pter unū pctm̄ qs debet dānari. Respōdeo, ista similitudo de seruitio regis nō est ad ppositū, qa seruitiū qd̄ facit miles regi, & op⁹, & labor, & seruitiū, totū est militis, & rex nihil facit in illo seruitio. Ideo p unā displicētiā miles nō debet perdere salariū, alās crudelis esset rex. Sed in seruitio qd̄ hō facit deo, ieiunando, & seruādo bonā uitā &c. labor, opus &c. hoc totū est dei, qa hō de se nihil posset, & maiorē grām facit de⁹ homini in hoc, q̄ hō deo. Dicat hic parabola de mercatore, qui cōmisit capsulā preciosissimā uni, ut portaret usque ad portā dom⁹, qui attediatus, qn̄ fuit iuxta domū, in quēdā torrentē piecit fardellū. Quo facto, iuit ad petendū salarium, nunquid merebat salariū? Patet q̄ non, imo meruit magis furcā. Sed diceret qs, Videt q̄ meruit tale, quia portauit capsulam &c. Solutio. Non portauit usq; ad portā, sed p ecit, & fures tulerunt illud. Ideo &c. Idē est in pposito. Seruitiū dei nihil aliud est, q̄ portare fardellū. Verbi gr̄a. Qn̄ religiosus intrat ordinē, recipit onus fardelli a mercatore xp̄o portādū usq; ad portā padisi, q̄ ē mors. Si anq̄ sit ad portā, pijcit fardellū p uitā malā, nō solū non meret salariū, sed & penā. Idē de clerico & laico. Ecce quō decipiunt illi qui dicūt, Videt crudelitas q̄ totum seruitiū centū annorū &c. perdat, qa pieciste fardellū tibi cōmissum a xp̄o mercatore, & ideo dixit xp̄s, Esto fidelis. s. custodiēdo fardellū usq; ad mortē, & dabo tibi coronā uite. Apoc. ij. O quantū laboraret aliquis, si sciret q̄ ex suo labore posset acquirere coronā regis Aragonie, uel papatus &c. & mulieres coronā regine, cū tn̄ nō sunt alicui⁹ reputationis, respectu corone glie. Ecce quid uult dicere longitudo. Ideo Dauid in persona xp̄i, Lōgitudine dierū replebo eum, & ostēdam illi salutare meū. ps. xc. Dico tertio q̄ sublimitas, sapientia, uel intentio est supernalis. s. q̄ in oīb⁹ opibus nostris habeam⁹ intētionē sublimē ad deū. Verbi gr̄a. Si ieiunatis, ut bonā habeatis intētionē, sed si facit qs ut dicat deuot⁹ &c. intētionē habet bassam & puersam. Idē de oīone, & de alijs opib⁹ pnīe dicē

dũ eſt. Sed ſi habet ĩtẽtionẽ aliã, dicẽdo,
Ego ieiuno, & facio talẽ pñiam, ut ĩ iudi
cio diuĩo recipiaẽ mihi ĩ cõputũ de pctĩs
meis &c. Item do eleemoſynã, ut qñ aĩa
mea ad portã paradiſi ueniat, eleemoſy-
na deẽ ſibi. Itẽ quare dicis miſſam &c. Itẽ
quare ponis filiũ uel filiã in religiõe, &
ſic de alijs. Nã ſicut in floreno magis re
ſpiciẽ põdus q̃ color, uel ſon⁹, ita anteq̃
poſsitis intrare burſam paradiſi, reſpiciẽ
põdus intẽtionis. Nã que facta ſunt pro
pter uanã gl̃iam, nihil ponderant, qa uẽ
tus eſt. Itẽ nec ꝓ diuitijs ſeu honoribus,
quia uanitates ſunt. Eccl̃. j. Vanitas uani
tatum, & oĩa uanitas. Sed pondus eſt, qñ
fiunt bona opa ꝓ honore dei, & ſalua-
tione aĩarũ. Autoritas. In ſublimitate e-
ternũ glorie pondus operatur in nobis,
nõ cõtẽplãtibus nobis q̃ uidentur. Que
enim uideẽ, tpalia ſunt, q̃ autẽ non ui-
dentur, eterna ſunt. ij. ad Cor. iiij. Ergo
teneamus conſiliũ apl̃i dicẽtis, Siue mã
ducatis, ſiue bibitis, ſiue aliud quid fa-
citis, omnia in gloriã dei facite. j. ad Co
rinth. x. Dicaẽ exẽplũ de uitiſpatrũ, de il
lo ſancto hoĩe, qui qñ uolebat facere ali
quod opus, ſtabat modicũ cogitãdo in-
tra ſe. De hoc interrogatus quare ſtaret.
rñdit, Quia ſcio ꝙ bona opera nihil ua
lent de ſe niſi bona intẽtione fiant. Ideo
antequã facio opus bonũ, ordino inten
tionẽ meã. Sicut baliſtarius antequam
mittat ſagittã, aduertit ſignũ. Cogitare
ideo debes, quare uis ire ad eccleſiã, &
ſi ideo uadis ut uideas mulierẽ &c. Me-
lius eſſet nõ ire. Si intentio ſit, ut laudes
deũ, & impleas preceptũ de miſſa audiẽ
da, tunc uade, quia intentio eſt bona. Itẽ
cogita & cõſidera, quare das eleemoſy-
nam, & ſi ideo das ut dicaris miſericors,
melius eſſet nõ dare &c. Idẽ de oratiõe.
Idẽ de miſſa. Nã ſi principal̃r dicat pro-
pter pecunias, meli⁹ eſſet nõ dicere. Pa-
tet igiẽ, ꝙ ꝓpẽ prauitatẽ & nõ aduertẽ-
tiam intentionis multa bona opa perdũ
tur. Querit ſanctus Tho. in quotlibet. Si
religioſus uel ſacerdos predicat ꝓ uana
gloria, & poſt penitet, an ex illa pñia lu
cretur coronã, & meritũ, uel laureolam,
que habuiſſet ſi ſancta intentione predi
caſſet. Dicit ꝙ nõ, quia nunquã illa fuit
lucratus, quia fuerunt opera mortua, q̃
per ſequentẽ pñiam nõ uiuificantur, li-
cet pctũ ſibi remittaẽ ex illa pñia. Ideo
attendatis ꝙ ſemp̃ in operibus uĩis di-
rigatis intentionẽ ad deũ. De iſta ſubli-
mitate intentionis dicebat deus Iob, Si
habes brachiũ ſicut deus, & ſimili uoce
tonas, circunda tibi decorẽ, & in ſubli-
me erigere, & eſto glorioſus. Iob. xl. No
ta hic q̃ requiruntẽ in predicatore euan-
gelij. Primo, ſi pro quia, ſi habes brachiũ
ſicut deus. ſ. ad faciendũ bona opera. Se
cundo, & ſimili uoce tonas. i. p̃dicas, &
hoc quantũ ad doctrinã predicandã, nõ
poetarũ &c. ſed euangelij. Tertio, circũ
da tibi decorẽ, quãtũ ad honeſtatẽ uite,
& bone fame. Quarto, in ſublime erige
re, quãtũ ad intentionẽ. ſ. ꝓ honore dei,
& ſaluatione animarũ, non ꝓ uana gl̃a
&c. quid ſequiẽ? Eſto glorioſus, quia ſic
predicando gloriam predicator mere-
tur, & glorificabitur. Dico quarto ꝙ pro
fundum eſt humiliatio ſeu ſubiectio ui:
tualis, de qua Iudith. viij. Humiliem⁹ illi
aĩas noſtras, & in ſpiritu cõtrito & humi
liato ſeruientes illi. Nota quatuor cõſi
deranda, ex quibus cauſatur ꝓfunda hu
miliatio penitentie, & iſta quatuor ſunt

Primo perditio celeſtis glorie.

Secundo acquiſitio infernalis pene.

Tertio dolor diuine eſſentie.

Quarto afflictio carnis proprie.

Ideo Dauid, Dixit dñs, ex Baſan cõuer-
tam, conuertã in profundum maris pſ.
lxvij. Baſan ſecundũ Hebraicã interpre-
tationẽ, idẽ eſt qđ cõfuſio, & ſignat uitã
hoĩs, uel mulieris inordinatã, qui uiuũt
ut beſtie ſecundũ ſenſualitatẽ, qñ uolũt
comedere, bibere, facere luxuriam, uel
uindictã, neſciẽtes ſe in ſuis operib⁹ &
affectib⁹ gubernare ſecundũ rectã ratio
nem, & diuinã legẽ, qui neſciũt ſe refre
nare, tales nõ hñt certã horã orandi, ſed
aliquoties orant, aliquoties nõ. Itẽ ſacer
dotes nonnulli inordinate uiuunt, non
ſeruantes ordinẽ in celebrando, uel di-
cendo horas, aliqñ dicunt matutinas de
mane,

mane, aliq̃n de sero, aliquoties primam post prandiũ, cõfusio est & inordinatio. Itẽ mulieres qñ depingunt se, dicũt Aue Maria &c. Dicat quõ pnīa debet dici deuote genibus flexis, cogitãdo ꝙ uidetis xp̃m iratũ &c. Sed aliqui qñ induunt se &c. inordinate eã dicũt. Sed ex Basan, dixit dñs, cõuertã pc̃tõrẽ ad bonã uitã, cõuertã in pfundũ maris. s. pnīe & amaritudinis. Et hoc fit qñ peccator penitens dixit, O miser quot pc̃tã feci &c. & põt dicere, Profundũ abyssi penetraui. Eccl. xxiiij. Abyssi. s. pnīe hũilis, quia pnīa superborũ nihil ualet. Si uos ieiunãtis, diaboli nunq̃ comedunt. Si uigilatis, diaboli nunq̃ dormiunt. Si uos disciplinatis, plus diaboli disciplinant, quãuis contra eorũ uolũtatẽ, qa pena eorũ incõparabiliter maior est, q̃ disciplina uel pnīa penitentium hic in ista uita. Vñ diaboli in nullo superant, nisi hũilitate, qa ipsi non possunt hũiliari. Iõ nihil ualet eorũ pnīa. Ideo quãto penitẽs facit maiorẽ pnīam, tanto plus debet hũiliare se. Vñ Dauid ĩ ps. xxxiij. Humiliabã in ieiunio animam meã &c. Patet igit quare dixit apl's, Latitudo, longitudo &c. Deo gratias.

De eadem dñica. xvj. post festum trinitatis. Sermo octauus.

ACcessit & tetigit loculum. Luc. vij. Pro declaratione thematis, & sermonis introductione, notandũ ꝙ theologicalis cõclusio est, ꝙ postq̃ pc̃tõr cõmisit pc̃tm̃ suũ, licet act⁹ & operatio pc̃tĩ trãseat, remanet tñ macula quedã aĩe, & immũdicia, turpior & fetidior oĩbus corporalib⁹ immundicijs huius mũdi. Verbi grã. Quando uir luxuriosus cõmisit immundiciã suã delectatione & cõplacẽtia cũ muliere luxuriosa, quid remanet de tota complacentia? nunquid totũ transit, & nihil remanet nisi macula, q̃ est fetidior oĩb⁹ immundicijs huius mundi, & nunquam recedit, usque ad displicentiã sufficientem & condignã de peccato perpetrato? Hanc conclusionẽ probat doctor sanctus in. j. ij. q. lxxxvj. in. j. & ij. articulis. In primo ostendit quid sit macula peccati, dicens, ꝙ sicut in corporalibus macula dicitur, qñ aliquod corpus nitidũ perdit suum nitorem ex cõtactu alterius corporis, ita oportet dici ĩ spiritualib⁹. Habet autem aĩa duplicẽ nitorẽ. Vnum ex refulgentia luminis naturalis. s. rõnis, per quod dirigitur in actibus suis. Aliũ ex refulgentia luminis diuini. s. sapientie & gratie, per que perficitur ad bene & decenter operandũ. Est autẽ quidam tact⁹ anime, qñ inheret aliquibus rebus per amorem, qui autem peccat, inheret aliquibus rebus per amorem cõtra lumen rationis, & diuine legis, & ex hoc prouenit macula peccati. Quod autem remaneat ista macula post peccatum, probat in secũdo articulo di. ꝙ dum cessat act⁹ peccati, per qđ hõ discedit a lumine rationis, & diuine legis, non statim redit homo ad illud lumen in quo prius fuerat, sed requiritur aliquis motus uoluntatis contrarius primo motui, sicut aliquis distans ab aliquo per aliquem motum, non statim cessante motu fit propinquus, sed oportet ꝙ appropinquet, rediens per modũ cõtrariũ. Et si ita obijcitur, Hoc modo se habet macula ad peccatum, sicut umbra in camera ad clausionem fenestre, sed cessante clausione fenestre, non remanet umbra in camera, ergo cessante actu peccati, nõ remanet macula in aĩa. Rñdet doctor sanctus, qđ non est omnino simile, quia aer semper est in equali habitudine ad recipiẽdum lumẽ, ideo statim transit umbra. Sed remoto actu peccati, non remanet anima in eadẽ habitudine ad deũ, & iõ non est similis ratio. Et sic patet quod post peccatum remanet peccati macula. Et confirmatur per illud quod habetur Iosue. xxij. An parum uobis est, quod peccastis in Beelphegor, & usque in presentem diem macula huius sceleris in uobis permanet? Si aũt queras ubi sit hec macula, qa nõ uidet nec apparet in quo sit. Rñsio, qđ est ĩ loculo cõsciẽtie, qa sicut mortu⁹ statim ponit in feretro in loculo, quia horrẽdũ esset uidere hominẽ mortuũ,

mortuū, etiā cū quis peccauit mortaliter, mortu⁹ est. Peccatū eñi cū cōsummatū fuerit, generat mortē, inquit Iaco. j. & reddit pctōrē in anima turpiorē, & fetidiorē cūctis cadaverib⁹ mortuorū, & similē diabolo in macula pcti, & similem horrorē causat de diabolo & pctōre damnato, qa simile est uidere demonē in figura demonis, & peccatorē saltē obstinatū & dānatū cū macula pcti. Ideo hec macula absconditur in loculo cōsciētie, nec inde recedit quousq; de⁹ accedit ad peccatorē p grām pueniētē, & tāgit loculū cōscīe p cōtritionē & displicētiam cōdignā, & sufficientē, de tali accessu & tactu dicit the. Accessit & tetigit loculū. Notandum est ꝙ triplex inuenitur in sacra scriptura tactus xpi.

Primus omnino corporalis, in quo tangens & tactum est corpus.

Secundus omnino spiritualis, in quo tangens & tactum est omnino spiritus.

Terti⁹ partī spūalis, & ptim corpalis, in quo tāgēs est spūs, & tactū est corp⁹. Primus est oīno corporalis. Vnde sciendū est, ꝙ iste fuit in miraculis xpi, qñ tangendo sanabat oēs infirmitates, ut patet in multis locis scripturarū & euangeliorum, & principaliter in presenti euangelio. Nota historiā. Vnde de isto tactu dicitur Luc. vj. Omnis turba querebat eū tangere, quia uirtus de illo exibat, & sanabat oēs. Nota, uirtus. Duplex enim erat uirtus in xpo. Vna diuina, per quam erat ops, sicut pater, & spūssanctus, & hac uirtute principalr̃ faciebat miracula, & sanabat oēs infirmitates. Vnde ps, Qui sanat oēs infirmitates tuas. Et iō in oīb⁹ infirmitatibus nostris debemus ad eum principaliter recurrere, quia est summ⁹ medicus, ut det sanitatē, si sit utilis ꝓ salute anime nostre. Alia est uirtus in xpo humana, & ministerialis, & meritoria, quia pene, labores, & merita xpi deseruiebant nobis, his enim nobis meruit, sicut caput membris, & hec erant excellentissima in xpo, & excellētiora in beata uirgine, quam in ceteris sanctis alijs, a xpo, & excellentia in ceteris sanctis. Et ideo ad ipsos recurrere debemus in infirmitatibus nostris, & prius in spiritualib⁹ quā in corporalib⁹, quia spūales infirmitates maiores sunt. Venerunt eñi primitus infirmitates corporales ꝓpter spirituales. Et frequenter si aliquid patimur, corpaliter pctā nostra meruerunt, & ideo debemus nos primo deprecari deū, ut sanet has infirmitates spūales ad tactū absolutionis sacerdotis, & debem⁹ facere qd̃ in nobis est. Et tunc cessante cā, cessabit effectus. Nam ut habet Mat. vj. Quotquot tangebant eū, salui fiebāt. Si dicas, nō possum corporaliter tangere xpm. Rñsio, quia licet nō possis eum tangere in propria persona, potes tñ tangere eius sacramenta, in quibus reliquit uirtutē sanandi oēs infirmitates, nō solum spūales, sed etiā corpales, & ideo si es infirmus, ueni ad cōfessionē, si pōderosus, uade ad cōfirmationē, & hoc tm̃ semel, & cōfirmaberis, nō tm̃ spūaliter, sed corporaliter. Ecce quō xps tangebat oēs, & quō tangit nos tactu corporali. Secundus tactus est omnino spūalis, qa deus qui tangit est substātia spūalis, & cōscientia nostra q̄ tangitur est spūalis, quare debetis scire ꝙ tunc conscientia nostra tangit̃ a deo, qñ immittit nobis remorsum cōsciētie, & cognitionē pctōrū, cū pctōr redit ad se, & cogitat fuisse tum superbū & pomposum quē ducit & quō p superbiā rebellis fuit, & inobediens deo, & superioribus, & cogitat ulterius lites, & iniurias, & diffamationes & blasphemationes nōis dñi & sanctor. quas ore misero ꝓtulit, & ulterius ꝓcedens cogitat furta, usuras, & fraudes, comessationes, ebrietates, & luxurias, in quibus uixit, & finaliter tps dolenter cōsiderat, quod p acidiā suam perdidit, & breuiter summarie cogitat ꝙ nihil boni fecit, & cogitat exinde & cōsequēter ꝙ si in tali statu decedat, dānatus erit in anima, & cōsequenter post diem iudicij in corpore & aīa. Hec oīa bene cogitans & reuoluens intra se exclamat di. O miser quid facis, & quid cogitas, quare nō auisas te ut te emendes? alias tu perditus es.

O qualis stimulus. O qualis punctura spinarū. Antea punctura nō ita cōturbabat eū, sicut ista. Quod patet per experiētiā in lachrymis. Nunq̄ pūctura calcaris fecit ita cito currere equū, sicut aliqn̄ ista pūctura pctōrē facit cito relinquere peccatū. De quo habemus exēplū Actuū ix. de beato Paulo, qui pluſq̄ ceteri Iudei erat feruēs in persecutionē xpianorum. Sed subito circūfulsit eū lux de celo, & cecidit in terrā, & statim cōtinue habuit cognitionē magnitudinis sui pctī. Et taliter fuit tact⁹. s. stimulo remorsus conscientie, ꝙ stetit tribus diebus, & tribus noctibus, non manducans neq; bibens, sed incessabiliter plorās, gemēs, & orās deum ut sibi parceret, & indulgeret sibi peccata, licet iam pepercisset. Et quid significabat illa lux corpalis, que circūfulsit eum? pfecto significabat lumē spūale inspirationis diuine, q̄ talr remordit eū, & punxit, ut statim curreret a profundo inferni usq; ad tertiū celū, in quod fuit raptus, & de statu peccati ad statū gratie, & de esse multū longe & distante a deo ad esse multū ppe ad deū. Ecce mirabilis punctura, & ualde pungens aculeus. De quo ibidē dicit, Durū est tibi contra stimulū recalcitrare. Et nota bn̄ durum. Nam ut ait doctor sanctus, Hic instinct⁹ qn̄q; nō pertingit ad finē suum, non ex defectu sui, sed ex obstinatione pctōris, qui rebellis est, & inobediens, qui propter quācūq; inspirationē, quā immittit ei deus, nō uult dimittere peccata sua, & aliquoties aliqui pluries pungunt, qui tn̄ instinctū dei & spūs sancti nō sequuntur, qđ est magnū signū reprobationis. Et tales grauius peccant q̄ alij qui non hn̄t tales inspirationes, uel non tot, & iō grauī⁹ puniunt, quia si peccāt qui faciūt aliquod bonū cum remorsu cōsciē errātis a fortiori, illi peccant faciendo aliqđ malū cum remorsu cōsciētie nō errantis. De ist's dicitur, Dura ceruice, & incircūcisi cordibus & auribus, uos semp spūisancto resistitis. Act. vij. Ecce quare dicit, Durū. Verū hic instinctus qn̄q; pertingit ad finē suū, scilicet iustificationis, ut in illis qui emēdant & obediūt inspirationi diuine, & tactui diuino, de quo tactu scribitur. j. Reg. x. Abijt cū Dauid pars exercitus, quorū deus tetigerat corda. Dauid interpretat manu fortis, p quē intelligo hunc stimulū, qui est ita fortis, ꝙ cōuerti facit peccatorē, quod est difficilius quā celū & terrā creare, ut dicit beatus Aug. de quo uide. s. Tho. j. ij. q. cxiij. de iustificatione impij. Et hoc stimulo pungunt & procedunt pctōres qn̄ cōuertunt. Et ideo de quolibet tali conuerso & ceteris pōt dici thema. s. Accessit, & tetigit loculū. Tertius tactus est, quādo deus, qui substātia spiritualis est, tangit nos per afflictionē corporalem. Videns enim deus ꝙ conuerti nolum⁹, nec per inspiratiōes, nec per promissiones, nec per minas, nec per exempla, finaliter ad modum boni patris post multas minas flagellat nos uirgis aduersitatum, guerrarum, famis, & mortalitatis, q̄ oīa mala proueniunt a deo principaliter, quia, ut hr̄ in Amos. iij. Non est malū in ciuitate. s. mundi, & corporale & pene, qđ dn̄s nō fecerit. Si enim habetis guerram, & aduersarij depredant equos uestros, hoc malū facit dn̄s principaliter, sed instrumentalr aduersarij ur̄i illud faciunt. Et si inferat, Ergo nō peccant, quia executor diuine iustitie iudicis nō peccat, quia executor est iustitie. Responsio ꝙ peccant, & nō est silr de tali executore iusticie, qa talis nō peccat, quia est ei iniunctū a iudice. Deus autē nō iniunxit istis ut facerent, licet dederit sententiā ꝙ illi paterent, & est simile. Si iudex dedisset sn̄iam cōtra aliquē latronē, qui esset adhuc in nemore, & aliq causa uenādi, uel cōsimili, post sn̄iam latā trāsirent p nem⁹, & reperirent latronē in habitu mercatoris, q cogitantes ꝙ habeat pecunias, occiderēt eū, nihil sciētes de sn̄ia iudicis, nunquid illi eum interficientes homicide sunt? Certe sic. Sic a simili est propositio. Item dicendū est consimiliter, si perdis aliquid, Manus domini tetigit me. Iob. xix. Nota enim, ꝙ hec manus habet quinq; digitos. Primus

mus uocatur pollex, qui uirtute est super oẽs alios digitos, ꝑ quem intelligo potentiã diuinã. De qua Iob. xix. Nõ est qui de manu tua possit eruere. Nota ꝙ legitur de quadã ciuitate obsessa, que in necessitate quadam extrema constituta misit ad quẽdam ducẽ, ut eis subueniret. Tũc ille dux remisit nũcios di. Est ne inquit ciuitas ur̃a superius cooperta, ut ira dei super eã descendere nequeat? qđ si ita est, ueniã & defendã uos, si non, tunc ꝓ tã ur̃a contra iram dei ego defendere nõ audeo. Scđs digitus est index, ꝑ quẽ intelligo discretionem dei in punitione nostra, quia nunq̃ punit nos ultra condignũ, qđ debet nos extrahere a murmure contra deum. Tertius digitus est medius, ꝑ quem intelligo benignitatẽ diuinam, qa p hanc aduersitatem reconciliamur deo, si patiẽter toleremus, de quo p̃s, Fiat manus tua ut saluet me, qm̃ mandata tua ele. cõcupiui salutare tuũ dñe, & lex tua meditatio mea est. Erraui sicut ouis que perijt, quere seruum tuũ dñe, qa mãdata tua nõ sum oblitus. p̃s. cxviij. Quartus digitus est medicus, qa p hanc aduersitatem habemus medicinã non solum curatiuã peccati, sed & preseruatiuam, Iob. xv. Increpationem dñi non reprobes, qa ipse uulnerat, & medetur, percutit, & manus eius sanabũt. In sex tribulationibus liberabit te, & in septima nõ tanget te malũ. Quintus digitus est auricularis, per quem intelligo exauditionẽ orationum. Vñ p̃s, Oculi oĩm in te sperant dñe, & tu das escã illorum in tempore opportuno. Aperis tu manũ tuam, & imples oẽ aĩal benedictione. p̃s. cxliiij. Et de talib⁹ personis nostrum potest dici thema, uidelicet, Accessit & tetigit loculum. Deo gratias.

Dñica. xvij. post. Trini. Ser. primus.

OMnis qui se exaltat, humiliabit̃, & qui se hũiliat, exaltabitur. Verbũ istud habetur textualr̃ Lu. xiiij. & recitatiue in euangelio hodierno. Sermo nr̃ ĩ presenti erit de sancto euangelio hodierno huius dñice, & habebimus multas bonas doctrinas ĩtellectuales, & instructiões multas morales. Sed prius salutetur beatissima ꝟgo Maria &c. & resumatur thema, Oĩs qui se exaltat, hũiliabitur &c. In scõ euangelio hodierno huius dominice habemus quatuor doctrinas a xp̃o, ad informationẽ & ordinationem toti⁹ uite nr̃e. Vita em̃ nostra debet esse ordinata quadrupliciter.

Primo erga se.
Secundo erga pauperes.
Tertio erga inimicos.
Quarto ergo amicos.

Ista quatuor ostendit xp̃s. Primo quod simus ordinati, quo ad nosmetipsos, ꝑ uirtutem temperantie. Secundo quo ad ꝓximos nostros per uirtutem mĩe. Tertio quo ad inimicos nostros per uirtutẽ beneuolẽtie. Quarto quo ad inimicos nostros per uirtutẽ modestie, scilicet in bonis & ordinatis morib⁹, uerbis, & sic de omnibus alijs, non superbiendo in conuersatione: & de isto loquitur propositũ thema, Omnis qui se exaltat, humiliabit̃, & qui se humiliat, exaltabitur. Dico primo quod simus ordinati, quo ad nosmet ipsos, per uirtutem temperantie. Tunc enim homo est ordinatus in uita sua, quando in cibo & potu scit tenere temperantiam, quando recipit solum necessitatem ad sustinẽdum corpus, uitans superfluitates & excessus, in hoc stat ꝟtus temperantie. Modo audite istã uirtutẽ, quomodo xp̃s oñdit eã, sed secrete in principio euãgelij, Cum intrasset Iesus &c. usq; ad, obseruabant eũ. Ista ꝟba indigent declaratione. Sciendũ ꝙ xp̃s in hac uita huius mundi seruauit magnam paupertatem, ad oñdendum ꝙ homo nõ debet se nimis dare in istis mũdanis reb⁹, qa hodie uel cras sunt relinquende, & intm̃ uoluit esse paup, ꝙ non habuit domũ, camerã, neq; cellã. Iõ qñ inuitabatur ad prãdiũ cũ discipulis, recipiebat ꝓ sustẽtatione nature necessitatem, sine qua natura humana nõ posset uiuere. Recipiebant tpalia, sed bñ soluebant in oronibus, & cõib⁹ instructionibus. Ideo dicit

apl̃s

aplsin psona sua,& alioꝝ apostolorum, Si nos uobis spũalia seminamus, nõ ma gnũ est si nos carnalia uestra metamus. &c.j.Coꝝ.ix.Iõ & dñs ordinauit his,qui euãgeliũ annũciant,& de euãgelio uiue re.Et istũ modum xp̃s seruauit. Iõ Iudei inimici xp̃i & maxime pharisei, qui erãt maiores,& doctores ipsius legis, qui inuidebãt xp̃o de honore,miraculis,& sequela sua,ꝑpter qd' tenuerunt consiliũ, ut in aliquo possent eũ cõfundere,& reprehendere,ut diffamarẽt eũ.Iõ dixit unus magnus princeps phariseoꝝ, Iã scitis quõ ipse recipit cõuiuiũ. Iõ inuitabo eũ,& dabo sibi multas escas, & de mltis uinis &c.& dissoluet se in uerbis, & sic cognoscetur quis est, qa cõiter qñ hõ bibit bis uel ter,hõ discõponit se loquẽdo indiscrete per transuersum &c. añ prandiũ uero hõ est tot⁹ cõpositus, & loquit hõ discrete,& credebant ꝙ xp̃s discõponeret se.Ecce quale cõsiliũ, & qua rõne inuitabat eũ ille princeps phariseorum. Sed ecce qd ꝑphetauerat Salomõ, Non est sapientia,nõ est prudẽtia, nõ est cõsilium,cõtra dñm.ꝓuerb.xxj. Tripl'r bellabant Iudei cõtra xp̃m,ut cõfunderent eũ.Prĩo p sapientiã.Illi doctores superbi & inflati ueniebãt ad sermones suos,dicendo,Iste hõ,qui nunq̃ habuit magr̃m, nec fuit in studio,uult predicare,impossibile est, quin dicat multos errores & stultitias,& obseruabant eum.Ideo Salomon dixit,Non est sapientia contra dominum,qa ip̃e est fons sapientie. Secũdo p disputationes,qa faciebãt sibi questiones de theologia subtiles, quas ip̃i nesciebant determinare, dicẽdo, Videamus iste faber lignarius qd dicit ad istã &c.Ideo Salomon dixit,Non est prudẽtia.s.disputandi contra dñm. Tertio Iudei bellabant contra xp̃m inuitando.Cũ eñi illis primis duobus modis non poterant contra eum, tenuerunt cõsilium ut inuitarent eum &c. Sed dicit Salomon, Non est consilium contra dñm. Mõ intelligitis principium euangelij. Postquã xp̃s predicauerat in die sabbati,ille princeps phariseoꝝ accessit ad eũ, & inuitauit eũ dicẽs,Magr̃ ex quo dedistis nobis bonum prãdiũ spũale,placeat uobis mecum recipere prandium corpale. Et xp̃s acceptauit.Dicatur quomõ cum magno honore fuit ductus ad domũ, ubi erant mẽse parate.Et xp̃s bñdixit dicens, Ocli omniũ &c.No.cum dicit,mãducare panem. Questio.Nõ dabat ille princeps nisi panẽ in conuiuio? Rñdeo ꝙ in scriptura panis recipitur ꝓ oĩ ꝓuisiõe & esca. Vñ legitur quarto Regũ sexto de militibus,qui uenerunt ad regnum Israel, de quibus dixit ꝓpheta regi, Pone panẽ & aquam corã eis,ut comedant & bibant, & uadant ad dominũ suum. Et sequitur, Appositaq; est eis ciborũ magna preparatio,& comederunt,& biberunt. Ita etiam hic ille princeps preparauit multas escas triplici ratione. Primo propter festum,quia dies sabbati. Secũdo quia ipse erat magnus princeps. Tertio, qa ip̃e inuitauerat multos phariseos & doctores,ut in aliquo possent eum confundere.Itẽ alia expositio.Cum intrasset Iesus in domũ cuiusdã principis phariseorum sabbato manducare panẽ .Non dicit euãgelium ꝙ ille inuitasset eum ad manducandum panem, sed cum intrasset Iesus &c. qa talem modũ tenebat xp̃s, ꝙ plus manducabat de pane q̃ de alijs .Dicatur practica quõ ponebãtur coram eo diuersi fructus, & dabantur diuersa uina &c. & ipsi obseruabant eum si comederet de omnibus &c. sed ipse comedebat composite & sobrie. Item forte proponebãt diuersa uerba,& truffas,& risus,sed ipse fons uirtutum fuit adeo compositus, & tam tẽperatus,ꝙ non poterant ipsum in aliquo cõfundere uel reprehẽdere. Hic dico ego ꝙ docet nos exemplo ꝟtutem temperantie. Sicut iam uerbo p̃dicauerat eam dicens, Attendite uobis ne grauentur corda uestra in crapula & ebrietate.Luc.xxj.Nota, attendite uobis, q̃tum ad corpa,que destruuntur nisi teneat hõ temperantiã. Quot hoĩes sunt qui habẽt morbum caducum ex supfluitate cibi & potus,quia sicut quãdo olla bullit, ascẽdit humiditas, ita de stomacho ascendit

gutta,& cadit illa gutta sup cor&c. Quot hoïes ex uino hñt oculos lippus, os rubicundũ &c.& perdũt uisum,& debilitant in membris. Nã uinũ est ita amicabile nature, ꝙ oïa mẽbra querũt illud, & ꝓdest homini & eius mẽoris tẽperate sumptũ, & lymphatũ. Quot hoïes perdũt bonum colorẽ faciei ex uino,& uident quasi semimortui, hñt anhelitũ fetidũ, perdũt dẽtes, habẽt dolorẽ ex humiditate uini, patiũtur in stomacho, quod est ex supfluitate, superfluitas cibi non põt decoqui, iõ sunt multi leprosi. Sed qui tenet tẽperãtiã, habet bonũ caput, intellectũ clarum, bonos oculos, bonũ colorẽ, bona membra, lõge uite est, & poterit diu seruire deo. Ecce quare dicit, Attẽdite uobis ne grauentur corda uestra.s. per intemperãtiã. De oïbus istis autoritas, Noli auidus esse in omni epulatione,& non te effundas super oẽm escã. Ecclesia.xxxvij. Nota, auidus. Nã prima digestio debet esse in ore, secunda in stomacho. Sunt enim alique bestie, que ruminãt, & si esca non sit bene in ore masticata, non põt coqui in stomacho. Itẽ nõ effundas te sup oẽm escã. Rõ, quia non oẽs sunt unius digestionis, sicut nõ oẽs sunt unius decoctionis in olla &c. In multis eñ escis erit infirmitas, quia grauãt stomachũ. Propter crapulã multi obierũt. Dicunt medici ꝙ plures interficit gula q̃ gladius, licet multi moriantur in prelijs. Sed qui abstinẽs est adijciet uitam. Eccle. xxxvij. Dicatur de magno Alexãdro, qñ uidit Bragmãnas antiquissimos, interrogabat qualem uitam seruabãt,& quam medicinã, ut tm̃ uiuerẽt. Responderũt, ꝙ temperãtiã.s. solũ semel in die comedebãt,& de uno cibo solũ. Ecce quare dicit, Attẽdite uobis. Quãtũ ad corda dicit, ne grauẽtur corda uestra, id est aïe. Hoc maxime intelligũt clerici, religiosi,& persone deuote, quãdo multũ comedũt, uel nimis cenãt, nõ pñt ita surgere,& dormitãt in matutinis seu orationibus suis. Ecce quõ grauatur, id est, deprimitur aïa. Vñ sciẽdũ ꝙ deus ordinauit hominẽ mediũ inter angelos & bestias. Angeli sunt spũales, hõ uero utrũq;, bestie sunt substãtie pene corp̃les, hõ uero utrãq; naturã in se habet. Et si hõ uiuit spũalr secũdũ animã, est similis angelis. Sed si hõ uiuit secũdũ sensualitatẽ, & secũdum corpus, bestijs similis factus est, secũdũ illud ps. Homo cum in honore esset, non intellexit, comparatus est iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Dico eñ ꝙ hõ ex peccato superbie, auaricie, luxurie, ire, & acidie, efficitur similis iumentis. Sed ex peccato gule efficitur minus q̃ bestia, quia bestia transibit cum onere per uiã strictam, petrosam &c.& hõ ebrius nõ potest se portare per uiã latã & planã, imo cespitabit & corruet &c. Itẽ asinus uel equ⁹, ex quo biberũt aquã etiã turbidã, si post per papam uel regem inuitarẽtur, nõ biberẽt, & tu si inuitat te aliquis, bibis &c. ideo plus q̃ bestia es gulosus. Ecce xps uerbo & exemplo ostẽdit nobis uirtutẽ temperantie. Dico secundo &c. Ex quo uisum est quomõ nos habere debem⁹ erga nos ipsos, uidendum est quõ erga pauperes nos habere debemus per uirtutẽ mie.s. subueniẽdo eis de bonis tpalibus,& spiritualibus. Hoc ostẽdit ibi, Et ecce homo quidam hydropicus usq; dimisit. Pro huius intellectu sciendum est ꝙ doctores & pharisei erãt in quodam errore & falsa opinione, dicendo ꝙ die sabbati nullum erãt opus faciendum, medicinã infirmis non dare, ita ꝙ nõ deberet eis dari purgatio, nec syrupus, nec fieri uulneris apertura, uel similia, dicentes ꝙ festũ frangebatur. Sed hoc est error, q̄a festũ solum frangitur ex operibus corpalibus & seruilibus, ut fodere, secare ligna, suere, nere,& similia, aperire operatoria, ambulare per uiã &c. Nã his operibus frangitur festũ. Deus dedit nobis sex dies. & retinuit sibi unũ. Iõ nolite tangere partẽ suam. Non facietis mercimonia, uel contractus in dieb⁹ festis. Propter fractionẽ festi ueniunt siccitates, fames, mortalitates, tempestates&c. homo uult lucrari,& perdit magis. Vult eñ deus ꝙ sicut ipse quieuit in die resurrectionis gloriosus, ita & nos quiescamus. de conse. di. iij. in prin.

niũ. Oẽm diẽ dñicũ ob reuerẽtiã resurrectionis dñi de uespa usq; ad uesperam recipimus celebrãdum. Et xp̃ianus, qui non seruat festa, uidet̃ ꝙ non credat xp̃i resurrectionem. Possumus enim facere opera necessaria pro infirmis cõtra illorũ errorẽ. Vidẽtes ergo Iudei emuli xp̃i, ꝙ nec in cõuiuio poterant eũ reprehendere in aliquo, ordinauerunt ut hydropicus quidã poneret̃ corã xp̃o, qui nõ audebat petere sanitatẽ, qa inculpassent eũ de sabbati fractione. Sed respiciebat xp̃m. Psal. Dñe ante te oẽ desideriũ meũ &c. licet ore nõ audeã dicere propter istos ꝓpter ceteros, qui interficerẽt me. Nota miam xp̃i. Cũ ille hydropicus non auderet appropinquare ad xp̃m, neq; petere eleemosynã sanitatis, propter inimicos xp̃i circũstantes, xp̃s benigne surrexit de mẽsa, portãs eleemosynã sanitatis q̃ indigebat. Licet in mensa manẽs solo nutu potuisset ip̃m sanare, tñ uoluit surgere, & ire ad ip̃m, & tangere, dans nobis exẽplũ mĩe. Et pharisei intra se dicebãt, Nũc potest accusari, qa fregit festũ. O stulti, dico eñ ꝙ hic xps ostẽdit uirtutem mĩe, & quõ erga pauperes debemus nos habere cãdo & mittẽdo eleemosynã. Dicat̃ contra illos qui habẽt aurẽ surdã corã paupibus, uosmet uel per alios mittatis eleemosynã, & sic filij nutriẽtur ad opa misericordie. Ideo dicit, quõ potueris ita esto misericors, si multũ tibi fuerit, abũdanter tribue, si aũt exiguũ tibi fuerit, etiã exiguũ libẽter impertiri stude. Tho. iiij. Dico tertio ꝙ ostẽdit quõ debemus nos habere ad inimicos per uirtutẽ beneuolentie, cũ dicit, Et respõdens Iesus dixit ad legisperitos. usq;, respõdere illi. Ex q̊ curauit hydropicũ, dedit ei eleemosynã corporalem, & dedit eis eleemosynã instructionis spũalis. Mat. v. Audistis qa dictũ est antiquis, Diliges amicũ tuum, & odio habebis inimicũ tuũ. Ego autẽ dico uobis, Diligite inimicos uestros, benefacite his qui oderũt uos &c. Ecce beneuolentia quã eis ostẽdit, dans nobis exẽplũ quõ ad inimicos nostros nos habere debemus exemplo suo. Dico quarto ꝙ ostẽdit quõ cũ amicis sit cõuersandũ per uirtutẽ modestie, nõ superbiendo &c. hoc ostendit cum dicebat ad inuitatos &c. In historia euãgelij mystice loquitur xp̃s de nuptijs quas deus pater fecit filio, sponsa est natura humana, qa sicut uir & uxor nõ sunt duo. Mat. xix. ita diuinitas xp̃i & humanitas faciũt unã personã. De his nuptijs habet̃ Mat. xxij. Simile est regnũ celorũ homini regi, qui fecit nuptias filio suo &c. Inuitati sunt oẽs xp̃iani per apostolos, martyres, & cõfessores, iõ lauetis manus, sed attẽdatis ne uelitis tenere primũ locũ Primatũ uult, qui se ingerit, qñ uacat aliquod beneficiũ uel officiũ, dicẽdo, Vere ego ero papa, & de ep̃atu &c. De qualibet cura animarũ iam uos uultis esse in primo loco superius. Quando ueniet dominus, & uidebit uos qui non estis digni, nec scitis regere domum uestram, dicet, Ribalde, porce, luxuriose, & quid facis tu hic gulose, & pompose &c. Sed simplici religioso uel clerico, qui fugiũt, & uadũt simpliciter, dicet, O fili mi, & quid facis tu hic? ascẽde, & sic superius collocabit eum. Oĩs enim qui se exaltat, humiliabitur &c. Idẽ in dominio seculari, uel regimine coĩtatũ, uolũt nonnulli habere primatũ dicẽdo, Ego ero iuratus baliuus &c. qa oĩs qui se exaltat in regimine se ingerẽdo, humiliabit̃ in iudicio descẽdendo &c. sed qui fugiũt humiliando se, exaltantur. Autoritas. Dñs mortificat, & uiuificat, deducit ad inferos, & reducit, dñs pauperẽ facit, & ditat, humiliat, & subleuat. j. Reg. ij. Itẽ alia, Ne gloriosus appareas corã rege, & in loco magistrorũ ne steteris. Melius est eñ ut dicatur tibi, Ascẽde huc, q̃ ut humilieris corã principe. Prouer. xxv.

De eadem dominica. s. xvij. post festũ Trinitatis. Sermo. ij.

Vade recumbe in nouissimo loco. Lu. xiiij. Volo nunc predicare de conditionibus animarũ &c. qa stultus est qui scit quid est de eis in alio mũdo, si non emẽdat uitã suam. Salutet̃ uirgo Maria &c. Secũdũ ꝙ cla

ꝙ clare inuenitur in scriptura diuina, & declarat manifeste expientia, ꝙ uita ista nõ est nisi uia, in qua cõtinue ambulam⁹ ad aliã uitã, intm̃ ꝙ statim qñ puer nasci tur, in illo pũcto incipit uiã ambulãdi, licet stet in lecto iuxta matrẽ. Nos omnes continue ambulamus, siue comedamus, bibamus, & dormiamus &c. Hoc poteris uidere per similitudinẽ de naui eũte per fluuiũ, in qua illi qui sunt intus, siue comedãt, siue bibãt, semper progrediũtur. Ita presens uita cooperturarũ. s. religiosorũ, clericorũ, & laicorũ, uadit per fluuiũ tẽporis subitũ, plusquam sagitta uel auis, que ad motũ solis mouetur. Quantũ creditis ꝙ sol ambulauerit ex quo in cepi predicare &c. tandiu ambulamus ad mortẽ, comedẽdo, stando, & sedẽdo. Ideo dicit scriptura, Oẽs morimur. & q̃si aque dilabimur in terram, que nõ reuertuntur &c. ij. Reg. xiiij. Clare ergo potestis uidere ꝙ presens uita est uia. Et quo ducit nos? Dico ꝙ non uadimus oẽs ad unum locũ. Quatuor enim sunt loca in alio mũdo, & omnes uadimus ad aliquẽ illorum.

Prim⁹ est loc⁹ dãnatoꝝ intolerabilis.
Secundus puerorum irreuocabilis.
Tertius tribulatorum remediabilis.
Quartus beatorum inestimabilis.

De ultimo dicit thema, Vade & recũbe in nouissimo &c. Dico primo &c. Iste locus est infernus, qui est in corde terre, sicut sunt domũcule in corde pomi. Scitis qui uadũt ad istũ locũ, religiosi, clerici, & laici, qui tenent malã uitam, & uiuunt in pc̃tis, & nolunt corrigere se. Sciũt de certo, & cognoscũt pc̃m̃ in quo uiuũt, & nolũt se corrigere secũdũ regulã, qa licet totũ habeãt in scriptis, magis tñ sequuntur proprios sensus, q̃ diuinam admonitionẽ, magis suã sensualitatẽ, q̃ diuinã uolũtatẽ, magis suam inclinationẽ, quã diuinã ordinationem. Tales qñ moriũtur, ad istũ locũ uadũt cõdẽnatoꝝ, ubi sunt tormẽta intolerabilia. Iõ dicit scriptura, precipiẽs predicatori ut denũciet & predicet de istis tormẽtis, dicẽs, Testetur illis ne & ipsi ueniãt in hunc locũ tormentorũ. Luce. xvj. Not. cũ dicit, locum tormẽtorũ in plurali, & nõ in singulari, ꝙ secundum quod sunt diuersa pc̃tã, ita sunt diuersa tormẽta eis correspõdẽtia. Aliqui em̃ peccãt, & maxime per superbiam, ornãdo se, & parãdo, uane superbiẽdo, ut possint ascẽdere in dominio, regimine &c. Huic pc̃õ correspondet unũ tormentũ. s. ꝙ cõculcantur a diabolis, quia tm̃ quãtũ in hoc mũdo uoluerũt esse super alios, tãtũ in inferno sunt sub pedibus demonũ, sicut uue in torculari calcãtur, & qlibet diabol⁹ põderat plusquã turris, & tũc uoluissent fuisse humiles. Ideo dicebat xp̃s, Discite a me, qa mitis sum, & humilis corde. Mat. xj. Alij peccant maxime per auaritiam, in usuris, furtis, rapinis, retinẽdo bona defunctorũ, salariũ seruorũ, decimas & primitias &c. Huic pc̃õ correspõdet tormentum de caldarijs plenis auro & argento liquefactis, & ibi cruciantur, nec pñt mori. Ideo xp̃s auisando nos dixit, Attẽdite uobis, & cauete ab omni auaritia, qa nõ in abũdãtia cuiusquã uita eius est ex his, q̃ possidet. Lu. xij. Alij uiuũt in luxuria, ut porci, nõ sunt contẽti de uxoribus &c. Religiosi, & clerici inhonesti, & alij, qui nõ sunt in matrimonio, faciẽdo corruptiões & uilissima pc̃tã &c. Correspõdet huic peccato unũ tormẽtum, qa ad similitudinẽ cyrogrilli ponuntur in ueru, nec pñt mori. Ideo dicit scriptura, Abstineatis uos a fornicatione, ut sciat unusquisq; uestrũ uas suũ possidere in sanctificatiõe & honore, nõ in passione desiderij, sicut & gẽtes que ignorãt deũ. j. ad Thes. iiij. Iõ refrenare debemus corpus freno penitentie. Alij uiuũt in pc̃õ inuidie, maxime. s. pro regimine, nel inuidẽt fame alterius, uel honori, seu diuitijs. Inuidia em̃ non est nisi uenenũ interficiẽs animã, de isto prodeunt diffamationes, male loquele. Iõ tormẽtum correspõdẽs huic pc̃õ est, ꝙ mordẽtur a serpẽtibus, & uiperis, & inflant eoꝝ corpora ueneno, nec pñt mori. Iõ dicit scriptura, Deponẽtes igit oẽm maliciã, & oẽm dolũ, & simulationes, & inuidias, & omnes detractiões, sicut mo do ge-

geniti infantes rõnabiles,& ſine do- lac concupiſcite charitatis .ſ. ut in eo creſcatis &c.j.Pe.ij.Alij uiuũt guloſe,nõ ſeruãt ieiunia eccleſie, neſciunt in ieiunio audire miſſam. Tormentũ correſpõdens eſt eſurire & ſitire, quia nõ obtinent guttã aque ſed plũbum liquefactũ &c.Ideo xp̃s dicit, Attẽdite uobis ne forte grauẽtur corda ueſtra.Luc.xxj. Alij uiuũt in pc̃tõ ire cũ deſiderio uindicte, nolunt parcere ſi in aliquo fuerũt iniuriati, dictum eſt irremiſsibile,uel ſi parcũt, nolunt loqui nec ſalutare,ſignũ eſt ꝙ adhuc retinent odiũ. Tormentũ iſtorũ eſt furca magna ferrea, in qua ſuſpẽduntur, & ignis inferius,& repẽdũtur uices,ex quo per ignẽ ire peccaſtis,ideo per ignẽ puniemini, & quia in gutture nõ loquẽdo peccauerũt,iõ in gutture cũ ignito ferro punient.Iõ xp̃s dixit, Si dimiſeritis hominibus,pc̃tã eorũ,dimittet & uobis pater ueſter celeſtis delicta ueſtra. Mat. vj. Alij uiuunt in pc̃tõ acidie,permittũt perdere tẽpus quod deus dedit nobis ad penitentiã, nõ ad congregãdum pecunias, nec facere maguas domos, niſi ad neceſſitatem,qa principaliter laborare in pnĩa debemus,ſed ſunt multi qui nõ curãt cõfiteri in quadrageſima,nec cõicant in paſchate,nec ſciunt audire miſſam in dominica, niſi loquẽdo &c. Tormẽtũ eſt qd' ſemper uerberãtur a demonibus,nec ꝑmittũt eos quieſcere.Iõ xp̃s, Dico uobis ꝙ niſi pnĩam habueritis, oẽs ſimul peribitis.Lu.xiij.Patet quare dicit, Teſtetur illis,ſupple predicator, ne & ipſi ueniãt in hunc locũ tormentorũ. In iſtũ locum iuit Iudas.Act.j. Preuaricatus eſt Iudas, ut abiret in locũ ſuũ.Nota,preuaricatus.i.fregit.Fregit enim legẽ nature,ſcripture,& gratie.Legẽ nature, quia natura dictitat ꝙ ſi hõ recipit dona & gratias ab aliquo,quod homo ſibi ſeruiat & retribuat.Iudas enim accepit gratias a xp̃o,qa pepercit ſibi mortẽ patris, & luxuriã matris,quã duxerat in uxorẽ,& dicit de eodẽ,Remiſit ſibi homicidiũ filij regis,dederat ſibi poteſtatem faciendi miracula &c.fecit eũ diſcipulũ ſuum, apoſtolũ, & procuratorem,& prodidit eum. Secũdo fregit legẽ ſcripture, que tota ordinatur erga Meſsiam,ut honoretur &c. Itẽ fregit uẽdẽdo Meſsiã precio unius aſini triginta denariorũ. Tertio fregit legẽ gratie,que dicit ꝙ de peccatis faciat homo pnĩam,ſed ipſe deſperauit.Ideo dicit,ꝓuaricatus eſt Iudas &c.Bonũ erat ei ſi natus nõ fuiſſet hõ ille.Matt.xxvj.Dico ſecundo &c.Iſte locus eſt altior loco dãnatorũ.Illuc uadũt anime puerorũ ſine baptiſmo decedentiũ,ibi non eſt ignis,nec demones,nec tormẽta,ſed ſunt ibi tenebre.ſ. carentia claritatis, gratie, & glorie.Illuc eñ uadũt filij xp̃ianorũ,& aliorũ infideliũ,qui non habent niſi originale pc̃m̃,quia paruuli infideliũ,qui actualiter nõ peccauerũt,non habent niſi peccatũ originale,ut filij xp̃ianorũ ante baptiſmũ.Et quia nõ ſunt mũdi, deus non uult eos recipere in paradiſo.Et quia ipſi non peccauerũt pc̃tõ perſonali, non dat eis penã inferni,ſed mittit eos ad illum locũ,pc̃tõ originali debitũ irreuocabiliter. Vultis intelligere rationẽ, & ſcietis quid eſt peccatũ originale.Iã ſcitis quando in aliqua uilla ſunt aliqui leproſi,eijciuntur de uilla,& ſeparãtur, non ex peccato aliquo ipſorum,quia forte erant bone uite,ſed ex illa infirmitate, nec datur eis aliqua pena ſeu modeſtia. Imo fiunt eis eleemoſyne,ſed ꝙ ſint ſeparati.Et ita ordinauit deus.Nume.v.Locutus eſt dominus ad Moyſen dicens, Precipe filijs Iſrael,ut eijciãt de caſtris omnem leproſum.Idem in propoſito,peccatum originale non eſt factum a creatura, imo diſplicet ſibi ſicut leproſo illa infirmitas, ſed uenit ex corruptione, ſcilicet illius carnalis generationis, quia ſi aliter deus crearet hominem,ſicut formauit Adam & Euam, ſine illa carnali generatione non haberet peccatum originale.Sed ex illa uili generatione anima efficitur leproſa.Ideo deus non uult eam habere in paradiſo, ſicut nec uos leproſos uultis habere in uilla, in ſocietate ueſtra.Ideo ſeparantur in illo loco, qui dicitur limbus puerorũ, quia originale peccatũ eſt

tam fortis lepra, ꝙ nõ põt curari nisi balneo baptismi, qđ xp̃s ordinauit. Iõ aĩa ante baptismũ est ita turpis, ꝙ nõ posses sustinere ei⁹ aspectũ. Sed post est ita pulchra, ꝙ si possetis eã uidere, nolletis comedere nec bibere &c. Iõ dicit Iob. xiiij. Quis potest facere mũdũ de immundo cõceptũ semine? Nõne tu q̃ solus es? Auisentur hic mulieres qñ sunt grauide, q̃a si debet esse masculus, in quadragesima die habet aĩam. Si femina, duplicãt dies, q̃a est frigidioris complexionis, ne tripudiẽt, nec eq̃tent. Itẽ uiri auisentur ne male tractẽt uxores suas. Dicatur qñ anime taliũ sine baptismo descendẽtiũ uadunt ad portã paradisi, petẽtes ibi recipi, dicẽtes se non peccasse &c. Dicit eis Christ⁹, Respicias te quõ es lepros⁹ &c. remittit eũ ad socios suos. Et si omnia bona mũdi fierẽt ꝓ illis, non possent reuocari ab illo loco. De isto loco deus facit questionẽ Iob di. Si nosti oĩa, iudica mihi, ĩ qua uia habitet lux, & tenebrarum quis locus sit. Iob. xxxviij. Iob nesciuit respondere, sed xp̃s declarauit ꝙ uia lucis est baptismus, ꝑ ip̃m eñ uadim⁹ ad lumẽ glorie. Et tenebrarũ loc⁹ est limbus puerorum. Non credatis ꝙ habeant tenebras omnimodas. Imo habent intellectum clarũ, & disputant &c. Sed non habent lumẽ dei nec glorie. Modo cogitate qđ pc̃m̃ est illorũ, ex cui⁹ uel quorũ culpa tales pueri moriũtur sine baptismo. Et in iudicio petent iusticiam a xp̃o, de patre, uel matre, uel matrina, seu sacerdote, si non dicit bene formam, uel de illis qui secrete occidunt, ne peccatũ diuulgetur, & de illis qui consentiunt. Auisetis uos, quia de maximis peccatis mũdi est occidere corpus & aĩam. De isto loco dicit xp̃s cuilibet puero illorũ allegorice, Ecce, inquit, est locus apud me, & uidebis posteriora mea, faciẽ autẽ meã uidere non poteris. Exo. xxxiij. Nota, uidebis posteriora &c. In xp̃o primum est diuinitas, posteri⁹ humanitas. Dicit ergo ꝙ uidebit posteriora. s. corpus cũ suis membris in iudicio, faciẽ autẽ meã. i. diuinitatem uidere nõ poteris. Dico tertio ꝙ est alius locus tribulatorum remediabilis. s. purgatorii. In isto est ignis. s. flãma pura, que deiuoluntate durat & durabit usq; ad iudiciũ, & post non erit purgatorium, & cruciat aĩas, & est quasi puteus, sed latus & profund⁹, & aĩe stãt int⁹, alique intra ignẽ, alique a cingulo, & inferius. Aĩa eñ oĩa membra habet, sed illa mẽbra sunt spũalia, sed corpus carnalia mẽbra habet. Ad istũ locũ uadũt persone que licet peccauerũt, tñ de bona hora cõuertuntur ad deũ &c. seruãt dei mãdata & ecclesie, tales sunt in gratia. Sed quia cõiter pnĩa, q̃ datur a confessoribus non est tanta quãtã peccata requirunt, tñ habet uirtutem quando seruatur liberandi a penis inferni. Ideo in purgatorio cõplent residuũ. Dicatur practica quõ anima portaĩ a bono angelo, & confortatur ab eo. De isto loco dicit Iob, Habet argentum uenarũ suarũ principia, & auro locus est in quo conflatur. Iob. xxviij. Null⁹ intrat purgatoriũ, nisi sit aurũ uel argentũ, aurũ. s. per charitatem, argẽtum per claritatẽ fidei, sine dubio, sine errore, & falsa opinione, & per soni claritatẽ. s. dicẽdo, Credo in deum, quolibet die mane & sero cum protestatione. Multi sumunt argẽtũ, sed non sonant dicendo, Credo in deũ &c. Ideo dicit, Habet argentum. s. fidei, uenarũ suarum principia. Christus est principium. Ioã. viij. Ego sum principium, qui & loquor uobis. Vene sunt apostoli, & ꝑ istas uenas fides uenit ad uos. Auro, id est Christiano, quia in purgatorio nõ intrat Christianus, qui habet claritatem & gratiam dei, locus in quo conflaĩ, id est purificatur. Pro isto loco ecclesia petit ꝓ defunctis, Dona eis requiem, & locum indulgentie. s. purgatorij. Et dicitur loc⁹ indulgentie propter suffragia, quia intantum posset quis iurari suffragijs, ꝙ mox liberaretur. Dico quarto ꝙ locus beatorum est inestimabilis. s. celum empyreũ. Et de isto dicit thema, Vade scilicet ĩ hac uita taliter, ut posis quiescere in nouissimo loco. Scitis qui uadũt ad istũ locũ? quia ille persone sancte, & perfecte, que licet peccauerunt, faciunt tamen tãtam peni-

-tentiam, & habent tantã cõtritionẽ pctis, & propositum non redeundi ad ... q̃ citius uellent mori, q̃ recidiuare ... lent in pctm̃, & confitentur sepissime, ... icant cum magno feruore charita- ... ieiunãt nõ solũ ieiunia ecclie, portãt ... ciũ, plãgũt se intm̃, q̃ maius est bonũ ... alũ q̃ fecerũt. Tales habent hic pur- ... oriũ. Nũquid uobis uidetur purgato ... portare ciliciũ? Idẽ est dicendum de ... Ideo qñ moriũtur tales, statim euo- ... ad paradisum, & ab angelis portãtur ... celũ, ut spõsa ducitur ad ecclesiam, qui ... uant aĩam, quemadmodum cantatur ... beata Maria Magdalena. Et ergo mul ... pdest hic facere pñiam. De hoc Da- ... fecit unum psalmũ in persona anime ... cte dicens, Dñs regit me, & nihil mi- ... deerit, in loco pascue ibi me colloca- ... No. dñs regit me, ad seruandum bo- ... am uitam, & mandata sua. Et si aliquan- ... o peccaui, feci tãtã pñiam q̃ nihil mihi ... deerit. Dico uobis q̃ omnes labores pe- ... tentiales deberent esse uobis dulcissi ... ut possetis illam gloriã acquirere, de ... a dicunt sancti, Vidimus terram ualde opulentã & uberẽ, nolite negligere, no- ... te cessare. Eamus ut possideamus eam, ... nullus erit labor. Intrabimus ad securos ... regionẽ latissimam, traderq; uobis do- minus locum, in quo nullius rei est pe- nuria. Iudi. xviij. No. uidimus. s. per scri- ... ura, & per sanctam cõtẽplationẽ, terrã, ... licet beatorum, ualde opulentam, ubi non erit penuria alicuius rei, nullus erit ... senex, nec infirmus, nec habens dolo- rem, sed gaudiũ consolationis. Ergo ua- de & recumbe &c. Deo gratias.

De eadẽ dñica. xvij. post trinitatem. Sermo tertius.

AScende superius, & tũc erit tibi gloria. Istud uerbũ habetur textualiter Lu. xiiij. Pro declaratione huius uerbi, & introductione materie predicande in pñti, sciendũ ... ẽm q̃ clare inuenitur in scriptura di- ... ina, magna differentia est inter princi- piũ hominis & finẽ, quia principium hominis est in hoc mundo, & finis in celo. Principium eñ est in utero hominis. Nã qñ cõceptũ & formatũ est corpus, & mẽbra in utero, anima in illo creatur, & incipit uiuere hõ, & post nascitur &c. Sed finis est in celo. Nõ creauit nos deus ad diu habitandũ in hac uita, ut patet, sed ad cõsequendum gloriam paradisi. Iõ dicit scriptura, Non habemus hic manẽtẽ ciuitatem, sed futuram inquirimus. ad Heb. ulti. Nota, non habemus hic manentem ciuitatẽ, uel uillã, uel castrũ &c. Ecce diuersitas inter principiũ & finẽ hominis est. Nõ est sic de aĩalibus & auibus, qa sicut habẽt prĩcipiũ in hoc mũdo, ita etiã & finem, quando enim moriuntur, totũ resoluitur in quatuor elementa. Et ecce signum hui⁹ quod dñs dedit nobis. Oĩa aĩalia respiciunt ad terram, & uadunt curua, quasi uellent dicere, si scirent loqui, Nos nihil habemus in celo, sed in terra. Nos uero solum cum plantis tangimus terram, ostendentes q̃ in terra habemus initium. Sed sumus erecti nos, & ad celum respiciẽtes quasi ad domum nostrã. Et licet corpora incinerentur, tamen in iudicio resurgent, & simul cum animabus ascendent in celum. Autoritas. Nostra conuersatio in celis est, quantum ad aĩam, unde & saluatorẽ expectamus dñm nostrũ Iesum xpm, qui reformabit corp⁹ humilitatis nostre configuratũ corpori claritatis sue. ad Phil. iij. Patet differẽtia inter principium & finem hominis. Ideo dicit thema, Ascende superius, & erit tibi gloria, primo quãtũ ad animã, & post iudicium simul in anima & in corpore. Patet thema. Modo diceret aliquis uestrũ, Ego bene libenter uellem ascendere, qa licet habeamus hic principium cõceptionis, formationis, & creationis, & nutritionis, tamen bene uideo q̃ non possum hic remanere, & uellem ascendere, sed p quã scalã possumus ascẽdere nescio, sed opto scire. Propter hoc uolo uobis modo ostendere scalam, & recipiam fundamentum a quadam reuelatione facta Iacob, qui quadam nocte uidit scalam stantem super terrã, & cacumen eius tãgebat celum,

celum, & angelos quoq; dei ascēdentes & descendētes per eā, & dn̄m innixum scale. Gen̄.xxviij. Ista scala est bona uita, quia si ad celum uolumus ascendere, per istam nos oportet transire, quia in paradiso nullus intrat ratione generis, prelationis, dominij tēporalis, nec diuitiarū, nec scientie. Nota cū dicit, Stantē super terram, quia bona uita hic habet suū principiū, quod est recedere a peccatis, a mala societate, & facere penitentiā, confiteri, satisfacere, parcere inimicis &c. Cacumē eius tangens celum, quia bona uita hic incepta, & continuata, ducit ad celū. Angelos quoq; ascendentes, quia ꝑ scalā bone uite aliqui ascendunt, & aliqui descendunt. Ascendunt illi qui incipiūt bonam uitam, & continuant eam de bono in melius. Sed descendunt qui incipiunt cum magno feruore, sed paulatim refrigerantur, ut aqua calida remota ab igne frigescit, & reuertuntur tales ad pristinū statum, uel efficiūtur peiores. Iō Dauid, Ascendunt usq; ad celos. s. illi qui perseuerāt, & descendūt usq; ad abyssos. s. qui nō ꝑseuerāt, aīa illorū ī malis tabescebat. Et dn̄m innixum scale, qa deꝰ est merces & premium bonorum operū. Vnde dicit xp̄s, Venite ad me omnes qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiā uos. Mat. xj. Ecce scala, ascende superiꝰ. Declaraui uobis duo. Prīo rationē q̄ habemꝰ ascēdere in celū, qa ibi est finis nr̄. Scd'o scalā, ꝑ q̄ habemꝰ ascēdere. mō oportet scire gradꝰ ꝑ q̄s habemꝰ trāsire. Pro q̄ notādū ꝙ septē sūt gradꝰ ī qbꝰ stat bona uita.

Primus credētia articulorū duodecī.
Secūdus reuerentia diuinorum.
Tertius beneuolentia proximorum.
Quartus regentia membrorum.
Quintus diligentia agendorum.
Sextus prudentia dicendorum.
Septimus custodientia internorum.

Primus ergo est credentia articulorū. s. ꝙ hō habeat credentiā fidei firmā sine errore, dubitatione, & falsa opinione, dicens, Licet non habeam rationē de hoc naturalē, nec intellectu possim cōphendere, tn̄ quia uos dn̄e, q nō potestis mentiri, nec decipere, nec decipi, dixistis hoc ore uestro, & dimisistis in scriptis ꝑ quatuor euangelistas, & determinat idē ecclesia, iō credo dn̄e. Ecce fides necessaria. Rō. In omni uita primū qd' est homini necessariū, est, scire terminū quo uadit. Cū ergo nos in hoc mūdo simus uiatores, & terminus ad quē sit deus in celo, oportet ut a nobis sciatur. Mō nulla alia res in hoc mūdo dat nobis cognitionē de deo, nisi fides. Cum ergo dicit the. Ascēde. & quo ascēdā? superius. s. ad deū in celo. & quis & qualis est deus? dicit fides ꝙ unus est substantia, & trinꝰ in personis. Itē declarat fides, ꝙ de illis tribus personis non pater, nec spiritussanctus, sed filius factus est hō, cōceptus, & natus de uirgine. Fides tenet ꝙ est indutus de scarlata rubea, propter pasionem & sanguinis effusionem, & ꝙ uoluit suspendi in ligno crucis, ne aliquis sibi credens & obediens suspendatur in furca inferni. Item dicit fides ꝙ surrexit die tertia, indutus mantello glorie &c. Itē ꝙ modo est super omnes celos regnans, & super omnem creaturā. Item est indutus de albo, quolibet die ī hostia cōsecrata. Ecce quō fides declarat quis & qualis est deꝰ. Oportet ergo habere credētiā articulorū ad cognoscēdū deū. Iō ap̄ls, Credere em̄ oportet accedētē ad deū, qa est, & q inquirentibꝰ se remunerator sit, ad He. xj. Si ergo uis deū cognoscere per fidē, oportet te scire Credo in deū, in quo cōtinentur articuli fidei, & dicere quolibet mane & sero cū ꝓtestatione, sicut miles q facit regi homagiū. Iō Dauid, Credidi. s. corde, ꝓpter ꝙ locutꝰ sum in ore, ego autem humiliatꝰ sum nimis in corpore. Ecce primū gradū. Secūdus est reuerentia diuinorū. Ex quo habemus credentiā articulorum, requiritur ꝙ etiā habeamꝰ reuerentiā diuinorū. Rō naturalis, motꝰ reuerentialis ad aliquem est scd'm credentiā, estimationē, & excellentiam quā habes de illo. Si ueniat inter uos miles, facitis sibi magnam reuerentiā, sed maiorē duci, & multō maiorem regi. Item magnā reuerentiā facitis epō, maiorem

rdinali, ſed multo maiorē pape. Patet go ratio. Si ergo per primū nos credi- φ deus ſit infinite excellentie, & di- itatis, requirit φ ſcd'm illā credentiā u eſtimationē faciamus ſibi reuerētiā. ehoc dicā unū miraculū de biblia, de o ceco a natiuitate, quem xp̄s curauit, is ſibi uiſum. Cui poſtq̄ fuit illuminat⁹, nit xp̄s, Tu credis in filiū dei? Reſpon- ille, & dixit, Quis eſt dñe ut credā in um? Dixit ei Ieſus, Et uidiſti eū, & q lo- uitur tecū ipſe eſt. At ille ait, Credo do ine. Et ꝓcidēs adorauit eū. Io. ix. Ecce uō ex credētia ſecuta eſt reuerētia. Sic ebet eſſe in nobis, ſi habemus credētiā e deo, portemus & exhibeamus ei reue ntiam tripliciter. ſ. in corde, in ore, & opere. In corde ei reuerentiam exhi- ere debemus, ſpem noſtram in eo po- ēdo, φ ſi nō creditis ipſum ī mīa infini- i, in potentia, & pietate, magnā iniuriā ibi facitis, qñ ī his ueſtris neceſsitatib⁹. pro ſanitate habēda, uel pro liberis, uel o re perdita inueniēda, uaditis ad dia- olos, diuinos &c. inimicos ſuos, cum in neceſsitatibus ad dominū ſit currēdum, uia ipſe ſolus poteſt dare ſanitatem fi- ijs. Ergo dicit, Amen dico uobis, ſi quid petieritis patrem in nomine meo, dabit uobis. Io. xvj. In ore deo reuerentia exhi benda eſt, reuerenter de deo loquendo, quia ſi creditis ipſum deum & hominem dominū noſtrū, cū de domino ſit loquē dū cū reuerētia, etiā de xp̄o loqui reuerē ter debemus. Vñ magnā irreuerētiā ſibi faciūt q p ip̄m iurant in uanū, & deſpici- unt, & blaſphemant, & enſe linguā diui- dūt &c. In opere deo reuerētia exhibēda eſt, ſi creditis φ ipſe deus ſit oīm ꝓuiſor, & tributor, dās nobis ꝓuiſionē de oīb⁹, triticū in cāpis, uinū in uineis &c. cōſer uans oīa. Iō merito eidē ſeruire debetis. Vñ magnā irreuerētiā ſibi facit q in do- minica non ſeruit ſibi, audiendo miſſam &c. Memēto ut diem ſabbati ſanctifices. Sex diebus operaberis, & facies oīa ope- ra tua. vij. autē die ſabbatū dñi eſt. Non facies in eo omne opus tuum, tu & filius tuus, ſed & filia tua, ſeruus tuus, & ancilla tua, iumentum tuum, & aduena, qui eſt intra portas tuas. Sex eñ dieb⁹ fecit de⁹ celū, & terrā, & mare, & oīa q̄ in eis ſunt, & requieuit in die ſeptimo ab omni ope re. Idcirco benedixit deus diē ſabbati, & ſanctificauit eū. Exo. xx. Tertius gradus eſt beneuolentia ꝓximorū. Habere eñ debemus dilectionē, & bonā uolūtatem adinuicē, expellēdo odia, rācores, & ma litias. Rō theologalis. Certum eſt φ nos portamus tātā reuerentiā deo, φ amore ſui diligimus & honoramus imagines ſuas, ſiue ſint de auro, argēto, ligno, ſiue lapide, nō φ adoremus imagines, ut res q̄dā ſunt, ſicut nec adoramus lr̄as, nec au rū, nec argētū, & ſic de alijs, ſed honoran tur & diligūtur rōne illi⁹ quē repſentāt. Idē de imagine v̄ginis Marie, & ſc̄tōrū. Mō nulla imago dei eſt magis ꝓpria in mundo inter creaturas corporales q̄ hō. Ad imaginē quippe dei factus eſt homo. Geñ. ix. Si ergo habem⁹ credētiā de deo, & portam⁹ ei reuerētiā, oportet nos ha- bere beneuolētiā ad imaginē ſuā, ſiue ſit de auro, ut ſunt pſone charitatiue, ſiue de argēto, per clarā ſc̄iam, ſiue de lapide, p durā pñīam, ſiue de ligno, ut ſunt perſo- ne mūdane, ſiue de carbone, ut ſunt pſo- ne peccatrices, & inimici dei, qa ad ima- ginem dei ſunt, ſed eſt denigrata pc̄tōris imago per malā uitā, tñ imago eſt diligē da. Auto. Si quis dixerit, Diligo deum, & fratrē ſuū oderit, mēdax eſt. Qui eñ non diligit fratrē ſuū, quē uidet, deū quē nō uidet, quō poteſt diligere? j. Io. iiij. Quar tus gradus eſt regētia mēbrorū. ſ. regere corpus ſuum, qa modicum eſſet diligere alios, niſi hō ſciret regere ſeipſum. Qui- libet eſt cōſtitutus a deo, quaſi rex in ter ra corporis ꝓprij ad gubernādū ſubditos membra ſua. ſ. oculos ab aſpectibus, & ſic de alijs. v̄. Si bñ mēbra regis es dign⁹ no mine regis. Nō eſt aliquis uſ̄m hñs aīal, aſinum, uel equum, quin ſciat ipſum re- gere. Iā ſcit q̄ hora ſibi dat ad bibēdū, & q̄tā annonā daret, & nō daret ampli⁹. Ita debetis facere de corpore uſ̄o, ſi v̄o facis oppoſitum p intēperātiam cibi & potus, non bene regis. Item quilibet uult quod

animal

animal suũ sit castũ, nec ꝑmittit femellã approximare, & tu q̃re approximas meretricibus? minus te regis q̃ bestiã. Item quilibet scit q̃tũ pōt portare suũ aĩal, & nõ imponit ei amplius. Idẽ est faciendũ de onere pnĩe. Aliq recipiunt pnĩam indiscrete, iõ deficiunt, & est periculũ aĩe. Aliqui minus penitẽt deficiẽdo, uel minus faciẽdo, dicendo, Quare plagas te, q̃re portas ciliciũ? Itẽ onus debet ꝓportionari secundũ corpis cõplexionẽ, & secundũ uitã. s. uitã qua secũdũ naturã hñt uiuere. Iõ dicit ecclia, Deus cui seruire. s. in pnĩa, regnare est. Quintus grad⁹ est diligẽtia agẽdorum. s. ꝙ in nr̃is bonis opibus simus diligẽtes. Alia debet esse diligẽtia religiosorum, & alia clericorum. Diligẽtia religiosorũ est, seruãdo nõ solum tria uota que sunt obediẽtia generalis, pauptas aplicalis, castitas angelicalis, sed etiã ceremonias, &c. Diligẽtia clericorum est in diuino officio ĩ horis dicendis, & sic de alijs, clerici eñ nõ debẽt uagari p plateas. Negligẽtia eñ ab eisdem uitari debet, qa negligẽtia disponit ad casum. Maledict⁹ qui facit op⁹ dñi fraudulẽter, seu negligẽter. Hiere. xlviij. Diligẽtia laicorũ in quatuor est. s. de qualibet die, de q̃libet septimana, de quolibet mense, & de quolibet ãno. Quolibet die diligẽtiã hr̃e debẽt laici, qa debẽt orare de mane & de sero, cogitãdo ꝙ uidẽt xp̃m iratũ, quẽ suis p̃cib⁹ placare dñt. Diligẽtia cuiuslibet hebdomade, in dñica audire missam cõpletã cũ silentio, & orando. Non eñ ĩ missa debẽt loqui etiã cũ patre nouiter uenitẽte. Itẽ diligentia de quolibet mẽse cõsistit in hoc, ꝙ est quolibet mẽse confiteri, qd' licet non sit preceptum, est tamen bonũ consiliũ. Dabo rationẽ de camisia &c. De quolibet ãno diligentia in hoc cõsistit, qd' est cõicare in paschate. Nam sicut ille qui debet prãdere cũ papa uel rege ornat se uestimẽtis, & lauat se, ita hi q cõicare debẽt, uestire uirtutibus, & lauare se dñt pnĩa, & lachrymis cõpunctionis & deuotionis. Nã xp̃s rex & papa inuitauit nos oẽs xp̃ianos, ut comedamus cũ eo in die pasche. Iõ laue tis uos per confessionẽ, & ornetis uos uestimẽtis uirtutũ, & bone uite. Ecce diligentia. Sit timor dñi uobiscũ, & cũ diligẽtia cũcta facite. ij. Paral. xix. Sext⁹ gradus est prudentia dicendorũ. s. ne uerba sint scandalosa, diffamatoria, iniuriosa, nec minarum, nec pc̃tõrũ occultorum reuelatoria, sed diligere famã ꝓximorum debemus. Iõ apl's, Sermo uester semp in grã sale sit cõdit⁹. ad Col. iiij. No. sale sit cõditus, qñ comeditis carnes uel pisces nõ salsos, man⁹ ur̃a uia recta nõ ducitur, nec uehitur de scissorio ad os, sed diuertitur ad sal ul' ad salsam. Ita debet esse de ṽbis uestris, qa nunq̃ uerbũ debet uenire de corde recta uia ad os, sed diuerti debet ad sal discretionis, cogitãdo, Qd' ego uolo mõ dicere, erit scãdalũ illud, an diffamatoriũ, an iniuriosum? & sit sic, tunc conclude, ergo non dicã. Septimus gradus est custodia internorum, scilicet custodire cor a malis cogitationib⁹, desiderijs, & cõcupiscẽtijs. Iste gradus est maioris perfectionis, qa de corde ꝓcedũt bona & mala. Aug. Ideo pc̃tñ, qa uoluntariũ. Rõ, qa si ego teneã manũ extẽtam & apertam corã uobis, uos poteritis in ea ponere rem ignitam uel lutum, sed in ptãte mea est comburi uel nõ, qa possum statim proijcere. Ita imaginatio cordis nr̃i apta est angelis bonis & malis, & pñt in ea ponere malas imaginatiões & cogitatiões, uigilãdo & dormiẽdo, dicẽdo, O mõ tu posses te iudicare de tali ul' tali, uel tu posses habere delectationẽ cũ tali mr̃iere, qa talis opportunitas &c. sed in te est proijcere ul' retinere, & iste retinentur quãdo hõ cogitat, & morose delectatur, & sic anima cõburitur. Ideo custodiatur cor. Omni custodia serua cor tuum, quia ex ipso uita procedit, qd' uerum est, si bene custodiatur, alias si male, sequitur mors. Prouerb. iiij. Ideo dicit scriptura in persona dei, Prebe cor tuum fili mi mihi. s. custodiendo a malis cogitationibus, & oculi tui uias meas custodiant &c. Prouerb. xxiij.

De eadem dominica. xvij.
Sermo. iiij.

ipse

Ipse uero apprehensum sanauit eum. Hr̄ uerbum istud originaľ Lu. xiiij. & recitatiue ī euan. currētis dn̄ice. Mō uolo uobis p̄-[dic]are totū cursum medicine, quem xp̄s [se]ruat in sua curatione aīarū. Sed pri⁹ sa[lu]tetur ỽgo Maria. Inueniť satis clare in [sa]cra scriptura, tam in ueteri q̄ in nouo [te]stāō, ꝙ xp̄s dicitur medic⁹. Rō clara est [a]d uidēs. Proprie & uere ille appellatur medicus, qui habet duo. s. sciam specula-[ti]uā, & cursū medicine, qui. s. scit ꝑprie-[ta]tes herbarꝝ & lapidū &c. & q̄uo dn̄t ap[pli]cari infirmitatibus. Scd'o requiriť ꝙ [h]abeat practicā in ope, aľs non esset me-[di]cus, si in altero istorū deficeret. Si em̄ [n]on habet sciam, tunc errabit, & multos [in]terficiet. Talis nō debet dici medic⁹, sed merdic⁹. Per oppositū si habet sciam [cer]tā ut Galenus, siue Hippocrates, & si [n]ō habet practicā, baccalari⁹ pōt dici, sed [n]ō medic⁹. Oportet em̄ habere medicū [sc]iam, & intellectū, & practicā ī ope. Qd' [a]ūt xp̄s habeat ista duo, nullū uřm credo in hoc dubitare. Quis em̄ melius scit ꝓ-prietates herbarū, lapidū, & cōstellatio-nū q̄ ille qui creauit oīa? Not. ꝙ philoso-[p]hi nō sciuerūt ꝓprietates oēs de uno folio saluie. Sed de scīa dei dicit ap̄ls, In quo sunt oēs thesauri sapiētie & scientie absc̄oditi. ad Coř. ij. Et sic patet ꝙ habet theoricam, habet ēt practicam, qa a prin[ci]pio mūdi usq; ad nūc semper practica-[u]it. Nunq̄ aliqs fuit curatus ab alq̄ mor-[b]o nisi ꝑ manus xp̄i, maxīe in aīa, intantū ꝙ Dauid qui fuit uulneratus in corpe, & etiā in aīa per pc̄tā, qn̄ fuit curatus, nō regratiabať medicis, sed deo, faciēs unū psalmū de hoc di. Bn̄dic anima mea dn̄o, & oīa que intra me sunt nomini sancto eius. Benedic aīa mea dn̄o, & noli obli-uisci oēs retributiones eius. Qui ꝓpici-atur omnibus iniqtatibus tuis, qui sanat oēs infirmitates tuas. p̄s. cij. Ergo ma-gnus practicus est xp̄s. Si ergo aliquis di[ci]tur medicus, qa habet sciam, & practi-cā, & utrūq; xp̄s habet, iō bn̄ pōt dici me[di]c⁹, & ipemet uocauit se medicū cum esset inter publicanos & pc̄tōres, & pharisei murmurarēt, dixit eis Ies⁹, Nō egēt qui sani sunt medico, sed q̄ male hn̄t. Lu. v. Quia un⁹ illorꝝ erat infirm⁹ de sup̄bia, ali⁹ de auaricia &c. Iō bonū est ꝙ medicus sit inter eos. Dicit hic glos. Augu. Magn⁹ ad nos de celo uenit medic⁹, qa magnus ꝑ totū mūdū ubiq; iacebat egrot⁹. Patet ergo rōne & autoritate ꝙ xp̄s diciť medic⁹, maxīe aīarꝝ. Iō dicit the. Ipe ỽo. s. xp̄s app̄hēsum. s. infirmū in cura sua sanauit eū. Patet the. Cogitaui q̄uo possē uobis declarare curā & modū quem xp̄s seruat in curatiōe aīarꝝ. Et ut intelligatis, declarabo scd'm modum & practicā quā seruant medici in curatione corporꝝ. Et inuenio ꝙ medici secūdū artem medicine seruant decem modos, scilicet

Primo per sudorem.
Secundo per uomitum.
Tertio per dietam.
Quarto per unctionem.
Quinto per minutionem.
Sexto per cauterium.
Septimo per clisterem.
Octauo per somnum.
Nono per exercitium.
Decimo per potionem.

Oēs istos decē modos xp̄s medicus seruat in curatiōe aīarꝝ a pc̄tis. Iō dicit thema, Ipe ỽo app̄. &c. Dico prīo ꝙ secūdū artē & cursum medicine alique infirmitates sunt que curanť ex sudore, qn̄ dicit medicus, cooperiať & sudet &c. & sic mali humores exeunt per poros, & corpus purificať. Isto mō xp̄s curat multas aīas infirmas a peccatis sudore lachrymose cōtritiōis, qn̄ hō se rigat cū memoria & recordatiōe pc̄tōrū, dicēdo, O miser, tali die feci hoc, & tali hoc, & hō lachrymatur, ille lachryme cōtritiōis sudores sūt anime. Iste sudor est tante ỽtutis, ꝙ una gutta siue lachryma uere cōtritionis curat aīam ab oībus culpis mortalibus. Scitis q̄uo gn̄anť sudores isti? illo mō quo xp̄s sudauit in nocte passiōis, de quo Lu. xxij. Factus est in agonia, & prolixius orabat, & factus est sudor eius sicut gutte sanguinis decurrētis in terram. Nota a-

gonia. Non credatis ꝙ in xp̄o fuerit tale bellū quale est in nobis. s. contradictiōis sensualitatis, & sp̄ūs uel rōnis, qa in xp̄o optime concordabant. Sed bellū xp̄i erat sensualitatis circa obiectum passionis, qa sciebat & uidebat coram se ꝙ debebat capi, uerberari, & tandē mori, sensualitas uidens ꝙ ista habebat sustinere, restrinxit se, & sudauit sanguineum sudorem. Isto modo dn̄t in nobis generari lachryme contritionis, quilibet debet uidere corā se penā eterne dānatiōis ex peccatis sibi debitā, cogitando, O miser, qūo euadā de manibus demonū? qd dicam qn̄ ero in iudicio? qn̄ diceť tibi, qd fecisti? & nō feci nisi pc̄tā. Cogitādo sic, ueniet sudor lachrymarū, qui debet eē sanguineus, tāta est illa pena. Ecce medicina aīe ex sudore. Iō dicit thema, Ipse ꝑo app. &c. Scd'ˢ modus est ꝑ uomitū. Iā scitis qn̄ aliquis comedit nimis, & habet stomachum cōstipatum, & non pōt digerere, nec pōt quiete dormire, sed anxiať etiā, ac si pceperit potiōes uenenatas, remedium est ꝑ uomitum supflua eijcere, anteq̄ ueniāt ad cor. Isto mō xp̄s ordinauit ꝙ ꝑ uomitū sanaretur aīa. Confessio em̄ nihil aliud est nisi uomitus ciborum indigestibiliū, qui sunt in stomacho conscientie. Quot petitiōes uenenatas sp̄ūaliter hō comedit infra annū? Remediū igitur est ad pedes confessoris uomere. Nam confessor tenet caput quando absoluit, & post hō sentit se leuem. Et sicut uomitus fit cū labore, maxime qn̄ homo habet pectus strictum, ita confessio cum labore fit propter uerecundiā diffamationis suijpsius. Auto. Si coactus fueris in edēdo multū, surge de medio, & uome, & refrigerabit te, & non adduces corpori tuo infirmitatē. Eccl̄. xxxj. Nota, si coactus fueris &c. Absolute nullus cogitur edēdo, nisi rogādo, comedatis, & sic cogitur comedere uxor a uiro, & ecōuerso, & amicus ab amico, & ita est de peccatis, qa quasi coacte hō peccat, nō coacte absolute, sed est una talis coactio. s. cogas me, quia placet mihi. Qn̄ dicit aliquis alicui amico, Volo me uindicare de tali iniuria, uenias mecū. & alter, nolo. imo uenies. & sic uadit. Ecce coactio q̄ fit, nō est coactio cogēs. Itē qn̄ aliquis dicit mr̄ieri, faciamus tale pc̄m̄, qa nullus sciet &c. cogis me, ego faciā, quia placet mihi. Itē qn̄ ꝓxeneta dicit diuiti, Ciuitas indiget pecunijs, iō si uultis lucrari, mutuetis, & habebitis. xij. ꝑ. x. ꝑpt mutuū. O dicit diues, Vsura eēt. Cui alius rn̄det, Oportet, quia ciuitas indiget &c. Alter, Placet mihi si cogitis. Itē qn̄ iuuenis dicit alteri, Vadamᵘ ad lupanar, uel adhortum ad furandū fructus. Proh dolor, sic ad pc̄tā coguńť gētes, sed ad illa que dei sunt nullus cogitur. Nullus dicit, Vadamus ad missam, sermonē, confitendū, cōicandum &c. Remedium ergo, Surge de medio. s. recedendo a mala societate. O bn̄dictū uomitū, ubi post dolorosam cōtritionē sequitur uerecūda cōfessio. Tertius modᵘ est ꝑ abstinētiā. Dicit em̄ medicus febricitāti, Auisetis uos, nō comedatis carnes, nec fructus, nec bibatis uinū, sed comedatis brodiū pisoꝝ &c. & sic natura reformať. Greg. Dignitas cōditionis hūane ꝑ immoderantiā. s. excessū sauciata. i. distēperata, medicinalis parsimonie studio. i. dieta reformeť. Isto mō etiā xp̄s sanat aīas, qd' cōtingit qn̄ aliqui uolūt abstineř a delicijs carnalibus amore xp̄i. Xp̄s enim amore nr̄i amarissimas sustinuit passiones, iō amore sui & ꝓ saluatione aīe debemus abstinere. Abstinere etiā debemᵘ ab esu carniū certis diebus. Itē a cena a fructibus, & spacijs, a lecto, a camisia, a tripudijs, a uanis ornamentis, a supfluitatibus. Et istā abstinētiam amore xp̄i factā, licet etiam sit parua, ip̄e reputat magnā. Item abstinere debemus amore xp̄i ab illo, ad qd' hō magis inclinatur, ut a potu ante missam, a ludo &c. Si enim ꝓ sanitate corpis hō facit tātam abstinentiam & dietam, licet hō sit delicatus, nonne mr̄to amplius ꝓ sanitate aīe est aliquid faciendū? Qn̄ aliquis confiteť, & habet febrē luxurie, etiam in ossibᵘ, uel auaricie, inuidie, & cōfessor dicit, Abstineatis a carnibus tot diebus, uel a uino, uel ieiunetis, dicūt, O pater, & qd

quod comederem, non possem dormire, & alia. Non excusant se corã medico corporis, sed corã medico aĩe magn⁹ defectus est. Qui eñ abstinet amore xp̃i, ipse remittit p̃ctã. Iõ dicit scriptura, Charissimi obsecro uos tanq̃ aduenas & pegrinos, qui solũ in uia recipiunt necessitatem, & nõ curãt de delicamẽtis, abstinere uos a carnalib⁹ desiderijs, que militãt aduersus aĩam, cõuersatioñe urãm inter gentes habẽtes bonã. j. Pe. ij. Hic oẽs sumus uiatores. Dom⁹ nr̃e sunt in celo. In domo pr̃is mei mansiões multe sunt. Io. xiiij. ergo refrenare desideria carnis de bemus. Quartus modus est p unctioñe, quando est constipatus, uel caro intumescit, uel ĩ uulneribus medici ungũt &c. Isto mõ xp̃s curat. Vnguẽtũ est oro, qa quicũq; sitis constipatus, & inflatus p superbiã, ungi potestis p deuotã oroñe. s. genib⁹ flexis, & cogitãdo q̃ uidetis xp̃m crucifixum &c. Tũc uenit terror, & cor mollificatur, & sic humiliatur. Berñ. Oro ungit. O quot uulnera p̃ctõrum curãtur unguento orõnis. Exẽplũ in euangelio, de quodã p̃ctõre uano & põposo, contra quem deus ptulit sñiam cõdẽnatiõis, sed prostratus rogauit di. Patientiam habe in me. Et rñdit sibi di. Serue nequã, oẽ debitũ dimisi tibi, qñ rogasti me. Matth. xviij. Persona eñ deuota in orone semp est humilis, sed orones quas uos facitis nõnunq̃, nõ faciunt humiliare cor, qa ĩdeuote fiunt, induẽdo uos &c. Mulieres pingendo se, nihil uel parũ ualet. Qñ supplicatur pape uł regi hũiliter fit supplicatio. Vnguentarius faciet unguẽta suauitatis, & unctiones conficiet sanitatis. Eccl. xxxviij. Quintus modus est p minutionem, qñ. s. infirmi hñt sanguinem corruptum, uel abũdant nimis in sanguine &c. Isto modo xp̃s utitur, & hoc quando diuitibus damna rerum ordinat, & prouidet. Nam uos diuites qui abundatis in pecunijs, pane, uino &c. nisi faciatis minutionem, corrũpemini &c. quia diuitie sunt occasiones p̃ctõrum, uindicte, luxurie &c. Dicunt diuites, Quid erit mihi expẽdere. l. florenos, ut habeã istã puellam, uel uiduam &c. Iõ ut caueãtur p̃ctã, & p̃ctõrũ occasiones, fiat minutio diuitiarum in redemptione captiuorũ, in puellis maritandis pauperibus. Ista minutio fit de uena cordis, quia ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuũ. Mat. vj. De ista minutione dicit xp̃s, Quod supest date eleemosynam, & ecce oĩa munda sunt uobis. Luc. xj. Hec autoritas, & hoc xp̃i ṽbũ deberent scribi literis aureis in parietibus diuitum. No. Qđ supest, non dicit expolietis uos ĩ hyeme, & detis pauperi, uel uxorem, uel filios, nec q̃ amoueatis panẽ de ore uestro, uel uxoris, uel filiorum, sed qđ supest recepta necessitate, detis paupibus. Preciose uestes nõnunq̃ corrũpunt a tineis, & pauperes moriunt fame & frigore. Et triticũ corrumpitur in horreis diuitum, & pauperes fame & paupertate affliguntur. Et hoc tangit maxime eccl̃iasticos, qa laici qui hũt hereditare filios, & maritare filias, si congregẽt uel thesaurizent, non mirũ, quia pueros habent, nec est par rõ de ecclesiasticis psonis, sacerdotibus, & secularibus. Rõ, si aliquis habet domũ in loco sicco, si facit ibi cisternam ubi congregantur aque pluuiarum, sapienter facit, sed qui habet puteum in domo, ea nõ eget. Laici sunt in sicco, qa nõ semper habẽt certos redditus, sed sicut dat deus in campis, uineis &c. sic cõgregãt. Qñ non crescunt, nihil recipiũt. Et si deus in isto ãno dat, forte in alio nõ dabit. Iõ oportet eos cõgregare p se, uxore, filijs &c. Sed sacerdos qui habet puteũ. s. redditus, quare faceret cisternã in taxia uel bursa? Ecce damnatio uel piculũ. Iõ dicit, Quod superest. Sextus modus est cauteriũ, qñ eñ aliquis habet plagã corruptam, oportet cũ cauterio, hoc est, cum ferro ignito de ossibus extrahere immũdicias. Et ista medicina est ualde dolorosa. Isto mõ xp̃s sanat illos qui sunt corrupti. i. ĩueterati in peccatis siue indurati, nolunt dimittere p̃ctã, & malã uitã, nec confiteri. Si dicatur eis, & quare non emendatis uos? Dicunt, Vadatis, quia ita bene saluabor sicut & uos. Obstinati sunt. Sed xp̃s cum

cauterio.i.tribulatiõe,frangit sibi tibiã,
uel brachiũ, uel cũ igne sctĩ Antonij, &
tũc eũ plagat,tales nõnũq̃ cõuertunť ad
deũ,& cõfitenť.Itẽ idẽ dicẽdũ est de mu
lierib⁹,q̃ nec ꝑ ꝑ̄dicatores,nec cõfesso-
res uolunt dimittere uanitates, quin o-
stendant mamillas, sed xp̄s cauterio de
lepra uel alia infirmitate sanat, & curat
eas.Et bona est tribulatio corpis q̃ curat
aĩam.Sicut medic⁹ qui scindit carnes ex
tra,ut intus curenť &c. Iob.v. Beatus hõ
qui corripiť a dño. Increpationem ergo
dñi ne reprobes, q̃a ipse uulnerat,& me
deť,percutit,& man⁹ eius sanabunt.Se-
ptimus est clistere, medicina est uerecũ
da, sed dicũt medici ꝙ est ualde profi-
cua.Ecce remissionẽ iniuriarũ,qñ enim
mali humores nõ possunt exire de cor-
pore,dať clistere.Ita q̃ habet odiũ,ranco
rem &c.cõtra aliquẽ,& malã materiã,&
uenenatã in corde tenet, hoc remedio
utať,qđ remediũ est recipe clistere.Sci-
tis ꝙ clistere fit de multis materialibus,
ita clistere remissiõis debet fieri de mul
tis materialib⁹.Dicũt aliqui, O quõ pos
sem remittere mortẽ patris, fratris &c.
Recipiatis clistere cõpositũ ex materia-
libus.Primũ passionis xp̄i, qui in maiori
bus doloribus clamauit, Pater ignosce
eis. Videbat enim patrẽ ad recipiendũ
uindictã paratũ.Secundũ de uirgine Ma
ria. Ab ista uos mulieres recipiatis ma-
teriale,q̃ tota desolata,postq̃ depositum
fuit corpus de cruce, & sepultũ, rediens
Hierłm,qñ crucifixores filij sui uidebãt
eam,dicebãt,Ecce ista est mater Iesu cru
cifixi, salutabat eos di. Deus sit uobiscũ,
quãuis diabolus erat cũ eis. Sed mulie-
res nonnulle iracunde & uindicatiue
non loquunť sibi, allegantes, quia dixit
mihi, tu es loquax &c. Tertium materia
le a sctĩs martyribus accipiatis.s.a beato
Stephano,qui orauit ꝓ lapidantibus se,
& pro alijs. Ab his tribus cõficiatur cli-
stere,& ponatur in manica memorie,&
transeat per canale timoris dãnationis,
& sic exibit materia, medicina est uere-
cunda,sed proficua. Relinque proximo
tuo nocenti te, & tunc deprecanti tibi
pctã soluentur. Homo hoĩ reseruat irã,
& a deo q̃rit medelã.q.d. non põt fieri.
In hoĩem similem sibi nõ habet mĩam,&
de pctĩs suis deprecať.Ipse cũ caro sit, re
seruat irã, & propitiationẽ petit a deo.
Quis exorabit ꝓ delictis illius?q.d.nul-
lus.memẽto ergo nouissimorũ,& desi-
ne inimicari.Eccli.xxviij. Octauus est ꝑ
somnũ.Rõ. Qñ homo uigilat, oẽs sen-
sus,& uis⁹,& cetere potẽtie aĩe laboranť,
ideo nõ habent occasionẽ curandi, sed
qñ infirmus dormit,natura recreatur &
sanať.De hoc autoritas. Xp̄s loquens de
morte Lazari dixit,Lazarus amicus no-
ster dormit, & discipuli non de morte,
sed de somno intelligẽtes,rñderunt, Si
dormit,saluus erit.Io.xj.Isto mõ xp̄s sa-
nat aĩas infirmas.Sõnus enim anime est
cessare a negocijs tp̄alibus,& contẽplari
de alio mundo.s.quõ sunt aĩe in celo cũ
angelis in quãta beatitudine & grã, re-
spiciendo celũ, cogitando pulchritudi-
nem interiorẽ,cum extra sit ita pulchrũ.
Item qualis delectatio debet esse uidere
deum in trinitate,xp̄m deũ & hoĩem,uir
ginẽ Mariã,& sctõs. Iste est somn⁹ aĩe,
& sic cor inflãmať in desiderio paradisi,
& despicit mũdum. Iõ Dauid, In pace in
idipsum dormiã,& requiescã. Itẽ cogitã
do infernũ,& penas dãnatorũ, purgato
riũ &c.Itẽ dei ꝓuidentiã circa huius mũ
di gubernationẽ.Sed uos laici tot nego
cia habetis infra hebdomadã, ꝙ nõ po-
teritis sic dormire,tñ in die dñica debe-
tis sic dormire, cessando ab omni nego
cio tp̄ali,nõ solũ nõ faciẽdo opere, sed
nec etiã loquẽdo,nec cogitãdo. Et sic cõ
terendo ita facitis pctã, q̃ infra hebdo-
madã cõmisistis, remitteť uobis. Hec
dicit dñs de⁹ sctũs Israel, Si reuertami-
ni,& quiescatis,salui eritis.In silentio &
spe erit fortitudo ur̃a. Esa.xxx. Nota, si
reuertamini.Infra hebdomadã spargitis
& distrahitis uos,un⁹ ad cãpũ,ali⁹ ad ui-
neã,ali⁹ ad forũ,sed in dñica reuertami
ni.s.a negocijs, & quiescatis. Nonus est
ꝑ exercitiũ. Aliq̃ ĩfirmitates sunt,de qb⁹
dixit medic⁹, laboretis &c. sicut de ma-
gnis patet dñis,q̃ tñ ingurgitãt se,ꝙ im

piguant & infirmant, qbus dicit medic⁹,
exerceatis uos. Dicat historia de quodã
pinguissimo, capto a Barbaris, & curato
a pinguedine hoc modo. Isto mõ de⁹ cu
rat aiam p exercitiũ pnĩe, ieiunãdo, por
tãdo ciliciũ, dormiẽdo super terrã. Exer
ce teipm ad pietatẽ, nã corpalis exercita
tio ad modicũ utilis est, pietas autẽ ad
õia ualet. i. Tim. iiij. Pietas & mĩa diffe-
rũt, qa mia est laborare circa utilitatem
proximi, sed pietas est laborare in opi-
bus spũalib⁹ ad utilitatẽ & saluationem
aĩe. Corporalis exercitatio circa nego-
cia huius mundi ad modicũ utilis est, qa
totũ remanet qñ hõ morit. Dicat contra
detractores, qñ uident orãtes, dicũt, Ec-
ce ociosi sunt, sed qñ laborãt in munda-
nis, dicũt, Iste nõ est ociosus, sed in sero
mortis apparebit qs fuerit ociosus. Deci
mus modus est p potionẽ seu purga-
tionẽ purificantẽ totũ corp⁹, & dat co-
operta ĩ aliquo uase, uel si sit comestibi-
lis coopta, uel hostijs, uel sitib⁹. Ita etiã
xps curat aĩas hoc mõ. Nã xpi ultima me
dicina, & alijs melior est cõicare & man
ducare corpus & sanguinẽ xpi. In hostia
enim est caro xpi uera sicut est in celo,
sed cooperta &c. quia esset abominatio
comedere carnes humanas, imo si p mi
raculum uideret ibi aliqd in specie car-
nis, nõ esset sumẽda illa hostia. Ista pur-
gat aĩam. Eccl'ia cãtat, Culpat caro. s. pec
cando, purgat caro. s. xpi, regnat de⁹ dei
caro. Ideo Lu. xix. de Zacheo ipm reci-
piente, dicit xps, Hodie sal⁹ huic domui
facta est. Iõ quolibet anno in paschate cõi
care, al's nõ recipiet uos in celo. Etiã pue
ri. xij. annorũ, q hñt usum rõnis, cõicare
dñt. Vñ xps, Qui mãducat meã carnẽ, &
bibit meum sanguinem &c. Ioan. vj.

Dñica. xviij. post trinitatem. Sermo. j.

NEmo poterat ei respon
dere uerbum. Habet uer
bũ istud original'r Matt.
xxij. Sermo noster erit de
sancto euãgelio, si placet
deo habebim⁹ multas bonas doctrinas.
Salutet ṽgo Maria &c. In sancto euange
lio fit mẽtio de tribus magnis disputa-
tionibus, que fuerunt inter xpm ex una
parte, & Iudeos inimicos xpi ex alia.

Prima de generali resurrectione.
Secunda de generali dilectione.
Tertia de eternali generatione.

Et in qualibet xps uicit intantũ, q nõ ha
bebant replicam nec rñsionẽ, imo dicit
thema, Nemo poterat &c. Tãta erat xpi
sapiẽtia, q nõ poterãt respõdere. Prima
disputatio fuit cuiusdã secte Iudeorũ. s.
Saduceorũ cũ xpo. Saducei enim false
iustos se dicebãt esse, cũ tñ essent hereti
ci. Dicebãt enim non esse resurrectionẽ
gñalẽ, sed q sicut corp⁹, ita & aĩa morit,
dicẽtes hoĩes similes bestijs, ita q nihil
remanet, dicebãt eñ nõ esse angelos in
celis, nõ intelligẽtes qd est spũs, & sub-
stantias spũales non esse. Ita asserebant.
No. igitur q corpus totã ṽtutẽ habet ab
aĩa, q habet mẽbra ut corp⁹, sed non ui-
dent a nobis, quia spũalia sunt, tñ corp⁹
nõ posset mouere manũ nisi intus esset
manus aĩe, nec oculus uideret nisi p ocu
los aĩe, & sic de alijs mẽbris. Clarũ enim
est qd' oẽs potẽtie aĩe inorganice & or-
ganice fluũt ab anima, sicut a radice flu-
unt folia, flores, & fructus. Anima huma
na est perpetua &c. Vñ xps Iesus, qui est
creator corporũ & aĩarũ, predicabat de
resurrectione gñali, quõ boni & mali in
iudicio resurgẽt, & quelibet aĩa assumet
suũ corpus, etiã si fuerit cõbustũ, uel co-
mestũ a bestijs &c. ut simul aĩa cũ corpe
habeat gl'iam ut in bonis, uel penã sicut
in malis. Xps predicabat istã ṽitatẽ. Sa-
ducei autẽ uoluerunt disputare cũ xpo.
Euangeliũ hodiernũ nõ dicit nec tãgit
clare disputationẽ, sed tangit parum di.
Audientes pharisei q Iesus silentiũ im-
posuisset Saduceis. Sed ista disputatio
ponit a duobus euãgelistis. Mar. xij. Lu.
xx. Ideo bonũ erit ut dicã eam uobis. Di
catur quõ Saducei uenerunt ad xpm di-
cendo, Vos magr̃ predicatis resurrectio
nem, modo respõdeatis nobis. Vna puel
la fuit &c. dicatur quõ habuit septẽ ui-
ros, unũ post aliũ. Querit in resurrectio
ne cum quo ibit, si cum primo, qui uirgi
nitatẽ ei abstulit, quid facient alij? Si cũ

omnib⁹, hoc non uidetur uerũ, quia nunq̃ fuit q̃ una mulier haberet simul plures uiros, licet diuina dispensatione un⁹ uir habuerit plures uxores. Ecce rõnẽ illorũ, qui arguũt xp̃o, sed parũ ualet argumentũ. Rñdit xp̃s di. Mar. xij. Erratis, ne scientes scripturas, neq; uirtutẽ dei. Cũ autẽ a mortuis resurrexerint, neq; nubent, neq; nubent, sed erũt sicut angeli dei in celis. No. Erratis, nesciẽtes scripturas. In quib⁹ de⁹ reuelauit resurrectionẽ esse. Secũdo & ꝟtutẽ dei nescitis, qui de hoĩb⁹ faciet angelos in cõditione, qa sicut angeli nõ curãt de illo actu, nec nubunt, ita nec hoĩes post resurrectionem. Ecce prima disputatio. Sed nota secretũ cũ dicit, Erũt sicut angeli dei in celo. Ly sicut dicit sĩitudinẽ, qa post resurrectionẽ hoĩes erũt sĩes angelis ĩ q̃tuor, ĩ ĩmortalitate, ĩ spũalitate, ĩ charitate, & in dignitate. Dico prĩo q̃ hoĩes erũt sĩes angelis in ĩmortalitate. Angeli eñ nõ pñt mori. Tot angeli boni hodie sunt, quot remãserũt post casum, null⁹ est mortu⁹, nec senescũt, nec infirmant. Et qa nõ moriunt, nõ est sibi necessaria gñatio, sicut ĩ nobis hoĩb⁹ necessaria est gñatio, aliter iam defecisset natura humana. Sed quia post resurrectionẽ erim⁹ immortales, iõ tũc nõ erit necessariũ matrimoniũ, nec gñatio, qa nũerus ordinat⁹ a deo saluandorũ, uel dãnãdorũ, nõ augebit nec minuet. Istã rõnẽ tãgit Lu. di. Filij hui⁹ sc̃li nubũt, & tradunt ad nuptias. Illi uero q̃ digni habebunt seculo illo in resurrectione ex mortuis, neq; nubẽt, neq; ducent uxores. Rõ. Neq; enim ultra mori poterũt. Luc. xx. Secũdo erimus similes angelis in spiritualitate. Diceret aliqs. Prima sĩitudo de immortalitate bona est, sed nõ satisfacit. Si angeli enim non hñt uxores, nec mirũ, qa nõ sunt carnales, sed de nobis, q̃ habemus carnẽ, qua inclinamur, nisi habeamus desideriũ cõpletũ, nõ erim⁹ perfecte btĩ. Rñdeo, q̃ nos iam habem⁹ carnẽ & sanguinẽ ĩclinãtes intũ, q̃ nisi p̃sona sit bñ spũalis, & abstinẽs, nõ posset caste uiuere. Sed post resurrectionẽ, sicut a carne remouebit mortalitas, ita etiã remouebit illa inclinatio, & desideriũ libidinis, & uolũtas, intm̃ q̃ sicut puer uni⁹ anni nõ cõcupiscit. Itẽ sicut Adã & Eua in statu innocẽtie, q̃ nudi stabãt in paradiso, nõ fecerũt, sed postq̃ peccauerũt, uẽit cõcupiscẽtia, & mot⁹, & tũc cooperuerũt se. Brace fuerũt folia de ficu. Ità post resurrectionẽ erim⁹ sine illa cõcupiscẽtia, sicut angeli. Caro nr̃a, si fuerim⁹ btĩ, tunc erit clarior crystallo a sole illuminato. Iõ ap̃ls, Seminat corpus aĩale, surget corpus spũale. j. Cor. xv. hoc facit uirt⁹ dei. Iõ dicit, Erratis, nesciẽtes scripturas, neq; uirtutẽ dei. Tertio erimus sĩes angelis in charitate. Bon⁹ uir iã diligit uxorẽ suã, nec despicit ex quo est ꝓba &c. Tales post resurrectionẽ in paradiso singulariter diligent se, regratiãdo deo, quia sicut fuerunt hic in societate, ita ibi, sed ita parũ curabũt de actu carnali, sicut nec Michael, uel Gabriel. Non enim angelus custos curat de muliere sibi cõmissa, quo ad actũ illũ, licet diligat eam plus q̃ uir. De ista rõne dicit scriptura, Non erunt in memoria priora. s. opa, & nõ ascẽdent ad cor. s. ille ĩclinatiões, sed gaudebitis, & exultabitis usq; in sempiternum. Esa. lxv. Quarta sĩitudo erit dignitatis, quia erimus equales angelis. s. si fuerim⁹ btĩ. Angeli sunt diuisi p̃ nouẽ ordines, & q̃ñ hõ intrat celũ empyreũ, inuenit primã plateã, ubi sunt palatia corporalia. s. de materia celi, ubi stãt angeli in isto ordine, & erũt equales angelis p̃sone penitẽtes. Et in sc̃d'a platea altiori sunt archangeli, & in ordine isto erũt equales eis p̃sone in deuotione ardẽtes, & sic de alijs. De ista rõne Lu. xx. Equales eñ angelis sunt, & filij sunt dei. Secũda disputatio fuit alteri⁹ secte. s. phariseorũ. Phariseus enim idẽ est q̃ diuisus, qa ab alijs diuidebat in uestibus, portabãt eñ uestes spũales, ut religiosi portãt, in frõtibus portabãt unã chartã, in qua erãt scripta x. p̃cepta, ĩuẽtes q̃ semp cogitabãt de eis, sed magis de taberna, coquina &c. Item portabãt quatuor uittas hyacinthinas. q. d. q̃ essent celestes, affirmabant etiam

dam multos errores, & ualde inimica-
ni dño Iesu xp̄o. Et cũ audissent ꝙ Ie-
s silentiũ ĩposuisset Saduceis, uenerũt
ad xp̄m, ut disputarẽt cũ eo. O iste bestie
santũ iactabãt se, & un⁹ doctor ꝓpo-
nit questionẽ xp̄o di. Magr̄, qd̄ est mã-
datũ maximũ in lege? In lege em̃ Moysi
sunt multa ꝑcepta & diuersa. Iudei dicũt
de ꝑcepta affirmatiua legis. ccxlviij. Et
tot ossa secundũ Physicos sunt in corpe
humano. s. ccxlviij. ꝑcepta uero negatiua
sunt. ccclxv. sic sunt in summa oĩa ꝑce-
pta dcxiij. Sed de⁹ oĩa reduxit ad nũerũ
denariũ, sicut decẽ digitis opamur, sic ꝑ-
ceptis decẽ meremur, & doctores quoli
bet die inter se disputabãt qd̄ erat mai⁹
ꝑceptũ, nec poterãt cõcordare. Ideo ue-
nerũt ad xp̄m despectiue dicẽdo, Videa
m⁹ qd iste faber lignari⁹, qui nunq̃ fuit
in studio, & intromittit se de predica-
tione, dicet. Ideo dicunt, Tentemus eũ.
Magr̄, qd̄ est mandatũ maximũ &c. Rñ-
dit xps, qui est sapientia eterna, Diliges
dñm deũ tuũ ex toto corde tuo, & in to
ta aĩa tua, & in tota mẽte tua. Hoc est ma
ximũ & primũ mandatũ. Secundũ autẽ
simile est huic, Diliges ꝓximũ tuũ sicut
teipsum. In his duobus mãdatis tota lex
pendet, & ꝓphete. Dilectio em̃ dei sup
oĩa iungit creaturã cũ creatore, intelle-
ctu, memoria, & uolũtate. Dilectio ꝓxi
mi iungit proxĩo. Ideo ista duo ꝑcepta
sufficiunt ad saluationẽ. Ideo xp̄s, In his
duobus tota lex pẽdet, & ꝓphete. Sicut
enim. cccccc. & xiij. precepta reduxit ad
decẽ, ita decẽ precepta reduxit ad duo,
ut nullus posit ex ignorantia excusari.
Et sicut duab⁹ tibijs ambulam⁹, ita duo-
bus ꝑceptis charitatis in uia dei profici-
mus. Preceptũ primũ est. s. diliges dñm
deũ tuũ &c. & est tanq̃ tibia dextra, quo
deus diligit toto corde. i. intellectu. Ec-
ce hic fides, quia si diligis deum ex toto
corde, eris fidel̃, & non ibis ad diuinos
&c. quia esses proditor, recurrendo ad
inimicos xp̄i, qui nullius hñt posse &c.
Itẽ in tota aĩa tua. i. uoluntate, ex hoc ca-
uebis ne inhonores nomẽ suum, in ua-
num sumendo, false iurando, qd̄ nõ est
faciendũ, nec pro restauratione proprie
persone, nec ꝓ aliquo lucro. Parũ lucra
tur qui perdit aĩam. Mat. xvj. Quid enim
prodest hoĩ si mundũ uniuersum lucre-
tur, aĩe uero sue detrimentũ patiat̃? Itẽ
in tota mẽte tua. i. memoria, quantũ ad
dñicã seruandã. Postq̃ laborasti feria se-
cunda, tertia, quarta, &c. Memẽto ut diẽ
sabbati sctĩfices &c. Exo. xx. Secundũ ꝑ-
ceptũ de dilectione ꝓximi, tanquam ti-
bia sinistra, Diliges ꝓximũ tuũ sicut te-
ipsum. Si habes filios, & uis honorari ab
eis, tu etiã honora parentes &c. Itẽ sicut
non uelles ꝙ aliqs cũ uxore uel filia tua
faceret inhonestatẽ, sic etiã noli tangere
uxorẽ proximi tui impudice. Item sicut
nolles ꝙ aliqs te occideret, nec tibi iniu
riaret̃, ita nec occidere debes aliũ, nec al
teri iniuriari. Idẽ de uxore. Nulla uellet
ꝙ alia curaret de uiro suo, tm̃ tenet̃ uir
uxori, sic ecõuerso ad equalia inducant̃,
& sicut uxor diceret̃ ĩfidelis uiro, cũ alio
uiro luxuriã cõmittẽs, ita & uir. Itẽ sicut
nolles ꝙ aliqs furtiue recipet pecunias
tuas, & bona tua, siue fruct⁹, ita &c. Itẽ si
cut nolles diffamari, qa fama est ꝑciosa,
sic nec aliũ diffames. Caue &c. Et nota
ꝙ sicut oĩa precepta, affirmatiua & nega
tiua, q̃ ordinant creaturã erga deum, cõ
prehenduntur in isto, Diliges dominũ
deum tuum &c. ita oĩa que ordinant er-
ga proximum, cõprehenduntur in isto,
Diliges proximũ tuũ &c. Omnis lex in
uno sermone implet̃, Diliges proximũ
tuũ &c. ad Gal̃. v. Plenitudo ergo legis
est dilectio. ad Ro. xiij. ibidẽ, Qui diligit
proximũ, legem impleuit &c. Tertia di-
sputatio fuit alijs subtilior, de eterna ge
neratione, quõ xp̄s, ut uerus deus, eter-
naliter gñatur a pr̄e. Queadmodũ de so
le uno uidemus & tenemus ꝙ de se gñat
radiũ, quẽ mittit in hunc mundũ ad illu
minandũ, calefaciendũ, & fructificãdũ,
& non recedit ab eo. Ita filius in diuinis
splendor pr̄is eternaliter a pr̄e gñatur, &
tñ a pr̄e nõ recedit, sed in pr̄e manet si-
cut uerbũ in dicẽte. De quo uide. s. Tho.
j. parte. q. xxvij. de processiõib⁹. Et etiã.
j. par. q. xxxiij. de uerbo in diuinis. Et. q.

xlij.ar.v.ad secundum ar.Et sicut sol sine uxore generat radiũ de sua substãtia, ita deus filiũ &c.Et sicut sol nõ est prior suo radio,nec pater filio.De hoc uid.s. Tho. j.p.q.xxxij.Iudei aũt nõ credunt Messiã esse filiũ dei eternum,sed Dauid. Iõ xp̃s uolẽs eis probare diuinitatẽ in Messia, & filiationẽ dei, quãdo iam nõ poterãt sibi respõdere,ut uicti uoluerũt recedere,sed xp̃s dixit eis,Respõdeatis mihi ad unã questionẽ. Quid uobis uidet̃ đ xp̃o, id est,Messia,cuius filius est? Rñderunt, Dauid.xp̃s ꝟo non negãdo quin esset filius Dauid secũdũ carnẽ,uoluit tñ probare maiorẽ filiationẽ in hoc dicẽs, Quomodo ergo Dauid uocat eũ in spiritu dominũ,dicẽs,Dixit dñs domino meo, sede &c. Si ergo Dauid uocat eũ dominũ, quõ filius eius est?quia nullus rex uocat filiũ suum dominũ.Cũ ergo Dauid fuisset rex, & nullũ habuisset dñm nisi deũ, igitur finaliter nemo poterat ei respõdere uerbũ,imo dixit textus,Nec ausus fuit quisquã ex illo die eũ amplius interrogare.Moraliter hic super thema,Nemo poterat ei rñdere ꝟbum. Tria peccata sunt, ex quibus in iudicio, ubi xp̃s disputabit cũ hominibus, nõ poterunt sibi rñdere. De ista disputatione autoritas.In diebus illis,& in tempore illo, cũ cõuertero captiuitatẽ Iuda & Hierusalẽ, congregabo oẽs gẽtes,& deducã eos in uallem Iosaphat, & disceptabo ibi cũ eis. Iohelis .iij. In ista disputatione tria peccata claudẽt os,ꝙ non poterunt respõdere.Primũ est maleuolẽtia in corde. Secũdũ obloquẽtia in ore,uel detractio. Tertiũ est negligẽtia,uel acidia in opere. De primo sunt illi,qui in hoc mũdo hñt malã uoluntatẽ adinuicẽ,& rãcorem,& licet timore dñi non audeãt se tãgere, tñ tales in iudicio non poterũt respondere argumento xp̄i dicẽtis,Quare tu odisti illũ?Dices, quia interfecit patrem,uel &c.Et xp̃s,Ego qui sum rex & dominus oĩm, fui captus,ligatus,uerberatus,& mortuus.Ecce quot iniurie,& remisi, nec uolui ꝙ pater meus reciperet uindictam, unde ergo habes tu &c. Non poterũt respõdere uerbum.

Itẽ mulieres,quãdo xp̃s dicet eis,Quare tu non loquebaris cũ tali &c. Et xp̃s dicet,Ecce hic mater mea, que locuta est illis qui filiũ suũ interfecerũt eadẽ die.Dicatur. Ideo auisetis uos. Dicat̃ exemplũ de illo rege,qui fecit conuiuiũ nuptiarũ &c.& dixit uni, Quõ huc intrasti,nõ habens uestem nuptialẽ? At ille obmutuit. Mat.xxij.Et qd respõdisset,cũ esset ribaldus & male indutus?Dicunt hic glose,ꝙ amor dei & proximi est uestis nuptialis, qui em̃ habet claritatẽ,optime ẽst ornatus,sed odiũ est uestis lacerata. Iõ auisetis uos. Secũdum pc̃m̃ est obloquẽtia in ore,qñ homo obloquit̃ de proximo suo diffamando &c.Dauid,Sedens aduersus fratrem tuũ loquebaris, & aduersus filiũ matris tue ponebas scandalũ &c.Tertiũ est negligentia in opere,quia nõ curatis de operibus ordinatis ad saluationem,sicut de cõfessiõe fienda, ad minus semel in anno.Itẽ de cõmunione,que est opus principale saluationis,quia sine isto nullus põt saluari.Mirabile dicam uobis.Dicit btũs Tho.in tertia parte theo. ꝙ pueri nouiter baptizati nõ pñt intrare paradisum nisi cõicent. Declaret̃ per simile de corpore humano,ubi sunt multe partes,tamẽ una sola pars.s.os, recipit cibũ, sed ex quo os est pransum, etiam oculi, aures,manus &c. qa omnes partes & mẽbra sentiunt confortationẽ. Ita ecclesia xp̄iana est unũ corpus, & pueri baptizati iã sunt partes huius corporis,cuius os est sacerdos, ideo uirtute illius cõionis pueri habentur tanq̃ cõicati.Sed de magnis ordinauit ecclesia,ut cõicent in paschate.Rõ,quia xp̃s q in die ueneris sc̃tã intrauit cãpũ,in die resurrectionis uult intrare castrũ quod acquisiuit,intñ ꝙ si sacerdos q celebrat quolibet die ꝑ totũ annũ,si in paschate nõ celebrat,peccat mortaliter, nisi excusetur legitime, extra de pe.& re.oĩs utriusq; sexus fidel̃, postquã ad annos discretionis peruenerit anima sua,solus pc̃tã saltẽ semel in anno fideliter cõfiteat̃ proprio sacerdoti, & iniũctã sibi pñiam proprijs uiribus studeat adimplere, suscipiẽs reuerent̃ ad min⁹ in paschia

[..]ba eucharistie sacr̄m &c. Sed laici etiā si [..]ra annū cōicauerint, illa die debēt pa[..]re domū regi uēturo. Et honor est xp̄i, [..]d utilitas est nostra. Dicat quod pctm̄ [..]de illis, qui nō permitterent regē sed [..]stias intrare in castro. Idē in proposi[..]o. Xp̄s tāgit ad portā palatij p̄ clericos [..] predicatores, qui uobis dicūt q̄ꝺ debe[..]s cōicare &c. Vos aūt permittitis intra[..]re in os gallinas, perdices, & non uultis [..]p̄m permittere intrare &c. Iō xp̄s nō p̄[..]mittet uos intrare paradisum qn̄ pulsabi[..]s. Amē dico uobis nisi manducaueritis [..]carnem filij hoīs &c. Ioā. vj. Iō qn̄ anima [..]dicet, Dn̄e dn̄e aperi. Dicet xp̄s, Amē di[..]co tibi non intrabitis huc. Plus augmen[..]tatur quis in sc̄titate uite, & gratia spiri[..]tuali digna una cōione, q̄ uni⁹ hebdoma[..]de afflictione in pane & aqua, & plus q̄ si [..]qualibet die plagaret se, portādo ciliciū. [..]xemplū a simili, de onere palearū stan[..]te per hebdomadā ad solē, & in domini[..]ca die approximato igni, quo calore pl⁹ calefiet? certū est q̄ꝺ ignis. Idē in proposi[..]to. Nā facere opera pn̄ialia est quasi stare ad solē, sed qn̄ hō cōicat, approximat̄ hō igni, qui incēdit & inflāmat animā. Et licet psone mūdane propter negocia mūdana nō in qualibet dn̄ica possint cōicare, tn̄ in pascha nō debēt cōmunionē dimittere, & qui dimittūt, reprehēduntur [..]a xp̄o. Vnde Io. j. dicit̄, In propria uenit. s. per cōsecrationē. Quia sicut radius solis intrat p̄ quālibet fenestrā apertā, ita etiā gr̄a xp̄i intrat cor cuiuslibet digne cōicā[..]tis &c. Et sui eum. &c. usque, filios dei fieri &c.

De eadem dn̄ica. xviij. Sermo. ij.

QVid uobis uidetur de xp̄o, cuius fili⁹ est? Mat. xxij. Salutet̄ uirgo Maria. Istud v̄bū habet difficultatē & subtilitatē, & ut uos intelligatis illud, sciēdū est q̄ꝺ ī sacra scriptura inuenit̄ tā in ueteri q̄ in nouo testamento in multis locis, q̄ꝺ xp̄s dicit̄ liber uite. R̄ō, quia sicut in libro cōtinetur & representat̄ sciētia, ita in xp̄o, ī quo libro sunt due charte diuinitatis & humanitatis, in quibus continetur tota sapiētia necessaria huic mūdo, hic in presenti p̄ gratiā, & in alio per gloriā. Ideo dicit scriptura de xp̄o, In quo sunt oēs thesauri sapiētie & sciētie dei abscōditi. Col. ij. Nota, abscōditi illis. s. q̄ nolūt ibi legere nec contēplari, ut philosophi, q̄ nescierūt in hoc libro legere, ignorātes xp̄i deitatem & humanitatē. Secūdo illi thesauri sunt abscōditi poetis, q̄ uadūt per imaginationes & fantasias. Tertio infidelibus, q̄ nolūt ibi legere, nec de eo cogitare. Quarto malis xp̄ianis & mūdanis, q̄ nō curant nisi de negocijs huius mūdi. Sed personę deuote, bone uite, & deuoti, religiosi, clerici, q̄ despiciūt mūdū, & ponūt totū cor suū in amore xp̄i, ad ip̄m laudandū, glorificādum &c. tales legunt ibi. Liber aptus est, q̄ est liber uite. Apoc. xx. In hoc libro semp̄ studebat apostolus, ideo fuit tā magnus doctor & magister ī theologia, dicēs de se, Non iudicaui me scire aliquid inter uos, nisi Iesum xp̄m, & hūc crucifixū. j. Cor. ij. Quādo eñ aīa intrat paradisum, uidēs istū librū, in eodē legit etiā si nūq̄ sciuerit lr̄as, & immediate habet plus de sciētia q̄ habuerūt prophete uel ap̄li in hoc mūdo. In isto libro studēdum est qn̄ laborat hō in studijs, & expēdit tp̄s. Christus uolēs nos prouocare & inclinare ad studēdū & legēdum in hoc libro, dicit, Quid uobis uidet̄ de xp̄o? Ac si ego de aliquo libro optimo dicerē uobis, quid uobis uidet̄ de isto libro? quasi dicerē, excellēs est. Et patet thema. Mō p̄ dictū thema possum uobis declarare secundum tres generationes, uel tres natiuitates quas inuenio in Christo.

Prima gn̄atio seu natiuitas est eterna in sua deitate.

Secūda tp̄alis in nostra humanitate.

Tertia spiritualis in uera sanctitate.

Ex prima dicit̄ fili⁹ dei omnipotētis.

Ex sc̄da fili⁹ v̄ginis Marie excellētis.

Ex tertia filius persone penitentis.

Ideo qn̄ dicitur, Quid uobis uidetur de xp̄o? possumus tripliciter respōdere. Dico primo q̄ꝺ prima generatio xp̄i seu natiuitas est eterna in sua deitate, quia eter-

naliter anteq̃ crearet celũ, uel terrã, elementa, seu angelos, sine principio deus pater generauit filiũ in deitate. s. ĩ distinctiõe personali, qa alius est pater generãs, & alius filius genitus, & filius distinctus est a patre distinctiõe personali, sed non est aliud in deitate essentiali, qa eadem est essentia patris & filij. Nõ sic est in nobis, quia sicut alius est pater in humanis, & generãs, & distinctus distinctione personali, ita etiã distinctione essentiali. Rõ, quia qñ pater generat filiũ, generat ipsum extra se personaliter, & etiã essentialiter, qa essentia patris in humanis manet in ipso patre restricta, quia finita est, sed in diuinis non est sic, quia licet deus pater generet filiũ aliũ in persona, non tamen generat ipsum aliũ in essentia, qa non põt ipsum generare extra suã essentiã, quia infinita est, & ubiq;. De quibus uide plenius sanctũ Tho. prima parte. q. xxxix. ar. ij. in corpe ar. De ista generatiõe loquebat̃ Esaias secũdũ Hiero. dicẽs, Generationẽ eius quis enarrabit? Esa. liij. q. d. nullus. Sed diceret aliquis, Quomodo ergo uos uultis enarrare eã? Respondeo, differẽtia est inter narrare, & enarrare. Nam enarrare est aliquid ex toto declarare, & hoc est impossibile. Sed narrare est quãdo aliquid dicit̃ uel narratur in aliqua similitudine, sed non ex toto. Et do uobis exẽplum in sole, in quo deus posuit suam similitudinẽ. Nã in sole posuit tabernaculũ suũ, ait Dauid. Vnde sol de sua substãtia generat filium, scilicet radiũ, quẽ mittit in hoc mũdo, & tñ nõ recedit ab eo, sed deus non est minus potens, ut de sua substãtia generet sine uxore filiũ, & mittat in hũc mundum. Ista similitudine generatio xp̃i põt narrari, sed nõ enarrari. Et qñ querit̃, Quid uobis uidet̃ de xp̃o, cuius filius est? Possumus rñdere, Dei patris oĩpotẽtis. De ista materia dicit propheta Dauid in persona xp̃i dicẽtis, Dominus dixit ad me, fili⁹ meus es tu, ego hodie genui te. Diceret aliquis, Nunquid uos dicitis ꝙ ista gñatio fuit eterna, uel ab eterno? & tñ ipse dicit, ego hodie genui te. Rñdeo. Differẽtia est inter tẽpus & eternitatẽ, qa ip̃m diuiditur per partes, nã iã est dies ꝑpter solis presentiã, & postea erit nox ꝑpter solis absentiã. Sed illa duratio eternitatis non est nisi unus dies, quia ibi sol nõ absconditur, & ideo posset poni ista cõclusio mirabil̃r, sed uera, ꝙ nullus sctũs põt stare in paradiso nisi una die, qa non est nec erit ibi nisi una dies. De qua dicit Dauid, Melior est dies una in atrijs tuis sup milia. Moraliter nota hic in hoc quod dicit Dauid, Postula a me, & dabo tibi gẽtes hereditatẽ tuã, & possessionẽ tuã terminos terre. ꝙ illa sunt uerba patris ad filiũ. Posset hic querere aliquis, Si xp̃s dñs noster est filius dei patris oĩpotẽtis, nũquid tunc ipse debet succedere suo patri? quid ergo primogenitũ oportet petere regnũ, & dicere, Detis mihi regnũ, quia de iure hereditario ad ipsum ꝑtinet regnũ? Hec respõsio huius questionis ualet ad rñdendũ uni questioni, quã uos facitis de predestinatione. Vos eñ dicitis, Si ego sum predestinatus, qd tũc oportet me petere regnũ celorũ, orãdo, uel pñiam faciẽdo, & nunqd põt mẽtiri diuina predestinatio? Respõsio ad hoc, ꝙ dato ꝙ deus oñdisset uobis librũ predestinatiõis, & uos esse scriptos ibi, adhuc oporteret uos petere regnũ dei orãdo, & bene uiuẽdo, & penitẽtiã faciẽdo. Greg. Ipa eterni regni predestinatio sic est ab oĩpotẽti deo disposita, quaten⁹ ad hanc electi ex labore perueniant, ut scilicet postulãdo mereant̃ accipere qd eis oĩps deus ante secula disposuit donare. Vultis ꝙ dicam uobis pulchrã similitudinẽ ex textu euãgelij? Mat. xxv. Sile est regnũ celoꝝ decẽ ỽginibus &c. Ille rex inuitauit multas nobiles psonas, singulariter. x. domicellas, ut sibi facerẽt honorẽ. Dixerũt ergo qnq; ex eis, Oportet nos bene preparare &c. q̃ ex hoc dicũt̃ sapiẽtes. Sed dicebant alie quinq;, Et qd oportet nos preparare, ex quo sumus inuitate &c. que ex hoc dicuntur fatue. Sic est de nobis, oẽs sumus inuitati ad nuptias paradisi. O quale cõuiuiũ. Luc. xiiij. Btũs qui mãducabit panẽ in regno dei. Si una mica posset

posset haberi de illo pane, nunq̄ aliud uellet comedere, nunq̄ posset hō mo. Nota cū dicit, decē uirginibus. Quare dicit decē? Nōne oēs xpiani sunt inuitati? Rñdeo, q̄ decē significat obseruātiā .x. preceptorū. Mō cū tali cōditione sumus inuitati, si obseruauerimus .x. p̄cepta. Cū dicit, ūgines, nonne alie poterunt intrare? Rñdeo, q̄ requirit ūginitas anime .s. in fide catholica, ne anima sit corrupta p falsam credentiā, opinionē, errorē, seu dubitationē. Ecce quare dicit, decē ūginibus, & quinq; ex eis erāt prudentes, & quinque fatue. Quia oīa opa facimus cū quinq; sensib⁹ corpis, q̄s aliqui bene gubernant, isti sunt sapiētes, alij aūt male, & hi dicunt stulti. Quilibet em̄ debet facere cōputum di. Ex quo ego sum inuitat⁹ ad istas celestes nuptias, ideo parabo me ne uadā cū ueste antiqua superbie. Iō induar ueste noua .s. humilitatis. Idē de ueste lutosa luxurie, quia porci nō intrabūt ad illud cōuiuiū. Idem de ueste nigra, de dolore .s. uel inuidia cōtexta dicēdū est, que nō est nisi dolor de bono alterius. Idē de ueste crapulosa gule. Idē de ueste perforata p irā. Idē de ueste plena tineis per acidiā. sequitur, Et que parate erant, intrauerunt cū eo ad nuptias, & clausa est ianua .s. inuitatis. Iō illi qui dicunt, Si ego sum predestinatus, uel inuitatus, si fuero paratus, uel nō paratus, illuc intrabo. falsum dicūt, quia ad hoc quod inuitatus intret ad nuptias regales, presupponitur q̄ sit hō preparatus. Ita ēt ad hoc q̄ predestinat⁹ soluet, requirit preparatio, ergo estote parati, quia qua hora nō putatis, filius hoīs ueniet. Lu. xij. Iō apl's, Induite uos sicut electi dei, sancti, & dilecti, uiscera mīe, benignitatē, humilitatē, modestiā, patientiā, supportātes inuicē, & donantes uobismetipis, si quis aduersus aliquē habet querelā, sicut & dominus donauit uobis, ita & uos. Super oīa aūt hec charitatē habete, quod est uinculū perfectionis, & pax xpi exultet in cordibus uestris, in qua & uocati estis in uno corpore, & grati estote. Col. iij. Itē ali⁹ dicit, Si ego nō sum p̄destinat⁹, ego nō intrabo &c. Dico q̄ si fueritis preparati, & hoc in fine, intrabitis. Dico secūdo q̄ est alia generatio, nō eterna, sed tpalis, qa in tēpore fuit facta. Mō sunt. M. ccccxxviij. āni. Cū ergo dicit, Quid uobis uidet de xpo, cuius filius? ut possimus respōdere, Virginis Marie. Sicut em̄ xps in prima gñatione habet patrē sine matre, ita in secunda generatiōe est oppositū, habet em̄ matrē sine patre hoīe. Itē in generatiōe eterna generat a patre sine distinctiōe personali, in unitate tñ essentie, sed gñatio ista tpalis habet oppositū, quia gñatur in unitate personali, & diuersitate essentiali. Nā diuinitas & humanitas, q̄ sunt due essentie seu substātie in xpo, non sunt nisi una psona. Nō credatis q̄ una psona sit xps, inq̄tū deus, & alia inquātū hō, & qa sic indut⁹ est humanitate, q̄ nō facit aliā personā. Hūanitas eī xpi assumpta est a filio in diuinis, in unitatem suppositi & psone. De ista gñatione auto. Gen̄. xv. Ad quā Iudei nō pñt respōdere, q̄ est qñ de⁹ Abrae loquēs de futuris, & de captiuitate Iudeoꝝ in terra Egypti, inter alia dixit, Generatio autē quarta reuertet huc. Quatuor em̄ legūtur generatiōes humane. Prima fuit sine homine & muliere, ut Ade, q nō habuit patrem neq; matrem. Scđa fuit de hoīe sine muliere, ut Eue. Tertia ē gñatio cōis de hoīe & muliere. Quarta fuit gñatio de muliere sine uiro, qualis fuit gñatio xpi, & de ista dicit, Reuertet huc .s. in gl'iam ubi ip̄e erat, & non dicit illuc. Sed Iudei male intelligētes, dicūt q̄ sicut gñatione prima intrauerunt Egyptū, ita in quarta redirēt. Cōtra hoc dicit, Reuertet huc .s. ubi ego sum, & nō dixit illuc .i. ubi tu Abraā es. Cū ergo q̄ritur, Quid uobis uidet de xpo, cuius filius est? Rñdetur, Virginis Marie excellētissime. De ista gñatiōe dixit angel⁹ Gabriel uirgini Marie, Ecce cōcipies in utero, & paries filiū, & uocabis nomē eius Iesum. Luc. j. Nota Iesum, nunqd est nomē eius hoc nomē xps? Dico q̄ fili⁹ ūginis nō habet aliđ nomē ꝑpriū, nisi Ies⁹ xps, & alia noīa cognomīa sunt, ꝑpter hoc soli huic noī Iesu fit reuerentia qñ noīat. Si istud

nomē Iesus p aliquē nominaret in celo, uel inferno, oēs flecterēt genua. Licet dicat decretū, & qñ nominatur in ecclesia, nō debēt flecti genua corporis, sed aīe. s. inclinādo. Iō apl's, Dedit illi nomē quod est super oē nomē, ut in noīe Iesu oē genu flectat celestiū, terrestriū, & infernorū. ad Phil. ij. No. sup oē nomē. De⁹ oēm ꝟtutē posuit in noīe isto Iesu, iō si huic nomini additis alia noīa, signū est ꝙ nō reputatis istud nomē Iesus sufficiēs, si deuotionē habem⁹ ad istud nomē, nō oportet recurrere ad diuinos &c. Dicat practica, quō signū crucis in noīe Iesu debent facere sup plagā propriā, uel filiorū, uel etiā iumētorū. Dauid, Hoīes & iumenta saluabis dñe &c. Itē idē dicēdū de mulieribus ꝓ filijs habēdis uel portādis, nomē eñ Iesu uenerari debēt. Itē idē dicēdum est ut liberentur a doloribus partus. Vñ autoritas. Meli⁹ est nomē bonū. s. Iesus, q̄ unguēta preciosa. Eccl's. vij. Dicat miraculū de isto noīe Iesus Act. iij. de illo paralytico, q quolibet die portabat ad portā tēpli ī Hierl'm p quadragintaquatuor annos, & petēs eleemosynā, Petrus & Ioannes semel cā orationis ascēderunt ad tēplum, ille petijt eleemosynā, & Petrus dixit, Argētū & aurū nō est mihi, qd' aūt habeo, hoc tibi do. In noīe Iesu xpi Nazareni surge & ambula &c. Iō rñdit Petrus Iudeis rectoribus, & doctorib⁹ Hierl'm, admirantibus de dicto miraculo di. Nec eñ aliud nomen est sub celo dato hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri. Act. iiij. Dico tertio ꝙ alia generatio seu natiuitas xpi est spiritualis in uera sanctitate, ex qua dicitur filius persone penitētis. Magnū mirabile est ꝙ xps possit fieri filius noster. Virgo Maria reputat sibi ad magnā grām ꝙ sit mr xpi, tñ quilibet uestrum si uult, potest concipere, & parere xpm. Pro cuius intellectu sciēdum ꝙ qñ aliquis tenet malā uitā, & uiuit in pctīs, quot pctā mortalia habet, tot demones habet secū. Autoritas. Dicunt duo euangeliste, Maria Magdalena de qua septem demonia exierāt. Lu. viij. & Mar. ul. dicitur de pctīs, qa non legitur fuisse demoniaca, sed qa stabat in pctō supbie, ideo habitabat in ea quidā demō, qui uocatur Leuiathā, qui tētat de supbia &c. Patet ergo tot demones habet hō, quot pctā, sed qñ de⁹ facit grām pctōri ꝙ conuertitur, redit ad deū, recipit bonū propositū &c. tunc demones fugiūt, & xps intrat in animā. Ecce quō fit gñatio spūalis, qa sicut eternaliter generatur a deo patre, & temporaliter a matre, ita spūaliter a penitente. De ista gñatione dicit Dauid, Hec est generatio q̄rētiū eū, querentiū faciē dei Iacob. Attollite portas pricipes uestras. usq;, rex glorie. Qñ ergo dicit, Quid uobis uidet de xpo, cui⁹ filius est? possumus respōdere, psone penitētis, qa sicut mulier q̄ cōcipit & parit, dicit mr. De hoc auto. Dicat cū xps pdicasset ī quadā domo, ꝟgo Maria uenit ut audiret sermonem, associata a parētib⁹ suis, & propter multitudinē gētiū nō potuit intrare, & stetit x̄ ad portā. Quidā Iudeus mala intētione, ut dimitteret sermonē, & dicerēt gētes, Ecce quō est carnalis, dixit, Magr, ecce mr tua & frēs tui foris stāt, q̄rētes te. Rñdens Iesus ait, Que est mr mea, & q sunt fratres mei? Quicūq; eñ fecerit uolūtatē prīs mei, q in celis est, ipse me⁹ fr, & soror, & mr est. Mat. xij. Nol q fecerit uolūtatē patris &c. s. pctōr faciēs pniam. Nō debemus desperare ex pctīs, sed facere pniam debemus. Talis dicitur mater xpi, quia ipsum cōcepit in utero memorie. Multi cōcipiūt xpm per bonū ꝓpositū, sed nō pñt parere per effectū exteriorē, mulier eñ cōcipit secrete, & cū delectatione, tamē cū labore portat, & parit cū dolore. Ita de nobis multi sunt q secrete & cū delectatione concipiūt xpm, audiendo sermones, uel bonas lectiones. Semē est ꝟbū dei. Luce. viij. Predicator est instrm spiritussancti, grauidās peccatores. Vnde quādo supb⁹, uan⁹, & pōposus, ꝓponit dimittere suā supbiā, & pctā, tunc concipit xpm, sed in ptu. s. humiliando se de statu, & ornatu, patitur nōnunq̄ dolorē. Idē de muliere ꝓponēte dimittere ornamēta, & uanitates &c. sed in effectu ibi est dolor. Idem de usurario, uel

latrone.

tione, quãdo ꝓponit satisfacere, cõci xpm, sed quando aperit taxiã, & uidet renum, dicit, O miser oportet me ista tituere, ibi est dolor, cũ posset hr̃dita filios. Itẽ uxor nõ posset tã ornate incedere. Idẽ de sacerdote, qñ ꝓponit dimittere cõcubinã, sed in ope qñ ipsa plo &c. ibi est dolor. Idẽ de hoĩe siue mu re, q ꝓponit recedere ab ĩpudica uita, necessariũ est, qa porci nõ intrabunt radisum, hi patiunt̃ in partu dolorẽ, & qñq; alleuiãt pc̃tm̃ ne dimittatur &c. de illo q ꝓponit remittere iniurias, ibi dimittantur pc̃tã a deo, sed qñ di- Et quid facietis? dicetur ꝙ estis fe- eus &c. ibi est dolor partus. Idem de oso, q ꝓponit abstinere, sed qñ uidet tas &c. ibi est dolor. Multi concipiunt m, sed nõ oẽs pariũt. Nimis esset si mu portaret cõceptũ fetũ ꝑ annum, uel os, sed a multis diutius portaĩ xp̃i conceptus &c. Autoritas. Sicut q̃ cõcepit, cũ appropinquauerit ad partũ, dolẽs clamat in doloribus suis, sic facti sumus. A facie tua dñe cõcepim⁹, & quasi paturiuimus, & peperimus spm̃ salutis. Esa. xxvj. Nota, a facie tua. Facies dei est predicatio. Rõ, quia sicut in facie cognoscitur ꝑsona, ita deus cognoscitur in predicatione. A facie tua dñe cõcepimus. s. a spiritusc̃tõ, & quasi parturiuimus. Parturire est laborare in partu, parere autẽ est qñ exit creatura ad extra. Ideo amore dei si cõcepistis affectũ, pariatis effectum &c.

De ea. dñi. s. xviij. post trini. Ser. iij.

Sicut mãdatũ dedit mihi pater, sic facio. Ioan. xiiij. In pñti sermone ꝓposui uobis declarare datã legẽ & scripturã sc̃tãm tm̃ q̃tũ uobis est necessarium ꝓ bono regimine huius uite. Salutetur uirgo Maria &c. Ad bonum regimen & gubernationem humane uite uirtuose uiuendo, & uitia uitando, multũ fuit necessarium ut deus daret mandata &c. Rõ, quia licet ꝑ intellectum & rõnẽ naturalẽ in aliquibus hõ cognoscat quõ se debet hr̃e erga deũ & proximũ, tñ in oĩbus nõ sufficit intellect⁹, nec rõ naturalis, qa aliquoties intellect⁹ & rõ iudicãt de aliq̃ esse bonũ & iustum, qd̃ tamen est uitiũ, & peccatum, ideo necessariũ fuit dare p̃cepta, dicendo, & hoc & hoc facietis, qa istd̃ placet mihi, & istd̃ nõ, nec istud facietis, quia istud displicet mihi, & ex quo hõ scit dei uoluntatẽ, homo nõ põt errare, tamẽ qñq; erraret, nisi uoluntas dei reuelata esset, cũ in oĩbus non sufficeret intellectus naturalis. Verbi grã. Nã de aliqbus uos intellectu naturali iudicatis esse faciẽdũ, dicẽdo, Et istd̃ bene põt fieri, & qd̃ pc̃tm̃ est? erratis. Qñ eñ mutuatis pecuniã, intellectus uester iudicat aliquid recipiendũ de interesse, qa ille de moneta ur̃a lucraĩ &c. Cũ ista ratione diuites usurarij uadũt ad infernũ, qa pecunia nõ est ur̃a, qa dñs nõ tenetur reddere cõputũ alteri. Vos aũt de oĩb⁹ habetis reddere cõputũ xp̃o. Vos autẽ solum estis dispensatores, ideo si contra uoluntatẽ & p̃ceptũ dñi dispensaueritis, damnationẽ incurritis ex pc̃tis. Vnde dicit preceptũ dñi, Non feneraberis fratri tuo ad usuram pecuniã, nec fruges, nec quãlibet aliã rem. Deut. xxiij Itẽ mixtionẽ carnalẽ soluticũ soluta homines non iudicãt esse pc̃tm̃ per intellectũ, & cũ ratione, sed dicunt aliqui, cui fit iniuria? q̃. si diceret, nulli. Sed falsum dicũt, quia fit iniuria regi xp̃o, patri mulierũ &c. Ecce p̃ceptũ, Abstineatis uos a fornicatione, ut sciat unusquisq; uestrũ uas suũ possidere in sanctificatione & honore, nõ in passione desiderij, sicut & gentes q̃ ignorant deũ &c. j. ad Thes. iiij. No. in sc̃tifica tione, hic apostolus rñdet tacite questioni, de qua non oẽs audent predicare, sed oportet ꝓ sanitate ꝙ medicus tãgat uulnera, licet corrupta, & fetida. Dicũt aliq false, Sed ego tangendo me &c. uolo recipere delectationem, quod pc̃tm̃ est, cui facio iniuriã? q. d. nulli, sed falsum dicũt, qa magis pc̃tm̃ est pc̃tm̃ molliciei, q̃ si cũ mr̃e carnali peccaret qs. Rõ, qa cõtra naturã. Ecce quare fuit necessarium mãdatũ. Ideo dicit ut sciat unusquisq; uestrũ uas suum &c. Itẽ si aliqs iniuriã uobis intulit, quid iudicat intellect⁹ uester? patet ꝙ ad

ꝙ ad uindictã, qđ nõ est pctm̃ est naturale, qa una formica uertit se uindicando. Sed falsum est, qa uindicãs se, xp̃m regẽ offendit, quod patet a simili. Nã si in palatio regis & in sua presentia recipiatis uindictã de iniuria uestra &c. regẽ offenditis. Ideo dicit scriptura, Si fieri põt, quãtũ ex uobis est, cũ omnibus hominib⁹ pacem habentes, nõ uosmetipsos defẽdentes charissimi, sed date locũ ire. Scriptũ est eñ, Mihi uindictã, supple reseruaui, & ego retribuam uel in hoc mundo, uel in alio. ad Ro. xij. & sic de alijs multis. Patet ergo quod nec intellectus, nec ratio naturalis sufficit q̃tum ad omnia ostendere quid sit uirtuosum, & faciendum, & qd pctm̃, & uitium, & cauendũ. Ideo ad meli⁹ gubernandũ uitam nostrã necessaria sunt mandata. Autoritas. Mandatum lucerna est, & lex lux, & uia uite increpatio doctrine. Prouer. vj. Ideo qui uult gubernare bene uitam suam, non debet se regere in oĩbus scđm intellectũ suũ naturalẽ, sed scđm dei mãdata, nõ scđm ꝓpriã suã apparẽtiã, sed scđm dei precepta, nõ scđm ꝓprias inclinationes, sed secundũ diuinas ordinationes. Tũc potest talis dicere thema, Sicut mãdata dedit mihi pater, sic facio. Nota, non dicit sicut mandata, in plurali, sed mãdata in singulari. Secũdũ istũ modũ loquendi in lege dei nõ est nisi unum mandatum. Pro quo sciendũ ꝙ scđm diuersas conditiones & proprietates mãdatorũ dei diuersimode annumerantur. Mãdata enim dei habẽt quinq; conditiones, quia mandata dei sunt

In ornamentum anime.
In firmamentum gratie.
In operationem meritorum.
In incrementum premiorum.
In regimen uite.

Et scđm hec diuersimode cõputant̃.

Scđm primã cõditionẽ sunt innumerabilia.
Scđm ṽo scđam sũt ĩ magno nũero.
Scđm tertiam sunt in paruo numero.
Scđm quartã in paucissimo numero.
Scđm quintã in nullo numero sunt.

Quia nõ est nisi unũ, de quo dicit thema, Sicut mandatum dedit mihi pater, sic facio. Dico primo ꝙ mandata sunt in ornamentũ aĩe, quãdo. s. in hac uita hõ gubernat se, & regit scđm mãdata dei, & non scđm ꝓpria sentimenta, uel inclinationes, uel scđm malã cõsuetudinẽ aliorũ, tũc aĩa ornat̃ ꝑceptis dei. Declaratio. Aĩa eñ iam per creationẽ habet maiorẽ pulchritudinẽ q̃ aliqua creatura corporalis. Rõ, quia est ad imaginẽ dei, quã non habet sol neq; luna &c. Si eñ imago imperatoris picta sit ita pulchra, q̃to magis aĩa a sancta trinitate picta ad imaginem suã, nisi ex pctĩs fiat nigra, sicut pulchra mulier, quãdo macularetur, esset turpis, ita anima ex pctĩs. Sed quãdo supra pulchritudinẽ aĩe uenit ornatus obseruãtie mãdatorũ dei, tũc est inestimabilis pulchritudinis, sicut de regina de se pulcherrima, quãdo ornatur uestimẽtis, aureis annulis, & corona, efficit̃ pulchrior. Ita de aĩa, intm̃ ꝙ si possetis eã uidere &c. nec modo dũ est in corpore, ipsamet uidet suã pulchritudinẽ, sed quãdo egreditur de corpore uidet. Autoritas. Si ignoras te, o pulcherrima inter mulieres, egredere. s. de corpore, & uidebis tuã pulchritudinẽ. Cañ. j. Secũdũ istã cõditionẽ mãdata sunt innumerabilia, ut capilli, qui sunt ad ornamẽtũ mulierũ scđm apostolum. j. Cor. xj. ubi dicit, Mulier si comam nutriat, gloria est illi. Sunt ergo mãdata ut sic innumerabilia, intm̃ ꝙ nullus doctor seu magister posset scire oĩa mãdata que sunt in ueteri testamento, & nouo, in decretis, decretalibus, clementinis &c. Diceret aliquis, ergo superflua sunt, ex quo nõ pñt sciri. Dico quod nõ sunt supflua, quia licet capilli mulierũ sint innumerabiles, nõ sunt tñ superflui, imo dat sibi ornatum. Ita de ꝑceptis. Iõ Dauid, Multiplicata sunt. s. precepta sup capillos capitis mei. ps. xxxix. Itẽ diceret aliquis, Que ergo poterunt seruari, si nesciuntur? Dico ꝙ bene. Illud quod tu scis uel credis esse mandatum dei, serua illud, ne facias contra. Alia autẽ mandata, si habes charitatem, omnia seruantur a te. Augu. dicit, Quicquid patet, & quicquid latet in diuinis co-

in codicibus, totũ tenet qui seruat charitate in moribus. Si ergo fiat questio, quot sunt mandata dei in oĩbus libris? Dico, si uolumus loqui de mãdatis secũdũ quod sunt in ornamentũ aĩe, innumerabilia sunt. Secũda cõditio mãdatorum est, ꝙ sunt in firmamẽtũ gratie. Ecce, quia tãdiu hõ stat in gr̃a dei q̃diu seruat eius mãdata. Rõ, qa gr̃a dei nõ ꝑdit nisi ex p̄c̄õ mortali, si unus hõ haberet omnia p̄c̄tã uenialia mũdi, ꝓpterea nõ ꝑderet gratiã dei. Et qñ dicũt alique glose, ꝙ multa p̄c̄tã uenialia equiualẽt p̄c̄tõ mortali. Nõ est uerũ loquẽdo eq̃parẽter, uel equalẽtiã. Quia si oĩa p̄c̄tã uenialia ponerentur in una parte statere, & unũ mortale ex alia parte, plus põderaret mortale p̄c̄tũ, sed bene dispositiue uenialia equipollent uni mortali p̄c̄tõ, qa faciũt hominem cadere in mortale. Ego inuenio ꝙ hõ potest peccare superbia, auaritia, luxuria, & tamẽ nõ erit p̄c̄tm̃ mortale, sed ueniale. Ideo septẽ p̄c̄tã nõ dicũtur mortalia, sed capitalia. Verbi gratia. Si aliquis superbiat, & quadit ornatus &c. nõ est p̄c̄tm̃ mortale, sed ueniale, sed fit mortale, si ex hoc despicit aliquẽ, uel si ex hoc furatur, uel facit usuras, ut posit incedere põpose, & ornate, tunc est mortale, quia cõtra p̄ceptũ dei. Item si mulier ornet se, & depingat amore sui uiri, ueniale p̄c̄tm̃ est, sed si ex suo excessiuo ornatu uel pictura concupiscitur ab alio, efficiẽ mortale, uel si ex hoc uir pauper habet facere usuras, rapinas, & ipsa mulier ad hoc eum induceret ut posit sic incedere, mortale est. Idem de p̄c̄tõ auaritie, si homo diligit pecunias, & custodit, tale est ueniale, sed qñ homo amore diuitiarum facit usurã, furtum, uel retinet salarium, uel non cõplet testamenta, non soluit decimas, tunc est mortale. Idem de luxuria, quando uir & uxor solũ propter solatiũ actũ matrimonialẽ faciũt, tũc ueniale est seruãdo modum, sed si cogitas de alio, uel de alia, quod etiam si non esset uxor sua, uel uir suus, adhuc miscerentur, uel si mutãt modum, mortale est. Idem de gula, qñ ꝓpter suauitatem uini uel panis homo comedit seu bibit parũ plus, ueniale est, sed qñ hõ inebriatur, & perdit sensum, efficitur mortale, quia cõtra dei mãdatũ. Vel si frãgit ieiunia, uel si ex nimio cibo & potu habet facere luxuriã, efficitur mortale. Idẽ de acidia, posset surgere de mane ad orandũ, & non facit, ueniale est, sed si ꝓpter hoc omittat audire missam in dñica die, mortale est. Idẽ, si hõ non cõfiteaẽ uel communicet in paschate. Sancti doctores diffiniunt diuersimode peccatum mortale. Augustin. in lib. de libero arbi. sic diffinit peccatum. Peccatũ est dictũ, factum, aut concupitum contra legem eternã. Itẽ Ambro. in libro de paradiso dicit, Peccatum est trãsgresio diuine legis, & celestium inobedientia mãdatorũ. Patet igitur ꝙ gratia dei non ꝑditur nisi ex transgressione mandatorum dei. Ideo dicit scriptura sancta, Deus ab initio cõstituit hominem, & reliquit illum in manu consilij sui. Adiecit mandata & precepta sua. Si uolueris mandata cõseruare, conseruabunt te, supple in gr̃a dei. Eccl̃i. xv. Secundum istam conditionem dico ꝙ mandata sunt multa, & non innumerabilia. Vnde a sapientibus possunt sciri & computari. Quia secundum Iosephũ tot sunt mandata q̃t sunt ossa in corpore humano, que sc̄d'm Physicos, qui in hoc inuenerunt, sunt. cclxviij. Tot sunt precepta affirmatiua legis dei inclinãtia ad opus bonum. Et sicut corpus sustinetur osibus, ita anima diuinis mandatis. Ideo Iudei, quando orant, omnia mẽbra mouẽt, quia quot sunt precepta, tot ossa mouentur, quasi dicendo cũ Dauid, Oĩa ossa mea dicẽt dñe, quis siĩis tibi? p̄s. xxxiiij. Diceret aliquis, Licet sciamus naturã istorũ mãdatorũ, tñ nescimus quot sunt, quomodo ergo pñt seruari? Rñsio, sicut scitis quot ossa habetis, licet non uideatis ea, que nihilominꝰ sustinent corpus, sic ista precepta, si gratiam habetis intra, uos sustinebunt, & gratia dei docebit uos quid faciendum sit, & quid uitãdum. Vos unctionem quam accepistis. i. gratiam ab eo, maneat in uobis, & non necesse habetis ut aliquis doceat uos, sed si

cut

cut unctio eius docet uos de oībus. Nō scripsi uobis quasi ignorātibus ueritatē, sed quasi scientib⁹ eā, & qm̄ oē mendacium ex ueritate nō est. Quis est mendax nisi is, qui negat qm̄ Iesus non est xp̄s. j. Ioā. ij. Si ergo fiat questio, Quot sūt mādata dei? R̄n̄sio, si uolumus loqui de eis, inquātū sunt firmamētū gratie, sunt tot quot ossa sunt ī corpore. Tertia cōditio mādatorū dei est, ꝙ sunt utilia ad operationē meritoꝝ. Si em̄ uolum⁹ mereri coram deo, oportet seruare eius precepta. Questio est de quo habemus maius meritū, uel de illo qđ facimus uolūtarie & ex deuotione, an de illo qđ facimus ex mādato dei. Verbigr̄a. Hodie nō est ieiuniū ex p̄cepto, si nō ieiunat hodie, & alia die ieiunat ex mādato, quod erit maius meritū? Multi dicūt qđ scilicet ieiuniū uolūtariū sit magis meritorium, falsum est, qa nō habet rōnem meriti, nisi unū, scilicet qa facitis bonū op⁹, sed preceptū habet duas rationes meriti. Prima obedientia seruādi preceptū. Sc̄d'a, qa est op⁹ bonū. Hic patet pc̄tm̄ multoꝝ, qui dimittūt illa que debēt facere ex dei mādato, & seruant ea que uolūtarie receperūt, dimittūt em̄ ieiuniū eccl̄ie, & seruant ieiuniū isti⁹ uel alterius sc̄tī ex deuotiōe. Alij dicūt, Eleemosyna est melior q̄ ieiuniū, qa dare eleemosynā est uolūtariū, & ieiunare ieiunia eccl̄ie est p̄ceptū, & sic negligūt ieiunia eccl̄ie, & omittūt nō habentes causam rōnabilem, & sine p̄lati autoritate, quare dānant̄, ēt si darēt tātā eleemosynā, ut redimerēt oēs captiuos. Itē multi religiosi nō seruāt ieiunia sui ordinis, & semel in hebdomada ieiunāt in pane, & aqua, uel in uigilia sanctorū, qui nō h̄nt uigiliā ieiunant, & qui h̄nt uigiliam nō ieiunant, qui recipiūt deuotionē, & omittūt dei ordinationem. Sed hoc nō sufficit. Propter hoc dixit xp̄s Iudeis, Ve uobis scribe & pharisei, hypocrite, qui decimatis menthā, & anetū, & cyminū, & relinquitis que grauiora sunt legis, iudicium, & mīam, & fidē. Hec oportuit facer̄, & illa nō omittere. Mat. xxiij. Iā m̄lti cl̄ici sunt, qui nō dicunt officiū, uel si dicūt, dicūt festinanter, ex alia parte dicūt psalmos, uel orationē sancti Augustini, sed male faciūt in hoc, ꝙ negligunt ea ad que tenent̄, qa maius meritū est seruare mandata dei, & ordinationē eius, q̄ illud qđ est uoluntariū. Dicatur historia ad ꝑpositū, que habet̄. j. Regum. xv. ubi legit̄ ꝙ Samuel qui erat p̄latus ut papa ex parte dei, p̄cepit Sauli, ut iret cōtra Amalechitas, & interficeret oēs homines, & mulieres, & iumenta. Saul autē seruauit de iumentis oues ꝓ sacrificijs. Ad quē Samuel, Melior est obediētia q̄ uictima. Ideo fuit depositus de regno, & habuit malum finē, quia ipemet interfecit se. Voluntarie em̄ fecit & elegit sacrificium, cum haberet mandatum ad oppositum. Ideo si uultis facere sacrificium de corp̄e uestro p̄ p̄niam, non omittatis obedientiam. Caueat uxor, si non placet uiro, portare ciliciū, uel alia, quia uir est dominus corp̄is uxoris. Idem de uiro dicendum est, sed detur uxori aliqua penitentia secrete. Caueat tamen a p̄nia preiudiciali. Idem de seruis uel captiuis dicendum est, ne defraudent dn̄m in seruitio. Reddite que sunt Cesaris Cesari, & que sunt dei deo. Mat. xxij. P̄rio ponit Cesār q̄ deus, qa ita uult de⁹ deuotionē, ne faciat iniuriā alicui cōtra dei ordinationē. Patet ergo ꝙ mādata sunt in op̄atione meritoꝝ. Et secūdū istā cōditionē mādata sunt decē, siue ī nūero denario, q̄ sicut. x. digitis op̄amur, ita. x. p̄ceptis meremur. Quinq; sūt principalia, q̄si digiti manus dextre, alia quinq; q̄si digiti sinistre manus. Serua mādata mea, & uiues, & legē meā quasi pupillā oculi tui. Liga eā in digitis tuis, & scribe illā in tabula cordis tui. ꝓuer. vij. Quarta conditio mādatoꝝ est, ꝙ sunt incremēta p̄mioꝝ. Querit. s. Tho. ī ij. ij. ī q̄ stat p̄fectio sp̄ūalis ap̄l̄ica, & sanctitas uite, in obseruantia mandatoꝝ an cōsilioꝝ? Multi errant dicētes ꝙ in cōsilijs, sed nō est uerū, immo stat in obseruātia mādatoꝝ charitatis dei & ꝓximi. Consilia autē dicit. s. Tho. solum sunt instrumenta & dispositiones perueniēdi ad perfectionē sp̄ūalem

...m. Verbigratia. Consiliũ de pauperta ...Si uis perfectus esse, uade & uẽde oĩa ...bes, & da pauperib⁹. Mat.xix. Dicit ...Tho. ꝙ illud consiliũ est instrumentũ ...cessariũ ut refrigereĩ amor diuitiarũ, ...perueniaĩ ad pfectionẽ charitatis. Cõ ...um est etiã de castitate. Vnde dicitur, ...sunt eunuchi q̃ seipsos castrauerũt pro ...er regnũ celorũ. Mat.xix. Item gladio ...scretionis debem⁹ abscindere omnes ...casiones peccati, recedẽdo a mala so ...etate, que est occasio mali. Nam nõ bi ...ere uinũ forte, non comedere carnes, ...ducere uxorem, sunt instrumenta ad ...utilia, ut subiectis carnalibus dele... ...tionib⁹, cor hoĩs in solo creatore de... ...et. Itẽ fugere dignitates, p̃lationes, ...siliũ est. Mat.xx. Quicunq; uoluerit ...uos maior fieri, fiat ut minister. Per... ...fectio ergo xp̃iana plus stat in obseruan ...mãdatorũ dei, q̃ cõsiliorũ. Aut. Finis ...cepti est charitas. j. Ti. j. Alia auto. est ...phos Dauid in p̃o. cxviij. Omnis cõsum ...mationis uidi finẽ. i. perfectionis, latum ...mandatũ tuũ nimis. Secundũ istã condi... ...tionem mãdata sunt duo solum, sicut in ...duabus tibijs ambulamus, ita in sanctita ...te uite duob⁹ mãdatis ambulamus, que ...sunt, Diliges dñm deũ tuũ ex toto cor... ...tuo, & ex tota aĩa tua, & ex tota mẽte ...tua, hoc est maximũ & primũ mandatũ. Secundũ aũt simile est huic, Diliges ꝓ... ...ximũ tuũ sicut teipsum. In his duob⁹ mã ...datis uniuersa lex pendet & prophete. Mat.xxij. Ergo si fiat questio, Quot sunt ...mandata? Rñdeo. Si loquimur de man... ...datis inquantũ sunt incrementũ p̃mio... ...dico ꝙ sunt duo. Quinta cõditio mã ...datorũ est, ꝙ sunt regula & norma uite, ...si uult regere uitã suã secũdũ intelle... ...ctũ naturalẽ solũ, uel secũdũ sensualita... ...tem, uel secũdũ cõsuetudinẽ malã aliorũ, ...uel patrie, ut de foris uel ferijs in dieb⁹ ...festiuis, deficiet & peccabit. Et si dicatur, ...Rex priuilegiat &c. Solutio. Rex nõ põt ...dispẽsare contra dei mandata. Ideo dicit ...Christus: Si uis ad uitã ingredi, serua mãdata. Mat.xx. Non dicit, serua inclinationes, uel serua cõsuetudines. Et iuxta istã con-

ditionem nõ est nisi unicũ preceptũ, sicut nec in toto corpore nõ est nisi unũ caput, a quo ꝓcedit tota gubernatio hominis, quia ibi sunt omnes sensus, & iudiciũ rõnis, & imaginatio, & sic tota regula moralis uite reduciĩ ad unicũ preceptũ, qđ est, Omnia quecunq; uultis ut faciãt uobis hoĩes, & uos facite illis. Hec est enim lex & ꝓphete. Mat.vij. Si habes seruitores & inimicos, nõ uis ꝙ seruitores uadãt ad loquendũ, uel habeãt consilia cũ eis, uel ꝙ recurrant ad eos in suis necessitatib⁹ te despecto, ideo nõ uadas ad uitia &c. Item nõ uelles ꝙ seruitores tui loquereĩ malum de te, ideo nõ sumas nomen dei tui in uanũ. Itẽ uelles ꝙ seruitores tui, quibus das ꝓuisionẽ, seruiãt tibi, iõ tu in dñica seruias dño tuo. Itẽ si uis ut filij tui honorẽt te, tu honora parẽtes, & sic de alijs. Patet ꝙ istud p̃ceptũ est caput aliorũ. De isto di. the. Sicut manda. d. mihi pater, sic facio.

Dñica xix. post trinitatem. Sermo. j.

ASCENDENS Iesus in nauiculam, trãsfretauit, & uenit in ciuitatem suã, Verbũ istud habeĩ originaliter Mat.ix. & recitatiue in euãgelio hodierno. Item sermo in p̃nti erit huius dñice, & habebimus mediãte dei gratia multas bonas doctrinas speculatiuas ad illuminationẽ intellectus, & morales ad nostre instructionẽ uite. Saluteĩ uirgo Maria. In sancto euãgelio hodierno declarantur tria magna de domino & saluatore nostro.

Primo presentia gratiosa.

Secundo clementia copiosa.

Tertio potentia uirtuosa.

In his tribus stat totũ euãgeliũ hodiernũ. Et de p̃io. s. de p̃sentia gratiosa, quia gratiose se ostẽdit in quadã ciuitate, de hoc dicit thema, Ascẽdẽs Iesus in Naz. in qua. s. desiderabaĩ. Ex quo Christ⁹ incepit predicare, noluit quiescere in una ciuitate, seu in una uilla, sicut sol nõ quescit ex quo oritur, quia si quiesceret in una parte, nõ illuminaret ĩ alia, nec calefaceret, nec fructificaret. Ita de Christo,

 qui

qui uenit ad illuminandũ in fide catholica, ad calefaciendũ in deuotiõe, & fructificandum in operibus pnĩe. Iõ laborabat non solum per terram, sed etiã p mare. Iõ dicit, Ascendẽs Iesus &c. Nota ciuitatẽ suam, scilicet conuersationis, qa licet esset dñs omnium, noluit tñ habere ciuitatem ppriam, sed qa illa ciuitas Capharnaũ erat maior & principalis in puincia Galilee, in qua xp̃s incepit predicare, ut dicitur Mat. iiij. Et qa in illa conuersabatur, reputabatur ciuis illi⁹ ciuitatis, queẽadmodũ dicitur de aliquo oriũdo uel habitante in aliqua ciuitate, Ecce ciuitas ura. licet parum ibi habeat, qa imperatoris est uel regis. Ita de xp̃o, & hoc tangit homilia hodierna dicẽs, Creator rerũ orbis terre dñs, postq̃ se pter nos angustarat in carne, cepit habere humanam p̃riam, cepit Iudaice ciuitatis eẽ ciuis. Et de hoc ad literã loquitur the. Ascẽdens Iesus in nauiculam, transfretauit, & uenit in ciuitatem suã. Modo intremus secreta. In uerbo thematis tãgũtur nouem secreta magna.

Primum incarnationis.
Secundum conuersationis.
Tertium passionis.
Quartum resurrectionis.
Quintum ascensionis.
Sextum gubernationis.
Septimum iustificationis.
Octauum iudicialis examinationis.
Nonum in celum regressionis.

Dico prĩo ꝙ oñdit secretũ sacre incarnatiõis, cũ dicit, Ascẽdẽs &c. Scd'm istam expositionẽ nauis est natura hũana. Rõ, qa ad formã nauis habuit prã strictã in principio generis hũani, nã solũ habuit duas tabulas. s. Adã & Euã, in natura gr̃e dei firmãtis. In medio. s. i xp̃i aduẽtu fuit lata, qa tũc credit fuisse maior mltitudo gẽtiũ, & extũc, quasi in fine, angustat, qa mũdus depp̃rat pter guerras & fames &c. De ista naui dicitur puer. ult. Facta est quasi nauis institoris. In istã nauẽ ascẽdit xp̃s, qñ in utero ṽginis assumpsit naturam humanam. s. corpus & aĩam. Not. dicit ascendit, & non dicit intrauit. nos oẽs intramus in istã nauẽ per portã sentine cum pc̃tõ, sed xp̃s nõ sic, sed aicẽdit &c. Et trãsfretauit, & uenit in ciuitatẽ suam. s. in mundũ, licet non cognouerunt eum. In ppria uenit, & sui eum nõ receperũt. Io. j. Scd'm secretũ est de sua ṽtuosa cõuersatione, secundũ hoc tunc nauis est pnĩa. Rõ ut supra. qa pnĩa a principio est stricta, qñ hõ incipit penitere, ualde penale est, sicut est ieiuniũ, ciliciũ, uigilie &c. Sed paulatim dilatatur, qa nõ tm̃ grauant pnĩe, qñ homo est assuetus, sed in senectute stringitur pter tedium, licet non tm̃ q̃tũ a principio. De hac xp̃s Mat. vij. Intrate per angustã portam. De ista potest etiã dici illud puer. vl. Facta est quasi nauis institoris, de lõge portãs panẽ suũ. i. merces animarum. Ista nauis est de tribus coopertũris.

Prima est tristitia contritionis.
Secunda confessionis.
Tertia satisfactionis.

Iõ xp̃s, Pnĩam agite. i. intrate in nauim pnĩe, appropĩquabit enim regnũ celorũ. Mat. iiij. In istã nauim ascendit Iesus statim. s. in natiuitate, qa nõ in palatio, seu in domo, nec in camera, sed in diuersorio uoluit nasci, & in hyeme, & nõ legit ꝙ ibi eẽt ignis &c. Sed ṽgo Maria posuit eũ in p̃sepio. Dicũt aliqui doctores, ꝙ hoc iõ fecit, ut in capite calefieret ab anhelitu bouis, & in pedibus ab asino. Item fuit receptio circũcisiõis. Itẽ fuga exilij in Egyptũ. Itẽ iuit per terram, & per mõtes, dormiuit super terram. Ascẽdẽs Iesus in nauiculam. i. in altiori gradu pnĩe, quã unq̃ fuerit. xxxiij. annis nauigauit, & uenit in ciuitatẽ suã. s. Hierl'm, ad portam passionis. Rõnem assignat Lucas euãgelist. di. Non capit sup. scriptũ pphetam. i. xp̃m perire extra ciuitatẽ Hierl'm. Luc. xiij. Tertiũ secretũ est de sua benedicta passiõe, secũdũ hoc nauis est crux. Ratio, quia si crux filo liniaretur, faceret figuram nauis, cum ista oportet nos nauigare ad celum. Si quis uult uenire post me, abneget semetipsum, & tollat crucem suam, & sequatur me. Mat. xvj. In istam nauim ascendit Iesus in monte Calua

[Cal]uarie, qñ fuit sibi dictũ, Iesu exue te, denudatus remãsit totus excoriatus, [&] fuit sibi dictum, Proijcias te sup lignũ [a]rum & strictũ, tunc xp̃s incepit naui-[ga]re mare mortis, & uenit in ciuitatem [i]inferni. Dñs uniuersorũ tu es. Hester [...]. Quartũ secretũ est de sua resurrecti-[on]e gloriosa. Secũdũ hoc nauis fuit cor[pus] mortuũ, qđ erat in monumento, & [in] die resurrectionis aĩa bñdicta ascẽdit [n]auim corporis, & trãsfretauit, & uenit [in] ciuitatem suã. s. in gloriã immortalita[tis]. Ideo hec oportuit pati xp̃m, & ita in-[tr]are in gloriã suã. Lu. vl. Quintũ secre-[tu]m est de sua mirabili ascensione. Secũ[du]m hoc nauis fuit societas animarũ san[cto]rũ, & ascendit primũ, & anime seque[ba]ntur, & uenit in ciuitatẽ suã. s. paradi-[si], de qua persona sua dicitur, In ciuitate [s]anctificata similr̃ requieui. Eccli. xxiiij. [Sex]tũ secretũ est de sua mũdiali guber-[na]tione. Secundũ hoc hostia est nauicu-[l]a, in quã ascendit xp̃s statim dictis uer[bis] consecrationis, & uenit in ciuitatem [.s.] ecclĩam xp̃ianã. De qua Dauid, Glo[r]iosa dicta sunt de te ciuitas dei. Quia [ip]se quotidie uenit, secundũ q ipe pmi[sit], Ecce ego uobiscũ sum &c. q̃diu dura[bit] mũd[us] tacim, & mũdus durabit, & in [ill]a die in qua deficiet mũdus, finiet. Se-[pti]mũ secretũ est de humanali iustifica-[tio]ne, & secũdum hoc nauis est consciã [hu]mana, que ad figurã nauis facta est, qa [in] principio. s. puericie, hoĩes strictã hñt [con]sciam, sed post modicũ dilatat in uiri[li] etate, in senectute aũt redit ad puerilem [...] & in istã ascẽdit xp̃s, qñ homo con[u]ertitur, qñ eñ homo stat in pc̃tĩs, tũc in [ist]a naui nauigat diabol⁹ cũ uento Aqui[l]onario, ut ducat ad portum inferni, sed [qñ] pc̃tõr recognoscit se, & malam uitam [qu]am tenet, di. O miser, ego sum religi-[osu]s &c. tũc xp̃s ascẽdit in nauim consci[en]tie, & uenit in ciuitatẽ suã, portãs pso[n]am ad portum & ciuitatem bone uite. [De] qua Eccl̃s. ix. Ciuitas parua, & pauci [in] ea uiri, qa pauci sunt modo qui tenẽt [bon]am uitam. Si in uno monasterio un⁹ [...], multũ est. Idem in uno collegio cl̃ri-corum. Idem in una uilla, si sit unus uel una, multũ est. Octauũ secretũ est de iudiciali examinatiõe. s. in iudicio, secũdũ hoc nauicula erit nubes. Tunc uidebũt filiũ hoĩs ueniẽtẽ in nube Lu. xxj. Transfretabit de celo, & ueniet in ciuitatẽ suam. s. uniuersitatẽ oĩm gentiũ p examinationem di. Ecce quid feci ego p uobis, oñdens uulnera ut stellas fulgẽtes, & unus angelus portabit crucem, alius clauos, alius coronã, alius lanceã, alius spõgiam, di. Quid fecistis uos pro me? Ibi erit dolor illis qui nihil poterũt ostendere. Nonũ secretũ est de regressu eius ad celũ. Postq̃ cõtra malos dederit sentẽtiã di. Discedite a me maledicti &c. Mat. xxv. tũc subito terra aperiet, & absorbebit eos, & claudent in inferno, & ĩ igne, & in fumo &c. etiã si alie pene nõ essẽt ibi, maxima & inestimabilis esset miseria, & post hoc ascendet xp̃s in nauiculã eccl̃ie triũphãtis, in quã ascẽdet eternaliter regnando, & ueniet in ciuitatẽ suã. s. paradisi. Nomẽ ciuitatis ex illa die dñs ibidem. Amen. Ezech. vj. Ecce quare dicit, Ascendit in nauiculam, & uenit in ciuitatem suam. Quare tota fides xp̃iana consistit hic. Dixi scđ'o q ostenditur de xp̃o clementia copiosa, cũ dicitur, Et ecce offerebãt ei paralyticũ. usq;, peccata tua. Marci. ij. dicitur q portabatur a quatuor. Ex deuotiõe portabant eũ ad xp̃m, qui tot mirabilia faciebat. Quorum fidẽ ut uidit xp̃s, dixit paralytico, Confide fili, remittuntur tibi peccata tua. In hoc innuit xp̃s, q ille ex peccatis infirmabatur. Ideo dixit, Confide. s. de sanitate obtinenda. Remittuntur tibi peccata tua, que. s. sunt radij infirmitatis tue. Ac si diceret medicus infirmo, postq̃ esset bene purgatus, Cõfidite, qa uos estis sanatus, qa mala materia iã expulsa est. Dicaĩ hic qũo oẽs infirmitates ueniũt ex pc̃tĩs, qa si nõ fuisset pc̃tũ Ade uł Eue, nũq̃ fuissem⁹ infirmi, nec senes, & ĩ morte celũ ascẽdissem⁹. Sed ex pc̃tĩs porta fuit aperta ad ĩfirmitates, & miserias &c. Iõ qñ hõ patit, statĩ debet accusaĩ seipm ex aliq̃ pc̃tõ dicẽs, Venit ex pc̃tõ mihi ista infirmitas,

quia deus nõ delectat̃ in tribulatiõe creature. Iõ statim debet recipere purgationẽ. s. cõfiteri, qa ex quo radix infirmitatis eijcit̃, hõ curat̃, al's sanitas nõ obtinerẽt. Iõ medici habẽt pceptũ sub pena peccati mortalis, ut ante oĩa faciãt cõfiteri infirmũ, priusquã recipiãt eũ in cura. extra de peñ. & re. cũ ĩfirmitas. Et esset bonũ, ꝙ anteq̃ ad eũ accederẽt, facerẽt eũ confiteri, ne post diceret infirmus, Ego sum mortuus, & anima curata. Leuiꝰ curatur corpus. Sed medici aliqui, proh dolor, nõ seruãt modo istã practicã, iõ &c. Sed xp̃s ut bonus medicus ꝓuidit prĩo aĩe, remittendo peccata, & post curauit corpus. Iõ Greg. Nulla nocebit aduersitas, si nulla dñet̃ iniquitas. Sed est hic q̃stio. Si infirmitas uenit ex pctõ, quid dicemus de pueris, qui nunq̃ peccauerũt, & tñ infirmant̃? Rñdeo ꝙ est multoties ex pctĩs parentũ, quia qñ puer patit̃, ipsi puniunt̃ ex dolore. Itẽ pueri ẽt cõcipiuntur in pctõ originali, ad qđ sequunt̃ iste penalitates. Sed est remediũ. Nã sicut faciunt isti dñi, qñ puer patit̃ febres, nutrix facit dietã, qa creatura, hoc est puer, nõ posset. Ita debetis uos parẽtes facere dietã penitẽtie, cõfitendo &c. Et si sanitas sit utilis puero, deus dabit. Moraliter hic super hoc qđ dicit̃ Mar. ij. ꝙ a quatuor portabat̃ ille paralyticus, & amore illorũ xp̃s curauit ipsum. Ideo dicit, Vidẽs Iesus fidẽ illorũ &c. Paralyticus est peccator, in pctõ mortali existens. Rõ, quia sicut paralyticus nõ põt se iuuare, nec aliquid facere, sic nec peccator põt facere opera meritoria. Licet põt ieiunare, eleemosynã dare, uel alias &c. tñ nõ sunt ibi meritoria. Auto. Me oportet opari opa eiꝰ qui misit me, donec dies est. Veniet nox. s. culpe, quando nemo põt operari. s. meritorie. Io. ix. Diceret aliquis, Ergo secundũ hoc qñ ego sentio me in peccato mortali, melius erit ut dimittã ieiuniũ, uel alia opa &c. ex quo nõ sunt meritoria. Dico ꝙ nullo modo sunt dimittenda, imo addenda sunt etiã alia. de pe. dist. v. falsas. Ratio, Licet nõ sunt meritoria grĩe, tñ ꝓficiunt ad multa alia. s. ad oĩa pericula uitãda, ad habẽdũ pacẽ, sanitatẽ, diuitias, bonã famam, amicitiã dñorũ, & qđ magis est, trahunt hoĩem de peccato. Ideo nõ sunt dimittẽda. Sed dicere debet intra se peccator, O miser, ego peccaui occasione mũdi, uel ex inclinatione carnis, seu tentatione diaboli, tñ nõ dimittã bona opera, quia ex istis uos dñe extrahetis me de pctõ &c. Sed glorie nõ sunt meritoria. Verbi gratia. Qñ aĩa uenit ad portã paradisi, & xp̃s dicit, Videamus quantũ tibi debet. & de operibus oĩbus factis in gratia dat remuneratiõnẽ. Sed de illis factis ĩ peccato, dicet, Illa nõ recipio in computo. Nam tibi satisfeci ꝓ illis in uita. Verbi gratia. De beata Magdalena, uel de beatis, Paulo, & Mattheo, qui aliquãdo fuerunt in peccatis, & faciebant multa bona opera de genere. Et qñ aĩa Magdalene uel Pauli uenit ad cõputũ cum xp̃o, dicit Christus, Tibi do gloriã tantã, qa tali die fecisti hoc & hoc, & etiã anima contentat̃, & regratiat̃ deo. Sed si uellet petere salariũ de factis, uel operibus factis in peccato mortali, diceret xp̃s, Nõ, quia in ira mea fecisti. Ideo dixit Iesus, Ego sum uitis uera, & uos palmites, qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructũ multũ, quia sine me nihil potestis facere, s. meritorie. Ioã. xv. Paralyticus est ergo ille qui stat in pctõ mortali. Nõ uideamus quõ curabit̃. Nam si debet curari, oportet ꝙ portet̃ a quatuor. Religiosus, uel clericus, uel laicus, si debet curari a xp̃o, oportet ꝙ a quatuor portetur. Quatuor portantes religiosum paralyticũ sunt, Obediẽtia gñalis, paupertas ap̃licalis, castitas angelicalis, diligentia cerimonialis. Quatuor portantes paralyticũ clericũ sunt, Casta cõuersatio, deuota laudatio, sctã celebratio, bona edificatio. Quatuor portãtes laicũ, Oratio quotidiana, missa dñicalis, cõfessio quadragesimalis, cõio paschalis. Et tali dicet̃ a xp̃o, Confide fili, remittuntur tibi &c. Dixi tertio ꝙ ostenditur de xp̃o potentia uirtuosa. Postquã xp̃s dixit paralytico, Confide &c. Pharisei & doctores ini-

inimici xpi, qui erant ibi, non auden
loqui, adinuicem ore in corde dixe-
: Hic blaſphemat. Xp̃s autẽ oſtendit
eſſe uerũ deũ & hoĩem. Verum deum
hoc, quia cognouit corda eorũ, quod
proprium deo, nos uero poſſumus co-
gnoſcere faciẽ, ſed nõ cor. j. Reg. xvj. Ho
uidet ea q̃ apparent, dñs autẽ intue
cor. Autoritas. Prauum eſt cor hoĩs,
inſcrutabile, quis cognoſcet illud? E-
go dñs ſcrutans corda. Hier. xvij. Cũ er-
go uidiſſet Ieſus cogitationes eorũ, di-
xit, Vt quid cogitatis mala in cordibus
ueſtris? Quid eſt facilius dicere? Dimit-
tuntur tibi pc̃tã tua. an dicere, ſurge & am
bula &c. Ecce quõ oſtendit ſe eſſe uerũ
deum. Iſtud ſignũ eſt Eſaie de Meſsia di
centis, Deus ipſe ueniet, & ſaluabit nos.
Tunc aperient oculi cecorum, & aures
ſurdorũ patebunt. Tunc ſaliet ſicut cer-
uus claudus. Eſa. xxxv. Ecce potentia uir
tuoſa. Moraliter hic ſuper hoc, qđ dixe-
runt Iudei cõtra deum, blaſphemat. No-
tandum q̃ duplex eſt blaſphemia. ſ. affirmatiua
& negatiua. Affirmatiua eſt, qñ attribui-
tur deo qđ ſibi non cõuenit. Negatiua,
negando de deo qđ ſibi cõuenit. Verbi
gratia. Vt intelligatis, & melius caueatis
quales blaſphemie ſint inter uos quãdo
iuratis de deo caput, cor &c. cũ enſe. ſ.
lingua ad modũ enſis facta, tunc eſt blaſ
phemia affirmatiua, quia attribuit deo
qđ ſibi non cõuenit. ſ. diuidi mẽbratim,
& uulnerari. Itẽ tales plures cõmittunt
blaſphemie per ludũ taxillorũ. Negati-
ua blaſphemia eſt, cũ dicitur, Ego deum
renego ſi facio, quia tollis deo fidelita-
tem quam ſibi debes ꝓ uana curioſita-
te. Non oportebit talibus uim facere tẽ
pore antixp̃i, quia iam ſunt aſſueti ad ne
gandũ Item in ludo dicit, Non põt deꝰ
facere q̃ ante ueniat zinck quã deux es.
Vultis ſcire qđ peccatũ eſt? Legitur. iij.
Reg. xix. Et Eſa. xxxviij. Dicatur hiſtoria
de Sennacherib rege de blaſphemia ne-
gatiua, quam dixit, Non põt deus ueſter
hoc facere quod liberet uos de manibꝰ
meis? & ex hoc mortui fuerunt. clxxxv.
millia. Ex iſta pena patet grauitas pecca
ti. Ideo non mirum, ſi habetis malũ tem
pus &c. imo miror quõ inuenitis aquã
&c. Ideo amore dei corrigatur, & fiat or
dinatio contra iuramenta, & ludos. Vn
de ſcriptura dicit, Domine maledicti e-
runt qui contempſerint te, & condem-
nati erunt omnes qui blaſphemauerint
te. Thobie. xiij.

Dominica. xix. poſt trinita. Sermo. ij.

COnfide fili, remittũtur
tibi peccata. Matth. ix.
Iuxta hoc thema uolo nũc
declarare omnes rationes
quas habemus confitendi
de deo in oĩbus neceſsitatibus noſtris,
& habendi gratiam dei in hoc mundo, &
gloriã in futuro. Credo q̃ erit bona ma
teria & utilis. Salutet̃ uirgo Maria. To-
ta ſcriptura ſancta clare, & manifeſte di-
cit & oſtendit q̃ nos debemus ponere
totam noſtram ſpem & fiduciam in ſolo
deo, & non in creaturis. Rõ, quia omnia
bona q̃ ſunt in hoc mundo, & fiunt, ſunt
a ſolo deo, tanq̃ a cauſa effectiua & prin
cipali. Creature autẽ nõ ſunt niſi inſtru-
menta, quibus mediantibus deus opera
tur. Licet ſine illis poſſet illa facere, ſed
utitur creaturis tanq̃ inſtrumentis, ut ſar
tor utitur acu, filo, urna, & alijs. Et quam
uis hoĩes nõ poſſent ſine creaturis ope-
rari. Autoritas. Diuiſiones operationũ
ſunt, idem uero deus, qui operat̃ oĩa in
oĩbus &c. j. Cor. xij. Et cõcordat autori-
tas ueteris teſtamenti di. Dñe dabis pa-
cẽ nobis. Omnia enim opera noſtra ope
ratus es in nobis. Eſa. xxvj. Oratio opus
noſtrũ eſt, ſed deus mouet linguã. Idem
de contẽplatione, ieiunio, uel peregri-
natione. Magiſter eſt bonus, qui malo
inſtrumẽto facit bonũ opus. Hoc funda
mento facto, ſi tu ſpas aliquid a creatu-
ris, uel ſanitatẽ a medico, nec ſpes in me
dico, nec cõfidas, ſed in deo, qui median
te medico uult te curare. Itẽ noli cõfide
re in agris, uineis, nec in bonitate tp̃is,
pluuia, uel ſole &c. tota fiducia debet eſ
ſe in deo, & non in inſtrumentis, quia
ſtulticia eſſet. Ecce quare tota confiden
tia debet eſſe in deo, & nõ in creaturis,

 que

que sunt sicut instrumentũ. Patet doctrina. Autoritas. Dauid loquens de personis, de quibus cõfidunt gẽtes, dicit, Nolite cõfidere in principibus, neq; in filijs hoĩm, in quibus nõ est salus. ps. lxv. Hoc dicit cõtra illos, qui uolunt hr̃e officia, dignitates, honores &c. & cõfidunt de amicitia dominorũ & principũ, Nolite cõfidere in principibus &c. quia hodie uel cras pñt deficere &c. Iõ sequit̃, Exibit spũs ei⁹. s. principis, & reuertet̃ in terrã suã, in illa die peribũt oẽs cogitationes eorũ. s. qui in principib⁹ cõfidebãt. Btũs cui⁹ de⁹ Iacob adiutor ei⁹, spes ei⁹ &c. Qui aũt oppositũ facit, maledicit̃ in scriptura sctã. Hec dicit dñs. Maledictus hõ q̃ cõfidit in hoĩe, & ponit carnẽ brachiũ suũ, & a dño recedit cor ei⁹. Hiere. xvij. Sed ille q̃ totã spẽ ponit in creatore, benedicet̃. ibidẽ, Bñdict⁹ uir q̃ confidit in dño, & erit dñs fiducia eius &c. Iõ dicit thema, Cõfide fili &c. Modo ĩ una parua summa ego epilogaui oẽs rationes, q̃ eleuãt & excitant cor creature ad confidendũ in creatore, & sunt septem,

Prima est fidelis integritas.
Secunda cordialis puritas.
Tertia lachrymabilis ubertas.
Quarta timoralis scrupulositas.
Quinta misericordialis largitas.
Sexta doctrinalis sedulitas,
Septima uirtualis firmitas.

Primo dico ꝙ prima rõ q̃ mouet cor ad cõfidẽdũ de deo est fides ĩtegra, qñ. s. hõ tenet fidẽ catholicã integre in corde, nõ dubitando in aliquo articulo, talis eleuat cor ad cõfidendũ, ꝙ obtinebit a deo quod petit. Rõ, quia uasalli & subditi fideles ualde confidunt de potentissimo dño suo diligente populũ, secus de infidelibus. Cum autẽ xps sit potentissim⁹, omnia potens, & sic uirtuosus, nulli dubium esse debet, quin diligat populum suum, quia probatio dilectionis est exhibitio operis, secundũ Greg. Solũ ergo restat ꝙ nos simus fideles sibi, & obtinebimus illa q̃ petimus ab eo. Hec fidelitas consistit in duodecim articulis fidei. Sicut enim rex uel dñs facit capitula cũ uasallis, ita xp̃s facit nobiscũ duodecim capl̃a in Credo cõtenta. Dicat̃ semel cũ protestatione. Si ista capl̃a seruamus, fideliter cõfidere debemus & possum⁹ de eo. Autoritas. In xp̃o Iesu dño nr̃o habemus fiduciã, & accessum in cõfidentia p̃ fidẽ eius. ad Ephe. iij. Nota, fiduciã habemus, qñ fidẽ integrã in corde tenemus, & confidentiã, qñ fidẽ ore cõfitemur in quolibet die mane & sero. Secundo eleuat & excitat cor ad confidendũ de deo cordialis puritas, qñ creatura non sentit in se pctm̃, de quo nõ fecerit pniam, & non fuerit confessus. Talis puritas dat magnã confidentiã. Rõ, quia quilibet cõfidit de amico dilecto & potenti, in quẽ nõ cõmisit offensam, & in necessitatib⁹ recurrit cõfidenter ad eum, secus si reputet eum offensum, quia forte diceret, uadatis. Ita est & de xp̃o, qñ sentim⁹ nos esse in pctõ. Si autẽ de preteritis pniam fecimus, confidere possumus, quia amic⁹ cordialis noster est, di. Vos amici mei estis, si feceritis q̃ ego p̃cipio uobis. Io. xv. Nota, si feceritis que ego p̃cipio uobis. Volo uos auisare de quinq;, q̃ precepit, q̃ tangunt honorẽ suũ. Primo ꝙ non sustineatis diuinos, nec sortilegos, quia hoc est de directo contra diuinã maiestatẽ. Vultis hoc cognoscere? capiatis simile. Si unus Agarenus ueniret huc, qui attraheret uasallos regis ad regẽ Agarenorũ, quid faceretis de illo? Si diuinus subtrahit hic gentes a xp̃i obedientia, ut obediant diabolo. Ecce preceptum dei, Anima q̃ declinauerit ad magos, & ariolos, & fornicata fuerit cum eis, ponã faciẽ meã contra illã, & interficiã illam de medio ppl̃i sui &c. Leui. xx. Secũdo precipit ꝙ nomẽ suũ honoret̃, sicut de notabili persona homo loquit̃ cum honore. Tertio non debetis iurare in uanũ, nõ falso mõ ꝓ quocunq; lucro, quia parum lucrat̃ qui perdit aĩam suã. Ideo prouidere debetis ne nomen dei iuretur. Dñatores ppl̃i mei inique agũt, dicit dñs, & iugiter tota die nomen meũ blasphematur. Propter hoc sciet populus meus nomen meum in die illa, quia ego ipse qui

loque-

quebar.ſ.pcipiendo, ecce adſum.ſ.puendo in hoc mūdo per mortalitates, fames, & in alio per eternā dānationem.Eſa.lij. Tertio precipit ꝙ faciamus aliquod ſeruitiū, quia uos nō dare prouiſionem alicui, niſi faceret uobis aliquod ſeruitiū. Ideo uult de⁹ ut in ...ica abſtineatis uos ab omni opere ſer..., & ſeruiatis deo, audiendo miſſam. Quarto precipit ut honoretis eccleſiam, quia nō ſolū rex uult honorari, ſed regina. Eccleſia eſt regina, ex qua generat filios legitimos. Honorat̄ eccleſia, qn̄ nō bibitis, nec comeditis, nec tri...atis in ea. Sabbata mea cuſtodite, & ſanctuariū meū metuite. Ego dn̄s. Leui. Hoc uult, ut prebeamus honorē ſuis ...toribus. ſ. clericis, ſicut dicit apl̄s, Quibū preſunt presbyteri, duplici honore digni habeant̄, maxime qui laborant in uerbo & doctrina. j. Tim. v. Primus honor eſt dare eis qđ tenemini dare. Secundus eos defendere, maxime a morte, ut patrē tuū. Not. cōtra putanas & cōcubinas, q̄ occidunt clericos & po... Ecce quare dicit, Vos amici mei eſtis. Chariſsimi, ſi cor noſtrū nō reprehenderit nos, fiduciā habemus ad deū, & quicquid petierimus, accipiemus ab eo. j. Ioa. iij. Tertia rō eſt lachrymarum ubertas, qn̄ perſona tribulata in oratione lachrymatur, illud dat ſibi confidentiā. Rō eſt, quia maior eſt cōfidentia paruorū filiorū apud parentes ad obtinēdum qđ uolunt, ſi ſunt lachrymoſi, ita & de nobis. Omnes ſumus paruuli. Bn̄ ... paruus puer ille, qui tota die macu...atꝰ ante & retro. Tales ſum⁹ nos, quo...die ſordidamur pc̄tis, & mater nr̄a eccleſia lauat nos. Ideo ſi cum lachrymis petimus confidenter, obtinebimus, No...a hic miraculū quod recitat̄ Danie. xiij. de illa nobili dn̄a, pulchra corpore, ſed pulchrior aīa. No. hiſtoriā, que flens ſuſpexit ad celū. Erat enim cor ei⁹ fiduciā habēs in dn̄o. Danie. xiij. Et fuit mirabiliter liberata. Quartū eſt timoralis ſcrupuloſitas, qn̄ in oībus qui timet deū cauet ne peccet cōtra eū. Qn̄ ponūt ſe ad dormiendū, orāt ne peccent. Itē qn̄ ſurgunt. Itē qn̄ ponunt ſe ad comedendum &c. Tales poſſunt cōfidere de deo. Ratio, filij cauētes patris offenſam de ipſo merito confidunt. Autoritas. In timore dn̄i fiducia fortitudinis, & filijs eius erit ſpes. Timor dn̄i fons uite, ut declinet a ruina mortis. Prouer. xiiij. Quatuor tangit. Primū, in timore dn̄i fiducia fortitudinis. ſ. bonorū tēporaliū, quia de⁹ conſeruabit ſibi oīa bona tpalia. Scd̄m, & filijs eius erit ſpes, qa deus amore patris dat eis abūdantiā & pſperitatē. Tertiū, timor dn̄i fons uite. ſ. grie, qa timor cuſtodit uitā ſiue gratiā. Quartū, ut declinet a ruina mortis. ſ. eterne, p uitā grie. Quintū eſt mīalis largitas. Qui enim largas & magnas facit pro deo eleemoſynas, cōfidere pōt ꝙ ſibi nō deficient bona ſua tpalia, & cōſequenter bona celeſtia. Nota magnam confidentiā dant aui eius ale, ſi uult eā capere aliquis, cōfidit ꝙ fugiet. Quaſi due ale ſunt mīa ſpūalis, & mīa corpalis. Ala dextra eſt mīa ſpūalis, habens ſeptē pēnas. Prima, ignorantem inſtruere. ſ. Pater noſter, Aue Maria, Credo, & ſic de alijs. Secunda, errantem corrigere. Tertia, triſtem conſolari. Quarta, tedioſum ſupportare. Quinta, iniurias remittere. Sexta, pro omnib⁹ orare. Septima, dubitanti conſulere. Ala ſiniſtra eſt opus mīe corporalis. Mīa corporalis habet etiā ſeptē pennas. Prima eſt, eſurientem cibare. Secunda, ſitientē porare. Tertia eſt, nudū ueſtire. Quarta, peregrinū hoſpitare. Quinta, īfirmū uiſitare. Sexta, captiuos redimere. Septima, mortuum ſepelire. Cum his duabus alis aīa uolat ad paradiſum, cū exit a corpore, & ueniunt mille milia demonum ad capiendum eam, & ipſa confidens de illis, non timet eos. Ideo dicit ſcriptura, Fiducia magna erit coram ſummo deo eleemoſyna, omnibus facientibus eam. Thob. iiij. Sexta ratio eſt doctrinalis ſedulitas. i. diligentia. Diligens predicator bonas doctrinas predicans confidere poteſt de deo. Ratio, miles qui domino ſuo non ſolū caſtrum commiſſum cuſtodit, ſed

dit, ſed etiã cũ hoc multa caſtra inimico
rũ eidẽ bellãdo acqrit,merito gerit cõfi
dẽtiã de ipſo,uel etiã apud ipm . Sic etiã
cuilibet ueſtrũ deus cõmiſit caſtrũ.i. pro
priam perſonã ad cuſtodiẽdũ , & qlibet
debet preeligere mortẽ,anteq̃ cõſentiat
diabolo per peccatũ mortale,qaũt cuſto
dit ſe,cõfidere põt.Ille etiã,q non ſolum
cuſtodit ſe per bonã uitã,ſed etiam lucra
tur cẽtũ milia per ſctãm doctrinã predi-
cãdo,cõfidere põt ꝙ erit magnꝰ in curia
regis xp̃i.Doctrina mea redũdabit in la-
bijs tuis,ut ſit in dño fiducia tua.prouer.
xxij.Nota,dicit doctrina mea,& non di-
cit, Ouidij,uel Vergilij &c.Qui aũt fece
rit,& docuerit,hic magnus uocabitur in
regno celorum.Mat.v.No.qui fecerit,ſup.
ſic &c.talis eñ cuſtodit caſtrũ ſuũ ne in-
trent inimici.& docuerit,ſic eñ acquirũ
tur alia caſtra.Cũ eñ p̃dicator docet hu-
militatẽ ỽbo,& exẽplo,& ſuperbꝰ humi
liatur,caſtrũ diaboli eſt captum, & ſic de
alijs.Septima eſt ỽtualis firmitas.ſ. pſeue
rãtia.Ille eñ qui incipit deo ſeruire , de
deo nõ debet tm̃ cõfidere,q̃tum ille,qui
diu perſeuerauerit, cũ propoſito etiam
perſeuerãdi.Nã ſeruus portãs onus ſibi
cõmiſſum a mercatore uſq; ad domũ do
mini ſui,cõfidẽter petit ſalariũ ſuũ, alias
puniet. Sic etiã deus imponit ciſtã & far
dellũ precioſiſsimorũ iocaliũ illi qui te-
net bonã uitã, ad portãdũ uſq; ad portã
paradiſi,que eſt mors corporalis, ꝓ quo
promittit ſalariũ gl̃ie.Iõ nõ debet deſiſte
re.Greg.Cõſideratio premij minuit uim
flagelli.Autori. Filioli manete in eo , ut
cũ appuerit,habeamꝰ fiduciã,& nõ con-
fundamur ab eo in aduẽtu eiꝰ.j.Ioan. ij.

De eadẽ dominica.ſ.decimanona.

De mortuis. Sermo.iij.

NOn habebitis uitam in
uobis.Ioã.vj.Iſtud ỽbũ di
xit xp̃s Iudeis infidelibus.
Saluteť uirgo Maria . Sed
iuxta modũ quẽ uolo per
tractare,ſciẽdũ ꝙ due sũt cõditiões mo
riẽtium.Quidã moriũtur in gratia,& ta-
les ſine dubio hñt uitam in paradiſo.Alij
moriũtur in culpa,& in pc̃to mortali , &
iſti nunq̃ habebũt uitã eternã.Iſtis diri-
go thema di. Nõ habebitis &c. In bono
ſtatu & gratia moriuntur,q decedũt in-
nocẽter uel penitẽter.Innocẽter,ut pue
ri nouiter baptizati , & tales decedentes
ſtatim euolãt , quia in baptiſmo uirtute
paſsiõis receperũt gratiã dei. Et ſi anteq̃
peccent moriuntur,hñt gloriã.Ratio,qa
gratia dei eſt principiũ certũ hñdi gloriã
paradiſi,ſicut qñ mercator in feria emit
merces precioſas,primo dat arrã, deide
totũ preciũ , ſed arra eſt ſignũ precij hñ-
di.Ita xp̃s in feria huius mũdi facit,dãdo
gr̃am que eſt ſemẽ gl̃ie.Nã in hoc mũdo
hõ habet magnũ forũ,qa cũ lachryma ỽe
cõtritionis põt emere paradiſum,quẽ in
alio mũdo nõ haberet, dando tot lacry-
mas quot gutte aque ſunt in mari.Xp̃s
aũt uenit de celo ad emẽdum aĩas. Gen.
xiiij.Da mihi aĩas,cetera tolle tibi. Poſt
iudicium habebit corpora,ſed mõ habet
aĩas , & in baptiſmo dat gratiã aĩe ĩ ſignũ
ꝙ dabit gloriã.Iõ qñ moriť puer, & aĩa
per angelũ duciť corã xp̃o , dať ſibi totũ
preciũ glorie. Autori.Dauid in p̃o.lxxx-
iij.ſ. Quã dilecta.Mĩam & ueritatẽ dili-
git deus,gr̃am & gloriã dabit dñs. Red-
dendo ſingula ſingulis , quia miſericor-
diã diligit deus.ſ.emẽdo aĩas,iõ gratiam
dabit dñs,& qa ỽitatẽ diligit deus,& pro
miſit gratificatis gl̃iam,iõ gl̃iam dabit do
minꝰ.Scđo, qdã in bono ſtatu moriunť,
qa penitẽter moriunť, q de pc̃tĩs q̃ fece-
rũt poſt baptiſmũ penituerũt.O qt pec-
cata,quot corruptiões, proh dolor,feci-
mus poſt baptiſmũ,q̃ ex cã nõ poſſumus
ire innocẽter ut pueri,oportet ergo nos
deponere pc̃tm̃ per pñiam , & cõteri de
pc̃tĩs,& recipere bonũ propoſitũ nõ pec
cãdi, & ſeruãdi pñiam datã a cõfeſſore,
oportet ẽt ſatisfacere & parcere inimi-
cis,& ſic de alijs,& ſic hõ recõciliať deo.
Tales,q ſic pñiam egerũt cõdignã, quan
do morienť,habebũt uitã eternã.Rõ,qñ
ſup aliquo debito uel ꝓmiſsione hõ ha-
bet iſtr̃m,& ultra hoc pignꝰ de auro & ar
gẽto,hõ eſt ſecurꝰ de debito ſeu promiſ
ſione.Mõ dico,ꝙ qlibet faciẽs pñiam de
pc̃tĩs ſuis habet ĩſtrumẽtũ firmũ hñdi glo
riam

tam eternã,& habet pign⁹ de auro & argẽto.Instrm̃ recipit a notario.s.a prophe ta Ezechiele.Clausula instrumenti dicit, Si impi⁹ egerit pnĩam ab oĩb⁹ p&tis suis, que opatus est,& custodierit oĩa precepta mea,& fecerit iudiciũ & iusticiã,uita uiuet,& nõ morieť.Eze.xviij. Pignus de auro puro est charitas, de argẽto est gr̃a dei,q nõ est sine charitate,nec ecõuerso. Sicut eñ aurũ est sup oĩa metalla, ita charitas sup oẽs ỽtutes est,excedẽs in dignitate.Vñ apl̃s,Maior ãt horũ est charitas. i.Cor.xiij.Iõ faciẽs pnĩam certus est & securus de gloria, qa habet instrumẽtũ & bonũ pignus.Iõ penitentibus dicit apl̃s, Nũc liberati a p&õ,serui aũt facti deo,habetis fructũ uestrũ in sanctificationẽ,finẽ uero uitã eternã,stipendiũ p&ĩ mors est,gr̃a dei.i.per gratiã uita eterna ĩ xp̃o Iesu dño nostro.Ro.vj.De his duabus cõditionibus morientiũ dicit thema amorosum nõ, Habebitis uitã ĩ uobis &c. Aliq aũt moriũtur sine gr̃a dei,in p&õ, in malo statu,& istis dicit thema,Nõ habebitis uitã &c.In summa sunt tres conditiones personarũ, sic in malo statu moriẽtiũ.s.

Infantes sine baptismo decedentes.
Xp̃iani finaliter impenitentes.
Pagani in xp̃m Iesum non credentes.

Illis tribus cõditionibus personarũ dicetur,Nõ habebitis uitã in uobis. Dico primo ꝙ infantes sine baptismo decedẽtes nõ habebũt uitã eternã.Rõ ẽ p&m̃ Ade. Diceretis uos,& quare cũ tales nũq̃ peccauerũt, nec corde cogitando, nec ore loquẽdo,nec corpore operando, quare ergo nõ habebũt uitã eternã? Dico ꝙ ꝓpter p&m̃ Ade,quod in paruulos est tractũ, q descẽderũt ab Adã per gñationẽ carnalẽ. Autoritas. Per unum hoĩem p&m̃ in hunc mũdum intrauit, & p p&m̃ mors,non solũ corpaľ,sed ẽt eternaľ. In quo oẽs peccauerũt.ad Ro.v. ꝓpter hoc pueri sine baptismo decedẽtes nõ habebũt uitã eternã.Sed est hic forte unũ argumentũ, Quare ex p&õ p̃ris punietur filius? Nõ eñ uideť iustũ, ꝙ si pater facit homicidiũ uel furtũ,ꝙ puniať filius, qui nondũ erat natus, maxime cũ dicat scriptura,Filius non portabit iniquitatẽ patris,& pater nõ portabit iniquitatẽ filij &c.Eze.xviij.Verbũ est dei. Igiť uidetur ꝙ tales pueri nõ priuẽtur uita eterna ꝓpter p&m̃ Ade. Mõ audite rñsionem, & erit ad magnã illuminationẽ uestrã.Ex dicta eñ rõne Iudei & alij ĩfideles negãt p&m̃ originale.Dico ad argumẽtũ, ꝙ ex peccato patris filij non debẽt puniri pena sensus,sed bene pena dãni.ỽbi gr̃a.Si rex hñs castrũ altũ in Frãcia, & inexpugnabile,cõmittit ip̃m uni militi & uxori sue ad modũ Hispanie, ut ip̃m fideliter custodiat castrũ ab inimicis,& ille miles statim habita possessione castri,loquitur cũ inimicis regis,tradẽs eis castrũ,faciẽs se eoꝝ uasallũ.Rex,qa est potẽs,recuperãs castrũ,illũ militẽ & uxorẽ puniet,sed qa pius,nõ uult interficere militẽ & uxorẽ,cũ posset,sed mittit ĩ exiliũ. Qui post gñrat filios,q filij si uellẽt redire ad curiã regis,rex nõ uellet eos,di. Foras,qa nolo filios proditoris.ꝙ si dicerẽt filij, Domine nõdũ eramus nati.Et rex,Verũ est, iõ non do uobis aliã penã, suspẽdendo, uel aliter,sed in curia mea nolo filios ꝓditoris.Ista macľa sẽp p̃cedit eos. O dicetis uos,Rex facit eis iniuriã.Nõ est uerũ.Idẽ deus rex summe potẽs hẽbat castrũ altũ,forte,& inexpugnabile. Altum, quia aqua diluuij, de qbus dicit textus Geñ.vij.ꝙ ascẽderũt.xv. cubitis sup oẽs montes mũdi,illo.s.in paradisum terrestrẽ non ascẽderũt. Altius igitur est nubib⁹,iõ nõ pluit ibi,& sunt ibi fontes.Dicit Beda ꝙ arbores tãgũt celũ Lune.O q̃ inexpugnabile castrũ, altũ, & forte est paradisus,Et cõmisit ip̃m Adę & Eue ad modum Hispanie.Ecce charta cõmissionis.Posuit deus hominẽ in locũ uoluptatis,ut operareť,& custodiret illũ.Geñ. ij. No.operaretur,nõ operãdo,sed delectãdo.Et fuit proditor,intm̃ ꝙ illa eadẽ die tradidit castrũ inimicis, & fecit se seruũ eoꝝ,quia q facit peccatũ,seruus est p&ĩ. Io.viij.Nunq̃ fuit talis proditio. Sed dominus rex ops sciuit recuperare castrũ, & etiã Adã &c. Et quia deus est summe pius,noluit interficere Adã nec Euã,sed

dedit sentētiā ne aliqs filius su⁹ intraret curiam suā. Iō qñ aīa pueri nō baptizati petit ingressum, dicit xp̄s, Et nūquid tu es filius proditoris? Si dicat, Dn̄e ego ad huc nō erā, nec cōsensi. & xp̄s, Iō nō dabo tibi penā cū dānatis ĩferno, sed priuaberis curia celesti, & regis eterni uisione in eternū cū socijs tuis &c. Nō hn̄t ibi penā, nec demones, imo diligūt se, disputant, tn̄ sunt sine gr̄a, & nūq̄ habebūt gloriā eternā, qa pater eorꝝ .s. Adā pro se & filijs suis perdidit castrū. Et si querat̄, Nōne Adā est in celo, siue in paradiso? Dico ꝙ sic, quia fecit nōgētos annos pn̄iam, sed nō est simile de pueris, qa pueri non faciunt pn̄iam, nec lauant̄ per baptismū, iō exiliū perpetuū sustinēt. Iō ap̄ls, Eramus natura filij ire, sicut & ceteri. Ephe. ij. Nota, filij ire, quia rex iratus dicit, Nolo filios proditoris. Aug. de fide ad Petrū uocat istā irā ignē. No. cū dicit, eramus. s. ante baptismū, modo aūt non, qa ꝑ baptismū facti sumus filij dei, quia sicut uir de uxore sua gn̄rat filios, ita xp̄s de ecclesia spōsa sua in utero fontis gn̄rat filios. Semē est ỽbū dei. Luc. viij. Si filij, & heredes. Ro. viij. iō Io. j. dicit̄. Dedit eis potestatē filios dei fieri. Mō scitis qd est peccatū originale. s. illa macula proditoris, a qua filius lauari non pōt nisi ꝑ baptismū. Iō de prima cōditione morientium sine gr̄a sunt pueri sine baptismo decedētes. De istis dicit thema, Non habebitis uitā in uobis. Hic auisent̄ illi qui de matrimonio sunt, ut sint diligētes ne filij moriant̄ sine baptismo, & ne sit culpa eorꝝ, ꝙ sine baptismo decedūt pueri, caueat uir quādo scit uxorē grauidam, ne male eam tractet, caueat ipsa uxor a tripudijs, a saltando, & fodiēdo, quia ex quo cōcepit, quadragesimo die fetus habet animam, si sit mascul⁹, ut ponit glo. Leui. xij. Itē caueāt ne partū impediāt ad cooperiēdū pc̄m̄, quia in iudicio resurgēt iuuenes, petentes a xp̄o iustitiā cōtra p̄rem & matrem. Dico secundo ꝙ alij sunt decedētes sine gratia in pc̄ō mortali, q prius fuerūt baptizati. s. xp̄iani finaliter impenitentes, q sciūt se malā uitā tenere, & in peccatis uiuere, nō hn̄tes propositū cauēdi, q nō cōfitent̄, nec satisfaciunt, & nolunt parcere inimicis, nec cōicant, nec curāt de missa, nec sermone, sed uiuūt sic bestialiter. Tales nunq̄ uidebūt faciē dei, nec ibūt cum pueris sine baptismo decedentibus, sed profundius in inferno. s. dānatorū. Istis dicitur, Nō habebitis uitā in uobis. Nec mirū est, quia deus est iustus, oīa opera sua fundans in iustitia. Mō qui scienter interfecit se, certū est ꝙ ille dānabitur, secus si hō ignorāter interficeret se, comedēdo escas uenenatas. Sed si dicatur uobis, Nō comedatis de illo cibo, qa est uenenatus, & uos nō uultis abstinere, qa bene sapit uobis, mortē scienter infertis uobis, & tūc dānationem demeremini, interficitis uosmetipsos. Scitis quia oīs homicida nō habet uitā eternā. j. Ioā. iij. Mō tales sunt pc̄tōres, q ex sapore escarū interficiūt se sciēter, singulariter in duabus escis. s. auaricie & luxurie hoīes se interficiūt spūal̄r, & etiā nōnunq̄ corporaliter. In quibus inueniūt magnū saporē. Magnū saporē sentit latro, qñ bona alterius uel pecunias sibi pōt applicare, sed ibi est uenenū pc̄ī mortalis, uelle hr̄e, & possidere. s. quod non est suū, sed ex sapore seipsum occidit, dānando se. Idē de usurarijs, qui mutuāt ut recipiāt plus &c. Dicat̄ de speciebus usure. O usurarie, nōne uides ibi uenenū pc̄ī mortal̄? ỽbi gratia. Qñ usurarius mutuat &c. & quolibet anno recipit tm̄ tritici propter mutuum, pc̄m̄ mortale cōmittit, sed qa bene sapit sibi auaricia, iō usurā recipit, etiā sciens usurā nō eē licitā, sed magis dānationis causam. Nōnulli tn̄ usurarij usurā putāt esse licitā, qui in sui erroris confirmationē dicūt & allegāt dicētes, Nōne redditus sunt liciti? Quibus respōdeo, ꝙ redditus sunt boni & liciti seruatis duabus cōditionibus. Prima est ꝙ sit ỽa emptio. Secunda ꝙ preciū sit iustum. Sed qñ est mutuū, tunc recipere aliqd ultra sortē principalē propter mutuū est iniquū & usurariū, nec papa posset in hoc dispensare, quia usura lege diuina prohibetur, secūdū illud uerbū saluatoris, Mutuū date, nihil

nihil inde sperãtes, & erit merces uestra multa. Lu.vj. Et usurari⁹ nisi peniteat, dã nat, similiter & notarius cõficiẽs instrumentũ de usura soluẽda. O quot interficiũt se ex sapore istius cibi &c. Nullus dicat, Vidua uel clericus põt tm̃ recipere ꝓ usura &c. qa papa ẽt cõcedit, quia falsum est. lõ xp̃s dicebat, Mutuũ date, nihil inde sperãtes. Luc.vj, Alius cibus ualde sapidus personis mundanis est luxuria, uir & uxor actũ matrimonialẽ facere pñt sine pctõ, saltẽ mortali, etiã si uxor sit grauida uel infirma. Sed qcũq; alius uel alia uenereã procurat delectationẽ, uel etiã simplicẽ cõmittat fornicationẽ, mortaliter peccat. Dicit luxuriosus, O q̃ bonũ esset consolationẽ habere cũ tali &c. O miser, nescis ꝙ ibi est uenenũ, si uiatori sitibũdo daretur optimũ uinũ, & diceretur sibi, uenenatũ est, nõ biberet. Nunquid poterit aliqs gustare quod gustatũ affert mortẽ? Iob.vj. Tu scis ꝙ ille cibus mortalis est, dẽptis his qui in mr̃imonio sunt, qui sine pctõ mortali cõmisceri possunt. Pctm̃ cũ consummatũ fuerit, gñrat mortẽ. Iaco.j. Pctm̃ eñ mortale habet initiũ, mediũ, & finẽ. Initium est cogitatio, mediũ est delectatio, finis est cõsensus, & tũc est mortale. O quot ĩterficiũt se &c. Hõ eñ per maliciã suã. s. per pctm̃ mortale occidit aĩam suã. Sap.xvj. sicut qui sciẽter comedit cibũ uenenatũ. Et talib⁹ põt dici thema. Nõ habebitis uitam in uobis. Ergo quasi a facie colubri fuge peccata. Eccl.xxj. Dico ꝙ tertia cõditio eorũ, qui male moriunt̃, & sine gratia, est Paganorũ, & gẽtiliũ, in Iesum xp̃m nõ credẽtiũ, ut sunt Iudei, Agareni, & alij infideles, & oẽs uadũt ad infernũ, quia bona que faciũt nihil eis prosunt, ẽt si darẽt quolibet die mille florenos amore dei, & ieiunarẽt, & dormirẽt super terrã, & portarent ciliciũ. Tales si moriant̃, nõ credẽtes, dãnatur. Autoritas, Sine fide impossibile est placere deo. Credere eñ oportet accedentẽ ad deũ, quia est, & inquirẽtibus se remunerator sit. Heb.xj. Nã sicut serui infidelis seruitia nõ placẽt regi, nec sunt ei accepta, licet sit multũ diligẽs, qa fundamentũ est fidelitas. Sic etiã seruitia infideliũ eterne uite nõ sunt meritoria, ergo dicit, Sine fide est ĩpossibile deo placere. Diceret aliqs, Frater quid dicitis? uidet̃ enim oppositũ esse uerum. Possibile eñ est ꝙ sit gẽtilis, uel Agarenus quidã, credẽs se bonã fidẽ habere, & si sciret nostrã meliorẽ, eã reciperet, ergo talis non dãnabit̃. Idẽ de Tartaris distãtibus, q ne sciunt xp̃m, nec audiũt p̄dicare de xp̃o, quare ergo tales dãnãtur? Dico ꝙ dãnãtur ex peccatis que faciũt. Nam si detur unus Iudeus, uel Agarenus, tenens bonã uitam moraliter, ita ꝙ nõ sit auarus, luxuriosus, &c. talis in breui illuminaretur a xp̃o, & habebit fidẽ xp̃ianã, & etiã si esset syluestris, deus mitteret sibi angelũ, sed quia uiuũt in pc̃tĩs, habentes oculos clausos per obstinatã maliciã, ideo ex eorũ malicia dãnant̃. Dicas similitudinẽ de ebrio, qui in ebrietate interficit patrem uel matrẽ, nesciẽs quid facit, nunqd talis est sine culpa? Rñsio ꝙ non est sine culpa. Ergo si dicatur, imo quia ebrius erat. Solutio, quia inebriauit se totũ, imputabit̃ sibi. Idẽ de infidelibus, q inebriantur superbia, auaricia, luxuria &c. & interficiũt animas suas. Hoc eis imputatur. Idẽ de Iudeis &c. qui sua malicia claudũt sibi oculos. Idem de Mauris, qui non permittunt disputationes nec predicatiões, sed si tenerent bonam uitam, moraliter illuminarentur. Autoritas. Si quis uoluerit uoluntatem, scilicet moraliter uiuendo, facere eius qui misit me, cognoscet de doctrina. s. Christiana utrum ex deo sit. Io.vij. Imo quod maius est, Christiani ex mala uita & in peccatis diu perseuerando perdunt fidem dicendo, non est alia uita. Et dicũt nonnulli, Quid scit homo utrum sit alia uita? & similia uerba. Et licet propter timorem non audeant dicere ore, tamen in corde hesitant, quia mala consciẽtia secũ ducit minorẽ credentiã. Autoritas. Bonam conscientiam quidam repellentes circa fidem naufragauerunt. j. Timo.j. Si ergo Christiani ex mala uita perdunt fidem, quomodo infidelis cũ mala uita ueniet ad fidem? Ideo ex eo-

ex eorũ culpa dãnantur. Quib⁹ põt dici, Nõ habebitis uitã in uobis. Not. ꝙ sunt mlti solo nomine xp̃iani, q peiores sunt q̃ infideles, sicut sunt iuratores, blasphematores &c. Iõ maiorẽ dãnationẽ habebunt. Dicatur exẽplũ de btõ Machario, q in heremo inuenit testã siue caput hoĩs mortui infidelis &c. Detur modus affirmãdi per aduerbia, & matres doceant & corrigãt filios ne iurẽt. Istud cõsiliũ dedit xp̃s di. Audistis qa dictũ est antiquis, Nõ piurabis. ego autẽ dico uobis nõ iurare omnino, neq; per celum, neq; per terram. Sit autẽ sermo uester est, est, nõ, non. Quod autem his abundantius est, a malo est. Matthei. v.

De eadem dñica. s. xix. Ser. iiij.

Renouamini spiritu mẽtis uestre. ad Ephesios. iiij. Verbũ istud legitur in epistola currentis dominice. Salutetur uirgo Maria. In his uerbis apostolus innuit ꝙ peccatũ mortale facit senescere & antiquare animã, cũ dicit, Renouamini &c. Tacite eñ hoc p̃supponit. Super hoc fundabo sermonẽ meũ, & habebimus speculationes & moralitates. Pro quo sciẽdũ ꝙ senect⁹ & antiquitas sunt conditiones & ꝓprietates creaturarũ corporaliũ, & corruptibiliũ, & mortaliũ. Nõ eñ cõueniũt creaturis spiritualibus. Multa milia annorũ sunt ꝙ Michael fuit creatus, & est ita iuuenis hodie ut in prima die creationis sue. Idẽ de Gabriele, Raphaele, & sic de alijs. Senect⁹ eñ & antiquitas nõ hñt locum in eis. De quo. s. quõ angeli sunt incorruptibiles, uide sctm̃ Tho. j. p. q. v. ar. ul. Idem de animabus. Ita iuuenis est aĩa hominis. c. uel mille annorum, sicut aĩa pueri unius diei, quia sunt sustantie spũales, & nõ senescũt, nec antiquantur. Autoritas. Oleum effusum nomẽ tuũ, ideo adolescẽtule &c. Cañ. j. No. oleum effusum. i. fides xp̃iana ubiq; diuulgata & predicata. Nomen xp̃i dicitur hic oleũ, alibi unguentum, quia est medicina aĩarũ, qa in puncto quo pueri uel adulti baptizantur, curantur anime, & est effusum in celo, quia ex eo curatur uulnus siue casus malorũ angelorũ, & in terra, quia fides xp̃i in omni generatione fuit p sanctos apostolos predicata. Iõ adolescentule. i. creature spũales, in qb⁹ nõ cadit senect⁹, dilexerunt te nimis. i. ualde. Senect⁹ eñ seu antiquitas solũ habet locũ in creaturis corporalib⁹, & tamẽ nõ in oĩbus, quia sol, luna, stelle, planete, & celũ, licet sint creature corporales, tñ nõ sunt corruptibiles ex cõpositione contrariorũ. Sed senect⁹ habet locũ, cadit in creaturis corruptibilibus, siue mortalibus, domus eñ dicitur antiqua uel noua, arbor, nauis, & filia, & corpa nr̃a antiquãtur, etiã & aĩalia &c. Patet ergo ꝙ senectus & antiqtas sunt proprietates seu cõditiones creaturarũ aĩaliũ corporaliũ. Autoritas. Omne qd̾ antiqtatur & senescit, ꝓpe interitum est. Hebr. viij. Si ergo uolum⁹ ꝓprie loq de senectute, aĩe nostre nõ sunt antique, sed apostolus p̃supponit & innuit ꝙ aĩe nostre senescunt & antiquantur de pc̃õ mortali, qa oẽs defectus quos senectus dat corpori naturaliter, eosdẽ defectus dat pc̃m̃ aĩe spũaliter uel moral̾r. Ideo dicit thema, Renouamini spiritu mentis uestre. Patet thema. Quesiui enim & inueni ꝙ sex sunt defectus quos senectus adducit corpori naturaliter.

Primus est dealbatio capillorum.
Secundus obturatio sensuum.
Tertius corruptio cutis.
Quartus incuruatio capitis.
Quintus debilitatio in membris.
Sextus appropinquatio mortis.

Istosmet sex defectus adducit peccatũ in aĩam spũal̾r, seu moral̾r. Iõ dicit thema, Renouamini spũ mẽtis uestre. Dico primo ꝙ primus defectus quẽ senectus dat corpori est dealbatio capillorũ. Licet eñ in iuuẽtute hõ habuerit capillos nigros, cõiter in senectute tamẽ dealbantur natural̾r. Rõ, quia humiditas & frigiditas capitis seu cerebri putrefaciunt radices capillorũ, & sic dealbantur. Sicut eñ in autũno folia arborũ pri⁹ uiridia dealbãt, & cadũt, ita est de capillis. Et licet hoc sit clarũ & certũ, tñ de hoc autoritas. Antiquus

ãtiquus dierum ſedit, & capilli capitis eius quaſi lana mũda. Danie. vij. Mõ uideam⁹ q̃ pctm̃ mortale facit hoc ĩ aĩa. Capilli aĩe ſunt uarie cogitationes, innumerabiles, uolatiles, & uolubiles, ut capilli, q̃t enim ſunt cogitationes hoĩs uigilãdo, dormiẽdo, ibi & ibi &c. p terra, p mare, intm̃ q̃ Dauid de ſuis cogitationibus dicebat, Multiplicate ſunt. i. cogitationes mee, ſuper capillos capitis mei hic & ibi, iõ cor meũ dereliquit me. ps. xxxix. Ex iſta rõne dicebat Iob, Cogitationes mee uarie ſuccedunt ſibi, & mẽs in diuerſa rapitur. Iob. xx. Dico ꝙ pſona exiſtens in grã habet capillos nigros. i. cogitationes ex humilitate, cogitãdo ꝓprios defect⁹, quia q̃to pſona eſt melior, ſanctior, & pfectio uite, tãto magis cogitat ſuos defect⁹, dicẽs intra ſe, O miſer, iſte grẽ quas de⁹ poſuit in me ita corrũpũtur ut uinum in malo dolio, qa nõ cõſeruaui iſtas gratias & uirtutes ita pure & ſancte &c. imo iſte liquor precioſus gratiarũ ex defectu uaſis corrũpitur. Ecce humilitas. Iſto modo beata ꝟgo Maria ualde humiliabatur co gitãdo gratias a deo receptas, & quaſi nihil eſſe reputabat ex humilitate. Iõ ſcti̇ patres ordinauerũt ꝓ tẽpore, ꝙ q̃n dicit aliq̇s in choro, ꝙ faciãt ueniã, quaſi petẽtes ueniã, qa impoſsibile eſt aliq̇d a nobis fieri ſine aliquo defectu, uel ĩ opere, uel in cogitatione. Ex iſta rõne de pſona deuota dicit ſcriptura, Come eius ſicut elate palmarũ, nigre quaſi coru⁹. Cañ. v. Come. i. cogitationes, quaſi elate. i. folia palmarũ, q̃ ſunt recte, que ſignificãt ꝙ etiã bona q̃ faciũt attribuũt deo dicẽdo, Dñe ſi quid boni feci, a te eſt, qa ex parte mea cogitationes & opera nigra ſunt, ex defectibus quaſi coruus. Senectus pecca ti mortal' capillos nigros facit albos. Di cũt quidam pctis aſſueti ſtatim, Et ſi ego peccaui, Dauid etiã peccauit. Si ego cecidi, talis ſctũs etiã cecidit. Ego ieiuno & facio eleemoſynã, facio ſic & ſic, & non &c. Ecce cogitationes albas pctõrũ, qui non cognoſcunt ꝓprios defect⁹ ex preſumptione. De iſta p̃ſumptione legitur Lu. xviij. de quodã homine, q reputabat̃ eſſe ſctũs, q dicebat, De⁹ grãs ago tibi, qa nõ ſum ſicut ceteri hoĩm, raptores, iniuſti, adulteri, uelut etiã hic publican⁹, ieiuno bis in ſabbato. Iſte habebat capillos albos. Stulte egit, & corã deo laudabat ſe, & totus erat canus in ſe, nõ cognoſcens aliquẽ defectũ. Ita accidit uobis, quando uaditis ad cõfitẽdũ. Aliq dicũt, Pater interrogate me qa nõ recordor de aliquo pctõ, & mẽtiuntur primo, ſed ſi cõfeſſor interrogaret, qd de uicina ueſtra? non ſolũ diceret pctã mortalia, ſed etiã uenialia. Oẽs eſtis cani nõ cognoſcẽtes ꝓprios defect⁹, ſignũ eſt male uite hñe cogitationes albas. ſ. laudãdo uel cõmẽdãdo ſe. Iõ apl's, Renouamini &c. Dico ꝙ ſcd's defectus eſt obturatio ſenſuũ. ſ. q̃n uiſus ingroſſatur, & indiget uitreis. Itẽ audit⁹ nõ audit, nec olfact⁹ ſentit. Idẽ de guſtu & tactu. Rõ natural'. Humores eñi groſſi abũdant in antiquis, & obturãt ſenſus. Autoritas. Dixit ille miles q̃n ĩuitabatur a Dauid, octogenarius ſum hodie, nũqd uigẽt ſenſus mei ad diſcernẽdũ ſuaue uel amarũ? aut delectari põt ſeruũ tuũ cib⁹ & pot⁹, uel audire poſſum ultra uoces cãtorũ atq; cãtatricũ? ij. Reg. xix. Modo uideam⁹ ſi pctm̃ aliquod inducit iſtũ defectũ in aĩa. Dico ꝙ pſone q̃ uiuũt in pctĩs ita habẽt ſenſus aĩe obſtruſos, ꝙ nihil ſentiunt de malis anime, ſed de malis corpis imo bene ſentiũt. Verbi gratia. Si homo uadit p uiã diſcalciatus, ſtatim ſentit ſpinã. Sed quãdo uaditis ad diuinos pro ſanitate, acſi poſſent dare ſanitatem, & diabolus transfigit cũ lãcea aĩam ueſtrã, uos nõ ſentitis, & ſic mala corporis ſtatĩ ſentitis, ſed nõ aĩe. Si aliquis fur iret p uillã furãdo, ſtatim uos ſentiretis, & ſuſtinetis diuinũ notoriũ &c. & non ſentitis. Iſtud pctm̃ ſufficit ut ira dei deſcẽderet ſuper uos. Item ſi in ſcutellis inueniat̃ lapillus inter dẽtes, ſtatim ſentit̃. Sed q̃n tenetis in ore ſaxũ magnũ, iurãdo, & blaſphemãdo, non ſentitur, uel ꝓximũ diffamãdo. Ecce quõ pctm̃ facit pdere ſentimentũ. Dico tertio ꝙ terti⁹ defect⁹ quẽ adducit ſenect⁹ eſt corruptio ſiue corrugatio pellis. Iuuenis habet pellẽ lenẽ, & planã in facie &

facie & in manib⁹, senex ꝟo totā rugatā. Rō naturalis, quia iuuenis est carnosus, & replet pellē, sed in senib⁹ caro minuitur. Iō pellis rugatur. Iō Iob, qn̄ dicebatur sibi ꝙ erat iuuenis, ipse ostēdēs oppositū dicebat, Ruge mee testimoniū dicūt cōtra me. Iob. xvj. Sic qn̄ persona stat in bona uita in gr̄a, aīa est iuuenis & pinguis. Plana pellis aīe est conuersatio exterior, & sicut pellis cooperit carnē, sanguinē, & ossa, ita cōuersatio. Persona em̄ bona, sc̄tā, & uirtuosa, talis est intra, qualē ostēdit x̄ se, qualis ī domo, talis in uico, q̄lis in abscōdito, talis in publico. Si dicit aliqs, ꝙ sit humilis, ipe est humilis, si se ostēdat pauperē ad extra, talis est in corde. Idē de castitate, abstinētia, pn̄ia, patientia, & diligentia, totum est plana pellis, sed pc̄tm̄ facit rugare pellē conuersationis. Quādo em̄ hō cadit in pc̄tm̄, uerecūdatur ostēdere, & aliter oñdit extra quā sit intus. Ad extra ostēdit se humilē, inclinat caput, sed intus abūdat sup̄bia, sicut Lucifer, pellis est rugata, ostēdit se amatorē paupertatis, castitatis, charitatis, abstinētie, patiētie, diligentie, sed intus est totū oppositū, totū est rugatū. Alij ostendūt se amicos extra, dicentes, Vultis aliqd, ego sum tot⁹ uester. Sed retro si pn̄t, accusant & diffamāt, & qn̄ aliud nō pn̄t, uadūt nocte aliqui, & amputāt uineā &c. dicēdo, Quia ipse non pōt ꝓbare, & nos negabimus. Tales tenētur restituere damna, si unq̄ uolūt saluari, alias nec cōfessio, nec aliquid prodest ad saluationem. Idē de notario mutāte testm̄, uel clausulā testamenti ex mala uolūtate. Idem de falso teste in dānū proximi, totum est rugatū. Vultis scire ꝙ pc̄tm̄ est? dicit xp̄s p os Ioannis cuidam palliato siue rugato, Scio opera tua, quia neq; frigidus es, neq; calidus, utinam frigidus esses aut calidus, sed quia tepidus es, incipiā te euomere ex ore meo. Apo. iij. Calid⁹ uel frigidus est ille, qui talem se ostēdit extra qualis est int⁹. Ille est frigidus q sicut est malus intus, ita se ostēdit ex̄, si intus habet malā uolūtatē, odiū, & rācorē, cōtra aliū extra oñdit sibi. Calid⁹ est ille, qui sicut bon⁹ est int⁹, ita & extra, si amic⁹ ab intra, etiā oñdit extra. Sed tepid⁹ est ille q ad extra se ostendit amicū, & intus est inimicus, salutat an̄, & diffamat retro. Si dicat. Nūqd est meli⁹ esse tepidū q̄ frigidū? Dico ꝙ nō, quia de frigido hō pōt se abstinere, a tepido nō. ī religios⁹, uel clerie⁹, uel laic⁹ sit calid⁹, non seqtur malū, qa boni sūt, si frigid⁹. nō credit eis, ergo nō seqt malū, sed qn̄ est tepid⁹ tūc dānificat, qa cōfidūt ī eis, & decipiūt. Bona mulier nō cōsideret de malo religioso, uel clerico, seu laico, sed qa confidit de tepido, iō est defraudata. Ecce q̄re dicit, Vtinā frigid⁹ esses &c. sed qa tepid⁹ es, incipiā te euomere ex ore meo, & hoc qn̄ xp̄s ī iudicio dicet, Discedite a me maledicti, qa tepidi corrūpūt totū mūdū. Iō renouamini sp̄ū mētis ur̄e. Dico q̄rto ꝙ quart⁹ defect⁹ quē inducit senect⁹ est incuruatio capitis. Iuuenis uadit erect⁹, senex aūt incuruatus. Rō naturalis. Sicut ignis emittit flāmas in altū, ita cor hoīs iuuenis est ita ardēs ꝙ facit ire recte, sed qn̄ calor cordis minuitur ꝓpter senectutē, caput inclinat. Istū defectū facit pc̄tm̄ in aīa. Persona q̄ est sine pc̄tō habet caput aīe. s. cogitationes, erectū, cogitādo deū, paradisum, celestia, & ardēter desiderat ibi esse, intm̄ ꝙ si de⁹ diceret sibi, Ab hic usq; ad annū uenies. Diceret sibi, O domine, debeo adhuc tādiu peregrinari, & a te separari? Quia calor deuotionis erigit caput, sed pc̄tm̄ mortale facit inclinare caput ad terrena ut bestie, q̄ qa nihil habēt in celo, respiciūt terrā. Pc̄tor non delectat respicere celū, sicut nec latro iudicē in cathedra eleuatū. Exēplū euangelij de quodam publicano. Publicanus an tē a lōge stans nolebat oculos suos in celum leuare. Lu. xviij. quia pc̄tm̄ trahit deorsum ad cogitādū & desiderādū terrena, dicendo, O si possē habere hoc uel hoc. sic descendunt inferius ad infernū. De hoc dicatur miraculum euangelij de quadam muliere iuuene & pulchra, que ibat recte, & subito fuit infirma de curuitate, nec poterat eleuare caput ut respiceret alios, de quo omnes mirabantur, nescien

deficientes uñ, sed xp̃s sciẽs causam dixit, Mulier dimissa es ab infirmitate tua, & imposuit illi manus, & confestim erecta est, & glorificabat deũ, & dixit xp̃s, Hanc filiã quam ligauit Sathanas. xxiij. annis, oportuit solui. Lu. xiij. Ista mulier significat aĩam humanã recte incedẽtẽ, que uidebat bene, respiciẽdo delectabiliter sursũ hereditatẽ dimissam a patre in testõ. Dicit clausula testamẽti, Nolite timere pusillus grex, qa cõplacuit patri uestro dare uobis regnũ. Lu. xij. Sed quãdo peccat, pdit calorẽ deuotionis, & incuruatur, sed cum xp̃s suis manib⁹ tãgit cor, dãs contritionẽ, erigitur. Iõ xp̃s, Respicite & leuate capita uestra, qm̃ ecce appropinquat redemptio uestra. Luc. xxj. Renouamini spũ mentis uestre. Dico ꝙ quintus defectus quẽ inducit senectus est debilitatio mẽbrorũ. Iuuenis em̃ est fortis & robustus, senex autẽ debilis, ideo cũ baculo sustentatur. A planta pedis usq; ad uerticẽ non est in eo sanitas. Esa. j. Hoc facit pct̃m in anima, qñ aĩa est in gratia, est fortis intm̃ quod nõ posset cogi ad peccandũ ab oĩbus demonibus, sed post pct̃m est ita debilis ꝙ statim cadit. Sicut mulier, uirgo, uel uidua, anteq̃ peccet, fortis est ad resistẽdum, sed amissa uerecundia, & facta corruptione, infirme sunt, & de facili deĩceps decipiunt & seducuntur. Ideo mulieres auiso uos, ne perdatis frenũ uerecundie. Peccatũ peccauit Hierlm, propterea instabilis facta est. Threñ. j. Itẽ quãdo psona est in gratia, habet genua, manus, & oĩa mẽbra firma ad orãdũ, & non attediatur de genuflexiõe, manuũ eleuatione, nec de ieiunio, cilicio, nec de disciplinis. Sed qñ quo est in pctĩs, statĩ attediatur. Infirmata est in bonũ que habitat in amaritudinibus. Mich. j. Amaritudo signat pct̃m, quod ducit aĩam ad amaritudinẽ damnationis. Ideo renuouamini &c. Dico sexto ꝙ sextus defectus quem senect⁹ facit est appropinquatio mortis. Licet moriãtur bene iuuenes sicut senes, tamẽ naturaliter iuuenis plus distat a morte, qa debet uiuere uiginti uel quinquaginta annos adhuc. Senes autẽ iam sunt in ianuis mortis. Omne quod antiquatur & senescit ꝑpe ĩteritũ est. Heb. viij. c. Hoc facit pct̃m anime, facit aĩam esse prope mortẽ infernalem pluſq̃ camisia sit ꝑpe carnẽ, qa statim qñ exit a corpore, non tardat p annũ, uel per mensem, descendere ad infernum, sed in puncto. Ducunt in bonis dies suos, & in puncto ad inferna descendunt. Iob. xxj. Ideo Dauid in persona peccatorum dicit, Vno tantum, ut ita dicam gradu, ego, morsq; scilicet eterna diuidimur. j. Reg. xx. Si ergo peccatum mortale facit istos sex defectus in aĩa, quos senectus facit in corpore, ergo bene potest dici senectus anime moraliter. Ergo renouamini. Renouatur hõ p contritionem, confessionem, & penitentie assumptionem, uel acceptationem, & per satisfactionem, & iniuriarum remissionem. Et quanto iniuria est maior, tanto meritum remissionis est maius. Igitur renouamini &c.

De eadẽ dñica. xix. post trini. Ser. v

Renouamini spiritu mentis uestre. Istud uerbũ habetur textualiter ad Ephe. iiij. & recitatiue in epistola currẽtis dñice. Quia nullus sermo seu doctrina habet uirtutẽ nec efficaciam conuertẽdi peccatores ad bonam uitam sine gratia dei, ideo salutetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi & materie predicande introductione sciendum ꝙ ista differẽtia inter alias est inter animam & corpus, quia nos inuenimus ꝙ aĩa q̃diu est cũ corpore, & uiuit cum eodem, q̃tuncunq; sit senex, & antiqua, potest renouari, corp⁹ uero nõ põt renouari. Non inuenitur in scriptura ꝙ deus unq̃ renouauerit aliquem de senectute ad iuuẽtutem, licet legantur maiora miracula que xp̃s fecit. Suscitauit mortuos, quod est plus, etiã damnatos suscitauit, & saluabantur. Sed nunquã de sene fecit iuuenem. Ratio, quia licet senectus sit malum corporis, tñ est bonũ aĩe. Iuuẽtus p oppositũ est bonum corporis, & malũ aĩe. Senex em̃ iam perdidit magnã partem caloris, & consequẽter inclinationẽ

natione͂ ad peccādū, deficiunt sibi uires, ꝓpter qd' despicit illa, uel semp in doloribus ducit uitā, & desiderat aliā. Ite͂ est ꝓpe morte͂, & iō ordinat uitā suā, disponit de bonis, despicit mundū, & diuitias, honores, & uanitates. Et qa multa uidit & audiuit, nō ita facile decipit a demone. Ecce qūo senectus est bonū aīe, licet sit malū corpis. Iō Iob, In antiquis est sapientia, & in mlto tpe prude͂tia. Iob. xij. No. prudentia, qa licet nesciat legere, tū qa uidit tot picula, & ex multis experie͂tijs generat sapie͂tia, fit prude͂s. De iuue͂tute est totūoppositū. Iuuenis em̄ est fortis, robustus, & inclinat ad multa pc̄tā, qūo poterit experiri delectationes carnis, & asce͂dere ī diuitijs & honorib⁹, cū illa uana iuue͂tutis spe, & qa parū uiderūt sunt inexperti, & quasi stulti, intm̄ ꝙ dicit Salomon, Cōsidero uecorde͂. i. stultū iuuene͂, q transit per plateas. i. latitudine͂. Platea Grece, latitudo est Latine. Prouer. vij. Alibi, Adolesce͂tia. i. iuuentus & uoluptas uana sunt. Eccl's. xij. Patet ergo ꝙ iuue͂tus nocet aīe, sed ualet corpori. Et qa deus nunq̄ transmutat creaturā de bono ad malū, imo oppositū, ideo de psona sene nūq̄ facit iuuene͂, qa esset malū aīe, quā plus diligit q̄ corpus. Ista est rō quare deus nunq̄ reuocauerit, nec reuocabit corpora antiqua ad iuue͂tute͂, nisi in iudicio, qa tunc Adā & Mathusale͂, qui mortui fuerūt senes, renouabuntur, qa iuuenes in etate. xxx. annoꝝ resurge͂t. Rō, qa erūt gloriosi, nec decetero poterūt peccare. Aīe em̄ pn̄t renouari, imo q̄tūcunq; sint senes, & antiquate in pc̄tis, pn̄t renouari, & effici iuuenes. Iō dicit thema, Renouamini spū mentis &c. Patet thema. Modo uideam⁹ qūo & quot modis fit ista renouatio, siue iuuenatio, & inueni ꝙ sex modis pt fieri, qui modi sunt in natura experimentati.

Primus est per patientiam uirtualem.
Scd's est per penitentiam actualem.
Tertius est p humilitate͂ cordialem.
Quartus per largitatem liberalem.
Quintus p dilectionem diuinalem.
Sextus p cōte͂platione͂ supernalem.

Primus modus renouatiōis anime licet sit antiqua & corrupta in pc̄tis, est p patientiā ꝟtuale͂. s. erga deū & ꝓximū. Patientia ꝟtualis erga deum est ut in tribulationibus q̄ sunt a deo, sicut sunt infirmitates diuerse, paupertates, pditio filioꝝ, parentum, & amicorū. Oe͂s iste tribulationes sunt a deo principaliter, licet opet p naturā instrume͂talr, ut notarius p calamum, nec de lr̄a bona siue mala dicitur, calam⁹ fecit, sed notari⁹. Philosophi pfecte nō cognosce͂tes deū dicūt, A tali planeta est hoc. Qn̄ ergo in his tribulationibus, quarū ipse deus est autor principalis, hō habet patie͂tiā, nō murmurādo cōtra deū, nec amaritudine͂ cordis recipie͂do, nec se indignādo, sed de necessitate facie͂do ꝟtute͂, tūc isto fornello aīa depuratur. Ita fecit qui eade͂ die pdidit quicquid habebat, ut patet Iob. j. Dn̄s dedit, dn̄s abstulit. Sit nome͂ dn̄i bn̄dictum. Ex ista patie͂tia renouat aīa. Scd'o erga ꝓximum. s. qn̄ de iniurijs ꝓximi quæcunq; sint nō recepistis uindictam licet possetis, quia magis generosus ur diues estis, sed dicatis deo, Dn̄e ego possem recipe uindictā de tali iniuria mihi facta, sed qa ego maiores iniurias feci uobis, & non recepistis uindictā, iō dn̄e amore uestri remitto & nolo uindictam, ut uos mihi remittatis. Talis patientia facit aīam domicellam iuuenem, q̄tūcunq; fuisset antiqua. Ideo dicit xp̄s Mat. vj. Si dimiseritis hominibus pc̄tā eoꝝ, dimittet & uobis pater ur celestis delicta ur̄a. De hoc silitudo & expimentū in natura. Ferrum em̄ a sua rubigine renouatur p igne͂ duplr, primo per fornace͂, scd'o p martellū siue malleum. Ita de anima, cui⁹ rubigo est pc̄tm̄. Si qn̄ ponitur in fornace tribulationis, infirmitatis &c. habet patientiā, renouatur. Vel p martellum. Iniurie ꝓximi dicuntur martellū, qn̄ faciūt nobis unā iniuriā, dando alapā, uel uulnus, sed teneamus nos firmiter, ne rūpamur per impatie͂tiam, & sic etiam aīa renouatur. Ideo apl's de se & de alijs dicebat, Licet is qui foris est noster hō corrumpatur, tū is qui int⁹ est renouat de die in die. ij. Cor.

om.iiij.Not.de die in diem, quia due sūt spēs patientie. Prīa erga deū, & ista sit unā diē, clarificās aīam. Secūda erga pximū, aliā diē faciēs, ergo renouamini spū mētis urē.i.abijcite urā pctā, & induite &c. Secūdus mod⁹ est p pniam actualē. Bñdictus deus q tot modos ordinauit ad renouandā aīam. Prīa actualis est, qñ psona q̄ diu uixit in pctīs, & in mala uita, redit ad se dicēs, O miser ego sum religiosus, uel clericus. Hic pnīa uere incipit. Scd'o recipit ,ppositū nō peccandi. Tertio recipit ,ppositū cōfitendi. Quarto acceptat pnīam, & sic renouat. De hoc experimentū in natura uide . Dicunt naturales, qui experti sunt pprietates rerū, q̧ serpens ex nimia antiquitate uix pōt se mouere ex grossitie & duritate pellis, qd' ipse aduertēs prio ieiunat, scd'o pellis ex ieiunio quasi separata carne, tertio a dura pelle renouatur p arctū foramē. Sic aīa in pctīs antiquata & īueterata nō pōt se mouere ad eundū ad paradisum per opa meritoria. Sed remediū bonū habet, serpētis remedio filie, ut.s. sicut serpens ieiunat, sic peccator talis faciat abstinentiā a pctīs, elongando se a mala societate, deinde p arctū foramē cōfessionis deponat pellem pctōrum, sicut serpens cū magno labore deponit pellē, ita etiā cōfessio est laboriosa, in qua hō quasi diffamat se dicendo, Pr ego sum miles uel ciuis &c. gētes & hoīes honorāt me. sed ego sum talis & talis, & sic aīa renouat, & induit noua pelle.s. grē, & sic pt ambulare meritorie. ...to. Deponite uos secundū pristinam conuersationē ueterē hoīem, nō corrum... secūdū desideria erroris. Renouami... autē spū mētis urē, & induite nouum hoīem, q secūdū deū creat⁹ est ī iustitia & sctītate ỳitatis. Ephe.iiij. Deponite.s. uitā & cōuersationē malā pctōrū. Not. ...dicit, q scd'm deū creatus est, nā pnīa fuit prima p̄dicatio xpi postq̄ ieiunauit. ...ū dicit Mat. Exīde cepit Iesus p̄dicare & dicere, Pniam agite. Mat.iiij. No. in iustitia.i. pnia a pctīs p̄teritis & sctītate, cu... ...iēdo se a pctīs futuris ỳitatis.s. pnīe, ergo renouamini &c. Terti⁹ modus est p hūilitatē cordialē. Qñ psona uana, supba, & pōposa uult hūiliari toto & uero corde, dimittēdo uanitates, q̄ tot dānāt, tūc aīa renouat. Item qñ mulier uidet q̧ uir iā non sufficit ad uanitates quas ipsa facit, imo oportet eū facere usuras, retinere decimas, & bona defunctorū, & retinere eū oportet p̄cium seruorū, & ipsa dicit uiro, Ecce iocalia, non faciatis ista decetero, ego uolo ire simpl'r, ne dānemur uos & ego, qd mihi ,pderūt manice & caude? melius eñ est dare amore dei, tūc aīa renouat. Idē de dño siue prelato, cuiu suis sit stat⁹, qñ de statu uano & pōposo hūiliat dicēdo, nolo oīa expēdere ī uanitatib⁹, in cōuiuijs, & cū dilectis mulieribus, ego habeo tot florenos uel solidos de redditib⁹, tm̄ expēdā ,p corpore, & tm̄ ,p aīa, qñ aliqs sic hūiliat, aīa renouat. De hoc experimētū in natura dicūt naturales, q̧ qñ aqla est multū antiqua, habet rostrū intm̄ reflexū, q̧ non pōt os aperire, nec comedere, & sic macrescit, abundat in plumis, & a sua uetustate renouat, allidēdo rostrum ad petrā. Totū hoc fit ad exēplum nrm. Aquila antiqua est aīa ex pctīs antiquata, rostrū hñs.i. intellectū acutū, qa nihil acuti⁹ est ī hoīe nec subtili⁹, q cū deberet esse erect⁹ erga deū, celestia cōtēplādo, reflectit tñ ad seipm, cogitādo suū gen⁹, ut de gñe regali, uel tali, & cogitādo ,ppriā excellentiā, dicit, Ideo debes ire sic indut⁹. Ecce abundātia plumarū. Itē ego sum nobilis uel miles, iō debeo sic & sic īcedere. Nō op⁹ est follo suspēdere cymbala collo. Et sic aīa se macerat, nō recipit cibū spūalē, & abūdat in plumis.i. uanitatib⁹. Idē de religiosis uel clericis cogitātib⁹, Ego sum magr uel doctor apt⁹ ad disputādū, & p̄dicādū, iō debeo tenere statū, debeo esse dñs &c. Ecce plume. Idē de mulieribus cogitātibus, Nōne ego sum melior & pulchrior q̄ talis, q̄ facit sic & sic cum manicis, caudis, ornamētis, & monilib⁹ &c. Dicat cōtra expēsas q̄ fiūt ī manicis, caudis, & camisijs. Remediū habem⁹ ut aqla, allidēdo rostrū ad petrā, de q̄ apl's,

Petrā āt erat xp̄s.j. ad Corꝝ.x.& sic aīa renouabit. Allidit em̄ cogitādo quō xp̄s iuit indut⁹, qui triginta ānis portauit eā dē tunicā. Si ergo dn̄s & rex iuit sic, q̄re ergo ego expēdā tm̄ ī uanitatib⁹? Idē de mulierib⁹, qn̄ tētant, ut in q̄libet festiuitate uellēt habere tales uel tales uestes, percutiant rostrū ad petram xp̄m, cogitando xp̄m & matrem eius quomodo ibant, cum tamen essent regali gn̄e. Sic anima renouatur. Dauid in ps.ciij. Renouabitur ut aquile iuuentus tua, & replebitur in bonis desideriū tuū, cogitando xp̄m & uirginē Mariā, sic renouat aīa a sup̄bia in humilitatē. Quart⁹ mod⁹ est p largitatē liberalē, qn̄ de bonis sp̄ūalibus uel tp̄alib⁹ a deo datis hō dat amore dei liberaliter. Verbigr̄a. Si habetis sciētiā, & instruitis ignorantes. Si habetis deuotionē, & charitatē, corrigitis peccatorē. Si habetis cōsolationē, consolamini tristem. Si eloquētiā, subueniatis nescienti loqui, ne p̄dat ius suum &c. Idē de eleemosynis corpalibus. Si habetis panē, uinū, & pecunias, detis amore dei, qa ip̄e multiplicabit oīa. Et tali liberalitate aīa renouat. Quod supest, non dicit qd̄ necesse, date eleemosynā, & ecce oīa mūda sunt uobis. Lu.xj. de hoc experimentū in natura. Cū ceruus est antiqu⁹, induratur pellis, cornua crescāt, & nō pōt comedere. Et naturaľr comedit unā herbā uenenatā, postea estuās renouat ad fontem. Ceru⁹ significat auarꝝ. Rō, qa habet duo magna cornua, & ī quolibet habet plura cornua. Duo cornua auari sunt usura & rapīa, & qd̄libet habet plura cornicula. s. p̄ſes sp̄es usure & rapīe. Prīa est mutuare.x. p.xij. licet nō ponat sic in instrō, ne p̄lat⁹ eū puniat. Scd̄a uēdere pluris p̄pt solutiōis dilationē. Tertia p̄pt pecuniā paratā minoris emere. Quarta p̄pt securitatē recipe & uti possessiōe. Quīta obligatio libertatis de pistoria, molendino, & hmōi, p̄pter mutuū. Scd̄m cornu dicit rapina. Prīa species dicit rapina uiolenta, ut dn̄orꝝ & latronū. Scd̄a furtum secretū de domo, uinea, seu horto. Alij peccāt falſe uēdēdo, alij emēdo. Idem si notari⁹ mutat testm̄. Si tales uolūt renouari, oportet comedere de herba, ut ceruus, uenenata, de qua dicit Dauid, Conuertant pctōres in infernum. s. cogitādo acerbitatē penarꝝ. Comedunt de ista herba oēs gētes que obliuiscunt deū. ps.ix. Gustat em̄ ista herba cogitādo quid erit de aīabus auarorꝝ, quō puniūtur in inferno. &c. & sic estuātes ibitis ad fontem. s. taxiā uel bursam, & restituetis, & sic aīa renouat. Auto. Nolite conformari huic seculo. s. dādo uos auaricie, sed reformamini in nouitate sensus uestri, ut p̄betis que sit uolūtas dei bona, & beneplacēs, & pfecta. ad Ro.xij. No. uolūtas dei bōa est ut faciatis restitutionē. Bn̄placēs, qn̄ de bene acquisitis facitis eleemosynam. Perfecta qn̄ de cetero nec p usurā uel rapinā hō uult aliqd, sed uult uiuere de suis redditibus planis, uel possessionibus. Quintus modus est p dilectionē diuinalem, qn̄ hō est totus philocapt⁹ de xp̄o. Bn̄ est miser qui nō est philocaptus de illo in quē desiderāt angeli prospicere. j. Pe j. Et qn̄ hō stat in amore xp̄i, aīa renouatur & iuuenescit. Ita fuit de Maria Magda. de qua dicit xp̄s, Dimissa sunt ei peccata multa, qm̄ dilexit multū. Lu.vij. De hoc habemus experimentum in natura. Dicunt naturales de phenice antiquata, que comburēdo se ad ligna, suis alis inflammat se, & renouatur. Ita de nobis in peccatis antiq̄tis. In nido cordis nr̄i ponamus ligna odorifera. s. opa que xp̄s fecit p nobis, & sic inflāmat hō, & ignis accenditur alis cogitationū. Dicatis, si aliquis ur̄m esset captiuus in Barbaria, & aliqs amore ur̄i illuc transiret, & faceret se captiuum & uos liberarēt, q̄tū uos inflammaretis ad eū diligēdum? Oēs eramus captiui diaboli in Barbaria hui⁹ mūdi, & xp̄s amore nr̄i transfretauit. Item si essetis notus leprosus, & aliter non possetis curari nisi de sanguine medici fieret balneum de uena cordis, quem medicus eo fine effūderet, magn⁹ amor eēt? Imo. Ita fecit xp̄s de balneo baptismi, sanguis enim xp̄i habet uirtutē sanandi aīas leprosas. Item si haberetis manus abscissas,

stillas,& medicus gratis uobis restitue-
ret,q̃tum diligeretis eũ? sic etiã ille qui
in utero matris dedit uobis manus,ca-
put,oclos,merito debet diligi.Itẽ si stul
tus eet quis, & medic⁹ gratis curaret eũ
&c.puer in ut̃o matris stultus est,nõ hñs
aiam rõnalẽ,sed xp̃s dat &c. ergo reno.
Terti⁹ mod⁹ est p cõtẽplationẽ supnalẽ,
psone cõtẽplatiue qñ cõtẽplant opa dei
& miracula q̃ fecit, tñ placet deo ꝙ re
nouant aĩe.Mod⁹ cõtẽplãdi.Prĩo dei po
tẽtiã,qui solo ṽbo de nihilo cũcta crea-
uit.Añ mũdi creatiõem nihil erat nisi so
lus de⁹.Sed diceret aliquis,Vbi moraba-
tur de⁹?Dicẽdũ ꝙ tunc morabat̃ ubi mõ
ẽ moraf.s.in camera sue eternitatis.Se-
cũdo cõtẽplari debemus finẽ mũdi,qñõ
in corpe & aĩa hẽmus cõparere in iudi-
cio,ꝙ sic timebimus utrum a dextris an
a sinistris illa die inueniamur.Itẽ debe-
mus cõtẽplari de palatio celi,de mirabi
li eius pulchritudine.Itẽ contẽplari pe-
nas infernales,& figuras demonũ in in-
ferno debena⁹. Promitto tibi ꝙ si ista di
ligenter cõsiderares, pc̃tã uitares.Itẽ cõ
templari debem⁹ ꝓuidẽtiã, qñõ ꝓuidet
aĩalibus terre,piscibus maris, auib⁹ celi,
& nobis quolibet anno dat bladum,ui-
num &c.Item debemus cogitare de ani
mabus purgatorij, de animabus paradi-
si,rogando deum ut ponat in corde he-
redum & manumissorum ut compleant
testamentũ &c.Et talibus contemplatio
nibus anima renouatur.De hoc experi-
mentum in natura,de accipitre antiquo
qui non potest uolare,sed expandit alas
suas ad austrum , & renouatur. De hoc
aut.Nunquid per sapientiam suam plu-
mescit accipiter expandens alas suas ad
Austrum? Iob. xxxix. Questio est quam
deus fecit Iob.Accipiter signat persõnã
contẽplatiuã,uolantẽ alis cõtẽplationis
& orationis ad Austrum. Auster est uen
tus calidus, & humidus. Contemplatio
calefacit per deuotionem, & humectat
per lachrymationẽ,& aĩa renouatur.Re
nouamini igitur &c.

Dominica.xx.post Trinitatem.
Sermo.j.

SImile est regnum celo-
rum hoĩ regi qui fecit
nuptias filio suo. Mat.
xxij.Sermo nr̃ erit de san-
cto euangelio huius domi
nice.Salutetur uirgo Maria.In isto euan
gelio presentis dominice sunt tria pun-
cta multum notabilia ad informationẽ
uite nostre.

Primus est humilitas diuinalis.
Scd's est peruersitas humanalis.
Tertius indignitas meritalis.

In his tribus pũctis stat totũ euãgeliũ,&
de prĩo.s.humilitate diuinali dicit the.
Simile est reg.cel'.&c.Dico prĩo &c.Pro
intellectu huius thematis & humilitatis
diuine sciẽdum,ꝙ incarnatio cõparatur
matrimonio,& dicitur matrimoniũ, qa
tanta fuit unio & cõiunctio humanitatis
cum filio dei,ꝙ humanitas & diuinitas
non sunt nisi unũ in supposito hypostasi
& psona.Nõ credatis ꝙ humanitas sit u-
na psona,& diuinitas alia,sed sicut uir &
uxor.Ita iam nõ sunt duo, sed una caro.
Mat.xix.Ita deus & hõ in xp̃o nõ sunt ni
si una psona,& est articulus fidei, Qui li-
cet deus sit & hõ,nõ duo tñ,sed unus est
xp̃s &c. Mõ dico ꝙ ĩ ista bñdicta incar-
natione deus oñdit maximã humilitatẽ.
Si eñ uultis cogitare dei supioritatẽ &
excellentiã,& hoĩs inferioritatẽ, de⁹ est
altissimus,& sub se habet.x.gradus crea-
turaꝝ naturaliũ,& corpaliũ,&.x.gradus
spũaliũ. Primus gradus creaturaꝝ spũa-
lium altior alijs est Seraphinorum,scd's
Cherubinoꝝ,tertius thronorũ, quartus
dñationũ,quintus ṽtutũ,sextus potesta-
tum,septimus principatuũ, octau⁹ archã
gelorũ,nonus angelorũ, decimus aĩarũ
rõnabilium. Primus gradus creaturarũ
corpalium altior est celũ empyreũ, uel
primũ mobile secundũ aliquos philoso
phos, scd's celũ crystallinũ,tertius firma
mentũ,quartus est elementũ ignis,quin
tus elementum aeris,sextus elementum
aque,septimus elementum terre,octau⁹
de creaturis elemẽtatis sensitiuis,ut aĩa-
lium, & uolucrum, nonus de creaturis
elementatis uiuentibus non sensitiuis,

ut arborũ, decim⁹ de creaturis elemẽtatis, nõ habẽtibus uitã, ut lapides, & ſiĩa, Hõ ṽo eſt cõpoſit⁹ ex aĩa rõnali & luto, & ſic eſt de inferiori gradu creaturarũ ſpũaliũ quãtũ ad aĩam, & corpaliũ quantũ ad corp⁹. Formauit eñ de⁹ hoĩem de limo, & nõ de auro, uel de materia celi, ſed terre, q̃tũ ad corp⁹, & inſpirauit ĩ faciẽ ei⁹ ſpiraculũ uite q̃tũ ad aĩam. Geñ. ij. De⁹ ṽo altiſsim⁹ excedẽs oẽs gradus creaturarũ ſpũalium, & corpaliũ, uoluit hũiliari, nec recipiẽs creaturã ſpũalem, nec corpalẽ in altiori gradu, ſed in minori & ult. gradu. Iõ dicit ſcriptura, Qui cũ in forma dei eſſet &c. Phil. ij. Itẽ nuſq̃ eñ angelos apprehẽdit, ſed ſemẽ Abrahe. ad Heb. ij. Mõ ut melius intelligatis, dicat ſiĩitudo ſiue exẽplũ de rege uolente cõtrahere cũ filia ruſtici & paſtoris, ut exaltaret illud gen⁹. O quãta hũilitas, cũ tñ poſſet cũ filiab⁹ regũ cõtrahere. Ita fecit xp̃s. Noluit eñ recipere creaturã ſpiritualẽ, nec corpalẽ in altiori gradu, ſed uoluit ducere filiã ruſtici ad ſe, ut eã faceret reginã in paradiſo, & exaltaret oẽs creaturas, ſponſalia hui⁹ mr̃imonij facta fuerũt ĩ camera ſiue in palatio uteri uirginalis. De hoc Dauid, In ſole poſuit taber. &c. in p̃o. xviij. Celi enarrant. Nota, In ſole poſuit, quia ſicut inter creaturas uiſibiles ſol eſt pulchrior, altior, & clarior, & uirtuoſior, ſic inter oẽs ſc̃tõs & ſc̃tãs dei uirgo Maria eſt altior in dignitate, pulchrior in ſanctitate, clarior ĩ bonitate, uirtuoſior in benignitate. Et ſicut ſol orit de mane clarus & pulcher ſine corruptione, ita uirgo Maria genuit filiũ dei ſine uirginitatis leſione. Iõ dicit, In ſole. i. in uirgine ex excellentia ſolari & dignitate, poſuit tabernaculũ ſuũ. Virgo dicit tabernaculũ, quia ſicut tabernaculũ intra ſe cõtinet dñm, ita uirgo dei filiũ. Dauid, Sanctificauit tabernaculum ſuũ altiſsimus &c. ſed nuptie nõ fiunt in hoc mũdo, ſed in celo. De hoc dicit the. Simile eſt regnũ celorũ. &c. Nota ꝙ nõ cõparant ille celeſtes nuptie homini ſimplici, qui fecit nuptias, ſed hoĩ regi. Mõ attendatis ad pulchrã ſpeculationem, ut accendatis uos de gloria paradiſi. In nuptijs regalibus nõ ſolũ guſt⁹, ſed & oẽs ſenſus ſatiant, ut uiſus, audit⁹ &c. Idẽ eſt & erit poſt iudiciũ, qñ corpa ſimul cum aĩa erunt gl̃ioſa. Primo in nuptijs regalibus ſatiat uiſus, uidendo ornamẽta pannorũ, uaſorũ auri, & argẽti, intm̃ ꝙ ruſticus ore aperto reſpicit. Mõ cogitetis illud palatiũ celeſte quõ fuit ornatũ, non per hoĩes, nec ꝑ angelos, ſed ꝑ ſanctã trinitatẽ &c. Qñ ſc̃ti uidebũt oculis corpalibus poſt iudicium mirabunt, & dicet xp̃s, Fili, quare nõ cogitabatis ꝙ iſte loc⁹ quẽ ego paui & tãto ꝑcio emi, pulcherrimus deberet eſſe? De hoc Eſa. Tunc ui debis, & afflues, & mirabit & dilatabitur cor tuũ. Eſa. lx. Si aliud nõ eſſet niſi ſola dilectio uiſus, eſſet ineſtimabile gaudiũ. Secũdo ſatiat auditus. Iã ſcitis quot miniſtri, quot cant⁹ &c. in nuptijs regalibus exiſtunt. Mõ cogitate ſi chorde de cithara aut fiſtula &c. tm̃ uos delectant, quid debet eſſe in celo de cãtu angelorũ & uirginum? &c. Dicat de religioſo qui. ccc. annis ſtetit ſine cibo & potu, & non fuit antiquat⁹, audiẽdo cantũ angeli in forma auicule. De iſto cãtu dicit Io. Cãtabat q̃ſi canticũ nouũ añ ſedẽ dei. &c. Apo. xiiij. No. quaſi canticũ nouũ, quia ſicut cantus nouus delectat, ita ille &c. Tertio ſatiat odoratus. Si eñ uiola uel roſa tm̃ fragrat, & de creaturis corruptibilibus orit talis odor, cogitate qualis fragrãtia de corpe xp̃i, de eius uulneribus, & de corpore uirginis Marie &c. intm̃ ꝙ ſi hic eſſet mõ corpus gl̃ioſum, oẽs traheret ad ſe. Nam di. ſ. Tho. exponens Iob ad lr̃am. Iob. xlj. de balena, que eſt tã magnũ animal, quõ & quid comedit? Dicunt enim ꝙ habet anhelitũ ualde odoriferum, & qñ uult comedere, emittit anhẽlitum, & piſces ueniũt ad illam fragranriã, quos ipſa abſorbet. Si ergo de tali beſtia orit talis odor, quid debet eſſe de anhelitu xp̃i, Marie, & ſanctorũ, & ſi aliud nõ eſſet ibi &c. Salomõ q̃ habebat tot odores &c. qñ de⁹ dedit ſibi modicũ ſentire de illo fumo paradiſi, dixit, Trahe me poſt te, & curram⁹ in odore un-

re unguentorũ tuorũ. Cant.j. Quarto satiatur tactꝰ. Dicũt philosophi & alij theologi ꝙ magis delectat sentimentũ tactꝰ, ꝙ alia, iõ decipiunt luxuriosi &c. Dico ꝙ oẽs delectatiões luxurie essent in uno corpore congregate, nihil essent respectu delectationis purissimi & pudicissimi corporis glorificati, que tanta erit ꝙ nõ erit in eo uena, nec os, nec nerui, qn sentiant cõtinue tantã dulcedinẽ ꝙ nõ põt dici. Cogita delectationẽ quã habebũt angeli & ꝟgines, qñ angeli cũ ꝟginibus tripudiabunt, tangentes se ꝑ manus. O qualis delectatio. Auiso te ut sis bonꝰ. De istis tripudijs dicit ecclesia xp̃o, Qui pascis inter lilia, septus .i. circũdatꝰ choreis uirginũ, spõsus decorꝰ gl̃ia &c. Dauid, Adimplebis me letitia cũ uultu tuo &c. ps. xv. Delectatiões huiꝰ mundi q sunt in uisu, auribꝰ, uel gustu, & sunt defectiue, sed in paradiso erũt ꝑfecte & ꝑpetue in oĩbꝰ sentimẽtis. Iõ dicit, Adimplebis me &c. Quinto satiatur hic gustꝰ comedẽdo, bibendo &c. ita in paradiso. Est eĩn ibi cibꝰ & potꝰ etiã corpalis, sed nõ corruptibilis, ut dicit Machometꝰ de lacte &c. qa post iudiciũ habebimꝰ corpora ꝓciosissima. Iã scitis ꝙ in nuptijs regis dant esce ꝓciose, ergo etiã in nuptijs regis eterni. Certũ est ꝙ in iudicio resurgemus cũ corpibus nostris incorruptibilibus, & habebimꝰ intestina intus &c. Et ista intestina nõ erũt uacua, quia nõ est dare uacuũ, ergo plena erũt nõ de uẽto, uel stercore, ul fecibꝰ, siue immũdicijs, sicut mõ. Et di. s. Tho. in. iiij. ꝙ erũt plena dulcissimo liquore a deo creato, claro, dulcissimo, & incorruptibili, nec aliquis erit mãcus, sed oẽs erimꝰ in optĩa ꝓportiõe. Etiã guttur erit plenũ illo liquore, & erit cibꝰ & potꝰ. Vtinã sentiamꝰ hũc saporẽ. Et de isto cibo dicit xp̃s, Ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnũ, ut edatis & bibatis super mensam meã in regno meo &c. Lu. xxij. Not. sicut disposuit, ut .s. cũ laboribꝰ & tribulationibꝰ ad illud ueniret. Ita disposuit nobis ut cũ labore & pnĩa ad illud perueniamus. Si unã guttã ut granũ sinapis illiꝰ cibi deus poneret in ore uestro uel meo, nũq̃ uellemus comedere. Ecce quare dicit, Sil'e est reg. cel'. &c. Iõ dicit Ioã. qui uidit sctõs comedẽtes & cãtantes dicendo, Gaudeamꝰ, & exultemꝰ, & demꝰ gloriã deo, qa uenerũt nuptie agni &c. Apo. xix. Dico secũdo ꝙ in euãgelio tangit puersitas humanalis, de qua dicit euãge. Et misit seruos &c. & ciuitatẽ illorũ succẽdit. Hic dico ꝙ ostẽdit ꝑuersitas humanalis, qa nolebant ire ad conuiuiũ regis. Ista peruersitas est hodie in mũdo. Nã xp̃s rex eternus parauit nobis conuiuiũ nuptiarũ, ut dixit. O quot hoĩes, maxime xp̃iani, sunt ĩuitati. Quilibet eĩn religiosus, clericus, uel prelatus, p̃dicans doctrinã euangelicã, est nũcius dei, uos inuitãs ad conuiuiũ. Sed gẽtes excusant se tripliciter. Quidã per indeuotionẽ spiritualẽ, quidã ꝑ affectionem terrenalẽ, quidã per indignationẽ cordialem. Primi renuũt uenire, quia ad spiritualia nullã habẽt deuotionẽ, nec sentimentũ, imo dicũt, Quid scit hõ de alio mũdo? De his dicit, Et nolebant uenire. Attẽdatis si inter uos sint aliqui de istis. Tales sunt qui diligenter curãt de corpore, & negligẽter de aĩa, qui prandium uel cenã corporis nunq̃ obliuiscunt, sed aĩe frequẽter. Cibꝰ aĩe est oratio de mane & de sero. Oñdat quõ dãda sunt fercula aĩe. Primo hõ orare debet & mẽsam benedicere, dicẽdo Pater nr̃, in quo continent .vij. petitiões, & Aue Maria, attente & deuote, quẽadmodũ hõ loquit regi uel regine. Sil'r de sero. Sed multi nõ curant, nec orant de mane nec de sero, nec orant ante mensam, nec ante cenã. Itẽ ꝓ aĩe refectione debemus festa celebrare, & rebus diuinis & orõnibus, que sunt fercula aĩe, intẽdere. Sed, proh dolor, multi postq̃ laborauerunt ꝑ totã hebdomadã, nesciũt dñicam dare deo. Itẽ sicut quolibet mẽse lauat camisia corporis, ita etiã aĩa lauanda est a maculis. Itẽ in paschate quilibet curat ut bene prandeat, sic etiã cogitare debet de anima, ut cõmunicet digne. Sed dicit apl's, Animalis homo nõ percipit ea q̃ sunt spũs dei.

j.Cor.ij. Secundi negligunt uenire per affectionem terrenalem,ut religiosi,clerici,uel etiã laici,qui plus delectationes carnales diligunt q̃ spũales, & tales de conuiuio paradisi nõ curant. Dicatur fabula de leone faciente conuiuiũ omnibus animalibus.Nuncij uenerũt ad porcum iacentem in luto,& ex parte leonis inuitauerunt ipsum ad conuiuium, qui porcus interrogauit an essent ibi luta. Quibus rñdentibus q nõ, rñdit porcus, Nolo uenire. Ita accidit multis miseris luto luxurie inuolutis, qui ut porci despiciunt gloriã paradisi. De istis dicitur, Illi autẽ neglexerunt ꝑpter delectationes bestiarũ. Tales perdunt delectationes angelorũ, xp̃i, & uirginis, quia noluerunt gustare de istis. Aug. Impij non sentiunt dulcedinem dei, quia de febre iniquitatis palatũ cordis infecerunt. Alij nolunt ire ꝑpter indignationẽ cordialem, nũcios ipsos uocãtes & inuitantes ad hmõi nuptias uerbis & factis calũniãtes. De quibus dicit, Reliqui uero tenuerũt seruos ei⁹,& cõtumelijs affectos occiderunt eos. Primi sunt mali, & secundi, sed isti peiores, quia interficiunt animas. Eccl.xxj. Dentes eorũ.s.obloquentiũ interficiunt aĩas hoĩm. Rex uero cũ audisset,iratus est, & missis exercitibus suis.s.angelis, perdidit homicidas illos, & ciuitatẽ.s.istũ mundũ succendit, quia certi sitis q cõflagrabit iste mundus cito. Ignis succensus est in furore meo, & ardebit usq; ad inferni nouissima. Deu. xxxij. Dico tertio q tangit in euãgelio indignitas meritorũ, cũ dicit, Tunc rex ait seruis suis, Nuptie quidẽ &c. usq; in finẽ. Ex ista parabola nõ intelligatis uos q aliquis expellat de paradiso postquã ingressus est, sicut ille rex expulit illum. Ita cõditionaliter loquendo, si in paradiso inueniret aliquis imparatus, expelleret. Modo facias in consequentiã, si imparatus expelleret, ergo necessariũ est nobis ut preparemur si uolum⁹ illuc intrare. Quod bñ pensandũ est cõtra stultitiã dicentiũ, Si sum p̃destinat⁹, siue ero paratus siue imparat⁹, intrabo. No. q in libro predestinatiõis sic scribit, talis saluabitur & ex tali cã, & sic in libro presciẽtie, talis dãnabit & ex tali cã. In libro p̃destinationis nõ solũ scribit, Petrus talis & talis saluabit, & Bernardus talis saluabit. sed sic, Petrus talis saluabit p ieiuniũ, & talis p orõnẽ, talis uero p eleemosynã, ita q simul scribitur introitus paradisi, & causa quare intrabit. Multi tamen decipiunt, credẽtes q solum nomẽ scribatur in libro predestinationis sine causa, quod nõ est uerũ, sed simul totũ. Item in libro predestinationis nõ solũ scribitur, talis damnabit, sed etiã causa quare talis damnabitur, per superbiã &c. Ideo si nõ uis damnari, caue a causa. Ideo si ille imparatus fuit expulsus, nõ intrabim⁹ nisi preparemus nos. Ergo estote parati. Matt.xxiiij. & Lu.xij. Paratur homo per contritionem &c. & sic homo induitur uestibus nouis, & efficitur dignus intrare ad gloriam.

De eadem dominica. Sermo.ij.

Ecce prandium meum paraui &c. Matth. xxij. Istud uerbũ recitat in euãgelio currentis dñice. Salutetur uirgo Maria. Inter alia uerba sancta que xp̃s dixit suis apostolis in nocte passionis, & quando discipuli erant tristes de suo recessu, Christus eos cõsolans dixit, Vado parare uobis locũ, & si abiero & preparauero uobis locũ, iterum ueniã, & accipiã uos ad meipsum &c. Io.xiiij. Verbum est notabile & dignũ memoria, si cogitatis hoc quod dixit. Nam si aliquis rex debet ire ad aliquẽ locũ, cõiter p̃mittit aliquos ad parandũ prandiũ. Ista practica seruat, & rõnabiliter fit q seru⁹ paret hospitium dño, sed q dñs uadat primo ad parandũ seruis, nunq̃ fuit, imo talis dñs reputaretur pro stulto. Xp̃s uero cũ sua nimia humilitate tenuit istum modũ quod uoluit ire prius ad prandiũ. Ideo dixit, Vado parare &c. Parauit enim locũ glorie cum illis cortinis, tapetis &c. Et cãs inestimabiles.s.predestinationis, glorie, & promisit redire di. Iterum uenio ad uos. Ideo

...eo dicit thema, Ecce prandium &c.q.
...uenite ad nuptias, ad quas uadit hō p
...na opera &c. Inuenio in scriptura ꝙ
...rauit nobis quatuor prandia.

Primum de penitentia euangelicali.
Secundū de eucharistia sacramentali.
Tertium de gratia spirituali.
Quartum de gloria celestiali.

...mū dicitur prandiū funerale. Secun
...dum dicitur prandiū festiuale. Tertium
...randiū dicit sociale. Quartū dicitur nu
...ale. Et de quolibet pōt thema bñ in-
...gi, Ecce prandiū meū paraui. Dico
...mo &c.s. de pnīa euangelicali. In isto
...ndio esce sunt modicū aspere & ama
...opera pnīalia corpori amara, sed sūt
...utilia, & dulcia. Primus cibus est co-
...itio pctōrum, & defectorū propriorū,
...qs habet intra se cū dicit, O miser,
ego sum religiosus &c. ego feci hoc &
hoc, & iam male expendi tps &c. nunq̄
...qs faceret pnīam, nisi de eis haberet
cognitionē & cōtritionē. Secundus ci-
bus est contritio, quia aīs modicū uale-
ret cognitio. Multi eñ cognoscunt pec
cata sua, sed delectabiliter illa cogitant.
Tertius cibus est propositū nō redeun-
di ad pctā, imo citius mori. Quartus ci-
bus est cōfiteri ore, oportet enim proij-
cere corruptionē. Quintus est afflictio
corporis dicendo, Dñe castigo corpus
meū, ne faciatis ipsum castigari a sagio-
nibus inferni. Sextus est deuota orō, co
gitando ꝙ uidetis xp̄m, & uirginē. Septi
mus est restitutio bonorū iniustorum,
respicere bursam & taxiā &c. si est aliqd
de usura &c. Octauus est remittere iniu
rias, si uultis ꝙ deus remittat uobis. Iste
esce sunt parate in euāgelio, & pnīe ama
re sunt corpori. s. magnū nutrimentū, &
magnā refectionē & confortationē dat
aīe. Ideo Dauid regratiando dicebat, Pa
rasti in cōspectu meo mensam aduersus
eos q tribulāt me. ps. xxij. Nota, qui tribu
lant me. s. peccata, demones, tentatiōes
&c. q̄ tribulant nos. De istis escis cōedit
xp̄s, qui tñ nunq̄ peccauit. Istud prandiū
dicit funerale. Cōsuetudo est qñ morit
dñs dom⁹, post sepulturā parētes & ami
ci faciūt prandiū, in quo nō dātur p̄cio-
se esce nec lete, tale prandiū dicit fune-
rale. Ita de prandio pnīe. Pater, & caput,
& dñs hūane nature fuit Adā, & mortu⁹
fuit p pctm̄ mortale, nos ergo filij, ami-
ci, & parentes, quia pctōres ut Adā, feci
mus prandiū pnīe a xp̄o nobis p̄paratū.
Nota secreta, pnīa dicit prandiū aut ce-
na, quia aliqui prandiū faciunt, ut q ma-
ne iuuentutis dāt se pnīe, ut religiosus
iuuenis: alij cenā, qui solū in fine qñ ia-
cent in senectute, in lecto, & medic⁹ di-
cit, mortu⁹ est, tūc petūt cōfessionē &c.
tales recipiunt pnīam p cena, tñ si uera
pnīa est, saluantur. Sed est difficultas, &
difficile ꝙ tunc pñt comedere de cibis
pnīe. Difficile enim est de primo cibo,
qui est cognitio pctōrū, & propriorum
defectuū, comedere, quia tales infirmi
impediuntur cogitatione & cognitione
pctōrū p dolore infirmitatis. Itē nec pos
sunt tales infirmi faciliter comedere de
secūdo cibo istius prandij, qui est con-
tritio, nec de tertio, qui est propositum
nō redeūdi ad pctā, qa īpediunt horro-
re mortis. Et fortassis dolor q apparet ī
talib⁹ est ex timore gehēne, & nō ex a-
more dei. Itē nec tales pñt facilr come-
dere de quarto cibo, q est cōfessio, pro-
pter uaria impedimēta in morte occur-
rētia. Iō bñdict⁹ est ille qui de pnīa facit
prādiū & cenā, cōtinuādo eā usq; in fi-
nē. Huic xp̄s ait Luc. xiiij. Cū facis pran-
diū aut cenā, noli uocare amicos tuos,
neq; frēs tuos, neq; cognatos tuos, ne-
que uicinos, neq; diuites. Noli uocare
amicos &c. ubi ponit quinq; conditio-
nes personarū q̄ non indigēt pnīa, quia
sctē & iuste sunt. Iusti nō indigent pnīa.
Lu. xv. Sed si uolūt facere pniam, est ad
augmētū glorie. Prima cōditio tangitur
ibi, Noli uocare amicos. Isti sunt apl̄i, de
qbus tenet firmiter ꝙ post receptionem
sp̄ūssancti nō peccauerūt mortaliter. Iō
uocat eos xp̄s amicos. Iō nō dicam uos
seruos. Rō, qa seru⁹ nescit qd faciat dñs
eius, qa dñs non tenet cōsilia sua cū ser
uis, sed cū amicis. Vos aūt dixi amicos,
qa q̄cūq; audiui a p̄re meo, nota feci uo

bis. Io.xv. Secūda cōditio tāgit ibi, Noli uocare fratres tuos. Isti sunt pueri innocētes, qa per baptismū sunt facti fratres xpi, filij eiusdē patris, xps aūt est filius p naturā, isti per gratiā. Pro istis non est necessaria pnia, neq; etiā adultis Iudeis baptizatis, bene dispositis, quia per baptismū omnia pctā remittunt. Tertia cōditio tangit ibi, Noli uocare cognatos. Isti sunt martyres. Dicūtur cōsanguinei xpi, a con qd est simul, qa sanguinē xpi quē tenebāt per recordationē, miscuerūt cū sanguine suo, quia alias eorꝫ sanguis nō habuisset ꝟtutem. Iō de eis dicit, Hi sunt qui uenerūt de tribulatione magna, & lauerūt stolas suas, & dealbauerunt eas in sanguine agni Iesu xpi. Apo. vij. Quarta conditio tāgit ibi, Noli uocare uicinos. i. cōfessores, qui mundū despexerunt, & dederūt se cōtemplationi. Dicūtur uicini, quia sicut ille qui morat ad parietem alterius, est uicinus, sic etiā isti morantur ad parietē, cū per intellectū contēplant, recordātur per memoriā, uolūtate desiderādo, & auribus audiēdo uerba dei, & corpore seruiūt sibi. Quinta cōditio tāgitur ibi, Noli uocare diuites. i. uirgines. Diues est hō sui iuris, religiosus, clericus &c. seruans uirginitatē suā diues est. Talis eīn est totus plenus thesauro, qa uirginitas nō pōt cōseruari sine multis ꝟtutibus, & bonis operibus. Propter hoc ꝟgines dicūtur diuites. Et apls de se dicit, & alijs uirginibus, Habemus thesaurū istū. s. uirginitatis in uasis fictilib9. ij. Cor. iiij. Patet quare dicit, Cū facis prandiū. s. penitētie, noli uocare amicos &c. Ergo pater quos uocabo? Rñdet autoritas pmissa. Cū facis cōuiuiū, uoca pauperes, debiles, claudos, & cecos, & beatus eris. Quatuor cōditiones uocandorꝫ ponit. Prima conditio pauperū est. Et pauperes sunt infideles, quia licet facerēt oīa bona mūdi, pauperes dicūtur, quia sunt sine fide & baptismo. Vocādi sunt per predicationē, nō per uim. Secūda tāgit ibi, debiles. Isti sunt pctōres xpiani, qui ex fragilitate carnis peccauerūt, quia licet uellēt uiuere sine pctō, tñ habita oportunitate non possunt se cōtinere a pctō. Isti sunt uocādi ad penitētiam. Iō dicit, Voca debiles. Tertia tāgitur ibi, Voca claudos. Isti sunt pctōres xpiani per ignorantiā peccātes. Due tibie sunt bona cōsciētia, & magna sciētia, & q peccant per ignorantiā, claudicāt tibia sciētie. Isto mō peccauit apls persequēdo ecclesiā dei. Iō dicit, Miam dei consecutus sum, quia ignorās feci in incredulitate. j. Tim. j. Quarta conditio tangit ibi, Voca cecos. Ceci sunt q peccant per maliciā, quia sciūt esse pctm, & possent abstinere, & nolūt, qui etiā uocādi sunt ad pnīam. Vnde xps, Nō ueni uocare iustos, sed pctōres ad penitētiam, Lu. v. Secundū prandiū melius est de eucharistia sacramētali. Istud pparauit xps in nocte passionis, in cena, qñ ordinauit istud sctm sacramētū. Debetis cogitareꝙ hostia cōsecrata est ut scutella super mēsam altaris, in qua sunt tria preciosissima fercula, quod declarat sic, Omne qd est, uel est creator uel creatura. Si creatura, uel spūalis uel corporalis. De omnibus creaturis tā spūalibus ꝗ corporalibus excellētiores sunt ibi. Si ergo diceret aliquis, Que est excellentior creatura corporalis? si diceret, ꝙ sol, non esset uerū, nec luna, nec celum, sed caro Christi formata in utero uirginis, & illa est in hoc sacramēto ita uere, sicut fuit in utero ꝟginis, & ita uere ut est mō in celo &c. Itē de creaturis spūalibus que est excellentior ceteris? Diceres forte tu, ꝙ Michael uel Gabriel, quod non est uerū, sed excellētior est xpi aīa, & illa est ibi, qa corpus xpi uiuū non est sine anima. Itē creator est deus, & in hoc sacro eucharistie est tota diuinitas infinita. Sacerdos qñ celebrat, debet contēplari ista fercula in hostia dicēdo, O quō debet esse pinguis comedens digne. Etiā uos laici qñ debetis cōicare, debetis ista considerare. De ista prophetauit scriptura di. Sapientia edificauit sibi domū, excidit colūnas septem. Prouer. ix. Sapiētia. i. filius dei edificauit sibi domū. s. xpianitatē, quā. xxxiij. annis edificauit, excidit colūnas septē ad sustinendū. s. septē conditiones xpianorum.

Prima

Prima columna est prelatorum.
Secunda dominorum temporalium.
Tertia religiosorum.
Quarta sacerdotum simplicium.
Quinta illorum de matrimonio.
Sexta uiduarum.
Septima uirginum.

In istis septē ecclesia fundata est, & parauit illa tria fercula, que dixi in hostia cōsecrata esse, miscuit uinū. s. xp̄i sanguinē, & posuit in mēsam altaris. Istud prandiū nō est funerale, sed festiuale. Infra hebdomadam homo trāsit, & reficitur simpliciter, sed in die festo hō facit bonū prādiū. Ita intra annū hō laicus simpliciter transit nō cōicando, sed in paschate est maximum festū quietis xp̄i. Iō ordinatum est ut omnes in paschate cōicent a. x. uel. xij. annis & supra. Sunt multi miseri qui ab isto prādio excusant se. No. de isto prādio hr̄ autoritas allegorice. Cū esset dies festus domini, & factū esset prādiū bonū in domo Thobie, dixit filio suo, Vade, & adduc aliq̄s de tribu nostra timentes deū, ut epulentur nobiscū. Tho. ij. No. secretu. Cū esset dies festus domini. s. resurrectionis. Sed diceret aliquis, Nonne dies natiuitatis, circūci. epyphanie, & pentecostes, sunt dies festi dn̄i? Dico q̄ sic, sed dies resurrectionis est proprior dies festus xp̄i. Rō, dies festus est dies q̄etis. Dies natiuitatis nō fuit dies quietis sibi, sed laboris, iō statim natus fleuit, Nec circūcisionis dies, & sic de alijs, sed in die resurrectionis quieuit in gloria. Iō de illa die, Hec dies quā fecit dn̄s, exultemus & letemur in ea. In illa die paratur prādium in domo dei. s. eccl̄ia, ad quod prandium omnes tenemini uenire. Sed scitis q̄ prādiū istud est xp̄i regis, & quomō est ueniēdū ad illud cū debita preparatiōe, penitētia, & accedēs debet esse ornat⁹ & uestitus, nō ueste antiqua superbie, sed ueste noua humilitatis, nec excusatur quis si non sit paratus. Iō precedunt septē hebdomade quadragesime ad se ꝑparādū. Vnde dixit Thobias filio suo, Voca aliquos de tribu nostra. hoc dicit xp̄ianis, quia per baptismum sunt de genere dei. Infideles non debent cōicare. Nota timentes deū, quia homo primo debet examinare uitā suā, secūdo de pc̄tis cōteri, tertio confiteri, quarto cōicare, iuxta cōsiliū ap̄li, Probet autem seipsum hō, & sic de pane illo edat, & de calice bibat. Qui eīm māducat & bibit indigne, iudiciū sibi māducat & bibit, nō dijudicās corp⁹ domini. j. Cor. xj. Qui aūt nolunt eū recipere, uel qui indigne recipiūt, nūquā recipient in paradiso. Tertiū prandiū est de gratia sp̄uali. Istud prādiū dat xp̄s personis sp̄ualibus, existentibus in gratia dei, quia in operibus bonis que faciūt sentiūt magnā consolationem & confortationē in aīa. Verbigratia. Quādo religiosus in gratia existēs surgit de nocte ad dicendū matutinas &c. Deuote cogitādo & contēplando, maiorē sentit dulcedinē in anima q̄ si comederet capones, & postq̄ anima est sic inflāmata, & legit, illuminat, & consolatur. Idē de laicis de nocte orantibus, & audientibus missas, sermones, & contēplātibus xp̄i natiuitatē, quasi uiderēt uirginē cū filio &c. Itē idem dicendū est de contēplantibus xp̄i passionē. Et quot cōtemplationes habentur, tot fercula dantur &c. omnes dies pauperis. i. pc̄toris, sine gratia dei semper mali erunt. Secura mēs quasi iuge cōuiuiū. Prouer. xv. Istud prandiū non est festiuale solū, sed etiam sociale, quia qualibet die hō deuotus comedit cū xp̄o. De hoc figura Daniel. xiiij. Dicat quō Daniel fuit sex diebus nō māducans nec bibēs, sed orabat, erat autem Abacuc propheta in Iudea. Dicat historia, quomō per angelū fuit portatus ad locum. Et exclamauit Abacuc di. Daniel, serue dei, tolle prandium quod misit tibi deus. Audite pulchrū significatū huius figure. Daniel amicus dei significat quālibet personam deuotam. Lacus leonum est iste mundus, in quo sunt septem feri leones prōpti ad deuorandū, puta demones, qui tentant de. vij. pc̄tis mortalibus. Primus est Leuiathan, qui tentat de superbia. Idē de alijs. Isti non curant ut deuorent pc̄tōres, quia iam sunt sui, sed personas sc̄tās & deuotas, puta bonū clericū,

uel religiosum. Inter quos persona deuota stat sex diebus. Septē sunt etates. Prima infantia. In ista hō non timet leones, sed in secunda. s. pueritia, quia in illa iam multi dānantur. tertia adolescētia, quarta iuuentus, quinta uirilitas, sexta senectus, septima decrepitus. Sex etates sunt periculose, sed xp̄s de terra promissionis mittit prandiū Danieli. i. persone deuote. s. consolationes sp̄ūales &c. Exultent iusti in conspectu dei, & delectenť in letitia. p̄s. lxvij. Quartū prandiū est omnibus alijs melius. s. glorie celestis. O qualia fercula dantur in isto prādio. Nullus intellectus pōt cōprehēdere & declarare ad plenū hoc prādium, qa tanta est excellētia illorū cibo℞, ꝙ si de pane istius prādij solū una mica caderet in os tuum uel meū, si uiueres x. mille annis, nolles comedere cibū presentis uite corporeū & corruptibilem. Btūs qui manducabit panē in regno dei. Luc. xiiij. De isto prandio melius tacere possumus q̄ dicere, sed recogitare quales escas retinuit deus ꝓ se & suis. De isto prādio loquiť singulariter thema. Istud prādiū dicitur nuptiale, ad quod cōueniūt omnes propinqui, tā ex parte sponsi q̄ ex parte spōse. Ecce prādium meum paraui, tauri mei & altilia occisa sunt, & omnia parata, uenite ad nuptias. Deo gratias.

Dn̄ica. xx. post trinitatem. Sermo. iij.

Egressi sunt serui eius in uias. Hī uerbū istud Mat. xxij. Materia huius sermonis erit declarare per quā uiam poterimus ire ad cōuiuiū glorie celestis. Materia erit utilis &c. Saluteť ꝟgo Maria. Dicit the. ꝙ seruitores dei egressi sunt in uias. Pro intellectu thematis oportet declarareq sunt serui dei. Et ad hoc sciendū est ꝙ oēs creature tā corporales q̄ sp̄ūales, tā bone, q̄ male seruiūt deo aliquo mō. Declaratur statim in creaturis pure corpalibus, ut sunt celū, & luna, sol, & stelle, que nō poterūt unū punctum ordinationis diuine preterire. Illā eandē regulam, quā deus dedit eis a principio, seruant & seruabunt quousq; aliud precipiat in die iudicij, qn̄ deus dicet soli, sta. Sol & luna nō habent rōnem, nec intellectū, & seruiūt deo. Iō cantat ecclesia, Cui, s. deo, luna, sol, & oia deseruiūt per tp̄a. Idē de elemētis, aere, terra, aqua, & igne, sed qualitates & proprietates quas dedit eis, nihil pretercūt, quousq; habebūt mandatū in opposituũ. Idē de animalibus, uolucribꝰ, & piscibꝰ, que nō pretereunt diuinā ordinationē. Iā certo tp̄e faciūt nidos, ducūt uxores, faciūt pueros. Idē de plantis, & arboribꝰ, que secundū ordinationē dei certo tp̄e dant flores, fructus, & folia, & certo tp̄e dimittūt. Iō Dauid, Ordinatione tua perseuerat dies, quoniā omnia seruiunt tibi. p̄s. cxviij. Mō uideamus quō creature pure sp̄ūales seruiūt deo, ut sancti angeli, & anime btō℞ seruiūt deo, qa in nullo discordāt a dei ordinatione & uoluntate, sed operantur & faciunt iuxta dei uoluntatem, in omnibus cōcordāt cū deo. Ideo de eis dicit scriptura, Bti uiri. i. uirtuosi tui, & beati serui tui, qui stāt coram te semper. iij. Reg. x. Diceret aliqs, Quid dicemus de demonibus, q sunt in inferno, uel inter nos, siue in aere? Itē quid dicemus de animabꝰ dānatis, que sunt creature sp̄ūales, an etiā seruiāt deo? Dico ꝙ sic, licet contra suā uoluntatem. Demones seruiūt deo intm̄, ꝙ nō est in paradiso aliqua corona, nec patriarcharū, nec prophetarū, nec martyrū, nec cōfessorū, nec uirginū, loquēdo de auditis, & cōiter, quin per demones sit fabricata. Diceretis uos, & quō pōt hoc esse? Dico ꝙ cōtradicēdo & resistēdo diaboli tentationibus fabricantur corone, licet quando diabolus tentat, ipse intēdit fabricare cathenā, qua trahat homines ad infernū, tn̄ qn̄ cōtradicit hō tentatus tētationi, efficitur corona preter intētionem diaboli. Autoritas. Dauid, Supra dorsum meū fabricauerūt pc̄tōres. s. demones obstinati. Glosa, coronā. Licet diabolus intendat fabricare cathenā, que trahat ad infernū &c. & non est modicū seruitiū illud. Beatus uir qui suffert tentationē, quoniā cū ꝓbatus fuerit, accipiet coronā uite. Iac. j.

Item

em si queraṫ an aīe dānate seruiūt deo. Dico ꝙ sic. Dicas mihi quale seruitiū faciūt regi uel domino suspensi in furca? Dico ꝙ magnū, quia ostēdūt iustitiā domini. Quando eñ suspēsi inueniunṫ in sua patria, statim diciṫ, Iste dn̄s est iustus, quia suspēdit criminosos. Qñ enim nō inueniuntur suspēsi, uel oēs sunt sc̄ti, boni, & iusti, quod frequēter non est uerū, uel iusticia non seruatur. Ecce quō suspēsi seruiūt dn̄is, & etiā hominibus, qa quando uideṫ suspēsus, queriṫ quare fuit suspēsus, dicitur propter furtū, & qlibet dicit intra se, ego cauebo me. Eodē mō anime dānate ostendūt dei iustitiā, & in hoc seruiunt sibi, & nobis, qñ enim nos tales anime uidemus suspēsos in inferno malefactores, tūc a pc̄tis reuocamur. Dicatur de magnitudine pene inferni, & quō demones & anime dānate cōtinenṫ contra eorū uolūtatē in igne, & ab igne inferni. De hoc uide btm̄ Tho. pria par. q. xiiij. arti. iiij. & in. iiij. scri. distin. xliiij. O bone gētes ista pensare debetis, quia per hoc homo corrigit uitam suā, qa quā do hō uidet ista cōtēplando, uel audit in sermōib⁹, seu legit, dicit, O miser si ego facerē hoc ita esset de me, si hō refrenat malas inclinationes. Iō magnū seruitiū faciūt deo, quia magnū seruitiū facit regi qui portat suū uexillū in bello. Dānatiēm portant uexillū iusticie diuine. Iō Dauid, Cōuertantur pc̄tōres in infernū. cogitādo. Modo uideamus de creaturis, que habēt corpus & animam, quō seruiunt deo. Dico ꝙ omnes creature humane tā bone q̄ male seruiūt deo aliquo mō. De bonis non est dubiū, quia recta & sancta intētione seruiūt deo, quicquid enī cogitant, desiderāt, loquūtur, & operantur, totū ordināt ad gloriā dei dicendo, Dn̄e ego sum captiuus uester, & ex debito teneor uobis seruire, placeat tamē uobis ꝙ si ego seruio uobis bene, detis mihi coronam, & regnū uestrū. Iusti autem in perpetuū uiuent, & apud dn̄m est merces eorum, & cogitatio illorum apud altissimum. Sap. v. De malis aūt hic est difficultas Et dico ꝙ mali hoīes ī peccatis uiuētes faciunt deo magnum seruitiū, non ex eorū intentione, qa nō est recta, iō peccāt, sed ex supernaturali dei ordinatione. Dicit Aug. in enchiridio .i. in libro manuali, ꝙ deus non permitteret aliquod pc̄tm̄ fieri si nō eliceret inde maius bonū. Dicatur hic historia de Ioseph, cui reuelauit deus ꝙ esset dominus fratrū suoꝝ, & ipse reuelauit fratribus suis, propter quod fratres eius eum occidere uolebant, & uendiderūt eū &c. Dixitq; fratribus suis, Nolite timere, neq; uobis duꝝ esse uideatur ꝙ uēdidistis me in his regiōibus. Pro salute eñ uestra misit me deus ante uos in Egyptum. Infra. Nō uestro cōsilio, sed dei uolūtate huc missus sum, q fecit me quasi patrē Pharaonis, & dominū uniuerse domus eius, ac principē in omni terra Egypti. Geñ. xlv. Patet ergo quō de pc̄tis elicit bona, aliter non permitteret ea fieri. Iudei eñ qñ interfecerūt xp̄m, magnū pc̄tm̄ fecerūt, & malū op⁹, & pessima intētiōe fecerūt, sed magnum fecerunt deo & nobis seruitiū, qa ex illa morte saluamur, sed qa ipi Iudei mala & puersa ītētiōe fecerūt, nō meruerūt, imo grauiṫ peccauerūt. Idē d tyrānis, q īterficiēdo martyres magnū seruitium fecerūt deo, & sc̄tis martyrib⁹, nō tñ recta intentiōe. Iō peccabāt. Patet ergo ꝙ boni & mali seruiūt deo. De malis dicit xp̄s, Seruū inutilē proijcite in tenebras exteriores. Mat. xxv. Cū ergo dicit thema, Egressi sunt serui eius in uias, de bonis seruis & malis seruis loquitur, qa boni serui omnes uadunt per uiā. Modo uideamus in quas uias exierunt. Tres uias inueni per quas uadunt omnes seruitores dei, boni & mali.

Prima est scandalosa.

Secunda uia est periculosa.

Tertia uia est uirtuosa.

Per duas primas uias uadūt mali, per tertiam autem uadunt boni. Prima uia est scandalosa. Per istam uiam uadunt homines religiosi, & clerici, & laici, qui non solum peccant, & sunt mali in se, sed sunt etiam alijs in exemplum, & causa scandali. Ista uia est mala, quia ipsi elon-

elõgãtur a deo, & scandalosa, qa facit cadere & peccare alios. Sicut saxũ de monte descẽdens, lapides sibi occurrentes secũ precipitat. Ita qñ aliqua persona .s. de statu magno in dignitate uel scientia cadit, solus incipit cadere, sed exemplo ei⁹ multi cadunt in profũdũ inferni. Verbi gratia. Qñ aliquis homo notabilis cadit in pctm̃ pope, elationis, & supbie, statim pcipitat sibi occurrẽtes, qa statim dicũt, Et quare ego non facio sicut iste? Idẽ de mulieribus, qñ uident aliquã incipientẽ põpã in ornatu, cauda, manicis, & hmõi, dicunt alie, O q̃ pulchra est ista, ita faciã. & sic precipitantur. Idẽ de pctõ auaritie, quando uos uidetis aliquẽ diuitem, dicitis, Quõ iste cõgregauit? & dicitur uobis q mutuauit decẽ florenos p .xij. uel emit aduantagium pro minori pcio, uel uẽdebat pluris propter dilationẽ solutionis, uos dicetis, O ita faciam ego, & quãdo reprehenduntur usurarij, rñdent, Talis bon⁹ homo uel cleric⁹ facit hoc idẽ, hoc est dicere q ille uos pcipitat. Idem de luxuria. Si aliquis prelat⁹, cleric⁹, uel religiosus, tenet cõcubinã, dicit laic⁹, Iõ bene possum tenere &c. Ecce quomodo eorũ malo exemplo multi precipitãtur. Idem de pctõ gule in collatione, in ieiunijs ecclesie comedũt panẽ, qñ rephẽdũt dicũt, Ego faciã ut talis prelatus faciebat. Dicat quõ nõ est faciendũ, & assignetur rõ. Alij dicũt, Melior est eleemosyna q̃ ieiuniũ. Sed ego dico q melior est obediẽtia q̃ eleemosyna uel ieiuniũ. Itẽ multi non ieiunant ieiunia ecclesie, & si rephenduntur dicũt, Talis clericus uel religiosus non ieiunauit. Hoc tñ est dicere q ille uos pcipitauit. Mirabile est q peccator nõ uult solus ire ad infernũ, quia unus precipitat aliũ. No. tñ q sicut paru⁹ lapis solus cadit, & nõ precipitat alios, sic nec persone parue. Sed magni lapides .i. psone notabiles exemplo malo multos precipitãt. Autoritas. Gre. dicit, Vehemẽter culpa in exemplũ extenditur, cũ peccator p reuerẽtia ordinis honoratur. De quo Dauid, Hec uia illorum scandalum ipsis. ps. xlviij. Scãdalũ peccatoribus sup. actiue, & alijs passiue .s. dãnatis. Nota puersi, nec corde cogitando &c. sed post in inferno cõfitebũtur coacte ueritatem in ore suo, cõplacebũt deo nõ corde nec opere, sed ore, qa coacti tormẽtis cõfitebuntur pctã, quare sunt dãnati. Damnati eñ in inferno uidẽt sctõs nõ cũ delectatione, sed ad eorũ maiorẽ dolorẽ. Et qñ uidẽt illos qui in hoc mũdo fuerũt pctõres, sed fecerũt pniam, dicũt, O miser si ego fecissem pniam, sic potuissem fuisse saluus, & sic dicit ueritatẽ, & placet iudici, sic tales ore suo cõplacent deo. Verbi gratia. Quando superbus uidet Paulũ, q fuit superbus, dicit, O miser, Paulus egit pniam de suo pctõ, si sic fecissẽ, saluat⁹ fuissem. & sic de alijs peccatis &c. Quando inueniẽt se, & in igne lauabũt oculos, & uidebunt Mariam Magdalenã &c. dicent, O miser si dimisissem luxuriã, & sic de alijs peccatis dicendũ est. De hoc autoritas. Loquens scriptura de damnatis dicit, Videntes .s. beatos, turbabuntur timore horribili, & mirabuntur in subitatione insperate salutis, gemẽtes p angustia spũs, dicentes intra se, pniam agẽtes, & pre angustia spũs gemẽtes. Hi sunt q̃s habuimus aliquando in derisum, & in similitudinẽ improperij. Nos insensati uitã illorũ estimabamus insaniã, & finẽ illorꝝ sine honore. Ecce quõ cõputati sunt inter filios dei, & inter sctõs sors illorum est. Ergo errauimus a uia ueritatis, & iustitie lumẽ non luxit nobis, & sol intelligentie non est ortus nobis. Lassati sum⁹ in uia iniquitatis, & perditionis, & ambulauimus uias difficiles. Viã autẽ dñi ignorauimus. Quid nobis profuit superbia, aut diuitiarũ iactãtia? quid cõtulit nobis? Trãsierũt oĩa illa tãq̃ umbra, & in malignitate nostra nos cõsumpti sumus. Talia dixerũt isti ĩ inferno. Sap. v. Propterea cuilibet dicitur, In uia ruine non eas, & non offẽdes in lapides, nec credas te uie laboriose, ne ponas aĩe tue scandalum. Eccl. xxxij. Per istã uiã scandalosam nullus uadit ad paradisum. Secunda uia est periculosa, nõ tñ scandalosa. Per istã uiã uadũt religiosi, q nõ hñt malã intẽtionẽ, sed &

& nollēt alios scādalizare, sed uellēt
res sine pctō. Ista uia nō est scāda-
est periculosa, qa de cētū fortas-
saltem de multis non uadit unꝰ ad
lisū. Verbi gratia. Si hō simplex po
corde suo habere regimē, talis po-
in periculo anime & corporis, quia
uix est aliquis sufficiēs in hoc mū-
ad gubernādū aīam suā, quomō tūc
gubernabit? Ecce quare periculum
it ille qui nesciret regere barchā.
um nauiculā, uellet regere magnā.
Parua nauicula est corpꝰ propriū,
mus propria. Magna est cōitas &c.
cogitarent, fugerēt, quādo debēt
etiā appellarēt. In uia hac. s. peri-
qua ambulabam, abscōderūt sup-
eū mihi. ps. cxlij. Dicatur hic quod
in Sabaudia de quodā clerico de-
honores, q fuit fctūs eps Tarāta
cōgregauit pecunias, & dedit
& tandē a scutifero fuit iugu-
& depdatus. Iste ambulauit per uiā
sam. No. de. b. Antonio, quando
totū mūdū laqueis plenum. Et que
quis posset euadere? Rñsum est
Humilitas. Sicut enim piscicu
dunt retia quibus magni pisces ca-
& retinentur, sic homo humilis
plicitate permanens pericula dia-
euadere pōt. Iō Dauid, Custodiens
los dñs, humiliatus sum, & libera-
ps. cxiiij. Tertia uia est uirtuosa,
seūt illi qui non curāt de munda-
bus, sed seruiunt deo, & faciūt bo-
pera ardēter, cōterūtur de pctīs, pro
nūq peccare, cōfitentur, satisfaci-
& remittūt iniurias. Ista uia ducit ad
disum. De ista uia autoritas, Deduxit
in uia mirabili, & fuit illis in uelamē
& in luce stellarū per noctem, &
lit illos p mare rubrū, & transuexit
per aquā nimiā. Sap. x. Ad literā di-
de filijs Israel, allegorice autem de
ambulāt per uiam istā, q quadru-
mirabilis ad istar uie filiorū Israel.
abile em esset si falco, cui ligaret in
lapis magnus, q posset ascende
de aīa leuiore falcone, cui alligat

essentia tronus carnis, mirabile est q po
test celū ascēdere. Iō dicit, Deduxi eos in
uia mirabili. Primo fuit uia Iudeorū mi-
rabilis, cū dicit, Fuit illis ī uelamēto diei.
Dicatur de nube refrigerāte ardorē so-
lis filiorū Israel ī deserto. Istā grām facit
deꝰ personis ambulātibꝰ p uiā ỽtuosam.
Nubes refrigerās est tēperātia, cōtra ar-
dorē psperitatū, honorū, diuitiarū, & de
liciarū. ỽtuosi em nō calefiūt de honori-
bus, imo dicūt, Nō nobis dñe, nō no. sed
no. tuo da glo. In diuitijs non apponunt
cor. Iuxta illud, Diuitie si affluant, nolite
cor apponere. ps. lxj. Et de delicijs cibi &
potus solū recipiūt necessitatē. Scdo in
luce stellarū nocte. Dicatur de claritate
sup filios Israel in uia deserti, cū fuissent
inter bestias, serpentes, leones, ursos. Ita
personis uirtuosis deus dat lucē patien-
tie cū sint inter bestias aduersitatū, ne er
rēt in uia per impatientiā. Dauid, Per diē
sol. s. prosperitatis nō uret te, neq; luna.
s. aduersitatis p noctē. Tertio, Et trāstu-
lit illos p mare rubrū. Dicat quō ex una
parte erat mōs altissimꝰ, retro ppls Egy-
ptiacus insequēs filios Israel, ad aliā par
tem mare rubrum qd deꝰ aperuit, & trā
sierunt. Istud mirabile facit deus perso-
nis uirtuosis, quia per mare rubrum, sci-
licet memoriam passionis Christi tran-
seunt sine tedio per penitentiam suam.
Hic est qui uenit per aquam & sanguinē.
j. Io. v. Quarto, Et trāstulit eos per aquā
nimiā. Hec fuit a flumine Iordanis. Di-
catur quomodo aqua stetit faciens mu-
rum. Ista mirabilia facit deꝰ personis de
uotis quādo dat eis abundantiam lachry
marum in oculis ex peccatis proprijs &
aliorum, quia quando uident peccatores
non indignantur, sed compatiuntur eis
dicendo, Domine conuerte eos. Si mihi
dedisses illam tentationem, fuissem for-
tassis factus peior. Viam sapientie mon-
strabo tibi, & ducam te per semitas equi
tatis, quas cum ingressus fueris non ar-
ctabuntur gressus tui, & currens non
habebis offendiculum. Prouer. iiij. Deo
gratias.

Dñica. xx. post trinitatē. Ser. iiij.

Non

NOn quaſi inſipientes,
ſed ut ſapientes. Eph.v.
Salutetur ỽgo Maria. Pro
huius ỽbi declaratione ſci
endũ eſt ꝙ deus inter iſtũ
mũdũ pñtem & alium facit talem differẽ
tiá, ꝙ in hoc mũdo boni & mali, ſapiẽtes
& ſtulti ſtam⁹ ſiſr in una uilla, domo, col
legio, uel monaſterio, ſed in alio mũdo
mali ſeparabuntur a bonis ſingulariter
in iudicio. Tunc oẽs boni, iuſti, & ſapien
tes collocabuntur in celo, & oẽs mali, in
iuſti, ſtulti in inferno. No. de hoc ſimili-
tudinem. Tẽpore eñ meſsis in area totũ
ſimul eſt. ſ. granũ cũ paleis, ſed dñs cum
una pala ſeparat poſtea granum a paleis,
ita faciet deus. Cogita ꝙ iſte mundus ſit
tanq̃ una area, in qua omnes ſumus mix
ti, ſed ueniet dñs aree cũ pala ſue infini-
te ptãtis, & ſeparabit granũ. i. ſapientes a
paleis, & collocabit in granarijs. i. ordini
bus angelorũ, paleã ỽo mittet ad combu
rendũ in ignẽ inferni. De hoc autoritas.
Dicit Ioannes Baptiſta de xp̃o, Venturus
eſt, ſupple xp̃s, cuius uentilabrũ in manu
ſua, & permundabit aream ſuam, & con-
gregabit triticum in horreum ſuum, pa-
leas autem comburet igni inextĩguibili.
Mat. iij. Ex iſta declaratione habemus ꝙ
nullus inſipiens intrabit paradiſum, ſed
ibunt inſipientes in infernum. Qm̃ non
habuerũt ſapiẽtiã, interierũt propter ſuã
inſipientiã. Baruch. iij. Propter hoc apl's
auiſando nos dicit in themate, Nõ quaſi
inſipientes &c. Patet thema. In quo apl's
dat nobis duas doctrinas. Prima eſt nega
tiua cum dicit, Non quaſi inſipientes. Se
cunda affirmatiua cum dicit, ſed ut ſapi-
entes, Hodie erit ſermo de negatiua, alia
die de affirmatiua. Mõ oportet oſtẽdere
quot ſunt ſpẽs ſtultitie, ut caueamus eas.
Et philoſophice nominantur ſic,

Prima eſt freneſis.
Secunda epilepſia.
Tertia demonia.
Quarta rabies.
Quinta inſenſibilitas.
Sexta furia.
Septima ebria.

Septem ſunt ſicut ſeptẽ peccata morta-
lia. Ideo ut caueamus dicit thema, Non
quaſi inſipientes, ſed ut ſapientes. Prima
ergo ſpecies ſtultitie eſt freneſis, ita no-
minaẽ a Phyſicis, quando eñ aſcendit fe-
bris in caput, & perturbat imaginationẽ,
& homo loquitur ſtultitias, talis dicitur
freneticus. Ecce hic pctm̃ ſuperbie, quod
nihil aliud eſt niſi febris, que aſcendit in
caput, quãdo hõ preſumit & ſuperbit de
bonis tẽporalibus uel etiam ſpũalibus di
cendo, Ego ſum talis &c. Vos eſtis frene
neticus, & loquimini ut ſtultus, deſpiciẽ
do oẽs alios, etiam parẽtes & dños, imo
& deũ. Ecce freneſis, quia nõ reſpicit de
qb⁹ loquitur, qa tã de bonis, q̃ de malis,
amicis & inimicis, de ſanctis & de deo.
De talibus eñ dicit ſcriptura, Qui cum
cognouiſſent deũ, nõ ſicut deũ glorifica
uerũt, aut gr̃as egerũt, ſed euanuerũt in
cogitationib⁹ ſuis, & obſcuratũ eſt inſi-
piens cor eorũ, dicẽtes eñ ſe eſſe ſapien
tes, ſtulti facti ſunt. Ro. j. Contra iſtã ſtul
ticiam debent prouidere rectores uille,
quia ſicut ſtultus ligatur, ſic frenetici, &
ſuperbi baſphemantes ligandi ſunt cat-
na fortis ordinationis, ne ſub ardua & bo
na pena deus ſic blaſphemetur. Scd'a eſt
epilepſia. ſ. morbus caducus, qa in cella
cerebri gñatur una gutta ex bullitione
ſtomachi, & calore cordis. Et quando illa
gutta eſt frigida, cadit ſup telam cordis,
& tales tũc cadũt in terrã, & maculant ſe,
& pdũt ĩtellectũ. Ecce hic pctm̃ auaricie,
q̃ aſcẽdit ad cerebrũ, qñ dicitur, ꝑ certo
ego uolo ditari, deinde cadit ſup cor, co-
gitãdo, & dicẽdo, ſi ego uolo uiuere pla
ne de meis redditibus, uel poſſeſsioni-
bus, in fine anni nihil habeo ſuperfluum,
& ſic nihil dimittã filijs, ſcio qd faciã, pre
ſtabo, & mutuabo decẽ florenos ꝑ duo-
decim, uel emã ꝑpter ſolutionis antici-
pationẽ ꝑ minori pcio, & uẽdã pluris ꝑ
pter ſolutionis dilationẽ, & ſic cadit in
terram, & maculat ſe. Imo etiã iã capella
nie & confraternitates cadunt in terram
per uſuram. Ecce epilepſia. Si uis emere
cenſus, tunc uide ꝙ duo ibi cõcurrãt, pri
mo ꝙ ſit uera emptio, ſecũdo ꝙ pciũ ſit
iuſtum.

...um. Nonne stultam fecit deus sapi- ...am huius mundi. j. Corinthior. j. Ta- ...mundani dicuntur sapientes, quia sci ...congregare, sed reuera in epilepsia ... In hac etiam stultitia sunt lusores, ...omnes habent radicem in auaritia. ...io, quia quilibet uult bona alterius ... Ideo medicina huius morbi cu- ...ua est ordinatio sub certa pena, ne ... decetero ludat. Maledictus est qui ...taxillãdo, qui respicit, qui prestat ta ...os, domũ, seu pecunias. Ergo nõ qua- ...sapientes &c. Tertia est demonia. Il- ...habet demoniũ in corpore, dicitur ...moniac⁹, nec ostẽditur subito, sed qñ ...atur, tunc perdit intellectum. Ecce ...onia, ecce hic pctm̃ luxurie. Ratio, ...uxuriosus semp habet demonẽ secũ, ...quo est habituatus in illo peccato, sed ...cognoscitur quousq; habet occasio ...tunc eñ nec respicit parentelam, nec ...os, nec honores, nec quenq̃. Aĩalis ...o.i. bestialis nõ percipit ea que sunt ...dei. Sulticia eñ est illi. j. Cor̃. ij. Ta- ...nõ intrabũt paradisum, quia deus nõ ...t porcos in paradiso. Iura permittunt ...anaria, quia ad portã ciuitatis, in re- ... infirmitatis, sed non particularia ...hospitijs, seu alijs domibus &c. Ideo ...tra tales demoniacos necessaria est ...pena ordinatiõis, q̃ ligẽtur, ut. s. nõ te ...tur, nec pmittatur extra cõmune lu- ...ar aliqua putana notoria, quod nulla ...tergiuersatione celari. Ex hoc sequit ...nullus hõ uxoratus, nec clericus, aude ...tenere concubinã. Quarta est rabies, ...t aliqui stulti, qui nulli nocẽt nisi si- ...is, quia seipsos comedunt ex rabie. ... peccatum inuidie. O quot rabidi ...in mũdo, oẽs quotquot inuidẽt, p- ...o rabidi sunt, quia illa inuidia nõ no ...nisi sibijpsis, qui quando uident pro- ...itatem proximi in diuitijs, uel hono ...s, in officio &c. uenit illa rabies inui ..., quia seipsos comedũt, cum deberẽt ...illo orare dicendo, O dñe, cõserue- ...sua bona, & detis mihi necessaria, qa ...creatura uestra. Hac infirmitate gra ...tur multi Christiani, qui inuidentes legi Iesu xpi, uolũt seruare legẽ infideli- um Iudeorũ, seruantes sabbata ex quadã epl̃a, quã dicũt descẽdisse in altare sancti Petri de celo Rome, imo descẽdit de in- ferno. Itẽ mulieres post partũ stãt. xl. di- es, sicut ỹgo Maria. Ergo filijs uestris de betis dare circũcisionẽ. i. bonã informa- tionẽ, refrenãdo eos a uitijs, nõ circũci- sionẽ materialẽ, qua xps fuit circũcisus, qa modo in lege nostra uim regñatiuã non habet, sed loco eius dñs noster Ies⁹ xps instituit baptismũ, sine quo null⁹ sal- uari põt. Itẽ obseruãt auguria. Iõ scriptu- ra, Stulti ea que sibi sunt noxia cupiũt, & imprudẽtes odibunt sciam. Prouer. j. Cõ tra istam stulticiam rabiei fiat ordinatio cõtra diuinos &c. Quinta est insensibi- litas, a qua dicitur insensatus. Ista est stul- titia puerorũ, & etiã seniorũ ex antiqui- tate. Pueri eñ recipiũt quicquid eis dat, nec sciunt discernere inter bonũ & ma- lũ, ut patet de puero, q recipit prunã, & mittit subito ĩ os. Qui facit excessum in cibo uel potu, inebriando se, insensatus est. Ecce hic pctm̃ gule, qua, proh dolor, multi laborãt & infirmantur. Quare ho- die sunt tot infirmi, & cum malis oculis, rubicundis, guttosis? profecto plurimi ta les sunt ex supfluitate cibi & pot⁹. Tales insensati sunt ut pueri. Dauid, Hõ cũ in honore esset non intellexit, cõparat⁹ est iumentis insipientibus, & silis factus est illis, imo peior factus est iumẽtis. ps. xlv- iij. Cõtra hoc uitiũ fiat ordinatio, ne ali- quis de uilla bibat in taberna, nec taber- narius in dñica añ missam aperiat taber- nã. Sexta est furia. Furiosus autem non respicit quid facit, sed percutit a dextris, & a sinistris, nullum reueretur. Ecce hic pctm̃ ire, qa iracũd⁹ p corpus meũ iurat, ego uindicabo me &c. Ista est furia & ira uindicatiuorũ, qui nolũt parcere, nec re mittere, nec pmittũt q alij remittãt, quia statim deridẽt eos dicentes, Quid facitis &c. Stult⁹ ppl̃s me⁹ nõ cognouit, filij in sipientes sunt, & uecordes. Hier. iiij. No uecordes. i. furiosi. Curatur hec infirmi tas remittendo, & faciendo pacem, non sustinendo partialitates & discordias.

Septīa est ebria, ab ebrietate dicta. Ebri⁹ eṁ est stultus, qa nihil pōt facere, nō habet remediū nisi dormire. Ecce hic peccatū acidie. Acidiosus aūt nō curat de operibus meritorijs pdit tps tā pciosum, qd de⁹ nobis dedit p merēdo ī feria huius mūdi. De talib⁹ dicit ppheta, Sapientes sunt ut faciāt mala, bñ aūt facere nescierūt. Hier. iiij. Nō sunt pigri in dñica ire ad bordellū, sed ad ecclesiā. Nota cōtra fractores festiuitatū. Iō fiat cathena ordinationis ad ligādū istos stultos, ne in die festo audeāt facere barbitonsurā, nec emeř, nec uendere merces, nec laborare &c. non quasi insipientes.

Dñica. xx. post trinitatem. Sermo. v.

Non quasi insipientes, sed ut sapiētes. ad Eph. v. Istud uerbū hř textualiter & recitatiue ī epła currentis dñice. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione hui⁹ thematis, & introductione materie pdicande, sciēdū q inter alias uirtutes & opa ỽtuosa necessaria nobis ad habēdum in hoc mūdo gřam diuinalem, & in alio gloriā celestialē, est uirt⁹ sapiētie, sine qua non potest hic haberi gřa, nec in alio mundo gřia. Primo eṁ in hoc mundo necessaria est nobis ỽtus sapiētie, ad habēdū gřam & amorē dei. Rō, qa naturalř siřitudo est causa amoris, sicut disiřitudo est causa diuisionis. Hoc potestis uidere in animalibus. Vñ si essent hic multa animalia diuersarū specierꝝ mixtim cōgregata, statī separarēt se seorsū, illa de una specie, alia seorsum de alia specie. Itē uos de matrimonio si habetis multos filios, licet oēs diligatis, plus tñ uobis similē magis. Idem mater de filiabus. Iō dicit scriptura, Oṁe aīal diligit siře sibi, sic & oīs hō proximū sibi. Oīs caro ad similē sibi cōiungetur, & oīs homo simili sui, sociabitur. Eccři. xiij. Cum ergo xps sit uera & eterna sapiētia dei patris. Autoritas. Nos predicamus xpm crucifixū, dei ỽtutem, & dei sapiam. j. Corꝝ. j. Iō ex rōne iā dicta, si uis amari ab eo, hēas sapiam, ut sis sibi similis, stulti eṁ & indiscreti nō diligūtur ab eo. Neminem diligit deus nisi eū qui cū sapīa inhabitat. Sap. vij. Scdo ad habēdum gřiam celestē in alio mūdo est nobis necessaria sapīa. Rō, qa qñ de⁹ dat gřiam alicui anime, magis mensurat gřiam secundum bñ opata, q̃ secundū bona opa. Multe psone hñt & faciūt bona opa, tñ nō bñ faciūt seu opanř in gřa. Dare eleemosynā est bonū op⁹, sed nisi fiat bñ. i. bōa intētiōe, nō habebitis gřiam sed dānationē, & si datis uidue eleemosynā intētione peccādi, bonū opus facitis, sed intentione pessima. Itē redimerē captiuū bonum est, sed si sint pecunie de furto uel usura nō est meritoriū, sed peccatū. Idē de alijs, plus respicit de⁹ dādo gloriā si opa sint fctā bona intētione, q̃ q sint bona opa. Cū ergo bene opari & discrete sit actus sapiētie, ergo necessaria est sapiētia ad habēdū gloriā. Iō dicit scriptura, Si quis erit cōsummatus. i. pfectus inter filios hoīm, si ab illo abfuerit. i. defuerit, sapīa tua in nihilum cōputabitur. Sap. ix. Patet ergo qd dicit, q inter alias uirtutes nobis necessarias ad hñdū &c. est sapiētia. Propterea mouet nos apřs ut uiuamus nō quasi insipiētes, sed ut sapientes. Diceret aliquis, Modo cognoscimus q sapientia est nobis necessaria ad hoc q habeam⁹ gratiam hic, & gloriam in futuro. Sed libenter scirē que sunt conditiones sapientie. Pro istius dubij solutione amore dei ego quesiui & inueni in quadam autoritate septem cōditiōes uere sapientie. Que desursum est sapīa, primū quidē pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis cōsentiēs, plena mīa, & fructib⁹ bonis, iudicās sine simulatione. Iaco. iij. Primo dicit, que desursum est sapīa, primū quidē pudica est. Nota hic dñiam inter castitatē & pudicitiā, licet cōiter loquēdo p eodē sumantur, tñ stricte multum differunt. Castitas est una uirtus habens duas radices. Prima est in corpe, ne fiat illud opus &c. Scda est in corde, non desiderando illam corruptionem, talis persona dicitur casta. Quia si aliqua persona custodit corpus suum ab opere illo

pro timore uerecũdie, uel ſcandali, ſeu male fame, ſed intus in corde habet deſiderium &c. talis perſona licet corã oculis gentiũ ſit caſta, tñ corã oculis dei & ſanctorũ angelorũ reputat̃ putana. Quot ſunt in mũdo, qui appreciant̃ ſe de caſtitate: Dicũt multe mulieres, Ego nũquã cognoui niſi uirũ meũ. Et puelle, Ego uirgo, nũq̃ cognoui hoĩem. Dicũt ui ri licet pauci, qa cito fortaſsis poſsẽt numerari, Nunq̃ cognoui niſi uxorẽ meã. Nõ dicatis ſi in corde uro deſideraſtis nũq̃ aliquã, uel aliquẽ, ſi rñderitis, Pater, ita, ergo corã oculis dei iã eſtis putane. Et ſicut ſi corã nobis iſte actus ab aliquib⁹ fieret, oẽs indignaremur cõtra facientes, ita xp̃s, & ꝟgo Maria, & angeli, & ſcti indignant̃ cõtra illos, q corde ĩ actũ lubricũ cõſentiũt, quãuis etiã ope nõ pficiũt, & dicũt, O iſte ꝓditor, uel iſta putana, luxurioſe & impudice uiuũt. Oportet ẽm ꝙ caſtitas nõ ſolũ ſit in corpe, ſed etiã in corde. Iõ dicit ſcriptura, Qui uiderit mulierẽ ad concupiſcendũ eã, iam mechat⁹ eſt eã in corde ſuo. Mat. v. Sed pudicitia pl⁹ requirit, qa maior eſt, quia pudicitia nõ ſolũ cõſiſtit in corpe, & in corde, ſed in oĩb⁹ alijs mẽbris. Si enim in aliquo ſit caſtitas ĩ corde, & in corpe, ſed nõ in oculis, qa libẽter reſpicit mulieres, & ptes earũ, & p ptes ſuas, talis nõ eſt pudic⁹. Iõ Ber. ſorori ſue dabat cõſiliũ, ꝙ nõ ſolũ alios non reſpiceret, imo nec ſeipſam. Magnã uim faciebãt ſancti pres antiquit⁹ in iſta ꝟtute pudicitie. Dicit exẽplũ de illis duobus ſctĩs heremitis, uolẽtibus trãſire flumẽ, hi uertebant dorſum, ne un⁹ uideret aliũ nudũ, ſenex nec ſeipm potuit reſpicere, & ſubito ab angelo fuit portatus ad aliud littus. Tñ placet deo pudicitia. Homo q uult caſte uiuere, nõ reſpiciat alios, nec ſe nudũ, imo nec beſtias &c. ſi gallus iungit̃ gallinę, nõ reſpicias, & ſic de alijs. Et iõ pſone caſte ſemp reſpiciũt ad terrã, & ſi aliqñ habent aliquẽ reſpicere, ſtatim inclinãt oculos. Item neceſſaria eſt pudicitia in auribus, puta nolle audire, loqui de illa materia directe uel indirecte. Item in aure etiã neceſſaria eſt pudicitia. Nõ enim debemus cãtare cãtilenas mũdi, qa oẽs ſunt illius materie aliquo mõ. Item in manibus neceſſaria eſt nobis pudicitia, qa nõ debet qs impudice tãgere alios, nec etiã ſeipm, nec etiã ſuſtinere aliquos tact⁹ niſi cogente neceſsitate infirmitatis. Iſta pudicitia oſtendit̃ nobis in turture, de qua dicũt naturales, ꝙ ſi perdit maſculũ, nullũ maſculũ uult reſpicere, ſed uadit ſolitaria p deſerta, nec ponit ſe in arbore frõdoſa, ſed in ſicca, nec bibit aquã niſi turbidã. Itẽ ſemp plangit gemẽdo. Exẽplũ dat deus in turture uolentibus caſte uiuere. Primo tales non debent reſpicere aliũ. Secũdo debet uiuere ſolitarie, dimittendo ſocietatẽ, q̃ eſt occaſio peccãdi. Tertio nõ debẽt ſe ponere in arbore frondoſa. ſ. ornãdo ſe. Quarto nõ debẽt bibere aquã clarã. i. nimis curioſe uiuere in ferculis, ſed debẽt abſtinere. Quinto plangere & gemere dñt pctã ſua, & aliorũ. De iſta pudicitia Aug. in regula, Veſtrã pudicitiã cuſtodite, nec dicatis uos habere animos pudicos, quia ĩpudicus oculus impudici cordis eſt nuncius. Vir & uxor ſeruando ſibi fidẽ caſti ſunt, & ſeruando modũ pudici. Secunda cõditio eſt q̃ tangit̃ cũ ſubditur, Que deſurſum eſt ſapientia, dein de pacifica eſt. Si eſtis uere ſapiẽtes, oportet ꝙ ſciatis cõuerſari cũ ꝓximis pacifice. Primo in corde, nõ portãdo odiũ ſeu malam uoluntatẽ. Secũdo in ore, nõ male loquẽdo adinuicẽ, ſalutãdo ſe, qa os eſt nuncius cordis. Ex abũdantia cordis os loquitur. Lu. vj. Dicatur cõtra mulieres dicentes, Ego nolo loqui illi &c. Qui enim aufert uerbũ ꝓximo, deus auferet ſibi uerbũ qñ plus indigebit, quia morieт ſine cõfeſsiõe, & teſtamẽto &c. Tertio pacifice cõuerſari facit ſapientia in opere, nõ faciendo furtũ, nec proximum dãnificando. Sunt aliqui qui timore pene uel hmõi nõ audent facere damnũ proximo, ſed de nocte uadunt amputantes uineas, & arbores proximorũ, Plus debes timere deũ, qui uidet oĩa, & nunquam intrabis paradiſum, niſi prius

feceris satisfactionē ꝑ toto dāno.Iō dicit,Sapiētia deīde pacifica est.Bestie eñ in deserto uiuūt pacifice,nūq̄ insurgit lupus contra lupū,& sic de alijs. Et nos minus pacifice uiuimꝰ q̄ bestie.Iō dicit scriptura, Vade ad formicā,o piger,& considera uias eius,& disce.s. ab ea sapientiā. Prouer.vj.Disce sapīam, scilicet pacifice uiuēdo,qa formice in cumulo suo, qui nō est magnus,uiuūt pacifice,nec habēt principē,nec iniuriant sibi,imo iuuāt se mutuo ad portādū onus, & nos trāsimꝰ nihil dicentes, quare minus rōnabiles sumꝰ q̄ bestie.Iō dicit,Vade ad formicā. O magna uerecūdia q̄ formica sit magistra hoīm.Iō de pacificis dicit xp̄s,Beati pacifici,qm̄ filij dei uocabunt.Mat.v.Dicit Aug.in sermone dn̄i in monte, q̄ de beatitudinibus ista est maior. Tertia cōditio est,Que de sursum est sapiētia,modesta est.Modestia est quedā uirtus,que facit creaturā mature,ordinate,& composite conuersari,oīa mēbra ꝑsone cōponit,& ordinat ad standū gratiose,scilicet manus,caput,& oculos,& in oībus ordinat uitā hoīs,honeste & mature gubernādo se.Hoc ostēditur nobis in pueris in schola in absentia magistri,qui nō faciunt nisi ludere,sed in eius p̄ntia non mouent se.Itē idē in seruis corā dn̄o assistentibus.Magister nr̄ est xp̄s,nec uocemini magistri, qa magr̄ ur̄ unus est xp̄s. Mat.xxiij.Doctores ut Augustinus,Ambrosius,nō sunt magr̄i,sed baccalarij, & ap̄li ēt sunt baccalarij,& repetitores fuerunt Iesu xp̄i,& suarū doctrinarꝝ sc̄tārū. Itē est dn̄s.Vos uocatis me magister & dn̄e, & bn̄ dicitis, sum etem̄.Ioan.xiij.Et est nobis presēs. Sum ego uobis modo p̄ns,plus estis uos xp̄o p̄ntes, qa ipse est ī medio.Vn̄ dicit ipsemet, Vbi sunt duo ul' tres congregati in noīe meo, ibi sum in medio eorū.Mat.xviij. Iō predicator debet se auisare quid dicit,quia corā papa Iesu &c.ut dicat ỽba uera, & sanctam doctrinā.Idem de uobis dicendum,qūo debetis stare cōposite in p̄nia dei,& angelorꝝ ipm associantiū. Quia qn̄ aliquis stat īhoneste, dicūt āgeli,Dn̄e ecce qūo stat iste sic inhoneste &c.Cū pueri & scutiferi in p̄ntia dn̄i stāt honeste.Si ista cogitaremus,ēt qn̄ hō est solus in camera, uel alias,staret semp honeste & cōposite,qa deus est semper p̄sens.Iō Boetius, Magna nobis indicta est necessitas ꝓbitatis.i.modestie.Cū oīa agamus ante oculos iudicis cūcta cernētis.De ista ỽtute dicit ap̄ls,Modestia ur̄a nota sit oībus hominibus. Rō, dn̄s eñ ꝓpe est, qa p̄ns est.ad Phil.iiij.Modestia ur̄a in loquendo,in ābulādo, & in oībus alijs. Mulier eñ que cogitat q̄ respicitur a uiro,stat tota cōposita, sic cogitat q̄ deus ꝑ foramen te semp respicit.Istā modestiā seruabat xp̄s,eūdo cōposite,tēperate comedendo, respiciēdo dulcit̄. Vn̄ dicit ap̄ls, Ego Paulus obsecro uos per māsuetudinem & modestiam Iesu xp̄i .ij. Cor.x. Quarta cōditio est, Que de sursum est sapiētia suadibilis est.i.docibilis,ignorātes informādo. Quilibet sciēs aliqd' bonū,ostēdat ꝓximo,sicut p̄dicatores &c. al's p̄dūt grām & sciētiā.Si uobis predicant,deus augmētat grām & sciam &c. Hoc ostēditur in celi luminaribus, dātibus nobis lumē,& influētias,quas a deo recipiunt, al's si nollent, deus auferret ab eis lumē,& influētiā.Predicatores ad minus doceatis particulariter.Si uir scit se signare, Pr̄ nr̄ dicere,uel cōfiteri &c. ostēdat uxori,& ecōuerso,pr̄ ostēdat filio &c.Ostēde hic signare.Vir sapiēs,scilicet prelatus,curatꝰ,uel predicator,plebem suā erudit.Eccl'i.xxxvij. Quinta cōditio tangitur ibi,Que de sursum est sapientia,est bonis cōsentiēs,secūdū ꝓprium intellectum subijciēdo sc̄tōrꝝ doctrinis,singulariter in his q̄ fidei sunt. Hoc ostendit in pueris addiscētibus,qa oportet addiscētē credeř secūdū philosophū. Si cōtētiones sunt in cordibꝰ uestris,nō est ista sapientia que desursum est,descendēs a pr̄e luminū,sed terrena,aīalis, diabolica.Iac.iij. Sexta cōditio est, Que de sursum est sapientia,plena est mīa, & fructibus bonis.Hic innuit secrete q̄ misericordie opa sunt sicut semiare, & fructus colligere. Et ita est. Nā quādo uos

datis

bis eleemosynā pauperi, uidue, puel- captiuis, tūc seminatis, sicut agricul- projiciēs semen ut putrefiat, & ut pro mēsura decē colligat. Idē est de eleemosyna. Qñ datis denariū, uel florenū, ne, uinū, uidet ꝙ sit ꝑditū, sed non est imo centuplū accipietis hic, & uitam ternam possidebitis in alio mūdo. Ideo ...s loquens de eleemosyna ad literā di Qui parce seminat, sicut agricultor, in magno agro nō seminaret nisi u- quartā, parce & metet. ij. Cor. ix. Iō Mat. v. Beati misericordes, qm̄ ipsi ...m consequentur. Septima conditio, Que desursum est sapiētia, est iudicans sine simulatiōe. i. fictione, nō solū ire in exteriori apparētia, & ope, sed ī uerita- Hoc tangit dños & iudices, qui habēt regimen & ppl'm iudicare in iudicio tpa uel eccl'iastico, nō respicere parētelā. Iudex existēs in cathedra iudicij, nō de- ...et cognoscere patrē uel matrē &c. imo ...iustitia est ꝓ Iudeo, Mauro, paupe, uel ...o, date sniam contra patrē &c. Nō respicite preces, dona &c. Dauid, Si uere ... iustitiam loquimini, recte iudicate ...j hoim. Quilibet iudex, balliuus, uel gubernator, qñ intrat nouiter, loquit iu ...tiam, iurando eam seruare. Melius es- ...sibi frangere caput & collum, q̄ face- ...re oppositū. Itē non contrahere sniam. ...m de iudicibus ecclesiasticis, iudicēt ...e. Confessores etiā, qui sunt iudices, ...ent se ut iudicent recte. Aliqui no- ... absoluere rusticum, qui furatus est ...cemum, uel malogranatum, & bene fa ...unt, sed usurarium bene absoluūt &c. ...m si aliquis est furatus aliquid, uel qa ...uenit aliquid, & non restituit, nō ab- ...catur quin restituat, uel assignando ...s dicens, ꝙ al's non ualebit absolutio- ...m prestare, de incertis autem, & lucra ...n ludo. s. taxillis, & alijs, fiat restitu- ...o iuxta arbitrium cōfessoris. Si ille qui ...bet restituere sit pauper, cōfessor po- ...t sibi dare ꝙ in orationibus uel in a- ...satisfaciat. Hec sapiētia nobis osten- ...tur a xpo domino Esa. x. Non secundū ...ionem oculoꝝ iudicabit, neq; secundum auditum aurium arguet, sed iudicabit in iustitia pauperes, & arguet in equitate pro māsuetis terre. Ergo uiuatis nō quasi insipientes, sed ut sapientes.

De eadem dominica. xx. Sermo. v.

Videte quomodo caute ambuletis. ad Ephesios. v. Materia hodierna erit quomodo debem⁹ ire ad paradisum, quia uia est lōga, aspera, & periculosa. Sed ut materia sit deo gratiosa & acceptabilis, & nobis proficua & meritoria, salutetur ỽgo Maria. Qui bene uult cogitare, & acute, & uere, inueniet ꝙ uita huius mundi non est nisi uia, in qua uadimus ad alium mūdum. Nullus enim credit se hic semper mansurum, quia non sumus nisi peregrini. De hoc dabo signū & autoritatē. In quatuor cognoscitur ꝙ aliquis sit extraneus & peregrinus, scilicet

In ueste simplici, & grossa, & uili.
In baculo.
In capello.

Et in mutatione hospitij de die in diē. De tali dicitur ꝙ sit extraneus peregrinus. Modo oīa ista signa reperio in xpiano, qđ consideranti diligēter clare patebit. Primo portamus uestē grossam, uilem, & grauem. s. carnem, qua indutus est spiritus ut peregrinus, & sic indutus exit de domo uteri, scilicet materni, ideo dicit scriptura, Corpus quod corrumpitur aggrauat animam. Sap. ix. Secundo habemus baculum. s. crucem xp̄i, quē recipimus in baptismo, quādo cruce signamur ī multis partibus corporis, nec alio baculo sustentari possumus eundo ad celum. Ideo dicitur nobis in persona Christi, Tolle baculum meum in manu tua, & uade. s. ad peregrinandum in celum. iiij. Reg. iiij. Vnde hoc ꝙ dicitur, uade, solum dicitur Christiano, Iudei autem & alij infideles licet portant carnem, & uestem uilē, non tamen portant istum baculum, nec uadunt ad celum, sed ad infernum. Tertio portamus capellum, quod defendit nos ab estu solis, & pluuia. Istud capellum

eſt gratia dei, quã etiã recepimus in baptiſmo. In cuius ſignũ datur ueſtis alba, ſignans gratiã, & picta ſignificans uirtutes, quaſi capellũ ſancti Iacobi. Ideo Dauid pſ. cxx. Per diẽ ſol nõ uret te, neque luna per noctem. Quarto nõ quieſcim⁹ in aliquo loco, quia inceſſanter ambulamus. Peregrinus per uiã quieſcit, aliqñ comedẽdo &c. ſed nos cõtinue ambulãdo approximamus morti. Homo natus de muliere, breui uiuẽs tempore, repletur multis miſerijs. Qui quaſi flos egreditur, & cõteritur, & fugit uelut umbra, & nunq̃ in eodẽ ſtatu ꝑmanet. Iob. xiiij. Fiat ergo cõſequentia. Si de quolibet homine habẽte iſta quatuor ſigna, ſcilicet ueſtẽ illã groſſam, baculũ &c. dicitur ꝙ ſit peregrinus, & nos habem⁹ iſta ut ꝓbaui, ergo oẽs ſumus peregrini & uiatores ad aliũ mundũ. Dicebat eñ Dauid in ſua oꝛone. Autoritas. Peregrini ſumus coram te, & aduene ſicut omnes patres noſtri. Dies noſtri quaſi umbra ſup terram, & nulla eſt mora dñe deus noſter. j. Paral. ultimo. Vnus intrat iſtã uiã ſcilicet naſcendo, alius egreditur moriẽdo. Item alia autoritas de nouo teſtõ cõcordans. Scientes qm̃ dum ſum⁹ in hoc corpore, peregrinamur a dño. ij. ad Cor. v. Peregrini ergo qui habent ire ad longã uiam, aſperã, & periculoſam, bono indigent conſilio, & melius conſiliũ qđ põt dari eſt aduiſare, & dicere eis, Videte quõ caute ambuletis. Patet thema. Modo uideamus, ex quo oẽs ſumus peregrini fratres, auiſetis & informetis uos de cautelis, quia dicit thema, caute. Queritur ergo que cautele ſunt ſeruande. Dico ꝙ quinq; cautele ſunt neceſſarie cuilibet peregrino.

Prima ſolum portare expenſas ſtricte.

Secunda eſt conuerſari inter homines pacifice.

Tertia iũgere ſe bõe ſocietati ſecure.

Quarta auiſare ſe de paſsib⁹ ꝑiculoſis.

Quinta ire ad hoſpitium in die.

Quicunq; ſeruauerit iſtas quinq; cautelas, ambulat caute. Dico primo ꝙ prima cautela peregrinorũ eſt, ꝙ portant ſolũ neceſſarias expẽſas, & nõ ſuperfluas. Nã experimẽtalr uidetis ꝙ ꝑegrini ſeu uiatores nõ onerãt ſe de auro, uel argẽto, ſeu iocalibus, quia mortẽ ſecũ portarẽt, ſed portant ſolũ neceſſaria ꝓ expẽſis, & tranſeunt ſecure. Qui autem portat magnã pecuniã, in periculo ſe ponit. Greg. Depredari etiã & decollari deſiderat, q thesaurũ publice per uiã portat. Sed ſolas expenſas ſtrictas peregrini portant. Sic & nos facere debemus, ex quo ſum⁹ peregrini uiatores, quare uolumus onerare nos pecunijs & poſſeſsionibus? ꝑfecto ſic ſe onerantes uolunt depredari in paſſu periculoſo. ſ. mortis, ꝑ quẽ paſſum nullus tranſiuit, nec papa, nec rex, quin fuerit depredatus. Quãdo eñ infirmus appropinquat morti, & medicus dicit, factũ eſt, detis ſibi quicquid uult, ſtatim latrones adſunt ſiue fures. Primus latro eſt uxor dicẽs, Certe iocalia mecum ibunt. Item ſilr faciunt filij, & ſcutiferi, & miſer homo nudus manet. Idẽ de prelatis & dñis, unus famulus currit ad rapiendũ equum, alius obſeruat theſaurũ, alius clenodia &c. Narretur hiſtoria de ꝓlato illo, quẽ ſcutifer proiecit ꝑ feneſtram inuolutũ cũ mathaloffio, uolens mathaloffiũ furari, quẽ nondũ crediderat mortuũ fuiſſe. Quare nõ debetis portare niſi neceſſarias expenſas, ꝓ pecunijs enim multi interficiunt. Si diceret, Poſſumus cõgregare ut dimittamus filijs & filiabus? Dico ꝙ de bono iuſto bene poteritis eis cõgregare, ſed ꝓ eis non faciatis q̃ uolueritis. ſ. uſuras. Melior hereditas parentũ filijs relicta, eſt bonũ nutrimentũ erga deũ & proximũ. De multis filijs diuitũ uidet ꝙ efficiunt pauperes, & multi filij pauperũ. ſ. bene nutriti aſcẽdunt ad honores & dignitates. Deus eñ qui prouidet aĩalib⁹, etiã filijs & filiabus prouidebit. Tranſeamus per bona temporalia cũ letitia & tẽperantia, ne amittamus eterna. Ideo apl's, Habentes alimenta, & quibus tegamur, his contenti ſimus. Rõ. Nam qui uolunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueũ diaboli. j. Ti. vj. No. habentes alimenta,

non

non dicit delectamenta, & quibus tegamur, non dicit quibus ornemur. No. differentiā inter tentationem & laqueum diaboli. Aliqui incidūt in tentationem, alii in laqueū. Illi ꝗ de bono iusto habent diuitias. s. de redditibus, mercimo possessionibus, uel officio, tales nō cadūt in laqueū diaboli, sed in tentatio ꝗa de oībus peccatis tentant. Primo superbia di. O talis facit hoc, & īduit & ego sum ditior, quare ergo hoc efficere nō debeo? sed pauper non sic, de facili tentat. Scd'o tētat de auaritia ꝗa uellet plus habere ad expēdendū, cogitat de pecunijs, quia ubi est thesaurus tuus, ibi est & cor tuū. Mat. vj. elongat a creatore, de quo nō cogitat. Tertio tentat de luxuria, qñ uidet aliquam uiduā cogitat, Et quid esset si ego expēderē tm̄, ut cū ista &c. Pauper nō cu quia nō habet uñ posset sibi dare iocalia. Quarto tentat de inuidia, quando diues aliū uidet honorari uel exaltari in officijs &c. dicit, Et quō? nōne ego sum ita bonus & diues sicut ille? Quinto de gula, in qua expēdunt diuitie, & alia &c. Sexto de ira, si em̄ iniuriat, statim dicit, Quid esset si darē sibi ictū cū gladio? centū florenis fieret. si sum captus, tm̄ dabo officiali &c. Pauper sustinet patienter. Septimo tentatur de acidia. Ex quo abundāt diuites, quiescunt, & nō curant de oratione &c. Ecce quare dicit, Qui uolunt diuites fieri, incidunt in tentationem &c. In laqueū diaboli incidūt ꝗ per simoniā, itē ꝗ per furtū uolūt acquirere bona alterius. Etiā de uinea fructus, seu horto, & dicunt ꝙ pctm̄ nō est furari fructus. si em̄ nō fuisset pctm̄, nō oportuisset xpm mori in cruce. Ideo amore dei habemus cautelā peregrinorū, portare expensas &c. Secunda cautela necessaria est cōuersari pacifice, nō cōtendere per uiam ubi non est dominiū, secus de uilla seu ciuitate, ubi quilibet timet dominū. Si in hospitio iniuria peregrino infertur, non curat de uindicta, quia ex alienus est, nec habet ibi parentes, ideo simpliciter respondet. Item cauet ne ali cui faciat iniuriā, quia statim posset facere cōtra illos in uilla. Ideo dixit Ioseph fratribus suis proficiscētibus. i. itinerantibus, Ne irascamini in uia. Geñ. xlv. Nō dixit in ciuitate, quia ibi sunt diuisores. Ita dico uobis, oēs uadimus ad paradisum cum sclauino, baculo &c. Igitur caueamus a cōtentionibus, & diuisionib⁹, brigis, & malis uoluntatibus. Audite apostolū dicentē, Obsecro uos ut digne ambuletis uocatione qua uocati estis, cum omni humilitate, & mansuetudine, cū patientia supportantes inuicē, in charitate solliciti seruare unitatē spūs ī uinculo pacis. ad Eph. iiij. Obsecro. i. chare rogo. Sex rōnes ponit hic Paulus. Prima cum dicit, uocatione qua uocati estis. Considerare debemus ad quid sum⁹ uocati, ꝗa ad nuptias paradisi, ubi nō sunt contentiones &c. sed pacifice stant. Qđ placet uni, oībus placet, quod un⁹ uult, oēs cōcordant. Ideo dicit, Obsecro. s. ut digne uiuatis, & pacifice, quia deus non uult in paradiso brigosos, seu iracūdos, imo qñ aīa alicuius brigosi petit ingressum ad portā paradisi, dicit sibi xp̄s, Hic oēs sunt pacifici, nolo ut ponas hic rixas, & remittit ad infernū, ubi est guerra, & diuisio cōtinua. Secunda cū dicit, cū omni hūilitate. Humilitas cordis requirit ad uiuendum pacifice, superbus si iniuriat, statim dicit, Expecta, ego tibi retribuā. sed humilis patiēter sustinet, & iniuriā, inquantū pōt, in melius interpretat. Dicat exemplū de uitispatrū de illo sancto heremita, qui uituperabatur a quodā dicendo, Vos hypocrita, & sanctus cogitauit quid uult dicere. Et cogitauit ꝙ ille dicitur hypocrita, qui se aliū ostendit ad extra, cū alius sit intra. Et dixit uituperanti, Fili, tu bene dicis, ꝗa nō habeo tantā sc̄titatē interi⁹, sicut ꝑ habitum ostendo exterius. Et alius indignatus magis, dixit, Vos estis magnus fur. Et sc̄tūs, Verū dicis, quia multoties deo furat⁹ sum obedientiā. Et estis adulter. Et sc̄tūs rñdit, Vos bene dicitis, quia animam meā spōsam xp̄i nō tractaui ut debui &c. Et ali⁹, Vos estis ꝓditor. Et sc̄tūs

heremita rñdit, Verũ est, quia fidẽ promissam in baptismo fregi multoties. Et alius, Vos estis ebrius. Et sanctus rñdit, Verũ est, qa nesciui me gubernare &c. Et alius, Vos estis homicida. Et sctũs rñdit, Verũ est, quia p pctm̃ occidi animã meã. Aĩa q̃ peccauerit ipsa morief. Eze. xviij. Et iterũ alius dixit, Vos estis stult⁹. Alius rñdit, Verũ est, quia nesciui custodire bona spũalia q̃ acquisiui, & cũ tali hũilitate uicit illũ. Patet ꝙ hũilitas requirif ad uiuẽdũ pacifice. Si uni urm dicere tur, latro, qd diceret? uel si alicui mulieri bone diceref, meretrix, licet posset cõcedere ut heremita, qd tñ diceret? timẽdum est ꝙ iniurias in dicentẽ nõ modicas retorqueret. Tertia tangif cũ dicit, & mãsuetudine, que est queadmodũ lana mollis. Qñ em̃ psona nõ est aspera, nec dura in uerbis, qñ iniuriaf, est ut lana, q̃ si percutiaf, nõ dat sonũ, nõ em̃ ira scitur persona mãsueta, secus de superba, q̃ ferro asimilaf, & ut ferrũ clamat &c. Quarta cautela tangif ibi, & patiẽtia, quia si persona patiẽs iniuriã patif, non uult recipere uindictã, sed cõmittit deo dicẽti, Mihi uindictã, & ego retribuã. ad Ro. xij. Quinta tangitur ibi, supportantes inuicẽ in charitate. Rõ, quia nunquã fuit nec erit aliquis sine defectu, nisi xps & uirgo Maria. Nunq̃ fuit uir nec uxor sine defectu, nec pr̃, nec filij, nec dñs, nec seruus, igitur necessariũ est scire supportare. Idẽ de religiosis, quibus necessaria est supportatio, qa nullus est sine defectu. Idẽ de clericis. Idẽ de cõitatib⁹. Ergo supportate uos inuicẽ, & nolite statim mittere sagittã de arcu. Idẽ de socijs. Sexta tãgitur ibi cũ dicit, solliciti seruare unitatẽ spũs in uinculo pacis. Sollicite inquirẽda est pax. Et si iniuriat⁹ primo petit ueniã, saluabit aĩam iniuriãtis, qui nõ curabat petere ueniã. Et qñ uidebit iniuriatũ sibi loquentẽ, nisi sit diabolus, & in malicia obdurat⁹, etiã petet ueniã, & ille qui humiliaf pri⁹, lucraf coronã, & est plus laudandus ceteris parib⁹. Idẽ de mulieribus, q̃ primo petunt ueniã &c. Ergo uidete quõ caute &c. Tertia cautela est, iungere se bone societati secure, quia ire cũ mala societate puiã, puta cũ latrone, uel impatiente, magnũ periculũ est. Cum audace nõ eas in uia, ne forte grauet mala sua in te. Eccl. viij. Nos habemus ire tam longã uiã, igitur nobis necessariũ est respicere cui sociemur. O quot persone fuissent sancte, q ex mala societate sunt damnate. O quot religiosi, quot clerici, & quot laici habẽt bonã & sanctã intentionẽ seruiẽdi deo, sed ex mala societate uiuunt in peccato, aliquoties sancta intẽtione & bona. Cõtra hanc familiaritatẽ &c. Incipiunt ab amore spũali, sed perueniunt ad amorẽ carnalẽ. O quot pueri ex mala societate sunt corrupti, quot maritate, quot uidue, quot moniales, quot beguine lapse sunt ex mala societate. Inter quas nonnulle qñ uidẽt aliquẽ religiosum, dicũt, O si ille esset pater meus spũalis, dirigeret uitã meã &c. Auiso uos, caueatis uobis a nimia familiaritate, quia periculũ hinc inde imminet, quia ipse est hõ, & uos mulier. Nolite nec uisitare, nec loqui secũ, nisi in cõfessione, qa quãto sũt magis spũales, tanto plus diabolus insidiatur, & tẽtat. Ideo dicit scriptura, Caue tibi, & attẽde diligẽter auditui tuo, qm̃ cũ subuersione tua. i. periculo ambulas. Eccl. xiij. Sufficit diligere ꝑpter se xpm̃ & deũ, & alia propter ipsum, de alijs personis bonis uelis solũ orationẽ, nõ uisitationẽ &c. Quarta cautela est auisare se in passibus periculosis. In tali enim loco posset ponere pedẽ, ꝙ frangeret sibi collũ &c. Ideo palpare prius debet homo, & respicere ubi hõ ponat pedẽ. Ideo apostolus, Qui se existimat stare. s. cum deo & in gratia, uideat ne cadat. j. Cor. x. O quot impingunt, nõ respiciẽtes ubi ponunt pedẽ. Verbi gratia. Qñ habetis filiũ infirmũ, nec habetis medicũ, nec apothecariũ, quid facitis? O pater, uado ad diuinum, coniuratorẽ &c. Ecce ubi ponunt pedẽ, & frangunt sibi collũ, & cooperiũt necessitatẽ dicẽdo, Nunquid permittã mori filiũ meũ? Dicatur de medicina a xpo ordinata, de noĩe Iesu fiat excplũ.

Item

em qñ ab aliquo amico dicetur uobis, Rogo iuuetis me, ego sum in periculo, quia petit a me debitum. Rogo testifice quod iam reddidi sibi, uel sum accusatus de tali negocio qđ uos scitis. Ideo ueni iurare ꝙ ego sum innocens. Si uos creditis benefacere testificãdo, & iurando false, incautissime agitis, cũ pro toto mundo hoc facere nõ deberetis. Idẽ de usurarijs, qñ aliquis petit ab eis mutuas pecunias, dãdo uel ꝓmittendo usurã ꝓ mutuo, si dixerit usurarius, Nolo mutuare quia timeo ꝙ est usura. Si tunc alij dicunt, Nequaq̃ est usura, quia clerici sic mutuãt. & faciũt ac si clerici nõ possent usurari, tales ponunt ibi pedẽ periculose & frangunt sibi collũ. Itẽ dicit luxuriosus, Pater, qđ pctm̃ est? quia ego non habeo uxorẽ, nec ipa uirũ, cui fit iiuria? quasi dicat, nulli, qđ falsum est. Ideo dicebat Petrus, Charissimi, obsecro uos tãquam aduenas & peregrinos, abstinere uos a carnalibus desiderijs, q̃ militãt aduersus animã. j. Pet. ij. Quinta cautela est ire ad hospitiũ de die. Ideo xp̃s, Ambulate dum lucẽ habetis, ut nõ uos tenebre comprehendãt, Io. xij. Si quis ambulat in die, nõ offendit, quia lucẽ huius mundi uidet. Si autẽ ambulauerit in nocte, offendit, quia lux nõ est in eo. Ioã. xj. Moraliter. De die uadunt ad celũ, qui ambulãt in claritate gratie dei, & tales bene recipiuntur. De nocte uadunt, qui in tenebris peccati mortalis sunt, & tales nõ recipiuntur ibi. Ideo in die. s. gratia dei ambulemus, ne accidat nobis sicut cuidam stulto &c. Audite parabolam de duobus socijs ambulantibus ad quandã uillam, ubi erat consuetudo ꝙ de nocte in solis occasu porte claudebantur, quã cõsuetudinem isti sciebant, unus tamen remansit in prato, & fuit captus ab inimicis, & carceri mancipatus. Modo auisetis uos ne aliquis uestrũ sit in ista stultitia. Villa ad quã oẽs xp̃iani uadunt est gl̃ia celestis, q̃ claudit illis qui sunt in nocte culpe, & habet inimicos. s. demones. Ad istã gloriam celestẽ oportet ire de die. s. in claritate gratie. Aliter nullus habet intrare, & oẽs xp̃iani sciunt hanc consuetudinem, & omnes ambulamus, sed multi remanent in prato ameno, uolentes se alleuiare, & delectari ut luxuriosi, & interim dies gratie transit, & uenit nox. Alij remanent ad arborẽ frondosam, ut supbi, uani, põposi &c. qui total'r sunt inflati. Alij remanent ad fontem qui manat, ut usurarij, quia usura quolibet die etiã festo manat, & de nocte ueniunt uolentes intrare ciuitatẽ, & gloriã celestẽ, & nõ pñt, sed ueniunt inimici. s. demones, & captiuos ducunt eos secũ ad infernũ. O quãti constat illa mala delectatio, ꝓpter q̃ eterne & beate uere uite ꝑpetua incurritur amissio. Prudẽtes uero uadũt de die, ambulando, laborando ꝑ pñiam, ut habeant bonã cenã & quietam in paradiso, licet stulti truffent de eis. Iõ Ioã. Si quis ambulat in die, non offendit. s. cadens in infernum. Ergo uidete quomodo caute ambuletis.

De eadẽ dñica. de euãgelio. Sermo. vij.

REx cum audisset iratus est. Scribuntur hec uerba originaliter Matt. xxij. & officiat'r in euangelio hodierno. Sermo noster erit de materia sc̃ti euãge. istius dñice pñtis, & si placet deo habebimus &c. Salutetur uirgo Maria. Rex autem cum audisset iratus. ut supra in euangelio. No. hic causantur tria puncta.

Primo benignitas diuinalis.
Secundo peruersitas humanalis.
Tertio seueritas dei uirtualis.

Et de isto ultĩo loquit' the. cũ dicit ꝙ rex irat⁹ ẽ. Vñ prĩo oñdit benignitas dei erga nos, q̃ oñdit in prĩcipio euã. cũ dicit, Sĩle est regnũ celoꝝ hoĩ regi, q fecit nuptias filio suo. Vñ uidẽdũ ẽ quõ hic oñdit benignitas diuĩalis. Pro q̃ sciẽdũ est ꝙ iste rex est de⁹, & m̃rimoniũ est cõiũctio diuinitatis cũ hũanitate, qa sicut uir & uxor ꝑ actũ m̃rimonij sũt duo ĩ carne una. ut h'r Mat. xix. Itaq; iã nõ sunt duo, sed una caro. Qđ ergo de⁹ cõiũxit, hõ nõ sepet. Dñt illi, qd ergo Moyses mãdauit dari libellũ repudij, & dimitte'r? Ait

illis, Qm̃ Moyses ad duriciā cordis ue stri permisit uobis dimittere uxores uestras. Ab initio aũt nõ fuit sic. Dico autē uobis, qa qcunq; dimiserit uxorē suā, ni si ob fornicationē, & aliā duxerit, mechat. Et qui dimissam duxerit, mechat. Dicũt ei discipli ei⁹, Si ita est cā hoīs cũ uxore, nõ expedit nubere. Qui dixit ill, Nõ oēs capiũt ṽbũ istud, sed quibus datũ est. Ita diuinitas & humanitas sunt una sola persona. Vnde Athanasius in symbo lo, Qui cũ deus sit, & hõ, nõ duo tñ, sed unus est xp̃s. Ista unio facta fuit in thalamo uteri ṽginalis. Queritur, quare deus assumpsit nostrā humanitatē. Dico ꝙ ꝓpter pacē habendā. Vnde sciēdũ est ꝙ qñ principes & reges habent iurgiũ & litē inter ipsos, nullo mõ põt fieri pax facili⁹ q̃ per matrimonium. Vnde sciatis ꝙ rixa erat inter deũ regē, & principē Adā, patrē nostrũ, qui etiā dicit princeps. Vnde Dauid inquit in p̃s. ciiij. Cõstituit eum. s. Adā dñm domus sue, & principē omnis possesionis sue. Inter istos fuit bellũ & rixa, quā perpetrauit Adā cũ peccauit, & tũc incepit deus destruere terrā Ade, & eiecit eum de paradiso. Vnde dixit deus angelis suis, postq̃ Adam peccauit, Ecce Adā quasi unus ex nobis factus est, sciēs bonũ & malum. Nunc ergo ne forte mit tat manũ suā, & sumat etiā de ligno uite, & comedat, & uiuat ineternũ, emisit eũ dñs deus de paradiso uoluptatis, ut operaret terrā de qua sumptus est. Eiecitq; Adā, & collocauit ante paradisum uoluptatis Cherubin, & flāmeũ gladiũ, atque uersatilē, ad custodiendā uiā ligni uite. Ecce bellũ & rixā. Geñ. iij. Et tunc Adam uidens se eiectũ, sciēs ꝙ nõ posset resiste re, noluit bellũ cõmittere, attamē genuit filios & filias, & cõmiserũt iterũ bellum cũ deo. s. quod peccauerũt, qm̃ qui peccat, cõmittit bellũ cõtra deũ, & ipsi fecerunt, & maxime in tp̃e Noe, & tunc deus incepit destruere eoꝝ terram, & occidit oēs, demptis paucissimis animabus, ut patet Geñ. vij. Post diluuiũ uero iterũ cõ miserũt bellũ cõtra deũ, turrī Babylonis edificādo, ut possent celũ pertingere, & per cõsequēs fortiter cõtra deũ inceperũt pugnare. Vnde dixerũt intra se, Veni te, faciamus nobis ciuitatē & turrim, cuius culmen pertingat usq; ad celũ, & celebrem⁹ nomē nostrũ, anteq̃ diuidamur in uniuersas terras. Geñ. xj. Quod uidēs deus, cõmouit gentes suas. s. angelos, & ait illis ī loco preallegato, Venite igitur, & descēdamus, & cõfundam⁹ ibi linguā eoꝝ, ut nõ audiat unusqsq; uocē proximi sui. Quod factũ est, & fuerũt confusi, unus alterũ nõ intelligēs. Nā unus petebat aquā, alius portabat lapides, & econuerso, & ita dimiserũt edificiũ, non com pletũ. Et durauit illud bellũ multis tēpo ribus. Post ṽo fuerũt aliqui boni proceres, qui uiderũt tantā rixā, & tantũ iurgium inter deũ & hoīem. Et sicut inter duos greges tractauerũt, & rogauerunt pro bono pacis, & federis eterni. s. filium dei, & filiā regis nr̃i. s. Ade, qa humanitas filia est Ade. Et dixerũt illi boni ꝓceres, Si deus uellet se tm̃ inclinare, ꝙ reciperet filiā regis nostri. s. humanitatē in uxo rē, ualde esset benignus. Et deus p̃sciens futuꝝ illud matrimoniũ, suā benignitatē oñdēdo dixit ad Abraā Geñ. xij. Abraam, in semine tuo benedicent uniuersi ge nes terre. Prophete ēt prophetauerũt de isto matrimonio. Vñ dicit Esa. Ecce ṽgo cõcipiet, & pariet filiũ, & uocabit nomē eius Emanuel. Esa. vij. & Matt. j. Ad hoc mr̃imoniũ electa una est nobis aula sine camera. s. uēter ṽginis, de quo Dauid, In sole posuit tabernaculũ suũ, & ip̃e tanq̃ sponsus procedēs de thalamo suo. p̃s. xviij. Cũ aũt natus esset spõsus de thalamo suo, dixit angelis ut facerēt cātilenam. s. Glr̃ia in excelsis deo, & in terra pax hoīb⁹ bo. uolun. Lu. ij. Sic ergo per illud matri moniũ fuit facta pax inter deũ & hoīem, propter quod xp̃s cũ salutabat hoīes sem per dicebat, Pax uobis, tā in cõuersatiõe huius mũdi, q̃ etiā in ascēsione ad celũ, cũ dixit, Pacē meũ do uobis, pacē meā re linquo uobis. Et ita apparet ex predictis, quō & qualr fuit factũ matrimoniũ prelibatũ. Sed qs est locus, ubi celebrabitur nuptie? Dico ꝙ paradisus, cũ sit multitu do ma-

do maxima tã angelorum q̃ hoĩm, qui ad dictas nuptias inuitati sunt, & in paradiso dicunt cãtilenã, quã audiuit Ioãnes in Apo. xix. c. Gaudeamus, & exultemus, & demus gloriã ei, qa uenerũt nuptie agni. Vnde nota que differẽtia est inter gaudere & exultare. Dico ꝙ gaudium est in corde, sine ostẽsiõe ad extra, sed exultatio est quãdo illud gaudiũ nõ põt teneri secrete in corde pre nimio gaudio, sed ostenditur ad extra. Ita faciũt in paradiso, & hic huc est materia speculatiua. Sed moraliter sciendũ ꝙ uetus testamentũ fuit ad faciendũ illud matrimoniũ, & ad ostendũ. Nonũ ꝟo illud declarat, & inuitat ad nuptias. Vnde uidendũ est, & q̃rendũ qui sunt illi qui ĩuitauerũt, & inuitãt ad iussum regis. Dicendũ ꝙ fuerunt primo apl̃i, & lxxij. discipuli, & oẽs predicatores sequẽtes, qui inuitabãt ad eundem accubitũ in illis nuptijs dulcissimis. De quibus Luc. xiiij. Btũs qui mãducabit panẽ ĩ regno dei. Itẽ dicit Io. Apo. xix. Beati qui ad cenã nuptiarꝝ agni uocati sunt. Vnde ex quo inuitamur, & nescim⁹ iter, uideamus illud. Et quot sunt diete? Dicẽdum ꝙ decẽ. Prima est cognitio peccatorũ, de qua Dauid. p̃s. l. Miserere mei deus secũdũ magnã misericordiã tuã. Et secũ cũ multitudinẽ mi. t. dele iniqtatẽ meã. Qñ iniquitatẽ meã ego co. Secũda, cordis cõtritio. s. recogitare pc̃tã cũ cordis amaritudine, secundũ illud ꝓphete, Recogitabo tibi oẽs annos meos in amaritudine aĩe mee. Dñe si sic uiuit, & in talibus, uita sp̃ũs mei corripies me, & uiuificabis me. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. Tu aũt eruisti aĩam meã ut nõ piret, ꝓiecisti post tergũ tuũ oĩa peccata mea. Quia nõ infernus cõfitebit̃ tibi. Esa. xxxviij. Tertia, emẽdãdi ꝓpositũ. De quo xp̃s, Vade & amplius noli peccare. Ioã. viij. Quarta male societatis uitatio, uidelicet si fuerit sup̃b⁹ ꝙ hũiliet̃, de qua scribit̃, Nolite cõformari huic seculo. ad Rom̃. xij. Quinta uite emẽdatio, de qua, Si aũt impius egerit pñiam ab oĩb⁹ pc̃tis suis que operatus est, & custodierit oĩa p̃cepta mea, & fecerit iudiciũ & iustitiã, uita uiuet, & nõ moriet̃. Oĩm iniquitatũ ei⁹ quas operat⁹ est nõ recordabor. In iustitia sua quã opatus est uiuet. Nunquid uolũtatis mee est mors impij, dicit dñs deus. Ezec. xviij. Sexta, debitorꝝ restitutio. Vñ Aug. xiiij. q. vj. Si res. Nõ dimittit̃ pc̃m̃, nisi restituat̃ ablatũ. Septima, iniuriarꝝ remissio, ꝓ qua scribit̃, Si dimiseritis hoĩb⁹ pc̃tã eorꝝ, dimittet & uobis pater uester celestis delicta ur̃a. Si aũt nõ dimiseritis hoĩb⁹, nec pater uester dimittet uobis pc̃tã ur̃a. Mat. vj. Octaua est fame reparatio. De qua dicit Aug. Non pigeat ex ipso ore proferre medicamẽta, unde facta sunt uulnera. Nona est eucharistie cõio, in qua est sp̃õsus & sponsa. Et ita erimus in nuptijs, q̃ cõputant̃ ꝓ decima dieta. Vñ q mãducat meã carnem, & bibit meũ sanguinẽ, in me manet, & ego in eo. Ioã. vj. Et p illud iter possumus ire ad nuptias, al's faciemus iter obliquũ. s. ad infernũ. Vñ hec est uia, ambulate ĩ ea, & nõ declinetis, neq; ad dexterã, neq; ad sinistrã. Esa. xxx. Dextra est qñ amore declinam⁹, sinistra qñ timore. Ipsemet sp̃õsus inuitat nos di. Venite ad me oẽs qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam uos. Matt. xj. Et ita patet benignitas diuina. Secũdũ punctũ est peruersitas humana. s. hoĩm, q ad illas nuptias inuitãtur, q̃ clare oñdit̃ in secũda p̃te euãgelij, cũ dicitur de illo rege, ꝙ reliqui tenuerũt seruos eius, & cõtumelijs affectos occiderũt eos. Aliq noluerũt uenire. Alij. s. secũdi neglexerũt, & abierunt in uillas suas. Alij cõtumelias intulerũt. Vide ibi &c. Et ista est peruersitas humana, ubi quilibet iudicat in corde suo ꝙ bene erãt homines, illi digni punitione. Actu multi sunt inter nos similes, & qui sunt de numero illorꝝ. Vbi sciẽdũ ꝙ p tres modos istorũ hoĩm denotant̃ tres modi pc̃õrũ, qa quod denotat̃ p primos hoĩes, est indeuotio, qa noluerũt. scd̃m despectio, qa neglexerũt, tertiũ indignatio, qa contumelijs affecerunt. Primũ igit̃ pc̃m̃ est indeuotio, & istud maxime regnat ĩ laicis, qui cũ laborauerũt per totã septimanã, nolũt ĩ die dñica ambulare ad nuptias. s.

eundo ad missam, colēdo diē dn̄icam, & uacare ab operibus terrenis. Tales non habent deuotionē, & nolūt ire ad paradisum, sed potius ecōtrario ad infernū, qa maiora pctā cōmittuntur in die dn̄ica, q̄ in alijs diebus, & iō cū noluerint ire ad paradisum, per indeuotionē pn̄ie agende ibūt ad īfernū, quia dicit xp̄s Luc.xiij. Si non pn̄iam habueritis, oēs sil' pibitis. Ergo colatur dies dn̄ica, qa di. dn̄s Exo. xx. Memēto ut diē sabbati sctīfices &c. & ideo non fiat aliquod opus terrenū. Itē secūdo audiat' missa cū suis cōditionib⁹, & isto mō hō ibit ad paradisum, al's tales erunt de numero illorū, q noluerūt uenire. Alij uero despexerūt, & illi sunt qui despiciūt remedia xp̄i, & uadūt ad demones, & sortilegos, unde negligūt remedia xp̄i, qui ꝓ medicina dedit nobis unū aphorismū, q est talis, Signa aūt eos qui crediderint hec sequentur. In noīe meo demonia eijcient, linguis loquētur nouis, serpētes tollent, & si mortiferū quid biberint, nō eis nocebit, sup egros man⁹ imponēt, & bene habebūt. Marc.xvj. Nota, quia dicit, Crediderint, nō dicit, apostoli fuerint. Dicit, bene habebūt, nō, sani erūt, qa multis sanitas est nociua, & iō dicit, bene habebūt, qa habebūt uictoriā, que preualet sanitati corporali, si aūt uadūt ad sortilegos, negligēdo nomē xp̄i, erūt de numero illorū q neglexerunt, & iō ibūt ad infernū, & istā sentētia q̄ sequitur dedit deus cōtra tales. Le.xx. Aīa que declinauerit ad magos, & ariolos, & fornicata fuerit cū eis, ponā faciē meā cōtra eā, & interficiā eā de medio ppl'i sui. Nā qn̄ uadūt ad magos, fornicant', qa in baptismo ꝓmiserūt fidē, cū dictū fuerat eis, Abrenūcias Sathane, & operibus eius? & rn̄derūt patrini pro baptizādis, Abrenūcio. Et ideo dū qs frangit promissionē, fornicat'. s. eundo ad magos, sicut mulier que ꝓmisit fidē marito suo, & cū alio fornicat'. Tertij sunt qui peccāt ꝑ īdignationē, & tales sunt blasphemātes, & iurātes. Vnde illud pctm̄ mai⁹ est oīb⁹ alijs. Vn̄ si nō esset nisi istud, eēt sufficiēs ad destruēdū totū mūdū. Et nota ibi historiā Leui. xxiiij. de blasphemo ducto ad Moysen, & cōsulto pri⁹ dn̄o, rn̄dit di. Educ blasphemū extra castra, & ponāt oēs q audierūt man⁹ suas sup caput eius, & lapidet eum ppl's uniuersus. Et ad filios Israel loquaris, Hō q maledixerit deo suo, portabit iniquitatē suā, & qui blasphemauerit nomē dn̄i, morte moriat', lapidib⁹ eū obruet oīs multitudo ppl'i. No. q dixit dn̄s q la pidaretur ab oīb⁹, qa pctm̄ tangit oēs, & ista est peruersitas humana, qa nolūt &c. Tertiū pūctū est seueritas dei ꝑtualis, qa deus punit illos, sicut on̄dit tertia ps euāgelij. Vn̄ dicit, Cū audiuisset rex, irat⁹ est &c. usq;, succēdit. Nota tres actus ibi numeratos iuxta tria pctā predicta. Vn̄ primus actus est, qa missis exercitibus suis. s. ut destruerēt terrā illorū, & illud fit cōtra pctm̄ blasphemie, qa propter illud ministri iusticie diuine destruūt, & sepe destruxerūt terrā nr̄am, aliqn̄ per tēpestates, aliquādo per frigiditates, aliqn̄ ꝑ siccitates, aliqn̄ ꝑ fulgura. Quod on̄dit' per silitudinē, qa cū expugnat' aliqd' castrū, uidem⁹ q illi q sunt a parte inferiori, expugnāt illos q sunt in castro cū arcubus, & balistis, & sagittis, & illi q sunt in castro defendunt se cū lapidibus. Ita est de nobis iurātibus & blasphemātibus. Balista oris & lingue mittimus sagittas contra deū, & ipse se defendit cū lapidibus, & iō nobis mittit tēpestates, agit ualde benigne, qa mittit lapillos, cum mittere deberet grossos lapides. Et ita patet quō nos blasphemi puniamur. Vn̄ dr̄ in Tho. Maledicti erūt q cōtēpserīt te, & cōdēnati erūt oēs q blasphemauerint te. Thob. xiij. Cōtra aliud pctm̄, qa nō celebramus festa, dicit, Misit seruos suos, & occiderūt. Vn̄ dicit, ꝑdidit homicidas illos, & ꝓpter illud pctm̄ sunt mortalitates. Et ro est, qa per q̄ qs peccat, ꝑ hec & torquet'. Cū ergo tollam⁹ suū tp̄s, rōnabil'r remouet nobis nr̄m tp̄s, ꝑ qd' debem⁹ acqrere meritū. Iō dicit ꝑ psalmistā, Cū accepo tēpora, ego iustitias iudicabo. Patet quō ꝑ istud pctm̄ puniunt'. Et ideo dicit Malac. iij. In penuria uos maledicti estis, & uos me configitis gēs tota. Cōtra illud pctm̄, quia

quia uadimus ad sortilegos, misit seruos ut succéderét ciuitates. s. in ĩferno. Et rõ est bona, q͞a cũ uolumus recurrere ad demones, rõnabile est ꝙ simus cũ ipis. Et iõ dicit deus p Moysen Deu. xxxij. Gñratio em̃ puersa est & infideles filij. Ipi me prouocauerũt in eo q̃ nõ erat deus, & irritauerũt in uanitatibus suis. Et ego ꝓuocabo eos in eo qui nõ est pp̃ls, & in gẽte stulta irritabo illos. Ignis succẽsus est in furore meo, & ardebit usq; ad ĩferni nouissima. Ergo ꝓuideaẽ, & ista est seueritas dei. Ergo, Cum audisset rex &c.

Dñica. xx. post trinitatem. Sermo. viij.

NOlite fieri imprudẽtes, sed intelligentes. Ephe. v. Ser. nr̃ erit de ep̃la hodierna. Sed primo dicam⁹, Aue Ma. Pro declaratione thematis sciẽdũ qđ in scriptura uirtutes & opera uirtuosa dicunẽ sapiẽtia, pc̄tá ỽo dicunẽ stultitie, & insipientie. Vbi sciendũ ꝙ nos sumus cõpositi ex duab⁹ naturis. s. ex substãtia sp̃uali, ut ex aĩa rõnali, p quá cõformamur deo, & corpe materiali, per quod cõformamur bestijs & brutis, & iõ q̃ quis agit scd̃m aĩam, dñr ỽtutes. Opa ỽo q̃ agimus scd̃m corpus, dñr uitia siue pc̄tá, cũ p illa simus siẽes brutis. Et iõ dicẽ de illis qui agũt secũdũ aĩam Eccl. iij. Sapiẽs cor & intelligibile abstinebit se a peccatis, & in opib⁹ iustitie successus habebit. De alijs ỽo q̃ sequũẽ sensualitatẽ, dicẽ Daniel. xiij. Sic fatui filij Israel nõ iudicantes, neq; qđ uerũ est cognoscẽtes, cõdẽnastis filiã Israel. Dicit, nõ iudicãtes. s. p intellectũ rõnis, & non cognoscẽtes. s. ea q̃ cõueniũt, & concordat parti principali aĩe. s. cũ qua debem⁹ oĩa cõformare. Et ita patet quõ uirtuosi dñr prudẽtes, pc̄tores aũt imprudentes, Et ideo Paul⁹ uolens nos esse sapientes auisat nos in themate di. Nolite fieri imprudentes &c. & sic habeẽ materia. Ergo uidẽdũ est de quolibet pc̄tõ mortali quõ dicẽ stultitia & insania, & uirtutes cõtrario modo sunt sapiẽtia & prudẽtia. Vñ superbia est stultitia, humilitas aũt sapienza magna, & sic de alijs peccatis & uirtutibus contrarijs. Vnde ponẽde sunt uirtutes & uitia per ordinem.

Primo superbia, cui contradicit humilitas.

Secũdo auaricia, cui contradicit misericordia siue liberalitas.

Tertio luxuria, cui contradicit mundicia siue castitas.

Quarto inuidia, cui contradicit dilectio fraternalis.

Quinto gulositas, cui contradicit temperantia.

Sexto ira, cui contradicit concordia.

Septimo acidia, cui contradicit diligẽtia.

Primo ergo superbia est stultitia, & hũilitas est prudentia, Quod patet per similitudinem, q͞a si quis inueniat duas uias, unã mõtosam & petrosam que ducit ad mortẽ, & perditionẽ, & alia sit plana que ducit ad portã & uitã, si talis accipiat uiã petrosam, alia dimissa, iudicabiẽ talis stultus. Ita est de superbia & humilitate, que ducũt ad aliũ mũdũ, attamẽ una ad mortẽ, alia ad uitã. Supbia ỽo ducit ad mortẽ, que est petrosa, & infecta, & plena erũnis, q̃m qui superbit, semp habet diuersa negocia exercere. Sed humilitas ducit ad uitã & ad paradisum. Iob. xxij. Qui em̃ humiliatus fuerit, erit in gloria, & qui inclinauerit oculos suos, ipse saluabiẽ, superbia uero ducit ad infernum. Vnde detur primo exemplũ de angelis, & primo de Lucifero qui dixit, Ascẽdam super altitudinẽ nubiũ, & similis ero altissimo. actu illa uia ducit ipm ad infernũ. Et iõ sequitur, Verũtamen ad infernũ detraheris in profundum laci. Esa. xiiij. Similiter Adã per superbiã eiectus fuit de paradiso. Geñ. iij. Et si non egisset pñiam, fuisset dãnatus. Et ideo dixit Thobias filio suo, Fili mi superbiam nũquã in tuo sensu aut in tuo uerbo dominari permittas. In ipsa enim initium sumpsit oĩs perditio. Tho. iiij. Ergo sumaẽ uia plana, quoniam dicit alibi scriptura. Ecclesi. x. Initium superbie hominis apostatare a deo, quoniam ab eo qui fecit illum recessit cor eius. Quia initium oĩs pc̄ti est supba,

q tenuerit illã adimplebitur maledictis, & subuertet eũ in fine. Cũ ergo sup̃bia ducat ad mortẽ, & humilitas ad uitã, apparet hãc esse sapientiã, illã uero stulticiam, ergo bene debet uitari sup̃bia, cum nõ faciat hominẽ prudẽtẽ, sed stultũ. Et ideo dicit Paulus ad Ro. j. Euanuerũt in cogitationib⁹ suis, & obscuratũ est insipiens cor eorũ, dicẽtes eñ se esse sapientes stulti facti sunt. Dicit, euanuerũt, quia qñ quis est superb⁹, cogitat ascẽdere tm̃, & euanescit in cogitatione, quia credit ascendere dimittendo bonã uitã, q̃ ducit sursum ad paradisum, sumendo uiã illã q̃ ducit deorsum ad infernum. Pone exemplũ de sacerdotibus simplicibus dicentibus, Bene, & deuote oras, qui dum cogitant beneficia, euanescũt in cogitationibus. Idẽ de laicis, mercatoribus, qui dũ uiuunt, cogitãt prestare uel mutuare ad usurã, ut possint habere thesaurũ ad dotãdũ filiũ, uel filiã, & tales cogitationes uane sunt. Et sequitur, Et obscuratũ est insipiens cor eorꝫ, qm̃ sicut nubes obscurãt aerẽ, ita iste cogitationes obscurant cor, ergo caueam⁹, si nõ uolum⁹ fieri insipiẽtes &c. Secũda stulticia est auaritia. Vñ ꝙ auaricia sit stulticia, & mĩa prudẽtia, patet per similitudinẽ alicuius diuitis, qui uẽdit bona sua, q pecunia in sacculo collecta, uult accipere iter, sed cõsulitur sibi ab amico ut dimittat illã pecuniã, qm̃ in itinere sunt latrones, qui pro certo ip̃m depredabuntur. Si talis renuit, & pecuniã secũ deportat, & dep̃daťusq; ad camisiã, iudicabitur talis profecto stultus. Ita est de nobis, q habem⁹ ire ad aliã ciuitatẽ, qa nõ habemus hic manentẽ ciuitatẽ, sed futuram inqrim⁹. ad Heb. xiij. Et est passus qdã, in q̃ oẽs dep̃dati sunt. s. mors, & oportet oẽs homines transire per illũ passum, qm̃ dñs noster Iesus xp̃s ipsemet transiuit p illũ. Vñ scri. dicit, Nõne hec oportuit pati xp̃m, & ita intrare in gloriã suã? Lu. ul. Et in hoc passu latrones homines & aĩas dep̃dantur. Latrones sunt mulier, filij, & alij parẽtes, scutiferi, & sic de alijs. Ergo mittam⁹ thesaurũ per cãbiũ. s. dando pauperibus, & tunc cũ schedula reddetur thesaurus in celo. Schedula est ista, Da pauperibus, & habebis thesaurum in celo. Mat. xix. Vnde nota historiã bũ Laurentij, qui Decio imperatori petenti thesaurꝫ rñdit, Facultates ecclesie, quas a me requiris, manus pauperũ in celum deportauerunt. Ergo faciamus sĩr. Et tunc dicet xp̃s nobis, Euge serue bone & fidelis, qa sup pauca fuisti fidelis, supra multa te constituã, intra in gaudiũ dñi tui. Mat. xxv. Et ita patet quõ liberalitas est prudẽtia, sed auaritia est stultitia. Auarus autẽ portat diuitias usq; ad mortẽ ubi dep̃datur, & nihil secũ portat, & tali post mortẽ dicet xp̃s, Quare nõ dedisti pecuniam meã ad mensam, & ego ueniẽs cũ usuris utiq; exegissem illã? & astãtib⁹ dicet, Auferte ab illo minã, & date illi qui decem minas habet. Luc. xix. Et ita patet largum esse sapientẽ, & auarũ esse stultum. Vnde Puer. xiiij. Corona sapiẽtũ diuitie eorꝫ, fatuitas stultorũ imprudentia, ergo nolite fieri imprudentes. Tertia stulticia est luxuria. Vnde luxuria est illud p̃ctm̃ carnale qd̓ cõmittiť p̃ter mr̃imoniũ, q̃cũq; mõ fiat. Et ista est ualde magna stultitia. Qd̓ patet p similitudinẽ hoĩs, q in quadã domo a patre inferiori habebat paleã & stramina, que sunt esca brutorũ, desup habebat multos thesauros, & lapides preciosos. Cũ autem uigeret quadã hyeme frigus, uoluit calefieri, & succendit stramina igne, & cũ gaudendo calefieret, cõbussit totũ thesaurũ, & lapides p̃ciosos. Nõne talis iudicabitur fuisse imprudẽs? Certũ est ꝙ sic. Talis est luxuriosus, qui habet domũ & aĩam in qua est thesaurus magnus. s. rõ, & uoluntas, & superior portio, in qua rõne, & uolũtate, & superiori portione sunt ỽtutes & merita, q̃ dicuntur thesauri, & sensualitas est inferior pars, in qua sunt palee, & fenũ. s. motus carnales. Vnde, Omnis caro fenũ. Vñ Esa. xl. Clama. Et dixi, Quid clamabo? Oĩs caro fenũ, & oĩs gloria eius quasi flos agri. Et talis sensualitas nihil ualet respectu rõnis. Vnde Paulus ad Rom̃. vij. Scio enim quia non habitat in me, hoc est, in carne mea bonũ. Vñ in ratione & uolũtate &c. sunt

ſunt theſauri.ſ.fides, ſpes, & charitas, & ce
rte ỽtutes. O quãti theſauri, ſed combu
ritur quãdo hõ luxuriať, qm̃ luxuria dici
tur ignis. Vñ Iob.xxj.diciť, Ignis eſt uſq;
ad perditionẽ deuorãs, & oĩa eradicans
germina. Ergo caueamus ne incẽdamus
faleã.ſ.carnẽ, qm̃ tales ſunt imprudẽtes
q luxuriãtur. Vnde Paulus.j.Corꝫ.ij. Aĩa-
lis hõ nõ ꝑcipit ea q̃ ſunt ſpũs dei. Stulti-
tia em̃ eſt illi, & nõ põt intelligere, ergo
audiamus Paulũ, Nolite &c. Quarta ſtul
ticia eſt inuidia. Quod inuidia eſt ſtulti-
cia patet per ſimilitudinẽ cuiuſdã homi-
nis hñtis inimicos ipſum ꝑſequẽtes, qui
ueniẽs ad flumẽ, inuento põte fregit illũ
ꝑ q̃ trãſiret flumẽ, & tũc ueniẽtes inimi
ci eius occiderũt eũ, ſi nõ fregiſſet põtẽ
ꝑ q̃ trãſiret, ſed poſt trãſitũ, ſaluus fuiſſet
factus. Ita eſt de nobis in hoc mũdo, qm̃
omnes habemus tranſire flumen aq̃.ſ.in
fernũ, cũ põte q dicit amor ſiue dilectio
ꝓximi, qui habet ſex arcus, cũ iſto habe-
mus trãſire, & nõ eſt alius põs, & iõ dicit
ad Ro.xiij. Qui em̃ diligit proximũ, legẽ
impleuit. Nã nõ adulterabis, nõ occides,
non furaberis, nõ falſum teſtimoniũ di-
ces, nõ cõcupiſces, & ſi qđ eſt aliud man
datũ, in hoc uerbo inſtauratur, diliges ꝓ
ximũ tuũ ſicut teipſum. Dilectio ꝓximi
malũ nõ operatur. Plenitudo ergo legis
eſt dilectio. Per hãc em̃ trãſimus de mor
te ad uitã. Vñ iſti⁹ põtis arcus ſunt iſti.ſ.
amor & dilectio patris & matris, q debet
eſſe reuerẽtialis. Scđs amor inimicoꝝ.ſ.
nolle dãnũ, neq; eorũ mortẽ. Vnde dicit
ſcriptura, Ego autẽ dico uobis, Diligite
inimicos ueſtros, bñfacite his q oderunt
uos, & orate ꝓ ꝑſequẽtib⁹ & calũniãti-
bus uos. Mat.v. Tertius amor eſt corpo-
ris.ſ.ꝓximi, nõ luxuriando cũ proximo,
uel cũ ꝓxima. Quartus amor eſt proprij
corporis. Quintus amor eſt bonorũ ꝓ-
ximi. Sextus amor eſt fame ꝓximi. Nos
em̃ nõ debemus deſiderare aliena, qm̃ ra
dix oĩm malorũ eſt cupiditas.j.ad Ti.vj.
Qui autẽ frangit iſtum pontẽ, eſt ſtult⁹.
Et ideo dicit ſcriptura, Poſſidebunt par-
uuli ſtulticiã.prouer.xiiij. Paruuli ſunt in
uidi, qui hñt cor ita paruum, q̃ non ma-
net in eo niſi ipſimet. Inuidi em̃ ſe inor-
dinate diligunt. Sed cor hoĩs celo & ter-
ra mai⁹ eſſe deberet. Et rõ eſt, qa in celo
non ſtant niſi iuſti, tñ in corde hoĩs boni
debẽt eſſe tã iuſti q̃ etiã pctõres. Peccato
res diligere debem⁹, ac eorũ bona ꝓcu-
rare. Et ita patet quõ inuid⁹ diciť paruu-
lus. Vñ Iob.v. Paruulum occidit inuidia.
Quinta ſtulticia eſt gula. Quod autẽ gu
loſitas ſit ſtulticia, patet per ſimilitudinẽ
cuiuſdã famelici ſtulti, q uenit ad domũ
cuiuſdã diuitis, q parauerat bonos cibos,
quos appoſuit famelico, q portans ſecũ
uenenũ, miſcuit cibis, & comedit, & poſt
ea mortuus fuit. Talis em̃ dicitur fuiſſe
merito ſtultus. Vnde diues qui parauit ci
bos, eſt deus, de quo diciť, Oculi oĩm in
te ſperãt dñe, & tu das eſcã illorũ in tẽpo
re oportuno.ps.cxliiij. Ipſe em̃ dedit no
bis cibos quibus ſuſtentamur, attamen
nos miſcemus uenenũ.ſ.per ſupfluitatẽ,
hoc facimus cũ ſuperflue comedimus. Et
iſtud uenenum nos occidit, & abbreuiat
uitã tã ſpũalem q̃ corporalẽ, & ita intoxi
camus cibũ. Et ideo cõſiliũ datur in ſcri-
ptura. Eccľ.xxxij. Noli auid⁹ eſſe ĩ omni
epulatione, & non te effundas ſup oẽm
eſcã. In multis em̃ eſcis erit infirmitas, &
auiditas appropinquabit uſq; ad chole-
ram. Propter crapulã multi obierũt. Qui
autem abſtinens eſt, adijciet uitam. Et ita
patet quõ auidi ſiue guloſi ſtulti ſunt,
qm̃ occidunt ſeipſos. Et concordat alibi
ſcriptura loquens de auidis.ꝓuer.j. Stul
ti ea que ſibi ſunt noxia cupiunt, & im-
prudentes odibunt ſciam. Sexta ſtulticia
eſt iracundia. Quod autem iracundia ſit
ſtulticia, patet per ſimilitudinem alicui⁹
hñtis aliquẽ annexũ ſibi, cuius uult ſcin-
dere ueſtes, & nõ põt illi ueſtes ſcindere
cũ ſit a parte poſteriori, qui uidens quod
non põt frãgere ueſtes alterius, niſi uen
tre & corpore ſuo perforato, ponit ſibi-
ipſi gladium per uẽtrẽ, & occidit ſeipm.
Talis eſt ſtultus merito iudicand⁹. Huic
ſilis eſt iracundus, qui pro frãgendis ue-
ſtimẽtis alterius corporis, qđ eſt ueſtis
aĩe, ſeipm occidit. Nõ em̃ põt alterius oc
cidere animam, quia illa eſt incorrupti-
bilis.

bilis. Vel uestis etiã dicit fama, & ad fran gẽdũ uestimenta alterius corpus, uel famã, primo iracund⁹ pforat aĩam suã. Vñ iratus primo se occidit in aĩa pcutiẽs se gladio ire. De quo dñs Matt. xxvj. ait ad Petrũ, Oẽs eñ qui acceperint gladiũ, gladio peribũt. Quod intelligitur uel intelligi põt de gladio ire. Vnde Dauid in ps. xxxvj. Gladius eorũ intret in corda ipsorũ &c. Nõ eñ põt ĩtelligi de gladio materiali, quia est exceptio, qa sunt multi hodie accipientes gladiũ materialẽ, q non moriuntur gladio. Itẽ nec de gladio iudicis, qm̃ multi fuerunt homicide, qui acta pnĩa saluantur, ergo sine exceptione põt intelligi de ira, que primo occidit illum q eã possidet, & sic est stultitia. Ideo dicit scriptura, Ne sis uelox ad irascendũ, quia ira in sinu stulti requiescit. Eccli. vij. In sinu. i. in corde. Ergo nolite fieri &c. Septima stulticia est acidia. Qđ acidia sit stultitia, patet per similitudinem. Vbi notãdũ ꝙ in quadã uilla erãt nundine in quodã die, & fuit bonũ forũ de rebus, qa illud qđ añ cõstabat & appreciabatur cẽtũ frãcis in nũdinis, habebaĩ pro uno, & tũc hõ uolẽs emere uictualia, dormiẽs, & excitatus a muliere sua, noluit emere, sed uoluit prãdere, & post prandiũ iterũ obdormiuit, & nõ emit aliquid in nũdinis, post uero mortuus est. Nõne talis est stultus? patet ꝙ sic. Ita est de acidiosis in operibus uirtualibus, qui p modica huius mũdi bona pñt redimere infinitã penã ĩ alio mũdo, sed acidiosi negligũt. Et nota parabolã que est Mat. xviij. Hõ qdã rex omne debitũ remisit seruo suo procidenti ad pedes dñi, ac dicẽti, Patientiam habe in me. Ita nos in pñti uita cum paucis lachrymis possumus emere mĩam dei, & redimere penã inferni, & hoc quãdiu durãt nũdine. i. q̃diu durat presens uita, sed post mortem cũ mille milibus lachrymarũ nõ põt emi minima pars mĩe dei, quia iam transacte sunt nundine, & omnia cara sunt. Quod autẽ tps in alio mundo carũ sit, patet in historia Luc. xvj. de diuite epulone, qui plus q̃. M. cccc. annis petijt guttã aque, & nõ obtinuit &c.

Ergo q̃diu durant nũdine, emamus tam cum lachrymis & ieiunijs, q̃ cũ uigilijs & disciplinis, & alijs quibuscũq;, & agamus pnĩam, & ita erimus diligẽtes, qm̃ possumus in operibus terrenis semp laborare, & cũ hoc esse ociosi. Qđ patet, qm̃ ille cognoscitur fuisse ociosus in die qñ ad domũ redit in sero, nihil portat. Ita est de terrenis, cum laborauerint in mũdanis in uita, si non portent bona opera ad paradisum, tales iudicabuntur stulti, imo maximi stulti, & ideo dicitur de negligẽtibus & acidiosis, Qui operatur terrã suã, satiabitur panibus. Qui autẽ sectaĩ ocium stultissimus est. Prouer. xij. Vocat terram corpus, qm̃ de terra factũ est. Vñ, Formauit igitur dñs deus hominẽ de limo terre. Gen. ij. Vocat ociosum stultissimum. Vnde non posuit positiuum. s. stultum, nec comparatiuum. s. stultiorẽ, sed ponit superlatiuum. s. stultissimum. Vnde acidiosus dicit esse stultus in hoc mũdo, qa nõ uult agere pnĩam, & stultior, quia perdit gloriam paradisi, & stultissimus quia meretur penam inferni perpetuam. Ergo nolite fieri &c.

Dñica. xxj. post festũ trinita. Ser. j.

Hora septima reliquit eũ febris. Io. iiij. c. originaliter. Sermo noster erit de sancto euãgelio dñice pñtis. Et si placet deo habebimus multas bonas doctrinas ad illuminationem intellectus, & consolationẽ aĩarũ, & correctionem uite, & peccatorum. Salutetur uirgo Maria. In pñti sermone cogitaui habere modum laboratoris seu hortulani uolentis seminare bonũ semẽ seu plãtas, qui primo arat & preparat bonã terram &c. Terra bona & fructuosa est historia euangelicalis in cãpo seu horto euãgelij exarata. Dicatur historia euãgelij. Erat quidam regulus &c. Aratur sic ista terra, mouendo questionem quare uocat ipsum regulum, & non regẽ. Solutio. Quia non habebat nisi unam ciuitatẽ. Pro qua nota ꝙ quia antiquitus erat tanta ambitio regendi uel dominãdi, ꝙ in qualibet ciuitate erat unus rex, qui dicebat

tebat regulus, ficut modo unus eps, als non dicebatur ciuitas. De hoc autoritas. Terra Chanaã in quinq; regulos Philisthijm diuiditur, Gazeos, & Azotios, Ascalonitas, Getheos, & Accaronitas. Iosue. xiij. Alij qui habebant multas ciuitates, dicebantur reges. Et sequitur, Cuius filius infirmabatur Capharnaum &c. Nota circa hoc quod Iesus sibi dixit, Nisi signa & prodigia uideritis. Diceret aliquis, Quare xps reprehendebat eũ, cũ tñ tanta deuotione ueniebat ad eũ? Dico ꝙ xp̃s sic eũ aperte reprehendit propter modicam credulitatẽ quã habebat, qđ patet ĩ hoc qđ rogabat eũ ut descẽderet, & sanaret filium eius. Ex quibus patet ꝙ dubitauit, qa si ipsum uerum deũ credidisset, sciuisset quod non esset locus ubi nõ esset deus. Diffidebat ergo regulus, & nõ plene credidit, qa honorẽ dedit presentie corporali, petens ut descenderet corporaliter, sed melius fecit ille cẽturio dicens xp̃o, Dñe, puer meus iacet paralyticus in domo, & male torquetur. Ait ei Iesus Ego ueniã, & curabo eũ. Et centurio, Dñe nõ sum dignus, ut intres sub tectũ meũ &c. Lu. vij. & Mat. viij. Iste habebat uerã fidẽ, credẽs ꝙ xp̃s pñs & absens corporaliter poterat sanare filiũ suũ. Ideo non fuit a xp̃o reprehensus, sed cõmẽdatus, qa xp̃s dicebat sequentibus se, Amẽ dico uobis non inueni tantã fidẽ in Israel. Secundus defectus istius reguli notatur in hoc qđ dixit sibi xp̃s, Nisi signa & prodigia uideritis, nõ creditis. Nota dicit, Nisi uideritis, & nõ dicit audieritis, qa dicit apostolus ꝙ fides est ex auditu, auditus aũt per uerbũ xp̃i. ad Rom. x. Nunq̃ uos uidistis trinitatẽ, tñ creditis. Et ista ueritas quõ intrauit in cor ueſtrũ? patet ꝙ non p oculos, nec gustũ, nec tactum, sed per aures, audiẽdo scripturas, doctrĩas uerissimas. Idem de miraculis xp̃i dicẽdũ est, que similiter credimus, q̃uis ea non uiderimus. Et sic patet ꝙ est fides ex auditu. Et quia iste regulus audiuerat iam miracula xp̃i, quõ. s. xp̃s solo uerbo curabat infirmos, suscitabat mortuos &c. Et tñ adhuc non credebat, sed uolebat uidere, iõ reprehẽditur a xp̃o, cum dicit, Nisi signa &c. q. d. Nõne sufficit audire? Patet ex his ꝙ mõ essent m̃ti rephẽdẽdi. Dicũt m̃ti, Quid scit hõ de paradiso, de inferno, de purgatorio? nullus uenit ad nos ista nobis manifestans. Quibus dici põt reprehẽsorie id quod dixit xp̃s regulo. s. Nisi uideritis &c. Ista eñ audiuistis p pphetas, apostolos, & euangelistas, & per xp̃m, quia ipse totũ nobis reuelauit in scripturis sacris. Itẽ per Lazarũ, itẽ per beatũ Paulũ, itẽ p sc̃m Ioannem euangelistã, qui uiderunt & retulerũt nobis. Iõ sunt ualde rephensibiles illi qui dicunt, Ego uellẽ ista uidere. Auditus enim est necessarius, sed nõ uisus, quia oculi pñt incantari, & scriptura sancta non potest incantari. Sic ille regulus uolebat uidere dicens, Dñe descẽde prius q̃ moriatur filius meus. Nõ credebat eum posse post mortem suscitare. Sed xp̃s totus benignus nõ respiciẽs eius defectũ uoluit non solũ filiũ a febre, sed etiã patrẽ, & totã curiã suam ab infidelitate & incredulitate liberare, dicens, Vade, quia filius tuus uiuit. usq; in finem. Nota hic magnificentiam Christi. Iste regulus solum petebat sanitatem corporalem pro filio, & xp̃s sanauit filium in corpore & aĩa, & patrẽ, & oẽs de curia credẽtes in xp̃m. De ista magnificẽtia Moyses, Date magnificẽtiam deo, dei pfecta sunt opera. Deut. xxxij. s. sanando corpus & aĩam. Ideo dicebat ip̃e, Vnum opus feci, & oẽs miramini. Infra, Mihi indignamini, qa totũ hominẽ sanũ feci in sabbato. Io. vij. Ecce ager seu hort⁹ euãgelicalis. Nũc seminãdũ est bonũ semẽ moralitatũ & instructionum uite ad consolamẽ animarum. super hoc qđ dicit the. Hora septima &c. Et intrabo materiam p questionẽ. Querit ergo cum in die artificiali sunt duodecim hore, & in naturali uigintiquatuor, quare Christus poti⁹ elegit septimam horam, q̃ horam primam uel secundã &c. ad curandum istum infirmũ? qa certũ est ꝙ in prima uel secunda &c. uł etiã octaua potuit ip̃m curare. Nõ credatis ꝙ sine rõne xp̃s hoc fecerit. Hoc eñ fecit ad oñdendũ ꝙ ad pfectã saluationem

tionē aīe a febre peccati, septē opa pnia lia q̄si septē hore requirunt, & de septima hora dicit thema, Hora septima &c. Prima hora est pctōrum cognitio, sicut in prima hora diei hō incipit cognoscere alium ex claritate solis. Sic transactis tenebris pctōrū, qn̄ hō redit ad se, & claritas aurore incipit clarescere, in cōscientia sua dicit, O miser, in q̄tis existi periculis, es superb9, auar9 &c. Sed qn̄ hō est in nocte pctōrū, nō cognoscit pctā ista, nec piculū suū, secundū illud ps, Nescierūt, neq; intellexerūt, ī tenebris ābulāt. Sed quādo religiosus, clericus, uel laic9, qui tenet malā uitā, pctā sua aduertit, & suum periculū, tūc intra se dicit, O miser &c. De ista hora dicit apls, Hora est iam nos de somno surgere, nūc em̄ ppior est nr̄a salus q̄ cū credimus. Nox pcessit, dies aūt appropinquabit. Abijciamus ergo opa tenebrarum &c. ad Ro. xiij. Stare in pctō uocat dormire. Rō, qa qui dormit, nō utit sensibus, & semimortuus est, sic etiā pctōres semimortui sunt, qa pctōrū corpus uiuit, sed aīa est mortua. Et quot anni sunt q uos dormiuistis in pctō, in supbia, auaricia, luxuria, ira, & mala uolūtate? fortassis decē, uel undecim āni, uel uiginti. Ideo sicut soci9 excitat sociū qn̄ incipit aurora, ita apls dicens, Hora est iam nos de somno surgere &c. Nūc em̄ propior est nr̄a salus. Qn̄ hō stat ī pctīs, lōge est a deo p malā uitā, sed qn̄ hō incipit in se cognoscere defectus suos, appropinquat hō deo. Scd'a hora est cōtritio cordis. Magna fuit questio inter doctores, qd est cōtritio pprie. Et dimittēdo opiniones ego dicā uobis determinationem, q cōtritio est dolor de pctīs pteritis, sed non sufficit nisi sit respectu dei, sicut em̄ hō est compositus ex materia & forma, ita cōtritio habet duo. s. dolorē de pctō, ecce materia, & q sit respectu dei, ecce forma, als non esset contritio, sed attritio. Verbi gr̄a, Quando religiosus cognoscit sua pctā, & dicit, O miser, prelatus meus sciet, & plorat &c. nō est contritio, qa timore uerecundie, uel pene dolet. Sed si dicit, Deus fecit mihi tantam gr̄am, q de nemore mundi transplantauit me in padiso terrestri. s. religionis, ut saluū me facerē & alios, & ego miser offendi deū. O miser &c. Istud est cōtritio. Idē de clerico cognoscēte peccata sua, si dolet qa eps sciet, & sic īcarcerabit, & tota terra sciet, & sic diffamabitur, & pdet bn̄ficiū, par ualet. Sed cōtritio est qn̄ dicit, Dn̄e, tantā gr̄am mihi fecistis. s. consecrandi &c. quā non fecistis mr̄i ur̄e, nec Michaeli, nec Ioāni Baptiste. Lingua mea est clauis celi, & ego infelix fui tā ingratus &c. Ista est cōtritio. Idē est de uobis si aliqs uestrū est in aliquo crimine, & ducit ad furcam, & cogitat q dom9 sua est destructa, & uxor sua diffamata, filij eius cōfusi, corp9 suū pditum, & plorat, nihil sibi ualet, sed dānat. Sed si diceret, O dn̄e, tu fecisti me ad imaginē & similitudinē tuā, ut tibi seruirem, & ego &c. Itē sanguine tuo redemisti me, & despexi te &c. Abluisti ī baptismo &c. tūc est cōtritio. Idē de muliere cuiusuis status, que si dolet de pctō quia gētes loquūt, & plorat ppt piculū, nihil ualet. Sed si dicat, Dn̄e tu ordinasti mr̄imoniū, uel ꝟginitatē, seu uiduitatē, dn̄e fregi sic uł sic. O dn̄e qd erit de me? Ista est cōtritio, qa respectu dei. De ista hora autoritas. Nunc aīa mea turbata est, & quid dicam? Pr̄ saluifica me ex hac hora. Iob. xij. No. ex hac hora, qa ꝟa cōtritio nō est sine gr̄a, & si nō hr̄et opportunitatem cōfitēdi, sed ppositū, cōtritio sufficeret. Tertia hora est oris confessio. Rō, qa si habetis camerā plenā stercore, non sufficeret uidere, nec cōgregare ad angulū, nisi pijciat extra. Ita de cōscientia, que est camera dei, ex prima. s. pctōꝝ cognitiōe, uidet stercus pctōꝝ, ex scd'a congregat in angulo cū cōtritiōis scopa, sed oportet pijcere extra p fenestrā confessionis, & sic mūdatur camera, qn̄ dicitur cōfessori, Pater noueritis q ego sum superbus &c. pr̄ non recordor de alijs. Si uidetur uobis q in alijs peccauerim, interrogate me, quia ego dicam uobis ueritatem. Confessor aūt debet interrogare qd' officiū habet. Alia sunt pctā militis,

alitis, alia mercatoris, alia sacerdotis
&c. Itē idē de mulierib⁹, si est puella ui-
rgo, uel maritata, & data absolutiōe a cō
fessore, camera remanet pura, expulsis
de culpis, & peccatis, fit habitatio tri-
nitatis. Ad eum ueniem⁹, & mansionem
apud eū faciem⁹. Io. xiiij. De ista hora di
cit xp̄s, Mulier cū parit, tristiciam habet,
quia uenit hora ei⁹. Ioā. xvj. Confessio cō
paratur partui mulieris. Rō, quia sicut par-
tus est cū dolore, & est necessaria obste
trix, ita in cōfessione sunt dolores par-
tus, qn̄ hō cogitat ꝙ diffamat se &c. sed
oportet parere. Obstetrix est confessor
confortās dicēdo, dicatis &c. Sed qn̄ pe-
perit puerū, iā nō meminit p̄ssure ꝓpter
gaudiū qd' hō habet. Itē magnū p̄iculū
est de prole mortua in utero, qa nisi exe
at interficit mrēm. Idē de utero aīe, qa
quot sunt ples mortue, quot sūt pc̄tā mor
talia, q̄ habet hō. Iō oportet uel parere,
uel mori. Propter hoc xp̄s ordinauit sa-
cramētū cōfessionis, & p̄cipit ꝑ os eccle
siae ꝙ quolibet anno hō cōfiteat̄, uel pri-
uetur sepultura eccl'iastica. Extra de peni.
& remis. Oīs utriusq; sex⁹, nō solū adul-
ti, sed etiā pueri tenent̄ cōfiteri, habētes
annos rationis. Recitat beat⁹ Greg. ꝙ puer
quinq; annorum fuit dānat⁹. Quarta hora
est morum emendatio. Quid ualet pc̄tōrū
cognitio, uel cōtritio, uel confessio, nisi
homo emēdet uitā suā? Si cognoscitis ꝙ fui
stis superb⁹, pōposus, decetero debetis
uelle & ꝓponere humilitatē, & humilia
tionē. Itē si fuistis auar⁹, usurari⁹, uel de-
fraudādo, emēdo, uēdendo, uel negādo
debita, retinendo solidatā seruorū, uel
legata defunctorū, decimas, uel primitias
&c. emēdetis. Idē de luxuria, īmunde ui
uendo &c. decetero debetis uiuere ca-
ste &c. & sic de alijs. In illa hora accesse-
runt discipuli ad Iesum. Mat. xviij. Quin-
ta hora est debitorū restitutio. Si senti-
tis in bursa, taxia, seu in domo u'ra aliqd
de iniustis bonis, acquisitis ꝑ usurā, rapi
nam &c. restituatis. Restitutio enim est
necessaria, sicut pater uult ꝙ filij uel ser
ui sint cōtēti de parte sibi data. Et si un⁹
frater furet̄ partē alteri⁹, indignat̄ pater
dicendo, Nonne scio ego diuidere? Ita
debetis cogitare ꝙ iste mundus est una
domus dei, dn̄s est sursum cū baronib⁹,
nos sumus hic in stabulo cum bestijs. Et
dn̄s diuidit bōa, illi dedit magnā partē,
tibi paruā. Ideo nolite tangere partē al-
terius. Non dicat pauper, ego possum re
cipere hoc a diuite &c. Nec dicat diues,
Ego possum hoc recipere a paupere, qa
ego plurib⁹ habeo ꝓuidere, quilibet sit
cōtētus de parte sua, al's nunquā habe-
bit gratiam dei, nec intrabit paradisum.
quousq; satisfecerit. Non dimittit̄ pecca
tū, nisi restituat̄ ablatū. xiiij. q. vj. Si res.
Imo dico ꝙ magis letus debet esse pau-
per, quia speratur ꝙ erit diues in paradi
so, si sic habet patientiā, quia paupertas
rōne patientie erit sibi meritoria, ut di-
cit Ambr. dist. xlvij. Sicut hi. Diuites ue-
ro timere habebunt, ne ipsi retributio-
nem capiant in hoc mundo &c. Itē idem
dicendū est de satisfactione dāni, si no-
tarius uel falsus testis &c. alicui dānum
intulerunt, tales enim tenentur ad resti-
tutionem faciendam his quos dānifica-
uerunt. Item illi qui de nocte abscindūt
arbores, & frumenta aliorū, tenent̄ satis
facere de dāno. De ista hora autoritas.
Dicit xp̄s penitenti, Ego seruabo te ab
hora tentationis, q̄ uentura est in orbem
uniuersum. Apoca. iij. Hora tentationis
dicit̄ restitutio. Ista tentatio est hodie in
mundo. Dicatis uos prelato uel clerico,
qui cum simonia obtinuit, ꝙ renunciet
corā papa uel prelato statim, & audiatis
quid dicet. Dicet fortasis, O si deberem
restituere uel resignare, unde uiuerem?
Ecce dolor. Sed per illā horā tentatiōis
oportet transire, si uultis saluari. Item si
dicat̄ usurario ꝙ restituat, dicet statim,
Vnde ego uiuā, & uxor, & filij? sed dimit
tam in testō. Ergo in uita uos usurarij nō
uultis satisfacere, & in uita uos non uul
tis esse sine peccato, ideo ibitis ad infer
num. qualis stulticia? Sexta hora est iniu
riarū remissio, oportet enim parcere ini
micis, & facere pacē, & oportet ꝑ istā ho
rā trāsire, si uultis ꝙ de⁹ parcat uobis iiu
rias, & pc̄tā, q̄ peccādo fecistis cōtra deū.

Nõ dico ꝙ remittatis debitũ si nõ uultis, sed oportet necessario remittere odium, & maliciã cordis, & oportet hr̃e ꝓpositũ nõ nocẽdi ꝓximo, nisi secũdũ ordinẽ iustitie. Itẽ si aliqs interfecit patrẽ tuũ, noli uindictã q̃rere nisi secũdũ ordinẽ iustitie, qa hoc poteris sine p̃cõ. Deus eñ non ꝓhiberet iustitiã, sed odiũ. Hoc patet a siñi. Si aliqs sit uulneratus, & ferrũ remãsit intus, nihil ualẽt medicine quousq; extrahat ferrũ. Ferrũ est odiũ, rãcor &c. Et nisi ꝓijciat, nihil ualẽt medicine bonoꝝ operũ. De ista hora dicit Ioã. Sedebat Iesus supra fontem. Hora aũt erat quasi sexta. Io. iiij. Fons emanans est mĩa dei. Sup istũ fontẽ sedet xp̃s in illis qui amore & honore sui parcũt, & remittũt iniurias, ut eis ẽt sua remittant p̃ctã, als si nolunt parcere, nec uirgo Maria, nec oẽs sc̃ti impetrarent eis ueniam de ueniali peccato. Septima hora est eucharistie cõio. In ista dat plena sanitas, expulsa febre p̃cti mortalis. Ex q̃ eñ hõ cognoscit p̃ctã, & cõterit, & cõfitet & habet ꝓpositum emendandi uitã, & restituit aliena, & remittit iniurias, talis põt licite uenire ad cõicandum. De ista hora dicit xp̃s Io. v. Venit hora, & nũc est, qñ mortui. i. p̃ctõres, audient uocem filij dei. s. illam, Accipite & manducate, hoc est corpus meũ qd ꝓ uobis tradetur. j. Coꝝ. xj. Et ordinatũ est a xp̃o & eccl̃ia, ut quilibet xp̃ianus cõicet in paschate. Et licet de bono consilio in quolibet festo magno bonum esset cõicare, tñ ex precepto & sub pena p̃cti mortalis in paschate cõicare obligamur, & non solũ magni, sed etiã parui decem uel. xij. annoꝝ bene parati. Et iõ precedunt septẽ hebdomade quadragesime, prima corrñdet prime hore, sc̃da secunde. De ista hora intelligitur thema, Hora septima &c.

Dñica. xxj. post Trinitatẽ. Sermo. ij.

Credidit ipse, & domus eius tota. Verbum istud habetur Io. iiij. Istud uerbum dicit de quodã nobili dño, qui prius nõ credebat in xp̃m, imo erat infidelis, sed uisis xp̃i miraculis, que faciebat tanq̃ ꝑ deum imperando, credidit nõ solũ ipse, sed & tota domus. Iõ dicit, Credidit ipse &c. Salutetur ꝟgo Maria. Pro ratiõe & declaratione huius uerbi, & introductione materie p̃dicãde, recordor de quadã autoritate terribili, sed uera & rõnabili. Si quis suoꝝ, & maxime domesticoꝝ curam nõ habet, fidẽ negauit, & est infideli deterior. prima ad Ti. v. Si quis. s. dñs domus nõ curat dare ꝓuisionẽ necessariã corpis & aĩe suis domesticis, fidẽ negauit. Nam sicut serui iure fidelitatis tenent conseruare ꝑsonam dñi, famã, & honorẽ, & bona sua. Ita dñs iure fidelitatis tenetur ꝓuidere filijs & seruitoribus, nõ solum de cibo, potu, & uestitu, sed etiã q̃tũ ad animã, ut sciãt orare, & cõfiteant, ut audiant missam, ut cõicẽt, & uitẽt uitia, ne ludãt, ne furent, ne mentiantur, & hmõi. Et si dñs non curat, fidẽ negauit. i. ius fidelitatis, & est infideli deterior, quia infideles iure nature prouident suis seruitoribus de oĩbus eis necessarijs. Hoc a siñi ꝓbat. Vos uidetis ꝙ in corpe est unũ caput, in quo sunt oẽs sensus, & in alijs partibus corpis nõ est nisi unum sensitiuum. s. tactus, & caput regit. gubernat, & ꝓuidet oĩbus alijs mẽbris. Ita dñs est caput, & tenetur prouidere oĩbus de domo. s. filijs, seruis, ancillis, & captiuis, corpaliter & sp̃ũaliter. Iõ ille regulus, de quo legitur euangeliũ, ex quo fuit cõuersus, curauit de oĩbus, de domo uocauit milites, scutiferos &c. dicens, Ego non credebã in illum ꝓphetã Iesum, sed mõ credo ex miraculis que uidi, & uos etiã uidebitis, & debetis credere in eũ, & deus fecit sibi gr̃am ꝙ oẽs crediderunt in eũ. Patet thema. Ego inuenio in theologia, & ponuntur clare a doctoribus tres gradus uere credentie, & credulitatis xp̃iane. Magister sñiaꝝ in. iij. libro ponit illos dist. xxiij. Et sunt tres. s. Credere deum. Credere deo. Credere in deum.

Primus gradus hr̃ p sciam ĩtellectualẽ.
Sc̃ds per reuerentiam cordialem.
Tertius per obediẽtiam generalem.
Et iste tertius gradus saluat hominem.

Istos

...stres gradus habuit iste rex. Iō dicit, ...edidit ipse, & domus eius tota &c. Pri... grad⁹ fidei xpiane est credere deū. ...m gubernatorē, & rectorē iustū, bo... & sapientē, potētē, & remunerato... bonorū & malorū, & qd' bonis dabit ...am, malis penā, hoc est credere deū. Et ...credētia ab initio fuit necessaria usq; in finē mūdi. Ante incarnationē Iesu ...& añ ordinationē articulorū fidei, e... necessariū credere. s. q̄ iste mundus ...a se, sed ab aliquo erat fact⁹, imo hoc ...est demonstrabile naturali lumine, ...licet q̄ aliquis dñs est, qui fecit hūc ...dū, & regit, & gubernat. Et talis cre... ...a est necessaria. Aps̄ de isto gradu si ...dicit, Sine fide impossibile est queq̄ ...placere. Credere eñ oportet acce... ...ad deū, qa est, & q̄ inquirētib⁹ se ...munerator sit. ad Heb. xj. Isti duo arti... ...s. q̄ de⁹ est, & q̄ est remunerator in... ...entiū eū, & punitor nō inquirentiū ...semp fuerūt necessarij ad credendū, ...stultus qs, & insipiēs hō, sicut ille ...quo dicit in ps David, Dixit insipiēs ...corde suo, nō est de⁹. Sed q habet na... ...lē itellectū, pōt cognoscere q̄ deus ...p itellectū. Prīo si ego q̄rerē a uobis ...es, Creditis q̄ in meo corpe sit aīa? ...eretis q̄ sic, licet nō eam uideatis, sed ...naturali sciētia, ex operib⁹ que appa... ...exterius, qa uidetis in capite effectus ...ūq; sensuū corpaliū. s. uiderē, audire, ...qui &c. que non pñt a corpe esse sine ...a, creditis in me esse animā rationalē. ...qa brachia mouenī, & uēter recipit, ...emittit, & pedes mouenī, & pcedūt, ...certe cognoscit q̄ aīa est in corpore, ...et nō uideaī. Modo cogitare debetis ...caput hui⁹ mūdi sit celū. Duo brachia ...ementū ignis, & aeris, que sunt maio... ...s actiuitatis. Vterus in quo sunt hūidi... ...es aqua sit, & terra sit pedes. Modo qd ...detis in capite? nōne uidetis ibi motū ...olis ab oriente in occidentē ita ordina... ...q nunq̄ pctm̄ uel defectū committit? ...de motu lune crescendo & decrescē... ...dicendū est. Item uidemus motū alia... ...a stellarū. Modo clarū est, licet nō ui...deatur, q̄ est aliqua substātia spūalis, que mouet oīa ista, & illa est deus, qa sol, & luna, celū &c. irrationabilia sunt. Idē dicēdum est de motu duorū elemētorū, qua si duorū brachiorū. s. de fulguribus, nubib⁹, de claritate aeris, tonitruis, tēpestatib⁹, clarū est q̄ aliquis est qui faciat ista, & ille est deus, & licet non uideaī, ex his tñ effectibus pōt cognosci. Idē dicendū de aqua, que est quasi uterus. Itē terra q̄ pedibus assimilaī, facit ordinate opera sua. Primo in uere arbores producūt flores, & postea fruct⁹, & sic de alijs. Et qui mouet, & gubernat terram, & facit ista, deus est. Si ergo motus corpis cogit ad credendū aīam esse in eo, ita etiā motus huius mūdi facit deum cognosci, de hoc uide btm̄ Tho. j. parte. q. ij. art. iij. ibi pbat deū esse quinq; uijs. Propī predictā rōnem dicunt aliqui magni doctores, q̄ homo est ad imaginē dei, isto modo qa sicut deus est unus, qui gubernat totum mundū, ita in homine est unus spūs, gubernans totū corpus, & sicut tota aīa est in toto, & tota in qualibet parte, ita de⁹ est totus in toto mūdo, & totus in qualibet parte. Deus creauit de terra hoīem, & secundum imaginē suā fecit illū. Et iterū cōuertit illū in ipsam, supple ad cogitandū, qa sicut est unus spūs in eo, ita unus deus est in toto mūdo. Eccli. xvij. Scd'o hoc idē patet, & ponatur casus q̄ aliquis ignorans & simplex, sed uigēs naturali intellectū, intret palatium pape uī imperatoris solus, licet non uideat papam uel imperatorem, quando uidebit cameras, fenestras &c, statim cogitabit q̄ magnus dñs & potens fecit illud. Et ex ordinatione palatij cognoscet eius sapiētiam, & ex abundantia bonitatem. Ita in proposito. Cogitate quale palatium est iste totus mundus. Camere in quibus est dominus cum baronibus, filijs, & amicis, sunt alte collocate. s. in celo, nos sumus hic in stabulo cum bestijs. De ista domo autoritas, O Israel quam magna est domus dei, & ingens locus possessionis eius. Baruch tertio. Fenestre sunt sol, luna, & stelle. Et scam...

na hui⁹ domus sunt mõtes, qui talẽ domũ edificauit de⁹ est, & potentissim⁹, & qa ita ordiate fecit, sapiẽs est, qa & oib⁹ ꝓuidet, bon⁹ est. Talis dñs potẽtissim⁹, sapiẽtissim⁹, & optim⁹, iust⁹ debet esse, dãs bonis remunerationẽ, malis aũt punitionẽ. Ecce quõ cognoscit de⁹. Autori. Inuisibilia dei. s. glia, potẽtia, maiestas &c. a creatura mũdi, dicit glo. ab hoĩe ꝑ ea q̃ facta sunt intellecta cõspiciunt, sempiterna quoq; uirt⁹ ei⁹, & diuinitas, ita ut sint inexcusabiles. Quia cum cognouissent deũ, nõ sicut deũ glorificauerũt, aut grãs egerũt, sed euanuerũt in cogitationib⁹ suis, & obscuratũ est insipiens cor eorũ. Dicẽtes enim se esse sapiẽtes, stulti facti sunt. Ro. j. Philosophi in scholis cognouerũt deũ, licet nõ nominarẽt eũ deũ, sed primũ prĩcipiũ, ut in. xij. Meta. primã cãm, primũ motorẽ, motorem immobilẽ, primã intelligentiã. Sed dicit Augu. ꝙ in tẽplo adorabãt idola cũ populis. Ideo dicit apl̃s, ꝙ cũ cognouissent deũ &c. Moraliter iste defect⁹ philosophorũ est hodie in multis xp̃ianis, q cognoscunt deum, & tamen nõ glificant, imo despiciũt, & uituperant deũ. Verbi gratia. In domo dñi sustinere inimicum dñi, & hr̃e colloquia secreta, & recurrere ad illũ ĩ suis necessitatib⁹, magna iniuria dñi est &c. Hoc faciũt xp̃iani xp̃o, sustinẽdo diuinũ, cõiuratorẽ &c. & recurrendo ad eos. Itẽ cũ de⁹ sit in domo hui⁹ mũdi, tot⁹ in toto, & tot⁹ in qualibet parte, qñ iuras, renegas, blasphemas, corã eo iuras &c. uel tu nõ credis, uel si credis, & tñ facis ista, peior es philosophis infidelib⁹. Itẽ credis & scis ꝙ dñs q ꝓuidet suis seruitorib⁹ uult de eis aliqd̃ seruitiũ. Ita etiã dñs deus uult de nobis seruitiũ, & ut seruem⁹ dñicã &c. Si credis, & nõ facis, peior es q̃ philosophi. Ecce prim⁹ grad⁹ credentie, q habet ꝑ sciẽtiã intellectualẽ. Scd̃s grad⁹ ascẽdendo est maior. s. credere deo. i. uerbis eius. Multi credũt deũ, q nõ credũt deo, sicut multi me sciũt esse, sed nõ credũt mihi. i. ṽbis q̃ dico, uel ego credo demones semꝑ esse, sed nõ credo demonib⁹. i. uerbis eorũ. Qui credũt deũ, debẽt etiã credere deo. s. uerbis, q̃ dicit. Legit enim de Abraam sene, cui ꝓmisit de⁹ dare filiũ, cũ esset senex, & etiã uxor antiqua. Dicit textus, Credidit deo Abraã, & reputatũ est ei ad iustitiam. Geñ. xv. Et dico ꝙ iste gradus credẽtie uenit ex reuerẽtia. Magna eñ reuerẽtia fit alicui ꝑsone, dicẽti aliqd supra intellectũ, puta. s. ꝙ homines uel asini uolãt, & crederet sine iuramẽto, & testib⁹, ꝓpter suã famã, bonã conscientiã, & bonitatẽ. Ita est de xp̃o Iesu, q uenit de ultra mare de celo empyreali, ꝑ incarnationẽ & natiuitatẽ, & cepit nobis ꝑdicãdo dicere altissima, & supra rationẽ & intellectũ naturalẽ, ꝙ licet sit un⁹ deus, simplex & indiuisibilis, tñ ꝙ ille est tres ꝑsone, pr̃, fil⁹, & spiritussanctus. Vnde scriptura dicit, Tres sunt qui testimoniũ dãt in celo, pr̃, uerbũ, & spũssanctus. Et hic tres unũ sunt. j. Io. v. Debet eñ xp̃ianus dicere, Dñe, ad hoc nõ habeo rationẽ, nec argumentũ, sed bene ad oppositũ. Tamẽ dñe ex quo uos dicitis, credo firmiter, & nolo iuramentũ nec testes. Hic est meritũ fidei. Quia si dixisset solẽ esse lucidũ, & homo crederet, grates nullas haberet. Item dixit aliud mirabile, qd̃ de illis tribus ꝑsonis nõ pr̃, nec spũssanctus, sed filı⁹ factus est homo. Magnũ mirabile. Vñ dicit scriptura, Qui cũ in forma dei esset, nõ rapinam arbitratus est esse se equalẽ deo, sed semetipsum exinaniuit, formã serui accipiẽs. s. corp⁹ & aĩam, in similitudinẽ hoĩm fact⁹, & habitu inuent⁹ ut homo. ad Phil. ij. Hoc mirabile credendũ est, ut supra. Itẽ dicit ꝙ fuit cõcept⁹ de Maria uirgine, sine hoĩe, sicut granũ format intra auellanã. Itẽ ꝙ fuit natus de matre manente incorrupta, sicut transit radius solis ꝑ fenestrã uitreã, recipiẽs colorem uitri, sed bonus xp̃ian⁹ dicere ĩtra se debet, Dñe, nõ habeo rõnẽ, nec argumẽtũ, sed credo dñe, qa articul⁹ fidei est, Qui cõcept⁹ de spũsancto, natus ex Maria uirgine &c. Itẽ dixit nobis aliud mirabile, de sacro altaris, ꝙ dictis uerbis a sacerdote, ipse est ibi uerus deus, & hõ, sicut

est in

[..]in celo. Caro mea uere est cib⁹, & sanguis meus uere est potus. Qui mãducat meã carnẽ, & bibit meũ sanguinẽ, in me manet, & ego in illo. Item, Qui mãducat hunc panẽ, uiuet in eternũ. Io. vj. Si dicetur ꝙ hostia est alba, & rotũda, & credere sibi, nec mirũ. Greg. Fides non habet meritũ, ubi humana rõ p̃bet experimentũ. Qui timetis deũ, credite illi, & nõ di[..] nullũ, & non euacuabit merces uestra. Eccli. ij. Infideles, ut Iudei, Agareni, credunt deũ, sed non deo, iõ euacuabit merces eorũ. Tertius gradus fidei est credere in deũ. i. credendo in ip̃m ꝑ bona opa. Vñ scriptura, Qui credit in me, opa que ego facio & ip̃e faciet. Io. xiiij. Qui est in pctõ mortali, licet credat deũ, & credat deo, non tñ credit in deũ, eundo ad eum. Aliqui sunt passus eundi ad eum. Primus est cõtritio peccatorũ. Quemadmodũ puer, qui cecidit in lutũ plorat, sic quilibet nostrum debet facere, qñ uidet suã uitã immũdã, & deturpatã, ꝑ supbiã, auaritiã &c. Secũd⁹ passus est cõfessio, sicut puer qui cecidit in luto flens recurrit ad matrẽ, que ip̃m lauat, & mutat aliã ueste, sic recurrendũ est ad matrẽ nr̃am ecclesiã, ad cõfitendũ, ostẽdendo immũdiciam, q̃ lauat nos & uestit, qñ absoluit nos &c. Quia sicut erat prius quis indutus ueste superbie, põpe, & uanitatis, ita post induit hũilitatis ueste, & sic de alijs. Qui facit ista, credit in deũ, qa tẽdit ad illũ. Ois q credit in illũ, nõ dicit, illi, nõ confundet. Ro. x. Secus de credẽtib⁹ solũ duob⁹ primis modis. De hoc tertio mõ credẽdi intelligit illud uerbũ, Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit, qui uero non crediderit condemnabitur. Mar. xvj. Vide expositionem huius autoritatis.

Dñica. xxj. post trinitatem. Sermo. iij.

Induite uos armaturã dei ut possitis stare aduersus insidias diaboli. Verbũ istud habet textualiter ad Ephe. vj. &c. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione & introductione materie predicande sciẽdum qd' nos inuenimus in sacra scriptura, ꝙ xp̃s uenit in hunc mundũ ut rex intrans campũ pro liberatione ppl̃i sui a captiuitate & morte. Ratio. Ex quo Adã peccauit cõtra deum, faciendo uoluntatem diaboli potius q̃ dei, extunc diabolus tyrannice accepit tantum dñium in hunc mũdũ, ꝙ oẽs hoĩes tenebat captos intra clausuram pc̃õrum ianuis clausis. Ianue erant ignorantie de deo, errores, & false opiniones, quilibet faciebat sibi deum. i. idola, & post mortem diabolus ducebat aĩas ad infernũ. Ecce in qua captiuitate erat ppl̃s. Sed quid fecit filius dei? motus fili⁹ dei ex cõpassione & pietate, intrauit in hunc mundũ ut in campum &c. & p̃liũ cõmisit cum diabolo in die ueneris sancta, & fuit grauiter uulneratus in capite, in manibus &c. Sed liberauit populum suum intantum, quod omnes obedientes & credentes sibi sunt liberi. Autoritas. Attollite portas principes uestras scilicet ignorantie, & erroris, quia nobis ostendit portas ueritatis, & eleuamini porte eternales. s. ex duratione longa, & introibit rex gl̃ie, Quis est iste rex glorie? Dñs fortis, & potens, dñs potens in prelio. ps. xxiij. Hoc dicit Dauid illuminatus spiritusancto, preuidens xp̃i preliũ. Item alia autoritas noui testamenti maioris autoritatis q̃ Dauid, quia xp̃i est. Lu. xj. Cum fortis armatus. i. diabolus custodit atriũ suum. i. plateam huius mundi, quã tyrannice occupauit, in pace sunt omnia que possidet. Quia nec hoĩes nec angeli erant sufficientes ad expellendũ eũ. Si autẽ fortior illo. s. xp̃s superueniens uicerit eũ, uniuersa arma eius. i. peccati auferet, in quibus habebat fiduciã, & spolia eius. i. naturã humanam, distribuet in ordinibus angelorum collocando. Patet ergo ratione & autoritate ꝙ xp̃s uenit in hunc mũdum ut princeps ad bellũ pro liberatione populi sui. Creditis ꝙ intrauerit hoc bellũ sine armis? nõ credatis, imo optime armat⁹ fuit oĩb⁹ ꝟtutibus. Auto. Accipiet armaturã zelus illius. Tm̃ diligit aĩas, ꝙ nunquã fuit uir tam zelotipus de uxore

 sua,

sua, nec filia de patre, nec dñs de ancilla, sicut xps de aïa. Iõ dicit, Zelus illi⁹, & armabit creaturã. i. hũanitatẽ ꝟtutibus, qa diuinitas est semp armata ad ultionẽ inimicorum. Sap. v. Fiat ergo cõclusio, qñ rex ingressus cãpũ armat, nõne & milites armantur? Ideo militibus. i. nobis dicit thema, Induite armaturam dei. s. uirtutes, bona merita, & patet thema. Tria debent nos inducere & incitare ad recipiendum arma uirtutum, & bone uite.

Primus locus in quo stamus.

Secundus inimici quos habemus.

Tertius premiũ quod expectamus.

De his tribus dicit thema, Induite uos armaturã dei. Dico primo ꝙ debemus armari ꝓpter locum in quo stam⁹, qui est mundus iste, quia sumus in medio duorum extremorũ cõtrariorũ. s. celi beatorum, & inferni damnatorũ. In celo enim nõ oportet armari, quia nõ timẽt inimicos, nec demones, nullam habẽt malam uoluntatẽ, nec aduersitatẽ, nec impatiẽtiam, imo sunt in quiete perpetua, & in pace secura sine fine. Autoritas dei per os ꝓphete, Sedebit ppl̃s me⁹ in pulchritudine pacis, & in tabernaculis fiducie, & in requie opulenta. Et securitas usque in sempiternũ. Esa. xxxij. Nota cum dicit, in pulchritudine pacis. In hoc mũdo pax uertitur in turpitudinẽ. Milites enĩ tpe guerre sunt cum timore, orant, confitentur, sed tpe pacis dant se inhonestatibus, furtis, luxurie erga mulieres, puellas maritatas, uirgines, & moniales, non sic de pace paradisi. Ideo dicit, Sedebit populus meus in pulchritudine pacis. Et secũdo dicit, Et in tabernaculis fiducie. Ista tabernacula sunt ille mansiones, de quib⁹ dixit xps, In domo patris mei mãsiones multe sunt. Io. xiiij. s. nouem ordines angelorum, in quibus popul⁹ dei collocatur & distribuitur. Aliqui cum angelis, ut penitentes, & sic de alijs. Dicitur tertio, in requie opulenta. In hoc mundo multi habent pacẽ cum ꝓximo, sed habent paupertatẽ & indigẽtiã. Sed illi de paradiso cum pace habẽt & abundantiam omniũ rerũ, quicquid uolunt, quicquid desiderãt, habẽt. Quarto dicitur, Et securitas usq; in sempiternũ. Multoties in hac uita habemus pacem, sed timemus de futuro ne habeamus guerrã, sed in paradiso est securitas eterna. Ideo nõ oportet ibi armari, sed in inferno, licet esset eis bonũ armari, nõ tñ pñt. Rõ, quia sunt captiui, & iam perpetuis carceribus deputati. Ideo nõ pñt armari, nisi pro tanto ꝙ in illa malicia obstinati sũt & indurati, quia nõ desiderãt nisi malũ, uel nisi male, uellent ꝙ oẽs essent etiam dãnati cũ eis. Et licet habeant liberũ arbitriũ, tñ ligatũ est, & nõ põt exire in aliquod bonũ opus. Congregabunt in congregatione unius fascis in lacũ, & claudent ibi in carcere. Esa. xxiiij. Nota, congregabunt in cõgregatiõe unius fascis, igniti supple. Sicut quilibet titio p se cõburit, sed qñ cõgregant in unũ magis cõburũtur, quia unus iuuat aliũ ad comburendũ. Ita in inferno quilibet dãnat⁹ cõburitur, sed quãdo plures sunt, magis cõburuntur. In hoc mũdo solatiũ est miseris socios habere penarũ. s. uidere perditionẽ uirorũ uel bonorũ, sed in inferno quãto plures sunt, tanto pena est maior. In celo ergo nõ est necessariũ armari, & in inferno nõ pñt, sed nobis est necessariũ, qui nondũ sumus in celo, nec in inferno. Ideo dicit thema, Induite uos. s. modo dũ estis in cãpis, ut nõ uincamini ab inimicis, ubi est cõtinuũ bellũ contra uitia & pctã. Iob. vij. Militia est uita hoĩs sup terrã, nõ dicit in celo, nec in ĩferno. Et sicut dies mercenarij dies eius. Mercenari⁹ enĩ si bene uel male laborat, meretur salariũ uel penã. Ita de nobis. Si bñ laboram⁹ in operibus bonis, & uirtuosis, & bona uita, meremur salariũ ꝓ alia, sed si ex pctĩs uincimur in carcere peccati, erimus captiui in ĩferno. Remedium ergo est ut abijciam⁹ opera tenebrarũ, & induamur arma lucis, sic ut in die honeste ambulemus. Ro. xiij. Quilibet scit suã bonã uitã uel malã, & si scit se uiuere in pctĩs, foras ea expellat. Abijciamus ergo opa tenebrarũ. s. pctã, & induamur arma lucis. s. uirtutes pctõ oppositas. uer

bi grã.

gia. Si aliquis sentit in se illud op⁹ te oroium. s. superbie, põpe, uane glie, ajciat, & induat humilitate, ut xps, & go Maria. de quo Lu. j. Respexit humi tatẽ ancille sue &c. Itẽ idẽ dicendũ est ope tenebroso. s. auaricie, usure, rapi e, simonie, & sic de alijs. Dico q̄ scd'a quare debemus armari, est ꝓpter ini icos quos habemus. Si uultis aperire culos aĩarũ, ad uidendũ quales inimi cos habem⁹. s. demones, q̄a inter hoĩes n debet esse inimicitia seu guerra, sed tra demones qui uolũt nr̄am dãnatio & corruptionẽ, cõtra istos fortiter pu are debem⁹. Aut. Nõ est nobis collu tatio aduersus carnẽ, & sanguinem, sed uersus principes, & ptãtes, aduersus di rectores tenebrarũ harũ, cõtra spi tualia nequitie in celestib⁹. ad Eph. vj. qsi uellet dicere apl̄s, Quare debetis armari armis ỹtutũ, q̄a nõ est nobis col luctatio aduersus carnẽ & sanguinem. i. oies, sed aduersus prĩcipes & ptãtes. q. d. inimici nr̄i sũt ita potẽtes, q̄ respectu ri sunt ut prĩcipes, siue reges respectu un⁹ pastoris. Maior eñ est potẽtia eoꝝ, one, si de⁹ permitteret, subito destrue t totũ mundũ, tãta est ptãs eoꝝ, & nos eri sum⁹ debiles uermes, & corrupti. Iõ necessariũ est armari. Secũdo est no bis colluctatio aduersus mũdi rectores tenebraꝝ haꝝ. Ipsi uero sunt astutissimi, ut hoies armoꝝ, q̄ diu secuti sunt arma, & bella respectu rusticoꝝ inexpertorũ. Septẽ milia annoꝝ sunt, q̄ demones se quunt arma, iõ sciũt bñ ubi debẽt percu tere, & nos miseri nescim⁹ adhuc quid est bellũ spũale, & illi nũq̄ fecerũt aliud cõtra patriarchas, ꝓphetas, apl̄os, & etiã cõtra xp̄m & uirginẽ Mariã. Tertio est nobis colluctatio cõtra spũalia neqtie. i. cõtra spũs nequã, qui sunt inuisibiles. Pe riculũ esset cecis pugnare contra inimi cos inuisibiles, un⁹ esset sufficiẽs ad cen tũ. Ita de nobis, qui sum⁹ ceci in hoc mũ do, q̄a nõ possum⁹ uidere demones, qui uadũt in circuitu, percutiẽdo mõ unũ in capite p superbiã, mõ aliũ in gutture per gulã, & sic de alijs. Oportet ergo nos armari cõtra ictus tentationũ. Quarto dicit, in celestib⁹. Ipsi enim hñt aduãtagiũ. Dicũt milites, & etiã Vegeti⁹ de re militari, q̄ q̄ põt hr̄e aduãtagiũ de colle, siue de mõte &c. bene stat in bello. Ita demones hñt aduantagiũ, tenent eñ nos sub manu. In inferno eñ quot sunt aĩe, tot sunt demones ad torquẽdũ, sed in aere caliginoso est magna multitudo demonũ ad nostrũ exercitiũ, & tentationẽ nostrã. De hoc uide s. Tho. j. parte. q. lxiiij. arti. iiij. Sunt enim ut atomi in radio solari. Ecce quomodo habẽt aduantagiũ. Videt ergo uobis si debemus amari? Ergo induite uos armaturam dei, ut possitis stare aduersus insidias diaboli, ad Ephe. vj. Dico tertio q̄ debet mouere nos ad armandum premiũ quod expectam⁹. Premium debitũ legitime laborantibus est corona celestis glorie. Multum crederet lucrari, qui in uno bello obtineret coronam regis Francie, Arragonie, Castelle, que nihil ualent uel parũ, quia si hic lucrantur, aĩe nonnunq̄ perduntur post mortem. Item subijciuntur tot miserijs & indigentijs. Sed corona paradisi, que datur aĩe intranti paradisum per xp̄m, ut depingit de uirgine Maria, Veni amica mea, ueni coronaberis. Cant. iiij. ex quo semel recipitur, nunq̄ perditur, & ex quo collocatur in cathedra, habet abundantiã omniũ rerũ. Ideo oẽs labores oĩm bonorũ operũ dulces debẽt esse nobis pro illa corona obtinenda. Dicat hic miraculũ de uitispatrũ, de illo q̄ in una nocte lucratus est septẽ coronas, quia cõtradixit tentationi ne dormiret. Modo si pro tam leui re ille obtinuit septem coronas, quid erit de nobis si uolumus cõtradicere, & resistere fortiter tentationi de superbia? qñ dicit demon, O talis uadit sic &c. nõ credatis sibi. Idẽ de tentatione auaricie, qñ dicit, Talis ascendit, & cõgregauit diuitias, quia mutuauit, uel emebat &c. aduãtagiũ, uel uẽdebat pr̄is ꝓpter solutionis dilationẽ, non credatis sibi, sed fortiter resistite. Idẽ de luxuria dicit, O quantũ solatium esset cum tali iuuencula peccare. Idẽ de

uindicta, nō credatis sibi. Idē de pnīa qn̄ dicit, Et quare uis facere pnīam? forte no cebit tibi &c. nō credatis sibi, quia si estis fortis, & uincitis, habebitis coronā. De hoc auto. Labora sicut bonus miles Iesu xpi. Rō subdit, qa nō coronabit nisi q legitime certauerit. ij. The. ij. Legit de Romanis ducibus, q mittebāt cōtra prouincias, qui bellabāt uiriliter, & cū magnis periculis, expectātes coronā de lauro ad introitū Rome. Nos ergo debemus fortius animari, q non de lauro, sed de auro coronabimur in porta paradisi, & laudabimur ab angelis & sanctis. Iō aps, Oīs q in agone contēdit, ab oībus se abstinet. & illi quidē ut corruptibilē coronā accipiant, nos aūt incorruptam .j. ad Cor. ix. Ergo cōsiderādo locū, in quo sumus, inimicos quos habem⁹, & premiū quod speramus, armari debemus. Ergo induite uos &c.

De eadem dn̄ica. Sermo. iiij.

ACcipite armaturā dei. ad Eph. vj. In ser. hesterno declaraui qualr & quare debem⁹ armari. Nō iuxta the. uolo declarare qualia arma & que debemus recipere ut simus fortes cōtra diaboli tentationes, mundi occasiones, carnis īclinatiōes, & antixpi impugnationes. Salutet ꝟgo Maria. Pro intellectu huius ꝟbi sciendū ꝙ doctrina est cōis in sacra theologia, & approbata per oēs doctores & magistros in theologia, ꝙ peccare est ita cōe creaturis humanis huius mūdi, ꝙ solū exceptis duobus. s. Iesu xpo, & uirgine Maria, nullus alius hō pōt excusari quin ceciderit, uel aliqn̄ in pctō fuerit. Mlte sctē persone & spūales fuerūt in hoc mūdo, & inde non pnt excusari a pctīs. Hoc patet p regulā philosophie, Quod a natura inest, semp inest nature specifice. Vt intelligatis regulam. Coruus a natura est niger, ergo nigredo oībus inest naturalis uel formalis. Idē de albedine cygni, & pictura uel uarietate pauonis uel upupe. Idē de hoībus ꝙ habeāt duos oculos, & quinq; digitos ī qualibet manu, & quolibet pede. Patet regula philosophie. Nō uideam⁹ in theologia peccare utrū inest hoīb⁹ a natura? Dico ꝙ sic. Nā in pctō cōcurrūt tria. s. principium, mediū, & finis. Prima duo sunt a natura. Tertiū ꝟo a uolūtate. Iō est culpa & pctm̄ ex cōsensu uolūtatis. Pctm̄ enī incipit a sensib⁹ corporis, q naturalr inclinant ad malū, sicut oculi ad uidēdū et illicita &c. Itē audit⁹, & odorat⁹, & gust⁹ silr inclinant. Similiter & inclinat tactus manuū, uel aliarū partiū inclinātiū ad luxuriā, & malū. Et talis inclinatio non est pctm̄, qa naturalis est, sed est principium peccati. Medium ꝟo peccati est in imaginatiōe, qn̄. s. hō cogitat quō fieret peccatū, nec illa est pctm̄, qa naturalis est, sed mediū peccati, hoc etiā est naturale. Auto. Sensus & cogitatio. i. imaginatio humani cordis ad malū prona sūt ab adolescētia sua. Gen̄. viij. Patet ꝙ principiū & mediū peccati est a natura, finis uero a uolūtate, qn̄ uolūtas cōsentit, tunc est pctm̄ cōsummatū. Pctm̄ cū cōsummatū fuerit, nō dicit, īchoatū uel mediatū, gn̄rat mortē. Ia. j. Patet ergo ꝙ pctm̄ a natura inest qtū ad hoc, qa principiū & mediū sunt a natura. Auto. Nequā est natio eorū, & naturalis malicia ipoꝝ. Sap. xij. Qn̄ de⁹ creauit Adā & Euā, creauit eos in tanta equitate, ꝙ sensus & maginatio cōcordabant cū rōne, intm̄ cū essent nudi in paradiso, & Eua esset pulchrior mulier q̄ unq̄ fuit, uirgine Maria excepta, & respicerent se mutuo, nō erat desideriū, nec cōcupiscētia in eis, imo in paradiso terrestri in tanta equitate & conformitate erāt, ꝙ nec sensus, nec imaginatio, nec rō in aliquo discrepabāt, & illa dicit iustitia original. Sed postquam per eos fuit pctm̄ comissum cōtra dei preceptū, comedēdo de ligno &c. O dixit deus, Iā tam male usi fuistis gratia per me uobis data. & abstulit illis illā gratiā equitatis, & dimisit principijs naturalibus, statim fuit in eis mot⁹ sensualitatis & imaginationis contra rōnem, intantū ꝙ habuerunt sibi facere perisomata de folijs ficulnee, & sic cōsequēter sumus sine illa equitate. Iō dicit, Nequam est ratio eorū. Et hoc sequit natu-

ralis

[a]lijs malicia.i. pctm̄. Ex dicta auto. clare innuit φ pctm̄, q̄tū ad principium & medium, est naturale. Itē alia autor. ap̄li loquētis de se & de alijs dicentis, Nos oēs aliqn̄ conuersati sumus in desiderijs carnis nostre, faciētes uolūtatē carnis.i.sensualitatis, ecce principiū peccati, & cogitationū mediū, & eramus natura filij ire, sicut & ceteri. ad Ephes.ij. Fiat ergo ratio et regula. Si φ a natura est, semper inest, [...] inest a natura, ut probaui, ergo semper inest, nisi de gratia speciali eximatur uirgo Maria. Hoc dicit Augu. de gratia & natura. Si oēs sc̄ti & sancte dū adhuc uiuerēt, interrogati fuissent utrū sine pctō essent, oēs r̄ndissent, Si dixerim⁹ qm̄ peccatū non habemus, ipsi nos seducimus, & ueritas in nobis nō est. j. Io. j. Ex hoc ergo habetur φ nullus fuit ita armatus uirtute, sanctitate, & gratia, quin sagitta peccati anima penetrauerit, nisi armatura xp̄i. Si ergo nos, q sumus in cāpo, uolumus armari, que arma recipiem⁹? sanctorū? nō, quia nō sunt probata, sed xp̄i. Iō dicit thema, Accipite armaturā dei. Nō intendit dicere ap̄ls taliter φ nunquā peccemus, sed quia dicit, sequamur eū iuxta dictum beati Petri, Sequamini uestigia eius qui pctm̄ nō fecit. j. Pe. ij. Et alibi.s.iiij.ca.ait, Xp̄o passo in carne, & uos eadem cogitatione armamini. Igit̄ uideamus que arma sunt accipiēda, ut armem⁹ nos, & assimilemur xp̄o. Dico φ nescirē inuenire meliorē armaturam q̄ ap̄li, q dicit, State succincti lūbos u̅r̄os in ueritate, & induti loricā iustitie, & calciati pedes in preparatione euāgelij pacis. In oībus sumētes scutū fidei, in quo possitis oīa tela nequissimi ignea extinguere, & galeā salutis assumite, & gladium sp̄ūs, quod est ūbum dei. ad Ephe. vj. Vbi dat nobis sex armaturas.

Prima est cinctura de castimonia integrali.

Secunda lorica de iustitia generali.

Tertia calce⁹ de cōcordia fraternali.

Quarta scutum de credentia uirtuali.

Quinta capillicia de confidentia celestiali.

Sexta gladius de iustitia spirituali.

Dico primo cū dicit, State succincti lumbos uestros in ueritate. Hoc uidet̄ ad experiētiā, φ hō fortior est cinctus, quā sine cinctura, iō bellātes cingūt se. Hic oñdit̄ φ in bello sp̄ūali stringamus nos cingulo.s.castimonie integralis, quia dicit Gre. φ luxuria est in renibus. Ideo uiuamus caste cōtra malas inclinationes carnis, alias qui nō uiuit caste, cadit in multa pctā, false iurando, diffamādo, occidēdo, ad cooperiendū pctm̄, imo quod peius est, tenēdo cōcubinā, ad demones recurrendo, inuocando ut possint habere mulieres. Ecce quare dicit, State suc. lūbos uestros.s.caste uiuēdo. Nota cum dicit, ī ueritate. Dicit regu. philosophie φ ueritas est adequatio .i. conformitas rei ad intellectū. qn̄.s.res cōcordat adextra, sicut existit in intellectu ueritatis, sicut quādo ego cōcipio sortem currere, si ita est a parte rei.s.φ currat, tunc res correspōdet cōceptui uel uerbo intelligibili, & ppterea dicit Philosophus .j. Perihermenias, Sunt enim ea que sunt in uoce earū que sunt in anima passionū note. ergo castitas est, quādo illud opus nō fit, nec in mente desiderat̄. Tūc fit adequatio rei ad intellectū, quoniā intellectus non cogitat, nec desiderat ab intra, nec in re op⁹ fit ad extra. Quid ualet castitas dicētium, Non facerē opus, quia essem diffamatus, si desiderant facere si secrete posset fieri, & permanere, talis est castus, sed non in rei ueritate. Idē etiā de religioso & clerico, qui propter uerecundiā gentiū uiuunt caste, sed in mente desiderant, non ibi est adequatio rei ad intellectū. Idē de sene, qui nō pōt, & desiderat cogitādo, Quo uenerūt peccata que opabaris prius.s.cū eras iuuenis. Dico φ talis non est castus in ueritate. State ergo succincti. Benedictus est qui isto cingulo strīgit renes corporis & cordis, & cōcordat uerbū Christi dicentis, Sint lūbi uestri precincti, & lucerne ardētes in manibus uestris. Lu. xij. Illi qui uadunt circūspiciendo, spaciādo, q non sunt contenti de uxoribus, & uadūt &c. dicit xp̄s, Sint

lumbi uestri precincti, & lucerne ardentes in manibus uestris, quia luxuriosi uadũt de nocte, querunt tenebras & latibula, & qui male agit, odit lucem. Ideo sint lucerne ardẽtes .i. opera clara in manib⁹ uestris. Itẽ contra illos qui dicunt, Faciã, & postea cõfitebor. Et miser si morereris in pc̃tõ, ut ille qui dormiebat cũ quadã muliere, & dom⁹ cecidit, & mortui sunt, & dãnati. Item esto ꝙ cõfitearis, oportet facere pn̄iam, uel hic, uel in purgatorio, uel in inferno. Iõ nolite querere talia socialia. Ecce prima armatura castimonie integralis .s. mente & corpore. Secunda armatura est lorica de iustitia generali, cum dicit, Induite loricã iustitie. Secundum Philosophũ iustitia dicit̃ lorica, que totũ hominẽ armat in circuitu, ante & retro, a dextris & a sinistris. Ita iustitia oĩb⁹ ante & retro dat qđ suũ est. Illi q̃ stãt ante, sunt uxor, filij, & famuli. Istis tenemini dare instructiones, ne iurent nisi per aduerbia, ne mentiãtur, ne rapiãt, sed ꝙ cõfiteant̃, & cõicẽt, & orẽt, & ipsi etiam tenent̃ dare patri seu dño honorẽ. Eccl̃. vij. Filij tibi sunt, erudi illos. Sic bonus Thobias docuit filiũ suũ ab ĩfantia timere deũ, & cauere ab omni pc̃tõ. Thob. ij. Retro sunt illi, qui iã trãsierũt ut defuncti. Istis tenemur dare orõnẽ, maxime heredes, manumissores, cõplẽdo testamenta. A dextris sunt ecclesiastici, prelati, & alij. Istis tenemini dare reuerẽtiam. A sinistris sunt illi quos defraudamus, si uolumus saluari, satisfaciamus quibus tenemur ad restitutionẽ. Ecce lorica iustitie, circũdans totum hominẽ. Benedictus q̃ põt dicere, nihil debeo alicui. Si habes mille florenos de bono iusto, & unũ de malo iniusto, ille corrumpet alios, ut poma corrupta corrũpunt poma recentia. Qui habet istam iustitiam generalẽ, põt dicere, Iustitia indutus sum, & uestiui me sicut uestimẽto &c. Iob. xxix. Tertia armatura cũ dicit, Calciati pedes in preparationẽ euãgelij pacis. Hic armat nos de cõcordia fraternali. Differũt enim calciatus & discalciatus. Discalciatus eñ sentit spinas, lapillos, & uiarum obliquitates, & duricias, calciatus uero nõ. Ita qui habet concordiã fraternalem, calciatus est, & nõ sentit spinas, uerba aspera, dura, iniurias, & fraudes sibi illatas. Dicit sibi, Vos estis hypocrita, dicit, non dicitis filij ex toto falsum, & sic de alijs. Sed mõ pauci uadũt calciati, oẽs uadimus discalciati, nõ solum homines, sed etiam mulieres, que de nihilo se sentiũt, dicentes, Non loquerer ei, qa dixit mihi, cauillatrix. &c. De decẽ annis recordãtur de iniuria. Ideo dicit, calciati. O si diceret aliquis, Ego non uindicabo me de morte patris, cum sit tanta iniuria, uel filij, seu fratris &c. Maior dñs est Iesus xp̃s, q̃ in cruce dixit, Pater, dimitte illis, non eñ sciunt qđ faciũt. Luc. xxiij. Ergo calciamẽta habebitis in pedibus uestris, tenentes baculos in manibus. Exo. xij. Baculus iste de quo dixit, illo percutiendi sunt demones. Et est baculus quo sustẽtamur, qa si aliquis te iniuriauit diffamãdo, tene baculum in manibus, non te uindicando, qa dicebat̃ xp̃o in cruce existenti, Vah qui destruis tẽplũ, &c. Alios saluos fecit &c. & sic de alijs. Sed ipse ait, Pater ignosce illis &c. Quarto sumentes scutũ fidei, in quo possitis omnia tela nequissimi ignea extinguere. Hic autẽ armat nos de scuto credentie. Ratio, quare fides dicit̃ scutũ. Scutũ non est factũ longũ aut rotundũ, sed habet tres angulos. Ita fidẽ habemus de deo, & firmiter credimus ꝙ sit unus in essentia, & trinus in personis. Secũda rõ est, quia scutũ portat̃ in sinistra parte. Sicut in homine sunt dextra & sinistra, ita sunt due uite .s. eterna in paradiso, & ista dextra est & tpalis in hoc mũdo que dicitur sinistra. Auto. Leua .i. sinistra eius sub capite meo, & dextera illius amplexabit̃ me. Cañ. ij. In paradiso nõ est fides, quia fides est credere quod non uides. In paradiso totum uides clare, sed scutũ fidei portatur in sinistra .i. in hac uita. Nos mõ credimus trinitatẽ, sed in paradiso non, quia uidebimus clare, & poterimus tunc dicere, Sicut audiuim⁹ .s. in ecclesia xp̃iana, sic uidimus in ciuitate dñi uirtutum. Not. in quo possitis oĩa tela nequissimi

ignea extinguere. Aliqui sunt nequã, ut Christiani qui habẽt fidem & malã uitã, credũt xp̃m esse deum, sed nolũt ei obedire. Nequiores sunt, q non habẽt fidem nec obediẽtiã, ut infideles. Sed nequissimus erit antixp̃s cito uẽturus. Scutum fidei stat in Credo. Dicat semel. Ideo dicit, in oĩbus supple diebus, sumẽtes scutũ fidei mane & sero cũ protestatione, & defendat uos ab antixp̃o. De isto scuto Dauid, Scuto circundabit te ueritas eius, non timebis &c. ps. xc. Veritas dei est scutũ fidei. s. Credo, contra omnia tela nequissimi. s. antixp̃i, qui mittet quatuor iacula huic mundo. s. Primũ disputationũ. Secundũ prosperitatum. Tertium falsorũ miraculorum. Quartũ tormentorum. omnia scuto extinguunt. Quinta est, galeã salutis assumite. Hic armat nos in capite de capillicia, & de confidentia celestiali. recte galea cõparatur confidentie. Rõ, tres sunt uirtutes theologicales, scilicet fides, spes, & charitas, & spes est altior, non dico maior est spes, quia fides & charitas duas partes habent, altam & bassam. Fides habet ꝙ est unus deus, pater, filius, & sp̃ũssanctus, istud est altum. Item bassum propter xp̃i incarnationẽ. Item de gloria altiori in celo, quã deus dabit bonis, credere penas inferni, quas deus dabit malis, & sic fides habet altum & bassum. Charitas in duobus consistit preceptis. s. diligere deum, & proximũ. deũ ut altum, proximum ut bassum. Spes uero tantũ est alta, quia in nullo est sperãdũ nisi in deo. De illis qui sperant in homine, dicit propheta, Maledictus homo qui confidit in homine. Hiere. xvij. Ergo spes habet tantũ altũ in deo. Benedictus uir qui confidit in dño, & erit dominus fiducia eius. Hiere. xvij. Ecce galea alta. Ergo auisetis uos, nõ ponatis spem uestrã in rebus tẽporalibus, sed in deo. Verbi gratia. Bonus & aptus medicus qñ recipit infirmũ in cura, non debet confidere ꝙ ipse dabit sanitatem, quia effectus dei est, sed dicat, Ego faciam secũdũ artẽ & meam scientiam, sed ꝙ sequatur effectꝰ sanitatis, cõfidatis in deo. Sextus gladiꝰ, quod est uerbũ dei. Ex quo eñ sumus armati in renibus de castimonia integrali, & lorica de iustitia generali, & pedibus calciati de concordia fraternali. In sinistra manu scuto fidei, & galea confidentie celestis. Oratio armat nos manu dextra gladio iustitie spiritualis. Scutum est ad defendendum. Ensis uel gladius ad offendendum. Ita oratio est ensis uel gladius quo percutiuntur inimici nostri, quando mane & sero deuote orat. Primo signando se, & flexis genibus cogitando ꝙ uidens xp̃m quem sc̃tĩ adorant, qui inimicatur nobis, talis oratio dicit gladius, quia ore, & corde cogitando debet dici, & tunc inimicus nõ audet appropinquare. Dicat de Iuliano apostata, qui inuocabat demones, & eos mittebat cũ literis, & intra horam redibant cũ rñsione, sed sic non est faciẽdũ nobiscum, ne creatorem nostrum cõmoueamus, q unicuiq; secũdũ sua merita retribuet, ut dicitur Apo. xix. de ore eius. s. orantis ꝓcedit gladius ex utraq; parte acutus, ut in ipso percutiat gentes. Ecce quare dicit thema, Accipite armaturam dei.

De eadem dominica. xxj. post Trinitatem. Sermo. v.

STate in preparatione euangelij. Verbum istud habetur Ephe. vj. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione huius uerbi sciendũ ꝙ in theologia inuenitur magna differẽtia inter preparationem cordis, & executionem operis, quia licet homo aliquid conficere uelit, potest tamen impediri. Verbi gratia. Quilibet habet liberum arbitrium eligendi, ordinandi &c. sed executio sepe impedit, qa eritis pauper, nõ habebitis ad manducandũ. Patet ergo ꝙ preparatio est in corde, & executio non. Item multi pñt cogitare, & preparare se, ut uadant ad sanctum Iacobum, uel Hierusalem, sed si essetis contractus, non poteritis exequi. Item multi disponunt, ordinant, & desiderant ire ad ecclesiam, si interea incidunt in infirmitates, tũc executio est impedita. Quod aũt diffe-

differẽtia est inter p̄parationẽ & executionẽ. Autori. Cor hominis disponit uiã suã.s. p liberũ arbitriũ, sed dñi est dirigere gressus eius. p̄uer. xvj. Itẽ alia ibidẽ, Hominis est animũ preparare, & dñi gubernare linguã. Nota, hominis est preparare animum ad p̄dicandũ, uel disputandum &c. sed executio ad extra dñi est gubernare linguã. Quia ergo executiones operum ad extra non sunt in libero arbitrio, sed p̄parationes, ideo dicit thema, State in p̄paratione euangelij. Nõ dicit in executione, qa sanctũ euangeliũ precipit facere eleemosynam. Vñ si nõ habetis, sufficit habere cor p̄paratũ, q̄ si haberetis, tunc faceretis. Item precipit confiteri, sed sufficit habere cor preparatum. Idẽ de alijs operib9. Patet thema. Diceret aliqs, In qb9 stat euãgeliũ xp̄i? Dico q̄ tota doctrĩa euãgelica cõsistit ĩ q̃tuor.

Primo in simplici credẽtia.
Secundo in plena obedientia.
Tertio in digna penitentia.
Quarto in firma perseuerantia.

De omnibus istis & in speciali dicit the. State in preparatione euãgelij. Dico primo q̄ sanctũ euãgeliũ p̄cipit habere simplicem credentiam, simplex credẽtia est alicui credere de magnis & mirabilibus reb9 factis, & altioris dignitatis, pfectioris sanctitatis, & plenioris sapientie, q̄ nunq̃ mentitur, tanto eius assertioni simplicius est credendum sine iuramento & testibus. Talem credentiam uult Christ9 a nobis. i. ut alta, inuisibilia, & incomprehensibilia fidei transcendentis simpliciter credamus, nõ ponendo nos in disputatione. s. quõ potest hoc esse &c. Non uelle testes &c. sed dicere, quia uos dñe dicitis, qui nõ potestis dicere falsum, credo simplici uerbo, licet intellectus meus nõ potest cõprehendere. In hoc facimus xp̄o magnum honorẽ. Verbi grã. Quilibet xp̄ianus credit trinitatem, & hic non uidetur quomodo tres persone sint una essentia, tñ quia uos mihi dicitis, ego credo, ex quo estis tante sanctitatis, dignitatis, & sapiẽtie, q̄ nõ potestis mentiri &c. Itẽ dicitis q̄ est de9 & hõ, credo ut supra in precedenti sermone. Autoritas de oĩbus his, Venit Iesus in Gallileam p̄dicãs euangeliũ regni, & dicẽs, Penitemini, & credite euangelio &c. Mar. j. Nota aduẽtus in Galileam, q̃ interpretatur rota, signat xp̄i incarnationem, per quam uenit in istũ mũdũ uolubilẽ, ut p̄dicaret euangeliũ regni dei, quia. s. credentes portat ad regnũ dei. Iõ apostolus, Nõ erubesco euãgeliũ. Virtus enĩ dei est ĩ salutẽ omni credenti. Ro. j. Non erubesco, sicut faciunt multi, predicãtes Ouidiũ, Vergiliũ, Terentium, & aľs fabulas poeticas, in q̄bus nulla est fides, quia multa mẽtiuntur poete, ut dicitur in. j. Metaphy. Dico secũdo &c. s. plena obediẽtia, nõ solũ euãgeliũ xp̄i p̄cipit simplicẽ credẽtiã, sed & plenã obedientiã. Rõ. Nullus dñs est cõtẽtus de sola credentia subditorum erga ip̄m, sed oportet reddere obedientiam plenã. Si enim credis q̄ xp̄s sit dñs, rex, saluator oĩs. Ergo sis ei obediens, quia obediẽtia sequitur ad credentiã. In hoc ostenduntur illi qui credũt Christo, qa ad extra ei obediũt. Xp̄s p̄cipit nõ ire ad diuinos &c. sed recurrere ad deũ in necessitatibus. Qui nõ recurrit, obediens est, sed modo tot sunt inobedientes. Tales licet ore nõ dicãt p̄pter timorẽ, opere tñ ostendunt deũ nõ oĩpotẽtẽ &c. Itẽ si credis ip̄m deũ, ostende obediẽdo, qa p̄cepit nõ iurare, luxuriari, blasphemare &c. quia de rege suo & prelato hõ loquitur cũ reuerẽtia. Itẽ qlibet domin9 uult de seruis suis, qbus p̄uidet, aliquod seruitiũ. Cũ ergo xp̄s sit dominus, dans nobis prouisionẽ rerum oĩm, faciamus sibi aliquod seruitiũ. s. in hebdomada seruemus dñicã. Ecce quõ obediẽtia sequitur ad credẽtiam. Iõ xp̄s, Euntes in mundum uniuersum p̄dicate euangeliũ omni creature. Qui crediderit, & baptizat9 fuerit, saluus erit. Mar. ul. Nota, euntes in mundum uniuersum, predicate duas conclusiones. s. simplicem credẽtiã, ideo dicit, q crediderit, & plenã obedientiam, iõ dicit, baptizat9 fuerit &c. Qui baptisin9, cũ sit q̃dã dedicatio hoĩs ad seruitiũ xp̄i, sicut serui ad dñm, plenã obediẽtiã inclu-

dit.

dit. Baptiſmus enim non ſolum includit eſſe lauatũ, ſed eſſe ſeruũ xpi. Ideo decipiuntur multi, nõ intelligẽtes iſtã autoritatẽ, quõ iſtud uocabulũ, baptizatus fuerit, includit obediẽtiã, ut declarať Mat. ul. Eũtes docete oẽs gẽtes, baptizantes eos in nomine patris, & filij, & ſpũſſctĩ, docẽtes eos ſeruare oĩa q̃cũq; mãdauit uobis. Dico tertio &c. digna pnĩa. Rõ, qa tertũ eſt ꝙ oẽs deficimus in primis duobus, uel in ſimplici credẽtia, uel diſputando quõ xps tã magnus erit in parua hoſtia &c. Rñdere debemus, ꝙ iſta & maiora deus poteſt, qui poſſet totũ mũdũ intra auellanã includere. Itẽ de obedientia, quia multi ſunt inobediẽtes. Nõ oẽs obediunt euangelio. Ro. x. Ideo prouidit nobis ſupremus medic⁹ de remedio penitentie ſalutari, quia alias quomodo poſſemus ire ad paradiſum? ergo facere debemus penitentiam, dolere de peccatis, recipere propoſitũ nõ redeũdi, cõfiteri, recipere penitentiã, & ſeruare ipſam, que eſt data a cõfeſſore. Autoritas. Quoniã impletum eſt tempus, & appropinquabit regnum dei. Penitemini, & credite euangelio. Marci. j. Nota, quoniã impletum eſt tempus. ſ. mundi. Iam ſumus in fine. Ideo auiſetis uos. Quilibet corrigat ſe dimittendo peccata, & malam ſocietatem, ut ſimus parati in die iudicij. Non ponatis cor in iſtis mundanis &c. reſtituatis, & remittatis iniurias. Et concordat apoſtolus, Hoc itaq; dico uobis fratres. Temp⁹ breue eſt. j. Corin. vij. Secunda ratio, quoniam appropinquabit regnum dei facientibus, ſupple penitentiam. Ante aduentum Chriſti licet facerent homines penitẽtiam, nõ tamen appropinquabant ad regnum celorum, ſed infernorũ. Adam eñ, qui ex peccato ſuo fecit nongentos &. xxx. annos de penitentia, tamen ad infernum deſcendit, & ſic de alijs. Tertia ratio cũ dicit, Credite euangelio, quod. ſ. precepit pnĩam. Penitentiam agite, appropinquabit enim regnum celorũ. Mat. iij. & iiij. c. Dico quarto ꝙ ſanctum euangelium uult & precipit nobis firmã perſeuerantiã in bona uita, & ſanctis operibus, quia nec ſimplex credentia, nec plena obedientia, nec digna pnĩa, placent deo ſine perſeuerãtia apud deum. Plus cõſideratur perſeuerãtia finalis, quã longitudo tẽporalis. Verbi gratia. Sint duo, quorum unus uixerit ſanctiſsime in bonis operibus centũ annis, ſed quia per unũ diẽ dimiſit ſeruitiũ dei, ante mortem damnabitur. Alter uero centum annis uixit in peccatis, & ultima die ante mortem cõuertitur ad deũ, & dolet de peccatis, & proponit abſtinere, & ſic moritur, ſaluabitur &c. quia plus deus reſpicit perſeuerãtiam finalem, quã longitudinẽ temporalẽ. Hoc uidetur nobis mirabile ꝙ ille dãnetur, & alter ſaluetur. Sed declarabo per ſimilitudinem de duobus euntibus Romã tempore indulgentie plenarie, quorũ unus uenit de lõginquo cum magnis periculis & expenſis, ſed qñ eſt iuxta portam ciuitatis Rome, reuertitur, & non intrat. Alius autẽ uenit de una leuca, & intrat, & uiſitat ſanctuaria. Quis de iſtis duobus lucratus eſt indulgentias? Nõne ille qui intrauit? qa bulla uel papa dicit ꝙ qui intrat & uiſitat ſanctuaria. Idem, nam papa Ieſus dat plenam indulgentiam omnibus uenientibus Romã. i. ad paradiſum, ſed qui antequã intrat portam mortis reuertitur retro per peccatum mortale, non lucratur indulgentias, ſed ille qui intrat continuando, ſcilicet bonam uitam uſq; ad mortem, iſte lucratur. De iſtis quatuor punctis una autoritas. Notum facio uobis euangelium quod predicaui uobis, quod & accepiſtis. ſ. ſimpliciter credendo, in quo & ſtatis. ſ. plene obediendo, ꝑ quod & ſaluamini. ſ. digne penitendo, ſi tenetis. ſ. firmiter perſeuerando, nihil fruſtra crediditis. j. Cor. xv. No. exemplum de illo qui confidens in multitudine annorum ſui ſeruitij non perſeuerauit. Ergo preparemus cor ad ſimplicem credentiam, ad plenã obedientiam, & corpus ad dignam pnĩam, & firmam perſeuerãtiã. Iuxta conſilium thematis dicentis, State in preparatione euangelij.

De eadẽ dñica. xxj. poſt. tri. Ser. vj.

Confor

Confortamini in domino, & in potentia uirtutis eius. Ephe.vj. Salutetur uirgo Maria. Pro declaratione thematis, & introductione materie predicãde, sciendũ ꝙ xp̃s loquens de persona deuota, penitente, & bonã uitã tenẽte, dicit talẽ cõparationẽ, Nõ põt ciuitas abscondi supra mõtem posita. Mat.v. Verba sunt figuratiua, sed secundũ glosas & doctores uult dicere, ꝙ ciuitates.s. persona sancta, q̃ dicitur ciuitas, quia sicut in ciuitate sunt magne platee, & palatiũ regis. Ita intra personã deuotam sunt tres magne platee.s. memoria preteritorũ, secunda intelligẽtia p̃ntiũ, tertia est uolũtas futurorũ. Platee sunt sensus corporis interiores, sensus cõis, fantasia, imaginatio, & reminiscentia. Dom⁹ regis intra quã habitat & quiescit est conscientia. Porte sunt quinq; sensus corporales. In hac ciuitate est abũdantia mercationum.s. ueritatum theologicalium, & cardinalium, meritorum, & bonorum operum. Talis persona est propria habitatio xp̃i. Iõ ecclesia in persona xp̃i & gloriosissime uirginis dicit, In ciuitate sanctificata similiter requieui, & in Hierusalem potestas mea. Eccł̃i. xxiiij. Talis est posita supra mõtẽ.s. fidẽ. De quo Esa. Venite ascendamus ad montẽ dñi. Esa.ij. No. ascendamus per credentiã, obedientiã, & penitẽtiã. De tali ciuitate dicit xp̃s, Nõ põt ciuitas abscõdi supra montẽ posita, nec deo, nec hominib⁹, neq; demonibus. Nõ deo, ut clarum est, nec gentibus, quia licet uelit abscondi, tamẽ deus eã manifestat ad gloriam suam, & ad exemplum gentium, ipsis dicentibus, Non nobis dñe, non nobis &c. nec demonib⁹, quia sicut ciuitas obsidetur ab inimicis ad capiendũ, ita qñ Lucifer scit aliquam personam sanctam, & bonam, dicit, Illa ciuitas est mihi rebellis, obsidet eam in circuitu. Autoritas. Aduersarius uester diabolus tanq̃ leo rugiens circuit, querẽs quem deuoret. j. Pet. v. Sed non oportet ipsum timere, sed cõfidere de dño Iesu xp̃o, hoc dicit thema, Cõfortamini in dño &c. Loqtur apostolus p̃sonis bonis, sicut loq̃retur ciuitati obsesse auxiliũ expectãti, dicẽdo, Cõfortamini &c. Patet thema. Mõ uideamus, ciuitas ista seu castrũ obsessum in circuitu quõ põt defendi ne capiatur ab inimicis. Dico ꝙ requirũtur sex cõditiones.

Prima conditio ꝙ castrum sit bene ꝓuisum in uictualibus.

Secunda ꝙ in parte debiliori sit bene munitum.

Tertia ꝙ habebat ppl̃m audacem.

Quarta ꝙ porte castri optime claudantur.

Quinta ꝙ eius incole cũ inimicis non loquantur.

Sexta quod custodie diligenter obseruentur.

Dico primo &c.s. ꝙ in uictualibus bene &c. Ita de nobis. Quelibet bona p̃sona est ciuitas obsessa ab inimicis. Oportet ergo ꝙ habeat prouisionem de escis spiritualibus. Sp̃ualia uictualia nostra sunt illa, de quibus Christus, Non in solo pane uiuit homo, sed in &c. Mat.iiij. Orando.s. deuote, quolibet die de mane & sero, legẽdo, audiẽdo missas, & diuinis officijs interessendo, cõfitendo, & cõicando, tunc ciuitas est optime munita, non capietur propter famẽ. Autori. Inuenti sunt sermones tui, & comedit eos. Et factum est mihi uerbũ tuũ in gaudiũ, & leticiam cordis mei. Hiere.xv. Itẽ alia, Cõgregauerũt frumenta.i. ṽba diuina in ꝑparationẽ pugne. Iudith.iiij. Ergo cõfortamini. Secunda conditio est ꝙ in debiliori parte &c. Ita in ciuitate.s. in deuota p̃sona, debilior pars est caro seu sensualitas, quia intellectus & ratio fortissima & alta sunt, sed caro est debilis, sp̃us quidẽ prõptus est, caro autem infirma. Mat.xxvj. Ideo munienda est austeritatibus penitentialibus, & abstinentijs. Diceret aliquis, Hoc non fortificat carnẽ, imo debilitat. Verũ est, debilitat quantũ ad opera tẽporalia & carnalia, sed quãtũ ad pugnã sp̃ualem, sic fortificatur. Autoritas. Virtus eñ in infirmitate perficitur. Libẽter igit̃ gloriabor in infirmitatibus meis ut inha-

inhabitet in me uirtus xpi. Cũ em̃ in
mor,tũc potẽs ſum.ij. Cor.xiij.Multi
cerẽt multa pc̃tã ſi nõ eſſent infirmita-
s.Iõ libenter gloriandũ eſt. Tertia eſt
non ſint timidi,ut Iudei, alias ciuitas
pietur.Ratio, quare in bello ſpirituali
ſſum⁹ habere cordis audaciã, qa ſum⁹
ti q̃ ciuitas noſtra nõ põt capi uiolen
a.l peccãdũ, niſi conſenſus ibi fuerit.
ſi unus diabol⁹ uiolẽter poneret gla
um in manu mea, & moueret brachiũ,
interficeret aliquẽ me cõtradicẽte,nõ
et pc̃m̃.Idẽ de muliere ꝟgine cõtradi
te,& nõ cõſentiente,& ſi preter ſuum
le uiolatur, nõ pdit ꝟginitatẽ,imo tã
ã uirgo coronabitur in paradiſo.No-
de btã Lucia,quõ r̃ndit infideli tyran-
o,qui uoluit eã duci ad lupanar, dicẽs,
nq̃ inquinatur corp⁹ niſi de conſen-
mentis, ſi inuitam me feceris uiolari,
ſtitas mihi duplicabitũr ad coronam.
rgo debemus habere audaciam cordis,
e cõſentiamus pc̃tis,quia niſi cõſenſeri
us,aliter non poſſumus capi. Dicat̃ hic
exemplum de beata Margareta,ad quam
ntrauit demon in carcerẽ,in forma do-
ctoris,ad decipiendũ eã, ut conſentiret
principi, quia multa bona ei ſpoponde-
t. Dicat̃ quõ deus ſibi reuelauit q̃ erat
demon,& ipſa audacter accepit eum per
barbam.Si una puella tantam audaciã ha-
uit,quãto magis nos magni audaciã ha
ere debemus?Hoc dicit ſcriptura,Viri-
ter agite,& confortetur cor ueſtrũ,oẽs
qui ſperatis in dño.p̃s.xxx.Quarta q̃ por
e claudantur, quia ſi aduerſarij intrant,
factum eſt,& ciuitas eſt capta. Porte no-
ſtri cordis ſiue caſtra ſunt ſenſus corpo-
rales,in quibus eſt reſiſtendum,auerten-
do oculos a malis aſpectibus,& turpib⁹,
ad peccatum inclinantibus, quia per ocu
los nuncius uenit ad cor dicẽdo,quõ eſt
pulchra.Portas huius caſtri male cuſto-
diuit ille maximus miles,magnus rex Da
uid.ut patet.ij.Reg.xj. Dicatur quõ reſpi
ciendo uxorem Vrie lauantem ſe,cõcu-
piuit eam,& cecidit in peccatum luxu
riae,& homicidij &c.Dicatur etiam quo-
modo peccatum ducens ad luxuriam du
cit ſecum homicidiũ & gulã.Itẽ oportet
cuſtodire aures, & alia ſentimẽta,reſiſtẽ
do fortiter.Iõ dicit ſcriptura, Qm̃ cõfor
tauit ſeras portarũ &c.p̃s.cxlvij. Dicatur
hic de illo ſancto heremita,eunte cũ ma
tre ſua ſene, & in tranſitu riui cooperuit
ſibi manus, ne tangeret eius carnes nu-
das,licet mater eſſet antiqua. Dicũt aliq,
Et quod peccatum eſt reſpicere mulie-
rẽ?O ribalde, nunquid pc̃m̃ eſſet ſi quis
dimitteret portam caſtri apertam inimi-
cis?Ideo nolite fieri ſicut equus & mul⁹,
quibus non eſt intellectus.p̃s.xxxj. Quin
ta &c. qñ loquũt̃ cũ inimicis dicit̃,Factũ
eſt,ciuitas eſt capta, quia iam ueniunt ad
parlamenta.Ita parlamentum inimicorũ
nobiſcum fit in imaginatione, cogitãdo
certa pc̃tã.Dicatur ꝓut expediẽs erit.Ci
to capitur mulier que locutiones admit
tit lenonib⁹, ſed ſtet uiriliter,fortiter re
ſiſtendo.Si autem audierit,& dicit, Quõ
fieret ? hoc factum eſt,ipſa eſt perdita. Si
uero recipit iocalia, factum eſt. Et iõ di-
cit ſcriptura,Prophana & inaniloquia de
uita.Multum enim proficiunt ad impie-
tatem.i.peccatum,& ſermo eorum ut cã
cer ſerpit.ij.Ti.ij.Item homines qui uo-
lunt uiuere caſte,uitent locutiones mu-
lierum.Ideo beatus Dñicus docet caue-
re mulierum conſortia, quia etiam uiri-
les aĩas decipiunt, aut emolliunt, aut in
clinant.ſ.ad peccandum. Sexta eſt q̃ cu-
ſtodiãt bene,& diligenter cuſtodiantur,
& reſpiciantur,quia ſi ſecus eſſet,ab ini-
micis preuerterẽtur. Ideo neceſſaria eſt
continua cuſtodia. Cuſtodia eſt amor ad
magr̃m in ſcholis.Verbi gratia. Quando
aliquis tentatur de ſuperbia, pompa, &
uanitate &c.oculos intellectus faciat re-
ſpicere ad Chriſtum, quõ iuit, qui.xxx.
annis eandem ueſtẽ portauit.Itẽ ad Ma-
riam uirginem mulieres reſpicere de-
bent, que cũ eſſet regina reginarũ,& ma
ter dei electa, nihilominus ſuper omnes
ſe humiliauit.& dicet,O miſer,ipſe qui
eſt dominus & rex,ita iuit ſimpliciter, &
ego uolo ornari. Talis reſpectus timoro
ſus cuſtodit ciuitatem ſeu caſtrum cor-
poris tui. Item quando uenit tentatio
multi-

multiplicandi diuitias per usuram, furta, & sic de alijs pctis, debem⁹ respicere xpm. Autoritas. Si non in timore dei tenueris te instanter, cito subuertetur domus tua. Eccle.xxvij.

Dñica.xxij.post Trinitatem. Serm.j.

Omne debitum dimisi tibi, quia rogasti me. Mat.xviij. In sancto euangelio hodierno declarantur nobis tria multum necessaria ad sciendum.

Primo pietas diuinalis copiosa.

Scd'o crudelitas humanalis uitiosa.

Tertio equitas diuinalis rigorosa.

Primũ oñditur in principio euãgelij. Secũdũ in medio. Tertiũ in fine. Et de primo. s. pietate diuinali copiosa illis qui faciunt pñiam, dicit thema, Oẽ debitum dimisi. Et oñditur in prima parte euãgelij, ubi xps dicit, Simile est regnũ celorũ &c. usq;, debitum dimisi. Xps uolens oñdere suam pietatem copiosam, loquens de se dixit talem similitudinem. Sic est &c. Nota, iussit eum uenũdari, quia defraudauerat eũ, & uxorem eius, qa pdiderat ei de suis uanitatibus, & filios suos, qa prouidit filijs & filiabus, qa ut eis dimitteret magnã hereditatẽ, defraudauerat dñm. Procidens autem seruus ille dixit, Patientiam habe in me, & omnia reddam tibi. Hic habemus exẽplum, q licet simus magni pctõres, non desperemus, sed debemus facere pñiam, petere ueniam, ut iste dispensator qui fecerat iuramentum bñ dispensandi bona dñi, & fregit illud. Scd'o fecerat multas pompas & uanitates. Tertio fuit sñia data contra eũ, ut secundũ demeritũ tractaret, seru⁹ tñ humiliauit se, petens ueniã, & rex dimisit sibi oĩe debitum. O quanta mĩa. Ita nos ut iste dispensator sumus infideles xpo, quia iuramentum fidei factum in baptismo fregimus, nõ seruando suã uoluntatem, leges, & precepta, sed quilibet uult uiuere secundũ suam ppriam uoluntatẽ. Valde pauci sunt, qui in negocijs suis respiciũt si est secundũ deũ, sed ut possint lucrari, deũ non aduertunt, & parum lucratur qui pdit aĩam suã. Ecce infidelitas nra, ut illius dispẽsatoris. Itẽ destruimus bona dñi, & male dispensamus, qm bona tpalia, que uos diuites habetis, & spũalia, ut bñficia, sacramẽta ecclastica, totum dispensatur in uanitatibus. Propt hec sñia mortis est iã data per dñm nrm dicẽtem, Aĩa que peccauerit ipa morietur. Eze.xviij. Remediũ ergo qd' habemus est humiliari ad pedes regis xpi. Primo humiliando cor p contritionem. Scd'o os p humilem confessionem. Tertio corpus p punitionẽ, secũdum seruando pñiam aliquam, dicẽdo, Dñe patientiam habe in me, & oĩa reddam tibi, qa decetero uolo corrigere uitam meã. Et quid facit xps? Omne debitum dimisi &c. Ecce quomodo ostenditur hic pietas diuinalis. Autoritas. Si dixero impio, morte morieris, & egerit pñiam a peccato suo, feceritq; iudicium & iustitiã &c. pignus restituerit ille impius, rapinamq; reddiderit, in mandatis uite ambulauerit, nec fecerit quicq̃ iniustum, uita uiuet, & nõ morietur. Oĩa peccata eius que peccauit non imputabunt ei. Ezec.xxxiij. Videtur ergo nobis an habemus domum, & piũ dñm? Magna erit culpa dãnatorũ, cum tã bonũ forũ habeamus hic de pietate, & mĩa dei. In ista parte prima euangelij apparet manifeste q diuites & prelati non sunt dñi bonorũ tpalium, seu spiritualium, sed dispensatores tñ. Rõ, qa secundũ euangeliũ hodiernũ quilibet habet reddere rationẽ & computum, ergo &c. Caueant ergo diuites, ne dicãt se esse dños, sed dispensatores. Sicut em unus magnus rex habet multos dispensatores, ut dispensent bona, primo illis de domo dando necessitatem. Ita de xpo. Totus mundus est regnum suũ, & in qualibet uilla & ciuitate, &c. facit tres thesauros, scilicet diuites, quia nullus est diues nisi ordinatione dei, & dat bona & diuitias ut seruiãt sibi, & eorum necessitatibus, & non seruiant aduersario xpi. s. demoni, aľs puniuntur a domino deo. Itẽ ecclastici, ut papa, cardinales, & epi, & alij curati, dispẽsatores

tores spũales sunt.s.dignitatũ, benefi- torũ, & sacramentorũ. Thesaurus ma- or est papa, sibi dedit claues, creditis ꝙ pa sit dñs bñficiorũ? nõ, sed dispensa- t. lõ apl̃s loquẽs de se, & de alijs, dicit, c nos existimet hõ ut ministros xpi, & ispensatores ministeriorum dei. prima Cor.iiij. Et sequit̃, Hic iam querit̃ in- r dispensatores ministerioꝝ, uel eccle siasticos, uel laicos, ut fidelis quis inue- niat. O qualis honor erit illi qui dicitur fidelis, & qui dispensat bona scd'm dei ordinationẽ, al̃s infidelis est. Alia practi- a. Deus dedit regulã & ordinationẽ di- spensatoribus bonoꝝ tpaliũ di. Nõ fene eris fratri tuo ad usurã, pecuniã, nec ruges, nec quãlibet aliã rem. Deu.xxiij. Hic patet stultitia multoꝝ, q dicũt, Nũ id de meis pecunijs possum facere ad bitũ, ludere &c. Et si dispensator regis esset infidelis, si cõtra ordinationẽ regis dispensaret, dicens, De pecunijs regis possum facere &c. Ignorantia huius ue- ritatis facit dãnare multos usurarios, q si reprehendunt̃ dicunt, Nunquid pos sum mutuare decẽ pro duodecim? Nun quid possum facere cũ bonis meis quic- quid uoluero &c. Cũ ista rõne uadũt ad aeternũ, quia dñi est terra &c. Secundo ministrare sacramẽta absq; simonia. Sa- cramentum magis necessariũ est sacr̃m pñie. Dicat̃ quõ iniungũt missas ꝓ pnĩa, ut sibi &c. Idẽ de sepulturis. Dicat̃ quõ res spiritualis debet fieri primo libere, & post pñt petere iuxta consuetudinem patris. Ecce quare dicit, Gratis accepi- stis, gratis date. Mat.x. Et qui hoc facit, tenet cõsiliũ beati Petri dicẽtis, Pascite qui in uobis est gregẽ dei, ꝓuidẽtes nõ coacte, sed spõtanee secundũ deũ, neq; turpis lucri grã, sed uolũtarie, neque ut dominantes in clericis, sed forma facti gregis ex aĩo, & cũ apparuerit princeps pastorũ, percipietis immarcessibilẽ glĩe coronã. j.Pet v. Dico scd'o ꝙ ostẽditur crudelitas hũanalis uitiosa, cũ dicit euã- gelium, Egressus autẽ seruus ille inuenit unum de conseruis suis &c. usq;, donec redderet uniuersum debitũ. Magnã cru delitatẽ fecit secũdum pietatẽ quã ipse a dño suo acceperat, maxime cogitãdo debitũ qd' sibi dimiserat, & debitũ qd' ipe exquirebat a cõseruo suo, cũ parũ ab eo receperat. Ita de nobis. Deꝰ parcit no bis magna pc̃tã q̃ fecimus cõtra eum, & nos nolumus remittere paruas iniurias ꝓximis. Sed diceres, Quare deus debi- tũ qd' remittit nobis ponit in numero denario, & cuilibet unitati additur. M. & sunt decẽ. M. Dico ꝙ totum debitum quod deo debemus est in numero de- nario, quia nullũ est pc̃m̃ mortale quin sit contra decẽ precepta legis implicite uel explicite, per se uel reductiue. Mille est numerus signans perfectionẽ, q̃ addi tur ad innuendũ grauitatẽ peccati mor- talis, ꝓ quo est facienda penitentia per- fecta. Primũ mãdatum est, Non habebis deos alienos. Si uis saluari non recurras ad diuinos, sed ad deũ. Iustum mandatũ est. Si autẽ quis facit oppositũ, peccat cõ tra primũ. Ideo qui facit oppositũ, ille debet mille. Dicatur quõ recurrentes ad diuinos faciunt magnã iniuriã xpo, qui qñ debuit ascendere ad celos, dimisit re mediũ pro sceleribus, quia iam fecerat mandatũ de talibus di. In nomine meo super egros manus imponent, & bene habebũt &c. Mar.ul. Ideo Dauid, Si obli ti sumus nomen dei nostri, & si expandi mus manus nostras ad deum alienum, nonne deus requiret ista? ps.xliij. Secun do, non assumes nomen dei &c. s. false iurando, talis debet duo milia. Tertiũ, Memento ut diẽ sabbati sanctifices &c. s. abstinendo a negocijs temporalibus, audiendo missam &c. Quartum, Hono- ra parentes corde, ore, & opere eis sub- ueniendo, qui facit oppositum, debet quatuor. Quintũ, Non occides. s. inimi- cos per uindictã, nec ꝑ odiũ, sed mediã- te iustitia. Oĩs q odit fratrẽ suũ, homici- da est &c. j.Io.vj. Prĩo occidit seipsum, ac si biberet uenenũ, qa odiũ uenenũ est occidẽs aĩam, & est maiꝰ pc̃m̃ odisse se q̃ aliũ. Itẽ occidit ꝓximũ, si nõ facto, tñ uolũtate. Sextum, Non mechaberis. Vir & uxor seruantes modum, non faciũt lu

xuriam, que sit pc̃tm̃ mortale, sed aliter qui facit oppositũ, signanter de adulterio frangẽdo sibi fidẽ mutuo ꝓmissam, proditor est uir, & proditrix est mulier. Creditis ꝙ uiri possint cũ alijs peccare, & nõ uxores? Scd'm iura adequalia iudicantur in mundo, sed apud deum magis peccat qui frangit fidẽ uxori, cũ fortior sit ad resistendũ, secũdũ Augustinũ, in libro de adulterinis coniugijs. Septimũ, Nõ furtũ facies, qa deus & ius diuinum puniunt fures, sicut uidetis, licet hic puniant pena, tñ quã alibi habebũt, si nõ penituerint, pene huius mũdi incõparabilis est. Iõ quilibet sit contentus, quia non placet dño. Dicat cõtra illos, qui furant fructus, dicentes nõ esse peccatũ. Rõ. Si nõ fuisset pc̃tm̃, nõ oportuisset xp̃m incarnari, nec nasci, nec pati. Octauũ, Nõ falsum testimonium dices &c. nec in iudicio, nec in tua locutione. Sunt aliqui qui eorũ linguis nutriũt discordias portando uerba de uno ad aliũ. Prouer. iiij. Remoue a te os prauum, & detrahẽtia labia sint procul a te. Nonum, Non concupisces coniugem ꝓximi alterius. Decimum, Non concupisces bona ꝓximi tui &c. Qui facit cõtra decem precepta, debet deo decẽ milia. Sed si uolum' humiliari in corde p cõtritionẽ, in ore p confessionẽ, & in corpe p pñialem punitionẽ, sñia reuocabit, & debitũ remittet nobis ex cõpassiõe istius maxĩe mĩe dei. Patet humana crudelitas, nolens remittere iniurias, qa sicut nos nihil sumus cõparãdo nr̃am paruitatem ad dei maiestatem. Ita iniurie que fiunt homini, q̃tumcũq; magne, nihil sunt respectu aliarũ que fiunt deo. Dico tertio ꝙ õditur equitas dei rigorosa. i. iustitia quã faciet illis qui nolunt parcere, cũ dicitur, Vidẽtes aũt serui. usq; in finem. Conserui secũdũ glosam sunt angeli, qui deferũt gesta hoĩm. Angeli sc̃tĩ diligenter considerant facta nr̃a. Dauid, Angelis suis de' mãdauit de te &c. Bona aũt opera referunt ꝓ nobis intercedẽdo. Qñ orabas cũ lachrymis, & sepeliebas mortuos, & dimittebas prãdium tuũ, ergo orõnes tuas obtuli dño &c. Thob. xij. Mala etiã opa nũciantur contra nos accusando. In cogitatione tua ne regi detrahas, & in secreto cubiculi tui ne maledixeris diuiti, quia & aues celi portabunt uocem tuã, & qui habent pennas, annunciabũt sñiam. Eccli. x. Sed communiter dicit, Cõtristati sunt ualde ꝓpter &c. Esa. xxxiij. Ecce uidentes, supple peccata, angeli pacis amare flebunt. Ecõtrario de bonis opibus. Dico uobis ꝙ gaudium erit angelis dei in celo super uno peccatore pñiam agẽte. Lu. xv. Ergo iuxta dictum Ber. Nullus in conspectu angelorũ audeat facere, quod pñte homine non auderet facere, magis autẽ bonis operibus letificemus. Omne debitum &c.

De eadẽ dñica xxij. post Tri. Serm. ij.

OBlatus est ei unus qui debebat decem. Mat. xviij. Subtiliter & speculatiue uolentem loqui siue ptractare ista uerba, oportet duo puncta declarare.

Primum pro introductione.

Scd'm pro prosecutione.

In primo declarabitur quis est iste unus qui est oblatus.

Secundo declarabit que sunt ista decem que debet.

Pro quo sciẽdũ ꝙ de oĩbus gñationibus, pp̃lis, & linguis, solũ est unus pp̃ls, qui pñtatur deo. s. xp̃ianus. Pp̃ls em̃ Iudeorum, & Agarenorũ, & aliorũ infidelium, non pñtatur deo. Rõ clara & manifesta est ista. Certũ est omni creature hñti rõnem, ꝙ gł'ia celestis nulli pp̃lo debet per cõditionẽ naturalẽ, licet sint filij regis, nulli debetur ex cõditione naturali nisi soli deo, hominibus ex conditione naturali debetur terra. Geñ. ij. Formauit de' hoĩem de limo terre &c. Iõ Dauid, Celũ celi dño, terram &c. Si ergo ex cõditione naturali gł'ia non debet nisi soli deo, quomodo ergo põt haberi? Dico, ꝙ ex sola dei ꝓmissione, quia si deus ꝓmisit eam alicui, cum nõ possit mentiri, nec fallere, si promisit dat. Modo uideamus cui promisit eam, nõ Iudeis, qa non põt

õndi

ndi in tota lege Moysi, ꝙ deus eis promisit gl'iam padisi, sed solis xp̄ianis ꝓmisit deus gl'iam suā. Declaretur p similitudinē de rege, unicam dilectam filiā habē, & tres seruos cōductos. Vni ꝓmittit optimam ꝓuisionē, alteri .xij. aureos, & tres pecunias, tertio ꝓmisit filiā cum regno, si bñ seruiret sibi. Mō cui istorum debetur filia, & quis poterit eam petere? nō primus, nec scd's, sed tertius ex promissione, licet non sit dignus eam habere. Ita est in ꝓposito. Iste rex nobilis est, de quo Io. Ipe est rex regum, & dn̄s. Apoca. xix. Filia pulchra quam habet gloria celestis, ita est pulchra ꝙ si a nobis posset uideri, nollemus cōedere nec bibere, & cōduxit tres seruos .i. tres pplos. Primum Iudaicū. Istum conduxit in exitu de Egypto in mōte Synai. Moyses fuit corridor & notarius. Cui pplo pmisit de⁹ bonā prouisionē. Ecce quid dicit instrumentum, Si in preceptis meis ambulaueritis, & mandata mea custodieritis, dabo uobis pluuias tpibus suis. Leuiti. xxvj. & sequitur, Et terra gignet germen suum, & pomis arbores replebunt. Ergo qn̄ Iudeus moritur, licet seruauerit legē de puncto ad punctum, & uixerit sanctissime, non pōt petere gl'iam paradisi, qa rn̄deret deus, O ꝓditor, tu petis filiā meā, & nunqd solui ꝙ ꝓmisi tibi? in inferno ꝓijcitur. Secūdus ppl's est Agarenorū. Dicamus ꝙ si unus Agaren⁹ uixerit hic scīssime &c. Videamus pactū qd fecit deus cum eis. Dicatur quō descēdit ab Abraā per Ismahelē filiū eius, io dicitur Ismahelite. Per Agar ancillā, io dicunt Agareni. Iudei ṽo descēdunt ab Abraā p Sarā, iō debent dici Saraceni. Ismaheli p'ri Ismahelitarum promisit deus dicens Abrae, Super Ismael quoq; exaudiui te. Ecce bn̄dicā ei, & augebo, & multiplicabo eum ualde. Duodecim duces gn̄abit, & faciam illū crescere in gentem magnam. Gen̄. xvij. Ista promissio est iam completa. Gen̄. xxv. ubi nominātur duodecim duces illi. Cum ergo Agarenus moritur, & uult petere gloriam, ridetur ut Iudeo. Mō uideamus qd promisit deus pplo xp̄iano, nō bona tpalia, licet det, imo dicit ꝙ despiciam⁹, & uult ꝙ habeamus hic labores &c. sed si bene seruimus sibi, ꝓmittit nobis dare filiam cū regno suo. Quatuor notarij .s. quatuor euangeliste sunt, qui fecerunt de ista promissiōe instr'm. Testes sunt .xij. ap'li & lxxij. discip'li. Ecce clausulam instr'i, Qui fecerit uoluntatē patris mei qui in celis est, ipe intrabit in regnū celorum. Mat. vij. Qn̄ xp̄ian⁹, qui uixit secūdū uoluntatē dei, in pn̄ti uita morit', dicit xp̄s, Quid uis? Rn̄det, Dn̄e ego seruiui uobis, uellē solidatā. Respiciatis instr'm qd mihi ꝓmisistis, tūc xp̄s dat sibi gl'iam suam. Ecce quare dico, ꝙ nullus potest h're gl'iam paradisi, nisi ppl's xp̄ianus, qa istū elegit deus, ut daret sibi filiā suam cū regnō. Autoritas. Vnū uocaui eū. s. ad pactum ꝓmissiōis filie, & bn̄dixi ei, & multiplicaui eum. Esa. lj. Qn̄ infideles moriuntur, statim descendūt ad infernum, & pn̄tātur Lucifero. Sed qn̄ moritur bon⁹ xp̄ian⁹, ab āgelis offertur deo. Hoc uidit Daniel. Et ecce cū nubibus celi quasi filius hoīs ueniebat, & usq; ad antiquū dierum pueniet, & in cōspectu eius obtulerunt eū, & dedit eis ptātem, & honorē, & regnū. Dan̄. vij. De isto dicit the. Oblatus est ei unus .s. ppl's xp̄ianus, qui debebat ei decē. Pro scd'o. Videamus que sūt ista decem. In tribus gradibus possum declarare que sunt ista decem. Dico primo &c. s. opa n're redēptionis, que xp̄s fecit, que debemus memoriter recordari. Nā ex sn̄ia diffinitiua oīs eramus sn̄iati ad furcam inferni. Sed uenit xp̄s in sua benedicta incarnatione, p'ri di. Compatior ꝙ tot suspendātur in furca inferni. P'r, suspendar ego solus in ligno crucis, ne aliquis mihi credens & obediens suspēdatur in furca inferni. Istud opus debet semper esse in mente xp̄iani, dicendo, Domine, intiū teneor uobis, qa de furca īferni me liberastis. Rō, si aliq̄ ciuitas uel cōmunitas cōmisisset crimē lese maiestatis contra regē, & rex dedisset sn̄iam ꝙ oēs hoīes & mulieres suspendant', & unus miles diceret regi, Dn̄e compatior

tior, quia tanti suspēdanť, suspendar ego solus, & ipsi euadāt. Nūqd illud bňficiū esset in memoria istius cōitatis? Isto modo xp̄s miles filius regis eterni liberauit cōitatē huius mundi. Iō tale opus debet esse ī memoria hoīm. Autoritas. Recordare paupertatis, & trāsgressionis mee, absinthij, & fellis. Rñdet xp̄ian⁹, Memoria memor ero, & tabescet in me anima mea. Thre. iij. No. Recordare paupertatis, qa nudus in cruce fui positus. Secundo trāsgressiōis doloris. s. qñ claui p manus & pedes &c. Ecce quo mō sunt deuote memorāda opa nr̄a redēptionis, & sunt decē q̄ figurata fuerūt ī quodā magno miraculo regis Ezechie infirmi. Egrotauit eñ Ezechias usq; ad mortē. Et ītroiuit ad eū Esaias ꝓpheta, fili⁹ Amos ꝓphete, dicēs ei, Hec dicit dñs. Dispone domui tue, qa morieris tu, & nō uiues. Et cōuertit Ezechias faciē suā ad parietem, & orauit ad dñm, & dixit, Obsecro dñe, memēto q̄so quō ambulauerim coram te ī ueritate, & in corde ꝑfecto &c. Esa. xxxviij. narreť. Dicit textus, Reuersus est sol decē lineis ꝑ gradus quos descēderat scriptura Ezechie regis Iuda cū egrotasset, & cōualuisset de infirmitate sua. Ego dixi, in dimidio dierū meorum uadā ad portas inferi. Quesiui residuum annorū meorū, dixi, nō uidebo dominū deū in terra uiuentiū &c. Istud miraculū ostēdit ꝓpositū. Infirmus erat ppl̄s xp̄ianus, cui diciť, dispone domui tue, quia morieris. Sed sol, de quo dicitur uirgini Marie, Ex te ortus est sol iustitie xp̄s de⁹ nr̄, qui erat eternitate altus, sed in signū ꝙ daret sanitatē. s. infirmo, reuersus est decē lineis, qñ in decē operibus se humiliauit. Primo in incarnatione, qa uoluit uterū intrare unius puelle quatuordecim annorū. Ac si rex dimisso palatio iret ad adiuuandū rusticos laborātes in eorū habitu. Sic deus de loco altissimo diuinitatis, descendit ad infima humanitatis, creator fecit se creaturā, immortalis mortalē &c. Memorare homo dei bonitatē, quā tibi ostendit. Secundo in natiuitate, quia nō in palatio seu camera uoluit nasci, sed in porticu, & fuit positus in medio duorū aīalium ut calefieret. Tertio in circuncisione octaua die uoluit circūcidi in signum passionis. O quanta hūilitas. Quarto in fuga Egypti tanq̄ exul septē annis, cū aliter potuisset euadere Herodis irā. Quinto in sua paupertate. In cōuersatione nunq̄ aliqs fuit ita pauper sicut xp̄s in hoc mūdo. Sexto in laboriosa p̄dicatione. Vultis intelligere hoc, acsi rex ore ꝓprio & personaľr iret p̄conizādo suas ordinatiōes, ut maior fides adhibeať. O dñe quare nō mittis p̄cones, angelos, uel hoīes &c. Septimo in eucharistie traditione. Magnā humilitatē faceret rex, si stabularijs daret de epulis in mensa sua. Plus facit Iesus xp̄s, dās nobis corpus & sanguinē suum. Octauo in passione, quia uoluit capi, ligari, flagellari, & spinis acutissimis ī suo sc̄tissimo capite cōpungi, & coronari. Nono in descensu ad inferos, & aīa uni⁹ pueri statim euolat ad paradisum &c. Decimo in quotidiana iustificatione descēdens ad lauandū cōsciās nr̄as. Quāta humilitas, acsi rex mūdaret latrinas. Turpior est cōsciā pc̄tōrū, q̄ xp̄s lauat. Ap̄ls, Qui cū sit splēdor gl̄ie, & figura substantie pr̄is, portāsq; oīa, uerbo uirtutis sue purgationē pc̄tōrū faciens. ad Heb. j. Ecce quō sol reuersus est decē lineis in signū sanitatis infirmi. Ista sunt ualde memoranda. Recordare, quia recepisti bona. s. ista decē. Lu. xvj. Ob huius rei memoriā posuit deus in nobis decem pedicas, in pedib⁹ quibus sustētamur. Ita spiritualiter sustētamur in duobus pedib⁹ xp̄i. s. diuinitatis & humanitatis, decem pedicas. i. decē opa ista habētibus. Quā speciosi pedes euāgelizantiū pacē, euangelizantiū bona. Sed non oēs obediunt euāgelio. ad Ro. x. Nota, Quā speciosi sunt pedes, & nunqd sunt immūdi, & lutosi pedes porci? Sed dicunť speciosi, qa p̄dicāt istā pulchritudinē. s. decē opera passionis xp̄i. Ideo dicit the. Oblatus est ei &c. Dico scd̄o ꝙ ista debem⁹ nō solū memorare, sed & obseruare perfecte. s. decē precepta dei. Quia si seruus cupit lucrari

lucrari

lucrari solidatã a dño, oportet ipsum ser
uare precepta sua, al's non placebit dño.
Apps xpianus est seruus xpi. In baptis-
mo fit conductio. In baptismo enim ho-
mo qui baptizat, recipit unũ characterẽ
indelebilẽ, qui est signũ q hõ efficit xpi
seruus, nisi qs illũ characterẽ uel grãm a
xpo assumptã custodierit, seruus xpi di-
ci nõ meret. Solidata sibi pmissa, si be-
ne seruit, est gl'ia celestis, & quõ miles
seruiret regi promittenti sibi unam ci-
uitatem? Ciuitas & regna huius mundi
nihil sunt respectu glorie, quã deus no-
bis promisit, si mandata sua seruaueri-
mus, non uiuendo secundũ carnis incli-
nationes, uel secundum sensualitatem.
Oportet enim sectari rationẽ, que sem-
per ad optima deprecatur, secundum
philosophum in Ethicis. Nota hic histo-
riã, postquam xps predicauit de gloria
quã ipse creauit, & qualiter sua uerba e-
rant inflãmãtia audientiũ & circũstantiũ
corda & mẽtes, intantũ q post sermonẽ
quidã doctor inflãmatus de illa gloria,
dixit xpo, Magister bone, quid boni fa-
ciã ut habeã uitã eternã? Quia nunquã
aliquis declarauit nobis ista sicut tu. Re-
spondit xps, Si uis ad uitã ingredi serua
mandata. Mat. xix. Ac si dicat. Si uis lu-
crari solidatã, fac uolũtatẽ dei. Si autem
scire uolueris que sit uoluntas dñi, uide
& aduerte quid pcepit dñs. Si enim di-
ceretur seruo, qd' faceret aliquid, si esset
contra mãdatũ dñi, statim rñderet, Nõ
faciã, qa perderẽ solidatã, q̃ mihi a dño
debet. Ita debet rñdere xpianus, Si ego
facerẽ superbiã, auaritiã, luxuriã, irã im
moderatã, uel al's hmõi uanitates &c. qa
est cõtra mãdatũ dñi, pderẽ salariũ gl'ie.
Ergo si aliquid mihi cõtra dñi uolunta-
tem pciperet, nõ facerẽ. Patet ergo quõ
quilibet tenet seruare mãdata dei, q̃ sũt
decẽ. Tria q̃ ordinãt hoĩem circa deũ.
Quatuor erga seipsum. Tria circa pxi-
mũ. Primo oportet hominẽ ordinari cir
ca deũ, si cupit salariũ glorie eterne &
celestialis. In corde p fidelitatẽ, ne recur
rat ad diuinos, sortilegos, inimicos xpi,
sed ad xpm in suis necessitatib' hõ sicut
ad patrẽ recurrere debet. Et si sec' facit,
false orat di. Pater nr̃. Secũdo in ore, cũ
reuerentia de eo loqui, ratio dictat &c.
Tertio in ope. Postq̃ seruiui mũdo p to
tam hebdomadã, in dñica seruiã deo, de
bet dicere xpian'. Quatuor alia pcepta
ordinãt psonã erga seipam. Primo ĩ cor
de, nõ cõcupiscẽdo uxorẽ pximi, sed cõ
tentari debet de ppria, licito & debito
mõ secũ agẽdo. Secundo etiã in corde,
nõ cõcupiscẽdo bona pximi. Tertio in
ore, nõ diffamãdo. Quarto in corpe, nõ
faciẽdo luxuriã. Dicat quid est luxuria.
Breuiter luxuriã non facit uir cũ uxore,
seruãdo modũ. Aliter q p illas ptes ocu
lorũ cõcupiscentias de alia muliere ha-
buerit, totũ est luxuria. Alia ordinãt cir-
ca pximũ. Primi pximi sunt parẽtes, nõ
despicere eos in corde, nec in ore dure
loquẽdo, nullã mĩam habẽdo &c. Secun
do inimicos nõ occidere ỽbo aut facto,
qa qui alterius famã denigrat, spũaliter
occidit, ut patet de pe. di. j. homicidio-
rũ uero tria gña. & . j. Cor. ix. Bonum est
mihi magis mori, q̃ ut gloriã meã quis
euacuet, inqt Paulus. Tertio pximũ nõ
dãnificare in rebus p furtũ, quia quili-
bet uult in domo sua ut filius uel seruus
&c. Itẽ tenetur de sibi data &c. Necesse
est ergo seruare decẽ pcepta, si uolueri-
mus saluari, al's nõ placebim' deo &c. Fi
gurã habemus Geñ. xviij. q erãt quinq;
ciuitates, Sodoma, Gomorra, Adama,
Seboym, & Segor, quas deus oĩpotens
uoluit subuertere pter pctm̃ gule, su
pbie, & luxurie, qa psona gulosa cõiter
semp erit luxuriosa, ut patet in Loth, &
filiabus suis, qa ipse ebrius fact', ambas
cognouit, & impregnauit, ut patet Geñ.
xix. Cũ autẽ deus uoluit subuertere pdi
ctas ciuitates, dixit ad eũ Abraã, Nunqd
perdes iustũ cũ impio? Absit a te, ut rem
hanc facias &c. Et infra ait, Quid si inuẽ
ti fuerint ibi decẽ? Dixit dñs, Non dele-
bo pter decẽ. Sic si bñ uiuere uolum',
& deo placere, oportet obedire prece-
ptis. Quia absq; obseruãtia decẽ manda
torũ nõ est sal', ergo serua mãdata mea,
& uiues. Prouer. vij. Signũ corporale hu

ius decennarij dedit nobis deus in manibus.s. decē digitos, quibus operamur, cum potuisset dedisse plures uel paucio res. O si in qualibet ungula posset scribi unū mandatū de litera indelebili &c. Iō Iob, Qui in manu oīm hoīm significat.i. signum dat ut nouerint singuli opa sua. Iob.xxxvij. No. in manu, sumaī singulare ꝓ plurali. In manibus eñ habemꝰ decem digitos, penes quos recordari debemus decē beatitudines paradisi, que sunt in numero denario, & sunt ardēter desiderāde. Quilibet sc̄tūs hō, si nō desiderat ardenter, non intrabit paradisum quousq; desiderauerit, uel hic uel ī purgatorio. Dicaī miraculū ꝙ cōtingit Barchinone de quodā qui sc̄tūs reputabaī, tenebat eñ uitā religiosam, & post mortē apparuit, di. se esse in purgatorio solum ex negligentia, quia nō desiderauerat paradisum. Hoīes & mulieres desiderant uanitates, & se implent de uanitatibus, & nō de paradisi gaudijs. Sed nō sic Dauid, qui de suo desiderio ardēti fecit psalmū di. Quēadmodū desiderat ceruꝰ &c. Dico ꝙ ista glīa cōsistit in numero denario. Autori. Xp̄s loquens de se dixit, Hō quidā nobilis. Xp̄s inquātū hō, de nobili gñe Dauid, & inquātum deus, Fons est nobilitatis. Abijt.s. in die ascensionis, in regionē longinquā, accipere sibi regnū, & reuerti.s. in iudicio particulari uel gñali, uocatis autem decē seruis suis, per quos.s. intelligitur uniuersitas xp̄ianorū, dedit illis.x. minas.s.x. opera passiōis ad memorandū, uel decē mādata ad meritorie operandū dicēs, Negociamini dum uenio. Et factū est ut rediret accepto regno, & iussit uocari seruos. Et illi qui bñ negociatus est, seruando.x. p̄cepta, dixit, Euge serue bone, qa in modico fuisti fidelis, eris ptātē habēs supra decē ciuitates. Luc.xix. Sed quare dicit ciuitates, cum paradisus nō sit nisi una ciuitas? de qua Dauid, Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei. Hoc dicit propter decē beatitudines, in quibus consistit gloria, quarꝫ quatuor sunt aīe, & quatuor corporis, due uite. Prima beatitudo est sapientia diuinorum, quia clare uidebunt trinitatē, & benedicti qui hanc uidebūt. Maledicti &c. Secūda scīa creaturarū, de oībus factis habēt scīam. In apertione libri &c. Tertia memoria preteritorū, oīa q̄ facta sunt a deo, & ab angelis, & ab hoībus, & iumentis, memoranī. Quarta leticia uniuersorū, quia de oībus gaudent, imo pc̄tōr beatus ad debitū intellectū gaudebit de ꝓprijs pc̄tis, nō quia peccauerit, sed quia penituit. Sicut natura extra periculū gaudet de periculo, nō quia periclitatꝰ est, sed qa euasit &c. Idē de dānatis, gaudēt nō de eorꝫ pena, sed de diuina iustitia. Beatitudines corporis quatuor sunt. Prima est impassibilitas, quia nō poterunt pati, nec infirmari, nec senescere, nec tristari, seu irasci. Secūda est claritas, sicut imago cristalli fulget ad radiū solis, ita corpus fulgebit plus incōparabiliter, intm̄ ꝙ plus illuminaret mūdū q̄ sol. Tertia est agilitas. Iam uidetis modo quō sumꝰ graues, tunc autē beati erunt agiles, & mouebunī agillime mirabiliter, sicut mō imaginatio seu uoluntas. Quarta est subtilitas, ita ꝙ aīa penetrabit corpus glīosum, nec poterit alicubi detineri uiolenter. Beatitudines autē uite sunt due. Prima pax perpetua. Nullus dicet alicui aliqd, quod displicentiā causare pōt, sed quod uni placet, placet cuilibet, & quilibet diligit alterū, & sic nullū est ibi odiū. Secūda est abūdantia plena de oībus q̄ uolūt, quare dicit bñ, supra decē ciuitates. Huius numeri denarij habemus signum in altissima parte corporis.s. in capite, ubi organa quorūdam sensuum duplicant, quia sunt duo oculi, due aures, due nares, item gustus in cibo & potu reficitur &c. item tactus apprehensiuus est calidi & frigidi, humidi & sicci. Vnde inquit scriptura, Leticia sempiterna super capita eorū, scilicet hominū, gaudiū & leti. obti. & fugiet do. & gemitus. Esa.lj. Est enim unus scilicet qui tenebatur decē. Deo gratias.

De eadem dominica.xxij. post trinitatē. Sermo.iij.

Patien-

PAtientiam habe in me & omnia reddam tibi. Matth.xviij. Verbũ propositũ thematis in fundamẽto nostri sermõis est una reuis oratio, quã fecit quidã hõ cõdenatus. di. Patiẽtiã ha. &c. Pro q̊ sciẽdũ, ultra Pr̃ nr̃, q̃ est or̃o facta a xp̃o, & Aue Maria, q̃ est facta ab angelo Gabriele, in sc̃tis euãgelijs inueniunt tres breuissime or̃ones alie, magne uirtutis, bone, & deuote, per xp̃m multũ cõmendatæ. Pr̃ia est, Deus ꝓpi. esto mi. pec. Lu. xviij. Secũda, Dñe nõ sum di. ut intres &c. Matt. viij. Tertia est thema ꝓpositũ, Patientiã ha. &c. In prima petit aĩe iustificatio, i secũda corpis reformatio, in tertia uite ꝓlõgatio. Dico ꝙ pr̃ia or̃o est ista, Deus ꝓpi. esto mihi pec. In qua petit aĩe iustificatio. Modo oportet hic declarare qd est iustificatio. Pro quo sciendũ, ꝙ iustificatio nihil aliud est q̃ readequatio seu recordatio alicuius rei sub aliquo defectu mensure uel põderis, qd̃. s. readequat illud deficiẽs recte mẽsure, & tunc dicit iustũ. Ideo de pondere bono dicit, illud põdus est iustũ, qñ ergo aliqd̃ minus hñs, redit ad ꝓpriã mensurã, illa reditio dicit iustificatio. Modo uideamus de aĩa hoĩs, ad quã mensurã & pondus est facta, & creata. Mẽsura ad quã aĩa creata est, est sc̃tã trinitas. Ad imaginẽ quippe dei factus est hõ, quantũ ad animã. Geñ. ij. Ecce mẽsura, qa sicut nõ est nisi unus deus, una essentia, siue substãtia, tñ ille deus est, tres ꝑsone, pr̃, filius, & spũs sanctus, sic aĩa est una essentia, & substantia, & tres ꝑsone. s. memoria p̃teritorũ, ĩtelligentia presentiũ, & uoluntas futurorum. Itẽ sicut deus unus gubernat, & regit, & sustinet totũ mundũ, ita aĩa corpus. Qñ ergo minuit, & elongat a deo, uel ĩ memoria nõ recolẽs beneficia, uel intelligẽtia ꝑ ignorantiã de illis q̃ tenet scire, uel in uolũtate nõ desiderãdo celestia, uel qa est plena rãcore, uel odio &c. aĩa nõ est iusta. Sed iustificat, qñ memoria recolit bñficia diuina cũ deuotione. s. redemptionis, ablutionis in baptismo, sacramentorũ maxĩe cõmunionis, in quo xp̃s dat se sic, aĩa iustificat in memoria. Secundo in intellectu, qñ. s. illa q̃ debet scire religiosus uel clericus, illa nesciũt &c. aĩa est iniusta, sed iustificat cũ addiscit addiscenda, & illa ad que tenet &c. Vos mũdani tenemini scire, Credo &c. Pater nr̃, Aue Maria. Alias quõ potestis dicere in aduẽtu antixp̃i, Ego sum xp̃anus, si nõ scitis qd credendũ est? Secũdo debetis scire qd petendũ est, & sperandũ. Iõ scire debetis Pr̃ nr̃. Quarto quid faciendũ. Ideo debetis scire decẽ mãdata. Quinto qualr̃ in periculo uos defendere debetis. Iõ scire debetis, qualr̃ uos signare debetis. Tertio in uolũtate, qa si aĩa diligit deũ sup oĩa, & ꝓximũ sicut seip̃m, & in oĩbus desiderat honorẽ dei, & saluationẽ aĩarũ, aĩa tũc est iustificata, quia ad mẽsurã reducta. Memoria cum deo pr̃e, intelligẽtia cũ filio, & uolũtas cũ spũ sc̃tõ. Ista iustificatio est necessaria, quia sicut sartor mẽsurat pãnũ, ita qñ egredit aĩa de corpe, deus mẽsurat eã regula & mensura trinitatis. Vñ dicit scriptura. In mensura cõtra mẽsurã, cũ abiecta fuerit iudicabit eã, meditatus est in spũ suo duro. Esa. xxvij. Cũ abiecta, ibi incipit cõstructio. i. a corpore abiecta fuerit, in mẽsura. s. trinitatis. Secũdo uidendum est de aĩa hoĩs, secundũ qd̃ pondus creata sit. Dico ꝙ ad pondus gr̃ie celestis. Dico similitudinarie qd̃ septẽ uncie requirunt in aĩa. i. septem uirtutes seu cõditiones correspondentes ponderi glorie ad hoc, ꝙ anima sit iustificata uel iusti ponderis. Pr̃ia uncia est dignitas, oẽs sancte anime tante sunt dignitatis, quod minor est maioris dignitatis quam sit papa uel imperator. Virtus in aĩa correspõdens huic uncie est humilitas. Humilitas enim huius mundi correspõdet glorie celesti. Omnis qui se humiliat exalt. &c. Luc. xviij. Secũda est largitas, nullus enim sanctorum uult solus gloriam habere, imo gloria illa est cõis oĩbus, quia omnes gaudent de gloria Petri & Pauli. Virtus correspõdẽs est misericordia. Caue ne sis auarus per usurã &c. qa alias

anima non esset iusti ponderis. Tertia est puritas, nulla macula est ibi, nec desiderant aliquid carnalitatis, sicut nec tu desideras cōedere ignē. Huic correspōdet castitas. Caue ne sis porcus per luxuriā. Nō intrabit in eā aliquid coinquinatū, aut abominationē faciens. Apoc. xxj. Quarta est charitas. Nullus inuidet alteri de officio, gradu, seu gloria, nō credatis q minores habeāt inuidiā de maiorib⁹, imo placet eis, nec desiderāt, etsi de⁹ daret eis electionē dicēdo, Vis gloriam illius maioris? diceret, Nō, quia nō esset mihi proportionata. Sicut filius minor nō inuidet fratri habēti tunicā maiorē, quia nō esset sibi ꝓportionata. Huic correspōdet dilectio proximorū, ex qua ꝓuenit nulli inuidere, nec officio, nec beneficijs, nec sanitati &c. Quinta est sacietas, quia semper sunt in mensa xpi. Null⁹ posset exprimere nec declarare illū cibū & potū. Ille miser Machometus uoluit declarare q mel, lac &c. Huic corrñdet abstinentia cōsistēs in hoc quod est nolle satiari de escis huius mūdi, quia impediunt stomachū anime. Sexta est pax & tranquillitas. Sancti de nullo contēdūt, sed quod unus uult, oēs uolūt, nō timēt inimicos, si uis intrare, caue ab ira &c. Septima est operositas, quia non cessant a laude diuina. Dauid, Beati qui habitāt in domo tua dñe, in secula seculorū laudabunt te. ps. lxxxiij. Virtus corrñdēs est diligentia in spūalibus rebus, & si iā in mūdo incipimus deū laudare, orādo, nō iurando &c. tūc anima habet pōdus iustū, & est iustificata. Si ergo in aliquo predictorum deficit aliquis urm̄, reuertat ad pōdus, alias quando anima exit de corpore, & petit ingressum sibi preberi in paradisum, dicet xps Michaeli, Ponderet primo. Ideo depingit Michael cū statera in manu. Si inueniat iustificata, īttat &c. Appensus est in statera, & inuētus est minus habens, dixit Daniel Balthasar regi. Dañ. v. Ecce qd est iustificatio aīe. Dico q ista petit in prima orone, De⁹ propitius esto mihi pctori. Nota, ꝓpitius .i. ꝓpe ci⁹, qa in pctore nō est deus p suā grām, sed in iustificato per grām inhabitat. Et si aīa deficit in mēsura uel pōdere, petat rectificari & adequari ad instar publicani. Dicatur quo iuit ad tēplū, & nesciens aliā orone dixit, Deus propitius &c. Dicit xps in laudē oronis huius, Amē dico uobis, descēdit hic iustifi. in do. suam &c. Luc. xviij. Nota modū quē tenuit, qñ dicitur, Publicanus autē a longe stans &c. Vbi ponunt quatuor cōditiões quas seruauit. Prima ibi, a longe stans, contra illos qui nimis altari appropīquāt, etiam appodiantes se ibi, cū tamē antiqtus sub pena mortis nullus audebat appropinquare. Nume. j. Quisqs externoꝝ accesserit, occidet. Loqtur de tabernaculo, q habebat ut altare. cū tñ nihil ualeret respectu nostri, ubi xps sacrificat. Soli sacerdotes iusti, & bone uite, contriti, & confessi, possunt accedere. Sacerdotes q accedūt ad dñm, sanctificētur, ne percutiat eos. Exo. xix. Ad mensam pape uel regis non omnes audēt appropinquare. Secūda cōditio tangit ibi, Nolebat nec oculos ad celū leuare. s. ex uerecūdia pctoꝝ, sicut nec filij corā parentibus, quādo cogitant qd fecerūt. Ita xps scit oēs defect⁹ nostros. Ideo Esdras scriba dicit, Deus meus cōfundor & erubesco leuare faciē meā ad te, qm̄ iniquitates nostre multiplicate sunt sup caput nr̄m, & delicta nr̄a creuerūt usq; ad celū. j. Esdre. ix. Tertia cōditio tāgit ibi, Percutiebat cor, a quo oīa procedūt tanq̄ a radice. Mat. xv. De corde exeūt cogitatiões male &c. Ibidē, Que procedūt de ore, de corde exeunt &c. Quarta tangit ibi, Orabat deuote, dicēs, Deus propi. &c. Ita debem⁹ nos facere &c. Secūda oro est, Dñe non sum dignus ut intres sub tectū meū, sed tantum dic ꝟbū, & sanabit puer me⁹. Mat. viij. q mltū fuit a xpo laudata. Dico q ī isto petimus reformationē corpis. Rō, qa creatura dei per gratiā dei est iustificata ī aīa, corp⁹ retinet aliquas reliqas peccati. i. inclinatiões ad malū, & difficultates ad bonū. Sicut patet d īfirmo nouiter curato, q remanet debilis ad ābulādū, & inclinat ad infirmitatē, inclinat naturalr ad pctā con-

cõsueta.Iõ apl̃s,qui primus fuerat infirmus ꝑ pct̃m,postq̃ fuit curatus,dixit,Cõdelector legi dei secundũ interiorẽ hominẽ,uideo aũt &c.ad Ro.vij.Remediũ est sicut anima iustificat̃ per cõfessionẽ, ita corpus reformat̃ per cõmunionẽ. Dicunt Physici nouiter curatis, comedatis carnẽ delicatã &c. & uinũ bene lympha dilutũ.& sic infirm⁹ cõualescit. Mõ nulla caro est tã delicata,sicut corp⁹,& caro xp̃i,q̃ a spũ sc̃tõ in utero uirginis fuit formata.Ille agnus .i. filius uirginis,& sanguis eius lenifacit, q̃a illud corpus non est sine sanguine &c.& siccorpns fortificatur.Ideo ecclesia,postq̃ precepit cõfiteri in.xl.ad iustificandũ aĩam,ꝑcepit cõicare in pascha,ad fortificãdũ corpus.Ista reformatio petit̃ cũ dicit̃, Dñe non sum dign⁹ &c.Veraciter hẽbit̃ si ad instar cẽturiõis petit̃.Dicat̃ historia de cẽturiõe, qui uenit ad xp̃m ꝓ puero. Ad quẽ xp̃s, Ego ueniã & curabo eũ.Et ille,O domine uos q̃a estis de⁹ nõ sum dign⁹.nõ dixit,nolo ꝙ intres, imo desiderabat, sed nõ erat dign⁹, q̃a null⁹ est dign⁹ recipere deũ.ut intretis in domũ meã, licet placeret sibi si intraret, ut aliquã bonã gr̃am obtineret.Ita debet esse de nobis ĩ cõione.debem⁹ eñ dicere,Dñe non sum di. &c.Et licet uelim⁹ ꝙ intret intro cõtemplãdo & credẽdo firmiter, ꝙ deus est intra illã cortinã,& hostiã albã &c. tũc hõ dicet,Dñe nõ sum di.&c. tñ ex quo dñe uos uultis intrare, & ita ordinastis, placet mihi,& sanabit̃ puer meus.i.spũs,qui semp est iuuenis,nõ eñ senescit. Aliqui eñ ex isto ṽbo,Dñe nõ sum dign⁹,male intellecto, & ex quadã hũilitate,q̃ poti⁹ dẽbet dici rebellio,nolũt recipet ipm cõicãdo ĩ pascha,tales nũq̃ recipient a xp̃o, dicũt eñ, Nõne est meli⁹ nõ cõicare, q̃ cõicare male patũ?Det̃ rñsio p parabolã de rege,q iuit ad uenãdum . Ita ĩ ꝓposito,xp̃s rex & dñs uenit in deserto huius mũdi ad uenãdũ,nõ ꝑdices &c. sed aĩas nr̃as.Ista uenatio fit maxime in.xl.& ꝑfecta uenatiõe,in paschate uult intrare uillã.Quelibet ꝑsona est tãquã uilla seu castrũ,& est honor dñi talis ingressus,& est utilitas nr̃a.Dicũt aliq̃,Licet sitis rex, nõ intrabitis,q̃a nõ sum dignus &c. q̃a ego sum in mala uolũtate . Talis nõ excusat̃, q̃a debet deponere malã uolũtatẽ dicẽdo,Dñe nõ sum dignus &c. Sed expectate,ex quo uultis intrare , ornabo domũ per cõtritionẽ,cõfessionẽ &c. tunc esset excusat⁹,aliter nõ.Alij imparati recipiũt lete cõicãdo,sed ponũt eũ ĩ loco porcorũ,nec habẽt excusationẽ, q̃a eccl̃ia dat hebdomadas.vij.ad parãdũ se ad cõicandũ,& per dignã cõionẽ.sic reformat̃ corpus.Ideo in cõmẽdationẽ illi⁹ orationis dicitur, Et sanatus est puer ex illa hora. Mat.viij. Supradictã parabolã uide lati⁹ superius in diebus rogationũ, sermone, Petite & ac .&c. Tertia oratio est thema ꝓpositũ,Patiẽtiã habe in me.Dico ꝙ hic petit̃ ꝓlõgatio uite.Rõ,iustificata aĩa hominis ꝑ gr̃am,& corpore reformato per eucharistiã,adhuc restat solutio debitorum.Dicat̃ qũo ꝓ quolibet pct̃õ mortali debem⁹.vij. annos de pñia, uel hic,uel ĩ purgatorio.ṽbi gr̃a. Si iuisti unq̃ ad diuinos,cõputa septẽ annos de pñia,q̃s debes deo.Itẽ si iurasti ĩ uanũ &c.si nõ soluũt hic ,in purgatorio habẽt soluere. iõ cõfiteri peccata tua debes &c.Confessio eñ liberat aĩam ab inferno &c. sed cõio cõfortat corpus.Sed restat nunc soluere debitũ,sicut alicuius regis seru⁹,furtum cõmittẽs,post recõciliationẽ dñi,q dimisit sibi mortẽ &c.adhuc tenet̃ soluere q̃d accepit.Ita oẽs nos sum⁹ fures & latrones,q̃a furati sumus deo multoties honorẽ,reuerẽtiã,obedientiã,& nõ soluimus sibi &c. Si fieret preceptũ ex parte baliui,sub pena quinq; solidorũ, ꝙ nullus faceret hoc &c.oẽs cauerẽt,& deus per patriarchas ,prophetas,apostolos, & per seipsum, preconizauit ꝙ nullus uadat ad diuinos sub pena & perditiõe corporis,aĩe,& bonorũ omnium , & nullus timet.Itẽ ne aliquis iuret.Idem de festis seruandis,& nõ curamus.Ecce furtũ honoris dei, quia in maiori honore habet̃ mãdatum alicuius domini terreni precipientis,quam dei . Ideo omnes obligamur regi xp̃o. Confessor aũt est medius

inter deũ & hoĩem. Iõ eligẽdus est bon⁹ confessor, q̃ oret pro peccatore, & quando peccator absoluit, remittit sibi mors inferni. Et quãdo cõicat, comedit cũ rege xp̃o, sed restat soluere debitum. s. satisfacere per pnĩam. Facit fruct⁹ dignos pnĩe. Lu. iij. Ad hoc soluẽdũ petit dilatio uite dicẽs, Patientiã habe in me &c. q. d. Dñe ex quo remisisti mihi mortẽ, & reduxisti me ad mensam tuam, expecta me modicũ, & patientiã habe &c. Sciatis ꝙ nõ poterimus soluere cũ decẽ operib⁹, & erit cõtentus, quod signat in hoc uocabulo patientia, in quo sunt. x. litere, quia sicut peccamus contra. x. precepta, ita satisfaciamus per. x. opera pnĩalia. Primũ est pc̃tõrum cognitio, secundum cordis contritio, tertium emendãdi propositũ, quartũ oris cõfessio, quintũ corporis afflictio, sextũ humilis orõ, septimũ eleemosynarũ largitio, octauũ iniustorũ restitutio, nonũ eucharistie cõmunio, decimũ iniuriarũ remissio. Tũc de quolibet sic faciente poterimus dicere, Misertus autẽ dñs serui illius, dimisit eum, & de. di. ei. Matt. xviij.

De eadem dñica. Sermo. iiij.

CHaritas uestra magis ac magis abundet. ad Phil. j. Doctrina est cõis in tota scriptura siue theologia, ꝙ inter omnes ỽtutes nobis necessarias siue intellectuales, ut sapiẽtia, scĩa intellectiua, uel morales ut tpantia, prudẽtia &c. uel infusas, uel acquisitas, uel theologicales, ut fides, spes, maior & plus necessaria ad saluationẽ est charitas. i. amor dei superna, & proximi ordinata. Rõ declaretur per similitudinẽ. Ponamus ꝙ de uno fonte procedãt. xij. riui uel flumina. Si uos haberetis illũ fontẽ in domo seu uiridario uestro, omnia flumina ab eo descẽdẽtia haberetis. Per oppositũ si fons siccat, nihil haberetis de fluminibus. Ita charitas est unus fons abundans, cõcernens amorẽ dei & proximi, a quo ꝓcedũt oẽs ỽtutes tãquã flumina a fonte, qui ergo habet charitatẽ, habet & alias ỽtutes. Vnde Aug. Quicquid patet, & quicquid latet, totũ seruat qui charitatẽ seruat in morib⁹. Per oppositũ, si charitas deperdit, q̃ non deperdit nisi per pc̃m̃ mortale, totũ deperdit, nulla ỽtus remanet in hoĩe. Aut. Charitatem aũt si non habuero, nihil sum. j. Cor. xiij. Patet ꝙ ỽtus charitatis est sup alias magis necessaria. Iõ di. apl̃s in the. Charitas uestra magis &c. Modo intendo declarare tres gradus charitatis qui tanguntur in themate, sed subtiliter.

Primus est afflictio penitentialis.

Secũdus est correctio euangelicalis.

Tertius est refectio spiritualis.

Primus est erga seipsum, secũdus erga ꝓximũ, tertius erga defunctos, & qui habet istos, seruat thema di. Charitas uestra magis &c. Dico primo ꝙ primus gradus est afflictio pnĩalis, & iste est erga seipm, qñ. s. creatura est ordĩata ad seipsam, ut. s. teneat q̃libet aliq̃ certã orationẽ de uotã quolibet mane & sero, flexis genibus, manib⁹ eleuatis, ꝑcutiendo pectus, cogitando ꝙ uidetis xp̃m. Secũdũ ĩ qualibet dñica debetis audire missam cõpletã cũ silẽtio. Etiã in quolibet ãno, semel cõfiteri, cõicare ĩ pascha, & ultra ieiunia eccl̃ie q̃libet hebdomada semel uel bis ieiunare, castigando corpus rõne cuius peccamus. Sed hoc ultimũ nõ est de pcepto, sed de cõsilio. Iste est prim⁹ gradus. Mõ in quo cognoscit de aliquo infirmo ꝙ diligat uitã suã? qñ. s. seruat regulam a medico sibi traditã, nõ comedit fructus, non carnes, nec bibit uinũ &c. Licet infirmus in hoc affligat, oñdit tñ ꝙ diligit uitã suã, & ut curet ab infirmitate preterita, & p̃seruet a futura, ab istis abstinet. Itẽ oẽs nos sumus infirmi, nec possumus excusari a febre superbie &c. & sic dicebat Dauid, Miserere mei dñe, qm̃ infirmus sum, licet in corpore esset sanus. Et uenit magnus medic⁹ de studio paradisi. s. xp̃s Iesus di. Nõ eñ egẽt q̃ sani sunt medico, sed qui male hñt. Lu. v. Dieta quam ordinauit contra inclinationes carnis, est abstinẽtia siue pnĩa. Medicina est curatiua a pc̃ĩs p̃teritis, & p̃seruatiua a futuris, q̃ istã seruat, oñdit ꝙ diligit uitã suã, scilicet

et xp̄m, qui dicit, Ego ſum via, ueritas, & uita. Io. xiiij. De iſto primo gradu charitatis dicit ſcriptura in perſona cuiuſlibet penitētis, Introduxit me rex in cellā uinariā, ordinauit in me charitatē. Cant. ij. In iſto textu habet̄ ꝙ charitas ordinata ad ſeipſum dicit̄ pnīa. Rō, qa cellare habet tres cōditiones. Prima qa eſt in profundo, & loco ſecreto, & melius cōſeruat ibi uinū q̄ alibi. Iſtas tres conditiōes habet pnīa, qa eſt in profundo, ſcilicet in humilibus, nō eſt alta. ſ. in perſonis ſuperbis, imo ſuperbi deſpiciūt eā, & derident facientes, ſed ſi eſſent humiles, recognoſcendo pctā que fecerūt, facerēt pnīam. Sed illi q faciūt pnīam, debēt eā facere ſecrete. Tertio, qa cellare q̄to eſt profundius, tāto meli⁹ cōſeruat uinū. Ita pnīa q̄to humilior, tāto plus cōſeruat pſonā, qa pnīa ſine humilitate eſt pnīa diaboli. Dicit̄ de btō Machario, cui apparuit diabolus di. ꝙ in uno ſolo pnīa eius excederet pnīam diaboli. Et ſi ieiunabat in pane & aqua, diabolus nihil comedit, ſed eſt humilis, & ego ſum ſupbus, ita humilitas requirit̄ in pnīa, alias dānaretur. Et quia multi ſunt modi pnīe, iō dicit̄ alibi, Introduxit me rex in cellaria ſua. Cant. j. Not. cū dicit, ordinauit in me charitatē. Q̄uo pnīa eſt faciēda ordīate, oñdit apoſtolus di. Obſecro. i. ualde rogo uos fratres per mīam dei, ut exhibeatis corpora ueſtra hoſtiā uiuētē, ſanctā, deo placētē, rōnabile obſequm ueſtrū. ad Ro. xij. Vbi ponit. v. conditiones pnīe bene ordinate. Prima cū dicit, Exhibeatis corpora ueſtra hoſtiā, hoc dicit ad dr̄iam antiquoꝝ, qui offerebāt iumēta, & alioꝝ corpora. Secūda ibi, uiuētē, nō enim ſunt occidēda corpora nr̄a per pnīam. Dicat̄ qūo. q̄libet ſcit quātū portat ſuus aſinus. Iō apoſtolus ad Coř. iij. Mortificate mēbra ueſtra. Nō dicit, occidite. Aug. Carnem ueſtram domate ieiunijs abſtinentie & potus, q̄tū ualetudo permittit &c. Tertia tāgitur ibi, ſanctā, quod fit qñ intentio eſt recta, nō pro uana gr̄ia ſeu hypocriſi &c. Quarta ibi, deo placentē, quod fit qñ cor penitētis iūgit̄ corpi xp̄i ꝑ cōionē, &

tūc placet deo talis pnīa. Iō dixit btā Agnes, Iā corp⁹ ei⁹ corpi meo ſociatū eſt. Dicūt aliq, ſufficit cōicare ī morte, qa nō dedit certū tp̄s cōionis xp̄s, ſed dixit, Qui mādu cat hūc panē, uiuet ineternum &c. Io. vj. Dicendū ꝙ ecclia ſpūſctō recta tp̄s cōionis ordinauit, & hui⁹ ecclie xp̄s caput & ſpōſus eſt. Vñ in primitiua eccleſia ap̄ĺi, q ſciuerūt intentionē xp̄i, ordinauerūt quolibet die cōicare, qa quotidie dicit̄, panē nr̄m &c. Erāt em̄ oēs pſeuerātes in doctrina apl̄oꝝ, & cōicatione fractionis panis. gloſa euchariſtie. Act. ij. Quinta, rōnabile obſequiū ur̄m. ſ. ꝙ pnīa proportionet̄ ſeruitio, ꝙ deo habetis facere, nō impediat̄ officiū ex pnīa. ꝟbi gr̄a. Predicator taliter faciat pnīam, ne dimittat predicationem. Idē de illis de matrimonio, pnīa uiri non debet eſſe preiudicialis, nec preiudicatiua uxori, nec econuerſo. Idem de ſacerdotibus &c. Aliter dicit Hiero. ꝙ eſſet holocauſtū de rapina. Ecce quare dicitur, Charitas ueſtra &c. Secundus gradus eſt correctio euāgelicalis. Deus ordinauit ꝙ hoīes in hoc mundo corrigant non ſolū ſe per pnīam, ſed etiā proximos Si hō uidet uel ſcit eorū defectus, hō charitatiue corrigere debet. Hoc dicit apl̄s, Charitas xp̄i urget nos, eſtimātes hoc qm̄ ſi un⁹. ſ. xp̄s ꝓ oīb⁹ nobis mortu⁹ eſt, ergo oēs. ſ. hoīes mortui ſunt ſiue fuerūt. Et pro oībus mortu⁹ eſt xp̄s, ut & q uiuūt iam nō ſibi uiuāt, ſcilicet tantū, ſed ei q ꝓ ipſis mortuus eſt, & reſurrexit. quod fit cū quis corrigit ꝓximū delinquētē. ij. Cor. v. Iſta charitas correctionis euāgelice habet tres grad⁹. De primo dicatur exēplariter. Ponat̄ ꝙ ſcitis ꝙ aliqs fecit malū & peccatū, qa forte uidiſtis, uel fuit uobis dictū, ſed ex quo peccatū eſt ſecretū, debetis eū uocare ſecrete, & dicere ſibi dulciter, ꝙ corrigat̄, ne perdat aīam, famā &c. & nulli alteri dicatur, imo defendatis eum & famam eius. Si plaga eius eſt ſecreta, & medicina eius debet eſſe ſecreta, iuxta xp̄i cōſilium, Si peccauerit in te. i. contra te frater tu⁹, uade & corripe eū, īter te & ip̄m ſolū. Si te audierit, lucrat⁹ eris fratrē tuū &c. Mat. xviij.

xviij. Scd's gradus &c. qñ pctã sunt notoria, qa iã oẽs loquũtur, tũc correctio debet esse notoria. Sic faciebat xps de scribis & phariseis publice peccãtibus, dicebat, Ve uobis scribe, & pharisei, & hypocrite, q comeditis domos uiduarũ, orones lõgas orãtes &c. Vide ibidẽ pulchra. Mat. xxiij. Quia pctã erant notoria. Ita faciebat Ioannes Baptista di. Progenies uiperarũ, quis demonstrabit uobis fugere a uetura ira? Facite ergo fructũ dignũ pnĩe &c. Matt. iij. Itẽ apostolus dicit cuilibet predicatori, Peccantes aũt corã oĩbus argue, ut ceteri timorem habeant. j. ad Tim. v. Diceret aliquis, Hoc pertinet ad prelatum. Verum est, ideo habet uirgã correctionis, ut puniat, sed predicatori cõpetit correctio increpatiua. Ad iudicẽ eñ spectat punire malefactores, & ad predicatorem redarguere, & increpare peccatores. Tertius gradus est. s. quando peccata nesciuntur, nec sunt notoria, sicut ego qui nescio peccata uestra, nescio quis est bonus uel malus. Ideo est alius modus corrigendi. s. non di. Religiosi faciũt hoc, uel clerici &c. Sed declarare teneor dicendo quomodo simonia est magnũ pctm̃, quando petitur aliquid pro sacramentis, si aliquis sit talis, nescio, cõtra pctm̃ facio bellũ, nõ contra personas, cũ dilectione hoĩm, & odio uitiorũ. Si aliquãdo ego predico contra pctm̃ luxurie &c. aliqua persona diceret, Frater, & uos me diffamatis. Ego dicerem, Et tu ex illis es &c. Ego nescio homicidas, nec adulteros, tamen predico contra illa peccata q̃ sunt in mũdo. Item nescio clericum, concubinarium, sed debeo declarare quale peccatum concubinatus est, sed punitio spectat ad epm, declamatio autẽ ad predicatorem, non ad capras. Ideo precepit de⁹ cuilibet predicatori di. Clama, ne cesses, quasi tuba exalta uocem tuã, annũcia populo meo scelera eorũ, & domui Iacob pctã eorum. Esa. lxiij. Nota, clama &c. Nota contra religiosos, & cõtra personas clericorꝝ, mercatorũ, uel aliorum uitia, & pctã, auisando ne cadant, & si ceciderint, ꝙ surgant, & corrigant se. Ideo apostolus, Predica uerbum, insta oportune, importune argue, obsecra, increpa, in omni patientia & doctrina &c. ij. Tim. iiij. Oportune pro bonis quibus placet, importune pro malis quib⁹ displicet. Iõ dicit thema, Charitas uestra. i. correctio fraternalis magis ac magis abũdet. Tertius grad⁹ ciuitatis est pro defunctis exorare, quando mittimus eis aliquam refectionem spiritualem. Anime enim defuncte non possunt se iuuare, nec facere opera meritoria, ideo expectant a nobis refectionẽ. Scitis quomodo infirmi contracti, qui stant in hospitali, quia nõ possunt se mouere, expectant eleemosynã. Sic etiã anime purgatorij infirme & contracte sunt, quia non possunt meritorie operari, sed expectant nostrum subsidiũ. Quando dicitur aliqua missa, anima statim sentit refrigerium, & regratiat deo. Idem de quolibet alio opere, quod fit ꝓ eis quando offertur deo dicẽdo, Istud fit ꝓ anima patris uel matris. Ista est maxima charitas, iuuare impotentes in tãta necessitate, quia pena minor eorum est maior omni pena huius mundi. Iõ apostolus, Dominus abundare faciat charitatẽ uestrã, ecce prim⁹ gradus, in inuicem, ecce secundus, & in oẽs, etiã ad illos de purgatorio, ecce tertius. j. Thessal. iij. Si queratur, Quod suffragium est melius ꝓ defunctis, eleemosyne an orationes &c. Dicatur quomodo stant in puteo lato, ꝓfundo, igne pleno, & habent mẽbra spiritualia subtilia &c. Super oĩa ualẽt suffragia de missis. Sed proh dolor multa peccata fiunt de istis missis scti Amatoris, quas omnes uolunt communiter, qa licet sint bone, quia per ecclesiam sunt ordinate, tamen ex auaritia male conditiones, & multe sunt addite eis a malis. Dicatur hic autoritas. Sancta ergo & salubris est cogitatio pro defunctis exorare. ij. Macha. xij. Ecce quare dicit apostolus, Charitas uestra, ecce primus gradus. magis, ecce secundus. ac magis abundet, ecce tertius. Deo gratias.

De eadem dominica. Sermo quintus.

Qui

QVi cepit in uobis opus bonũ, ipſe perficiet. ad Phi.j. Quia nulla predicatio ſiue doctrina habet efficaciam ad uirtutũ inſtructionem, & peccatorꝝ correctionem ſine gratia dei, iõ ſalutetur uirgo Maria. Iſtud thema eſt uerbum apoſtoli dicentis, Deꝰ qui incepit &c. Modo ſi iſtud uerbũ bene & ſubtilr̃ cogitet, tres dat intelligere cõcluſiones. Prima tãgitur cũ dicit, Qui cepit in uobis, ſcilicet deus. Secunda ibi, opus bonum. Tertia cum dicit, perficiet. deus. Et de tribus concluſionibus erit ſermo noſter.

Prima cõcluſio eſt ꝙ bonũ opus incipere eſt opus dei certitudinaliter.

Scd'a ꝙ bonam uitam continuare eſt gratia omnipotentis dei ueraciter.

Tertia ꝙ eã pficere uel ad finem ducere eſt donum dei ſingulariter.

Iſte tres concluſiones ſubtiliter oſtendũtur in themate. Prima ibi, Qui cepit. Dico primo ꝙ incipere bonã uitam & ſanctam eſt opus dei, intantũ ꝙ nullus poſſet exire malam uitam, nec dimittere peccata, niſi deus ibi operaretur. Rõ, certum eſt ꝙ in opere, ubi requiritur creatio noue creature, oportet ꝙ deus creet, qa cõ creare ſoli deo cõpetit. Creature enim pñt gñare, alterare, remouere, & laborare, ſed creare eſt opus dei. In formatione hominis in utero matris aliquid faciunt ibi parentes, ſed parum, & tamen ex hoc generatio illa carnalis attribuitur parentibꝰ, ſed creatio anime de nihilo eſt a ſola potentia dei infinita. Anima eñ hoĩs eſt per creationẽ, & nullus angelus poſſet formare formicam. Ideo dicit deus, Omnes anime mee ſunt, ut aĩa patris, ita & aĩa filij mea eſt. Eze.xviij. Dñe nonne & corpora ſunt ueſtra? Imo, ſed quia in corporalibus aliqd faciũt parẽtes, in aĩabus autem nihil, ideo dicit, Oẽs aĩe mee ſunt. ſ. totaliter, quia nullus facit ibi aliquid, niſi ego ſolus. Hic patet pctm̃ multorũ graue, ad diuinos recurrentiũ pro filijs habendis, cum nullꝰ poſſet dare filios niſi ſolꝰ deus, cum requiratur creatio aĩe. In quo recurſu uos datis intelligere ꝙ demones poſſunt creare aĩas, ꝙ eſt falſum, quia ſolꝰ deꝰ creat aĩam. Dñe deꝰ omniũ creator terribilis, ſolꝰ ops.ij. Macha.j. Modo uideamus utrũ ad incipiendũ bonã uitã requiritur creatio. Dico ꝙ ſic, & ad minus reqritur creatio .xv. nouarũ creaturarũ in aĩa. Prima eſt grã dei, que creatur in aĩa incipiẽtis bonam uitam, quia non eſt forma educibilis de potentia materie, ſed per creationẽ infũditur, uel per infuſionẽ creatur in aĩa, & hec gratia pulchrã facit aĩam, abijciẽs ab ea omnes tenebras pctõrũ. Et gratia proprie non eſt uirtus, ſed radix omniũ, eſſentiam aĩe reſpiciens. Secũdo creatur uirtus fidei. Diceret aliquis, Iam erã xpianus anteq̃ inciperem bonam uitam. Dico ꝙ fides ſine bonis operibus mortua eſt. Sicut eñ corpꝰ ſine ſpũ mortuũ eſt, ita fides ſine operibꝰ mortua eſt. Ia.ij. Hõ mortuus nõ eſt hõ, oportet ergo creare fidem formatã. Tertio creatur ſpes. Si dicatur, Iam habebã ſpẽ, licet eſſem peccator. Dico ꝙ nõ erat ſpes ſaltem formata, ſed quaſi preſumptio. Quarto charitas, q̃ fuit expulſa ꝑ peccata, qa charitas & pctã ſiľ ſtare nequeunt. Item creantur etiã quatuor uirtutes morales que ſunt infuſe. Prima eſt prudẽtia, ſcilicet prudẽter cauere a peccatis, & uitare occaſiones, quaſi dicendo, Hoc uel hoc fecit me cadere in peccatũ, cauebo mihi decetero. Secunda eſt iuſtitia, q̃ a deo infunditur, quando hõ incipit bonã uitã dicens, Emendabo mala que feci. Tertia eſt temperantia, quaſi diceret, Non poſſum perſeuerare, niſi abſtinerẽ a ſuperbia. Quarta eſt fortitudo, dicẽs, Certe iã non redibo ad peccata, nec propter infirmitates ſeu perſecutiones. Item increantur dona ſpiritusſancti. Primũ donũ eſt ſapientia. i. ſapida ſcĩa cũ ſapore, qui apparet orãdo, legendo &c. Scd'm eſt intelligentia, quaſi intus legentia. ſ. in diuinis &c. Tertiũ donũ eſt cõſiliũ, quo inter bonũ & malũ ſcimus eligere melius, inter malũ & peiꝰ fugere peius, hoc eſt conſiliũ, melius eſt hic facere pniam q̃ in inferno. Quartum

eſt for-

est fortitudo, que est aliud a fortitudine morali, qa illa fortificat cor, sed ista aĩam ne ex aliqua diaboli tētatione, seu psuasione, dimittat bonam uitam inceptam. Quintũ est scĩa, qua hõ dirigiť in his, que habet facere in mũdo, qua scit psonã suã regere, domũ, & familiã. Sextũ est pietas, qua hõ cõpatiť pctõrib⁹, dicēs, O miser, talē uitã cõsueui ego tenere, sed dñe uos fecistis mihi gratiã, faciatis etiã illi &c. Septimũ est timor dei, q facit stare in custodia, ne hõ cõtra deũ faciat, uel bibendo &c. Ecce.xv. ꝟtutes, que creantur in aĩa, qñ incipit bonã uitã. Patet ergo qđ dixi, ꝙ ad incipiendũ bonã uitã requiriť creatio &c. De hoc autoritas, loquēs tropologice de his.xv.uirtutibus, Fodi eam mihi.xv.argēteis, & choro hordei, & dimidio choro hordei. Ozee.iij. No. de ꝑsona q̄ cõuertitur ad dñm, & incipit bonã uitã, dicit de⁹, Ego fodi eã mihi.s.fossione cõpũctionis, qñ psona dicit, O miser, ego sum religiosus, & nõ seruauj regulã &c. ꝑdidi hereditatē paradisi, et sum obligat⁹ ad penas inferni, quot sunt motiua cõpunctionis, tot sunt fossiones. Iõ dicit, Fodi eã.s.cõscĩam. Valde esset mirabile si papa uel rex foderet uineam, sed xp̃s dicit, Fodi eã, qa nullus angelus nec sc̃tũs posset dare tales cõpunctiones. Dicet quis, Dñe, si uosmet fodistis, quõ cõstat.xv.argēteis? Dicēdũ ꝙ.xv. argentei sunt.xv.ꝟtutes p̄dicte, quas ipse creat, ut dixi. Dicunť argētei propter claritatē, & sunt ad modũ argenti, quia psona q̄ cõuertitur, clarificatur in memoria, ne obliuiscatur beneficia diuina. Scđo clarificatur in intellectu, a falsa opinione, & errore, a falsa credētia, seu dubitatione. Tertio in uoluntate clarificať ab inuidia &c. Itē facit optimũ sonũ, ad quē deus dicit, Sonet uox tua in auribus meis, uox eñ tua dulcis. & fa. tua de. Cã.ij. Sonus cãtãtiũ mũdan⁹, q hominibus placet, deo displicet, sed son⁹ gemit⁹, & suspirij, placet deo. Iõ eñ dicit, Sonet uox tua.s.contritionis. Facies eñ hoĩm que apud mundũ reputanť pulchre, apud deũ reputanť turpes. Facies aũt q̄ apud hunc mundũ reputatur turpis & deformis, apud deũ reputatur decora. Iõ de persona q̄ plorat de pc̃tĩs suis dicit, & facies tua decora. Item choro hordei, quare nõ dicit tritici? Hordeũ eñ est asperũ, & figurat & signat penitētiã, q̄ est necessaria nouiter cõuerso ad bonã uitã, & aspera est, quia durũ est ꝙ hõ diffamet se, & accuset in cõfessione, que debet esse integra, quia si abscondit uel dimittit unũ pc̃m̃ mortale, nihil ualet cõfessio, nec sufficit cõfiteri partē uni, aliã partē alteri, sed confessio integra sit & perfecta. Itē in dimidio choro hordei, q̄ est mēsura impfecta, signat penitētialē satisfactionē ꝑ pc̃tĩs, qa hic tot sunt pc̃tã nr̃a, ꝙ nõ possumus facere perfectã pnĩam, sed de⁹ est cõtēt⁹. Creditis uos ꝙ ieiunia, or̃ones, uel eleemosyne sint sufficiētes ꝑ tot pc̃tĩs? certe non. Patet ergo cõclusio ꝙ incipere bonã uitã est op⁹ dei certitudinaľr. Nã de hoĩe peccatore est sicut de illo, q a casu uel scienter cadit in profundã foueã absq; aqua, certũ est ꝙ talis p se põt cadere ĩ puteũ, sed nõ põt inde exire nisi ab aliquo alio iuueť, cũ scala uľ chorda sursum trahēdo. Talis est cõditio nr̃a, qa sumus fragiles, possum⁹ cadere ĩ ꝓfũdũ puteũ pc̃ti mortalis, sed inde nõ possum⁹ exire, nisi de⁹ mittat scalã sue mĩe. Vnde autoritas. Perditio tua Israel.i.uir uidēs deũ.s.ex te est, tm̃modo in me auxilium tuũ. Osee.xiij. Patet ergo ꝙ q uult exire de puteo pc̃õrũ, & recipere bonã uitã, habet exire per scalã mĩe dei, & ascēdere gradatim per.x. gradus. Primus est peccatorũ cognitio, & sic de alijs, ut.s̃.sexto precedenti sermone &c. Iõ dicit apľs, qui ceciderat in puteũ pc̃õꝝ p infidelitatē. Ego psecutus sum eccľiam dei &c. Si q̃rať, quõ exiuit? Rñdet, Gr̃a dei sum id qđ sũ.j. Coꝝ.xv. Patet prima cõclusio. Scđa cõclusio est, ꝙ cõtinuare bonã uitã inceptã est gratia dei ueraciter. Et uult dicere talis cõclusio, ꝙ licet sitis extra puteũ pc̃ti, per dei mĩam, nõ tñ potestis cõtinuare bonã uitã, nisi per gr̃am dei. Declaratur hoc p q̄dã speculationē intellectiuã uel intellectualē fũdatã sup regulã philosophie di.

rerū naturaliū recipiētiū peregrinā formā qdā retinēt eā ꝑmanēter, qdā solū in pñtia agētis. Primū patet ī cādela accēsa, & aqua calefacta, qa retinēt formā accēsā, scd'm in aere illuminato, & in camera obscura, & speculo īformato, ꝙ statim recipiūt peregrinas formas, sed nō retinēt nisi tm̄ in pñtia agētis. Sic ī ꝓposito est, nā hr̄e & tenere bonā uitā, est grām dei habere nobiscū, & talis forma est peregrina aīe, qa nō est sibi naturalis, quia eramus natura filij ire. ad Ephe. ij. & aīa recipit gratiā dei nō ꝑmanēter, ut cādela & aqua recipiūt formas peregrinas, sed solū in ꝑsentia agētis, ut aer uel speculū, ergo oportet ꝙ sit ibi cōtinu⁹ influx⁹. s. ꝙ grā dei continue illuminet, actualiter uel habitualiter, alias statim perderet aīa grām dei. Oportet ergo ꝙ hō ꝑ gratiam dei perseueret &c. ergo nō debem⁹ nos cōuertere ad creaturā, sed habere debemus uultū aīe sursum ad deū. Iō xp̄s Luc. xvij. Nolite retro respicere, memores estote uxoris Loth. Dicatur historia Gen. xix. Iō qui exitis de Sodoma. i. de mala uita, nō debetis respicere retro. i. ad illam malā uitā ꝑteritorū. Iō xp̄s, Nemo mittēs manū ad aratrū, & respiciēs retro, apt⁹ est regno dei. Lu. ix. Manū mittit ad aratrū, qui frangit terrā ut fructificet, & talis est ille qui incipit bonā uitā & pniam, ut faciat fructū meritoriū, iō nō respicere debetis retro dimittēdo, iā modicum faciēdo, postea iterū modicū, sed continuare debetis, & de bono in melius. Mo raliter, fructus nō inueniūtur in radice, nec trūco, sed in ramis, q tñ totā uirtutem hábent a radice, qa si scindanť, nō faciūt fructū &c. xp̄s est radix seu trūcus, nos uero rami, & unus facit fructū orationis, alius ieiuniorū &c. Sed uidete ut sitis firmati in radice. s. xp̄o, per amorē & deuotionē. Ideo dicit, Manete in me, & ego in uobis. Sicut palmes non potest ferre fructū a semetipso, nisi manserit in uite, sic nec uos, nisi in me manseritis. Ioan. xv. Patet ergo ꝙ a deo est continuare bonam uitam. Ideo dicit autoritas. Gratia eñ estis saluati per fidē, & hoc non ex uobis, dei eñ donū est. ad Ephe. ij. Patet ergo scd'a conclusio. Tertia conclusio est &c. Sicut eñ ex nobis non possumus bonam uitā incipere, nec inceptā cōtinuare, multominus perficere. Autoritas. Velle. s. perseuerandi adiacet mihi, perficere autem bonū non inuenio. ad Ro. vij. Ideo dicit xp̄s, Quis ex uobis si petierit ouū nunqd porriget ei scorpionē? Si ergo uos, cum sitis mali, nouistis bona data dare filijs uestris, quāto magis pater uester celestis de celo dabit spm̄ bonum. s. perseuerādi petentibus se. Luc. xj. Ouum significat ꝑseuerantiam. Primo albedo eius signat illum qui uult perficere bonū op⁹, uel bonā uitā, ut sit alb⁹ in uita, non denigrando uitam suam per errorem, uel falsam opinionē. Scd'o eius plenitudo signat diligentiam, ne homo sit ociosus, expendēdo tempus in uanū. Cōuertetur populus meus hic, & dies pleni inueniētur in eis, inqt psalmista. ps. lxxij. Tertio sicut ouū non habet principium, nec finē, sic usq; ad mortem seruitium dei nō debet habere terminū. Quartū ouū medicinale est albumē siue albū ad uulnera, rubeū ad cōfortādū debiles. Sic ꝑseuerātia est optima medicina cōtra pc̄tā. Quinto est fecūdū, qa ab ouo a gallina calefacto gñatur pullus, sic a ꝑseuerātia gñatur gallina, saluatio. s. aīe, ideo dicit dn̄s, Qui perseuerauerit usq; in finem hic saluus erit. Mat. x. Scorpio eñ uadit capite demisso, sed pūgit cū cauda. Sic est de incōstātib⁹, incipiūt seruire deo simpliciter, sed redeunt post ad malā uitā, ecce caudā plenā ueneno. Iō dicit de⁹, Subuersores sunt tecū, cū scorpionibus habitas. Ezechie. ij. Ergo post cōuersionē petēda est a deo ꝑseuerātia, iō cōcludit, Si uos. usq;, spm̄ bonum, de q̄ Dauid, Spūs tu⁹ bon⁹ deducet me in terrā rectā. s. ꝑseuerātie. ps. cxlij.

Dñica. xxiij. post festū trini. Ser. j.

Reddite que sunt Cesaris Cesari, & q̄ sunt dei deo Mat. xxij. Sermo noster erit de euangelio hodierno. Cogitaui de isto sermone tenere modum Iuristarum, qui

qui qñ habẽt disputare, primo casum ꝓponũt plane quasi ꝑ modũ historie, deinde in pũctis, ubi uideť difficultas, mouẽt questionẽ. Ita faciã ego. Casus legis diuine erit historia euãgelij, qua posita in aliquibus pũctis, mouebo aliquas q̃stiones, secundũ qđ erit expediens. Casus est iste, dicit beatus Mattheus, ꝙ pharisei inimici xp̃i abeuntes, consiliũ inierunt, ut caperent Iesum in sermone &c. Dicatur quõ Cesar impator Romanus imposuit Iudeis soluere tributũ quolibet mense, & de illa pecunia impator tenebat ibi gẽtes armoꝝ ꝓ custodia Iudeorũ, & toti⁹ terre, aliqui ut Cayphas &c. dicebãt ꝙ nõ esset fiendũ, cũ essent liberi, di. Semen Abrahe sumus, & nemini seruiuimus unq̃. Io. viij. Maiores ṽo, qui intelligebant rationẽ, dicebant ꝙ imo erat soluendũ ex predicta ratione, & bñ dicebãt, licet maledicereñ a populo. Si aũt aliquis audebat dicere, nõ esse soluẽdum, statim occidebať. Modo in tali labore uel perplexitate pharisei miserunt discipulos suos cũ Herodianis ad xp̃m, super ista questione ista intẽtione, quasi xp̃s dixisset nõ esse soluẽdũ, statim occideretur ab Herodianis, quia colligebãt tributum. Si uero dixisset esse soluendũ, ꝙ tunc esset in odiũ pp̃li. Et dixerũt sibi primo adulando, Magister scimus &c. Nota, uiã dei in ṽitate doces. qa Iudei soluebant templo decimas, primitias, & sĩ'ia, dixerunt xp̃o, Magister scimus qꝛ uerax es, & uiam dei in ueritate doces, licet tributum dare Cesari an nõ? quasi dicere uellent, quid ergo oportet dare tributũ Cesari? Hoc dicebãt ut xp̃s diceret tributũ non esse soluendum Cesari, sed deo, ut statim occideretur ab Herodianis, qui expectabant ex una parte qđ xp̃s responderet, & ex alia parte populus dicens, Videamus quid dicet. Sed xp̃s taliter respondit, ꝙ omnes recesserunt contenti. Nõ est sapientia, non est prudẽtia, & non est consiliũ contra dñm. Prouer. xxj. Dixit enim, Hypocrite. q.d. Ego cognosco uos. q.d. uos queritis a me an licet cẽsum dari &c. ostẽdite mihi numisma census. Et unus ostendit sibi &c. Et xp̃s, Cuius est imago hec & supscriptio? Dixerunt, Cesaris. Et xp̃s, Reddite ergo &c. Respondit affirmatiue, sed taĩr ꝙ populus non fuit scandalizatus. Et pharisei hypocrite mirabantur dicẽtes, Vidistis quomodo euasit? Ecce hic casus legis diuine. Modo sunt hic faciende tres cõclusiones. Prima super hoc quod dicit, Licet cẽsum dari Cesari an non? Oportet declarare quid est Cesar, & que est moneta, & post uidebimus an licet censum &c. cui est dandum. Cesar dicitur secundũ interpretationẽ possidens princi pes, qa antiquitus oẽs reges & principes erãt sub eo. Iste Cesar est Lucifer, q possidet sub se septẽ principes. Dicatur quõ xp̃s in sua passione & morte ligauit Luciferum in ꝓfundũ inferni, usq; ad aduentũ antixp̃i. Nũc princeps huius mundi. s. Lucifer, qui tyrãnice occupauit totum mundũ, eijcietur foras. Ioh. xij. & ꝑ se mõ nõ põt tẽtare, sed mittit suos principes & capitaneos septem pc̃oꝝ capitalium. Dicatur de eis. De istis malis principibus dicit ap̃ſ, Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinẽ, sed aduersus principes & potestates &c. ad Ephe. vj. Qui ad modũ Iudeorum infidelium dicunt, Non habemus regem nisi Cesarem &c. Io. xix. Et moneta tributi est anima hominis, quia sicut moneta habet tres conditiones,

Prima est de auro, uel argento.

Scđ'a habebat imaginẽ impatoris.

Tertia literas, uel superscriptionem. Ita deus fecit monetam de auro purissimo, scilicet sc̃tõs angelos, qa sunt creature intellectuales, qa dñr de auro &c. Subtilitate, quia simul intelligunt principia & conclusiones, subiectum & predicatũ, sine compositione & diuisione, & sine discursu. Aĩe diuncť de argento, qa non sunt tante dignitatis sicut angeli. Iumenta dñr moneta de cupro. Scđ'o quelibet aĩa habet imaginem dei ꝑ creationẽ, qa sicut est unus deus & tres persone, ita in una anima sunt tres potentie, uel tres uires. Et sicut deus unus regit & sustinet totũ

totũ mundũ, ita aĩa una regit & ſuſtinet totũ corpus. Iõ dicit ſcriptura, Ad imaginem quippe dei factus eſt homo. Geñ. i. Tertio habet literã uel ſuperſcriptionem p baptiſmũ, q̃ eſt talis, Ieſus Nazarenus rex Iudeorũ. i. confitentiũ. Apoc. xiiij. dicit, Et nomẽ eius erat ſcriptũ in frontibus eorũ. Ecce moneta cenſus, q̃ uult Ceſar. i. diabolus de mundo, di. Da mihi aĩas, cetera tolle tibi. Geñ. xiiij. Qñ uero anima peccat mortaliter, non pdit imaginẽ, ſed imago deturpaẗ, ſicut ſi aliquis cum luto ſeu incauſto deturpat ſibi faciẽ, nõ perdit faciẽ, ſed deturpat eam. Ita qñ homo peccat p ſuperbiã &c. non perdiẗ imago, ſed maculatur & ſuperponitur alia imago, ſicut de illis qui recipiunt & ſuperponunt ſibi laruas uel barbas in ludis. Sic ille qui peccat, ſuperponit ſibi imaginẽ diaboli. Anſelmus in oratione dicit, Heu me miſerũ, qualẽ me feci. Formaſti me dñe ad amabilẽ imaginem tuã, & ego ſuperinduxi imaginem odibilem, Heu heu, cuius. Cur non odi eius imaginẽ, cuius ſic horreo nomen? Inſuper titulũ diaboli ſuperinducit. ſ. Lucifer diabolus, ubi erat Ieſus Nazarenus &c. Superponit per pctm̃ illũ titulũ diabolus, qui eſt. ſ. Lucifer, diabolus, rex peccatorũ. Ecce quõ mutantur imago & titulus. Autoritas. Peccatum Iuda. i. xpiani cõfitentis, ſcriptũ eſt ſtilo ferren. Hier. xvij. Ex quo ergo Lucifer eſt Ceſar, moneta aĩa, ut pbaui. Fiet ergo queſtio xp̃o in iudicio, qñ aĩa eſt exitura de corpore, ubi ſunt demones accuſantes, angeli defendentes. Michael dicit xp̃o, Licet cenſum &c. qñ Michael querit a xp̃o, Licet cenſum &c. Dicit xp̃s, Cuius eſt imago? Reſpõdet, Dei, quia memoria, intelligẽtia, & uoluntas ſunt ordinata. Dicit xp̃s, Ergo reddite q̃ ſunt dei deo. Ideo emendetis uos, quia modo eſt tẽpus corrigẽdi. Si habetis imaginẽ diaboli p pctm̃, & ſuperſcriptionem, deleatis per pñiam. Iõ ait Petrus, Penitemini igitur, & cõuertimini, ut deleantur peccata ur̃a. Actu. iij. Hec reformatio imaginis. Secũda queſtio, q̃ notaẗ in caſu legis, & ſup thema, Reddite &c. Xp̃s in hac reſponſione dixit tributũ eſſe ſoluendũ, & tenuit partẽ affirmatiuã queſtionis. Vñ magnũ pctm̃ eſt retinere ius dñorũ temporaliũ, & eccleſiaſticorũ, qui cuſtodiũt & curant de populis. Ideo apl̃s, Subditi eſtote, nõ ſolum ꝑpter irã & timorẽ punitionis, ſed etiam ꝑpter conſcientiã. Ideo enim & tributa pſtatis. Miniſtri enim dei ſunt in hoc ipſo ſeruientes. Reddite ergo omnibus debita, cui tributũ tributum &c. ad Ro. xiij. Ideo xp̃s affirmatiue reſpondẽs, dixit, Reddite &c. Eſt hic q̃ſtio. Quare non dixit clare, ſed quaſi timeret offendere ppl̃m, ut nõ dicerent, Nos reputabamus eum ſanctũ, & ecce &c. Cauteloſe reſpondit tributũ eſſe ſoluendũ. Reſpondeo dicens, ꝙ hoc fecit ꝑpter noſtram inſtructionẽ, ne in perplexis interrogationibus ꝑpter uitandũ periculum mendaciũ aſſeramus, ſubtiliter debemus ueritatẽ dicere, ne periculo nos exponamus. Omne enim mendaciũ eſt peccatum. Ita male ſtat mendaciũ in ore, ſicut macula in oculo, aut ſurditas in auribus, quia auferunt lingue officiũ. Officium enim lingue eſt ſignare ea q̃ ſunt in corde. Vnde ait Philoſophus, Voces ſunt note. i. ſigna earũ q̃ ſunt in aĩa paſsionũ. Ideo dicit xp̃s, Ex abundantia cordis os loquiẗ. Mat. xij. Qñ ergo homo mentiẗ lingua, perdit officiũ ſuũ, quia aliud dicitur in ore q̃ ſit in corde. Ideo multũ uitandũ eſt mendaciũ. Et qñ dicit, Tñ nemini nocet quicq̃, imo ſemper nocet duobus. ſ. tibi dicenti, & ꝓximo qui decipiẗ. Dicaẗ hiſtoria de obſtetricibus excuſantibus ſe Pharaoni cũ mendacio, ut euaderent mortẽ, & ſaluarent populũ. Exo j. Dicit hic Gre. quia ex illo mendacio pdiderunt gr̃iam, licet nõ eſſet pctm̃ mortale. Diceret aliqs, Ex pctõ ueniali nõ perditur gr̃ia lucrata. Dicendũ, ſi nõ fuiſſent mentite, habuiſſent gr̃iam martyrij, quã perdiderũt ex mẽdacio. Et edificauit illis domos, iõ ex illo mendacio malũ euenit eis. Itẽ deceperũt Pharaonem. Dicaẗ hic cõtra illos, qui nõ curãt mentiri tractãdo pacẽ uel matrimoniũ,

uel ad terrēdū in sermone. Iō xps noluit mentiri in sermone cōplacēdo populo, sed subtiliter dixit ueritatē. Itē nec ꝟitas est semp dicēda, sed cautelose est tacēda. Verbi grā. Qñ querit a uobis de fama alicuius puelle, uł uidue ab aliquo, qui uult eā in uxorem. Si sit bona, potestis dicere ueritatē de bonitate eius. Si uero sit oppositū, tacēdo ueritatē, qa nō debetis eam diffamare, nec ēt dicere mendaciū, dicēdo ꝙ sit bona, cū sit mala, sed poteritis dicere. Si queratis de filia mea, de illa possum uobis rñdere. Itē si querat de aliquo malefactore fugiēte, an uidistis eū, poteritis rñdere non ꝓdendo nec mētiendo, sed dicendo, nō curo de eo, nec de uobis &c. Si dicitur, Intrauit domum ułam. rñdete, Qñ, hodie mane? & sic mēdacia euadere exemplo xpi. Iō dicit scriptura, Sermo uł semp in grā sale sit conditus, ut sciatis quō oporteat uos unicuiq; rñdere. ad Col. iiij. Tertia questio &c. super thema, cum dicitur, Reddite &c. Queritur quare prius loquitur de Cesare, q̄ de deo, cum plus teneamur deo, cū incōparabiliter sit maioris excellentie. Rñdeo per duas rōnes. Prima fundatur in quadam regła philosophie dicente, in quolibet susceptibili naturali ipsam ultimam formam substantialē dispositio necessaria est preueniēs. ꝟbi grā. Si forma ignis debet introduci, desiccatio & calefactio sunt dispositiones, que precedunt formam ignis, licet forma substantialis ignis sit melior, tñ oportet ꝙ ille dispositiones p̄cedant eā. Ita in creatura forma principalis & perfectiua creature est p̄ntia dei, tunc creatura iungitur deo ꝑ intellectum clarum, & sine errore, & ꝑ memoriā ne simus ingrati, & per uolūtatem amando, ꝑ os laudādo, & ꝑ corpus ꝑ pniam &c. Ista est forma principalis quā in hoc mūdo debemus hr̄e &c. Sed ad istā formā habēdā oportet ꝙ p̄cedāt dispositiones. s. cōcordia cum ꝓximo, & carentia odij, & ordinatio suijp sius cum ꝓximo. & tūc uenit deus. Ecce quare prius nominauit ꝓximū q̄ deū. Iō xps, Si offers munus tuū ad altare, & ibi recordatus fueris, quia frater tuus habet aliquid aduersum te, relinque ibi munus tuū añ altare, & uade pri⁹ recōciliari fratri tuo. Mat. v. Nota, uade prius &c. Si uellet dicere, Dñe. prius uolo recōciliari uobis. Rñdet, Nō, uade prius &c. nō ꝙ sit maioris dignitatis &c. sed sunt dispositiones que debent p̄cedere. Iō multa bona opa perdunt, qui nolunt prius recōciliari ꝓximis. Scd'a rō fundatur ꝑ theologiā, oportet q uult seruare uitā euāgelicā, uł apostolicā pfectam, ꝙ primo det Cesari. i. mundo, qd' suū est. Si uis esse religiosus, da Cesari qd' suum est, nihil tene ut ꝓprium, prius renunciādum est mūdo, ut expeditus adhereas deo. Si uis perfectus eē, uade & uende omnia &c. Mat. xix. Iō dixit prius, Reddite prius que sunt Cesaris Cesari, & que sunt dei deo. s. uitam sctām apłicam. Iō di. apłs Petrus, Ecce nos reliquimus omnia, & secuti sumus te. Matth. xix.

Dñica. xxiij. post Trini. Sermo. ij.

Licet censum dari Cesari an nō? Hr̄ uerbū istud Mat. xxij. Hoc ꝟbum secūdum intellectū allegoricū quē uolo nunc ptractare, est ꝟbū beati Michaelis xpo di. de aīa noviter egressa, Licet cēsum, & aīam nouiter egressam ex hoc mūdo dari Cesari. i. Lucifero, an non? Modo ꝓ maiori declaratione huius ꝟbi secundū intellectum sunt tres questiones.

Prima quare Lucifer noīatur Cesar, quod tamen est nomen imperatoris.

Scd'a q̄re aīa rōnalis dicit cēsus, uł tributū, qui sunt ꝓuentus magnoꝝ dñoꝝ.

Tertia cui sensus iste uel tributū dari oporteat per iustitiam & rigorem.

Quantum ad primā questionem, quare Lucifer noīatur Cesar. Dico ꝙ ex duab' rōnibus. Prima ꝑ tyrānicam usurpationem. Scd'a ꝑ Hebraicā interp̄tationem. De prima, qa impatores Romanoꝝ usurpabant sibi dñium mūdi. Ex astutia eñ & potētia armoꝝ subiugart sibi eū. Autoritas. Audiuit Iudas nomē Romanoꝝ, qa sunt potētes uiribus. j. Macha. viij. Ecce quō

quõ hoc nomẽ Cesar includit tyrannicã
usurpationẽ. Ita est etiã de Lucifero, qa
Lucifer dñabať toti mũdo, nõne ex hoc
quia in omi regno, ꝓuincia, ciuitate, &
loco, habitabant idola. Et sicut impator
mittebat ꝓcuratores & gubernatores p
mundũ. Ita Lucifer mittebat demones,
qui dabãt responsa in idolis. Ex quo Lu-
cifer in campo clauso paradisi terrestris
deuicit Adã, uoluit oĩbus hoĩbus dñari.
Sed uenit xp̃s, qui merito sue passionis
abstulit sibi dñium. Cũ aũt xp̃s esset su-
spensus, uidẽs ꝙ talia patiebatur xp̃s, co
gitauit ꝙ non erat deus, & uenit & po-
suit se in latere crucis, uolens cape xp̃m,
sed captus fuit a xp̃o, & ligatus in infer-
no usq; ad aduentum antixp̃i. Ecce quõ
perdidit tyrãnicã dñationẽ. Autoritas xp̃i
in passione di. Nunc iudiciũ est mundi.
Nunc princeps huius mũdi eijcietur fo-
ras &c. Io. xij. Item alia uenit. s. ad me pẽ-
dentem in cruce &c. Item princeps mũdi
huius iam iudicatus est. Io. xvj. Fiat ergo
iõ, si Cesar erat nomen imperatoris per
tyrãnicam usurpationẽ, & Lucifer usur-
pauerat sibi dñium totius mundi, iõ dici
tur Cesar. Scd'o dicitť Cesar p Hebraicã
interpretationẽ. Cesar interptatur pos-
sidens princeps. Talis est modo Lucifer,
qui modo per se nõ habet potestatem in
interpretatiõe cũ sit ligatus. Quõ ergo
facit tot mala? quia possidet principes.
Quia sicut rex quando facit pliũ alteri
regi, mittit suos capitaneos, sic etiã Luci
fer. Et secundum ꝙ sunt septem pc̃tã ca-
pitalia, sic sunt septẽ princeps. Principes
qui tentat de peccato superbie est Leuia
than, qui est rex sup uniuersos filios su-
perbie. Iob. xlj. Quem uocat Lucifer di.
Nunquid uides qualiter me tenet xp̃s li
gatum, & nunquid tu sentis de me? Imo
dñe, sed quid faciendũ precipiatur. Ego
dicã tibi. xp̃o & suis qui cũ eo sunt in ce
lo nõ possemus nocere, sed suis qui sunt
in mundo. Vis eĩn tẽtare de superbia, iõ
si uelles facere unã pugnã. Ecce hic tot
mille milia diaboli qui ibũt tecũ. Liben-
ter, dicit Leuiathan. Et uenit cum uexillo
& titulo Leuiathan rex superbie & uani
tatis, & ducit secum ad infernum oẽs su
perbos. Quod uidens xp̃s, uolẽs reduce
re eos & reuocare, nõ tñ liberũ arbitriũ
cogendo sed monendo dicit, Venite ad
me omnes q laboratis & onerati estis, &
ego reficiã uos. Mat. xj. quasi dicat, qua-
re uultis illum sequi? sed pauci reducunť
ad xp̃m. Scd's est Mãmona, princeps seu
capitaneus qui tentat de auaricia. No.
quałr etiã ut primus uocatur a Lucifero
&c. Qui incedit cũ uexillo & titulo Mã-
mona, princeps auaricie cupiditatis. Hic
facit tamen ꝙ iã sunt pauci qui sunt cõ-
tenti de suis redditibus, sed sunt raptõ-
res &c. Qui oẽs ex hoc peccato secũ du
cit. Iõ xp̃s non cogendo liberũ arbitriũ,
sed monendo dicit, Cauete uobis ab o-
mni auaricia, qa nõ in abũdantia cuiusq̃
uita eius est ex his que possidet. Luc. xij.
No. ab omni uniuersaliter. Tertius est
Asmode⁹, de quo Thob. vj. Demonium
noĩe Asmode⁹ occidebat eos mox ut in̄-
gressi sunt. Iste diabolus tentat de luxu-
ria. Nemo est qui se abscondat a calore
eius. Hic cum uexillo & titulo incedit
Asmodeus princeps luxurie & carnali-
tatis. Hic iam totũ mũdũ corrupit, & ue
rificať illud Dauid. Corrupti sunt & ab-
ominabiles facti sunt, & non est qui fa-
ciat bonũ, scilicet castitatis, nõ est usque
ad unũ de adultis. p̃. xiij. Iõ xp̃s. Sint lum
bi uestri precincti &c. Luc. xij. Quartus
capitaneus inuidie est Beelzebub, de
quo Lu. xj. In Beelzebub principe de
moniorum eijcit demonia. Verbum fu
it Iudeorum. Hic cum uexillo & titulo
procedit Beelzebub princeps inuidie &
malignitatis. Hic fecit tantum ꝙ totus
mundus est plenus, inuidia inter domi-
nos & prelatos, laicos, & clericos, Quin
tus capitaneus gule est Beelphegor, de
quo Dauid, Initiati sũt Beelphegor &c.
Hic cum uexillo & titulo incedit Beel-
phegor princeps gule. Hic facit tantũ ꝙ
totus mund⁹ non seruat quadragesimã,
faciunt se infirmos &c. nec uigilie san-
ctorum ieiunantur, nec ueniunt ieiuni
ad missam. Sunt ebrij, debiles, & infirmi
propter unum &c. Ideo xp̃s nõ cogens,

sed monēs dicit, Attendite uobis ne grauētur corda uestra crapula & ebrietate. Luc.xxj. Sextus est Baalberith, capitaneꝰ ire, de quo Iudic. nono, Hic incedit cū uexillo, & titulo Baalberith, capitaneus iracundie & iniquitatis. Hic fecit tm̄, ꝙ posuit scisma & diuisionem in ecclesia dei, nec pōt pacificari. O quot ducit secū. Iō Paulus, Si fieri pōt, quantū ex uobis est, cum oībus hoībus pacē hn̄tes. ad Ro.xij. Septimus est Astaroth, qui tentat de acidia, de quo Iudic.ij. Dimiserūt dn̄m, seruiētes Baali & Astaroth. Ergo dicit xp̄iano, qui nō memorat creatiōis & redēptiōis, sed est xp̄i, prim. Reg.vij. Auferte deos alienos de medio uestri, Baalaim & Astaroth. Hic incedit cū uexillo & titulo Astaroth, prīceps acidie, & ociositatis. Hic fecit tm̄, ꝙ iam pauci sunt qui quolibet die faciunt orōnem dn̄icam, sed qn̄ induunt, nec sciunt dare dn̄icam diem deo, nec confitentur, nec cōmunicant semel in anno, nec ueniunt ad missam, uel si ueniunt ꝑ tp̄e, nō sciūt orare, non seruant pn̄iam, perdunt tp̄a. Nota quaṙ decipit mūdus. Ecce quare dicit Lucifer Cesar.i. posidēs prīcipes, de quibus ap̄ls, Non est nobis colluctatio aduersus carnem & sanguinē. Glo. homines, sed aduersus principes, & potestates, demones.s.Eph.vj. Hi ad modū Iudeorum dicunt, Non habemus regem nisi Cesarem. Io.xix. Quantū ad secūdā, quare aīa dicit census &c. Pro quo nota ꝙ sicut imperator in quolibet regno & prouincia &c. exigebat tributum. Ita xp̄s rex & imperator in quolibet regno &c, aīas tributarias exigit a uobis principaliter, ita ꝙ in hoc tantā habet diligentiā, ꝙ cuilibet aīe mittit procuratorem suū, ne aliqua perdatur, non tn̄ cogit liberū arbitriū. Ideo dicit xp̄s mundo, Da mihi aīas, cetera tolle tibi.s.diuitias, dignitates &c. Gen̄.xiiij. Ecce quare aīa dicitur census, quia debetur uni magno domino. Tū iure creationis. Ecce omnes animę meę sunt, dicit dn̄s. Ezec.xviij. Tum etiam iure redēptionis. Que mulier habens drach. decē, & si perdi. &c. No. practice istam parabolā, ut habet Lu.xv. Hec mulier est sapiētia diuina. Rō, quia mulier regit & gubernat domū. Ita sapientia diuina, de qua ad literā dicit Salomō, Mulierē fortem quis inueniet? procul & de ultimis finibus precium eius. Prouer.ul. Dicitur fortis, quia nihil pōt fieri cōtra sapientiā diuinā. Nota procul, qa a Salomone usq; ad xp̄m transierūt mille anni. In textu biblie, Salomon nō posuit numerum clarū, sed ubi dicit, ꝑcul, posuit literā aleph, quod interpretat mille. No. de ultimis finibus eius, numera ascendendo quatuor elementa, decē celos, nouem ordines angelorum, de ultimis.s.de cathedra dei, uenit sapientia euangelica. Hec mulier habebat decē drachmas auri.i. decē gradus creaturarum sp̄ūalium, in quibus deus sculpsit suā ꝓpriā imaginē, sicut in moneta auri imago regis uel imperatoris. Primus gradꝰ est Seraphinorū, secundus Cherubinorum, tertius thronorū, quartus dominationū, quintus uirtutū, sextus potestatū, septimus principatuū, octauus archangelorum, nonus angelorū, decimus est hominū, perdidit drachmā unā.s. naturam humanam. Sed di. aliquis, Etiā perdidit naturam angelicā. Verū est, sed differenter, quia nō tota natura angelica fuit perdita, sed per Adam & Euā tota humana natura fuit perdita. Sed quid fecit sapiētia diuina? accendit lucernā xp̄m, in furno.s. uteri uirginalis. Xp̄s autē dicit lucerna. Rō, qa sicut in lucerna sunt tria, cera mollis, & lichnus, & lux, sic in xp̄o est caro fragilis, aīa, & diuinitas. Iō Dauid in persona dei p̄ris dicit, Paraui lucernā xp̄o meo. ps.cxxxj. Et euertit totā domū, id est mundū.s. in ꝑdicatione. Euersio est, qn̄ illud qđ est supra uenit infra. Totus mūdus erat in altū eleuatus ꝑ superbiā, sed xp̄s euertit ꝑdicando, & ꝓcepta humilitatis dādo, & quesiuit diligenter eundo de uilla in uillā. Si fuisset sibi dictū &c. Dn̄e qd queritis? Rn̄d. sset, drachmā quā perdiderā &c. Tm̄ eā quesiuit, quousq; inuenit. Qn̄ aīa descendit ad limbū, ibi inuenit tot milia, q̄ inuēta

dixit

dit amicis suis.i.uirtutibus angelorũ, Congratulamini mihi oẽs, quia inueni drachmã quã perdiderã &c. Moraľr hic gaudere debemus, qñ drachma.i.persona ad deũ p bonã uitã uenit cũ ꝓposito nõ redeũdi.Iõ exẽplo angelorũ gaudendum est. Sed aliq faciũt oppositũ, deridẽdo de illis q faciũt pnĩam. Nota quõ p pctĩs secretis sufficit pnĩa secreta, sed pro publicis necessaria est pnĩa publica. Verbi grã. Si aliqs secrete in corpe suo fuit superbus, sufficit secreta pnĩa, si publice, necessaria est publica pnĩa, ita ut si oẽs scãdalizauit, oẽs edificenť p pnĩam suã, & laudent deũ, q̃ bonũ est correptũ manifestare pnĩam, sic eñ effugies uoluntariũ pc̃tm̃.Eccl̃s.xx.Patet.ij.qõ.Quãtum ad tertiã, cui census dari debeat per iustiriã & rigorẽ, hoc est ad ꝓpositũ pro mortuis.De aĩabus ex hoc mũdo decedentibus fit iudiciũ a xp̃o, secundũ iudiciũ qd xp̃s fecit, qñ Iudei dixerunt sibi, Licet cẽsum &c. xp̃s autẽ uisa moneta, imagine, & superscriptione, iudicauit di.Reddite &c. Sic aĩa iudicať secundũ imaginẽ & superscriptionẽ q̃ p̃fert. Pro quo sciendũ ꝙ aĩa in sui creatiõe recipit imaginẽ dei, sic eñ qñ fit moneta auri, in ea imprimitur imago regis.Itẽ in aĩa qñ creať, p̃sona pr̃is imprimit memoriã preteritorũ, p̃sona filij intellectũ p̃sentium, persona spiritussancti uoluntatem futurorũ, & sicut nõ est nisi un⁹ de⁹, sic nõ est nisi una aĩa cũ illis trib⁹ potẽtijs. Ad imaginẽ quippe dei fact⁹ est homo. Gen.ix.Sed in sui redẽptione, q̃ per baptismũ applicať, tunc aĩa recipit superscriptionẽ tituli, Iesus.N.r.Iu. De hoc dicit Io.Habentes nomẽ ei⁹ scriptũ in frõtib⁹ eorũ. Apo.xiiij.in pte superiori.s.in mente.Et sic qñ Michael, quẽ constituit dominus principẽ super oẽs aĩas suscipiendas, dixit xp̃o, Licet censum dari Cesari.i.diabolo, an nõ? Rñdet xp̃s, Cuius est imago hec & superscriptio? Dicit Michael, Dei.Et xp̃s, Reddite que sunt dei deo. Sed qñ aĩa auertiť a deo peccando mortaľr, superinduit sibi horribilẽ imaginẽ diaboli, ac si sup sigillũ regis aliqd superponereť.Vbi grã. Si peccas per superbiã, superponiť imago Leuiathã. Ansel.Loquẽs in orõne, ut pc̃tõr debet loqui di.Heu me miserũ qualẽ, ut.s.i sermone, Reddite. Terribilis est etiã titul⁹ q circũscribiť di.Lucifer diabol⁹ rex peccatoꝝ.Iuxta illud, Pc̃tm̃ Iuda.i.xp̃ani cõfitẽtis, scriptũ est stilo ferreo in ungue adamãtino.Hier.xvij. Scd̃m diuersitatẽ imaginis & supscriptionis iudicabiť aĩa reddẽda deo uel Cesari.i.diabolo.No. practice qñ aĩa pc̃tõris impenitẽtis decedit, dicit Michael xp̃o, licet cẽsũ dari Cesari an nõ? Et xp̃s, Cui⁹ ẽ imago? Rñdet, Cesaris. Reddite ergo &c.Statim diabolus accipit aĩam. Ecce quõ fit iudicium. No.hic de Hier.qñ sibi dictũ fuit a xp̃o, Nõ es xp̃ianus, sed Ciceronianus, qa ex nimio cordis affectu p̃ferebat imaginẽ Cicerõis & eius doctrine superscriptionem.Iõ p̃ferẽtibus & imaginẽ & superscriptionẽ diaboli, Si qs adorauerit bestiã & imaginẽ ei⁹, & acceperit characterem in frõte sua, aut manu sua, hic bibet de uino ire dei. Apoc.xiij.Iõ Dauid, Domine in ciuitate tua imaginẽ ipsoꝝ, de⁹ in celesti ciuitate.i.est, & ipsi in sua terrestri ciuitate imaginẽ ei⁹ ad nihilũ redegerũt.ps.lxxij.Si dicať, Quid faciã ergo, qa sum pc̃tõr, & superinduxi imaginẽ, & superscriptionẽ diaboli. Solutio. Nõ debetis desperare, qa adhuc potestis imaginẽ dei reparare, ꝓponẽdo a pc̃tĩs abstinere, & cõtinere. Scriptura diaboli deletur, & xp̃i reparať in cõfessione, qñ confessor dicit, Autoritate dñi nr̃i &c. Tũc imago dei & superscriptio est reparata, & qñ in iudicio diciť, Cuius est imago hec? diciť, Dei.Ergo reddite deo.

De eadem dñica.xxiij.post tri.Ser.iij.

Ostendite mihi numisma census.Istud ṽbũ habeť Matt.xxij. Ad literam ṽbũ est xp̃i ad q̃stionẽ perplexã respõdentis, & dicẽtis, Oñdite mihi &c.In pñti sermone uolo pertractare hoc tropologice seu spiritualiter. Pro quo sciendũ ꝙ sicut imperator Romanus illo tpe de omni regno,

 ꝓuicia,

puĩcia, & ciuitate &c. exigebat certos reddit⁹ in tributũ, etiã sub pena mortis, ne fraudaret, & habebat iã in quolibet loco certos creditores & collectores. Ita rex & imperator nr̃ Iesus, qui est rex regũ, & dñs dominantiũ, quia oẽ dñium est in eo, intm̃ ꝙ dicit Io. Habet in uestimento & femore suo scriptũ, rex reg. & do. domi. Apoc. xix. No. habet in uestimẽto. i. in hũanitate, quia sicut uestimẽtum personã cooperit hoĩs, ita hũanitas in xp̃o diuinã personã. Quod hũanitas dicat̃ uestis, autoritas, Qui cũ in forma dei esset, semetipsum exinaniuit, formã serui accipiẽs, & habitu inuentus est ut hõ. ad Phil. ij. Not. in femore. Femur est iuxta partes generatiõis, & significat personã filij dei, qui p eternã gñationẽ pcedit a pr̃e. Vult ergo dicere ꝙ inquãtum hõ, & inquantũ filius dei est rex regum &c. Iõ dicit scriptura, Dñe deus rex oĩps in ditiõe tua cũ. sunt po. &c. Hester. xiij. Iõ in oĩbus regnis, terris, & prouincijs, uult hr̃e tributũ certũ, nec uult defraudari. Tributũ qđ ipse uult sunt aĩe. Tum rõne creationis, quia ipse cũ pr̃e & spũ sc̃tõ creauit eas ad imaginẽ trinitatis, tũ etiã iure creationis & redẽptiõis, quia ipse emit sanguine suo nos. Iõ ipse dicit, Oẽs aĩe mee sunt. Eze. xviij. Licet enim oĩa sint sua, principal̃r tñ aĩe, quia nihil p̃ciosius aĩa, dẽptis angelis sub celo. Autori. Quid pdest homini si uniuersum mundũ lucret̃, aĩe ṽo sue detrimentum patiat̃? Mat. xvj. Pro isto tributo misit procuratores. s. patriarchas &c. imo ipsemet uoluit uenire. Filius enim hoĩs uenit querere & saluũ facere qđ perierat. Luc. xix. Et qñ ipse recessit, dimisit pcuratores suos ut custodiãt & pcurent sibi tributũ. Isti sunt curati animarũ. Papa est maior, cardinales, archiepi, & epi &c. qui plus deberent curare de salute aĩarũ, quã de redditib⁹. Vtinã modo nõ sit oppositũ. Et sicut imperator dabat salarium collectoribus suis, ita xp̃s dat eis reddit⁹. Qñ aũt hoc tributũ p̃ntat̃ xp̃o. s. in morte, dicũt angeli, Dñe tributũ hoc de tali uilla uenit, qđ uobis mittit talis curatus &c. Queadmodũ dicebat̃ imperatori, & uidebat̃ si esset bonũ. Ita de anima, qñ p̃ntatur xp̃o, dicit xp̃s, Ostendite mihi numisma census. si est bona, p̃cipit ut ponat̃ in cistulis suis. s. in ordinib⁹ angelorũ. si aũt sit mala moneta, precipit ut ponat̃ in igne inferni ad cõburendũ. Patet thema. In uenio ꝙ aĩa nr̃a ad istar bone monete, si debet reponi in locis angelorum, debet habere septem conditiones, uirtutes, seu proprietates.

Prima est imaginis ueritas.
Secũda est supscriptionis ꝓprietas.
Tertia materie preciositas.
Quarta equi ponderis grauitas.
Quinta soni congruitas.
Sexta figure sinceritas.
Septima circularis integritas.

De qualibet istarũ examinat̃ aĩa in iudicio. Tres prime cõditiones habent̃ per tres uirtutes theologicales, & quatuor ex quatuor uirtutibus moralibus. Dico ꝙ prima cõditio, quã debet habere ad instar bone monete, est imaginis ueritas. Iam uidetis ꝙ cõiter in monetis est imago principis. Hoc seruabat̃ antiquit⁹ in moneta auri, uel nõ reputabat̃ bona. Sic etiã necessarium est aĩe ad hoc, ꝙ sit bona & reponenda in celo, oportet ꝙ habeat ueritatẽ de imagine. Quia licet quelibet aĩa habeat imaginẽ trinitatis p creationẽ, non tñ ex hoc saluat̃, nisi habeat imaginẽ xp̃i p uirtualẽ iustificationem, uel imitationẽ. Hec aũt imago hr̃ per primã uirtutẽ theologicalẽ, q̃ est fides. qa sicut imago una habet multa mẽbra, ita una fides catholica habet. xij. articulos, & depingit in aĩa unã imaginem uirtualẽ. xij. mẽbra habentẽ. Primus articulus fidei est, Credo in deũ patrẽ oĩpotentẽ, creatorẽ &c. Hic depingit frontẽ imaginis. Rõ est, quia sicut frõs est principium imaginis, ita deus pater est principiũ oĩm creaturarũ, imo etiã est principiũ filij & sp̃ũsanc̃ti, est principiũ, non de principio. Secundus articulus est, Et in Iesum xp̃m filiũ eius unicum, dominũ nostrum. Hic depingit oculos. Rõ, quia iste articulus duobus oculis debet uideri. s.

ris dextro, quantũ ad xp̃i diuinitatẽ, & sinistro, quantũ ad humanitatẽ. Tertius est, Qui conceptus est de spũsancto, na. ex Ma. uirgine. Hic depingit aures. Vnde dicit uirgini, Gaude uirgo mater xp̃i, quę per aurẽ cõcepisti Gabriele nũcio. Secundo cõtinet natiuitatẽ, in qua uirgo audiuit angelos cantantes. Quartus est, Passus sub Põ. Pila. crucifixus &c. Hic depingit nares. Rõ, sicut ex grano incensi in igne posito redolet bonus odor, sic de grano corporis xp̃i in igne passionis posito. Iõ apl̃s, Tradidit semetipsum ꝓ nobis obla. & ho. deo in odorẽ suaui. ad Ephe. v. Quintus est, Descendit ad inferna. Hic depingit duas genas. Rõ, quia sicut genę decorãt imaginẽ, ita xp̃s descẽdit ad inferos, ut inde extraheret duas conditiões gentiũ, q̃ dederũt pulchritudinem mũdo. s. aliquas aĩas legis naturę. s. Ade, & Eue, & Noe &c. & legis scripte, q̃ dicunt gene. Auto. Qualis est dilect⁹ tuus, o pulcherrima mulierum. Canti. v. Rñdet ꝟgo, Dilectus meus candidus & rubicũdus. Genę illius sicut aureolę aromatum, cõsite a pigmẽtarijs. Sextus est, Tertia die resurrexit a mor. Hic depingit os. Rõ, quia xp̃s ore ꝓbauit suã resurrectionẽ. s. loquẽdo, comedẽdo, q̃ sunt officia oris. Septimus, Ascendit ad celos, sedet ad dexterã dei p̃ris oĩpotẽtis. Hic depingit collũ. Rõ, quia cibũ mittimus per collũ, & descẽdit ad stomachũ, & dat uitã corpi. Sic oĩs cibus spũalis, ex quo ipe ascẽdit, ꝑ eum descẽdit ad nos, dans nobis uitã spũalẽ. Iõ apl̃s, Ascẽdẽs xp̃s in altũ, captiuã duxit captiuitatẽ, dedit dona hoĩbus. ad Ephe. iiij. Octauus, Qui uentur⁹ est iudicare ui. & mort. Ecce hic brachia. Rõ, quia in iudicio extendet duo brachia. s. dextrũ, dicẽdo bonis, Venite benedicti patris mei. Secũdo sinistrũ, malis dicẽdo, Discedite a me maledicti &c. Mat. xxv. Non⁹, Credo ĩ spm̃ sctũ. Ecce hic pect⁹. Rõ, qa sicut ĩtra pect⁹ cõsistit cor, a q̃ ꝓcedit uita corpalis, sic a spiritu sc̃tõ ꝓcedit uita spũalis. Spũs enim est qui uiuificat, caro autẽ nõ pro. &c. Io. vj. Decimus, Sanctã ecclesiã. Hic depingit uentrẽ. Rõ, quia sicut uẽter recipit oẽs escas, bonas & malas, sic eccl̃ia oẽs recipit, nulli claudit gremiũ. Vndecim⁹ est, Sctõrũ cõionẽ, remissionẽ p̃ctõrũ. Hic depĩgit crura. Rõ, qa inter oĩa alia mẽbra crura sunt partib⁹ gñatiõis ꝓpinquiora, ad gñandũ filios, sic per sacr̃a ecclesię generant filij dei. Duodecim⁹, Carnis resurrectionẽ, & uitam eternam. Ecce tibię & pedes. Rõ, quia sicut tibijs & pedibus ambulamus, sic etiam finaliter per resurrectionẽ oportet nos ambulare ad uitã eternam in gloria. De tibijs istis autori. Deus creauit. i. formauit hominem ad imaginẽ suam. s. in aĩa ꝑ creationem, & iterũ cõuertit illũ in ipam. s. imaginem, & secundũ se uestiuit eũ uirtute. Eccl̃i. xvij. Quando autẽ dicit xp̃s, Ostẽdite mihi numisma. si in anima inueniat hec imaginis ueritas, recipitur in cofris xp̃i, alias proijcitur in infernum tanquã moneta falsa, ideo &c. Secunda conditio que requiritur, est proprietas superscriptionis. Scribebatur enim titulus, Cesar imperator Romanus, uel huiusmodi. Et hic habet per illã uirtutem, que est spes, qua cordi superscribitur nomen dñi, qd̕ est Iesus, in quo in cunctis tribulationibus & necessitatibus est cõfidendum. Nota exemplum de beato Egnatio, in cuius corde post obitum eius inuentũ est nomẽ Iesus, l̃ris aureis scriptũ. Iõ xp̃s, Dabo tibi calculũ cãdidũ, & ĩ calculo nomẽ nouũ scriptũ, qd̕ nemo scit nisi q̄ accipit. Apoc. ij. Sed mõ sunt m̃lti miseri, q̄ ponũt spẽ suã ĩ falsis cõiuratorib⁹, cõiurãdo sepestulte ꝙ nũq̃ fuit uerũ. Aliq̄ obseruãt dies Egyptiacos. Itẽ mulieres ẽt quãplurimas ĩ suis actiõib⁹ & credẽtijs cõmittũt, & hñt stultitias, sicut ꝙ mulier ĩ puerperio nõ signet uł faciat crucẽ sup cibũ. Itẽ ꝙ mulieres ĩ primo anno qñ receperũt uiros nulli dẽt lumẽ uł ignẽ. Itẽ ponũt bracas. Sed illis fatuitatibus dimissis ponatis spẽ urãm in noĩe Iesu. Vñ Dd̕, Btũs uir cui⁹ ẽ nomẽ dñi spes ei⁹, & nõ respexit ĩ uanitates, & insanias falsas. p̃s. xxxix. Qñ dicit xp̃s, Ostẽdite &c. Tertia ẽ p̃ciositas materie,

ne sit de plūbo, quia licet haberet imaginē & superscriptionē, falsa moneta esset. Hec hr̄ in aīa per tertiā v̄tutē, q̄ est charitas, deū sup oīa, & pximū sicut seipsum diligēdo, & hec charitas facit aīam pciosam coram deo, quia sine charitate nulla opera q̄ hō facit, ēt bona de gn̄e, placent deo. Vnde apl̄s, Si habuero fidem, ita ut montes transferā, chari. aūt non ha. nihil sum. j. Cor. xiij. Etiam si unus haberet fidē patriarcharū, & deuotionē prophetarū sine charitate, nihil ualeret, quia nullū opus nec corde cogitādo, nec ore loquēdo, nec opere operādo ualet aliquid sine charitate. Apl̄s. Si linguis hoīm loq̄r, & angelorū, charitatē autē nō habeā, factus sum uelut es sonās. j. Cor. xiij. Angelorū lingue sunt eorum significationes. Vult ergo dicere apl̄s, q̄ si ipse predicasset, quod est officiū oris, nō solū linguis hoīm, sed etiā angelorū, & charitatē non haberet, esset ut es, quod uocās ad ecclesiā gētes nōītrat, sed destruit & cōsumit seipm. Quarta est equi pōderis grauitas. Iō uidetis q̄ moneta auri ponderat̄. Hec hr̄ per unā v̄tutē moralē, q̄ est humilitas, quia persona humilis in statera descēdit primo in oculis humiliter respiciēdo, in uestitu, in ore humiliter loquendo, & in corde neminē despiciēdo, & pōt dicere, Dn̄e nō est exaltatum cor meū, neq; elati sunt oculi mei. Sicut enī superbus ascēdit in altū in officijs, & honoribus, sic p oppositū humilis in statera descēdit. Pro quo nota, q̄ pōderāda est in statera diuine iustitie uita xp̄i, cui debemus equari, non per equiparātiā, sed per imitationē, seu conformitatē uite, quia sicut xp̄s in uita sua fuit humilis in omnib⁹, sic etiam nos humiliemus. Itē sicut ipse fuit liberalis, ita & nos, q̄ nō simus auari. Itē sicut ipse fuit purus, v̄go, & castus, & nunquā sciuit experimentaliter actū illum, ita & nos eius exēplo casti esse debemus. Ideo apl̄s, Hoc. s. pōdus uite xp̄i sentite in uobis, quod & in xp̄o Iesu. ad Phil. ij. Mulieres aūt debēt uitā suā ponderare ad uitā xp̄i, & ad pōdus uite v̄ginis Marie, non per equalitatē, sed per cōformitatē, quia dicit xp̄s mulieribus uanis, Virgo & mater mea, licet esset de gn̄e regali, noluit indui de auro &c. Propter hoc dicit xp̄s & v̄go Maria hoībus, Discite a me, quia mitis sum, & hūilis corde. Mat. xj. Quinta est soni cōgruitas, ita probatur moneta a rusticis. Sic xp̄s requirit bonum censum, & boni soni. Et hoc hr̄ per v̄tutē prudētie, q̄ examinat sonū v̄bo℞ ab ore procedētiū, ne sint in offensam dei iurando &c. nec proximi, ip̄m diffamādo, iniuriādo, uel falsē decipiēdo, nec in laudē sui ipsius, sed proximi, & dei. Si quis loquit̄, quasi sermones dei. s. loquatur. j. Pet. iiij. Sunt multi, q̄ faciūt malū sonū, iurando, blasphemādo, proximū diffamando, uel iudicando, uel pc̄tm̄ occultū publicādo. Nā & si ex pc̄tō perdidit aīam, tn̄ remanebit sibi bona fama, sed dānatis uos eum diffamādo. Iō apl̄s, Oīs sermo malus ab ore uestro nō procedat, sed si qui bonus est ad edificationē fidei, ut det gr̄am audiētibus. Ephe. iiij. De hoc sono examinat̄ aīa in iudicio, qn̄ in lapide ferit̄. Petra aūt erat xp̄s. j. Cor. x. Ostēdite &c. Sexta est figure sinceritas. s. q̄ moneta non sit fracta. Hec hr̄ per uirtutē obediētie, q̄ includit oīm mādato℞ dei obseruantiā, quia si unū p̄ceptū frāgit̄, nō habet sinceritatem. Dicūt aliqui, Bene placeret mihi cōseruare illud p̄ceptū, & illud, sed nō istud. Sed illud nō potest bene stare &c. Moneta anime ur̄e nō est sincera. Iō dicit btūs Iaco. Quicūq; totā legē seruauerit, offendat aūt in uno, fact⁹ est oīm re⁹. Iac. ij. Questio qūo est hoc, cū precepta sint. x. si ego faciā contra unū q̄ sim reus oīm? Verbi gratia. Si ego cōmitto furtū, pecco contra illud p̄ceptū, Nō furaberis, qūo ero reus, Nō habebis deos alienos, quia nunquā feci contra secūdū, nec tertiū. Iō est hic magna difficultas, que declarat̄ subtiliter sic. In omni pc̄tō mortali sunt duo, ut dicit btūs Aug. & oēs theologi. s. auersio ab incōmutabili bono, & conuersio ad cōmutabile bonū. Deus est bonū incōmutabile, & creatura bonum cōmutabile, deus precipit humilitatē, & tu dicas, Nolo esse humilis, giras dorsum

deo,& cõuertis te ad creaturã ad superbiam. Ecce auersio a deo, & cõuersio ad creaturã,& sic de oĩbus alijs pc̃tis, ergo factus es oĩm reus.s.auersionis & cõuersionis. Septima est circularis integritas, q̃ sit sine angulis. Hec hr̃ per uirtutẽ pseuerãtie finalis. Tũc figura circularis est pfecta, qñ finis rñdet principio, ut patet in cõpasso faciẽte circulũ &c. sic etiã ille q̃ incipit bonũ, ponit pedẽ passum cõpassi in centro corporis, deinde circuit cõfitendo de peccatis, proponẽdo nõ redire, cõfitẽdo &c. tũc finis unit̃ principio, cũ es cũ deo. Alij aũt incipiũt bonã uitã, & ponũt pedẽ in centro passi.s.religiõis & circũeunt primo statũ nouicij, deinde professi &c.usq; ad mortẽ. Idẽ de clericis. Iõ xp̃s, Qui perseuerauerit, nõ dicit inchoauerit, usq; in finẽ, hic &c. Matt.x. Multi incipiũt tã in religione q̃ in heremo, qui non pseuerãt, sed tũc pes de circulo mouet̃. Not. legit̃ de iuuene quodã religioso, qui petijt cõsiliũ a quodã sc̃tõ religioso, ut ostenderet sibi regulã bene uiuendi, q̃ dixit, Sicut incepisti, sic finias. Iõ ap̃s Gal̃. vj. Bonũ faciẽtes, nõ deficiamus, tẽpore eñ suo metemus non deficientes. Ecce quare dicit, Ostendite mihi numisma.

De eadem dñica. xxiij. post trinitatẽ. Sermo. iiij.

Nostra conuersatio in celis est. Hr̃ istud ṽbum ad Phil̃.iij. Verbũ est ap̃li dicẽtis de se, & alijs ap̃lis, & discipulis xp̃i, Nostra cõuersatio &c. Mõ si nos uolumus intelligere illud uerbũ de sc̃tis aĩabus ap̃loꝝ, & aliorũ sc̃tõꝝ a corporibus exutis, tũc clarum est qa q eorũ cõuersatio in celis, sic non est dubiũ, qa nõ solũ aĩe ap̃orũ conuersantur in celo, sed ẽt aĩe innocentũ, quia sicut filij intrãt patris domũ absq; difficultate. Itẽ aĩe perfecte penitẽtiũ, ex quo iã in hoc mũdo habuerũt suũ purgatoriũ. Itẽ anime martyrũ, & aliorũ perfectorũ, statim post mortẽ intrãt celũ, sic cõuersatio eoꝝ est in celis, q̃tũ ad animas. Ideo cãtat ecc̃ia, Gaudent in celis anime sanctoꝝ qui xp̃i uestigia, uel per innocẽtiã, uel per pñiam sunt secuti, & qa.s. aliqui, pro eius amore sanguinẽ suũ fuderũt, iõ cũ xp̃o re.in e.&c. Si ergo de eorũ aĩab⁹ uolumus intelligere thema, clarũ est, nec habet difficultatẽ quin eoꝝ aĩe sint in celis, & cõuersatio eorũ. Sed si uolumus intelligere secũdũ q ap̃s loquebat̃, quia.s. adhuc uiuẽtes in hoc mũdo cõuersationẽ habebãt in celis, habet difficultatem, sed nõ intelligatis q eorũ cõuersatio p habitationẽ corporalẽ, sed per imitationẽ uirtualem sit in celis. Verbi gratia. Si aliquis uiuẽdo in domo sua seruaret perfecte uota & cerimonias oẽs alicuius religiõis.s.paupertatẽ, castitatẽ &c. Si quereretur, Vbi est sua conuersatio, oportet rñdere cũ distinctione, uel quãtũ ad habitationẽ corporalẽ, uel q̃tũ ad imitationẽ uirtualẽ. Quãtũ ad habitationẽ corporalẽ, est in hoc mũdo, sed per imitationẽ uirtualẽ, sic sua cõuersatio est in celis. qa habet proprietates, uirtutes, & conditiones celestes. Ideo dicebat ap̃s de se, & de alijs, Nostra cõuersa.in ce. est. Iõ cãtatur de persona sc̃tã, Qm̃ in hac peregrinatione solo corpore constitut⁹, cogitatione & auiditate in illa eterna p̃ria cõuersat⁹ est.s.per imitationẽ uirtualẽ. Ego quesiui & inueni qualitates, ṽtutes, & cõditiones celi, scd̃m philosophiã, & scd̃m theologiã, ut per uirtualem imitationem cõuersemur in celo, & sunt septem.

Prima alta sublimitas.
Secunda plena rotunditas.
Tertia perfecta puritas.
Quarta pura claritas.
Quinta firma stabilitas.
Sexta ampla utilitas.
Septima continua uolubilitas.

Si nos habemus istas septẽ conditiones, nostra conuersatio est in celis. Prima est alta sublimitas. Tãta est altitudo celi, q non põt mẽsurari. Aliq̃ ut Rabi Moyses, & alij, uoluerũt mẽsurare, & licet laborauerũt ad hoc sciẽdũ, tñ nescierũt omnẽ ueritatẽ, qa dicit scriptura, Altitudinẽ celi, & latitudinẽ terre, & profundum abyssi, qs dimẽsus est? Eccl̃i.j. q.d. impossibile

sibile est. Altitudinē celi fecit deus, sicut magnus dñs, & potēs, q̃ pro se, uxore, & filijs facit cameras ī altū, & basse facit stabulū iumentorū, & intra terrā facit carcerē. Isto modo deus ordinauit mundum. Cogitate q̧ totus mūdus sit domus dei. Baruch. iij. O Israel, q̃ magna est domus dei &c. Superius ī celo sunt camere, ubi est dñs cū filijs & amicis suis. s. sanctis. Et iste camere & palatia sunt corporalia, nō de luto seu lapide, sed de materia celi, ubi sunt iā sancti in gloria. Hic inferius sunt bestie, quia pro eis est factus iste locus, & nos propter pctm̄ sum⁹ cū bestijs. Si tenuerimus uitā bonā, ascendimus ad cameras, si malā, descēdimus ad carcerē inferni cū malefactoribus in cor terre. Istā qualitatē debemus nos habere p̄ imitationē uirtualē, eleuādo nos in altū per desideriū appetēdo, suspirādo, & desiderādo uitā eternam, & despiciēdo oīa mūdana, honores &c. q̄a nō sunt nisi fumus. Similiter despicere debem⁹ uenereas d̄lectatiōes, & tūc nostra conuersatio erit in celis. Ap̄s, q̃ omnia mūdana despiciebat ut stercora, ut xp̄m lucrifaceret, ad Phil. iij. dicit, Oīa detrimentū feci, & arbitror ut stercora, ut xp̄m lucrifaciam. Not. ut stercora. Quando aliq̄s in domo stercus & immūditias congregat, nocet corrūpendo aerē, domū, & personā, sed quando spargit in agris, sic fructificat. Ita qñ religiosus, clericus, uel laicus cōgregat diuitias, cōgregat stercus, quod corrūpit nos in memoria, intelligētia, & uolūtate &c. Corrūpit domū, & illos de domo, qui forte interficiūt uos ut habeant pecuniā. Ergo de camera cordis sunt ista t̄palia bona abijciēda, & in terras siccas. i. pauperes dispergenda. Quare retinetis uos stercora, uultis ut corrūpāt uos? Ecce quare dicit, Oīa detrimētū feci, & arbitror ut stercora, ut &c. ad Phil. iij. Et cōcordans Ezechiel dicit, Argētū eorū foris projciet, & aurū eorū in sterquiliniū erit. Subdit rōnē, Quia argentū eorū, & aurū eorꝫ nō ualebit liberare eos in die furoris dñi. Ezech. vij. Quādo ergo terrena a nobis despiciūtur, & celestia appetūtur, possumus dicere, Nostra &c. Secūda cōditio celi est plena rotūditas, quia caret angulis. Certū est q̧ deus potuisset cōposuisse triangulatū, uel quadrāgulatū, sed ordo seu sapiētia dei fecit celū rotundū totū. Et habet ista qualitas p̄ imitationē uirtualem, qñ hō in uita sua habet simplicitatē. s. qñ homo nō habet angulos. s. q̧ ostēdat unus ad extra, & quod sit alius ad intra. Aliqui ostēdūt se ad extra liberales, sed intus sunt auari &c. Vbi angulus, ibi sordes. Simplicitas est, qñ homo est talis intus, qualis uult apparere adextra. Iō Pe. apostolus, Deponētes omnē malitiā, & oēm dolū, & simulationē, & inuidias, & oēs detractiones, sicut mō geni. infan. &c. j. Pe. ij. Excludit a nobis. v. angulos prauitatis. Primus est malitia cordis, odiū, rācor &c. In tantū q̧ tales nō p̄nt proximū diligere. Secundus angulus est, omnē dolū. Iste angulus cōsistit in ore, qñ emēdo uel uendēdo decipiūt proximū, iurādo, Tm̄ ualet, tm̄ cōstat &c. Iō mercatores auisetis uos. Antiquitus nullus petebat, nisi quod erat iustū. Iō credebat eis, sed mō petūt tm̄ &c. Tertius est simulationes. i. fictiones, qñ. s. extra hō ōndit se bonū, cū tamē ad intra sit malus. Verbi grā. In habitu albo ostendit castitas quā debeo hr̄e, & ī nigra cappa asperitas &c. Quartus est inuidia. Inuidia est tristari de bono, & honore, & offō alterius, qñ uos uidetis q̧ ille iam fuit iurat⁹, uel &c. Quintus est omnes detractiones. Detractio est laudare ante, & diffamare retro. Et extra de ordine deponere istos angulos debemus, & nos emendare. Sicut mō geniti infantes, qui nesciunt depingere extra, qd̄ nō h̄nt adintra, ac simplicitatis cōcupiscētie. Tertia proprietas celi est perfecta puritas, q̄a nullā habet maculā, nec hr̄e pōt. Hic sūt m̄lta palatia, que tn̄ p̄nt maculari aliquo mō, sed nō celū, q̄a dicūt Astronomi, q̧ celū elementū ignis tangit, tn̄ ip̄m nō cōburit. Iō dixerūt philosophi, q̧ celū nō ē susceptiuū p̄egrinarū impressionū. Ista qualitas hr̄ p̄ castitatē, q̃ hoīem p̄seruat, nō cōburit, nec calefacit. M̄lti cōburuntur

ter ex nimia familiaritate ēt habita propter bonā intētionē. Aliq incipiūt bonā amicitiā, sed post modicū cōburunt per luxuriā &c. Et de luxuria dicit Iob, Ignis est usq; ad pditionē, deuorās & eradicās omnia genimia. Iob .xxxj. Oīa cōburit, & totum pdit. Iō auisetis uos, & preseruemus a combustione, & elōgemus nos ab occasiōe, & nimia familiaritate, orātes pro inuicē. Alij non cōburūtur, sed calefiūt, nō ēm faciūt actū principalē timore mundano, sed respiciendo, loquēdo delectantur & calefiūt, sed melius esset fugere. In persona quorū dicit Esa. Vah, calefactus sum, quia uidi focū. Esa. xliiij. Aliqui maculantur, qa hñt aliquā familiaritatē, & suspecti, qa licet ipi nō faciūt pctm̃, tñ oēs opinantur. Iō eorū fama, q̄ debet esse clara, fit nigra ī corde gētiū. De talibus dicit Hie. Denigrata est sup carbones facies eorū, & nō sunt cogniti in plateis. Thren. iiij. Facies dicit fama, qa sicut in facie cognoscitur qs, ita fama que diuulgat. Si fama cognoscunt, tūc cognoscūtur boni ex bona fama, & mali ex mala. Quarta pprietas celi est. s. pura claritas, nō sunt ibi tenebre, sicut hic. Iō di. Sen. Talis est animus sapiētis, qualis est mundus super lunā, semper illic serenū est. Istā claritatē debemus nos hr̄e per clarā sapientiā fidei. Caueatis ne in corde uestro intrēt tenebre erroris &c. debemus ēm hr̄e cor clarū, & hoc est sapiētia nr̄a, de qua dicit Moyses Iudeis, &c. peos nobis, Hec. s. fides est, ūr̄a sapientia, & intellectus corā ppl̄is, ut audiētes uniuersa p̄cepta hec, dicāt, an ppl̄s sapiēs & intelligēs, gēs magna. Deu. iiij. No. fidē catholicā uocat sapiam, sed nō sciam. Dicit Philosophus .vj. Ethi. q tres sunt uirtutes intellectuales, & speculatiue. s. sapiētia, intellectus, & scīa. Sapiētia est cognitio diuinorū, licet mō dicant sapientes astuti, & fallaces mūdani hoīes, & falsi dicētes se esse sapiētes, stulti facti sūt. Ro. j. Intellectus uero est cognitio pricipiorū. Scia uo est cognitio cōclusionū, q̄ habentur p demōstratiōes. Fides āt dicit sapiētia, qa est de diuinis &c. Dicit intellectus, qa articuli fidei sunt principia totius theologie, sed fides non dicit scīa, qa articuli nō sunt cōclusiōes habite seu pbate &c. p demōstrationē, qa licet habeamus rōnes & argumēta pbantia articulos fidei, tñ nō sunt demōstratiōes, qa nisi deus reuelasset, rōnes, nō sufficiūt, sed sunt psuasiōes. Ecce quare dicit, Hec est sapia uestra. Nota corā ppl̄is, qa nō sufficit xpiano hr̄e fidē in corde, sed oportet etiā cōfiteri uocalr̄ tpe, & loco cōgruis, scdm illud, Corde credit ad iustitiā, ore aūt cōfessio fit ad sa. Ro. x. Dicat Credo, in quo sunt. xij. principia theologie. Quinta est firma stabilitas, qa celū incorruptibile ē, & licet habuerit principiū, tñ nō habebit finē ī substātia. Dauid loquēs de corporibus celestibus di. Statuit ea in eter. & in se. se. Itē dicūt philosophi, q durabūt sine fine. Istā qualitatē debemus nos hr̄e, si debemus habitare ī celo. Nā debemus habere hic stabilitatē p firmā obediētiā, & pseuerātiā ī bona uita, qua hō elegit pseuerāter manere. Sed nota, q anteq̄ hō eligat specialē & spiritualē uitā, & statū debet respicere & eligere qd melius est pro aīe saluatiōe. Verbi gr̄a. Qui uult intrare religionē, debet deliberare ī quā. Et primo respicere regulā, & cōstitutiones, & nō ingerere seipm statim, sed respicere tria. Primo regulā, & cōstitutiones si placēt tibi. alias nō intrare debes. Secūdo si fratres seruāt illā regulā & cōstitutiōes. alias nō debes te obligare. Tertio ne in ingressu fiat simonia &c. Sed postq̄ iam elegistis, & estis intus, debetis cōtinuare bonā uitā, & mori in illa. Itaq; fr̄es mei dilectissimi, stabiles estote, īmobiles, abūdātes ī oī ope dñi, semp sciētes q labor uester nō est inanis. j. Cor. xv. Sexta est ampla utilitas, qa oēs uirtutes, cōditiones, proprietates, & qualitates, quas deus dat eis, large tribuunt nobis, ut patet in sole qui tribuit nobis claritatem a deo sibi datam. Idem de luna, & de alijs. Ideo Genes. j. Fiant luminaria in firmamento celi, & diuidant diem ac noctem. ibidem, Fecit deus duo luminaria magna, maius ut preesset diei, minus ut preesset nocti, sed si per auariciam

uellent

uellent sibi retinere, de⁹ eis auferret. Si uolum⁹ habere cõuersationẽ in celis, habeamus istã cõditionẽ, ne gratias a deo nobis datas, spũales uel corporales, nobisipsis retineamus. Vnicuiq; autẽ datur manifestatio spũs ad utilitatẽ.j.Cor.xij.

Dñica.xxiiij,post trinitatẽ.Sermo.j.

EXijt fama hec in uniuersam terrã. Habetur uerbum istd' textualiter Mat. ix. Ser.nr̃ erit de sctõ euã. Si placet deo habebimus multas bonas doctrinas &c. Salutetur uirgo Maria.In p̃senti sermone uolo tenere modũ hortulani, q qñ uult seminare, uel plãtas in horto plãtare bonas & utiles,primo disponit & ordinat in tabulis, post seminat.Ita faciã.Rõ,qa in sctã scriptura singulariter sctm̃ euãgeliũ dicitur hortus cõclusus, & nõ ager,hortus clausus uel cõclusus.Cañ.iiij.Bene esset clausus hortus qui haberet altissimũ parietẽ ꝑ muro, & portale strictũ, & bonã ianuam,& fortes seras. Sic sctm̃ euãgeliũ est altissimo muro.s.fide xp̃iana muratum,q usq; ad celũ ascendit,intm̃ ꝙ nullus infidelis,nec hereticus,nec scismaticus, põt intrare ad destruẽdum fructus eius. Portale strictũ & bassum est humilitas. Ideo nullus superbus potest intrare, colligendo fructus eius secretorũ,nec intelligendo.Ianua firma est paupertas ap̃licalis, ꝓpter hoc licet multi studeant, nõ tñ pñt inuenire fructũ spũalẽ, nã persone carnales,deliciose &c.nõ pñt intrare ad comedendũ de fructibus huius horti,quia nõ sentiunt dulcedinẽ,qa dulcedine uitiorꝫ amittunt gustũ,& inficiunt palatũ.sed est apertus xp̃iano,corde humili, & pauperi spũ &c.talis sentit odorem eius. Ideo dicit xp̃s, q est dñs huius horti,Veniat dilectus meus in hortũ suũ.Cant.v.No.dilectus a xp̃o est xp̃ianus,qui in corde habet firmã fidẽ.No.in hortũ suũ,euãgeliũ est hortus xp̃i dñatiue, sed dicitur xp̃iani finaľr, qa ꝓ eo fact⁹ est. Ecce quare sctm̃ euãgeliũ dicitur hortus. Propter hoc in horto euangelij hodierni ordinabo tres horas,secundum tres principales partes, quas habet iuxta tres Christi excellentias que in eo ostenduntur.

Prima est humilitas gratiosa.

Secunda benignitas uirtuosa.

Tertia sublimitas gloriosa.

In his aũt nõ plantabo caules, nec spinagia, sed herbas aromaticas, & uirtuosas bonarũ doctrinarũ. In primo plãtabo unã herbã aromaticam, q̃ dicitur doctrina ethica uel monastica,ad regẽdũ ꝓpriam personã.In secũda aliã,q̃ dicitur politica & gñalis,ad regẽdũ cõitatẽ.In tertia aliam, q̃ dicitur economica cõiugalis,ad regẽdũ propriã domũ. Hec plante erũt ita odorifere, ꝙ potero dicere, Exijt fama hec &c. Dico primo ꝙ in euangelio hodierno oñditur una excellentia xp̃i, que diciť humilitas gratiosa. Hoc oñdiť ĩ prima parte euãgelij cũ diciť, Loquẽte Iesu ad turbas.usq;, sequebãtur eum discipuli eius. Queriť, quare xp̃s hunc principem statim secutus est, cũ tñ Regulũ ei⁹ aduẽtũ petẽtẽ increpauit?ut patet Io.iiij.Rñsio ꝙ iste princeps habebat duo.s. firmã credentiã in corde, ꝙ.s.poterat sanare filiã suã,ut patet in petitione dicẽs,Veni, impone manũ super eã,& uiuet. Secũdo habebat ardẽtẽ deuotionẽ ad xp̃m, quia accedẽs adorauit eũ. Ista duo statim trahũt ad se ipsum.No.ad hoc exẽplũ naturale,ꝙ cãdela clarescẽs & fumigãs,finaliter trahit ad se lucẽ, xp̃s diciť lux. Erat lux uera &c.Io.j.Si ergo tu habes claritatẽ fidei ĩ corde,& fumigationẽ deuotionis,statim trahes ad te xp̃m. Ap̃ľs,In Iesu xp̃o neq; circũcisio aliquid ualet,neq; p̃putiũ, sed fides, ecce credẽtia,que p̃ fidẽ operať,ecce deuotio. ad Gaľ.v. Quia ergo ille princeps habebat ista duo,& non ille regulus, ideo &c. Ecce hic humilitas xp̃i gratiosa. Ecce hic p̃ria pars horti huius xp̃i disposita & ordinata,mõ seminemus in ea herbas aromaticas.s. de doctrinis ethicis & monasticis,ad regẽdũ propriã personã in bona uita.Et sunt due.s. oratio,que nos p̃seruat a pc̃is futuris. Secũda est cõfessio,que purgat a pc̃is preteritis. Orõ oñditur cũ diciť, Ecce princeps unus accessit &c. Qui eñi uult &c.

debet

debet primo ad xp̄m accedere, qui uult regi supplicare, primo accedit. Si dicat, Et quō possemus xp̄o accedere, cū sit in cęlo? Dico, nō debemus accedere corporaliter sed intellectualr̄, cogitando, Qñ uis orare, cū quo habes loq̃ s.cū rege celi, cogitādo ꝙ uides eū in cathedra sedē & sic accedit hō. Et sicut ille, q̄ loqt̄ cum rege, flectit genua, & discooperit caput, ita etiā ī orōne, qa ex quo hō accessit, debet orare. Iō dicit̄ de pricipe, ꝙ accessit ad deū, & fecit suā supplicationē. Ecce q̄li ostēdit nobis orare. Iō Dauid, Accedite ad eū, & illuminamini &c. Qui autem sic orauerit sicut prīceps iste, erit ei⁹ orō accepta, q̄ al's orat, nō obtinebit aliquid. Ecce hic herba aromatica, q̄ p̄seruat hominē. No. hic exēplū siue miraculū de iuuene mercatore, deuoto ꝟgini Marie, q̄ qlibet die cōtēplādo .xij. grās fc̄ās ꝟgini Marie, scd'm .xij. partes sue psone pn̄tabat .xij. Aue Ma. Prīo cogitabat & contēplabat caput Ma. plenū spn̄ia, plusq̄ p̄riarche, & pphete &c. & sic dicebat primum Aue Ma. Deinde oc'os, quoties respexit xp̄m. Tertiū aures, quō audierit xp̄i sermones. Quarto nares, qualē odorē sensit de corpe xp̄i in die natiuitatis. Quīto os, quoties osculata est xp̄m. Sexto ubera, que lactauerūt filiū dei. Septimo cor plenū igne amoris. Octauo brachia, q̄bus āplexata est xp̄m. Nono uētrē, tanq̄ xp̄i camerā. Decimo genua, q̄l'r orabat. Vndecimo tibias, q̄l'r iuit laborādo, qñ p̄didit filiū, dū esset ānoꝝ .xij. Duodecimo aīam plenā omni pfectione, & corp⁹ pn̄iali afflictione. Nota qual'r dū p̄dictus iuuenis iret ad feriā, in uia inuenit latrones &c. Ex isto miraculo potestis cognoscere q̄mō orō facta ad deū est herba aromatica. Iō xp̄s di. Oportet semp orare, & non deficere, quolibet mane & sero. Lu. xviij. Scd'o iste princeps oñdit cōfessionē sacramētalē, que purgat a pc̄tis p̄teritis in uerbis, qñ dixit, Dn̄e, filia mea &c. statim post pc̄m̄ mortale filia mea .i. anima est mortua. Iō de bona rōne & de cōsilio statim esset confitendū pc̄m̄ qualibet die. Modo dicūt multi, Expectabo .xl. & sic cadit lutū in tunica, nūq̄d dices, expectabo p annū. Ecce quare dicit, Mō defuncta. Qui aūt nec in .xl. uult cōfiteri, punieē, & prīo ī aīa, q̄ sepelieē ī īferno, scd'o in corpore, qa nō debet sepeliri ī cemiterio .x̄. de pe. & re. c. oīs. uide. s̄. do. xviij. sermone .j. in fine. Nota quō curat⁹ debet habere in scriptis q̄ cōfitēt, & qui nō &c. Qui abscōdit sce. sua. nō diri. q̄ aūt cōfes. fu. & reli. ea, mi. cōsequetur. ꝓuer. xxviij. Ecce quare dicit, Filia mea &c. Scd'o dicit prima pars, Veni, & impone manū tuā &c. Ecce hic absolutio, añq̄ psona cōfiteatur, est habitatio demonū, quot pc̄tā mortalia q̄s habet, tot dicit̄ habere demonia. De b. Mag. dicūt euāgeliste, ꝙ xp̄s eiecit septē demonia .i. septē pc̄tā mortalia, qa non legitur ꝙ fuit demoniaca, sed facta cōfessione uenit xp̄s p grām. Ideo dixit Veni dn̄e. Et xp̄s, Veniā &c. Doctrina est theologie, ꝙ in absolutione nō solū uenit xp̄s p gratiā, imo etiā per pn̄tiā psonalē, & nō solū xp̄s, sed etiā tota trinitas. Io. xiiij. Si quis dili. me, sermo. meū serua. s. illū quē dixit per os apostoli Iac. Confitemini alter. pc̄tā ue. & ora. pro inuicem &c. Iaco. v. & pater me⁹ diliget eū, & ad eū ueniemus. Ecce pn̄ie iniūctio. Pn̄iam uocat manum, que quinq; digitos habet. Primus est pollex, & est cōtritio cordis. Scd's est bonū propositū nō redeūdi ad pc̄tā. Tertius est pn̄ialis afflictio, qa sicut caro fuit ibi occasio peccandi, ita etiam penitere debet. Quartus est iniuriarum remissio, cogitando ꝙ maiores iniurias fecisti xp̄o. Dicūt medici, ꝙ in isto digito est uena cordialis. Iō in despōsatiōe ponit̄ ibi anulus, ad innuendum ꝙ se debēt cordial'r diligere. Quintus est īiusto rū restitutio, tā de fama q̄ etiā de bonis. Ecce quare dicit, Impone, qa ita ꝓmisit de⁹. Si ipi⁹ egerit pn̄iam a pc̄tō suo, uita uiuet, & nō morieē &c. Ezec. xxxij. Dico scd'o ꝙ in scd'a parte euāgelij ostendit scd'a uirtus xp̄i, q̄ dicitur benignitas uirtuosa, cū dicit, Ecce mulier &c. usq; mulier ex illa hora. Ecce hic xp̄i benignitas uirtuosa, qa cū illa mulier deberet puniri, qa approximabat contra legem. Leui. xv. xp̄s

xv. xp̄s nō solū nō puniuit sed etiā cōsolatus est eā. Et in illa parte plātande sunt herbe aromatice. s. doctrine politice, q̄ sunt ad bonū regimē cōitatis. Et ad hoc oportet duo puncta declarare. Prīo, q̄ est mulier hec q̄ habet &c. Ista mulier est cōitas, q̄ abūdat in pc̄tis notorijs. Pc̄tā notabilia & notoria dicūt sanguinis in sacra scrip. Auto. Dauid, qui peccauit grauiter luxuria & homicidio, qa cōseq̄ntia sunt, & credidit &c. iō fuit sibi dictū, Egredere, egredere uir sāguinū, & uir Belial. Ecce. &c. ij. Reg. xvj. & petijt ueniā a deo di. Libera me de sanguinib9 &c. Quō curabitur ista corruptio cōitatis? Dico q̄ tāgēdo uestē xp̄i, q̄ est sacra scriptura. Rō, quia sicut uestis cooperit p̄sonā, ita sacra scriptura xp̄m. Iō Iudei solū uiderūt uestē. De ista ueste dicit Esa. Gaudēs gaudebo in dn̄o, & exultabit anima mea ī deo meo, qa induit me uestimētis salutis, & indumēto iustitie circūdedit me. Esa. lxj. Nota, cū dicitur in plurali, uestimentis, qa sacra scriptura in uno libro nō cōtinetur, sed in multis. Scd̄o dicit, & indumēto iustitie, qa sacra scriptura tota est una, qua xp̄s induitur. Si ergo hic cōitas patitur fluxum sanguinis, & iā fetet per malā famam, & deficit paulatim, & uadit ad destructionē, remediū est tāgere fimbriā xp̄i. s. sacrā scripturā, faciēdo ea que dicit cōtra sex pc̄tā mortalia, & sic curabit̄. Primū pc̄m̄ est sup̄stitionis diabolice. Secūdū blasphemie diuinalis. Tertiū negligētia festiuitatū. Quartū ludus. Quintū lupanaria secreta. Sextū societates criminales. Ex peccatis secretis cōitas non habet periculum, sed qn̄ pc̄m̄ est notoriū &c. Dico tertio q̄ ostenditur xp̄i sublimitas gloriosa in tertia parte euangelij, ubi dicitur, Cū uenisset Iesus ī domū &c. usq;, in finē. In ista tabula sunt plātande herbe aromatice de doctrinis economicalibus p̄ bono regimine dom9. Tria fecit xp̄s in suscitatione hui9 puelle, in quo ōndit totū regimē domus. Primo eiecit de domo tubicines, & turbā tumultuātem, in quo significat̄ exclusio male societatis. Si uultis bene regere domum uestrā, expellatis malos. Itē nō solū expellere malas personas debetis, sed etiā malas consuetudines. Itē si famuli nō h̄nt occasionē audiēdi missam, detis eis facultatē, qa oportet reddere rōnē de eis. Iō scriptura, Si qs. s. paterfamilias, suoꝝ, & maxime domesticorū, curā nō habuerit, fidē negauit. j. Ti. v. Secundo tenuit manū ei9, ecce xp̄i protectio. Quod conseruabit domū tuā in abundantia, & in pace &c. & poteris dicere cū Dauid, Tenuisti manum dex. meam. s. prosperitatis, & in uo. t. dedu. me, & cū gloria susce. me. p̄s. lxxij. Tertio di. puelle, Surge. Ecce grē spiritualis collatio. Surge qui dor. & exur. a mor. & illu. te xp̄s. ad Eph. v.

De eadem dn̄ica. Sermo. ij.

ACcessit retro, & tetigit fimbriā uestimenti ei9. Istud ꝟbū hr̄ originaliter Matt. ix. In isto sermo. uolo declarare quał̄r aīa peccatis infirma poterit curari. Materia erit bona, & speculatiua, & etiā moralis. Sed primo salutet̄ uirgo Maria. Cogitaui p̄ tractare uerbū istud scd̄m tres intellect9 sacre scripture. s. historicū uel literalem, allegoricū uel figuralē, tropologicū uel moralē. Quātū ad primū intellectū, sciēdū q̄ ex quo Adā & Eua peccauerūt contra deū, oēs gētes mūdi p̄pter pc̄tā tendebāt ad finalē destructionē & perditionē, propter qd̄ de9 uolēs mittere saluatorem & redēptorē, elegit sibi certū populū in isto mundo de quo nasceret̄ scd̄m carnē. Cuius populi pater fuit Abraam, cui promisit deus, q̄ de sua generatione saluator mundi nasceretur. Cui populo dedit duo signa principalia, ut distingueretur a ceteris populis, p̄ut pastor signās oues, unum occultū in carne, & aliud publicum in uestimentis. Signū occultum & secretū in carne est circuncisio in mēbro uirili, ad significādū q̄ de sua generatione Messias saluator mūdi nasceret̄. Circuncidetur in uobis omne masculinū. Gen̄. xvij. Dn̄e & ubi erit ista circuncisio? in aure? nō. ī digito? nō, sed circuncidetis carnē preputij uestri, ut sit in signum. s.

gnum.ſ. ꝙ de illa generatione naſcetur ſaluator mundi. Ideo Iudei & Agareni q circũcidũtur, faciũt cõtra ꝓmiſsionẽ, qa ex quo ꝓmiſsio eſt cõpleta ceſſat ſignũ ꝓmiſsionis. Quid facit ſignũ in taberna, ex quo uinũ iã eſt uenditum? qa iã uenit xp̃s, & ipſi oſtẽdũt ꝙ nondũ uenit. Ideo ipſi peccant, propter ꝙ nõ recipim⁹ circuncisionẽ illã. Vñ apoſtol⁹, Dico uobis, qm̃ ſi circuncidamini xp̃s uobis nihil ꝓderit. ad Gal. v. Hoc ſignũ uoluit recipere xp̃s, ut daret finẽ legi Moyſi, que tota ordinabatur ad xp̃m tanq̃ ad cauſam finalẽ. Ideo dicit xp̃s, Amen dico uobis, quia non ueni ſol. le. &c. Mat. v. Scd'm ſignũ qđ dedit illi populo, fuit publicum. ſ. ex in tunica ſuperiori, ut oẽs cognoſcerẽt ꝙ erãt de genere Abrã. ſ. q̃tuor fimbrias de colore celeſti, de filo, uel de ſerico, una añ, alia retro, alia a dextris, alia a ſiniſtris, & dicuntur fimbrie. De hoc autoritas. Dixit quoq; dñs ad Moyſen, Loquere filijs Iſrael, & dices ad eos, ut faciant ſibi fimbrias per quatuor angulos palliorum, ponẽtes in eis uittas hyacinthinas, quas cum uiderint, recordentur omniũ mandatorũ dñi &c. ſintq; ſancti deo ſuo. Nu. xv. No. uittas hyacinthinas, ad ſignificãdum doctrinam celeſtẽ regis Meſsie, que debebat dari per quatuor euangeliſtas per Mattheũ, qui ante alios ſcripſit euangelium. Doctrina & lex xp̃i nõ promittit terrena, ut lex Moyſi, ſed celeſtia. Qui facit uo. p. m. qui in ce. eſt, ipſe ĩtrat in reg. celorũ. Mat. vij. Xp̃s autem ſicut uoluit in carne ſuſcipere ſignũ circuncisionis, ſic etiã in ueſtimẽto portabat predictum ſignũ diſtinctionis. Iterum cum eſſet puer, uirgo Maria manibus ꝓprijs fecit ſibi unã tunicã, & ſemꝑ portabat illã amore matris, & ipſo creſcente creſcebat ueſtis, & uirgo poſuit in illa illas uittas hyacinthinas. Vnde ſuper illo uerbo mulieris Samaritane, Quõ tu Iudeus cũ ſis, bibere a me poſcis, que ſum mulier Samaritana? Non enim coniungũť Iudei Samaritanis. Ioan. iiij. Dicunt hic gloſe, ꝙ in ueſtibus & fimbrijs cognouit eum eſſe Iudeũ. Ideo mulier alia, que habebat fluxum ſanguinis, de qua loquitur euangeliũ, dicebat intra ſe, O ſi tetigero tm̃ ueſtimẽtum eius, ſalua ero. Sed miſera, quare approximabat? qa tales mulieres ab alijs excludebantur ſcd'm legẽ. Leui. xv. quia fetebant. Dicebat eñ, ſi ego uenio ante eũ, ſentiet fetorẽ, ſi ad latus, iterũ, ergo uoluit retro uenire, & hoc dicit thema, Acceſsit retro, & tetigit fimbr. ue. &c. Et xp̃s cũ uidit eam, ipſa timuit, credens ꝙ eã reprehẽderet, ſed Chriſtus cõſolatus eſt eã di. Confide filia &c. Et hoc de pr̃io. Quãtũ ad ſcd'm. ſ. ad intellectũ allegoricũ. Dicit ab allos grece, ꝙ eſt alienũ Latine, & gore ſñia, q̃ſi aliena ſñia, qñ facta uel dicta ſacre ſcripture exponũtur de xp̃o. Ideo apoſtolus exponens aliqua facta Abrahe de Chriſto, dicit, Que ſunt per allegoriã dicta. ad Gal. iiij. Cum ergo dicitur, Acceſsit retro. ſ. aĩa peccatrix, & tetigit, oportet declarare que ſit ipſa ueſtis xp̃i. Dico ꝙ ꝑ allegoriã ueſtis eſt humanitas ſumpta de beata uirgine. Rõ, quia ſicut ueſtis cooperit pſonã, ita humanitas diuinitatẽ Chriſti. Iõ ſolũ uidebãt ueſtẽ. Cũ in forma dei eſſet, habitu inuẽtus eſt ut hõ. ad Phil. ij. In hoc ueſtimẽto portat quatuor fimbrias. Anterior eſt dulciſsima mĩa ad penitẽtes, intm̃ ꝙ ſi aliquis princeps uel dñs haberet partem ſue mĩe, reputaretur ſtultus. Quia ſi eſſet aliquis miles, q feciſſet oĩa hec mala. ſ. ꝙ occidiſſet patrẽ ſuũ, & matrem, & filios regis, & uiolaſſet filias eius, & ip̃m pcuſsiſſet, & pceret ſibi, ſtultus reputaretur. Maiora eſt adhuc infinita mĩa Chriſti, qa ſi unus occidiſſet oẽs ap̃los, & Ioſeph patrẽ putatiuũ, imo etiã ſi uirginẽ uiolaſſet, & ip̃m Chriſtũ proprijs manib⁹ crucifixiſſet, ſi poſt haberet tantã contritionẽ, ut granũ ſinapis, & peteret ueniã in hoc mundo, Chriſt⁹ ſtatim pceret ſibi. De hoc autoritas, Si impi⁹ egerit penitẽtiã ab omni pe. ſ. &c. Eze. xviij. Secũda fimbria poſterior eſt duriſsima iuſticia ad impenitẽtes. Sicut eñ eſt infinite mĩe penitẽtib⁹, ſic eſt infiniti rigoris impenitẽtibus, q nolũt cõteri, nec cõfiteri, nec deſiſtere a peccatis. Intantũ ꝙ ſi un⁹

dece

decederet in uno solo pctō mortali, & a xpo peteret ueniā d' illo pctō, & oēs scti & scte orarēt p illo genibus flexis, imo oēs scti āgeli, imo & ỷgo Maria, nō obtinerēt sibi ueniā, etiā si.c. uel etiā.M. ānis p illo ītercederēt. Quare patet hic stultitia multorꝝ di. Ego bene cōponam me cū deo, deus est misericors. Verꝝ est, sed etiā est durissim⁹ impenitētib⁹. Autori. Zelus & furor uiri nō parcet in die uindicte, nec acquiescet cuiusq̄ precib⁹, nec suscipiet p redēptiōe dona plurima. Prouer. vj. Tertia a sinistris largissima grā p̄sertim deuote orātib⁹. Quia si ī p̄senti uita hō penitet, & petit aliquā grām, uel aliquod donū, statim cōcedit sibi, nisi esset in detrimentū anime. Qn̄ homo petit aliqd, qd' nō dat, signū est ꝙ nō esset utile anime, sicut nec uos daretis uinū, & fructus infirmo, licet peteret, qa nō esset sibi utile. Si aūt petit de zuccaro, dabitis. Sic oēs sumus infirmi, nescim⁹ qd est nobis utile uel nociuū. Infirm⁹ petit sanitatē, nō dat xp̄s, qa non esset utilis aīe sue, sed dat patientiā, que est melior. Si qs indiget sapientia, postulet illā a deo, qui dat oīb⁹ affluenter, & non improperat. Iaco. j. Quarto fimbria a dextris est excellentissima glīa in futuro, de qua apl̄s, qui eam uidit, interrogatus quid uidisset, non potuit exprimere, sed dixit, O altitudo diuitiarꝝ &c. ad Rom̄. xj. De omnibus his quatuor fimbrijs dicit Dauid in una autoritate, Quia mīam & ueritatē di. deus. p̄s. lxxxiij. Nota quomodo de⁹ noster diligit mīam, ecce fimbria anterior, & ueritatē. i. iusticiā, ecce posterior. Gratiā dabit dn̄s. s. ī hoc mūdo, ecce sinistra. & gloriam in alio, ecce dextera. Quando ergo aliqua persona patitur fluxum sanguinis, que. s. abundat in pctīs ad tactum unius fimbrie sanatur, non anterioris, sed posterioris, scilicet iusticie. Iō dicit, Accessit retro. Quātū ad tertiū iuxta ītellectū tropologicū, a tropos qd' est conuersio, & logos sermo, quasi sermo conuersus ad mores. Pro quo sciendum, ꝙ bona uita est nobis uestimentū necessariū, quilibet enī hō uel religios⁹ tenēs bonā uitā est bene indutus. Nulla sine indumēto bone uite pōt intrare ad nuptias paradisi. Nota pabolā que habet Mat. xxij. de rege faciente nuptias filio suo. Rex aūt ītrauit, ut uideret discūbentes, si aliq̄ indigebant, q inuenit ibi unū non uestītū ueste nuptiali, cui dixit rex, Amice quō huc intrasti nō hn̄s uestē nuptialē? At ille obmutuit. Tunc dixit rex ministris, Ligatis ma. & pe. pij. eū in te. ex. ibi erit fle. & stri. dē. Vestis nuptialis est bona uita. sine qua nullus pōt celestes nuptias intrare. Iō dicit apl̄s, Induite uos sicut electi. ad Col. iij. Patet hic rn̄sio ad questionē q̄rentiū an erimus induti an nudi in padiso, qa oēs erimus induti, non uestimentis corruptibilibus, sed uestimentis uirtutū. Io. in apo. Btūs qui custodit uestimenta sua, ne nudus ambulet, & uideant. s. scti turpitudinem eius. Apoc. xvj. Quatuor fimbrie uestis bone uite sunt. iiij. ỷtutes cardinales siue morales, anterior est prudentia intellectualis, que p̄cauet pericula spūalia & tpalia, quia auisat anq̄ ueniat piculū, ne hō cadat faciendo cōtra deū. Iō dicit scriptura, Oculi tui recta uideant, & palpebre tue precedant gressus tuos. puer. iiij. Palpebre molles sunt cogitationes aīe, que debēt p̄cedere di. Si ego facerē hoc, posset sequi hoc ul' hoc. Iō multi frāgunt sibi collum, qa prius non cogitant, ut patet de Diana filia Iacob, q̄ egressa est ut uideret mulieres regiōis illi⁹, quā cū uidisset Sichem princeps terre illius, rapuit eā, & dormiuit cū ea. Ge. xxxiiij. Ecce quare dicit, Oculi tui &c. Posterior est iusticia penitētialis, q̄ punit pctā preterita faciēdo iusticiā de se, secūdum ꝙ hō peccauit. Si peccastis per sup̄biā, faciatis iusticiam. De ista fimbria dixit deus, Custodite iudiciū, & facite iusticiā, qa iusta est salus mea ut ueniat, & iusticia mea ut reueletur. Esa. lvj. Dextera est tēperantia uirtualis, que in prosperitate refrenat, ne homo faciat excessum. In cha. & fre. &c. p̄s. xxxj. Sinistra fortitudo, que facit hominem tolerare aduersa. Ad tactum enim iustitie pnīalis non solum infirm⁹

sanatur

sanatur, sed etiam mortuus suscitatur, & non solũ persona particularis, sed etiam cõitas generalis. Qñ. s. qs facit iusticiam de pctis notorijs. Auto. Repẽte loquar aduersus gentẽ, & aduersus regnũ, ut eradicẽ & destruã &c. Hiere. xviij. Patet q ex pnĩali iusticia reuocat̃ snĩa data in curia diuine iusticie. Tãgam⁹ ergo illã fimbriam, & habebimus sanitatem.

De eadẽ dñica. xxiiij. post tri. Ser. iij.

IMpleamini agnitione uoluntatis dei. Col. j. Inter alia multũ ad saluationem nostrã necessariũ est scire uoluntatem dei. Rõ. Quia seru⁹ si nõ sciat uolũtatẽ dñi, quõ poterit bñ seruire? in quo credit dño bñ seruire, displicet. Quare in primis si qs uoluerit bñ seruire, debet primo scire uoluntatẽ dñi sui. Ita oẽs serui sum⁹ dñi nñi Iesu xpi. In baptismo cõducit nos, sacerdos est notari⁹ di. Quid uis? rñdet, fi dẽ Iesu xpi. Et sacerdos, Et fides xpi quid dabit tibi? Rñdet, Vitã eternã. Ecce salariũ xpiano promissum, qui crediderit, & bap. fue. sal. erit. Mar. ul. ergo abrenũcia Sathane. Respõdet, Abrenũcio. Ecce cõductio in hoc cõsistit. Iõ nõ solũ inquantũ creature sue sumus, tenemur sibi seruire, sed etiã ex spãli cõductiõe, quia ex spãli gr̃a & bonitate sua uult nobis pre multis Paganis suũ dare salariũ, si fecerimus uoluntatẽ ei⁹. Autori. Non oĩs qui dicit mihi, dñe dñe, intra. in re. ce. sed q facit uo. pa. mei, qui in celis est, ipse intra. in re. ce. Mat. vij. Quare super oĩa necessariũ est scire q̃ sit eius uoluntas, & quid uelit de uno quoq;. Ideo Dauid petẽdo ait, Dñe ad te cõfugi, do. me. fa. uo. &c. in psal. cxlij. No. ꝙ Dauid in persona loquitur pctõris, Dñe ad te confu. q. d. seruiui hucusq; diabolo, eius uoluntatẽ faciendo in superbia, & luxuria &c. sed uolo dimittere. Ideo dñe ad te cõfu. do. me facere uo. qia deus meus es tu. Deus in ueteri testamento nõ ita clare declarauit suã uoluntatẽ, sicut in nouo, quia mõ quilibet religiosus, clericus &c. põt scire de facto quid uult deus, quia totum est scriptũ, nõ oportet nisi legere uel audire. Iõ dicit thema, Impleamini agni. uo. dei. Modo uideamus quid deus uult de nobis in hoc mundo, ut simus digni habere salariũ glorie. Et amore uestri quesiui, & inueni octo que deus uult, que sunt.

Veritas diuinalis.
Charitas cordialis.
Puritas personalis.
Honestas exemplaris.
Vnitas amicabilis.
Pietas fraternalis.
Asperitas penitentialis.
Firmitas uirtualis.

Dico primo ꝙ quilibet debet habere in suo intellectu, & credere ueritatẽ diuinalem. s. ꝙ credat firmiter ueritates fidei catholice, a deo incarnato nobis reuelatas. Rõ, si aliquis habet unã falsam opinionẽ de aliquo articulo fidei, ibi est periculũ maximũ, quia totũ edificiũ & fundamentũ uirtutũ & meritorũ corruet. Si non uis credere Prisciano de regula ꝑ eũ data in Grãmatica, nõ est periculum, sed si non uis credere xpo de regulis ꝑ eum datis de articulis fidei, ibi est periculum. Quare sctũs Tho. ij. ij. q. ij. ar. iij. de fide. querit si quis dubitat in uno articulo fidei, an habeat fidẽ & credentiam de alijs articulis fidei. dicit ꝙ nõ, sed solum opinionẽ de alijs. Rõ, quia certũ est ꝙ uirtus nõ habet nisi unũ fundamentũ indiuisibile, qd᷑ est ueritas diuinalis fidei, q̃ falli nõ põt, nec fallere, qui ergo dubitat in uno, non remanet sibi fundamentũ de alijs, cũ nõ sit nisi unicũ fundamentũ oĩm. Nota ad hoc si͞titudinem de magna rupe, sup q̃ essent duodecim camere edificate, qa si rupes cadit, cadũt etiã oẽs camere, sed si solũ caderet una camera, nõ ex hoc caderent oẽs alie. Ita saxũ fortissimũ est prima ueritas, super istã cõsistũt duodecim camere articulorũ. Fundamẽtũ aliud nemo põt ponere ꝑter id qd᷑ positum est, qd᷑ est xps Iesus, qa ipe est uia, ueritas, & uita. Iõ amoto hoc fundamẽto, nulla camera remanet, secus de ꝟtutib⁹ moralib⁹, saltẽ acquisitis, qa una amota, alia remanet. Item dicit

cit sctũs Tho. ubi s. Sicut pct̃m mortale cõtrariat̃ charitati, ita discredere unũ articulũ cõtrariat̃ fidei. Sed charitas nõ remanet in hoie post unũ pct̃m mortale, ergo nec fides postq̃ quis discredit unũ articulũ fidei. hec Tho. Vñ extra de here. lib. v. c. j. Dubius in fide infidelis est. sunt ṽba Stephani pape, uult ergo de⁹ ut habeamus ṽtutẽ diuinalẽ. Autori. Hoc bonũ est, & acceptũ corã saluatore nr̃o deo, qui uult oẽs hoĩes saluos fieri, & ad agnitionẽ ṽitatis uenire. j. Ti. ij. Itẽ si qs uoluerit uoluntatẽ dei facere, cognoscet de doctrina mea utrũ ex deo sit. Io. vij. Nota, qui uult, quãtũ est ex parte sui ipse uult, sed nõ uult cogere liberũ arbitriũ, sed sunt multi, q nolũt ꝓpter liberũ arbitriũ, ut mali xp̃iani, pctõres, & infideles, q nolũt ad agnitionẽ ṽitatis uenire. Secũdo uult ut habeam⁹ charitatẽ cordialẽ, nõ solũ uult de⁹ ꝙ intellectus sit informatus ṽitate diuinali, sed etiã ꝙ sit informata uoluntas charitate. Charitas ergo ad deũ est deuotio, & ad ꝓximũ dilectio. Istã uult de⁹ in quolibet xp̃iano. Nota hic pulchrũ exẽplũ ueritatis declaratiuũ. Quidã bon⁹ hõ uidẽs scripturã tm̃ cõmẽdare ṽtutẽ charitatis, uoluit habitare in uilla ubi esset charitas, qua de re cucurrit de uilla in uillã, ueniens circa quandã uillã, uidit furcã, & suspẽsos in illa, & querebat cãm quare esset furca, & dicebat̃ sibi propter furtũ. Deinde iuit ad ecclesiã si forte inueniret charitatẽ, & uidit ibi mulieres ornatas ad alliciendũ uiros. Tandẽ uenit in partes orientales, & nõ inuenit furcã, qui petẽs quare hoc? fuit sibi dictũ, Nunquid xp̃iani dñt sibi nocere? Absit, & intrauit, & uidit ꝙ nullus decipiebat aliũ, imo qñ ueniebat emptor, dicebat̃ sibi, ego iam uendidi hodie, sed uicinus me⁹ nihil uẽdidit &c. Deinde iuit ad curiã, ubi consueuit fieri iudiciũ, & uidit portas clausas, plenas telis aranearũ, qui querẽs ubi placitabãt, fuit sibi dictũ ꝙ inter eos nõ fuit, nec erat litigiũ, nec q̃stiones, sed ter aut quater in anno aperiebat̃ curia, premisso p̃cone si aliqs haberet questionẽ, & iudex expectabat, & uidens ꝙ nullus ueniret, ibat ad prandiũ. Et dixit ille, O hic est charitas. Deinde iuit ad ecclesiã in dñica, uidit anteq̃ missa inciperet̃, statim ecclesia erat plena, uiri seorsum, & mulieres seorsum cũ magno silẽtio deuote. Post missã uidit ꝙ bini & bini ibãt ad cõmunicãdũ, & post dabãt sibi mutuo pacẽ. Deĩde mulieres idẽ faciebant. Hec est perfecta charitas. Ecce erga deũ quanta deuotio, & erga proximũ quãta dilectio. Et dixerunt sibi, Vos estis extraneus, uenite ad domũ meam. Non dixit ali⁹, uos habuistis heri peregrinos, ideo dimittatis mihi istũ si placet. Et dixit ille, Hic ego uolo stare, inueni quod quesiui. Ecce hic charitas, quam uult deus, sed hodie, proh dolor, non inuenit̃. De ista dicit xp̃s in quodã sermone, Ignem scilicet charitatis ardentis ueñi mittere in terrã, & quid uolo nisi ut ardeat? Lu. xij. Modo potestis intelligere quid sit charitas. Tertio uult deus de nobis puritatẽ personalẽ. s. ꝙ cõseruemus personam nostrã purã a malis cogitationib⁹, & a luto luxurie, triplici rõne. Prima est ꝓpter creationẽ, de⁹ eñ creauit hoĩem ad imaginẽ & similitudinẽ suam, quantum ad aĩam, quia tunc deus nõ habebat corp⁹. Sicut ergo magnũ esset pct̃m imaginẽ xp̃i proijcere ad lutum &c. maius pct̃m, qñ aĩa que est proprior & uerior imago dei, proijcit̃ in lutũ luxurie. Ideo cuilibet homini dicitur, Custodi temetipsum & aĩam tuã solicite. Deut. iiij. Ibidem, Custodite sollicite aĩas uestras. Secunda ratio est ꝓpter redẽptionẽ, assumpsit carnẽ humanam, & licet quilibet hõ teneat̃ sibi seruire ex prima rõne, multo magis mõ, quia deus fact⁹ est ad imaginem & similitudinem hoĩs. Fugite ergo fornicationẽ. Omne enim pct̃m, quodcunq; fecerit hõ, extra corp⁹ est, qui aũt fornicat̃ ĩ corp⁹ suũ, peccat. j. ad Cor. vj. Si dicat̃, Ego sum inclinat⁹ ad illud &c. Solutio. Poteris resistere inclinatiõi tue cũ gr̃a diuina, & p liberũ arbitriũ, quod nõ põt cogi, nã qñ domus cõburit̃, aqua petit̃. Tertia rõ est ꝓpter baptismalem

gñatio

gnatione spūs & aque, qa si calix uel corporalia sctā pijcerent in latrinā, magnū pctm foret. Dico maius pctm esse corp⁹ xpiani pijcere in latrinā luxurie, qa maiorē cōsecrationē habet ex chrismate & oleo sctō. De his trib⁹ rōnib⁹ autoritas. Hec est em uolūtas dei, sctificatio urā, ut abstineatis uos a fornicatiōe, ut sciat unusquisq; uestrū uas suū possidere ī sctificatiōe & honore. j. Thes. iiij. Quid ualet miles nesciēs equū suum refrenare? Sile de equo corpis. Quarto uult honestatē exēplarē. s. a dextra, ita q̄ null⁹ possit sumere malū de uobis. Dicūt aliqui, qn reprehēdunt, q̄ nimis cū muliere suspecta loquunt, & qd ad me? de⁹ scit cor meū. Hoc nō sufficit, sed oportet ut nemo scādalizet ī uobis q̄tū in uobis est, si forte loquant ex malicia, tūc nō est culpa uīa. Rō, quare hoc uult de⁹, qa quilibet artifex cupit laudari ī opib⁹, & oppositū displicet sibi. Autori. Sic est uolūtas dei, ut bn̄facietes obmutescer̄ faciatis īprudētiū hoīm ignorātiā. j. Petri. ij. Quinto uult unitatē amicabilē, ut uiuam⁹ in bona amicitia, sine odio, & rancore. Rō est, qa null⁹ uult corp⁹ suū mēbratim diuidi. Oēs xpiani sum⁹ unū corp⁹ mysticū. Caput xp̄s. Oculi cōtēplatiui, qa hn̄t magnā sciam ad uidēdū. Aures sunt iudices. Nares sunt deuoti, qa odoratū aīe hn̄t subtilē, qa sentiūt odorē xpi, & ⱴginis, & sanctorū, eorū exempla sequēdo. Colla religiosi sunt, p q̄s trāsit esca spūalis eccl̄ie in corp⁹ xpianitatis, & uiuit. Et brachia sunt dn̄i tpales, qui hn̄t eccl̄iam defendere. Vēter diuites, q cōtinēt oīa, & distribuūt. Crura sunt illi de mrimonio, q gn̄ant. Tibie & pedes sunt artifices & laboratores, q totū sustinēt. Autor. Sicut in uno corpe multa mēbra habem⁹, oīa aūt mēbra nō eundē actū hn̄t, ita multi unū corp⁹ sum⁹ in xpo. ad Ro. xij. Vult ergo de⁹ q̄ null⁹ sit diuisus ab alio p odiū, rancorē &c. Vn̄ sicut aliqn̄ unū mēbrū nocet alteri, ut digit⁹ oculo, uel manus pedibus, nō tn̄ recipiūt uindictā, imo patienter sustinēt, ita &c. Ecce rō naturalis. Auto. Vbi xp̄s loquit ecclesie xpiane, Quoties. i. multoties uolui cōgregare filios tuos diuisos. s. quēadmodū gallina congregat pullos suos sub alis, & noluisti. Matt. xxiij. Nota, xp̄s cōparat se galline, gallina em̄ anteq̄ habet pullos, habet uocē clarā, sed postq̄ habet pullos, efficit rauca, & parum cōedit. Sic ēt xp̄s, cū sit ⱴbū eternū, clarā uocē habet, sed intm̄ clamauit, q̄ dixit. s. pdicādo, Rauce facte sunt fauces mee. Et sicut gallina qn̄ uidet miluū, uocat pullos &c. ita xp̄s qn̄ uidet cōtra nos uenir̄ miluū. i. diabolū, quē nos nō uidemus, ad nos clamat di. Venite ad me oēs qui laboratis & onerati estis, & ego reficiam uos. Mat. xj. Expādēs alas suas. Dextra est pax, sinistra est cōcordia, vt sub his alis ponamus nos. Sed multis accidit ut pullo inspica occupato, & nō curat uenire, & sic recipit a miluo. Sic etiam xp̄s uocat nos sub alis pacis. Sed dicit aliq̄s fili⁹ diaboli, Non, p corp⁹ uindicabo me. talis occupat circa spicā. Sexto uult de⁹ pietatem fraternalē. s. q̄ ipsi de bonis, q̄ dedit ipse nobis, siue tpalia siue spūalia sint, demus proximis indigentibus. Not. de hoc. s. Tho. ij. ij. q. xxxij. ar. ij. in corpore, qualiter sit in pcepto de superfluo, iuxta illud, Quod superest date eleemosynā, & oīa mūda sunt uobis. Lu. xj. Itē uult q̄ mutuemus sine usura. Mutuū date, nihil īde sperantes. Lu. vj. De hoc Tho. ij. ij. q. lxxviij. ar. j. Rō istorꝫ. Nō em̄ uult de⁹ q̄ hoīes sint auari, nā cetere creature oīa eis a deo collata cōicant, & dāt homini, ut patet ī sole, q dat nobis claritatē & influentias. Ideo dicit xp̄s auaris Iudeis & Christianis, qui ex quo faciebant sacrificium, nō curabāt de pauperibus. Ozee. vj. Euntes discite quid est, misericordiam uolo, & non sacrificium. ubi Tho. ij. ij. q. iij. ar. iiij. Deum non colimus per exteriora sacrificia aut munera propter ipsum, sed propter nos, & pter proximos. Non enim indiget sacrificijs nr̄is, sed uult ea sibi offerri pter nr̄am deuotionē, & pximorū utilitatē. Et ideo mīa qua subuenit defectibus aliorum est sacrificium ei magis acceptum. hec Tho.

Ecce quare dicit, Mīam uolo. Dicit hoc idē xpianis, qa sunt multi qui habuerūt multa de malo iniusto, de usura, rapina, & post ordināt capellanias, cōstruūt ecclesias, sed melius eēt restituere illis unā hāt, qa illud eēt mīe & pietatis, quā de⁹ uult. Idē dicit ēt clericis thesaurizātib⁹, ut faciant bñficia, ut sunt epi. No. ꝙ nul l⁹. debet facere cisternā q habet fontē in domo sua, sed in diserto sicco, ubi nō est fons, debet fieri cisterna. Ideo seculares pñt cōgregare filijs. Hoc etiā dicit cōfessoribus, qui oēs pnīas q̄s dāt sunt misse, cā auaricie, & nō aduertunt xpi pceptū, Eūtes discite. Septimo uult deus aīpitatē pnīalē. Si peccauim⁹ cōtra deū, non uult ꝙ dānemur, sed ut faciam⁹ pniam. Patet a simili, si argētarius facit pciosum uas auri, & cadit in lutū, uel in aquam, siue inter lapides, & totū quassat, nō ex hoc pijcit uas, qa pciosa materia est. sed hoc nō facit figulus, qa parꝝ placet uas de luto, sed argētarius ponit in fornello, deinde cōiungitur. Ita facit xps optimus argentarius. Hō est de pcioso metallo. s. de argento rōne fidei. ex auro rōne charitatis. Si istud uas cadit in lutū luxurie, inter lapides auaricie, nō statim reijcitur, sed statim restituitur, & reformatur in fornace cōtritionis, ubi flatu doloris incēditur. Scd'o coniūctura confessionis quasi malleo reformatur. Tertio polit ex opibus penitētialibus ieiunādo. Autori. Nūquid uolūtatis mee est mors impij, dicit dñs deus, & nō ut conuertat a uijs suis, & uiuat? Eze. xviij. & xxxiij. Nolo mortē impij, sed magis ut cōuertatur & uiuat. Octauo uult deus firmitatem ꝑtualem. s. ut in bonis operibus simus firmi & stabiles. Nā si aliquis p. xcix. annos tenuerit bonā uitā, & in centesimo dimittit, & dat se delicijs, & morit sic, tal nūq̄ intrabit paradisum. Erat quidam mercator, qui emptis pciosis iocalibus posuit in quodā fardello, & tradidit uni portatori ut portaret usq; ad domū, dans sibi unū florenū p leuca, qui qñ fuit ad mediū miliare, deposito fardello, & pdito, uenit ad domū mercatoris, petēs salariū de hoc qd' portauit, qui nō solū nō recepit preciū, imo recepit opprobrium &c. Ita ad ppositū. Qñ aliquis incipit bonā uitā & statām in religione, uel alrs, nō debet cessare in medio, sed pseuerare usq; in finē. Ergo dixit xps de scto Io. euangelista, Sic eū uolo manere donec ueniā. s. p mortē. Io. ul. Itē qui pseuerauerit usq; in finē, hic saluus erit. Mat. x. Isidorus de summo bono, Tunc placet deo nr̄a conuersatio, cum bonum qd' incipimus pseueranti fine cōplemus hic. Iterum xps, Esto fidelis usq; ad mortem, & dabo tibi coronam uite. Apo. ij. Quam nobis concedat Iesus xps.

Dominica. xxv. post Trini. Sermo. j.

FAcite iudicium & iustitiam in terra. Hiere. xxiij. Inter omia que maxime mouent hoīes ad dimittendū uitia, & malā uitam, est cognitio & timor diuini iudicij. Quāto plus hō cogitat ad iudiciū, tanto magis cauet se a peccatis. Rō, qa quilibet dispēsator magni dñi, qñ cogitat & scit ꝙ de omnibus expēsis & receptis habet dare computum & rōnem strictam cum magna diligentia auisat se, maxime cum in errore cōputi est periculū mortis. Secus qñ nō habet reddere rationē, tunc ad libitū dispensat. Sic etiam de nobis, quilibet nostrū est dispēsator, habemus dispensare desideria cordis, opera manuum &c. Autoritas. Sic nos existimet homo ut ministros xpi, & dispēsatores. j. Cor. iiij. Si ergo aliquis ex diaboli tentatione, qui ponit istum errorem in cordibus multorꝝ, ꝙ non habeat reddere cōputum, laxat habenā dicens, Quid oportet me timere, ex quo nō habeo dare cōputum de uita mea, talis sine freno peccat, ppter hoc diabolus laborat ut inducat gētes ad istum errorem. Sed quando homo credit, & cogitat ꝙ de oībus cogitationibus quas cogitauit habet reddere rationē, ut dicit Sapien. j. In cogitationibus enim impij interrogatio erit. Itē de omib⁹ ꝟbis minimis, ut dicitur Mat. xij. Oē uerbū ociosum qd' locuti fuerint hoīes

loíes reddent rationem de eo in die iudicij. Item de omnib⁹ opibus ut dicitur Eccls.ul. Cūcta que fiunt adducet de⁹ in iudiciū ꝑ oī errato, siue bonū siue malū sit. In quibus si error inueniatur, est periculum dānationis, talis custodit se, & uiuit ordinate. Ecce quare credētia & cognitio diuini iudicij mouet cor hominis ad bñfaciendū. Autoritas. Fugite a facie gladij, qm̄ ultor iniquitatū gladius est, & scitote eē iudicium. Iob.xix. A facie gladij.s.sñie iudicialis. Et cōcordat Ioānes, qui uidit iudicium dicens, ꝙ de ore ei⁹. iudicis ꝓcedebat gladius ab utraq; pte acutus. Apo.xix. Iō Dauid cogitans diuinum iudicium orando ait, Confige timore tuo.i.clauifica & cōstringe, carnes meas i.carnalitates. Rō, a iudicijs em̄ tu. timui. Nota duplex iudiciū. Particulare qd' fit in morte, & uniuersale qd' fiet in fine mundi. De primo dicit thema, Faciet scilicet xp̄s iudicium & iustitiam in terra. ut supra. Et tangit tria que sunt in iudicio particulari cuiuslibet hominis, scilicet,

Stricta inquisitio, ibi, faciet iudicium.
Iusta diffinitio, ibi, & iustitiam.
Presta executio, ibi, in terra.

De primo dico ꝙ ī morte hoīs est stricta inquisitio, cū dicit, Faciet iudiciū, sicut iudex qui inquirit de oībus. Diceret aliquis, Quid oportet? nōne iā scit oīa non solū facta & dicta, sed etiā minimas cogitationes? Iudices hui⁹ seculi qui nesciūt debēt inquirere stricte, sed ip̄e scit oīa, ergo &c. Rn̄deo, licet oīa apta sint ip̄i, tn̄ ut iustus iudex seruat formā iudicialem, qa iustus iudex primo audit accusatorē, facit ꝓcessum, uocat testes, dat defensiōes iuris. Sic xp̄s iudex facit. Accusator est diabolus, qui fecit peccare, qui statim aīa exeunte a corpe accusat eā coram xp̄o. Etiā ꝓpria pc̄tā &c. Bern. Tunc opera nr̄a simul loquētia dicēt, Tu nos egisti, opera manuū tuarū sumus, nō te deseremus, tecum erimus, tecum ad iudicium pergemus, omnia enim peccata que nunc occulta sunt extra prosiliēt, & suum accusabunt actorem. Tinea uestimentorum supbum, aurꝫ & argentum auarꝫ, edificiū iniquum usurariū. Eccls. ul. Cūcta que fiunt adducet deus in iudicium, siue bonū siue malū. Quod de malis fiat examinatio, nō est dubiū, nec iniuria, sed etiā de bonis. Rō, qa deus non solū uult ut faciam⁹ bona, sed etiā bona intentione, qa ex bonis opibus de gn̄e mala intentiōe factis hō danaret. Verbi grā. Ponere filiū in ordīe mēdicātiū ut sit magister & confessor regis, intentio est mala. Ecce qualiter bona opa nostra examinantur in iudicio. Iō Dauid in psona xp̄i, Cū accepero tempus, ego iustitias iudicabo. Deus distribuit tp̄s, cuilibet dans suā partē, ut lucretur tali.xx.annos. & tali.xl.&c. & quādo uidet ꝙ multi male expendunt tp̄s, ip̄e recipit sibi in cōmissionem dicens, Nolo ꝙ occupes &c. & tunc iudicat opa bona & mala. Ideo dicit, Ego &c. Iō ap̄s, Oīs nos manifestari oportet ante tribunal xp̄i, ut referat unusquisq; prout gessit in corpore siue bonum siue malum. ij. Corꝫ.v. Secundū qd' fit in iudicio pticulari est iusta definitio, cum dicit, Faciet iusticiam. Facta aūt inquisitione per iudicem, definitur qd faciendū sit. Sic etiā faciet xp̄s, facta iudicialiter inquisitione definit quid aīa debet hr̄e, qa si fuit de uita pfecta & ap̄lica, & fecit multa opa meritoria, & uirtuosa, ita ut ī statera diuīe iustitie posita pl⁹ ponderent bona, condigne & iuste definiens xp̄s dicet, Et qa in uita tua fecisti condignam pn̄iam, non est rationabile ꝙ iterum facias hic, sed leta facie extendit manū dicēs, Euge serue bone & fidelis intra in gaud.dn̄i &c. Mat. xxv. Nota in punitione.s.pn̄iarum, nihil est respectu gr̄ie. Si aūt fuit male uite, & finalr̄ impenitens, facta inquisitione dicet.s.demonibus, Et seruum inutilem eijcite in tenebras exteriores &c. Mat. xxv. Nota qualr̄ recipitur anima a demonibus, ꝓijcitur miserabiliter in infernū, caput primo &c. Si aūt nō sit omnino perfectus, nec finaliter impenitens, sed bona hora conuertitir ad deum, dolet de pc̄tīs, confitetur &c. Auisentur cōfessores, ne dēt

pniām contra uoluntatem pctōris, si illam seruant liberātur ab inferno qñ moriunt, nō tamē statim euolant, quia nō fecerunt condignam penitentiam, nec descēdunt ad infernū, qa penituerunt, sed definitur ut uadant ad purgatorium, ad complēdā penitentiam. Talis pronūciatio dicitur cōdigna definitio. Ponam in pondere iudiciū, & iustitiā in mēsura. Esa. xxviij. Iudiciū ponitur in pōdere stricte inquirendo, & uerba accusatoris & testium ponderando. Et iustitiam in mēsura. s. uel gr̄ie uel pene in inferno, uel in purgatorio. Nota ꝙ ista mensuratio, scilicet glorie uel pene, nō est intelligēda secundū equalitatē operꝝ, uel quātitatem durationis, seu ualoris. s. ꝓ die seruitij, uel hebdomada &c. det deus diē gr̄ie hebdomadā &c. Non est ibi eq̄litas tp̄is, nec etiā ualoris, qa opa mīe p̄triarcharū, & deuotio ꝓphetarꝝ, & passio martyrū, nihil sunt respectu gr̄ie. Ap̄ls, Non sunt condigne passiones huius tp̄is ad futurā gloriā, que reuelabitur in nobis. ad Ro. viij. Sed illa cōmensuratio fit secundum equalitatem ꝓportionis, qa ille qui fecit plura bona cum maiori charitate, habebit maiorem gloriam, & econuerso. Nota de corpore pueri, ad cuius augmētum augmentātur & membra, nō secūcundum equalitatem, sed secundū ꝓportionem qualitatis. Iō Luc. vj. Eadē mēsura qua mēsi fueritis, remetietur uobis. Si dicat, Et que iustitia ꝙ ꝓ pc̄tō unius hore datur pena eterna? Pro rñsione nota hic ꝙ multi decipiunt, credētes ꝙ qñ aīa dimittit corpus, ꝙ ēt dimittat pc̄tā. Error est. Nam q̄diu aīa est corpori cōiuncta, recipit conditiones corpis, mutabilitatē, uariabilitatem. Autoritas. Sap. ix. Corpus quod corrūpitur, aggrauat aīam, trahendo scilicet ad suam conditionē. Iō quātumcūq; aliquis sit malus, non debet desperare, qa adhuc pōt saluus fieri, & ecōuerso, q̄tūcūq; sanctus debet timere. Sed aīa separata, ita firmatur, si moritur in gr̄a, ꝙ non potest gr̄am perdere, si aūt moritur ī peccatis, ita obstinatur ꝙ nunq̄ potest peccata dimittere. Autoritas. Si ceciderit lignū ad Austrū aut ad Aquilonē, in quocūq; loco ceciderit ibi erit. Eccles. xj. Homines dicuntur arbores in uiridario ecclesie plātati, qui regenerantur in baptismo, ut faciāt fructū. Infideles sunt arbores nemoris infructuose, que nō ꝓficiunt nisi ad ignē. Quod hoīes sunt arbores patet Mat. viij. c. Video hoīes uelut arbores ambulantes. Vbicunq; ceciderit, ibi erit. Mensura ergo pene nō datur dānatis secundū equalitatē tp̄is, uel durationē peccati, nec delectationis, ita ꝙ quāto maior fuerit delectatio in peccato, tanto sit maior pena uel minor intēsiue, quia iudex non mēsurat penam secundum delectationem, que aliquoties est pauca, & pena magna. Sed datur pena secundū equalitatem ꝓportionis, quia q̄to maior fuit culpa in hoc mūdo, tanto maior erit pena intensiue in alio mundo. Autoritas. In mensura. s. pene, contra mensurā. s. culpe, cum abiecta fuerit aīa, scilicet a corpore, iudicabit eā. Esa. xxvij. Tertium qđ fit in iudicio est presta executio. Questio est inter doctores ubi sit purgatorium animarū post mortem. Respondeo, Locus cōis & ordinat⁹ purgatorij est in uisceribus terre. Nota quō sunt in corde pomi domuncule ꝓ granis, ita in corde terre sunt domus distincte. Inferior est locus dānatorum. Deinde ascendendo limbus puerorū, ubi nō sunt demones, nec ignis. Tertia domus est purgatorium, in quo non sunt demones, sed est ibi ignis, qui diuina uirtute cruciat animas. Quarta domus est sinus sanctorum patrū. De quo loquens Iesus dixit, Sicut fuit Ionas in uentre ceti tribus diebus, & tribus noctibus, sic erit filius hominis in corde terre tribus diebus, & tribus noctibus. Mat. xij. Sed locus spiritualis purgatorij & extraordinarius concedit aliquib⁹ a deo in hoc mundo ex mīa, uel ex alia cā in loco ubi peccauerūt. Itē aliqui ex spāli gr̄a hn̄t hic suū purgatoriū ꝑ tribulatiōes, infirmitates, & sic de alijs, ut Paul⁹ Act. xxviij. Cū uenisset Romam, permissum est Paulo permanere cum custodiente se milite &c.

De ca-

De eadẽ dñica.xxv.post Trini. Ser.ij.

Ecce dies ueniunt,dicit dñs.Hiere.xxiij. Verbum ꝓpositũ ꝓ themate & fundamento nr̃i sermonis recitatur bis in ep̃la.Primo cũ dicit,Ecce dies ueniũt,dicit dñs,& suscitabo Dauid germẽ iustũ,& regna.&c.Secundo in medio ep̃le cũ dicit, Ecce dies ueniũt,dicit dñs,& nõ dicẽt ultra, uiuit dñs qui eduxit filios Isr̃l de terra Egypti &c.Rõ,quare dicit,ecce,est,qa dicitur igitur tribus conditionibus pp̃lorum. Primo, quibusdã deuotis spãliter. Scitis ꝙ psonę spũales & penitẽtes cõsueuerũt ieiunare aduẽtũ xp̃i,expectantes suã gloriosam natiuitatẽ, que licet sit p̃terita, ãnua tamẽ tñ representat̃ ab eccl̃ia,ac si esset futura,ideo predicte psone seruãt aduẽtũ abstinendo,sicut in xl. & in die natiuitatis comedũt illum panem̃ calidum,sicut exit de clibano siue furno uteri uirginalis uirginis Marie.Et sicut dicitur ꝙ panis calidus multum confert comedenti, ita ille aĩe.Sicut eñ xp̃iani expectantes xp̃i resurrectionẽ preparãt se in.xl.p septem hebdomadas,expectãdo qñ exiet de sepulchro, sic mõ expectãt per.iij. uel. iiij. hebdomadas,quãdo exiet de uirgĩe Maria,que est melior & sanctior sepulchro. Nam xp̃s.ix.mensibus cũ aĩa & sanguine fuit in utero uirginis,& in sepulchro nõ fuit nisi tribus diebus,& tribus noctib⁹, propter qd̃ psone deuote aduentũ xp̃i ieiunãt,licet non cadat sub precepto,sicut.xl.sed sub consilio.Et habemus exẽplum Dañ.qui. ccccxc.annos, anteq̃ xp̃s incarnaret̃, iam ieiunabat xp̃i aduentũ. Dicit ipsemet,In diebus illis ego Daniel lugebam,trium hebdomadarum diebus panem desiderabilẽ nõ comedi, & caro & uinum nõ introierũt in os meũ. Dañ. x.No.lugebã.i.ieiunabam,qa in scriptura lugere ponitur ꝓ ieiunare. Matthei. ix. Quare nos & pharisei ieiunamus frequenter, discipuli autem tui non ieiunant?Et xp̃s,Nunquid possunt filij sponsi lugere,q̃diu cum illis est spõsus? Quia aliter non respondisset ad propositum. Secundo uerbum thematis dicitur omnibus gñaliter,Ecce dies.s.noui testamẽti ueniunt,dicit dñs, & nõ dicent ultra, uiuit dominus qui eduxit filios Israel de terra Egypti,sed dicẽt,uiuit dñs , q eduxit semen domus Israel.i.Christianos de terra Aqlõis.i.a captiuitate diaboli . Nota ꝙ tres dies ꝑmaxime sũt uẽturi, & diligenter precogitandi,scilicet

Dies mortis corporalis, quem debemus cogitare timorose.

Dies iudicij generalis, quem debem⁹ pensare dolorose.

Dies uite eternalis , quem debemus sperare gaudiose.

Dico primo &c. ꝙ inter cetera q̃ uocãt magis ad bona opa & uirtuosa,& ad pñĩam,est cogitatio mortis. Patet, quia certum est ꝙ habes mori, licet sis incertus de die.Ista dies multum ualet ad ordinãdum uitam per regulã Philosophi in. ij. Physi.ꝙ finis est cã causarum,habens rationem optimi, non solum boni, sed etiam melioris & optimi , iuxta quem omnia alia ordinãtur.Verbi gratia.Secũdum finem,ad quẽ homo tẽdit, ordinat oĩa,ut qui parũ uult nauigare non curat de magna nauis prouisione &c. Secus si uult ultra mare nauigare, & facere lõgũ iter.Iõ dicit,ꝙ finis est cã causar̃,dãs rõnem alijs rebus. Mõ uideamus ad quẽ finẽ & ad quẽ portũ hẽmus uenire, clarũ est ꝙ oportet nos trãsire mare magnũ, & uenire ad portũ mortis. Iõ indigem⁹ magna naui & bona,tribus coopturis coopta,nauis est bona uita.Et cooptura secreta est fides,scd̃a est spes,tertia est charitas,que totum coopit. Charitas operit multitudinem pctõr̃.j.Pet.iiij.Vniuersa delicta opit charitas.ꝓuer.x.Et sicut penitentia ad instar nauis in principio est stricta,sic etiã bona uita est stricta,& pauci inueniuntur tam strictã & durã agere uitã ut expediret. Sed plurimi sequunt̃ sensualitatẽ,& uana corpis ,& delectationes sensibiles & carnales. Et si aliqui bonam uitam,& strictã,& pñialem incipiunt,non tñ continuant,sed paulatim, proh dolor,ad uitã deliciosam & carnalem

lem redeũt,sed bona uita debet esse stricta.Iõ de bona uita dicit,Facta est quasi nauis institoris. Prouer.ul. Nauta huius nauis est cõfessor. Iõ attẽdatis ut sit bonus,quia alias multe naues pdunt ex malis cõfessoribus.Boni marinarij sunt bone societates. Auisa. Prouisio uictualiũ sunt deuote orones,arma p defensione manus sunt opa spũalia. Et pro lorica & thorace est ciliciũ.Etiã p defensiõe sunt ꝟtutes morales. Fiat ergo sic rõ. Si finis est cã causarũ, & finis noster sit ad portũ mortis, iõ ordinata debet esse uita nr̃a. Iõ dicit scriptura,Melior est dies mortis die natiuitatis.Melius est ire ad domũ luctus,q̃ ad domũ cõuiuij.Eccl̃.vij.No.melior est dies mortis die natiuitatis .s. ad ordinãdũ uitã. Secũdo melius est ire ad domũ luctus,q̃ ad domũ cõuiuij. Rõ. In illa eñ finis cũctorũ admonet hoĩm,& uiuens cogita quid futurũ sit.Eccl̃.vij. Oppositũ fit ab amatoribus mũdi,mortẽ nõ pensantibus. Si dicatur alicui, Mõ quo uelles citius ire,ad domũ luctus &c.Rñdet q ad domũ cõuiuij. Sed attẽde q Salomõ q est sapiẽtior dicit oppositum, q melius est ire &c.Et assumpsit rõnem.In illa eñ finis cunctorũ.s. paupertas & infirmitas,que trahũt hoĩem ad dispositionẽ bone uite.Et ecõuerso in domo conuiuij uidet superbiã,luxuriã &c.que trahũt eũ ad malã uitã.Iõ dicit scriptura, In omnibus operibus tuis memo.no.tua,& in eter.nõ pec.Eccl̃.vij.Nota nouissima. xij.cõcurrũt in die mortis, sex corporis, & sex anime,q̃ sunt memoranda. Primo cogita q tũc perdes uitã corporalem, cũ sup oĩa diligis, quam nunq̃ recuperabis pro isto mũdo .Iõ despiciat ista uita,& tã tũ nõ diligat ut labores pro ea inutiliter. Secũdo cogita q nudus sepelieris,nõ uestiẽt te de auro. Tertio oẽs amici nos deserẽt,solũ nos sequentur usq; ad foueã. Iõ nõ ponas nimiam spem in amicis &c. Quarto cogita qñ ponet corpus in fouea,& calcabitur pedibus.Iõ noli superbire. Quinto quid erit de corpore tuo in fouea,& cogita qualr̃ comedetur a uermibus. Sexto cogita quãtus est dolor in separatiõe aĩe & corporis. Verbi gratia. Quãdo scindit aliquod mẽbrum, est magnus dolor.Rõ est,quia anima habet dimittere illũ locũ,& restringere se,quãto igit maior erit dolor qñ fiet sepatio aĩe a toto corpore, & a singulis eius partibus? Septimo cogita qñ anima est separata,statim ducitur ad iudiciũ,& xp̃s iudex licet oĩa sciat,tamen interrogat, qs es tu? qd fecisti pro me &c. Octauo cogita qño ille diabolus, q te fecit peccare, accusabit te in iudicio. Nono cogita de snĩa, que datur irreuocabiliter,que maxime timẽda est.Decimo cogita,si sententia datur cõtra te,qualiter fit executio a demonibus. Vndecimo cogita de acerbissima pena,qñ anima erit in porta inferni, timore concutiet inestimabili. Duodecimo cogita perpetuitatẽ penarũ, qa in eternũ durabũt,quia incorruptibilis est anima, & impenitẽs,obstinata in culpa,ordinat per penã.Cũ ergo in uniuerso nihil debeat manere iordinatũ, ergo durãte culpa in dãnatis in ppetuũ, durabit iuste & rõnabiliter pena in perpetuũ.De hoc ẽt. s̃.in parte hyemali plures adducte sunt rõnes.Ecce quare scriptura dicit, In oĩbus operibus tuis memorare nouissima tua &c.Vnde dicit Hieron. & est snĩa oĩmniũ sapiẽtũ, Vitam esse meditationem mortis.Idẽ Hiero.dicit ad Paulinũ, Facile cõtẽnit omnia,qui se semp cogitat esse moriturũ.c.viij.Dico scdo &c.Quia sicut dies mortis facit uitã ordinare,ita cogitatio diei iudicij facit bonã uitã continuare,& pnĩam.Ratio est secũdum regulam lib. Topicorũ,q de duobus malis penalibus, scilicet minus malũ est eligendũ.Esset eñ homo sicut stultus,si aliquis ex aliquo crimine diffinitiue esset sentẽtiatus.s.q indueret camisiã uel tunicam ferreã.Vel si talis habẽs libertatẽ eligendi illã uel illã uestem, eligeret tunicam ferreã,que magis est afflictiua, stultus esset.Ita de nobis est, quilibet nostrũ põt de aliquo crimine accusari. Et xp̃s dat snĩam de pena sub disiunctione &c.Et camisia est pnĩa huius mũdi,sed tunica ferrea est pena infernalis ignita.Ecce sentẽtie

ue clausula in processu facta. Dico uobis nisi penitētiā habueritis omnes simul peribitis. Lu. xiij. Sicut illi decē & octo, super quos cecidit turris in Siloe, & occidit eos. Nota historiā. Nota decē & octo sunt pctā, que dānant gentes, sup quas cadit turris diuine iustitie. Decē sunt precepta legis, ad que oīa pctā reducūtur implicite uel explicite. Verbi gratia. Recurrere ad diuinos est unū pctm mortale, & sic de alijs. Et sic sunt decē pctā, que fiunt cōtra decem precepta. Itē pctā mortalia sunt septē, scilicet superbia, auaricia &c. sic sunt decē & septē, & nunq̄ homo dānaretur nisi ex decimooctauo. s. ex finali impenitētia, & qui finaliter fuerit impenitēs, turre diuine iustitie opprimetur, minus malū, hoc est minus penale est facere pniam &c. De ista die iustitie dicit scriptura, Zelus & furor uiri non parcet in die uindicte, nec acquiescet cuiusquā precibus. Prouer. vj. Nota, dies uindicte ad lrām est dies iudicij generalis. De isto die dicit scriptura, Magnus dies dñi, & terribilis ualde, & quis sustinebit eū? Iohelis. ij. Nota, magnus dicitur de magnis operibus que ibi fiēt. Quis sustinebit? Dico q̄ soli penitētes, & innocētes, qui tūc dicēt, O domine, istū diē expectauimus. Nunc ergo conuertimini ad me in toto corde uestro, dicit dñs, in ieiunio, & fletu, & in planctu, & scindite corda urã, & nō uestimēta uestra, & conuertimini ad dñm deū uestrū, quia benignus & misericors est, patiēs, & multe mīe, & prestabilis super malicia. Quis scit si cōuertatur, & ignoscat, & relinquat post se benedictionē ultimam, scilicet qñ dicet, Venite benedicti patris mei &c. Iohel. ij. Dico tertio &c. Quia sicut cogitatio mortis ualet ad uite ordinationem, & dies iudicij ad penitētie cōtinuationē, sic cogitatio diei eterne glie ualet ad meritorum cumulationē. Rō, quia regula philosophie dicit, In agentib⁹ per intellectū, qd est ultimū in executione, est primū in intentione. Verbi gratia. In preparando domum, primū quod exequitur domificator, est fundamēti positio, & consequēter subsequit structure superedificatio, & finaliter sequitur inhabitatio, siue quies in domo, & preseruatio, & licet hoc sit ultimū in executione, est tñ primum in intētione. Ita etiam ultimus finis noster est conquiescere in domo paradisi. Et licet hoc sit ultimū in executiōe, est tñ & esse debet primū in intentione. Iō auiso uos ut prouisionē faciatis de materia, & lapidibus preciosis &c. Hmōi sunt opa meritoria, uirtuosa, & pnialia, quia quāto opa meritoria sunt plura, & maiora, tāto dom⁹ glie est maior, & dies glorie melior. Dauid, Melior est dies una in atrijs tuis super milia &c. ps. lxxxiij. In hoc mundo sunt plures dies. Dies seculi qs dinumerauit? Eccli. j. In celo aūt non est nisi una dies. Ex hoc sequitur q̄ nullus pōt stare in paradiso nisi per unū diē. Rō, quia ibi non est nox, hic uero sunt plures dies ex interuallo noctis. Aut. Erit dies una que nota est dño, nō dies, neq; nox, & in tempore uesperi erit lux. Zacha. xiiij. Istum diē debemus sperare gaudiose. Sicut miles pugnaturus precogitat coronam uel honorē a rege promissum, si triūphator extiterit. Sic etiā xps Iesus promittit nobis coronā uite eterne, si optime militādo habemus uictoriā de carne, mūdo, & diabolo. Ideo dicit scriptura, Militia est uita hominis sup terrā, & sicut dies mercenarij dies eius. Iob. vij. Ecce hic posita est una similitudo. Iō dicit thema excitādo & demōstrādo, Ecce dies ueniūt &c.

De eadem dominica. xxv. post trinitatem. Sermo. iij.

HAbens quinq; panes hordeaceos, & duos pisces. Io. vj. Quilibet dñs siue paterfamilias tenetur de iure naturali, diuinali, pontificali, & etiam imperiali, suis seruitoribus & domesticis sufficienter prouidere. j. Ti. v. Si quis suorū, & maxime domesticorum, curam non habet, fidem negauit, & est infideli deterior. Summus itaque paterfamilias dominus Iesus, qui nō uenit legem soluere, sed adimplere, sufficientem, imo reuera abundantem

fecit prouisionem pro suis seruitoribus, &domesticis. Nā habuit quinq; panes hordeaceos, & duos pisces, q sufficiūt abundantissime. In euāgelio hodierno mistice designatur quintuplex panis.

Primus est panis corporalis.
Secundus penitentialis.
Tertius sacramentalis.
Quartus doctrinalis.
Quintus celestialis.

De quibus dicit thema, Hn̄s quinq; pa. hor. &c. Dico primo iuxta intellectū allegoricū de primo pane corpali, quod intelligit oīs humanus uictus, qui hordeaceus est propter asperitatē exteriorē in acquirēdo. Geñ. iij. In sudore uultus tui uesceris pane tuo, donec reuertaris ī terrā de qua sumptus es. Hūc merētur ueri seruitores dei, qui. s. faciūt uolūtatē dei, obedientes mādatis eius. Iō petimus in oratione dominica, Fiat uoluntas tua sicut in celo & in terra. Panem nostrū quotidianum &c. Mat. vj. Dico secūdo ꝙ secūdus panis dicit pn̄ialis, q ex uili materia. s. ex pctōꝝ recordatione cōficit. Hordeaceus quidē & asper est, propter dolorē contritiōis, de quo inquit ps. Fuerunt mihi lachryme mee pa. die ac noc. Et Ezec. iiij. dicit, Quasi subcinericiū & hordeaceū panē comedes. Dico tertio ꝙ tertius panis dicit sacramētalis, qui de purissima materia cōfectus fuit in utero uirginali per spm̄ sctm̄, imo secūdū Tho. In celo genitus, in utero uirginis fermētatus, in patibulo crucis excoctus, in mēsa altaris appositus, in speciebꝰ recōditus. Qui hordeaceus dicit propter asperā passionis memoriā. j. ad Cor. xj. Quotiescūque manducabitis panē hūc, & calicē bibetis, mortē dn̄i annūciabitis do. ue. &c. Io. vj. Hic est panis q de celo descendit &c. Dico quarto ꝙ quartꝰ panis dicit doctrinalis, cōfectus ex autoritatibꝰ sacre scripture. Qui hordeaceus est propter austeritatē correctionis, & dure reprehensionis in peccatoribus. Dicit scriptura Eccl̄i. xxj. Verbū sapiens quodcunq; audierit scius laudabit, & ad se adijciet. Audiuit luxuriosus, & displicebit illi, & proijciet illud post dorsum suū. Similiter de alijs uitiosis, sed tamē dicit Mat. iiij. Nō in solo pane uiuit homo &c. Dico quinto ꝙ quintꝰ panis dicitur celestialis, ex beatitudinibus & dotibus glorie cōfectus, qui hordeaceus dicitur propter tribulationes. Quia per multas tribulationes oportet nos intrare in regnū celoꝝ. Act. xiiij. Sed tamē beatus qui manducabit panē in regno dei. Luce. xiiij. Duo pisces sunt exēpla sctōꝝ martyrū & confessorū, quibus quasi cōdimēto predicti panes hordeacei comestibiles reddūtur. Ideo ad Heb. ulti. Mementote prepositorū uestroꝝ, q uobis locuti sunt ꝟbū dei, quorū intuentes exitū, cōuersationis imitamini fidē. Vnde Greg. Si exempla sctōrum recolimus, nihil graue est quod sustinemus.

Dominica. xxv. post trinitatem.
Sermo. iiij.

EXtollens uocem quedā mulier. Luce. xj. Ex isto ꝟbo recepi occasionē predicādi de quadā materia pegrina, sed animabꝰ nostris erit multū necessaria, & utilis ad earum saluationem. Salutet uirgo Maria. Iuxta intellectum quem uolo nūc pertractare sctā mr̄ eccl̄ia dicit mulier quedā extollēs uocē. s. dei in altū. Pro cuius intellectu declaranda sunt duo puncta.

Primum qua ratione ecclesia dicitur mulier.

Secundum quomodo extollit uocem in altum.

Et sic patebit uerbi intellectus. Quantū ad primū, sctā mater ecclesia dicitur mulier, quia habet officia mulierū principalia, & naturalia, & nō dico officia artificialia, uel accidētalia mulierū, que sunt suere, nere, & huiusmodi. Sed officium pricipale mulierū & naturale est parere, & nutrire, ac regere infantes. Ista tria officia habet ecclesia. Iō dicit mulier. Primū ergo officiū mulieris est parere. Vna em̄ ratio principalis, quare deꝰ fecit mulierē, est, quia in mulieribus oēs creature humane initiū uite habēt, exceptis Adā, quē deꝰ formauit d̄ limo terre. Geñ. ij. &

Eua,

Eua, quã deus formauit de costa Ade. Isti duo nũq̃ fuerũt in utero matris. Istis ergo exceptis nunq̃ fuit nec erit aliqua ꝑsona humana quin fuerit in utero mulieris. Ecce primũ officiũ mulierũ .s. parere filios. Hoc officiũ habet sc̃tã mater ecclesia, in cuius utero .s. fonte baptismi deus generat filios & filias, aliter eñi nullus esset filius dei. Excellentius eñi parit ecclesia q̃ mulier. Mulier eñi parit filios ꝓ isto mũdo, ecclesia aũt pro alio. Iõ dicit ecclesia, Filioli mei, q̃s iterũ parturio donec formet̃ xp̃s ĩ uobis. Gal. iiij. Nota, Quos iterũ parturio, q̃a nullus põt nasci de utero eccl̃ie .s. fonte baptismi, nisi prius nascat̃ de utero naturali matris, quia in utero m̃ris nullus põt baptizari. De quo uide Tho. in. iiij. di. vj. Rõ, q̃a talis deo notus est, nõ eccl̃ie, nec subijci põt opatiõi ministrorũ eccl̃ie. Vnde dicit Aug. Sicut qui nõ uixerit, nõ põt mori, ita q nat⁹ nõ fuerit, nõ põt renasci. Iõ qñ aliquoties in partu morit̃ mater, statim medici faciunt extrahi prolẽ de utero m̃ris, ut baptizet̃. Secũdũ officiũ naturale & prĩcipale mulieris est nutrire ꝓlẽ. Sicut eñi uter⁹ mulieris est camera prolis, ita pectus est cellariũ, propter hoc deus dedit ubera mulieri, nõ ad ostẽdendum &c. Iõ mulieres delicate uel gulose, q̃ nolũt filios lactare, faciũt cõtra officiũ naturale. Hoc officiũ eccl̃ia habet excellẽter. Nã postq̃ peperit proles, eos nutrit & lactat duobus uberibus. Primũ est lex Moysaicalis. Secundũ lex euãgelicalis. Lac albũ & sine immũdicia est doctrina sc̃tã, sine immũdicia errorũ, & false opinionis. Ecce secũdũ officiũ &c. Iõ xp̃s qñ uoluit cõmẽdare Ioãnẽ Baptistã, dixit, Inter natos mu. nõ sur. ma. Io. Ba. uerũtñ q minor est ĩ regno celorũ, maior est illo. Mat. xj. ergo paruuli sunt xp̃iani. Iõ eccl̃ia nutrit eos lacte doctrine. Iõ dicit, Tãquã paruulis in xp̃o lac uobis, supple uiatoribus, potũ dedi, nõ escã .i. gl̃ie, ut sc̃tis in celo .j. Cor. iiij. Tertiũ officiũ mulieris est regere & gubernare proles. Quãdiu enim pueri sunt paruuli, subsunt regimini m̃ris, quia patres tunc nõ curãt, & tunc regẽdi sunt a matre, ne iurent, nec mentiãtur, nec dicant malum de aliquo, nec iniuriã alicui inferãt, ut sciãt se signare, & addiscere Pater noster, Aue Maria, Credo &c. quãdo sunt sex uel septẽ annorũ cõfiteãtur &c. Et hoc officiũ habet sc̃tã mater eccl̃ia, q̃diu eñi sumus paruuli in hoc mundo, ut dixi, docet nos & instruit ne mẽtiamur, nec furta faciamus, nec diffamemus proximũ, nec iuremus deum, nisi pro necessitate uel utilitate, & tunc cum ueritate. Orare quolibet mane & sero, cõicare & cõfiteri in paschate. Et põt dicere populus xp̃ianus, Ego filius fui patris mei tenellus, & unigenitus corã matre mea, & docebat me, atq; dicebat, Suscipiat uerba mea cor tuũ, custodi precepta mea, & uiues. Prou. iiij. No. unigenitus matris eccl̃ie est pp̃l's xp̃ianus, nũq̃ habuit nisi istũ filiũ &c. Custodi ꝓcepta mea, & uiues .s. uita gratie in hoc mũdo, & glorie ĩ alio. Si ergo sancta mater eccl̃ia habet mulieris officia principalia &c. bene põt dici mulier, & cõcordat scriptura sancta Ge. xxiij. Not. trinitatẽ personarum in dicta autoritate. Ipsa .s. ecclesia sancta est mulier, quã preparauit dñs .s. spũssanctus, filio .i. dño Iesu xp̃o, dñi mei .s. dei patris. Secundo uidendũ est qũo extollit seu exaltat uocẽ in altũ, hoc fit in collatione septẽ sacramentorũ .s. baptismi, confirmationis &c. tunc eñi exaltat uocẽ dei, nam sacramenta per uocẽ uerbalẽ cõferũtur. Aug. Accedit uerbũ ad elementũ, & fit sacramentũ. De hoc uide Tho. in. iij. parte, in materia de sacramentis. Rõ, q̃a xp̃s uerbũ eterni patris unitum fuit rei .s. carni. Verbũ eñi caro factum est &c. De hoc dicit thema, Extollens uocẽ quedã mulier .s. eccl̃ia. Ego quesiui qũo eccl̃ia eleuat uocẽ, & inueni in quadã autoritate seu prophetia Dauid, ps. xxviij. dicentis, Vox domini super aquas, deus maiestatis intonuit &c. usq;, in templo eius oẽs dicent gloriam.

Vox domini super aquas, & hoc in baptismo.

Vox domini in uirtute, & hoc in confirmatione.

Vox

Vox dñi in magnificentia,& hoc in cõ secratione.

Vox dñi cõfrigentis cedros,& hoc in confeſsione.

Vox dñi intercidẽtis flãmam ignis,& hoc eſt in matrimonio.

Vox dñi concutientis deſertũ, & hoc in collationé ordinum.

Vox dñi preparãtis ceruos, & hoc in extrema unctione.

Ecce quare dicit thema, Extollens uocẽ &c. Dico primo ꝙ ſancta mater eccleſia mulier benedicta extollit uocẽ in ſacramento baptiſmi,cũ dicitur, Vox dñi ſup aquas.Iſta uox dñi eſt forma baptiſmi, q̃ dicit ſacerdos uel alius, quando in neceſ ſitate baptizat.ſ. Ego te baptizo in nomi ne patris, & filij,& ſpũſſancti, uel in idio mate materno &c. Cũ aũt dicit, ſuper aquas,oſtẽdit materia ipſius baptiſmi, qa ſine aqua nõ põt dari baptiſmus, oportet eñ ꝙ uerbũ.ſ.forma iungatur materie.ſ. aque, ſimul dicẽdo uerba, & infundẽdo aquã. Nõ etiã forma debet p̃cedere materiã,uel ecõtra, ſed ſimul. Iõ dicit, Vox dñi ſup aquas, non dicit ante aquas , uel poſt aquas,ſed ſup materiã.Sed quare di cit aquas in plurali,cũ baptiſmꝰ nõ poſsit dari niſi in una tñ.ſ.naturali? qa ſi aliqs uellet baptizare cũ aqua roſacea, uel ardẽti, uel alia quacũq; artificiali, nõ eſſet baptiſmus. Quare ergo dicit ſup aquas? nũqd ergo debuit dicere ſup aquã in ſingulari? Rñdeo ꝙ dicit ſup aquas ĩ pl̃i, ad innuẽdũ q̃ddã magnũ ſecretũ. In baptiſmo eñ ſunt duo baptizãtes, & cõſequẽ ter due aque.Primus & principalis baptizãs eſt ſpũſſctũs. Scd's inſtr̃alis, & eſt ſacerdos, q aqua materiali põt lauare corpꝰ.Sed ſpũſſctũs alia aqua lauat ĩtꝰ aĩam. Iõ dicit Aug. Que eſt tãta ỽtꝰ aq̃,ut corpꝰ tãgat, & cor abluat?In eodẽ pũcto in quo aqua infũdit a ſacerdote, uel creatura,hoc eſt, hõ mittitur in fõtem baptiſmi qñ baptizatur,ſimul intꝰinfluũt.xv.flumi na ſpũſſctĩ. Primũ eſt gr̃a diuina, q̃ lauat & purificat aĩam a peccato originali, & ab actualibus in infidelibus qui non ficte baptizantur. Scd'm flumẽ eſt fides habitualis, licet eñ creatura tunc nõ habeat uſum liberi arbitrij, tñ habitualiter iam habet fidẽ catholicã. Tertiũ eſt ſpes,q̃ habitualr̃ infunditur in baptiſmo. Quartũ eſt charitas.ſ.amor dei & ꝓximi,q̃ etiam habitualiter infunditur in baptiſmo.Demum ſimul etiam infundũtur habitualiter quatuor uirtutes morales,q̃ ſunt prudẽtia,iuſtitia,temperantia, & fortitudo. Et ſic quintũ flumẽ eſt prudentia,in qua ſubiectiue eſt uirtus intellectualis, quia ſubiectatur in ratione practica,ſed tamẽ eſt aliquo mõ moralis, unde & inter cardinales cõputatur.Sextũ flumẽ eſt, iuſtitia,ad nõ nocẽdũ ꝓximo.Septimũ temperantia in proſperis.Octauum fortitudo ĩ aduerſis proficiẽdi, uel perſeuerãdi in bona uita.Item ſeptem dona ſpiritulſancti etiam ſimul infunduntur,& ſic nonum flumẽ eſt ſapiẽtia.ſ.ad cognoſcendum diuina. Decimum intellectus ad cognoſcẽdum ſcripturas. Vndecimum cõſiliũ ad obſeruandũ diuinas admonitiones.Duodecimũ fortitudo cõtra diaboli tentationes.Decimũ tertiũ ſciẽtia perficiẽs ad ꝓprios actus ſiue perſonales gubernãdũ.Decimũquartum pietas.ſ.inclinãs ad cõpaſsionẽ ad proximos.Decimũ quintũ flumẽ eſt timor ad deũ. De iſtis donis ſpirituſſancti uide.ſ. Tho.j.ij.qõ. lxviij.in qua ĩcidẽtaliter declarat.ſ.Tho. eorũ quidditatẽ,neceſsitatẽ,numerũ,cõ nexionẽ,& dignitatẽ Iſta.xv.flumina ꝓcedũt a fonte ſpirituſſãcti.Iõ dicit aquas in plurali.Et ſequitur ſtatim,Deus maieſtatis intonuit.i.intus in anima intonuit dominus ſuper aquas multas. Sacerdos aũt unã aquã ſolũ.ſ.materialẽ applicat, ſed dñs ſup aquas multas.Iõ Apoc.j.Vox illꝰ.ſ.dñi,ſicut uox aquarũ mſtarũ. Quã tũ ad ſecũdũ.ſ.cũ dicit, Vox dñi in ỽtute, loqtur de ſacr̃o cõfirmatiõis.Dicatur qd eſt,& qũo ab epõ, qa nõ põt ab alio hoc ſacramẽtũ cõferri.de cõſe.di.v.Manꝰ. & c.Nouiſsime. &c. Vt ieiu. De iſto dicit, Vox dñi &c.Vox iſta eſt forma huiꝰ ſacramẽti quã extollit eccleſia p os epĩ,qñ dicit,Cõſigno te ſigno crucis,& confirmo te chriſmate ſalutis.Et ſicut fides catholi

ca in

ta infunditur in baptiſmo habitualiter, ſic in cõfirmatiõe fides catholica radicatur, intm̃ φ ſi ſint duo hoĩes, quorũ unus ſit cõfirmatꝰ, alter nõ, in pſecutiõe antixpi cõfirmatus erit fortis, & aliꝰ nõ. Ecce bonũ qđ facit hoc ſacrm̃ ad pſiſtẽdũ in fide. De iſto ſacro dicit Io. Vidi quatuor angelos ſtãtes ſup quatuor angulos terre tenẽtes quatuor uentos terre, ne flaret ſup terrã, neq; ſup mare, neq; in ullã arborẽ. Et uidi alterũ angelũ aſcẽdẽtẽ ab ortu ſolis, habẽtẽ ſignũ dei uiui, & clamauit uo. ma. quatuor ange. quibꝰ da. eſt nocere terre & mari di. Nolite noce. ter. & ma. neq; arbo. q̊aduſq; ſigne. ſeruos dei in frõ. eorũ. Apo. vij. In iſta aut. ſunt multa ſecre. q̃ declarant a glo. ordi. Angeli em̃ ijdẽ ſunt q nũcij. Quatuor ergo angeli q ſtãt ſup quatuor angulos terre, ſignãt nũcios antixpi tenẽtes. i. ꝓhibẽtes pdicationẽ euãgelicam. Qñ em̃ antixps manifeſtabitur, totꝰ mũdꝰ eũ timebit, & tũc ipſe mittet nũcios ſuos ad quatuor ptes mũdi tenẽtes. ſ. ꝓhibendo doctrinã quatuor euãgeliſtarũ, ne flẽt. i. pdicẽt ſup terrã. i. laicis terrã colẽtibꝰ, neq; ſuper mare. i. amaritudine, & ſignat religionẽ, in q̃ debet eſſe amaritudo penitẽtie, neq; ĩ ullã arborẽ. Arbores em̃ ſunt ſacerdotes, q debẽt dare flores odoris p bonã famã, & folijs deuotiõis in officio dei, & fructus meritorũ ſcra miniſtrãdo libere abſq; ſimonia. Sed dicit φ uidit alterũ angelũ. i. xpm̃, q miſſus fuit a deo patre ꝑ mũdi redẽptiõe, habẽtẽ ſignũ dei uiui. ſ. ſanctã crucẽ, & clamauit uoce magna, quatuor angelis. ſ. nũcijs antixpi. ſ. maliciã nũciorũ antixpi refrenando, di. Nolite nocere terre. i. laicis, & mari. i. religioſis, neq; arboribꝰ. i. clericis, quo adusq; ſignemus. ſ. p ſacrm̃ cõfirmationis, ſeruos dei noſtri in frontibus eorũ, ut. ſ. ſint fortiores in fide catholica. Ecce quare dicitur, Vox dñi in ꝟtute. ſ. fortitudinis, in plio certaminis antixpi. Iõ ut militibus dat alapa qñ cõfirmantur. Secũdũ bonũ qđ ſcrm̃ cõfirmatiõis facit, eſt in alio mũdo, qa cõfirmati in paradiſo habent ſingularẽ coronã glorie. In ſacramẽto baptiſmi datur baptizatis q̃dam corona, q̃ uocatur a theologis character indelebilis. Et qñ hõ intrat paradiſum, ſtatim cognoſcũtur q fuerint baptizati, & q nõ, qa q fuerũt baptizati, habẽt ſpecialẽ coronã, quam nõ habẽt nõ baptizati, ut Abraã, Iſaac, & Iacob, & alij. Secũda corona datur in ſacro cõfirmatiõis, qui uero nõ eſt cõfirmatus, caret illa in paradiſo. Ecce quãtũ lucratur ille qui cõfirmatur, & quãtũ pdit q nõ cõfirmatur. Propter hoc parẽtes dñt eſſe ualde diligẽtes, ut filij cõfirmẽtur, quia uox dñi in uirtute. Hic. ſ. in ſacro cõfirmatiõis eſt uirtꝰ dei, q̃ uocatur magna. Tertiũ. ſ. uerbũ magnificẽtie. Nota ſacrm̃ euchariſtie, cũ dicitur, Vox dñi. ſ. cõſecratiõis in magnificẽtia. Magnificẽtia. i. magna faciẽs, quia in iſto ſacro fiũt maiora quã in alijs ſacris. Iã uulgariter de rege, q fecit magnũ cõuiuiũ, & dedit fercula ſingularia, & pcioſa, & multa &c. dicitur, magnifice fecit. Quãto ergo magis de cõuiuio, quod fecit xps filius dei, in quo de oĩbus creaturis ſpũalibus dat meliorẽ. ſ. aĩam ſuã ſanctiſsimã de corporibꝰ, meliꝰ. ſ. corpꝰ ſuũ ſiue carnẽ ũnitã ſuppoſito diuino, di. Accipite, & mã. Dñe, & qd mãducabimus? Panẽ albũ. Nota φ ꝟbis cõſecratiõis ꝓlatis iã nõ ẽ ibi panis. ſ. hoc eſt corpꝰ meũ. j. Cor. xj. Iſta eſt magnificẽtia. Sed aliqui faſtidioſi nõ curãt de iſto cõuiuio, nec de iſto cibo. Vnus di. Dñe nõ ſum di. &c. Aliꝰ dicit, Non ſum bñ paratus. Dico φ nullus male paratus debet accedere ad hoc cõuiuiũ tã magnificũ. Sed debetis uos parare per cõtritionẽ, cõfeſsionẽ, & ſatiſfactionẽ, iniuriarũ remiſsionẽ, aĩs nõ eſtis excuſati. Declaratur hoc de rege eũte ad uenationẽ &c. Ita dñs noſter Ieſus xps uenit ad uenãdũ in nemore huiꝰ mũdi, & uenatur leones. i. ſuperbos, qñ ex doctrina predicatoris humiliantur. Vulpes. i. pſonas auaras, qñ ſatiſfaciunt. Porcos per luxuriã, qñ abſtinere proponunt. Canes per iram, quando iniuriam remittunt &c. Et in nocte huius uite uult xps rex noſter intrare in uillam ſuam. Quelibet perſona Chriſtiana eſt

uilla

uilla seu castrũ dei, qđ ipse lucratus est in cãpo, in die ueneris sctã. Et tangit ad portam, ut sibi aperiatur, qñ predicator dicit, Tali die.s. in paschate debetis cõicare, quia surrexit dñs tali die. O dicunt aliq, Non est camera, nec lectus paratus ut sibi cõpetit &c. Sed negligenter tales faciũt, & peccãt, quia ipe est cõtentus intrare aliqbus pparamentis psuppositis.s. cõtritiõis, cõfessionis, satisfactionis, & corporalis afflictionis. Sed uere dñe nõ intrabis, dicũt aliq, effectualr, & pmittũt intrare bestias.s. gallinas, pauones &c. ipso pñte. Cognoscitis quale pctm̃ est nolle cõicare, & dicũt, Dñe non sum di. &c. Verbũ est sanctum, sed false uel inepte allegatum. Dignitate em̃ eqparãtie nullus est dignus, nec ista requiritur ad cõicãdũ, sed dignitas q̃ reqritur, quã ipe uult, & pcipit, est cõteri de pctis, & cõfiteri, satisfacere, & remittere &c. Alij dicũt, Dñe bene ueneritis, intrate dñe. Sed post & deinde ponũt eũ in loco porcorũ. Illi.s. qui quotidie celebrãt, uel sepe male parati cõicant, luxuriosi, simoniaci &c. in eorũ dãnationẽ. Remediũ est ergo pare se bñ & cõicare. Iõ Moyses dicebat, Date magnificentiã deo nostro, dei pfecta sunt opa. Deu. xxxij. Nota, dei pfecta sunt opa. Vos scitis qũo a principio diabolus uoluit destruere opa dei, & hominẽ ad imaginẽ dei factũ pcipitauit, & iustitia originali priuauit fructus uetiti comestione. Sed ecce qualẽ magnificentiã fecit dñs. Nã sicut diabolus illi⁹ fructus comestione pcurauit totũ malũ humane nature, ita deus comestione illius fruct⁹, de quo dicit ṽgini Marie, Bñdict⁹ fruct⁹, pcurauit totũ bonũ humane nature. Iõ di. scriptura, Dei pfecta sunt opa. Et sequit, Et oẽs uie ei⁹ iudicia. Quia q nolũt cõicare, habebũt iudiciũ dãnationis, & nũquã ueniẽt in paradisum. Amẽ amen dico uobis, nisi mã. car. fi. ho. & bi. ei⁹ san. nõ habe. ui. in uo. Io. vj. Qui autẽ cõicãt male parati, habebũt iudiciũ essendi ppetuo cũ porcis inferni, quẽadmodũ ipsi miserũt ipm cũ porcis pctorꝝ. Qui em̃ mãducat, & bibit indigne, iudiciũ.s. dãnationis sibi mã. & bi. j. Cor. xj. Qui aũt bñ parati cõicãt, habebũt iudiciũ saluatiõis in uitã eternam. Qui mã. meã car. & bi. meũ san. habet uitam eter. Io. vj. Ecce dei magnificẽtia. Iõ Dđ, Cõfessio.s. q̃ debet pcedere cõicationẽ, & magnificẽtia opus ei⁹, & iustitia eius manet in seculũ in hoc mũdo, & in seculũ seculi in alio. Extollẽs uocẽ quedã &c. Quartũ est sacrm pnĩe uel cõfessiõis, cũ dicit, Vox dñi cõfringentis cedros. Vox est forma absolutionis, Ego absoluo te &c. Cedri sunt arbores altissime, q̃ crescũt & stãt circa mare, q̃ signãt psonas supbas, q̃ sunt alti cordis, q poti⁹ uolũt uiuere secũdũ eorũ uolũtatẽ, & eorũ inclinationes, q̃ secũdum dei mãdata & ordinationẽ. De⁹ pcepit ut simus humiles, & ipsi sunt supbi, elati, psumptuosi, uani, põposi &c. De⁹ pcepit q simᵘ misericordes, & ipsi sunt crudeles. Ipsi em̃ sunt auari, usurarij, fures. Idẽ de castitate, & de alijs. Sed isti cedri in sacro pnĩe cõfringũtur, & eorũ corda rũpũtur, qñ suspirãdo dicũt, Pr peccaui in hoc, fui supb⁹ &c. Et tũc pctã cõminuunt. Sed hoc ipedit aliquoties p cõfessores, q capite discoopto uolũt audire cõfessionẽ. Tales cõfessores primo claudũt os confitentis, qui ex uerecũdia, quãdo cogitat, iste respicit me, nõ dicit oĩa peccata. Iõ capite cooperto debent audire cõfessiones, qa oculi nõ audiũt cõfessiones, sed aures, animãdo cõfitẽtes, dicẽdo, Fili dicatis oĩa pctã, quia null⁹ audit, nec uidet nos, nisi de⁹. Qui licet sciat oĩa, tñ ordinauit q suis magistris rõnabilib⁹, & ministris, & pcuratoribus reddatis cõputũ de factis &c. Secũdo, qa cõfessor accipiet occasionẽ peccãdi. Qñ em̃ audit mulierem iuuenẽ, pulchrã, quã respicit, qd cogitabit? O qũo est alba &c. Iõ coopiatur caput, ut pctõr liberius cõfiteat pctã sua. Ecce quare dicit, Vox dñi confringẽtis cedros. Et statim subdit, Et confringet dñs cedros Libani. Libanus est mõs qdã altissimus in terra pmissionis, ferẽs cedros altissimas, & signat psonas in altitudine dignitatis, dñij, seu prelationis positas.

Que

Que si sint pctõres, & male uite, dicuntur cedri Libani. De istis etiam dicit, Et cõfringet dñs cedros Libani.s.dñij temporalis, seu platiõis, papalis, seu epalis &c. qñ ad pedes simplicis confessoris flectunt genua, cõfitentes pctã sua. Quibus dicit cõfessor, Nõ absoluã uos nisi corrigatis uitã uestrã, uel emẽdaueritis talem iniustitiam, & hmõi. Et si tales conterun tur, & penitent, tunc confringunt cedri Libani. Et cõminuet eos tanquã uitulum Libani. In monte Libani nutriebantur uituli, quorũ caro erat ualde sapida, iõ diuidebãtur per partes minutim, ut oẽs possent hre. Ita in cõfessiõe cõminuuntur cedri Libani in diuersas ptes. Primo i corde p cõtritionẽ, & dei subiectionẽ. Scdo in ore, petẽdo ueniã si iniuriasti. s. patrẽ, uel matrẽ, uxorẽ, seu fratrem, & ecõuerso. Tertio in toto corpe p pnialẽ afflictionẽ. Quarto in bursa p satisfactionẽ. Ecce quare dicit, Et cõminuet eos tã quã uitulũ Libani. Et sic ille q cõfitetur fit dilectus deo, queadmodũ filius Vnicorniũ, qd' inter aĩalia alia plus diligit filiũ. Ita deus diligit eũ q bene confitetur. Quintũ sacr̃m est matrimonij, cũ dicitur, Vox dñi intercidẽtis flãmam ignis. Quotquot sumus in hoc mũdo, nati sumus de utero matris cũ una brasa, Gallicũ est, & signat titionẽ ignis, seu flãmã, qa scĩs doctoribus uocatur igniculus, seu concupiscibilitas, uel fomes pcĩ, ita nascimur, & adeo est fortis, q nõ põt ex tingui aqua baptismi, licet aqua baptismi extinguat ignẽ inferni & purgatorij in baptizato, qa si moreretur statim post baptismũ, nõ cõbureretur. Et tñ aqua baptismi nõ extinguit illũ igniculũ, seu fomitẽ, uel flammã. Sed ista flãma nõ flammescit, quousq; homo est adultus, quia tũc diabolus sufflat ibi brasam, dãdo tentatiões carnales. Et tũc qñ hõ cõcupiscit mulierẽ, uel ecõuerso, brasa flãmescit. In signũ illi⁹ maxille efficiuntur rubee, qa habitus eius prunas ardere facit. Iob.xlj. Omnes quotquot fuerũt, dẽpta brã ꝟgine Maria, & xpo, habuerũt, & quotquot sumus, habemus illũ fomitẽ, & cõcupiscibilitatẽ. Nec obstat q sumus baptizati, qa aqua baptismi licet remoueat culpã, remanet tamẽ pena. s. fomes, seu igniculus ille, & flãmescit in cõcupiscẽdo, & ardet, & cõburit in actu illo. Sed qd facit sacramẽtũ matrimonij? Dicendũ, licet nõ extinguat ignẽ carnalis concupiscẽtie in homine seu muliere, tñ flamma intercidit, quia nõ flamescit nisi inter uirũ & uxorẽ, quia uir nõ debet curare de alia muliere, nec uxor de alio uiro. Illi qui nõ sunt de matrimonio, licet habeãt brasam illã, & fomitẽ, tamẽ debẽt extinguere illã flãmã, non concupiscẽdo, nec curando de illo actu, ac si nihil esset. Iõ p sone sancte & deuote cũ aqua extinguũt illam brasam comedẽdo frequẽter panem & aquã, dimittendo carnes & uinũ, & multas delectationes, q̃ inflãmãt brasam illã, & sic flãma licet non extinguatur, tamen per penitentiã mitigatur. Ista est ratio quare persone scte faciũt penitẽtiã, & cauent oportunitatẽ, uitãt collo quia mulierũ, quia statim brasa flãmescit flãte diabolo, & cõburit quicquid in domo est cõscientie, & pdit homo oĩa merita q̃ unquã cõgregauit. Ignis est usque ad cõsummationẽ deuorãs, & oĩa eradicãs genimina. Iob.xxxj. Cauete ergo ab hac flamma. Btũs Ioãnes Baptista nõ bibebat uinũ, sed aquã, nec cõedebat panẽ, sed locustas siccatas ad solẽ, & ita macer erat, q nõ habebat nisi pellẽ & ossa, tamẽ ex toto nõ potuit extinguere brasam siue istũ igniculũ, tamẽ nõ flãmescebat in eo. No. de. b. Hiero. & de illo scõ heremita antiquo, q ut curaretur iuit ad ciuitatẽ, & sic dũ curabatur in corpore, infirmabat in aĩa, qa nõ bene cauebat ab opportunitate mulierũ, intãtũ q grauidabat duas puellas, que sibi seruiebãt ex deuotione, ppter famam sue sanctitatis. Qui aũt custodit se, põt dicere, Liberasti me a pressura flamme, que circundedit me, & in medio ignis nõ sum estuatus. Eccli.lj. Sextum sacr̃m est sacramẽtũ ordinum, cũ dicitur, Vox dñi concutientis desertũ. s. in collatione ordinũ tũc eradicantur arbores mũdiales deserti, in quo sunt

sunt multe bestie, leones per superbiam, uulpes per auariciam &c. Item desertum a gratia dei in multis, desertum a diuina consolatione, desertum a fructibus spiritualibus, hoc desertum concutitur in collatione ordinum. Sicut enim totum nemus concutitur, quando scinduntur uel eradicantur arbores, ita in collatione ordinum scindunt̃ & eradicãtur arbores a nemore laicorum, ut in iardino xp̃i.s. eccl̃ie transplantent̃. Tũc totũ nemus debet resonare per examẽ de uita, scĩa, & hmõi, ut sint apti ad fructificãdũ. Itẽ alia concussio maior in nemore seu deserto hui⁹ mũdi, qa qñ sumũt ordĩes, sunt.iiij.tpa, & oẽs xp̃iani tenent̃ ieiunare, ut boni ordinent̃, qa totũ bonum uel malũ est a clericis. Dicit Chry. Scitis ꝙ totũ bonum arboris est a radice. Ita uita hoĩm est quasi arbor, cui⁹ radix est stat⁹ clericorũ, iõ totũ bonũ uel malũ populi est a radice clericorum. Propter hoc, qñ transplantant̃, ppl̃s ieiunat. Iõ dicit̃, Vox dñi cõcu.&c.& subdit̃, Et commouebit dñs desertũ Cades. Nota Cades, ĩterpretat̃ sancta, & significat ecclesiã sanctã, de qua dicit apl̃s, Xp̃s dilexit eccl̃iam, & seipsum tradidit ꝓ ea, ut illã sanctificaret, mũdans eam lauacro aque in uerbo uite, ut exhiberet sibi gloriosam ecclesiã, nõ hñtẽ maculã, aut rugam, aut aliquid hmõi, sed ut sit sancta & immaculata. Ephe.v. Et cõmouebit dñs desertũ Cades.i. populũ xp̃ianũ ecclesie sancte, qa nõ cõmouet̃ desertũ Iudeorũ, sed desertũ Cades.i. ecclesie sc̃tẽ. Septimũ sacr̃m est sacr̃m extreme unctionis, qđ in dicta autoritate tangit̃ cum dicit̃, Vox dñi preparãtis ceruos.s. in sacro extreme unctionis, qđ dat̃ in fine uite qñ aliqs debet mori morte.s. naturali. Secus de illis qui al̃r moriunt̃ sñati, uel al̃s, quia licet alia sacr̃a possint eis dari, non tñ debet eis dari istud. Hoc sacr̃m habet duas mirabiles uirtutes seu effect⁹. Primã ponit.s. Tho.in.iiij.ꝙ sanitas corporalis sit utilis aĩe, sine dubio ex hmõi sacr̃i sumptione curabit̃ infallibiliter. Hoc extrahit.s. Tho. ab illo tex. Ia.v. Infirmat̃ quis ex uobis, inducat presbyteros ecclesie, & orent sup eũ, unguentes eũ oleo in noĩe dñi, & orõ fidei saluabit infirmũ, & alleuiabit eũ dñs. Vox dñi est forma huius sacr̃i, q̃ dicit̃ a sacerdote qñ ungit, di. Per istã sanctam unctionẽ, & suã pijssimam mĩam indulgeat tibi de⁹ quicq̃d peccasti per uisum &c. & similẽ formã dicit unguẽdo singulorũ sensuũ instr̃a, ꝑ que peccauit, ut patet &c. Secũd⁹ effect⁹ seu uirtus est maior. Aliqñ ex obliuiõe sunt multa peccata mortalia dimissa in confessione, q̃ tales nõ confitent̃, qui tñ sũt in proposito cõfitendi ea si recordarentur, & tales in statu gratie sunt, sed restat pena ĩ purgatorio, & etiã de pc̃tis uenialibus restat pena in purgatorio. Sed hoc sc̃m̃ sacr̃m de mortalibus oblitis, & de uenialibus nõ oblitis purificat aĩam ab illorũ culpis & penis, ita ut recte uadant ad paradisum sine aliqua pena. De mortalib⁹ oblitis Ia.v. Et si in pc̃tis sit, remittent̃ ei. Ecce quare dicit, Vox dñi preparantis ceruos.i. sp̃m, ad saltandũ usq; ad paradisum. Iõ Dauid in sp̃ũ ꝓphetie di. in ps̃, Diligã te dñe, Qui perfecit pedes meos tanq̃ ceruorũ &c. Iõ qñ ĩfirmi cõicant, debent petere istud sacr̃m, qa post qñ appropinquãt morti, perdũt ṽbũ, & nõ possunt ipsum petere, & perdunt magnũ bonũ. Ideo dicit, Vox dñi prepa. ceruos. Et sequit̃ statim, Et reuelabit cõdensa.i. secreta glorie, & in tẽplo ei⁹ oẽs dicent gloriã. Sed multi clerici ex auaricia seu simonia impediunt hoc sacr̃m. Dicit unus, Linteamina in quibus ungit̃ debent esse mea. Alius dicit, Tot sacerdotes sunt necessarij, & habetis dare tantũ cuilibet.&c. Dicat̃ quõ sacramenta sunt libere ministranda. Extollens uocem quedam mulier.

De eadem dominica Sermo.v.

NOlite esse prudentes apud uosmetipsos. Ro.xij. Pro cuius declaratiõe oportet primo declarare quid est prudentia, cũ dicit prudentes. Secundo oportet declarare quid est hoc dictum, apud uosmetipsos.

ipsos. Pro quo sciendum ꝙ tres sunt uirtutes intellectuales. s. scientia, prudētia, & sapientia. Sciētia est cognitio que habetur de creaturis. Prudentia est cognitio intellectualis de actibus humanis. Sapientia uero est cognitio speculatiua, q̄ habetur de diuinis cum sapore deuotiōis. Licet aliquoties cōiter loquendo sapientia, & scia, & prudētia sumant̄ ꝑ eadē uirtute, qa qui habet sapientiā. i. agnitionē dei cum sapore deuotionis, statim saltat in prudentiā. s. ordinādo actus suos erga deū & proximū. i. uirtuosa prudentia, qa mulier diligens. i. sapiētia, corona est uiro. Prouer. xij. Itē scientia pōt dici prudētia, qa ille qui habet scientiam de creaturis, dicitur sciens. Et qñ uidet ꝙ creature irrationales gubernant se iuxta dei ordinationē, & in nullo faciunt cōtra, statim dicit, O qūo ego, qui sum rationalis, deberem me gubernare secundū dei ordinationē &c. & sic sciētia efficitur prudētia. Auto. Scientia sanctorū prudentia. s. est. puer. ix. Patet ergo ꝙ pro eodem sumuntur coīter, licet stricte loquēdo differant, & sic non sumunt̄ pro eodē. Cōiter pro eodē capiunt̄ in themate cum dicit, Nolite esse prudentes. i. sapientes & sciētes. Scd'o debet declarari hoc quod dicit, uosmetipsos, cū deus precipiat ꝙ simus sapientes. Pro quo sciendū ꝙ sciētia est duplex. Vna que est corā nobis, alia que est supra nos. Corā nobis est scīa, que intellectu & ingenio humano est inuenta, cuiusmodi est scientia septē artium liberaliū. Supra nos est sciētia, que non intellectu humano, sed a deo est reuelata, ut est scientia noui & ueteris testamenti. Cum ergo dicit the. Nolite esse prudentes apud uosmetipsos. s. tm̄ uel nimiū de scīa, que est corā uobis, sed uelitis hr̄e sciam que est supra uos. s. illam quā deus reuelauit. Rō, qa scīa, arte, & ingenio, seu intellectu hūano inuenta, modica est. Sed scīa a deo reuelata, est alta & magna. Et hoc potestis uidere per quādam sil̄tudinem, quam tangit Augu. de rustico seu pastore, intrante palatium & dicente, Illa est camera regis, & illa regine, & illa filiorū, & ille fenestre &c. sed ipse nō intrat cameram regis, nec uidet regem, nec scit quid facit, sed hoc sciunt cubicularij, cōsiliarij, & barones, qui intrant cameram &c. Iō isti iudicantur sapientes, & non pastor seu rusticus. Iste mundus est palatium dei, qd' ip̄e fabricauit & creauit. O Isrl' q̄ magna est domus dei &c. Baruch. iij. Hoc palatium intrauerunt philosophi Pythagoras, & Anaxagoras, Plato, Arist. &c. & nihil sciuerunt, nisi ꝙ in illa camera. s. in celo est prima intelligentia cū suis consiliarijs. s. angelis, disputabant de fenestris. s. luna, sole, stellis, de motibus orbium, de aīabus &c. Sed ipi nō uiderūt regem deū, sed secretarij dei. s. scti patriarche, ꝑphete, apl'i, & doctores scti, isti habuerunt sciam ex diuina reuelatione, scientes quō deus regit & gubernat mundū. Patet differētia inter antiquos philosophos, & sctōs apostolos &c. quibus dixit sic, Iā non dicam uos seruos, ut philosophi fuert, qa seruꝰ nescit qd faciat dn̄s eius. Vos aūt dixi amicos, qa omnia quecūq; audiui a patre meo nota feci uobis. Io. xv. Nolite ergo esse prudētes scia que est corā uobis apud uosmetipsos. s. tm̄. s. de scia philosophorū. Et cōcordat sapiēs dicēs, Ne sis sapiēs apud temetipm. Prouer. iij. qa cades in errorē apud theologiā. Scīa enim philosophorū nō debet recipi in dn̄am diuīe scie, uel uxorē, sed in ancillā uel captiuā. Et bonus theologus pōt sibi sumere ī obsequiū philosophiā, sed nō nimis cū ea stare debet. De illis q stāt & se dant philosophie nimiū, dicit scriptura, Ve q sapiētes estis in ocl'is ur̄is. Esa. v. Propter hoc dicit the. Nolite eē &c. Si dicat̄, Ergo frater quā sapiam debemꝰ hr̄e, & studere? Rn̄deo & dico ꝙ in pn̄ti sermone ego uolo uobis ōndere septē artes liberales, quas magr̄ nr̄ xp̄s ordinauit. Sicut eīm philosophi in sua scia hn̄t septē artes liberales, ad quas studēdū requirūt̄ multi āni, ita ego mō de schola xp̄i ōndā suas septem artes liberales, que sunt apud uosmetipsos, quia scilicet supra nos. Prima scia Philosophorum est Grāmatica,

que docet loqui cõgrue.s.ut substantiuũ & adiectiuũ,nomẽ & ꝟbũ,relatiuũ & anñ cedẽs cõueniãt.Ita in Grãmatica xpi sub stãtiuũ est deꝰ cũcta sustinens. Adiectiua aũt que in eo supposita͏̃t, seu sustẽta͏̃t, sunt oĩa opera bona,siue mala penalia,q̃ omnia a deo sunt,sed mala culpe nõ sunt a deo,pctm̃ eñ nõ est a deo,nec deus cau sa pcti est,sed qcquid entitatis est in pec cato,est a deo. Vnde dicit btũs Tho.j.ij. ꝙ deus nõ est cã pcti, sed bene actus qui est in pctõ,deus causa est,quia actus pcti est quid positiuũ,& est ens.Modo omne ens deriua͏̃t,& causa͏̃t a primo ente,ut pa tet.ij.Metaphysice,nõ tñ ut dixi.Deꝰ pec cati siue mali culpe causa est, qa quo ad suũ formale,mala culpe non sunt entia, nec quid positiuũ,sed quid priuatiuũ,de formitas eñ que est formale peccati, siue mali culpe,est quedã priuatio.Nr̃a au tẽ opera deo sunt attribuẽda,qa ipse facit oĩa,& sic substantiãtur in deo. Et ista est bona cõgruitas attribuere deo illa q̃ fiunt,& nõ creaturis, qa incõgruũ esset. ꝟbi gr̃a,de pluuia, si attribuitur deo, tũc est bona Grãmatica,sed si creaturis,tunc est incõgruitas,qa nature & constellatio nes solũ sunt instrumẽta.Bonitas lr̃e nõ attribui͏̃t calamo,sed notario. Ita pluuia, uel siccitas,abundantia, uel sterilitas, fames,uel mortalitas,nõ instrumentis,sed deo attribuenda sunt,quia instrumẽta ni hil pñt,nisi q̃tum deus uult & permittit. Ideo sancti patres antiquitꝰ oĩa attribuebãt deo.Dixit Isaac Iacob filio suo, Quo mõ,inquit, tã cito inuenire potuisti fili mi? Geñ.xxvij. Rñdit, Voluntas dei fuit &c.Itẽ qñ Esau quesiuit a Iacob, Quid sibi uolũt isti,& si ad te ptineãt? Geñ. xxxiij.Rñdit Iacob,Paruuli sunt quos donauit mihi deus seruo tuo.Ecce qua͏̃r attri buebãt deo nostro adiectiua, in quo oĩa substãtiantur.Idẽ de malis.Si habetis infirmitatẽ,dolorẽ,& aduersitatem,si perditis bona,uel filios,non dicatis, Hoc fecit mihi talis &c.sed deo attribuãtur oĩa. Ita fecit Iob,q perdidit &c. Nota breuiter historiã,usque, Sit nomẽ dñi benedictum.Iob.j.Ista est optima Grãmatica, & congrua in schola xpi,quãdo substantiuum & adiectiuũ cõueniũt.De ista Grãmatica est regula de doctrina xpi,quam repetebat apl̃s ut baccalarius,Ex ipo originaliter, & per ipsum formaliter,& in ipso sunt oĩa.s.substãtialiter.ad Ro.xj.Secundo debẽt cõuenire nomẽ & uerbum in Grãmatica xpi.Nomen est fama,quãdo persona ex aliquo est insignis, & famosa,digna noĩe,sed pauce sunt. Habes pauca noĩa in Sardis. Apo.iij.id est, paucas notabiles personas dignas noĩari. Iõ sapiẽs,Curã habe de bono noĩe.Eccł.xlj. Verbũ est sermo tuꝰ. Tunc nomẽ & ꝟbũ concordant,quãdo tu non diffamas,nec mordes publicũ pctm̃,nec secretũ perso ne noĩate,sed cũ reuerẽtia & honore loqui uis de eis.Regula di. Autori.Omnis sermo malus ex ore uestro nõ procedat, sed si quis bonꝰ ad edificationẽ fidei, ut det gr̃am audiẽtibus.Eph.iiij.Tertio,Relatiuum & antecedẽs debẽt cõuenire in Grãmatica xpi.Relatiuũ est ꝟbũ uestrũ, antecedẽs est negociũ de quo loquimini.Et conueniunt,qñ homo dicit ꝟitatẽ de illo facto uel negocio, quia ab eo ꝙ res est,uel nõ est,oratio uera uel falsa di ci͏̃t.Omne mendaciũ est cõtra Grãmaticã xpi,quia res extra nõ cõueniunt.Ideo dica͏̃t ueritas,sicut res extra se habet.Regula dicit. Autori.Deponẽtes mẽdaciũ, loquimini ꝟitatem unusquisq; cũ proximo suo,quia si sumus inuicẽ membra.ad Ephe.iiij.Ecce Grãmatica xpi cõsistit in tribus regulis.s.attribuere deo oĩa adiectiua,nisi pctã. Secunda non diffamare aliquem. Tertia facere bonam relationẽ de re. Secunda scientia philosophorum est Logica,que docet diffinire, disputare,& rationes facere per sillogismos,uel consequentias,uel enthimemata,uel inductiones.Hanc inuenerunt philosophi ad disputandum .s. hõ cum homine, sed non cum diabolo. Sed Logica xpi docet modũ disputandi cõtra diabolũ. Diabolus magnus sophista facit multa argumẽta contra illud quod debemus credere, uel contra illa que debemus facere, uel cõtra ea que debemus spare.Primo ergo

diabo-

diabolus tentando de fide arguit, uolens inducere illũ quem tẽtat ad impossibile. Verbi gratia. Quãdo tẽtat de trinitate dicens, Quõ est possibile ꝙ unus deus sit, tres persone? quia quot sunt supposita, tot sunt essentie. Ad hoc argumentũ non possemus respondere p Logicã philosophorũ, sed per Logicã xpi.i. per unã regulam, quam xps, qui non potest mentiri, dixit di. Tres sunt qui testimonium &c.j. Ioã.v. Itẽ arguit de incarnatione xpi di. Quõ potes tu credere ꝙ deus inclusit se in utero unius puelle, & ꝙ recepit humanitatẽ, quia finiti ad infinitũ nulla est proportio? Rñdet per Logicã xpi di. Ei aũt q potẽs est deus oĩa facere supabundanter quã petim⁹ aut intelligim⁹ &c. ad Ephe. iij. Fundare se oportet in potẽtia dei, & tunc diabolus non põt replicare. Itẽ contra hostiã cõsecratã di. Quõ in tam parua hostia est totus xps, tã magnus hõ, qa loc⁹ & locatũ debẽt proportionari? Item qñ frãgitur hostia, quõ nõ frãgit̃ xps? Responde per rĩam de potẽtia dei, qa potẽs est deus &c. ubi. s. Et istã regulam allegauit Gabriel uirgini Marie querẽti, Quõ fiet istud &c. Nõ est ĩpossibile apud deũ omne ṽbũ &c. Lu.j. Si cũ Logica philosophi uelletis rñdere, diabolus cõcluderet uos. Itẽ qñ arguit contra uirginitatẽ Marie dicẽs, Quõ est possibile. Et responde per dictã regulã, Potens est &c. Et da exẽplũ de radio solis, trãseunte per fenestrã uitreã. Secundo arguit diabol⁹ cõtra ea que debem⁹ facere. Quilibet debet facere pñiam de pc̃tis, ne hõ dãnet̃. Et qñ hõ uult facere aliquã penitẽtiã, uel afflictionẽ, diabolus loquens imaginationi arguit di. Miser tu interficies te, deus non uult ꝙ interficias te, sed caue a pc̃tis, quia deus est misericors, qui nõ uult mortem pc̃tõris &c. Ezechi. xviij. Rñde per regulã Christi dicẽtis, Nisi pñiam egeritis omnes simul peribitis. Lu. xiij. Fundare se oportet in dei uolũtate, quia si aliter uelles rñdere, habet infinitas replicas. Ideo Eua peccauit, quãdo diabol⁹ disputauit cũ ea, dicens, Cur precepit uobis deus, ut nõ comederitis ex omni ligno paradisi? Ecce prima questio Geñ. iij. debuit respõdere, fundãdo se ĩ uolũtate dei, Quia ipse uoluit, & ita sibi placuit. Sed ipsa respondit aliter, di. Ne forte moriamur. Et diabolus replicauit, Nequaquã moriemini, sed eritis sicut dij, sciẽtes bonum & malũ, & cõclusit, quare accepit &c. Tertio arguit diabolus cõtra illa que debemus sperare di. Quomodo tu poteris celum ascendere, quia celum celi domino, terram autem dedit filijs hominum? Responde quod per gratiam & misericordiã ascendimus, quia dicit, Penitẽtiã agite, appropinquabit eñ regnũ celorum. Matth. iiij. Tertia scientia est Rhetorica, que docet prudenter per rationes allegare ad obtinendũ qđ petitur. Ita Rhetorica xpi docet prudẽter allegare, & petere ꝓprie coronã a xpo in oratione, in qua multi errãt male allegãdo, Dñe faciatis uos mihi hanc gratiam quam peto, quia ego ieiuno, & ego facio ecclesias, & do eleemosynas pauperib⁹, & do eis hospitium, & sic de alijs amore uestri. Hoc nihil ualet, imo prouocatur ira dei. Ideo Rhetorica xpi docet proprie allegare, dicens, Dñe uos fecistis mihi tot gratias, s. in creatione ad imaginem & similitudinem uestram. Similiter in natiuitate, quia inter Christianos. Item quia baptizatus &c. Ideo domine compleatis & faciatis mihi hanc gratiam. Ecce ista est bona Rhetorica, allegãdo ex parte dei, & nõ tua. Ideo caueatis ne accidat uobis ut pharisëo. Luc. xviij. qui semper allegabat ex parte sua, dicens, Deus gratias ago tibi, quia non sum sicut ceteri hominum &c. Et quia male allegabat, fuit a deo reprobatus. Nota hic etiã exẽplum de illo fratre, de quo in uitis patrũ, qui petijt gratiam a deo, allegando ex parte sua, quia dimisit mundum, & seruabat religionem &c. Et umbra ipsum ꝑcussit. Dupliciter debetis allegare. Primo ex parte dei, suas excellentias allegando, uel ex parte uestra diuina beneficia recepta recitãdo, & dicendo, Vos domine fecistis mihi tantam gratiã &c. Ideo dñe faciatis mihi istam grãm. Apłs, In

In omni oratione & obsecratiõe cũ gratiarũ actiõe pe.ue.innotescāt apud deũ. Phi.iiij.Nota differẽtiā inter obsecrationẽ,& orationẽ,& gratiarũ actionẽ,& petitionẽ.Oratio est eleuatio mẽtis ĩ deũ, sicut qñ dicitur Pater noster &c. Obsecratio est,qñ dicitur per natiuitatẽ tuā, uel per passionẽ tuā &c. Gratiarũ actio est,qñ hõ recitat gratias a deo receptas, dicens,Dñe tot grās mihi fecistis &c.ad quā seqtur petitio.Ideo dñe faciatis mihi etiā istā grām &c. Quarta sciẽtia philosophorũ est Musica,q̃ ostẽdit cõcordātiā cātus.Ita etiā Musica xp̄i docet uocũ cõcordātiā in penitentibus.In penitẽtia enim sunt tres uoces.s.tenor,pcussio pectoris,quinta.s.suspiria & gemitus, octaua,dicendo,Dñe mīa &c. Ista cõsonātia uocũ multũ placet deo,di.penitẽti, Sume tibi citharā,circui ciuitatẽ meretrix obliuioni tradita.Bene cane,frequẽta cāticũ,ut memoria sit tui.Esa.xxiij.Et loqtur aīe peccatrici. Ibi incipit cõstructio. O meretrix obliuioni tradita sume citharā &c.Meretrix est aīa peccatrix.Rõ, quia sicut uxor regis filia rustici, quā duxit in uxorẽ,si dimisso rege uiro recederet cum aliquo ribaldo ad lupanar, diceretur meretrix.Sic etiam aīa peccatoris, q̃ regẽ xp̄m spõsauit in baptismo,qñ peccat & recedit a xp̄o, & uadit cũ ribaldis inferni,dicitur meretrix obliuioni tradita,quia uidetur q̃ deus non curet,eo q̃ nõ statim deus punit,sed eā expectat ad pn̄iam,Remediũ qd habet est ut redeat ad regẽ.Iõ dicit,Sume citharam, que est pn̄ia.Rõ, quia cithara est lignũ aridũ & uacuũ,alr̃s nõ faceret sonum.Ita persona penitẽs est arida per abstinẽtiā,& uacua, quia sine p̄sumptione de dei misericordia,& nimis stulte cõfidẽdo. Cithara penitẽtie habet octo chordas,faciẽtes acutũ sonũ.Prima est peccatorũ cognitio,& emẽdādi p̄positũ,& sic de alijs.Circui ciuitatẽ.s.illā,de qua Dauid, Gloriosa dicta sunt de te ciuitas dei.Que circuiri debet p uicos & plateas.s.ad deũ & ad sanctos recurrẽdo.Primo corā palatio trinitatis dicẽdo,Dñe opus uestrũ sum, ideo dñe parcatis mihi. Ecce una cantilena. Deinde corā uirgine Maria,dicẽdo illud,Nec abhorre peccatores, sine qbus nunquā fores, tāto digna filio. Deinde ad plateas patriarcharũ,& p̄phetarũ &c. Bñ cane,frẽquẽta cāticũ.Ista Musica placet deo,iõ dicit, Que habitas in hortis, amici auscultāt,fac me audire uocẽ tuā. Cantic.viij.Horti dicũtur ecclesie. Amici sancti,q auscultāt queadmodũ de nocte hõ auscultat cātus. Quinta sciẽtia est Arithmetica,q̃ docet nũerare.Ita Arithmetica xp̄i debet numerare pc̄tā in confessione,in qbus peccauit hõ cõtra dei p̄cepta,cõtra opa mīe,in sensibus corporis.Multi nesciũt numerare pc̄tā p̄pria in cõfessione,sed si cõfessor qrit de uicino,uel uicina,nõ solum numerabũtur pc̄tā mortalia,sed etiam uenialia.Ista est Arithmetica diaboli,iõ mõ uolo uobis ostendere,quõ numerabũt pc̄tā sua confitẽtes,& penitentes. Et sicut est triplex cõfessio,ita est etiā triplex numeratio. Prima est cõfessio specialis,& est ista cõfessio sacramentalis,q̃ specialis dicit,qa oportet dicere pc̄tā specifice. Verbi grā. Superbia est quoddā genus pc̄ti,nõ sufficit dicere,ego fui superbus, sed oportet descẽdere ad speciẽ. Superbia habet multas species, que sunt despicere patrẽ,uel matrẽ,uel platũ,uel dñm, maiorẽ,uel minorẽ,uel equalẽ,uel despicere sc̄tõs,uel deũ.Itẽ aliqñ supbia cõsistit in corde.Et qñq; erũpit adextra,ut patet in põpa,& uanitatibus,qbus nõnũquā p̄ximi scandalizantur. Itẽ auaricia est aliud genus,& non sufficit dicere, ego fui auarus,sed oportet dicere,ego feci simoniā isto mõ,uel usurā,uel rapinā,uel furtum secretũ,uel deceptiões,emẽdo uel uẽdẽdo,uel calũniā,ut iudices,oportet species dicere.Itẽ de luxuria oportet specifice dicere,& specificare dicendo,si fuit fornicatio,uel adulteriũ,raptus,incestus, uel sacrilegiũ,uel cõtra naturā,sed non oportet dicere indiuiduũ.s.noīare p̄sonas,sed oportet dicere specifice,ut dicit gl.sup illo ṽbo Dd,Per singulas noctes. i.per singula pc̄tā mortalia. Scd'a confessio

fessio est gñalis, ut illa que fit ĩ introitu misse, uel in accusatiõe quã faciũt religiosi in capitulis de culpis, ibi sufficit nũerare pctã in genere. Tertia est generalissima. s. illa que fit deo dicendo, Ego sum peccator. Et est bona, quia obtinet qñq; gratiã. No. histo. Lu. xviij. de publicano di. Deus ꝓpitius esto mihi pctõri, & nullum pctm̃ nominabat, nec in gñe, nec in specie, & tñ descẽdit iustificatus ĩ domũ suã. Nota, hic auisentur cõfitentes ne faciãt cõfessionẽ illius Italici, qui dicebat se solũ habere tria pctã paruissima. s. usuram, luxuriã, & nõ credo in deum. Male numerabat pctã. Melius numerabat peccata Manasses rex Iuda, dicens, Peccaui sup numerum arene maris. s. uenialiter. Pctã eñ uenialia innumerabilia sunt, ut arena maris, & multiplicate sũt iniquitates mee, scilicet peccata mortalia, que sunt numerabilia. ij. Para. ulti. Sexta sciẽtia est Geometria de mẽsuris. Et Geometria xp̃i docet bene mensurare uitam ꝓpriã, bona temporalia, & seruitiũ quod debemus facere deo. Si ista bñ mensuramus, patebit qđ totum est parum, & quasi nihil. Primo uita nr̃a est parua & modica, que quasi nihil est, qa ꝙ preteritũ est nihil est, quod futurũ est nondum est. Vita nostra in puncto consistit, qa de tempore non habemus nisi presens nunc, dicit Philosophus. Ideo Iacobus, qui optime sciebat uitã mensurare, dicebat, Que est uita uestra? uapor ad modicũ parens, & deinceps exterminabitur. Iaco. iij. Cũ ergo uita tam sit modica, humiliari merito debemus. Secundo debemus mensurare bona tẽporalia, honores, officia, dignitates, uel prelationes. Videtur nobis esse magnum bonum, esse regẽ uel papam &c. Dico ꝙ nullum bonum est, si nõ bene mensuretur. Quod bonum est facere se fideiussorem sub pena mortis ꝓ alio, hoc bonum est esse papam uel regem, esse obligatum deo dare rationem de oĩbus sibi subditis, sub pena dannationis eterne, nisi det bonam rationem. Ecce quod bonum est dare deo rationem de tot aĩabus, cum de sua ꝓpria habeant satis facere, ut uix rationẽ reddere possint. Itẽ uidetur uobis, ꝙ habere multas diuitias sit magnum bonũ, sed male mẽsuratis, quia asinus potest esse a deo auro oneratus, ꝙ nec potest ipsum secum portare, ita quilibet diues oneratus est bonis diuitiarũ ipsius mundi, qui est dominus diuitiarum. Si uultis scire quis diuitiarum est dñs, uos an mundus. Nota similitudinem de cane, qui in biuio dimisso, alio sequitur dñm, tunc cognoscitur cui⁹ est. Ita uos & mundus uaditis ꝑ eandẽ uiam. Sed in biuio. i. in morte, diuitie non sequuntur uos, sed mundum. Ideo onerate uos ꝟtutibus, & meritis, ista sequũtur hominem. Item uidetur uobis qđ perfecte, & pure, & transitorie, & momentanee uoluptates carnis sint magne delectationes, sed debemus mẽsurare seruitium dei. Tu religiose, clerice, uel laice quot anni sunt ꝙ seruis deo. l. uel. lx. anni magnum uobis uidetur, sed si bene mensures, inuenies ꝙ de. l. annis non seruiuistis deo pure per annum sine aliquo pctõ mortali, uel ueniali. Idẽ de mense. Idẽ de hebdomada, & de die, quia septies in die cadit iustus. Prouer. xxiiij. Ideo decipiuntur multi male mẽsurando. Ista est ratio, quare sctĩ humiliabantur, & quanto erant sanctiores, tanto erant humiliores, iuxta illud, Quanto magnus es, humilia te in omnibus, & coram deo inuenies grãm &c. Eccli. iij. Septima scientia philosophorum est Astrologia, que ostendit de motibus celorũ, de ordinatione planetarum, & influentijs eorũ. Ista Astrologia, que legitur in schola xp̃i, qa sicut non est nisi unus sol in celo, in quo sunt tria, substantia, radius, & calor, ita non est nisi unus deus in toto mundo, qui est pater, & filius, & spiritussanctus. Aliqui uolentes contemplari trinitatem, decipiuntur, sumentes psonas in deo sicut in nobis. Ipse sol circuit mundum a principio anni usq; ad finẽ, circuit duodecim signa, & illuminat, calefacit, & facit fructificare. Ita sol iusticie xp̃s circuit duodecim articulos fidei, in Credo in deum contentos, qa aliqui

ſunt de eius diuinitate, alij ſunt de eius humanitate. Credo dicatur. Itē luna totam claritatem recipit a ſole, ita eccleſia totam claritatem habet a deo. Nota ſeptem conditiones lune, q̃ reperiuntur in eccleſia. Primo fuit noua tēpore xp̄i & apoſtolorum. Secundo fuit creſcens tempore martyrum. Tertio fuit plena tempore doctorum. Quarto fuit minuta tempore confeſſorū. Quinto fuit girata. Nam totus mundus eſt giratus, & uerſus ad uanitatem. Sexto eclypſabitur cito, ſcilicet tempore antixp̄i. Septimo in die iudicij erit perfecta in eternum, & teſtis in celo fidelis. p̄s. lxxxviij. Vel aliter, Sol eſt de quo dicit eccleſia uirgini Marie, Felix nāq; es &c. Et ſicut in ſole ſunt tria, ſcilicet ſubſtantia, radius, & calor, ita in xp̄o ſubſtātia corporis, & radius diuinitatis, & calor dilectionis. Luna eſt uirgo Maria, que fuit noua in natiuitate, creſcens in templi habitatione, plena in filij dei conceptione, minuta ſecum portans dominum in Egypti fugatione, & girata in paſsione xp̄i, eclypſata in corporis defunctione, & tandē perfecta in corporis & anime glorificatione. Sol & luna ſteterūt in habitaculo ſuo. Abac. iiij. Lucifer, qui ſolem ſequitur, fuit Ioannes Baptiſta. Heſperus ille, qui debet finem mundi publicare, fuit beatus Dominicus, & ſpecialiter ſanct⁹ Vincentius, de quo Apoc. xiiij. Vidi alterum angelum uolantem per medium celi, habentem euangelium eternum, ut euangelizaret ſedentibus ſuper terram, & ſuper omnem gentē, & tribum, & linguam, & populum, dicens magna uoce, Timete dominū, & date illi honorem, quia uenit hora iudicij eius, & adorate eum qui fecit celum & terram. Item cōtemplari debemus planetas. ſ. angelos, qui influunt mundo cuſtodiendo nos. Qui talia contēplantur, ſunt boni Aſtrologi, & poſſunt dicere cum apoſtolo, Noſtra conuerſatio in celis eſt. Vnde etiam ſaluatorem expectamus dn̄m noſtrum Ieſum xp̄m. ad Phil. iij. Ecce quare dicit thema, Nolite eſſe prudentes &c. Omni enim conamine, quo poſſumus, mundi & carnis uitemus prudentiam, q̃ potius ſtultitia q̃ prudentia eſtimanda eſt, ut ad diuinam & ueram pertingere in preſenti ualeamus prudentiam, & in futuro ſapiētie ingenite & increate claram contemplationem, quam nobis cōcedat deus trinus, & unus, nūc & in euū benedictus. Amen.

Sermones ſancti Vincentij, illuminatiſsimi, ſacre theologie profeſſoris acutiſsimi, fratris diui ordinis Predicatorū, temporis eſtiualis finiunt feliciter.

S. VINCEN
TII FERRER
Sermon
Æstivales

colorchecker CLASSIC
calibrite
mm